

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10, II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 4⁵⁰ зл.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7⁵⁰ зл., Німеччині 7⁵⁰
зл., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к. Ру-
муній 150 лей, Болгарії 7⁵⁰
зл., Австрії 7⁵⁰ зл. Зміна
адреси 1 зол.

В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.
ціна
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

РУХАНКОВИЙ ПОПИС „СОКОЛА-БАТЬКА“ 5.IV. 1926. року в салі „Народнього Дому“.

За економічне визволення.

Господарське положення Польщі стає з дня на день більше катастрофічним. Прелімінований державний бюджет далеко не вистарчає на покриття видатків. Сподівані доходи до державних кас не впливають, а рівночасно міністер війни ставить нові домагання щодо підвищення його бюджету. Кількасот-тисячна армія безробітних чекає на працю або на допомогу від держави. Польський Банк зредукував до мінімуму кредити. Фабриканти не в силі без кредитів провадити своїх підприємств і закривають фабрики за фабрикою. Давний вентиль безпеченства для безробітних — еміграція — майже не існує. Найчисленніший стан в Польщі — селяне, в безвигляднім положенні. В селах, де царив колись добробут, нині нужда і голод.

Серед тих відносин в Польщі найтяжче терпимо ми, Українці. Бо ми зовсім виключені від якоїнебудь державної допомоги. Наші фінансові інституції не мають ніяких державних кредитів. Державні кредитові установи „Банк господарства краєвого“ і „Банк Ролни“ дають кредити лише колоністам-Мазурам.

Сумно виглядає господарський стан Польщі, ще сумніше наше положення, і в тім тяжкім положенні є тільки одно певне, що ми здані виключно на власні сили, що лише силою волі цілого народу зможемо передержати ці часи.

Самостійно з тяжким економічним положенням в Польщі зачали боротьбу перші Жиди, котрі прагали, ще літом мали надію через угоду з польським правительством здобути великі матеріальні користи, однак дуже скоро переконалися, що панська ласка має короткі ноги і взялися самі за відбудову господарського життя. З початком безрезня відбувся у Львові жидівський економічний вистад, на якому покликано до життя Господарську Раду, котра перебрала в свої руки керування цілим жидівським економічним життям. Першим ділом Жидівської Господарської Ради є створення кредитової інституції у Львові з філіями по цілій країні. Відпоручники Ради обіхали цілий край і евалізували цілу жидівську суспільність до складання основного капіталу. Жидівська суспільність, в повнім розумінні значіння сильної фінансової централі, масово приступила до підписки уділів. Найвідмішній Жид розуміє свій народній інтерес і приступає до підписки. Хоч як багато мають Жиди банків у своїх руках, а все таки творять чередну кредитову інституцію. У відозві до жидівського народу Економічна Рада каже: „В обличчя теперішньої нашої долі, як перший і найбільше категоричний імператив хвилі“, уважаємо створення власної жидівської кредитової інституції“.

Не дивлячись на щедрі поміч американських Жидів, Жиди в Польщі складають капітал на кредитову інституцію, котра має засилити господарське життя жидівського населення.

Наше політичне й культурне життя виставлене на постійні зорганізовані удачі. Ми не в силі зберегти наших передвоєнних національних надбань. Українські економічні установи є нині дрібною частиною нашого передвоєнного доріжку. Експерименти польських міністрів фінансів знизили цілковито наші довготривалі економічні надбання.

Нашим імперативом хвилі є рідне шкільництво, плекання і розвій українського культурного життя, ширення національної свідомости. Основною того всього може бути лише економічна незалежність і добробут.

Всі ділянки національного життя так тісно з собою зв'язані, що нема культурного поступу без економічного добробуту, нема економічного добробуту без культури, нема політичної незалежності без економічної самостійности.

Помогти селянинові набуту землю, оживити ремісничі зарєстати, засилити торгівлю кредитами, творити рідний промисл і дати нашому робітникові працю, створити джерело постійного фінансування кредитових, рільничих та споживчих кооператив — це завдання свідомої своєї мети нації. Так розбу-

джене економічно-національне життя викличе нові потреби культури і зміцнить амагання до самостійного завідування цілим життям народу.

Зібрати капітал для вище згаданих цілей — це завдання хвилі, це наш категоричний імператив!

З кінцем минулого року загально-громадський комітет завізав українську суспільність до підписки акцій одного нашого акційного „Земельного Банку“, щоби дати йому капітал для розбудови народнього господарства. Закон вимагав на 1925 р. одного мільона золотих основного капіталу, на 1926 рік вимагав дальшого мільона. Іноклик не мину без відгону — відізвався край, відізвалися й наші земляки з Америки, але лише при надмірнім обтяженню поодиноких народніх установ покрито потрібний капітал. Біжучий рік вимагав дальшого капіталу, щоби відтягнути надмірно обтяжені установи. Однак імперативом для нашого загалу повинен бути не закон, а свідомість потреби збудувати собі економічну незалежність. Тому ніхто не може відмовитися від підписки акцій, ніхто не може сказати: „Я вже маю одну акцію, я сповнив свій обов'язок“. Вложених грош в акцію — цеж не є ніяка жертва, це є вложка в народнього капіталу. Підписка акцій мусить іти далі, капітал для нашого економічного усамостійнення мусить вложити самі, бо інакше не можемо й думати про поступ на якийнебудь ділянках національного життя. Гасло економічного усамостійнення — підстави незалежності, мусить понести в широкі маси для їх власного добра, для кращого завтра. **Винуватий Пеленський.**

літнічними невдачами більшовиків на китайському терені. Ці більшовицькі невдачі стануть ще більшими і ще небезпечнішими в наслідках, коли їх зв'яжемо з найновішими подіями в Кантоні, що лежить у полуднезому Китаю. Кантон був останніми часами твердинею більшовизму зі своїм урядом на чолу та зі своєю добре зорганізованою армією. Перед кількома днями вчинив там служивший в кантонській червоній армії генерал Чян-Кай-шек державний переворот, виверстував усіх китайських комуністів, повбивав багатьох російських і проголосив свій уряд. Ген. Чян-Кай-шек мав це зробити в порозумінні з манджурським диктатором Чанг-Тсо-Ліном і його союзником Бу-Пей-Фу. Отже Кантон, що здавався найпевнішою остоею більшовизму опинився в руках його ворогів.

Виходило, що Чанг-Тсо-Лін і Бу-Пей-Фу, об'єднані для боротьби з більшовизмом, уже немов би досягнули того, чого бажали, тобто політичного об'єднання цілого Китаю під одною владою. Та всеж до цього ще далеко. Перш за все ген. Фенг ще остаточно не ліквідований і не знати, чи до того скоро дійде. Та накінець як би це наступило, то щойно тоді може розгорітися нова боротьба — не виключає що й між теперішніми союзниками — за вплив при творенні одного центрального уряду для цілого Китаю.

Для більшовиків теперішній зворот у розвігку китайських подій може мати катастрофічне значіння. Для них опанування Китаю було ключем для здійснювання світової комуністичної революції. З невдачею їх політики в Китаю скракують їх рахунки на прискорення світової революції. З уваги на те, можна сміло твердити, що більшовики зроблять все можливе для того, щоби рятувати поважно загроженого свого союзника ген. Фенга та не допустити до припинення горожанської війни в Китаю. Самозрозуміло, мусів сильно захитатися престиж більшовиків і СРСР на далекому сході.

Китайська війна.

Переворот у Кантоні. — Упадок Пекіна.

Як видно з телеграфічних звідомлень великих західних агенцій, події в Китаю розвиваються дуже бистро. Генерал Фенг-Ю-Сянг мусів погодитися на всі домагання, продиктовані йому Японією й іншими великодержавами в справі порту і твердині Таку, бо держави здержалися від збройної інтервенції. Приняття Фенгом тих домагань спасло його вразді від чужинецької інтервенції, але за те все одно сильно ослабило його стратегічне положення. В результаті об'єднані армії Чанг-Тсо-Ліна і Бу-Пей-Фу почали енергійний наступ на Пекін. Вони опанували по завзятім боротьбі Тянтсин і тим самим відкрили собі вільну дорогу до Пекіну з полудневого сходу, а на полудневому заході війська Бу-Пей-Фу роз-

били цілковито по кількадесятому бою велику частину другої народньої армії Фенга.

У зв'язку з тими подіями народня армія Фенга залишила Пекін. Європейська преса принесла навіть інформації про втечу ген. Фенга разом з родиною до Монголії. Та ця інформація не справджується, бо ось найновіша вістка з Китаю каже, що ген. Фенг опанував Пекін наново. Однак як би там не було, положення союзника більшовиків ген. Фенга невідрадніє. Слід замітити, що у боротьбі проти Фенга беруть участь по сторони об'єднаних армій Чанг-Тсо-Ліна і Бу-Пей-Фу наємні відділи, зложені виключно з російськими емігрантами. Найбільше таких відділів у кінноті.

Невдачі Фенга різноманітні з по-

Англія і реорганізація Ліги.

Англійський уряд ще не признав свого представника до комісії, що радитиме над зміною загального статуту Ліги. Прем'єр міністрів Боллун, відповідаючи в парламенті на інтерпеліцію: яке є становище уряду до наміреної реорганізації Ліги, заявив, що Англія візьме участь у агаданій комісії, однак єдиною її метою буде найти шляхи, щоби зладити непорозуміння між поодинокими членами Ліги Націй. Підставою її політики буде зміцнення основ мира. Уряд не приготував ніяких спеціальних інструкцій для делегата, що ввійде до агаданої комісії. З відповіді Боллуні виходить, що англійський уряд навчений останнім прикриком свідом, не братиме на себе ніяких спеціальних зобов'язань і стримається від прилюдних заяв, які могли би дати привід до розбіжних коментарів.

Red. czas. „Dziś“ Pr. 147/26. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy krajowy jak Trybunał prawowy we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury Państwowej, że treść czasopisma „Dziś“ Nr. 67 (10746) z dnia 27. marca 1926 roku pod tytułem: „Przykład z mityńskiego życia“ na str. 3) w 3 i 4 kolumnie w całości, zawiera wiadomości zbrodni z § 65 a) u. k. że zatem karą zbrodni przez Prokuraturę dnia 27. marca 1926 i w tym dniu wykonana konfiskata jest usprawiedliwiona i zarządza zniszczenie całego na-

kladu i wydać w myśl § 493 pk. także dalej ego rozporządzenia tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odwołania redaktorowi tego czasopisma, by ostatecznie niejawnie umieszczał bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Nie wykonanie tego nakazu powaga za sobą karę przestępstwa przewidzianą w § 21 ust. 1, druk. z 17. XII. 1892 Dz. p. r. Nr. 6 z 1893 t. I, zaskazujące za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Lwów dnia 27. marca 1926.

На двох крилах.

Саме тоді, коли у Львові, в осередку української національної території, в семиліття приєднання Сх. Галичини до Польщі польсько-французькою армією ген. Галлера, п. Голушко снував сітку думок про ідею польсько-українського співжиття (до речі кажучи, перед напіс ворожньою магістратською салею), — в "столиці" Гор. Шлеська, в Катовицях промовляв на ринку перед п'ятитисячною юрбою в п'ятиліття плебісцитного вирішення пос. Ст. Стронський. На двох крилах сучасної польсько-державної території, що є одночасно двома підйомами сякого-такого господарського існування Польщі — йшла розмова про співжиття і згоду. Тут на східних окраїнах, звертаючись до українського селянського народу, проповідував її представник педесівської лінії, — там, перед німецькими промисловцями і купцями та польським робітництвом розводився на ту саму тему представник крайньої польсько-буржуазної правниці. Голушко взивав до співжиття з Поляками приєднаних до Польщі силую зброї, а Стронський на основі плебісциту.

Видигаючи теоретично гасло територіальної автономії для країни з величезною українською більшістю, для етнографічно і національно-української території, польський соціаліст означив Сх. Галичину, яко шахівницю, країну мішану, польсько-українську (опісля "поправився" і говорив: українсько-польську), доказував, що в ім'я ідеї самостійності Наддніпрянської України галицькі Українці повинні були і, розуміється, тим більше повинні й далі жертвувати Сх. Галичиною. Право самоозначення тут ні при чім, бо — мовляв — на випадок приєднання Сх. Галичини до Наддніпрянщини тут повстане польська ірредента. Зрештою, права Польщі до Сх. Галичини є уосновані. І тут польський "марксист" покликався на такі в соціалістичній точці погляду розторощуючі аргументи чисто ідеалістичного покроя, як історичні права, закладі в словах: шістьсот літ праці!

Соціаліст Голушко виразив аргумент збройної сили, — завойовнявство, і колишня, і теперішня. Забуваючи на соціалістичний пацифізм, він сам відкріто, явно і славно проголошує боротьбу не з пануючими, тільки з опанованими.

до певної міри зрозуміло, що п. Голушко не міг на львівському ґрунті поприкази свого партійного товарища Гавзеря й обвинувачувати його в проливі крові, але не мусів приєднуватися до його бемадької акції. А однак так сталося.

Шістьсот літ "праці" польської шляхти — ось заслуги, які благодатно розвиваються по соціалістичному серцю п. Голушка. Однак диво, що соціалістичний дич, спираючись на підвалинах польсько-шляхетської праці в Сх. Галичині, не був послідовним, хоч прецінь міг агадати про вісімсот літ німецької праці на Гор. Шлеську. Цю проталіну виповнив в Катови-

цах пос. Стронський, хоч не по ліній аргументації п. Голушка.

Промовляючи 21. березня ц. р. на катовицькому ринку, пос. Стронський говорив:

Повоане приєднання частини Гор. Шлеська до Польщі, по вісімсот літ омінування і шістьсот літ державного розриву, є одним з найбільше замітних зяянь не лише в історії нашого народу, але також в історії світа, а одночасно є це великим божим знаком на землі. Той позорот, по стільки століть, є свідомством позореного вогню польськості, свідомством непоборної витривалості горішно-шлеського польського людю, свідомством історичної справедливості.

А згадуючи день і хід плебісциту, пос. Стронський просто розпливається та величає польських повстанців (між якими фігурували і наші нещасні "петлюрівці"). Голушували за Польщею, бо закликала їх до того кров повстанців.

А перш усього закликав їх до нього (до голосування) іза мотия голос тих шістьсот літ неволі, так що кожний голосував не лише за себе, але за сто дідів і прадідів, які говорили йому, що тепер надійшла хвиля, в якій має сказати за них і за себе: я є, ми тут були і є, був тут усе і сьогодні Польський Народ. Однак тих кількасот літ неволі є для нас наукою і улічненням. Коли так довго тривала неволя, то важко думати, що польськість успішиться тут ґрунтовно на протязі одного голосування, одного дня, одного року. Трива довгих літ праці на те, тому слід зберігти спокій і терпеливість, якщо не все виразу розвивається успішно.

Ті довгі літа неволі навчили нас також, що гнобленням і насильством не доходить до добрих вислідів. Німецьке населення, яке остало в польській частині Гор. Шлеська, а яке в цілості є на півночній частині в різних частинах може бути певним, що польська держава не буде його гнобити, забезпечуючи йому національну свободу, охорону майна, правний режим. Не зможе гнобити, не віримо в успіх способів, які проти нас не були успішні.

Важко й довготривалої праці для дітського вкорінення польськості на Гор. Шлеську мусити піднятися вся суспільність, але також держава і кожний уряд, пам'ятаючи про обов'язок, який на нього покладає 800-літня андерлітність того народу в мові і вірі батьків, його мука, його кров.

Очевидно, ми всетаки більше аберегли з нашої мови і віри батьків на протязі шістьсотлітньої польської праці в Галичині, як шлеські Поляки на протязі вісімсотлітньої німецької неволі. Той територіально й чисельно не можна нас порівнювати зі шлеськими Поляками.

Чи Франція йде наліво?

Наслідки вибору комуністів у Парижі.

Позавчора йшли в Парижі, в тзв. другім секторі (окрузі) міста, переміщення до парламенту. Зі згаданої округи вийшов раніше Міаьран, бувший президент республіки. Виборча боротьба йшла під гаслом: за фашизмом і проти нього. Проти долю рішили соціалісти та радикали. Коли при першій підрахунку голосів були роз'ясні між лівистою "національною більшою" (найбільша кількість), комуністами (другі з черги) соціалістами та радикалами, ці дві останні групи рішили голосувати при рішечтій виборі на комуністич-

них послів. Комуністи одержали 63.000 голосів проти 61.700 національного більшою.

Ця перша спроба голосування тзв. лівого більшою спільно з комуністами має велике значіння для найближчих виборів, які йдуть імовірно під знаком боротьби з цілою правницею. Цей відокремлений випадок спільного фронту всіх лівих партій уважають прогнозою на майбутнє: більшість є проти фашистської диктатури. Є це також доказ, що більшість населення не вряже хиткого становища франка з політичною лінією уряду, тільки з неадаптивними фінансовими реформами. У зв'язку з вислідком згаданих виборів виринає можливість приходу до влади лівого уряду, на чолі з Еррію, який був прихильником голосування спільно з комуністами, або навіть уряду Кайо.

ГОРІВКИ І ЛІКЕРИ БАЧЕВСЬКОГО

Італійсько-німецька згода.

Як італійці заохочують...

Антифашистський денник "Тойбуна" поміщує статтю на тему італійсько-німецьких взаємин з нагоди призначення нового італійського амбасадора в Берліні. Італійський амбасадор і Гіндербург анголючили відповідні промови на тему спільних інтересів обох держав. Цю думку піддержує італійський денник, вневняючи про ширі почування уряду Муссолініа супроти Німеччини. Дисонанс внесла сама німецька преса під впливом південно-тирольської німецької ірреденти. Помилки Німеччини після Льокарна були великі, але ще час їх направили. Дружні промови представників двох держав повинні стати починком нової доби збратання обох народів. Німеччина повинна змінити свою політику так, щоб Італія могла з нею погодитись. Німці по своїй природі не швидко думають, а проте на повинні бути настільки засліплені, щоб не бачити, що Горішна Адиґа лишиться італійською і що Італія не погубить кампанії проти провінцій, які одержала від Австрії. Також приєднання Австрії до Німеччини є німецькою мрією, на яку Італія ніколи не згодиться.

Важко узяти собі заохоту до дружніх взаємин між двома народами написану в менше сприятливій тоні.

Бразилія відповідає Німеччині.

Широкі мотиви, вузький висновок.

Позавчора держави, що взяли участь у нарадах Ліги Націй, уважали своїм обов'язком зясувати ще раз своє становище, після повороту їх представників з Женев до дому. Характеристична те, що Бразилія, якої відповість у Женеві була найкоротша: одно "ні", вислала Німеччині чи не найдовшу ноту для роз'яснення мотивів своєї відповіді. Цю ноту переповідає німецький уряд у своїм меморіалі до держав, що засідали в Раді Ліги Націй. Бразилія "принципально" годилась на вступ Німеччини до Ради Ліги в характері постійного члена, однак боронила погляду, що Ліга Націй має світове значіння і тому в ній повинні мати відповідне місце й інші позаєвропейські держави, в першій мірі американські, а між ними Бразилія. Вся відповідь Бразилії розвивається у широчезних абстрактних міркуваннях, з яких виходить ще раз і єдиний висновок, що вона має протегувати засідати поруч великих європейських держав.

Повітовий зїзд у Радехові.

Радехів, 28. березня 1928.

В суботу, дня 27. ц. м. відбувся в Радехові Повітовий Народний Зїзд У. Н. Д. О. Без уваги на те, що попереднього дня відбувався в Радехові кооперативна з'їзд, на який були заступлені всі громада повіту, прибуло на Зїзд понад 100 осіб. Заступлених було 34 громади політичного Радехівського повіту. Народи відкрити паркою поомовою о. д-р Володимир Келіх. Предсідником обрано д-ра Ярослава Селезінку, адвоката в Радехові, заступником Івана Охійника, господаря в Галуниці, секретарем іск. Богдана Поповича з Павлової і кооператора Михайла Миськова з Радехова.

Програмовий і організаційний реферат виголосив генеральний секретар Об'єднання п. Володимир Целевич.

По рефераті вивчалася окремлена дискусія, в якій забирали голоси о. Купчинський, селянин Литави, о. Коритко, селянин Віганський, о. д-р Целевіч, проф. Ішук і інші.

Присутні проклали висновок будьто в справі партійної програми і тактики, будьто жаділися на різні зловживання політичної і шкільної влади. Вичерпуючі висновок подав Володимир Целевич. Усі присутні призначили заглу політичної організації і повстанням з місць зявили голоси приступити в членів партії. Назглі серед селян помітне заінтересування політичними справами.

Головою Повітового Народного Комітету Об'єднання обрано д-ра Ярослава Селезінку, заступником о. д-ра Келіха, в склад Комітету ввійшли переважно селяни й міщани.

З досить великими перапонами стрічались переиздання організації в судоукомі лопатинському повіті, тому, що в ньому немає рухливих діячів, а в доданок комунікація з радехівським центром є дуже несприятливою.

Зїзд замкнув короткою промовою д-р Ярослав Селезінка, закликаючи присутніх до інтенсивної праці.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Польський сойм.

30. III. було лише одно засідання сойму перед полуднем. Полагали в другому й третьому читанні бюджетову провізорію. Посли розіхалися на святочні ферії. Працює лише бюджетова комісія. Конвент сеніора ухвалив, що ферії триватимуть до 13. квітня, того дня почнуть праці комісії. Пленум сойму відбуде своє перше засідання 20. квітня.

Будж. провізорія.

На засіданні сойму 30. III. ухвалили будж. провізорію на квітень. Видатки на квітень передбачені у висоті 143,407,683 золотих, з того адміністративній видатки 142 міль. 846,023 зол., а державній підприємства одержать 564,660 зол. Провізорія удержує дотеперішні платні I—XI. групи у дотеперішній висоті, а в грудневій висоті групи XIII—XVI. Те саме торкається емеритів. Видатки звичайні на квітень перевищують 123 міль. надв. 9 міль. Доходи 115 міль, у цьому податки 98 міль, решта адм. доходи і підприємства. Проти провізорії були пос. Домбський (хл. стор.), Бали (нез. хлоп. партія) Васильчук (Український кл.)

Новий рум. уряд.

Ген. Авереску утворив уже уряд. Склад його: Гога внутр. справа, Мігілінеу загр., Лападату фінанси, ген. Мірцеску війна, Козада торгівля й промисля, ген. Валям комунікація, Петровічі сусп. роботи, Кудельбу справедливість, Нігулеску просвіта, Гуолду віросповідання, Гаройліт хліборобство, Вранку праця, Лока сусп. здоровля, Ніза Бесарабія, Дурі Поповічі Буковина, Роза Самігород, 30. III. заприказано члена нового уряду.

Думерґ приїде до Білгорода.

Шкаго Трібюн" повідомляє в поінформованих кол., що през. Франції Думерґ приїде небагом на офіційний відвідини до Білгорода.

Австр. канцлер в Празі.

На пресовій конференції канцлер д-р Рамек заявив журналістам, що

Лондонський Фабіонус сам, свій улюблений лікер в помаранчевій, імбирній, м'ятій, м'ятавній і т. п. смаках з однієї яскравішої природного овочового екстракту

ЕКСПРЕСС-АГРУМІНА

Жадаєте скрізь? Генер. Респ. в Польщі: 1247 ТИТАНИ, Львів Рівницька 6. 20-75

Його побут у Празі є висловом ширших взаємин між Австрією і Чехословаччиною. Вже у Відні під час побуту мін. Бенеша розглядали існуючі між Австрією й Чехословаччиною справи торговельних і політ. взаємин. Виміну думок продовжали в Женеві. Умови ввійдуть шебаром у стадію офіц. переговорів.

Зміни в італ. дипломатії.

„Дейлі Тел.“ повідомляє, що ген. секр. італ. мін. загр. справ Компаріні уступив з причини різниці думок із Мусоліні. Уступлення є теж у зв'язі з нім.-італ. конфліктом. Уступити теж дел. Італії в С. Нар.

Нове повстання Курдів.

„Шікаго Трібюн“ повідомляє з Ангори, що на турецькій території анбухло нове повстання Курдів. Ватаги Курдів перейшли вже границю Мосуля. Турки кажуть, що це повстання вибухло і розвивається при допомозі Англії.

3 українського життя в Берліні.

За останній час помітне деяке оживлення серед українських товариств та організацій у Берліні. Старіше громадянство, згуртоване в „Українській Громаді“, відновило від кількох місяців товариські сходження й уладило два доволі яскраві домашні концерти, на яких з дуже добрим успіхом виступали чл. Луговенко й п-ї Гавманова. — З кількома членами „Української Громади“ в місцеві колонії розпрошлася зі своїм довголітнім членом, проф. Б. Лепким. На прощальні сходження зійшлися не тільки „Громадяне“, але й чужі гості й давно вже Берлін не бачив тільки українців разом. Працює п. Лепкого від „Громади“ в місцевій українській колонії д-р Кузнеця, після чого від наших товариств, організації та угруповань промовляли п. Король, Кожевників, Кучабський, Дяків, Бурбала, Петрушевський, Коловалев, Федаків. Були теж прощальні листи та телеграми й видно було, як усім було тяжко розставатися з людиною, яку українська загальна любов і повага.

Українське студентство спільними силами уладило 14. III. скромний концерт з приводу 65. роковин смерті Шевченка. Програма складалася з промови д-ра Кузнеця (по українській та німецькій), з декламації та з вокальних продукцій п. Луговенки й п-ї Гавман.

Перед кількома тижнями найстарша берлінська студентська організація „Спілка студентів-Українців у Німеччині“ святкувала п'ятиріччя ювілей свого існування, на який зібралось багато гостей, зокрема зі студентських коол. Було також немало представників вужинного студентства.

В найближчих днях відбудеться концерт Любми Колесівної, що вже віддавна стала атракцією Берліна і щойно в січні виступала тут з особливо великим успіхом.

Біржа. Гроші.

Америк. дол. 8:17 — 8:20 канад. дол. 8:02 — 8:05, чеські кор. 0:23:25 — 0:23:50, лев 0:31:2 — 0:31:33, франки фр. 0:28:25 — 0:28:75, фр. швейц. 1:50 — 1:55, англ. фунти 8:100 — 8:750.

Золото, 20 нор. 31:50 — 31:83, 20 франк. 29:20 — 29:50; 20 марк. 36:23 — 36:50; 10 руб. 39:00 — 40:00.

Срібло, Австр. кор. 0:04:20 — 0:04:25, 5 ав. кор. 3:40 — 3:50, фінлянд. 1:70 — 1:75, рубл. 2:75 — 2:80, рубль дрібним сріблом 1:37 — 1:40.

Пшениця красна з 1925 р. 36:00 — 38:00 чиста галицька з 1925 р. 24:50 — 25:50 яч. чиста галицька з 1925 р. 24:50 — 25:50 овес чист. 22:50 — 23:00.

НОВИНКИ.

— Ніноча учительська семінарія У. П. Т. ім. Гаваса Шевченка у Львові, що існує від 1904 р., віддалася по півторасті років заходах догляду кураторів Л. Ш. О. з дня 28. лютого п. р. 4. 1926 на нове існування. За те не уділено, не задоволено на таємно дати й несподівано старання У. П. Т. дозволу на мужеську

Чи Ви скористали вже з надзвичайної, величезної знижки ціни

ВЗУТТЯ

Дель-Жа?

ВІДГУКИ ДНІЯ.

Дедь в гостях.

(Присвячую В. Стефанікові.)

Вже давно гарячим моїм бажанням було побачити Василя Стефаніка в його власній особі. Побачити того письменника, якого слова треба вважати на апітційній вазі, а славу на десятильній, — зовсім навпаки як у багатьох інших вибраних Музи.

За хлопських літ, я уявляв собі Стефаніка, як блідого, високого „академіка“, з великим волоссям у вишиваній сорочці і обов'язково зі синіми очима. Чого саме так, не знаю. Здається тому, що так повинен виглядати кожний український письменник. Стефанікова хата стоїть на краю села, старенька, горбата (гляди: хата Шевченка!), а перед її вікном підноситься горб з камінним хрестом на шпилі.

Потім я побачив його портрет. Мене заскожило недобре волосся і довга чорна борода. Відважючись у його лице, я представив собі Стефаніка знов інакше. Народний учитель, якого переслідує влада, а болить хлопська кризда, ходить між мужиками і жалює їх. А як прийде в хату, заспокоє чорними плахтами вікна і випиває хлопський біл на папір.

Все це були хлопські міркування — такі ж мудрі, як і їх 14-літній імпресаріо. Згодом я дізнався більше про життя Василя Стефаніка і не потребував уже доробляти дещо „з пам'яті“.

Несме так довгі часи не мав я нагоди пізнати його особисто, глянути на ті очі, що стільки заперіпали, і на ті руки, що стільки перел пересипали...

27. березня 1926 року я побачив його — Василя Стефаніка.

Від цього місця аж просить зачати: „Сиділи в коршмі і котили важкі слова по столі. Сидів там і кум Михайло, що борода не брє і окуляри на носі десь і ніч носить, як ситинський дяк, і кум Фе-

дорій що то за писаря в нашій селі настав, і кум Кирило, що сам як писани дзюбенка а за Москальми потягає, і беззусий Василько, що то часом піб наворочений, до зір балакає, коня з крильми бачив, і Роман — одес що як з войска прийшов, то нічого, тільки пави адає та посвистує, а діти з голоду пухнуть, і Павло з тої України, що то з нашого села пристав, і церковне воринє відмалює таї старих парубків за діску в писок дупит. А поміж ними, як сонішник між лопухами, дядько Василь сиділи, гадку снували, густо словами перетикаючи.

— Шмаркачі ви всі навпроти мене, гей діскові корчі навпроти старого дуба. Але вас люблю, бо сте хлопці файні таї годні. Тоді раділи, а сміх лунав гей би хто горох по паперовім мості сіяв.

— Лиш ми си одно не подобає! В каятах си за чупри водите і згоди між народом не робите. Мой, хло, слухай мене старого, що вже усьяке бачив і усьяку біду вітерпів.

Тоді зітхали гей би валилася гора і били себе кулачем у голову, аж гомін ішов як з муштрових тарабанів.

Так треба булоб написати, але воно не відповідало дуже правді, бо всі ми балакали менш-більш львівським діалектом.

Після того незабутнього вечора, я певно кожне своє оповідання буду зачиняти так: „Це було три роки перед тим, як я зі Стефаніком пив чорну каву...“ або: „Рік по тім, як я зі Стефаніком пив чорну каву...“ або: „Десь у тім часі, як ми зі Стефаніком ходили на чорну каву...“

Справа моєї історії тепер дефінітивно поладжена. Історик української літератури, що буде писати життєпис Стефаніка, не сміє поминути одного з цікавіших моментів його життя (27 березня 1926 року) і одного з приємніших знайомих (гляди підпис). Завдяки їм він прийшов до перекопання, що життя на селі є багато глибше, розумніше і... дешевше.

Ладоктис Чіка.

пункт має рекодові цифри. З ким може рівнятися хіба будівельний рух, що є пропорціонально протилежний. За весь місяць тільки 5 осіб прохало дозволу на будівлю домі!

— Школа і конституція. Минулої неділі у Львові раділо велике ніче родичів, які мають діти у середніх школах. Родичі заступились новим міністерським розпорядком про підписку шкільних списків. Віче рішило, що цей розпорядок є суперечний з 119. статтею конституції, де вихрковано чорне на білім, що „зачиняє в державних та самоврядних школах є безплатне“. Віче прийняло протест проти порушення постанов конституції і вибрало окремий комітет, що має подати, щоб на конституція була нетікна в цьому болючому для них пункті. Скільки треба би віч, якби всі громадяне польської держави хотіли пригадувати урядові писану конституцію!

— Цензор, динаміт і терористи. Недавно подали ми звістку про бушито нову сензацію в справі вбивства студента Маколювського. Поліція, як святочно арештувала стаття „Газети (Порталі)“, одержала лист від якогось підписаного добродія, що виявляв тайну цього вбивства і вказував на вбивця. „Слово Польське“ глянуло собі з цих інформацій, кажучи, що арештований лист був звичайним анонімним жартом. Видко, що людям у нашій місті сильно нудиться.

— Ген. Шелтищський помітив лист у „Курєрі Варшавським“ до мін. військових справ Желігоського. Вносить прохбу динкої а приводе напастей на марш. Пилсудського.

— Чума в Брунселі. Пять робітників міських заводів у Брунселі заведували на чуму. Вістка ця викликала в місті переполох. Видали конункат, що хорих ізольовано, що життя їх не грозить небезпечені і дальше поширення недуги виключене.

— З любовних трагедій. У Львівським „Казино де Парі“, яким тігдлантандо, показував своє мистецтво танцюриста молодий бразилійський мурин Гаррі Флемінг, боксер по професії. Танцювала з ним молода, поганя дітина, також кабареетової професії, Полька чи Гічкіна зі Шлєска — Алононія Коцур. Молодий Гаррі не був закоханий у своїй танцюристі так сильно, як вона в йому і рішче розбути. І. Ста потанки на параді атки у світ. Дітина хотіла сперду задержати його потісця, залякати, що він обіцяв їй, але молодіс прийнявся до своїх любовних трагедій. — З подібного сласного сповіда, звернулася до поліції

20-літній Вознішівна, обвинуваючи свого „вибраного“ також у крадіжці, не її до-Розогноностей, а доларів з листів, які розогносії. Обвинувачний поштар доларів не брав, одначе був випів у тім, що не хотів піти за почуваннями дітчини, яка вилізала їх в енергійних листах до нього, мішаючи солодкі слова з грубими погрозами.

— Всесильний долар. На підставі обчислень великих міжнародних корабельних бюр цього року приде літом до Європи мільон американських туристів. Вже тепер на більших американських пароплавах усі місця замовлені.

— Володарі-студенти. Молодий король Англію, Бао Даді, приїхав до Парижа вчитись. Він був уже раніше в Парижі, але по причині смерті батька мусів вернутись до краю. — Теперішній молодий магараджа з Індоре вїхав на студії до Оксфорду. Батько його, попередній магараджа, мусів недавно зректись престолу в наслідок організованого ним замаху на танцюристку Мумія з Багум, яку хотів присилувати стати його любовною. Англійська влада внішлялась у цей скандал і старий магараджа покине край, анізаючи до Швейцарії.

— Новий шкільний предмет. В англійській народній школах заводить для 10-літніх хлопців лекції про авіацію. Вчителі будуть офіцери військової флотії. Спершу пінуть з теорії, у вищих класах робитимуть вправи на аеродромі, де ученики будуть приглядатись. Покищо цей предмет заведи в 12 найбільших англійських школах.

— Археологічні розкопки на Україні. До радянських газет писали відомості з Волянська про те, що археологи відкрили в районі Салтова цілу низку підземних льохів, що походять на думку знахід з VII або IX віку. Найдено цілу низку предметів домашнього вжитку, що походять з IX віку і що остали по якомусь напівкоховому і напівослому племені. Салтівські катакомби тягнуться на кілька верств. Є в них камені труни, в яких лежать людські скелети, українські переражно бронзовими виробами. Наукова експедиція почала великі дослідні роботи над докладним з'ясуванням характеру культури того племені, що жило перед віками в цьому районі.

— Жидівська націоналізація йде далі. Харківська „Віста“ з 23. березня п. р. приносить таку записку: „Член президії департаменту комітету національних меншостей Левін повідомив про те, як стоїть справа пригатавання Жидів до хліборобства. На щогорішній весняний період Галкомі-

Всім задумує розселити по 30 округках України 1795 родин трудящих Жидів. Переселення буде вестися переважно на вільній землі криворізької, херсонської, запорізької і мариупольської округи. У зв'язку з ростом числа Жидів, що бажають перейти на хліборобство, багатьом округам проріст збільшити число переселенців. — Ось вам і принцип колонізації!

Жидівські сільські ради. Всеукраїнський Центральний Виконавчий Комітет Рад затвердив на Україні 52 польсько-жидівські ради. І наші Жиди Палестини. Скоро Україна стане для них об'єктом оселення. Поїдуть до неї мабуть скоро і жиди „всходньо-мариупольські“ хлібороби замість до Палестини. А наші галицькі збіжжарі селення буде винищувати з голоду, або тинятися по цілому світі в пошуках праці. На його землі засядуть тут жидівські а там за Збручем над Дніпром жидівські колоністи.

Фізична культура на Україні. В Харкові відбулася друга Всеукраїнська нарада в справі фізичної культури. Як відомо, при Всеукраїнському Центральному Виконавчому Комітеті існує Вища Рада Фізичної Культури. З великим рефератом про працю цієї останньої виступив на нараді секретар ВУЦВК-ту Бученко. З його реферату видно, що в 1925 р. було на Україні 1151 спортивних установ, що об'єднували 81,240 членів. В тому числі жінки становили 39 проц. Крім того існували окремі спортивні гуртки по школах та піонерських організаціях. Вони об'єднували в собі 285 тисяч школярів. Разом нараховує Вища Рада Фізичної Культури кругло пів мільйона членів. Бученко закликав спортовців передусім до участі в стрілецькому спорті. Запровадив, що в різних місцевостях України скоро приступлять до будівництва великих стадіонів. В першу чергу розпочнеться будова стадіону в Харкові. В цьому році задумує ВРФК вислати свою футбольну дружину до Румунії. Попри те мають в тому році переїхати Вищу Раду Фізичної Культури у Всеукраїнську Раду Фізичної Культури.

Всеукраїнська мистецька вистава. Колегія народнього комісаріату освіти затвердила комітет всеукраїнської мистецької вистави в такому складі: Озерський (голова), Христинський, Криворотченко, Юрбенко, Яворський, Таран, Імощенко.

Замкнення чеської границі для перевозу худоби. Новий чеський уряд вчинив закрити чесько-польську границю перед ввозом худоби і перевозом худоби з Польщі. Притому до того є нібито санітарні огляди, а саме поширення в Польщі „лешманії“. В дійсності замкнено границю тому, щоб припинити чеським шмарям, від підтримки яких теперішній уряд є залежний. Через те сильно погіршилося масо в Чехословаччині і в Австрії.

З біржі. — Бюджетовий преміюар Польщі на рік 1926 замикатиметься наразі дефіцитом у сумі 300 міль. зол., що починає у своїй формі експонувати мільярдів. Задля цього, не згадуючи зовсім про те, як той недобір буде покритий, Податкова дружба править так, що не переходить знову платності суспільності. Про законну довідку тимчасом не може бути й мови. Не диво, що курс долара від якогось часу потіснює понад 8 золотих, хоч зарплатська біржа потувала в минулому тижні курс долара без зміни 790. Ясно, що цей курс не був реальний, бо не відповідала відношенню продажі й погати. За долара плавали в м. тижні від 810 до 825 зол. На загальній біржі не було в останніх тижнях ніяких показників трагісний, як загалом цілий біржовий рух у Польщі не виявляє ніяких здоровіших розвоєвх тенденцій.

Боротьба з тютюном і кавою. Найвищий суд у Сараєві видав недавно розпорядок, який забороняє курити та пити каву у всіх судових будинках Боснії та Герцеговини. Не лише судді, але навіть публіка не має змоги насолоджуватися смаком тютюну та кави. Відні сесостерки і „машини“ пави, які завзято курили та пили каву, втрачуть тепер одинокі привілеї піддає урядування. Цей запит існує в Боснії та Герцеговині ще від часу приналежності цих країн до Туреччини. Згаданий розпорядок закликає усе населення, призначене до обох нарокотів. Є загроза страйку. На вулицях були демонстрації з надписами: „Нехай живе нікотина — геть з президентом суду!“

Яриз на часі вже від 1. квітня можна замовляти в літом силувати нові жіночі і мужські футри, також давати всякого рода направи та переріби в одязі української фірми Петра Карпача при вул. Курковій 11 а у Львові. 1491 1-2

Дописи.

Рудин. (Перехід 200 Українців на латинський обряд у Черняхів). Черняхів, кохеря ад Загір'я в рідній повіт, має 500 душ. Крім 2—3 родини шле населення говорять українською мовою, але майже половина є лат. обряд. Давно вже побудували мешканці обох обрядів спільну каплицю, в котрій правили свої богослуження як гр.-кат. парох із Загір'я, так і

лат. священник з Калинова. Не зважаючи на інтигми й напір палів з Рудин (Г. Скарбек, податковий інспектор Суруфка й інші) мешканці Черняхова обох обрядів жили в найкращій згоді і не піддавалися навіть під впливом польської школи і „Кулка роліного“ польонізації.

Та настала Польща і часи змінилися. Загір'я почало будувати величаву муровану церкву, головне при допомозі кооператив „Молоко“ під прохолом п. Юрка Пастеряка, управителя кооперативи. Конкурентна комісія хотіла наложити конкурентні податки і на парохія гр. кат. обряду з Черняхова. Колиж вони виказали, що мають власну церкву, їх звільнено від того тягару. Однак дня 16. III. громадський комісар і посол з „Паста“ п. Пасіцький оголосив громадянам гр. кат. обряду, що їх звільнено від конкурентної тягару на будову матірної церкви в Загір'ю, але лиш від першої рати, а другу рату в сумі близько 100-000 зол. мусять заплатити. Нема нішої ради, як перейти на лат. обряд. Для 17. III., отже зараз другого дня, пос. Пасіцький закликав громадські форшпани і завіз 200 людей гр.-кат. обряд до староства в Рудин, де вони згодою перешли на лат. обряд. Пос. Пасіцький оголосив далі, що хто не перейшов би на лат. обряд, не буде части на громадським пасовищем, не дозволить ховати померлих гр. кат. обряду на цвинтарі, а навіть живих виключать з села. Ця акція посла Пасіцького мусила бути за порозумінням і благословенством польського ксьондза Кузьняра з Конюшок Сімлівських, бо в м. р. прилучено Черняхів до лат. парохії в Конюшках. Кс. Кузьняр з своєї сторони оголосив на проповіді в костелі, що перехід з гр.-кат. обряду на латинський ти не гріх, а дуже малий акт Паму Богу.

Коли місцевий парох о. Дуркот довів, дав про висвітлення й обман його парохія в Черняхів, поїхав 21. III. до Черняхова і в трігачіч проповіді представив, як люди обману та що перехід з одного обряду на другий є гріхом і що лиш папа римський на такий перехід може дозволити. Ця проповідь зробила те, що около 30 Українців вернуло на лат. свої церкви. Для 24. III. пішов о. Дуркот по своїх парохіях в Черняхів, щоб кожного зокрема випитати, чому він перейшов на лат. обряд. Та йому заступив дорогу заступник наказного в'їта п. Пасіцького Войтек Гембар в привіз громадського пасаря і поліція і зажадали ходити по селі, а навіть вигнати з села, бо „мусить мати легітиміцію з громади“. Для 24. III. заповів о. парох сповідь і богослуження в Черняхів, але посол Пасіцький сказав, що не потребує в селі резолюції і не пустить парох до своїх парохіях. І дійсно, коли о. Дуркот 25. III. приїхав до Черняхова на богослуження, йому не дали ключів до каплиці, бо Пасіцький, як казали, взяв їх з собою до Львова. Проти тих, що лишались в числі 40 душ при гр.-кат. обряді, уживається нечуваного тевору й репресій: не вільно Українцям піти до хати другого Українця, бо грозять палками. Таке поведіння кс. Кузьняра і посла Пасіцького викликало велике обурення навіть в багатьох латинників і деякі з них звернулися до кс. Кузьняра з жаганнями, щоб видав їм їх метонки, бо вони переходять на український обряд і але кс. Кузьняр на це заявив, що то гріх і метрик не видає. Черняхівчане удалися за поміччю до старости Слугоського в Рудин і завізши до його бюро, та в. Слугоський заявив їм, що староста виїхав і коли спитати його, хто він є, сказав, що він є лат. писарь. Як ця справа скінчиться, сьогодні не можна ще передбачити.

Зі спорту.

Боксерські змагання.

Для 20. березня п. р. відбулися перші товариські боксерські змагання боксерської секції спорт, т-ва „Україна“ — І. Гіж. бокс. клубу (Д. В.). Цей шкільний спорт стягнув доволі людей у велику залу „Народн. Дому“. Сензацією цього вистава була поява Муріна, Сенег-лянд, чемпіона боксу Канади, котрий виявив ширі сили патії і призначив для українських боксерів. Боксерські виступи попередні змагання в грецько-римській боротьбі ученими п. Волинця. На вступі змагання привітав коротко п. Козак в імені „України“, польських боксерів і передав їм квіти.

Після того вийшла перша пара. Горинь (У.) — Збировський (П.), легка вага. По формальностях приходять до стрічі. Переможцем став Збировський, котрий технічно й фізично перевищує Гориня. Друга пара: Цимбала (У.) — Лотоцький (П.), легка вага. Боротьба ведеться з великою рухливістю. Цимбала, хоч має противника далеко сильнішого, дефіцитно видержує в першій стрічі всі грізи напади. Зазначити треба, що оборона Цимбали була надзвичайно рішуча і спокійна. В другій стрічі приходять до нападу Цимбала. Кількома влучними і сильними ударами обезсилює Лотоцького, котрий увесь час тільки приймає удари і неfortunно охороняється. Третя стріча привносять швидко до перемоги Цимбала. Третя пара: Денис (У.) — Колодзій (П.), Півсередня вага. Зараз в першій стрічі

виявляється велика фізична сила й техніка умільця Колодзій. Побивав сильними ударами Дениса, так, що секундант його був змушений кинутися на ринг ручник, що означало піддання. Колодзій побіджас чистими 5 пунктами. Четверта пара: Белик (У.) — Лешук (П.), півсередня вага. Ця боротьба була однією з найкращих. Стрінулася два змагуні, різні технічним знанням, хоч фізично сильніший Лешук. Видні мали повне задоволення, подивляючись еластичні, енергійні рухи змагунів.

В першій і другій стрічі не можна було знати, хто переможе. Третя стріча була ще більш рухлива й завзята. Переміг однім пунктом Лешук (12:13). П'ята пара: Сич Тадей (У.) — Хутик (П.), середня вага. Сич — це многоналічний боксер. Кількома частим й сильним ударами деморалізує зовсім противника, котрий крякливо уступає з рингу по першій стрічі. Сич переміг 5 пунктами (5:0).

З причини недиспозиції польських боксерів до змагання приступило тільки п'ять пар, так, що чи не найкращий український боксер Бейей не боровся, хоч три рази визнавав польського чемпіона боксу п. Дубинька, що ріжними безпідставними аргументами старався оправдати. Судейська колегія рішила розуміється, побіду над п. Дубиньком Бейейові. Загальний вислід змагання 32:26 на користь „України“.

Спорт. Т-во „Україна“ (секція боксу) заслужило собі на цю перевагу своєю старанною працею. Коли взяти під увагу, що польський клуб існує вже від 4 років, а українська секція боксерів тільки 5 місяців, то українські боксери зробили в протязі так короткого часу дійсно багато. Техніка горі і піг польських боксерів є доволі велика, чого бракує ще українським боксерам, як також рингової практик.

Судова у рингу п. Шенкер не дуже влучно. Судейська комісія: Розенбергер, Бухштаб, Слезак, Козак Барусевич, Жарський І.

На цих змаганнях змагання боксу Гасмюва-Україна. К. Мульт-вич.

Посмертна згадка.

В похмурій березневій ранок 28. п. вдалося від своїх відійшла в незнанні за світи Стефа Степків, вчителька в Хибішах воев. Кельце заосмотрена Найсвятійшими Тайнами. Покійна ходила до шкіль УПТ-за у Львові і скінчила учительську семінарію під дирекцією о. Дзеровича. Земля нехай буде їй легкою. 1-1

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Театр під дирекцією Н. Бойко.

- 3. 1. 1. Сала читальні.
- 1. IV. „Цеганські чари“ і концерт.
- 2. IV. „Вез вини виновати“ і концерт.
- 3. IV. „Дябук“.
- 4. IV. „Залпорожець за Дунаєм“.
- 5. IV. „Він“.
- 6. IV. „Мазепа“.

1-2

Дрібні оголошення.

ВАСИЛЬКУ! Благаю Тебе піти грошеву поміч Лінді. У нас нужда. Напиши! — Муська. Радянські часописи прошу передрукувати. 2-3

КРАВЕЦЬКА робітня Українських Інвалідів, Львів, вул. Софії 25, виконує всі кравецькі роботи після найновіших фасонів. 1432 ал 2-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відповідає.

Рік основання 1887.

НАЙЛІПШІ ГОДИННИКИ — — —

— — — НАЙГАРНИЩУ БІЖУТЕРІЮ

купуйте

тільки у

1419 Львів, Марійська площа 5. 3-15

Вже вийшла з друку найновіша повість А. Крушельницького:

„НАДАРЕМНЕ“ в двох томах.

Ціна 6'50 зол.

Щоб улегати з нагоди ювілею Автора набуття його творів, даємо в місяці квітня вже при закупі двох його повістей 25% знижки. 1-1

Орли : : : : 3'60 зол.

Тривога : : : : 2'—

Артистка : : : : 2'—

Буденний хліб : : : : 4'—

Як промовить земля : : : : 2'40

Крім того в місяці квітня продаємо Винничанин: Твори — 11 томів . . . 28'— зол.

Як пригоріне земля : : : : 4'— зол.

Змагання : : : : 6'60

Дужим помахом крич 4 часті : : : : 12'—

В хуртовині 3 томи : : : : 12'—

Надаремне 2 томи : : : : 6'50

Українська Книгарня і Антикварія

Львів, вул. Рутовського 22.

Музичний Конкурс.

Т-во „Львівський Боян“ оголошує отримати конкурс на оригінальні вокальні композиції для мішаного хору, які до 1. квітня не були видані і виконували, на доволі українських текстах. Кожен твір має обсягом не менше ніж одну концертну програму. Першу нагороду назначується в якості 200 зол., другу 100 зол.

Нагороджені твори осталися власністю „Львівського Бояна“.

Твори, написані чужою рукою заохочені тріма нагородами або мотом враз із поданням назиска і точної адреси композитора і замкненої копії із таким самим девізом або мотом, належать поспішати найдаліше до 31. грудня 1926 р. на адресу Голови Т-ва п. І. Доманіка, Львів, вул. Руська ч. 20.

Конкурсну журі оголошиться пізніше. 1444 2-3

ВИДІЛ.

НА СПЛАТИ

мужеські і жіночі матеріали

герує

Ф-а С. ЛЮБЛІН і Н. ФОЛЬК

звали „Коліубін“

1484 Собіського 6. 2-1

Дев'ять зол. може вже принести

важину виграну в класовій лотерії. По одержанню заповнення кореспондентного паресилася львів і долучуємо чим

П. Н. О. вільний від порта на пересилку вмоти.

Ціна львів І, класи:

1.-10 зол. 1.- 20 зол. 1.- 40 зол.

Шався гри медичесі.

Що другий львів мусить виграти.

Виграти: 400,000, 250,000, 150,000

100,000, 50,000, і т. д. і т. д.

Бавко-ний ШІЩ і ХАСС

Дім 1394 1-1

ВАННИ тревалі шинкові зол. 26.

деінде гірші по зол. 40.

1462 поручас фірма вансен 4-1

Адальберта Заяця

Львів, Осолінських 14. Тел. 48-12

Перші Загальні Збори

Союзу Українських Наказників і

Книгарень у Львові

Відбудуться в неділю 11-го квітня 1926 року о 10-й годині перед полуднем в селі засідання Т-ва „Прогрес“ у Львові, Ринок 10. II пов. Порядок нарад: 1) Вибір криту зборів. 2) Вибір президії. 3) Реферат про завдання Союзу. 4) Вибір осіб Союзу. 5) Усталення членської плати. 6) Вільні веселі.

За Організаційний Комітет:

Михайло Магчай, Василь Поляк,

голова, 1464 1-1 секретар.

ГЛИНЯНСЬКІ КИЛИМИ

мунеські і жіночі напелюхи

у величій виборі поручас

ДІМ КИЛИМІВ

Львів, пл. св. Духа

(Біля костела оо. Бзутів).

Старі напелюхи перероблює

нові фасони. 1-1

Присилайте передплату!

Діло

виходить щоденно передполуднем

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10. II. пош.
Конто почт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.
Рукописи не зберігаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 4'50 ал.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7'50 ал., Німеччині 7'50
ал., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к. Ру-
муни 150 лей, Болгарії 7'50
ал., Австрії 7'50 ал. Зміню
адреси 1 год.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Найкращі природні вина „народня торгоуля“ у Львові і її склади в краю.

Польські Москалі.

Російська політична організація в Польщі.

Польське міністерство внутрішніх справ затвердило статут „Русского Народного Обединения в Польше“. Одинокий російський „депутат“ до польського сейму Н. С. Серебренніков досягнув остаточно „свою“ задуману мрію, якою, до речі кажучи, запліднила його небуйну фантазію російська політична еміграція. Для кого має служити і кого має об'єднувати ця новостворена пол. установа, булоб невідомо, як би цього не розкрив сам Серебренніков. Але й без того не важко булоб додуматися. А не важко тому, бо вже сам оцінок „Русского Обединения“ у Варшаві є дуже багатомовний. Крім більшовицького російського посольства, — може з переважачим відсотком російського елемента, а може й ні — є у Варшаві консістор „автокефальної“ православної церкви з російською перевагою в своєму складі, ну і російська політична еміграція. Поза тим Росія у Варшаві немає. Немає їх у значній кількості і на території цілої теперішньої Польщі, бо як би де були, то хіба найдочільніше булоб там зорганізувати осередок політичного життя. Однак ми далекі від того, щоб загальні негувати існування Москалів у Польщі поза еміграцією. Вони є переважно по містах теперішньої східної пограничної полоси т. зв. „кресів“, але в такій малій кількості, що можна її назвати зникаючою. До Москалів зараховує себе подавляюча більшість вихованого ще за царських часів у чорносотенному дусі православного духовенства. Поза тим можна подибати подекуди ще й деякого бувшого російського чиновника, що зрусифікувався і до нині вважає себе „руським“. Є, правда, в північних повітах Виленщини кільканайцять тисяч московських поселенців старообрядців, що живуть компактною масою. Ось і всі Москалі! Натомість по всіх містах на „кресах“ живе значна кількість російських політичних емігрантів.

„Депутат“ Серебренніков висказав у розмові зі співробітником варшавського емігрантського органу „За Свободу“ дуже „оригінальні“ погляди про „російську меншість“ у Польщі. Він зазначив перш за все, що Польща вела дотепер у відношенні до тої „меншости“ політику шиківитої її негачі.

„Само російське населення — казав він — об'єднане матеріально не могло виступати активно в обороні своїх національних прав. Одночасно в протидію російській меншості Польща не тільки не признавала Українців і Білорусів, але й усіми засобами їх підтримувала“.

Ясно, що з такими поглядами Серебреннікова не приходиться навіть полемізувати. Але далеко інтересніше те, що тої „політик“ висказав далі про численність російської еміграції, чи пак... меншости

в Польщі. Він каже, що ця меншість нараховує в Польщі поверх мільйона голов, отже повинна мати у сеймі щонайменше 8—9 послів. А якщо їх не має, то завдяки своїй незорганізованості. Наслідком тої

„незорганізованості і невідданості (невідданості) російського населення, праця російських представників у парламенті (одні у сеймі а одні у сенаті) була дуже утяжливона. Російське представництво не мало за собою зорганізованої, компактої маси „руських“. Маючи це на увазі, російське парламентське представництво обмежило свою діяльність у самому парламенті до мінімуму і звернуло всю свою працю на організаційну працю серед населення. Слід замітити, що праця йшла важко. Найбільше зорганізованим показало себе населення „Галицької Русі“.

Далі цитувати не будемо, бо й цього досить. Отже п. Серебренніков, що нараховує поверх мільйона „русского меншенства“ не міг, на жаль, ніяк його зорганізувати та поставив йому за зразок аж „зорганізованість“ східно-галицьких національних ренегатів. Якщо російський посол має на увазі всюди такий матеріал для „російської меншости“ як у Сх. Галичині, а точніше кажучи у Львові в особі галицьких москвофілів, то та меншість є насправду фіктивною. Де як де, але в Сх. Галичині ніякої російської меншости ніколи не було і тепер немає. А національних покидьків і ренегатів, в числі якої сотні душ хіба ніхто за національну меншість вважає не може, якщо не йде слідами російських націоналістів у роді Меншикова, Бобринського та інших. А якщо Серебренніков стукає їх політичними шляхами, то повинен бути більше консервативний і повинен зараховувати до „російської меншости“ всіх Українців і всіх Білорусинів у Польщі.

Про політичну ідеологію Серебренніков не сказав ні слова, та вона до деякої міри ясна, коли взяти на увагу факт, що до об'єднання мають увійти галицькі „руські“. Вона напевно буде покриватися давньою „нововременською“. Натомість сказав він, що в класовому відношенні вважає „російське населення (в Польщі) зложеним майже в цілості з трудових елементів“. До них зараховує селянство, робітників і трудову інтелігенцію. Найблищим завданням Серебреннікова має бути скликання установчого з'їзду об'єднання і щойно на тому з'їзді мабуть дістанемо змогу побачити правдиве політичне обличчя об'єднання, та вже зі самого інтерв'ю зі Серебренніковом можна вносити, що об'єднання є організацією понадкласовою з чисто націоналістичними російськими політичними тенденціями. Таким чином на оваці нашого політичного життя зарисовується нова лінія політичного фронту.

Боготворення фашистівської влади.

Проти демократії та парламентаризму

З довгої промови висказаної Муссоліні з нагоди 7-літніх роковин фашистівської партії, чужинна преса наводить дуже характеристичні погляди для фашистівської влади: „Програма фашизму містить вже у самім означенні фашистівських союзів як „італійських бойових союзів“ — себто лишається для нас вічно те саме: бій. Завдяки праці фашизму Рим став за цих кілька літ душею італійського світа. Кампанія ведена ворогами фашизму в справі Матеотті є тільки кілька тоннами задрюкованого паперу, а її наслідком — прискорене знищення опозиції. Я гордий, коли можу сказати вам, товариші, що всі ми, а в першій мірі я, не звертаємо ніякої уваги на те, що чужина каже та друкує. Логічним є тільки те, що міжнародний світ демократії позбавлений своєї батьківщини, світ лібералізму, масонства та плутократії йде проти нас. Контрреволюція, яку ми здушили в нутрі держави і яку надаремне силкується зорганізувати на чужині, є найкращим доказом того, що ми зробили революцію.“

Відповідальним елементом інших держав кажемо: Ви мусите перейти через те, що ми зробили. Коли хочете жити, мусите покласти край базикаючому парламентаризмові і передати дійсну владу на сильній ексекутиві. Коли хочете жити, мусите розв'язати найкращу проблему цього століття: взаємини між капіталом і працею, проблему, яку вирішив фашизм, поставивши на один рівень капітал і працю супроти спільної мети — добробуту та величі нації...“

Муссоліні є захоплений своєю всесильністю, так само як його звеличниця. Головний секретар фашистівської партії Фаріначі, покидаючи своє становище, щоб зайняти якусь високу державну посаду, висловився у своїй прощальній промові, що „щоб заступити Муссоліні треба би хіба когось у роді Ісуса Христа“. Якщо Фаріначі хоче цим сказати, що вірить у силу роблення чудес Муссоліні, то добре; колиж він думає про ідеї та засоби, які поширює Муссоліні, то вони трохи задалекі від Христового ідеалу... Гарно виглядала би Езрола, якби послухала рад Муссоліні!

Польсько-німецькі диссонанси.

Довгі польсько-німецькі переговори у Берліні, т. зв. ліквідаційні дійшли до сліпої вулиці. На останнім засіданні німецька делегація заявила, що всі польські концесії вважає недовольними і наопадомагається, щоб Польща зрілася права ліквідації. За це Німеччина готова піти на деякі поступки, яких токищо ближче не засовує. Німеччина і Польща вернулися до своїх попередніх максимальних домагань і тепер вирінає питання, чи порозуміння взагалі можливе. Здається, що останнє женецьке суперництво обох

держав не лишилося без впливу на погіршення їх взаємини, дарма, що делегати до Ліги Націй стиснули собі при розстанні міцно руку

Проти колоніальної війни.

У французькій парламенті прийшло до гострої виміни думок при голосуванні над новим бюджетом для ведення воєнних операцій у Марокко та Сирії. Парламент майже поділився на двоє, коли комуніст Бертон поставив внесок, щоб обмежити суму кредитів на ці війни на 1 мільон менше. 268 голосами проти 265 прийняли цей внесок. На інтерпеляції щодо мирових переговорів з Абд-ель-Крімом, Бріан відповів, що Франція бажає миру, але в таких гарантіях, щоб після трьох місяців знову не треба вести війни. Загально почуватися в парламенті сквилювання внаслідок затяжної війни на обох колоніальних фронтах, які підірвують державні фінанси і є підставою до ворожих настроїв серед населення.

Кровава демонстрація в Стрию.

Дня 31. III. перед полуднем зібралася товпа безробітних перед будинком староства, щоб виставити положення безробітних. Зажадали від заст. старости Згоди, або негайної виплати підмог, або щоб поробив зарядження, щоб безробітні могли одержати працю.

Староста Новак обіцяв поперти всі жагання, а відповів дати у вівторок або середу. Коли староста старався переконати про безцільність демонстрації, кільканайцять безробітних вдерлося до будинку старости, до бюра заст. старости Згоди і стали демолувати бюрові уладження й потурбували Згоду. Завізвано поліцію, котра стала усувати людей з будинку. Коли успокоєні демонстранти були вже на дворі, аспірант поліції Лязаревич, що командував поліц. відділом, дав приказ стріляти. Поліція дала салву в товпу. Чотирох людей згнуло на місці, багато ранених вилось серед зойків і болю. З тижко ранених трьох демонстрантів умерло в шпиталі. Багато легко ранених є дома, тому число ранених не є стверджене. Арештували 16 людей. Між арештованими (як подає Сл. П.) є український комуніст Радович, Соколовський (польський комуніст, Вагман (Жид). Около 3 год. головні точки міста обсадило військо зі скорострілами. Годину пізніше військо усунули. Тепер є гостре погопівля поліції в міська. Деякі будинки, як почта староства, обсаджено військом.

Біржа. Гроші.

Америк. дол. 8'16 — 8'18 канад. дол. 8'00 — 8'02, чеськ. кор. 0'43'25 — 0'23'50, лат. 0'3'12 — 0'3'33, франк фр. 0'28'25 — 0'28'75, фр. швейц. 1'50 — 1'55, англ. фунт 37'00 — 37'30.

Латанина.

Важко не писати сатири, коли приглянутися „праці“ польського союму в останньому часі. З великими труднощами склеєна коаліція союмових „народових“ партій від ендеші до ППС, тільки й роботи має, що безнастанно гандончиться, знаючи в бік виборців. Коаліційні партії — за винятком пепесівців — значно присмирніли. Тільки ППС, тупотить негами, розпинаючись за платнями бюрократії. І ППС, побіля. Як це не дивно, а всетаки незвичайно характеристично, що робітничі партія, яка при вступі в коаліцію голосувала про konieczність реформи адміністрації, себ-то в першу чергу про konieczність перебірки й перевірки складу нездарної, політикансько-шовіністичної бюрократії, замість здійснення цього поступу, перевела адержання її платень. Бототьба за зменшення безробіття, реституцію самоврядування, рівноагу бюджету, введення конституції у відношенні до національних меншостей — скінчилася привертанням попередніх платень ендешької бюрократії, тієї бездіяльної в значній мірі армії дармоїдів, що поруч інших чинників стоїть на перепоні і реституції самоврядування і здійснення конституції.

ППС, крок за кроком випирана з робітничої гуші, робить надлюдські зусилля, щоби в конкуренції з ендеками здобути прихильність бюрократії з огляду на недалекий вибори до союму, прихильність в головах і в підтримці бюрократичного апарату. Можливо, що це дуже зручний, егоїстично-партійний виборчий крок, але що з того прийде масам селянства і робітництва? Ось так у боротьбі за існування розмінюється великі кличі і постулати на дрібну монету партійного сибаритаму.

Зі самоврядних змагань теж нічого не вийшло. Довго рекламований компроміс під проводом марш. Ратая спитнувся на інших компромісах, головню на перехідному компромісі про вдержання коаліції. Справу самоврядного компромісу польських партій (бо „меншостеві“ тримаються за плотом парламентарного життя) відложено до 20-го квітня. А тимчасом в самоврядній діяльності одно велике побоевище. Понад десять літ панує тут сган ех іех, себ-то повна самоволя й анархія. Розуміється, що така „правовість“ законодавчих і виконавчих чинників хіба не може бути осно-

вою до вкорінення елементів права в публічному житті.

Союм (т. зв. коаліційна більшість) після довгих вагань ухвалив бюджетову провізорию на квітень. Квітнева провізорія передбачує до 40 міль. зол. дефіциту (прибутки 115 міль. зол., видатки 152 міль. зол., з того 144 міль. звичайні і 9 міль. зол. надзвичайні). Недобір за перший квартал 1926 досягає суми 100 міль. зол. (95.600.000 зол. виказаний недобір з доданням 2 міль. на видатки інвестиційні, будівельні і ин.). Недобір на цілий 1926 рік передбачується в сумі 300 міль. зол., але можна мати оправдану надію, що він буде далеко більший. Державні доходи в 1926 р. в порівнянні з попереднім (1925 р.) значно зменшилися. В минулому році перші чотири місяці (січень — квітень) дали в прибутках 534 міль. зол., в цьому році 472 міль. зол., отже зменшилися на 112 міль. зол. золотий упав на 36 проц. Таким чином у відношенні до внутрішньої субстанції польської валюти недобір в перших чотирьох місяцях 1926 р. фактично виносить далеко більше, перевищуючи суму 150 міль. зол., що для цілого року, приймаючи те саме тепло державних впливів, дасть суму 450 міль. золотих.

Як бачимо, перспективи для державної господарки зовсім погані. Одначе вийдуть ще в чорніших красках, коли мати на увазі, що знесилене податками і иншими драчками населення не буде в спроможності задержати податкового кроку з початку ц. року. Також на нинішні впливи: митні, транзитові і т. и. — важко рахувати. Польща знаходиться в стані війни з Литвою, що унеможливує їй повний доступ до Балтики, одночасно йде митна війна з Німеччиною, з СРСР, ще не подагуджені господарсько-торговельні взаємини, Чехословаччина на днях замкнула границі для ввозу польської худоби і безрог. В таких умовах, коли все стає, коли безрадність, відсутність гроша є загальна, всякі рахунки на впливи до скарбових кас вилами на воді писані. І дійсно касові запаси держави мають з кожним місяцем. Ще в січні ц. р. державний скарб розпоряджав касовими запасами в квоті 103 міль. зол., на 1. квітня ц. р. вони обіймають суму 50 міль. зол., так що треба зацікавити позичку

13 міль. зол., щоби подолати негачні видатки.

Щож лишається керманічам польського державного корабля, які перспективи відкриваються перепиними? Позичка або інфляція, *tergiteum non datur*. Позичка — це давня, жагуча мрія кожного кабінету, кожного міністра скарбу. Але вона так легко не приходить. Позичка — то значить апорядкування внутрішніх відносин, задоволення невдоволених, вирішення безліч складних внутрішніх питань, розріз з дотеперішньою політикою, зменшення армії, поліції, позичка — то глибока переорієнтація цінностей, на яку не здатні пануючі польські партії. Позичка значить так мала роль в міжнародній політиці, контролю великих деожав, виконувана при допомозі Ліги Націй. А дотеперішні керманічі польської політики так росли в манію величисті, що вона стала їх сутньою природою. Інфляція вже відома широким масам населення. Поворот її криє в собі безліч небезпек. Теперішня інфляція, піддержувана пепесівцями, далаб без порівняння гірші наслідки від попередньої. В обох випадках треба рішиться на редукацію армії, поліції, бюрократії, знесення безчислених урядів (воєвідств), на покінчення з поліційною системою, себ-то в даному випадку системою неосвіченого абсолютизму.

На такі радикальні кроки не зважиться ні цей союм, ні цей уряд. Латанина буде продовжуватися, пущена в рух машина до якогось часу буде обертатися силою своєї безладности, але на регрессивній мобілі рішучо не заноситься. Ясно, що чим довше триватиме латанина, то скорше скінчатиметься „творчі“ муки, а нагромаджені в підпіллі сили, визволені урядовою безсильністю, ділатимуть на власну руку по вавсім иншим напрямкам як досі.

ПІКЕР ANTIQUE БАЧЕВСЬКОГО

На мертвій точці.

Справа самоврядування на союмовому терені.

Маршалок польського союму Ратай узяв був на себе ініціативу завести до купи та погодити між собою польські партії в справі са-

моврядування. На протязі цілих двох останніх місяців відбувався під проводом Ратая конференція представників З. Л. Н., Паста, ППС, Х. Д. і Визволені. Народи були таємні! А тому й ширші кола заінтересованих не знали й до нині не знають, що там радили, на що годилися, в чому робили собі взаємні уступки і т. д. Та всім відомо, що субстратом для всіх дебат були урядові законопроекти про самоврядування зперод 3-х в таковій з виборчою плюральністю, збірними громадами, професійними військами і проекти Паста. Але сам факт таємності нарад виключно поміж польськими партіями, безприкладне ігнорування національних меншин (особливо Українців і Білорусинів) при вирішуваних тої незвичайно важкої для них справі, незбито доказує, що на нарадах кували і кувати будуть таємно якийсь новий засіб для нищення меншостей, для потопання їх прыз. Готовиться все таємно тому, щоби культурний світ не мав змоги довідатися про мотиви такого а не иншого компромісу в цій справі між самими польськими партіями. Якщо до порозуміння прийде, то проект самоврядних законів все одно муситиме вийти з тієї таємної кузні на світло денне, але тоді вже світ не дізнається про сам процес його повстання, не почує безпосередніх мотивів його творення толерантними авторами, не розшифрує розмовителів. Та покищо до порозуміння далеко. Так щонайменше інформує варшавський кореспондент „Слова Польского“.

Він відбув у цій справі інтерв'ю зі своїм однопартійцем, учасником тих таємних переговорів послом Р. Козловським. Посол Козловський заявив, що компроміс мав податися на тому, щоби узгіднити найважливіші справи, як справу виборів до самоуправних установ і участі держави в нагляді за самоврядуванням, а все инше мав вирішити союм. Крім цього мали представники названих клубів зобов'язатися до скорого полагуджування тієї справи на комісіях та на пленумі союму. Була надія, що до порозуміння дійде ще перед великодними феріями. Одначе в останніх днях справа погіршилася, бо клуб Паста цілком несподівано висунув нові домагання та запропонував відсунення нарад аж до 12. квітня. Ясно, що про ті домагання дозідатися не можна. Не зважаючи на те, запросив марш. Ратай представників клубів, учасників нарад на 13. квітня.

Лист з села.

VI. Пролетаризація села.

Село пролетаризується, одначе не в розумінні виділовання з себе спільного своїх змагань пролетаріату. Воно пролетаризується по лінії позного занепаду, павперизується матеріально, морально і пухово. Села в нас не студіюють, сільських відносин, змін і перемін, які там довершуються не сигналізують, а тому й важко здати собі справу з усіх вже довершених і будучих в стадії довершування подій. А шкода! Бо тільки студіючи село, зможемо створити собі вірний його образ і робити логічні висновки щодо його будучини. Досі наша преса (не згадуючи про науку, яка забула про село) оперує загальниками, часто стереотипними фразами, бідкається над селянською неодолю, але ці бідкання і похигування головою не зустрічаються з надійною опікою в кругах, покляганих до опіки над основою нашої нації.

Наша апатичність відбивається і на селі. Ми дивимось на нього крізь окуляри неактуальної вже народницько-хлопоманської белеґристії, або — проницає сумнями явищами невідрадної дійсності — відмахуємось від фактів сільської

дійсності, як від настирливих мух. Це можна пояснити хіба тим, що чорний колір так наверстувався в нашої психіці, що вона його вже більше не приймає, бо він може спричинити катастрофальний переліт. Ця реакція на пересичення жалібними тонами булаб навіть додана, вказувалаб назіг на рекозвалесценцію хворого національно-суспільного організму, колиб в парі з тим проявлялися активні признаки життєвої радості, діяльності, протиставлення лиху. На жаль ті признаки в сучасному моменті ще дуже скупі. А всегачи мусимо відчувати в собі життєву вдатність, щоби протиставитися лихоті.

Перше, що кидається у вічі на селі, це велике перенаселення — як на хліборобську країну. Не зважаючи на війну з її покосами смерті, не зважаючи на ганебні, просто злочинні санітарні відношення, не зважаючи на непропорційно велику смертність дітей, населення нашого села зростає з подиву гідною швидкістю. Польська офіційна статистика, хоч дуже багато коштує державу, вірніше кажучи податників, безумовно не віддає того стихійного зросту населення загальною, не говорячи вже про національний розклад.

В кожній культурній країні зростає населення в дорозі до сільського роду, його життєвої сили і в даль-

шій консеквенції неминучості його територіальної й господарської експанзії, його культурного підйому, цивілізаційної селекції і т. и. З умовинах нашого життя під Польщею все те, що в світі є логічне і природне, в нас є гіркою іроцією. В нас зріст населення є синонімом погіршення його вже й так незавидної загатації, культурної відсталості, цивілізаційної задубілості, слонз занепаду під кожним оглядом. Дивлючись на ті вузькі язички селянських ніль, на миршаву худобу, на павперизацію села пригадується Стефаникова новеля „З міста йдучи...“ Говориться в ній, як то „газди“, себ-то злиденні зарібники, йдучи з міста розказують собі про одного в селі „богачира“, як про нездалаца яко, а предидо кожного з тих спрозгаразіваних „газди“ був такий санин „богачирен“, то значить мав 24 морги поля, 4 воли, корови, вівці. А нині? Гіни він одак, зарібник і такий, що мусить шакувати перед „паном“ (поміщиком), щоби приїзз на роботу хоч ба за дорозичу.

Голод землі є загальний, а його причиною не селянська неласистість землю, яка (без сумніву) існує, але справді неможливість вирощати їдло. Коли ж уряд 15-го липня луж в наддністрянських околицях, до я подивом оглядав одно „ари-

стократичне“ село, яке віндем о-кружувати інші демократично-бідняцькі села. В тому селі не було вже „дїра“ (давню розпарделювану поміщицьку азміту), між селянами не було „середнього стану“ (середників), тільки дуки і біднота. Ог тоді здавалось мені, що те село, в якому дука потінався від 30 моргів агору, можсгати класичним гереном для протезівних визначів релігії Маркса до проведення там класової боротьби. Минуло 15 літ і тільки згадка лишилася по дуках, як по Стефаниковім „богачиреві“. Сьогодні дуки в 30 моргів аж: зі свічкою треба шукати, розібрати ґрунт сини та доньки. Замість 30—40 дуків сьогодні на їх місці є вже 100—150 середників з 8—10 моргами. А біднота ш більше скорчилася, хоч деякі з нїх проскочили з „дубів“ в „середники“ та зріналися з дуками. А щож діється в бідняцьких селах, що вичеж охружють „аристократичне“ село (тої „аристократичне“ був негак виплизоа багача, як радше своєрідних чужностевих манір і ловедник, прикметніз як баґачин, так і бідняк)? Такаж переліна в напрямі пролетаризації і крайного розділення земельного посідачии довердилася і в нашій, бідняцькій селі, податуючи 4-морговою селішню на підстаді дуки.

(Продолження буд.)

АГРУМІНА природний цитриновий екстракт, застосування свіжої цитрини, до чаю, жемонки, кашу, борщу і т. п.
Дешеве, здорове, смачне, практичне.
1247а **Жадайте у всіх складах 20-75 Народної Торговлі.**

щоби вислухати вже остаточних висновків усіх клубів у тій справі.

Посол Козловський оцінив ситуацію песимістично, хоч і висловив надію, що з огляду на неможливість продовження теперішнього стану самоврядування в цілій Польщі, всі клуби дійдуть на таємних нарадах до розумного компромісу. Якщо до того не дійшло би, то адміністративна комісія буде змушена зайнятися урядовими проектами, або тими посольськими висновками, що пропонують негайне переведення нових виборів до самоврядних установ без огляду на те, чи відповідні закони про самоврядування в цілій Польщі будуть ухвалені чи ні.

Виходить, що навіть таємні наради не можуть спричинитися до того, щоби справу самоврядування рушити вже раз із мертвої точки та звести її на шлях реальної розв'язки. Всі ті наглі та несподівані домагання П'єста чи З. Л. Н. чи якої іншої хадесії мають, видно, на меті те, щоби тієї справи взагалі не полагоджувати саме з огляду на Східну Галичину, де для всіх польських партій найдогідніший стан ех іох-у.

Організаційний рух.

Повітовий Народний з'їзд у Бродях.

Організаційний рух УНДО, праця з народом для народу, зростає з кожним днем. Після живої акції масових учасників народ у шкільній і земельних справах відбуваються тепер з доручення Об'єднання численні повітові народні з'їзди або підготовки до них наради.

Саме один із таких удачних з'їздів відбувся дня 25. березня у Бродях. Бродський повіт, колишній домостроїський повіт, який після московської революції в 1917-1918 році скоро позбувся "ідеї", зродженої з фальшиво розумного патріотизму або з чудотворної мошонки Еслогів і Бобринських.

Салю "Самопомочи" зараз після десяти років живих делегатів із 40-тисячних громад Бродщини. Збори відбулися короткою, але пориваючою промовою членом Об'єднання на народній мові, о. Василь Павула зі Смильня, який представив делегатів Центрального комітету Об'єднання пп. Олексю Черкавському й Івану Желіському з Львова. До президії з'їзду обрано о. Василя Павулу, пароху в Смильні, п. Володимира Рудницького заст. пароху в Бродях, і п. Олексю Вислоцького господаря в Гай Дитковецьких. Секретарювали о. Прокопчук, парох в Вербічцях та в Павло Шмайка, міщанин із Бродів.

Реферат про організацію й ідеологію Об'єднання вголосив п. Олексю Черкавський. Промова про об'єднання мовив Об'єднання багато (на подоби всіх "железних партій"), але в незвичайно приступній і цікавій формі, спираючись на численні факти з щоденного життя, доводив, що тільки організація може в одній могутній кадру й викресленні у нас самих міри у власні, єдині сили зможемо добитися кращої долі.

Відтак виникла коротка дискусія. О. декан Вазрик з Підкамені в гордіх словах закликав присутніх ширити ідею Об'єднання та остерігав перед усіма неспроможними опікунами, з яких деякі на "з'їздах" аж у закармачках зарплатного жовтуху раду радять, якби то найкраще зійти до українського селянина. — З'являється до українського селянина. — Селянин Кіс з Клекотова підчеркнув велику вагу праці Об'єднання для нашого народу і закликав, що тільки тоді, коли будемо всі одної думки і в одній лаві, не буде страшна нам ні колонізація, ні не буде страшна нам ні "благодаті". — Селянин Вислоцький викладав зборникам не слід боятися політичної організації та в гострих словах налягував на всіх тих тихих духів на Об'єднання. Це їхнє злобне вигукання є саме доказом, якою небезпечною є для них порожня, а така корисна для трудового селянина, має робота нашої національної партії.

Тому, що делегати мусили попрацювати з'їзд, щоб іхати далі, замкнули дискусію і приступили до вибору Повітового Народного Комітету. Головою Повіт. Нар. Комітету обрано одоголосно п. Володимира Рудницького. До Комітету увійшли як члени: 1) Вислоцький Олексю, господар в Гай Дитковецьких, 2) о. декан Вазрик, парох в Підкамені, 3) Демид Пилип, господар в

Накваші, 4) Кіс Петро, господар в Клекотові, 5) о. Павула Василь, парох у Смильні, 6) Романеш Василь, господар в Конюшків, 7) д-р Желічук Теодор, адвокат у Бродях, 8) Федорук Олексю, господар в Ясницю, 9) Павлюк Гриць, директор кооперативи в Бродях, 10) Хонич Федько, господар в Суховаві. Заступники: 1) Чубатий Володимир, прив. урядовець у Бродях, 2) Ісхія Федько, господар в Бродях, 3) Шаповал Михайло, господар в Накваші.

Поважний настрій і велике зацікавлення зборників громадськими справами надавали святочну повагу Повітовому Народному З'їздові в Бродях. Склад Комітету дав заповору, що Бродщина враз з Каміньчиною та Залозеччиною щодо організованості стане одною з перших між повітами Галичини.

Довірочна нарада Об'єднання в Любачеві.

Дня 23. березня ц. р. відбулася в Любачеві перша довірочна нарада, яка мала на меті підготувати сесію Повітового Народного З'їзду. Реферат про потребу й вагу політичної організації вголосив делегат Центрального Комітету, гол. секретар п. Володимир Целевич. На жаль, участь делегатів була дуже нечисленна, всього кільканадцять осіб. Присутні делегати вказували на жахливе положення любачівського повіту. Він лежить на окраїнах української національної території і тому є маражений в більшій мірі, як інші на польсько-українській межі. Просвітний і кооперативний рух ледве живіт. Обрано ініціативний Комітет, якого завданням буде скликати в найближчому часі велике віче в справі громадської самоуправи і в справі закону про колонізацію. Делегати висказали погляд, що щойно після віча, яке розрухає прибіт і стероризоване українське населення, ініціативний Комітет Об'єднання буде мати змогу скликати Повітовий Народний З'їзд у Любачеві.

Учасник.

НОВИНКИ.

— Конфіскація. У вчорашній числі "Діла" сфокісовано статтю "На двох крилах у трьох місцях. Це 34-а чергова конфіскація нашого органу в цьому році."

— Українці в Парижі проти анту з 14. березня 1923. В роковини акту з 14. березня 1923 відбулися в Парижі жалобні збори, скликані Союзом українських громадян у Франції. На зборах читав п. Ілько Боршак реферат про міжнародні значення галицької справи, п. Т. Савчик про положення українців під Польщею, а п. Т. Яценський про українське шкільництво в Польщі. Після рефератів прийнято одоголосно протестуючі резолюції.

— Як добираються до української школи? Іншими нам: Школа в Бачині, нов. Старий Самбір, отримала рішення кураторії, що мовою навчання в ній лишається українська мова. Це не подобалося панам з повітової ради в Ст. Самборі. Дня 23. березня ц. р. покликав постратор префекта громади Бачина й одного громадянина і заявив їм отсе: Військова влада домагатиметься, аби школа у них була польська; інакше хлопці з цієї громади будуть надслуговувати дозвіз при війську. Щоб того не було, приказав префектові айти негайно 20 польських декларантів з тим, щоб їх громадянин зараз підписав. Хмелює усунути й цю небезпеку, чи одначе він сам не приїде до села від ніщою що покритишкою збирати такі підписи, не знати. От так у нас добираються до нашої школи!

— Боротьба з виїзном робітників з деревини підприємств на Гуцульщині заострилася наслідком провокаційного поступування підприємств. Дня 23. березня ц. р. поставила делегація "Селянської Спідки" в Кутах, у котрій організуються лісові робітники, дарабники й буштері, до управ. "Галицької Служби" такі домагання: 1) Усунути посередників (завізів), котрі в нечутливий спосіб використовують робітників, бо платять їм тільки половину той заробіток плати, котру самі отримують від фірми. 2) Затримати висоту мінімальної зарплати плати. 3) Установити заступників фірми з місцевих громадян, тому, що дотепер такими заступниками були Румуни й захопили небезпека, що вони втечуть до Румунії і тим уможливають робітникам стягнення своїх належностей. Назвіть ш аж надто скромні домагання управ. фірми в особі Румунських. Жадія шфеія відкинула. При тім заявляла, що вона найде собі дешевшого робітника з Румунії. Робітничий постановив твердо стояти при своїх домаганнях. Союз Селянських Спідок поробив усі заходи для підтримки боротьби деревинних робітників на Гуцульщині з нечутливим анісмом і для оборони його перед терором підприємств.

— В справі доповнюючих фахових курсів. Подіємо до відома інтересованих, що зараз по Великодні святках обр. ний-кат. 1925 відбувається державний филозо-договорюючий чотиритижневий курс у Львові для ремісничих учеників-термінарів усіх фахів, що з причини від них незадовільних не могли скінчити фахово-договорюючої школи і через те не могли задовольнитися на безвіддачу. По скінченню цього курсу мститимуть підвищитися, оскільки скінчили практичну науку ремесла у майстра. По обличч інформації

треба звертатися до п. Йосифа Танича-к о а с к о г о, реф. фх. шк.л УПТ, Ринок ч. 10. II. поверх. Просити звертати на це увагу нашої ремісничої молоді.

— В темній хроніці. Якби два місяці тому передавали ми характеристичну звістку, що два львівські злодії рішили перенестися у кращий світ, бо, не маючи що кастити, вийшли ниво з отрутою. Отрута була надто слаба для сильності пана і Василь Гнат і Йосиф Петрусь не померли. Однак своїм благородним наміром не змозили своїх попередників гріхів і тепер ставали перед судом за крадіж. Першого з них, що внаслідок, пішли лікувати під самогубство та крадіж на 2 місяці до в'язниці, другого мусять покарати лічені в шпиталі. — Залізничний шлюсар Фукс одержав через помилку від касієра 250 л) зол. більше при виплаті місячної плати і шалений пішов до міста за це вилітати. — На Богданівці якісь злодії, втікаючи з передсвяточною добычею, загубили мішок ковбас.

— "Свобода" ч. 13. містить: Що треба негайно зробити? "Русії" чи "Україні"? На похилій дорозі. За іолеськім сходом границі. Проти військ нової бражки. Райфайзенки. Чого вони бояться. З партійної організації. В справі засівних кредитів. Осторожно перед Мазурами. Відраїзні від сайта. Невадлий замх. Новинки. В справі зарібкової еміграції до Франції. Нові книжки і видання. Товариство української мови. Відраїзний прова. Розумна мати відомия. Дописи з краю. Всячина. Смішас.

— Дружарські поминки. У вчорашній числі "Шкільні кредити" має заучати: "Шкільні кредити".

— Якраз на часі вже від 1. квітня мей жид замовити в літом сплавувати нові жіночі і мужеські футра, також давати всакого рода найзавки та перемілки в одинокій українській фірмі Петра Кірняка при вул. Курковій 11 а у Львові. 1491 2-5

Дописи.

Збараж. (Збірка на будову Народного Дому). Ідучи за поиміром інших, шастивіших повітів, взялася і Збаражчина до будови власного "Народного Дому", що дав би приміщення всім місцевим товариствам і став осередком просвітньо-економічного руху в повіті. Завдяки щедрим жертвам Американців зі Збаражчини. Будівельний Комітет розпочав будову і за дозволом адміністраційної влади уладив публічну збірку жертв на протязі місяця лютого ц. р. Доїждзі збірки доволі малий, але причина цього лежить мабуть в тім, що збірка та була вже третьою з черги, бо у грудні збірано жертви на "Дар Просвіти", а в січні коляду для "Шкільної Школи". При тім майже кожне село будувало власний читальний дім, школу або церкву. Чисельно висхід поєдставляється так: Громадяне села Шельпаків зложили 2601 зол. і 321 соти. збіжж. Козарі 3395 зол. і 90 кг. збіжж. Море Село 4020 зол. і 1 дол. і 293 збіжж. Сухинів 390 зол. і 494 сот. збіжж. Ласиничі 630 зол. і 275 сот. збіжж. Шини 3320 зол. і 732 сот. збіжж. Лубянки низші 2300 зол. і 1410 сот. збіжж. Лубянки висші 1770 зол. і 1331 сот. збіжж. Кобилів 2450 зол. і Іванчани 3635 зол. і 58 кг. збіжж. Ізаківці 1530 зол. Курники 1203 зол. Безевошів Мала 1550 зол. і 60 кг. збіжж. Доброводи 4029 зол. і 216 сот. збіжж. Чумали 1240 зол. Опришків 1045 зол. Новики 1125 зол. і 139 сот. збіжж. Зарубинці 1480 зол. і 730 сот. збіжж. Терпівка 1970 зол. і 548 сот. збіжж. Клебанівка 1530 зол. і 248 сот. збіжж. Янівці 170 зол. і 138 сот. збіжж. Романове Село і Кідашів 2270 зол. і 892 сот. збіжж. Чагарі Залужці 250 зол. і 319 сот. збіжж. Гори Стрибівські 6 зол. і 301 сот. збіжж. Чагарі Старозбаражські 15 зол. і 325 сот. збіжж. Чагарі Збаражські 270 зол. і 1 дол. і 494 сот. збіжж. Зажує 4450 зол. і 1 дол. і 1 кан. дол. і 1684 сот. збіжж. Старий Збараж 1670 зол. і 238 зол. збіжж. Верники 6 зол. і 143 сот. збіжж. Чепинівці 2950 зол. і 2 дол. і 1260 сот. збіжж. Збараж 7230 зол. і 2 дол. і 664 сот. збіжж. Стрипівка 1450 зол. і 736 сот. збіжж. Окришівці 130 зол. і 407 сот. збіжж. Базарівці 1250 зол. і 7 дол. і 425 сот. збіжж. Тарасівка 440 зол. і 2 сот. збіжж. Чоринці 1170 зол. і 225 сот. збіжж. Глубичі Малий 3 зол. і 35 кг. збіжж. Розовинці 3 зол. і 904 сот. збіжж. Капустинці 930 зол. Синяківка 280 зол. і 111 сот. збіжж. Синяків 145 зол. Красносілля 6150 зол. і 675 сот. збіжж. Гушанки 2720 зол. і 5 дол. і 1733 сот. збіжж. Глишківці 710 зол. і 1543 сот. збіжж. Ободівка 750 зол. і 367 сот. збіжж. Пальчинці 960 зол. і 387 сот. збіжж. Добровірська 2850 зол. і 3 дол. і 3603 сот. збіжж. Глишків 1900 зол. і 249 сот. збіжж. Білозірка 7100 зол. і 207 сот. збіжж. Лозівка 2130 зол. і 4 дол. і 1080 сот. збіжж. Воробинівка 2020 зол. і 183 сот. збіжж. Голотини 215 зол. і 73 кг. збіжж. Медівці 1510 зол. і 259 сот. збіжж. Кошляки 1310 зол. і 631 сот. збіжж. Токи 2440 зол. і 4 дол. і 758 сот. збіжж. Пельківці 2 зол. і 139 сот. збіжж. Скоричи 2 зол. і 333 сот. збіжж. Кличівці 330 зол. і 197 сот. збіжж. Разом 97693 зол. і 30 ам. дол. і 1 кан. дол. і 27894 соти збіжж. Однак, не заважаючи на малий дохід з цієї збірки, Будівельний Комітет намірив з весною вести будову далі, сподіючись, що при допомозі всіх громадян Збаражчини доведе акцію до закінчення. — За Відділ Товариства "Український Дім": Д-р Іван Ковалівський, голова, Денис Вільчунський, дир. канцелярії.

ВЕРТЕП НАШИХ ДНІВ

(Ляльковий театр в постановці ГАЛАНТІОНА ЧІПНИ І ЛЕПЕ)

відідає:

Каміньку Струмилу дня 4. квітня

Сокаль дня 5. квітня.

Унів дня 6. квітня.

Раву Руську дня 7. квітня.

Рудеччина. (Чого вони хочуть?) Шкільний інспектор Бельоский розіслав до всіх шкіл у повіті об'явку, в якій наказує з дня 1. квітня інспектувати всім свідченням поданий предмет з науки релігії тільки в польській мові. Цей об'явку має дату 19/3 1926, ч. 1316, а виданий він на основі розпорядку куратора з 12/3 1926, E. N. I. L. 34247/25. Потрібно тут негалийно інтересуватися е. Консигторію. Про шкільно-польську діяльність згаданого інспектора називають докладніше згодом. Навіть згадають тільки, що українських шкіл аві зверну ані азутрі не дошукався би ніхто — так вони змінені в кожному напрямі. Бельоский — справжній виконавець усіх божественних заборон п. Прушинського, що перейшов дамо Прусам у своїх заходах для повного знищення українського шкільництва. Гей, чи буде яка коли карати пана за мартирологію української дитини, за знущання над її душею?

Еміграційні справи.

В справі зарібкової еміграції до Франції.

Товариство опки над українськими емігрантами у Львові комуаку?

Делегат французької мисі буде контрахувати на мисі до Франції робітників і робітницю до робіт на рлі і в копальнях, в Раві Руській дня 7. квітня ц. р. з повітів: Сокала, Рава Руська, і частини Яворівського, а у Львові, в Пержавнім Уряді Посередництва Праці при вул. Кармелітській ч. 4. 9. квітня з повітів: Львів, Жовква, Городок і Рудки. 10. квітня з повітів: Камінька Стр., Радеків, Перемішляни, Бібрка і частини Яворівського. Ті, що зголошуються мають мати: 1) легітиміцію з фотографією, виставлену громадою; 2) метрику хресту; 3) свідоцтво моральності; 4) свідоцтво приналежності. Мушди, що не мають свідоцтва 26 літ, і ті, що ще не ставали перед військовою комісією, мають виказатися дозволом Повітової Команди Департементу (Р. К. У.), який вистарить військову книжочку. Неповнолітні мусять виказатися дозволом родичів (опікуна), посвідченим громадою.

До копіальні будуть приймати мушди тільки у віці від 18 до 35 літ. Не приймають жінок нижче 21 літ. Законотрактативні видуть до Мисловниць — частини зараз, частини пізніше. На закінчення треба мати 8 золотих. Включають від прийнятих хороби і каліцтва, як трахома, жияки, свербічка, пропуклина, воли, брак пальців і т. п.

Життя робітників у Франції.

(Лист робітника.)

Париж, 22. березня 1926.

Прохую помістити в "Ділі" цих кілька слів, якими хочу представити життя наших робітників тут, у Франції.

Дуже сумно, що наші селени так легко дають себе намовляти якимсь агентам та дурисвітам і за останні виїжджають до Франції на зарібок, продаючи себе на цілорічні контракти французьким панам. А вже найгірше те, що наші, ті робітничі маси, як вилітуть за кордон, то бояться признатися, що вони У к р а ї н ц і, а роблять себе, як не Польками, то Москалями, і через це нераз дуже терплять.

Тут у Франції нема ніякого заробітку, продукти з кожним днем дорожчать, а платні робітникам не підвищують, бо мають їх за піз дармо з Польщі, так що тут стає чим раз тяжче прожити робітникам.

Сотні робітників віжних національностей, а головно із Польщі надармо вистояють під брамами фабрик, але роботи нема. Неодні із нас зараз додому повертає би, та тут нема грошей на поїзд, а як у котрого це, то такі соромно якось так з нічим вертати додому із Франції.

В останньому часі мені доводилося пізнати більше і організаційне життя робітників у Франції. Між ними велике вражіння зробила на мене (більшовицька) Громада Українських Емігрантів в Сен. Дені, на передмісті Парижа.

В громадній згуртувалася около сотні людей. Іще другої неділі устроюють вечірки, танці, а дохід весь призначають на розвиток своєї організації. При громадній улаштуванні курсу французької мови. Лекції дає неграмотних і малограмотних кожного вечора, так що молодь замисів граєти в карти, сидіти за шкільною лавою і корити. Аде у свою салю, там лочусь асе

Новости.

Антонович — Олекс. Мурашко	0'96
Бачинський — Як збирати мошкитів	2'40
Будзинівський — Ішли діди на мушкетерів	1'50
" — Волю бути козаком, істор. опов.	0'90
Биниченко — Твор. том XIV.	6'—
" — Базар	2'40
" — Бокс	2'40
" — Натусь	2'40
" — Голота, імп. пєса в 5 д.	2'—

На бажання викладачів шкільних видань з Вел. України, які масно на складі. — Викладач також за підсумками. — Ринок 10.

Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченка. Львів. Ринок 10.

НАДІСЛАНО.

За надіслане редакція не відповідає.

Великий транспорт мужеських капелюхів

в найновіших фасонах і барвах з першорядних заграничних фабрик одержала знана зі солідності фірма

„АНДРЕ“

Львів пл. Марійська 9.

1500 Телефон ч. 13—51. 1—1

щось нового та цікавого. При громад. організації допомогли фонд для хохли, або безробітних своїх членів. Багато членів тої громад. одні других навчили на приватних вечірніх курсах: поліровки, шліфувальні, точити залізо, споживати його і залізати при допомозі газу і т. н. Словом так поставили справу, що кожний член їхньої громад. мусить залежати від організації, бо бачить, що в дійсності, та організація не використовує робітників, а це йому все те, без чого він не може обійтись, а саме головне дає кожному по можливості фак в руки, із котрим легко вийти працю.

Дуже часто збираються вони на збори, де читаються реферати на різні теми і в зібранні бєе діяльну участь кожний член громад. Та лиш та одна велика біда, що громад. не запало до червоної, та цілковито підіє в них національне почуття.

Та я думаю, що це ще не найгірше, бо коли більшовицька ідея не здійсниться, то вона кінеш кінеш провалиться, а також тоді і пропаде вона серед наших емігрантів у Франції, а те що наш селянський син навчиться читати, писати по українськи, навчиться за кордоном акогось факу, поширить свій світогляд, притягнеться життю, значаєм і обичаями культурного заходу, це на заваді останеться у кожного, буде привезене на батьківщину і передане своїм наслідникам.

Мойм бажанням булоб, щоб і інші наші українські організації менше покладали ваги на свої політичні погляди, не діяли поміж на голови одні другий! Хай лучш нас те, що ми Українці. Хай краще працюють для народу не пустими словами, а ділами. Хай всіма нашими можливими способами виправляють той наш сирівець, щоби наш селянин не цурався, а терпівся тим, що Українець, та хай готовель наш народ до тої неможучої хвилі, коли прийде можливість скинути зі себе ярмо неволі. Щоби знову ліли люди не розбукали нашого народу, окраденого у вогні. **Бріль Дмитро.**

Зі спорту.

Вечір вправ „Сокола“ в Тернополі.

Дня 21. березня 1926 р. відбувся в залі Міжбанського Братства руханковий вечір міського „Сокола“. Перед численно зібраною публікою відбувся перегляд вправлюючих, до якого стануло 50 осіб. Опісля голова „Сокола“ проф. Кузик виголосив наступне слово, в якому показав на значіння руханки й потребу поширення її не лише в місті, але й на селі. Підчеркнув головно значіння руханки як виховуючого в суспільних життєвих чинках. Промова голови була закінчена до творення руханковий установ до вище згаданої мети. Вечір виповнився отсі точни: 1) Вправи молодших учнів палицями, виконані гарно малими Хапоцями, прибраними в лєтні; 2) вправи молодших учнів на ком. Зручно і навіть з грацією виконували молоді дітвяти свої вправи, стараючись при тому про точність виконання. Також назоверх представився цей відділ симпатично; 3) вправи вільноруч старших

В ПОСЛІДНІХ МІСЯЦЯХ ВИЙШЛИ СЛІДУЮЧІ КНИЖКИ:

Возняк — Коротка граматика перекладом мови	2'—
Галаган — Атомістично-молекулярна теорія	10'80
Гоголь — Одруження, ком. в 3 д.	1'—
Голубець — Галицьке маларство	2'—
Грушевський — 3 історії реліг. думки на Україні	5'—
Даряга — Сагайдак	4'—
Евост — Контракты, Київ	2'40
Жипотко — Педагогічні погляди Масарика	0'64
Костенко — Батраки, драма в 4 дії	1'60
Кропивницький — Глитай, пєса в 4 д.	1'20
Д-р Левицький — Сто миль на колесах	0'60
Рутковский — Іван Похитонів	0'96
Свербляк — Радник жениться, пов.	1'80
Стефанчик — Земля	3'—
Суходольський — Хиара, др. у 5 д.	1'60
Сулятицький — Нариси з іст. реп. на Кубані	9'60
Тобілевич — Чумаки, ком. в 4 дії	1'80
Угрин — Безгрішний, Софія Галечко, пєса в 3 діях	1'50

Новости.

Франко — Учители, др.	1'90
Шурковський — Пролозотів світани	1'—
Шевченко — Дзеник, Харків 1925	0'20
Записки Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові т. 138—140. Праці істор.-філософ. секції	15'—
Т. 141—143 праці іст.-філософ. секції фізіолог. комісії, вип. I.	15'—
Збірник матем. прир. лік. секції фізіолог. комісії, вип. I.	10'—
" правничої комісії, ч. I.	8'—
Укр.-русь. Архів, т. XI.	8'—
Науковий Збірник 1924, Київ	16'—

— Прото окремо.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Театр під дирекцією Н. Бойко.

3 а г р я. Сала читальні.
2.IV. „Без вини винуваті“ і концерт.
3.IV. „Дибук“.
4.IV. „Запорожець за Дунаєм“.
5.IV. „Він“.
6.IV. „Мазепа“.

На Рідну Школу зложили Вп. Григорій і Ольга з Господаревських Фукачків в Добромилі 10 зол. а подяку хоробі „Прогіснті“ з Добромиля підчас їх виїзду на Жертовданіям ширя подяка, Головна Управа УГП-а. 1480 а 1—1

Бірюзова Рада у Львові ухвалила на свійому засіданні дня 20.III., що від 7.IV. бірюзові зібрання збіжжого і токарного відділу будуть відбуватися щодня з виком субот, незліз і впронистих свят від год. 11'30—12'30 в салі бірки при вул. Академічній 17 (дм Торгов. і Пром. Палати). До посередництва управління тільки залюскажені майстри: Бернард Бомервальд і Марко Лілієфельд.

Дрібні оголошення.

ВАСИЛЬКУ! Благаю Тебе пішли гроше- в у поміч Лінді. У нас нужда. Напиши! — Нусько. Радяські часовиси прошу передрукувати. 3—3

СЮЮВАННЯ всіляких пушкених і поло- маних частей з заліза та інших металів від найменших до найбільших, як моторної головни, циліндри в спеціальних печах, за добріше виконання даємо гарантію. Івк. Станкевич, Львів, Фабриканська II. 1480 3—5

МІД бжаний, лінійний під гарантією в 5-кілевих пушках 12 зол. 10-кілевих 23 зол. за годину при замовленні 50 сот. дешевше. Опаковано і оплачено висилає на бажання Ячинський і Ска Городище п. Козма. 1478 2—3

ПАРХІЯ Перем. Епарх., підгірська, от- діл церкви, нова, будинок мешкаль- ний новий, господарські будинки добрі, ставія і почта коло хати до замків на до- бру парохію на долхх також о одній церкві. По білизні інформації до Адміністрації „Діла“ від „Парохія“. 1499 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Оказійна продаж на СВАТА!

Новозвідкритий магазин мужеських одєгів у великій виборі по дуже низьких цінах, тільки у фірмі

А. БАРАХА

1466 Львів, вул. Різницька ч. 6. 6—6

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ

Михайла Стеця

Львів, Зелена 31.

порукає Всі. Духовенству свійому виго- товлення реверенди, парістики, пальти і компакти. Для Вп. Палів виконуює по най- новішим модам і по низьким цінам всілякі кравецькі роботи. 2—3

Панове!

Найпрезвісші і найліпші гі- гієнічні спеціальности гу- мові, передвоенної якості, гарантія за кождо штуку, тузин зол. 4'00, висилка на провінцію від- поротно цілком дискретно за підсумками

С. Федер, Львів,

вул. Сикотуська 7 (власний дм).

1240 15—30

Видавництво „Червона Калина“

приступає до друку

„Історичного Календаря-Альма-наха“ на рік 1927.

Редакція видавництва просить Шановних Авторів надіслати свої праці найдашше до 1. травня 1926. Гонорарі виплачують- ся негайно по одержанні манускриптів та прийняттю їх до друку.

За редакцією видавництва: 1476 2—4 **Л. Лепкий.**

НА СПЛАТИ

мужеські і жіночі матеріали

порукає

Ф-а С. ЛЮБЛІН і Н. ФОЛЬК

знає „Молюби“

1494 Собієського 3. 3—1

Жужлева Мучка Томаса

(Т.О.М.-А.-С.-И.-Н.-А.)

є під весняні засів

накождо найліпшим наждої

землю найдешевшим пори

ФОСФОРОВИМ НАВОЗОМ.

Фосфоровий наєс теперішньої

томасини ділає негайно.

Вназівки цінники доставляє фірма

ИОСИФ КАРРАХ

1336 львів, носцюшми 18. 1—1

ЗАЯВА.

По причині заходчих помилок між о- собами Миколи Малицького, дідица і Шляхтицьких і Миколи Малицького, на- адово, в Гадзірній, заявляю, що не є окремі особи, яких крім спільних імені і прізвищ ніщо інше не має. Шляхтицькі 28. березня 1926. 1501 1—2 **Микола Малицький.**

Найбільше витривалі, світової слави пневматики „MICHELIN“

що їх фабрична ціна знижена тепер 5 пр. 1423 а) порукає

ВИТОВД ТРАНДА

Авто-гараж і механічні верстати

Львів, вул. Подлеского ч. 2.

Повідомляється, що „НЕДІЛЬНІ ПРО- повіди“ ч. Юрія Кміта, парохіа Чайковичах, (почта: Погірді к. Рухів) анчерпані до одного примірника. Вито- товлено нові „Недільні Провіди“ і прикладами п. з. „Велич і сила“. Шляхтицькі їх похва залежна вприні на оголошеннях замовлень. (Усіх пропові- дей 59). 1502 1—1

Загальні Збори

Спілки споминчої і щадничо-кредит- тової кооперативної з обм. пор. в Тер- нополі відбудуться 17. квітня 1926 року в салі читальні „Прогіснті“ при вул. Міко- шинчак ч. 13. о годині 5-ій з полудня і с- лідуючим порядком денним:

1) Відчитання протоколу попередніх Загальних Зборів. 2) Звіт Дирекції. 3) Ви- сення контрольною Комісією Надлірної Ра- на прийняття до відома балансу, літєв- дення його і уділення абсолютної. 4) Вибір Надлірної Ради і спеціальної з- твердження нової Дирекції. 5) Висла- завати. — На випадок, якщо прихисні- статутном число членів не кинлось, від- дуться другі Загальні Збори тогж самі- го дня о годині 5'30 з полудня з тим са- мим порядком денним без огляду на число членів. 1503 1—1 **Надлірна Рада.**

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринков 10. II, пов.
Конто почт. шав. 143.322.
Адреса для телеграмм
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11-12 год. передпол.
Нудоси не зветаться.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 4'50 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7'50 зл., Німеччині 7'50
зл., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. ч. Руму-
нії 150 лей, Болгарії 7'50
лв. Австрії 7'50 зл. Змін
адреси 1 зл.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 СОТ.

**Чи Ви пам'ятаєте, „Народної Торговлі“
продають на свята дріжджа, муку, вина і
прочі споживчі товари.**
1497 л. 1-5

За свої права.

Ще в справі „затвердження“ celibатних „реформ“.

Вістка про дефінітивне введення примусового celibату в двох уніятських дієцезіях Галичини мусить, колиб вона вповні справдилася, найперше до решти відчужити тамошніх вірних від своїх влади і намаркувати остаточно тих влади яко служителів не своїй церкві і своїм народом, але Римом і Варшавою, опісля мусить вона викликати огорчення й обурення на римську курію за безправне зігнорування волі уніятських вірних, за порушення прав уніятської церкви і зломання умови з нею, а в цілім світі мусить викликати найбільше здивування з приводу такого середньовічного акту в XX-ім ст. і глум з невідлучної покірності й податливості галицьких „Рутенів“. Отже й адяка папи за вірність галицьких уніятів, духовенства й народу за додержання вірності Римові в найважчих часах (родійська окупація).

Згоджуючися вповні з статтею о. П. П. в „Ділі“, хочу її і замітки до неї редакції доповнити отсими увагами.

І я є той гадки, що мусимо берегтися розгоріння у нас внутрішньої боротьби на церковнім підкладі. Але без всякої контракції з нашої сторони не можемо цієї неправоти лишити, бо це значило би, що ми її піддаємося і її яко факт довершений приймаємо. На мою гадку повинні би ті, що вислали були до Риму меморіяли проти введення celibату, тепер вислати (одні спільний) протест в такім дусі:

Розійшлася чутка, що св. отець зігнував наші представлення в справі celibату і затвердив самодільні вярдження двох наших прогінародних єпископів. Ми не хочемо цьому вірити, бо це був би акт попросту нечесний і поганій, відречення від тількикратно признаних зобов'язань і даних слів, акт виразного зломання умови. Проти такого акту ми зголошуємо рішучий протест і заголошуємо, що ми його не признаємо і не приймаємо, а наслідки його складаємо на автора.

Такий протест треба вислати до Ватикану через папського нунція і також ще безпосередньо, а відписати з відповідними додатками переслати нашим владикам. Колиб до якогось часу Рим на те зовсім не обізвався, тоді слід оголосити той протест як найширше в пресі як приклад і зразок поведінки римської курсії. Крім того треба би на день 6. жовтня, в 430-ту річницю Берестейського синода, приготувати провінційальний синод не тільки духовників, але і світських пред-

ставників народу, щоби зайняти і зазначити відповідне становище в тій справі.

Я щодо моєї особи, то взначу, що я не інтересований ближче в цій справі, бо я і не попович і всякі полівські і також чисто церковні справи мені далекі. Але мене обурює порушення наших прав на яким-небудь полі, мене пече сором нашої дотеперішньої і можливої дальшої рабської податливості, та притім я вважаю цю справу не тільки церковною, але також національного і соціального значіння. Та я, підписуючи дотичний меморіал, не вірив в його успіх, як і висказував це, а підписав його тільки тому, щоби есентуально не було опісля нарікання, що не покористувався способом, котрий — на думку декого — міг би був довести до цілі.

Але при тім мушу з прикритістю зазначити, що наша суспільність, а особливо наше духовенство — навіть в тій своїй власній справі — зовсім не дописало. Це є нині такий піп, як той, що колись своєю владиці Риллові мав сказати: „Був Шептицький — не шепав, був Шумлянський — не шумів, і ти, Рило, не рий!“ Я певний, що як би все духовенство на своїх деканальних соборчиках зовсім чепно і уклінно, але при тім виразно і рішуче, сказало було своєю владиці своє слово та притім ще нарід на вічах, може й трохи остріше, обізвався, то наші владики, хоч би такі уперті і бундючні, як Хомишин і Коциловський, мусілиб були відступити від своїх „реформ“.

Юл. Романчук.

Модні новини для пань на костюми, плащі, мужеські сунни, шовни, шифони поручає по низьких цінах фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька 10.
Філія в Тернополі і Стрию.

Поширення Ради Ліги Націй.

Завдання спеціальної комісії.

У Женеві утворилася спеціальна комісія, яка радитиме над справою зміни організації Ради Ліги Націй. До цієї комісії ввійдуть також представники держав, які покищо не є в Раді. Комісія вислала запрошення до Німеччини, Швейцарії, Польщі та Китаю. Тільки китайський уряд — найдавший від Женеві — відповів до цього часу, що його заслуговатиме китайський посол у Римі. Праця агаданої комісії йтиме по зразку всіх підготовчих комісій у

Лізі Націй, себто сама комісія має вибрати собі методу праці, голову, то-що. Імовірно головуватиме представник Японії граф Іші, який піддав ідею створення такої комісії. Крім членів Ради Ліги Націй і новозапроханих держав у нарадах братимуть участь лише різні юридичні знавці. Комісія не має приймати ніяких резолюцій. Вона приготує тільки справоздання, та висновки. Коли вона не дійде до одностороннього погляду, тоді ця більшість, що згодиться на одну думку приготує своє справоздання. Тоді одно таке справоздання або два пропонуватиме Раді Ліги Націй. Щойно Рада дійде до пересвідчення, чи пропозиції комісії прийме як власний проект.

Конгрес Ліги для інтелектуального об'єднання.

Ми згадували у свій час про заснування в Парижі окремої Ліги (Інституту) для інтелектуального міжнародного об'єднання. Є це міжнародна організація, що повстала минулої осені за починком приватних одиниць, визначних учених і письменників, з метою зміцнити взаємини між умовими працівниками в усіх ділянках праці і придумати засоби над розвитком духового життя, поодиноких інституцій, то-що. Ця організація вповні автономна у своїй діяльності є під моральним протекторатом Л. Націй, де є окрема комісія, що піклується її справами. Позавчора ця комісія радилася в Парижі над найближчим речинням конгресу, призначивши його на вересень цього року, до Відня. Там проводитиме нарадами конгресу відомий німецький поет Гуго Гофмансталь. Конгрес займеться тільки чисто організаційними справами і питанням, яку роль можуть відіграти вчені та робітники пера при відбудові Європи.

Фашистівські диссонанси.

Димісія генерального секретаря фашистської партії, Фаріначі, дала привід до деяких проявів невдоволення в пресі. Кажуть, що вона є в зв'язку з його конфліктом з міністром внутрішніх справ Федерціоні. Фаріначі належав до крайнього крила партії і вів кампанію проти кардинала Гаспарія, в той час, коли Федерціоні був за повним примиренням з ватиканською політикою. Наслідник Фаріначі, Азгусто Тураті посол і редактор є людиною дуже поміркованим поглядів і не демагогом. (Не треба його плутати з відомим провідником соціалістів Тураті). В останній хвилині англійська преса передає неперевірену інформацію, що внаслідок димісії Фаріначі вся фашистська директорія хоче на знак протесту піти його слідами. Не відомо ще, в якому зв'язку з цими неспорозуміннями є зв'язка про димісію італійського амбасадора в Парижі, Асцано, який покинув своє становище по причині різниці поглядів між ним і керуючими політичними італійськими сферами.

Абд-ель-Крім ще повоює.

Французькі труднощі в Марокку.

Згідно з погрозами з минулої осені, Абд-ель-Крім пічне офензиву з весною. Хоча його харчеві запаси скупи, племена, що раніше зрадили його, переходять тепер знову на його бік, лякаючись його помсти. Абд-ель-Крім дуже вдатно користується статтями французької преси, яка обвинувачує Англіїїї, що йому допомагають. Ці статті підбадьорують племена, що ставились з недовірям до Ріфенців.

Французи стоять тепер у Марокку перед двома труднощами. Перша це спадок фріанка, який упав на п'яту частину своєї ранішої вартости. Разом з цим зросла незвичайно ціна проживку в Марокку і плати французьких урядовців. Марокканські племена лякаються, що коли франк стане для них загальнообов'язуючою валютою, тоді вони втратять багато зі свого майна. Далі Мароканці ставляться дуже вороже до французької мирної колоніальної політики, не признаючи її заслуг, і вказуючи на те, що велика скількість туземного населення трагить своєрідні засоби заробітку. Також місцеві французькі урядовці не є вільні від закидів щодо „чистоти рук“, а це все, разом з їх нехтуванням суких прикмет ісламу, піддержує войовничого духа Ріфенців.

Урядова мова в СРСР.

Німецький орган чеського міністра закордонних справ Бенеша „Прагер Прессе“ приніс в числі з 28. березня цікаву інформацію з Москви про урядову мову ділових зносин поміж союзними органами влади в Москві та урядами в поодиноких республіках.

Президія Всесоюзного Центр. Виконавчого Комітету Рад — пише кореспондент названої газети з Москви — доручила Союзній Раді Народніх Комісарів виробити нові постанови про вживання мов у ділових зносинах. Президія Виконкому подала Раднаркомові основні правила для вирішування цієї справи такого змісту: Союзні установи кореспондують з підлеглими їм у поодиноких автономних національних територіях відділами та філіями виключно по російськи. Натомість усі союзні установи і їх філії ведуть на території національних республік з автономними національними установами всіх республік усю переписку в мові дотичних націй. Всі національні республіки кореспондують між собою в своїх мовах.

Причиною того розпорядження для Союзного Раднаркому був недавній конфлікт у справах мови між Союзною Радою Народнього Господарства і Всеукраїнським Центральним Виконавчим Комітетом Рад.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

*) Помішуючи статтю Достойного п'єриарха народницького руху в Галичині п. през. Ю. Романчука, не маємо на меті реприманди боротьби, ані тим менше запрягати до неї всі громадські чинники. Уваждаємо, що задля експонати національних сил повинні зайнятися цією справою діячі безпосередньо зацікавлені. — Р. д.

Кров.

тому наказі висловив письмом з дня 16. 12. 1925 похвалу для підпільника головної команди державної поліції Михайла Снарського за надзвичайно корисну, повну інформацію і фактологію наданої праці на полі ведення свідства та на полі побороювання злочинності на терені польського посидства.

Як виглядала ця похвала праці М. Снарського видно докладно от хочби з інтерв'ю для тижневика міністра пенсії Н. Баранського з дня 4. серпня 1925, в якій між иншим говорилося: Керманчам експозитурі варшавського відділу IV. D (тепер V F) є якийсь пан М. Снарський. Під його керівництвом варшавська експозитура стала мізерною і карикатурною плетивою російської охрани, німської „фельдполіції“ та австрійської „Кітхейла“, то є одичавіла по тих установах найгірші прикмети: надумані звинувачення, састему провокації, безвідставні арештування і биття арештованих. Після тим експозитура стала осідком усіх роду суспільних покидьків і нещадників.

На протязі кількох літ свого урядування — пишеться далі в інтерв'ю — був Снарський свободою і життям польських громадян. Ось деякі з його подвигів. Поліція притримувала кілька разів Снарського на вулицях Варшави за невідповідне заховання, але дізнавшись з легітимізації, що це Снарський, мусіла його випустити з рук і перепрошувати. В липні 1921 р. привезли до варшавської експозитури з Бранювч арештовану російську таємницю. Скоро найшла вона в пошті конфідентів. В її поміщиках чисто відвідував її Снарський. Потім вгадали її плід, а на кінець дістала вона легітимізацію в біяко. — Тогож року арештовали якусь Л. П. за шпionage та віддано її в розпорядження експозитури. Ця дама почувала все в бюрі Снарського на протязі тижня, а потім виїхала на волю. Снарський казав знімати рапорт одного конфідентів про збиство конфідента Олейничка. Олейничка збив другий агент в часі демонстрації 1. травня. Знищивши протокол Снарський укрив злочин і винний збиства оминув кару. — В експозитурі служив Снарський і його жінка Н., заважаючи на те Снарський побирав і побирав платню як жонатий, хоч це законом нехотустиме, бо його жінка бере державну платню. Але короною його діяльності є трактування арештованих. Снарський публично висказав думку, що арештованих треба бити, а особливо тоді, коли мається до діла з Жидами. Снарський був дуже часто арештований сам. Вночі з 1. на 2. грудня минулого року Снарський вивис на ім'янинах одного конфідента і в такому стані вів його до бюро, бо зловили 3 копальників нелегальних відозв. Снарського привели до бюро в 3-тій годині вночі. Кожного арештованого вводили по одному до Снарського, а він кожного з них катував у людських способ. Власноручно побив він А. Ганделя, Вербловського, Голубчика, Біренайга і ще одного невідомого прізвиська.

Проти Снарського і його діяльності

ГОРІВКИ І ЛІКЕРИ БАЧЕВСЬКОГО

За що дають похвали?

З інтерв'ю комуністичної посольської фракції до міністра внутрішніх справ довідуємося про такий незвичайний факт: Головна команда державної поліції видала в наказі ч. 340 І. уступ похвалу для 6. начальника варшавської департаменти Михайла Снарського похвалу. Цей міністер внутрішніх справ — пишеться в

Лист з села.

(Продовження.)

Село пролетаризується, нуждує, витворює величезні фаланги безробітних, не маючи де їх викинути. В умовах господарсько-політичного життя під Польщею українське село є сьогодні великою питівною беззахистного пролетаріату.

Факт рбедрилювання дрібних селянських господарств на атоми без ніякого господарського значіння заставляє й заможніших (10 моргових) селян думати про незавидний завтрашній день. Здивувало мене, що один з 10-моргових господарів наважився був їхати на заробітки до Канади. В розмові відводжу його від цієї думки, дивуюся його постанові, бо він має на чім господарити. — Я — відповідає канадський „доброволець“ — це не старий чоловік (37-літній). Маю п'ятеро дітей, чим їх оділюю? Я ще якийсь газда, а вони будуть вже бідаками. А що буде з унуками? — Давайте до школи — викидаю без надуми стереотипну інтелігентську фразу. — До школи? — здивовано питається мій розмовець. — А хібаж наша інтелігенція не бідує? Хіба не знаєте, скільки тепер по селах „своїх панів“, що сидять батькам на головах „вередують, ніякого пристановища не можуть найти, хоч гнуть ся в чотири погібелі. „Пани“ таї годі. До плуга і ціпа нездатний, а до пера не допускають. Досить вже того, що „панські“ сини і доньки тимуються по Польщі, коли наїдуть де яке пристановище. І яка

нам користь з тої їх науки? Вже ліпше було би віддати до ремесла. Я гаряче вхопився цієї думки і почав широко розводитися над потребою розвитку свого ремесла і його оплачності та заохочував свого розмовця віддати хоч одного сина до ремесла. Він скося глянув на мене і додав:

— Галаєте, що то не коштує. Нині народу і всяких фхів так намножилося, що й ремісники борються перед припливом сільського нарібку. Хотіть великих оплат за науку, яких мужик не годен видержати. Зачин собі лише з наукою ремесла, а тут з кожним роком майстер ставить нові грошеві домагання. Тай поправді не дуже то так світло поводить ся тепер і ремісникам. Як наріб бідний, то й ремісник сину коштує. Дам одну дитину до науки, то з кривдою инших. Тоді весь час працюю тільки для одного, а про побільшення господарства вже й думати не можна. Тай чи багато я тим поможу иншим своїм дітям? Хіба тільки, що замість по два морги дістануть по півтретя. Чи це багато змінить їх положення? А так здорові маю руки, чую ще силу, лишив би жіну з дітьми, нехай би самі давали собі раду, а сам поїхав би в Канаду, заробив би трохи гроша та докупив би кілька моргів. Все таки ліпше лишити дітям по кілька моргів і мати ту певність, що вони на своїм.

Ось такі думки снує тепер селянин, ось так оцінює він сучасне господарське положення й умови теперішнього життя.

А ще ж газверти про ту величезну фалангу сільської бідноти,

яка не має ні землі (хіба якийсь о краєць), ні заробітку, переп'якою ячкнені ворота в світ. Що станеться з міліоновими масами справжнього пролетаріату і півпролетаріату, який завтра теж буде пролетарем? Які перспективи соціального й господарського характеру відкриваються перед знуждованим селом?

Морально село стоїть ще дуже високо, але є всі дані лякатися, що нужда може зломити той моральний гарт і пхнути село на вчинки, яких оцінка не буде покриватися з існуючою громадською моралю. Вже тепер подекуди шириться бандітизм, злодійство, розбійництво, вже тепер захитується пошанування чужої власності. Правда в околицях, про які я згадую, такі прояви належать до спорадичних випадків, але — як нотеу судової хроніки — в инших околицях такі злочини починають ставати не спорадичними, не небувальщиною, але нормальними подіями. Є це не лише вплив війни і міста, але також вплив невідрадних, з кожним днем гірших господарських відносин. Розуміється, свідомі елементи села не підуть на такі болотні шляхи в пошуках щастя за прожитком, але темні елементи, неорганізовані скорше чи пізніше, як що їх не освідомить і не подасться помічної руки, не бачитимуть перед собою нішого виходу. Коли мати на увазі, що теперішня влада, ліквідуючи „робомежуючи“ шкільництво, фактично ширить анархізм з одного боку — і не дає можності хоч би злиденних заробітків з другого, то й такий, запечатлений вже в деяких околицях перелік не є виключений.

Організований, а що найменше свідолий елемент покладає великі надії на земельну реформу. Тепер вже ця надія розвіялася. Кожний бачить, що в теперішньому часі не буде ніякої користі з тієї „реформи“. Невеличку частину землі забуде заможніше селянство, позбуваючись худоби то-що, але головна селянська маса на тому нічого не скористас. На село не звертає увагу влада, як орган, покликаний бачити за інтереси всього населення. „Соціалістичні“ міністри журяться безробіттям в містах, думаючи, що безробітний селянин може відозлутися й корінцями чи лободом.

(Продовження буде)

Кождий Фабрикує сам, свій улюблений лікер в помаранчевій, квітковій, м'ятковій, м'ятковій і т. п. смаках з одної папки природного озоного екстракту

ЕКСПРЕСС-АГРУМІНА

Жадаєте скрізь! Генер. Репр. в Польщі: 1247 ТИТАНИ, Львів Різняцька 6. 21-75

складали рапорти навіть урядові експорттури. В березні м. р. з'явилася такий рапорт урядника М., але скоро мусіла його виплатити. Для 17. травня м. р. з'явилася інша урядовий службовий рапорт теж у справі урядування. Скарського командантові держ. поліції на Варшаву І. Скорському. Скорський передав рапорт до головної команди поліції, але ніяких походжень проти Скарського не було. За те автору рапорту зазначено з посади. Залишили її на основі рапорту Скарського, який, як виявилось пізніше, містив у собі виключно клевету і фальшиві обвинувачення.

Так і міністр виглядала та "падошайно" корисна, подала ініціативу та фактологічного знання праця" М. Скарського, за яку удостоївся аж окремої похвали міністра внутрішніх справ.

3 українського Закарпаття.

Театр Т-ва "Промітні".

Нині ужгородський театр Т-ва "Промітні" закінчує свій місячний замовний сезон, щоб знову вирушити на провінцію і там продовжувати свою художню місію. В тяжких матеріальних умовах проходить праця просвітницького театру; іншаке, як самооплачувати назвати її не можна, і пояснити це можна лише тим, що складу трупи майже весь емігрантський, себто з людей, котрі мусять задовольнятися таким екзистенційним мінімумом, від якого тутешній автохтон волюм зарив би. І працею людей працюють надивовижу навіть самим собі. Репертуар найоригінальніший (жидина пса чи опера не витримує більше 2-3 вистав); від легкої комедії — до такої опери, від побутової української драми — до легкої європейської оперети. Хто знає таємниці театральної справи, той не повірить, щоб із однією трупою, з тими самими силами можна було випрацювати такий репертуар, маючи ще до того мінімальні засоби на трупу в 20 осіб, на постановки й на поповнення дефіцитів (бож усі вистави в Ужгороді дають самий дефіцит і тільки на провінції сплачуються). А всетаки "русский театр" з артистичного боку перевищує інші, не вважаючи на те, що один дістає шедру субвенцію (тешський), а другий має свою автаркію, яка охоплює відносно його й тем патрістично-матеріально (мадярсько-жидівський). Руський театр конкурентно видержати не може, однією тому, що процент "русского" інтелігентного населення в Ужгороді не великий, а друге тому, що його бойкотують і Чехи, і Мадяри, і Жиди. За минулий місяць репертуар театру складався з таких нових для Ужгороду п'єс: "Забавки", "Тітка Чарльз", "Шедевр денішак", "Над морем" і т. п.; "Пісничка", "Циганська любов" і др.; "Жидина", "Фавст" та інші опери. Найбільші збори дали перша вистава "Сельська честь" і "Заручини при літаріях", вистава "Проданої нареченої" на честь президента і Шевченківський концерт.

Найбільш моральний і артистичний успіх мала опера Я. Ярославська — "Вільна". Превидати казати, це була велика практика несподіванка для ужгородської романтичної публіки. Досить того, що навіть мадярські й капанські газети, вороже настроєні до театру, вмістили дуже прихильні рецензії. Львівський композитор довіз цілу оперу своєї таланту — пісню "Uj Kozak". — Музика знаменита. Мелодія перенімає духом українських народних пісень, їх випробовують першорядно і місцеві воли небувають класичного характеру. Сама музика високоартистична й мала великі успіхи на ужгородській сцені. Особливо відзначились знамениті хорі, що викликали бурні овесис публіки. Дуже добре співав п. Рубчик, що нагадував нам колишній найкращий свої виступи, а бідак п. п. Остальчуків. Далі п. Білинський, які прекрасним виконанням причаїлись до успіху опери. "Руські" автохтони були захоплені оперою і широко тупували Українцями. Зі свого боку ми широко шлем свої подорожження п. ком-позиторові до Львова, що причаїлись до слави й популярності української музики на Підкарпатті.

Біржа.

Гроші.

Америк. дол. 8:19 — 8:23 киян. дол. 8:05 — 8:08, чеські кор. 0:23:25 — 0:23:33, австр. 0:32:4 — 0:33:3, франк фр. 0:29:33 — 0:29:50, фр. швейц. 1:50 — 1:55, англ. фунт 37:00 — 37:50.

Золото, 20 кор. 31:50 — 31:52, 23 франк. 20:00 — 20:02, 20 марк. 36:20 — 36:50, 10 руб. 39:50 — 40:02.

Срібло, Австр. кор. 0:84:00 — 0:84:03, 5 марк. 3:40 — 3:50, флорент 1:72 — 1:75, рубль 2:75 — 2:80, рубль російський сибірський 1:37 — 1:40.

РУХАНКОВИЙ ПОПЕ "СОКОЛА-БАТЬКА"

5.IV. 1926. року в салі "Народнього Дому".

Після кровавих подій у Стрию.

В Стрию спокій. Адміністраційні влади на приказ станіславівського воєводи Де Льюжа (який приїхав до Стрия) і ком. окр. поліції Жарського видали гострі зарядження, щоби не повторились подібні події. В демонстрації не брало участі кількасот людей, а найбільше сто. Убитих було 10 людей. Крім поданих уже вбитих, згинули ще: Йосиф Воробець, Іван Медиский. Убитий теж 17-літній шевський челядник Н. Крігер, що припадково переходив попри демонстрантів. Похорон жертв буде в п'ятницю.

На похорон заповіджений приїзд численних делегацій з бориславсько-дрогобицького басейну. Старості робить заходи, щоби похорон відбувся без промов і роб. прапорів. Переведено секцію вбитих, які лежать у трупарні. Ідуть далі арештування. Арештували досі 19 чоловік. Їх відставили вже мабуть до Львова.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Німеччина в С. Н.

"Фос. Цтг." повідомляє, що Німеччина вишле до Женеви в справі розглянення поширення Ради не обсерватора без повноважень, а делегата з такими самими повноваженнями як делегати інших держав. Наради комісії вимагатимуть передше старанного дипл. приготування, тому нім. уряд після свят пічне розмови з урядами, заступленнями в комісії.

Довіря для франц. уряду.

Палата депутатів ухвалила 226 гол. проти 159 цілість фінансових проєктів уряду.

Кріза югославянського уряду.

Між Пашічем і мін. просвіти Радічем прийшло до конфлікту. Радіч зажадав від прем. Пашіча, щоби скликав вже на скупштині як 8, IV, а не 5. V. Пашіч відмовився. Після засідання ради мін. заявив Пашіч, що згодиться на Радічеве домагання коли і радикали зажадають цього. А що більшість послів кинула вже Билгород, то відповідь прем'єра зрозуміли як відкинення хорватських жадань. Радіч і решта хорв. мін. зложать урядови заяву про свою димісію.

3 концертові салі.

Виступи Хору Котка у Львові.

Український Наддніпрянський Хор Дмитра Котка розпочав був свою першу об'їзду ще в 1924 р. з концертами по більшій і меншій містах і містечках у Східній Галичині і вироблюючи собі славу зразкового хору, робив різноманітну культурну працю між співачками Українцями Галичини, показуючи їм і цілу красу нашої рідної народної пісні і навчаючи практично як треба ці пісні виконувати. А коли з часом перший раз завітав був до Львова, то цілий ряд виступів і поборудових концертів у виконанні поборудових величезній салі Народнього Дому та одушевлення й овації, якими виступав цей хор, давали найкраще свідчення, що саме народні пісні у виконанні цього Хору проговорили просто до серця слухачів і сталося дивне диво: наші рідні більші й менші співачки гуртки і дружини стали наслідувати спосіб співання і виконання пісень на зразок Хору Котка. В отсім жевить переважна заслуга культурної праці Українського Наддніпрянського Хору під орудою Котка.

З часом п. Дм. Котко перетворив свій перший мужський хор на мішаний та вишлюва його так відрізняв, що відзначився на цілий ряд концертів по всій Галичині, об'їздив Галичину від Львова до Львова, а також відвідав Поділля і Волинь, куди розносив славу нашої української пісні та будив своїх до самопошани й місії свого культурного членства.

Український наддніпрянський хор Котка перед своєю об'їздною по Шлеську, куди виїжджає з концертами, завітав був 27. і 28. п. м. до Львова, щоби спрезентувати свій мішаний і мужський хор у теперішньому складі і в теперішнім вишлюванні.

На програми концертів складаються завжди духовні концерти Бортнянського, жолдаки і шедрички, народні пісні в аранжуваннях Лисенка, Кошиця, Леонтовича, Стеценка і самого Котка, а вкінці дають свої квартири українських галицьких композиторів. Усі пісні виконувє хор а capella — без супроводу.

Годі тут вводити в детальний розбір виконання народних пісень, бо всі народні пісні представляють собою — у якім би то не було артистичним і музичним обробленні — свій своєрідний жанр. Це можна тільки сказати про виконання композиторів Д. Бортнянського. І ось те, що хвалиться хором і народній пісні його свідчить, безпосередність, декламация, гра динаміки, експресія і темпа його фф і безпосередній рр, уривання себе і т. п. ефекти, — всі вони, як не піни у виконанні народних пісень, повинна жити або суму, повинна живости або роздільності — ефекти ці без дискретного приношення їх до шугучих оригінальних композицій хорів, а особливо в концертах Бортнянського, не все оправдані і часто затемяють красу й ніжність форми на причуд прозорої мелодикою, а багатотонна контрапунктистичні ефектами. В творах Бортнянського, де солісти чергуються з хором і то а ріжних динаміках і темпових укладах, треба берегти форму співачки виступу, артистичну; форса солістів чи хор — в народних піснях бувас навіть подекуди дуже на місці, для концерту Бортнянського — це великий музикальний дефект. Та й при коладах і клятах, щоб солісти виконували свої партії свобідно й без форси, вказанням було би, щоб хор співав супровід — по тій. На велику похвалу хору треба ще сказати, що він зжився з артистичним провідом свого дуже музикального диригента так, що співачки на пам'ять, представляє собою ідеальну оркестру людських гарних і свіжих голосів в містечких руках свого творця і провідника. Спасибі хором за артистичний пир, дяка його провідникові та побажання якнайдалше і з успіхом розносити славу української пісні й українського народу.

Домет.

НОВИНИ.

— Як у нас розуміють илич. Свій до свого! Пишуть нам з міста: "Домовим лікарем інституту Масилієв (Збіліжівка 34) є вже від двох літ Жид, д-р Штатбер. Управу інституту, з який вивчаються доньки наших священиків, урядовці і т. д., не має довіря до українських лікарів і лікарів. А с їх у Львові понад 20 і, як знаємо, вони здобули собі велике призначення не лише у своїх, але й чужих. Стодімося, що управа інституту направляє свою діяльність."

— Винахід Уриайця. Львівська "Газета Поранна" передає за німецькою пресою інформації про найомітний прилад, який має мірити духові прикмети людини. Його винахідником є д-р Захар Б. ский, якого називають російським лікарем з Поділля, що живе тепер у Берліні. Всі знають д-ра Б. ского, нашого земляка, відомого лікаря з Києва, що лічив ілюмінізмом, видавав "Вісник Гіпноізму", а пізніше величезні денники "Відродження" та "Трибуни". Згаданий інформації про зроблений ним винахід, над яким він працював останніми роками, подобають на фантазію і роману. Д-р Біський має при допоміж підрибних досвідів дійти до висновку, що різні місця на голові реагують різно на електричну течію. Людська голова має 106 таких вразливих місць. Спеціальний прилад ловить Тремтіння та інші прояви і записує їх. Окрема таблиця дозволяє вказати на жист однієї в такім чи іншій напрямку, адеду, духові прикмети. Вони мають словозв'язатись про цей винахід з найбільшим призначенням. Невідомо, в якій мірі розвинуто він усі старі мрії науки френології, однаке, коли бодай який частина з того, що подає шодення преса, є правдою, тоді він належатиме до найкращих наукових здобутків сучасної доби.

— Концерт п'єсти А. Рудницького. В зв'язі з заповідженням на 8. квітня кий концерт нашого п'єсти, який після студій у проф. Егона Петрі-го, а останню у проф. Артура Шнабля здобув собі вже в Берліні музичних колах шире призначення, подаємо голоси берлінської преси, які похваляють після виступу п. Рудницького, і так "Montag-Morgen" з квітня 1925 р. пише: "Наскрізь поважним п'єстистом хвалили п. А. Рудницький, який грав Баха: Сонату і кілька оргіанових прелюдій із внутрішнім подоланням, яке тепер липи у небагаторох подобиється. Вентіст Zeitung am Montag": "З подивом слухав я виступи д-ра Баха-Бузового молодшого."

ВЕРТЕП НАШИХ ДНІВ

(Ляльковий театр в постановці ГАЛАКТІОНА ЧІПНИ І ЛЕПЕ)

відідає:

Вамілану Струміву дні 4. квітня
Сональ дні 5. квітня.
Угані дні 6. квітня.
Раву Руську дні 7. квітня.
Ювану дні 8. квітня.

п'єстом А. Р. Це була якнайкраща традиція Бузового. Він (наш п'єст) дасть ще знати про себе! "Börsen-Courier" з квітня 1925: "Всякий респект для п'єста А. Рудницького, що грав Баха-Бузового Соналу у й оргіанові прелюдії". Той же часопис з травня 1925: "П'єст А. Р., що недовго звернувся на себе увагу Соналу-го Баха, грав гоняльну сонату Листа в-молі і потвердив уопні нашу думку про свої великі спосібности". "Musikanten-Blatt": "Замість був А. Рудницький. Він розпоряджав не тільки технікою, яка дозволяє йому опанувати без найменшого напруження найтупіші твори Листа, але уміє також як музик-виконавець вказати своє власне слово. Соната в-молі була просто подивом". "Morgenpost" з листопада 1925 р.: П'єст А. Рудницький звався за твори Прокоф'єва, Шенберга й ученика Бузового-го Яриак-а і знова засвідчив якнайкраще про свої п'єстичні й музикальні спосібности". "Musikanten-Blatt": "Замість була соната Яриак-а, виконана п. А. Рудницьким, який вповні доіс до її колосальних (гордальних) трудностей". На львівському концерті виконав п. Рудницький з більших річей Баха-Бузового: Органову токату с-м, прекрасні Симфонічні етюди Шумана й фантазію Шуберта (Wandererphantasie). З менших річей виконав чисті звуки імпресіоністичних прелюдій Дебюссі, як: Дельфіній танець. Мадяріні трубадури, Вічки й пахощі а сумерку вечірні. На узгір'ях Анакарі, Затоплений собор, Дівчина з волоссям мого лев, Що бачив західний вітер. Білету на концерт продає вже книгарня Наукового Товариства ім. Шевченка, Ринок 4. 10.

— Театр спортивних маріонетон. Видно, що маріонетковий театр підходить під нашій смак публіки, коли стільки тепер того роду імпрес. "Вертеп Наших Днів" заповідєє другу серію, а Польки пісню "Lajok" дають на перший раз лат. Величезна трактова сатири зі спортивного життя, де виступають усі світові іхого й жидівського спорту.

— До Уї-го селіського Звигу в Празі йдуть приготування в лівній ході. Будують стадіон на т. зв. Страховських Скалах коштом 14 мільйонів чеських корон, що помістять 150,000 осіб. На звиг приїде стоїтькадесять спеціальних поїздів, з чого п'ять а Югославій. Рахуються з приїздом 600,000 осіб на пів сьїто. До вправ зголосились досі 24 тисячі учасників. До вправ жіночих стане 17 тисяч учасниць. До походу зголошено вже 40,000 соколів і соколок в одностроях. З Америки приїдуть 2 кораблі з чеськими соколами. Буде це звиг, який мабуть перевищить німецьке руханкове сьїто в Мюнхені 1923 р. Звиг розпочатий на цілий місяць від 5. червня до 5. липня н.р. Головна частина звигу відбуватиметься від 27. VI, коли то йде вперше сьїма-адегорія "Вічний біг", а який бере участь 3000 соколів, соколок і сокольського наряду. В цілому місяці відбуватимуться вправи різного роду: середньовішні, пражського округу, сокольського достру, сокольської кінноти і т. д. Справді, треба подивитись гігантський розмах програми звигу, яка певно буде й виконана в цілості. От до чого доводить вперта, послідовна сокольська робота, що підносить цілий нарід на дусі й додає йому сил до боротьби — праця для свого прекрасного завтра. А що там буде з тої нагоди вистав, зідів, нарад — про це годі й згадувати. Словом: "Всепародне Олімпіада" — Blue boy.

— З львівських сензаций. Є у Львові адвокат ішевичинський, який помагає під своїх клієнтів величезні гроші на депозиті і пропустив їх, а також фальшував сьїта векселі. Уже два місяці, як шукає за ним поліція, а він, кажуть, не втік зі Львова, тільки хитро скривається. У його хаті вийшли тасми дасрі до скопища, де він міг утікати підчас ревізії. Однаке і там не вихили його останнім разом. Такаловитий адвокат, який утратив за цей час клієнтів, не хотів вийти з практики, посилає дозвезні відкликати до суду, в яких показує свою погану невмінність.

— В обороні здоров'я та нерви. На щогорішній Великдень не будемо чути традиційних вистрілів тому, що дирекція поліції у Львові зборювала страпати на вулицях і продавати відповіди приладдя для цієї забави. Старші відповідатимуть гривною та арештом за себе та дітей.

— Влада тамарти. До Риманова, куди йдемо зложати в надії на ругування здоров'я, приїхала недавно трійка чудотворних-зачорів, що почли власним методом

ми показувати чудеса свого знання. Вони вийшли до діда так хитро, що в околиці пішла між жителями слава про їх чудотворні природні ліки. Кілька осіб, почуло себе краще, коли дивилися в них трохи, а одна селянка змерла від їх напиту. Коли ошукавши зміркували, що справа стоїть жахливо — накидали петами.

— Смерть кандидата на корону. Французькі монархісти втратили свого короля. Претендент до французького престолу, князь Людовик Філіпп Роберт Орлеанський, голова дому Бурбонів, помер на задушній легені у Палеїоні. Він уродився в 1869 в околиці Ліондону як син князя Людовика Філіппа і князівни еспанської Ізабелі. Молодість провів у Парижі, в ліцею і славі в військової школі Сен-Сір в його околицях. В 1896 мусів разом з батьком покинути Францію наслідок державного розпорядку, який заборонював жити у країні претендентам до престолу королівського роду. Завдяки королеві Вікторії він скінчив військово-школу в Англії і вступив до англійської військової як поручник. Коли дійшов до повнолітності, вернувся до Франції з проханням, щоб його прийняли до армії як звитайшого жовніра. Годішній міністр внутрішніх справ Констанс постановив його перед суд і його засудили на довічне в'язницю, але хитко помилували, давши йому змогу виїхати до Бельгії. Він виїхав в подорож по світі до Зєднених Держав, Канади, південної Європи і африканського побережжя. В 1896 оженився з австрійською архикняжною Марією Доротеєю, дочкою архикнязя Ізидора, однак це подружжя тріало недовго. Ного жінка не могла погодитись з його надто легким способом життя і в 1903 розвелася з ним. Князь Орлеанський вісім усе життя разом зі своєю прихильницею, що стала французьким королем, але не був дуже популярний. За ним стояв тільки звичай турок аристократії та деяких ідеологів, правду кажучи: визначних французьких письменників. У день його смерті монархістичний орган „А-сон Франсес“ вийшов у жалобних рамках з надписом: „Король помер, нехай живе король“. Новим претендентом до престолу є тель сестрини кня. Орлеанського, князь де Луї.

— Кінець шахових змагань. Міжнародні шахові змагання на Семінігу скінчилися таким вислідом: перші нагороду одержав Шпільман (13 пунктів, Австрія), другий Альохін (12 і пів, Росія), третій ш-р Відмар (12, Югославія), четверту та п'яту по рівні (11 і пів) Немцові (Данія) і д-р Тартаквер, який подав свою національність — Українець.

— По широкому світі. Зєднені Держави приневодять 1000 чужинців покинути межі країни, тому, що не мають дозволу на побут. — На англійській кораблі „Теласті“ недалеко еспанського побережжя обступували морські: корабель причалив до приставі й еспанські жовніри відвели моряків до в'язниці. У Дєблін (Dublin) стояли Ірландії відкрили величезний склад мумій в центрі міста. Невідомо, чи заговорили приготувалися до бунту проти Ірландської влади чи проти Англії.

— Яриза в часі вже від 1. квітня можна замовляти в літні сплацивати нові жінки і мужеські футри, також давати еського рода направили та перерібки в одинокій українській фірмі Петра Карпика при вул. Курковій 11 а у Львові. 1491 3-5

Програма Тижня Ваканційних Осель від 4.IV. до 11.IV. 1926.

- 1) Збірка по школах.
- 2) 6.IV. вівторок о год. 5. попол. в селі Лисенка представлення заходом Захоронихи сиріт: „Кожа Дереза і Лісова Казка“. Вступ за добровільними датками.
- 3) Неділя 11.IV. публічна збірка при столиках біля церков і Т-ва „Просвіта“. 1505 1-2

Зі спорту.

Комунікат „Українського Спортивного Союзу“ ч. I.

Спортова Рада подає до відома отсе:

1. Всі спортивні т-ва й установи мусять бути членами „Українського Спортивного Союзу“ і з тою метою мають надіслати писемну заяву до дня 10-го квітня ч. р.
2. Разом з заявою налі лати вписове у висоті одного амер. доллара і річну вкладку у висоті 20 зол. Вкладку можна розложити на дві рати. Спортивні установи, які є лиш секціями інших т-в, платять поповню вкладки і вписового.
3. Надіслати поіменний спис активних членів із зазначенням, в яких діянках беруть участь (зажадати візиря).
4. Виготовити й надіслати плян праці на рік 1926, до затвердження Спортивної Ради.
5. Спортова Рада вирішила призначити день 23-го травня 1926 р. на укладження в місто краю спортивного свята „День Українського спортивця“. Ціллю свята пропаганда спорту серед найширших верств українського громадянства. На бажання Спортова Рада подасть по-дрібні вказівки.
6. Спортова Рада вирішила влаштувати в есоловий квітень ч. р. спортивні курси для членів спортивних т-в та установ. Зголо-

шення слати до 10-го квітня на адресу Українського Спортивного Союзу.

7. Спортова Рада вирішила відновити видавничий часопис „Спорт“. Перше число вийде в „День Українського Спортивця“. Надіслати матеріали і замки.

8. Спортова Рада приступала до видавничого „Спортивного Бібліотеки“. Як перший випуск вийде книжочка „Кобаний мач“.

Спортові т-ва й установи, що не вступають в членів Українського Спортивного Союзу, не зможуть брати участі в змаганнях, улажуваних УСС, і т-вами, що є членами УСС.

Львів, дня 31. березня 1926.

Спортова Рада.

Біг на простоту.

Легко-атлетична секція спорт. т-ва „Україна“ влаштує для 4-го квітня ч. р. міжклубові змагання в бігу на простоту. Старт в 10 год. переїждо. при домівці „України“ вул. Супинського ч. 21. Зголошення при старті.

3 чужих видань.

Союз середньо-європейських держав. — Мистецтво чи історія мистецтва?

Пише й агітує гр. Куденгове-Калергі по німому світі про потребу створення Пам'яті Європи, тісного союзу всіх європейських держав, здобуваючи для своєї ідеї шораз більше прихильників у різних краях і всяких колах європейської й американської публічної думки. — то чому не мали б з'явитися герольди, що ставлять собі скромнішу, скорше досяжну мету: союз середньо-європейських держав? Одним з таких герольдів не зовсім новою зрештою думкою є Гайнріх Каннер, що видав недавно публікацію п. з. „Der mittel-europäische Staatenbund“ (Wilhelm Braunscheider, Вільгельм Брауншайдер, Вільгельм Лайпціг). Каннер виходить із założення, що передумовою успішної праці Союзу Народів є зближення й об'єднання його членів — хоч би певними групами. Тому заохочується за союзом середньо-європейських держав. Він вказує наглядно ті шкоди і страсти, які спричиняє виключність і замкнутість середньо-європейських держав і приходить до висновку, що тісне об'єднання поодиноких середньо-європейських держав, із задержанням їх повної внутрішньої самостійності, є кінечне. За зразок ставить він Німецький Союз, що існував до 1866 р., поки не розбив його Бісмарк. Каннер вказує на те, що той Союз (створений віденським конгресом 1815 р.) забезпечив середній Європі мир на понад 50 літ. Подібним до колишнього Німецького Союзу хотів би Каннер бачити і союз середньо-європейських держав, до якого входило би 16 держав з 200 мільонами населення: Австрія, Болгарія, Данія, Німеччина, Естонія, Фінляндія, Греція, Італія, Югославія, Латвія, Литва, Австрія, Польща, Румунія, Чехословаччина і Мадярщина. Цей союз повинен бути зв'язаний між собою тісними взаємними договорами, а право рішати про війну й мир було б застережене виключно союзною збіркою, що стало таким робом важним інструментом мирних змагань. Федералістична і пацифістична база цього союзу — на думку Каннера — тим природна, що всі національності, що живуть у згаданих 16 державах, були би в союзі менш-більш залучені, особливо Німці (з Німеччини, Данії, Австрії, Чехословаччини, Польщі, Італії, Югославії, Румунії). Він вірить і в історичні основи такого союзу, а крім того старіється переконати читача, що національні протиріччя в союзі будиби вирішені. Проти 70 мільонів Німців стояло би около 57 мільонів Славян, 50 мільонів Романів, 10 мільонів Мадярів і 14 мільонів менших народів, тому майоритарія якоїнебудь групи була б виключена. Середньо-європейський союз уявляє собі Каннер як державну одиницю, в якій не було б ніяких господарських терть чи обмежень між поодинокими її частями; за те в її рамках кожна окрема держава задержала би собі свою форму правління, свій уряд, свою закордонну політику і її органи. Лучалаб ті всі держави разом одностайна митна система, спільна управа залізниць, монетарна унія і т. д. Найслабша сторона цієї публікації — це т. зв. „національні меншости“, особливо в Польщі (Україні, Білорусії, Румунії) і Чехословаччині (Україні), Югославії (Македонії). Про них Каннер висказався неясно і надто загальною. Всеж таки його брошура навісна зі значним сприяє і читається з великим інтересом.

Ще минулого року вийшла маленька брошура д-ра Володимира Сергія фов Залозецького (не мінати з д-ром Володимиром Залозецьким, доцентом українського університету в Празі, сивом пок. проф. львівської політехніки Романа Залозецького) п. з. „Kunst- oder Kunsthistoriker?“. Брошура друкована у Відні (Verlag Richard Lamm), але зараз під псевдом автора надруковано грубими буквами: Чернівці (Румунія). Автор хотів бути „сензацийним“: його книжка складається зі вступу, оригінально-сатиричної одностайки, кількох „практичних питань і відомостей“ та невеличкого закінчення. Воно звернене проти відомого

віденського малає Егуда Ешттайна й Е. Ф. Зєлігмана, як також проти редакції „Нає Фрає Прессе“, які в питанні мистецтва не тільки дають неохочість, а й уважають єдино міролутними артистичними малає. Автор — фанатичний прихильник історичної мистецтва, які на його думку єдиною покликани рішати всієї світової питання в мистецтві. Він із запалом, гідним ліпшої справи, викладає поіменно директорів віденських музеїв, щоб татим оборонити їх перед Егудом Ешттайном і тими, які мали відвагу закинути панним директорам, що вони дали „па-дуться“, закупили для музею фальшивого Рубенса... Для нас у даному випадку ціла та афера мало інтересна, а брошура Залозецького, нашого земляка з Буковини і якийсь час навіть урядовця в українській дипломатичній службі, ляміта хіба доведеним до смішності серйозним автором — і то на рідкі сторони одночасно, на що зараз по її появі звернула увагу віденська „Арбайтерцайтунг“, викликаючи автора немилосердно. Бо й справді! Уже на окладнині лати земляк уважав чомусь за оказанье зазначити, що Чернівці лежать у Румунії, хоч це було зовсім несправедливо і хоч нема мабуть Німця, який не знав би, яким „правом“ Чернівці опанували в Румунії. А сама брошура закінчується таким бомбастичним вступом: „Як я ще ніг учив в старій Володимирській університеті в Києві (?), сказав я в 1917 р. своїм слухачам...“ А зараз на найближчій сторінці: „Облака віділа є нашою журбою таксамо, як нашою є журба за шість Румунії“. Наведеного, думаю, досить для характеристики автора й того типу людей, що в своїй глузковості йдуть трохи так далеко...

Посмертна згадка.

Натарма з Грив'євських Менцінська, вдова по гр.-кат. священику, упокоїлася для 21. березня ч. р. в Добромилі, заохотрена Святими Тайнами в 90. році життя. Тіло останки поховано на кладовищі в Добромилі в родинній гробниці при незначному званні пароха. Рідна земля хай буде їй пером. В. І. П. 1508

Оповідки.

Український Театр Союзу Артистів. Львів і в. Салі Лисенка. Неділя 4. квітня год. 3. попол. „Паливода“, комедія на 4 дії Ів. Тобілевича. Неділя 4. квітня год. 7:30 веч. „Барон штегел“, опера на 3 дії М. Штрауса. Понеділок 5. квітня год. 7:30 веч. го-стинний виступ Володимира Веселовського „Білетера“, опера на 3 дії Калемана. Білети в ціні від 3- до 0-5) райний до набути в Союзний Базарі а в день вистави від 10-12 і від 2 год. попол. при касі театру. 1-2

Український Наддніпрянський Театр під дирекцією Н. Бойко. 3 а і р. я. Салі читатині. 3.IV. „Дібух“. 4.IV. „Заборожень за Дунаєм“. 5.IV. „Біт“. 6.IV. „Мазепа“. 3-2

Поминання Богослуження за душу бл. п. Володимира Шухевича, проф. реальної школи і члена всіх українських товариств відбудеться для 5. квітня о год. 8 рано в Успенській церкві при вул. Руській. 1-1

Подяка. Глибоко зворушений ніжною увагою, що в вигляді Українське Громадянство Станіславівщини до мене особи в 25-ті роковини моєї скромної сьєднього праці — уважаю моїм приємним обов'язком зложити оцєю дорогою мою щирю подяку всім тим моїм друзям, що приготували сходили в мою честь для 21. березня 1926 р. мене тутже вітали, явилися туди особисто, або свої писемні привітання переслали. Зокрема сердечно дякую комітетові на руки Во. меценаса д-ра Олександрового, „Станіславівському Боянці“, Вп. Павлисту Кабаровському, Вп. меценасові д-ру Микухови та Головному Виділові „Просвіти“. — В Станіславові, 25. березня 1926. Д-р Володимир Ільович.

3 нагоди заручин для 1. квітня 1926, п. Льва Лєпкого з п-ною Аполонією Зизинської складають сердечні GRATULACIJE Молодій Парі — Товариші і Товаришки. 1-100

3 Львівської Політехніки. П. Зєнов Стрийський одержав диплом інженіра. 1529 1-1

Дрібні оголошення.

В КОСОВІ у вілі гарно і здорово по-ложеної приймається літників і реконвалесцентів на весняний і літній сезони. Співачіні комнати, гарно улажені, дві освітлені веранди з лежачками, першорядний ларч. Уморожані ціни. Залізнична станція Коломия, година їзди самоходом або автобусом. Зголошення: Е. Лукашівська, Косів. 1507 1-5

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відповідає.

Дентистичне заведення

д-ра Шимона Гаппапорта
Якова Пасса

Львів, вул. Синьуська 17/11.

Пльомбування й виникання зубів Сє-болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пациєнти з провінції полягаються в найкоротшому часі. ПТ. урочковим та студентам значна знижка та полєкші в сплатах. 1504 1-5

ЛЕВ ШЕЛЕВИЧ

архітект, упр. будівничий
в Бориславі („Silva Plana“)

виготовляє плани і приймає підприємство будови перкол, шкіл, домів, народних, 1488 приходських, приватних і т. п. 2-4

ВАННИ тревалі цинкові зол. 20, деняде гірші по зол. 40.

1482 поручає фірма ванен 5-10

Адальберта Заяця

Львів, Осолінських 14. Тел. 40-32.

Рік основання 1887.

НАЙЛІПШІ ГОДИННИКИ

НАЙГАРНІШУ БІЖУТЕРІЮ

купуйте тільки у
1419 Львів, Марійська площа 5. 0-13

Цецилія Ган Ніноча конфек-ція, Львів, площа Сьодьни 1 а) (ріг вул. Ягайлонської) поручає плащі, костюми, куртки і т. д. по ноніуренційним цінам 3-4 мовлення приймає з власних і повнорічних матеріалів. Полєкші в сплатах. 1434 3-4

Сальон Мод Львів, Валова 25 вхід через сив. поручає по цінах конкурентних, най-дешевше днерело жіночих і діточих капелюхів. 1439 2-2

ЗАЯВА.

По причині заходячих помилок між особами Миколи Малицького, діда і Шляхтищак і Миколи Малицького, канц. адвок. в Надвірній, заявляю, що це дві окремі особи, яких крім спільних імен і прізвищ нічого інше не важе. Шляхтищак 25. березня 1926. 1501 2-2 Микола Малицький

ГЛИНЯНСЬКІ КИЛИМИ

мужеські і жіночі капелюхи

у великій виборі поручає

ДИМ КИЛИМІВ

Львів, пл. св. Духа

(біля костеля оо. Бзутіт).

Старі капелюхи перероблює на нові фасони. 1495 2-3

Пакове! Найповніший і найліпший по-літичний спеціальності гумані, передової якості, гарантія за кожну штурт-тузину зол. 400, висалка на провінцію від-воротно цілком дискретно за поспішати.

С. Федер, Львів,

вул. Синьуська 7 (власний дм).

1210 16-36

Подяка.

В нещадній тяжкій горю, яке спричинило насподівана нещастя і смерть нашого Найліпшого Мужа, Батька і Брата бл. п. Володимира Левинського, інспектора залізниць, ми стрінулися з утільки доказати зневажливості і приязни з боку близьких і навіть дальших знайомих, товаришів і приятелів, що не став нам снів на висловлення ім нашої вдяки і подяки. Велика Сиді-Біт Біт. Пату д-ру Бурчаківському, Вп. Огилі: о. прєзатові Писельському, о. крилошанинові Томовичові, оо. Лопатинському, Садковському, Кашаневичові, д-ру Лабі, Едз. Бачинському, Галантом і т. д. Малому, Панам Питомичам Духовного Семінара, Членам хору „Бояна“ і рад. Куп-чеському за зєднання похорону своєю присутністю. — РІДІЯ. 1506 1-1

Ширіть наш часопис!

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
П'єса, Ринок 10. II. нов.
Конто почт. шид. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.
Руконісці не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 450 зл.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 зл., Німеччині 750
зл., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к. Ру-
мунії 150 лей, Болгарії 750
зл., Австрії 750 зл. Зміна
адреси 1 дол.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
Ціна
опного примірника
20 сот.

Найліпші природні вина „Народня торгівля“ у Львові і її склади в краю.

Наказ хвилі.

Селянський кредит і наші інституції.

(Голос з провінції.)

Читаю на селі статтю в „Ділі“ „Наказ хвилі“ і своїм очам не вірю. Наші кредитові інституції мають надмір гроша — а ми на селі не маємо де десять золотих позичити. На селі дійсно біда і то велика. Іде весна, треба гроша на насіння.

Чому в наших кредитових інституціях надмір готівки — то всі знають. Умовини кредиту в наших банках такі тяжкі, що ніхто з селян не має відваги зичити. Позички лише в доларах і процент в доларах. Нема прольонгати позички, лише що три місяці дістається нову позичку і кожний раз треба платити новий уділ. Така позичка для селянина — то чиста руїна. Селянин не є в силі платити лише са-мих відсотків 2 проц. місячно.

Ми розуміємо, що доларові вклади мусять бути забезпечені доларовими позичками, але не можемо зрозуміти, чому наші банки платять такі високі проценти від доларових вкладок. Хто хоче мати забезпечену валюту, мусять вдовольнитися низьким процентом. Тим вкладникам, котрі грозять, що повесуть гроші до чужих — чи то до банків чи до приватних — треба порадити, щоб довідалися, скільки то денно десятко фірм банкрутує і чому то стільки банків в останнім часі попадаєло. Хто банкрутує або числиться з тим, що за якийсь час збанкрутує, той платить високі проценти від доларів. Він певно не стратить — лише той, хто лакомиться на хвилювний зиск. Перед війною, коли була стала валюта, то 4-процентом річно кожний вкладчик був вдоволений — а нині хоче також від старої валюти місячно 2 проц. Хоч долари то ані марки ані золоті...

Українські кредитові установи не захиталися так, як чужі банки — вони вели здорові діла й тому нині мають всі до них довіра. Але з другої сторони не можна допустити, щоб наші інституції, бережучи інтереси вкладчиків, руйнували наших селян — своїх членів, власників тих установ. Наші інституції у своїм западлі для береження майна вкладників не можуть забувати, що вони здвигнені народом для його добра.

Відсотки від доларових вкладок не можуть бути більші, як 10 проц. річно. Хто не хоче мати грошей в певній інституції, нехай несе там, де має великий процент — але дуже сумнівний зворот капіталу. Лише не приймати вкладок, як гроші мають лежати в касах. Чейже такого завдання наші банки не мають! Досить поразувати, скільки тратять інституції через те, що гроші лежать у касі, а не пішли поміж людей.

Друга переважна справа — це кредити в золотих. Уділи беруть наші

інституції в золотих і в золотих вписують їх членам — а позичок в золотих не уділяють. Член кооперативи має право лише до свого уділу — до решти майна права не має. Отже треба або уділи при виплаті вальоризувати, або зібраний

Внутрішні несподіванки С.Р.С.Р.

Захитання червінця. — Сподівана кріза в Народньому Комісаріаті Воєнних Справ.

Останніми часами помітний значний упадок червінця на внутрішньому радянському ринку. На вільній біржі платять спекулянти за десять золотих рублів царської емісії 13—14 червінцевих карбованців у той час, коли урядова ціна десятирублівки виносить 12 черв. карб. Офіційний курс долара встановлений на 194 і три чверть карбованців за 100 доларів, а приватні спекулянти платять по 225 карб. за 100 дол. Влада почала репресії. В останніх днях арештовано цілий ряд осіб, що їх обвинувачують у спекуляції валютою. Крім того старається влада припинити упадок червінця при допомозі обмеження ввозу товарів алоза кордону і шляхом наложення більшого мита на імпорт, на заграничні посилки, що йдуть до СРСР і на пасажирський вантаж. Головною причиною захитання червінця має бути хвилева недостача товарів на внутрішніх ринках, яку використали спекулянти для організованої атаки на червінець. На нараді в справі захитання червінця, що відбулася в Москві, піднесено, що головні операції радянських банків заключалися в реєстрі векسلів і видаванні авансів. Від листопаду м. р. по кінець березня ц. р. такі операції зросли на суму 308 міль. карбованців тоді як біжучі рахунки зросли заледви на 33 міль. карб. Наслідком того банки вичерпали свої запаси чужих валют і дорогоцінних металів.

Від кількох днів кружляли в європейській пресі чутки про те не-мов би то теперішній Наркомвоєнмор (Народній комісар воєнних і морських справ) СРСР і голова Революційно-Воєнної Ради СРСР Ворошилов мав податися до димісії завдяки поважній недугі. Сьогоднішня преса принесла відомості з Рингу про те, що Троцький має обняти становище комісара Військових Справ і голови Революційно-Воєнної Ради СРСР на місце Ворошилова. Рівночасно з тим колыпорту-ють з того самого джерела вістку, що теперішній начальник генераль-ного штабу червоної армії Каменев мав би обняти становище Тухачев-ського в армії. Причиною таких на-правду сенсацийних змін на найвід-повідальніших становищах у червоній армії має бути не недуга Вороши-

лова, але політичне положення на міжнародній арені в зв'язку з останніми невдачами Чечеріна в Європі та Карахана в Азії. Згідно з тимиж відомостями з Рингу закидують Чечерінові, що він вів буцімто на власну руку акцію зближення СРСР з Румунією за посередництва Польщі. Ці фабрикавані в Ризі, політич-ні сензації замітні тим, що за ди-пломатичні невдачі, а навіть за „самовванчу“ ініціативу Чечеріна відносно Румунії чомусь не загро-жує димісія Чечерінові тільки Во-рошилову. Та є ще й інша генеза тієї кризи на становищі вождя чер-воної армії. Польська преса твер-дить, що вона стоїть у зв'язку з підписанням гарантійного пакту між Румунією та Польщею, до чого ні-як не повинен був допустити Чечеріна. А сталося навпаки, Чечерін цей пакт приспівши своїми заходами біля зближення СРСР з Румунією за посередництва Польщі. Отже Троцький мав би бути мечем Да-моклія для Румунії та Польщі. Зов-сім інша справа з невдачами Ка-рахана на китайському терені. Нині кружляють поголоски про те, що він має уступити, а його становище мав би зайняти якийсь проф. Іванов. Тамошні невдачі були б більше при-датні для мотивування наміреного висунення Троцького на давнє ста-новище червоного генераліссімуса.

Ізго поява на тому становищі мо-гла би мати більше психічне ніж політичне значіння для воюючих сторін у Китаю. Троцький не пере-став в очах світа уходити за най-більше воєвоначного між більшови-ками, а тим самим і за найбільше небезпечного. Отже поява Троць-кого на тому становищі повинна би нагнати паніку на китайських генералів Чанг-Ісо-Ліна і Бу-Шей-Фу. Всі ці відомості про Троцько-го подаємо з газетярського обов'яз-ку, та не признаємо до них вели-кої ваги, бо виглядають вони по-кищо мало правдоподібними.

Англія хоче рятувати Лігу Націй.

Критеріум великодержавности.

Англійський уряд у півофіціаль-ній формі переслав секретаріатам закордонних справ усіх великих

держав свій меморіал у справі дальшої долі Ліги Націй, лжако-чись, що ще одна така невдача, як остання в марті, може підорва-ти дальший розвиток Ліги. У цьо-му меморіалі англійські диплома-ти доходять до таких практичних висновків:

1. Німеччину треба негайно вва-жати членом Ліги Націй та її Ради de facto. Вона повинна брати у-часть у всіх комісіях, яко мога з правом голосу. Англія та Франція повинні зобов'язатись покинути у Раді Ліги заявити своє „вето“ щодо всіх тих постанов, супроти яких протестувала би сама Німеч-чина, як би вже засідала в Раді.

2. Треба відкинути довільний поділ на членів Ради, як пред-ставників великих держав і заступ-ників малих держав, а знайти об-'єктивний критерій для осуду на майбутнє, які держави мають пра-во на постійне членство в Раді Ліги. Таким критерієм могли би бути дані, які прийняло жене-вське міжнародне бюро праці, куди входить вісім великих промисло-вих держав. Як бачимо, Англія стоїть на становищі, що головно в нинішній добі економічна сила держави рішає в першій мірі про її великодержавність.

Французько-радянські рахунки.

Праця комісії і торговельно-анкетна.

Французько-радянські переговори в справі передвоєнних довгів ро-сійського уряду йдуть пиняво. З чотирох комісій, утворених на па-риській конференції, покищо тільки дві: економічна та фінансова, пра-цюють. Юридична та політична ще не засідали. Економічна комісія працює над торговельним догово-ром між Францією і С. Р. С. Р. Вона бере собі за зразок договір між Німеччиною і С. Р. С. Р., при-норовлюючи його до інших об-ставин. Фінансова комісія має роз-глянути справу передвоєнних дов-гів. Вона залишила на боці пита-ня, чи уряд С. Р. С. Р. признає ці довги, а цікавиться докищо реаль-нішим питанням: яку суму в силі платити річно радянський уряд французькому. Перед війною Росія платила Франції річно 400,000,000 зол. франків. Радянська делегація запропонувала тепер депозит в су-мі 725,000,000 паперових франків як гарантію процентів за два роки, але домагається за це торговель-них боргів на довгий час і багато більшу суму. Французька делегація звернулася в анкету до представ-ників великих торговельних підпри-ємств на території С. Р. С. Р., а саме: 1. Який крім чи машини мо-жуть вони постачити радянському урядові? 2. Яких гарантій домага-ються? 3. Гіа який речинець мо-жуть постачити свої предмети? 4. Гіа який кредит і під якими умо-винами годяться?

Відповіді на ці питання не є ду-же захоплюючі, головню щодо га-рантій.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на-родня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Чому французський уряд утримується?

Уладок Франка і неагресивної політики.

Злине, що врятувало теперішній французький кабінет від упадку — це новий сильний слід французького Франка — рекордний щодня зростаючий вартості. Прем'єр Бріан і міністр фінансів Пере вже кілька днів тому остерігали парламент, що критична фінансова ситуація може легко стати катастрофою. В цій атмосфері довгі наради парламенту закінчилися 1. квітня перемогою уряду. Фінансовий проект уряду прийняли 236 голосами проти 159. Соціалісти та радикали поставили внесок щодо монополізації привозу нафти, який прийняли 213 голосами, без огляду на його критику міністрами Пере та Де Монзі. Так само прийняли внесок соціалістів щодо монополізації привозу цукру. Відкинули внесок комуністів щодо масткової данини. При голосуванні над оборотним податком соціалісти стрималися від голосування, мотивуючи це тим, що не мають наміру підірвати уряд, але й не в силі згодитися на податок, що починається до зросту дорожнечі. Таку саму заяву склала партія республікансько-демократична. Тільки завдяки такій ситуації уряд міг одержати призначення довіри і провести свій фінансовий проект. На момент французька криза полагалася, Франк падаючи врятував уряд, але сам уряд ще не в силі врятувати Франка.

Гарний почин.

З приводу заснування „Т-ва ім. А. Могильницького“.

З містечка Богородчан прийшла до нас на днях відрядна вістка: 5. д. м. відбулась там установчі збори „Т-ва ім. А. Могильницького“. В 115-і роковини уродин одного з перших подвижників галицького відродження, поета і політичного діяча, оснований в тому місті, що зв'язане так тісно з його діяльністю, товариство його імені, якого мета: ширити культ Могильницького і дбати про культурне піднесення українського населення повіту й суміжних околиць. Почин цей треба гарячо повитати.

Основою це товариство, його ініціатори виявили велику культурну зрілість і розуміння ваги подібних товариств у нашому сірому житті. Бож ніщо так не підносить людину на дусі, ніщо не промовляє їй так до душі, як плекання національної традиції, культ заслужених предків чи народних діячів, пієтизм до їх гарних діл і наших памяток, що по них лишилися. А якжеж легше розуміти і плекати традицію, деж легше поклонитися заслугам і славі славних предків, як не в тих місцях, де вони жили, працювали й де родилися їх твори?

Своім гарним починком Богородчанщина сподобалася тільки довг вдачаю своїйому великому синові. Бо хоч автор „Скиту Манявського“ не з уроженцем цього повіту, то з богородчанським округом зв'язаний найбільш кипучий період його життя. Тут він дістав парохію (Баче 1859), тут в 1861 р. вибрано його долом з округу Богородчани-Содотвина. Найгарніший куток Богородчанщини, історичний „Скит Манявський“, оспівав Могильницький, адвигнувши собі осьтак цим твором тривалий пам'ятник і заслуживши на вдачаю згадку не одної тільки Богородчанщини.

Богородчанщина дала своїм починком дуже гарний приклад усім нашим повітам. Слідом за нею повинні піти й інші околиці нашого краю й цотворити товариства в честь колишніх тамошніх письменників чи народних діячів. Такі локальні товариства мають культурні народи в кожній закутні і вони сподіваю-

ють величезну культурну акцію, зберігаючи пам'ятки своєї околиці, культивуючи пам'яті і заслуги місцевих діячів, поширюючи національну свідомість, навчаючи любити щодня душою все, що своє, рідне. Наскільки більше потрібні такі товариства нам, що живемо наче безбатьченки в невідомості до наших старих памяток, до наших заслужених людей! Що не зміємо ще нав'язувати своєї праці до того, що було й себе опрадало, а починаємо кожну роботу все з початку?

Новому товариству бажаємо якнайбільше успіхів у його праці і якнайбільше наслідувачів по щодня краю. Vivant requentes! І. Н.

„Старомодні піджаки“ і „нацменський підход“.

Відгомін „Гайдамаків“ Шевченка в радянській поезії.

В Києві відбулися традиційні Шевченківські свята цього року. Вони прийняли тепер специфічний характер, що впливає з нових умов життя і що значно відрізняє самі обходи від передбильшовицьких, а ще більше від передвоєнних аналогічних свят.

В харківських „Вістях“ з 23. березня появилася лист Ф. Якубовського з Києва, в якому він передає свої враження з цього горічницького Шевченківського обходу. Лист має характер статті, що носить назву „На терезах двох культур“. Автор листа комуніст, а тому й заобсервовані ним факти є цікавою розв'язкою для нас.

Ф. Якубовський пише про вистави „Енеїди“, опери Лисенка та про інсценізацію Березілем „Гайдамаків“. Обидві вистави йшли в Шевченківські дні. Автор оцінює їх не зі становища фахового, а в першому випадку музичного рецензента, але зі становища комуніст-обсерватора. „Не мину — пише автор — з цього погляду й фойє, тобто зроблю те, чого ніколи не роблять фахові рецензенти. А до цього було глянути побіжно на фойє в часі антракту, щоб побачити там стільки старомодних піджаків на вишиваних сорочках, стільки довгих „українських“ вусів і синих борід, щоб зробити одразу в своїй уяві певне переставлення пляна. — Та чиж таки справді це 1926 рік? — Чи ж не 1916 або навіть 1906?

Де і як жили весь час ці представники старої української громади, що від них так і тхне, коли не похованими сторінками „Киевской Старини“, то щонайменше дореволюційних часів, „Радом“ і „Літературно-Науковим Виступом“? Як вони жили й що робили, що їх не було видно ні в театрах ні навіть (у такій великій кількості напевне не було) на вечірках в Українській Академії Наук? — І оце переважна маса фойє прийшла сюди безперечно як на своє свято. Вона робила своєю присутністю й активним реагуванням надію з усього, що відбувалося на сцені, вона робила з усього „своє“ свято“.

Не те казала сцена! Принаймні так запевняє автор. Та не тільки запевняє, але й наводить доказ, пишучи про інсценізацію Шевченкових „Гайдамаків“ Березілем. „Гайдамаки“ — пише він — в основі таж як були. Змінилися тільки деякі мізансцени, деякі на гріше. Ну, наприклад, хіба варто було відому архимандритову промову вкладати в уста Залізнякові та зовсім викидати „святчення ножа“? (Це зробив Березіль у приношенні до нового побуту, в якому урядом побороюється церква, понасаго а тимільше всякі обрядові та канонічні акти! — Прим. Ред.) Що це — питає щодня слухаче Якубовський

— передильований Шевченко чи переильований історія? Зміняти Жиди на Поляки в одній сцені (коли гримас на Ярему), залишаючи його в усіх інших сценах, теж ледви чи до речі. Коли в цьому є нацменшівський підход, то чому відрити силу щодо польської нацменшівщини? Останнє здивовання висловив автор теж щодня справедливо.

Отже сцена насправду не гармонізувала ні з настроєм ні зі складом публіки в „старомодних піджаках“ на вишиваних сорочках. Можемо собі уявити настрої тої публіки, коли замість Жиди побачила на сцені Поляка. Виходить, що й на сцені національна політика в відношенні до національних меншостей має між тими останніми більше і менше протегованих. Тим самим навіть у Шевченкових Гайдамаках теперішній радянський побут і політика найшли повне відзеркалення. Що ж, на те й сцена, щоб відзеркалювала життя. Та всеж „терезки“ нової і старої культури позирно ніби рівноважилися. На сцені була нова, а на сідлі стара культура. Нова ввела на сцену непереможну колючість приношення до неможливих обставин, а стара жила під тими старомодними піджаками і вишиваними сорочками та час від часу відрухово давала знак своєї живучості. Терезки формально рівноважилися, а фактично переважало „фойє“, що робило „з усього своє свято“.

Організаційний рух.

Нарада в Тернополі.

Цей 23. березня н. р. відбулася в Тернополі ширша сходня видніших громадян як зпожиг інтелігенції так і мішанства і кількох людей з повіту в справі переведення гравкої політичної організації У. Н. Д. Об'єднання в тернопільському повіті. Рафелат про наші сучасні політичні й партійні відносини в краю виголосив д-р Степан Баран, що дало притоку до довшої дискусії, яку закінчив вибором ініціативної комісії з десятих з правом кооптації, до якої увійшли Мислав і замісцем громадяне. Ця комісія має вишукати людей на місцях, відповідних до політичної організації і зайнятися скликанням загального з'їзду і великого віча з участю пасле зараз по скінченні польових весняних робіт, себто у другій половині травня н. р.

З нашої еміграції.

Шевченківське свято в Кіото (Франція).

Дня 21. березня, що припав на неділю, був справді днем свята в українській колонії Кіото: святкували українські громадяне його не як звичайно неділю, а так як святкують всі Українці земської кулі день присвячений нашому генієві Т. Шевченкові.

Вільні від тяжкої фізичної праці, громадяне віддали належну шану постолі своєю присутністю на вечір, яку влаштувало в його честь в одній з салі міста Атьєраж.

Ще поповуді в 4 год. український патотеч підпразня панакхиду по Т. Шевченкові, на якій була присутною найбільше четвертина членів місцевої громади та виголосив якийсь службів проповідь з приводу свята.

В 7 год. вечора велику салю почали наповнювати українські громадяне, громадянки та гості, що були запрошені на свято.

Погода, мов намікувалася. Північний вітер не до весняному свисту на даорі; сонце, хоч і смілося на небо, але в усмішці його відчувалася зрада: воно не хотіло гріти; а цей перший день весни.

Гасне світло, підіймається завіса; на сцені образ України — моголи з похиленим легко хрестом, а біля неї засмучений кобзар. Прозвучує у глибокій сцені — мило обличчя Нашого Великого Кобзаря. Згадуючи минулу славу України Кобзар грає на бандурі; всі слухають і почуваннями своїми разом з ним. В уяві присутніх випливають хутко картини недавньої минути. Але хутко образ кобзаря зникає. Промовець хоче висловити ще близький контакт з духом Шевченка.

Далі йде перша дія „Назаря Стодолі“, виконавцями якої є чоловіки та жінки місцевої української колонії. Роллю поляковича грає п. Ткаченко, — Назаря Стодолю п. Сидорський. Добра підбрана костюми та обстановка переповняє глядача у куток відної тати.

Останню частину програми складають спів, деклямації та музика. П. Василь під акомпанімент піаніно проспівав пасюк „Малецьке дітя“.

Малецьке дітя продеклямувало „Розриту моголю“; в його тонах бється любов до відного краю.

Хор дав низку рідних мотивів. Струнова оркестра під проводом п. Боні виконала потугу з українських пісень, доповнивши ним ценозаники слухачів образів з пісень проспіваних перед цим хором.

П. Веденський продеклямував фрегану з „Гайдамаків“, а п. Василь солов'яком співом закінчив програму вчистого дня.

І сумно стало й в той же час радіо. Радіоно тому, що громадяне в соціальній раді найшли те, що може зрозуміти людину, що чує чужину. Сумно, що не згадалася доля українського народу, що змагається всесвітній час скинути накинута на нього дружина ланцюгів, яку бореться за іст свято, яке в ньому степних штрихах намалював нам Т. Шевченко.

3 Національного Музею.

Національний Музей набув у дарі від Ва. О. Бачинської в Стрию шину збірку вишивок і мережок, переданою їй полковником повітів Галичини й Буковини, 36-річній складатися з прекрасно виконаних понад 1000 зворів і поважного числа вишиваних сорочок, блузок, хустини і т. д.

Хоча збірки ті виконувалися і збиралися серед дуже несприятливих обставин, серед несприятливих виселення у Галичці, — то завдяки великій любові до вишивок і великому розумінню ваги такої збірки Ва. Олександр Бачинських — ті збірки є дорогоцінним матеріалом до пізнання етнографії і народнього мистецтва нашого народу. Виконувалися з пам'яті дідів і старих жінок після їх особистого розуміння і їх доброго смаку, отже вишивки покладать безпосередньо з народом і є партійними зразками народньої творчості на теперішній день. Деякі з тих зворів уже „вишиті тепер з моди“, — а вишиті вони старенькими жінками так, як то колись за їх пам'яті вишивали.

Збірка п. Бачинських, уміщена свого часу на виставі, укладеній у Відні з поручення „Forschungsinstitut“, викликала захоплення і призначення чужої публіки і незвичайно прихильні голоси преси.

В короткій часі буде устроєна в Нац. Музею виставка тої прекрасної збірки, доповнена ще збірки музеями так, що кожний буде мати нагоду надлюбуватися незвичайною красою народних вишивок і переконатися наглядно, що таке українська вишивка, бо це, що у нашій інтелігенції уходить за українську вишивку, є лише мізерним підблеском, до того грубо поспіваним, тої краси, що киститься у народній вишивці.

Ва. Волод. Устиянович замі. Урядовця у Стрию, дарував до Нац. Музею рукописні записки Корнелі Устияновича. В серед них поезії, драми, оповідання, статті і т. п. і цікавіяк зі студіями козацькими та портретами. Новий матеріал для дослідника творчості талановитого майяра.

При перевозі збірки п. Бачинської музейним помічником М. Драганом зі Стрию до Львова дня 28. III, н. р. в год. 8. вечером замішла подія, яка незвичайно характеризує відносини, серед яких доводиться нам тепер жити. До спеціально замовленого фєкра для перевозу скрині на ставку відерся на силу, не вважуючи а рішучий спротив, як потім показало, подільний підзнак, тип маломистецького нерозуміння з копірком до горі і каліткою на очах. На стадії підпразня усього час, що діялось зі скринєю і коли аж скриня була надана як „Mitgut“ і помічник зовсім спокійно сів до вагону, не агент здержав якийсь скрині, розбив її в присутності заліз. урядовця Залізня та перелів ревізію (мабуть за бомбами!) і в неладі покидавши назад усе до скрині, відіслав її наближчим потягом до Львова.

Що це за нові, а радше може не нові, а двоєзичні методи поступування поліції і заліз. урядовця? Чи у Стрию панував може вже тоді „вулгарний ала“? Буває час і нагода зробити ревізію в присутності і за згодою власників, або аж при відборі у Львові! Чи залізниця вже не відповідає за передачу і до перевозу пакунків?

Подіємо це до відома компетентних властей для розсліду. А може й вони слідуватимуть з таким поступуванням?

Бірка грош.

Америк. дол. 8'19 — 8'23, нем. марк. 8'05 — 8'08, чеськ. кор. 0'23'25 — 0'23'33, лєт 0'3'24 — 0'3'33, франк. фр. 0'28'33 — 0'28'50, фр. швейц. 1'50 — 1'55, англ. фунт 37'00 — 37'30.

Золото, дв. кор. 31'50 — 31'81, 20 франк. 29'00 — 29'30; 20 марк. 35'21 — 35'60; 10 руб. 39'00 — 40'00.

Срібло, Австр. кор. 0'64'00 — 0'64'50, 5 марк. 3'40 — 3'80, фільдерин 1'72 — 1'73, рубль 2'75 — 2'80, рубль долл. срібляний 1'71 — 1'60.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10. II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.
Реклама не леевється.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 450 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 зл., Німеччині 750
зл., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к. Ру-
муни 150 лей, Болгарії 750
зл., Австрії 750 зл. Зміна
адреси 1 дол.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Чи Ви пам'ятаєте, що складали „Народної Торговлі“ продають на свята дріжджа, муку, вина і інші споживчі товари.

Палестина — жидівська батьківщина.

Успіхи жидівської колонізації.

(А.) Коли після покінчення світової війни призначено Жидам на основі т.зв. декларації Бальфура й ухвали в Сан-Ремо право до обнови їх історичної вітчизни Палестини, жиди там на 700.000 душ населення ледви 55.000 Жидів. Здавалося, що не дивлячись на високу протекцію великих держав, зокрема Англії, Жиди не владяться збудувати в Палестині ніяким чином своєї батьківщини, утраченої перед віками, тим більше, що Араби ісламського і християнського віросповідання не тільки протестували згідно, але й боролися руками і зубами проти насаджування там жидівських колоністів, проти змагань Жидів з цілого світу відродити на пісках і скелях Палестини жидівську національну державу.

Якже представляється Палестина сьогодні, в шість літ після призначення Жидам права до жидівської батьківщини? Які успіхи вказує жидівська колонізація? Чи йде до здійснення мрій сїоністів, чи зростає жидівський елемент, чи є вигляди на те, що Палестина стане справді жидівською?

На ці питання можна згідно з правдою відповісти, що недавнше утопія жидівських романтиків-ідеалістів стає поволі дійсністю, реальним фактом. Проголошена тому тринадцять літ Герцлем програма „жидівської держави“ справді здійснюється на наших очах, в Палестині родиться справді, хоч не без великанських зусиль і жертв, жидівська державність. Найсильнішим цементом, що сполучає різні острівки світового жидівства, що переносяться сюди на сталі поселення, в одну цілість, треба вважати гебрайську мову, що відроджується в Палестині після тисячів літ летаргії і стає мовою жидівської школи, театру, преси, щоденно уживаною мовою цілої жидівської суспільності. Воскресення давно запертої гебрайської мови, мови святих книг — це один з найдивніших, просто незвичайних випадків в історії культурного розвитку людства.

Щодо колонізації Палестини, то вона зростає постійно. В перших повсякденних роках приїздило туди пересічно 10.000 жидівських емігрантів річно, в минулому (1925) р. остало там 35.000 нових емігрантів. За останніх шість років число жидівських мешканців Палестини зросло таким чином до 150.000 душ і творить тепер 17 проц. загальної тамешньої населення. Повстали там і жидівські селянські оселі — передумова всякої державності. Таких дрібних селянських колоній є тепер у Палестині ок. 90, де виробляється новий жидівський тип — тип жидівського селянина. Крім того виростає там наче з землі кілька

нових міст, між ними Тель-Авів, що має нині ок. 35.000 мешканців.

Про досягнення жидівського промислу й торгівлі в Палестині не приходиться багато й говорити. Хто розуміє жидівську психіку, той знає, що в цих ділянках Жиди майстри і не потребують йти на науку до нікого. Не диво, що в Палестині повстали сотки нових промислових установ, ряд зовсім нових промислів, три великі електричні заведення і т. д.

В культурній ділянці палестинські Жиди можуть похвалитися 140 школами різних типів, до яких ходять 47.000 дітей. Мова навчання всіх без винятку шкіл — гебрайська. Завершенням жидівського шкільництва в Палестині є гебрайський університет, оснування якого святкував урочисто перед роком цілий жидівський світ. Університет цей очевидно шойно в стадії творення, але вже тепер має різні наукові інститути і величезну бібліотеку, про яку

дбають спеціальні товариства прихильників жидівського університету, розсіяні по цілому світі. Поза тим є там гебрайський драматичний театр, а навіть опера, кілька гебрайських щоденників, численні інституції освітні, мистецькі, наукові і т. п.

Зібравши все те разом, треба ствердити, що Жиди під проводом сїоністичної партії забралися добре до праці над відбудовою жидівської Палестини, тому й не диво, що їх праця вказує такі успіхи. Заслуга в тому передовсім керівників сїоністичного руху, що вміли викресати в усіх колах жидівської суспільності небувале заінтересування Палестиною і незвичайну жертвенність на її відбудову. І хоч знавці кажуть, що нова Палестина не розв'яже ніколи жидівської проблеми в світі в тому розумінні, що статне туди хочби більшість жидівського народу, бо ця країна навіть в найкращих умовах не в силі прогодувати більше як 2—3 мільйони людей, а всіх Жидів у світі є около 15 мільйонів, — то всеж таки інтензивна акція сїоністів при дальших сприятливих умовах доведе до того, що жидівський елемент у Палестині, не дивлячись на спротив Арабів, стане на протязі одного людського покоління більшістю. А тоді й проблема жидівської державності в Палестині буде розв'язана позитивно.

Московська неуступчивість.

Відкинення проекту УСРР про бюджетові права союзних республік.

Недавно писав ми, що УСРР виступила з ініціативою реформи бюджетових прав СРСР в напрямі поширення бюджетових прав поодиноких республік коштом деякого обмеження такихже прав для загальносоюзних органів. Виготовлений фінансовими органами УСРР проект базувався на постанові III. Всесоюзного зїзду Рад з травня 1925 р. про необхідність перегляду старого бюджетового закону СРСР (з 23. X. 1924), що нормував бюджетові взаїмовідносини між Радсоюзом і республіками. Ця постанова виразно підкреслювала потребу поширення бюджетових прав союзних республік. Крім цього базувався український проект ще й на директивах III. Всеукраїнського зїзду Рад і на постанові 12. партійного зїзду. Цей останній прийняв між постановами про національну політику також одну про необхідність надання союзним національним республікам широкіх фінансових та бюджетових прав, що дало б їм змогу проявляти державно-куль-

турну і господарську ініціативу. Проект України вносить до об'єднаного бюджетового законодавства такі зміни: Прибуткові джерела України мають складатися з усіх прибутків від прямих податків, що збираються на території України, з прибутків місцевого значіння і потручень від неподаткових союзних прибутків, акцизів і союзних позичок. При такому укладі прибутків союзні республіки могли би будувати свої бюджети так, щоб вони могли охоплювати не тільки адміністративні, культурні й інші потреби республік, а передовсім господарські. Розмір усіх родів прибутків згідно з проектом України має затверджувати Центральний Виконавчий Комітет Рад СРСР. Прибутки від прямих податків мали йти на адміністративні і соціально-культурні потреби, а решта прибутків мала покривати всі інші потреби.

Представники України подали свій проект до Москви і дали його під розгляд Колегії Союзного Ко-

місаріату фінансів. Колегія, зложена з самих московських централістів український проект відкинула, та прийняла постанову, що не тільки не поширює прав союзних республік, але, навпаки, ще їх зменшує. Ця постанова зводиться до бюджету поодиноких республік тільки до форми прибутково-видаткових кошторисів. Так виглядає в московських комуністів пригноблення комуністичної теорії і постанов комуністичних зїздів до життєвої практики. Зовсім що иншого партійні постанови чи резолюції, а зовсім що иншого реальна дійсність.

Заступник народного комісара фінансів України Катель заявив з того приводу представникові харківських „Вістей“, що ініціатива харківського уряду в справі перегляду закону про бюджетові права Союзу та поодиноких республік найшла була підтримку в президії бюджетової комісії ЦВК-ту СРСР, а тому він надіється, що при розгляді цієї справи в бюджетовій комісії при участі представників усіх союзних республік український проект прийде. Катель не прикладає великої ваги до рішення колегії наркомфін СРСР. Іншими словами Катель заповідає дальшу боротьбу, що й заініціювала Україна за поширення своїх фінансових і бюджетових прав. Ясно, що Україна буде держати цю ініціативу боротьби за бюджетові права республік у своїх руках і надалі, яко найбільше в цій справі заінтересована.

Німецько-австрійське зближення.

Дипломатична подорож і-т-т наслідки.

Відвідини австрійського канцлера Л. Рамака у Берліні та Празі стають темою широких міркувань в європейській пресі. Олії уряди хотіли би бачити у цій дипломатичній мандрівці лише прояв якнайскромніших намірів Австрії жити з усіма у згоді, інші не скривають свого остраху, що австрійський канцлер сказав німецькому на вухо чимало такого, що є самозрозуміле, однак не дозволене пензурю версальського договору. Є не ідея злуки Австрії з Німеччиною. „Добре було би — пише „Таймс“ у статті в дн. 31-го м. м. — як би цю ідею „Anschluss“ можна лишити на боці, зваживши, що кожний такий намір змінить кордони центральної Європи неминує спричинити далекоюжню мотушню. Однак як довго Австрія почуває себе економічно незадоволеною, вона почуває постійну спокосу, щоб гратись цією ідеєю“. Нема сумніву, що англійський орган висловлює лише половину правди: навіть економічно сильна Австрія не зречеться природної ідеї, щоб один і той-самий наріз розділений насильно штучними кордонами, в інтересі інших народів, міг погодитись на своє розділення. Французький денник „Гольос“ у великій статті з дн. 1-го ц. м. звертає увагу на форму австрійської політики, яка не розбуджує підозріння, тому, що під покривом матеріальних клопотів має на меті ідеальні пляни.

Red. czas. „Dziło“ Pr. 153/26. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej: Sąd okręgowy karay jak Trybunał prawowy we Lwowie, orzed na wniosek Prokuratury Państwowej, że treść czasopisma „Dziło“ Nr. 71 (10745) z dnia 1. kwietnia 1926 roku pod tytułem: „Na dwóch kryłach“ a) między słowami: „i pracami... a słowami: „sędziów“, b) między słowami: „organizacyjnemu... a słowami: „do praw“, c) od słów: „ani polski... do końca tego artykułu zawiera wiadomości zbrodni z § 55 a) u. k. i wywlekła z § 302 u. k. że zatem zarządzona przez Prokuraturę 31. marca w tym dniu wykonana konfiskata jest uspra-

wiedliwiona i zarządził zniesienie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydał się nakaz odwołania redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenia sądu jakże umieszczał bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu podlega za sobą następstwa przewidziane w § 21 pkt. 1 druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. r. Nr. 6 z 1863 t. j. zażalenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Lwów dnia 1. kwietnia 1926. Hławel.

Зрештою між Берліном, Віднем і Прагою покладено в останньому тижні основи економічних взаємин, які згодом стануть важливіші, ніж політичні союзи. Німецько-австрійська політика має на меті зміцнення спільної лінії обезсилити ті клязулі мирових договорів, які не треба нині ломати з шумом відразу, тому, що вони розлетяться самі під напором нових умовин європейського життя.

Невеселі вигляди Ліги Націй.

Чужинна преса подає шитокі коментарі з приводу інтерв'ю кореспондента париського денника "Фігаро" з бельгійським міністром закорд. справ, відомим соціалістичним діячем, Вандервельде. Вандервельде був тим, що не міг стримати свого обурення на останнім засіданні Ради Ліги в Женеві і стукнув п'ястком об стіл у відповідь на вперті заяви представника Бразилії, який заложив своє "вето" проти вступу Німеччини до Ради Ліги. Вандервельде вважає, що остання криза Ліги не є наслідком самого питання про поширення постійних місць у Раді, а наслідком самих непорозуміннь щодо її майбутньої організації. Тому він не має великих надій на полагодування цих труднощів під час найближчої сесії у вересні. Хто зна, чи вони не зростуть. Швейцарія не змінить свого становища, а Франція теж ні, боє заохититься до доброї волі кількох держав, які могли би поладнати непорозуміння. Однак нема підстав сподіватись, що так буде.

Перевибори до рад на Україні.

Перевибори до рад на Україні мали закінчитися з кінцем березня ч. р. Остаточні підсумки перевиборів будуть відомі пізніше. Та все перевибори не відбувалися одночасно всюди, а тому частинні підсумки про їх вислід вже є. Дотепер підраховано виборчі виследи у 7,295 сілських районах. У виборах взяло участь 4,288,000 виборців, що дало 55 відсотків усіх управнених до участі у виборах. Всіх членів сілських виборчих рад, а в тому 46,060 жінок. Між вибраними 12,534 комуністів і 5,333 комсомольців. Деї інші є безпартійними. Урядові радянські кола вважають, що цюгорічні перевибори грішать многими недоліками. Першою з них є велика розтягнутість виборчих речинищ. Завдяки їй випало на час перевиборів кілька інших "кампаній", що значно перешкоджували виборам.

Позитивною стороною виборчої кампанії мав бути факт своєчасного переведення підготовчої праці до виборів, в якій містилася і праця над виробленням нового виборчого закону, що ним усунуто всі дотеперішні неясності і непорозуміння. Попри те введено було в життя карткову систему при голошуванні та розбито більші села на виборчі участки. В районах національних меншостей картки кандидатів і цілий перебіг виборів відбувалися на мовах національностей, що причинилося до збільшення участі в виборах.

На засіданні Всеукраїнського Центрального виборчого комітету в Харкові дня 26. III. видано ще додаткове пояснення про те, що не можна позбавляти виборчих прав бувших прокураторів окружних судів і їх товаришів, а також членів колишніх земських управ у тому випадку, коли названі особи не поведували виборчих прав з інших причин.

Дивно, що останнє рішення прийшлося аж під кінець виборчої кампанії.

Аби мерщій додому!...

Передсвяточний компроміс коаліційної більшості.

(Від власного кореспондента.)

Варшава, 1. IV. 1926.

Характеристичною рисою нинішньої коаліційної ідилії в Польщі є періодичні аларми про крах коаліції, отже й кризу уряду. "Кожних два тижні чую про кризу", сказав прем'єр Скінський. "Але наповазу зміна уряду приїде шойно тоді, — додав він тоном витязя зі Женеви, — коли бодай в одній партії надеться бодай один політик, котрий знатиме, який уряд має прийти на зміну нинішньому". Justitiae pes latet: граф Скінський не дурно славиться дипломатом "явостійської школи", себто вмілістю виголосити скільки треба до влодобиття промов довірливої довжини без усякого змісту; але в даному разі він дійсно сказав розумне слово. І тому хай нікого не дивує, що поруч із періодичними що-двохтижневими криками про упадок уряду, другою характеристичною рисою нинішнього стану польського правління є певність згорі, що кожно-разовий галас є галасом значея, є лише наслідком штучного, вимушеного й нещирого горюження одного з членів згідливого — як собаки на вузькій вулиці — євдецько-євастіасько-пепесівського семейства.

Від часу, коли повзавує Скінський з Женеви, чули ми про реконструкцію польського уряду з трьох боків. Міністр внутрішніх справ Рачкевіч вже щось — мовляв — третій раз зголосив свою димісію, кепсько почувуючи себе як "безпартійний фаховець" у парламентарному (нефаховому!) уряді. Псує теж пану міністрові гумор ту-поумство деяких польських редакторів, які в зв'язку з оголошенням фактами переслідування ППС, провінційальними старостами й поліцією не можуть второпати, як це так може бути, щоби якийсь уряд переслідував власну урядову партію? Вправді ППС є настільки лояльна, що дальше газетних статей і смирих інтерпелляцій (до власного уряду!) не посувається, а проте п. міністр Рачкевіч таки воліє свою давню посаду вояводи у військ, де інтерпелляції не страшні і на пресу є своя рада. (Дивна річ: кол. міністр внутр. справ Ратайський з Познаня був теж "безпартійним фаховець", — де лише фігурує "безпартійність" і "фаховість", там несподівано царить скрайня реакція). Другим кандидатом до димісії неоднократно вже — кажуть — закликав себе військовий міністр ген. Желіговський, який, мовляв, не їздити до Сулейова не може, а їздити туди вічно — річ морочлива. Вкінці третій міністерський столець, який захитався, це фінансовий під паном Здеховським. Прем'єр Скінський, який є свідомий "тріакості" свого кабінету, якось захищав мін. Рачкевіча і ген. Желіговського аргументом, що не лишилося їм грати ролі каміньчиків, що летючи з гори порав за собою обрив. Та коли ліцитація портфелю внутрішніх справ викликала небезпечний апетит у всіх політичних партіях, а кожно-разова зміна у військовому міністерстві заворушує табори рго — і соліга — Підсудчиків, то можливість димісії міністра фінансів Здеховського має ще поважніші причини й грозить ще складнішими наслідками.

Відомо, що коли чотири місяці тому зліплено тую нинішню нещасну коаліцію, то зроблено це задля авторитетної підтримки нового міністра фінансів. Міністр Здеховський був центральною фігурою, і на нього, як нового Мясно зварених були очі об'єднаної польської правниці й лівниці. Але минули чотири місяці, а фінансова в господарське положення Польщі не то як покращає, а замітне погіршає.

У своїй вступній програмовій промові міністр Здеховський не залишив сухої нитки на своєму попередникові, великому "санаторі" Вл. Грабському. Як головне ж джерело спасення вказав він на закордонну позичку та на редукцію бюджету. Кілька разів тому міністр Здеховський виразно ствердив перед бюджетовою комісією повну ілюзоричність виглядів на закордонну позичку. Щодо редукції й рівноваги бюджету, то вона представляється так: замість мільярд вісімсот мільйонів бюджету мін. В. Грабського мін. Здеховський заповідав півтора мільярдовий бюджет; тимчасом представив бюджет на 1731 міль. зол., з чого 214 мільон. зазначено згорі як дефіцит, фактично ж дефіцит (наслідком упадку валютного) винесе в цій році 400 мільонів! Який є стан державної каси, це нам вчора сказав на пленумі союму референт бюджетової провізорії на квітень: на 1. січня ч. р. уряд мав у касових запасах 103 міль. зол., на 1. квітня ці запаси рахують вже лише 50 міль. зол. Вже на виплати плагень на 1. квітня уряд мусів короткотерміново позичити собі 13 міль. зол. Якщо в квітні уряд видасть з нинішнього грошового запасу 28 мільонів на покриття бюджетового дефіциту, то на 1. травня матиме на виплату платань лише 22 міль., які покрийуть лише 30 проц. урядничих платань. Річ ясна, що при такому стані нинішній міністра Здеховського з перед чотирьох місяців сильно збід. Збід тим більше, що Здеховський по нинішній день не представив ніякої фінансової програми. З чотирьох можливостей усунення дефіциту: 1) загочна позичка, 2) пана чи сконта (бильонна) інфляція, 3) збільшення прибутків і 4) зменшення видатків — три перші способи він сам відкинув як несподобні чи нецільні, а з четвертого заарештував механічну редукцію урядовців. Та тут вдарив він саме у найбільш цінну стовпу т. зв. урядової лівниці: не хочучи наразити собі понад 400,000 міських виборців — державних урядовців — Н. П. Р. і П. П. С. рішуче запроотестували як пооти дальшої редукції персоналу, так його платань; навпаки, вони представили вексель отриманий 4 місяці тому з легкої руки Здеховського: обіцянку про повернення до старих невредукованих платничих норм. На цій тлі й вибухнула остання "криза". На Здеховського поспіли закиди ігноранції як фінансиста, зрадництва попередньої угоди, реакційності і т. п. епітети, — так, начеби дотепер "лізі" його "союзники" не знали й аж тепер доіздзалися, що Здеховський був і є польським євдеком, який у коаліційному уряді є вірний євдецьким принципам так само непохитно, як його партійний товариш Станіслав Грабський. Знову проги ППС. роздиглись обанувачення у посвячуванні добра держави демагогічним цілям, у погуранні бездіяльності (допомоги безробітним називає правниці "преміями на лівність"), у шантуванні коаліції своїм виступленням і т. п. Пішли наради клубів, центральних комітетів з участю партійних міністрів і без участі, загре-

*) А прогроз державних доходів Польщі варта зазначити, що порівнюючи з чотирма першими місяцями минулого року — 4 перші місяці біж. року дали на 177 мільонів зол. менше! Воно якраз свідчить про нужду населення.

*) Референт бюджетової провізорії на міс. квітень назвав число 441,057 управнених до сьогоднішніх платань держ. урядовців Польщі. Сюди не враховані платані та військові емерити (41,177 разів менше) і військові інваліди (26,000). Радяцька армія і лівниці на кошт держави жваво округло мільон людей, себто 1% населення.

міли ультиматуми, маршалок Ратай їздив до президії ради міністрів і прем'єр Скінський до союму, той-вожні інтерв'ю, аляжуючі телефоновими — а врешті-решт... компроміс! Такі-то категорії урядовців стануть гродневі платні, інші у формі "зачетів" платні аредуковані, на безробітних видерто на квітень ще дрібну суму (разом на 4 міс. 1926 р. виплачено 28,924,000 зол. на безробітних), — решту справ мікладено знову ad calendas... клуби, що творять коаліцію, не резигнують, мовляв, і тепер зі своїх "принципальних домагань", але нині, в ім'я добра батьківщини і т. д. і т. д.

Ніхто й не сподівався нічого виходу. Дійсної можливості упадку уряду в останньому тижні ніхто у союмі поважно не трактував. Відома було, що все воно — комедія з власною совістю. Засвідчено бланком в очі народова, що нас-го-го! — не можна водити за ніс, — а коли діло прийматиме поважний характер, тоді як deus ex machina виринас якась "формула Скінського" чи якийсь інший "комароміс". Коіза уряду перед безлюдними святами?! Втратити фєрї! морочити собі голову над розладаним сфінксом тоді, коли домажде святочно заставлений стіл?! Ні, це був би справді шаллий політичний нерозум!

Мерщій додому! Союм, вірний своїй традиції полагодувати найважливі справи в останній мент, на доб на шню ухвалив квітневий бюджет (провізорію) і марш. Ратай побажав "веселих свят". За два тижні сподівайтесь нової кризи: отже саме до 15. квітня міністр Здеховський має владити "програму". Але до того часу ще далеко. Пікиши — йди мерщій додому...

І. Кедрик.

Бойкот комісії роззброєння

Становище СРСР.

Аж до останньої хвилини радянський уряд налягав, чи боятися участі у підготовчій праці міжнародної комісії для спрощення роззброєння, чи ні. Голочні перед женецькою конференцією між партійними радянської політики позначатися ясно: чи ріжні партії сулопти Ліги Націй. Отча партія боронилася погляду, що корисно є налязати зносини з Лігою і взяти участь у конференції роззброєння, друга протівилася цьому. Коли остання женецька конференція скінчилася невдачею, ця друга взяла верх і конфлікт радянського уряду з швайцарським зміцнився. Офіційний орган радянської політики "Ізвестія" у статті про справоздання Чамбєрлена перед парламентом, повторює свою стару заяву, що вибір Швайцарії як місця для конференції роззброєння відбирає радянському уряду можливість узяти в ній участь. "Ізвестія" кажуть, що такий вибір зроблений свідомо, щоби виключити СРСР. від нарад, тому, що деякі держави, головню Франція та Польща мають намір боронити погляду, що роззброєння є так довго неможливе, як довго існує червона армія. Коли радянських державів не буде, тоді цим державам буде легше провезти свою думку. З цих причин радянський уряд вважає необхідним заважити що рішуче, що стримується від участі у конференції роззброєння і не буде рахуватися з її рішеннями, які прийме вона без участі делегатів СРСР. Одночасно радянський уряд дасть почин до кампанії, щоби здерти маску з осоружної гри, яку провідники Ліги Націй ведуть перед світом.

Пам'ятаймо: Радна Школа — це не родина фєрїца, це певний захист і добі ляхотити!

— Конституції Дивогляди. Читач нашого часопису побачить намір на першій сторінці надіслати у польський мові Повістання цього дня нехай їм буде осяканий «документ хвилі», одержаний Адміністрацією нашого часопису: Urząd powiatowy Lwów 2. L. 1761. 5429. Do Szanownej Administracji „Dziennik” we Lwowie, ul. Kuwick 10. На skutek zarządzenia Ministra Handlu i Przemysłu zechce Sz. Administracja wszelkie adreasy, służące

селом послимим на wysylanych gazetach anieszkie, uwidacznac w języku polskim, a. p. opisać postawę własną, w gusłach. W razie niepowodzenia się do tego zarządzenia urzędu wysłać odpowiadając od dalszego (transparyt), Dyrektor urzędu: Sosniński, Naczelnik urzędu: Kładowo: (Hidys niechki). Чи треба до цього коментаря?

— 3 документів часу. Starostwo L. 152/3. Brzesko dnia 14. 2. 1926. Do Wielebnego gr. kat. Urzędu parafialnego (wzrostu w pow.) Pana Prowadz. metryki (zawieszanie — (wzrostu w pow.) Stwierdzono niejednokrotnie iż prowadzący metryki wpisując akt urodzenia, ślubu lub śmierci do karte metrykalnych, wpisują niewłaściwe nazwisko rodowe dotyczącej osoby oraz przekreślając je pod względem pisowni bądź też w ten sposób, iż nazwisko posiada drobne zmiany lub dodatki brzmienia inne i obce. Okoliczność ta poszczególnie uiszcza uwadze interesowanego, a gdy wyjdzie po pewnym czasie na jaw podkopuje zaufanie ludności do ksiąg metrykalnych i powoduje niejednokrotnie niezgodności z prawem, a w razie wojny do ksiąg metrykalnych. Wobec powyższego zawiadamiam, że odtąd w przyszłości przedsięwzięcia Starostwa przy sposobności wyjazdów komisyjnych będą jak najściślej kontrolować sposób prowadzenia ksiąg metrykalnych a w razie wystąpienia jakichkolwiek niewłaściwości, będzie dana osoba prowadząca księgi metrykalne orzeczona ukarania administracyjnego, a w razie powzięcia do odroczenia działalności zadowo. kartej z powodu fałszowania dokumentów publicznych. Starosta: Jakobsche wr. — 3 tego bieżącego, starostwo w Brzesku nadało im nazwisko, jak nie zawieszono w „Dzienniku“ 4. 68. Bo rozporządzenie zwierało tylko do greko-kat. paroch. urzędów i żydowskich metrykalnych urzędów, a do tego groziło kontrolę komisarzy i sądowo-karnej odpowiedzialnością!

— 5. powieści U. H. P. A. Lwowskiy w Paryżu. Paryżski „Vestnik“ przypomina informację, що do Paryża przyjechał b. premier U. H. P. i b. minister zakorдонних справ, автор паризьського договору з 1920 р. і теперішній повіліник над українською політикою емігрантів в Польщі. А. Лівський. По відомостях тої газети має він там пробути кілька тижнів і має зайнятися підготовкою до скликання в Парижі всеукраїнського емігрантського з'їзду. До з'їзду має стати ініціатором б. колишній отаман С. Петлюра. З'їзд матиме чисто політичний характер. На ньому має виступити з політичними експозе сам С. Петлюра.

— 3 українського Наддніпрянського Театру під дир. О. Мітченка повідомляють нас, що адміністративний провід згаданого театру обирає п. Ю. Вовченко, бувають адміністратор усіх майже українських театрів. Разом з ним заангажовано його дружинку, п. З. Вовченко. На літній сезон театр переїздить в естраду Польщу, підготувавши низку нових п'єс, як: „Надія“ Гасманса, „Горе брехунів“ Гримальєра, „Розник проф. Пилла“ Вінавера і т. д. По дорозі театр виступить до Ніса. Тарнопольського і Сандомира. Багато театральних дружин якнайкращим успіхом у її важкій праці.

— Українська. у 92 ч. „Прага Пресса“ з дня 2-го н. м. у відділі Slavische Revue знаходимо інформації про нову збірку В. Стефанька „Земля“, нові видання Всеукраїнської Академії Наук, про виставку українського портрету у історичному музею Шевченка в Києві, про відкриття пам'ятника Шевченка в Потамі і статистику „рад“ на Радянській Україні.

— Тисяча постанов комітету. Паризькі „Послання Новості“, орган Мітченка, інформують, як вони заповнюють з випуску його ж джерела, що на останньому поширеному пленумі комітету прийнято постанову про використання індивідуального терору усіх компартійних сайтів. Донедавна комітет завзято виступав проти індивідуального терору, нині він приймає його як один із засобів політичної боротьби. Для виконання актів індивідуального терору мають теоретично при всіх компартіях окремі боси одиниці. Виходить, що змінені обставини та утяжільність боротьби за реалізацію ідеалу „світлої революції“ вихали комітету не йшло необхідну зброю до рук. Наслідок її побачимо мабуть скоро.

— Лівський „чарівний“ чин у С. Р. С. Р. По інформації англійського щоденника „Таймс“ з Москви рішуче Синод Живий Цепки, що, як відомо, стоїть на usługам більшовиків, відмовляється від участі в Радянському Союзі. Живодерковий собор рішуче був ще в 1923 р. приступити до ліквідації монастирів, але рішення в житті не проводив, бо й не міг його провести. Багато монастирів існує далі, правда, не у виді монастирів, але у виді правого закреслованих і призначених радладою „робітничих комун“. Останнє своє рішення живодерковий собор розуміє в той спосіб, щоб приступити до ліквідації саме

тих „робітничих комун“, що складаються злихотливо з самих монахів. Синод став на становищі, що чернецтво вже пережито та не відповідає духові теперішньої доби. А тому всі черці з „робітничих комун“ повинні бути звільнені від обіт та звільняються якоюсь професією, щоб могли собі заробити на життя.

— Вибірчі автомати. У Німеччині введуть при найближчих виборах новий винахід для обчислення голосів. Будуть це автомати, які стоять у виборчих урнах і до ведення яких вставляє одна особа. Ураді вибачає перед виборцями відкидає однакову вигляд, але різної ваги. Кожний виборець, замислюючи виборчі наміри, одержить від нього гоїт своєї партії, який вкине в дірку автомату. Автомат підпорядкований на ваги, що розділяють їх по відповідних скриньках. Після скінчення виборів виставлять на виступі ці скриньки мов ящики зі столу і одна особа може легко перевернути всі гоїти відкидає на одного кандидата. Тепер уже перевернуть ще одно удосконалення автомату, до якого додають роздільний апарат, щоб при його допомозі можна після скінчення виборів негайно проголосити їх вислід.

— Уряд безсилний супроти спідиції. Після першого розпорядку грецького диктатора Пангалоу, який заборонив жінкам носити короткі спідниці, жінки заперестали проти нього і рішуче піти спідницями першої узавненої. Поліція побачила, що у язичини нема місця для стільки осіб, які нарушують закон і уряд, після наради, відкликав свою першу заборону.

— Білякс Нобелівського Фонду. Урава Нобелівського Фонду продає по відому касове спадкодавство за останній рік. З самого фонду за рік з 1924,699 шведських корон проценту. Після закінчення податків і інших видатків лишається цього 779,732 кор. на нагороду прозначені на нинішній рік. На кожну з п'яти великих нагород припадає 115,960 кор. Решта призначається на менші премії.

— 3 німа. В кінці „Палас“ іде святочна фільма „Чарівні тітка Кара“ у незлічену кількість розніт акомпанію Джо Ман „Гарфія Париза“. Кіно „Коперник“ і „Малюсенька“ дають подвійну програму з 12 діл „Гарем мужик“. Кіно „Лез“ дає сучасну драму в 10 діл про тогочасну історію лівець, що попали в сіті торговців живими кривими, п. з. „Жінки на продаж“.

— Янвє на часі вже від 1. квітня жінки заковані в лїтом сплатувати нові жіночі м'якські буття, також давати вського розу надравки та пернічків в одинокій українській фірмі Петра Копяка при вул. Курковій 11 а у Львові. 1491 5-3

Дописи.

Беленцями. (Свято Т. Шевченка). Дня 28. березня бережанська громада святкувала концерт пам'яті Великого Українця. Салю бійком заповнена місцевина. Присутні й гості з промішч. Настрий у всіх піднесений. Нерепетично очікують появи хор „Боян“, який своїм виступом осмію м. п. зеднав собі загальнопривітання. З'являється хор. Буря оплесків переходить в овацію, кля на естраді з'являється диригент проф. Шмидло. Цеж декуючи його праці Бережанці гордіться сьогодні своїм „Бояном“. „Титар“ Шевченка-Вахнянина (миз. кантина з солених в супроводі оркестру) та „Шевченка“ Стеценка (кантина теж в супроводі оркестру) виконано так майстерно, що вони стали правдивим піром. Вступне слово вголосив дир. А. Крушельницький. Підніс та підкреслює саме ті моменти з нашого національного „Віру“, про котрі багато й часто згадуємо, а для котрих так мало робимо. Деклимувала п. н. А. Бородайко. Прекрасний зовнішній вигляд, чудова дикція, позве зрозуміти текст і інтенції поета — все те дало дійсно гарну цілість. П. н. О. Лозинська чарувала своєю грою на фортеп'яні, повною життя та запалу. Зохотів слухачів грою на чело проф. Недільський. Пронемні хвалі переживала публіка, насолоджуючись співом п. н. О. Покиданець. Фортеп'яний дотрий був у досвідчених руках п. н. Стецюкової та п. н. Л. Дубинської. Вечір цей надтож закінчився в пам'яті. С. С.

Зі спорту.

Шери у нас.

Про шери можна в нас говорити щойно тепер. З шермом, що входить поводи в назві спортивного установи, віджила давня козацька традиція. Колишнє наше козацьке залюбки вело боротьбу на шаблі. Здається нашій козацькій Кашенко каже, що вони виходили на Великий Луг ділами курнями, ставали проти себе і бились на шаблі до першої крові. Знали тодішні отамани, що годі дати козакові навіть відпочинку ледащити і миршавити тілом та душею. Розуміли, що скрегіт заліза над головою кричить і стають нерви, надає відваги, окроти і притомності духа. Вити свавити своє життя на небез-

пеку. А мали козаки бойші, що ворогам були ставати. Згадаймо тільки Богута, що в орудіванні шаблем був майстром. На всю Польщу й Україну не було рівного йому. Згадаймо козацтво, став нарід мучилими тілом і духом.

Шойно студенти віденської „Сіни“ згадують у себе 1892 р. гурток шери. Північне плавають його у львівському „Соколі“ 1894 р. Одне ті проби не довго тривають. Суспільність була надто пересилена рабським духом, щоб могла зрозуміти вагу шери у вихованні загартованої, боєвої та неуступчивої, готової на всякі жертви молоді. Це й якраз проявляється у відношенні суспільності до першого бурмешафту „Роксоланія“, що постав в Львові в 1911 р. Без симпатій у старшого громадянства „Роксоланія“ мусила скоро покинути своє існування. Замість назвати дійсного, ідейного змісту, життя в такому клубі, замість заціпити ідеологію країнці німеччини, боушеншафту — громадянство просто його поборювало. Треба згадати, що в Чернівцях поставали були далеко скорше ніж у Львові „Роксоланія“ такі товариства, як „Запорожжя“ і „Чорномор'я“. Та ті товариства перенесли тільки поверховно віденський зміст у своє життя і тому мабуть не відіграли важкої ролі в житті.

Завдяки проф. Зямковій вдалося в 1925 році організувати при „Соколі-Батьку“ першу по шери науку шери. „Соколі-Батьку“ справила навіть 8 гармійців до шери. Навка й його року продовжувалися під проводом одного визначного нашого фахівця шери.

Дай Боже, аби цей відділ став завзятим першого нашого „бурмешафту“ як найкращому його ідейному розумінню. То ді не будемо наокиати, що незостає контанту молодшого покоління зі старшим, але само старше покоління зможе повести молодь і захопити її своїми планами, ідеями та громадянською діяльністю. Ака демакція молоді певно не дасть довго на себе ждати. Вже тепер бачу заводи біля плашувачів першого яду українських корпорацій з Ланьфу, Львова, Кракова, Відня і Праги на Мавші в 1928 а.

Blue boy.

ОПОВІСТКИ.

Уповісний Наддніпрянський Театр під дирекцією Н. Бойно.

3 а г і р а. Салю читальні. 5-7
6. IV. „Мазепа“. 5-7
Сянік Салю Утіха. 7. IV. „Вез змни якоряні і Копер“. 5-7
8. IV. „Рія“. 5-7
9. IV. „Ревізор з Пикторбурга“. 5-7
10. IV. „Либк“. 5-7
11. IV. „Мазепа“. 5-7

Театр виставляючи в турне на Горішній Шлеськ і Конфесію складає середню подяку Громадянству, за шире і тепле відношення та підтримку.

Дрібні оголошення.

В КОСОВІ у вілі гарно і здорово подожений прийматися літніми і реконадесцентів на весняний і літній сезон. Сопівні комнати, гарно улажені, дві опіклені веранди з лежанками, першорядний харч. Умірковані ціни. Залізнична станція Коломия, година їзди самоходом або автобусом. Зголошення: Е. Лукашевич, Косів. 1507 2-5

МІД бжильній, літній під гарантією в 5-кільцевих пушках 12 зол. 10-кільцевих 23 зол. за гоїтку при замовленні 50 сот. дешевше. Опаковано і оплачено висилає на бажання Яничинський і Ска Говодиче п. Козлів. 1478 3-3

НАПРАВУ всіляких дерев'яських, го-равничих, різничих машин, самоходів показує під гарантією інж. Стапкевич, Львів, вул. Францішканська ч. 11. 1366 а 5-5

ВЛОВА по священнику, бездітна, сепеліх літ, приймає місце заряду домог. Зголошення з чмчості приймають С. С. Службинці, Перемишль, вул. св. Йосифа ч. 16. 1519 1-1

КОТРЕ село приймає інструктору крою, шиття, різних робіт. Успіва приступити. На бажання свідоства. Зголошення приймають С. С. Службинці, Перемишль, вул. св. Йосифа ч. 16. 1519 а 1-1

УЧИТЕЛЬКА, симпатична панна вийде за характерного чоловіка на становищі в середнім віці. Учителі мають першостство. Неважко зголошення слати до Адміністрації „Піла“ під „Характер“. 1516 1-2

ПАРЦЕЛЯ гарна, змерена до полудня, оково 700 м² до мабуть в Ямші біля Яремча. Інформації подає Іван Коваль, Станислав, дирекція державних залізниць. 1518 1-1

ВІРАНИЙ інструктор пошукує лекції з низших класів. Набрідше близько Львова. Зголошення під „Студент пра“ 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає

ГЛИНЯНСЬКІ КИЛИМИ
мужеські і жіночі капелюхи
у великій анборі поручає
ДІМ КИЛИМІВ

Львів, пл. св. Духа

(біля костеля оо. Бзугіт).

Старі капелюхи перероблює на нові фасони. 3-3

Спеціальні Варстати до напрямів возів

FORD

оригінальні

складові частоти

Витовд Транда

Львів, вул. Подлеского ч. 2.

ВАННИ тривалі шинкові зом. 26, деінде гірші по вод. 40,

1462 поручає фірма ванен 6-10

Адальберта Заяця

Львів, Оссолінських 14. Тел. 40-32.

Рік основання 1887.

НАЙЛІПШІ ГОДИННИКИ

НАИГАРНІЩУ БІЖУТЕРНО

купуйте тільки у

І. Зельтенрайха,

1419 Львів, Марійська площа 3. 10-15

Панове! Найповніші і найліпші гелієві спеціальності гурмові, передової якості, гарантія за кожну штуку, тузми зол. 4/м. висилка на прохання відворотні цілком дискретно за послідатую

С. Федер, Львів,

вул. Сивотуська 7 (власний дім).

1210 17-30

Загальний збір „Народньої Гостиниці“, кооперативного товариства з обмеж. порукою у Львові відбувається в суботу дня 10. квітня н. р. о 5 год. з полудня в салі стоварищення вул. Косишків ч. 1а (І. поверх). Порядком налад: 1) Викриття Загального Збору. 2) Відчитання протоколу з попереднього Заг. Збору. 3) Звіт Дирекції з діяльності стоварищення і пропозиції маеткового бізнесу за 1925 рік. 4) Відчитання звіту Ревізійного Союзу Українських Кооператив з провірки діяльності і разунків стоварищення. 5) Звіт Контрольної Комісії. 6) Вибір 2-ох членів Надвірної Ради в місце уступаючих. 7) Вибір 3 членів Контрольної Комісії. — Львів, дня 13. марта 1925. — Роман Сосновський, Д-р Ярослав Оленицький секретар. 1415 2-2

XXVIII. Звичайні

Загальні Збори

КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ

„ДНІСТЕР“

Товариства з обмеженою порукою у Львові

відбудуться в четвер 13. н. ст. травня (мая) 1926. р. о год. 4. попол. у власній салі Товариства у Львові, при вул. Руській ч. 20, з слідуючим порядком налад:

- 1) Відчитання протоколу з XXVII. Звичайних Загальних Зборів з 21. V. 1925.
- 2) Звіт Дирекції і Надвірної Ради в справі замкнення рахунків за XXX. адмін. рік (1925).
- 3) Звіт Ревізійної Комісії з внаском на уділення абсолютної за XXX. адмін. рік (1925).
- 4) Внесення Надвірної Ради:
 - а) в справі розділу зиску за р. 1925 в квоті зол. 21.236.90;
 - б) в справі визначення найвищої квоти кредиту, яку може Товариство уділити одному членові;
 - в) в справі визначення найвищої суми зобов'язань Товариства.
- 5) Інтерпеліції членів.

Роман Сосновський,

президент.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕНКО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10. II. пов.
Конто почт. нмд. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.
Рукописи не зворотяться.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 450 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:

В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750
ал., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к. Ру-
мунії 150 лей, Болгарії 750
ал., Австрії 750 ал. Зміна
адреси 1 зл.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**

ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Найліпші природні вина „народня торговля“
у Львові і її склади в краю.

Польсько-румунський трактат.

Недавно заключено між Польщею та Румунією нову політичну конвенцію. Підписав її у Букарешті з польського боку посол Вельопольський, а з румунського боку міністер закордонних справ Дука. Зараз же по підписанні прийшло в Румунії до кабінетової кризи. Місце Дуки в новому румунському уряді заняв Мітіллену, що заповів продовження політики свого попередника. Ця ново заключена конвенція носить назву „гарантійного трактату“. На ділі то вона не нова, а являється тільки відновленням старої румунсько-польської конвенції з 1921 р., що вигасла з в днем 3. березня ц. р. Нову конвенцію заключено на 5 літ.

Коли приглянутися обом, тобто старій і новій, конвенціям, то слід визначити перш за все цілковито відмінні обставини, серед яких їх підписували. В 1921 р. вістрія тієї конвенції було насправду гостре та направлене проти більшовиків. У 1926 р. над Європою пронісся дух Льюкарна, а під його впливом відновлення румунсько-польської конвенції одержало навіть назву, запозичену з льюкарнської фразеології, бо назву „гарантійного пакту“.

Новий польсько-румунський пакт послугується навіть льюкарнськими формулами в тексті. Перша стаття трактату говорить про взаємну гарантію політичної незалежності і територіальної неподільності обох держав і є дословним повторенням 10. статті пакту Ліги Націй. Друга стаття цього нового трактату зобов'язує обидві договірні сторони до негайної допомоги та підтримки на випадок збройного нападу, якщо нападена сторона не дала до нього ніякої причини. Стаття 6-та передбачує заключення арбітражної конвенції.

Ця відновлена румунсько-польська конвенція має за завдання перш за все взаємну мілітарну поруку на випадок агресії з боку СРСР, дарма, що — як запевняє преса — прийнята вона наскрізь миролюбивими, пересиченими „духом Льюкарна“ тенденціями. В Румунії старі рахунки зі СРСР за Бессарабію. Одиноким союзником Румунії проти СРСР, може бути в нинішніх обставинах тільки Польща. Та в Польщі останніми часами сильно ростуть миролюбиві настрої до СРСР, серед крайньої польської лівиці і серед крайньої правниці. Ще більше помітні миролюбиві настрої у відношенні до Польщі серед московських кремлівських владик.

Метою радянської дипломатії було розірвати румунсько-польський союз за ціну мирової співпраці з Польщею на економічному полі та за ціну миру. До того прямував Чічерін усіма силами, та це йому не вдалося. А тому й зрозуміле обурення в Москві з приводу того

нового румунсько-польського „гарантійного пакту“.

Для Радянського Союзу, що прагне тепер за всяку ціну тривалого миру на західних своїх границях, не остає нічого іншого, як шукати зближення і якоїсь мирної мови також з Румунією, бо при теперішньому господарському положенні Радянського Союзу про якунебудь війну на європейському фронті не може бути навіть мови. Погодоски про те, що Чічерін уже навіть шукав шляхів до такого зближення при допомозі Польщі, шлюком правдоподібні. Інша річ, що Чічерін одночасно бажав ослабити своїми заходами потребу румунсько-польської конвенції. Та хоч це йому не вдалося, то всеж радянська дипломатія примушена йти шляхами мирного співжиття з обома західними сусідами, свідомо що й того, що непереможний ворог СРСР, Англія, змусив усіма силами до того, щоби обох тих сусідів СРСР, зробити послухним внаслідок у своїх руках проти більшовиків. При нинішньому уложенні європейських сил політичне положення Польщі та Румунії далеко вигідніше, ніж положення СРСР.

Небезпека старих дипломатичних інтриг!

Критика нещасливої атмосфери
Льюдом Джорджом.

Льюд Джордж містить чергову статтю про настрої європейської політики, беручи як підставу наведені справоздання американського амбасадора в Лондоні, Гогтона. Бувши англійський прем'єр годиться з холодним і тверезим поглядом американського дипломата. Народи не пересварились остаточно у Женеві лише тому, що є надто перетомлені. Два головні суперники Німеччини та Франції борються з внутрішніми труднощами; перша з господарським пригнобленням і безробіттям, друга зі своїм дефіцитом.

Женева була маневрами перед будучими суперечками. Держави силкувались так обсадити Раді Ліги, щоби цій Раді можна було повірити, на випадок конфлікту. З такого погляду Швеція їм перешкоджала, а на Іспанію та Польщу можна було здатись. Потвердженням закулісової гри були переговори Італії, Франції та Югославії для створення романсько-славянської комбінації. Вістрія цього союзу звернене проти Німеччини. Мета — обесилити спроби Німців середньої Європи, щоби об'єднатись в одну державу. І все це діялось тоді, коли Німеччина, запровадивши геть у Женеву, чекала під дверима, аж відчинять їй двері Ліги. Чемберлен глядів тоді невинно на море. Муссоліні незацікавлений, а льюкарнським

договорі і так не скривав ніколи своєї погорди для Ліги Націй. При таких переговорах нагадувався скриптий кінжал у стилі політики Цезаря Барджі.

Дух вирозуміння зазнав невдачі. Фашизм вірить у насильство як спасення людства; його цілі ще неясні. Французький націоналізм тішиться поворотом до передвоєнних союзів у групах. Німецький націоналізм задоволений, що здійснюється його передбачення. Одне мирно настроєна Німеччина є розчарована і ображена. Не можна запрохувати когось до бенкету і казати йому ждати в передпокою, заки господарі голосно пересваряться над умовами на яких можна гостеві дозволити сісти за одним столом.

Англіський оптимізм потішає себе, що все піде найкраще в вересні. Якось будуть ліпити все до купи. Великі держави ще можуть так попросту скінчити невдачею. Останнім разом допомогла їм Бразилія, на яку скинули вину, у вересні допоможе хтось інший. Однак при всій зручності старої дипломатії, справжньої проблеми не розв'яжуть. А ця проблема це боротьба на життя та смерть між старим духом ворожих союзів по групах і новим братерства між націями. Коли ідея групових союзів вийде переможцем, прийдуть знову погані часи. Хтось сказав, що такі дипломати як Біран, Бенеш і Поль-Бонкур хотять одночасно їхати двома возами. Та це можливо, на коротку мету. Надія Європи це нове покоління дипломатів.

Німеччина в нарадах над Лігою.

Німецький уряд згодився взяти участь у нарадах підготовчої комісії, що має радити від 10. мая над складом Ради Ліги Націй, складністю членів і процедурою прийняття їх. З огляду на те, що Німеччина ще не є членом Ліги, виринало питання, який характер матимуть рішення згаданої комісії. Німеччину могли би вважати лише запрошеною для вислухання її голосу або зрівняти її в правах при голосуванні над подвійними висказками. Найшли такий вихід, що завданням комісії буде лише розглянути справу скількості членів Ліги та форми її прийняття, без права видавати остаточний осуд. Зрештою ширини компетенції Ліги ще неозначена. Не є виключене, що згадана комісія торкнеться деяких основних принципів, на яких Ліга збудована. З огляду на те, що участь Німеччини в Лізі Націй і її майбутня роль в Раді належить до найважливіших питань, великі держави вважають незвичайно корисним уже тепер радити спільно з німецькими делегатами.

Маніфест нового румунського уряду.

На Великдень видасть новий румунський кабінет Азереску маніфест, в якому засуде програму своєї праці. Щодо закордонної політики то він продовжуватиме лінію своїх попередників. Румунія хоче захвати

дружні відносини з великими державами і боронити своїх договорів. Уряд має намір знайти щасливу розв'язку справи першорядної політичної ваги для себе, а саме підписання міжнародного договору, на підставі якого великі держави привинуть Бессарабію втіленою до Румунії. До цього часу таку конвенцію підписали щойно Англія та Франція, а для її вартості треба підписати аж трьох великих держав. Румунія має надію, що Італія згодиться бути третьою.

Розв'язаний філософський конгрес.

Італійські філософи скликали конгрес до Мілану. Він почався 30-го марта, а 31-го вже скінчився. На черзі дня стояв виступ проф. Сарльо з філорентійського університету про проблему „Вищої виховання та свободи“. Між іншим докладчик заявився за повною незалежністю науки в університеті, за пошаною природних прав одиниці та свободу думки. Проти таких поглядів заперечував професор бізанського університету, Карліні, кажучи, що вони є суперечні з фашизмом. Тоді голова зборів звернув його увагу, що конгрес не має ніякого політичного характеру і не займається питаннями свого відношення до політичної влади. Почалась на ментріжка дискусія.

Більшість присутніх учених не скривала свого ворожого ставлення до фашизму. Внаслідок цього, кілька годин пізніше ректор університету, імовірно по порозумінню з місцевим префектом, повідомив голову конгресу, що не дозволяє на продовження наради конгресу в університетських залах. Тоді філософи прийняли постанову перервати свій конгрес зовсім. Характеристичними є коментарі фашистської преси. „Попольо д'Італія“ хвалить ректора за його „енергійний і рішучий виступ проти ненаціонально думачих професорів і філософів“, додаючи з обуренням, як вони сміють йти в розрив з поглядами уряду, який платить їм і який недавно підвищив їм платю. Це також філософія на тему свободи думання!

На парламентній арені.

І. З діяльності української репрезентації в союзах.

На останній сесії польського союзу проголосив посол Хруцький велику промову в справі відрішення дітей невідомих батьків. У промові подав бесідник шлу масу цифр і фактичних даних про надзвичайно велику кількість сирітських дітей, що мають за завдання опікуватися безпритульними дітьми. Всі ці установи польоніють дітей навіть таких, про які є певні дані щодо їх національної приналежності. Роблять це передоком на українських землях. Всю ту роботу вкрай покритикують і навіть її матеріально підтримують.

Тоді посол Хруцький висловив від Українського Клубу інтервенцію до міністра внутрішніх справ у справі переслідування сільських ремісників з боку поліції та староства в Рудках.

Посол Козубський висловив інтервенцію від Українського Клубу до міні-

стерства внутрішніх справ у справі неправильного виміру і стягання податків від мешканців Угнювського повіту.

Всі посли Українського Клубу ввели інтерв'єлю до міністра внутрішніх справ і справедливості в справі обвиста селянина і побити селян у селі Любитові котельського повіту на Волині, яких допустилася польська поліція з Любитова.

П. З діяльності української репрезентації в сенаті.

Сенатор Черкаський зголосив інтерв'єлю від Українського Клубу до міністра освіти в справі ведення аського навчання польською мовою у вишній офіційно утвірницькою школі села Погорилці, дубенського повіту на Волині.

Тойже сенатор Черкаський поставив від Українського Клубу інтерв'єлю до міністра внутрішніх справ і міністра рільних реформ у справі землі, яку забрали в деяких селян села Білозірка, кременецького повіту на Волині.

Сенатор Маркович зголосив обширну промову при нагоді дискусії над проектом закону про чужоземців. Бесідник критикував законопроект, аналізуючи асю його скрити тенденцію, що має ністи звернене передовсім проти українських і білоруських громадян на т. зв. східних „кресах“. На тих землях є тисячі таких громадян, що там продились і зросли, та нещастя хотіло, що вони не занесли до книг місцевого населення і тому їх вважає польська влада чужинцями, та може на основі того законопроекту викладати їх за межі Польщі. Для таких акцій дошукую вона собі завжди якісь причини політичного характеру і не спинається перед ніякими засобами, щоб не вигідних декому в місцевих органах влади людей віддалити поза границі держави. Законопроект, що легалізує дотепершню поведінку польської адміністрації на тому полі, шквалити не віднодіє духові часу, суперечний з духом демократичних засад заходу і не приносить Польщі як державі ніякої чести. Бесідник порикував деякі претаномі того законопроект у аналогічними законами у Франції, Англії та в інших державах. На основі того законопроект Польща не може бути в ніякому випадку країною, що в інших часах допускала на своїй території бо тая в деякому випадку право азилу для політичних біжців. Це теж не приносить Польщі ніякої чести.

Модні вонни для пань на костюми, плащі, мунеські сунна, шовки, шифони поручає по низьких цінах фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька 10.
Філії в Тернополі і Стрию.

Криваві події в Стрию.

З розмови з учасником похоронів.

Ми мали нагоду говорити з нашим громадянином, що прийшов учора після похорону жертв страшної масакри в Стрию до Львова.

Наш інформатор оповідав:

Уже при візді на стрийський двірці напередодні похоронів влада в очі зміненій характер міста. На двірці, перед двором, на вулицях — скрізь поліційні та військові стійки. Навіть кінні поліційнти, яких Стрий досі не бачив, розїзджають по вулицях.

Біля трупарні, в якій поміщено тіла дев'ятих убитих, товпи народу. Отначе до середини нікого не пускають, навіть родинам туди заборонений вступ. Щойно коли аложено вбитих до трун, поліція усулулася і кожний мав вільний доступ. Число учасників у день похоронів з кожною хвилиною зростає і доходить до п'ятих тисяч. Порядку береже робітничка міліція з червоними лентами на рукавах.

Точно під до п'ятої рушив похоронний похід. Безліч віників на чолі походу, між ними два українські: „Подяглим товаришам“ від дрогобичького робітництва і від комуністичних послів варшавського союму друтич. За ними робітничі делегації з Дрогобича, Борислава, Стебника й інших місцевостей. Далі всім білих трун, дев'ять жидівська, які несуть робітники, а там морельюдських голов. Такої величавої маніфестації Стрий давно ще не бачив. А брала в ній участь не тільки робітничка класа, але всі верстви населення, бо всі однаково відчували нещастя, яке навістила тихе підкарпатське місто, всі однаково обурені на те, що сталося.

Коли похід спинився на цвинтарі і труни аложено до вісьмох могил, розпочалися промови. Від пролетаріату Західної України промовляв посол Пашук, від робітництва Польщі посол Сохачський. По українськи крім посла Пашука промовляли теж делегати з Борислава і Дрогобича. Весь час промов чути було проймаючий до глибини душі плач і ридання не тільки рідні вбитих, але всіх учасників.

Щойно около сьомої години вечером аложено труни, а на свіжі могили аложено вінки і квіти. Учасники розійшлися спокійно додому,

так, що поліція і військо не мало нагоди до „інтервенції“.

На питання, хто поносить вину за стрийські події, наш громадянин заявляє в рішучій формі, що тільки адміністрація. Головними винуватцями є стрийський староста Новак та комісар Лазаревич. Староста Новак — це загально зненавиджена фігура, який зовсім не надається на такий відповідальний пост. Як би не він і комісар поліції Лазаревич — до кровопролиття було ніколи не прийшло. Число демонстрантів не було таке знову велике й нікому не грозила така страшна небезпека, щоб аж шукати охорони в крісових кулях. Стрилі алали в тісних коридорах магістрату, куди увійшли демінстранти і через те така велика скількість вбитих і ранених. Найбільше пописувався поліційнт Ратайський, який не тільки стріляв, але й був на право й лаво прикладом по головах.

Досі було 9 трунів, з того 7 українців. Ранених у шпиталі находиться 15 осіб. Є це переважно тяжко ранені, так що можна ще сподіватися дальших смутних випадків. Про скількість легкоранених годі щось певного сказати, бо багато криється по домах, побоюючися польських репресій.

А репресії страшні. Поліція шукає минимих винуватків трагічної демонстрації і поголовно арештує. Досі арештовано понад 70 осіб, яких тримають в магістраті. Для інтервенції і прослідження цілої справи лишився в Стрию комуністичний посол Сохачський. Натомість не було там ні послів ППС, хоч Стрий дав ім посла Морачевського, ні нікого з Українського Клубу, хоч у Стрию расно і в першій мірі подалася українська кров.

На запит, як розуміти стрийські події, наш інформатор відповів: Є це самочинний, відруховий виступ голодних, безробітних. До фантазії треба зачислити твердження, будьто би це жертви „komunistyczny wicherzyciel“. Голодні маси на все готові. І це, що сталося в Лодзі, Каліші, Стрию, завтра може повторитися по інших містах, бо в Польщі з дня на день зростає нужда й оваробіття, чому влада не хоче чи не вміє зарадити.

З української політики в Парижі.

Париж, 1. квітня 1926.

Тихо та мирно жили Українці в Парижі. Була громада хоч поганенька, та одна. Може були й непорозуміння, тertia, але за межі громади не виходили. Збиралися по суботах, побалакали тай розійшлися. Небагаті були, але більш-менше одностайні. Та видно не повинні Україні жити вкупі, згідно. Мабуть таки мусять вони саритися та ділитися. Розпалась громада на дві громади, а незабаром і третя народилася. Та про останню нема розмови; не варта вона уваги. Ось други, гадаю, цікавить усіх Українців, але до неї дійдемо поволи агодою.

Ви певно не уявляєте собі, що таке перша громада. (Рахуватику по черзі: перша, друга та третя). Ініціатори утворення громади в Франції мали на увазі зорганізувати Українців не для якихнебудь політичних цілей, лише для того, щоб можна було провадити культурну працю.

Уявляли вони собі громаду, як український клуб, де можна ба було спочити після праці за свіжим часописом, або за новою книжкою; де можна було би зустрінутись з земляками, часом послухати цікавого докляду, то що.

Але це лишилося тільки добрим побажанням. Бібліотека не поширювалася, часописів було мало та й то більше старі, а головне, президія звалася до політики. Почалися сварки, непорозуміння, де хто погадав навіть, що можна зробити кар'єру й пішло...! Всектаки не дивлячись на внутрішній неспокій, громада існувала як щось ціле, неподільне і в очах чужинців, а головне ворогів, організація мала одне лице. Бідні були, але чесні. Святкували роковини смерті Т. Шевченка, складали зароблені на фабриках франки, сподівалися на краще.

Гімчасом число емігрантів у Парижі збільшувалося. Нахало з таборів чимало старшин та козаків — лишилися самі інваліди та ті, що не забажали виїзжати до Франції, улаштувавшись на нове життя. Приїхали до Франції й сильні нашого „миру“ С. Петлюра, Гокаржевський, Прокопович та інші. Не подоба-

Лист з села.

(Продовження.)

Говорячи про павперизацію села, мушу ще звернути увагу на відносини між селом і двором. Не буду розводитися над значінням і ролю двора (економії) в українському селі. Є це багіон чужих політичних і культурних впливів, чужого господарського засилля. Кажуть старі люде, що за панщини було ліпше, що двір — хоч акористовував усю робочу силу села, то всетаки дбав про нього. Тепер на ділі існують ті самі панщизняні відносини, те саме використання непропорціонально великого надміру сільських робочих рук, одначе без ніяких зобов'язань з боку двора. В деякій мірі він піддержує лише животиння двірської служби (формали) у гіршому розумінні того слова, одначе та „дбайливість“ не розтагається на масу потрібних дворів сезонних робітників. Панщизну відновлено в часі великої війни завдяки розпорядкам військової влади і її здійснюванню на території Східної Галичини польськими позафронтовими офіцерами і польською цивільно-адміністративною владою. За польських часів, у важких початках, те панщизняне відношення наварало прав героїзму, але хочим тому, що нова влада віддавала поль-

ський власницький і державницький елемент у некористь українського селянського. Тепер, хоч та піддержка на перший погляд не є така наглядна, то в наслідок прискореної павперизації села панщизняне відношення є впливом страшного обіднення і селянської нужди. Село потребує праці і заробітку, а що ніде не находить ні одного ні другого, то напередки спшнить до двора в пошукачі за роботою. Зовсім природно, що надмір робочих рук з одного боку і недостача оборотової готіаки також у дідичів (в наслідок нечуваного обидження вартості хліборобських продуктів) вигворює ситуацію, яка нічим не рїжмиться від панщизняних відносин — за винятком хіба того, що і двір не може найти приноровлення для всієї робочої сили села, та що вже тимсамим до спільних меж ооезцінено вартість наєиної праці.

Часто зі сторінок популярної преси дунують голоси, щоб селіне організувалися і тим способом підносили цну своєї праці на панських ланках. При тій нагоді пригадується звичайно хліборобський страйк і його успіхи зяеред двацяти кількох літ (1904 р.). Тепер доложено є значно гірніше. Число населення збільшилося, а внаслідок роздродження селянського заведного посідання та прихіднення зарпковон еміграції абільшалося і число вільногучи промислу і аварування тариату. Початок праці і введе-

жа робочої сили є надмірно великі, а попит за нею є розмірно малий. Нині пересічно працюється за сімнадцятій сніп, а часто і за двацятій (перед хліборобським страйком — дванадцятій, а після нього — за дев'ятій), хоч вартість сільських продуктів упала в пропорції до внутрішньої вартості валюти щонайменше на половину. Огже фактично сільський пролетар і півпролетар працює за тридцятьчегвартий, або й сороковий сніп. Грошова винагорода за працю в дворі приєсянних і осінних роботах є смішно низька і така рїжна, що важко горити про якусь норму. Звичайно вона вагається між сорок і вісімдесять сотиків денно при своїх харчах, се то на вартість передвоенної валюти між п'ятьнадять до тридцять сотиків. Недостача селянської праці і її обезцінення дійшли до кульмінаційної готки. Зовсім зрозуміло, що при недостачі професійної організації рільних робітників і при надмірі робочих рук та загальній нужді боротьба за підвищення вартості тєї праці є дуже важка. Ясно також, що в таких умовах і організація селянського пролетаріату не є легка. А все таки треба змагати до нї, хоч поволи, але по сидовано. Не буду докладніше займатися цєю справою в тому пересвідчення, що наш соціальний идеологи крада її розуміють. Зверну тільки увагу на деякі економічні „аріалізи“ двора польського і леманського. Перші з них мають від-

емне значіння для села під оглядом політичним і культурним в більшій мірі, а в економічній менше; другі під економічним оглядом є більше віденні, а під політичним і культурним менше, — хоч загально беручи — значіння дворів у Польщі значно упало. За австрійських часів двір був всемогучим чинником політичного й господарського впливу ворожих нає сил. Сьогодні, коли (демократична) Польща на арену публічного життя видягнула пажерлиивий, пасівсько-хлоський елемент, політичне значіння дворів значно зменшилося.

Без сумніву, що господарська значіння двора, в наслідок господарської руїни Польщі, не є сьогодні ідентичне з передвоенним. Дідичі-Польки в значній мірі перестали бути будівничими Польщі. Початковий запал, який зазначився наглядно наділюванням землею польських інвалідів і адеганців коєцполків і людських доміа для польських кольоністів, значно пригас. Дідичі-Польки побачили, що ті „докази патріотизму“ не аримінять земельної реформи (хоч би найгіршого для селі, а найкращого для них видання), що тав вони не окупились у Вітоса. Ясно, що цн похід проти дідичів мусь скінчився цупкім азамисленням дідичаєської калітки і припиненням „патріотичного міраотрагедіа“.

(Продовження буде)

АГРУМІНА природний цитрино-вий екстракт, застосується цілком свіжою цитриною, до чаю, лемоні, калустів, борщу і т. п.
Дешеве, ароматне, смачне, практичне.
1247а Жидайта у всіх складах 22-75
Народної Торговлі.

дась їм громада, що стояла на ґрунті об'єднання всіх земель України. Не навчилися нічого від Збруча до Варшави, С. Петлюра лишився й надалі прихильником своєї останньої ліхвісної концепції. Його прибічники як Косенко, Токаржевський та інші засновують громаду. Громаду я обличчям закритим темним серпанком, яка сміливо називає себе „Українською Кольонією“ і вважає себе єдиною дійсною українською громадою й т. п. Видають „Тризуб“ — тижневик „незалежної громадської думки“, якого звучить гут „Беззубом“.

На які гроші? Ясно які. Замість того, щоби чесно, сміливо та відкрито признатися до гріхів ганебної умови, замість того, щоби будувати одночасне тіло української еміґрації, варшавське кубло відвідує польське посольство й веде свою руйнівницьку політику далі. Токаржевський читає виклади у французькому товаристві, називаючи Польщу трохи не нашою батьківщиною, а „роботник“ зараз же подає про це до відома своїх читачів. Потроху ми розкусили цю нову Громаду, (звичайно осіб, які керують) і незабаром настане час, коли лишиться С. Петлюра лише з своїми вірними слугами, що гріються зараз біля лядських злотих, але це вносить те ровладдя, якого хочуть наші вороги. Трудно описати поведінку цієї „братви“, щоби намалювати повну картину їх кертничої роботи. Сором тай годі!

Василь Чокалівський.

Віднова одеського театру.

Ще перед роком 15. березня 1925 р. згорів міський театр в Одесі. За часів рададади звався він театром ім. Луначарського. Одеський театр належав до найкращих театрів у цілому Радянському Союзі. З окрема ж славився він акустикою і під тим оглядом був першим у цілому С. Р. С. Р. На протязі року рададада відбудувала той театр а дня 28. березня мало відбутися його врочисте відкриття. Однак на кілька днів перед 28. березня відкриття відложено аж на осінь. Щойно в осінь мають офіційно відкрити театр українською оперою. До того часу будуть його використовувати тільки для концертів і музичних вечерів.

Думаємо, що цікаво буде й для наших читачів дізнатися дещо про відбудову того великого театру радададою. Інформації про неї заперуємо з радянської преси. Кошти відбудови покрило частинно місто, частинно держава, а частинно покрито їх збірками. При відбудові звернули увагу передовсім на конструкцію сцени. Будівничі узяли найновіші досягнення театральної техніки.

Мистецька керма відбудови була в руках найзатяжніших мистецьких сил Радсоюзу. Сала для видців відновлена цілковито. Відновлені всі мальовила, різьби, куртина. Пліюшеву сцену занавіс виконав Головин. Відреставроване також велике зеркало на стелі. Замість одної залізної занавіси, що не зберігла будинку від пожежі, побудовано дві по 450 пудів ваги кожної. Вони витримують гаряч до висоти 2000 степенів. Перша занавіс ділить салью від сцени, а друга ділить сцену на дві частини. Щоби охоронити сцену від пожежі, побудовано над нею і кулісами шлу дубову екрану енетому т. за. еспіраційських трубах. Ці труби механічно відкриваються вже при 80 степенях тепла і відводять всю

будову водою. В цілому театрі розміщено 54 великих збірники з водою, над якими наглядає окремий пожежничий персонал.

Сама сцена складається з 5-ти подвижних мостів, що можуть давати п'ять різнородних конструктивних помостів (сцен). Всі мости урухомлюються при допомозі гідролічних двигачів, сконструованих у миколаївських фабриках. Освітлення сцени має відбуватися по найновішим вимогам і досягненням світлової техніки. Театр має апарат, що дає усім сім красок сонячного спектру. Крім того на сцені є кілька рефлекторів дуже великої сили 126 нітрових ламп по 2000 свічок кожної. Для театру набуто в Берліні за ціну 6500 доларів спеціальний театральний орган, що крім музики віддає усі звуки та шелести природи.

Відреставровано також куртину роботи віденського маляра Лефера. Реставрував її артист Зандін під доглядом Головіна. Вся відбудова театру коштувала 160.000 рублів золотом.

У відбудову одеського театру вложили більшовики, як бачимо, дуже багато енергії та вспили її закінчити на протязі року. Відкриття театру відложено з 28. березня до осені тільки тому, щоби підготувати для того українську оперу. Та слід сумніватися чи на відложення вплинула тільки та одна причина.

З ем ґрантського життя.

Академія в честь митр. А. Шептицького в Загребі.

Загреб, 2. квітня 1926.

З нагоди 25-ліття на митрополіччя престолі нашого митрополита відбулася 21. III. в Загребі святочна Академія. Уладива її „Просвіта“ враз з членами „Української Студентської Громади“. На виднім місці естради пишався дуже вдало виконаний портрет Юліянта, кисти нашого земляка, молодого артиста Тимчинина, широго Українця, котрий одначе не знає ще рідної мови, не мавши змоги вивчитися її досі. Православні українські студенти, прийдіварці, прибрали образ гарним квітами і сніжковою лентою.

Найкраща і найбільша саль Загребу виконилася по самі береги. Просто не було вільного місця! Крім загребського архієпископа й хорватського митрополита о. д-ра А. Базара, явилися єпископи криженицький д-р Д. Нардаль і д-р Дремуш. Далше майже всі каноніки місцевої капітули, парохі Загребу, професори богос. факультету і члени „Богосл. Академії“. 4 провінціали хорватських чернечих згромаджень, понад 50 священників світського і церковного духовенства. Опису кілька директорів гімназій, понад 30 професорів різних шкіл, представники словянських товариств: польського, чеського, російського, болгарського, представники католицької народної партії і самостійницької, виславники всесербської „Народна Одора“ д. Вішошеч Я., представники соціалістів і католицькі „Орди“, майже весь духов. семінар римо-кат. і греко-кат. зі своїми настоятелями, біля сотні студентів університету Хорватії і Словенії і багато вищих — сама добірна загребська інтелігенція.

Після академії вислано телеграму Юліянта від єпископа Хорватії і від „Просвіти“.

Сяго зробило велике враження передовсім на тих, що ніколи не чули про Українців. Один із хорватських провідників висловився при тій нагоді: „Справді, добрим і симпатичним для нас Хорватів є великий нарід України!“

В хорватській пресі появилася окремі статті й замітки про життя і діяльність митрополита, при чому сильно підчеркувало українську справу. Між ин. „Народна Політика“ з 25. III. писала: „Академія в честь митрополита А. Шептицького відбулася в неділю перед полуднем у битком набитій залі „Музичного Інституту“. Зсі точки програми виконали незвичайно гарно. Передовсім глибоко запала в душу незвичайна сценка — красна промова єпис. Д. Нардадо про діяльність митрополита на полі єднання церков, а д-р Вележир Дежеліч мол. дуже вміло і пластично доповнив обова особи і змалював Юліянта. І хорватське кат. співзвучє т-но „Бринімір“ і шия разом під орудою д. В. Петровича показалося способом до виведення найтяжчих композицій. Попри супротив оркестри воно прикрасило отсю академію, яку вишували своєю приналежністю найдосвідченіші загребські особи й установи. Ще й тепер українці заманіфестувалися в Загребі як великий, культурний нарід і показали наглядно, що воли вповні вступили на шляху народної держави, куди за своїх вождів мають таких людей, як митрополит А. Шептицький“.

Відгуки дня.

Жаль ваги не має.

Я був учора на „Бароні Циганським“, боже-боже-весь і оперетт і... плакав, плакав ревною сльозами. Плічав за минулим, плакав над автором, а найбільше над артистами.

Минуло! Не говорю вже про те недавнє минуло, коли то ми, Галичани, мали 260 гармат і 150 тисяч війська, але про ту сизу давнину, коли ми мали — Театр „Руської Бесіли“.

Минуло? Минулося... а те, що минуло, не згадує, памі брять.

А всеж таки бодай „Циганського Барона“ згадаю!

Перший раз бачив я його в своїм повітонім містечку, а в славних Бродях. Тоді мав я ще дуже мало літ, а ще менше поняття про театр. Та всеж таки пригадую собі грубого і страшного пажа, що кричав: „Салая, гуляй, кобаска!“ і дав собі акрасти гроші та годинник.

Тим паном був незаступний арт. Рубчак, що нині скитається по ірлєсах Угоруси.

Другий раз я пішов на „Барона“ вже як ученик III. кл. гімна. у Перемишлі. Рубчак далі був непоправний і давав себе обкратати, але вже не він один притягував мою увагу. Мені апала тоді в око і циганка (не ворожка, а її дочка!) і з того часу датувалася моя тиха, студентська любов до артистки Рубчаківної.

Після тих двох разів „Барон“ не виходив з мого репертуару. Побіч „Гриця“, „Продавця нареченої“ і „Запорожця за Дунаєм“ він був чи не найкращою причиною, що мої книжки топчилися як сніг на сонці, а мої кепські ноти з математики і фізикою росли, як булка на дріжджах.

Але що це все супроти вічності? у Життя коротке — мистецтво вічне!

Вчора 4. квітня 1926 року, я щонайменше тринадцятий раз був на „Бароні“. Тринадцятий раз був, а перший раз плакав.

Як я вже згадував, плакав я над автором...

Чи думав пан Штраус, компонуєча свою геніальну оперетку, що вона буде грати в Галичині навіть тоді, коли тут відігнано вже всі трагедії і комедії, які тільки дало політичне життя?.. Ні! Він навіть не прочував! Во колиб хоч у прибіжженні був відчував — „Барон Циганський“ не побачив би світу так, як неодна конституція, статут чи автономія.

Але найширше і найбільш гірко плакав я над нашими артистами, виконавцями вчорашньої вистави. Підчас перерв чув я і плач за кулісами. Це здається самі артисти плакали, плакали, що за хвилину мусять знову вийти на сцену і сміятися.

Подумати тільки, скільки тим людям приходилося витримувати, коли вони мусять в шість чи сім осіб „робити“ товну п'яніну, громаду селян, родину багатого сеньора і відділ гусарів. Вони добилися, трілилися і чвірилися без устанку і... безуспішно. Хоч як добре всі грали, хоч ворожка (п-ні Якимова) була знаменита, а п. Сорока дав оригінальну креацію сеньора — це все було за мало для створення ілюзії.

Не впа в тім артисти, винні тут наші невдадані обставини і непорядні землеко. Ці останні ще не позбулися думки, що театр може обійтися без публіки, так як вони обходяться без книжки й газети.

До театру ходять тільки тоді, як вярвуть де вільну карту, або мають почесний білет.

Зовсім так, як я...

Галактіон Чинка.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

поширення Ради С. Н.

В зв'язи з демаршем німецьких амбасадорів для зазнакомлення з характером і програмою спец. комісії, яка має розглянути справу поширення Ради С. Н. „Еко д' Парі“ стверджує, що так уже тепер відновлено жєневські переговори. Часовис передбачує, що Німеччина при тих нових переговорах безсумніву домагатиметься нових уступок.

Наради німецького амбасадора з Бріаном.

Німецький амбасадор Геш був у французькій міністерстві загр. справ і мав із Бріаном довшу конференцію. На думку політ. кол на конференції обговорювали справу співпраці Німеччини в С. Н., у зв'язи з приготуваннями до конференції роззброєнь. Амб. Геш далше конферуватиме з Бріаном.

Плян Доза загрознений.

„Таймс“ повідомляє з Вашингтона у справі льокати американського капіталу в Німеччині, що поважне занепокоєння в американських урядових колах викликало дискретне повідомлення, що Зед. Держави заавансували вже Німеччину в формі приватних позичок у висоті 200 міль. фунтів шт., або мільон доларів. Забезпечення тих величезних інвестицій вимагатиме дальших кредитів у тимсамім напрямку. Майже що тижня на американських біржах з'являються нові нім. позички, а американські банкири просто суперничають за право їх емітування. Урядові кола побоюються суперечности інтересів між американським урядом, котрий хоче якнайточніше стягати рати з пляну Доза та між приватними капіталістами й ам. горожанами, які завагажувалися в нім. промислі і змагатимуть до зменшення податк. тягарів і доходів нім. уряду, щоби мати якнайбільш користі.

Ухвалення фр. фінанс. проєкту.

Урядовий проєкт фінансового закону прийняла французька палата депутатів 360 голосами проти 153.

Абд-ель-Крім хоче переговорювати.

„Журналь“ повідомляє з Табаре, що з Рітву до Рабат виїхав Абд-ель-Крім, який мовляв, що

Абд-ель-Крім, щоби почати мирові переговори.

Димісія югосп. уряду.

5. IV. вручив през. ради мін. Пашіч королєві димісію кабінету. Рада міністрів обговорювала політичне положення, вигворене димісією міністрів Хорватії, як звісно прихильників партії Радіча. У висліді тих нарад кабінет ухвалив податися до димісії.

Перед виборами през. Греції.

Від кількох днів йде у Греції виборча кампанія. В дев'ять округів пересунули вибори президента на 11. квітня. Ген. Пангалос у характері на становище президента републики, видав до народу відозву, в якій зазначає, що перед народом у надходчих виборах отвараються два шляхи, один веде до розкладу держави, до анархії до національного пониження і до опідлення народу. Люде, котрі відчули обітницю й брехні тих, що їх обманули, не пйдуть тим шляхом. Другий шлях веде до узодовлення, до усунення всієї гнилі, яка назбиралася в державі через партії, веде до ладі, до безпеки життя, честі, майна, до вивішання тих, котрі крали з державних кас олові тяжкої і чесної праці. Веде до уладжень нових осідків братів-утичків, котрі аливають нову кров, нове життя Греції, шлях цей веде до оборони майна для розвитку торгівлі, безпеки свободи і величчя грецького народу.

Воєнний стан у Калькуті.

„Шікаго Трібюн“ повідомляє з Калькуті, що наслідком сутічок, які там були 4. квітня між сунітським і магомеданським населенням, проголошено воєнний стан. 5. квітня повторилися заворушення. Багато крамниць спліндровано. 20 чоловік ранених відвезли до шпиталю.

Відгомони кровавих подій у Стрию.

Судове слідство в справі масакри в Стрию ведуть судді Давидович і Рак-Рачинський, передусім, щоби ствердити, хто винен, що демонстрація нечисленних безробітних так сумно скінчилася. Сам презид. стрийського суду зазначив, що поліція могла спокійно оволодіти положенням без стоянців, або може

Присылайте передплату!

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10. II. пов.
Конто почт. шид. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 4'50 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7'50 зл., Німеччині 7'50
зл., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к. Ру-
муній 150 лей, Болгарії 7'50
зл., Австрії 7'50 зл. Зміна
адреси 1 зол.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

**Чи Ви пам'ятаєте, „Народної Торговлі“
продають на свята дріжджа, муку, вина і
прочі споживчі товари.**

Плебісцитові підсумки.

Українські школи на основі урядової статистики.

Остаточно по році після прове-
деного на українських землях шкіль-
ного плебісциту появилися урядові
його підсумки. Покищо розпоряд-
жуємо урядовими цифрами тільки
в кураторії львівської шкільної о-
круги. Цифри, що їх наведемо да-
лі, будуть відноситися отже тільки
до Сх. Галичини. Вони незбито до-
казують, що міністрові Габському
потрібно було плебісциту тільки
чи те, щоби остаточно доконати
українське народне шкільництво.
Якщо ми провели ще раз такий
плебісцит, то до українських на-
родних школах не остало би навіть
сліду.

В Сх. Галичині взяло участь у
шкільному плебісциті 1814 україн-
ських громадян. Декларації з дома-
ганням української школи підписа-
ло 99.935 батьків за 138.284 дітей
шкільного віку. В результаті пле-
бісциту приносить нам урядова ста-
тистика про плебісцитові підсумки
аж 867 українських шкіл, 2.347
польських (без сімох мазурських
повітів у львівському воєвідстві —
1878), 1.455 утравістичних, отже
теж польських і 29 шкіл з невір-
шеною долею. Що означає тих 29
шкіл з неясною фізіономією неві-
домо, бо не знати чи вони поль-
ські, чи українські, чи які інші, а
можуть вони бути і неіснуючими,
тобто не урухомленими.

Якщо вірити інформаціям вар-
шавського „Роботніка“ і виголо-
шеному на викладі у Львові запе-
ненню п. Голуфка, то на Волині
не остало по плебісциті ні одної
української народної школи. А
було їх там же в 1923 році 421, а
польських уже тоді було аж 676.

Але й у Сх. Галичині подана у-
рядовою цифрою 867 українських шкіл
по плебісциті фактично не відпові-
дає дійсності та не покривається
з тими інформаціями, які ми одер-
жуємо в краю. Колиж порівнаємо
теперішній стан нашого народ-
ного шкільництва з передвоєнним,
то різниця вийде страшна. В 1911/12
шкільному році було в Сх. Гали-
чині 2.612 шкіл, а польських 1.537.
Під Польщею за 7 літ втратили
ми аж 1.745 народних шкіл. За те
Поляки зискали на суто українській
території Сх. Галичини аж 2.736
польських шкіл (7 мазурських по-
вітів не беремо на увагу, а до поль-
ських враховуємо і утравістичні шко-
ли). Колиж взяти на увагу і північ-
но-українські землі (Волинь), то
цифра нашої втрати підійметься до
2.156 шкіл, а польські надояння
збільшаться до цифри 3.217 шкіл.
Пани Прушинські і Габські осуш-
ли свою мету з оліскупним успіхом.
На українські народні школи по-
ставлений хрест.

Та пригляньмося тим цифрам з
іншого боку. Як ці школи розпо-
жені між поодинокими воєвідствами?
У львівському воєвідстві є 397
українських, 883 — (без мазурських

повітів) польських, 529 утравістич-
них і 10 неозначених шкіл. У ста-
ніславському є українських шкіл
310, польських 311, утравістичних
388, неозначених 10. У тернопіль-
ському воєвідстві остало україн-
ських шкіл 160, польських є 684,
утравістичних 463, а неозначених
9. Отже найкраще обійшлися поль-
ські шкільні політики з тернопіль-
ським воєвідством.

Однак й на тому не можемо
закінчити огляду плебісцитових під-
сумків. Мусимо зазначити, що укра-
їнські школи обмежуються виключ-
но майже до одної і двокласових
шкіл, а всі інші школи спольони-
зовані. Та придивімося офіційним
цифрам львівської кураторії: з се-
микласових шкіл остало українських
4 (3 в станісл. воєв. і 1 у Львові),
за те польських є аж 221 (Стан. 48,
Льв. 126, Терн. 47), утравістичних
7 (Ст. 4, Льв. 2, Терн. 1); з ше-
стикласових шкіл не остало укра-
їнської ні одної, польських є 50
(Ст. 8, Льв. 30, Терн. 12), утраві-
стичних 10 (Ст. 6, Льв. 4); з пяти-
класових українських є 5 (Ст. 3,
Льв. 2), польських 47 (Ст. 12, Льв.
22, Терн. 13), утравістичних 23
(Ст. 12, Льв. 8, Терн. 8); з чотиро-
класових залишилося українських
29 (Ст. 11, Льв. 12, Терн. 6), поль-
ських є 124 (Ст. 21, Льв. 63, Терн.
39), утравістичних 98 (Ст. 35, Льв.
33, Терн. 29); з трикласових оста-
ло українських 37 (Ст. 16, Льв. 17,
Терн. 4), польських 82 (Ст. 3, Льв.
50, Терн. 29), утравістичних 111
(Ст. 32, Льв. 46, Терн. 33); з дво-
класових є українських 224 (Ст. 76,
Льв. 117, Терн. 31), польських 378
(Ст. 40, Льв. 205, Терн. 133), утраві-
стичних 470 (Ст. 93, Льв. 212,
Терн. 165); з однокласових остало
українських 568 (Ст. 201, Льв. 248,
Терн. 119), польських є 977 (Ст.
179, Льв. 387, Терн. 411), а утраві-
стичних 736 (Ст. 205, Льв. 294,
Терн. 237).

Так представляється мова попле-
бісцитових підсумків у польському
урядовому освітленні.

Коли Німеччина вийде до Ліги?

В. М.

Німецький міністр закорд. справ
Штресеман, користаючи з нагоди
роковин уродин Бісмарка, сказав в
Аннабергу політичну промову, тор-
каючись у першій мірі актуальної
справи вступу Німеччини до Ліги
Націй. Він виступив гостро проти
націоналістів, докоряючи їм, що не
хотять розуміти зміни після про-
граної війни, внаслідок якої Німеч-
чина втратила своє давнє велико-
державне становище. У нинішній до-
бі Німеччина може щойно крок за
крок здобувати втрачені позиції.
Єдиним шляхом політики є шлях
через Женеву. Однак Німеччина
зможе ввійти туди тільки тоді, коли
сама прокладе собі дорогу. Ця ні-
тійська формула означає те, що Ні-
меччина мусить припорозитися до
теперішніх домагань Ліги Націй, се-
бто продовжувати політику ведену
урядом Штресемана, який не дає
себе збити з вибраної дороги нія-
кими невдачами Німеччини на між-
народній арені.

Італійські реформи.

Реформа сенату і роля синдикатів.

Фашистський уряд призначив
нову дирекцію своєї партії, з го-
ловним секретарем Августом Тура-
ті. Тураті має 38 літ, був членом
старої дирекції і один з найбіль-
ше завзятих провідників фашист-
ського руху. Засідання головної фа-
шистської ради було також при-
свячене реформі сенату. Провідні
лінії цієї реформи такі: число се-
наторів є наділі необмежене і се-
наторів призначає король. Однак
сенатори складатимуться з двох ка-
тегорій: одні досмертні, призначу-
вані безпосередньо королю, а дру-
гі затверджені королю після ви-
бору їх великими національними
союзами та синдикатами. Ці остан-
ні мусять мати 40 літ і виконують
свій мандат на прогязі 9 років. Ро-
бітничий синдикат має привілей при-
значувати певне число сенаторів, не
менше як число вибраних іншими
синдикатами. Після наради велика
фашистська Рада прийняла резо-
люцію про необхідність створити
центральный урядовий орган, який

спираючись на фашистський док-
трини та досвід, міг би контролю-
вати та єднати у спільній акції всі
форми діяльності великих синди-
катів. Таким робом фашистська
державна одержить нові основи сво-
го органічного розвитку”.

СРСР. і прибалтійські держави.

Литва і Латвія має стати зняряддям СРСР.

„Берлінер Тагеблат“ приносить
інформації з Москви про те, що там
відбулося засідання колегії Союзно-
го Народного Комісаріату закор-
донних справ, посвячене в цілості
відношенню СРСР до Польщі, Ру-
мунії та прибалтійських держав.
Політичний представник СРСР в
Ризі Чорних висловився за політи-
кою „divide et impera“ в відношен-
ні до т. зв. лімітрофів. Всі зусилля
радянської дипломатії повинні, на
його думку, бути спрямовані до
того, щоби не допустити до збли-
ження Польщі з прибалтійськими
державами.

Чорних висловив жаль з приво-
ду того, що Москві не вдалося ви-
користати в своїх політичних цілях
польсько-литовського конфлікту в
справі Віленщини. Конкретні про-
позиції Чорних зводилися до та-
ких точок: Литву і Латвію треба
ізолювати від усіх північних і по-
łudневих сусідів; радянський уряд
повинен заключити політичні й еко-
номічні договори з обома тими
державами; натомість з Естонією
та Фінляндією треба заключити ви-
ключно економічні договори. Ко-
легія Наркомісаріату Закордонних
Справ мала в цілості апробувати
всі точки Чорних.

Демарш Німеччини.

„Форвертс“ повідомляє, що най-
ближше засідання німецького кабін-
ету буде у вісторок. Рада міністрів
займеться вислідами дипломатич-
ної акції в справі реконструкції Ра-
ди Союзу Народів. Цього тижня
представники Німеччини в Лондо-
ні і Брюсселі зроблять таке саме
демарш, як німецький амбасадор у
Парижі.

Криваві демонстрації в Любліні.

Дня 6. квітня в Любліні була
збори безробітних. Присутні уха-
лили резолюції, з домаганням під-
мог, праці і т. д. Потім около 400
безробітних пішло до магістрату,
демонструючи по дорозі. До них
прилучилося багато людей, так що
товпа зросла до 6000 тисяч людей.
Около 300 безробітних вдерлося
до магістрату, хоч входу пильнува-
ли. Візвали поліцію. Вона розігна-
ла товпу. Пять поліцаїв було ране-
них каміннями, багато демонстрантів
ранених. Військо розставило по-
стерунки.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на-
родна фортеця, це певний захист
доби людства!

сумнів щодо приналежності державної (кого і чого? — Ред.). Коли однак назва „українське село“ має означити народність мешканців то назва ця позостає (!) в суперечності з законодавством польським, — яке не знає ні народності ні мови української, ні організації громад після народності“.

Щі глибоко подумані мотиви створення законності на нашій землі є головною основою заборони. Але воєвідським „правником“ не подобається і те, що товариство поставило собі метою і н ф о р м у в а т и селян про всі прояви державного й громадського життя, бо це „політика“. А „політика“, то вже — очевидно — злочинність.

Розуміється, що інформування про прояви державного й громадського життя не має нічого спільного з політикою, хіба в дуже широкому, універсальному розумінні. А в такому розумінні все є політикою: економія і фінанси, школа і церква, гуманітарність і харитативність і т. и. Очевидно, не це мають на думці оборонці основ польської законності, які в розуміння політики вкладають агітацію, демагогію і т. и.

Немає ні української мови, ні українського села, ні української культури, ні — очевидно — української нації, а є тільки що?

Немає, бо так каже Грабський і Прушинський і „Слово Польське“ і ще декілька божевільних маньяків і шовіністичних понюхпатів, які своїм божевіллям — на жаль — наткнули і „законодавство польське“. А прецінь Польща в рижській трактаті, отже в міжнародній акті признала існування українського народу й української мови. Шкода, що того акту не знають воєвідські бюрокра-

ти в Тернополі й у Львові. А прецінь в польському союзі, в самій кузні законодавства, існує Український Клуб. А прецінь у Львові та сама влада затвердила існування Українського Педагогічного Товариства, Українського Спортивного Союзу, а прецінь кожне українське товариство (культурне, освітнє, казинове, спортове, гуманітарне і т. и.) в своїй статуті, затвердженому цими самими органами влади, має чорне на білм, що урядовою мовою товариства є мова українська. І це все не збуджує ніяких сумнівів щодо державної приналежності, тільки „Сокіл“ в Радехові і „Товариство допомоги селу“ у Львові. А може аж тепер повстали ті сумніви у воєвідських бюрократах?

„Законодавство польське“ мовляв того не знає. Але ж ні польське, ні ніяке інше законодавство в світі не творить законодавчою дорогою ні мов, ні націй. Як можна доходити до таких абсурдів?

Австрійське законодавство не знало тільки мови і нації жидівської, нації розсіяної, мови будь-що-будь неозначеної, але кожна об'єктивна людина признавала, що тим способом робиться Жидам велику кривду. І Польщі признала жидівську націю й жидівську мову, а за те починає не признавати української мови. Справді, діються речі, про які й філософам не снилося. Правда, „законодавство польське“, особливо спрепароване п. Ст. Грабським, признало замість

терміну „український“ термін „ruski“ і щоб не ідентифікувати тієї „рускости“ з російськістю подало — очевидно, для Поляків — пояснюючий штучний термін „rusiński“. Але ж і польські учні додавали до того пояснення, що в Поляків термін „ruski“ є ідентичний з терміном „український“, бо на термін „русский“ вони мають назву „rosyjski“. В перекладі з польського „ruski“ треба передавати словом „український“. Є це те саме, що нпр. уживання Чехами назви „Rakousko“ на означення Австрії, або Поліками назви „Wlochy“ на означення Італії, чи Турками назви „Lekhistan“ на означення Польщі.

Отже „законодавство польське“, колиб воно навіть поривалося нормувати термінологію, яке безумовно не входить в його обсяг, тут ні при чім!

Лист з Волині.

„Союз польського народу“. — Нівечення останків самоврядування Боротьба з „Просвітами“. — Польська столицінщина.

Луцьк, 5. квітня 1926.

... Ще не заспокоїлось... Акуля все нарастає і може вже близька до розв'язки. Ще недовгий час, і українство на Волині мусить зійти в підпілля, як за часів передвоєнних, під Росією. До того веде „союз польського народу“, аграр, об'єднана в „Т-во опіки над кресами“, на зльоті якої в Ковлі 21. березня ц. р. лудський єпископ Шельонжек уділив їй „благословенства“ в праці, а волинський воєвода Дембський в імені уряду запевнив її

„безпартійний“ інституції свою підтримку („Życie Wołynia“ Nr. 13). Не такі давні часи... „союз рускаго народа“... архієрей і губернатор царського уряду...

Іде ліквідація революційних здобутків українського народу. Українське народне шкільництво вже знищено, Волинь дістала польську школу, гіршу за церковно-парафіальну часів Антонія і Валерія. Три приватних українських гімназій в складі тільки від 4-ої класи (молодші заборонені!) — на черзі до

Лист з села.

(Продовження.)

Дідичі Поляків значно спустили з тону. Розуміється, вони все ще підкреслюють з тактичних і шкурних оглядів свою роль „фортець польської культури“ на сході, але вже без того запалу і внутрішнього переконання, що колись. Вони починають, хоч що правда дуже поволі, розуміти, що їх доля зв'язана з цією країною, з цією землею, а в дальшій консеквенції може і з цим народом. Будь-що-будь вони автономні, „локальні патріоти“. Цей „локальний патріотизм“ значно зріс внаслідок вітосівської „земельної реформи“. Страх перед польськими державними облігаціями, страх перед цими дорогими талетами, наказує їм йти на можливі компроміси з місцевим селянством в парцеляційній ділянці. Жалко лише, що польські дідичі так пізно розумішають, і то в часі, коли українські селяне, обдерті й змучовані не в силі реально підтримати його компромісу. А всетаки нашим кермуючим чинникам слід застановитися над цим новим зворотом...

Треба бути справедливим і треба признати, що — хоч двір під теперішню пору визискує робочу силу українського сільського пролетаріату в нечуванні спосіб, то всетаки той визиск є більший в жидівських економіях, як польських. Поляк-дідич має час до часу своєрідний сантимент до робітників, тоді як Жид-дідич — ні.

го сантименту не має, хоч, що правда, жидівський визиск носить більше характер „демократичності“ і безпосередності.

В жидівських економіях появилися нові конкуренти нашого сільського робітника, — халюци. Майже кожна жидівська економія є сьогодні школою для жидівської молоді, що має намір виїхати в Палестину і там віддатися хліборобству. Очевидно, вчителями тих халюців є наші селяне. Розуміється, кількість практикуючих в хліборобстві халюців не є така велика, що їй вона відбирала масово працю українським сільським робітникам, однак всетаки є досить помітна. Пересічно в кожній жидівській економії є 12—15 халюців, отже тимсамим 12—15 робітників траїть заробіток.

Як вже агадано, польські економії, які теж щонайменше в половині є в жидівських руках, впливають на населення відменно в політичних і господарських справах. Нпр. в тав. шкільним плєбісцити дуже шкідливі, роллю відіграли двори, а радше дрібні польські земельні посідачі (що виїхали в адвокати, лікарів і бюрократичної інтелігенції) та офіціалисти. Ефективно, хоч може менше під терористично-пропагандистичним оглядом, подібну роллю відіграли й жидівські економії.

На буду вдаватися в господарку дворів, хоч загально відомо, що жидівські двори ведуть більше грабункову господарку, а польські в феодальних формах намагаються вступити на шлях раціональної господар-

ки. Та це для нас зовсім неважно.

Ще на одно хотів би я привертити увагу: в наших факхово-господарських колах, особливо тих, що більше займаються теорією, як практикою, звичайно говоряться про konieczność піднесення хліборобської культури, як один із засобів і антидотів на малоземельність. Без сумніву, в кожній думці, в кожному проєкті є своя доза правди. Однак саме піднесення хліборобської культури без одночасної плановки і полюсування управи земельних продуктів та без організації їх збуту, а головно без поширення варстатів праці на ніщо не здалось. Першою умовою економічного дагнення нашого селянства є дати йому землю, створити варстат праці, а вже на другому місці стоїть значання до уліпшення того варстату. Я знаю села, де хліборобська культура стоїть дуже високо. Селяне навіть не орють своїх ліліпутних земельних язиків, тільки їх перекопують, справляють дуже старанно, очидують з кожного камінчика, всіма силами й засобами здобувають погній, а однак жиди й паверизація там зростає з року на рік, бо селянин не посідає мінімуму землі. Її грядки є замалі, щоб даги трівку основу існування селянській сім'ї.

На ці теми розмовляв я зі селянами не раз і не два. Між иншим питав я селян, чи вони бажали б земельної реформи за викупом, чи ось викуп і сам переконує, що краще без викупу, бо тільки тоді буде можливість підняти свій власний господарство. При тому

нав я на увазі й ту обставину, що всі наші партії приняли в основу своїх програм в земельній справі принцип безвикупності. Мудро ствердити предмети, що як довго справа земельного перестрою обертатиметься в руках агітаційно-пропагандистичних, селяне дуже радо слухають і залюбки приймають засади безвикупності. Але скоро справа переходить на шлях конкретизації, то майже всі, як заможніші, так і бідніші, очевидно з численнями винятками — висувають принцип викупності. Селяни бажали б земельного перестрою, переходу великоласницької землі в селянські руки за невеличким викупом, розподіленім на дощерединцеві сілаци. При тому селяне висувають — як слоган sine qua non — установлення мінімуму і максимуму селянського посідачки. Коли ж я, розвиваючи цю думку, питаюся, як по їхньому повинно представлятися те мінімум і максимум, то одержав відповідей: мінімум не повинно переступати 25-ти моргів, а максимум не може бути вище 6-ти моргів. При тому слід встановити неподільність і нерозпоршність того мінімуму.

— А що ж робити з тим надлишком населення, що не зможе поміститися на землі? — питаю я.

— Для того надміру повинні стояти отвором шлях еміграції, головне на вільні простори Великої України, і до місця! — відповідали селяне.

(Продовження буде)

Новий Фабіанус сам, свій улюблений лікер в помаданцях, злиноків, мятонім, мігдалевім і т. п. смаках з одної папки природного овочевого екстракту

ЕКСПРЕСС-АГРУМІНА

Жадайте скрізь! Генер. Репр. в Польщі: 1247 ТИТАНИ, Львів Різняцька 5. 23-75

закриття. Для поодиноких соймиків (нпр. в Луцьку), що пнулися би бути дійсним виразником волі місцевого населення, лік простий; розказ обшарникам — ані гроша податків не вплачувати до того „гайдамацького“ соймику, а обшарники (Поляки і Росіяне) раді хоч би й жадних податків ніколи не платити, — то відразу шипіли: „ага господарка в луцькій соймику, найгірша на Волині, кеса пустою світить, бо Українці господарюють“, рецепта на поготові — Виділ виборний розігнати і членів до Виділу призначити...

Українізація церкви? То річ цілком безпечна, бо і хтож би її провадив? Чи не москвофільствующе пуховенство на чолі з митрополитом, уроженцем Володимирської (біля Москви) губ.? Або може новоуніяти (римо-католицизм східного обряду)? По Волині шириться серед попівства агітація: переходять на нову унію, то ніхто довіку не змусить вас правити Службу Богу в мужицькій мові, а земля і пенсія загарантовані, бо біскупство не дасть в обиду своїх, а під православною митрополією загинете. То з цього боку для „polskiego stanu posiadania“ безпечно на Волині...

Щож застається? А от „Просвіти“ муляють очі, обік них і в зв'язку з ними — українська кооперація, що почала рости в часи остатні (по руйнації попередньої під польським пануванням). Замкнути Просвіти і — справа покинута... „Не було, нет і бити не может“, як казав колись царський міністр відносно українства, або: Polska tutaj jest, bo była, będzie, bo jest, як урочисто тепер промовляють різні міністри (нпр. в Луцьку) з бувших „окономів“.

І от починається акція проти „Просвіти“. Оскільки, правда, ще минулого року ударив по весні в „давн“, що „Просвіти“ — то гнізда комунізму, і почалися весняні арешти. Цей весни почалося з арештів, а з тим задзвонили відразу і в Варшаві і в Луцьку, що „Prawda“ — то „jaskrejki komunistyczne“. „Kurjer Warszawski“ з 19. березня пр. умістив допис Юл. Подоського (редактора „Życia Wołynia“), прочитавши який, дійсно запитався автогра йогож словами (в дописі): „He... najmilszy, a jak tam z główką? Może koteczka gorączki dostał?“ („Просвіти“ — то штаби „банд диверсійних большевицьких“, там укладаються списки тих Поляків, яких мають „wyciąć w pień“ і „po cenie bardzo przystępnej, gdyż tylko po sto zł. od osoby“ — ото квітесенція горячкової бридні згаданого допису. А за тиждень „хорий“ не тільки не видужав, а стан його видимо погіршав, бо вже у власному органі „Życie Wołynia“ з 28. березня пр. у статті „Wołynacy bolszewicy i wołyńskie „Proświty“ почав кричати: „bolszewizm i „Proświty“ — to mniej więcej jedno i to samo... wodzowie bolszewizmu ruskiego na Wołyniu z „Proświt“ się wywodzą... tylko dzięki im możemy tolerancji władz polskich, które instytucją takim, jak „Proświty“ w dalszym ciągu istnieć pozwalają... Нарешті: „Woł, a domaga się: wydania sądowi Pańczuka i Prystupy. Niezwłocznie zamknięcia jaskrejek komunistycznych, jakimi na terenie Wołynia są „Proświty“.

Нас не дивує, що хора людина, до тогож ще й недоросла, почала вважати себе за цілу Волинь і понесла всяку нісенітницю, алеж ми знаємо, що то акція не одиниці... Як Бог захоче покарати, то найперше людині розум відібрав... Ви призначайте революцій згаданого ви-

ше з'їзду в Ковлі кресових опікунів і теж побачите, мягко кажучи, якусь розумову недугу, бо здорова логіка здається не може дозволити на мислення в такий спосіб: з'їзд визнає необхідним „organizowanie akcji, któraby umożliwiła przeprowadzenie ziem polskich z rąk większej własności na Wołyniu do rąk drobnego rolnika polskiego i wzywa rząd do otoczenia wydawną opieką mierzalną i moralną osadnictwa cywilnego i wojskowego, odtąd — zjazd celem uniknięcia niesłusznych zarzutów z góry oświadcza, że przeciwstawia się posądzeniu go o politykę eksterminacyjną w stosunku do ludności ruskiej“ („Życie Wołynia“ ч. 13). Очевидно, що перша резолюція є на імпорт (осадників до Волині), друга на експорт (для заграниччя).

Взагаліж трудно вимагати логіки в річах... делікатних. Чи є, нпр., логіка в тім, що Варшава царські прийомини уладжує Чічеріну, а Луцьк в тойже час в особі вищого представника тієїж центральної влади радить „Просвіти“ виключити зі членів колишніх основників її — Пащука і Приступу як комуністів, бо то є ганьба для „Просвіти“. Ог і розбери, хто розумніший і в поняттях чести більш чутливий — Варшава чи Луцьк?

Але для нас, Волиняків, акція судів всеж таки виходить „логічною“: в повітрі залахло виборами, посольськими мандатами; не можна допустити до повторення виборів з 1922 року. Тому Українців треба стероризувати, очистити виборче поле від них; декого по тюрмах засадити, а решту в підпілля загнати, а для того треба закрити „Просвіти“, як культурні організації свідомого українства. Ого вам і увесь просвітянський „комунізм“...

10. квітня 1910 року Століпін закрив київську „Просвіту“, а за нею й інші, мотивуючи тим, що вони „угрожують общественному спокойствию и безопасности“. Го була Росія і то був Століпін... а чи надовго одначе Століпін закрив „Просвіти“? Польща хоче наслідувати Росію, але це мабуть трохи затяжко буде для неї, особливо маючи у кермі не Століпінних, а тільки... Юліянів Подоських...

Гр-но,

3 церковних справ.

Тайни, що виходять на денне світло.

На днях вислано до римського папи меморіал від оо. духовних, членів і учасників провінціального Собору у Львові 1891 р. В меморіалі стверджується, що рішення того Собору в справі celibatu і вибору єпископів в Римі пофальшовано, і так представлено папі до затвердження. Мав це зробити кард. Ледоховський, Поляк, який тоді був префектом „Пропаганди“, який тоді була підчинена наша церква. З того меморіалу виявляється, що брошура „Висвітлення до історії львівських синодів з рр. 1891 і 1897“, яка в 1924 р. вийшла накладом Івана Кудлака, подає знові вірне висвітлення фактів. На синоді папський делегат Часка всіма силами натискав, щоб синод згодився на введення celibatu.

Коли це не вдалося, то Часка жадав, щоб Собор помістив у своїх рішеннях оцей вирваний текст з св. писем: „Хто без жінки, журиться про те, що Господи, як приподобатися Господеві. А хто оженений, журиться про те, що світове, як приподобатися жінці“. Очевидно, що цей текст кидав би пляму на наше жонате духовенство, і отці Собору не хотіли згодитися на форсовану пропозицію папського делегата. Зате рішили, що має бути поміщений ось який текст з св. писем: „Хто жениться, добре робить; хто не жениться, ліпше робить“. Але „ліпше в жемчужці, як розпалюватися“.

Пофальшування рішень Синоду пішло в тому напрямку, що такі поміщено текст, за яким обставив Часка, і поручено настоятелям дух. семинарій намовляти питомців до celibatu. Без рішення Собору вступлено в Римі поміж постанови Собору також те, що єпископом може бути тільки целібат, а вдовець ні.

Отці, підписані під меморіалом, просять папу, щоб приказав справити пофальшований текст рішень львівського Собору і щоб заброньованим нашим єпископам своєвольні вводити celibat. Дотепер, кажеться в меморіалі, синодальні отці мовчали, бо думали, що з того пофальшування не буде зробити ніякого ужитку. Але тепер... і вийшло — збігом обставин — на пікантний скандал для Риму. В сам час, коли папа дав скритий дозвіл єпископам на введення celibatu, приходить до Риму демаскуючий меморіал наших синодальних отців, що ще остали живі. Виходить тайна на верх... і взаємно поличують себе.

Найважливіша річ у тому меморіалі, це підписи. Є їх 12. А на перших місцях о. Андрій Білецький, препозит львівської капітули, і о. Алек. Бачинський, генеральний вікарій. Обидвом старцям історія нашої церкви запише цей їх відважний виступ у вічну честь і добру славу. Дотепер проти celibatu явно боролася тільки „сире“ духовенство. А тепер ось відозвалися й найвищі наші церковні достойники і певна річ, що тим дадуть вони добрий приклад своїм однодумцям у Перемишлі, а може навіть у Станиславові.

Як Рим проковтне цю пігулку, це його річ. Але нас підбадьорює явище, що давня, також у церковних справах заголюкана рутенія підносить голову, відроджується... Меморіал розіслано різним кардиналам у Римі, всім гр. кат. єпископам у світі і різним латинським єпископам.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Атентат на Мусоліні.

Дня 7. квітня в Римі виконано револьверовий атентат. Коли Мусоліні вийшов із засідання міжнародного конгресу хірургів і переходив пл. Капітолію до авто, який старша особа стрілила до прем'єра з револьверу з дуже близької віддалі. Мусоліні легко ранений, не втратив притомності, а видав заряджання, щоб не допустити до експедиції з причини атентату. Жінку ледви оборонили перед товпою. Називається вона Віолета Альбіна Джібсон, Англійка. Вона третя дочка пок. бар. Ешборна, лорда-канцлера Ірландії. Родилась 1878 р. в Дакей, біля Дабліна. Брат її лорд Ешборн живе у Франції. Кули пробила М. носову кість. В Капітолій хірурги М. обандажували ніс. Зараз зателеграфував до короля, успокоїв його про добрий стан свого здоров'я. На знак радості, що Мусоліні не згинув, у цілмі місті мають прапори. Вже в 16. год. М. був у Паляцо Вікторіо, де провінціоньні секретарі представлялися новому директоріатові фашистської партії. У телеграмах з Риму сказано, що винувниця атентату на задоволені її питання відповідала незрозуміло, вимовляла час до часу кілька анг. слів. Ствердили, що міс Джібсон іще 27. II. 1925 р. хотіла відібрати собі життя рева. вистрілом у пансіонаті в Римі. Коли потім на її просьбу прикликали протестантського пастора, заявила йому, що постановила поповнити самогубство „на хвалу Господеві“. І помістили в шпиталі, де довго була під лікарською обсервацією.

Вістка про атентат розійшлася по місті дуже скоро. Гурток молодих людей уладив під ред. „Іль Мондо“ ворожу маршетацію і на провін-

ції уладжують маршетацію на знак співчуття для М.

З балькому палати Чігі Мусоліні виголосив до великої товпи народу, що без уліну маніфестували, таку коротку промову: „Бажаю, щоб ви бодий кілька хвилю чули мій голос, бо хочу вас переконати, що звук мого голосу зовсім не змінився. Може теж заперити вас, що удари мого серця не прискорені ні на волосок“. Після прем'єр зазначив, що гордий є, що належить до покоління, яке ніколи не ликається, перед нічим не дрожить і ступає все вперед шляхом, вказаним провидінням. Ніщо і ніхто не може здержати нездержимого в своєму поході побідного фашизму. Подякував присутнім за докази признання, взивав до спокою і казав вдержати вірцевий порядок.

Нові демонстрації в Любліні.

Товпи безробітних виводили 7. IV. вулицю перед держав. урядом посередництва праці в Любліні. Потім около 600 люда пішло під магістрат. Поліція розігнала маніфестанти.

Пангальос президентом Греції

5. квітня були вибори президента грецької республіки. В 12 округах Пангальос одержав 90 процент відданих голосів.

Бомбардування Леніна.

Пекін оточений перстеном армій, що воюють зі собою. З кількох літаків кинули на місто бомби, що спричинило пожежі в різних місцях міста.

Біржа.

Америк. дол. 870 — 875 канад. дол. 850 — 860, чеськ. кор. 0'23'50 — 0'23'75, лев 0'3'50 — 0'3'75, франки фр. 0'25'50 — 0'29'00, фр. швейц. 1'55 — 1'65, англ. фунти 37'50 — 38'00.

Золото. 20 кор. 32,00 — 32'50, 20 франк. 29'50 — 30'00; 20 марк. 36'80 — 37'20; 10 руб. 40'50 — 41'00.

Срібло. Австр. кор. 0'65'00 — 0'66'00, 5 авр. кор. 3'50 — 3'60, фльорени 1'75 — 1'80, рубл. 2'75 — 2'85, рубель дрібним сріблом 1'38 — 1'43.

Пшениця краєва з 1925 р. 36'00 — 35'00 жито галицьке з 1925 р. 24'50 — 25'50 ячм. галицький бров. — до —, орас гал. 22'50 — 23'00.

НОВИНКИ.

— Помігудється, що Занчайні Загальні Збори акціонерів Земельного Банку Гі. поточного відбудуться дня 27. квітня 1926, в салі Товариства „Длистер“, Львів, вул. Руська 20 (пастера) о 4-й годині з полудня. До участі в зборах є управлені власники акцій I—IV. емісії, котрі зложать свої акції найпізніше 14 днів перед зборами в Банку у Львові або його Агенції в Станиславові або в Українській Школі в Перемишлі. Вп. акціонери, котрі не відібрали ще своїх акцій, о скільки закуюють взяти участь в зборах, зложать про те повідомити Дирекцію Банку, заповнюючи свою адресу, щоб їм видано в час легітимації. Субскрибентам акцій нової емісії буде прислугувати право участі доперва в слідуючих зборах. 1515

— Надзвичайний Загальний З'їзд УПТ. відбувся дня 5. квітня 1926 р. при участі 124 делегатів Кругля УПТ. і 54 гостей. На місцях п. Бр. Янова, який зреагував, вибрав головою проф. Омеляна Терлецького. Далі вибрано контрольну комісію, в якій склад увійшли пп. Казушта, І. Калитович, Бандарівський, Мороз і Добрянський та заступники: Філіпович і Ганчаків. Змінено статут УПТ. і прип'ято до відома заг. ревізійної комісії. — Точний звіт з нарад помістимо в одному з найближчих чисел нашого часопису.

— Анкета в справі допомоги безробітним відбулася в дні 27. III. і 1. IV. з ініціативи Організації Українців міста Львова. Після нарад вибрано ініціативний комітет, якому доручено притягнути до праці всі українські економічні, торговельні, ставові й гуманітарні інституції й порозуміти з ними має комітет зайнятися допомогою безробітним Українцям через підшукування занять та організацію матеріальної допомоги. Кругом ділення комітету з Львова й його найближчих околиць.

— Концерт А. Рудницького. В програму концерту нашого піаніста А. Рудницького входять: Транскрипція органної токати С. Баха (орелод., інтермеццо і фуга), опрацьована Ф. Вьозом, відтам симфоніч. етюд Шумана, які особливо в останніх часах стали улюбленими точ. хвилями для піаністів; маршетація

беспертурів. Оба згадані твори належать до найкращих, які знає фортепіанна література. Найшкандальнішим для широкої публіки буде ряд прелюдій імпресіоністичних Дебссі, яких заголовок подали ми в одному з попередніх чисел часопису. Послуговуючись гармонічними чи радше чисто звуковими ефектами, наче маляр палкою — композитор викликає у слухача в гениальний спосіб настрій поданого заголовку. На закінчення програми не пішов найістотнішим звичаєм у виборі рішень більш чисто технічного чи браурного характеру (відомі фантазії Шуберта (тв. Wandergedanken) в опрацьованій Ліста. Концерт цей повинен притягнути широкі кола української музичальної публіки тим більше, що „популярний шмат“, які назначено на цей вечір, уможливають навіть неможливим скористати з доброї нагоди й пізнати глибокого українського мистця. В першій мірі повинна з того скористати наша шкільна молодь. Концерт відбудеться в четвер, 8. IV, в салі „Народного Дому“, вул. Рутівського. Початок в 8. годині вечером.

— Польське „Т-во учителів вищих шкіл“ (T.N.S.W.) відбуває в дні 7—9 квітня ц. р. у Львові свої річні загальні збори, які проголошено соймом учительства. Це товариство має около 8.000 членів (між ними й немало українців) і є ставовою організацією польського середнього й вищого учительства. З порядку нарад підмітно реферати про ідеологію учительства і звідомлення директора шкільного музею у Львові. Крім того учительство зложить греміально „голд орден“ на приватні оборони Львова і відвідає річні польські музеї та інші польські пам'ятки у Львові.

— Могилани поляглих поляків у Східній Галичині опікується 61 річний товариств і комітет, як довідуються зі звідомлення „Польського т-ва оліки над гробами героїв“ у Львові. Цю акцію ведуть польські товариства незалежно від акції державного уряду оліки над могилами, що також порядкує, прикрашає й утримує пам'ятники й могили поляглих, в першій ряді могили тих, що згинув в рр. 1918—20. Крім тих спеціальних товариств працюють іше в тому напрямі в деяких околицях коужки Т. Ш. Л., народної організації жінок, польської чернечої конгрегації, зв'язки млодзехи польської, магістрати і т. п. Найбільше могили польських воїнів знаходяться у Львові (кілька тисяч на д. зв. „цимтарі оборонців“), а даліше в Пидатині, Городку, Герпні, Яворові, Колинцях, Мухоминцях, Перемишлі, Раї Руській, Сокалі, Стрию, Тернополі, Задарю, Збаражі, Золочеві й Жовкві. Треба ще зазначити, що при зв'язці польських товариств існує окрема секція під проводом жінки заступника міського голови д-ра Шляйхера, що опікується цвинтарем польських воїнів „мріжешового плану“, який дуже добре упорядковано на жидівському цвинтарі у Львові. Варто збудувати раз почути і звідмлення краєвого комітету охорони українських воєнних могили, що оснується ще в 1921 р.

— Святочна хроніка. Львівські владі хотіли також провести весело римо-католицький Великдень і намагались у вілких вілках дістатись до харчевих припасів. На вул. Радарській ч. 25 акрали тютюн та чомолу, на Явіській ч. 113 — 45 пляшок горілки, сарданки, чокляду та вапроси, на Явіській рогачі розбили італійський віскі; при вул. Потоцького 24 акрали одж на 500 зол., на Соняшній 46 бочку меду, на Зибікевича 7 мужське обрання, на Листопода 37 домашню одж. Цей реєстр владісте є дуже неповний. За вуличні владітури арештували кількадесят осіб. Кільканадцять принагідно арештованих осіб є лише справді святочними злодіями, а не професійними. Вони крали риби, яйця та інші „дрібниці“. Нічого не відіш: на Свята є традиційно більше авантур та врештє як у нормальним часі.

— З танот хроніки. Львівський азовхат Гшежчинський, що має на собі розтрачені гроші своїх клієнтів, які домірали йому, має всі дані на детектива. Він уладив собі у власній хаті сховище в шапінці, закритий циліндами і був би він ще дого життя покутуванням устелєника, як би не дав себе спокусити цікавості і не заглядав через вікна на вулицю. Поліція стверджує, що він таки ховається у себе дома, найшла його під ліжком.

— Пошесть самовбивства. Підчас польських свят дві жінки замісї алкоголем поїли винити йодни: Софія Служавська та Марія Букартик були би змерли негайно, як би не отрута була їм смакувала і вони вийшли би і в більший скінковости. Причина життєвого розчарування двох жінок невідома.

— Смерть при праці. Пишуть нам з Надірної: 42-літній Михайло Машок з Ланчина працював при вантаженні дерев разом з Василем Кригиневичем в селі Саджавка. Колода дерева придала Машока так сильно, що нещасному від удару тріс череп. Він не відзискав уже притомности і помер до кількох годин.

— Реконекція для Паць заходом Марійського Товариства Паць відбудуться в дні 12—18. квітня ц. р. в семінарії хі церкви. Початок в понеділок о год. 1. попол. — Управа. 1534 1—1

Дописи.

Замарстинів, передмістя Львова. (Свято Шевченка). Заходом читальні „Прогреси“ в Замарстиніві відбувся 28. м. м. „Святочний вечір в честь Тараса Шевченка“. Свято, підготоване на в формі значаюого, традиційного концерту, а радше в формі академії, вийшло дуже адалко, викликаючи серед зібраних правдиве зацікавлення та піднесений, поважний настрій.

Програму почав хор підспіванням „Заповіту“, який зібрані вислухали стоячи. Відтак виступив п. П. М. короткий, річевий реферат про „Т. Шевченка, як борця за права свого народу“, назвуючи значення і вплив діяльності поета на державний, історичний розвиток політ. головна до російської революції 1917 р. і події 1917—20 рр.

Другий реферат читав І. П. про „Т. Шевченка як поета“, паєкрасно виголошений, викликав велике враження і удостоївся широго признання. Говорити популярно, а при тім зрозуміло і річево, не річ не легка. І. П. володіє тою штуркою як неможна крає. Спосіб викладу в неї такий, що й людина з освітою, хоч і знає гаразд саму річ, про котру говориться, слухає її радо та цікаво. Декламація п. Гринька Г. „Як би ви знали пані“, була правдивою окрасою свята. І. Г. декламував так, що зібрані слухали його, забуваючи зовсім на те, що декламується вірш, а мали враження, що декламатор оповідає подію, що йно ним самим пережити. Декламація „Як би ви знали пані“, одиноким зрештою в цілій програмі, відігала далеко від традиційних вже подекуди „заповнювачів дір“ у програмі.

Окрема увага належить хоріві „Львівського співачого гуртка“ під проводом п. Т. Купчинського, який запрошений Читайською, переплів програму свята рядом поезирик прозвукій, з котрих найбільше враження викликала пісня „Гамалія“. Ту саму річ чули ми на концерті Т. Шевченка в замарстинівській читальні ще в 1913 році в виконанні місцевого хору, однак п. Купчинський вивів її тепер так, що слухалося, як зовсім нову річ.

При тім нагоді слід зазначити факт, що п. Купчинський, будучи зі своїм хором між народ. (співає часто по читальних передмість) сповняє високо-культурну місію, бо даючи йому по місцевих виконанні пісню, ширить до неї любов і повагу між тими, що її досі не мали нагоди пізнати в правдивій красі.

На закінчення приходить нам з Ждем згадати про те, чого досі на Замарстиніві не бачилось ніколи, а саме — про дуже маленьку участь місцевої громади в святі. Святий світила пустками. Між зібраними не видно було навіть тих, котрим в першій мірі слід було прийти на свято. За мало говорити і кричати при кожній нагоді про свій патріотизм, треба передовсім сповняти те, що є сьогодні святом обов'язком свідомого члена нації, а саме шанувати її честь і славу там, де нам ще вільно це зробити. Марія М.

Зі спорту.

(Біг навапрестець.)

З першими огниками весни починається в усіх спортових клубах невпинна праця, рухливий життя. Кожний спортсмен радіє весною. Воля його уміляє від тинлих, холодних рухливих саль і виганяє на поле, на чисте повітря. Всі спортові клуби витяють день відпочинку природи ріжними імпресіями.

Спортове т-во „Україна“ привітала весну днем 4. IV. ц. р., організуючи біг навапрестець на віддалення 2,5 км. Соняшній весняний день стягнув до змагань 24 учасників з усіх львівських українських спорт. товариств.

Траса бігу: домівка т-ва „Україна“, вул. Суліського, вийня Цитаделю, перетинаючи вул. Педчинську на поле до стрийського цвинтаря доріжкою стрийського парку вийня на поле через Цитаделю на подіра домівки. Точно 10:30 розпочалась змагання, біг провадить з початку Кордуба, асуваючись зможі учасників на 20—25 метрів, але вже в половині віддає першество Жарському (І.), котрий біжить спокійно, без надмірного напруження. Решту учасників провадить кривою лінією Клишко, а за ним Білик та Кобзар. Тепер Жарському загрожують Клишко, зближаючись до нього поволі, систематично. По кільканадцять-метровій боротьбі першество одержує Клишко. Ситуація змінюється поволом на 200 метрів перед метою. Жарський вирівнює страчене. Починається боротьба між шми, Клишом і Кордубою. Фортуна змінюється для них ріжно. Жарський своєю довголітньою працею здобуває першество і перший добігає до мети в часі 7:31 (2,5 км.). Другий Клишко два метри за першим, третій Кордуба 6 метр. За другим, четвертий Кобзар, пятий несподівано Білик. Решта учасників прибула також у добрій формі. Спортове т-во „Україна“ заняло перше місце.

Вислід щодо часу загально дуже добрий, беручи ще під увагу терен болотистий та горбковатий, слід зазначити, що

з молодших учасників найкраще держався Кобзар, котрий при пильній і старанній праці здобуде в спортовім світі поважне значення.

Організація бігу добра. Треба висловити ширі признання виділові „Україна“ за безкорисну й важку працю для ідеї українського спорту. Передовсім головні товариші. Слезанопі, котрий увесь вільний час присвячує для добра тов-а.

На найближчу неділю організується біг за лисом. Може хоч тепер наше старше громадянство не буде байдужим дивитись на нашу спортову молодь і візьме діяльну участь у всіх українських спортових виступах.

Н. Миль-вич.

Посмертна згадка.

Иосиф Тисовечний, сениор українського купецтва з Станіславові, директор тинковної філії „Народної Торговлі“, член ріжних українських товариств, номер 28. березня ц. р. в 65. році життя. Був 40 років управителем філії „Народної Торговлі“, з того 25 років у Станіславові. Шле своє життя посвятив організації українського купецтва, виконавши ширій ряд фахівців. Був кілька разів відзначений за заслуги в ділянці купецтва, який час був також членом управи міста Станіславова. Осиротив жінку і дві доньки. Похорон відбудується при численній участі станіславського громадянства. В. И. П.

Ефрозіна Гоцька, вдова по Івані, догослітнім судовім уряднику в Перемишлі, номер 29. березня ц. р. в 74. році життя в Бушковичах, у своїй доньки Ольги, учительки. Крім неї лишила Помішниця двох синів, парохів в Давірках і Перемишлі. Третій син Омелья пострачений большевиками. — Рідня зам сів вінда на домовину складає 50 зол. на „Рідну Школу“. 1535 1—1

ОГОВОШЕННЯ.

Український Наддніпрянський Театр під дирекцією М. Бойко. Сянік Сала Утіха. 7. IV. „Вез вини вилізати і Концерт. 8. IV. „Віл“. 9. IV. „Ревізор з Питербурга“. 10. IV. „Дибук“. 11. IV. „Мазепа“. Театр виїжджаючи в турне на Горішній Шлях і Конфрєсіку складє сердечну подяку Громадянству, за щире і тепле відношення та підтримку. 7—7

Нуро Модиярства й ручних робіт устроє „Союз Українок“ у Львові. Курс починається 15. IV. ц. р. і буде тривати до 30. VI. ц. р. в пополуднях годинах. Оплата лизька. Зголошуватись до „Союзу Українок“ при вул. Рутівського 22, і пов. між 10—12 передпоя, де уділяється близшій інформації. — Головиний Виділ „Союзу Українок“. 1531 1—3

Дрібні оголошення.

ШКЛЯРСЬКА РОБІТНЯ В. Стельмах, Львів, вул. Ліндого 3, виконує всілякі шклярські роботи по низьких цінах. 1631 1—5

З БРАКУ Знакомства цено дорогого гошукую товариша життя, учителька з університетським образованием, літ 39, симпатична, з більшим пасогом. Любить діти, тому першество віддає адіншєва з дітьми. Річ трактується на серію. На аноніми не відповідає. Письмові зголошення до Адміністрації „Ціла“ для „Прага“. 1529 1—2

ОГОВОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

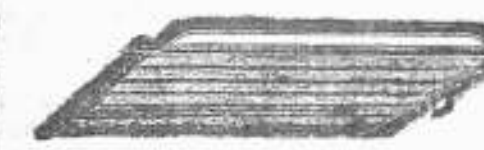
Видавництво „Червона Налина“ приступає до друку

„Історичного Календаря-Альманаха“ на рік 1927.

Редакція видавництва просить Шановних Авторів надіслати свої праці найдалше до 1. травня 1926. Гонорарі виплачується негайно по одержанню манускриптів та принятій їх до друку.

За редакцією видавництва: 1476 3—4

Л. Лепний.

Михайло Майки Львів, вул. Ліндого ч. 7, достарчає по конкурентних цінах з гарантією за штурку 28 ал.

Позір Самбірщина!

Загальні Збори філії Т-ва „Прогреси“ в Самборі відбудуться дня 12. IV, в салі кінна точно о год. 12. в пол. Прогреси цено дорогого усіх українських громадян, які інтересуються освітньо-організаційною роботою в повіті в особахности сімську інтелектуально, щоби вийти як найкраще слугувати у цих Зборах. — Організація філії Т-ва „Прогреси“ в Самборі. 1532 1—1

Найбільше витревалі, світової слави пневматини „MICHELIN“

що їх фабрична ціна знижена тепер 5 проц. 1423 а) поручає

ВИТОВД ТРАНДА

Авто-гараж і механічні верстати Львів, вул. Подлесного ч. 2.

ВАННИ тревалі шинкові зол. 25, деінде гірші по зол. 40.

1462 поручає фірма вансен 7—10

Адальберта Заяця

Львів, Осолінських 14. Тел. 40—22.

Рік освоення 1887.

Наиліпші годинники — НАИГАРНІЦЮ БИЖУТЕРІЮ

купуйте тільки у

1419 Львів, Марійська площа 5. 11—16

Надзвичайні Загальні Збори

(Зїзд делегатів)

„Союзу Українок“ у Львові

відбудуться дня 18. квітня ц. р. о год. 10. передпояднем в салі „Бесід“ при вул. Рутівського ч. 22, і пов. з тини порядком:

- 1) Відкриття Зборів і вибір Президії.
 - 2) Відчитання протоколу останніх Загальних Зборів.
 - 3) Організаційний реферат п. О. Ш., пароніч.
 - 4) Зити філії і сфедерованих товариств.
 - 5) Освітній реферат: п. М. Струтинської.
 - 6) „Шляхами жіночого руху“ реф. п. Н. Завадської.
 - 7) Внески і витрати.
- Головиний Виділ „Союзу Українок“ у Львові
Голова: М. Донцова. 1530 Секретарка: М. Мриціана.

Звичайні Загальні Збори

Кооператив „Любов“ в Ляшках завязаних

відбудуться в ведію дня 18. квітня 1926 на приходстві о год. 3. попол. в отом порядком Нарад:

- 1) Відкриття Загальних Зборів.
 - 2) Відчитання протоколу з попередніх Зборів.
 - 3) Справоздання Управи.
 - 4) Касове справоздання.
 - 5) Справоздання Контрольної Комісії.
 - 6) Вибір члена Управи.
 - 7) Вибір уступившого члена Надзірної Ради.
 - 8) Вибір двох заступників Управи.
 - 9) Внески Надзірної Ради і Управи.
 - 10) Внески і запита членів.
 - 11) Закінчення Зборів.
- Ляшки завязані, 3. квітня 1926.
Предсідник Надзірної Ради: о. А. Прухницький. 1529 1—1

Подяка.

Всім Вл. П. Урядникам копальні нафти в Биткові, що ведені гарним чувством до бован товарища, адвигнули бл. п. мужомі моєму Володимирові Секунді величаний пам'ятник на кладовищі в Биткові, складаю з глибини душі ширю подяку пера усім: Вл. п. І. Яремичеві як ініціаторов, душі цього діла і Вл. директорові В. Лодзьському за матеріальну і моральну підмогу в тижжі: Вл. П. Марієнові Гринькові, М. Александровичеві, К. Петрові, М. Бровковському, Е. Ісфайферові, Н. Гиньмалі, А. Гевінерові, Всеч. о. Королеві і громаді Битків за безітересовке відуплення площі ширю „Спасибі“. Битків, в Березні 1926 р. 1533 Жінка в родиню.

Ширіть наш часопис!

На сплати!

Львівська фабрика

сіток до ліжок

Присипайте передплату!

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 19, II. пов.
Конто почт. шл. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 4'50 ал.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7'50 ал., Німеччині 7'50
ал., Швейцарії 5 ш. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к., Ру-
мунії 150 лей, Болгарії 7'50
ал., Австрії 7'50 зл., Швейц.
адреси 1 зон.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Найліпші природні вина „народна торгівля“

1497 продаж лише 4—5
у Львові і II склада в краю.

За економічну відбудову.

В справі Української Економічної Ради.

Конкуруючим між собою європейським державам війна не принесла бажаного вислідку. Замість господарської супрематії одної чи двох націй в Європі війна привела до загальної економічної руїни. Найдосаднішим доказом цього є десятилітня армія безробітних в Європі.

Шал „побідних“ настроїв минув. І не сентимент був причиною запрошення Німців до спільного столу нараз над відбудовою Європи, а сила й економічна організація німецького народу.

Після програної війни Німеччина перейшла через горнило важких, навіть кривавих змагань за форму влади в державі. В часі пристрасної боротьби між партіями покликано до життя Державну Господарську Раду (Reichswirtschaftsrat), котрої завданням було надати напрям національному господарству і відбудувати зруйнований війною край.

Всі німецькі партії вислали до Ради своїх найкращих економістів. Економічні організації дали найспівіснійших теоретиків і практиків. Капіталісти, фабриканти, банкіри і великі купці засіли поруч робітничих, кооперативних та професійних організацій. Представники великих земельних власників і дрібних хліборобів стали до ради разом з заступниками міст. В праці над відбудовою батьківщини, з природою ворожі класи знайшли спільну платформу, один національний фронт відбудови і розбудови народного господарства, фронт повороту до давньої сили і значіння німецького народу. Однозгідність, спільність і єдність німецького народу на господарській платформі в першу чергу довели до того, що кінець кінців впади слова про те, що нема вже ні побідників, ні побджених.

Ми побджені, хоч не на полі бою, але всетаки побджені... Наша вужча батьківщина, західно-українська національна територія була головним і безперервним тереном боїв. Вона перенесла на собі всі страхотки і наслідки війни.

Відбудувати або бодай допомогти у відбудові зруйнованої країни польська держава не уважає своїм обов'язком. Замість відбудови зруйнованих сіл, вибудовано нові оселі для колоністів. Державна фінансова господарка (переміна корон на марки, девальюція, знову переміна марок на золоті і знову девальюція) знищила всіх горожан, зликувала наші передвоенні національні доробки, — наші здорові кредитові установи.

В найтяжчих хвилях повоєнної дезорганізації цілого нашого національного життя поєстав за починком інж. Юл. Павличковського при „Кравім Союзі Ревізійним“ у Львові — Комітет Організації Кооператива,

котрий поставив собі за завдання відбудувати, а радше створити кооперативну організацію для економічного підвищення найширших мас, для встановлення підвалин під національне економічне відродження. Дві тисячі кооперативних організаційних надбудованих і центрів — це неабиякий успіх в такому короткому часі. Однак і найкращий успіх на полі головної споживаної кооперації — це ще не цілість господарського життя народу, як це стверджує на святі патиліття об'єднаної Української кооперації її духовний провідник інж. Павличковський. Кооперативи жають великі завдання. Та в сучасний момент кооперація не є в силі перебрати в свої руки орудування цілим господарським життям народу, бо розквіт споживаної кооперації, починання продуктивної кооперації (молочарство), проблемки діяльності кредитової кооперації, лишають ще облогом всі ділянки народного господарського життя.

На нашій національній території ми є лише предметом експлуатації, ми є — на жаль — предметом, а не підметом господарського життя.

Створення умов самовистарчальності на полі фінансів, торгівлі, промислу та ремесла, плянова земельна політика, розв'язка kwestії безробіття і з ним зв'язаної еміграції і т. н. — ось способи, що ведуть до того, аби стати підметом господарського життя на своїй території, це імператив для поневоленої нації у її еманіпаційних змаганнях.

Коли наше народне господарське життя має стати заборомом національного розвитку, то у всіх своїх ділянках мусить бути кермоване одноцілою національно-економічною напрямкою.

На нашій національній території Жидівська Економічна Рада у Львові працює повною парєю для піднесення економічного добробуту Жидів, а тим самим для дальшого підпорядкування нас своїм економічним інтересам.

В час, коли всі народи світа узагають свій економічний стан підставою національного розвитку, думаю, що і в нас повинна би поєстати Українська Економічна Рада для плянового руководження цілим національним господарським життям. Рада повинна

складатися з представників економічних та культурних установ, професійних станових організацій, політичних партій і преси та індивідуально зібраних теоретиків і практиків господарського життя.

В цей незвичайно важкий для нашого народу час думаю, що і в нас не буде партійних чи там класових а радше станових ріжниць для створення одноцілого фронту відбудови і розбудови національного господарства.

В 1908 році тов. „Просвіта“ було ініціаторкою першого нашого економічного конгресу. Тепер наше життя вже так зріжничувалося, що зайвим може було би турбувати „Просвіту“. Може Кр. Союз Ревізійний в порозумінні з іншими установами взяв би на себе ініціативу та поробив вступні кроки в справі покликання до життя Української Економічної Ради.

Пекуче питання скоординування всіх національно-творчих сил для відбудови і розбудови нашого народного господарства дозволяю собі піддати під розвагу нашому громадянству, бо лише економічно сильним і організованим мусять сказати, що нема „побджених“.

— П. Павличковський.

Реформа Ліги Націй.

Понижте тільки можливість та здрогати.

Комісія складена з представників держав, що мають радити над поширенням Ради Ліги Націй, ще не почала своєї праці, а вже вся преса піддає поодинокі проекти, з якими прийдуть делегати до Женевы. Секретаріат Ліги Націй уже важить такі чотири можливості: 1. розглянути прохання всіх кандидатів до Ради Ліги однаково; 2. робити застереження щодо деяких кандидатур; 3. прийняти тільки Німеччину; 4. змінити не тільки Раду, але й всі основи Ліги. Четверта розв'язка є, здається, найбільшча дійсності, дарма, що проти неї йде Франція. Та всі попередні мають також противників. За реформою дотеперішнього „внутрішнього законодавства“ Ліги Націй промовляє в першій мірі остання невдача при формальності вступу Німеччини до Ліги. Коли юридичні знавці спільно з представниками держав заявлять, що в Раді сидітимуть тільки представники великодержавних організацій, тоді вони будуть приєвані до засудити поняття „великодержавності“, бодай на нині (якщо це на майбутнє); колиж вони не дійдуть до порозуміння в цьому пункті або змінять його, то тим самим змінять основи принципів женецького міжнародного трибуналу.

Абд-ель-Крім і європейський мир.

Франко-іспанські добрі наміри і труднощі.

Паралельно з оживленою воєнною акцією в Марокку, йдуть переговори Франції та Іспанії з Абд-ель-Крімом. Франція та Іспанія є покищо в кращій ситуації, ніж у липні минулого року, коли Абд-ель-Крім відкинув їх умовини. Тому сподіюється тепер уступок з його боку. Переговори нелегкі тому, що на боці провідника Ріфенців є сила симпатиків ріжних національностей, бувших військових, дипломатів та агітаторів, які використовують його боротьбу для ріжних цілей, до особистих ажлочно. Ця їх співпраця не є суперечна зі симпатіями для визвольної боротьби Ріфенців. Франція та Іспанія признаються нині до своїх помилок, які були наслідком акції веденої виключно військовими, а не політиками, які добре знали би середовище війни, його настрої та силу противника. Війна в Марокку здеморалізувала французько-іспанські війська, самого Абд-ель-Кріма, а головне племена, які по черзі ставали на боці Європейців і Абд-ель-Кріма. Нині французько-іспанський спільний штаб лякається, що підписавши мир з Абд-ель-Крімом, не матиме справжнього мира, бо вплив полководця Ріфенців не йде так далеко, що би він міг виступити від імені всіх племен. А входить в переговори з поодинокими племенами ніяково. Ріфенцям пропонують широкую автономію, під духовним покровом мароканського султана, на умовах роззброєння і контролю цього роззброєння. Саме цей останній пункт найважче перевести, бо він є прикритим засобом, що йде в розріз з свободолюбним характером і воєнними святими традиціями мароканських племен.

Французько-радянські довги.

Сумнівні п'ява чужинців у С. Р. С. Р.

Заступник голови радянської делегації, що веде переговори з французьким урядом у справі передвоєнних довгів російської держави, відїхав до Москви, що би передати своєму урядові французькі умовини. Французька делегація вважає надто малою запорукою складення 25 мільярдів як гарантії сплати довгів, з тим, що СРСР. мав би ще одержати за це довгоречинцеву позичку. Французи ставлять як умовини дискусії такі пункти: 1. Означити за взаємним порозумінням повну суму передвоєнних довгів; 2. Означити речинцев, до якого вся сума повинна бути сплачена разом з процентами; 3. Зобов'язати радянський уряд, що би він у щорічний бюджет поклав означену цифру на сплату передвоєнних довгів. Голова французького міністерства торгівлі доходить до дуже песимістичних висновків з юридичного погляду. Переглянувши основне радянське законодавство, каже, що чужинці з держав, які не підписали торговельних договорів з радянським урядом не матимуть у СРСР. ніяких

Red. ces. „Dilo“ Pr. 158/26. W imieniu Rzeszypowolonej Polakiej sąd okręgowy karay jak trybunał prawowy we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury Państwowej, że treść szwarcistwa „Dilo“ Nr. 73 (10746) z dnia 2. kwietnia 1926 roku pod tytułem: 1) „Krow“ w zawoici, 2) „Lust z beta“ od szwarcistwa Polaka włada... do końca tego artykułu zawiera wiadomości zgodne i występek z §§ 65 a) i 305 a z ad 2) wiadomości zgodne i występek z §§ 65 a) i 305 a k. p. n. p. n. dokonał w dniu 2/4 1926 konfiskatę za naruszenie prawa i zarządził natychmiastowe zniszczenie całego

go nakładu i wydał w tymże § 483 p. k. zakaz druku tego szwarcistwa i nakaz zniszczenia tego szwarcistwa. Zarządca wykaże się nakazem odpowiedz. redakcyjnym tego szwarcistwa, by oszczeszenie natychmiast umieszczone okracanie w najblizszym numerze i to na pierwszym stronie. Niewykonanie tego nakazu postęga za sobą występek z prawa przewiazane w § 21 nat. druk. z 17. XII. 1902 sz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zażeszenie za przekroczenie na grzywac do 400 zł. — Lwow dnia 4. kwietnia 1926. Lwów.

прав. Ті, що підписали такі договори є зрінені в правах з радянськими громадянами. Але що права радянських громадян зі становища таких держав як Франція майже не існують, отже торговельні відносини чужинців у СРСР, є дуже сумнівної вартості...

Зміна грецької конституції.

Поширення прав президента республіки.

Одночасно з вибором Пангало-са президентом республіки, намірений диктатор приготував зміну законодавства, щоб мати свободніші руки у правлінні. Урядовий денник оголошує декрет зміни деяких пунктів конституції. Президент республіки матиме право розпущати парламент. Коли під час парламентської сесії уряд раз одержав призначення довіря, то не можна після цього заявляти йому недовіря на цій самій сесії. Це може торкатись тільки поодиноких міністрів, але не годі, коли уряд з міністром солідарний. Президент республіки може під час кожної парламентської сесії домагатись голосування в справі довіря для себе.

До характеристики польської пропаганди.

Пос. Хруцький — комуніст.

Парижська „L'Ere Nouvelle“ з 29. березня принесла отсю відомість:

Польща домагається місця в Союзі Націй. Комісія закордонних справ польського сейму рішила 19. березня 1926 прийняти до відомості задоволення Схизинського про останнє зібрання в Женеві. Денний порядок з відомостями довіря Схизинському навіть не піддава під голосування. Опісля комісія 25. березня проти одного (посла Хруцького, українського комуніста) прийняла резолюцію, щоб Польща далі домагалася постійного місця в Раді Союзу Націй.

З приводу цієї відомості я вислав до редакції „L'Ere Nouvelle“ пояснення, в якім говорився:

Відомість, яка походить очевидно з польського джерела, що пос. Хруцький є український комуніст, не відповідає правді і має тільки за мету обезсилювати його голосування. В дійсності пос. Хруцький належить до української партії, яка визнається „Українське Національно-Демо-

кратичне Об'єднання“ і був головою Української Парламентарної Репрезентації в польській сеймі. Він голосував проти наведеної резолюції.

Проф. д-р М. Лозинський.
Прага, 3. квітня 1926.

Ще про стрийські події.

Генега події та їх парабі.

З певних джерел дістаємо долаткові інформації про трагічні події в Стрию. Виявляється, що на початку 1926 р. стан безробітних у Стрию внісся 1400 людей. Ця кількість зменшилася скоро на 300-400 людей, що дістали працю в тавтаку і при магістратських роботах. При кінці березня число безробітних внісся 700 душ.

На магістраті ні старство не спішилися з допомогою для них. З дня на день оголошувалася дел гати безробітних до магістрату і до старства з домаганнями засобів до життя. Старство обіцяло допомогу, але для більшої певності відіслало делегації до магістрату а магістрат вислав до старства, абі зволікав з вирішенням справи в безкоштовності, заявляючи напевно, що не має ніяких фондів. На протязі цілої зими магістрат видав безробітним допомогу тільки один раз: по трохи дров, по кілька кількограмів мукі і по 14 зол. на родину. З державної допомоги для безробітних користало загалом 42 робітники.

Виголоджені та доведені до розпачу безробітні збиралися в льокалах професійних спілок і радили нид виходом зі свогоного подвження. На день 17. січня скликав ком тег безробітних і спілку професійних спілок до Стрия зїзд комітету безробітних професійних спілок з цілою підкарпаття, щоб призначити над подвженням та виробити план поступучача. Старство забороило зїзд, а також не дозволило на аче. Все це оїурювало безробітних та настоювало іх дуже песимістично і підбавало вську надію на ратунок. Робітничі делегації дали ходили по всіх інстанціях, писали і слали меморіали, але з усього того не було ніяких наслідків а висилані почтою меморіали якось пропадалі. Безробітні домагалися, щоб рада професійних спілок дала інтервенцію. Та інтервенція не помагала Раді рішати скликати віче, бо між безробітним почав ширитися т.ф. У відповідь на заходили скликання між влада розказала Раді професійних спілок.

Професійні спілки заперестували проти того і згласили спільне віче на день 14. березня. Старство прийало зголомшення до відома, а коли все до піз було підго-

товане, тоді влада його заборонила. За мотиви подав заступник старости Згола, що на віча видало воєнство заборону.

По тім ісім появилося серед безробітних велике невдоволення та роздривня. Тут уже не дармувала п.ліція та окур. Жили всіх безробітних належною опікою та переводили безпастанні ревізії. Професійні установи вислали до міністра Земельного телеграму, в якій протестували проти надмірної поліційної опіки.

Дня 30. березня відбувся знов збори безробітних, на яких ухвалено вислати делегацію до старства і домагатись негайного виплатлення допомоги, припинення переслідувань, відмови проїзду завізниками для підшукування роботи і макінеш на тиску на дирекцію тавтаку Гредля, щоб вона прийняла до поаші ще деяке число безробітних, та вітину на магістрат, щоб почла публічні роботи.

Делегація мала зі собою рівночасно виказ безробітних у числі 700 душ. Старство прийало делегацію і меморіал та обіцяло виконати всі домагання. Делегатам казано прийти по відповідь в середу 29. березня.

На другий день зібрався безробітні в робітничому льокалі та ждали на відповідь делегації, що пішли до старства. Старство відіслало делегації до магістрату, а магістрат заявив, що не має грошей. Дізнавшись про таку відповідь, безробітні рішили йти всі до старства. Число маніфестантів не переходило поза 200 учасників. Між ними було досить жінок і дітей. Безробітні ввійшли до старства і застали там Згоду. Його окружили та прохали домагатись виплати. Наразя появилася поліція, що була укрита в будинку і почала навіпати на безробітних. Ці останні бігли коблями і спиками на сильню з поверху на папер в великому роздривні адержали до бюр і почали шити улаждження. Поліція віддалася іх вининути на папер. Демонстранти мали перед собою поліцію, а за собою інших демонстрантів, що не давали їм виходу з будинку. Поліція ужила зброї та почала стріляти в товпу. Та частина демонстрантів, що була перед будинком, почала обкидавати камінням будинок. Накинеш наслідком стріляв почали безробітні тікати з будинку. Поліція вибігла за ними і стріляла за утікаючою товпою. Інформації про те, що є ранені полішанти, не відпо-відують дійсності. Ні одного раненого полішан не було. Один убитий мав рану від кулі, мав проколотий багнетом груди і розтяте теж багнетом черво. Отже поліція не тільки стріляла, але й колола.

Наслідки тої стоїлимих відоми. Впало 12 трупів, переважно українських робітників. Потім почала поліція переводити масові арештування.

Організаційний рух.

Повітовий зїзд Об'єднання в Ширеші.

Дня 1. квітня ц. р. відбувся в Ширеші зїзд відпоручників громад судового повітового. Не зважаючи на дощові дороги, в просторій салі чл. „Об'єднання“ зібралось 68 найвідоміших громадян, представників 32 громад (на зїзді 39). Крім 6 священиків явилися на зїзді майже самі селяне.

Зїзд отворив іменем ініціативного комітету місцевий адвокат д-р Б. Савчака. По президії вибрано: о. Мисаричка, місцевого пароха, Івана Ісигера, господаря з Підзамків Степана Книся з Острова.

Реферат про потребу політичної організації і програму Національно-Демократичного Об'єднання вголосив голова повітового Комітету на політичний Львів п. Л. Шинський. По короткій річній дискусії головною підкомітетом на судовий округ Ширеш, зложеного з 5 осіб, вибрано одноголосно о. Араб Савчака.

Слід замітити, що зібрані селяне видалили велику зацікавленість громадськими справами; виголошували відомості на часевні запити для праїни збори делегат п. Ліцянський, зазначаючи участь зїзду до широкіх прав на об'єднанні політичного життя в Ширеші.

Повітовий зїзд УНДО в Городку.

Городок, 3. квітня 1926.

Дня 6. квітня ц. р. відбувся в Городку Повітовий Народний Зїзд УНДО. Іменнатиими красками привбаво сала „Самомочи“ назовилося на береги днішними 25 громад (на 27 запрошено) пророскошного судового округу. Присутні самі селяне. Побіч них сімко співпівали і делегація городських міщан. Делегати кількох громад привезли з собою та писемнені повноваження і печатками на доказ, що їх, а не кого иншого вибрано громада як делегація.

Зїзд відкривав іменем ініціативного комітету д-р Ст. Біляк, який представив сучасне політичне й господарське положення нашого народу під Польшею, як так окремо обговорював політичний стан округу й кінчить пазивом до вибору президії. В склад президії зїзду ухвалили бувший полешан духовник У. С. С. Федиский як голова. Мав за Телюки Пилип Варшавський заступником. Андрій Вергун за секретаря. Предсідник зїзду о. Федиский вказує на вагу зїзду і представляє вірним делегата Центрального Комітету У. Н. Д. О. зі Львова п. Олексу Черкавського, уділяючи йому голосу.

Сля реферату виказалася жива дискусія. Забирало голос багато бесідників, які допозували й доповняли реферат відомими фактами з їх найближчого оточення, а які то події промовляли за комуністичною політ. організацій. Між іншими довшу промову вголосив о. Федиский, а далше п. Василь Бабій, Філіп Варшавський, Іван Гуль, Микола Герасимович, Іван Котилук, Іван Філіпів, Адам Каравський. Слова шкільна, закінчили

Лист з села.

(Продовження)

Господарське положення села не лише незавидне, не лише катастрофальне, але в теперішніх умовах без найменших перспектив. Однак всетаки мусить бути якийсь вихід, це одно: еволюційний чи якийсь-будь инший. Заходять тільки питання, чи нам слід безучасно придивлятися природному розвиткові подій в напрямі катаклізму, чи ставити чоло господарському розкладові, з яким в парі йде всякий инший розклад і занепад умовий, культурний, політичний і фізичний? Іншими словами: чи в нашому інтересі є прискорення соціальної революції, чи її відсунення на дальший план?

Кожна революція є катаклізмом. Вона очищує атмосферу, але — як кожна елементарна стихія — нищить також величезні вартості. Соціальна революція є найстрашнішою з усіх революцій, а при тому її керма під ідеологічним і дієвим оглядом не все спочиває в надійних руках. Та не в тому річ. Справа ускладнюється чим иншим. Ніхто з усею певністю не може обрахувати хвилі вибуху революційної стихії. Вона може прийти нежданно, її серед постійного наростання революційних настроїв може викликати якась, з першого погляду незначна, причина, а може статися так, що стан непевності положення може продовжуватися в безконечність. Розуміється, продов-

ження теперішнього стану, стану господарської і всякої иншої декаденції, фатально відбивається на нашому селянстві. Є це перехідний стан між життям і смертю, стан нужденної вегетації, який криє в собі безліч небезпек найрізноманітнішого характеру, і то небезпек, що поважно загрожують нашому національному організмові.

Маючи те все на увазі, слід хоч частинно ставити чоло господарському розкладові і занепадові. З тією метою слід, на мою думку, в теперішньому моменті змагати до розв'язки двох головних питань: малоземелья і безземелля та перенаселення. Щодо першого питання, то невідкладно треба змагати до побільшення селянського стану посядання, слід використати всі можливості, щоб притупити ворожогострє вістрія тзв. земельної реформи, звернене проти нас. Гішим союзником в цьому є нещасливий закон про „земельну реформу“, який настроїв проти неї земельних власників і в значній мірі відвернув їх від польських „реформаторів“. Діючи переважно скликається до безпосередньої парцеляції, гімея небезпеки, щоб під тим оглядом не ступили зміни, бо польська держава не може віддати нічого иншого запропонувати поза наперовами одидачними. А діючи погребують готівки. Нашим обов'язком уявляється порозуміння з дідачними (польськими і жидівськими) щодо переведення парцеляції. Одно лихо, яке спугує тепер нашу інциденту — це недосдача готівки. Тут не маємо иншого виходу, як звернутися до на-

ших американських братів за кредитом. Ця справа досі виявилася безвиглядною, а однак треба робити дальші заходи. Очевидно, мусимо зі свого боку дати Американцям повне забезпечення. Коли сьогодні американські Жиди приходять галицьким Жидам з 400 мільонами доларів кредиту на торгівлю, то чому не малиб наші земляки дати нам кредиту на землю?

Парцеляція може на якийсь час притупити гостроту земельного голоду. Але цього мало, бо колиб навіть вона вдалася якнайкраще, то всетаки селянська маса не буде насичена землею, хоч би в одній десятій частині. Треба отже підготувати відділене населення з землі до ремесла та подумати над безпосередньою еміграцією.

Фактом є, що в наших селах нема добрих ремісників, і фактом є, що часто ті ремісники є чужинцями. А прещя кожне село потребує доброго шваца, кравця, коваля. Можна сміло тавердити, що в наших селах під Польшею є ще місце на яких десять тисяч ремісників. Треба тільки виховати перші кадри ремісників наскрізь кваліфікованих. Селінство не в силі цього довердати власними засобами. Ізну мусить прийти з допомогою інтелігенція чи то творенням і удержуванням ремісничих бурс, чи перебранням на себе удержання ремісничої молоді в инший спосіб. Може навіть відчужо би тягар удержання тієї молоді, беручи сільських хлопців, що вчать ремесла, до себе в хату. (Правду кажучи, кожна ін-

телігентська сім'я в місті без наймирніших зусиль може дати в собі пристановище одному ремісничому учневі. З цього була би велика користь. Приймаючи в свій домашній круг сільського хлопчину, наша інтелігенція не лише творить свідомі ремісничі кадри для сіл, але й булаб зближена і звязана з ними. В інтелігентській хаті скрий матеріал села ошліфозувався б не підпадав би під чужі впливи, був би не лише а похощення й віроісповідання, але й духа українським. Гимсамим зникли би та перегорода, яка ділить нашу фальшиво-аристократичну інтелігенцію від демократичної маси. Ні який випадок є це справа, на якійою слід застановитися.

Про еміграцію багато в нас висловлюється, але мало що або й воєнничого не робиться в тій справі. Селян притягає Велика Україна. Є це наскрізь здоровий інстинкт. Вони не можуть зрозуміти того, чому над Чорним Морем є місце для Жидів, а нема його для українських селян — тільки тому, що ділять від великоукраїнської території ідеальна смуга, нарисована і Ризі на мапах ольшозидівських і польськими дипломатами. Та й волише над Чорним Морем, але й на Кубані та на Закавказ'ю з відами землі, які ждуть рокошних рук. Буду довше розводитися над справою еміграції, ої моїм завданням звернути тільки побіжно увагу на оолічки нашого села і виказати напострої і думки, що ворущають наше селянство.

(Продовження буде)

АГРУМІНА природний цитриновий екстракт, застосується цілком свіжою цитриною, до чаю, лимонади, калупи, борщу і т. п.
Пешеход, здорове, смачне, практичне.
1247а. Мадайте у всіх складах 23-75
„Народної Торговлі“.

форма, громадські комісії і їх господарка — ось тема, з якої бесідники виступили. Внесений про потребу й компетенції політичної організації. Замітним був голос присутнього на сніданні Поляка Антона Чайковського з Подлян, котрий, ствердивши, що українське населення знаходиться в іншому положенні як польське, виступив на користь організації.

Опісля п. Олекса Черкаський забрав другий раз голос і пояснив зібранню значення, ціль і програму Українського Національно-Демократичного Об'єднання. Відтак у дискусії, в якій підсумок треба було о. декана Роздольського, вирішено приступити до вибору Помітного Народного Комітету. Головою обрано одноголосно д-ра Степана Біляка, а за ним у Городку, членами: о. дек. Роздольського з Городка, Василя Бабія з Городка, Миколу Ісмаїловича з Речкан, Коноверга з Ізяславки, о. Ф. Федиского з Любима Мала, Григ. Шмагала з Любима Великого, Іосифа Андрушкова з Городка, Ів. Гуля з Добровиці, Івана Борщовського з Браткович, Іосифа Кавіра з Угеречі, а як заступників: Івана Павличка з Заштанович, Миколу Коса зі Старики і Мих. Салковича з Чунева.

Повітряний голова подякував присутнім за численну участь і повагу, з якою вони ставилися до наради, вказав на завдання партії в повіті і виступав за творення на місцях громадських організацій. Після відкриття народнього гніму піднесені душі учасники розійшлися.

Присутній.

Ремісникам під увагу.

В справі доповняючо-фахового курсу й іспитів для ремісничої молоді.

Пригадую інтересованим, що останній державний фак.-допов. чотиритижневий курс у Львові закінчується в понеділок 12. квітня 1928 р. в будинку школи св. Анни при вул. Казимірівській (про цей курс була згадка в ч. 69. і 72. „Діла“). Буде це вже останній курс того року.

На будуче будуть утворені у Львові, Станіславові, Тернополі і Дрогобичі спеціальні комісії, що переводитимуть іспити з теоретичної науки з учениками-термінаторами всіх фахів з менших міст, містечок, передмість і сіл, себто з таких місцевостей, де нема фахово-доповняючої школи. Обсяг науки буде далеко ширший, як на вище згаданій курсі. План науки при тих нових — так сказати — приватних іспитах для ремісничих термінаторів буде менше-більше скороченою програмою фак.-допов. вечірньої (промислової) тритижневої школи. Це ще урештою не є устійливе. Про можливість заведення таких іспитів згадував я в статті про зимові курси, поміщені свого часу в „Ділі“. Не жаль, у нас дуже мало основано таких ремісничих „зимо-вих курсів“. Пригадую при тому ще раз і те, що ладиться проєкт промислового закону, на основі якого ті майстри по містечках, передмістях і селах, що не будуть мати скінченої фахово-допов. школи та відповідного знання, не матимуть права тримати учеників-термінаторів, а можуть держати тільки чепляків.

З усього того видно, що невизначений теоретично майстер буде підлягати (мислові категорії) і не піддержити конкурсу з таким майстром, що побіч практичного фахового знання, буде мати й теоретично-фахову науку.

Новиною є також іспитова комісія при Торговельно-Промисловій Палаті (Izba Handlowo-Przemysłowa) у Львові, де можуть здавати іспити на челядників ті ремісничі термінатори всіх фахів, що ремісничу практику відбувають (згл. відбули) в таких місцевостях, де знаходяться корпорації дотичних фахів, але де при тих корпораціях нема іспитових комісій. — Інші часописи прошу це перепарувати.

Танчановський Мисиф.

Біржа.

Америк. дол. 9:12 — 9:15 канад. дол. 8:00 — 9:00, чеські кор. 0:24:00 — 0:24:50, лев 0:4:00 — 0:4:20, франк фр. 0:29:00 — 0:30:00, фр. швейц. 1:68 — 1:70, англ. фунт 40:00 — 41:00.

Золото. 20 кор. 33:50 — 34:00, 20 франк. 31:00 — 31:20, 20 марк. 39:00 — 40:00, 10 руб. 42:00 — 42:50.

Демонстрація безробітних під міністерством праці.

8. IV. гурток около 200 безробітних зібрався у Варшаві під будинком міністра, долі і сусп. опіки

Надзвичайна
Великодня
ЗНИЖКА
:: ЦІН ::

ВЗУТТЯ

Дель-Жа

голосно демонстрував, домагався, щоби мін. Земєнський прийняв делегацію. Мін. Земєнський заявив, що делегацію прийме в п'ятницю, під умовою, що не будуть демонструвати.

Відповідь не вдовольнила демонстрантів. Вони вибили кілька десятків шиб у мін. праці. Більший відділ поліції розігнав демонстрантів, що старалися опісля йти під сойм. Тут також розігнала їх поліція. Арештовано кількох організаторів демонстрації.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Бріан не підписав фр.-рум. договору.

Проект французько-румунського договору на взірць фр.-чеського і фр.-польського розбився. Бріан рішуче відмовився підписати такий договір і всі заходи рум. уряду, щоби Бріан змінив постанову, були безуспішні. Бріан заявив, що не підпише не з принц. причин, але тому, що підписання такого договору могло би викликати в Англії й Америці дуже некорисне враження, начеб Франція хотіла заключувати з євр. півд.-сх. державами договори на основі побідників проти побджених.

Промова Мусоліні.

У палаті Літторіо на святі представлення новому директоріатові провінці. секретарів фаш. партії Мусоліні в довшій промові заявив м. и., що слід удержати фаш. партію в повні сил і життя. Партія мусить зробити їй нарід фашистським відгори до долу. Уряд є найвищим висловом теперішнього устрою, тому все, що походить від уряду є фашистське. „Вже давно похоронили ми півліберальний устрій. Ми виграли битву в краю і можемо ствердити, що давній партії віпхнуто на бездоріжжя, а давній устрій розкладається. Наша битва ще не виграна поза границями краю. Заграницею боротьба тяжка і стається все тяжшою. Представляємо в світі нові принципи. Репрезентуємо антитезу світа демократії, плютократії і маонства. Це франц. нарід доказав 1879 р., що нині доказала фаш. Італія. Не треба дивуватися, що весь світ є проти нас. Боротьба тяжка але заманлива. Я не оптиміст, бачу перед собою труднощі, але це не повинно пригноблювати, а додавати гордості. То фатальне а разом величаве, що кожда тріюмфуюча революція має проти себе весь світ. За девізу мого життя поставив я собі: „Жий у небезпечі!“ Заявляю вам, як бувший учасник війни: Коли йду вперед, ідуть за мною, коли відступаю збийте мене, коли вмиру, помстят мене“.

Новий югосл. уряд.

Король Олександр поручив мін. сусп. робіт Узумовичеві утворення нового уряду. В склад уряду входять члени попереднього уряду за винятком Пашича і мін. скарбу Стоянвича. Новий прем'єр Узумович (з рад. партії) обняв тимчасово керівництво мін. фінансів, сусп. робіт член рад. партії Вуйчич. Новий уряд вестиме далі політику основу на сербсько-хорватським договорі

НОВИНКИ.

— **Конфіскація.** Вчорашнє число „Діла“ сатило в р. жинх м. с. ж. б. жинх п. жинх. Конфісковано в ньому закінчення статті „Підліскови підсумки“ і п'ять місць із заголовком включно зі статті на другій сторінці. Це 36-а чергова конфіскація нашого органу в цьому році.

— **Особисті в.сти.** Цілюсь з українським громадянством, п. жинх м. с. ж. б. жинх п. жинх. Що наш славний героїчний тенор, п. М. и. х. а. і. л. о. Г. о. л. и. с. ь. к. и. й, заявляючи на постійне до варшавської опери. Польська й німецька критика на Шляську і в Познаньшні, як також критика варшавська висказуються про голос нашого земляка самими суперлативами. Найбільш успішні мав п. Голіський в операх „Ада“ і „Кармен“. Бажаємо нашому землякові на новому місці як найбільш успіхів.

— **З львівського університету.** Д-р Леонтій Максимович докторат, що його отримав у Грацу, у львівському університеті. — Дня 27. м. м. відбулася у львівському університеті промова пані Володимири Лес-Гасюкової, дружини сотника-лікаря У. Г. А. бл. п. д-ра Гасюка, на докторі медицини. З цього приводу її знакоми зложили замітку в газеті „Громадський Голос“ на „Рідну Школу“.

— **Премія Українцям за медичну працю.** Товариство чеських лікарів у Празі, в якому концентрується наукове життя чеської лікарської спільноти, розділює кожного року премії з різних фондів імені визначних мужів чеської медицини за наукові праці з царини практичної і теоретичної медицини. Цього року прозвано премію з фонду імені проф. Гливи в сумі 1000 чеських корон нашому землякові д-ру І. Х. Ортинському, асистенту патологічно-анатомічного інституту Карлового Університету, за працю „Причини до вченя про каріозні зміни в зростковому організмі та тонкої кишки“, опубліковану в „Часописі чеських лікарів“.

— **Внесения смертного присуду.** Ско-го часу ми подавали, що Василя Філаса з Лубкова, рядовика 19. полку, львівський окружний суд засудив за державну зраду, як винного в придуванні жовнірів та члених осіб для таємної організації, що мала приготувати повстання проти польської держави, на кару смерті. Найвищий військовий суд у Варшаві потвердив присуд, але з огляду на лагодячі обставини (не було наслідків цієї акції Філаса) замінено йому кару на 10 літ тяжкої в'язниці.

— **З театральних справ.** Дир. Іос. Стадник заявив за реорганізацію театру, поставивши собі за мету відновлення репертуару і введення на сцену нових акторських сил по необхідній підготовці їх у фаховому знанні, щоб через те відновити колишню добру нашу громадянства до свого театру. Покищо цей театр даватиме вразкові вистави драми й комедій літературної і сценічної вартості. В найближчому часі появляться на сцені драма одного з найбільш талановитих молодих наших поетів з Наддніпрянщини, Я. Мамонтова: „Над безоднею“, справжній перлина української драматичної творчості, комедія відомого драматурга Р. Бракка: „Правдива любов“, і одна з найкращих п'єс Анського (автора „Дибка“) п. з. „Ден і ніч“. — Прем'єра драми „Над безоднею“ буде у Львові в другій половині ч. и. У виставі візьме участь п. и. С. Федоренко. — Щоб дати споможіння провінції познати високу літературну й артистичну вартість згаданих творів, театр І. Стадника відішле з ними й інші більш міста.

— **З діяльності т-ва „Плай“.** Другі загальні збори українського туристично-краєзнавчого товариства „Плай“ у Львові відбулися 21. березня ч. р. при участі 41 члена. Справоздання з діяльності товариства за минулий адміністративний рік було надруковано в „Ділі“ з 21. березня. В дискусії висказано ряд дезидератів у справі прогульок на новий сезон. Так піднесено справу будови туристичних захистів у горах і улаштування прогульок на Поділля й інші сторони краю: збирання топографічних матеріалів; подолання прогульок й ш. На зборах виступав виступ у такому складі: голова д-р Станіслав Старосольський; члени виступу: д-р М. Кордуба, д-р І. Копишечин

Ю. Мудрак, д-р О. Дашкевич, Е. Соляський, І. Гладкович; заступники: С. Пашкевич, А. Охримович, К. Паньківський; контрольна комісія: Станіслав Стеблешевський, В. Гуківський, М. Чепельський, заступники: Д. Корелєв, Т. Воевідка.

— **Забезпечення Львова.** На польський Великдень видала влада розпорядок, що би діти не стріляли для звеличування свята, бо така традиція кінчиться значною жертвами. Та одночасно ця сама влада мало журиться небезпечною, яка загрожувала місту під муніципальних складах за львівською рогацією. Позавчора мешканці міста могли бути свідками видовища гідного землетрусу. Від іскор з паровозу, що їжав на Клепарівським залізничній шляху, загорілась трава недалеко складу з вибуховими матеріалами і не багато бракувало до вибуху цих складів. Може міська рада має намір дати таким робом заробіток архітектам, скульпрам і похоронним підприємцям?

— **По широкому світі.** У Кадкуті прийшло до нових вуличних боїв між індійцями і Магометанами: 35 убитих, 400 ранених. — В Еспанії уряд з королем витав святошно летувати, які перелетіли через Атлантичний океан. — Більш сотки американських списків запротестувало перед урядом, щоби підписувати торговельний договір з Туреччиною, яка віривала стільки християн, одначе Вашингтонські економісти заявили, що американські інтереси є сильніші від таких почувань. — Американський міліардер Форд підписав угоду з радянським урядом, що вибудує на території СРСР, величезну фабрику автомобілів. — Останніми днями на всю північну Америку апали великі сніги, з хуртовиною, і спричинили величезні шкоди: такої пізньої зими не пам'ятають від 100 літ. — Євразійське місто Севіла вибухнуло канал, завдяки якому воно стає пристанню. — Найдено трупа відомої російської співачки Юрійєвської, яка в грудні мин. року виїхала з Берліна і щезла безслідно в Швейцарії; вона втонула в Адермат, скокнши з т. зв. „Фортісської моста“. — У місті Сен-Луїс (Зедлені Держави) від грому загорілись склади нафти Товариства Ойл Компані і згоріло 3,700,000 бочок. Такої страшної пожежі не знають в історії нафтового промислу. — У Панамі відкрив величезні копальні золота; вони є більші від усіх дотеперішніх у південній Америці. Відкриття зробили Англії.

— **Некрологи.** Помер визначний французький письменник Густав Джеффа, ур. в 1855 р. у Парижі. Був він головою „Академії Гонкурів“, незалежного товариства, створеного в опозиції до офіційної „Академії Безсмертних“, що призначало щорічно нагороду за оригінальні твори. Почав працювати як журналіст у часописі Клемансо „Справедливість“ і там звернувся у перше на себе увагу своїми оригінальними фейлетонами, які видавав окремими книжками. У перших повістях змалював народне життя: долю робітничої родини під час війни 1870 р. і історію революціонера Бланкі. Та найбільшу славу здобув собі Джеффа як критик мистецтва, видавши 8-томове „Артистичне життя“ і „Европейські музеї“. Вся нова школа артистів Моне, Карієр, Дега, Біссаро, Рафаелі, Реноар, Сіслей та Роден завдячують йому чимало в перших початках своєї праці. Джеффа був директором музею „Гобелінів“. — Помер у 88 р. життя один з найвизначніших німецьких „жизнів“ німецького промислу Август Тіссен. Поруч Крупа він був один з перших, який умів гти за потребами міно зміної напруги і вдержатись у важких хвилинах економічної катастрофи, притягуючи до своїх компаньйонів американський капітал. — Помер віденський професор університету юрист д-р Франц Кляйн; бувши міністр справедливості.

— **Середньовічні перемини.** Паризька преса править, ніякиту величезну новинку. Саме на Великдень відіде з пристані Ла Пайє, недалеко Рошфор, корабель „Ла Мартинієро“, який вивозить за суджених злочинців на т. зв. Чортівські острови і до Французької Гвіни. Злочинців є 680. Усе це люде не менше небезпечні як місце їх заслання. Влада, яка висилає їх, не має довіри до сил вартанків і починає злочинців у великі залізні клітки по 120 осіб. Жорстокі засоби на випадок бунту в'язнів нагадують середньовічні кари. Преса твердить, що такий корабель є майбутнім останнім, який виїде з французького побережжя, бо всі партії підпи-

З «публіки» виділяють: Спідки, Ціло, Львів, Ринок, д. 10.

Діло

виходить щоденно передполуднем

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10, II, пов.
Ковто почт. шл. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.
Рукописи не повертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 4'50 зл.
за границею:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фл.,
Італії 7'50 зл., Німеччині 7'50
зл., Швейцарії 3 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к., Ру-
мунії 150 лей, Болгарії 7'50
зл., Австрії 7'50 зл. Зміна
адреси 1 зл.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ціна
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Чи Ви пам'ятаєте, „Народної Торговлі“
продають на свята дріжджа, муку, вина і
прочі споживчі товари.

Забута ділянка.

Співки дрібного кредиту сист. Райфайзена.

Наша кооперація виявила в остан-
ніх часах помітний розмах, намага-
ючись стати сильно на ноги, не
зважаючи на те, що не користуєть-
ся вона ніякими з тих джерел, з
яких черпає їх обильно польська
кооперація. Правда, недостачу ви-
гідного кредиту відчуває наша ко-
операція не раз дуже болючо, але
саме ця обставина призводить її
в життєвій практиці до провадження
засади самовистарчальності. Всі
наші кооперативи об'єднані організа-
ційно і під контрольним оглядом у
Ревізійному Союзі українських ко-
оперативів. Найкраще поставлена спо-
живча, господарська і виробнича
кооперація (Маслосоюз), натомість
слабше представляється кредитова
кооперація першого ступеня. І це
зовсім природне та зрозуміле, бо
в нинішніх часах за дешеві кредити
дуже важко, а українським коопе-
ративам їх досягнути майже немож-
ливо.

Та всеж є в нас установи, що
мають бодай в малій мірі змогу ко-
ристати з державного кредиту. Маю
на думці передвоєнні каси дрібного
кредиту системи Райфайзена, відомі
тепер під назвою кас Стефчика, що
були перед війною під доглядом
патронату Краєвого Виділу, а тепер
остануться під доглядом Патронату
Тимчасового Самоуправного Виділу
у Львові. Завдяки обставині, що
вони не були зв'язані ні організа-
ційно, ні під контрольним оглядом
з передвоєнним Краєвим Союзом
Ревізійним, а з теперішнім Ревізій-
ним Союзом українських коопера-
тив, у нас звертали на них мало
уваги. А й тепер ніхто ними не ін-
тересується. Перед війною було
в Сх. Галичині 407 українських, а
511 польських кас Райфайзена. Ко-
ли вважали на увагу теперішній поділ
Сх. Галичини на воєводства, то бу-
ли вони розподілені ось як: у львів-
ському воєводстві було українських
190, польських 358; у тернопіль-
ському — українських 80, польських
175; в станіславському — україн-
ських 171, польських 78.

За польських часів почали вони
відновляти свою діяльність. В 1920
р. відновлено у львівському воєв.
52 українських і 210 польських, в
тернопільському — 22 українських
і 89 польських, в станіславському
— 127 українських і 38 польських.
Разом є тепер у Сх. Галичині 201
українських відновлених кас і 397
польських.

Перед кількома літами була в
наших кооператорів тенденція не
допускати взагалі до відновлюван-
ня тих установ тому, що вони оста-
вали під проводом і доглядом Па-
тронату. Та думаємо, що таке ста-
новить, хоч тоді й може оправда-
не, то всеж не було цілком пра-
вильне та доцільне. Наше селянство
дуже потребувало кредиту. Ще біль-
ше потребує його тепер. Бодай у
чекі хочби у дуже незначній мірі

могли його заспокоювати саме ці
відновлені каси. До того вони ма-
ли змогу діставати державний кре-
дит. А хіба українському населе-
нню прислужувало і тепер прислу-
гує повне право покористуватися
державними кредитами. І якщо на-
ше населення і наші кооперативи
не мали і не мають доступу до
джерел того кредиту, то саме че-
рез ці товариства можна було най-
ти до нього бодай мінімальний до-
ступ.

Маємо певні дані про те, що львів-
ський відділ Варшавської Централь-
ної Каси рілнихних спідок, що роз-
ділює кредити поміж ті каси, трак-
тував українські товариства все і з
правила неприхильно, а упривілейо-
вував польські. Та знаємо й те, що
опінію в справі уділювання креди-
тів видавав Патронат Самоуправно-
го Виділу. Отже обидві установи
не дуже підтримували українські
товариства. Та всеж відмовляти їм
кредиту цілковито не могли. А то-
му він таки доходив до них.

З передвоєнних райфайзенів не
відновлено в нас по нинішній день
більше половини, бо аж 206. Ду-
маємо, що на всі ті установи тре-
баб звернути більша уваги, треба
ними більше зацікавитися та ро-
бити заходи біля відновлення усіх.
Ми не можемо зрезигнувати з них
вже хочби тому, що нинішній еко-
номічний відносини серед нашого се-
лянства наказують нам йти йому з
економічною допомогою в якнай-
ширшому розумінні і всіми доступ-
ними шляхами. Навіть мінімальне
заспокоєння хочби тільки однієї
невзначної частини селянства креди-
том є великою допомогою для ньо-
го. Це дамо під розвагу передо-
всім наших сільських діячів.

В. М.

За купісами польсько- жидівської угоди.

Нільки було точок?

Цими днями відбула президія Жи-
дівського Клубу в особах голови
Гартгласа і його заступника Фарб-
штайна 2-годинну конференцію з
представниками польського уряду:
премієром Скішинським, мін. Стан.
Габським і підсекретарем д-ром
Студзінським. На конференції виї-
шло на яву, що угода, заключена
між Жид. Клубом і урядом в лип-
ні 1925 р., про зміст якої був по-
інформований тодішній прем'єр
Волод. Габський, мала тільки 12
точок, що обнімали культурні й
релігійні постулати жидівського на-
селення. Уряд не має примірника
цієї угоди, в якій було б більше
точок, хоч представники Жид. Клубу
вказували на те, що точок му-
сило бути більше, бо в згаданих 12
точках нема найменшої згадки про
господарські потреби жидівського

населення. Прем. Скішинський обі-
цяв виконати все те, чого ще не
зреалізовано зі згаданих 12 точок.
Зрештою обіцяв ще скликати в цій
справі раду міністрів, на яку запро-
сить і президію Жид. Клубу.

Про цю конференцію подає
„Гайт“ такі цікаві інформації:
Представники Жид. Клубу домага-
лися виконання всіх жидівських по-
стулатів негайно. Колиж міністри
заявили, що в угоді не було більше
як 12 відомих точок, послали Гарт-
глас і Фарбштайн згідно з ухвалою
свого Клубу предложили їм текст
угоди, що його невідомо пос. Райх
передав голові Гартгласові. На це
представники уряду заявили, що з
тим документом вони не
ознайомлені. Мін. Габський
сказав тільки, що він свого часу
обговорював справу, необійгати 12-и
точками, з пос. Райхом, але про це
не було мови, щоб угоду заключа-
вано на основі тих точок. В тому
напрямі уряд не взяв на себе ні-
яких зобов'язань. Реалізації жидів-
ських постулатів стоїть зрештою
на перешкоді польські союзові гру-
пи, з якими уряд мусить рахуватися.
Жид. Клуб приймає цю по-
щочину і як на неї зареагує, поба-
чимо небажком.

Важке роззброєння.

Все скінчиться на підготовчій конфе-
ренції.

Пропонована конференція в спра-
ві обмеження європейських зброєнь
готова відійти на далекий плід або
скінчиться тільки проектом: як зор-
ганізувати нову конференцію в цій
самій справі, але правдиву. Відмо-
ва радянського уряду взяти участь
у цих підготовчих нарадах на тере-
ні Швейцарії настроює на песімі-
стичний тон французьку пресу. Я-
сно, що як довго СРСР, бодай не
заявить наміру обмежити скількість
своїх армії, до цього часу Польща
та Румунія матимуть притоку не
зменшувати своїх зброєнь. Франція
не покидає думка, що на випадок
війни; Німеччина готова подати ру-
ку СРСР, щоб виправити спільно
кордони, створені версайським до-
говором. У дискусії над працями
цієї конференції в англійським па-
рламенті, зазначено, що Лорд Ро-
берт Сесіль, голова англійської де-
легації на конференцію для роз-
зброєнь, вже проводить комітетом,
який начеркне загальні інструкції
дотично трьох форм зброєнь. Пра-
ця всієї конференції буде чисто до-
радією; вона обмежиться на при-
готовленні широкого справоздання
для Ради Лиги Націй.

Замах на Муссоліні.

Маніфестаційна промова про велико-
морську політику.

Провідники великих народів ма-
ють щастя навіть у нещасті. На-
віть те, що загрожує їх життю,
причиняється до збільшення їх
слави. Ця рефлексія вириває з на-
годи замаху на Муссоліні. Стріл,
який упав на нього з руки умово
недугої жінки, розійшовся по Італії
та світі такою луною, немов би це
був новий гарматний вистріл пере-
можця, який вертається з підбитою
крапцями.

Упоївці міста Львова!

В неділю, дня 11. квітня 1926 р.
відбудеться

в 5. г. попол. у Львові, в салі „Народ-
нього Дому“ при вул. Рутавського 22.

ВЕЛИКЕ ВІЧЕ

зі слідуєчим порядком дня:

- 1) Поділля положення українського на-
роду під теперішню пору,
- 2) Ціна і хваднина національної політи-
чної організації.

Реферують: Д-р Дмитро Левиць-
кий і Володимир Целевник.

Громадяне! Сповніть свій обов'язок і
явіться численні на вічу!

Народна Організація
Українців м. Львова.

Муссоліні є першорядним зна-
цем психології юрби і небудиним
актором. Він умів негайно зв'язати
подію замаху зі своїм виступом на
цивирику „Кавур“, якого виїзд
на повне море мав стати символом
нової великоморської політики Іта-
лії. У товаристві членів фашистсь-
кої директорії, провінційальних се-
кретарів партії, членів уряду, до-
стоїнствів маринарки та генералів,
при гуку гарматних вистрілів, Мус-
соліні сказав промову, розяснюючи,
чому вибрав місце на кораблі на
це свято. Ось мотиви: „Я хотів —
казав Муссоліні — щоб ви склали
поклін нашій славі маринарки, на
якій опираються наші найкращі
надії на майбутнє. Я хотів, щоб
ви збратались з цим знаряддям
війни. Я хотів, щоб на цьому ко-
раблі ваш відділ став свободнішим,
а ум охопив ширші овиди. Тому-то
коли вернетесь на місце свої
діяльності з менш-більш континен-
тальними прикметами, мусите ділати
так, щоб розбудити серед насе-
лення значіння моря. Ми є Серед-
земноморцями і наша доля була
завжди і буде зв'язана з морем“.

Заява про нову великоморську
політику Італії прийшла немов би
п'янова відповідь на замах з руки
англійської підданої. Англія змор-
щить брови.

Скасування пашпортних віз?

Гарний проєкт, але для свободних на-
родів.

Одним з найгарніших проєктів,
з думкою про поворот до „нор-
мальних“ передвоєнних часів, буде
пропозиція Англії на міжнародній
„пашпортній“ конференції в по-
чатках мая у Женеві. Англійська
преса передає звістку, що англій-
ський уряд поставить там внесок
скасувати примусові пашпортні ві-
зи до всіх країв. Цю ідею при-
муть радо держави, між якими у пе-
реїзд давно вже не мають ніяких
труднощів звичайні громадяне. Та
що скажуть ті інші, які лякаються
випустити своїх підданих зпо-
за своїх кордонів, мов злочинців з в'яз-
ниць? Сумний досвід післявоєнних
літ каже догадуватись, що навіть
коли формально будуть скасовані
величезні оплати за пашпорт, тоді
на це місце прийде „внутрішній“
розпорядок, на підставі якого гро-
мадяне перед відїздом будуть при-
неволені „одержати дозвіл“, відомий
з ізської доби під назвою „благос-
ловна кноти“.

Наші „руські“.

Коліс і тепер. — Організація для... наживи. — В ласках у сусідів. — Три секти. — Анатема проти Лісковацького. — Політична метушня.

Після війни наші „руські“ зійшли з горизонту громадського життя. З цілої „конкурсної маси“ лишилось їм було тільки „Общество ім. Качковського“, в якому мусіли поділитись владою з помірковано українськими народолюбцями. Іє кондомініальне „общество“ стало єдиним забором „руського духа“. Але від чого польська влада і незаспокоєні апетити недобитків „руських“?

Наші „руські“ з резигнацією погодилися були на ліквідацію своїх впливів серед мас, піддержуваних реальними аргументами „Союза русскаго народа“ й інших фортець царської Росії. Вони зрозуміли були, що після розвалу царської Росії їх активна роль скінчилась. Однак ніяк не могли погодитися з утратою цупко держаних до війни в своїх руках двох всенародних установ: Народного Дому й Ставропільського Інституту — яко джерел наживи для кількох „діятелів“. І от у найважчу добу нашого життя, в рр. 1920—21 розпочали вони у польської влади заходи з метою повернути попередній стан, знову дістатися до Нар. Дому і Ставропільського Інституту, щоб обидві ці установи перетворити в джерела особистої й гурткової наживи. Польська влада, тримаючись старої дилеми: *divide et impera* та пам'ятаючи ще передвоєнну „любовність“ наших „руських“, прихилилася до цієї концепції — тим більше, що п. Ян Сас Лісковацький по всіх передполюх дирекції поліції і тодішньої делегації (намісництва) розширив ладан лояльності, вірно-підданства і т. ін.

Дня 15. лютого 1921 п. Лісковацький став польським правительственным комісарем Нар. Дому. Ще перед тим усунено в Ставропільський сеньорат і теж покликано комісаря, Мрії наших „руських“ здійснилися, вони знову забенкетували, цпаючи ласкавости директора поліції і „організацій народних“. На чолі „руських“ висунувся п. Лісковацький, держаний за Дудикевичів-

ських часів за дверми „русько-народної організації“. Ставши зі своїми приятелями на ноги, почав прощувати і над політичною діяльністю, бо ж треба було виявити свою силу. Кілька разів відбувалися „зібрання“ під покровом поліції, привернено до життя „русько-народну організацію“, але вона всетаки лишилася мертвою.

Підпори „руського общества“, висувуючи на чолі „руського діяча“ п. Лісковацького, були переконані про його альтруїзм, вірили, що він своїми „впливами“ доведе до реституції передвоєнних „соціалістів“ в обох інституціях, себ-то й їх допустить до участі в користуванні земними благами. Але п. Л.-ск. виявився егоїстом. В менше інтратній Ставропільській після довгих вагань недобитки „руських“ сконструували якийсь сеньорат, але в Нар. Домі Лісковацький задержав єдиновладдя.

І от наші „руські“ забунтували, піднялися проти самодержавства Лісковацького. Невеличкий табір „руських“ розділився аж на три секти. Одні піддержували Лісковацького, другі забажали иншого самодержавія в ранзі польського правительственного комісара, а треті поважилися навіть виступити проти усього інституту комісара, домагаючись зібрання недобитків і переведення виборів. Останнє домагання є мрією, яка не зараз буде здійснена. Покищо побідила друга секта. Дня 12. березня ц. р. польська влада „устарила“ п. Лісковацького і на його місце покликана п. Льва Черкавського, б. співробітника „Пов. Времени“, а по відбудові Польщі польського урядовця в міністерстві внутр. справ.

Таким чином від половини березня „Нар. Дім“ має нового самодержавія з ласки міністерства внутр. справ. Але й сторонники Лісковацького не сплять. Видно, що за кулісами ведеться жорстока боротьба між сторонниками обох комісарів, коли група „руських“ згід стая Черкавського видала на днях за підписами д-ра Іа. Гриневського,

Р. Турчановича, о. І. Вовчанка, о. Падюха, о. Тиховича, М. Вачинського, І. Пашкевича, д-ра А. Лисака, проф. Степкова, І. Костецького, студ. Хама і студ. Михалиничу — листочку під написом: „По дѣлу и о судьбѣ Русского Народного Дома въ Львовѣ“.

Листочка „розоблачає“ господарку п. Лісковацького, хоч по-доброму обіцяють її автори подати „в недалекой будущности“. Означає не лише ради господарки п. Саса Лісковацького, але й „увеселення ради“ подаємо кілька виписок з цієї листочки:

„Комиссаръ Янъ Сасъ Лісковачій хоръвавшись власи мѣсто приступити до статтарной дѣятельности Института, началъ свѣтѣть планомѣрною наше Общество русскаго народа національную (?) жизнь съ одной стороны, съ другой окръжиши кучкою людей идущихъ сабо его планамъ и работѣ яко безвольное орудіе на встрѣчу началъ жироветисъ передъ сонмиа и чужими яко лидеръ партіи. Своинъ вѣруеть, що лише черѣзъ его руки чужія ласка яко мамина небесная буде спадати на наше бѣдѣ, чужинъ угавариваєть шо онъ единствено насъ репрезентовать може. Въ доказательство сего апоксифъ выхолопоставленнѣмъ и децедурующѣмъ индѣмъ мейоріалъ „вѣснѣаетъ... вѣснѣетъ...“ котораго то любѣзъ якъ и кѣ всѣмъ женщинамъ охаживаєть блѣжѣмъ“.

Після ствердження цієї „szczegółowej treści“, яка — „якъ и кѣ всѣмъ женщинамъ оказавась блѣжѣмъ“, наступає коротенький огляд діяльності п. Саса Лісковацького. Огжа засобами „Общ. Львовской Самопомощи“ заснував він був ремісничу бурсу, в якій поміщено 48 „учащихъ по поламъ (?) ремесламъ и гимназистовъ“. По двох роках бурсу розвязано. Олісія п. Лиск. заснував нову бурсу на 67 учнів, але в ній було лише „6 русскихъ, остальныхъ украинцы“. Іа захист для студентів університету видав тільки дві кімнати. В бурсі і студентським „общезити“, панували крайню не-

Модні возни для пань на костюми, плащі, мундсьєр сунни, шолки, шифони поручає по низьких цінах фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька 10.

Філії в Тернополі і Стрию.

гігієнічні порядки. Студентську харчівню приміщено в темному углі.

Ось причини, які довели до повалення Лісковацького і покликання Черкавського, який „отобрѣлъ народное имѣніе въ оченъ печальномъ (мабуть має бути: печальномъ) состояніи“. Лісков. на прошення призначити львівське воєводство з „народного имѣнія“ 22,000 зол. яко „жалованіє“ за його „сифонный трудъ и мозольную дѣятельность“.

Так скінчилася одна фаза комісарства в Нар. Домі з Лісковацьким на чолі, а тепер починається друга з Черкавським.

Здавалось би, що на „руській“ річці і вітрів не дихне, а тимчасом он які бурни там знімаються, а все ізза наживи.

Але й на політичному полі починається метушня серед „руських“. Львів все частіше відвідує єдиний і невтомний представник „руського меньшинства“ пос. Серебренніков, відбуваються наради, намічуються організаційні спроби, виготовляються плани. На днях в „Обществі Качковського“ відбулася така конференція „руських“, в якій у ній участь не лише „діятелі“ згід стая Лісковацького і Черкавського, але й д-ра М. Глушкевича. Словом: всею силою пари намагаються наші „руські“ воскресити старі часи величі. Але є всі дані сподіватися, що ця метушня не вийде поза мурі існуючих „руських обществ“.

З життя еміграції.

Свято Шаанна в Люксембургу.

Українські Громади в Люксембургу і сусідньому містечку Оден у Франції об'єдналися для святкування дня пам'яті Тараса Шевченка. Свято перенесено на день 21. березня, щоб дати можливість взяти участь у ньому більшій кількості громадян. Хоча треба зазначити, що в багатьох і неділя занята, справа лише в тому, як знайти шпихт, які випадають з одного тижня на ранок, а другому після обіду, а в третьому на ніч. Бо маємо, хоча й не звичай, 8-годинний робітничий день. Можна ствердити, що вечірка пройшла зі значним успіхом. Хоч у нас була недостатня сил, особливо музична, бо в обидвох Громадах нема оркестра, — проте хор зробив усе можливе, щоб забезпечити успіх.

Були й почесні гості з чужини: мр міста Оден зі сімєю, директор однієї люксембурзьких залізних гут, редактор поважного люксембурзького часопису Т.

Мих. Рудницький.

Нова збірка Стефаника.

(Василь Стефаник: Земля. Нариси й оповідання. З передмовою Д. Лукіяновича. Львів. Заходом і нахладом. Видавн. Кооп. „Громада“, 1926, ст. 63).

Після довгої мовчанки знову промовив найбільше скупий на слово наш письменник. В інших народів поява нової збірки такого автора як Стефаник була би більшою подією, як криза чужого кабінету або нежараний свадок валюти. Політичні та економічні криві ввійшли вже в буденну хроніку. Та в яку царину ввійшла в нас література? Хіба у відділ оголошень, якщо є такі видавці, що знають про таку останню дошку рятунку.

Адміністратор видавництва, що з гордістю вибрало на „Землю“

прегарний папір, гідний тексту, адарився в груди, мов справжній Стефаниківський герой, і хотів заборжитись, що за місяць від появи збірки не розійшлося з неї сотки примірників. Подає навіть статистику, скільки маємо вчителів літератури і шукає розяснення, чому вони не купують Стефаника, який імовірно проскочив уже й в гімназійний підручник. Сумна справа розяснювати факти відомих причин. Скільки літ розпудувалося „Мое слово“, видане в 1905 р.? Здається, що якби не принагідні транспорти до Києва в 1918 р., то в „Книжарні ім. Шевченка“ решта накладу зі збірок Стефаника з „Видавничої Спільни“ пішла б до цієї до нині поруч божеської поеми кохання

„Ромеа та Джулієти“ і Нобілівського лавреата Понтонідана, також співа селянського горя.

А проте нема в нас другого письменника, який менше журився би долею своїх книжок та менше писав з думкою про читача, як Стефаник. Цією рисою він споріднений з Кошубинським. Наша критика може з їх виноградин китиць видувувати, який хоче, напиток, призначений для широкого загалу; вони в першій мірі артисти, що пледали роками куші для доброго вина.

Письменник, що пише мужицькою говіркою і не виходить поза межі селянського світа — артистом для вибраних! Це подобає на парадокс. За те природним фактом для знавців нашої літератури є погляд, що Стефаник належить до таких своєрідних і загальнодоступних письменників, що навіть не треба його читати. Сюжет твору (в популярній значині „Історії“) абиває у нас до цього часу мистецькі прикмети твору. Тому й не дивно, що Стефаник видється пересічному читачеві ласому на „Історію“ продовжником побутової літератури і що такий читач підкладає під текст мініатюрних нарисів усі відомі мелодії, починаючи від Квіткиної „Марусі“. Коли хто не розуміє звязку між стилем Стефаника і зовсім новим тоном у відношенні до села, цей навіть не підозріє, що цей новий тон вродився саме як реакція на сентиментальне оспівування селянської долі.

Стефаник не намагався вкладати у свої картини суспільних проблем, ні підкладати під них провідних думок. Він мав сміливість і рідку артистичну вразливість полишити це читачам і критикам. І саме тому мав їх так небагато. Він є єдиним українським письменником сучасної доби, якого можна в цілому перекласти на якунебудь європейську мову, без остраху, що доведеться соромитись за „хугорянство“ нашої літератури. І саме тому тим більшим соромом можна спалахнути від думки, що про це треба в нас аж голосно казати.

Критики нової збірки Стефаника поділяться імовірно на дві групи: одні зупиняться на висновку, що автор „Землі“ не сказав нового великого слова, — інші можуть дошукатись „звороту“ в його творчості з нагоди його воєнних нарисів. І тут може початись стара суперечка на загальну тему: чи „тенденція“ є зміцненням твору, чи ослабленням? Те, що деякі схотять назвати „тенденцією“ таких нарисів, як „Марія“, „Воєнні шкоди“ або „Дід Гриць“, не є нічим иншим, як підходом актуальності в сюжеті. Сюжет не стає ще ні більше, ні менше вартісним від того, що йде по лінії суспільних настроїв даної доби. Стефаник не лякається таких подумів; його неохочий артистичний хист стримує його від балакучості та рефлексів, які спорою дидактикою вивають 90 процент нашої літератури.

Остання вішня майже незаписана

у нашої літературі. Покоління, що переживало її, лишилось з задучі билими пальцями. Кілька написів Стефаника пригадає цю страшну добу своїм зосередженням трагізмом, напів безмовним жахом. Важко намалювати манди мініатюру, в якій було би стільки несамовитої динаміки, що в „Діточій пригоді“, „Сини“ є симфонією, в якій воєнні диссонанси пропадають в акордах селянського серця, злитого з землею. Чи є в нас бодай люде, які — не розуміючись на літературі — самим інстинктом півінтелігентів мають жаль до Стефаника, чому він не вишварив чотирох томів селянської епопеї, як Реймонт? Навіть таких нерозумних претенсій не чути. Писав Франко без упину і без міри, нині земляки мають клопіт, що зробити з повним виданням його творів. Визодить Стефаник свої нариси буква за буквою, мов афоризми, і не знають, чи глядіти на них, як на хлопський борщ, чи на панський десерт.

Селяне не читають Стефаника, бо гадають, що він з них сміється, інтелігенти не читають, бо гадають, що він плаче над селянином. Стефаник знає про це. І скільки разів подумав про славу, здобуту такою ціною, повторяє собі стару сповідь:

„І мовчав я довгі, довгі роки. „Мої слова невимовлені, мій плач недоплаканий, мій сміх недосміяний!“

Кожний Фабрику сам, свій улюблений лікер в помазочечім, кмітливім, м'ягоїм, мігравім і т. п. сміхках з одної папки природного опочаючого екстракту

ЕКСПРЕСС-АГРУМІНА

Жадайте скрізь! Генер. Репр. в Польщі: 1247 ТИТАНИ, Львів Різницька 6. 24-75

мнші. Цікаво для гостей чужинців було прослухати вступне слово Голови комітету, яке виголошено не тільки українською, але також і французькою мовою. Зокрема треба відмітити те надзвичайно гарне виступання, яке зробила вчорашня французька та люксембурзька гості. Їм imponувала та єдність і організованість, якої єдиними вони були. Особливо подобалося їм повага й чистота, з якою трималися наші громадяни. Вони майже чекали на ту саму розв'язність та безцеремонність відносин, які панують поміж робітниками інших націй. Алеж наші козаки тримали себе гарно, з надзвичайно високим почуттям власної гідності, що треба відмітити й поставити їх у приклад усім нашим людям на чужині.

Чесність заслугам.

Ювілей 55-літньої громадянської діяльності д-ра Антона Горбачевського в Чорткові.

Дня 4. лютого ц. р. зібрався в залі „Української Бесіди“, прикрашеної малюнками й портретом д-ра Антона Горбачевського, представники всіх місцевих товариств, делегати з повіту, як також відпочиваючі сусідніх повітів у числі понад 100 осіб, щоб віддати пошану заслуженому Ювілятові з нагоди його 55-літньої культурно-політичної діяльності. В годині 8. вечером запровадили на сцену Ювілята, зашкоченого несподіванкою, професор Цігут, а зібраний хор привітав його привітом „Слава Тобі...“ Після того відгуком д-р Юрчишин іменем усіх зібраних паву промову, в якій скаржився на загальніх нарисах заслуги Ювілята за час його 55-літньої діяльності на всіх ділянках життя, а спеціально його діяльність за час перебування в чортківській повітській адвокатській канцелярії й повітового організатора „Труд достойного Ювілята — гордість промови — починався від чорної праці на селі в чортківській, на війні, при виборах, а динчився в союзи. Ювілята часом й безсоромно пройшов у житті 50 літ і може служити будучим поколінням як ідеал людини праці, чесноти й самопошани“. Зворушений і зашкочений Ювілята відповів осянкою віршів у скромному тоні, що свого часу не вважав заслугою, а лише обов'язком, який кожний з громадян повинен сповняти. Вернувшись до слова Галицько-українського Генія, поета Франка: „Кожний думай, що на тобі мільйоні стає стоїть, що за долю мільйонів мусиш дати ти отрим“ — уважав і він за свій обов'язок сповнити своє завдання громадянина так, щоб ніхто не сподіюся колись собі сказати: „Я бачу стареє робити по своїм силам і по своїй найкращій розумінню“.

Після тих промов усі присутні засіли до сільної вечері, яку уладжено старанням „Союзу Українок“. Під час цієї вечері промовляли по черзі даліш відпочиваючі чортківського повіту й округу. Першим промовив о. Лев Воробкевич, декан з Білобожницької, витавши Ювілята від духовенства чортківського деканату, підтак о. Петро Саврій з Горського як відпочиваючий з віщого повіту. Іменем копичинського повіту, як також іменем Союзу Українських Адвокатів у Львові привітав Ювілята адвокат д-р Бик з Копичинська. Як делегати з сіл і товариші в народній правді в повіті промовляли: о. Яків Тарнавський з Улашківської і о. Михайло Фігонь з Шумківської. Іменем української преси, гімназії підносили заслуги Ювілята директор гімназії п. Віктор Петрикевич, який вгадав про те, що Ювілята був одним з перших, які прихилилися до заснування української преси, гімназії в Чорткові. Тому його порадив в новозбудованій гімназії служити доказом пошани для працівників молоді і зору для молоді і для учителів. Іменем Пов. Союзу Кооператив привітав Ювілята як голову Надзвичайної Ради д-р Володимир Клементович, пригадуючи й присутній діяльність Ювілята на полі економічного піднесення нашого народу часом заснування товариства взаємного кредиту перед війною. Крім цього промовляв іменем „Союзу Українок“ п. Сосновий, іменем українських залізничників п. Лацко, а від народних учителів п. Степан Маркевич. Найбільше враження зробила промова п. Петра Поліщука, селянина з Білого, який скаржився на працю Ювілята під час виборів до австрійського парламенту і до союзу, а спеціально його труд при голосуванні в Білій під час союзових виборів. У кінці відчитав наступні на той день гратувальні денешні, а то від УНДО у Львові, від просвіти і політичних організацій Борщівщини, з Заліщик, Гусатина й Товстого. Ціх промовлах поділував д-р Антон Горбачевський ще раз усім зібраним за цю несподівану й на його думку зовсім незаслужену честь та пошану, заохочуючи зібраних до дальшої праці на народній ниві. Свято закінчилося відпіванням національного гімну.

Нові демонстрації безробітних в Варшаві.

9. IV. повторилися в Варшаві демонстрації безробітних. Около 3-х годин йшло в напрямі міністерства праці. Поліція розігнала демонстрантів. Але вони таки дісталися під міністерство праці. Покинувши більші відділи поліції й знову розігнали демонстрантів. Двох арештовано. На площі залишилися більші відділи поліції, котрі не дали безробітним дальше демонструвати.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Покликання Пілсудського до чинної служби.

„Хайла“ повідомляє з Варшави, що розглядаючи польським урядом і коал. партіями справу покликання Пілсудського до чинної служби в армію ніщо не стоїть уже на перешкоді. Усталили, що през. виконує зверхню владу під час мира за посередництвом мін. військ. справ.

Мусоліні їде до Триполіса.

Кружляк „Кавур“ закинув якор у Гаета. Ген. секр. фаш. партії, члени директоріату, секретарі провінцій, організації попращалися з Мусоліні. Потім „Кавур“ у товаристві кількох кораблів відплив до Триполіса.

Змова проти румунської королівської родини?

У Букарешті викрили змову на життя цілої румунської королівської сім'ї, за винятком наслідника престолу. Арештували якогось Німця, котрий мав виконати атентат.

Невдалий переворот у Солуні.

В Солуні 5 тис. вояків під проводом майора Карабури, б. шефа штабу ген. Пангалоса, виконали держ. переворот, який їм у частині вдався, бо зайняли цілий Солунь. У відозві до мешканців Греції ждали 1) негайного уступлення ген. Пангалоса, 2) неутраляного уряду, 3) свободних виборів президента, причому переходило владу президента має сповняти адм. Кондріотіс. В разі невиконання тих домагань, загрожено збомбардуванням Солуня. Ген. Пангалос вислав до Солуня сильні відділи військ. Вони звели правильний бій з бунтівниками. Їх у частині окружено, в частині добровільно піддалися військам уряду. Змовників арештовано. Всі, разом із провідниками, стануть перед воєнним судом.

Вибори до лит. союму.

У ковенському окрузі виставили до литовського союму 25 виборчих лист. Петруліс і Войканос не кандидують. З поміж лист нац. меншостей є 3 жидівські, 3 польські, 2 німецькі, 2 російські. У Клайпеді поставили 10 виборчих лист, у цьому 6 литовських, 3 німецькі, 1 комуністична.

Таємна організація на Мадящині.

Будапештська поліція впала на слід організації, якої ціллю було відібрати від Чехословаччини колишні мад. землі. До організації належали визначні члени нац. організації.

Бірка.

Америк. дол. 9'35 — 9'41 канад. дол. 9'20 — 9'25, чеськ. кор. 0'2400 — 0'2450, лев 0'375 — 0'400, франк фр. 0'2875 — 0'2900, фр. швейц. 1'60 — 1'70, англ. фунт 42'00 — 43'00.

Золото. 20 кор. 33.50 — 34'00, 21 франк. 31'00 — 31'50, 20 марк. 40'00 — 41'00, 10 руб. 42'80 — 43'00.

Срібло. Австр. кор. 0'6600 — 0'6700, 3 лев. кор. 3'60 — 3'70, фльорени 1'80 — 1'85, рубл. 2'80 — 2'90 рубль дрібний сріблява 1'40 — 1'45.

Пшениця краєва з 1925 р. 36'00 — 38'00 жито галицьке з 1925 р. 24'50 — 25'50 ячмінь галицький бров. — до —, овес гал. 22'50 — 23'00.

НОВИНИ.

— Надзвичайно. Вчорашній „Діло“ спитало білими плямами в двох місцях. Скоп. фіскально в цьому виключення“ статейки

крім головної виграної
400.000 золотих

є виграні: по 250.000, 150.000, 100.000, 50.000, 45.000, 35.000, 25.000, 20.000, 15.000, 10.000, 5.000, 3.000 і т. д.

Що другий лось виграє!

Ціни лосів: Четверть лосю 10 зол., пів лосю 20, цілий лось 40 зол.

Тягнення вже 21 і 22 квітня 1926 року.

Поручаємо швидше замовляти, бо запас лосів нашої щасливої колектури є вже малий. — Листові замовлення полагоджуються негайно.

В шм. місці витяги і посилати нам в листі.

КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ:

До фірми „НАДІЯ“, у Львові; вул. Сикстуська 6.

Отрим. замовляю до І. класу Державної Класової Лотерії:

_____ цілих лосів по 40 зол., _____ половинку по 20 зол., _____ черток по 10 зол. — Належність _____ зложу по призначенню лосів, блянкетом П. К. О., пересланим фірмою. — Ім'я і назвище: _____

Ближша адреса: _____

„До характеристики польської пропаганди“ і закінчення статті про події в Стрию. Це 37-а конфіскація нашого щоденника в цьому році.

— Поль Бонкур в Польщі. Делегат Франції до Ліги Націй Поль Бонкур приїхав до Польщі, щоб познайомитися з її положенням. У візиторі, б. в. м., мав він бути у Львові, але чомусь сюди не заїхав, а попрямував з Варшави до Вільни. Одночасно прибув у Польщу б. міністр праці в кабінеті Мекдональда, Томаш Шло.

— З документів часу. Rada Szkolna Powiatowa w Mieście L. 1310, Miejska, dnia 19. marca 1926. Do Pana Orzeczenia Krutija w Horyslawiech. Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego przystąpiło z dnia 15. marca 1926 Nr. 1. N. 2561/26 o wiadomości, że Ministerstwo W. K. i O. P. rozporządzeniem z dnia 23. lutego 1926 Nr. 1. 1113/26 postanowiło bez rozpatrzenia podanie o treści odwołania przeciwko orzeczeniu Kuratorium z dnia 8. października 1925 L. 4542/1. N. którym utrzymano nadal język państwowy, jako język nauczania w I. klasowej szkole powszechnej w Horyslawiech, dla braku autentyczności podpisów pod odwołaniem powołanych, wpisane one są bowiem jedną ręką, i niezgodnie z podpisami właścicieli nieruchomości deklarujących, iż odwołanie pochodzi, a w szczególności, czy pochodzi od osób do wyrażenia odwołania legitymowanych. O ile zaś nazwiska deklarantów wsi Horyslawiech pod wywodem odwołania napisane są przez osoby trzecie, to brakuje stwierdzenia autentycznego, że dokonano to zostało z pozwoleniem zainteresowanych — o czym raz na zawołaniu, jako rzeczowego z powodu osób, których nazwiska wymieniono na podaniu. Prawdopodobnie: Zychewicz wt. — Це одно з дальших шкідливих дій Стан. Грабського! Виходить, що також підпис на рекурсах і відзивках треба конче легалізувати, бо інакше підписи п. Грабського не беруть їх навіть під увагу.

— Шенченивський конспект молоді. Нагадуючи гімназії відбувся 7. п. м. л. сел. Мус. Тов. ім. Лисенка. Сяла була битком налита, не бракувало й пошми, а то на подібних святах молоді ніколи давніше не було. Програма свята була добрана, всі точки виконано без заміт. Найбільше подобалися мішани й мужські

хори під управою проф. Я. Вітошинського, що загладували колишні найкращі часи студентського хору з акад. гімназії, що дає нам багато добрих співаків, музикантів і диригентів. Також солісти-баритони (О. Стецуря і Булик), як також солісти-душки (Скрипка-Огородник, чейло-Мовчанович, фортепіан-Старосольський) збірвали заслужено гучні оплески: всі вони мають перед собою при дальшій солідній праці гарну будучність. Дві добрі декляції та вступне слово (Добрянський) доповнили цілість програми. Ба не свято належить молоді й управі гімназії поане призначити.

— Нове місце оходим Українців у Відні. Сце, як нам пишуть, кавария Альберт Гоф на вулиці Альбертштрассе в Альбертштрассе в VIII. округу. Новий її власник інженер Герберт передплачує для своїх гостей „Діло“ й інші українські та славянські часописи. Та кавария вже відіграла деяку роль у політичній житті української еміграції у Відні, бо в ній на 1-м поверсі відбувалися в рр. 1915 і 1916 засідання Бюро Управы У. С. Стрийців. Тут також по відомій маніфесті двох імператорів з 5. листопада 1916 р. відбувалися довірочні наради кермуючих тоді зах.-українською політикою наших видатних людей, складуваних значайно пок. послом о. І. Фелісом. Сам локаль уладжений елегантно й естетично.

— Ще одна жертва стрийських подій. У стрийському шпиталі помер Захарий Кошур, дозорець дому, учасник демонстрації безробітних у Стрию. Був ранений у хребетний стовп і мучився цілий тиждень. Мав 32 роки. Таким чином число жертв зросло на 10.

— Судовий трибунал і присяжні судді. Цікавим випадком тихого конфлікту між судовим трибуналом і присяжними суддями була вчорашня розправа в справі вбивства тіткового брата 20-літнім парубком Миколою Боявським з Бутин. К. Боявський не любив себе, сварився, а навіть побивався. І-го січня Степан Боявський побив молодшого Миколу, і вдарив його шакком по плечу. Микола відповів на це прилюдно погрозою віддати, і справді на другий день ударив Степана мечем по голові так, що вбив його. Обвинувачений виправдувався на суді тим, що мав намір тільки брата побити. Коли цього судили „вирішало“ що він

не має злочинного наміру, його оборонять, хоча він несе відповідальність, щоб крім питання про обвинувачення, трибунал поставив ще й питання про необхідність, яка загрожувала життю. Трибунал відмовився прийняти цей аргумент. Присяжні судді домоглися від трибуналу, щоб він постановив цей внесок; трибунал вступив на згоду. Наслідком цього на 12 годин присяжних суддів про злочин обвинувача з голови заперечило питання, поставлене трибуналом і Миколою Боянським збільшили зовсім під карю.

— **Залізнична катастрофа** скотилася вчора на лінії Слотава-Бжеско-Варшава. Постраждало понад 200 осіб, що відійшли від Львова в год. 18:20, вискочив у год. 19:10 по дванадцятій в мості між станціями Слотава-Бжеско й Бжеско. З 6-метрового шкарпу злетів паротяг і всі особи вагомих з вагою одного, що лінувалися на торі. Пошкоджено катастрофи було розкриття шибру з діючого боку шибру. На шибру, катастрофа не потрапила за собою жертв у людськім житті, є тільки 27 осіб ранених. Школи, спричинені катастрофою, значні.

— **Також нонкурс краси.** Президент Личова звертається з відозвою до всіх мешканців міста, щоб вони з пошаною до свого міста, з відрадою до бруду і з естетичного почуття зрозуміли потребу відвізнення та відвізнення обсягів та заложенніх мурів, які під час війни не бачили ні лакею, ні лапів, ні ніщої блонди. Такими подвоями вони прикрашають не тільки місто і свій дім, але починають й до зменшення числа безробітних. Не повільно, а просто поезія! Цікаво було би, як би один з тих львівських організмів, що організують конкурси краси, займався статистикою, скільки львівських громадян пошукає такого претичного голови міста і мізьме участь у цьому справжньому конкурсі краси.

— **Моя у величчю місті.** Вчора найшла львівська поліція зовсім випадково в тиняній розваленому домі при вул. Старозаконній трупа чоловіка, який пролежав там пів року. Є це пекарський помічник Саломон Цік, умовою надзвичайно, який утік зі шпиталю перед операцією і зберігався в львівському місті хати так добре, що ні жінка, ні поліція не могли його віднайти.

— **З невеликої хроніки.** Стрижівський Фелікс Кубиковський застрелився: починає — перелом вуду, спричинена фінансовими клопотами, а в будинку його жінкою. — На Барнабасівській площі, в кам'ялах, у газонних рурах прибули газ, що довели до експлозії. Робітник Іван Головий, який зійшов до каналу, щоб направити трубу, з карбітовою лампою, впав жертвою газу, як викинувши його з ями, попарившись та похлившись.

— **Зростає ціна на муну.** Союз пекарів рішив учора на загальних зборах підвищити ціну хліба на 5 сот, за кіло і на пів сотки за буханку. Нехай п. міністр фінансів спробує переконати пекарів, що підвищення долара є зовсім випадковою і недовгою.

— **По широкому світі.** Вмерла в Парижі жінка-летун Тереса Пелеті, яка літала вже в 1908 р. — Вчора святкував президент німецької республіки 60-літні роковини своєї військової служби. — Чесловачки, Югославяне та Польки Зедичення Державні вибрали 200,000 доларів на пам'ятник президента Вільсона, творця "14 пунктів" про самовизначення народів. Американський уряд не є тої самої думки про славу Вільсона, бо не годиться на будову його пам'ятника з цієї збірки на публичних місцях Вашингтону. — В Кайрі вибухла велика пожежа; спалилось 612 домі, 32 осіб загинуло, а 4000 є бездомних. — У Глостері (Англія) скажемо весняні грипи. Захворіла сила осіб; 23 уже вмерли; між недужими є 120 поліцій і 200 трамвайників. — Цього місяця перевезуть великого провідника сіонізму та німецького письменника д-р Макса Норда до Палестини, де його похоронять на почесних місцях. — Румунська королева Марія перейшла на православ'я з англіканської (протестантської) церкви. Мотивом цього переходу є, як каже, бажання зблизитись духовно до своїх дітей православної віри. — Амурдсен, одержавши наказ від італійського уряду замовити свого часу корабель в Італії, влітає в Риму на північ, щоб приготуватись до нового лету понад північний бігун. — Між Берліном і Лондоном існує вже безпосередня телеграфічна лінія, якою можна користуватись у приватних розмовах. — У Римі позав наради міжнародний конгрес хирургів при участі 600 осіб. Генер. секретар міжнародного союзу хирургів заявив, що згідно з постановами тисного комітету їх організації, вони звернуться з проханням до хирургів усіх ворожих країн, роздати їх вільно, щоб вони знову взяли участь у спільній праці.

— **Організація краси.** У Зедиченнях Державних скінчилися недавно конгрес фінансових секцій. Голова всіх зедиченних союзів цієї професії заявив, що рішено 60 мільйонів жінок і дітей відвідує їх заведення, завантажувати інститути краси. У деяких провінціях Зедиченних Держав виділяють на Стрижівський Державний виділяють анатомію обличчя, голови та рук. Є вже 145 шкіл, які приготувалися таких андидатів. Річно виходить з них 2000

осіб з дипломами. Таким робом відбудовування людей при допомозі науки і шиття стає систематичним шкільним предметом.

— **"Свобода"** ч. 14. містить: Станіславський. Крижаний десь у Стрию. Життя ідеї. З партійної організації. Як наслідують Польщі. Превалює про Канаду. Всюди недобре. По українських землях. Звід пумунського втра. Із Закарпатського Ужичини. Вісти в Волин. Лист з Бразилії. Що чувають у світі. Новелки. Згодийські часи. Важке для інвалідів. Велюнка. Дописи з краю. Останні листи.

Дописи.

Ягольницьке місто. (Де що про польських душехватів). В якому містечку діються такі страшні речі, що аж сумно збирати. Нема нікого, що вглянув би в цю околицю, що розташована біля річки та вилітає нашім людям діються і що хоч власті заради би нашім людям. Ось заглянемо до школи до дітей, а скільки на старих, що думають уже про могилу. Школа, як в Ягольниць, так і в медальній Саліні — польських. Учитель і учитель самі Польки. Найбільше діяльність з них проявляють кс. Дембський та управитель школи Мадурович. Мета їх одна: щоб всіх українських дітей перефаси на латинський обряд. У значній частині це вдалося зробити. Щобно тепер, в р. 1925/26, зазвичай латинському катехитові о. Дрогомирецькому, котрий дозиди до нас з Мухомом, вдалося перехід між дітьми здержати. За те вони пошукуються на іншому полі. О. Дрогомирецький роздає раз дітям під час науки ревіції книжочки релігійного змісту до читання. Коли директор приловив українську книжку між дітьми, приказав собі зложити всі та замкнув у канцелярії, а о. Дрогомирецького повав до інспектора за "przebiegłość" (хитрість). Дітям гр-хит. обсяду вже дозволено молитися в школі по своєму, одначе при кіш мусять подати ще частину польської молитви. Тепер у шк. до дають "Kibęć się" (хитрість). Один хлопчина почав відм'являти "Протестантизм", за що директор навінувся на нього з лайкою: "Ty bolszewik!". Про науку української мови нема що й згадувати, бо зачати її стилі, як у всіх польських школах. Найбільше пошукуються відомий душехват кс. Дембський. Йому вдалося перетягнути на рим-кат. обряд більш як 70 душ в одному тільки 1925 р. Чиж не великий успіх?

А тепер знову для нього живна. Тут відрастворено фабрику тютюну й лускають півголки, що приймають лише Польки. І дійсно показалося, що за протекцією цього душехвата приймають усіх тих, що належали до польського хору в костелі і до дутої музики. Не диво, що все кинулося до польського хсьонда за протекцією. Відні, голодні робітники, жадні заробітку, йдуть до нього, дикують руки, жертвують віру і все, що можуть, щоб лише їх прийняли до фабрики. А він радується задоволенню, гласкає бідну жертву та мовить: "Nie bój się deśko. Weź miętę od naszego kądźca, zameś do starostwa, a bądźcie się przyjeły. Jazgoscie rąkujcie, wurowuadajcie zakomunikujcie". І бідна людина послухав і все зробить. Однак потім доводиться, що не всіх прийнято, що даремно перемінна свою віру, бо не дістала роботи. В тій справі ходив наш парох до директора фабрики і той сказав, що приймає робітників лише в міру потреби, без огляду на національність. Однак, коли придиратися до листів прийнятих, то видніють назависки майже самих Польки, а Українців майже не видно. З того слідує, що при помані до служби існує протекція та відгове ролі національності робітників. Бож Українців мешкає тут добра поволава, а в селах навіть величезна більшість — той по справедливості повинні мати ті самі права, що Польки. Є ще й інші причини того лека. Питав одного 60-літнього старця, що оженився з жінкою з одного двичиною, чому обоє перейшли на рим-кат. обряд. Він оповідав, що пішов до польського хсьонда, бо там да йому шлюб даром. Через такі мінання перейшло також багато наших людей. Дійшло до того, що польський хсьонда хвалиться, що до року в Ягольниць не стане ні одної української душі! Може би вглянув у цю справу наш єпископ? Можеб відбув таку місію, як в Чорткові, що поділила добре на наряд, бо перервати починають навертатися до своєї віри і яші. А з нашого боку нема до тепер, на жаль, жадної реакції. Наш парох хотів би тому заробити, але він безсильний. Всі ми ходимо тут, як сполохани півні і ждемо, щоб нам хтось допоміг. Міщанин.

З сокільського руху.

Сокільська Рада в Стрию.

Посидівши і повна змісту передавання робота, як суспільна, так і культурна, заступила в Стрийській глибоке коріння і витворила традицію національно-культурної праці. Не дивлячись, що саме на такий основи дуже легко пішла та відбудова

життя у всіх діяннях між іншим і в діяльності сокільської організації.

Ще недавно треба було Львівським працювати для Стрийщини безпосередньо в напрямі обнови сокільського життя. Тепер, по передвступних працях п. В. Кузьмича, а відтак по дуже енергійній роботі д-ра Селезінки сокільське життя в Стрию і повіті представляється справді гарно. Про це свідчать найкраще Сокільська Рада, яка відбулася в Стрию 7. п. м. під пронодом теперішнього голови сокільського гнізда, інж. Палія. Яке замішання тамошнього селянства сокільським рухом, свідчать хочби те, що всі гнізда обіснали Раду своїми відпоручниками. Обговорювано напрям сокільської праці й задання сокільства. По виготовленні рефератів відпоручниками "Соколябатька" ухвалено між іншим: 1) Десятироковини смерті Івана Франка має кожне гніздо відзначити святочним засадженням дуба ім. Франка, збираючи при тому добролітні жертви на пам'ятник Франкові у Львові 2) Відбути з півноду 10 роковин смерті Франка сокільський звані ші-поп Стрийщини в місяці серпня. (До цього вибрано окремий комітет з проф. І. Криничком як головою й ухвалено упростити д-ра Гарасимовича як правничого дорадника). 3) В осени кожне гніздо обов'язково зняти збірною в продуктах на закуп дальших морів зешлі під Український Город у Львові, оцінюючи його всенародною вагою.

Слідачи хід наряд і їхню повагу мають врахувати, що таке свідоме селянство як у Стрийщині зможе вже самостійно вести справу і не дасть відстрахитись ніяким супротивностям. Слід на кіш замінити, що на Сокі. Раді було прийнятих 60 сокілів-селян із 37 гнізд. Blue—boy.

† Посмертна згадка.

Теофіла з Жуновських Мриглоцька. вдова по народнім учителю, померла дня 18. березня п. р. в Замочку повіт Жовкава, у своїй доньки, учительки Олени Істерейкової. В. І. П. 1552 1—1

Присилайте передплату!

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Театр під дирекцією Н. Бойко.

Сянік Сяня Утіха.

11. IV. "Мазепа".

Театр виїжджаючи в турне на Горішній Шлеск і Конгресівку складає сердечну подяку Громадянству, за щире і тепле відношення та підтримку. 9—2

Курс Моднярства й ручних робіт устроює "Союз Українок" у Львові. Курс починається 15. IV. п. р. і буде тривати до 30. VI. п. р. в пополудневих годинах. Оплата ніяка. Зголошуватися до "Союзу Українок" при вул. Рутівського 22. І. пов. між 10—12 передпол., де уліється більш інформації. — Головні Виділ "Союзу Українок". 1531 2—3

Запрошення. Ширші сходили Товариства Жлок з вищою освітою відбудуться в неділю дня 11. квітня о год. 6:30 вечером, в салі Захоронних Руська 3. На порядку денному: Реферат п. Сальомі Охримовича "Інтернаціоналізм на школі в Данії. Проситися о численну участь. Гостям раді. — УПРАВА. 1551 1—1

Станіславів уштовує святочний концерт в 65. рок. смерті Тараса Шевченка дня 14. квітня 1926. год. 8. веч. в салі Українського Союзу. Ласкаву співучість закликає Вл. д-р Василь Шурат з Львова, М. Ленічка, К. і О. Мандичевські, С. Мішкевичівна, д-р К. Кіслевський, і І. Смолинський. Билети в продажі в Українській Книгарні Собіського 20. 1530 1—2

Т-во "РИЗНИЦЯ" Кооператива з обм. поручкою у Львові, Ринок 43

поручас ЦЕРКОВНІ ТОЗАРІ як також ЛІТУРГІЧНІ І СТОЛОЗІ ВІНА під гваранцією природи по конкурентційних цінах. — Продажа на місці у Львові в донільній 1534

Весняні моделі

плаци жіночі	МОДЕЛІ	зал. 165—
РІПС		125—
КОВЕРКОТ		122—
РАДІО		95—
РЕКЛЯМОВІ		65—
ВОЛЧКОВІ		85—

також всілякі новости для Пльш, як Суки, Блюзини, Насани, Жакети новинні і шовкові, Кам'яльни, 1543

Магазин Маннера
2. вул. Сикстуська 2.

Дрібні оголошення.

ВДОВИ по священнику, самітної, в середнім віці, найрадіше з пенсією, енархі, до ларяду доми і хазяйства пошукують стапільний священник самітний, вель. Зголошення о. Лаврешків, Кресь. 1538 2—3

БАНЦЕЛЯРІО, добре знавдену, в поштовім місті, близько більшого містечка, відступити на довідних умовах адвокат, що переноситься вадит поданням, Гарне помешкання в урядовому, з огородами до обсягів по догвору. Зголошення приймає з честию адвокат д-р М. Реннер, Львів, площа Краківська ч. 10. 1547 1—3

ДЛЯ ДІТЕЙ: Пляшки, Суконки, Убрання, Сподівки, Кам'яльки, Шали, Біли, Пачоки, Скаронки і т. п. поручас фірма "Спорт" Львів пл. Галицька 3. Пошр на фірму "Спорт". 1549 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ЛЕВ ШЕЛЕВИЧ

архітект, упр. будівничий в Бориславі ("Silva Plana")

виготовляє плани і приймає підприємств будови церков, шкіл, домі, народних, 1488 прикладських, приватних і т. п. 4—4

ВАННИ

тривалі цинкові зол. 26, денінде гірші по зол. 40.

1462 поручас фірма ванен 8—10

Адальберта Заяця

Львів, Оссолінських 14. Тел. 40—32.

Рік основання 1887,

НАЙЛІПШІ ГОДИННИКИ — — —

НАИГАРНІЩУ БІЖУТЕРІЮ

купуйте тільки у

1419 Львів, Марійська площа 8. 13—13

КОНКУРС

на посаду директора жіночої учительської семінарії з правом призначення в Стрию і на 7 місць учительок школи вправ цієї семінарії. Подання вносити до 15. мая п. р. до Головної Управи УПГ-на у Львові. Учителки мають презложити свідчення про освіту і кваліфікацію, посвідку громадянської приналежності та перебіг життя. Перештовити мати, хто крім того викаже кваліфікацію до навчання рухавки, співу, рисунку або побіт. 1490 3—3

Дня 24. квітня 1926 о год. 5. вечером в власній дом-ці при вул. Рутівського ч. 22. І. пов. відбудуться

Звичайні Загальні Збори

Товариства "Українська Бесіда"

зі слідуючим порядком наряд:

1) Отворення Заг. Зборів і відчитинк протоколу з попередних Заг. Зборів. 2) Звіт з діяльності уступаючого виділ. 3) Удільня абсолоторії. 4) Вибір нового виділу. 5) Зміна льяокалю. 6) Внески і запати. — З огляду на дуже важку справу — зміна льяокалю — проситися о численну участь. — Львів, дня 9. квітня 1926 р. — За Виділ: Д-р Ю. Садчак голова, П. Погомой секретар. 1545 1—1

МАРТИНІВНА МА-РІЯ (в Стальков) — пошта Стрий) умічила чотири роки у семінарі У. П. Т. в Стрию прийме лекцію на селі за невеликим винагородженням за цілий рік 1546 1—1

Присилайте передплату!

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10, 15. пов.
Конто почт. шал. 143.322.
Адреса для телеграм:
"Діло" Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.
Реклама не зветься.

ПЕРЕДАЧА:
Місячно в крає 450 ал.
за ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 дол. Франк,
Голланд. Бельгій 20 фр. фр.,
Італія 200 літ. Німеччина 750
ал. Швейцарія 1 шв. фр.,
Чехословаччина 100 к. Ру-
мунія 150 лей, Болгарія 750
ал. Австрія 750 шл. Зміна
адреси 1 год.

**З справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації:**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИЙМАННЯ
20 сот.

Найліпші природні вина „народна торгівля“ у Львові і її склад в краю.

Наша кредитова спроможність і наказ хвилі.

В останньому часі відозвалися у нас голоси з провінції відносно кредитів, при чім підкреслено потребу надання цієї справи згідно з наказом хвилі. Значить це, що наказ хвилі домагається від нас, щоб ми приновилися до життєвих сучасних обставин. Колиж у цій справі починає говорити наше громадянство, то цей прояв мусимо уважати відродною подією і тому почуваюся до обов'язку дещо прояснити в намічених завданнях наших кредитових інституцій.

У відносній дискусії піднесено загально, що наші кредитові інституції мають надмір гроша, а там на селі не мають де десяти золотих позичити. Такій загальній тезі не є оправданий, бо наші кредитові інституції якраз не мають потрібного гроша і тому вони піднімають заходи, щоб придбати значніші кредитові засоби. Такої справи, як придбання оборотних фондів і фінансування позичок, годі трактувати поверховно та прилюдно казати, начеб усі знали, чому в наших кредитових інституціях є надмір готівки, а опісля декретувати відразу, що відсотки від доларових вкладок не можуть бути більші, як десять процент річно.

Натомість треба цю справу докладніше розважити, щоб дійти поступово й доцільно до бажаних вислідів.

Зокрема, в наших інституціях кредитових є за мало гроша з отих причин. Перед усім з причини затрати грошових засобів всієї суспільності в державі, наслідком державної девалюації, та грошеві засоби опісля пущені в обіг золотою валютою виносять тільки малу частину того гроша, який мала суспільність польської держави перед девалюацією австрійської корони, зглядно польської марки. Крім того наша суспільність боїться поновної девалюації і тому не сміло і нерado дає свої ошадності банковим установам чи кооперативним, та радше шукає високих відсотків в ризикованих підприємствах, щоб відбити свої втрати з причини перебутої девалюації і тим значайно затрачує до решти свій грошевий засіб. Та найбільше невідрадне є те, що в нашій суспільності нема ще розвиненого зрозуміння незвичайно великого значіння: поміщення придбаного гроша в своїх господарських (фінансових) установах — хоч би в найменших квотах і на короткий час, бо при мільонах нашого населення творить це мільони в руках своїх і для своїх! Тому уважаю, що громадине, солідарне і безоглядне складання ошадностей в своїх установах є головним наказом хвилі. Колиж ми є така нація, що гроші непотрібно ховає дома, щоби злюди закрай або вогонь спалили, або без пожитку носили зайвими

гріш при собі, щоб загубити або легше пропустити, — або легкодушно складає свій гріш до чужої установи, — а опісля, як приде біда, то вона йде до своїх і нарікає не повинно на свої установи, котрим мало що дала і каже, що нема де навіть десять золотих позичити, — то для нас все буде кредит майже неприступний і дорогий, — як довго ми не відвикнемо від недбалства у відношенні до себе самих, бож нас все будуть винискувати чужі капітали. Нікуди тяжкої правди діти і це треба раз сказати в очі, щоб наші громадянство огиналось, бо время люте.

Опісля треба відповісти й на цей запит: чому наші банки платять такі високі проценти від вкладок (доларових).

По dokonаній девалюації і введенні золотої валюти треба було оживити і відновити наші економічні (фінансові) інституції, а це було можливе вкладами до обороту, які мусили наші установи брати, хоч би на високу процентову стопу, щоб заспокоїти цю конечну потребу кредитів для нашої суспільності. Таким способом стала нам в пригоді заможніша частина нашого громадянства своїми вкладами до обороту, хоч за високим опроцентуванням — щоб наші кредитові інституції могли рушити з місця, бож чужої помочі годі було нам дожидати. Але за те закладали ці вкладники від наших кредитових інституцій, щоб їм забезпечити їх вкладки валютною доларовою та й на це пішли наші центральні інституції — з огляду на нестійкість золотої валюти. Та наслідком цього обтяжено позичаючих довжників високим процентом і курсом твердої валюти в реляції до золотої валюти. Звідсіля виїшла потреба облекшити цей тягар довжників і тому наші центральні установи порозумілися між собою з початком місяця березня ц. р. і постановили згідно обнизити проценту в стопу від вкладок до обороту, бож цього вимагає суспільна справедливість і наказ хвилі, щоб вкладники, одержуючи забезпечення постійної валюти, обнизили процент від своїх вкладок.

Таким чином найвища процентова стопа від постійних доларових вкладок зійшла покищо у нас до 18 проц. річно, приновляючись до проценту, який оплачують неукраїнські фінансові інституції від своїх вкладок до обороту. Та в міру управління і устійнювання наших економічних відносин оуде також управлінняватися та далі обнижуватися процентова стопа в наших кредитових інституціях.

А кінці, треба признати, що хоч наші кредитові інституції мають за мало оборотних фондів, то кредитова здатність у нашій суспільності так поволі ліданосить

ся по перебутих катастрофах, що не раз лишаются запаси готівки, якої ханделю не можна роздати на позички, але це є зовсім переходною появою, так що не можна загально казати, моїби наші люди не потребували кредитів або не хотіли позичати в наших кредитових інституціях, бо там за високий процент. Так не можна казати, бо пошукуючи за кредитами, хочби вищепроцентовими, є у нас дуже багато, але кредит здорово поданий мусить мати свою обов'язку і господарську спроможність звороту. Воєнні часи привчили й наше громадянство оперувати кредитом і тільки кредитом, що не має за собою безпечного покриття, так що кредит іде і кредитом поганяє, а від цього треба наше громадянство і наші початкуючі установи відзвичити. Ліпше, як гроші ханделю лежать в касі кредитової інституції і ждуть на корисні кредитування з забезпеченням звороту, — як щоб мали йти на страту й руїну позичаючих.

Зрештою резерви оборотних фондів є конечно потрібні, як з огляду на заповіджені кредити, так з уваги на піднімання вкладок в кредитових інституціях.

Розважуючи таким способом справу нашої кредитової спроможності, треба нам знати, що в наших кредитових інституціях є за мало свого питомого гроша і тому ці інституції мусять шукати за чужими фондами до обороту. Колиж наше громадянство зрозуміє наказ хвилі і виконає солідарно цей наказ, складаючи свій національний гріш у своїх установах: в громадах, повітах і в центральних інституціях, тоді будемо мати кожного часу кредит свій, легко доступний і низькопроцентний.

Д-р Кость Лезицький.

Італійський імперіалізм.

Подорож до Триполіса і колоніальні мрії.

Муссоліні, йдучи слідами Наполеона, залюбки робить річі, яких не робили його попередники. Він є першим італійським прем'єром міністра, який вибрався у подорож до Триполіса. В інтересі фашизму лежить придати цій подорожі внімкове значіння. Загально звертають увагу на те, що одночасно з нею уряд заповів на пізніше великі маневри флоту та війська. Чужинні кореспонденти в Римі звернулися до заступника міністра закорд. справ, Гранді, з запитом: як розяснити собі цю святочну демонстрацію. Італійський міністр силкувався переконати журналістів, що такої подорожі не слід розуміти, як ворожого відношення Італії до ідей, покладених в основу льокарських договорів, які Італія вважала привілеєм і від яких сподіється чимало добра. Однак всі ці мирні слова не дуже переконують французьку пресу, яка не скриває іронічних уваг: як погодити миролюбність Муссоліні з заявами підданого йому преси, що фашизм мусить внутрішньо консолідуватися мусить думати над поширенням італійської імперії, головною колоніальною територією.

Дипломатія Абд-ель-Кріма.

Спроби розділити Французів і Еспанців.

Французький офіційний комунікат звертає увагу на хитру дипломатичну гру Абд-ель-Кріма, який у своїх пропозиціях хоче аністувати ворожо-дорожні між Францією та Еспанією. Між цими двома союзниками на мароканському терені існує природна суперечність інтересів. Еспанці стоять на лінії сильно укріплених, мають знамениті комунікаційні шляхи і є недалеко своєї головної бази. За те французький фронт є дуже далекий від своєї бази і тягнеться непевною лінією між дикими племенами. Також політична ситуація Франції є гірша, бо на кредити на мароканську війну мусить згодитися парламент, а в Еспанії помагає це сама військова влада в особі диктатора. З огляду на те, Франція відчуває сильнішу потребу замирення. Додаймо до цього факт, що Абд-ель-Крім нахилився на території під еспанським протекторатом і що остаточно мусить піддатися еспанському каліфатові. Франція та Еспанія сподіються, що їх союз удержиться і ведуть через своїх уповноважених постійну війну думку щодо корисних виглядів мира, пильну про весняну кампанію і щодо можливих засобів продовження війни.

III. Комуністичний Інтернаціонал.

Нові сенції пропаганди для чужинних країн.

Московська преса подає новий склад президії організаційного бюро і секретаріату виконавчого комітету Комінтерну (Комуністичного Інтернаціоналу), вибраного на пленумі поширеної президії Виконавчого Комітету при кінці марта. Головою є Зінов'єв (як до найближчого з'їзду) з трьома заступниками: Бухаріном, Тельманом і Семаром. Згідно з резолюціями останнього конгресу комуністичної партії у РСР, конференція рішила перетворити органи Комінтерну. Ця переміна зводиться до утворення 17 окремих підсекретаріатів, які мають доглядати про „більш, точніше та систематичніше виконання" рішень Комінтерну у відношенні до чужинних країн. Увесь світ поділений на 11 секцій, з власними секретаріатами, які залежать від генерального секретаріату Комінтерну. До 1-ої секції належить: Франція, французькі колонії, Бельгія, Швейцарія; до 2-ої Німеччина; до 3-ої Чехословаччина, Австрія, Мадарщина; до 4-ої Велика Британія, Ірландія, Голландія, Азгравія, Південна Африка, Британські Індії та голландські; до 5-ої З'єднані Держави, Канада, Японія; до 6-ої Еспанія, Португалія, Мексика і південноамериканські держави; до 7-ої Швеція, Норвегія, Данія, Шведерг; до 8-ої Польща, Фінляндія, Естонія, Латвія та Літва; до 9-ої Болгарія, Югославія, Румунія, Албанія та Греція; до 10-ої РСР; до 11-ої Китай, Корея, Монголія, Гуреччина, Персія, Єгипет, Сирія та Палестина.

Під національним прапором.

Коля сьогодні глядимо вже з певної історичної перспективи на останні літа нашого життя-буття під Польшею, то мусимо згідно з правдою ствердити, що донедавна в нас не було ніякої серйозної політичної організації. Розуміється, про повне часом не приходить говорити, бо ж існували політичні пресові органи, існували управи політичних партій, подекуди навіть билися слабеньким огнем повітові політичні управи, але — правду кажучи — політичної організації, яка вважала б одну цілість народні маси, яка кермувала їх кроками, яка з планетарних сфер зійшла б на земний падош, яка б вела систематичну організуючу й освіднюючу працю, в нас не було.

Зайвим було б вивислювати причини такого стану. Розпорошення політичних діячів, невідповідність маси до змінених обставин, звернення уваги політичного проводу на протязі довгих літ на заграничний терен, виняткове положення українського народу під польською владою, постійні й далекоїдучі вимоги закордонного центру з одного боку і не менше постійні та brutальні репресії польської влади з другого — все це не починалося до віднови загубленої в роках Sturm-Drangperiode політичної організації.

Денорганізація й її невідступна товаришка апатія ще поглибилися й поширилися після відомого рішення Ради Анбасадорів, яке — до речі кажучи — було тільки льогічним висновком і наслідком рижського трактату. Удар, який тоді впав на нас, був занадто сильний, щоби якінебудь поклики до організації могли найти відгомін в масах. Дипломатичні заходи не лише скінчилися нечуваною невдачею, але пожерли величезні, як на наші обставини, матеріальні засоби, які — використані в інших ділянках — могли б були насадити на далеко більший відпір наш національний організм. До тогож, приготов-

ляючись не на найнекорисніший, а — напакі — на найбільш корисний вислід дипломатичних заходів, ми обеззброїли себе під впливом і натиском закордонного центру. Сьогодні вже з усею об'єктивністю можна твердити, що наша неучасть у виборах була фатальною, навіть непростимою помилкою з боку закордонного центру. Її удари і нещастя, які впали на нас із "законодатної" пащечки польського союму — це наслідок нашого обеззброєння. Актуальне після Ради Анбасадорів питання відповідальності, квазі-ідеологічна боротьба, примітивна пошуканка за винуватцями не там, де їх слід було шукати, наліт, а одночасно безвідповідально-зловні закиди угодовства, пониження в оцінці загалу громадських працівників, підірвання їхнього авторитету — все те довело до загиби політичну організацію. Колишній сильна й одношля, майже диктаторська національно-демократична партія розпорошилася на низку взаємно поборюючих себе гуртів і гуртків. Очевидно, з цього побоєвища почали користати всілякі дрібні політичні групи, як старі, так і ново-народжені, щоби поширити свої впливи.

Це політичне інтермеццо можна було вважати просто переходовим і не приписувати йому більшого значіння, бо ж реальних вимог народної маси ці політичні групи не вміли заспокоювати. Гірше було то, що на наш терен кинулися польські демагогічно-хлополацькі партії, які підходили до маси з реальною допомогою. Це — очевидно — могло протягти катастрофу в безконечність.

На щастя, здоровий національний організм в час почав реагувати. Із два роки після рішення Ради Анбасадорів в українському національному таборі прийшло до переорієнтації. Почуття відповідальності перемогло упередження, вирівняло розбіжності. Дня 11. лютого 1925 український національний табор

Як що бажаєте закупити вино

і довіряєте більше чужим фірмам, то переконайтеся передшє про його ціну і якість у

Народній Торговлі у Львові і її складах в краю.

"НАРОДНА ТОРГОВЛЯ" поручає слідуючі вина:

Угорські білі:		Вина червоні:	
Самородне з р. 1912	3/4 фл. зл. 6:50	Дальматійське	3/4 фл. зл. 7:—
Самородне " " 1920	" " " 5:—	Палюджа Шато	" " " 6:—
Палюджа Шато	" " " 6:—	Бургунд	" " " 6:—
Палюджа Леланка	" " " 6:—	Перлеуер	" " " 6:—
Палюджа Бадачсепер	" " " 6:50	Малега іспанська Шожья	" " " 12:—
Палюджа Ріслінг	" " " 12:—	Малега	" " " 1/3 5:—
Тонай солодке	1/2 " " 12:—	Самос греське	" " " 3/4 7:50
Токай витравний	" " " 12:—	Десерове солодке	" " " 6:—
		Вермут	" " " 5:—
		Червоне сол. (Після Адр.)	" " " 6:—

сконсолідувався в Українському Національно-Демократичному Об'єднанні. Об'єднавшись на спільній політичній платформі, притягнувши активний елемент і намітивши план праці, Об'єднання розпочало свою діяльність. Та деякий час його сила все ще існувала тільки в стані пасивності. Поріжнені донедавна групи не так легко покидали свої скритки, не так легко зживалися з новою організацією, провінція відносилась до Об'єднання здержливо, навіть з деяким недовірком, побоюючись вибуху нових непорозумінь. Інші політичні групи трактували Об'єднання тільки формально яко цілість. Існування кількох органів з платформою УНДО, в яких час до часу проявлялися ще відгуки особистої колотниці, декому подавало надію на скорий розвал, на поворот до попереднього стану розкладу.

Однак Об'єднання міцніло. Уже перша, — так сказатиб — пробна серія віч настроїла інші політичні групи на мінорний тон. В таз. соціалістичних марксистських і хлібоїдських органах розпочалась завзяття, непереривна кампанія проти УНДО. Лікаючи втратити здобуті підчас ітертегнум позиції, одні закидали йому "буржуазність", другі "угодовство", треті "антидержавність". Об'єднання не звертало уваги на побрехеньки "соціалістичних" груп, не витрачало енергії на пусту полеміку, тільки звернуло у-

вагу на дальше сціплювання об'єднаних гуртів, на внутрішню консолідацію і на віднову організації. Величезні повітові народні візди з масовою участю селянства, багато тисячні віча, розбудова організації, уважливість до актуальних питань, залишення внутрішньої боротьби навіть у відношенні до атакуючих Об'єднання політичних груп, звернення боевого фронту проти наших національних і соціальних ворогів, послідовне змагання до витворення єдиного, в дальшій консеквенції і національно-меншостевого фронту — ось праця Об'єднання за останні місяці. Величезна більшість селянства разом з трудовою інтелігенцією єдналися під національним прапором Об'єднання. Його керівники можуть бути горді на свої дотеперішні успіхи. Сьогодні вже існує українська національно-політична організація, сьогодні безліччю ниток сидом громадянство є зв'язане з політичним центром і напакі. Ще кілька зусиль і політична організація буде завершена, а тоді мусить прийти до позитивного вирішення багатьох питань, які досі не могли бути розв'язані.

Переживані нами часи є дуже непевні. Ноді змінюються, як в калейдоскопі. Не знаємо з усею певністю, що принесе нам внутрішній день. А може він поставити нас в дуже змінні обставини, може рабром поставити свої окремі посту-

50 літ праці.

(з приводу 50-ліття громадської діяльності д-ра А. Горбачевського).

Д-р Антін Горбачевський родився дня 27. січня 1856 р. в Зарубинцях, збаржського повіту, в священній родині. В Зарубинцях не було тоді школи, тому початкову науку побирав він в домі батьків. Після віддали його батьки враз з старшим братом Іваном на науку до Ходачкова Малого, скалатського повіту, де вчителював Степан Любасовський, що мав опінію суворого й вимагаючого педагога. В осени 1866 р. вступив Антін Горбачевський до гімназії в Тернополі, а склавши іспит зрілості в 1874 р., записався на правничий відділ львівського університету, де покінчив студії в 1878 р.

Вже в гімназії належав до гуртка молоді, об'єднаної в "Громаді", яка ставила собі метою поглиблення освіти, особливо ж вивчення української історії та літератури. Цей гурток, що приймав у члени тільки випробовані й чесні одиниці, мав ідейний провід української гімназійної молоді. Від нього виходили почини всяких патріотичних маніфестацій. Гурток мав безперечний вплив на загальну молоді, незв'язаної приналежністю до гуртка. В часі університетських студій стрівся Антін Горбачевський з членами громад інших гімназій, що приїхали до Львова з запалом до праці й бажанням оживити українську студентську організацію. Програма діяльності тодішнього студ. т-ва "Дружний Лихвар" містилася в тисних рядах матеріальної самодопомочи. Між студентами, що тоді єдиналися у львівський університет, — найвизнач-

ніше місце займав високоідейний член станицявської гімназійної громади, невиспучий, повний ініціативи й самопосвяти Леонід Заклинський, що для великої поваги був називаний "претором". Під проводом Леоніда Заклинського, з яким Антін Горбачевський стояв у дуже близьких дружніх зносинах, почався рух, що мав на меті об'єднання українських студентів на платформі ідейної праці та згуртування її на національному ґрунті. Ішли переговори про злиття народовецького "Дружнього Лихвар" з москвофільським "Академічним Кружком". Ці заходи не вдалися, та палкі дискусії між представниками і прихильниками обох груп молоді не лишилися без впливу на напрям видаваного тоді "Академічним Кружком" журналу "Друг", що згодом опинився під впливом Діагоманівської ідеології, коли там почали писати Іван Франко і Мих. Павлик.

По скінченні університету вступив д-р Антін Горбачевський на практику в адвокатських канцеляриях. Першим його шефом був визначний український діяч, аде. в Бучачі д-р Володимир Ганкевич. По смерті ол. п. Володимира Барвінського в р. 1883 став д-р А. Г. з вол. львівської громади редактором "Ціла", ведучи цей часопис в р. 1885—1884 до передачі редакції ол. п. Іванові Веленову. В січні 1893 відкрив д-р А. Г. адвокатську канцелярію в Чорткові, де працює й досі.

На цьому становищі старався він зближитися до своїх клієнтів та до загалу української суспільності не тільки шляхом правної допомоги, як професійним засобом, але і як український громадянин, вводячи в поданнях і письмах, вношеннях до

судів та інших властей, українську мову. Перші подання, що виїшли з його канцелярії, були сензациєю, з якою деякі чинники не могли погодитися. Та згодом українська мова здобула в Чорткові і в ин. судах, до яких зверталися подання з канцелярії д-ра А. Г., загальне право горожанства. Попри обов'язки свого звання знаходить д-р А. Г. час і на освіднюючо-організаційну працю в повіті, який перед великою війною дав докази зорганізованості при виборах до сойму, до повітової ради та до віденського парламенту, висилаючи до цих установ українських представників. У справі виборчої реформи до парламенту і сойму та в справі українського університету у Львові відбуває д-р А. Г. численні віча в центрі повіту і по селах, а в кождім селі засновує читальні "Просвіти" і стоварищення взаємного кредиту, які опісля гуртує в повітові стоварищення "Надім". В шлі здобути домішки для повітових просвіти і культурних установ організує акцію закупки власного дому і площі під будову "Народного Дому" в Чорткові, а опісля вкладає багато праці для заснування української прив. гімназії ім. Шашкевича, яка домини тішиться його опікою. Завдяки розсудженій національній свідомості українського громадянства виходить в р. 1912 д-р А. Г. послом до Галицького крайового сойму і бере участь в останній сесії загадані установи, що замикає і її історію. Палага послав австрійського парламенту виборала д-ра А. Г. в році 1912, числячись з оажанням українського парламентного клюзу, членом Державного трибуналу, якого перепідписав відякляла міністри, лярма. що-що-

муж судові не довелося за час його установлення аж до розпаду Австрії і розглядати якунебудь справу, що підходила під його юрисдикцію.

З вибухом світової війни мусів покинути Рідний Край та подітися в західні провінції б. Австрії, звідки вернувся в Галичину щойно після офіційного підГорлицями. Чортківщина ще довгий час після того була занята Москлями, тому перебрався покищо до Дрогобича, де теж він адвокатську канцелярію. Тут застав його переаорт з 1. листопада 1918. Верховна влада З. У. Н. Р. доручила йому велими важку та відповідальне становище правотоваго комісара в Дрогобичі. Як член Національної Ради в Станицявській брав живу участь в законодатних працях цієї найважчої нашої установи. З приводу свого урядування як український повітовий комісар визнає він опісля репресій від польської влади. Вернувшись в березні 1922 р. до Чорткова, розпочинає тут д-р А. Г. знову організаційну працю з метою відбудови знищених війною культурно-просвітних установ. Як голова Надзірної Ради Проа. Союзу Кооператив, стає на чолі кооперативного руху в повіті і в свої досвідчені руки перебрал знова політичний провід повіту. Завдяки своїй чесності тішиться загальною повагою не лиш серед своїх громадян, але також серед інших мешканців повіту без огляду на національність і віросповідання.

Хай сповниться бажання всіх промовців ювілейного свята в честь шан. Ювілянта, щоби ще довгі літа прожия серед нас та мав силу протоявляти для добра українського народу.

АГРУМІНА природний цитриновий екстракт, застосування: салат, до чаю, лимонади, капуста, борщ і т. п.

Пенетре, ароматне, смачне, практичне.
1247а Жадайте у всіх складах 24-75
„Народної Торговлі“.

Якщо і зажадати від нас позитивної відповіді, може виставити на нові посіли силу нашої організації. В таких умовах поглиблення організації, об'єднання всіх активних сил під національним прапором є головним імперативом моменту.

Столичне віче.

Величезне віче львівського українського громадянства.

В неділю, 11. к. м., український Львівський гарний хвилі небувалою національного підйому. Народна організація міста Львова складала на 5. годину по полудню до великої сали „Народного Дому“ львівських громадян на віче. На заклики національної організації зібралася тисяча осіб, швидко заповнюючи сядло, галерею і всі проходи.

Віче відкрила короткою промовою голова львівської організації п. І. Ліщинський. До президії вийшли д-р О. Марітчан, голова, пані Олексина, скаргомонтерка і Гаврилова, безробітний залізничник, заступник голови, а ред. Василя Мудрого секретарем. Програмову промову, яку помістимо завтра, вголосив голова Українського Демократичного Об'єднання д-р Д. Левицький. Про мету і завдання політичної організації говорив головний секр. Об'єднання п. Володимир Целевич.

Вже в часі промови голова від часу до часу віддавали голоси з групи комуністів і комуністичних тає. народолюбів (комуністичних москвофілів), які в інтернаціональній складі (Українці, а в більшості Польські й Жиди) під проводом постя Присутні і Пашука намагалися розбити віче. Однак постава величезної більшості присутніх потапувала їх передчасний розмах.

В дискусії забирали голос пп. Сенюта, І. Ліщинський, проф. А. Березовський і А. Добрянський. По цьому мав прийти до слова комуністичний посол Присутня. Однак ніхто, пам'ятаючи його польську промову до українських робітників і селян у Стрию, не допустив його до голосу і серед співа „Ще не вмерла!“, „Не вора“, „Ой та зажурились Стрийські жиди!“ вибили гуртки українсько-жидівсько-польських інтернаціоналістів із сали.

Вічевий рух.

Віче У. Н. Д. О. в Сенаті.

Секція, 9. квітня 1926.

Вчора, 9. к. м., відбулося у нас величезне віче, скликане підготовою управою Об'єднання. Явилася на ньому около 3000 людей з цілою Сокальщиною і навіть з деяких сіл суміжної Волині. Було й немало жінок. Польська Народна Торговля, на якому відбувалося віче, не в силі було помістити всіх вічевиць, що викликали велику політичну армію і дисциплінованість.

Отримав віче ред. Дмитро Падіві менем Центр. Комітету УНДО, зазначаючи, що староста заборонив усяку дискусію, а дозволив тільки на реферат у справі земельній і самоврядування. Визвав присутніх до організації, підкреслюючи, що наші віча мають доказати і нашим людям і ворогам, що не горстка інтелігенції, але цілий народ стоїть на платформі такої, з не вищої політичної супроти сусідів.

Головою віча обрано місцевого адвоката д-ра Ріпечького, організатора Сокальщини. Він привітав зібраних, вказав на вагу організації й ухвалив голосу послів С. Хруцькому. Висланик змагав польські колонізаційні планш супроти наших земель і розправився з першої міри з польськими літими партіями, що з цілою силою варт працюють над нашою загрозою, а перед українським селом виступають як його приятелі й покровителі. Перестерігав перед вокалами в овечій шкірі, вказуючи на потребу відбору всяким польським провідником і заядам, що виходять на нашу Селя. Опісля пояснивав програму Об'єднання в земельній справі.

Про самоврядування і шкільні справи реферувал ген. секретар Об'єднання п. Вол. Целевич. Він закликав безправства в ділячці самоврядування і представив господарю наказаних війна та їх покровителів. Опісля виставив резолюції з домаганням негайного переведення виборів до громадських рад, які віче прийняло одностайно. З чарги обговорення бесідник висловив шкільного плекіситу, який сфальшовано і таким чином мігтися тисячі українських шкіль переміщено на польські. Також резолюції у шкільній справі прийнято одностайно.

Важкий віче короткою промовою д-р Ріпечький і ред. Падіві. Від ауки націоналістичного розвладнення відкинув на дурі віцевиць домі. Віче в Сокальщині, що Сокальщина — одні з країн наших прити і впливає додатно навіть на чужих громадян. Навіть й Холмичани.

Демонстрації безробітних у Львові.

В суботу 10. квітня передполуднем перед магістратом зібралася толпа безробітних і домагалася хліба і праці. Віддали пішої і кімної поліції обсадили всі вулиці, що ведуть із ринку до воядства і густим кордоном оточили будинок воядства.

Тимчасом толпа демонстрантів, що зросла до кількох сотон, Домініканською вулицею передерлася на Підвалі. Почулися оклики ворож поліції. Один із молодих провідників у промові взнав до индержання. Коли демонстранти не хотіли уступити і далі старалися оточити будинок воядства, відділ кінної поліції шаржею розвізав демонстрантів, які подалися на Домініканську вулицю. Наступ демонстрантів був досить сильний, тому на поміч приїхали автомашини відділу поліції. Їх толпа примчала очиками і камінцями. Пошівці виперли всіх демонстрантів на ринок. Прийшло до сутичок із поліцією, головю на розі вул. Краківської. Тут в опресі найшовся ком. Стрийковський з двома поліцейськими. Вони пробивали собі дорогу шаблями. На них посилалися каміння і бираболі. Пошівний у голову комисар заточився, шапка впала йому з голови. Комисар Стрийковський буючи плазом шаблем надобувався з товпи. Потім на тім місці з відділом поліції переведено арештування. Арештували якусь жінку, яка роздерла на собі одяг, з розвіяним волоссям, наставила грудь під удар шаблі.

Колон демонстрації знову перенеслася на ринок, счинився переполох, купці позамикали склади, перекупки позабіралися, Ринок опустів.

Арештовані за чинні атаки на поліцію, або за порушення публ. спокою і підбурювання: Івана Житницького, 21-літнього різницького помічника за обидання ком. Стрийковського камінцями, Дав. Мерер, годинникаря за підбурювання, Дмитро Дубаш, Мих. Зінг за намагання розбросити полиці і його брат Мисиф Зінг, за те що хотів вдарити брата. За підбурювання арештовано кількадесят людей — разом 22. При трьох арештованих найшли комуністичні летючки. Арештованих привезли до поліц.-судачої експозитори і зараз почали слідство. В зв'язі з їх зізнаннями перевели дальші арештування.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Радянський проєкт гар. договірів.

Берлінські часописи повідомляють із Москви, що уряд СРСР, поручив своїм представникам у Варшаві, Гельсінфорсі, Таліні, Ризі й Ковні, щоби переговорювали з урядами даних держав у справі заключення гарантійних договорів. СРСР, бажає заключити окремі договори з Польщею, Фінляндією, спільний договір із Естонією, Латвією й Литвою. Договори основувалися би на: взаємній поручі границь, 2) зв. зобов'язанні не нападати на себе, 3) строгій нейтральності коли один із заключених договорів, вмиється у війну, 4) зв. зобов'язанні не належати до коаліції, яка звертається проти одної зі сторін підписуючих договорів, 5) мировий полагоді евант. спірних справ, 6) заключенні екон. і торг. договорів. Пізурядові „Ізвестія“ пишуть, що Польща повинна арозуміти користи з договорів зі СРСР, бо Німеччина після приступлення до С. Н. порушить справу ск. границь і коридора. Цю вістку містить і „Таймс“.

Держ. переворот у Пеніні.

Націоналістичний переворот у Пекіні переведено в великій тайні. Президент Китаю Туан-Чи-Ю втік до французького посольства. Націоналісти у відозві заявляють, що Туан-Чи-Ю від часу як обняв владу, поповнив багато помилок. Вислали до марш. Бу-Пеі-Фу телеграму у якій просять його, щоби приїхав до столиці й обняв владу. През. не буде міг видістатися з Пекіна, бо всі шляхи замкнені. Кажуть, що знову буде вибраний б. през. Тао-Кун. Під містом ідуть бої. Пекін бомбардують. Багато ранених.

Переговори в справі мира в Мароко.

Французькі делегати для мирових переговорів у Мароко, виїждять у вівторок з Мадрида до У-ляо. Там будуть 16. IV.

„Nadzieja“

КОЖДИЙ
МОЖЕ
збогатитись
купуючи один лос
I. класи

13-тої Державної
Клясової Лютерії

в найщасливішій і найбільшій колектурі в краю

„НАДІЯ“
ЛВІВ,
Сикстуська 6.

прім головної виграної
400.000 золотих

є виграні: по 250.000, 150.000, 100.000, 50.000, 45.000, 35.000, 25.000, 20.000, 15.000, 10.000, 5.000, 3.000 і т. д.

Що другий лос виграє!

Ціни лосів: Четверть лосу 10 зол., пів лосу 20, цілий лос 40 зол.

Тягнення вже 21 і 22 квітня 1926 року.

Поручаємо швидше замовляти, бо запас лосів нашої щасливої колектури є вже малий. — Листові замовлення полагоджуються негайно.

В цім місці витяги і переслати нам в листі.

КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ:

До фірми **„НАДІЯ“**, у Львові; вул. Сикстуська 6.

Отсим замовляю до I. класи Державної Клясової Лютерії:

_____ шлук лосів по 40 зол., _____ половинюк по 20 зол., _____ черток по 10 зол. — Належність _____ зложу по присланню лосів, бланкетом П. К. О., переслання фірмою. — Ім'я і назвище: _____

Блазша адреса: _____

Мусоліні в Тріполісі.
Мусоліні приїхав до Тріполіса на покладі кружляка „Кавур“.

СЛАВЦЬО

найдороше дитя проф. гімн. Миколи і Єнілі БАБИН ушкодилося в Бозі в другій весні життя по короткій недужі дня 11. квітня 1926 р.

Похорон відбується вівторок, 13. квітня в 4. год. пополуночі в домі жалоби при вул. Сикстуській ч. 64. на Личківській цвинтар, на який запрошують своїх, знайомих і всіх вірних опечалені горею

РОДИЧІ.

Біржа.

Америк. дол. 970 — 980 канал. дол. 935 — 965, чеський кор. 024.00 — 024.50, лев 03.75 — 04.00, франки фр. 025.75 — 026.00, фр. швейц. 160 — 170, англ. фунти 4200 — 4300.

Золото. 20 кор. 33.50 — 34.00, 20 франк. 31.00 — 31.50, 20 марк. 40.00 — 41.00, 10 руб. 4200 — 4300.

Срібло. Австр. кор. 056.00 — 057.00, 5 ав. кор. 36.00 — 37.00, фільоран 180 — 185, рубл. 280 — 290, рубль дрібний сріблом 140 — 145.

Пшениця краєва з 1925 р. 35.00 — 36.00
жито галицьке з 1925 р. 24.50 — 25.50
ячмінь галицький бров. — до —, овес гал. 22.50 — 23.00.

Наші „руські“.
Дві групи „руських“.

З приводу мишодраки за Народний Дім зупинились ми дещо ширше, ніж треба було, на „організаційних“ зусиллях наших „руських“. Під кінець нашої останньої статті вказали ми й на ті конвенції, що від чорногор. пос. Се-

ребреннікова відбуваються у Львові і Варшаві. При тому вказали ми, що в них беруть участь стороники Л. Черкавського, Ліско-ванського й д-ра М. Глушкевича. На основі достовірних інформацій, одержаних вже після видрукування тієї статті, улажаємо своїм обов'язком повідомити шан. читачів, що та справжній політичної організації „руських“ представляється дещо инакше.

Табір „руських“ в Польщі розпадається на дві головні групи. До першої належать стороники теперішнього польського комисара Нар. Дому Льва Черкавського. Ця група є — як вульгарно говорить — крайно угодова. Кажемо вульгарно, бо — очевидно — вона не має нічого спільного навіть з угодою. Є це просто група служак польської влади, яка стоїть на тому самому рівні, що група д-ра С. Даниловича. Стороники Л. Черкавського збираються в недалекому часі приступити до видавання „руського“ щоденника, де ясніше освітять своє обличчя. Група Черкавського спирається на стан посидання в Нар. Домі і Ставрополіті.

Друга група „руських“ — це „Русское Народное Обединение“ пос. Серебреннікова. Вона намагається давати нешкідливу опозицію його Величеству. „Русское Нар. Обединение“ складається з російської еміграції, нечисленних „руських“ (б. чиновників і помішників) на північно-західних землях та з галицьких „руських“ Ду-дичевичівського похрою під проводом урядовця „Обш. ім. Качковського“ п. Мальця, який в свої часі брав участь в „руських“

освітнім візді у Варшаві. Та поширення „Русск. Нар. Обединенія“ в Галичині стрічає не зовсім виразну прихильність польської алади, що в трохи ніякове становище ставить його ініціаторів. Польська влада, за якої згодою й апробатою покликано до життя „Русск. Нар. Обединеніє“, пояснює його ініціаторам, що вони не мають чого шукати в Галичині. Моєла — а Галичині є окрема порода „staroguzinów“, які зовсім не підходять до „русских“ на Волині, Поліссі, Виленщині й Варшаві. Тому краще дати спокій і лишити гут вільну руку Черкавським і Заціям. Чи пос. Серебренніков, який голосить, що „русское нац. меншинство“ є найкраще організоване в Галичині, послухає цієї дружньої поради польських урядових чиновників, чи ні, — не будемо в це входити.

Органом „Русск. Нар. Обединенія“ є варшавське „За Свободу“, а до неї в останніх часах акomodується і львівський „Русскій Голос“, що спершу був органом Ліскавського, а тепер відарив в „опозиційний“ тон.

Д-р М. Глушкевич, який — хоч брав участь в конференціях з пос. Серебренніковим, не належить до жадного з тих угруповань, стоить осторонь них, віддаючи праці в „Общ. Качковського“.

Особязком нашого громадянства звернути увагу на що метушню „русского“ табору, не перецінювати його сили, але протиставитися там, де заходила до цього потреба.

НОВИНКИ.

Ревізія. Дня 9. ц. м. в 7. год. рано явився до студентських помешкань при вул. Ходорівського поліцейський перевел ревізію. Не знавши, за чим шукати, бо заклашувала „відозрілі“ речі, як машинні відбитки з праць про господарство й розселення на західно-українських землях, а навіть про краєзнавчі прогулянки. Одного мешканця просили „загостити“ спідничного дня на поліцію. Сидіти згадати, що поліція не почувалася до обов'язку виказуватися письмовними доуточненнями на переддень ревізії, хоч цього вимагає польська конституція.

Марево листопадових днів. Перед судом присяжних у Львові станув учора 36-літній селянин Іван Бедріло з Оброшнина, львівського повіту, обвинувачений за те, що між 10. і 20. листопада 1918 р. в товаристві двох інших українських жовчирів ограбив зі шкідливою підмогою Франця Міхалевського з Коношчини. Міхалевський був на війні, вернувся до хати і щодня після довгих днів пізнав, що тим, який напав на нього раз на дорозі, був Бедріло. Бедріло рішуче твердить, що це не був він. Розправа не скінчилася, бо покликали нових свідків.

Микола Садовський на Україні. Повідомляють нас із Праги, що славний український актор, режисер і директор українських театрів Микола Садовський влітає 1. ц. м. з Праги на Радянську Україну. Садовський був якийсь час директором „Руского Театру“ Т-ва „Прогресса“ в Ужгороді, а в останній час влаштувався був кілька театральних вистав у Празі. На Україні виступить Садовський по державному театру в Харкові.

Ще один „мандиат“. Празький католицький „Літєвий Лист“ з 4. ц. м. приносить портрет Івана Подгалецького-Острянця у фантастичним строю, а під ним примітку, що українська народна еміграція „видає його гетьманом України“. В останнім часі Подгалецький-Острянця і його штаб у Мінхені розвели справді безцеремонну рекламу для себе по чужинських орбітах, рахуючи на те, що чужа публіка не визнається в українських справах.

Архів українського Закарпаття ще досі зберігається в Будапешті. Не зв'язуючи на акцію Чехословаччини, що змагає до стягнення всіх архівів Закарпаття і Словаччини з Мадярином до себе, мадярський уряд не хоче їх видати, домагаючись відповідної компенсації з боку уряду Чехословаччини. Ахві, про які мова, відносяться до літ 1847—1918.

Музей Михайла Драгоманова в Празі. При Українському Видавничому Педагогічному Інституті ім. М. Драгоманова в Празі засновується музей, в якому будуть зібрані: 1) твори Михайла Драгоманова, друки і рукописи; 2) все, що писалося денедубль про нього; 3) його листування, а також листування з ним різних осіб; 4) скульптури, портрети, гравюри,

ОЛЬКА

ПАНЧОХИ
РУКАВИЧКИ
СКАРПИТКИ
ТРИКОТАЖИ

1-6
першої якості
по цінах
фабричних

Львів, Ринок 35
(біля „Народної Торговлі“)

фотографії М. Драгоманова: 5) інші пам'ятки, знадані з його життя і діяльності. Перевернення організації Музею Сенат Педагог. Інституту доручив довершити п. Ф. Стецькові. Особа, які могли б передати до Музею пам'ятки чи подати пошту, звідки пам'ятки можна дістати, повинні звертатися на адресу: Чехословаччина, Praha-Smichov, ul. Malatova 19, Ustain, Pedagogickij Ustain.

Вісність Члена ВУЦВК-ту. В Кременчуцькій округі в селі Припирібах зблилися Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету Рад Павла Григоренка. Григоренко був членом ВУЦВК-ту від Кременчуцьчини. Він організував об'їзди на байдита, як інформувати радянська преса, і переслідуючи їх вдерся в селі Припирібах до хати, в яку вони заховалися. Бандити об'їзди Григоренка в хаті. Григоренко мав 42 роки. Вся подія мала місце 30. березня. Похорони Григоренка відбулися на кошт держави. У всій радянській пресі поміщено біографію збитого. З неї довідуюся, що вбитий „до революції не належав до ніякої політичної партії, але мав велике почуття до робітників: року 1923 вступив до комуністичної партії в часі ленінського набору по смерті вождя, щоб працювати на якнайшвидше вільнодержаві пролетаріату з під гніту“. Між замітними датами з його життя відмічує радянська преса такі факти, як той, що в часі лютневої революції він Григоренко „розкладову агітацію серед салдат російської армії проти уряду Керенського та проти імперіалістичного війни Повернувшись до дому він у 1917 р. підняв своє село проти Центральної Ради й розпочав боротьбу за владу рад“. Ось і всі події та заслуги Григоренка. В липні 1925 р. обрано його членом ВУЦВК-ту.

Як виглядає демонстрація? В суботу з віком нашої редакції мали ми нагоду бачити як на долоні зразок вуличної демонстрації. Гурток пісочки молодих людей став на вулиці і раз на раз хвилювали одні з них щось гукати. Поруч, на вулиці, вде спокійно звичайна базарна торгівля. Глядаючи і думаючи: яку демонстрацію придуває тих кількадесят людей? Що вони в силі зробити? Але з'явився поліцейський. Так-же числення, як гурток демонстрації пробігав то округили їх ланцюгом, то розсіли. Деякі хтось когось штовхав, стане, на ногу і починається недовольство. Сулукійні громадяне, що хотять випадково перейти через наелектризований пункт на розі Руської вул. Сербської та Ринку, попадають, мов муха в окріп. Прокожі стоять зарізані: в чім діло? Вперті молоді люди не хотять йти до хати, бо вони безробітні і не мають чого кватирити. Появляються інші поліцейські. Починається гра в маневон. Коли якийсь поліцейський заїде на хідники, крики зростають. Присутність коної кірасирського шолому митворить воєнний настрій. І в такий мент виставив би один вістря божеського з одного боку або другого, щоб полилась кров і впали випадкові невинні жертви. А демонстрації не бавлять. Вони заповни граються з поліцією, яка що п'ять хвилин придуває якийсь стратегічний план і розсіває гурток безробітних, що збираються в інших місцях і починають забаву навздо. Вони не мають заняття і мусять чим зайнятися. А поліція має свої „обов'язки“ і також мусить їх якось виконувати. Але колиб не було поліції, не було б і демонстрації. Та навіть така дитяча гра, яка так часто кличуться трагедією?..

Залишки катастрофи нело Бохні, про котру ми писали вже в попередньому числі, не спричинили ніяких жертв у людях, дякуючи притомності ума мазпінства, що спинило поїзд в одній хвилі. Є тільки 3 особи ранені тяжко і 24 особи ранені легше. Виявляється, що шини на тому шляху зірвали бандити, щоб при нагоді катастрофи ограбити людей і поїзд. Двох підозрілих, що ам'шались між подорожних, арештовано.

Епідемія самовбивств. На протязі одної вчорашньої днини аж три особи закінчили на своє життя: один поліцейський з чеських вартштафів, Новогородський, стріляв до себе, недовольний тим, що перенесли його з одного бюро до другого; студент прав Львова змінив йодни з любовної розпачу; а служниця Розалія Жовнір виділа сімного хваса по причині неприємних наслідків кохання.

По широкому світі. Були наслідки румунського престолу Карло вертаєся з Німчи через Будапешт до Румунії. Хто зна, чи не жадує, що зростає престолу. — Французький міністр внутрішніх справ Мадьян заявив про свою думку, що перебуваючи, що його особа ускладнює важке становище уряду. — В околиці Ісбубука (Карвентелер) трапилася величезна залізнична катастрофа, поспинний поїзд шкелів з шип, убитих дуже багато. — Помер провідник італійської опозиції Амеллола, який був привезений пожити Італію. Паризькі лікарі стверджали, що його смерть є наслідком побоїв, яких зазнав від фашистів у липні 1925 р.

ОПОВІСТКИ.

Станиславів улаштує святочний концерт в 65. рок. смерті Тараса Шевченка дня 14. квітня 1926. год. 8. веч. в селі Українського Союзу. Ласкаву співучасть закликає Вп. д-р Василь Шурат зі Львова, М. Левинська, К. і О. Мандячевські, С. Мішкєвичана, д-р К. Кісєлевський, І. І. Смолинський. Біжети в продажі в Українській Книгарні Соборської 30. 1550 2—2

Дрібні оголошення.

ШЕВСЬКА РОБІТНЯ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ, Львів, вул. Софії 25, виконує всі шевські роботи скоро й солідно. 14325 2—2

ГАРНА кімната з кухнею і передпокою до винайму. Дискретні оголошення під „Альфа“ до Адміністрації „Діло“. 1525 2—2

КАПІЦЕЛЯРІО, добре заведену, в повітовій місті, близько більшого окружного міста, відступити на досідині умовах адоскат, що перебувають за длі родичних приват. Гарне помешкання з урядженням, з огорожом до об'їзтів по договору. Зголошення приймає з чести адвокат д-р М. Реннер, Львів, площа Краківська 4. 10. 1547 2—5

ДЛЯ ДІТЕЙ: Пляшки, Суколки, Убрання, Споденки, Камізелки, Шапки, Білія, Пам'юхи, Скарпітки і т. п. поручас фірма „Спорт“ Львів пл. Галицька 3. — Пошр на фірму „Спорт“. 1549 2—2

ДЕШЕВО продам або винайму реальність на лінії Львів—Яворів. Стація в місті. Відомість в Адміністрації „Діло“. 1547 2—2

ВДОВИ по священику, самітні: в середній місті, найрадіше з петемискої епархії, до вярду дому і хазяйства пошукую старший священик самітній відвещь Зголошення о. Лаврешкий, Крехів. 1538 2—3

ФОРТЕП'ЯНИ, п'яніно, фісгармонії, ужиті зні стало на складі, на ріжкі ціни Продає, купує, міняє: Ганак, Панська 21. 1511 4—5

ВДОВА, смерткія пошукує посади до зв'язу домою в місті або на провінції у священика. Зголошення під К. Левокович Бела. 1559 1—2

ПРОХАЮ студента Олеса Копалевського з Чернігівщини з під Ніжина відзаватися на адресу: Горішній Шляхський, Новий-Вятон, пл. Вольності 4. Ян Паславський. Знайомий його ласкаво прохаю йому це передати. 1557 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відношдає.

Дентистичне заведення
д-ра Шимона Гаппапорта
Якова Насса

Львів, вул. Синистуська 17/1.

Пильовування й виливання зубів без болю. Штупи зубів в каучуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провідній полароджується в найкоротшому часі. ПП. урядовим та студентам значна знижка та полекші в сплатах. 1504 3—5

Загальні Збори
Товариства „СОКІЛ IV.“
відбудуться в неділю 18. IV. 1926.
о год. 3. попол. вул. Личаківська
113 партер.
1561 1—1 Старшина.

Сукні рипеові зол. 35'—

БЛЮЗКИ опалеві, рипсові і крелдеши. від зод.	9'30
ЖАКЕТИ волчкові і шовкові	13'50
КАМІЗЕЛЬКИ	10'5
ЖЕМІЕРИ	13'50
ШЛЯФРОКИ сатинові і шовкові	15'50
КОСТЮМИ швейцарські РЕКЛЯМОВІ пол.	75'—
ПЛАЩІ	80'—

порука МАГАЗИН „ТРИКОТАЖИ“
1536 Площа Марійська 6. — в брамі. 2—3

Правда на брехню.

(Відиритий лист.)

„Громадський Голос“ ч. 13 наклеює на мою особу і — як публічно заповів — буде наклеюватися, заклеюючи мені рід, які просто підривають гідність мою як Українця. Рахуючись з об'їзною заставою допис „Гром. Голосу“ категорично заявляю під словом честі:

ад 1) Не є правдою, щоб я був пером організації ерманичів дараб, але правдою є, що я сотки разів у церкві, а також разів денне наклеював до організації ерманичів, як наочний свідок їх навіску і нужди, з глибини серця бляючи їм добра. Мій погляд, висловлений на віку з Красної! Остає далі в повній силі.

ад 2) Мої фейлетони в „Нашім Часі“ оперті на суціль правді, мали на меті предствити наслідки побоїв Гудуліва помісними військами, що прокураторів сконфігувала. Як місцевий душпастир можу не зробити, маючи в руках джерела, списані моїм попередником, за що — на жаль — „Гром. Голос“ мене атакує.

ад 3) Не є правдою, щоб я брався з жандармами, але правдою є, що остину від них всім добра для моїх парохів, які мали бути катані за ріжкі адміністраційні переступства.

ад 4) Що я поширюю ідею Бренті Серія Христового, яке тут канонічно установлені і ширити буду — на те я свідчення.

ад 5) Що я поширюю часопис „Міоднар“ і інші видання релігійного змісту — (4) висте.

ад 6) Що я дістаю „Селянський Пропор“ не ще не висте. Не заважаючи мінсьма, щоб мені не посилали, посилають а з його уживань там, де йому місце. Зі не маю всі українські часописи крім „Гром. Голосу“.

Вкінці мушу жаліти, що так важко як організація ерманичів на Червонозачинається від брехні, жарині і демагогії, замість згоди, єдності і чесноти правди, що аластво є гваранцією усної життєвої організації, а тим паче „Селянський Сіпкок“. Я є приготований, що можу бути заатакований брехнею у „Гром. Голосі“ на будуче, однак я на далі буду ігнорувати кожну сплетню побідною мовчанням а овочі національної кири і демагогії нехай віднесуть ті, що їх аражували.

о. Марко Гіль,
пирох з Подголови

1556 1—1

ЗНИЖКА ЦІН.

Цім торговельно-промисловий „ДОСТАВА“ кооператива з обшпор. у Львові, вул. Домініканська 11. І. пов. повідомляє отсим своїм членам і пр. П.Т. Гостей, що мийн зростаючої стало дорожнечі, мнзила в днем 1. квітня 1926 ціну своїх дзвонів з найлучшого передвоєнного матеріалу з довголітньою гарантією о 5 ам. центів на 1 кг. чисто. 1555 ваги дзвона. 1—1

Панове! Найповніші і найліпші іт пенічні спеціальності у мові, передвоєнної якості, гарантія за кожну штуртузми зол. 400, нисалка на провідній заворототі цілком дискретно за посліпашкою

С. Федер, Львів,
вул. Синистуська 7 (власний дім).
1270 19—30

Будіть реальність одну: 4—7 марок, другу 1—2 марок або й менше, купіть дорож, модний і домом, найрадіше на ло міста або замішк. Зголошення до адміністрації під „Купуючий“. 1542 2—2

Приспайте передплату!

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10. II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 4.50 зл.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7.50 зл., Німеччині 7.50
зл., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к. Руму-
нії 150 лей, Болгарії 7.50
зл., Австрії 7.50 зл. Зміна
адреси 1 зол.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

**Чи Ви пам'ятаєте, „Народної Торговлі“
продають на свята дріжджі, муку, вина і
інші споживчі товари?**

В переломовій хвилі.

Промова голови Українського Нац.-Дем. Об'єднання д-ра
Дм. Левицького на великому вічу у Львові 14. квітня 1926.

Шановна Громадо!
Бажаючи устійнити положення
українського народу під теперішню
пору, слід підмітити ті фактичні
дані національного життя, які за-
існували й виступили в недав-
ньому минулому, слід заснувати йо-
го психічний стан і ті повні об-
ставини, які склалися на його тепе-
рішнє положення.

Багато людей, головню старшої
генералії, жаліють за тими часами,
пережитими під Австрією. Жаліють
тому, бо мають на приміті тільки
існі сторінки нашого національно-
го життя в тих часах, а не хочуть
або не можуть бачити тих темних,
схемних, що відіміно впливали на
психіку українського народу, що
у великій мірі зупинили наш лет
до найвищого ідеалу народу в хви-
лі, коли для його здійснення при-
шов відповідний, слушний час.

Австрія не була, як Німеччина,
Франція чи Англія — державою
одного народу: вона була держа-
вою народів і то народів відпо-
відно сильних, як Німці, Чехи і По-
ляки. Ті народи в своїй власній
інтересі змусили династію до
ведення такої конституції і такого
устрою, який повні задоволював
їх потреби поодиноких народів.
І коли в 48. році в цілій Європі
піднявся революційний стихія, коли
піднявся дух національного відро-
дження і коли під впливом тієї
стихії пробудився і український на-
род в межах Австрії, то почав бу-
дувати своє національно-культурне
життя. Невсипущо працює деся-
ток літ кладе він також основи
свої національної культури. По-
стають сотні і тисячі українських
народних шкіл, з великою само-
посвятою в безпартійній боротьбі
адобуває собі нарід, що кілька літ
одну середню школу, або одну
катедру у львівському універси-
теті, поглиблюється національна
свідомість, зростають культурно-
освітні установи, майже в кожному
селі повстають читальні „Просві-
ти“, „Соколи“, „Січ“, „Рідна Шко-
ла“ засновує середні і фахові школи
добровільними пожертвами най-
ширших мас, за допомогою мате-
ріальною і моральною Великої
України повстає видимий знак за-
вершення нашої культурної, наша
Академія Наук, „Наукове Тов. ім.
Шевченка“. Також і на економіч-
ному полі кладемо тричі основи
нашого національного життя. По-
стають фінансові і господарські ко-
оперативи, фінансові і кредитові ін-
ститути, котрі при допомозі дер-
жавних кредитів майже вповні за-
безпечують кредитові потреби на-
шого народу.

Та, на жаль, в тих часах ми так
адивилися в одну сторінку нашого
життя, в його культурне й еконо-
мічне відродження, що частинно ми
судили були з оя найкращу

мету народу — його політичне
відродження. Всі наші сили ми ви-
снажували на це, щоби здобути
одну гімназію, ввести в життя один
языковий розпорядок, здобути од-
ну банкову концесію і вже не ста-
ло нам сил на це, щоби плекати
свобідного духа народу,
гартувати волю до великого діла
і змагати до найвищого ідеалу на-
роду, до політичної волі. Єдиний ді-
яч, що беззастанно зважав народ
до боротьби за волю, що кликав
його до побіди, що впанював про-
світи і вислід, — як не нині, то
завтра, що твердив: „Нині зчися
побіджати, завтра певно побідим“

— це Іван Франко. Та — на жаль
— десятками літ формована в ін-
шому напрямку психіка народу бу-
ла мало чутка на його слова, бо
вона була проінята не політични-
ми змаганнями, тільки культурно-
економічними. В політичному жит-
ті у нас була деяка безпрограмо-
вість, безпринципність, відсутність
великих ідеалів, самостійно проду-
маних реальних змагань. Ні одна
галицька політична партія не виста-
вила домагання політичної волі на-
роду, яко головної, єдиного і про-
стоїтійшого нашого політичного
змагання. Ми виставляли постулат
поділу Галичини, від якого мало
що собі обіцявано, в якого здійс-
нення мало хто вірив і за який
в дійсності не ведено системати-
чної боротьби. Галицьку Україну ми
назвали шумно „Піємонт України“
в горда дивилися на цень нашого
народу, на Наддніпрянську Україну,
і ми мало знали і мало старалися
пізнати. Багато наших навіть най-
визначніших діячів ніколи там не
були, не знали життя-буття Над-
дніпрянщини, не орієнтувалися до-
кладно в змаганнях Вел. України,
хоч в дійсності еманіпаційний
підйом народу під політичним огля-
дом вже тоді стояв там значно ви-
ще, як у нас. Ба — що більше — ми
не навчали навіть тишиших взаємин
з буковинськими Українцями, не зга-
дуючи вже закарпатських Україн-
ців, де панувала тьма кромішня.
Наш Піємонт не освічував їх своїм
промінням, лишив їх без ніякого
дороговказу. Ця замкнутість Гали-
чини, ця — частинно відсутність,

а частинно нескординованість від-
билася в рішучій хвилі фатальною
на психіці народу. Силою обста-
вин стали ми для Австрії „Тироль-
ськими Сходу“, що при кожній на-
годі, на кожному кроці заявляють
свою вірогідність, лояльність
ісцареві і габсбурзькій державі,
тому ісцареві і тій державі, що
свідомо віддали нас на поталу
сильнішим народам. При всіх важ-
ніших подіях еманіпаційного ха-
рактеру, при всіх виборах, тоді —
як летіть — неповинна кров нашо-
го народу — чито на університеті,
чи підчас виборів, — ми змі-
ємо тільки їхати зі скаргами до
ісцаря, що депутацию народу збу-
ває махом руки „Adieu meine Herren“.
А наші заступники в австрійсько-
му парламенті голосують далі за
бюджетом, голосують за рекрутот,
за збільшенням багнетів, що про-
бивали груди нашого селянина.
З парламентарної і соймової три-
буни ми чули жалі, нарікання, про-
хання, однак не чуємо твердих
домагань, не чуємо бунту за назе-
сені обиди, бачимо скований, а не
свобідний, вольний дух народу.

В такому психічному стані за-
став нас 1914 рік. Ми без ніяких
загань, без ніяких застережень ста-
ли на боці Австрії, в обороні тих
національних здобутків, в які вло-
жили ми стільки праці, стільки
жарів. Понад 4 роки велася світова
війна на нашій землі. Коштувала
вона нас море крові, сотні тисяч
синів українського народу поклали
голови за чужу справу, десятки і
сотні тисяч калік, вдіві сиріт кара-
ється до нинішнього дня. Ари, що
тратували нашу землю, мінялися
як в калейдоскопі. Переходили
Німці, Мадари, Москалі, Турки, ві-
шали народ, палили села, грабу-
вали, нищили матеріальний і куль-
турний добуток нашого народу.
Але в тих страчках мук, в
боліях і терпіннях почала зміно-
ватися психіка українського народу.
Наші — так сказатиб — низи по-
бачили, що людське життя для па-
нуючих „ні копійки не стоїть“, що
людське тіло — це для них найде-
шевше м'ясо. Вони побачили, що
не за їх долю йде боротьба,
побачили, що Чехи, яким в Австрії
значно краще жилося, як нам, ці-
лими полками переходять від тієї
Австрії до ворога, щоби тим спо-
собом здобути собі свою волю,
вони побачили вкінці, що під на-
тиском народнього гніву вальються
старі божки, що хитаються пре-
столи, що на сході знімається бу-
ря, що над Дніпром встає ясна
зоря народоправства, встає воля
народу, встає суверенна незалежна
Українська Держава. Вони бачать,
як навантажені столітніми кривда-

ми вітають дуки, землевласницька
земля переходить в руки „правно-
го власника-селянина, як вітають
ті фабриканти і промисловці, що
викликають ту війну, а вартість
праці переходять в руки працюю-
чих. І під впливом тих подій змі-
нюється психіка народу. Народні
маси приходять до переконання,
що послухом і рабством не здобу-
дуть собі кращої долі, що тільки
до сильних належить світ.

Так нас застав жовтень 1918 р.,
місяць розвалу Австрії. Розвалилася
Австрія і в руках кожного народу
лишилася його власна доля. Заста-
ріла психіка та нерішуча постава
політичного проводу не повела нас
відразу до зєдинення з Вел. Укра-
їною. Наші тодішні керівники ба-
жали будувати свій власний „Пі-
ємонт“. В довірі до тезі Вільсона
поклоняючись великим принципам
права про самоозначення, невелич-
ка горстка студентсько-військової
молоді перенала в свої руки 1. ли-
стопада 1918 року владу на тери-
торії Східної Галичини. Нарід
аперше побачив ясну мету і став
горнутись під визвольні прапо-
ри, почав огавати в лави до
боротьби за свою політичну во-
лю. Та тут ми зараз побачили на-
шу невідготованість. Ми служили
вірно Австрії і забули за себе. Ми
не мали ні амуніції, ні оджи, ні
харчів, ні навіть ліків. Під напором
веківізованих Франців до бороть-
би з більшовиками польських зброй-
них сил ми крок за кроком мусимо
уступати з нашої землі. І знов ще-
дро летіть наша кров, знов ги-
нуть сотні і тисячі найкращих си-
нів нашого народу, знов палають
села, знов нищиться матеріальний
і моральний добуток нашого на-
роду, наступає руїна.

Втілює: чотирикутник смерті в
Кам'янці, де гинуть від страшних
помст без ніякої оліки ті, що
іх минула кулі. А хто остав в жи-
виз, захоплює табори і тюрми або
йде коротати своє життя на емі-
грації. Ці одна, тим разом поль-
сько-більшевська війна на нашій
території — і ми враз з Волинню,
Холмщиною, Поліссям і Підляшсям
опинилися в межах польської дер-
жави, знищені матеріально, зруйно-
вані культурно, позбавлені бага-
тиських будинок, проводників, в най-
важнішій і найбільшій втраті
погиблого ідейної молоді, тої най-
кращої надії кожного народу, та
за те в значній мірі зміцнені
війною психіки нашого народу, пе-
реорієнтовані в боротьбі.

Нещастя не ходить одинцем, во-
но любить йти в парі. Одночасно
з нашою національно-політичною
катастрофою втратила і Наддні-
прянська Україна свою самостій-
ність. Під напором а переважності
частині чужих сил мусіла Вел. Укра-
їна увійти в федеративний зв'язок
формально з іншими радянськими
республіками, що повстали на ру-
инах царської Росії, а фактично з
російською рад. республікою.

Як по кожнім великим вданні, ве-
ликим і невдалим пориві народу, так і
в нас запанувала на деякий час апатія
і зневіра, напружені до найвищого
ступня нерви народу одхляли і то тим
більше, що прийшло время люте, час,
в якому кожний мусів дбати про
свою особисту безпеку, про своє

Red. sowa „Dziś“ Nr. 166/46. W imieniu
Kuratorstwa Polakiej! Nad okręgowy
karty jak Gubernia prasowy we Lwowie,
osetki na wniosek Prokuratury Państwowej,
ze treść sprawozdania „Dziś“ Nr. 77 (10752)
z dnia 9. kwietnia 1926 roku pod tytułem:
1) „Wzajemność i przyjaźń“ od słów: Nad-
dnieprzańskie, do końca tego artykułu. 2) a) na
złoty drugiej i trzeciej nad kolonami 1-ą i 2-ą
złoty artykułu dalej z tego artykułu i
stępu b) o rozstrzygnięciu artykułu do słów: U
krajinie iowacystwa, c) między słowami: fa-
kty... a słowami: Ternopilske, d) między sło-
wami: demagogia i t. y. e) a słowami: Nema
ni, e) między słowami: iluzy zastop... a slo-
wami: Nema bo, f) od słów: Tut, przyzna-
czy... do końca tego artykułu zawiera ad 1)

widniona zbrodnia z § 65 a) u. k. ad 2) od
a) do f) znaniona zbrodnia z § 65 a) u. k.
uznat dokonana w dniu 8/4 1926 konfiskatę za
nieprawdopodobną i zarządził zniszczenie całej
go nakładu i wydał w tym § 493 pk. nakaz dal-
szego rozprawienia tego pisma drukowa-
nego. Zarazem wydał się nakaz odwoławczy.
Redaktorowi tego sprawozdania, by oświadczenie
późniejsze umieszczał bezpłatnie w najbliższym
numerze i to na piśmie w języku ukraińskim.
Niewyko-
nanie tego nakazu pociąga za sobą pamiar-
stwa przewidziane w § 21 ust. 1, druk. z 17.
XII. 1892 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1893 t. j. za-
sądzenie za przekroczenie na grzywnę do
400 zł. — Lwów dnia 9. kwietnia 1926.
Hawel

життя. В тому часі важко було думати про оборону і здобуття нових культурних і політичних прав. Ми не вели тоді боротьби ще й тому, що наше становище в тому часі в правно-державному розумінні було ще не вирішене. Великі держави Антанти застерігли собі право суверенності над Сх. Галичиною до дальшого вирішення. Тому то ми не брали участі у виборах 22 року, піддавшись наказові тодішнього нашого закордонного центру. Наші заступники до нині не входять до варшавського союзу, а інтереси українського народу в межах Польщі заступають посли з Волині, Холмщини, Поділля і Підляшя. На самому вступі своєї парламентарної діяльності зложили вони правно-державну декларацію, котру ще кілька разів опісля повторили з соймової трибуни. Дня 14. березня 1923 Рада Амбасадорів у заміну за ухвалення польським сеймом в 22 році автономії й українського університету признала, не зважаючи на спротив українського народу, Сх. Галичину Польщі, і тим замкнувся перший період боротьби українського народу за свою політичну волю.

(Продовження буде.)

Господарська криза в С. Р. С. Р.

Червонець і політичні настрої.

У асій радянській пресі почувається схвильованість з приводу нежданого захитання червінця. Хоча вадю, як це стверджують чужинні знавці, не має причини в теперішній мент лякатись за власну долю, в суспільності почувається вже недовіра щодо неї. Радянський уряд веде політику повної дефляції і за останні 5 місяців грошовий обіг і покриття в золоті є в рівновазі. Уряд бореться з теперішньою кризою при допомозі підвищення на поштові пакети, обмеження ввізду на чужину і заборони гостинних виступів для чужинних артистів. Банки одержали доручення стримати видачу дівіз і золота в старій валюті. Наслідком цих розпорядків є повне утєча перед червінцем і сильне підвищення вартости чужинних паперів і ефективного золота. Курс офіційний червінця є зовсім різкий від його вартости на чорній біржі, яка витворює справжній настрій між суспільністю. Теперішня господарська криза має свій поважний політичний бік у факті, що певне число фабрик припинило свою працю внаслідок нестачі сировини і що в найближчій часі піchnуться переговори щодо нових колективних норм заробітної плати для робітників. Уже тепер у пресі почалась підготовка кампанія, з метою переконати робітників, що заробітна плата не буде зростати в такій самій пропорції, в якій паде покупна сила червінця. У найближчих місяцях сподіються перемогти господарську кризу деякими політичними змінами настроїв.

Сільсько-господарські податки в СРСР.

Спротив України проти союзового проекту.

На засіданні Союзного Раднаркому дня 30. березня в Москві розглядали новий проект єдиного сільсько-господарського податку на 1926 рік.

Представники УСРР, що теж брали участь у тому засіданні, виступили проти того проекту. Вони критикували союзний проект. Згідно з проектом комісії, господарства, що мають, наприклад, 300 карб. прибутку і двох ідиш, платять податок у сумі 82 карб. і 49 мол., а господарства з 6 ідишми платять податок в сумі 13 карб. і 20 мол.

Виходить, що податок зменшується пропорційно до збільшення числа ідиш. Проти такого поставлення справи виступили делегати України Каттель і Зотов. Вони стали на становищі, що т. зв. групи ідиш зосереджують в своїх руках господарства різної сили. Тактика податкової праці доказала, що чим більша родина на господарстві, тим воно дохідніше і навіпаки. Селянське господарство з двома ідишми і доходом на 300 карбованців ніяк не може рівнятися господарству з 10 ідишми та в 1000 карб. доходу. Останнє господарство належить до засібних і його треба обладати вищим податком, як господарство з малою родиною.

В результаті Союзний Наркомат прийняв запропонований комісією проект сільсько-господарського податку для цілого Союзу за винятком України. Щож до України, то прийнято всі поправки її делегатів в тому напрямі, щоб господарства з більшими родинами обладали податками вище, ніж господарства з малими родинами при однаковому прибутку на кожного ідиш. Союзний Раднарком визнає за можливе провести ці поправки в життя виключно на Україні. На слідує рк після практики на Україні Раднарком СРСР застановиться над тим, чи можна буде ті поправки прирівняти до інших республік Радянського Союзу. При тому зазначив Союзний Раднарком, що на Україні мусить бути проведений в життя весь наложенний на неї податок у повній мірі.

Модні воєни для панів на ностю-
ни, плащик, мундсхейт, суніи, ша-
ни, шифони поручає по низьких
цінах фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька 10.
Філії в Тернополі і Стрию.

Організаційний рух.

Повітовий зїзд УНДО в Чорткові.
Чортків, 9, квітня 1926.

Дня 8. квітня ц. р. відбувся в Чорткові в залі Народного Дому повітовий зїзд Українського Національно-Демократичного Озєднання. Того в 11 год. зала наповнилася околo 150 делегатів, що заступали 38 громад (на 40 запрошених).

Ім'єм повітової партійної управи відкрит зїзд заступили Дієч-Юмичук, д-р Антін Горбачевський. Вказавши на завдання зїзду, вказав присутнім до вибору президиї. По акторі поезії зїзду в особі: о. Фіголь з Шульганьки як голови, п. Петра Ясінчука з Білобожнї як заступника голови і п. Дражньовського з Соколявського як секретаря, о. Фіголь, обімаючи провід наради, представив теперішнє політичне положення українського народу під Польщею, пояснив денний поряток та уділяв голосу делегатам неавторитетного комітету УНДО п. Олексі Чеокавському. Делегат у своєму рефераті вказав присутнім на вагу, значіння і потребу політичної організації і пояснив програму УНДО.

По рефераті відбулась гаряча дискусія, в котрій між ин. забирали голос: о. Норобець, о. Фіголь, д-р В. Електорович, о. Дрогоярський, сел. Василь Горачий, о. Гунчак, о. Братик, д-р Юрчишин і п. Соробей. Всі обговорювали або доповняли пояснення програми УНДО і всі промовляли за скріпленням існування аке в політ. партійної організації в рамках і на платформі УНДО.

По поясненню присутнім організаційної схеми партії вибрано комісію-матку в особі д-ра Юрчишинського, д-ра Електорова і п. Андрія Соробей з метою уложити листу членів Повіт. Нар. Комітету. Підчас наради комісії приступлено до дальшої точки порядку дня. Одержав голос серед гукачів олексій д-р А. Горбачевський і виголосив реферат про політичний стан повіту. В односторонній, численній фактами ілюстрованим рефераті безпідданий зобразив історію повіту від 1914 р. до останніх днів. Порівняв австрійські порядки з теперішніми, подав статистику громад і вказав на приріст польських колоній (прим. Бартошувка). Обговорив існуючу і повзати наказаних шість, їх вартість (багато з них фігурує в князівських і родинних документах), а перервавши з селом до Замковий Явний і політичний стан повіту, вказав на

чекнув, як серед таких обставин розвивався і розвивається наше правосвідомість і економічне життя в повіті. Вистак обговорив діяльність і заслуги „Просвіти“ (на 38 читальні 22 мають власні домики), „Рідної Школи“, подав вислід шкільного плесбінату і заслуги місцевих громадських чинників при організації пенсійних лібо в 10 громадах повіту. З цього представив план, басінік повіту. З цього представив план, басінік повіту. З цього представив план, басінік повіту.

По короткій дискусії приступлено до вибору Повітової Управи Партії. На виборі пера Юрчишинського вибрано чарез а млямацію головою Пов. Нар. Комітету д-ра Ант. Горбачевського. В склад його увійшли: Олексій Дражньовський з Чорткова, о. Фіголь з Шульганьки, Дмитро Шваць з Косова, о. Братик, д-р Юрчишин, д-р Електорович і Говз Горня з Чорткова, Гресько Мірус з Чорткова Старого, Петро Ясінчук з Білобожнї, Микола Явний з Комнїди — як члени і Петро Васильшин з Швайко-веда, Василь Горачий з Швайковець і Василь Шумка з Угрюми — заступники.

Після кінцевого слова делегата п. Черкавського представив зїзду о. Фіголь завдання: Хід наради і вказав на завдання вибраної Повітової Управи Партії в австрійській будучині. Відслідкував „Ще не вмерла“ покічено зїзд по п'ятигодинних, оживлених нарадах. Присутній.

На теми дня.

(Від власного кореспондента).

Відень, 8. квітня.

Відомий розпорядок чеського уряду про заборону перевозу польської худоби, викликаний безпосередньо перед самими латинськими великодними святами, викликав серед віденського населення чимале занепокоєння. Його я зовсім зрозуміле, коли взяти під увагу, що польські безрорі й рогаці чотирогого становлять львівну частку усього консумції двоімільйонної наїдунайської столиці. Тому то й спершу цей чеський розпорядок узятю на разуюнок ворожого відношення до Відня і аж згодом з'ясувалося, що його причина лежить не в денне, а в — бориславський нафті. На часті, спільним зусиллям депіжних мужів усіх трьох заінтересованих цією сировою республік ще поки час відіткнуто від населення Відня грізну небезпеку цілого великодня, яка загрожувала йому з приводу польсько-чеських нафтових розважунка.

Самі свята передшли тут під знаком доволі великих обмежень, спочинених важким економічним положенням. Уже передсвятковий дуже слабкий рух по крамницях вказував на те, що до традиційних передсвяткових свят ще далека дорога. Використовуючи на примуд Гарну весняну погоду, тисячі Віденців мандрували за місто, де селіжні повитрам наклали частину „завидаженого“ свяченого. Про цей живий рух свідчать статистичні зїзтавлення які вказують, що в часі свят виїхало або приїхало до Відня залізничними вагонів мільон осіб, а міські трамваї перевезли понад 3 мільйон пасажирів. Шкода, що віденські статистики не підрахували тих, що їздили автіями й так, що комунікуються, тільки за посередництвом власних ніг, а то їх вкази булиб тоді ще більше імпозантні.

Замітні були теж свята по збільшених обсягах місцевих часописів. Ізгада, що до цього змісту, то стоїть він у відносноному відношенні до імпозуючої подекуди скідкості друкованого паперу. Оскільки це вартість представляли окремі частини, присвячені 150-літньому існуванню віденського державного театру. При тій нагоді на від речі буде згадати, що й тут заважає поволі інтерес до друкованого слова нагади, як свідчить про це ліквідація двох великих видавничих спілок „Ріколя“ і „Віда“.

Політичні круги дістали малий великодний дарунок у вигляді новоствореної партії „Mittelböhmisches Volkspartei“. Повстала вона зовсім несподівано, презентуючи себе австрійському громадству одночасно з гомоним великодним дівоніа, вибираючи цей момент не без розмислу для своєї першого виступу. Обличчя цієї партії ще по виразне. Відізна, яку підписав цілий ряд професорів (між ними і проф. Ганс Іберсбергер), лиших урядовців, промислових підприємців і купців, — надає багато конкретних і реальних нападів, але не згадує ні словом про справу об'єднання з Німеччиною. Це я стало причиною, що нову партію прийнято дуже холодно і ледян чи в політичному житті відіграв вона значущу ролю. Лосі всі спроби ривалізації з політичними вилами соціал-демократів і християнських суспільств на австрійському терені була невдача. Нова партія, яка поминає мовчанкою життєву анимого, а саме об'єднання шлого німецького народу, на успіх рахувати не може.

Т. Ясенчун.

Пам'ятники: Рідна Микола — це на-
родна фортеця, це панний захист в
добі ліхотити

ВІДГУКИ ДНЯ.

Scherzando un poco umoristico.

(Bach-Busoni: Fuga).

Я в музичних справах дуже емоційний. Це вже мені признали наші музичні сподівисти і до цього я сам дійшов по довгому ваді.

Ще планати, що наші галицький хор узяв контраффе, то не я можу, але пасатк рецензю на фортепьянний концерт — у ати. Коли приходили мені такі записи, то я почуваю себе так, як музичний рецензент, який не має ортографії.

Та нічого літати! Відбувся концерт па-
ста Антона Рудинського і я в огляду на
належний в горі аргументи мушу написати
визнаючу рецензію.

Після приємної павзи вийшов оркестр, Фантура і la Ocasione підігнала пастий ватора і дала заповуку мистецької гми. Артист сіа д і фортепьяну і дістав гучні баса, ігорім почав грати: Баца — Віталий: Orgelblossa C-dur Preludio. З огляду на органі акорди таору, публіка по-
дого не могла відшита своїх органів го-
лосових. Після того шло Intermezzo на
фортепьяні і інтермеццо на сал. А саме ба-
гато людей пригадало собі, що бракує їм
прогр мж і тому ходили до дверей ку-
пувати їх.

Останній тайр Fuga (Scherzando un poco umoristico) був насправді трохи гумористичний, б і даярних розіграв груш на н-
деозі, коли хотіла по тихо вийти рецензю.

Шумани: Симфонічні Етюди пройшли серед дивальної тиші на сал, тільки на-
бальконі сварилися сторожники з жінками безбілетним любителем музики.

Після того наступила павза, серед якої
хто не пастався — пасті комісар па-
ці і дав три тайні агенти сиділи на ко-
слах.

Другу частину ватора почав пастий та-
ражи Debussy-ого: „Дельфіські танцю-
бі“, тайр дуже сямітатичний, дав змогу
більшій сідкості молодих панночок кру-
титися на всі боки, треба признати: ре-
мічно і граціозно.

Minuetten (Мандрівні трубадури) був від-
іграваний підчас масового передсвяткового
модних хлопців у мнотомадіане суєдотю
з молодими танечницями.

Тайр: Les vons et les parfums l'air du soir
(Зауки і пахощі в сумерку вечірнім) — го-
ворить сам за себе.

Після того дві точки при аконізіанці-
ті рипаючих дверей, а по них наступила
точка: La fille aux cheveux de lin (Шам-
на з волоссям моя лєн).

Передіжною сіа (приспіву, що паробаві
данна моя любов, заголзаний титул й. по
попада вже не належить, але волосся фак-
тично моя лєн. Вєсь час старалася мені
показати, як страшно мене ігнорує. Не
лізю чи не підпадало зі змісту музики чи
зі змісту її душі.

Ту шікаву точку змінив тайр: Ce qu'a vu
le vent d'Ouest (Що бачив західний ве-
чір). Не знаю, чи він був західний, але що
бачив, то мені відомо. Вачні комісарі по-
ліції, який виходив на папіроску і кілька
людей, які вертали з папіросками. Вітер спо-
ристав з нагоди і зробив вітер на шлу
сало.

На закінчення грав пастий таори Шубер-
та: Allegro, Adagio, Presto і знов Allegro.
З огляду на те, що одні алєтро було „con
foco, шз пов ігора“ — з огнем, але не за-
маду, — дельфіські танечники і мандрів-
ні трубадури жартували і сміялись між
собою досить неприлично, але не за го-
лосно. Голосніше за те давали шкільні
і пиячки буфетового як... шаблянка ком-
сара поділи.

Маю враження, що ніколи публіка не за-
ходувється краще на концерті як тоді, ко-
ли те — що є зазначене в програмі — зов-
ніконус рівночасно на салі.

I. Galaktion Chila.

Церква св. Миколая у Львові.

Хоч там тісно, стук, гук і дивити на
водів, самоходів, трамваїв, хоч там по-
но райнаху Жидів — я люблю Жидівське,
ту частину Львова, де під горію
бувшого князявора стять його найдра-
мніші пам'ятки. Люблю, бо це староння
української столиці, свідки її слави й са-
мостійности.

Із за мурами св. Онуфрія, в сазку
св. Параскеви, далеко із склді св. Зно-
сина. А на самім переді княжий міланок
аж до наших днів — св. Миколай, побля
базар „на Гюсках“ по святому Федорі і
на Старім ринку св. Іван. Гой же бокус
від своїх, бо змінив метрику, відчужено
і став „святим Яном“. Та йні, а даяно,
ще як круль Калімерж бив на осиротілі
Львів, як записисия мідним боярем за
права Української Землі і тут поселив
свій гарнизон.

Сьогодні стоїть ті всі святіні біди,
такі біди, як і весь український на-
іам в забутті та пониженим роадують
вопн, що вишилося з їх слави і княго
віна після тієї присєги. Ізні слава ірпа-
ла, їх достатки пішли на чужі наїсторію
крутом вужє наїкривали і чужия кулі.
Що-раз вужє пригадє річку підсєкати.
Давножко Жидів не загладив і в ту сир-
ніну ділячку. Ах їду я колом тут по-
при святого Миколу таю остовіти з тая
шпільною на Старинського й очам класним

Кожний фабрикуче сам, свій улюблений лікер з помаранчевим, імбирним, м'ятним, мігдалевим і т. п. смаках з однієї паки природного овочевого екстракту

ЕКСПРЕСС-АГРУМІНА

Жадаєте скорі! Генер. Репр. в Польщі: 1247 ТИТАНИ, Львів Рівницька 8. 25-75

не вірю, так відмовляю їй і почуваю. Чи то тільки не сон? — Гаяю собі. Сон і розпалений уман про добрих батьків, що побачували й обтравували ту святиню. Сон про миття господарів: Даніла, Льва, Юрія, Сидригайла й ін.

Ба ні, не сон це, а дійсність! Тут повно народу, як мабути ніколи під довгих віків. Повно їх і в церкві і на цвинтарі. А церква!.. Якіже вона змінилася? До неї знала обдерга, почорніла, змалювано пустотами і країною занедбана, закована в куточки серед домілких високіх і темних, якжеж вистроїлася?.. Похрипів і бачу поправлені і бачу намазану олією зелену фарбою, як усі церкви на Україні. Стіни кругом відновлені і чистістю показують знадвору, що остало ще в камені будови киякої, а що з цегли, походить з пізньої підбудови і перебудови. Стіни передані, аж до гори каміна, оздоблені поводи фресками. Я пригадаю собі, що це фрески нашого майстра з Києва, проф. Петра Івановича Холодного, який був товаришем міністра освіти за Української Народної Республіки, а тепер живе тут „на еміграції“.

В середині церкви велика ясність. Закожу туди й бачу замість брудних, обкопаних, від нещасливих часів занедбаних стін, чистеньке нутро, залите від порени електричного світла. Всюди порядок, лад, багато воскресло життя, яке віддала заміром через лінивство, культури і некультури.

Сайлики було там свідчення і ні один не мав зрозуміння на думку скарго найшановніших пам'яток, які повинні бути історичними свідченнями в народі, тут на тій землі. Аж знайшовся рідкий у нас душастир, який зрозумів ту велику скарго і за короткий час доказав чудес. Я не знаю його достойного панотця, кажу, що це р. Л. О. Ч. який живе при церкві св. Миколая і є сотрудином парафії св. Параскевії о. Туркевича, куда та церква Федір приписана. Та хтоб не був то, треба признати, що добрі господарі правлять тепер на Жовківському, винищують старію по о. Васильєвським і за те належить їм аки від українського народу.

О. Пеленський.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Міжнародна конференція нац. меншостей.

В Дрездені було п'ясне засідання ексекутиви в цілі скликання міжнародної конференції національних меншостей. Конференцію склинуть у падолисті ц. р. Місця нарад конференції ще не визначено.

Прем. Скішинський у Празі й у Відні.

12. IV. виїхав прем'єр Скішинський до Праги. З Праги поїде до Відня, де буде 15. IV.

Два дні побуту Скішинського у Відні присвячені будуть нарадам у справі арбітр. договору і політ. торговельним.

„Вр. Альг. Цтг.“ пише, що арбітражний договір між Польщею і Австрією ввезований буде на австр. чехосл. договори.

Зірання італ. румунських переговорів.

Софійський кореспондент „Дейли Телеграф“ повідомляє, що італійсько-румунські переговори зірвано, бо Італія не хоче зобов'язуватися гарантувати бесарабську границю. Італія старается довести до заключення договору між Італією, Мадяриною й Польщею. Італія годиться на повернення монархії на Мадярині, але з виключенням Сибургів.

Мусоліні в Триполісі.

Як лише корабель „Кавур“ закинув якор у пристані Триполіс, явився губернатор колонії ген. Де Боно з вищими урядовцями. Мусоліні перейшов перед фронтом почесної компанії, потім у товаристві ген. Де Боно і ген. Граціані перейшов на коні перед вірськом, серед якого були лівійські й еритрейські воїни. До арабського населення на площі вголосив промову, яку перекладано на арабську мову.

М. і. сказав: „Наш володар і король, котрого любить весь народ, зволив послати мене до тої безперечно італійської країни. Знаю, що радо сповнієте закони мого короля, так є вини, буде аватра і все. Послушні його законам, будете все під їх опікою. Король і уряд бажають, щоб ця земля, на якій стільки слідів володіння Риму, жила все в щасті й успіху. Хай Бог мира й війни боронить вас. Хай жне король“. Товпи у відповідь кричали хай жне король, хай жне Мусоліні.

Олісія був М. на замку губернатора, де влада віддавала йому почесні. Приймав англ., фр., еспансько-го, бельгійського, голандського й норвежського консуля, дел. армії й маринарки, урядовців, голову жид. громади, грецького архимандрита, журналістів і предс. товариств. Олісія поїхав до резиденції губернатора, передше прийняв дефіляду місц. фашистів і відділ араб. іздців, котрі чвалом їхали попри нього в пестрих одягах. З балкони вголосив промову, в якій витав іт. фашистів у Триполісі.

Вірка.

Америк. дол. 9'20 — 9'25 канад. дол. 9'05 — 9'10, чеськ. кор. 0'24'00 — 0'24'25, лат. 0'4'00 — 0'4'12, франк. фр. 0'28'20 — 0'29'00, фр. швейц. 1'00 — 1'70, лат. фунт 42'50 — 43'00.

Золото. 20 кор. 34'00 — 34'50, 27 франк. 31'50 — 32'00; 20 марк. 41'50 — 42'00; 10 руб. 44'50 — 45'00.

Срібло. Австр. кор. 0'58'00 — 0'70'00, 5 ав. кор. 3'60 — 3'70, фльорен. 1'80 — 1'85, рубл. 2'80 — 2'92, рубль дрібний сріблом 1'40 — 1'45.

Збірка.

Пшениця краєва з 1925 р. 35'00 — 38'00 жито галицьке з 1925 р. 24'50 — 25'50 ячм. галицький бров. — до —, овес гал. 22'50 — 23'00.

НОВИНКИ.

— Арештування. Дня 10. квітня „Відада“ полила адресу студ. помещиків при вул. Ходорівського, передала зноєв в деяких кімнатах реалію й арештувала (з таким дорученням вже прийшла) двох студентів: Бичківського й Кухту.

— Уорніція. В 100 ч. „Прагер Пресс“ з дня 11-го н. м. у відділі „Славіше Рядишу“ наводимо інформації про утворення нового українсько-болгарського комітету в Софії. В його склад увійшли: голова комітету проф. І. Шиндманов, 1-м заст. голова — письменник С. Чалгіров, 2-м заст. голова проф. Парашков, до складу: п-ч Шиндманова (дочка Драгоманова) проф. Арнастов, проф. Младенов, письменник Страшиміров, директор музичної академії Георгієв, представник мілістерства освіти Балабанов, п-ч Будевська і голова „Славянсько-Младекско Дружство“ Стереве. — Крім цього наводимо у цьому відділі багату літературну хроніку про нові видання на Радзівильській Україні і в Галичині. — Відроджувальний щоденник „Рет“ публікує у ч. з 9. н. м. статтю п. а. „Шездесет и пет година од смрти Тараса Шевченка“. Автором статті є п. Іван Буда.

— Сонатний вечір проф. Осипа Москвичева, скрипака і д-ра Генрика Гінсберга, відомого в широких музичних кругах і з концертної естради у Львові півіста, відбудеться в суботу 17. квітня в 8. год. вечером у салі Муз. Г-ва ім. Лисенка. В програмі скрипкові сонати Моцарта, Бетховена і Гравіса. Карти астулу в ціні від 1—4 зод. продаються в Книгарні Наук. Гол. ім. Шевченка, Ринок 10. Для шкільної молоді псула по 50 сот. в каскалярні Муз. Тов-ва, вул. Шашкевича 5.

— Академія поетів. Інститут Академії мистецтв у Берліні утворив нову секцію поетичного мистецтва. Ця секція складатиметься з трьох поетів, з двох істориків літератури і другого секретаря Академії. Завданням цієї секції є видати осуди з огляду її спеціальності, на догагання міністерства, робити проекти та розбуджувати поетичну творчість, проголошувати конкурси, роздавати нагороди і стипендії, організувати відвіди і свята для вшанування заслуг поетів.

— Катастрофи. В околиці міста Бордо (Франція) пожежа знищила величезні простори лісу. — В околиці Нью-Йорку вибух зі швидкою експрес: 5 убитих, з 30 ранених. — У місті Тулозі (Франція) завалився дах величезного сарайного коштеза з XV. в., височав на 83 м. і знищив три дома, убив і зранив багато осіб.

— Помаранч. У Москві промер молодий російський письменник Дмитрій Фурманов, на грипу. З його книжок відомі твори „Воскресіння“, „Воскресіння“, „Воскресіння“.

"Nadzieja"

Кожний може збогатитись купуючи один лос 1. класу

13-тої Державної Класової Лотерії

в найшановнішій і найбільшій колектурі в краю

"НАДІЯ"

Львів, Сикстуська 6.

крім головної виграної

400.000 золотих

є виграні: по 250.000, 150.000, 100.000, 50.000, 45.000, 35.000, 25.000, 20.000, 15.000, 10.000, 5.000, 3.000 і т. д.

Що другий лос виграє!

Ціни лосів: Четверть лосу 10 зол., пів лосу 20, цілий лос 40 зол.

Тягнення вже 21 і 22 квітня 1926 року.

Поручемо швидше замовити, бо залиш лосів нашої шановної колектури є вже малий. — Листові замовлення полагодується негайно.

В цій місці витяги і посилати нам в листі

КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ:

До фірми „НАДІЯ“, у Львові, вул. Сикстуська 6.

Отрим замовлюю до 1. класу Державної Класової Лотерії:

_____ цілих лосів по 40 зол., _____ половинок по 20 зол., _____ четверток по 10 зол. — Належитість _____ зложу по присланню лосів, білетом П. К. О., пересланим фірмою. — Ім'я і назвище: _____

Ближша адреса: _____

німецький майя Карль Гук, якого всі знають з образу „Пробудження“ в „Модерній Галерії“. — о. Іван Костешків, б. проф. Гім. і переміський крилошанин, голова інституту Народний Дім у Львові, помер 10. н. м. у 82. р. життя.

— По широкому світі. Турецький парламент прийняв закон, що всі закордонні товариства та підприємства у внутрішніх справах з Туркми мають користуватися турецькою мовою. — Буши, наслідник румунського престолу Карло одержить, порозумівшись зі своєю родиною, повну імперію і мешкатиме в околиці Бухаресту. — С. чутки, що наслідник англійського престолу кия Уельський заручився, не, як сподівалися, з дівчиною королівського дому, а тільки зі значайною англійської шляхти. — В Португалії, країні вічних революцій, була нова спроба скинути уряд: загостріли заатакували кав'ярні; державні війська здушили під особистим проводом міністра бунт. — Головна соціял-демократична організація не нахилила цього року робітників до загального страйку в день 1. мая, а полила справу припинення праці до вирішення провідником місцевих організацій. — Міська рада міста Кордови рішила збудувати пам'ятник славному жидівському філософові Маймонідемові, який родився там у 1135 році. — Японський уряд пропонує парламенту проект закону щодо заборони таємн. європейського та японського походження. Мотивом проекту є погляд, що ці таємні мають на меті деморалізувати японський народ.

— Занепа. На днях появилася друком латочка, звернена проти б. комісара „Народного Дому, п. Ліскавського, що про неї була згадка в „Ділі“. Під змістом латочки видніють підписи кількох осіб, а між ними на першому місці виписане мое прізвище і прізвище. Для висвітлення справи заявляю, що я не підписував ніякого подібного письма — мій підпис видний тільки сфабрикований без моєї волі, без моєї згоди, без мого відома, що більше — навіть без якогонебудь знасту, зворненого кимнебудь до мене в тій справі. Ясна річ, що я за зміст цієї латочки, як і за її появу не беру ніякої відповідальності тим паче, що факти, помилкові, є мені, за винятком декотрих, що торкаються буря, зовсім невідомі. Від якогонебудь пліви я не беру участі в партійно-політичному житті. Тож чарілом

мені ніякі політичні закулісні справи ніколи не були партії. Повесний поди усунули багату зі старих горизонтів, створили нові течії — вичина старих підвалин для політичних ідеологій сталася в багатьох випадках констатцією. З тих фактів я витягнув констатції, усунувся від участі в партійно-політичному житті, віддаюся заняттям мого фаху і підготовці для культурно-просвітної роботи. Виступ, запланований ким-то у вище наведений лекції, є для мене чужий і моя особа в цьому зовсім неучаствувала. У Львові, 12. квітня 1926. — Д-р Іван Гриневський.

— Заходом українських культурних товариств у Тернополі відбудеться дня 18. квітня ц. р. о год. 8. вечером в салі Міщанського Брацтва концерт в честь Тараса Шевченка. 1567 1—1

До Адвокатів львівської округи!

Виділ С. У. А. запрошує на ширші сходки, які відбудуться в неділю 18. квітня ц. р. о год. 11. передпоз. в локалі товариства, вул. Р.ська 20. І пов. („Діалект“) а слідуючим делним порядком: 1) Економічне положення українських адвокатів у львівській округі і обговорення станових інтересів, реф. д-р Еуген Шуровський з Винику, коресп. д-р Романа Домбівський з Миколаєва. 2) Про „Правничу Часовник“, референт д-р Надзата. — За Виділ С. У. А. д-р Леа Глякевич, д-р Михайло Волошин, д-р Еуген Шуровський. — Звертаємо увагу, що того самого дня, в тім самім локалі о годині 10. рано буде реферат посла Саміля Підгірського. Про новий закон присяжних суддів на землях Західної України. 1569 1—1

До всіх правників!

Гурток основників „Правничої Часовни“ повідомляє, що рішення зложене 3 ам. доларів пересуває на день 15. травня (мая) ц. р. Рішенням помагає, що можна скласти і в короткочасних ратах. Коли до 10. травня ц. р. зложиться достаточна сума, то перше число часовни вийде 1. червня ц. р. Гурток посилає до С. У. А. 1569 Львів, вул. Руська 20. І пов. 1—1

Дописи.

Коломия. (Нужда. — Хлібода. — „Просвіта“ й „Покутський Союз“). — Шевченківський концерт. — Напади на „Жіночий Доло“). — Українські виступи. — Полятичів навії. — Нар. Дім. — Жіночий Кружок. — Вибір.

На готується Південна. Нема гроше, брак паші! Як би були де зарібки, половина населення пішла би. Разом ідути вулицями Коломиї хлопці, дівчата і старці та шукають роботи: копати то що. Давніше цього не було. В торгівні дні веде Південь з Коломиї соломом для худоби, бо паші забракло. Маленький сіночок житньої соломом 20 до 24 сот! А прача асудом велика. Хто пр. від Печеніжника іде 2 кілами до Коломиї на торг, мусить заплатити: за соломку рогатку 40 сот. (в обі сторони), за міст в Коломиї 40 сот. (в обі сторони), за мито за мостом 20 сот. (в обі сторони) і за „пашове“ 30 сот. отже відпаду 150 зол!

А одначе, не вважаючи на економічну нужду, бачимо серед селянства в Коломиї й сусідніх повітів попри сумні (сюди належать прим. уживання селянами польської мови) також незвичайно відраді янція. Селянство інтересується живо всім проявом нашого життя і само береться до праці, творить кооперативи, читальні і хори, даючи театральні вистави та будуючи Народні Доми. Те все тут відрадіє, що селянство бере само ініціативу в руки, бо інтелігенція держиться доволі остоороно. Доката на се немало. Як прим. всім польським часописам широко розрешено, хлібодаке віне відбулося справді 30. м. м. в Коломиї, але всіх учасників разом з вранжерами і їх відступними опікунами було не більше 50.

За те на загальних зборах коломиїської філії „Просвіти“ було майже 200 делегатів читальних „Просвіт“, а на загальних зборах „Покутського Союзу“ було майже 100 членів, хоч це був будний день, та щастя і коломиї, філії „Просвіти“ і „Покутський Союз“ нашілися в руках енергійних людей, тому є надія, що ці на-за будуть гарно розвиватися. В „Покутському Союзі“ по бл. п. З. Скаржков став директором п. Пашкевич, якому не лише вдалося розвинути Союз, але також вислати собі довіря всіх. А як тяжко нашим фінансовим інституціям жити — се всі знаємо.

Дня 7. п. м. уладна філія „Просвіти“ в Коломиї популярний концерт в 65. роковини смерті Т. Шевченка. Цей концерт замітний з одної сторони своїми прегарно виведеними продукціями, а з другої сторони майже шкловитого відсутністю коломийської інтелігенції (з селеніків був лише парох Дебеславень о. Варгун, з професорів 5, з лікарів ані один, з педиків 6 і т. д.). І промова і хори читальні „Просвіти“ з Ковалівки з Печеніжника та хор „Колом. Воля“ і тейором солом п. Сірка і декламція панни Михайлюк і дует двох селян і селеніків образок („Орхо Огнева“ Левченка) були дуже гарні. Дивували всіх селеніків хори з Ковалівки і Печеніжника: голоси добрі, часті, виконання поправне: оба діренти — селені, селеніків образок прикували усіх. Юрка Огнева, що з далекого Сибірі летить на Україну, бо там постола Українська Держава, розуміє не.

Тут, як і всюди нашірають на нас з усіх боків. Ізза нашої іперії наші приятелі вже цінують і за таке, що дивно робиться, як се можливе. Пр. ашепольська „Газета Коломийська“ в одному з останніх чисел нападає на редактуру „Жіночий Доло“ в Кисілевську за те, що в „Жіночий Доло“ не пишеться про — Поляків! Чув хто таке? „Ох. Ко!“ додає при тому, що п. Кисілевська — жона польського „жидовика“! Чи може бути більше хуліганство? Це вже справді божовіла. В тому самому числі „Ох. Ко!“ кличе по лішню, щоб усунула на Нар. Дімі вніски в українській мові. Це останнє українське громадянство Коломиї повинно собі зазначити й постаратися, щоб коломиї купці мали крім польських внісок і українські. Між ними є такі, що доробляються і ще дороблюються головно на Українцях маетку. А з усіх селеніківських міст Коломиї має найменше українських внісок! Спосіб на українські вніски є, лиш треба пам'ятати, що таке народна честь.

Відрадіним фактом є це, що й на Покутті зачинають деякі давні політичні партії організуватися. Одного не повинні наші політ. партії забувати: що сила партії головно в характерних одиницях і провідниках. Іде в партії, там мусить бути між ними напруження, а навіть боротьба, не природна. Однак провідники партій повинні пам'ятати, що є справа, які обходять загал, що отже в тих справах повинні всі партії йти разом, коли не має наступити наше цілковите розбиття. До таких справ належать всі справи шкільні, просвітні, господарські, а навіть релігійні (отже державні школи, „Просвіта“, Рідна Школа, „Пок. Союз“, „Сільський Господар“, кооперативи, релігійна боротьба між громадянами). Хто цього не хоче розуміти, не повинен провадити.

При всякій роботі могло би бути дуже помітним жіноцтво, яке зачало так гарно організуватися. Дня 11. п. м. скликав колом. Жіночий Кружок, як член Союзу

Українок анкету в справі організації жіноцтва по селах. На анкету прибула делегатка зі Львова, делегатки з сусідніх повітів і багато жінок з сіл. Дійсно: треба підняти членів Жіночого Кружка, що в таких коротких часі і серед таких тяжких обставин умови заінтересувати сільське жіноцтво такими справами, як організація, Рідна Школа, Просвіта, кооперативи. Але праця Жіночого Кружка не легка. По селах тепер ширяться різні впливи, а наше духовенство, що ще перед війною вийшло на зустріч усілякій корисній праці на селі, на жаль, не підтримує праці Жіночого Кружка. Так говорили з жалею і членів Жіночого Кружка і селеніки з повіту.

З усього видно, що наша інтелігенція і світська і духовна, мабуть забула, що крім фахових обов'язків є ще й інші обов'язки, яких не треба забувати. Докато цього — крім вище сказаного — можуть бути хочби й виклади, улаштування кружком Українського ПТ. На тих викладах видно мало наших людей. Із дуже цікавим рефератом „Про втому“, що його прочитав п. Зелік, крім учеників, учениць і кількох академіків не було ані одної старої особи, отже ані одного батька, ані одної матері, ані одного ученика. Це вже просто сором. Годі зрозуміти, чому саме в Коломиї таке діється!

3 життя товариств.

Товариство ім. Антона Могильницького в Богородчанках.

Дня 5. квітня п. р. відбулися в Богородчанках установчі збори Товариства ім. Антона Могильницького. Після Служби Божої, яку відправив в асисті 3 священників о. Конст. Білинський, в театральній залі філії „Просвіти“ зібрався півт Богородчанщина й Соколатинщина: світська та духовна інтелігенція, селяне й міщане.

Збори отворив о. П. Горобецький і п. Ляхович. Предсідником вибрав о. дек. В. Гречинський. Секретаріом п. К. Полюк. Реферат про життя і творчість Могильницького вголосив п. М. Струтинський зі Львова. Найближчі завдання Товариства: опрацювання могили поета в Яблуні й заходи в справі переняття опіки над Скитом Могильницьким.

Членську вкладку Товариства визначено: для багатших 1 зол., для бідніших 20 сот. місячно.

Головою Товариства вибрано о. П. Горобецького, заступником головою д-ра Ол. Коренка з Соколатини. До Вишнєвишли: о. Лазорка, о. Кейван, Ю. Микуня, рад. Кордасевич, о. Білинський. Заступники: мот. Ліщинський, п. Полюк, п. Ілько Проць. Контрольний Комісія: судья О. Гордінський, о. Чубатий і о. Косенів.

Всячина.

Світовий плягіат. У старій літературній теорії важко інколи означити межі оригінальності, коли письменник користується чужим сюжетом. Скільки книжок на світі зростає так швидко, що здається, нема нічого легшого для людини, що хоче зажити даярським письменником, як навчитися якоїсь екзотичної мови і з неї черпати довшими пригорщами сюжети для своїх творів. Великі письменники, які не лякались закиду щодо браку оригінальності, позичали теми навіть з відомих менших письменників, перетворюючи їх мейдати твору на архітектурні. Так було з Шекспіром. Та в сучасній добі нерідко трапляються випадки майже одночасного написання двох творів, споріднених між собою, хоча собі не відомі. Це частіше, як це буває в ефімерній белетристичній літературі, якою віхто не журиться, малі автори, що працюють на хліб насущний, окрадають себе взаємно і навіть не знають про це. Та коли трапляється так, що якийсь письменник здобуває славу або гроші, покористувавшись чужою ідеєю, селеніється мстувати. Таку сензацію має нині літературний світ з приводу відомого у всьому світі твору „Тарзан посеред мист“, Англія Едгарда Барроу. „Тарзан“ переказаний ним майже на всі мови і спопуляризований кіном. Продовжиком ставного Кінгсліяського „Малі“ став героєм вулиці та селеніків. Автор „Тарзана“ придбав одночасно і славу і гроші. Аж тут паде важке обвінчання: Барроу є значимий плягіатор. Цю реалізацію робить парижський кореспондент російського „Сегодя“ В. Струтинський. І вказує на джерело плягіату, повість французького забутого малого письменника Робіда п. а. „Пригоди капітана Сатурна Фернануль“. Робіда жив у Парижі 25 літ тому і був уродженим богемістом, який нехтував грошем і славою. Він доводився слухачами, які абияклись довкола його казавогого столика і слухали, за чаркою абсенту, його недрукованих творів. Лише раз удалося йому написати накладишка і у світ вийшов загаданий твір. Російський письменник передає точний зміст „Пригод капітана Фернануль“ і захоплює критику пераіріти його з „Тарзаном“. Англіський повість змиває призначення деяких осіб, час, додає кілька родинів, але майже дослісно переказав мистецький опис боротьби

чоловіка з горилем. І на цьому заробив кілька мільонів. Усе щастя англійського плягіатора в тім, що його повість підійшла більше під настій сучасного моменту: потреба екзотичних сюжетів зробила більше, як усе геніальність першого творця маленької історії, Робіда. Вся французька преса атакує не аніжко сильно англійського популярного автора, ретабілюючи забутого французького богеміста. За те Англія мов води в рот набрала.

Авторські права. У Парижі скінчилися два цікаві процеси, один на тему авторських прав, другий зобов'язав артистів. У першому виступав відомий французький мійопер Генрі Ротільд, який є одночасно драматичним письменником, проти директорів театру, відомого артистки Корн Ліперсері і відомого письменника Верней. Пані Ліперсері прийняла рукописи Ротільда, підписавши з ним контракт щодо її вистави, до означеного речення. Ротільд виступав з песою під псевдонімом „Паскаль“. Речення минуло, песа не появилася. Директорка театру хотіла, щоб Ротільд поклав своє дійсне прізвище сподіючись, що воно стягне тисячі людей, бідше як сама песа, зрештою талановито написана. Тимчасом пані Ліперсері продала свій театр Верней разом з усіма підписаними контрактами. Коли і цей не виставив песи. Ротільд вів за них до суду за відшкодування і виграв процес. У другім процесі дирекція великого цирку пішла на суд відомих кльовних трюх братів Фрателлі. Вони були заангажовані в цирку Медрано, аж нараз заявили, що переходять до іншого „Зимового цирку“, який дає їм по три тижні. Директор Медрано подав їх у суд. Кльовні устали одного з найбільших адвокатів боронились тим, що тільки один з них підписав контракт і то як неграмотний і неознайомлений з французькою мовою поклав кілька замислів підпису. Однак директор цирку доказав свідками устну угоду щодо їх зобов'язання залишитися у нього до кінця року і три акробати мусили заплатити 110,000 франків відшкодування.

ОПОВІСТКИ.

Курс Моднярства й ручних робіт устроєне „Союз Українок“ у Львові. Курс починається 15. IV. п. р. і буде тривати до 30. VI. п. р. в полоднівних годинах. Оплати кілька. Зголоситися до „Союзу Українок“ при вул. Ругольського 22. І. пов. між 10—12 передпол., де уліється більш інформації. — Головиний Видія „Союзу Українок“. 1531 3—3

Дрібні оголошення.

Вдова, енергійка пошукує посади до заводу домою в місті або на провінції у священика. Зголошення під К. Левковича Белз. 1559 2—2

КАНЦЕЛЯРІЮ, добре заведену, в повітовій місті, близько більшого окружного міста, відступити на довічних умовах адвокату, що переноситься задоволенням причин. Гарне помешкання з урядовими, з огороженою до об'єкта по договору. Зголошення приймає з чейності адвокат д-р М. Реннер, Львів, площа Краківська ч. 10. 1547 3—5

ПРОДАМ дімок п'ять хвиля від трамваю за ціну 800 доларів. Зголошення до „Діла“ під „Должар“. 1566 1—3

НАВИДАТНІЩІ насіння, як пастеєлі буряки, люцерну Траку, ярипи і шівти, забордонні і кравні, сербську пшеницу, по найдешевших цінах можна набути у великій торговлі насіння Якова Коффера Залішчів. 1563 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Рік основания 1887, НАЙЛІПШІ ГОДИННИКИ — — — НАЙГАРНІЩІ ВІНУТЕРІЮ купуйте тільки у І. Зельтенрайха, 1419 Львів, Марійська площа 5. 13-15

Весняні моделі

Панні жіночі	МОДЕЛІ	зол.
•	РИПС	165—
•	КОВЕРКОТ	125—
•	РАДІО	122—
•	РЕКЛЯМОВІ	95—
•	ВОЛІЧКОВІ	65—
•		85—

також всілякі новості для Пань, м. Сунні, Блюзні, Нессені, Жанети повинні і шовнові, Каміельні, 1548 і т. н. поручас 2—3

Магазин Маннера 2. вул. Сикстуська 2.

ВАННИ тривалі шинкові зол. 26, деінде гірші по зол. 40, 1462 поручас фірма ванни 9—10

Адальберта Заяця

Львів, Осолінських 14. Тел. 40—32.

Покутська Спілка Молочарська

С-на з обм. пор. у Надвірній.

Вироблює і доставляє гуртом і дотайльно масло (на швейцарській культурі) кілька родів сирів, бриндзі та доставляє залізницею свіже молоко. Стала достана по догідним цінам. Купує кожну кількість будів найрадіше від доставців за кон- 1568 трактом. 1—2

ЦЕРКОВНІ ЦВІТИ

поручас на свято

Стефанія Погорецька

в Стрию біля „Народного Дому“

Цвіти в полотна тривалі і гарно уложені. Книжки і до свічок менші 6 зол. пара, середні 8 зол. пара, великі 10 зол. пара. В у к с т і стоячі на престолі, менші 30 зол. пара, середні, високі 75 см. коштують 30 зол. пара і великі 70 зол. пара. Гірше і в д н на образи: вуша 8 зол. і шов 1562 рока 10 зол. за метр 1—1

Як гот-вни нема — на сплату!

Рада Т-ва „Просвіта“

визнає шим бузшого співробітника Бюра Правних Порад при Берестейській „Просвіті“ п. Омелян Козія, що самовільно залишив працю в Бюрі, найдалше до 20. квітня здати Раді Товариства справоздання зі стану несподожаних клієнтських справ, що проводилися через Бюро, а рівнож подати розрахунок з грошаних сум Бюра. Одначено з цим Рада Т-ва подає до загального відомо, що п. Омелян Козія не є більше співробітником Бюра Правних Порад при „Просвіті“. — Інші часописи проситися о п. 1565 редрук цього оповіщення. 1—1

Подяна.

Приблїти тяжким горем по втраті найкращого Мужа і Батька пок. И о с е ф а Тисовецького, складаємо отчево дорожню як найсердечнішу подяку Вл. д-р Вол. Яковичеві за щирі і ошкітну опіку, якою окружав Покійного в час його медуги аж до останньої хвилини його життя. Описля дякуємо Вл. Духовенству в самі: о. Сов. проф. Порайком, о. А. Левинському, парохом Виноградів о. В. Жаріка за ласкавий провід у потромах, а о. канон. Е. Білинський, парохом Каміні за відправлення Служби Божої і Панахиди. Світлій Дирекції Нар. Торговлі у Львові за вислани сплату для рідні і звеличання пам'яті Покійного через участь у похоронах делегата Вл. П. Імашіра д-р. Ю. Павлівського. Останню му і Вл. Ф. Жаровському, дир. Української Книгарні дякуємо ширю за теплі прашарні промови. Вл. Ф. Іванові, дир. Народної Торговлі в Станіславові як і Жаровському, за труди і заходи кої звеличання похоронів. Персоналові Народної Торговлі, котрий по шлодовим труду ще дві ночі провів при тілі Покійного даючи тим доказ своєїго привязанні. Союзів Кооператива за труд і посилу. Тим само складаємо теплі слова подяки Вл. М. Тимчій, упр. школи в Каміні, що з особною посвятою подав нам помічну руку нашому горю. На кошев' дякуємо м. Рідні, Прихетдан і Знайомим Покійного за відданя йому останньої приступи. 1564 1—1 РІДНІ.

Присилайте передплату!

ПРОХАЮ студентів Одеси Коваленко з Чернігівщини з під Нижня містатись на адресі: Горішній Шлях — Нова — Вітом, де Вольсці ч. 4. За Паславські. Завжди його ласкаво прохав йому це передати. 1557 2—2

Присилайте передплату!

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 10. II. пов.
Конто почт. шах. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
вік 11—12 год. передпол.
Реклама не зветься.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 4.50 zł.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750
м., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к. Рв-
мунії 150 лф., Болгарії 750
лв., Австрії 750 ал. Зміна
внеси 1 дол.

В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

В переломовій хвилі.

Промова голови Українського Нац.-Дем. Об'єднання д-ра
Дм. Левицького на великому вічу у Львові 11. квітня 1926.

(Продовження.)

Після великого зриву повстала реакція. Розв'язка обхопила громадянство. В деяких колах зазначено, що даром полилось стільки торогощій крові, що даремними були наші жертви, муки і страждання. Та при тому переосмислюючи, що ніяка жертва не пропаде марно, що з крові і костей мучеників виростають нові народні сили, що тільки в муках і болях родиться воля народу. Почато шукати винуватців лиха, спершу в зазначеннях, а опісля в поодиноких кермуючих особах. Повстала сварка партійна, колотнеча гуртків, гризня особиста. Під впливом цієї гризні шораз більше почав хитатися національний фронт, погрожуючи левим розвалом. Та живуча нація ідея ніколи не вмирає. Саме тоді, коли здавалося, що розвал доходить до краю, прийшло до опам'ятання. Дякуючи заходам людей доброї волі, дня 11. липня 1925 р. прийшло до об'єднання українського національного табору. Того дня чотири національні групи, а саме: оба крила б. трудової партії, партія нац. роботи (тзв. загравісти) і українські національні представники до польських законодавчих установ зі своїми однодумцями на Волині, Холмщині, Підляшші і Поліссі — створили одну політичну організацію під назвою: Українське Національно-Демократичне Об'єднання.

Коли мені сьогодні приходить говорити про політичне положення українського народу під теперішню пору та про завдання нашої національної політики, то вогнім зрозуміло, що мені, як людині, яка стоїть на чолі однієї партії, не чужливо обхопити того положення і тих завдань оком стороннього глядача; я можу і мушу дивитися на це положення і на ці завдання тільки зі становища ідеалів і платформ організації, до якої належу. Щоби обхопити це положення і вникнути в наші завдання я мушу зясувати платформу нашого Об'єднання.

Дехто закидає, що Об'єднання не має подрібно з'ясованої програми. Якщо мати на увазі писану програму, то може й слушність на боці наших опонентів. Але Об'єднання і весь національний табір має програму вжити в своїй голові і своїм серці.

З першого погляду на наше положення не є світле, може навіть невтішне. Київ, від перших початків історичного існування нашої нації — наша столиця, нині не є столицею. Столицею української держави сьогодні Харків. Українська держава не є самостійною, а входить у федеративний зв'язок з радянською Росією. До того ж і рамки цієї федерації дуже тісні. Не обмежену владу держать в своїх руках на Україні партія, яка в принципі негативно ставиться до національності, стоячи на ґрунті інтернаціоналізму. Також соціальний устрій цієї держави не відповідає духові нашого селянського народу. Та все-таки ми сміло можемо глядіти в будучину, коли теперішнє положення на Наддніпрянщині будемо оцінювати не на підставі зверхньої дійсності, а на основі тієї психіки народу, яка там з розгонованою силою пробивається у всесторонній національній творчості та примушує рабівати йти по лінії національних і соціальних інтересів українського народу. Позові, але постійно, з кожним днем форма Радянської України виповнюється національним змістом, позові, але з кожним днем здобувачий націоналізм видирає ворожі українському народові сили, і є повна надія, що недалекий той час, що Київ знову стане столицею Соборної й Незалежної Української Держави.

Наше положення в межах Польщі після рижського трактату поліпшилось в порівнянні до положення в Австрії під тим оглядом, бо нас стало майже в двох разів більше, а тим самим є дані для нас подвійно змцнитися в нутрі! До того ж за Австрії ми мали в наших політичних змаганнях дві загрози: одну в краю — польську шляхту і польську народну демократію, що мала повноту влади в краю, а другу у Відні, центральний уряд, який з тією самою завзятістю ставився до ворожо до всіх наших національних і політичних змагань. В змаганні поширити наші національні і політичні права в краю, ми все були покляні перед Віднем, все вірили, що нам допоможе австрійський цісар, через що в народі витворювалася психіка роботи і покорі, через що

зосталась надія на якусь зовнішню допомогу, через що занепадало повіра у свої власні сили. В межах Польщі ми маємо одну силу, яка сьогодні всебічно деожиє в своїх руках всю владу, польський нарід, репрезентований двома законодавчими установами у Варшаві і безліччю неофіціальних установ. Маючи до діла тільки з однією силою, ми можемо ясніше зясувати собі наше відношення до неї у всіх проявах нашого національного і політичного життя. Наші посли в Волині, Холмщині, Підляшші і Поліссі виховані в традиціях ліберальних напрямків Росії, вірючи

в перших початках вказували тенденцію йти на мирну співпрацю з польським т. з. демократичними й іншими партіями. Вони вірили, що польські партії, а головне селянсько-радикальна і соціалістична будуть обстоювати право і рівність.

Українські посли скоро почали визнаватися в цих прийомах, вони скоро ознайомилися з метою польської політики і стали до боротьби за право нації. Побачив це й український нарід і не злякався.

Психіка народу вже дозволила до аперцепування цих подій. Тому — хоч і яке пошкоджене теперішнє положення під Польщею, мета нашої національної політики наскрізь ясна. Тут не йде про польську державу. Держава — це тільки конче на формі політичного життя народу. Миємо мати на увазі, що проти нас стоїть сконсолідований, охональний фронт всього польського народу і тому фронтові миємо протиставити сконсолідований, охональний фронт всього українського народу. Організувати народні маси, гартувати волю народу, змцнити його відпорність, поглиблювати його розбуджену психіку — ось завдання нашої національної політики під теперішню пору. Нт тому становище стало Об'єднання і з того шляху воно не відійде, змагаючи до зцілення своєї прагматичної. Мзючи на увазі долю народу, відкидаємо всякі кульовні чи кабінетні розмови, відкидаємо всякі торги, не лкаємося ницання нашого національного чи культурного добробуту, бо перед нами ясно проясніє основна точка нашої програми.

Ані на один момент не траїтико пересвідчення, що здоровий інстинкт нашого народу акаже найвласніший шлях до розв'язки національних конфліктів.

(Докончення буде.)

Конгрес інтелектуальної співпраці.

Охорона авторських прав і культурних здобутків.

У Відні скінчився IV-ий міжнародний конгрес союзів умовних працівників. На протязі тижня представники різних народів радили спільно над засобами охорони та поширення умовних здобутків у всіх царинах науки та мистецтва. На першій плані стояли питання охорони авторських прав у літературі та музиці, далі забезпечення прав до відкриття у поодиноких галузях науки (головно медицини). Начеркнули загальний план законодав-

Ked. czak. „Dilo“ Pr. 169/26. W imieniu Kasztorsopolitej Polskiej: Sąd okręgowy kasny jak Trybunał prawowy we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury Państwowej, że treść skazowiska „Dilo“ Nr. 76 (10758) z dnia 10. kwietnia 1926 roku roz. ytuatem: 1) „Do charakterystyki polskiej propagandy od znow: po na ziam...“ 2) „Złose pro stryjki podzi...“ 3) „Złose pro stryjki podzi...“ 4) „Złose pro stryjki podzi...“ 5) „Złose pro stryjki podzi...“ 6) „Złose pro stryjki podzi...“ 7) „Złose pro stryjki podzi...“ 8) „Złose pro stryjki podzi...“ 9) „Złose pro stryjki podzi...“ 10) „Złose pro stryjki podzi...“ 11) „Złose pro stryjki podzi...“ 12) „Złose pro stryjki podzi...“ 13) „Złose pro stryjki podzi...“ 14) „Złose pro stryjki podzi...“ 15) „Złose pro stryjki podzi...“ 16) „Złose pro stryjki podzi...“ 17) „Złose pro stryjki podzi...“ 18) „Złose pro stryjki podzi...“ 19) „Złose pro stryjki podzi...“ 20) „Złose pro stryjki podzi...“ 21) „Złose pro stryjki podzi...“ 22) „Złose pro stryjki podzi...“ 23) „Złose pro stryjki podzi...“ 24) „Złose pro stryjki podzi...“ 25) „Złose pro stryjki podzi...“ 26) „Złose pro stryjki podzi...“ 27) „Złose pro stryjki podzi...“ 28) „Złose pro stryjki podzi...“ 29) „Złose pro stryjki podzi...“ 30) „Złose pro stryjki podzi...“ 31) „Złose pro stryjki podzi...“ 32) „Złose pro stryjki podzi...“ 33) „Złose pro stryjki podzi...“ 34) „Złose pro stryjki podzi...“ 35) „Złose pro stryjki podzi...“ 36) „Złose pro stryjki podzi...“ 37) „Złose pro stryjki podzi...“ 38) „Złose pro stryjki podzi...“ 39) „Złose pro stryjki podzi...“ 40) „Złose pro stryjki podzi...“ 41) „Złose pro stryjki podzi...“ 42) „Złose pro stryjki podzi...“ 43) „Złose pro stryjki podzi...“ 44) „Złose pro stryjki podzi...“ 45) „Złose pro stryjki podzi...“ 46) „Złose pro stryjki podzi...“ 47) „Złose pro stryjki podzi...“ 48) „Złose pro stryjki podzi...“ 49) „Złose pro stryjki podzi...“ 50) „Złose pro stryjki podzi...“ 51) „Złose pro stryjki podzi...“ 52) „Złose pro stryjki podzi...“ 53) „Złose pro stryjki podzi...“ 54) „Złose pro stryjki podzi...“ 55) „Złose pro stryjki podzi...“ 56) „Złose pro stryjki podzi...“ 57) „Złose pro stryjki podzi...“ 58) „Złose pro stryjki podzi...“ 59) „Złose pro stryjki podzi...“ 60) „Złose pro stryjki podzi...“ 61) „Złose pro stryjki podzi...“ 62) „Złose pro stryjki podzi...“ 63) „Złose pro stryjki podzi...“ 64) „Złose pro stryjki podzi...“ 65) „Złose pro stryjki podzi...“ 66) „Złose pro stryjki podzi...“ 67) „Złose pro stryjki podzi...“ 68) „Złose pro stryjki podzi...“ 69) „Złose pro stryjki podzi...“ 70) „Złose pro stryjki podzi...“ 71) „Złose pro stryjki podzi...“ 72) „Złose pro stryjki podzi...“ 73) „Złose pro stryjki podzi...“ 74) „Złose pro stryjki podzi...“ 75) „Złose pro stryjki podzi...“ 76) „Złose pro stryjki podzi...“ 77) „Złose pro stryjki podzi...“ 78) „Złose pro stryjki podzi...“ 79) „Złose pro stryjki podzi...“ 80) „Złose pro stryjki podzi...“ 81) „Złose pro stryjki podzi...“ 82) „Złose pro stryjki podzi...“ 83) „Złose pro stryjki podzi...“ 84) „Złose pro stryjki podzi...“ 85) „Złose pro stryjki podzi...“ 86) „Złose pro stryjki podzi...“ 87) „Złose pro stryjki podzi...“ 88) „Złose pro stryjki podzi...“ 89) „Złose pro stryjki podzi...“ 90) „Złose pro stryjki podzi...“ 91) „Złose pro stryjki podzi...“ 92) „Złose pro stryjki podzi...“ 93) „Złose pro stryjki podzi...“ 94) „Złose pro stryjki podzi...“ 95) „Złose pro stryjki podzi...“ 96) „Złose pro stryjki podzi...“ 97) „Złose pro stryjki podzi...“ 98) „Złose pro stryjki podzi...“ 99) „Złose pro stryjki podzi...“ 100) „Złose pro stryjki podzi...“ 101) „Złose pro stryjki podzi...“ 102) „Złose pro stryjki podzi...“ 103) „Złose pro stryjki podzi...“ 104) „Złose pro stryjki podzi...“ 105) „Złose pro stryjki podzi...“ 106) „Złose pro stryjki podzi...“ 107) „Złose pro stryjki podzi...“ 108) „Złose pro stryjki podzi...“ 109) „Złose pro stryjki podzi...“ 110) „Złose pro stryjki podzi...“ 111) „Złose pro stryjki podzi...“ 112) „Złose pro stryjki podzi...“ 113) „Złose pro stryjki podzi...“ 114) „Złose pro stryjki podzi...“ 115) „Złose pro stryjki podzi...“ 116) „Złose pro stryjki podzi...“ 117) „Złose pro stryjki podzi...“ 118) „Złose pro stryjki podzi...“ 119) „Złose pro stryjki podzi...“ 120) „Złose pro stryjki podzi...“ 121) „Złose pro stryjki podzi...“ 122) „Złose pro stryjki podzi...“ 123) „Złose pro stryjki podzi...“ 124) „Złose pro stryjki podzi...“ 125) „Złose pro stryjki podzi...“ 126) „Złose pro stryjki podzi...“ 127) „Złose pro stryjki podzi...“ 128) „Złose pro stryjki podzi...“ 129) „Złose pro stryjki podzi...“ 130) „Złose pro stryjki podzi...“ 131) „Złose pro stryjki podzi...“ 132) „Złose pro stryjki podzi...“ 133) „Złose pro stryjki podzi...“ 134) „Złose pro stryjki podzi...“ 135) „Złose pro stryjki podzi...“ 136) „Złose pro stryjki podzi...“ 137) „Złose pro stryjki podzi...“ 138) „Złose pro stryjki podzi...“ 139) „Złose pro stryjki podzi...“ 140) „Złose pro stryjki podzi...“ 141) „Złose pro stryjki podzi...“ 142) „Złose pro stryjki podzi...“ 143) „Złose pro stryjki podzi...“ 144) „Złose pro stryjki podzi...“ 145) „Złose pro stryjki podzi...“ 146) „Złose pro stryjki podzi...“ 147) „Złose pro stryjki podzi...“ 148) „Złose pro stryjki podzi...“ 149) „Złose pro stryjki podzi...“ 150) „Złose pro stryjki podzi...“ 151) „Złose pro stryjki podzi...“ 152) „Złose pro stryjki podzi...“ 153) „Złose pro stryjki podzi...“ 154) „Złose pro stryjki podzi...“ 155) „Złose pro stryjki podzi...“ 156) „Złose pro stryjki podzi...“ 157) „Złose pro stryjki podzi...“ 158) „Złose pro stryjki podzi...“ 159) „Złose pro stryjki podzi...“ 160) „Złose pro stryjki podzi...“ 161) „Złose pro stryjki podzi...“ 162) „Złose pro stryjki podzi...“ 163) „Złose pro stryjki podzi...“ 164) „Złose pro stryjki podzi...“ 165) „Złose pro stryjki podzi...“ 166) „Złose pro stryjki podzi...“ 167) „Złose pro stryjki podzi...“ 168) „Złose pro stryjki podzi...“ 169) „Złose pro stryjki podzi...“ 170) „Złose pro stryjki podzi...“ 171) „Złose pro stryjki podzi...“ 172) „Złose pro stryjki podzi...“ 173) „Złose pro stryjki podzi...“ 174) „Złose pro stryjki podzi...“ 175) „Złose pro stryjki podzi...“ 176) „Złose pro stryjki podzi...“ 177) „Złose pro stryjki podzi...“ 178) „Złose pro stryjki podzi...“ 179) „Złose pro stryjki podzi...“ 180) „Złose pro stryjki podzi...“ 181) „Złose pro stryjki podzi...“ 182) „Złose pro stryjki podzi...“ 183) „Złose pro stryjki podzi...“ 184) „Złose pro stryjki podzi...“ 185) „Złose pro stryjki podzi...“ 186) „Złose pro stryjki podzi...“ 187) „Złose pro stryjki podzi...“ 188) „Złose pro stryjki podzi...“ 189) „Złose pro stryjki podzi...“ 190) „Złose pro stryjki podzi...“ 191) „Złose pro stryjki podzi...“ 192) „Złose pro stryjki podzi...“ 193) „Złose pro stryjki podzi...“ 194) „Złose pro stryjki podzi...“ 195) „Złose pro stryjki podzi...“ 196) „Złose pro stryjki podzi...“ 197) „Złose pro stryjki podzi...“ 198) „Złose pro stryjki podzi...“ 199) „Złose pro stryjki podzi...“ 200) „Złose pro stryjki podzi...“ 201) „Złose pro stryjki podzi...“ 202) „Złose pro stryjki podzi...“ 203) „Złose pro stryjki podzi...“ 204) „Złose pro stryjki podzi...“ 205) „Złose pro stryjki podzi...“ 206) „Złose pro stryjki podzi...“ 207) „Złose pro stryjki podzi...“ 208) „Złose pro stryjki podzi...“ 209) „Złose pro stryjki podzi...“ 210) „Złose pro stryjki podzi...“ 211) „Złose pro stryjki podzi...“ 212) „Złose pro stryjki podzi...“ 213) „Złose pro stryjki podzi...“ 214) „Złose pro stryjki podzi...“ 215) „Złose pro stryjki podzi...“ 216) „Złose pro stryjki podzi...“ 217) „Złose pro stryjki podzi...“ 218) „Złose pro stryjki podzi...“ 219) „Złose pro stryjki podzi...“ 220) „Złose pro stryjki podzi...“ 221) „Złose pro stryjki podzi...“ 222) „Złose pro stryjki podzi...“ 223) „Złose pro stryjki podzi...“ 224) „Złose pro stryjki podzi...“ 225) „Złose pro stryjki podzi...“ 226) „Złose pro stryjki podzi...“ 227) „Złose pro stryjki podzi...“ 228) „Złose pro stryjki podzi...“ 229) „Złose pro stryjki podzi...“ 230) „Złose pro stryjki podzi...“ 231) „Złose pro stryjki podzi...“ 232) „Złose pro stryjki podzi...“ 233) „Złose pro stryjki podzi...“ 234) „Złose pro stryjki podzi...“ 235) „Złose pro stryjki podzi...“ 236) „Złose pro stryjki podzi...“ 237) „Złose pro stryjki podzi...“ 238) „Złose pro stryjki podzi...“ 239) „Złose pro stryjki podzi...“ 240) „Złose pro stryjki podzi...“ 241) „Złose pro stryjki podzi...“ 242) „Złose pro stryjki podzi...“ 243) „Złose pro stryjki podzi...“ 244) „Złose pro stryjki podzi...“ 245) „Złose pro stryjki podzi...“ 246) „Złose pro stryjki podzi...“ 247) „Złose pro stryjki podzi...“ 248) „Złose pro stryjki podzi...“ 249) „Złose pro stryjki podzi...“ 250) „Złose pro stryjki podzi...“ 251) „Złose pro stryjki podzi...“ 252) „Złose pro stryjki podzi...“ 253) „Złose pro stryjki podzi...“ 254) „Złose pro stryjki podzi...“ 255) „Złose pro stryjki podzi...“ 256) „Złose pro stryjki podzi...“ 257) „Złose pro stryjki podzi...“ 258) „Złose pro stryjki podzi...“ 259) „Złose pro stryjki podzi...“ 260) „Złose pro stryjki podzi...“ 261) „Złose pro stryjki podzi...“ 262) „Złose pro stryjki podzi...“ 263) „Złose pro stryjki podzi...“ 264) „Złose pro stryjki podzi...“ 265) „Złose pro stryjki podzi...“ 266) „Złose pro stryjki podzi...“ 267) „Złose pro stryjki podzi...“ 268) „Złose pro stryjki podzi...“ 269) „Złose pro stryjki podzi...“ 270) „Złose pro stryjki podzi...“ 271) „Złose pro stryjki podzi...“ 272) „Złose pro stryjki podzi...“ 273) „Złose pro stryjki podzi...“ 274) „Złose pro stryjki podzi...“ 275) „Złose pro stryjki podzi...“ 276) „Złose pro stryjki podzi...“ 277) „Złose pro stryjki podzi...“ 278) „Złose pro stryjki podzi...“ 279) „Złose pro stryjki podzi...“ 280) „Złose pro stryjki podzi...“ 281) „Złose pro stryjki podzi...“ 282) „Złose pro stryjki podzi...“ 283) „Złose pro stryjki podzi...“ 284) „Złose pro stryjki podzi...“ 285) „Złose pro stryjki podzi...“ 286) „Złose pro stryjki podzi...“ 287) „Złose pro stryjki podzi...“ 288) „Złose pro stryjki podzi...“ 289) „Złose pro stryjki podzi...“ 290) „Złose pro stryjki podzi...“ 291) „Złose pro stryjki podzi...“ 292) „Złose pro stryjki podzi...“ 293) „Złose pro stryjki podzi...“ 294) „Złose pro stryjki podzi...“ 295) „Złose pro stryjki podzi...“ 296) „Złose pro stryjki podzi...“ 297) „Złose pro stryjki podzi...“ 298) „Złose pro stryjki podzi...“ 299) „Złose pro stryjki podzi...“ 300) „Złose pro stryjki podzi...“ 301) „Złose pro stryjki podzi...“ 302) „Złose pro stryjki podzi...“ 303) „Złose pro stryjki podzi...“ 304) „Złose pro stryjki podzi...“ 305) „Złose pro stryjki podzi...“ 306) „Złose pro stryjki podzi...“ 307) „Złose pro stryjki podzi...“ 308) „Złose pro stryjki podzi...“ 309) „Złose pro stryjki podzi...“ 310) „Złose pro stryjki podzi...“ 311) „Złose pro stryjki podzi...“ 312) „Złose pro stryjki podzi...“ 313) „Złose pro stryjki podzi...“ 314) „Złose pro stryjki podzi...“ 315) „Złose pro stryjki podzi...“ 316) „Złose pro stryjki podzi...“ 317) „Złose pro stryjki podzi...“ 318) „Złose pro stryjki podzi...“ 319) „Złose pro stryjki podzi...“ 320) „Złose pro stryjki podzi...“ 321) „Złose pro stryjki podzi...“ 322) „Złose pro stryjki podzi...“ 323) „Złose pro stryjki podzi...“ 324) „Złose pro stryjki podzi...“ 325) „Złose pro stryjki podzi...“ 326) „Złose pro stryjki podzi...“ 327) „Złose pro stryjki podzi...“ 328) „Złose pro stryjki podzi...“ 329) „Złose pro stryjki podzi...“ 330) „Złose pro stryjki podzi...“ 331) „Złose pro stryjki podzi...“ 332) „Złose pro stryjki podzi...“ 333) „Złose pro stryjki podzi...“ 334) „Złose pro stryjki podzi...“ 335) „Złose pro stryjki podzi...“ 336) „Złose pro stryjki podzi...“ 337) „Złose pro stryjki podzi...“ 338) „Złose pro stryjki podzi...“ 339) „Złose pro stryjki podzi...“ 340) „Złose pro stryjki podzi...“ 341) „Złose pro stryjki podzi...“ 342) „Złose pro stryjki podzi...“ 343) „Złose pro stryjki podzi...“ 344) „Złose pro stryjki podzi...“ 345) „Złose pro stryjki podzi...“ 346) „Złose pro stryjki podzi...“ 347) „Złose pro stryjki podzi...“ 348) „Złose pro stryjki podzi...“ 349) „Złose pro stryjki podzi...“ 350) „Złose pro stryjki podzi...“ 351) „Złose pro stryjki podzi...“ 352) „Złose pro stryjki podzi...“ 353) „Złose pro stryjki podzi...“ 354) „Złose pro stryjki podzi...“ 355) „Złose pro stryjki podzi...“ 356) „Złose pro stryjki podzi...“ 357) „Złose pro stryjki podzi...“ 358) „Złose pro stryjki podzi...“ 359) „Złose pro stryjki podzi...“ 360) „Złose pro stryjki podzi...“ 361) „Złose pro stryjki podzi...“ 362) „Złose pro stryjki podzi...“ 363) „Złose pro stryjki podzi...“ 364) „Złose pro stryjki podzi...“ 365) „Złose pro stryjki podzi...“ 366) „Złose pro stryjki podzi...“ 367) „Złose pro stryjki podzi...“ 368) „Złose pro stryjki podzi...“ 369) „Złose pro stryjki podzi...“ 370) „Złose pro stryjki podzi...“ 371) „Złose pro stryjki podzi...“ 372) „Złose pro stryjki podzi...“ 373) „Złose pro stryjki podzi...“ 374) „Złose pro stryjki podzi...“ 375) „Złose pro stryjki podzi...“ 376) „Złose pro stryjki podzi...“ 377) „Złose pro stryjki podzi...“ 378) „Złose pro stryjki podzi...“ 379) „Złose pro stryjki podzi...“ 380) „Złose pro stryjki podzi...“ 381) „Złose pro stryjki podzi...“ 382) „Złose pro stryjki podzi...“ 383) „Złose pro stryjki podzi...“ 384) „Złose pro stryjki podzi...“ 385) „Złose pro stryjki podzi...“ 386) „Złose pro stryjki podzi...“ 387) „Złose pro stryjki podzi...“ 388) „Złose pro stryjki podzi...“ 389) „Złose pro stryjki podzi...“ 390) „Złose pro stryjki podzi...“ 391) „Złose pro stryjki podzi...“ 392) „Złose pro stryjki podzi...“ 393) „Złose pro stryjki podzi...“ 394) „Złose pro stryjki podzi...“ 395) „Złose pro stryjki podzi...“ 396) „Złose pro stryjki podzi...“ 397) „Złose pro stryjki podzi...“ 398) „Złose pro stryjki podzi...“ 399) „Złose pro stryjki podzi...“ 400) „Złose pro stryjki podzi...“ 401) „Złose pro stryjki podzi...“ 402) „Złose pro stryjki podzi...“ 403) „Złose pro stryjki podzi...“ 404) „Złose pro stryjki podzi...“ 405) „Złose pro stryjki podzi...“ 406) „Złose pro stryjki podzi...“ 407) „Złose pro stryjki podzi...“ 408) „Złose pro stryjki podzi...“ 409) „Złose pro stryjki podzi...“ 410) „Złose pro stryjki podzi...“ 411) „Złose pro stryjki podzi...“ 412) „Złose pro stryjki podzi...“ 413) „Złose pro stryjki podzi...“ 414) „Złose pro stryjki podzi...“ 415) „Złose pro stryjki podzi...“ 416) „Złose pro stryjki podzi...“ 417) „Złose pro stryjki podzi...“ 418) „Złose pro stryjki podzi...“ 419) „Złose pro stryjki podzi...“ 420) „Złose pro stryjki podzi...“ 421) „Złose pro stryjki podzi...“ 422) „Złose pro stryjki podzi...“ 423) „Złose pro stryjki podzi...“ 424) „Złose pro stryjki podzi...“ 425) „Złose pro stryjki podzi...“ 426) „Złose pro stryjki podzi...“ 427) „Złose pro stryjki podzi...“ 428) „Złose pro stryjki podzi...“ 429) „Złose pro stryjki podzi...“ 430) „Złose pro stryjki podzi...“ 431) „Złose pro stryjki podzi...“ 432) „Złose pro stryjki podzi...“ 433) „Złose pro stryjki podzi...“ 434) „Złose pro stryjki podzi...“ 435) „Złose pro stryjki podzi...“ 436) „Złose pro stryjki podzi...“ 437) „Złose pro stryjki podzi...“ 438) „Złose pro stryjki podzi...“ 439) „Złose pro stryjki podzi...“ 440) „Złose pro stryjki podzi...“ 441) „Złose pro stryjki podzi...“ 442) „Złose pro stryjki podzi...“ 443) „Złose pro stryjki podzi...“ 444) „Złose pro stryjki podzi...“ 445) „Złose pro stryjki podzi...“ 446) „Złose pro stryjki podzi...“ 447) „Złose pro stryjki podzi...“ 448) „Złose pro stryjki podzi...“ 449) „Złose pro stryjki podzi...“ 450) „Złose pro stryjki podzi...“ 451) „Złose pro stryjki podzi...“ 452) „Złose pro stryjki podzi...“ 453) „Złose pro stryjki podzi...“ 454) „Złose pro stryjki podzi...“ 455) „Złose pro stryjki podzi...“ 456) „Złose pro stryjki podzi...“ 457) „Złose pro stryjki podzi...“ 458) „Złose pro stryjki podzi...“ 459) „Złose pro stryjki podzi...“ 460) „Złose pro stryjki podzi...“ 461) „Złose pro stryjki podzi...“ 462) „Złose pro stryjki podzi...“ 463) „Złose pro stryjki podzi...“ 464) „Złose pro stryjki podzi...“ 465) „Złose pro stryjki podzi...“ 466) „Złose pro stryjki podzi...“ 467) „Złose pro stryjki podzi...“ 468) „Złose pro stryjki podzi...“ 469) „Złose pro stryjki podzi...“ 470) „Złose pro stryjki podzi...“ 471) „Złose pro stryjki podzi...“ 472) „Złose pro stryjki podzi...“ 473) „Złose pro stryjki podzi...“ 474) „Złose pro stryjki podzi...“ 475) „Złose pro stryjki podzi...“ 476) „Złose pro stryjki podzi...“ 477) „Złose pro stryjki podzi...“ 478) „Złose pro stryjki podzi...“ 479) „Złose pro stryjki podzi...“ 480) „Złose pro stryjki podzi...“ 481) „Złose pro stryjki podzi...“ 482) „Złose pro stryjki podzi...“ 483) „Złose pro stryjki podzi...“ 484) „Złose pro stryjki podzi...“ 485) „Złose pro stryjki podzi...“ 486) „Złose pro stryjki podzi...“ 487) „Złose pro stryjki podzi...“ 488) „Złose pro stryjki podzi...“ 489) „Złose pro stryjki podzi...“ 490) „Złose pro stryjki podzi...“ 491) „Złose pro stryjki podzi...“ 492) „Złose pro stryjki podzi...“ 493) „Złose pro stryjki podzi...“ 494) „Złose pro stryjki podzi...“ 495) „Złose pro stryjki podzi...“ 496) „Złose pro stryjki podzi...“ 497) „Złose pro stryjki podzi...“ 498) „Złose pro stryjki podzi...“ 499) „Złose pro stryjki podzi...“ 500) „Złose pro stryjki podzi...“ 501) „Złose pro stryjki podzi...“ 502) „Złose pro stryjki podzi...“ 503) „Złose pro stryjki podzi...“ 504) „Złose pro stryjki podzi...“ 505) „Złose pro stryjki podzi...“ 506) „Złose pro stryjki podzi...“ 507) „Złose pro stryjki podzi...“ 508) „Złose pro stryjki podzi...“ 509) „Złose pro stryjki podzi...“ 510) „Złose pro stryjki podzi...“ 511) „Złose pro stryjki podzi...“ 512) „Złose pro stryjki podzi...“ 513) „Złose pro stryjki podzi...“ 514) „Złose pro stryjki podzi...“ 515) „Złose pro stryjki podzi...“ 516) „Złose pro stryjki podzi...

ства для всіх держав відносно патентів, охоронних знаків, навкових дослідів, а навіть забезпечення пенсії для заснованих абстрактних ідей. Другою справою наради була вибіра професорів і студентів між поодинокими народами, які входять до союзу. Подробили наряд і резолюції поодиноких секцій невідомі, однак ві загальних інформацій ясно, що згаданий конгрес скликаний виключно ініціативою приватних осіб, без ніякої державної допомоги, взявся за розв'язку питань, які причиняться до зміцнення взаємин між культурними здобутками держав і народів.

З тасмичь Комінтерну.

Париський орган Мілюкова „Послѣднія Новости“ приносить цікалий документ про позаклісову роботу Комінтерну, опублікований в цілому ряді соціалістичної закордонної преси. Представники цілого ряду комуністичних організацій публікують його у формі відкритого листа до Виконкому Комінтерну:

„Всі групи комуністичної партії — пишуть у ньому — Чиле, Аргентини, Бразилії, Центральної Америки і Антильських островів, Уругваю і Парагваю, Перу, Колумбії, Венесуелі, Парани і Гватемалі заявляють, що теперішня політика, яку веде комісія (закордонної пропаганди) Третього Інтернаціоналу є ярою суперечністю старої школи марксизму. Хоч ідеї Леніна повинні зберігатися свято в серці кожного комуніста, то проведення тих ідей в життя не може оставатися під егідою стійкою кермою секції Комінтерну. Доки пп. Зіновєв, Радєк і компанія вестимуть таку політику, ми вважаємо себе примушеними анбрати відділення від Москви. Причини нашого виступу в Комінтерну такі: 1) Диктатура Виконкому Комінтерну над усіма комуністичними організаціями світу; 2) Джерела прибутків в касі фінансової секції комісії для пропаганди за кордоном; Примітка: Ми розуміємо політику технічної підтримки фальшування гроша в усіх державах Європи на протязі 1921—1926 рр. Загальна сума пофальшованих грошей виносить 180 мільонів французьких франків, з якої то суми використано для пропаганди за кордоном всього 69 мільонів.

3) Злочинна політика, що ведеється на такому підкладі, мусить без сумніву довести до карних злочинів. Та до соціальної революції

приходиться, товаришу Зіновєв і Радєк, не при допомозі банцитизму!

4) Система індивідуального теорію, яку поинято на таємному засіданні комісії закордонної пропаганди дня 8. січня н. р., що суперечить цілковито партійній програмі

Всі ті факти політики Зіновєва, Радєка і к-о примушують кожного чесного комуніста забути шлях до Москви на деякий час. Під листом підписачі: Оскар Толєдо і Гомєс, представники комуністичних організацій в Чиле і Аргентині; Мануель Гутєрес де Аомас, представник Боаніллі; Мануель Канійо і Речес, представники Центральної Америки і Антильських островів; Педро Вашкес і Перес, представники Уругваю і Парагваю; Антоніо Сурєда і Варєда, представники Перу, Венесуелі, Колумбії, Панами і Гватемалі.

Цей документ не вимагає пояснень. Він говорить сам за себе і говорить дуже а дуже багато.

Немирний Еалогій.

Його подвиги на еміграції та їх наслідки.

В Парижі існувало під покровителством кардинала Шаттля католицьке товариство „Французький Союз Допомоги Росіянам“.

Товариство мало два відділи: загальний допомоги і допомоги студентам. Перший відділ админістрував річечно на роботи до 5 тисяч російських емігрантів. Коім того давав їм безплатно одіж, білизну і взуття. Шаттля товариство админіструвало для дітей емігрантів закладний котльоні та давало їм змогу проводити літо в здорових околицях над морем.

На чолі відділу допомоги для студентів стояв аббат Кене. Товариство давало 10 російських студентам-емігрантам щомісячно по 325 франків стипендії на утримання в студентських інститутах. Коім того виплачувало 13 студентам по 250—300 франків щомісячних допомог, а також давало 70 студентам одноразові річні допомоги. Товариство давало ще допомоги російським інвалідам. Воно давало дароме поміщення російським студентським організаціям, союзові російських інвалідів, терський козацькій станиці, для б. вихованців Донського кадетського корпусу і для Українського Научно-Релігійного комітету. Російські студентські товариства діставали не тільки помешкання, але й повне його

вплатження навіть в бібліотекою. Аббат Руї де Жуєль завідував допомогою по організації безплатного навчання для російських дітей в католицьких ліцеях і школах. Товариство удежувало для російських і українських емігрантів також безплатні курси французької та англійської мови. Понад те все товариство інтервеніувало в тисячних випадках у ріжних органах французької влади в справі емігрантів.

З цього коротенького огляду бачимо, що товариство було великою правдиво-гуманітарною установою, що несло дуже визначну допомогу для емігрантів. Та ось дня 24. березня кардинал Шаттль припинив усю діяльність товариства завдяки протикатолицьким виступам перебуваючого в Парижі на еміграції так добре відомого нзм Галичанам з часів московської окупації митрополита Евалогія і підчиненого йому духовенства, а також його політичних однодумців. Остаточна доля того товариства буде вирішена на загальних зборах щойно 10. травня н. р., та всеж його діяльність припинена.

Мотиви до такого рішення кардинала Шаттля подає аббат Кене в окремому листі до митрополита Евалогія. Ми дозволимо собі навести виїмки з того листа.

„Ваше Високопреосвященство! В імені його Високопреосвященства кардинала Шаттля і комітету французького союзу допомоги Росіянам — пишу аббат Кене — католіком напад на католицьку церкву з боку російських священників, що стоять під впливом протестант в Парижі, а зокрема, насильно опублікування без ніякого протесту з Вашого боку бюлетеню о. Сахарова „Православіє і католицизм“, що і тріпотить біля церкви святого Давида, маю честь повідомити Вас, що його Високопреосвященство кардинал Шаттль і комітет — щойн озвучили деяких неприємностей у питаннях і мотивах допомоги російським емігрантам, студентам і дітям і щойн своєю твердістю на дані не підтримувати жодної несправедливості і негарного сплетень — рішуче попинити діяльність „Французького Союзу Допомоги Росіянам“ аж по постанові в цій справі загальних зборів“.

Дані наводять аббат Кене ще цілу низку інших мотивів такого рішення кардинала та нагадує митр. Евалогію також його особисту протикатолицьку діяльність часів першої, другої та третьої Царської Царі на Холмщині та часів російської окупації Сх. Галичини на терені тої останньої. Згадає також про виступи проти католицького емігрантської чорносотенної газети „Возрождеііє“, до якої дуже близько стоїть Евалогій, про висмівання

католицьких священників Анфілатровим, про зневагу католицької церкви князем Трубецьким з нагоди смерті кард. Мерсіє і т. д.

„Зачепаючи франц. союзу допомоги Росіянам“ — кажить автор свого листа до Евалогія — приєднає Ванілат Високопреосвященств і Вашим іменем і Вашим дозволу потішати думку про те, що довге непорозуміння остаточно скінчилося. Коли ми не будемо нікому білизну допомагати, то нас не зв'язує об'язок в тому, що ми бажаємо когонебудь допомогати вихованості і нужди. Зачепаючи франц. союзу допомоги Росіянам дасть змогу також гармонізувати пропозиціям з уряду Царю і згладити вплив митрополита о. Сахарова продовжувати їх антікокетичну діяльність у пошуку запереченні нашої моральної погорди“.

Факт закриття названого товариства серед таких обставин викликає серед емігранції цілковитою атмосферою. Найбільше відчули його ці всі, що втратили або втратять допомогу. Та взагалі цей факт є великим ударом для емігранції і то тим більше, що, як слухно визнають париські „Послѣднія Новости“, то слідами названої установи підуть усі інші французькі, католицькі гуманітарні установи, а за ними то й бельгійські, італійські та інші.

Частина російської емігранції стала по стороні покритих емігрантів а тим самим по стороні аббата Кене, інша стала по стороні Евалогія, а ще одна заняла більшо-менше неутраляну позицію. На цього листа написав відповідь і Евалогій. Відповідь зверне на адресу кард. Шаттля. Евалогій обурюється з тон листа Кене, але при тому й виправдується. Цікаве є те місце з його листа, в якому твердить, що він нічим не починався до арештування російською владою митр. Шаттльського в 1914 р. і покликається на самого митр. Шаттльського як на свідка. Свій лист опублікував Евалогій у чорносотенній газеті „Возрождеііє“. В органі Керенського „Дни“ появилися з того приводу навіть інформації про те, що закриття названого товариства стоїть у зв'язку з якимсь буцімто порозумінням франц. католицького світа з російською живою церквою. Ця остання мала навіть виявити охоту не робити католикам перепон при поширюванні унів. в СРСР. Накінець група російських емігрантських письменників, що перебувають у Парижі, з Мережковським на чолі опублікувала листа в якому звинувачує обі сторони до згоди.

Словом — на еміграції повстав

М. ОБІДНИЙ.

Юрій Дараган.

Дня 17. березня н. р. біля 4 год. дня в санаторії на Плєшу в Чехословаччині помер від туберкульозу поет Юрій Дараган — студент Українського Високого Педагогічного Інституту ім. М. Драгоманова в Празі. Похорони відбудуться в суботу 19-го березня в 3 год. дня на Ольшанському цвинтарі в Празі. На похорони вібралися професори і студенти Педагогічного Інституту, товариші і друзі небишника — українські письменники: співробітники редакції „Нова Україна“, Українського Інституту Громадознавства, Українського Комітету і багатьох інших українських організацій та інституцій і взагалі багато публіки. Труна була вкрита вінками і квітами.

Похорони відправив священник української автокефальної церкви о. Мельник. Співав студентський хор під орудою п. Щуровської.

З промовами виступили: ректор Педагогічного Інституту проф. Л. Білецький, директор народописи, відділу Інституту Громадознавства і редактор „Нова Україна“ п. П. Григорів, д-р М. Микларка промовляв від закорд. організації ун. в. полковник п. К. Щуркава від Українського Військово-Демократичного

Союзу, п. О. Бабій — від молодих галицьких письменників, п. М. Обідний — від молодих письменників емігрантів.

Народився Дараган 1893 р., 16. березня, в м. Єлисаветі на Херсонщині. Батько його був інженір Українець, мати Грузинка. Вчився Юрій Дараган в тифліській гімназії, де мабуть пройшли і його дитячі роки. Під час світової війни служив у російській армії в ранзі поручника, а в Українській Армії в ранзі сотника, як кадровий старшина з початку житомирської, а потім кам'янецької юнацьких шкіл.

На еміграції перебував у польських таборах в Ландузі, Валовицях, Каліші. В 1922 р. переїхав до Чехословаччини і в 1923 р. вступив до Українського Високого Педагогічного Інституту ім. М. Драгоманова в Празі, на відділ літературно-історичний. На жаль, війни, особливо польські табори так зруйнували здоров'я, що годі було думати про науку, довелось весь час лікуватися.

Занімався я особисто з Юрієм Дараганом в Празі в 1923 р. Він був смуглявий, високий, стрункий, дуже рухливий і справляв приємне враження своєю інтелігентною і начитаністю, хоча з українською літературою глибше знайомився лише на еміграції.

В 1924 р. літом я жив в одному

містечку під Прагою, де жив і Юрій Дараган зі своїм приятелем студ. Олександром Ренгевичем, якому він присвятив поезію у своїй збірці „Сагайдак“. Там же мешкав і проф. д-р В. Сімович, який дуже прихильно ставився до Юрія Дарагана. Давав йому книжки для читання зі своєї бібліотеки чи добував для нього книжки з інших місць, давав йому поради в літературній роботі. Нераз Юрій Дараган в родині проф. Сімовича за шкільною чашо читав свої нові твори. Проф. С—ч просив і просто наказував Ю. Дараганові, щоб той не палив шматок, що при його хворобі дуже шкодило. Він обіцяв зазакнувати, але не покинув. Часом наші розмови переходили в жарти. Через містечко, де ми жили, проїздили багато автомобілів, які підіймали велику кураву, отже ми для „боротьби“ з автами одноголосно вибирали на команданта містечка Ю. Дарагана. Іноді розмовляли на теми соціального характеру. Юрій Дараган розповідав мені, як він один раз ходив понад річкою в Подєбрадах і зустрів робітників, які, облизуючись погом, тгали по берегах пірсусу. Поглядаючи на них, я згадав, що коли я був в армії, нараз зустрівся на мені, можливо, що вони уважали мене за селтурботного панича. Ці були страшні погляди, повні сграждан і гниву.

Погляді тих, оповідав він, ніколи не міг забути.

Ю. Дараган дуже хотів жити, вірив, що його здоров'я поправиться. Один раз казав: „Ог якби мені поправитись так, як п. С., то я лише розповідав би людям, що був колись хворий“. Але часом находили на нього хвилі чорної розпуки, невідрадної туги.

І знов і знов пройду напівмишею.
І вітер слід мій замате...
Хай кров на сніг із серця приска,
Червоном маком зацвіте!

Не підлягає ясній образ.
Я вітром світлим іздільмусь...
О, немовно гордий обрис
Чола і брів і тужних уст!

І я з останнім чорним гнилом
Схлюпав на холодний сніг,
І виліт сніг—сніг злима
І кипіла чистих і пухом.

(„Чорне“).

Здається, за пів року до смерті він втратив голос і говорив лише по-франц. За кілька днів до смерті Ю. Дараган питає, чи не могли його відправити для лікування в Італію. Але вже стан здоров'я його був безнадійний і ніщо вже не могло допомогти.

(Довідаємося буде.)

АГРУМІНА природний цитриновий екстракт, заступає цукор свіжою цитриною, до чаю, лемоняди, калусту, борщу і т. п.

Дешеве, здорове, смачне, практичне.
1247а. Надайте у всіх складах 25—75
"Народної Торговлі".

того приводу шум. З тої нагоди забрав слово і варшавський емігрантський орган "За Свободу". Один з її редакторів Д. Філософов, обговорюючи, що париську подію, характеризує митрополитів Євлогія та Антонія і їх діяльність ось як:

"Ми добре пам'ятаємо «політичну» діяльність Євлогія, таке як і політичну діяльність Антонія, колишнього прелата євлогійського архієпископа. Слід ствердити, що саме церковні єресь тинь Євлогія і Антонія відводять за розклад православія, за «распутинизм», а навіть за провал самодержавія, яке їм тепер таке дороге. Факт, що такі два єпархи опинилися на чолі православної церкви на еміграції (Євлогій і Антоній до того часу час ворогують) пояснює тій церкві план шкоду".

Китуючи оком на нинішню Польщу Філософов твердить, що копіння діяльність тих єрархів не призабута в Польщі до нині. «Політична біографія» тих двох достойників служить для Польщі ще й тепер аргументом у боротьбі з православієм. Видно, що Євлогій зберіг по нинішній день свою «непропащу силу» шкодити православному церкві, а ще більше еміграції.

Для нас дивне тільки те, що українська еміграція в Парижі, а точніше та її частина, що гуртується біля Українського-Научно-Релігійного Комітету не зуміла вже давно відсепаруватися в очах французької опінії від таких чорносотенних типів і таких невдачників православ'я як Євлогій та його компанія. Як би вона була про те подбала, то може й не приходилося би їй переживати того пониження, що його переживає тепер у зв'язку з цілою описаною історією.

В. М.

Знаменна заборона.

(До заборони оскуєння «Українського Економ. Т-ва» у Львові.)

Розбудова українського організаційного життя починає все більше набирати цілих сизифового тону. Трафаретні заборони адміністративної влади чергуються з заважністю основників одного чи другого т-ва, поки врешті не настане така «аргументація», що хоч і дає та плач. Мовляв: «і ти — не ти і хата — не твоя...» Годі вже второпати, де кінчається «raison d'être» нової Польщі з історичними пережитками і де починається глумливий танець валуєвських антиподів під мелодію той же пісеньки: «Не було, нет і бити не может».

Деякі дні тому в статті п. з. «Тестімоніум раугераті» обговорена була на сторінках «Діла» заборона оскуєння т-ва «Сокіл» у Радехові і відкинення статутів «Т-ва допомоги селу» та «Глибокумні» мотиви обох цих заборон. Сьогодні перед нами нові документи часу, якими львівське воєводство намагається зліквідувати пірічні заходи в справі оскуєння «Українського Економ. Т-ва» у Львові.

Ще 19-го вересня м. р. на козловому візді торговельників (абсолютів закордонних високих і красивих середніх торг. шкіл) вирішено тожикати до жаття згадане вище т-во. Вибраний на візді комітет почав статут до затвердження, — одначе цього затвердження до сьогоднішнього дня не діждався.

Перший раз відкинуто статут із-за «сакраментальної» ідеї економічної самовистарчальності (очевидно в релятивному розумінні), якої пропагування входило в обов'язок самісної праві т-ва, захищаючи

її просто... протидержавну тенденцію — дарма, що ця ідея товчить зовсім легально по всіх кооперативних журналах.

Ось дотичне місце заборони з 21. жовтня 1925 (ч. б. п. 24 586) в своїй класичній оригінальності мови й думки:

Поширюване і поглиблюване ідеї економічної самовистарчальності пропагувані не в відношенні до цілої держави як політичному організму становлячого для себе під заглядом територіальним окрему і зазначену цілість єсть зрозуміле і яко таке дозволене.

Поширюване однак такої ідеї тільки в відношенні до частини суспільності злученої зі собою чи то спільністю інтересів релігійних чи народних в даній державі антиорієнтація стан експлоативності тої частини в відношенні до загальнодержавних проблемів непожаданий для держави зі становища політичної господарської і суспільної і для-того мусить бути заборонено.

Друга заборона з 6. лютого 1926 ч. б. п. 6 19(26) була обставлена дрібними закарлючками польської формалістики, тої неглибокої формалістики, яка — хоч і ворожа всякій конструктивній праці, с все таки знаменитим панцирем конституційності, законності і т. под. «благ» сучасного покоління.

Врешті третя заборона з 7. квітня ч. р. (ч. б. п. 3618(26)) — ясна, недвозначна.

«В постановленні § 6. проекту статута передбачено, що значимими членами проектного стоваришення можуть бути особи «української» народності, коли однак законодавство Польської Держави не знає терміну «український», ані «народності української», з протиню уживанню по-меміяти «русский» (русинський) і «народності руска» (русинська) вказує не на тенденції стоваришення об'єкта своєю діяльністю тільки особи належачі до партії політичної, уживаючи по-меміяти «український», що надає проектованому стоваришенню характер політичний, а стоваришенню це не учинило заборони постанови розділу II. покликаною законом про стоваришення.

В зв'язку з цим позначив назва проекту стоваришення, мета стоваришення § 3 статута (іменований членів господарств п. 6. статута) і т. д. де ужито висловів «український» або «народ український».

Після пірочної «мозольної» аналізи (бо аж так довго треба було воєвдству, щоб знайти яскраву «незаконність», що до речі пишлася весь час уже в прикметнику самої назви, а проте не була заекспонірована ні в першій ні в другій забороні) воєвдство вичерпало мабуть аргументи драконського «Nie pozwalam». Та разом з тим і вичерпалась можливість для основників дальшими колективами добиватися дозволу адмін. влади. Тут уже нікуди вступитись. І залишається довгий шлях відклику до міністерства...

В. М.

Міністр - ошуст перед судом.

Міліоніві ошуканства на шноду держави.

Дня 8. ч. м. зачався у Варшаві сензаційний процес б. міністра почт в уряді Падеревського, міністра скарбу, а потім президента Польської Каси Ощадності Губерта Ліндого, проти власника дібр і промисловця Бава і проти технічного контролера будівельних підприємств ПКО. Богуслава Гриневича. Акт обвинувачення закидає їм цілу низку злочинів, крадіж, ошуканства, надужаття влади, безчинності і т. п., наслідком чого держава понесла втрати в сумі півтора мільона золотих і 100 тисяч доларів. Лінде і Гриневич відповідають з вільної стоїи. Бав під сильною ескортою поліції. До розправи покликано 10 фахівців, банківців, інженерів. Ліндого боронить ашекпольський адвокат д-р Шурден. Розправа потягне довший час і ми про неї ще напишемо.

Панятанної Рідна шнола — це народна фортеця, це певний заквіт в добі захисту!

Під польським покровом.

Загальне зібрання оскуєння «Русского Народного Об'єдиненія в Польщі».

«Руски» в Польщі організуються. Дня 4. ч. м. відбулося у Варшаві, як подає «За Свободу», зібрання основників «Русского Народного Об'єдиненія в Польщі». Зібрання вислухало зареєстрованого міністром внутрішніх справ статуту «Об'єдиненія» і застановлялося над способами проведення його в життя. Зібрання вибрало організаційний комітет, який складеться з основників: Н. Серебреннікова (Варшава), сен. М. Касперовича (Варшава), Г. Мальца (Львів) і М. Сохаського (Турка н. Стрисин) і запрошених «русских» діячів: Л. Беласького (Вільно), Г. Моллера (Барановичі), П. Короля (Бересть), Д. Прибильського (Рівне), С. Білінкевича (Бурштин) і М. Глушкевича (Львів). Уповноваженим «Об'єдиненія» на цілу Галичину (воєвдства: львівське, станіславське, тернопільське й краківське) позначений Г. Малец, урядовець «Общ. Качковського» у Львові. Уповноважені мають предложити проект розділу воєвдств на округи, а округ на райони й намітити кандидатів на уповажених округ і районів та подати їх до затвердження орган. комітетові. Предсідником «Об'єдиненія» вибрано пос. Серебреннікова, а заступниками голови: сен. М. Касперовича й адвоката д-ра М. Глушкевича.

Остання наша інформація, одержана з кол. близьких до д-ра Глушкевича, немов то він не входить до жадної з повстаючих «русских» організацій, як бачимо минається з дійсністю. За те правдивою є перша наша інформація, що д-р Глушкевич кооперує з пос. Серебренніковим, і то не тільки кооперує, але й стоїть на чолі «Об'єдиненія».

Нова організація.

Загальні збори «Союзу українських накладець і книгарень».

Дня 11. ч. м. повстала нова професійна організація, якої недостатку відчували вже давно ті, що стали тепер її членами, а навіть неодинокі члени громадянства. Засуджений долею нашого слабенького видавничого руху. Представники від 25 установ зібралися на перші загальні збори «Союзу українських накладець і книгарень», якого статут, прийнятий тощо по зразкам таких самих чужинних організацій, лежав довго по різних установах, заки влада його затвердила.

Проводив зборам голова М. Галушчинський. Обширний реферат про завдання Союзу виголосив п. М. Матчак. Перенісши суїні аналогії між нашим сучасним книжковим рухом і чужинним, вказав на необхідність покласти основи під організацію видавців і книгарів для спільної мети: кращого поширення книжки. Дотеперішні видавничі та книгарські поклади вде неспроможні шляхами, по динстві-ськи, у розбіжних напрямках.

Внутрішні зв'язки між книгарями та видавцями є так само неусталені, як і зовнішній ринок збуту книжки. Союз має в програмі не тільки охорону чисто професійних інтересів членів, але й полегшення найбільше некуцких питань відношення до авторів, порозуміння з ними, і з друкарськими робітниками. У першу чергу будуть це справи книгарського підприємства та зовнішнього обороту та надання норми видавничого права.

У дискусії над рефератом забирали голос проф. М. Галушчинський, д-р М. Рудницький і О. Ниродський. Вибрани управу нового Товариства, до якого ввійшли: М. Таранько, голова; члени виділу: пп. Громницький, Вінковський, Матчак, В. Цалів і Постолжон, а Галушкін і Жаровський як заступники.

Біржа.

Америк. дол. 945 — 948 киян. — 925 — 930, чеськ. кор. 024.25 — 024.50, лат. 04.00 — 04.50, франк фр. 028.80 — 029.00, фр. швейц. 165 — 170, англ. фунт 4400 — 4500.

Золото, 20 кор. 35.00 — 36.00, 20 франк. 32.50 — 33.50; 20 марк. 43.00 — 44.00; 10 руб. 45.00 — 46.00.

Срібло. Австр. кор. 07000 — 07500, 5 марк. 374 — 386, фльорен 185 — 192, рубл. 300 — 320, рубль дойм. сріблом 150 — 160.

Криваві демонстрації безробітних у Варшаві.

13. IV. повторилися в Варшаві демонстрації безробітних. 800 безробітних зібралися біля держ. уряду посередництва праці й старалися дістати до будинку й адемолювати бюро улаштування. Поліція розіпнула толпу на дві частини. Одна частина зібралася на пл. Саській і там їх розігнали; друга частина демонструвала на площі Домбровського перед будинком мін. праці. Коли на зівзани поліції демонстранти не розкотилися, виявилися більші відділи кімної поліції. Виперли демонстрантів з пл. Домбровського, а опісля розігнали. Місцями тоді ставалися грізно до поліції. Кілька заткаваних поліцією ранили й вибили кілька шиб у мін. праці. На місці прештували кількадесят людей. Двох поліція також ранила піднесено до шпиталю.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Димісія ген. Шептицького.

Мін. військ. справ Ж. Ліговський повідомив ген. Шептицького, що приймає до відома його димісію і предкладає декрет димісії през. річипосполитої. Різночасно мін. Ж. жаліє, що ген. Шептицький оголошенням листа причинився до розстрою армії.

Прем. Сцишинський у Празі.

13. IV. приїхав до Праги прем. Сцишинський. На двірці ждав на нього мін. загр. справ д-р Бенеш. Після привітання д-ра Бенеша відїхав Сцишинський на Градчин. Після снідання відїдав Сцишинський Бенеша й прем. Черного.

Реконструкція югосл. уряду.

Король іменував мін. справедливости Перца мін. фінансів і прийняв димісію мін. комунікацій Мілетиці, а на його місце іменував Вацу Йовановича, котрий провізорично вестиме мін. хліборобства. Деякі часописи пишуть, що з приводу димісії Мілетиці можуть повстати політ. труднощі.

Італія ратифікує договір із Румунією?

Румунські часописи заперечують вісти «Дейли Т.», начеб Італія не хотіла ратифікувати договору з Румунією. Італ. уряд і парламент ратифікують договір, гарантуючий рад.-рум. границю. Опісля рум. королівська пара відїдає Рим. Прем. Авереску і мін. загр. справ Мітелену приїдуть до Риму.

Уряд Черного уступить?

Праська «Дайтше Поес» (орган нім. христ. соц.) повідомляє з парламентарних кол, що уряд Черного уступить. Причиною уступлення має бути негативний вислід переговорів шефа уряду з партіями. Місце ур. кабінету Черного має зайняти ур. кабінет Шіса, дотеперішнього мін. сусп. опіки. Колиб цьому кабінетові не вдалося дійти до порозуміння з партіями розпишуть нові вибори. «Лідове Лісг» повідомляють, що подолання уряду Черного безнадійне. «Право Ліду» заперечує ці чутки.

НОВИНКИ.

— Допомога українським студентам. З американських газет довідуюся, що «Т-во Української Молоді» в Нью-Йорку, що займається допомогою українським студентам в Європі, від серня 1923 до липня 1925 збрало й наслало до Праги, Відня і Львова понад 6.000 доларів. Через Цесус перевезено 1.163 доларів, через відеське Українське Тов-во Прихильників Освіти 1.413 дол., через Українську Студ. Раду у Львові 1.308 дол. і великі суми через інші студ.-допомогові організації.

— Чесько-український концерт має відбутися 26. ч. м. в Празі заходом української секції Т-ва Коменського, що опікується чеськими школами за кордоном. Концерт відбудеться в залі «Радіо». Співатиме Укр. Студ. Хор і хор муз. т-ва «Сметана» (Прага-Вршовіне) і різні солісти. Виконаві будуть кращі українські чеські народні пісні.

— Б-тиліття державної української капелі (Думка). У зв'язку з п'ятилітнім існуванням відомої на Україні та поза її межами державної капелі «Думка» през. адія львівського окружного колегіату неспроможних сесій рішила елітитувати сактційний урядов. для капелі та поновити

ти перед урядом заходи, щоб невідомі члени "Думки" Горожанської надати задоволення заслуженому артисту республіки, Горожанському сам селам і член комітету незалежних селян.

— **Регистрація робітників науки і мистецтва на Україні.** Центральна комісія по кваліфікації робітників науки і мистецтва, що перейшла під управу Національного Комісаріату Освіти, почала нову реєстрацію всіх робітників науки і мистецтва на Україні. Переєстрація має за мету проліцити ще раз кадри вчених і мистців, що мають право бути членами секції наукових робітників і користуватися підтримкою Центрального комітету для поліпшення побуту вчених і мистців. Дану систему поділу вчених на 5 категорій касується. Від тепер буде тільки три категорії вчених. До I. категорії належать ті, що не мають наукових праць, але ведуть наукову роботу по інститутах і установах, до II. категорії, що мають наукові кваліфікації і бодай одну наук. працю. До III. найвищої категорії належать видатні та заслужені вчені. Цілі мистецтва діляться на дві категорії: такі, що мають світову славу та є ініціаторами або представниками мистецьких напрямків і такі, що мають мистецький стаж і працюють у мистецтві.

— **Як має відбуватися підготовка молоді професури на Україні.** Представник Української Головної зверхності підписав підготування молоді професури у всіх галузях наукової праці. Вже заздалегідь намічено часо аспірантів для науково-дослідних кафедр і інститутів та установах шорічний випуск молодих вчених. За 5 літ мають на Україні підготувати 1,304 вчених, що цілком повністю забезпечить наукові установи України професорами і дослідниками.

— **Виселення колишніх поміщиків.** Київська окружна земельна управа закінчила виселення давніх поміщиків зі своєї округи. Всього виселено 29 поміщиків, з тому числі й давніх генералів і полковників, а також родичів тих осіб, що виселялися за кордон з білими арміями.

— **Ціни хліба.** Вчора та вий почулася у місті недостача булук і хліба. Причиною цього був частковий тихий страйк пекарів, на знак протесту, що воєнізм не повинно доводити їх автоматичною відміною ціни і валожило на деяких прохавців кару за надто високі ціни за печиво. На Кокавській площі були навіть випадки заворушення публіки з продавцями. У магістраті радила спільна комісія з 18 членів над роз'ясненням цієї прикрої справи. Обсидили в ній представники воєнмасу та торговлі і споживників. Спільна дискусія тривала чотири години. Продавці доказували, що не можуть продавати дешево хліба з огляду на зріст цін продукції, а споживники відповідали ще очевиднішим аргументом, що не в силі платити щонайменше за хліб, коли їх доходи автоматично зменшуються. Наслідок був такий, що 9 голосами проти 9 відкинули проект нового підвищеного ціни на хліб і справа переходить на нараду міської сесії магістрату. Пекарі погрожують страйком. Якщо магістрат міг у відповідь на це заявити, що сам піде викупити хліб по знижених цінах, то не забувало би горло та позитивно. І пересічені продавці менше журився би, якщо правохим підскоку долара міг піднести собі пенсію так само, як купці ціни на свої продукти.

— **Боротьба за існування міста.** Подивіться звісток, що власники всіх міст будуть пригноблені зажиття свої хорони унаслідок надто високого міського податку, май рішучість 80 проц. Можна уявити собі, які важкі хвилини переживали всі громадяни цієї нової держави Музи, яка заступила їм надіями книжку і стала необхідним шоденним наркотиком у році олімпійської морфії. Вчора делегати від міської сесії міст були в голові міста на довгий розмові, роз'яснюючи, що коли міський податок не буде знижений—міста перестануть існувати. Вони одержали відповісти, що на найближчій засіданні міської ради буде поставлений проект, щоб теперішній 80 проц. податок знизити на 60 проц. підчас літніх місяців. Власники міст заявили, що скористають з тої знижки, щоб перевірити, чи навіть при цьому податковий можна буде вести свої підприємства.

— **З темної хроніки.** Затуляв за своїм косям громадянин з Жовки Вернанд Швайцер, який ще перед війною їздив до Америки і там зробив велику кар'єру. Дізнав він у Зедіних Держав (невідомо, яким робом і невідомо, чи справді) до становища мирового судді і зв. шефа. Та видно, що це становище було неприємне або не вельо багато грошей і Швайцер вернувся до Жовки. Тут видав він чимало фальшивих чеків на сто-тисяч банків і після кількох таких операцій поїхав на вул. Баторія. — Сухель Кеслер є дітьцем у золочистім повіті, купує на торгах по провінції худобу і платить за неї 30-хвалотами фальшивими банкнотами. — Аматорі чужого мала було на протязі одного дня і ночі чимало: Павло Божек і Марія Дзедзіньський загинули чужі річки з воза посередній вулиці, якийсь Роман Веселовський потягував чужий кішені гаманець, де було всього

9 зол. — Крім цього зручній містці по краях постіть, плаші та лже добро в різних частинах міста.

— **Любовні трагедії.** Служачка П. Пастерякіна казала арештувати свого зрадливого нареченого, мулера Вебера, почувши, що він має намір женитися з німкою. На що страшу замітку, вона пригадала собі, що Вебер завіз її в червні минулого року на Високий Замок і там погрожував її розольвом, перестріляв її право руку, а собі ліву, на доказ трагічного кохання. — Дочка нової молодшої нареченої Бр. Кадінік і Стефанія Семейко, 17-літня дочка інтеліда, покинула батьківську хату тажнею тому і не відомо куди пішла на зустріч весні.

— **Пошесть самогубств.** Учора знову дві особи зробили трагічний жест прощання з життям, з яким важко їм погодитися: при вул. Бульварній 30, стрілила до себе 22-літній Роман Терпешкий, а на Писковій ч. 3, кинила верован 38-літня жінка Вікторія Шепановська.

— **Моз у величій місті.** 27-літній Роберт Лангер, зальований у Ратонську, з посади шовговода, поїхав шукати праці до Києва і там замість праці найшов спільника до інтерв'ю. Оба виїхали до Львова шукати доларів. Лангер зупинився в готелю "Савой" і пішов на чорну біржу заявити "доларистам", що має 2000 доларів до виїзду на золоті. Один з біржовиків Кмауер мав принести 18,000 зол. до готелю. Коли він увійшов до кімнати аферистів, вони закинули йому на шия петлю, щоб його задусити. Але Кмауер викутувся і почав кричати. Оба зловинці перелякани кинулися навікатка. Та тільки один з них невідомого прізвища штез: Лангера арештували за намагання вб'яти.

— **Матастрофа.** Два англійські літаки, зупинившись над аеродромом у Гемльов, зачепили за себе і загорілися: апарати та п'ять легінів розторошені на гамаз. — У Порт Артурі на танку вибухла нафта: 20 вбитих, 30 ранених. — На лінії Петроград-Рига зударився два поїзди: 15 убитих і багато ранених. — Ріка Тигр вилити і спричинила в Багдаді величезні шкоди: над напругою гатей працює 5000 людей.

— **По широкому світі.** Два державні секретарі, що спроводили Муссоліні на круизяку до Гібралтару, впали в море: якийсь торговельний корабель вирятував їх. — СРСР не хоче, щоб Франція була посередником між радянським урядом і Швайцарією щодо участі СРСР у конференції для роззброєння. — Президентом Гватемали обрано незалежного більшовицького терористичного фактичного диктатора ген. Пангалюса. — Конгрес російських емігрантів у Парижі проголосив своїм царем будущего головнокомандуючого парських військ вел. князя Миколу Миколайовича. — Члени родини Гогенцолернів мають довгу 7 міль податку, який до цього часу не заплачено.

Дописи.

Бережани. (Нижня українська школа й українського учительства). Бережанський повіт заселений Українцями з дуже малим відсотком поляків, чи радше латинців. З приходом у повіт шкільного інспектора Антопа Позняка почали дітями в шкільництві нечувани надужити. Перед війною на 100 шкіл в повіті було 72 школи українські, а 18 польських. Такий став застала Польща в Бережанщині. По переведенні інспектором Позняком шкільним племіниті стан шкіл представився так: українських шкіл у повіті є 11, польських 59, утрактичних (себто також польських) 30 — разом можна рахувати польських шкіл 90, українських ледяні 11. Значить—від завіття Польщею Бережанщини ми страйком 71 шкіл, Польща виставля 72 школи. Перефільтрувавши в тоб собі українські школи, взявши він до українського учительства. В повіті є 132 українських учителів (65 проц.), а 80 українців України (34 проц.). В чисто українській повіті таке число учителів України (34 проц.) рішучо за велике, тому інспектор Позняк у зв'язку з теоретичною редакцією увітання з повіту 6 учителів-Українок, де поданою тією причиною, але нікого з Польків.

Увітанням отці: Бронислав Воруїна з Жовки, 22 літ служби (мас на удержанні маму, тету і в Бережані в гімназії 3 дітей сиріт по сестрі, Антоніа Мерошовська з Тавурава, 9 літ служби, Олена Сабайліна з Нарайна-Ламі, 5 літ служби, Марія Огошовська, 5 літ служби, Анна Михайлишина з Августівки, 3 роки служби. За місяць має він зайняти другий нагляд учителів України, а по ласках третій. Іх місце заповняє він молодими контракторними учителями, Польками, яких приїзв аж 10. На візитації ідуть інспектор з революцією, не зати тім, чи страх рад, за свої "адван", чи для вироблення собі "обозв" в учителів. Усі свої замисли на українське шкільництво окутує він штудіоз "інженіса", за зраду котрої грозить хасиніларкою. Просимо нашу сойкову репрезентацію рятувати наше шкільництво на сойновій армії, а то неважко не буде в Бережанщині повіті від одної української школи, від одного учителя України!

Viator.

Зі спорту.

Шаховий турнір за мистецтво Львова на 1926 р.

Шахи мають найбільше прихильників у спортовому світі. Гра в шахи — це умова життя. Гімнастика ума лежить також у програмі кожного спортсмена, а гра в шахи для тут найкращий засіб. З одної сторони вона примушує думати інтелектуально і як найбільше докладно, з другої сторони ця тиха, німа боротьба виробляє орієнтаційний зміст, різьбить рішучість та завзяття. Все це корисно впливає на спортовий і в йому в спортовій житті дуже потрібне.

В осени 1925 р. організувався турок молодих шахістів при спорт. Т-ві "Україна", що з часом став шаховою секцією "України". В довгі обідні та вечірні години сходилися шахісти і творили українське шахове життя, пізнавали всеукраїнські турніри, славних шахістів — і самі пробували своїх сил. Виникло, що в них молоді гуртки знаходяться справді таємниці, котрі можуть зайняти в шаховому світі велике та поважне значіння, (Нопель, Прокопович).

З метою більшої шахової пропаганди між старшим українським громадянством та молодію шахова секція "України" розпочала в доміні Т-ва для 10. березня ч. п. шаховий турнір за мистецтво Львова на 1926 р. До турніру зголосилося 27 учасників. Голова Т-ва коротко привітав учасників, пояснив задачі турніру й запропонував вибрати турнірну комісію. Вибрано оноголосно п. В. Писа (провідник) і п. п. Терещенський і Книся (судді). По прожитті програми почався в 7. год. турнір.

Більша частина учасників — це молоді. Зпоміж старших громадян шахістів беруть участь: п. п. Барусевич (віцекомі у Львові шахіст), д-р Мурович, інж. Васюта й ін. Розіграно дотепер 140 партій. Першість веде молодий надійний шахіст С. Попель, котрий досюдого не мав ні одної програмої партії (16 виграних, а 2 ремі). За ним слідують: Прокопович, д-р Мурович, Книся, Верхола, Дайс, Терещенський, інж. Васюта, Шия.

Зазначити треба, що зацікавлення турніром серед старшого й молодшого громадства велике. Доміжні "України" кожного вечора переповнені учасниками й глядачами.

Завдання шахової секції "України" є якнайбільше поширити гру в шахи — не тільки у Львові, але також по цілій Галичині, та створити союз українських шахістів, щоб наші шахісти, що дотепер брали й беруть участь в польських товариствах, зчитувалися разом. Шахова секція має на меті назавжди блити зв'язки із закордонними українськими товариствами та звернутись до нашого славного шахіста Тартаковера, що своїми радами додав би духа українським шахістам.

К. Мулявич.

Всячина.

Також реклама. Реклама, яка під патрим небом ще не народилася, а існує хіба в єдиній лерній формі: дешевої авторстві, аніжходіть собі у народів зі старою культурою шораз нові способи поширення. Важкеві афіші на кількох поверхових домах, таблиці та фігури по вулицях розпосилюють спеціально найтинні парубочками, світляні ефекти на виставках, вишкар! датах домія — все це вже існує і навіть не робить великого враження на мешканців великих столиць. Тому один лондонський купець рішуче помістив обам про своє підприємство на такій місці, яке сповна звертало би увагу прохожого. Цей практичний філософ заважав 12 молодих дівчат, які мали прохажуватися по великих уличках з кофровими валізами на своїх ніжних лавішках. І люде зупинялися з дивом чітати: купуйте воду на волосся тільки фірма, шовкові хустки аїжкраї у фірмі. Пропаганді всі величезні міністи та афіші на датах крамниць Лондону! Всі гляділи на не, і був би хитрий промисловець роєніс славу свого імені не знати як широко, якби в це діло не змішалася поліція. Мотив: перебои в комунікації.

Дрібні оголошення.

ФОРТЕП'ЯНИ, пишія, фісгармонії, ужиті стало на складі, на різні ціни Продає, купує, міняє: Галак, Панська 21, 1511

Сукні рилеові зол. 35.—

БЛЮЗКИ опалені, рітсові і трендешні, від зол. 9-30
ЖАКЕТИ шовкові і шовкові 15-50
КАМІЗЕЛЬКИ 10-5
ЖЕМІЕРИ 15-50
ШЛЯФРОКИ сатинові і шовкові 15-50
КОСТЮМИ англійські РЕКЛЯМОВІ полн. 75-
ПІДАШІ 30-50

поручає МАГАЗИН "ТРИКОТАЖІ"

1536 Площа Марійська 5. — в брамі. 3-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Дентистичне заведення

д-ра Шимона Гаппапорта

Якова Насса

Львів, вул. Сикстуська 17/1.

Плюмбування й випилення зубів без болю. Штучні зуби в карточку і дозопи на американську систему. Папієтти і провінції полагоджуються в найкоротшому часі. ПП. урядовим та студентам знижки та полєнні в сплатах. 1504 4-

Покутська Спілка Молодечарська

С-на з обм. пор. у Надвірній.

Вироблює і доставляє гуртом і дотайльно масло (на швайцарській культурі) кілька родів сирів, бриндзи та доставляє залізницею свіже молоко. Стала достава по догодіним цінам. Купує кожду кількість будві найрадше від доставців за ком. 1568 трактом. 2-2

Загальні Загальні Збори

Кооп. Української Мещанської Каса кооп. з обм. пор. в Станіславіві відбудуться в неділю для 25. квітня 1926 у власній доміні при вул. Сапєжницькій ч. 23, о год. 4. попод. з отрим. порядком наради:

- 1) Відкриття Зборів і вибір Президії.
- 2) Відчитання протоколу попередніх Загальних Зборів.
- 3) Відчитання звіту з ревізії переосапої ревізором Кр. Союзу Ревізішого.
- 4) Звіт Управи з діяльності за 1925 р.
- 5) Затвердження річного звіту і балансу та одобрення діяльності Наглядової Ради і Управи.
- 6) Розділ чистого зиску.
- 7) Вибір 1-го енеит. 2-ох членів Управи і 1 заст.
- 8) Внески і запити.

Звіт, річні замкнення і білєні впожєді в льожах кооператива на два тижні перед ретинцем Зборів.
На випадок несприятливості вибраного статуту числа членів, відбудуться тогочасного дня о годину півнішче, а тім селім льожах і з тим самим порядком наради другі Загальні Збори, які будуть управленні важко рішати без огляду на число присутніх членів. Право збирати голюс на Зборах мають лише члени з повним увітном (§§ 14 і 15 статута).
Станіславів, для 11. квітня 1926.
1570 1-1 Надвірна Рада.

Загальні Збори

Т-ва Інститут Народного Завіття

Пр. Діви Марії в Станіславіві відбудуться для 12. травня (маи) 1926 р. о 9-тій годині рано в Комнатах мис. "Власна Поміч" при вул. Липовій ч. 16, з наступним денним порядком:

- 1) Відкриття Загальних Зборів предидателем Т-ва.
- 2) Вибір предидателя Згг. Зборів.
- 3) Відчитання протоколу попередніх Згг. Зборів.
- 4) Звіт з діяльності Викілу.
- 5) Звіт касовий.
- 6) Звіт Контрольної Комісії.
- 7) Справа переосапої права власності реалістичності Т-ва при вул. Казимірівській ч. 108.
- 8) Вибір членів Викілу.
- 9) Вибір Контрольної Комісії.
- 10) Внески і запити.

На випадок несприятливості присутності 5-22 ст. числа членів і відпоручення зазначальних відбудуться Заг. Збори о год. 10-й без огляду на число присутніх членів. В дні Заг. Зборів будуть відсуджєні в катедральній церкві в Станіславіві о год. 8-й рано дні Служби Божі за життя і умерших членів Т-ва.
Станіславів, для 9. квітня 1926
о. мітраг Іван Гордієвський,
предидіиць,
о. д-р Евген Лятинський,
секретар.

1571

БАНЦЕЛЯРІЮ, до

бре заведено, повітові місті, баніко найбільшого округу ко міста, відсутні на досідних умовах адвокат, що ведесяється за дла розв'язання причин. Гарне мешкання з урядовими, з огорохою до об'єкта по догвору. Згодошення приїждє в члєнство адвок. д-р М. Ревнер, Львів, площа Краківська ч. 10. 1547 4-

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10, II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм:
"Діло" Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.
Рукописи не заносяться.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 4'30 зл.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7'50 зл., Німеччині 7'50
зл., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к. Ру-
мунії 150 лей, Болгарії 7'50
зл., Австрії 7'50 зл., Зміни
внеску 1 зл.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

В переломовій хвилі.

Промова голови Українського Нац.-Дем. Об'єднання д-ра
Дм. Левицького на великому вічу у Львові 11. квітня 1926.

(Докінчення.)

Ось так в загальному представ-
ляється наше положення, з якого
льоґічно випливають і наші зая-
вляння. Та тепер, коли в цілому сві-
ті, а головню в Європі наслідком
війни наступила страшна економіч-
на катастрофа, нечуване зuboжіння
держав і народів, коли українська
і російська революція, а за нею ре-
волюційні зриви і в інших держа-
вах потрясли основами дотеперіш-
нього ладу, тепер, коли весь світ —
політики й економісти шукають но-
вого соціального, політичного і в
деякій мірі укладу сил, щоб ряту-
вати свої народи від економічної
катастрофи, безробіття і голоду,
кожна політична партія мусить спе-
ціальну увагу присвятити питанням
економічним і соціальним, та зна-
дати до їх розв'язки. Українське
Нац.-Дем. Об'єднання, яке партія
суто національна не може підходи-
ти до соціальних питань зі стано-
вища тісно класового. Вона мусить
мати на увазі добро всієї нації і в
свою орбіту втягнути, — так ска-
затиб — всі класи народу. Яко та-
ка вона не тільки не входить в су-
деречности з існуючими україн-
ськими класовими партіями, а на-
паки радіє розвитком українських
класових партій. По нашому тільки
та партія стоїть на становищі наці-
ональній, що дбає про добро по-
одиноких клас українського народу.
У. Н. Д. О. є партією наскрізь де-
мократичною. Вона обстоює інте-
реси широких народніх мас, стоїть
за всіма соціально покращеннями.

дження українського міста і нава-
пки — щоб український міський е-
лемент заспокоївся потреби укра-
їнських селян. Тому клич: „Свій по
своє!“ має у нас особливе знач-
чіння, тому нашім основним зав-
данням створити кооперативним
шляхом продукто- і товарообмін
між селом і містом. Між нами і клас-
совими партіями в позитивному ро-
зумінні є та різниця, що коли ми
маємо на оці добробут всіх — ка-
жім — клас українського народу,
то вони заступають еманципаційні
змагання й інтереси одної класи без
огляду на національність, вони за-
ступають одну класу зі становища
інтернаціонального. З тим станови-
щем, як довго живемо у чужій дер-
жавній організації, ми погодитися
не можемо. Кожна держава своїм
законодавством головню життєм,
боронить всі класи державної нації
перед визиском тих самих клас ин-
шої держави. У народів, що мають
власну державу, кожна визискува-
на клас є в значній мірі звільнена
від боротьби проти наступу сильні-
ших державних народів і їх клас,
отже без шкоди для основних ін-
тересів нації може боротися з ви-
зискувачами в нутрі держави, зі сво-
ім власним загребушим капіталізмом.

А що капітал в своїй новітньо-
му розвитку став інтернаціональним,
то природно, що визискувані класи
державних націй, мусять входи-
ти в міждержавні зв'язки, щоб об-
легчити собі боротьбу. Інакше у
нас.

З добре зрозумілого
національного інтересу ми виступа-
ємо за перестроєм теперішнього,
ворожого нам ладу визиску і за
передачею на наші території всіх
більших фабричних і промислових
підприємств в руки працюючого
народу, бо знаємо що тим чином
зміцнимо економічно наші націо-
нальний орган та дамо працюю-
чим масам варстати праці й ек-
зистенції, дамо їм ті засоби, без
яких не може існувати ніяка на-
ція. Розуміємо докладно вагу
міст в нашому національному житті
і тому змагаємо до зміцнення на-
шого елементу в містах. Ми змага-
ємо до тісного зв'язку між україн-
ським селом і українським містом. Ми
хочемо досягти того, щоб хлібо-
робські продукти нашого селянина
— йшли в першу чергу в розпоря-

Львівський Дока-
зом цього є те, що клич між-
національної солідарности в нас
висувають не тільки партії со-
ціалістичні і комуністичні — ці
останні є інтернаціоналістами
й під політичним оглядом —
але в своєрідному „інтернаціона-
лами“ також ті групи, які за чужі
гроші працюють не для добра
свого народу, а на користь чужих,
як: група Даниловича й Ільков-
га майже всі польські політичні
партії, від групи Бриля і Домб-
ського починаючи і вшехполаками
кінчаючи.

Маючи на увазі політичні й еко-
номічні інтереси виключно нашого
народу, ми видвигаємо konieczність
організації всіх національних сил
народу, змагаємо до створення од-
ноцільного національного фронту.
Об'єднання вважає konieczним і до-

цільним в цю важку для нашого
народу добу припинити всі партій-
ні і гурткові спори

„Getrennt marschieren,
vereint schlagen“ — повинно бути
девізом й імперативом всіх наших
національних партій і груп. Та що-
би можна було спільними силами
відбивати наступ і боротися за
право нашого народу, потрібно
нам якогось вищого командування,
потрібно міжпартійної верховної
ради, яка — полишаючи повну
свободу напрямних діяльності і
тактики кожної партії — визначу-
вала би шляхи і засоби національ-
но-політичної й економічної бо-
ротьби.

Як союзників до цієї боротьби
слід нам приєднати всі тєв. націо-
нальні меншости в Польщі, в пер-
шу чергу Білорусинів, Литовців і
Німців. Спільність інтересів зрозу-
міли ті народи вже в 1922, виступаючи
зі спільною виборчою листом.
Співпраця з ними не повинна бу-
стрий поважніших трудностей. Тєв-
ча справа з Жидами. Провідники
жидівських політичних організацій
маючи на увазі шкурні інтереси
тільки даної хвилі, пішли по тій
політичній дорозі, по якій ми йшли
за Австрії, пішли шляхом торгів і
служби урядові за дрібні культурні
здобутки, за свої кагальні інтереси.
Тим способом беруть вони роз-
брат з тим середовищем, серед
якого живуть і жити мусять, губ-
лять з ока перспективу і ширші
горизонти та входять в конфлікт
з територіальними, повновладними
народами сучасної Польщі.

Та всеж таки і в них починає
будитися реакція і є надія, що во-
ни зрозуміють хибну дорозу і
вернуть на правильний політичний
шлях. Розшматований на чотири
частини, український нарід пере-
живає добу важкого лихоліття.
Та, маючи на увазі пливкий стан
укладу відносин на Сході, не ви-
ключене, що вже в недалекій бу-
дущині ждуть нас може ще біль-
ше критичні хвилі. Переломовий
час переживають всі народи Ев-
ропи. Тяжкими зусиллями найбіль-
ших політиків Європи зліплене
Льокарно висить на волоску. Ліга
Націй, створена для береження
європейського миру, тріщить в
своїх основах. В Азії і Африці вій-
ни і революції, на Балканах іне-
матографічна зміна урядів, в Італії
і Іспанії диктатура, в Франції що-
місяця змінюються кабінети, в по-
шуванні нових доріг і засобів для
скарбу, а з серця Франції, з Пари-
жа, національний блок витискає
третій інтернаціонал. Німеччина,
зачіпавши зуби, жде на першу
нагоду, щоб відіскати хоч ча-
стину втрачених територій, горда
Англія сильно загрожена радян-
ськими республіками в Азії, при-
готовляється до смертельної бо-
ротьби в своїм політичній і со-
ціяльній протиставленні. Над тим
усім гнітючою аморою наслідів стра-
шної фінансової кризи, важке безро-
дддя.

Вкінці дозволю собі звернутися
із зазивом до наших міст. а го-
ловню до міста Львова. Давніше
не доцінювали ми ваги міст для
політичного життя народу. Ми все
твердили, що нація наша — це
нація селянська, і що її силами
ми здобудемо собі політичну во-
лю. Події на Вел. Україні доказали
нам, що в р. 1917 і 1918 не виноси-
ли рішень широкі селянські маси,
а — чапаки — що часто про до-
бро всього народу рішали майже
виключно міста: Київ, Харків і О-
деса. Події в 1918 і 1919 в Гали-
чині навчили нас також, що про
добро народу рішали міста, голов-
ню Львів, його міщанство і робіт-
ництво. Тому то організація народ-
ніх сил і одностійність національного
фронту мусить розпочатися і му-
сить бути основною переведена у
Львові. Я вірю, що львівське гро-
мадянство, вірне своїй великій на-
ціональній традиції, в почутті ве-
ликої відповідальности перед істо-
рією — сповнить свою велику
місію і вже в найближчому часі
підготовлене, стане в рішучій хвилі

(Гучні, довготрі-
валі оплески).

Всеіталійське море.

Імператорський в'їзд Муссоліні до
Триполісу.

У Триполісі промовляв Муссолі-
ні мало. Він був занятий увесь час
передачею офіційних привітів і
дарунків для місцевого населення
від італійського короля і того Ри-
му, який, по його словам, є нині
спадкоємцем стародавньої римської
величі та сили. Весь побут Муссо-
ліні в Триполісі був одною вели-
кою святошною маніфестацією на
орієнтальний зразок. Муссоліні і
губернатор Де Бона були одягнені
у фашистські чорні сорочки;
Де Бона носив свою на генераль-
ським мундирі, а Муссоліні на зви-
чайнім мундирі вістуну (капрала);
крім цього прикрашений був не
гоудях помаранчевою стрічкою і
білою китицею на голові — подо-
баючи на Араба. Після піддан-
ого привіту бурістра Гассуна баші
Муссоліні робить перегляд військ
на коні на протязі години. У сво-
їх коротких покликах до місцево-
го населення називав його „італій-
ськими фашистами з Триполісу“.
Місцеве населення передало йому
цінні дарунки, мов справжньому
володареві, золоті шаблюки, по-
судини, приладдя до писання, сід-
ла, альбоми. Преса передала звіст-
ку, що Муссоліні, відвідавши осі-
док місцевої центральної органі-
зації, сказав у своїй промові таке:
„Я хотів звернути увагу італійців
на країну поза морем. Я виказав би
туди, навіть, якби був більше ра-
внений. У цьому першому дні я є
закопаний, бо бачу, що італійці
є гідні Італії, яку хотів створити
фашизм уже у своїм першій по-
ході на Рим. Те, що я кажу тут над

берегами моря, не є без значіння, бо кажу не над морем, яке було римським і знову ним буде". Один з американських журналістів захоплений маніфестацією в честь Муссоліні гукнув "Silve Imperator!", а юрба потвердила цей поклик ясними оплесками.

Цікаво, як після згаданої заяви про Середземне Море і після цього оклику почувають себе англійські політики та італійський король.

Англійські клопоти.

Кризис вуглевого промислу.

Одним з найбільше пекучих питань англійського уряду є доля копалень з углями. Вже довгі місяці уряд докладає до цих приватних підприємств, щоби піти на зустріч домаганням плати робітників, які можуть страйком припинити всю продукцію. Тимчасове порозуміння між власниками копалень і робітниками перевів уряд тільки до 1-го мая, речниця, з яким має скінчитись державна допомога. Тепер ведуться переговори щодо дальших умов праці. Уряд заявив, що може дати допомогу копальням на далі тільки тоді, коли власники копалень і робітники найдуть компроміс на основі справоздання окремого комітету, що займався цією справою. Уряд буде посередником між двома спірними сторонами. Його становище незвичайно важке, бо робітники не годяться на обниження своєї дотеперішньої плати, ні на збільшення годин праці. Все становище англійського промислу загрожено після промови провідника вуглекопів, який заявив, що рахує на солідарність усього робітництва в страйку, незвичайно важким для поправлення долі всієї англійської робітничої класи.

Чи буде в Мароко спокій?

Нові проекти мирових угод.

Переговори з провідником еспанської делегації, який приїхав до Парижа і знавцями в марокканській справі, принесли нове сформулювання мирних домагань супроти Абд-ель-Кріма. Найважливіші пункти такі: 1. Зміна теперішніх кордонів французько-еспанського мандату над Мароко; 2. Признання суверенності марокканського султана і протекторату європейських держав

над територією Ріфа; 3. Абд-ель-Крім буде не султаном Ріфа, а шеїком; 4. Єдина автономія для Ріфенців буде управліно-технічна. З огляду на те, що Абд-ель-Крім не згодиться покинути Марока, його зроблять членом майбутнього автономного ріфанського уряду, з застереженням, що його особистий осідок буде змінений. Важним пунктом є роззброєння Ріфенців та інших мароканських племен, без чого запевнення миру не будуть практично доцільні. Зміст і форма гарантій, які має Абд-ель-Крім дати Франції та Іспанії будуть головним предметом дискусії з ним.

СРСР. і роззброєння.

Радянський уряд не вірить у щирість Ліги Націй.

Радянський уряд вислав ще одну відповідь на нове запрошення Ліги Націй, щоби взяти участь у підготовчій конференції щодо засобів загального роззброєння. Провідною думкою цієї відповіді є заява, що Рада Ліги Націй, вибираючи Швейцарію як місце наради наміченої конференції, свідомо знехтувала участю радянського уряду, який повідомив Раду, що годиться на якенебудь інше місце в нейтральній державі, а не може вислати своїх делегатів на швейцарську територію, а огляду на свій конфлікт зі швейцарським урядом. Настояючи на вибраній місці, Рада немов би навмисне хотіла позбутись радянського уряду, який запрохала лише формально, свідомо, що в таких обставинах радянський уряд цього запрошення прийняти не може.

Радянська Україна.

Українізація Вукоспільки. — Всукраїнський з'їзд спілки селянських письменників "Плуг".

Контрольна комісія для справ українізації установ провела перевірку українізації у Вукоспільці. В центральній Вукоспільці є 620 службовиків. З того числа канцелярською працею займається 489, а решта 130 — це переважно робітники, що виконують обов'язки сторожів, курерів, експедиторів, фірманів і т. д.

Комісія перевірила знання української мови в усіх. До I. категорії (тих, що вміють по українськи) зараховано загалом 30 службовців, до II. категорії (що не опанували

зповні української мови в незалежних від них причин) враховано 153 урядників, а до III. категорії (що цілковито не вчилися по українськи, бо не хотіли) враховано аж 255 урядників. 50 людей не взяло участі в перевірці. Крім того комісія відправила 130 робітників фізичної праці до школи для ліквідації неписьменності. Цікаве те, що комісія відсилаючи їх до ліквідації виразно зазначила, що відсилає їх туди для українізації, але не російською мовою, як це досі робилося, але українською.

Комісія в своєму звіті підкреслила одно дуже знаменне явище. Виявилось, що в групі робітників одні "опаковщик" був такий письменник і так добре знав українську мову в письмі та слові, що попав до I. категорії, а крім того 24 його товаришів (сторожі і курери) попали до II. категорії (знають українську мову добре в слові, а слабше в письмі). Харківські "Вісти" цілком справедливо зазначають, що це єдина мабуть установа, в якій курери і сторожі письменніші за секретарів і бухгалтерів.

Вукоспілька є наскрізь українською установою і все діловодство в ній велось по українськи. Та цікаво мусило воно виглядати, коли аж такий великий відсоток між урядниками не знав української мови. За причину такого явища подають "Вісти" факт, що в Вукоспільці відбувалися курси української мови і українознавства, але ніхто з ними не доглядав. Хто бажав ходити на курси то ходив, а кому не хотілося, то й так було. Крім того урядники мали бути переважані працею, а до того Вукоспілька не організувала курсів для всіх службовців тільки для деяких. Сама адміністрація установи поставилася до виконання декрету про українізацію дуже легковажно. Вже по 1. січня 1925 р. прийшла вона аж 100 нових службовців, що зовсім не знали української мови. Так проводило в себе декрет про українізацію і багато інших установ.

Вже рік ведеться в радянських літературних журналах, а то й в політичній пресі завзята літературна дискусія між провідниками спілки селянських письменників "Плуг" і провідниками спілки пролетарських робітничих письменників "Гарт". "Гарт" недавно розлетівся, а на його місце повстала нова організація "Валіте" (Вільна Академія Пролетарської Літератури). Провідником "Плужан" є Пилипенко, а на

чолі Б. Гарту а тепер "Валіте" стоїть Хвильовий. Вся дискусія велася переважно між ними обома.

Хвильовий закидував "Плужан" між иншим буржуазі, купальні аспірації і тому подібні протипролетарські і позитивоксистські тенденції. Гарт розлетівся, але "Плуг" держиться все таки добре. Скоро має відбутись III. З'їзд "Плужан". На ньому мають розглядати всі порушені та вирішити свої ідеологічні питання на майбутнє. Подано декілька дені про склад "Плуга". Тепер "Плуг" представляє собою літературну організацію, зложену з 135 членів, розкинених по всій Україні. "Плуг" має 11 філій з 54 членами і з 67 літературними гуртками. Ці гуртки об'єднують 1001 членів переважно по сільських будинках, читальнях і по робітничих клубках. Крім того має "Плуг" 27 літературних гуртків при високим школах ("Вузах") і 26 гуртків при інших установах і в червоній армії. Органом "Плуга" є місячний журнал "Плужанин". Минулого року мав "Плуг" 222 членів, але по проведеній перевірки остало тільки 135 членів, що мають друковані твори та беруть активну участь у журналах і в пресі.

Між членами "Плуга" середня освіта має 45 відсотків, нижчу 22 відс., вищу 20 відс., студентів є 13 відс. Найбільше членів "Плуга" походить зі спілки робітників освіти ("Робос") бо аж 64 відс. В спілці Українців є 91 відсотків, по походженню: селян 66 відс., інтелігентів 14 відс., робітників 12 відс., членів комсомолу і КП(б)У 35 відс.

На Україні немає журналу, в якому "Плужани" не друкувалиб своїх творів. Члени "Плуга" видали за 4 роки в різних видавництвах 1,200,000 примірників зі своїми творами. Ціла серія "Бібліотеки Селянина", що її видає Державне Видавництво, написана в 90 відсотках членами "Плуга". Та сама можна віднести і до театральної бібліотеки Державного Видавництва. Всі ці цифри запозичаємо зі статті Мих. Биковця про 3-тій з'їзд "Плуга", поміщеної в харківському "Комуністі". Про завдання з'їзду пише він: "Цьогорічний з'їзд "Плуга" мало має внести корективи у дотеперішню роботу. Зі згоди треба ще раз переглянути основні принципи спілки, зважити їх в умовах 1926 р. і дати конкретні вказівки до напрямку роботи на далі. З'їзд повинен розібратися в численних нава-

М. ОВДІННІ.

Юрій Дараган.

(Докінчення.)

Поезія свої Ю. Дараган містить у "Веселі", "Новій Україні", "Л. Н. В.", "Студент. Вістнику" й инш., а в 1925 р. Український Громадський Видавничий Фонд видав його поеті окремою книжкою під назвою "Сагайдак". Цю першу, а одночасно й останню книжку Ю. Дарагана критика зустріла прихильно.

Ю. Дараган — лірик і символіст, поет прекрасних образів, шляхотних згуків, співець бурхливої сучасності й української минушини.

Ось він в літку на річці дивиться на свого друга О. Реневича, замаленого сонцем і відразу перед ним повстає тип Запорожця і сама Січ і невимовний сум її — України.

Глявсь із бронзи, із металю.
Ти піднявсь Мов дук,
Цілуєш сонячний розтанув
На темнім тлі смуглявих рук.

Очам вістим так безжурно
Вдивляється у прийдешній дні,
І хай за обрієм полумурин
Зникне синя далечині!

Ай сонце так нестримно хоче
Пірнути у глибинний стая, —
В безжурність кличуть свої очі
І всміхаються уста!...

І раптом бачу степ і тирсу,
Могили, квіти і ставок,
Чепурний зівоник край лісу
І в степ закоханий садок...

Так червоніє кров півоній,
Так гірко скаржиться полинь!
Бо вже давно козацькі коні
Відтанцювали в далечині.

Хтось блукає, гукє і кличе,
Хтось виходить ридати над став,
Затуляє руками обличчя,
Важко диха отрутами трав...

І нічого, нічого не треба,
Так самітно над ставом я стаю!..
Буде каятись, скаржитись вербан...
Вітер, вітер тополі напхнув!..

Дуже яскравими, живими фарбами він змальовує князівсько-князівський період у циклію "Луна минушини" ("Луна минушини", "Малуша", "Київ", "Похід", "Ольга", "Свати" й ин.). Він крізь століття дивиться на події минулого і як сучасник змальовує навіть тогочасні пейзажі.

Як каять раноний — день схитавсь на захід,
Одхнула свій червоний шит,
Рубіли крові бризнули на дахи
І червоні спокійний стає блищать.

Зітханням лине тихий повіт вітру,
І ладом — осінній аромат.
На очі пасує вечір мітру
І править жалібний обряд.

А Герц Гучний буз, променистий, апертий,
Мій Боже! радісно співає сурма.
О, дай же і мені в свій час умерти
Так тихо і безжурно.

(Веніф.)

Або ось із циклію "Запоріжжю":

Як на екрані встало місто
На тлі легеньких хмар,
Над містом радісно і чисто,
Жевріє в небі урочисто
Ростоплений хатар.

Бляють безжурня і божа,
Опріжча бляють,
А серце як ділчима гожа,
Чекає вісти з Запорожжя.
Чекає і тремтить.

Взагалі, як висловився один критик, "увесь збірничок поезій Ю. Дарагана як альбом акварелів. Випещені, тонкі, культурні фарби".

У склі вода летить відбитки сосен
І перевернуті руйни замків.
Рудоволоса, сльозою очей,
Дивись, дивись — плывуть твої русалки.
(У потяї!).

Мої думки як місяць у фіорді,
А небеса — урочиста пустеля.

І тілі на снігу мережать шизерушки,
Все глибше у горі озорена пустеля,
А серце не мігні напої-трунка
Душі Відгеліми Тезе

(Велічне.)

Читаєш поезію Ю. Дарагана і ніби сам в казкових настроях весни плывеш у синю путь під білим парусом. Взагалі його збірку поезій скорше можна булоб назвати "Під білим парусом".

Хмари білими стали перуками,
Знов безжурний я, молодий!
Вколосила мене попілунками
Весна і сонети води.

І плыву я, плыву і всміхаюся —
Чи не хвилю мене жевать?
Так казково під білим парусом
Мандрувати у синю путь...

А з весною поля обіймаються,
Відбувається шлюб землі.
Прошпалують, зникають, гойдаються
Думки мої — кораблі...

Ю. Дараган подавав великі надії і колиб не проклята доля, що розшарпала молоді поетові сили й загнала в далекі світи, він би дав ще багато.

Жаль, що погасло життя його в розквіті поетичної творчості, погасло на його весні зеланій...

Зажерло все, що так тремтіло
Зеленим листом молодим...

Переходили до обійки продинокх тачок, зглядали мушу зазначати, що ми задоган з негодні минулорічного наступу півніста, навіть він ушкідив у т. зв. „Stigma in Drang Periode“, чи рашіне сумнів, чи це платили у нього можлив, і тепер якийсь дещо підтвердження. Коли прогляналися блинче творам, які ввійшли в програму, то слід зазначити, що менш-більше три основні ріси стали, які необхідне було плати на окрему уяву. Перше на орґанова токата Баха, яка, як перовиків аса музика його, являється незвичайно інтенсивно сконцентрованою у ауті — музикою, яка навіть у своїх дрібнихх проявіть робить на нас врахення чогось величкого, навіть буда різбленя у гравіті. Друге це симфоніччя моцарта „Symphonie für ein Violon-

Каючи на свій більш вишній характер і форми, криють у собі незліченне багатство лаятованих, інтимних почувань, уловятих таємнистю питомої Шуманівської димчопки. — З часом відмінного коли не протидієнного заложення виходять тони музичних імпресій Дебюссі, які привертають слухача експонувати свою увагу відкритого назвою, а із визначеною класикою завданням сугубувати слухачеві картини легко начерковані, а проте незвичайно виразні у кольористі. Однак слід зауважити, що у всіх тих проявах музичної виртності послухувача є певні менш-більш законні засоби музичної мови, яку характеризує у нашого п'яніста. Так сказав Гібс: деякий „аскетизм“ у почуваннях і тонах. Найкраще і найбільше переконачує за тих трьох Малевичем вище наведеної, крім вищого п'яніст в Органовій тоналі Баха. Спокій і збалансованість, як природні прикмети п'яніст, дозволяють йому на ширший вибіток і відрізняти лінійно. Хоча тільки в „Intermezzo“, без огляду на незвичайно швидкоплинний лінійно, безперервний п'яніст на ширшу мету не безвод справ. Давне у концертній сцені, у Шуманівських етюдів можна би догадатися з одного боку більшої імпульсивності (як у VII та XII етюдів) та значимої інтензивності у виразі (як у IV, у II, як XI етюдів) зрештою цілість вираження справді багатьох шматків і гарних моментів. — З верховної Дебюссі вишній найкраще озброєний ті, в яких амальовано — так с азати — більш м'якості приволо, як особливо „Затоплений собор“ чи „Що бачи західний вітер“ відтворені спораді по мистецьки. — За те вже краще ближше у виразі і колориті вишній предості опанати безособово з програми життя — як „Цельбійські танці“ (більше за повільне тепло) або „Плячка з волоссям мов лев“. Найкраще мабуть з цією програмою вишній кінецьа голка програми Шуберта фантазії C-dur. Сам той не врятує в собі стільки вищої якогось спеціального рода інтерпретації і її виртності інтензивності, як попередні хочки, а проте завдяки своїй незвичайній довжині (Шуман називав її саме у Шуберта „Himmelsche Länd“) яка не все покривається із звичотою, може стати для пересічного слухача подекуди нудною. Всеж така п'яніст зміцні вибобити з твору (який виконав з деякими змінами Ліста і власними у фортепіановій фактурі) доволі живу інтерпретацію, повну голки у відповідних місцях як і бравурного виразу. — Коли азати під увагу те, що виконавці п'яністом творчі належать до найтрудоших, які знає фортепіанова література як і складовище, з якого опшовав а їх виконання, себто становище безоглядно суворе, треба концерт нашого п'яніста означити як уезначаний успіх під кожним оглядом. Є він успіхом, не тільки для свого виконавця, але і для Музичного Товариства, яке цей концерт улаштувало, а в особі п'яніста повнатити одного з численних передових наших мистців, до якого змгань повинні ми ставитися з повагою пошаною і признанням, як по вчанила і чужа фактора критика німецька і берлінська фірма Бекштайн достарчаючи на концерт п'яніста безітособово прегарний свій фортеп'я. Негододжений прозями захоплена зібраної публіки п'яніст додав Ліста: „Легенду“ і вальс Брамса.

НОВИНКИ.

Конфіскація. У вчорашній числі нашого часопису сконфіскували Промову г-ра Д. Левинського «В переломовій хвилині» у 6 місяці, третину вчорашнього «продовження». Є ще 38, а черги конфіскації цього року.

— Іспити зрілості в учительських
семінаріях. Бодні: приватна жіноча — 15.
червня; Бебезай: жіноча державна — 10,
червня; Чортків: жіноча приватна — 17,
топани; Чортків: мужеська державна —
25, травня; Дрогобич: С. С. Васильянок
— 10, травня; Дрогобич: П. Т. П. — 30, червня;
Ярослав: жіноча приватна — 9, червня;
Яворів: С. С. Васильянок — 7, червня; Яворів:
жіноча державна — 31, травня; Коломия:
жіноча У. П. Т. — 10, червня; Коломия:
жіноча державна — 1, червня; Львів: П. жіноча
державна — 31, топани; Перемишль:
П. жіноча державна — 4, червня; І. жіноча
держ. — 19, травня; Самбір: жіноча У. П. Т. — 15, червня; муж. держ. — 31, травня;
Сокаль: муж. держ. — 7, червня; Стані-
славів: жіноча держ. (екстерн) — 17, червня;
Станіславів: С. С. Васильянок — 24,
червня; Станіславів: муж. держ. — 14,
червня, в муж. держ. (екстерн) — 26, травня;
Станіславів: жіноча держ. — 24, травня;
Стрий: жіноча приватна — 31, травня; Тер-
нопіль: муж. держ. — 21, червня; для ек-
стерністів: Ток 21, червня; жіноча приватна
— 14, червня; Заліщики: мужеська держав-
на — 7, червня; Золочів: жіноча приватна
— 21, червня.

— Народи в справі самоврядування. В кабінеті маршала Ротія відбувалися 13, 14, 15, цілий день наради представників провідних союзових клубів у справі узгодження поглядів на проекти самоврядних законів. У нарадах, що велися під проводом маршала, брали участь посли: Ерман і Голєкс (Х. Д.), Пучек (Виз.), Яворський (П. П. С.) і представник З. Д. Н.

— На магістралі стрийських подій. В ч. 76 „Діла“ з 7. квітня цю, пронагідний дописувач, опитуючи відомі знавці подій в Стрию і звалюючи голомуну вину, цих політ між иншим на стрийського старосту п. Новака, уважав за відповідне особу п. Новака характеризувати короткими, але визначуючими словами, а саме що „не згальною знаменитістю фігурою, як довсім не надасясть на такій відповідальній пост“. Не виходячи в kwestію провини п. Новака в згаданих трагічних подіях, які є предметом окремого слідства, в інтересі правди вважаємо своїм обов'язком ствердити, що в часі свого 4-літнього урядування в Стрию п. Новак дався пізнати як людина ширшого погляду, великого такту і доброї волі, який зберігаючи зовсім своє становище Полчка і польського урядовця, признавав також права України і далекій був від секатур і докучливостей, якими найбільше у відношенні до „неціональних меншостей“ — такі багаті адміністративні керманції инших повітів. Лише за те став він справді „зневидженною фігурою“, — але годило в круги місцевих воюючих польських елеків і наших домашніх хмбоді і, яким він відмовлявав послушества. Стояй, дня 14-го квітня 1926 о. Д-р Антін Гаросилів, д-р Ерон. Калиновський, Оскар Лущиків. — Від Редакції: Помішуючи прислану нам замітку стрийських діячів в справі старости п. Новака, мусимо висловити своє зцінування, що вона походить до нас аж в тяжкень після починення допису про стрийські події. Ще більше здивування мусимо висловити з того приводу, що — хоч в Стрию є поважна кількість української інтелігенції і хоч жертвами копаньх подій були голлово українські робітники, то всеж таки ніхто не уважав за відповідне в час поінформувати українську пресу й українське громадянство про підклад і підтих подій.

— Авторський вечір Миколи Вороного. Відомий наш поет, збираючись виїхати на Велику Україну, уладжує у вівторок, для 21 квітня п. р., у Великій залі Г-ва Лисенка авторський вечір, в якому, між іншим, відчитав свої спомини про Івана Франка. Слідомствую, що всі прихильники його особи й талану задляться численію на тому пізньому вечорі.

— Сонатний вечір проф. О. Москвінського і д-ра Г. Гінсберга обіймає я про- грамні твори незвичайно цінні як для му- зикально вибагливої публіки, так і при- ступні для пересічних любителів музики і мистецтва. Цією творчою Монпарти і відгукувати цього не треба. Так як, весілля соната Бетовена належить до найбільше улюбле- них його скрипкових сонат, а також з огляду на повну року стає актуальною. Соната г-н язичного французького компо- зитора Франка а безперечно одним з найцінніших творів скрипкової літератури взагалі. Франк визначається переважною м'якостію. Концерт цей повинен при- тягнути широкі маси укрїнської грома- дяності, особливо студентів до музики.

— Католицький Унійний Семінар оснований у Філадельфії під покровом гр.-кат. єпископа для американських Уколітових К. Богачевського. „Канадійський Українець“ з 24. м. м., звідки беремо цю вістку, повідом, що справа тут в поширенні українського духовного семінара у Філадельфії, в якому мають виховуватися українські священники, що будуть працювати над збагаченням тих церков, що стоять тепер осторонь Риму. Справою поширення семінара у згаданому місті на пряму цікавиться дуже папська курія. Понад 30 членів американської католицької єпархії одобрили цей план. З тою метою буде збудований великий будинок семінара, що на основі вже вироблених планів коштуватиме чверть мільона доларів. Єпископ Богачевський неважком видасть до всіх католицьких єпископів в Америці обіжники, щоб по своїх дієцезіях збирали жертви на згадану ціль. Католицький Унійний Семінар у Філадельфії буде призначений також для спільного виховання духовенства для обох гр.-кат. дієцезій у Зєднених Державах: дієцезії єп. Богачевського і дієцезії єп. Такача із Закарпаття.

— **Виставки в Києві.** Приклад життєвого мистецтва відчинено в Києві дві виставки. Одна з них організована „Союзом мазирів червоної України“, в якій узяли участь: Германович (архітект) Дес, Бедожницька, Боровік, Гусаченко, Гришук, Дубинський, Жолко-Титаренко, Козик, Ф. Кричаський, Крюків, Климів (різб.), Литвинський, Мигуненко, Ковзальок, Корочинський, Михайлів, Немерів, Павла, Поночук, Попів, Придворний (різб.). Друга виставка організована групою „Киче“.

— Стан меліорації на Україні. В Харкові відбулася в перших днях квітня І сесукарінська меліоративна нарада. З виголошених на нараді рефератів і звітів видно, що меліоратори зареагують державі і приватні селянські товариства. В 1922 р. держава не дала на меліорацію нічого, в 1923 р. дала заледні 2,400 карб., в 1924 п. витратила на ту ціль уже 330,000 карб. Того року перший раз взяло участь у меліорації і селянство зі своїми засобами. В 1925 державні асигнування на ту ціль досягнули суми 1,200,000 карбоз., а на 1926 рік призначено 4,200,000 карб. Селянство вложило в меліоративну політику

рез своїх товариства вже 800,00 каро, на меліорацию, Права по меліораций дає дотепер такі наслідки: ступінь наводнення проведено на просторі 839 десятиин, осушено 12.700 десятиин, скоплено 15 і віа тисячі десятиин, зроблено 56 ставів і 132 колодязі.

— Підвищення залізничних білетів. Міністерство залізниць найшло спосіб на боротвбу з безробіттям: від 15. квітня ціна кожного п'яти білетів: від кожних 5 зол. стягнуть 10 сот. додатку. Замість п'яти право на безробітних, півні, коли все похоне життя до-згається відбудови, — збільшують фонд для жебраків, яких часом автоматично зостає.

— Крадівці, яч коуни. Вчора поча-
лась перед львівським військовим судом
велика розправа пошти офіційно: зі Золото-
чова, які в ро. 1921—1922 і 1923—1924
забівували харчевими магазинами і крадіж-
ки з них на міліцію. Першою найбільше ха-
рактеристичною інформацією про цей
процес є те, що голова харчового від-
ділу Гельсдорф був майором, маючи змі-
сичення IV. клас гімназії, з інших хорунжі
і полковники сімчили всю свою освіту
на IV. класі павлової школи або кіль-
кох роках учительської семінарії. Всі во-
ни на купу мали досить освіти, щоби
фальсифікувати урядові рапорти для своїх
підставників, яких звичайно освіта не помо-
гла їм зорієнтуватись у систематичній
освітності. — Арештували бурмістра
міста Желехова, одного радного та шо-
фера, які спільними силами опорожнюва-
ли міську касу.

— Іградіні з тварини. У варшавській
п'ятецьці було 16.000 штук різної зброї.
У зв'язку з підозвами, що це крадіж
чи підклад чисто політичний, арештували
15 комуністів. Зрештою влада держить у
табірці їх політична та державна свідство.

— З любованих товаришів. 20-літня дівчинка вчителька Євгенія Андриківна, не могла погодитися з родиною щодо вибору свого майбутнього товариша життя і рішуче відкинула доказати, що колеі смертні, як її відкидали. Завантажила молодого жінку мусіло бути велике, коли вона мала силу вижити аж до села Писки, щоби там утомитися. Селена добуду її з води в беззахисній стані.

— Добродійний шинкарь. Перед судом ставив шинкаря Еберштара з Немецького об'їзду за незаконну прократуцію за те, що продав селянським декатрований спирт замість горілки. Коли селяни змішували обіжувальство, зроблений інспекторат наложив на шинкаря каяв. Однак об'їздування прократуції перед карним судом скінчилося його звільненням.

— Близькі прилітають. Останніми днями триваєся хіпка випалів, що люди знаходили під верстатом свого дому підкинутою бомбою. Вчора вийдено такі діти в двох місцях: на вул. Водний ч. 3 12-місячну дитину і при вул. Колдєвй ч. 12 — 7-місячну.

— Катастрофи. У Торуні на площі для вправ літаків, упав польський літак: один летун убитий, другий сильно ранений. — Багалад внаслідок наливів Тигру загрожений повення.

— По шиномому світі. Агачський воєнний суд засудив двох поліціянтів повстанців в Сальоніках, двох полковників на кору смерті, в релігії, сім офіцерів, на в'язницю. — Сприске озброєне населення перейшло кордон Іраку, приналежний до Англії, і напало на окуповані англійським автомобілі. — Амурські пілоти на своїх літаках з Осло до Шпітбергу, в напрямку північного бігуна. — Преса зле-

нає увагу на факт, що єдиний уряд, який не склав побажань Муссолініному з нагоди його шаста, що кудя змінула його, це уряд бельгійський, де міністром закондних справ є соціяліст Вандервельде. — За те у Варшаві стиптували цю подію окремим богослуженням у костелі Візіток. — У Франції завели соціяльний харчевий податок по більших ресторанах, дозволяю 10 про. до ціни обіду та вечері. — За одня тиждець цісло безробітних в Англії зросло на 36.000 людей більше. — Найвищий палестинський комісар лорд Плечмер не дозволя віхати голові єврейського товариства „Арокс“ в Єрусалимі. Віз відмовили також єгипетський і сирійський уряд.

— „Свобода“ ч. 16. Містить: Завдання національної політики, Голос столиці. Над пропастью, 3 партійної організації, Ж-ва ідея, Праці і хліба! Далі крутяться. Шк

про «Вояно Нарока». Що чувають у свої
Моніжні. В справі еміграції на Близькому
Сході. Для збереження наших культурних
пам'яток. Дописи з краю. До членів у-ва
«Дністер».

— З кінця. Кіно "Коперник" має новий відкритий сенсачно-еротичну драму в 2-х актах п. з. Раби кохання (у кітх кохання), на підставі відомого роману Гансгоффа "Весілля". У кінці "Лев" а найближчий щодня пізніше "Грише кохання" з Мовчаном і Лисенко в заголовних ролях. — У кінці "Марусялка" має сенсачно-салонну та еротичну дову в 10 актах з. з. "З кохання... кохотом" (у воріт смєтк). У головній ролі слава артистка Бетті Кома. сон.

— Пригедия. Шестий день Заря
Зори Народной Личия. Відбудуться 10-
го кінця о год. 7-й ввечерю а домі
Т-ва "Зора" при вулиці Віленській а 25.
Управа Н. Л. просить членів чисельно на-
бути і привести нових членів. Гостя разо
квітало. — УПРАВА. 1572 1-1.

Дописи.

Мозоя. (Концерт Шеченка). Захолом
філії т-ва „Прогресиста“, співанням свідомо
світських читальних з Дібша. Слободя з
Золочівки, відштовпано у нас концерт-
честе Т. Шевченка 28, м. м. Прогресиста
Його була багата. Реферат проголосив то-
лова філії п. Наконечний, тобто призна-
ти — дуже річери в її прозвучанням удо-
чистости свята. Хори з Дібша і Слободя
Вод, виконали низку чудових пісень. А
вже відспівання княчуча свідомими хо-
ром молитва „Боже великий, єдиний“
пооружила всіх присутніх до сна. Дода-
чували п. Чаплина, п. Шталляк і
вчачко з Дібша і школяр Богданко Чи-
пла — всі дуже гарно. Концерт закінчив
вистава драми Шеченка „Назар Сто-
ляк“ що її вивели аматори із Золочівки
віддаленої від Козоя з миді. Не варто
забуватися цей чудовий концерт, що ми
запам'ятовуємо примір адисциплінованости фак-
льного округу і його живучости. Як
когда зліталися співаки з Дібша з тою
70 осіб, співаки зі Слободя і аматори
зі Золочівки вв похлик відішли філії, бес-
дохід призначено на фонд „Учтесе“.

ОПОВІСТІ

Зі спорту. Карпатський Лешетарський Клуб замикає сезон 1925/26, дні 16, квітня ц. р. на ширших східках Калюб, які відбудуться в тоді. 7. вечором в дві мівині т-ва „Українська Захоронка“, Рутка ч. 3, 1. нов. Як одна в точому бузавіт комісії закінча площі в Славську т будова приміту К. Л. К. Участь всіх ще ні Калюб на східках обов'язкова. — 10. Вихід: Іжж. Л. Шенарович, голова.

Дрібні оголошення.

ПРОДАМ дімоч п'ять хвиць від ТРАКТОРУ
за ціну 800 доларів. Зголошся до
"Діла" під "Полігон". 1566 2-1

КОМНАТА умебльована біля Гороб'євського до початку. Згодом

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Релакція не відповідає.

Рік заснування 1887.
НАЙЛІПШІ ГОДИННИКИ — — — —
 — — — — **НАЙГАРНІЩУ БІЖУТЕРІЮ**
 купуйте
 тільки у **І. Зельтенрайха**,
 1419 Львів, Маріїнська площа 8, 1419

ВАННИ трезалі цинкові вол. 26.
деінде гірші по вол. 40.

1482 поручає фірма вансен 10-10

Адальберта Заяця
Львів, Осолінських 14. Тел. 40-25

Весняні моделі

МОДЕЛІ	ГОД.
РИПС	"
КОНЕРКОТ	"
РАДІО	"
РЕАКЦІОВІ	"
ВОЛІЧКОВІ	"

також всілякі новості для Пань, як Сунні, Блі
Массамі, Жанети водняні і шовкові, Камізе
1548
і т. н. пошуче

Магазин Маннера

2. вул. Сикстуська 1 2.

БАНЦЕЛЯРНО, д-
бре заведено, в
північному місті, біля
кобляничого округу
міста, відступити
адвокат, що сервіс
ситуація задіяв поди
мислення з урядом
ним, а оговорює по
обійти по договору.
Згодом після прийня
в чужості адвокат
д-р М. Рейнер, знає
площі Краківська 4
10, 1547 5-6

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕНКО ПЕРЕДПОЛДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10, II, пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
всі 11—12 год. передпол.
Рекопії не зберігаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 4:50 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7:50 зл., Німеччині 7:50
зл., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к. Р.,
Югославії 150 лф., Болгарії 7:50
зл., Австрії 7:50 зл. Зміна
внеску 1 дол.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 СОТ.

Земельний Банк Гіпотечний Агенція Львів Девізовий Банк

перенесла свої бюро з Дням 15. квітня 1926.

ДО НОВОГО ПЬОКАЛЮ ПРИ ВУЛ. ЯГАЙЛОНСЬКІЙ Ч. 8.
ТА ПОЛАГОДЖУЄ ЯК ДОТАПЕР ВСІЯКІ ЧИННОСТІ,
ЩО ВХОДЯТЬ В ОБ'ЄГ БАНКОВОСТІ.

Новий уряд без Пашіча.

Білгород, 12. квітня 1926.

По тому галасові та метушні, що були знялися біля міністерської кріми, всі сподівалися, що родиться коли не слон, то всеж таки щось більше від мухи. Цього разу помилились, бо вийшло, як у того кобала — з леміша аж цілий... шик.

Ця криза була особливо цікава тим, що підчас неї яскраво виявилась та несимпатія до Пашіча, котру мають до нього всі партії, крім радикальної та її то не цілої. Почалася криза від акції, яку закулісно повів один із вождів радикальної партії Л. Йованович, котрий був довгі роки головою парламенту та відомий з колотнечі, викликаной його писанням про атентат у Сараєві, бо він майже ствердив факт, що тодішньому сербському урядові було відомо про приготування до атентату, а дехто з видатних діячів навіть допомагав у цій справі. Загально відомо й те, що Йованович незадоволений політикою Пашіча і має на своєму боці декілька послів із радикального клубу. Тому, коли його зять, Стоядинович, повів у газетах наступ проти сина Пашіча, обвинувачуючи його в страшиках, міліонових хабарах при посередництві між ріжними фірмами та державою, що не-аби-як схвилювало місцеву громадську опінію, політики почали дивитись на цю подію, як на замасковану акцію Йовановича проти Пашіча.

Зять Йовановича та син Пашіча сипали в газетах один на другого традиційні обвинувачення, розкриваючи різні афери і привели до того, що всі опозиційні групи у скупщині внесли інтерпеляції в цій справі. Цілком зрозуміло є те, що всіх цікавило, як дивиться на це спільник радикалів, С. Радіч, але той, на перекір своїй звичайній балакучості, мовчав. Мовчав до того часу, поки не знайшов потрібної зачіпки, яка трапилась, коли Пашіч після прийняття бюджету розпустив парламент аж до 5. травня, при чому зламав звичай, по якому справу про відложення засідання парламенту вирішує рада міністрів, бо цього разу було це

зроблено без відома чи згоди міністрів Хорватів. С. Радіч зі своїми міністрами поставив негайно умови Пашічу: скликати парламент на 8. квітня і прийняти негайність інтерпеляції. Пашіч відповів, що парламент незручно скликати на короткі речинці, бо за католицькими святами надходять магометанські, а там і православний Великдень, та що немає виготовленого в комісіях матеріалу для праці в парламенті. Само собою розуміється, що це були лише формальні мотиви і міністри Хорвати подалися до димісії, а С. Радіч вихав негайно на агітацію, де кинув гасла: охорона прав парламенту та боротьба з корупцією.

Пашіч, а з ним і його вірні прихильники у радикальній партії опинилися в тяжкому, майже безвихідному становищі. Протягнувши декілька днів, шукаючи порятунку, Пашіч примушений був зголосити димісію цілого кабінету. Почалася нарада в королів і виявилось, що всі партії, крім самостійних демократів, стали як першу умову для переговорів усунення Пашіча. Старту спільку радикалів і сам. демократів приходилося відкинути, бо неможливо було повертатись до старої політики сербсько-хорватської ворожнечі, на котрій будує свою політичну кар'єру шеф сам. демократів С. Прібичевич; та й король висловився за порозуміння, а не за розбрат між своїми підданими народами. Щож до Радіча, то він, хоча й говорив, що особа не грає ніякої ролі, бо головне це напрямок політики, отже неначебто особисто не мав нічого проти Пашіча,

але своєю діяльністю тимчасом доказував саме протилежне. Перед радикалами стояла загроза розколу партії, що булоб симптомом її упадку, бо коли більшість не хотіла жертвувати Пашіча і готовилась йти в опозицію, прихильники Йовановича були не від того, щоб відкотитись і зорганізувати уряд у порозумінні з Хорватами. Що на це покладав великі надії С. Радіч, видно хочби з того, що в одній з своїх агітаційних промов зараз же після димісії уряду він просто сказав,

що новий уряд буде скоро зоорганізований при участі радикалів, але під проводом Йовановича.

Здавалось, що Радіч вибрав дуже добрий момент і підготував ґрунт для того, щоб нарешті звалити Пашіча і розколоти радикальну партію. Але Пашіч і цим разом доказав, що не дури він прожив на світі вісімдесят років. Коротка, але дуже цікава криза несподівано звернула на інший шлях і, на велике розчарування опозиційних груп, котрі вже сильно скупили за міністерськими стільцями, закінчилась раптово старим урядом за винятком лише міністра скарбу і Пашіча. Радіч, учувши про добровільне усунення Пашіча, на цей раз задовольнився цим своїм успіхом і підчас переговорів потроху відмовився від своїх попередніх вимог. Новий уряд склав М. Уауновіч, права рука Пашіча, чесна людина, добрий промовець і скромний, не амбітний політик. Іменуванням одного нового міністра з прихильників Йовановича трохи заспокоєно опозицію в радикальному клубі, збережено його зовнішню суцільність, а взагалі — одержано той загальний напрямок у політиці, який є потрібний М. Пашічу.

Новий уряд не зміг задовольнити вловні нікого й тому не дивно, що опозиція вважає його недовговічним. І дійсно — таке вирішення кризи є лише вдалим маневром Пашіча, тимчасовим усуненням на деякий час того моменту, коли так мусить дійти до справжнього розчищення політичної ситуації в Югославії. Тому можна сподіватись, що Радіч знову незабаром знайде слушний мент, викличе знову міністерську кризу й або дійсно повалить Пашіча, або примушений буде сам йти в опозицію, хоч це останнє йому, здається, тепер дуже не до смаку.

В. Анський.

Німеччина і Ліга Націй.

Підготовка комісії і поширення Ради Ліги.

У найближчих днях німецький уряд дасть офіційну згоду на участь Німеччини в підготовній комісії, яка радитиме над формою поширення Ради Ліги і має висловити свої думки про бажані зміни загальної організації Ліги. Це згода є наслідком ближчого ознайомлення німецьких представників з завданнями та метою такої міжнародної комісії. Вона покривається з поглядами німецьких дипломатичних представників на чужині та становищем німецького кабінету. Представником Німеччини до цієї комісії призначать директора міністерства Гавса.

Одночасно приходить звістка про промову члена союзної ради швейцарської республіки (голову політичного департаменту) Мотта, який заявив, що швейцарські делегати голосуватимуть на осінній сесії за прийняттям Німеччини до Ради і проти побільшення місць у цій Раді.

Монітор С. Р. С. Р. з Лігою Націй.

Гостра нота Чічеріна.

Чужинна преса передає повний текст відповіді радянського уряду на запрошення Ліги Націй узяти участь у підготовній конференції для роззброєння. Нота починається пригадкою, що швейцарський уряд, видавши в 1922 р. візи для радянських делегатів на льозанську конференцію, не подбав про їх охорону, позбавляючи їх прав і привілеїв, якими користувались інші дипломати, знехтувавши остерогами, що на них плянована змова, і після вбивства Воровського, зробив усе, щоби вбивників звільнити. Тому-то радянський уряд не може ні ні вірити задоволенням швейцарського уряду і рахувати на охорону його виконавчих органів. Аргументи в дипломатичних нотах щодо вибору Женеві як місця нарад для конференції не є переконуючі. Багато міжнародних конференцій збиралося поза межами Швейцарії. Остання сесія Ліги Націй є доказом, що атмосфера Женеві зовсім не є сприятливою для розв'язки міжнародних питань у мировім дусі. Коли Рада Ліги, після кількох разів заяв С. Р. С. Р., що він не візьме участі в нарадах у Швейцарії, не змінила свого первісного наміру, то треба це розуміти, що вона хотіла виключити радянський уряд від наміреної конференції. Ожже заяви Ліги, що участь С. Р. С. Р. є бажаною і буде страшенно корисною, є нещирі. Виходить, що Лізі не залежить на реальних здобутках конференції, а навіть, як кажуть деякі дипломати (є це натяк на песимістичне справоздання американського амбасадора Гогтона про мир в Європі) вона хоче радити над проектами, яких здійснення не бажане, знаючи заздалегідь про їх невдачу. Зрештою С. Р. С. Р. ніколи не скривав свого скептицизму щодо успіхів наміреної конференції; не вірить в її поважний і щирий характер. Мусить ждати на день, коли до ідеї роззброєння дасть почин інша спеціальна комісія, вільна від традиційної женевської атмосфери інтриг. Нехайже у майбутності Ліга Націй запрошує радянський уряд тільки тоді, коли справді бажане мати його учасником у нарадах.

Ліга Націй вважає цю відповідь Чічеріна не дипломатичною нотою, а полемічною статтею. Французька, німецька та англійська преса загально звертає саме на адресу радянського уряду закиди в нещирості: і щодо обвинувачення швейцарського уряду у спільноті з убийниками Воровського і щодо бажання не допустити радянських делегатів на конференцію і щодо фальшивої дипломатичної гри. На кожний випадок: невдоволення з обох боків, без огляду на те, чи воно шире чи ні, не є запорукою успіхів праці над європейським миром.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на-родна фортеця, це певний захист і добі ліхоліття!!

На твердий ґрунт.

Український національний табор, згуртований в Українському Національно-Демократичному Об'єднанні, після деяких вагань і вступних підготувань стає на твердий ґрунт. Доказом цього численні віча й довірочні наради в цілому краю, постійні організаційні зібрання в повітових і судових осередках, зростаюча активність широких мас і рухливість політичних діячів. Доказом цього є й останнє віче у Львові. Воно є мірилом зростаючої сили нашої національно-політичної організації, воно доказує, в якій мірі і в якому напрямку відбувається вкорінювання національних класів, до кого прихилиється народня маса.

Майже перед 50-ти роками (в 1880 р.) заслужений громадський діяч і основник "Ціла" пок. Вол. Барвінський організував у Львові перше народнє віче, поширюючи тим чином русло емансипаційного народнього руху. Було це в часах всесильних, монополюючих впливів старого "братства", в часах тяжкої реакції. Тодішнє львівське віче було — так скажемо — переломовим, не зважаючи на його, впливаючий з тодішніх обставин рівень. Після того народницький рух зміцнювався, поширювався, поглиблювався, розвивався всесторонньо, втягаючи в себе нові ідеїні соки, видвигаючи все ширші горизонти, опановуючи ідеологічно майже весь народ.

Можна без пересадки твердити, що аналогічне значіння має й недільне, львівське віче. Після найважчих і найбільших болючих ударів, які впали на західну вітку українського народу, після ідеологічної недуги, спричиненої дипломатичними невдачами, після колотнечі, яку повним правом можна назвати "багато галасу за ніщо" — національна організація знову починає займати належне їй місце, стає на твердий ґрунт, започатковує свій другий ренесанс.

Хтось може сказати: Віче це така буденна річ, а ви придаєте їй такого небувалого значіння, видаєте одне з численних віч на педестал надзвичайної, майже історичної події! Так може говорити тільки людина, яка не бачила того величавого зібрання, яка не відчувала громадянського ритму, якої не торкнув легіт того духа, що об'єднував тисячні маси народу.

Недільне віче було показником не лише масових настроїв, але й устійненого світогляду широких мас. Зібрані були поділені на два табори: національний й інтернаціональний. Велика більшість українського ремісництва й робітництва, ремісничої молоді й трудової інтелігенції становила національний табор. Зникаюча меншість українських робітників та горстка жидівської й польської купецької й ремісничої молоді під проводом комуністичних послів Пристулі й Пашука складалася на табор інтернаціональний. В першому таборі самі Українці, в другому крім горстки Українців Жиди, Поляки й дво-національні (Руські й Українці в одній особі) тав. народовольці. Український національний табор уявляв собою одну суцільну, гранітову плиту, — на интернаціональний складалися найрізноманітніші відломки безобличного, фірмово польсько-жидівського міста на українській національній території з додатком тих елементів, які "еволюціонували" по наказу згори.

В цілому світі зустрічаються тепер дві сили: націоналізм, в якого основі лежить інтерес нації, націоналізм — яко підойма і товчок національно-політичного відродження, ідеологічно-творча стихія, що трактує націю як цілість без намірного видвиження класових розбіжностей і через націю змагає до людства — й интернаціоналізм, що націю слабішу, не зважаючи на свої заповнення, підпорядковує нації сильнішій, історичній, "культурній", зміцненій розвигковою добою капіталістичного засилля, уґрунтованій соками націй слабших, століттями неволею. Цей розподіл зазначився різко й на недільному вічу у Львові, доказуючи, що під теперішню пору немає місця на якінебудь посередні політичні твори, на якінебудь "Zwischendingen". Українські "соціалісти-радикали", які вагаються між національним й интернаціональним табором, мусять мутити в найближчому часі перевести реалізу свої тактики.

Недільне віче у Львові, як і провінційні віча й зібрання доказують, що сила Українського Нац. Демократичного Об'єднання росте, а це заставляє всі органи интернаціонального і до нього схильючогося табору, починаючи "Світлом" і "Волею Народу", а кінчаючи "Громадським

Голосом" вести безпощадну боротьбу з УНД-ом. Як це не дивно, а однак дійсність доказує, що свій розрив і вплив добачає цей табор не в боротьбі з дійсною, себ-то польською й жидівською буржуазією, тільки в поборюванні українського національно-демократичного табору. Зате український нац. табор — навпаки — є заперечний своїм фронтом не проти класово-робітничих партій, тільки проти польської буржуазії. На точні борює з українською демократією різноманітний интернаціональний табор — на жаль — сходиться з польською буржуазією і куркуліством. Це факт. Український демократичний табор однаково ненависний "нашим" интернаціоналістам, як і польським шовіністам. А — зовсім природно — з цього українські народні маси не можуть не витягнути відповідних висновків.

Англійсько-радянські довги.

Суцільні умови для порозуміння.

Справа сплати передвоєнних довгів царської Росії, які союзні держави вважають обов'язком теперішнього радянського уряду, тягнеться довго в Англії та Франції. Радянський уряд заявив уже, що годиться на сплату, але з умовою одночасної позички. Англійський уряд після довгих переговорів звернувся тепер офіційно до своєї головної Торговельної Палати, з проханням висловити думку про здійснення цього плану. Одночасно міністр фінансів Черчилль заявив у парламенті про можливість згоди свого уряду на сплату довгів радянським урядом у 62 щорічних сплатах по 4,500,000 фунтів шт. "Ізвестія" називають цю заяву і заходи уряду "поважною зміною умови провідників британської політики". У статті висловлений жал, що "англійські дипломати вперто нехтували заяви радянського уряду і його волю поладнати справу довгів і без огляду на присугність дипломатичних представників у Мо-

скаї та Лондоні, англійський кабінет не пробував упевнитися щодо становища радянського уряду в справі довгів. Нема сумніву, що безпосередні переговори дали б змогу обоим урядам пізнати їх погляди". "Ізвестія" називають погляд Черчіля однобічним, але вважають його можливою підставою дискусії. Однак застерігаються, що справу сплати царських довгів розуміють принципово тільки за умовиною, що СРСР одержить відповідну позичку. На це "Таймс" відповідає, що вся стаття "Ізвестій" оснований на повнім переплутанню промови Черчіля.

Поль Бонкур.

Його побут у Польщі.

Французький соціаліст і постійний делегат Франції до Ліги Народів відвідав Польщу. Сам факт відвідин не був би ще такий незвичайний, як би не те, що п. Бонкур уже після своїх відвідин, заявив представникам закордонної преси про відвідини не тільки Вільні і Варшави, але й Східної Галичини. Пан Бонкур заявив більше, як це йому, визначеному політиком і представником Франції годилося би. У Сх. Галичині він зовсім не був і нічого тут не бачив, і вже ця одна обставина ослаблює всі ті його похвали та всі заяви, що він їх складав про ідилію просто відносини в Польщі, тій "братній" для нього Польщі, до якої вибирався ряд літ і не міг вибратися. В Польщі, на місці переконався він про "по-дібність історії, народнього характеру і прямувань обох народів (польського і французького)", а навіть пересвідчився у "схожості національних хиб, які оба народи лучать ще більше!"

Ось так характеризує соціаліст Бонкур своє і своїх земляків посвоячення з Поляками. Ясно, що в нього та приязнь до посвояченого з Французями польського народу була мабуть від уродження. Він її набув з молоком матері, вона була в його крові, а тому, не диво, що пан Бонкур дивався на Польщу засліпленими, запамороченими, мабуть від надміру любовних почувань, очима. Французький, старий і поважний соціаліст виявив при нагоді всіх своїх виступів у Польщі таку надмірну дозу приязни, що подекуди забував про інтерес Франції, та не вагався поставити його в сутінок

Модні воли для лань на костюми, плащі, мундські сумки, шапки, шифони поручає по низьких цінах фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька 10.
Філії в Тернополі і Станіславі.

М. ГОЛУБЕЦЬ.

Петро Холодний.

Трагедія життя Порфіра Мартиновича могла б послужити наглядним викладником умов, серед яких в 70-их роках минулого століття зірвалася до підмарного лету перша трійця українських малярів — Мартинович, Васильківський і Сластьон. Були це часи, а як таердші нагури ломалися в податливіші марнілі і сходили нінащо.

Новаторством тих трьох, молодих ще тоді артистів було — відродження української пластики в формах, що виростають з глибини творчого духа Нації, перетоплюючи в собі впливи посторонніх культур, могутні в гармонійний вираз мистецької волі і як палаті переходили з покоління в покоління, поки чужинська рука не завязалася їх знищити, знівелювати під казньним шнурком. І що то не творилося під тим шнурком? Заглухла могутня дерев'яна архітектура Подніпрозя, алина й зварваризує чудовий, народний орнамент, пропала днина і величність наводня іконопису, а там видерго душу Лосенкові, умундуровано в ліберію Левицького, в глухий кут містицизму загнано

Бюровиківського. Як страшно, хоч може й неспівомо терпів під тим шнурком Мартос, як закусував зуби Шевченко, як ломався Нарбут, як даремно шукав себе Мурашко, не кажучи вже про усіх тих Трутовських, Пимоненків й Іжакевичів, яким здавалося, що мають Україну і для України, хоч вони малювали Петербург, Москву і Монахів...

Мартинович, один з перших завважив витягнутий над своєю головою шнурок і один з перших підняв руку, щоб його зірвати. Життям заплатив за степову очайдушність, алеж сам подвиг був гідним саможертви. З більшою може обережністю, але не меншою послідовністю в дрібницях пішли за Мартиновичем "воздушний" Васильківський і "дерев'яний" Сластьон. І щойно стежкою, яку вони протоптали, пішли упевнено молодші. Непевно їде почував себе на тому шляху Красицький з Макушенком, а навіть Мурашко зі своїм "Похороном кошового", яким здавалося, що знайшли Україну в "Запорожцях" Білинна, але чим далі, тим менше стало хитань і блукання. Найближчі до крстіств зрозуміли, що Україна — це не тільки затронуті степовою екзотикою етнографія, це тільки пейзаж,

не тільки природа, але й душа та споконвічна культура раси. І власне в часах, коли українська етнографія ще покутувала по передвижницьких виставках, обдерваній глибокою ініціативою артисти України започатковують відродження української мистецької культури не тільки по формі, але й по суті.

На чолі останніх висуваються дві маюкантні постаті, зразу один тільки — Василь Кричевський, вслід за ним Петро Холодний.

Обом їм довелося відіграти в історії українського мистецтва ролі, яка так і остане предметом повсякчасних розважань кожного, хто захоче опреділити джерела і шляхи розвигку відродженого, національного мистецтва України в часах, коли ще Нарбут і Мурашко були далеко від рідних берегів.

Василь Кричевський, архітект, маляр і графік, став голосним серед українського громадянства сотворенням будинку Потгавського Земства, в нікому до цього часу невідомому, ніким не прочуваному — українському стилі. А коли зважимо, що основоположником і співробітником в тому його замислив був ніхто інший, як Васильківський — тоді, коли Сластьон узяв на себе волю теоретика, поль-

го "нового" стилю, то зрозуміємо, як тісно поєдналися шляхи "чорашніх" новаторів з "нинішніх", як успіхи чи невдачі перших впливали на успіхи чи невдачі других. Але на Великій Україні прозвали Кричевського "арбітром" в справах українського мистецтва не тільки тому, що його потгавський будинок започаткував цілий ряд аналогічних, чимраз то сміливіших й доцільніших спроб, але й тому, що такимже плідним і запліднюючим новатором став Кричевський і в області усієї мистецької культури України — від книги почавши, а на обставині кінчаючи. Без Кричевського був би між иншим не до подумання Нарбут, той сам, що викраючи передчасно, лишив по собі цілу школу українських графіків. До тогож Кричевський вперше підійшов по українськи до українського пейзажу, він перший вичарував ціле море краскових і чуттєвих ефектів з одноманітною лінією нашого обрису, він, до певної бодай міри розбудив це ачуття й відчуття в палітрі Петра Холодного, якому однак судилося піти далі в шир і глиб цього, що називаємо "національним" в українському малярстві.

(Продовження буде.)

ГРУМІНА природний концентрат, застосування якого дає чудові результати. Дешеве, здорове, смачне, практичне.

Жадейте у всіх складах 26-75 Народної Торговлі.

(позаду інтересів союзової, внаслідок Польщі).

Правда, що навіть старий Бонкур міг стати в часі своїх відвідань найнижчим, міг втратити всякий критичизм — до тої міри його окупили польські державні та інші чинники своєю печальністю, до тої міри дбали і передбачували всі можливі й неможливі не то політичні, але чисто життєві його потреби. Він на кожному кроці обідавав, або снідав, або перекушував. На кожному кроці чув, як сиплються на його стару голову не то потоки, а ріки похвал, підхлібств, признань і найбільше вишуканих компліментів з медоточивих уст „посвяченого з Французами навіть у хибках“ польського „народу“. Той „нарід“ репрезентували гідно міністри, послы, воєводи, генерали і всі інші з тих найбільше посвячених. Серед таких вигод і почестей, що рівнялися подекуди королівським, не міг Бонкур набратися ніяких інших вражень, як ті, що в нього з уродження були. А він уявляв собі Польщу якимись „обілляним“ краєм.

На всі приїзти відповідав Бонкур тільки в самих суперлятивних і заобов'язувальних висловах про постійне місце в Раді Ліги Націй. Не жалувал і епітетів і на адресу Німеччини, але зовсім протилежних до тих на адресу Польщі. А тому нічого дивного, що тепер деякі держави протестують проти надто вже „дипломатичних“ виразів на адресу їх політики і т. п.

Перш за все почув себе виведеним з рівноваги виступами Бонкура Чічеріна. Він дав доручення Раковському, щоби заложив перед французьким урядом протест проти промов Бонкура в Польщі. З окремаж проти його заяв про завдання польської армії. Вся німецька преса так протестує завзято проти виступів Бонкура проти Німеччини на терені Польщі а зокрема Варшаві.

Англійська газета „Westminster Gazette“, обговорюючи подорож Бонкура до Польщі, його побут у Варшаві та аналізуючи виголошені ним промови, твердить, що все це робить Бонкур не без відома французького уряду. Він ясно та недвозначно заявив, що як делегат Франції в Союзі Народів буде підтримувати польські домагання за сталені місця в Раді Ліги. Газета додається, щоби англійський уряд звався тією справою, бо того роду пропаганда не можна попустити обивачкою.

Отже подвиги Бонкура в Польщі викликали обурення не тільки в Німеччині, але й в СРСР. І в Англії. Поміг він Польщі, чи не поміг? Ще не поміг, але вже в деякій мірі пошкодив самій Франції. Чи в майбутньому нападуть зможуть зреагувати свої обивачки, це дуже сумнівне і непевне.

На всякий випадок останній побут Бонкура в Польщі, та ті засоби спостереження, що ними він користувався, не приносять часті Бонкурові, а тим більше Польщі. Зокремаж його заяви про те, що відвідав Сх. Галичину, подобають на малечення (кажуть, що він простудився), або на нездоровий ще стан похмилля, вивезеного з Польщі з наведених вище причин.

„Куди вітер віє“

Клим Поліщук шукає винуватця своєї безхарактерності.

Перед кількома місяцями виїхав за Рад. Україну письменник Клим Поліщук, виїхав супроводжений теплими згадками з преси. Як до теплим згадками з преси. Як до теплим згадками з преси. Як до теплим згадками з преси.

Слава Господарі — думали ми, — що людина, яка жила в гірких умовах нашого сучасного життя, найнижче пристановища і при слабості свого характеру не буде камелонити. На не вказувало й те, що довгий час К. Поліщук сидів тихенько, мабуть розглядаючись в положенні. Але по якомусь часі видно та затишність йому сприйнялася. І він дав про себе знати і то так, як тільки він це зміг. В харківських „Вістях“ а 1. квітня ц. р. появилася лист К. Поліщука, в якому він із самопосвятою бичує себе і проклинає часи своєї „контрреволюційності“. Розуміється, наві не було ніякого діла до автокритицизму К. Поліщука, ми навіть зрозуміли б теперішнє його стійове, як би він зберігав хоч якісь такі признаки пристойності і не шукав винуватців своєї безхарактерності поза своєю вдачею і своєю психічною організацією. А так, хоч як нам це прикро, ми змушені самим К. Поліщуком дати деякі пояснення до його листа.

„Покаяний“ К. Поліщук пише про себе, що літом в 1920 р. під час наступу Пилсудського й Петлюри, він покинув Київ і пішов

„на мійшій нашого національного безголовія і опинився на еміграції. Там, здавалось мені, знайшов змогу „вільного вислову своїх думок“, що дуже швидко виявилось всю свою неспроможність. Справа в тому, що сидючи у Львові, як центри національного життя Галичини, я не міг залишитися поза „диктатором“ всіх тих „пани редакторів“ та „панів видавців“, що ставили мені свої „вимоги“ Ці вимоги, як і все інше, що так властиво „просвітницькій“ культурі, виховало такий стан річей, що мені нічого іншого не залишалося, як тільки писати і не друкувати, або писати, як ці „пани“ вимагали. Таким чином мусів іти тією дорогою, якою тепер іде більшість письменників під прапором „просвітництва“.

В дальшій частині своєї „сповіді“ К. Поліщук пояснює, як то він зрозумів „свої помилки“ і „постановив стати на шлях революційної творчості і вернути на Радянську Україну“. Але цю „революційну“ постанову мусів він зберігати в тайні, щоби

„Крім „просвітницького“ гніву галицького мішуща

не стигти на себе й гніву польської „дефензивної“ й не опинитися в „Бригідках“. Правда, і в Галичині є поле до революційно-творчої праці,

„але досі там пануватиме український „націоналізм“ з одного боку і польський „шовінізм“ з другого, то всі ці праці можливі лише в межах політичної прокламації“.

якою в деякій мірі вважає Поліщук свого „Отамана Зеленого“.

Тепер К. Поліщук стає на „шлях пролетарської революції“ і відмахується від „національного безголовія“.

Ось так К. Поліщук приїз до берега, плаваючи кілька літ на хвилі безхарактерності. Однак „пани редактори“ не лише не були винуватцями його безхарактерності, але — навпаки — постійно вигадали його з болота, в яке він по своїй вдачі постійно впадав. Тим більше він „пани редактори“, ані „пани видавці“ ніколи не ставили йому ніяких вимог — крім одної: позбутися своєї безхарактерності і продажності.

Тим Поліщук належить до того покоління людей, які все постійно перекидаються до того гурту, який в дану хвилину розпродає матеріальними засобами, які все пливають з хвилею, направляються по тому напрямку, „куди вітер віє“. Справді, Клим Поліщук заявив у Львові, що „есерістськими симпатіями“, про які його ніхто не питав, ані ніхто не цікавився, але одночасно таємно почав працювати в „Ріднім Краю“, польським органі, редагованим покидьками українського громадянства. І „пани редактори“ тоді поставили йому одну вимогу: зирвати з цього продажного бандою. Нинішній „пролетарський письменник“ свято обіцяв розійтися з польськими наймитами, про око зирвав з ними зносини, але таємно ще три

ВІДГУКИ ДНІ.

Сватання.

В мене є приятель, що заданим був горічим прихильником польської волі. Коли ж йому в одвідуваннях красках малювала шаста родинного життя, він потайки спльовував і відповідав:

— Все те дуже призначив — важко — але я вже потім бути сам. Ніхто тебе не казав: жінка не хвалить, ні не гудить, діти не кричать, ніхто тобі не лізе на голову, бо навіть муха в хаті нема...

Я зі словами в очах боронив хиткої своєї тези, але в душі вже й передтим приїздив йому рашію. Мої намови викликали просто в протидію: „В товаристві і смерті минає“.

Може й тому не знаходячи я відповіді тих аргументів, щоби переконати невір'я його.

Але на щастя рік має крім літа, осени і зими ще й благословенну весну, в якій діються часто неможливі можливості та справджуються нечувані думки.

Під подихом весни змінився і мій приятель. Відраза до подружнього життя помітно зникла з його душі, а з під ледової оболонки пробилася квітка батьківських почувань.

Це все я висміював з листів, які він випускав до мене і воно мене радувало як... арештанта новий товариш келі.

Я зрозумів, що він приїхав на відпустку, а вже й йому тут, у Львові, підшукую шось гідного.

Цякий якимось прийшов мій приятель. Добре підгодований на тілі і кишенях, в рожевій настрою і в зморожній футрі, як і лютує матишині дівчата далекого Бучача.

Ми стрінулися.

— Світлиці!

— Гарзді!

— Ну?

— Ну, ну!

Значить справа була ясна. Приятель відно рішався на все.

місяці після працював в „Ріднім Краю“. Більше ніхто й ніколи з „панів редакторів“ не ставив йому ніяких вимог, ані не вживав над ним ніякої диктатури. Він самочинно по своїй вдачі приносив до обставин і намагався писати в пересвідченні, що відгадує думки „панів редакторів“. А старався він відгадувати їх все і всюди! Не було ані одного органу: соціалістичного, радикального, клерикального, монархічного, словом кожна львівська редакція була закидана „творами“ Поліщука. І до кожного органу, до кожного календаря він писав, як тільки хто хотів. О. К. Поліщук був „майстром“ на всі руки. Писав про святих і проповідував пантеїзм, величав „революцію“ і „контрреволюцію“, описував зі захопленням чуда і згодом висміював їх, писав і переписував та відписував, творив і перегворював, один „вір“ одночасно продавав чи випускав кільком видавцям, інспірував переклади на польське в пелесівським „Дзеник-у Людовім“, словом: в „творчості“ і в житті з ним все був тієї думки, що його стрічний розмовець.

„Куди вітер віє“... туди віявся й К. Поліщук, але не на вимоги „панів редакторів“, тільки часто всупереч їх вимогам. Це типовий камелон, масовий продуцент всячини, безпринципний і безхарактерний. Тому й не диво, що така людина він і в своїм покаянним листі.

Нові демонстрації безробітних у Варшаві.

15. IV. у різних місцях Варшави були демонстрації безробітних. Найгрозніше на Королівській вул. Розбили шибки в вікні складу зброї „Мисливської спідки“ і забрали відтам дубельти й кулі. Поліція виступила на місце сальний відділ відділів поліції, який шаржено відігнав демонстрантів. Арештовано кількадесять людей.

Через будинок центр. держ. уряду посередництва праці при вул. Теплий зібралися около тисячу безробітних. Старалися захопити владу над урядом й вилучити двері. І тут поліція розігнала демонстрантів. За обидвими камінями поліції арештували до сто людей. На Ловознаках перед відділом ур. посередництва праці зібралось яких 200 безробітних, але як прийшли поліція, самі розійшлись. В Огородній вул. демонстранти хотіли захопити кухню безробітних. Червоноколла ім. поліції. Напл. Домбровського не було ескортів, бо полиши забрали всі лавки зі скверу, де демонстранти досі збирались. Забрали теж кулі й міни, поклали для навару пам'ятника.

Я відразу приступив до річ. — Знаєш, маю для тебе паву, як золоту: 7 тисяч доларів, паву кімнат віллім і улюблених.

— Дай спокій! Я за гривами не шукаю. Я глечка на нього, як на варята і по чаші з нинішнім бочини.

— Або друга. Прекрасно збудована, висока, торіава. Дуже добра господарка.

— Приятель перервав мене.

— Господи! мені не треба. Маю такі знамениті, що кажу тобі роскші: висока, поставна, інтелігентна...

— А як парить?

— Ну, парить не надзвичайно, але я неперервний.

Я був у розпачі. Якже паночок не відшукував, які прикмети не віднаймав, все було німа.

Зобачився день відізнаку мого друга, а справа не поступила ні на волос.

Останнього дня ми пішли до театру.

Я знову вибрав шукати, яка підходить змістом під мої аргументи. Двоє людей полюбилось і поженилось, убивши перед тим старого багатого дядька.

Під час будуючих сцен комедії, я весь час бачив про кандидатки.

— „Або не, кажу до нього, говорю у ній як срібні дзвінок, а співає як соловей.“

Мій приятель аж підскочив.

— Гарзді! Знаєш! То буде перона класу.

Я з рефлексом зітхнув. Нарешті прийшла нагорода за мій тридцятих тит.

— А бачиш друже! тримаю його за слово. Тепер тільки зацікавити тебе з тою дівчиною і будеш спокійний і до смерті.

Мій приятель здався раменами.

— Ти про яку дівчину?

— Та про цю співачку! А ти про яку думав?

— Я хочів не про дівчину.

— А про що?

— Я собі знав, куплю грамофон.

Мене як би хто по голові адарив. Реплика свідомості й логічною відтупа, що мій приятель... такий має рашію.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

Галекіон Чічка.

НОВИНКИ.

— **Конфіскація.** Також вчорашнє число „Піла“ підлягло конфіскації за промове голови УНДО. д-ра Дм. Левинського на великому виступі у Львові, з якого витерено 5 більших і менших місць. Це 39-а чергова конфіскація нашого органу в цьому році.

— **Документ часу.** Starostwo w Skalsku 11. 1921/26 zjadłszy ka. Izdyga Swiatowa z Starostwa izduzyny na przycioszenie art. ustawy z dnia 31/VII 1924. Dz. Ust. p. A N 73. porównanie przez użycie języka operatowego w korekturze i wstępie do, na grzeczność 2 zł, ewentualnie na ka-gę ażeby. Takий документ часу містимо сьогодні, подібні мають наші читачі нагоду читати щодня. До того дійшли ми вже, що нас карають за викривлення в письмі рідної мови на нашій такій, рідній землі!

— **Проти товаришів Ботіна,** молодого львівського комуніста, розстріляного м. р. за вбивство прокуратора Це-го-го, недержавно-терористичним судом розправа за державну зраду. Перед судом стало 13 молодих хлопців і жінок, у більшості части гімназистів і вчительок, виключено Жидів. Судитимуть їх за приналежність до комуністичного союзу молоді Західної України. І справу веде суддя Дукек, обвинувачує прок. Гіртер. Бороться адвокати зі Львова (між ними д-р Глушків), Перемишля і Варшави.

— **Перший виступ кати.** До Перемишля приїхав з Варшави кат, чекаючи на виконання присуду з веденої там розправи. Перед дорозовим перемишльським судом став селянин Станіслав Кокорудза з Бобровиці, рим-католик, обвинувачений у вчиненні убивств синами Петруська і пів-ти з ним купити свині у свого шуріна, у сусіднім селі, і по дорозі забив його сокирою, закопав і отримав за 100 зол. Злочину доконав на те, щоб вилати своїм жінці гроші, які одержав від одного жиди і які розтратив у кошти. Кокорудза признався по кині і подробиці оповів свій злочин. Його засудили на смерть. Згідно з практикою дорозових судів, повинні були розстріляти, звинувачивши в його вбивстві військового гарнизону. З огляду на протест окружного кортесу через міністерство військових справ щодо виконання судових постанов військом, міністерство справедливості прислало для цієї функції з Варшави кат. Однак в останній мент Кокорудза помирився, не вчинивши йому катів смерті на в'язниці. Кат одержавши кошти подорожжя та може ще й гонорар за втрачений час вернувся назад.

— **Жанки утін війном.** На такий родинний крок, як думає більшість жонатих, здобувся майже в останній хвилі Іва Кузьмич Подколюсін, герой комедії М. Гоголя „Одруження“. Оскільки з таким поголовним жонатих не погоджуються, як зачуваємо, панове „кавалери“ і то не тільки жолодишні, але також і ставих річків. Щоб широким загалом громадянства міг виробити собі в тому напрямі якийсь безсторонній, справедливий осяг, ставити по псу Зразковий Театральний Гурток при Т-ві „Просвіта“ у Львові в салі Лисенка з ведінню 18. п. м. в год. 7:30 веч. Радимо всім скористати з тої нагоди, тим більше, що ціни місць дуже дешеві, а вистава скінчиться перел 10 год. веч. То-го самого дня грає Зразковий Гурток комедію Л. Тобілевича „Чумаки“ для шкільної молоді, по знижених цінах. Початок поповидевої вистави в 3. год. по-поводу. Зразковий Гурток віддає всі свої доходи Т-ву „Просвіта“, а члени Гуртка працюють зовсім безinteresовано. Тому наші загал повинні підтримати всі-ми силами його змагання, тим паче, що праця та, як по вже в першій виставі бачили, поважна і справді зразкова.

— **Успіхи Аврамчика в Канаді.** Перед нами жмуток англійських газет з Торонто в Канаді, де відомий український балетмейстер Аврамчик веде школу українських національних танців і де в днях 24. і 25. лютого п. р. дав два публічні виступи своєї школи і свої власні. Чужинці востаннє не находять слов похвали для українських танців. Часовис „Телеграм“ у ч. з 25. 26. і 27. п. обговорює докладно всі точки програми і пише в од-ному місці: „Це прекрасне діло, що п. Аврамчик вдалося стягнути людей рідно, а передовсім, що він відкрив на донне світло таланти хлопців і дівчат. Стара Україна житиме по вічні часи в новій Канаді, коли ця добра робота буде продовжуватися“. Окрема стаття присвя-чена 5-літній танцювальній Марусі Юр-кенич з Одиви разом з її сестриною в українському строю. Часовис „Де Мей-анд Емпаір“ (з 26. п.) і „Де Торонто Дейл Стар“ (з 26. п.) подали також не-звичайно прихильні оцінки українського балету під проводом Аврамчика. Всі ці часовиси подали також його світліну як Говти з шаблею.

— **Чеський університет у Празі** має в дитячому семестрі 1926 р. 1400 слухачів, у тому числі 1038 жінок. На теологічно-му факультеті студіює 31 слухач, на правничому 2919, на медичному 1363, на філософському 1402, на природничому 1180. Чужинців студіює 987. Кілько в то-му Українців, не знає.

ОЛЬКА

ПАНЧОХИ
РУКАВИЧКИ
СКАРПИТКИ
ТРИКОТАЖІ

1560

2-5

першої якості
по цінах
фабричних

Львів, Ринок 35.
(біля „Народної Торговлі“)

— **Мидієвський театр „Габіма“.** До Львова має приїхати 18-го п. м. відомий жидівський театр з Москви „Габіма“, який має величезний успіх у Москві та Лонді. Ади-на-страгор театру старіється ані-ім-ти на вистави одну з найкращих театраль-них сал, коли можливе: міського театру. Триває має 45 осіб і велику кількість ви-багнаних декорацій.

— **Нові ціни печива.** Магістрат випав новий циндик печива: кілько пшеничної му-ки (0 пр.) 70 с. у туртіні, 75 у дрібній про-д-ж. Бюковець хліба вагою 1 кіло (житної муки 70 пр.) у пекарні з доса-в-ю по крамнику 33 с. у крамнику а о на базарі 35 с. Хліб з 60 пр. житної му-ки у пекарні з доставою до крамни-ці, 43 с. у крамнику та на базарі 45. Булка 4 дека вагою (пшенич. мук. 50 пр.) у пекарні з доставою до крамниці 4 і пів сот., у крамнику та на базарі 5 сот.; 4 булки разом т. за житнісі 16 дека ва-гою, 50 пр. пшеничної муки) у пекарні з доставою до крамниці 16 с. у крамнику або на базарі 18 с. Кудківський хліб ва-гою 1 кіл. з доса-в-ю по крамнику 66 с. у крамнику або на базарі 68 с. Хто бере які-небудь відповідати арештом або гривною.

— **Талановитий челядник.** 26-літній муляр Вольф Гассенбаер, не був таким грубим хлопцем, як вказувало його прізви-ще. Він подобався студента і тому хи-то, нимантня університетський індекс від якоїсь студентки, підписавшись на ньому як „Гольм“. Він справді мав усі дані на „золотого панича“, а навіть мав золоті думки. Почав зайнятися до дрітат як студент хемії і позичити від їх родичів гроші. Купив Рор у Бірбі до йому на-вист сто доларів на рахунок, як майбут-ньому затрат. Гассенбаер залишився так добре, що подана була похвалена „за-гнал“ поголосити день шлюбу. Мудро-ський хемик неч. Коли він повторив свої методи Дон-Жана ще дівч, з якихми діятими, правда виявилася, а одночасно військовий суд зголосова свої претезії до нього як до злочинця з часів його служби. За всі ці кривдиства молодий челядник дістав негнато, бо всього 4 місяці.

— **По широкому св. т.** Амундсен пе-ред відходом на північний бігу заявив, що воноліктрі ним території будуть проголошені власністю Норвегії. — У Німці французька поліція заарештувала двох Італі підозрілих у шпionaжі. — Організація останньої конференції в Льво-карні кштувала гроші у Львокарні і довод чмї грошани 50,330 фр., які імо-вірно ім стократно вернулись. — Бутишій вимещий каледер Бірт приїхав до Ле-вінграду. — У Берліні почався конгрес німецьких рентгенологів при співучасті 800 членів. Ангійське та німецьке Рент-геніське то-арство вгласило своїх де-легатів. — Франція і Н-м-чина підписа-ли угоду щодо наладження постійної воз-душної комунікації. Будуть такі лінії: Париж—Кольон, Берлін—Кольон—Льон-дон, Копенгаген—Гамбург—Кольон; до Москви їхатимуть через Берлін.

— **Україніста.** Ми вже подивили, що в щоденній сербській газеті „Реч“ з дня 9. квітня уміщена стаття п. І. Бунза: „Шістьдесятити роковини смерті Тараса Шевченка“. Також найбільший сербський ілюстрований тижневик „Ілюстровані Лі-сти“ в ч. 15. помістив портрет Шевченка та коротеньку замітку. Як нас повідомля-ють, п. Бунза зробив був потрібні заходи та дав матеріял і до інших сербських часовисів, але вони обійшли, за винятком цих двох, Шевченківські роковини пов-ним мовчаням.

Дописи.

Склянт. (Заповідь релігійної і націо-нальної боротьби) В громаді Глібі, ска-латського повіту, є кількох Польків і кільканаятьох збаламучених латинників, по правді української народності, бо з Польцями мають хіба те спільне, що на-вчилися відомозити „Ойсте пам“. Перева-жляючи більшість населення це свідомі України. Перед війною ані місцеві По-ляки ані тим більше латинники не всту-пали ворожо проти України, так, що су-сідське пожиття було як-так можливе. З приходом Польщі на жинка Польків при допомозі збаламучених латинників захо-пила власть громади в свої руки, поста-релася про зміну української школи на польську, а тепер влязла вже до будови костела. З перемін тутешньої української школи на польську не така то вже вели-ка школа, бо все одно зі школи, веденої учителем Польком, віде я ніколи для у-країнської дитини хісна не було, бо з на-уки „краковська“, чи „не дали земі“ війна дитина сита не буде і виходить з тої школи майже таким самим аналфабетом, яким там вступала. Протя рік гро-зить Українцям у Глібові через будову костела, бо при допомозі костела задуму-єт. Кручезник з Грималова поперетгати менше свідомих грек-католиків на латин-ство, а там уже переробити їх на Поля-

ків. А щоб цей „побожний“ план вкна-краще вдалася, зачиняють будувати цей костел на громадській площі (напідля ч. кат. 169/1), саме в тіч місці, яке стано-вить одинокий доступ до проконової бра-ми і до перки з одного боку, а до по-мілки читальні „Просвіти“ з другого боку, так, що по укінченню цієї будови хіба на коклах зможуть Українці до тих своїх у-станов албратися. Цю площу загробили Польки безправно, бо на основі ухвали громадської виказної ради і наказного повітового виділу в Скалаті, які то вла-сти не мають ніякого права, як ніким не вибрані, нагрозувати закладом майно громади і то проти волі і протесту членів тої ради України. Не помогли нічого писемні протести, підписані всіма Україн-цями, пресени до саморządового повіто-вого виділу в Скалаті ані до воєводства в Тернополі. Польки такі будують даль-ше костел під зерковою і під читальню „Просвіти“, щоб не лише в цей спіб зніщити ті дві невинні ім установи, але щоб так-ж знявбільше допекти неспо-волення і обурення Українцям, щоб дати відчуті, що в Польщі безправство все може! Не хотять того бачити, що внаслідок такої звархи ширеної Польчани ви-ключно у віднодженій Польщі, приходять до обурення і шораз то більшої руїни і загальної нужди. Через будову цього ко-стела певно не скряться, але надраки ще більше ослаблять Польщизну на „ре-сах“. Наш соймовий клуб просить дуже через союз не допустити до того, щоб через цей костел мало прийти до реслі-гійної і національної боротьби в Глібові, що може скінчитися дуже фатально для са-мих нинішних можновладців. — Габіма.

Ідеологія

українського сокілства.

Було це в риках 1901 і 1902, коли то львівський Сокіл містився в малих кімна-тах при вул. Підвалів 7. Співміж акаде-мічної молоді належав тоді до нього ше-студ. техніки Ярославенко (Я. Вінков-ський). Брав живу участь, як усі тодішні молоді в житті товариства, він хол, брав участь у виставах. І ані то саме уложив сокілський мюш-гимн і як композитор створив його мелодію. Віршувачи слова до гимну, створив єсну програму для українського сокілства: „Ставаймо в ряди!“ — „Не тратьмо віри й малаї у власні сили, а бодрімося!“ — „Це сила — там воля витас“. А відтак у другій стрічці поглиблює програму, з якою наші політичні діячі виступити не мали тоді відваги. Ось вона:

Леті-же, Соколе, далеко в степи,
У гори, луки та лимани,
Прапор наш сокілський високо неси,
Під ним най народ вольний стане!

Але на тому не кірчється сокілська програма, бо згодом видиває ще даль-шу шль:

До праці для Нельки у вічні часи,
Несімо все душу і тіло!

Чи треба ширшої програми для україн-ського сокілства?

Довгий, якому довелося пошарувати й поглиблювати зміст сокілського гимну і його здійснювати, не бачко україн-ського сокілства, проф. І. Боберський, що живе тепер на еміграції в Канаді. Він від українського сокілства промовляє заклички, наукам, нестероганні до нашої пасивної суспільності. Витворює кичі українського сокілства, якими роз-бизас і зрушує закарєніе в рабстві серце. Він розуміє руханку й тілесні вправи не як мету, але як спосіб дивити націю в її пасивності, байдужності і надій на когось, що так влучно ілюструють наші народні приповідки: „Якось, то Бог даст“, „Якось воно буде“ і т. д. Ось його зак-личні кичі, які разом з гимном Яросла-венка і нині творять і повинні творити ядро-зміст нашої сокілської праці: „Ро-ботою і здукою здобуває наріц-свободу“. — „Все вперед, всі враз!“ — „Не сло-вами, а ділами“. — „Не плачем, а мечем“. — „Кричи свої сили, бо коли ти слабкий — світ скрутить тобі карк“. — „Не ридай, а здобувай!“ — „Мусимо збудити в нас переконання, що ми масмо дієсно силу, віру у свої сили“. — „Знання рішає про долю одинокі й народу. Але про ту долю рішають також здоровля, краса й енергія, які треба берегти й розвивати“. — „Дла-ми — не словами!“ — „Наша сила в нас самих“. І т. д. І т. д.

Сокілський гимн, гимн Ярославенка і кичі батька українського сокілства, нехай стануть головною основою і про-грамою сучасного сокілського, спорто-вого і пластового руху. Некай не буде ні одної домани тих товариств, де не бу-ли виписані ті кичі, що кожного нази-вали до їх виконання. Некай не буде ні одного члена в тих товариствах, який би їх не сповняв і не поширював між ли-шними!

Ст. Гайдука.

Поминання Богослуження
в другу річницю смерті бл. п.

о. Миколи Левинського

пароха в Оброшні відбудеться в
суботу 17. п. м. о год. 7:30 п перел
1579 с. Петини. 1-1

ОПОВІСТІ.

Прогулянка на Чорну Гору через Бо-
ховичі—Грибовичі має 17 км. відбудеться
в неділю 18. п. м. заходом Т-ва „Під-
вільний прохотом Ст. Пашкевич. Збача не-
ред гол. двірнем год. 10. овно. Шко-
поїхдом до Бохович год. 10:25. Поповер-
тій на год. 6. веч. Харчі взяти з собою.
Старші платять 50 сот., молодіж 20 сот.
члени даром. 1-1

Дрібні оголошення.

В КОСОВІ у відрі гарно і здорово по-
ложений приймається літників і рекон-
кадесентів на весняний і літній сезон.
Совітські комнати, гарно уладжені, дві
ошклені веранди з лежачками, першорен-
ний харч. Уморокати ціни. Залишня ста-
ція Коломия, година їдні самоходо-
або автобусом. Зголошення: Е. Лу-
шевська, Косів. 1577 4-5

НЕГАЙНО прийму ретиніоналого кон-
сіента. Зголошення слати ластав на
адресу: Д-р В. Кассія, адвокат з Г-
родені. 1574 1-2

ПОШУКУЄТЬСЯ господарстві до зарп-
дому зі знанням господарства і кудо-
варства та відомістю до товариств
жирні священника. Зголошення до уреду
парохіального, Краковець біля Ясенов.
1-75

ВЕЛИКОДНІ КАРТКИ, 6 ілюстрацій
народних гайвок арт. малює М. Бут-
вич, вишлі вже накладом Українського
Пласту. Можна набути у всіх українських
скупках у Львові і на провінції. Головні
скупки: „Молоде Життя“ Львів, Руська
3. III. пив. 1579 1-2

МАЛОУЖИВАНУ лькомобілю, міску,
дешеве пролам. Ковальський, Мар-
ти-на 74 а. 1577 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відповідає.

Дентистичне заведення

д-ра Шимона Раппапорта
Якова Насса

ЛьВІВ, вул. Сикстусьна 17/1.

Пильовування й винищення зубів би-
лолю. Штучні зуби в каптукі і задо-
на американську систему. Падістїа і
провінції полагоджуються в найкоротшій
часі. ПТ. укладовням та студентам знати
знизка та полєсші в салатах. 1574 5-5

Парцеляційно-помірове бюро

інж. Михайла Федещького

авторизованого геометра і запор-
сизеного судового знатока

у Львові, вул. св. Тереса ч. 2 Б.
1576 (біля св. Юра.) 1-5

Видавництво „Червона Калина“

приступає до друку

„Історичного Календаря-Альма-
наха“ на рік 1927.

Редакція видавництва просить Шановних
Аторів надіслати свої праці найдальше
до 1. травня 1926. Головарі випдачущіх
негайно по одержанню манускриптів та
приняттю їх до друку.

За редакцію видавництва:
1476 4-4

Л. Лепний.

Панове!

Найперші і найліпші гі-
гієнічні спеціальності тт
молі, передовістю і хосто-
гарантія за кождо штку.
Туди год. 4-го, аніска на провінцію від-
воротно цілком дискретно за посланого

С. Федер, Львів,

вул. Сикстусьна 7 (власний дім).
1270 30-30

ДІЛО

ВИХОДІТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛІДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10. II. пов.
Конт. почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.
Реклама не звертається.

ЗЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 450 ал.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750
ал., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к., Ру-
мунії 150 лей, Болгарії 750
ал., Австрії 750 ал. Зміна
вартості 1 дол.

В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.
—
ціна
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Безробіття і голод.

Необхідність організації допомоги.

Шопня читаємо, що в Польщі безробіття зростає, що охопило воно вже 360.000 людей, що ще зростає. Наспівають все нові вісті про шораз частіші робітничі заворушення, про занепад промислу, застій продукції. Обраховуємо безробіття на відсотки, порівнюємо з безробіттям у інших державах і на основі цифр, що безробіття в Польщі найбільше, бо виносить 42 проц., коли в Німеччині тільки 22 проц., в Англії 11 проц., а в інших державах ще менше відсотків, робимо сумні висновки на будуче, сміємося в кулак, що Польща не може дати собі ради з розв'язкою робітничого питання. Вона виступає для самохвальби перед світом зі своїми поступовими, соціальними законами, коли в дійсності всі ці закони є лиш паперовими мертвими буквами, а вихвалюваний державний фонд допомоги безробітним далеко вже не вистарчає. Однак ми не могли би собі уявити повноти безробіття на основі тих цифр. Треба ще звернути увагу на те, що в часописах є мова тільки про кваліфікованих робітників, а далеко більші маси робітників некваліфікованих, денників, слуг, цієї сірої маси, що викинена з голодних сіл за заробітком до міст, найшовшися в обіймах міських злиднів, не маючи права до назви кваліфікованих, не має також права і до цієї нужденної підмоги з державного фонду для безробітних. Колиб ми зайшли в самому тільки Львові в підміські закамарки, поза рогацьки, в затухлі темні сутерни, в жидівські дільниці, то побачилиб, що публіковані в газетах цифри бліднуть перед дійсністю.

Між масами нуждарів багато таких, що ради куска хліба зрікаються свого людського достоїнства, віри батьків, народності, побачити можна й таких, що в часах нашого масового визвольного зриву ставали до боротьби, а тепер найшлися на бруку і не мають ніякої можності заробити на кусок хліба. Там живуть матері з голодними дітьми, дівчата, змушені кидатися в обійми моральної розпусти. Повно тепер наших людей, що тиняючися по наших і чужих установах простягають руки. Загальна нужда, а на її тлі чорна розпука, страшна безнадійність. Ціло голодує, душа горячує. Всі ті жертви теперішнього лихоліття це переважно українські робітники.

Недавно гноблений, польський нарід поставив нині на чолі народові організації, які не знають милосердя для цих сірих „неполяків“, а навіть відбирають останній їх заробіток для своїх, бо згідно з рецитацією тих організацій узгодження польської державної ідеї вимагає цього.

Ліга католицьких жінок, Союз жіночих товариств, Католицька ліга параф. ОО. Бернардинів, Коло Польок і інші, всі під керівництвом Львівського обласного комітету

зачалися безробітними, але Подкарми, складають чайні, кухні з обідями, ведуть акції докориджування дітей по школах та в міських захоронках, збирають одяги, приватні обіди, дари по крамницях, не оминають ні одного Українця, щоб не у нього дістати дар, дістають дари з міських та державних фондів, отже і з українських рук. Але до них не найде доступу той голодний, що називає себе Українцем. Пильно розслідують походження кожного, що підозрілий з прізвища, бо видача йде за поіменними вказівками. Українець заспокоїть свій голод хіба тоді, коли зречеться свого українського „я“, свого обряду. На жаль голодні українські маси не мають підтримки також у своїх. Комітет допомоги українському селу влада розв'язала. Організації допомоги міським робітникам у нас нема. Ці сірі маси, змушені голодом, приневолені йти та понижуватися там, де дають, дарма що нічого не дістануть.

Країна вже пора вийти нам з безділля, та створити нашу організацію допомоги. Треба перепроводити реєстрацію цих безробітних, за-

опікуватися ними, заговорити в їх імені перед світом, створити бюро посередництва праці, допомогти їм знайти заробіток по селах, взяти в охорону їх діти, подбати за харчі зі сіл, словом порушити всі пружини, щоб рятувати погибаючих. Хто зна, чи цю дорогою не виратуюмо не одну людину, якій нині грозить загибель, а яка завтра стане у визвольні ряди.

Отсі пекучі питання вже були перед кількома днями темою наради декількох львівських громадян. Створився ініціативний Комітет, який має скликати з тою метою ширші кола для створення організації допомоги безробітним покищо у Львові.

Чесна, працююча людина може доконувати великих діл, навіть при найгірших умовах. А такі люди в нас є. Річ тільки в тому, щоб вони якраз в почуванні konieczności допомоги і рятунку для цих сірих безробітних стали на чолі цієї організації і щоб дали початок до подібних організацій у всіх голодних містах українських земель. Наше громадянство дало вже нераз докази своєї жертовності. Такі самі докази дасть і тепер, якщо створиться Комітет, до якого громадянство буде магі дозріти в успішну працю.

М. Творидло.

Скшинський у Празі й Відні.

За наближення Польщі до Чехословаччини і Австрії.

По довгих приготуваннях вівбрався прем'єр Скшинський у відвідини до Праги і Відня. Вибрався, щоб затіснити дотеперішні зв'язки Польщі з Чехословаччиною й Австрією, щоб порозумітися з керівниками тих держав у різних пекучих справах, щоб особисто довести до заключення чи поновлення різних договорів, однаково важких для всіх заінтересованих держав.

В Празі витали Скшинського з великими почестями. Посипалася на всяких банкетах і прийняттях великих слів велика сила. Видно, що обом державам, що ще так недавно горючилися і вели проти себе завзяту кампанію а навіть грозили собі обопільно війною, дуже залежить на тісному порозумінні, на якнайприязнішій взаємності. Видно, що важкі причини вели Скшинському кидати свою наелектризовану столицю і спішити по пораду й ратунку до своїх ближчих і дальших сусідів.

Відношення Чехословаччини до Польщі і навпаки було ще донедавна доволі загадкове. Формально заключили обі держави між собою цілу низку договорів ще перед роком, договорів, що мали на меті впорядкувати їх торговельні й політичні взаємини. Однак ці договори так і лишилися на папері, бо прим. торговельної угоди з 23. квітня 1925 р. Чехословаччина ще до нинішнього дня не ратифікувала. Що більше! Ми були свідками саме напередодні візиту Скшинського в Празі заборони імпорту і транзиту польської худоби, що її видав під впливом аграрів новий чеський уряд Черного.

З незвичайно гостинного, а навіть оваційного прийняття Скшинського в Празі, як і з того розголосу, який надали йому прийняття Чехи й Поляки, виходить, що в Празі прийшло до порозуміння в різних справах, не тільки торговельно-господарських, а й політичних. Можна надіятися, що торговельно-умови між обома державами поширено в тому напрямі, що поладнано справу перевозу польського вугля, справу імпорту і транзиту польських господарських продуктів і справу контингенту й митових знижок для чеських промислових виробів. Та крім усунення труднощів в економічних справах дійшло певно й до устійнення поглядів у такій важкій справі, як відношення Польщі й Чехословаччини до Ліги Націй. Взагалі можна думати, що керівники обох держав найшли „спільну мову“, бо в тоації Скшинського на обіді у Бенеша найшовся один уступ, який живо коментує вся чеська й польська преса. А саме, згадуючи про спроби Ягайлонів утворити перед віками блок, що відповідав би в нинішній розумінні концепції Середньої Європи, яку то думку піддержував чеський король Юрій в Подєбрад, — прем. Скшинський сказав: „Час минув, а ми знов подали собі руки, щоб утворити в центрі Середньої Європи славянський блок. Нас вже нерозлучно воля мира“.

З Праги виїхав Скшинський до Відня, де має довести до заключення між Польщею й Австрією арбітражного договору, а також усунути багато спірних справ, викликаних несприятливою митовою політикою поведіння польського

го міністра скарбу. Розуміється, мета поїздки Скшинського ширше: втягнути Австрію в орбіту чесько-польських економічних інтересів, зв'язати Австрію тісніше з цими обома державами і таким чином не допустити до їх злуки з Німеччиною. Польська преса має надію, що поїздка Скшинського покінчиться успішно і він верне з Відня, потрібно як з Праги, з позитивними результатами.

Англійські вуглекопи і московський Інтернаціонал.

План пропаганди і поклики до генерального страйку.

Виконавче бюро Професійного Комуністичного Інтернаціоналу в Москві організувало спеціальне віче, з метою засудити своє становище супроти англійських вуглекопів в їх конфлікті з власниками копалень. Прийняли рішення, щоб вжити заходів, які перешкодили би мирній розв'язці конфлікту. Заходи ці мають на меті розвинути пропаганду, щоб для наміреного страйку зеднати центральний комітет англійських трейдуніонів. Дальшим кроком: забезпечити підтримку в цій акції з боку транспортних робітників, головно трамвайовиків. Головною ідеєю московського центру є загальний страйк. Найближчі демонстрації 1-го мая мають підготувати ґрунт для цього страйку. Спеціальну увагу присвячують вуглекопам, металевим робітникам і іншим професійним організаціям англійського пролетаріату. У поклику виданім у Москві кинено гасло боротьби проти всяких спроб співпраці з іншими, непролетарськими класами. Пропаганду в цій справі поручено Лозовському, який у спеціальній статті нахидається сильно на політику Мак Донельда, Клейнеса та Томаса, які шукають шляхів мирного подогодження конфлікту.

Німецько-радянське порозуміння.

Друге Рапальо, недовіра до Ліги.

Німецька та англійська преса передають звістки про переговори між німецьким і радянським урядами з метою підписати „реаскураційний“ договір. Цей договір, що має охороняти політичні та господарські інтереси обох держав, не повинен би, на гадку Німеччини, посягати на добрих взаємин з іншими державами. Однак французька преса не вірить у мотиви цього порозуміння передачі до відома німецькою пресою, яка без сумніву має відповідні інформації з урядових сфер, щоб осангувати це порозуміння на свій лад. Такий договір є, по французьким твердженням, доповненням договору в Рапальо і має на меті наскрізь актуальну політичну тактику. СРСР хотів би втягнути Німеччину в сферу своєї політики, зверненої проти Ліги, а Німеччина хотіла би натякнути Англії, що на випадок нових передон перед її вступом до Ліги, вона зможе піти шляхом іншої самостійної політики.

Послідовна праця.

Українське Нац.-Демократичне Об'єднання вступило на шлях послідовної організаційної праці. Звіляна, але систематично, крок за кроком воно гуртує, розпорядиши громадські сили, втягає в свою організаційну орбіту все ширші народні маси, намагається спрямувати в спільне русло нашу освітню й економічну політику, словом змагає відбудувати українську суцільну перелюднену організацію українського народу.

Досі в нас всі невдачі складано на „обставини“, на „ситуацію“, на „перевтому“ й інші подібні перепони ніби то об'єктивного і психічного характеру. Та тепер виявилось, що послідовна праця може дати величезні, просто несподівані успіхи і висліди, що при добрій волі і безупинному змаганні можна усунути навіть найважчі перепони. Тільки праця, взаємне довіря, обов'язкова допомога та підвищення ступня зацікавлення до всіх громадських справ можуть поставити на твердий ґрунт українську організацію.

На цей шлях, на шлях послідовної праці вступило Українське Нац.-Демокр. Об'єднання, поборюючи „незалежні від нас обставини“, виконуючи міцну, непохитну волю до розросту і сили. Витяючи ці організаційні успіхи української національної організації, мусимо вказати й на деякі її недостаті. А робимо це не критично, радні, тільки тому, щоб їх унаслідок з об'єктивної точки погляду занятим може іншими квестіями керівникам тієї організації.

Українському Нац.-Дем. Об'єднанню роблять закиди, що пресою органи, які спираються на його платформи, в дечому розходяться між собою під ідеологічним та фактичним оглядом. А з того робиться далеко-бачучі висновки про несуцільність й ідеологічне розбиття партії. Дещо відмінні відтінки, які зазначаються в поодиноких національних пресових органах, ще не є великим лихом. Зовсім природно, що загально-національна

організація під ідеологічним і фактичним оглядом є все більше розтяжана, як класова, зовсім природно, що окремі відтінки в ній проявляються виразніше, як деінде. Класова, соціалістична, політична організація має — так сказати — катехитичні канони, а одначе кожко стійнути два органи одної соціалістичної партії, які в основі покривалися би зі собою. Вже дещо відмінна психічна й інтелектуальна структура поодиноких керівників пресових органів впливає й на відмінність тих органів. Тим більше і наглядніше проявляється це в неофіційних органах. Та в тому, як вже сказано, не велике лихо. Більше лихо в чому іншому, у недостаті офіційного органу Українського Нац.-Демократичного Об'єднання, органу, який був би безспірною ідеологічною власністю партії, який був би її авторитативним висловом. З цією аномалією слід вкінці покінчити. Крайня пора здобутися на офіційний орган, на свою власну трибуну.

Другою недостою Українського Нац.-Дем. Об'єднання є недостою подрбно розробленої, у всіх питаннях докладно з'ясованої програми. Голова УНДО, п. д-р Дм. Левинський признає це на великому візчу у Львові, одночасно підкреслюючи, що ту програму кожний свідомий громадянин має в серці і в голові. Дуже приманлива фраза, але все-таки з логічного становища тільки фраза. Серце — є синонімом почуття, голова — розуму. Отже почуття і здоровий розум означають і регулюють програмові основи УНДО. Без сумніву, що так, але лише у відношенні до більш загальних і розтажних програмових точок національної політики. Коли так розглядати справу, то можна з повним правом твердити, що нпр. держава не конкретно вимагає кодифікації законності, бо її диктує серце і розум. А одначе кожна держава кодифікує кожний прояв громадського життя. Не лише кодифікує, але й інтерпретує подрбно з'ясовані законні постанови. Тому то

Як що бажаєте закупити вино

і довіряєте більше чужим фірмам, то переконайтеся передше про його ціну і якість у

Народній Торговлі у Львові і її складах в краю.

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“ поручає слідуєчі вина:

Угорські білі:			Вина червоні:		
Самородок з р. 1912	3/4 фл. зл.	6:20	Пальматійське	3/4 фл. зл.	9:20
Самородок - - 1920	- - -	5:—	Пальматійське Шато	- - -	8:—
Пальматійське Шато	- - -	6:—	Бургунд	- - -	8:30
Пальматійське Леміна	- - -	6:—	Перлевер	- - -	8:—
Пальматійське Бадячонер	- - -	6:—	Малета іспанська Шольца	- - -	12:—
Пальматійське Ріслінг	- - -	6:50	Малага	1/3	6:30
Токай солодке	1/2	12:—	Самос гречке	3/4	7:30
Токай напівсолодке	- - -	12:—	Лесеро солодке	- - -	6:—
			Венет	- - -	8:—
			Червоне сол. (Перхт Альб.)	- - -	8:—

без сумнівів буде краще, доцільніше і для Об'єднання корисніше, коли його програма буде не лише в серці і голові, але й на папері.

Третьою недостою Об'єднання є своєрідне звуження його особового складу головно до двох сучасних поколінь українського громадянства: до покоління середнього і старшого. Якоюсь непомітно в Об'єднанні молоді, в першу чергу студентської молоді, і це діється тоді, коли в шлему світі молоді із захопленням горнеться під еманіпацийні, відродженські прапори націоналізму. Правда, наша молодь важче побита долею, як кожна інша, правда, що вона виставлена на всі негоди сучасного життя-буття, що вона знесилена супротивними вітрами, взята в перекресний вогонь, що не може прийти до себе після всіх невдач. Але те заклеплення, ослимачування вже повинно належати до історії. Провід Об'єднання без сумніву зробить все можливе, щоб притягнути в свої ряди молоде покоління українського громадянства, і молоді зі свого боку подб'є, щоб зі стану кризи перейти щонайменше в стан реконвалесценції.

Ось на нашу думку — головні й основні завдання Об'єднання на найближчу й одночасно найдавшу мету. Заповнивши ті недостаті, Об'єднання стане на гранітовому ґрунті, а тоді його послідовна праця дасть ще більші успіхи.

Російські монархісти.

„Запублікований Сьв'яз“ і його повн.

Кожна весна приносить для російської еміграції ту знаменну добу, в якій вона, розкинана по цілій земській кулі, якоюсь рухається. З весною проявляють її якісь не то дрібні, не то неовозимі підйоми. Попередніми літами ці явища були зв'язані звичайно з якимись рахунками на нову інтервенцію, на нові міжнародні комбінації, ворожі комуністам. Цьогорічна весна спричинила серед російської еміграції рух, але не у зв'язку з якимись сподіваними комбінаціями на міжнародній арені — де тепер стабілізація далеко актуальніша від всякого роду воєн та інтервенцій, але наслідком безвигладного та безнадійного положення тієї еміграції. Недавно писали ми про виступ Кускової в Парижі, яка в своєму викладі стала на становищі примирення з існуючим у СРСР режимом. Її виступ дав почин до дуже живої дискусії на сторінках усієї лівої і демократичної емігрантської преси. Дискусія не закінчилась по нинішній день.

Та коли наслідки від виступу Кускової мають характер чисто академічної дискусії, то від російських монархістів, про яких хочемо писати, мав мати характер політичного активізму. Всі праці кола російської еміграції були в цілому заняті приготуваннями до того з'їзду на протязі кількох місяців. В Парижі працював окре-

М. ГОЛУБЕЦЬ.

2)

Петро Холодний.

Перший публічний виступ Холодного виїшов зовсім припадково. Без його відома й згоди появилася на виставці художників Києя 1910 р. дві його картини „Літо“ та портрет А. Іванова. Арист, що „офіційно“ працював в ділянці хемії та математики і як педагог з тої ділянки займав визначне становище в шкільних колах, малював нишком і „для себе“, готовлячись до публічного виступу щойно в момент, коли почув себе „готовим“ і „цілим“. Алеж поспіх його приятелів поставив його проти власної волі й замірів на очах публіки й „заприсяженої“ критики, а що остання віднеслася до „дебютанта“ з помітним зацікавленням, то не оставало нічого іншого, як витягти консеквенції з припадку. До того ж поширені знайомства в колах київських артистів й заінтересування мистецтвом громадянства були теж чогось варті. Мрія про гідну маніфестацію окремішності українського мистецтва в першу чергу від російського одушевляла в ті часи не тільки одного Холодного, і коли прийшлося її реалізувати, найшлися для цього і люди й умови.

В парі з Василем Кричевським, Фотієм „Красицьким“ і Миколою Біляшівським (археологом), при співучасті поета О. Олеса, започаткував Холодний організацію українських пластиків під прапором національної окремішності. Вислідом цих заходів була перша українська виставка, уладжена в 1911 р. в залах київського музею. Її змісту була це сироба ретроспекції сил сучасного й вчорашнього українського мистецтва. Ретроспективний характер надала виставці участь „патріархів“: Васильківського й Мартиновича, з яких останній сам приїхав зі свого Костянтина, в українському вчинила її участь Галичанин — Олена й Ольга Кудачицьких, І. Труша та О. Луцивського.

Ярко сепаратистичні заміри аранжувальників підіймали російська критика і „дивувалася“, а укра-

їнська, заскочена явищем, адержано похвалила.

„Було й так, що дехто лякався за українське мистецтво, бо ми щось дуже не подобали на передвижників і художників „Міра Іскусства“, алеж ми на те не вважали і не ображувалися. Ми не бачили, які ми є, але бачили, що ми відмінні від Москвіти, та що дальші наші шляхи підуть на різно, і це нас підбадьорювало. Не зіпсувало нашого настрою і те, що московський цензор велів зняти картину Михайла Каленіка (графіа М. Тишкевича) „Сон“, що тепер є в Національному Музею у Львові, хоч картина всім нам подобалася. Це тільки підкреслювало нашу відмінність і ставило другу точку над і“. (З листа П. Холодного).

На цій виставці показав Холодний цикл пейзажів і портретів та більшу композицію „Івасик і Вільма“ (Репродукція в „Рідному Краю“ 1912 ч. 4 ст. 17), про що згодом (1913) говорив з захопленням Антонович: „Художник має дар торкати інтимні струни людського серця; може з незвичайною щирістю і безпосередністю віддавати сценки глухого передмістя; Холодний з дітвиною свіжістю відчуває настрої казки — його „Івасик“ прекрасна, коли не однією справді художня ілюстрація української казки. Нарешті Холодний може підійнятися до трактування стихійних сил природи, його „Зітер“ може найсильніше із усього досі ним виставленого“. („Дзвін“ 1914 р. ч. 1 ст. 52).

В зв'язку з першим виступом, про якого позитивність думки були поділені (загально підкреслювало громадянський бік справи, якому не дорівнював... художній) зродилася серед учасників думка оснувати в Києві українське мистецтве товариство, але московська адміністрація не дала на це дозволу. Через перелом настороженої адміністрації чергова мистецтва виставка була відкрита щойно літом 1913 р. під знаменою фірми „А“, а знамені того ж року переказано її до Львова.

Дивним дивом Антонович, який мав стільки щирої захопленості для картин Холодного з попередньої виставки, тим разом поставився до артиста вповні негативно. Закинувши йому „брак

художньої дисципліни („!), яка нібито“ руйнує враження“ від його картин, усе виставлене Холодним на цій виставці, вважає слабшим від попереднього, посуваючись до твердження, мовляв „сумно дивитися, коли художник з такими можливостями як Холодний, пускається на експерименти сумнівної вартості, як „панна“ „Катерина“, або навіть опускається до таких „барішенських вправ“, як солоденько-лялові дзвоники“.

Наскільки до несправедливості критичний був погляд Антоновича, з якого виходило, що Холодний в дальшій своїй мистецтвській еволюції розгубився чи навіть заломився, вказує оцінка тієї ж виставки і праць Холодного знід пера поета Миколи Вороного, якого можна вважати може меншим ерудитом в справах пластики, але не можна не признати йому тільки тонким поетичним організаційм питомої інтуїції, що пова такою чи іншою оцінкою баченого в силі вичуття, що не вміщається в вузкі рами картини. Ще на попередній виставці — пише Вороной у львівській „Ілюстр. Україні“ — звернув Холодний увагу на себе своїми талановитими композиціями, між якими визначалася написана на казковий сюжет „Івасик-гелесик“. Тепер він показав, що талант його перебуває значну еволюцію, удосконалився і змінив. Широкий сніговий простір. На тлі його сіра постає Катерина, змальована тільки в погруддя. Гострий білий, тяжкий сором, пекуча образа, вже ніби пригупились, осіли на дно душі, а на прекрасне, щиро українське лице її тільки кинули відблеск глибокої туги і напруженої душі. Самітня серед холодного, снігового простору, йде „похрип“ і „дзвон“ в собі свою глуху трагедію — от синтез „Катерини“ Холодного. Як глибоко заглянув художник в душу Шевченкової героїні, як нешаблонно виконав свою ідею!

Гарні його москакові тони „Дзвоників“ поміж беззаними, з майстерним чуттям написаний і „Бірюда“ — дитина в білому, така пухляка, як весняний, ніжний пелюсток, що хоче-ся його діткнути пальцем...

(Продовження буде)

З друкарні Видавничої Спілки «Діло» Львів, Ринок ч. 10.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10. II, пов.
Конто почт. шляд. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Ціло" Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11-12 год. пераппол.
Рукотісі не звостася.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в країну 450 зл.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фл.,
Італії 750 зл., Німеччині 750
зм., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к.
Румунії 150 лей, Болгарії 750
зл., Австрії 750 зл. Зміна
цін за 1 дол.

В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.
—
ціна
одного примірника
20 сот.

Гангрена.

До розправи проти б. міністра фінансів і дир. П. К. О.
Губерта Ліндога.

(Від власного кореспондента.)

Барнаул, 14. квітня 1926.

Колишні міністри на дні обанування — це явище таке stare, як сама інституція міністрів. Колиж не привязувати ваги до міністерського титулу, а брати на увагу лише компетенції їхньої влади, то історики навелиб нам цілі реєстри кермуючих державою діячів усіх часів і всіх народів, що завдяки своїй високій посаді скештували зголом — отрути, шовкового шнурка, гільотини або кулі, вигнанчого листа або в'язничних крат. Чи їх суддею був єдиний їх зверхник-самодержавець, чи гнів народу, що втратив терпечь — це байдуже. Навіщо клякати істориків на поміч: лять грецьких міністрів, розстріляних два роки тому, голосні в останній війні процеси французьких міністрів Кайо і Мальві, та й хочби сумної слави процес наших таки українських міністрів Голубовича і Жуківського в Києві в 1918 р. — це факти, що є ще у свіжій і загальній пам'яті. Генеза всіх тих процесів одна: невдача політики, яку вони — ці міністри — вели. В більшості випадків присуджені діячі є жертвеними козлами: на когос требаж звалити вину за катастрофу; буває, що вони не тільки формально відповідальні, але й справді завинили короткозорістю чи фальшивою політичною калькуляцією. Всеж: вони зі своєї вини чи без вини відповідають як політики їх процеси є політичні і коли уложуться пристрасти, та злобу дня присипле попіл песятиліть — нарід згадує їх може й без жалю, але й без — почуття сорому.

Процес Губерта Лінде, ще не-
давно низшого урядовця почти у
Львові, а потім міністра фінансів
зідродженої польської республіки
і директора одної з найбільших
польських державних установ, Поль-
ської Каси Ошадности, належить
до тих процесів, які, навпаки, та-
вором сорому покривають державу
й нарід. Губерт Лінде — це навіть
не Віндішгрец, який плащиком па-
тріотизму й вищих ідейних цілей
прикриває своє грандіозне ошука-
нство. Акт обвинувачення закладає
Г. Ліндому злочин ділання на
шкоду держави. Та чи він наразив
державу на втрату близько двох
мільйонів зол. з розмислом, зі зло-
чинних мотивів — чи з „чесної“
чездарности та глупоти („пероску-
талпу-м“ назвав його один зі свід-
ків) — він є плодом свого середо-
вища й сучасних відносин, а його
процес розкриває образ гнилі, ган-
грені, яка розкладає організм не
лише одиниці, прикованої до лави
обвинувачених. Злочини, які в тому
процесі судять, на перший погляд
з політикою не мають нічого спіль-
ного і належать до категорії зви-
чайної криміналістики. Але глибше
зглянути — цей процес має далеко
ширше значіння, ніж навіть су-
дження провин суто політичної
натури.

шавських газет, — гангрена, яка
йді так давно вколася до загально
відомої ПКО, буде усунена мікро
скопійним розслідуванням хвороби в світлі
нічим не переможеної судової пра
ви". І що ж показується? При "мі
кроскопічному розслідуванні хвороби"
— виявляти на верх така сила різно
родних бацил і мікробів, що врешті
й сам даний випадок недуги ско
дить на другий план, а виникає
питання: відкіля вони там взяли
і чи взагалі можуть вони існувати
відокремлено, та чи — знищивши їх
в оцьому одному місці — допоможе
воно щось загальній гангрені?

Справді, сам акт обвинувачення проти Губерта Лінце, якого оце п'ятий день судять у Вавшаві, хоч який сам собою цікавий, а проте блідне при цих „квітках“, які несподівано то тут то там виростають підчас самої розправи. Кажучи коротко: обвинувачують його в низці явно шкідливих та явно самочинних трансакцій величезними грішми з громадської кишені. І так купив він у Лодзі будинок для П. К. О. вартості 24,000 польських за 68,000 дол., видав 90,000 зол. за будівельний матеріал, якого не було, гарантував приватну позичку свого брата (і потім цілістю мусів заплатити її) на суму 10,000 англ. фунтів і 20,000 дол., скуповував залізничні облигації так розумно, що П. К. П. зразу влетіла на 663,948 зол., видавав немовірної висоти „зачети“ вищим урядовцям П. К. О. і т. д. і т. д. Разом з ним судять „посередника“ при купні згаданого будинку в Лодзі, лодзького інженіра Бауа, який на „посередництві“ „заробив“ 8,000 польських, та який „продав“ П. К. О. будівельний матеріал на будову соймового будинку за 90,000 зол., взагалі не маючи жадного матеріалу. „Der dritte im Bu- de“ — це шеф технічної контролі будівель П. К. О., Гриневіч, який саме „помилівся“ в оцінці будинку в Лодзі лише на суму 75,000 доларів і який другий раз „помилівся“, склавши урядовий звіт про оглядини двох вагонів пегли й вагону дерева — не бачивши на очі ніяких вагонів, яких таки й не було!...

Ні один з обанувачених не признається до вини. Губерт Лінде борониться ось якими аргументами: всі його розпорядки були цілком законні, бо виходили з його функцій голови цілком самостійної і від нікого незалежної установи; купував для П. К. О. домів і свідомо переплачував їх, але мусів це робити, бо «престіж» П.К.О. вимагав власного помешкання; не звертав великої уваги на висоту платіжів у марках, бо заздалегідь не вірив у вартість марки; тримав гарантію, дану своєму братові, в таємниці, бо боявся поновити аналогічних прохачів, тим паче, що (буквально:) «натиск з численних урядових кол оуа у цім напрямку дуже сильний». Іншими словами:

нікого незалежне начальство", є добре, а коли і але, то не може підлягати карі; збереження „престіжу“ є імперативом, який не рухється з ніякими „дрібницями“; б. міністр фінансів і директор державного банку не вірять у вартість власної державної валюти, але це не перешкаджає йому далі займати ці посади; зробивши свинство, треба тримати його в таємниці зі страху, щоб „численні урядові кола“ не спонукали зробити таких свинств більше...

Свідки. Передовсім шестеро їх примусово стягнуто до суду: головний свідок Маріян Лінде*) „виїхав“ за границю. Ця нехоть більшості свідків явитися перел судом, яка посунулася так далеко, що один із них пред'явив аж сфальшоване лікарське свідоцтво на свою смертельну хворобу (він був здоров, як кінь, а злякавшись асисті поліції, втік вікном і мерщій прибіг до суду). — показується так само у змісті їх визнань. Більшість визнань — дуже обмежені: і сюди і туди. Не заваляти мовляв, на всякий випадок, записати собі фірточку. Нині він за розрату 2 мільонів золотих на твердій лаві обвинувачених, але хто його знає, чи швидше-пізніше не буде він знову сидіти на всеалатному вигідному шкурячому коїслі? А свідки кажуть — урядовці П. К. О. чи інших державних інституцій, люде, які мають постійно до діла з установами міністерства фінансів. Наражуватись б, міністрові фінансів у державі, де міністри мініяються, як у калесі-досколі — це просто гупно!...

Слухаючи розповіді, відноситься враження одного величезного господарського балагану, в якому заплутані всі — винуваті й невинуваті — і сам біс не розбере, хто має відповідати перед буквою закону, а хто формально невинний. Закидують нпр. Ліндому представлення фальшивого білянсу П. К. О. за 1925 рік. Після зізнань різних фахівців оборонець питає одного з них, представника Найвищої державної контролі: Що має зробити директор банку, коли білянс його інституції наводить повне одобрення міністерства фінансів, а Найвища контролі класифікує його фальшним? Відповіді щонебудь — справді важко.

*) Марія Лінде, на чийм польський скарб з легкої руки його брата "заробив" около 65,000 доларів, це теж цікавий "примиславець". На ширшій овід випав уже давно, яких 25 років тому. Його організував в Львові картель фабриканти содової води. До кількох місць картель забігнотував, а всі його члени були зруйновані. Президент картелю, Марія Лінде, який робив широкий ужиток з права підписування в імені картелю векселів, утік аж до Сирії. Там дивним-дивом став... австрійським консулом. В 1918 р. перевосился до Бухарешту, де став польським консулом. На валютних операціях лямпа і марками (жк консул раз-по-раз їздив до Львова!) зробляв магію. Живе на широку стопу, куле в Закопанім санаторію Длуських, та з припичення інфляції — як усі подібні фешеттери — помить карк. Пробує рятуватись, продаючи львівській Касі Хорих закованську санаторію за пів міліона доларів (!), але находитесь його приятелі, які зраджують Касі Х. таємницю, що за ці гроші можна мати десять таких санаторію і тоді інтерес зростається. Остання дошка рятунку: брат, директор П. К. О. із пільгою відомини.

Показується даліше ипр. таке, що П. К. О. за в ж д и виплачує по-
ставцями згоди 100 прл. їх офер-
ти; чи не проигадує воно історії з
масовими фіктивними офертами на
військові доставки, які російська ін-
тендатура платила згоди, не бачу-
чи ані доставця ані товару, довіря-
ючи одному слову... Распутіна?...
А самі „наночі „оглядини“ 2-ох не-
існуючих вагонів неіснуючої „це-
гли і дерева — чи це не капіталь-
ний зразок паначам? Даліше: всі
в один голос, включно з б. пре-
мером Вол. Гірабським, признають
заслуги обвинуваченого для „роз-
маху“ П. К. О. Але факт запиша-
ється фактом, що біліз П. К. О.
в 1924 р. був пасивний та що самі
кошти адміністрації тої установи
перевищували суму її доходів! Я-
кий характеристичний приклад на
загально пануюче поняття „розма-
ху“: хай і господарка понад стан,
аби в широкій жестом... Zjaw sie
a pozaw sie! і т. д. і т. д.

В момент писання цих рядків присуд ще не оголошений. Та він байдужий. Зайвляючий чи засуджуючий — все одно він не принесе оздоровлення недугу, якого жде від присуду польський найвіщий публіцист. Щоби вилічити недугу, на яку хворіє П. К. О., треба змінити систему, яка між иншим забрала у свої лабати також П. К. О. А щоби змінити систему — треба змінити світогляд і психіку, з яких ця система зродилась. Такої зміни не принесе одна судово розправа проти одної людини бо її взагалі не переводиться судовими присудами. І. Кадрик.

Від Ред.: Саме після złożення цієї статті наспіла з Варшави телеграфічна вістка, що в суботу в год. 3:45 попол. сержант польської армії Вацлав Цмелевський застрілив Губерта Лінде на вилиці в хвилі, як він вертав з розправи до своєї хати. Ближчі подробиці про це подіємо в середині числа.

Німеччина і Ліга Націй.

Відповідь німецького уряду.
Німецький уряд вислав такого
листа до генер. секретаріату Ліги
Націй :

„Пане генер. Секретарю! Потверджуючи одержаний від Вас лист з дня 20-го марта, маю честь повідомити Вас, що німецький уряд готов вислати свого представника, щоби взяв участь у нарадах комісії, утвореної згідно з постановою Ради Ліги Націй дня 18-го марта, з метою розглянути справу складу Ради, кількості членів і способу вибору. Застерігаю собі ще право призначення німецького представника. При цьому дозволяю собі вказати на те, що німецький представник зовсім природно знаходитиметься в іншій обстановці як представники інших держав, з тої причини, що Німеччина не є членом Ліги Націй. Це своєрідне становище Німеччини буде приневолене узяти на увагу не лише німецький представник, але воно приневолене виразно підкреслити, що його участь у нарадах не може торкатись справи рішення німецького уряду дотично вступу Німеччини до Ліги Штроезема“.

„Парешті, — радіє одна з баб

Стан непевності.

П'ять місяців коаліційного уряду в Польщі — то п'ять місяців дальшого погіршення вже й так невідрадного господарського положення й поглиблення стану непевності й тривоги. З кожним днем, з кожною годиною зростає та недовіра, збільшується тривога, наближуючись до якоїсь невідомої і важкої в своїх наслідках розв'язки.

Саме тоді, коли прем'єр Скішинський, сповнюючи обов'язки міністра закордонних справ, роз'їжджає по центральній Європі, у Варшаві збираються важкі, олов'яні хмари. Як-так склеєний дефіцитний прелімінар на квітень припадає польським державним прихід травня, з якому не буде покриття найважливіших державних видатків. По всій Польщі відбуваються демонстрації безробітників і голодників. З важким трудом склеєна коаліція тріщить, а основна точка її "програми": утвердження хиткої й химерної валюти та зрівноваження бюджету стає все більше недосяжною мрією.

Краківський "Час", величаючи дипломатичну поворотність Скішинського з нагоди його побуту в Празі й Відні, не ворожить довгого життя його коаліційному урядові.

"Коаліція — пише "Час" — не протриває п'ять місяців, не зростає з собою і не створює спільної програми. Без сумніву вона виявляє тенденцію до розпаду. Крім того, такому зручному й швидкому політичному, яким є гр. Скішинський, вдалося при нагоді розвалу коаліції не допустити в Польщі до хаосу, до добрих промислових і перепоротів, з яких могла би вона лише вийти знесилено й розбита, а хто знає, чи взагалі здатна до життя".

Важка журба пригнічує польських політиків за найближче майбутнє, за долю й екзистенцію держави. Створена перед п'ять місяцями коаліція була останньою дошкою рятунку. Коаліція, зложена з сорокати, консервативно-кулацько-соціалістичних елементів поставила собі метою зрушити польський державний корабель з тієї мілини, на якій він осів. Правительственні партії постійно шукали спільної мови, тупцювали безрадно на одному місці, раз-пораз залагоджували наростаючі конфлікти, а тим часом життя йшло своїм ходом, не звертаючи уваги на зарадчі способи коаліції, події розвивалися

з елементарною силою, а коаліція тільки підбігала за ними — остоупіла, адивована й безрадна. Тому й не диво, що сьогодні коаліція вже випустила керму зі своїх рук, що вона є більше глядачем, як творцем і учасником діючих і наростаючих подій. Коаліція, виказавши свою невідповідність, нездатність і невідмість опанувати положення, стала тільки базою для поглиблення стану непевності.

"З програми" коаліції не здійснено ані одної букви, обі покриті ліві лінії коаліції (вшепольсько-ендєцька й пепесівська) заломилися на самому вступі. Займалося би говорити про погіршення господарського положення Польщі, яке кожний громадянин досадно відчуває на собі. Всі реформи, зв'язані з рівновагою бюджету, покінчилися соймовими промовами й газетними статтями. Військовий бюджет фактично не порушено, війська не зменшено, стану поліції не дозволила торкнутися польська реакція, а зрештою й поліція сама виявила конечність свого існування в дотепершній кількості. Розправи з безробітними й весняно-сезонові арешти на "кресах" та численні "розкриття" комуністичних організацій включно з політичними процесами — мовляв — як на долоні виявили конечну потребу навіть побільшення поліції. На редуцію платані бюрократії не погодилися пепесівці, рахуючись з надходячими виборами. Павперизація населення, нестача кредитів, відсутність готівки, все пошкряпані редуції в урядах, торгівлі і промислі, мертвота у вартатах праці — ось що наближує грізну кризу. Уряд береться на всі способи, щоб тільки розвідати перегущену атмосферу. Крім заспокоюючих промов, обіцянок дешевенького оптимізму, в деяких відступах часу в "патріотичній" пресі пущається качка про закордонні позички. Але в це вже ніхто не вірить. Сьогодні пересічний громадянин знає, що передумовою якоїсьбудь позички є радикальний перестрій Польщі під політичним і соціальним оглядом. Навіть в польському громадянстві мало хто покладає надії на теперішній сойм і на його уряд. В польському громадянстві, не говорячи вже про "національні меншости", все ширшим руслом під буденною поверхнею

життя течуть підземні течії. Опозиційний рух серед широких мас набирає все більшої сили, і то рух подвійного характеру: робітничо-соціалістичний і монархічно-реакційний. Розуміється, окреме місце займає в тому стані непевності становище польських народів.

Те, що діється тепер в Польщі, не можна інакше назвати, як розклад. Партійна гризня досягає зеніту, перекидаючись до армії. В таких умовах повага коаліції і його уряду, яких не в силі дати собі раду з найпримітивнішими вимогами життя, постійно упадає, згортається. Можна сміло твердити, що на уряд і коаліцію всі вже махнули рукою і продумують над новими зарадчими способами. З одного боку думається про створення нової коаліції без пепесівців, а за те з монархістичними землевласниками (дубадеками), що поставити в різку опозицію робітничо-селянські маси, — з другого видвигається ріжних "диктаторів" побдиного або в спілці (Підсудський - Дмовський - Вітос), крім того чергуються в тих кіногетатральних комбінаціях ріжні енергали і т. н. Найближчі тижні, а може й дні можуть принести кризу на становищі президента польської республіки.

Такий момент, стан непевності, розкладу і найможливіших концепцій та комбінацій вимагає від нас сторожкої уваги. І не лише уваги, не лише слідкування за подіями, але головне об'єднання всіх активних сил, створення одноцілого національного фронту, який був би нашою спільною опорою і захи стом в днях бурі і негоди.

Німецько-радянський союз.

Ідея Бісмарка чи нешкідливий павт?

Переговори між німецьким і радянським урядами у справі підписання пакту про взаємну нейтральність на випадок війни, дають підставу до хвилюючих коментарів чужинної преси. Французька преса ділиться у своїх поглядах на пакт; частина каже, що ця тактика є продовженням старої політики Бісмарка і що Німеччина хоче вести дипломатичну гру на двох фронтах, щоб у кожній хвилині могла шакувати своїх непевних союзників. За те офіційний "Тан" заявляє, що німецький уряд повідомив Париж і

Льондон про свої переговори, яких метою є підписати дружній договір на основі локкарнських принципів. А проте це порозуміння зв'язує також з останнім виступом Черчилля, зверненням гостро проти Літви, з нагоди наміреної конференції роззброєння. Радянський уряд — пише "Таймс" у статті з дня 14-го к. м. — завжди вважав локкарнську політику звернення проти договору в Рапаліо і проти торговельного радянсько-німецького порозуміння підписаного у жовтні 1925 р. Головно німецькі націоналісти стояли на становищі, що дотерішні німецько-радянські зв'язки повинні довести до мілітарного союзу. Дарма, що німецький уряд офіційно ніколи не признавав до таких ідей, було чинило давня на те, що він бере напромак на скід, хоча й не протестує проти ліній політики Франції та Англії.

Важко нині здати собі справу, в яку форму виллється це порозуміння. Економічна співпраця Німеччини з радянським союзом не є легка з огляду на різкі ріжні устрою двох держав. СРСР. потребує телегроша; Німеччина сама не має його на власні потреби; хіба, що стане посередником між американським капіталом. Англійська преса силкується зайняти супроти наміреного "реасекраційного" договору посереднє становище, доказуючи, що його не треба дуже лякатися.

Заломання балтійського фронту.

Литва порозумівається щодо пакту з С. Р. С. Р.

Литовська та німецька преса передає звістку, що Литва веде переговори з радянським урядом щодо спеціального договору ширшого змісту ті, які СРСР. підписав до цього часу з іншими балтійськими державами. СРСР. має дати гарантії Литви щодо охорони виласного кордону проти Польщі та Мемелі

Модні воєни для панів на мостюми, плащі, мундські сунна, шовки, шифони поручає по низьких цінах фірма

АНТІН УВЕРА
Львів, вул. Галицька 10.
Філія в Тернополі і Стрию.

М. ГОЛУБЕЦЬ.

3)

Петро Холодний.

Правда, ні трагедія душі Катерини, ні настрій, викликаний "епізодом", не увійдуть в репертуар "малювських" засобів, яким поклонялася недавня "формалістика" художньої критики, але ж інтуїтивно найдене Вороним становище кажує, що до творчості Холодного треба підходити якраз з цього боку, через що з іншого погляду невдачний експеримент, виявиться у нього рішучим кроком вперед. Перекоує нас про це дальший еволюційний процес артиста.

Світова заверюха перепинила організацію гетької української екзистенції, що дякуючи цензурним перепомам, мала відкритися не в Києві, а в... Москві.

Коли 1917 р. розвалилася російська імперія, пробуджена до нового життя Україна заставила усіх своїх свідомих громадян до здвоєної праці над будовою і зміцненням нового суспільно-політичного ладу. І в заслугу керівників відродженої української державності треба покласти факт, що в повені назріваючих з годин на годину справ не поминули суто-культурних, здавалось би, "неактуальних" в той горячий час питань.

В перших днях березня наспіла на Україну вістка про революційні події на півночі, а вже 18. березня відкрито в Києві першу українську гімназію, якої директором став Петро Холодний, що до того часу був асистентом і вчителем при катедрі фізики київської технічної школи, від 1916 р. директором комерційної школи київського товариства учителів. Осіною 1917 р. покликало Холодного на становище товарища ге-

нерального секретаря освіти, з дорученням розробити питання організації українського шкільництва. На тому становищі оставав він до часу, поки не став сам генеральним секретарем освіти, а зложив уряд щойно разом з розбиттям українського державного корабля на... еміграції.

Навала чергової праці в секретаріаті й позаним, відтягла артиста від його хемічної лабораторії та палітри, всеж таки при його участі й інтенсивній допомозі вдалося вже в перших часах української державності зробити чимало в напрямі планової організації українських художників та покласти трівки, до нині не знищені, основи під мистецьке шкільництво України. Ще за Центральної Ради відкрито в Києві українську Академію Мистецтв, що — пройшовши тяжкі часи організації, внутрішні тертя та зазіхання ворогів, хоч і під зміненою фірмою, устоялася до нині. Зразу сотворено центр, до якого не тільки хлинула молодь, але й ті художники України, що як Нарбут і Мурашко, стояли досі одалік українського життя й мистецтва.

Вслід за оснуванням академії прийшла черга на "Національну галерею". Цілий ряд власників картинних збірок, цілий ряд артистів висловив згоду поповнити галерею своїми збірками та творами, при чому започатковано заходи над ревіндикацією мистецького майна України, вивоженого сотками літ у Московщину. Для цього ще за гетьманської влади утворилася при секретаріаті освіти спеціальна комісія, яка довгий час працювала під проводом нашого артиста. Правда, опанування України більшовицькою владою змінило само заложення питання ревіндикації шляхом націоналізації збірок, але не можна сказати, щоб праця комісії пішла надармо. Організація публичних колекцій радянської України чимдого оперлася на матеріялах,

устійнених організованою Холодним комісією.

Український уряд, який взяв на себе організацію Академії й галерії, не полишив без допомоги питання організації самих трудівників мистецтва. При помітній допомозі уряду організовано "Товариство українських Архитектів", а опісля "Товариство українських художників і діячів (теоретиків) українського мистецтва". В червні 1918 р. відбувся в Києві всеукраїнський конгрес артистів і діячів мистецтва, отримавши з виставкою, яку можна назвати третьою в своєму роді. По заміранні вранжерів, серед яких бачимо й Холодного, виставка мала бути всеукраїнською мистецькою маніфестацією і тільки дякуючи несприятливим умовам часу такої мети не досягла. Поза межами виставки осталися гурти українських художників — Харкова, Чернігова, Катеринослава та Одеса, не кажучи про Львів, який теж остався з боку.

До тогож короткий речиниць, від заповнення виставки до її відкриття, не дозволило і тим артистам київського гурту, що прийшли в ній участь, на підготовку й добір найбільш відповідних експонатів. Атмосфера нервозності й поспіху, яка характеризувала усі тогочасні почини, відбилася й на виставці; загальною сферою був небажаним вислідом цього настрою.

А всеж таки поруч Василя Кричевського, найовнішого запрезентував свою творчість Холодний. Виставив він понад тридцять картин, з приводу яких заважила київська критика, що Холодний належить до тих, навіть в Європі, нечисленних художників, які — досягнувши певного рівня — не стають на місці, а йдучи далі, раз у раз кидають позад себе усе нові й нові твори, засадою кращі від попередніх.

(Продовження буде.)

АГРУМІНА природний пітійно-вий екстракт, застосування свіжою цитрусу, до чаю, лемоніади, кашу, борщу і т. п.

Дешеве, здорове, смачне, практичне.
12474 **Маджитта** у всіх складах 28-75
Народної Торговлі

проти Німеччини. Такий договір мав би своїм наслідком покінення Литвою Ліги Націй, яка не задовольнила литовських бажань. Тим самим одноплітний політичний балтійський фронт був би перерваний. Представник Латвії, який загрожувала би економічна катастрофа радить з представниками інших сусідніх держав: Польщі, Фінляндії, Естонії над можливістю нової ситуації.

В інформаційних цілях.

До побуту п. Кольбана в Польщі.
На днях побував у Варшаві член Секретаріату Ліги Націй і керівник п. Секції для справ національних меншин п. Ерік Кольбан. Особливо зацікавився він положенням українців під Польщею з приводу зажадань меморіалів, вишнених до Ліги Націй Українським Нац. Дем. Об'єднанням.

Дня 15. ш. м. гол. секретар Об'єднання п. Володимир Целевич відбув в Європейській Готелі у Варшаві тригодинну конференцію з п. Кольбаном. На основі вичерпуючих документальних даних представив п. Целевич національну політику Польщі, особливу увагу звертаючи на справу ліквідації українського шкільництва. На запити п. Кольбана подавав п. Целевич докладні інформації й пояснення, вказуючи, що тав. закон про організацію шкільництва протиставляється графітові про охорону нац. меншин, польській конституції і законів з 26. вересня 1922 про тав. воєвідську автономію. Далі перейшов п. Целевич всі перфідні постанови шкільного закону для "кресів" та всі фази "плебісциту" вкляючи з поведінкою шкільних і адміністративних властей. Опісля п. Целевич зарепрезентував п. Кольбанові висліди "плебісциту" і висновки з нього п. Грабського, подаючи докладне число українських шкіл перед і по "плебісциті". Також звернувшись п. Целевич увагу на "утрачів" і показав злизованому п. Кольбанові його вигляд в теорії і практиці. При тому торкнувся він також справи самоврядування, наскільки його руїна має вплив на шкільні справи.

П. Ерік Кольбан подякував п. Целевичеві за фактичний матеріал, додаючи, що Польки закидають Українцям нелюдяність у відношенні до польської держави і тим виправдують свою протипольську політику. На те заявив п. Целевич, що Українці платять податки і дають рекрута, отже мають повне право вимагати, щоб й та держава, у відношенні до якої український нарід сповнює наложені на нього, не раз понад сили, (як нпр. податки), обов'язки, сповнила й свої обов'язки у відношенні до українських громадян. Шкож торкається л ю б о в и, якої вимагають від Українців за знищення шкільництва і т. и., то це — зовсім зрозуміло — було би наскрізь протиприродним чинищем.

П. Еріка Кольбана відвідали теж українські послы під проводом п. голови Українського Сеймового Клубу Сергія Козницького.

Очевидно було би легкочудно привадувати надмірні сподівання до цих інформаційних відвідів п. Кольбана, та всетаки ми не повинні залишити щонайменше інформування Ліги Націй про польський режим і польську меншостеву політику. Тому слід подвоїти і поглибити вношення зажадань і меморіалів до Ліги Націй, розуміється, опертих на докладних і безсумнівних даних.

3 українського Закарпаття.

Ужгород, 14. IV. 1926.

Нагірня на Українці — «Праця єдина в неволі нас вирве».

Відколи тутешні комуністи проголосили своєю метою злуку з Радянською Україною і видають свій орган «Карпатську Правду» чистою українською мовою і фонетичним правописом, нагірня на Українців дійшла до свого апогею. Не тільки півофіційоз «Подкарп. Гляси» і інші секундууючі йому органи на Закарпатті, але навіть чеські столичні органи, як ось «28 Rijen», нападають з ненавистю і злобою на український рух, на українських діячів і їх працю на Закарпатті. Дійшло вже до того, що «28 Rijen» закидає іреденту називати Т-ву «Просвіта», підозрюючи його в рижних «імаках», хоч виділ Т-ва складається з більшості з священників! Чеські шовіністи, що закладають тут свої школи виключно для жидівських і мадярських дітей, домагаються одночасно усунення із Закарпаття українських учителів і урядовців, яких начисляють ок. 800, бо — мовляв — українські діти горнуть радю до чеських шкіл, тим більше, що само місце населення чи радше його провідники не знають, якою мовою треба вчити в тутешніх школах. Це очевидно неправда, але чеським заїдам треба такого аргументу, щоб тим сміливіше ширити чехізацію. В останні часи домагаються вони вже навіть введення чеського правопису до нашої мови і знесення кирилиці; латинським правописом видають вони і свою газетку для наших людей «Novoje Vremja» — зовсім на подоби колишніх мадярських правительств, що видавали свої газетки для Закарпаття місцевим говором, але мадярським правописом. Чехізаційні і централізаційні змагання на Закарпатті пішли вже так далеко, що в цій автономній країні кожний урядовець Українець («Русин») мусить піддатися іспитові з чеської мови, хоч від урядовців Чехів іспиту з нашої мови, недавно ще урядової, а тепер тільки «рівноправної» з чеською, не вимагають.

Не дивлячись на чеські напади тривають проти світового українства, на їх заходи втворюють на Закарпатті ще одну, зовсім окрему «русинську» чи «русинську націю», українська стихія таки бере тут верх, здобуваючи чимраз більше прихильників. Поминувши комуністів, які тут представляють справді силу, розвивається дуже гарно «Просвіта», працює інтензивно наш театр, є й гарні початки самостійного економічного руху. Селянство горнеться чимраз тісніше під прапор «Просвіти», яка зорганізувала понад 100 читалень, видала понад 60 книжок, збрала велику бібліотеку (понад 10.000 томів), музей, заложила «Русинський Театр», понад 30 хорів, театральних гуртків, курсів для неграмотних і т. д. А театр «Просвіти», якого рівень справді високий, а культурна місія неоціненна, дав досі на Закарпатті понад 600 вистав, з того 360 в Ужгороді. Як бачите, праця тут кипить і вона єдина виводить нас від непрошених опікунів, від теперішніх чеських шовіністів і квазі-фашистів.

Кріза польського уряду.

В неділю була в марш. Ратай нарада предст. коал. клубів при участі поем. Скішницького, мін. скарбу Здзексовського, пос. Гломбінського, Хашинського, Вітоса, Попеля, Марєка і Дашинського. Мін. Здзексовський зясував свою ек-фінансову програму й полемізував із програмою ППС. Пос. Гломбінський і Хашинський заявили за проектом мін. Здзексовського, Попель заявив, що оба проекти не відповідають йому повні. Пос. Марєк і Дашинський чули поети проєкт мін. Здзексо-

ського. Дашинський заявив, що причини політ. і військової натури не дозволяють соціалістам оставати в коаліції. Положення є поважне, а виясниться на понеділковій раді мін. Виступлення соціалістів із уряду можна вважати доконаним фактом. Марш. Ратай заявив журналістам, що виступлення соціалістів буде причиною димісії цілого уряду, а то з огляду на держ. konieczности, прим. будж. провізорію на май.

Вбивство б. мін. Ліндого.

(Самосуд серванта.)

В суботу тривала ціле переполудне розправа проти б. міністра Ліндого. Відповідали адвокати на промову прокуратора. Перед оконечним замкненням розправи Лінде в т. зв. «оконечнім слові» скотригував своє curriculum vitae. Вж як уч. VI гімн. кл. в австр. займанщині працював у польській концірації, старався, щоб Польки чулись Поляками, щоб їх найкращим добром було відзискати незалежну Польщу. Має чисті руки, ніщо до них не прилипло. Може бути, що в його поступуванні зайшли помилки, але його інтенції все були найчистіші і совість має чисту. Була хвиля в його житті, що хотів інакше скінчити. Але був думки, що треба стати перед судом і очиститися з закидів. Спокійно жде присуду і просить видати такий, який суд признасть справедливим.

Розправу замкнули на тім, а предсідник заповів нараду трибуналу; виступом її мав бути присуд. Оголошити присуд мали в понеділок передпол.

Лінде кинув само розправ в кузиною своїм Цивільним пішов до свого приватного мешкання в будинку П. К. О. по вулиці Бжозовій. На розі вул. Бжозової і Цвовой приступив до Ліндого сержант польського війська і вистрілив ззаду в голову в 7-ми стрілового бравінга. Поцілений п'ять хвиль пізніше закінчив життя. Вистрілив саме в хвилю, коли Лінде говорив до кузика: «Сподіюсь, що мене звільнять». Виножник хотів утікати в Цвівський пустився за ним. Тоді сержант вицілів до Ц-го, але по хвилі вийняв кулі з бравінга і сказав, що сам віддається в руки поліції. Сержанта відвели до поліц. комісаріату. Спочатку не хотів зізнатися. Відвели його на команду жандармерії. Тут зізнав, що зветься Вацл. Цмелевський, має 35 літ з фаху паркетар, при війську від 1915 р., служить при офіц. школі у Варшаві як сержант-санітар. Цмелевський служив теж при жандармерії. Виступав теж як свідок перед двома роками в т. зв. інвіліяційнім процесі Пилсудського, коли то майор Печонка самовільно інвігулював Пилсудського.

На розправу Ліндого ходив часто. Вважає себе другим Мурашком. Думає, що все лихо, яке є в Польщі, походить від таких людей як Лінде. З розправи набрав переконання, що Ліндого звільнять. Оборону ведено для Л. корисно, ставили його як зразок будівничого Польщі. Прокуратор дуже слабо конструував обвинувачення. Рішився вбити Ліндого, хоч знав, що деякі партії схожуть це брати для своїх цілей або виступлять проти нього. Вбивство виконав самочинно.

Цмелевського відставили до військового арешту.

При вб'їтні найшли лист зредукованої уряднички ПКО. Оршінової, в яким повідомляє Ліндого, що була на розправі, що вона й її чоловік зазнали багато добра від нього, та що Л. вбив жертвою інтриги. Оршінова зізнала на поліції, що на салі розправ сидів біля неї сержант Цмелевський і чула, як говорив, що тих, які сидять тут із Л. треба усунути і що сподіється, що знайдеться другий Мурашко. Сконфюонтована пізнала Цм.

Є чутки, що Цмелевський, якого в останніх телеграмах називають Тшмелевським, убив Ліндого на припорушення змовників. Цм. стане перед нагним судом.

НОВИНКИ.

— Авторський вечір М. Вороного відбудеться дня 20-го квітня у великій салі Т-ва Лісенка. Автор прочитає своїми про І. Франка, власні поезії та переклади з французьких поетів.

— Нова серія «Заступи нашій ділі» — галерія нових діячів: філософів, артистів, письменників і кандидатів на посади, починається 24-го квітня у великій салі Т-ва Лісенка.

— Пам'яті М. Драгоманова. Дня 26. березня відбулося в Києві в салі Всенародної бібліотеки спільне засідання історичних установ Української Академії Наук, присвячене пам'яті М. Драгоманова. Акад. Гриневський зясував у свою реферат науково-громадський і революційний характер діяльності Драгоманова за кордоном в зв'язку з тодішнім революційним рухом України і Росії. І. Житомський подав у своїй рефераті відомості про «Останній лист Драгоманова за кордоном», а проф. Гермайзе окресив діяльність Драгоманова як етнографа й фольклориста і сплинився до його праць у ділянці історичної критики і публіцистики, підкресливши наближення його до марксизму в аналізі історичних процесів.

— Унітаризація червоної армії. На третій партійній конференції військовий спеціаліст Харківщини заявив Затонський про унітаризацію червоної армії між іншим так: «На Україні три чоти вертані армії складають Українці, а тому треба рішуче перенести унітаризацію командного і політичного її складу. Тепер унітаризовано в цілості вже дві дивізії. В найближчому має закінчитися унітаризація ще двох дивізій. В тому відношенні треба знати, що в армії не дарують, але й нікого не просять».

— Переселенський рух в Україні. Колонізаційний фонд Півдня України, вихарований 1921 року, на 19 мільйонів гектарів, нині значно зменшився. За останні чотири роки досяг інтенсивно ширшого процесу еміграції переселенців з місце-степу і коїм того, місцева населення, поконавши наслідки голоду 21 року, теж змозго зайняти й обробити велику частину Фінду. Отже на 26 рік відних земель залишилося лише 500 тис. гектарів, де можна оселити блів 38.000 дворів. Проте потреби України, особливо прикордонної смуги, вже нині виявляються в 200 тис. дворів. На найближчий період природний ріст населення в місце-степу викличе потребу переселити ще блів 300 тисяч дворів. В такий спосіб на деякий період Україна потребує колонізаційного фонду на переселення блів 500 тисяч дворів. В біжучому році всеосюзний переселенський комітет видав Україні дозвіл на переселення 40 тисяч людей на землі всеосюзного колонізаційного фонду. Порівнюючи з фактичною потребою України на площі нестачаюча. Складаюча вона лише 28 проц. союзнаї площі кож. фонду, яка буде заселена протягом цього року. Такі обмежені можливості планового переселення причиною до того, що в сучасній мент зростає самовільне переселення українських селян за межі республіки. Так за минулий рік цей рух тільки на скіл Союзу дійшов до 20 проц. загальної розміру переселення. Виходячи з такої гострої потреби українського селянства в переселенні, Наркомзема звернувся через Радмаком до Ради Праці й Оборони з проханням збільшити переселенський запас землі для України і відвести землю на переселення 60 тис. людей, себ-то 40 проц. колонізаційного фонду Союзу.

— Заняття контрактового ярмарку в Києві. Голова київського ярмаркового комітету М. Я. Волжський обговорюючи зі співробітником Ратуш підсумки ярмарку, що покінчився 31. III, зазначив: Односторонній ярмарковий оборот дійшов до 71 мільйонів карбованців, а двосторонній до 142 мільйонів. Заключено великі угоди на міжку товари, зокрема на хемічні товари і на цукор і пшавроблено перший крок до перекоду від тогачного до контрактового ярмарку. Великим досягненням ярмарку є притягнення до нього дефіцитних товарів, зокрема закупається, що її на ярмарок знавено блів 150 тис. пудів. Зложено цілу тязку угод на експортний і промисловий сириветні загальну суму 5 мільйонів карбованців. Заключено великі угоди про експортні війна. В часі ярмарку відбулась в Києві для всеукраїнської з'їзди: біржовий і торговельний. Можна сказати, що весь ярмарок відбувся дуже жава та створив підвалини під дальший розвиток.

— «Останній із роду Абенсераміа». Загадковий, а вкупі з цим і одиночий до ст український журнал, присвячений поемам і справам домашнього хазяйства, «Нова Хата», на разі ще дуже скромний своїми розмірами, виглядом і змістом, помістив у п'ятій низці своїх чисел торік і цього року переклад із Франкова Шатобріана п. н. «Останній із роду Абенсераміа». До якого перекладу, зазначеного жидцем в польській мові, доводиться нам тут подати історію того роду й деякі з своїх помічів. А саме: славний мадярсько-арабський кміт рід Абенсераміа в Еспанії, який своє походження

визволив від Ебен Сеража (Abea Sereja), стояв у ворожому відношенні до нього Абу Гасана. Кінцем життя Абу Гасана став усе Абенсеражів до альгамбрі, себто «червоного замку» марокканських кабілів і вигубив їх тут. Це сталося біля 1460 р. Згадана подія стала темою відомого оповідання визначного французького письменника й дипломата Франсуа Рене Шатобріана п. п. *Aventures de Roger des Absentages*. Стільки про історію роду Абенсеражів. Нагадаємо, що за переклад на українську мову взявся людина без знання хочби тільки читати по французькому, а редакція журналу «Нова Хита» перекладла собі рукопису не сподівана. Так славетний відомий таємний французького письменника вийшов у канцелярському вигляді, з безліччю виправлень, засмічених похитливо, несправданих, на часту українську мову. Польський перекладач не потребує почорювати чужі назви до властивого вимову, за те на українській мові виходить чудасія, коли чуже ймення хтось жене не читав по польськи. Перекладач з чужих мов — це не така собі легка й безтурботна справа, яку здається «на коміні», але не праця, яка вимагає розуміння чужої й дуже тонкого знання рідної мови, аж до найдрібніших нюансів її думки і стилю. Шан. читачу! «Нової Хити» зовсім самі справити собі — як у тексті, так і наголоску Шатобріанського оповідання — назвище на вільні квітні, а замість «Останній із роду Абенсеражів» написати «Останній із роду Абенсеражів».

— З хроніки самогубства. З багаторукарської Палати скоїла в самогубстві пам'ять якась жінка і вбила себе. До цього часу на ствердили її привади. — 13-літній шлюсарський помічник Е. Кухарський, з лямкою перед карою родичів, постріляв себе з фльоберта.

— З темної хроніки. Найпростіший спосіб, щоб добитися хутко на кримінальну маєтку, це збанкрутувати. До такої старої поради доглядався власник криміналу з «галanterією» Губер, який тавра на борг сина товари, а коли треба було за нього платити, переніс його на місце місце, від чужої фірми, проголосивши банкрутство. На жаль, вся ця операція вийшла на верх перед судом.

— Квдуть як жуки. У селі Хуцарівці в Бобровині синівні знохотали з вийтом І. Камінським одержували до скору «пашпортів» на продажку синів і їх зарп як здорових. Це ошуканство тягнулося би ще довше, як би якийсь ветеринар не зміркував, що всі документи фальшиві.

— Яких авторів можна гонити? У львівській міській польській театрі ставили недавно з великим успіхом п'єсу німецького письменника Клябунда «Кре д'яне коло». Аж тут директор львівських театрів Шейфман оголосив статтю, подючи до відома, що Клябунд є ворогом Польщі і в своїй «Історії всесвітньої літератури в одній годині» зайняв супроти Польщі ясно вороже становище. Внаслідок цього дирекція львівського театру рішила припинити далі вистави «Кре д'яне коло». Якби почали перевірковати, чи кожний європейський письменник, якого грають на польських сценах, є похвалителем Польщі, тоді репертуар польських театрів став би дуже кучим. Два тижні грав у Львові Сольський «Міщани» і якось ніхто не пригадав директорам польських театрів що Горький є комуністом, що й приятелем деяких провідників радянського уряду.

— Сильні в Польщі залізничники? Польський міністр залізниць і міністр шляхів ведуть наради над тим, скільки залізничників треба звільнити зі служби, щоб змінити скорб і не ослабити залізничного руху. Один каже, що «зредукувати» треба 18.000 залізничників, другий, що звільнити 10.000 чи 12.000. Скільки ж є їх усіх і що вони робили до цього часу, коли залізничний рух, після такої редукції не буде припинений.

— По широкому світі. Недалеко Константи (Румунія) вийшли на залізничній шляху дві скрині з динамітом, ймовірно призначені для королівського поїзду, в яких їхала мати короля і наслідник престолу. — Бувш. радянський посол Красін смертельно недужий; у Німці зробили йому трансфузію крові. — У Парижі збирається 17. травня міжнародний конгрес власників готелів.

Дописи.

Тернопіль. (Образина Даниловичів на Поділля). Довперішня акція лихославних хлібодів з під стегу Даниловича обіймала головну у значній мірі політично адеморалізоване Покуття і темні Карпати до Турку, полишаючи в спокою решту Східної Галичини. В останніх днях по своєму «конгресу» в Станіславові рішилися вони піти і на Поділля, особливо на його лінійно-східній стороні. До перед війною радикальна партія мала деякий локальний вплив у декотрих громадах в Тернопільщині, або у значній частині повіту в Збарашчині. На інших територіях галицького Поділля, поза Тернопільщиною і Збарашчиною, за винятком кількох громад бу-

чачили взагалі не мали ніякого значення і ніяких впливів. Як досі на Покутті — так тепер на Збарашчині, а в дальній мірі, на випадок успіху в Збарашчині, забавала могла хронічна організація розтагувати свої сіті й на Тернопільщину, думуючи, що саме ті околиці віддасть їй легко здеморалізувати, коли їм припадуть старенького Даниловича, колишнього коффея і провідника радикалів і доволіного адвоката в Тернополі. В тій цілі нова «партія», покликана до життя польською дефензаною й очолювана з гадючого флюїда, вислала цілу групу агітаторів — на разі голочів в Збарашчину. Агітаторами з чечени дефензани, всієї поліційної конференції й екскуртора Польської Дирекції Взаємних Обезпечень, що зніють українську мову, й різні викладачі нашого громадянства. Всі заосвідчені в готівку для толкачів, у «Сетиский Провор», у брошюрі з програмою партії і з історією становлення «конгресу». Український установа, як читали й кооперативні, пі темні думи фельдшера очимають, за те агітують залюбки тільки при дні в шинках і фундають потакувачам. Так підставили недалеко в Збарашці один з екскурторів ПДВО. І не один з присутніх у шинку напався за даром від нього пива. У своїй агітації представляють нову хлібодівську «партію» як політичних радикалів, бо поній лишилися старі радикальні провідники, як Данилович, бувший посол селянина Лавруж і багато інших селян радикалів, що були членами управи радикальної партії. Вони всі б'ються про інтереси селян і виступають проти української інтелігенції, що наші наші хоче звести на місце ці, Нові радикали, що лишилися поні Махухой і Бачинським з молодими адвокатами, не варті нічого, бо перестали — на думку згаданих агітаторів — бути радикалами, злучилися чедаво з місцини соціалістами. А в т. м. — говорять даниловичівські агенти — багато з них напертається до Даниловича, свого старого провідника, коли побачать, що наліз за Даниловичем. А з українським почав й панам, себто з інтелігентним, що буде критичні під Даниловичем і Лавружком, наразі постою розракується. Шанкові проїзди темних духів не маючого відповідного резонансу, себто присутність, тому можна бути певним, що вони не будуть мати успіхів серед нішого населення в Збарашчині. Чи зовсім певні нещадні, що стрітуть даниловичівців у Збарашчині, зохотять їх офіційно оформити на Тернопільщину, сумніваючись. Завадо їх також деяка надія на Новоселечку, на яку рахують тому, що вона віддана від сьмі. а в податку в Новому Селі є адвокат М. Яць Даниловича д-р Семик, по котрому сподіються, що хоч не є політичним сторонником свого тестя, то може назо гостро проти його агітаторів з «фамілійних мотивів» не схоже виступити. На всякий випадок свідоме українське громадянство в Збарашчині, на котре в першу чергу розпочинають офіційну Даниловичівців, повинно заздалегідь освідомити наш тамашний загаль перед новою криміною і деморалізацією і використати до цього нагоду позитивного «зйду» в Збарашці, який там задумують скликати даниловичівці. Збарашчина перша мусить докзати, що на Поділлі нема місця для політичних ошуканців і зрадників нашого народу!

Делатин. (Свято Шевченка). Для 11. квітня відбувся тут заходою читальні «Просвіти» концерт у честь Т. Шевченка. Святи української Каси була понна. Не бракувало ні одного визначнішого інтелігента, ні тутешнього священика; за три останні роки не було ще такого вечора. Міщани теж дали доказ зрозуміння ваги свята й взяли в ньому численну участь. Вступне слово вголосив коротко й палко учитель тут. української школи п. Бекметюк, який доложив найбільше заходів до улаштування свята. Хорі мішани й мужеські під орудою інсп. Антоновича вивели доволі важкі композиції. Зваживши, що крім кількох визначніших співачок, які аж здалека доходили на проби співати тільки початкуючі, можна ствердити, що всі пісні, крім Купчинського «Заквітчали» вийшли незвичайно добре. У хорі замітна була дисципліна. Декламації вивали на принцип гарно, а Головою: учениці Ірени Вахнянинської, ученика Романа Небелюка й панни Галі Святкович, яка з повним зрозумінням віддекламувала «Сору». Найбільше оплесків за свою декламацію одержав чотирилітній хлопчик Казімір Нусько за уривок з «Гамалії». На кінець йшла вистава «Вінок на могилі Т. Шевченка» з учнями тут. прив. школи. Багато було би, щоб загаль більше інтересувався всіма виставами як до цієї пори, бо цим захоплюється молодь до раш. — Присутній.

Нові книжки і видання.

Книжки:
1. «ОДРУЖІННЯ», комедія в 3-х діях. Переклада з Гоголя О. Очипка. Видання книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові (Ринок ч. 10). Серія «Український Театр».
2) Іван Франко: «УЧИТЕЛЬ», комедія в 3-х діях. Грете видання. З портретом автора. Видання книгарні Наукового То-

варства ім. Шевченка у Львові (Ринок ч. 10). Серія «Український Театр».

ЖУРНАЛИ:

1. «УКРАЇНА». VI. з 1925 р. під редакцією акад. М. Гомеєвського. Видання історичної секції при Українській Академії Наук у Києві. На зміст тої книжки складаються: вступне слово акад. М. Гомеєвського, де подана загальна схема історичного процесу в минулому столітті; стаття Ів. Рибаків про 1925-тий рік на Україні; стаття О. Гомеєвського п. н. «Рух Декабрістів в Україні».—Слідуюче число «України» має вийти присвячено 50-літтю заходів місії М. Драгоманова.

2. «НАУКОВИЙ ЗВІРНИК» історичної секції Української Академії Наук у Києві за 1925 р. теж під редакцією акад. М. Гомеєвського. Збірник містить статті, присвячені соціальним і економічним відносинам Гетьманщини, розвідки про літературний рух XVII. віку і статті з української фільмології та літератури.

3. «ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ ВІСНИК» — книжка IV. за квітень. Зміст: О. Гончар — Фата Моргана; М. Черемшина — Мазанку головка болять; Л. Могиланська — На самогубстві; Д. Борзак — Тов. Андрій; Л. Л. — Слогани про події під Крутами; д-р Я. Гордінський — Головні патчини в сучасній німецькій драмі; Номі — Проблем на портрету; Ст. Сімополко — Реформа народної освіти в Італії; М. А. — Немилується; А. Моруа — Діалог про комунізм; М. А. — Бондарівська; Д. Д. — До старого спомину; А. Кара-челіч — Рецензія; Бібліографія; Нові книжки.

3. «СВІТ», ілюстрований журнал ч. 8. Зміст: 1. Камінський: Голодному місту; 3. нової жидівської поезії: Д. Гомітайн А. Кухаров, М. Хашевський; — переклад. Вас. Абрамчик Дмитро Козій; Бекін Верулякський; В 30-ліття смерті Чи істнує другий місяць? Пильність і праця пиль. Нові розкопки в Помпях Чудо природи Осип Берест; Погибодя — 3 цикло; Мінітури великого міста В. Сосюра; Так мучило вночі; 1. Каваска; Галичана на Радянській Україні Степан Цвіль; Портрет Майбутнього білої раси Музей забавок М. Лабіда; На Порогах; 3. аматорської сцени історія нот Ян Нердга; Під трьома дельфіми; Л. Гр. Гілена: Чоденого життя Коли спалили останню відьму? Сильки Жидів на світі? Жорж Санд; Мала Фадета — роман (далі) Веселий куток Загадки — ІЛЮСТРАЦІЇ: Келеса Гільс — місце мандрівки побожних індійців На морській ліхтарі 3. єгипетських розкопок (3. Ілюстр.) 3. винаходів 3. діяльності Українського Педагогічного Товариства: Група учениць учительського семінара У. П. Т. у Львові; Ткацька школа У. П. Т. в Борщеві. 3. української графіки: Р. Лисовський — Ек. Іліра 3. аматорської сцени в Закарпаттві Чудо техніки Х. Раковський, представник Радянського Союзу закордоном 3. моди 3. світу.

4. «ЖИТТЯ І РЕВОЛЮЦІЯ», щомісячний журнал громадського життя, літератури й науки: Рік II. Книжка I. за січень 1926 р. — Харків. Державне Видавництво України. Зміст: Наш рік; В. Сосюра: Сильки днів пролетіло над нами, Так мучило вночі; В. Ярошенко: 3. пильно «Серце»; М. Бажан: Нейсний звук; М. Драй-Хмара: Ласкавий серпень; В. Липак: Минає літо; Ю. Яновський: Жертва богині Каді; Д. Фальківський: Казка; Ст. Васильченко: Сина стоїть; Б. Генета: Місто; В. Штангей: Батрачка; Ф. Якубовський: До кризи в українській художній праці; Е. Перлін: 3. п'ятих російської художньої літератури 1925 р.; В. Петрусь: Техніка мови; В. Білий: Міські слова на селі; О. Герман: Свято української школи; Ол. Дорошкенко: Листи М. Кошубинського до Ів. Левинського; П. Бенза: В. І. Левин і українська справа; М. Воллинський: Економічні питання на XIV. з'їзді ВКП(б); Е. Черняк: Як наліпила селян буржуазна Польща; Нотатки; Рецензії; Бібліографія.

5. «НАША ГРОМАДА» ч. 3-4 (29-30) за березень-квітень. Подбравши. Видав Українська Академічна Громада. Зміст: В. Лиснякський: Поетони — виглядають; П. Богачинський: Джерела революційності творів Шевченка; В. Гоман: Воляська пісня; Херсонське: Ез ist eine alte Geschichte; С. Гольдфельд: Необхідна ясність Кубанець-Сам: Veni, vidi, vici; В. Бибік: До наших відносин з Югославією; М. Єремів: Соціальство та його роль в наш. визволенню; О. Липок: Пам'яті про В. М. Горького; О. Сажо: Колективні селянські господарства на Рад. Україні; Глядач: Коли і як вертати; М. Диканько: 3. п'ятих Е. М. Лавлюк: Спомини Д. Геродот; Нехай; М. Е. Рабська: Наші організації; Театр і мистецтво; 3. місцевого життя; Від бюра праці.

«МОЛОДА УКРАЇНА» — ілюстрований журнал для всіх. За березень 1926 ч. 3. Рік IV. Видав М. Таранюк (Львів, вул. Зіморівича ч. 3). Зміст: В. Лепкий: В. Тарасові роковини; В. Коломій-Старий: Батько народу; Т. Шевченко: Душі мої; М. Липинська: Одну спомину; Л. Ст. Чотирні хвили з життя Т. Шевченка; д-р Л. Кобилянський: Реком; М. Підгірянко: Мой в години сумерку; Налуку і пеліканки; Тарас Шевченко: Гоним над гробом своїх синів; Арабські цифри: Історія книжки.
7) «СТУДЕНТСЬКИЙ ВІСНИК» — видає Центральний Союз Українського Студентства. Річник IV. за квітень 1926 р. ч.

4. Прага. О. Бабій: Може; Ю. Липа: Бонкет; В. Заріцький: В річницю великої революції; Е. Маланюк: Криз було і сніг; Херсонське: Согодиш; І. Лоский: На забуту тему; В. Мартиненко: Наша історія за працю; П. Кармачинський: Наша історія в Бразилії; Самовиклики: Українська; 3. життя чужоземного студентства; Всесоюзний з'їзд в Празі; Бібліографія; Літературний Блок-нот.

8. «ТЕХНІЧНІ ВІСТІ», орган Українського Технічного Товариства, ілюстрований місячник, присвячений всім галузям технічного знання. Рік II. ч. 1-2 за січень-лютий 1926 р. Зміст: Від Редакції: Іж. Д. Желазівський: Пожари воєн і земного пошуку в Сх. Східній та їх експлуатація; О. Сиккула: Помір високости знання літаків при помочі бездротового телеграфу; Іж. С. Радзівський: Електричні організації лабораторного типу; Діло про організацію та завдання адміністративної служби лісів; 3. технічної літератури: Нова методика будівництва мостів; 3. Радянської України; Новини; Надіслана книжка; Термінологічний куток; 3. українського технічного Т-ва у Львові.

9) «УКРАЇНСЬКИЙ ІНВАЛІД», неперіодичний орган українських інвалідів на емігранті. ч. 2, 3 25. березня 1926 р.

«СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР», факоний господарський орган Краєвого Товариства «Сільський Господар» у Львові ч. 4 за місяць квітень 1926 р. Зміст: 1) Права сільського господарства в кооперативі. 2) Роль кооперативних сел в Чехії а у нас. 3) Річчя, беріться до управи тютюну. 4) Про меморіальне право в Польщі. 5) Незнайний у нас спосіб орання полів. 6) Як підніс чеський господар поліпшити гонімі селі? 7) Як молочарня може виступити в члені Молодечарського Союзу в Стрию? 8) Про нагляд над жеребильми та про реєстрацію розплодних кобил. 9) Як загубити на овочевих деревах заразу чорного грибка? 10) Про вартість саджанців. 11) Зимовий ріпак. 12) Село в Родині. 13) Давний молодечарський курс Молочарського Союзу в Стрию. 14) Виста з «Сільського Господаря» (комуністичні звідомлення). 15) Господарські рад. 16) Веснина. 17) Нові книжки і 18) Оголошення річного роду торговельних фірм.

ОПОВІСТКИ.

Замість цвітів на домовину бл. Липи Худяківної зложили українське товариство літальних ділянок міста Львова 20 зол. на політичних виста. Книж. Понілля піро опікувалися. 1599

Позір! Сигківкові токн на площі «Соло-Ватка» вже до вжитку. Члени: «С. Б», українських спортивних установ і шиль на молоді за якізкомо користуватися з книжкової оплати. 1589 1-

Дрібні оголошення.

ВЕЛИКОДНІ КАРТКИ, 6 ілюстрацій народних гайок арт. малера М. Бутвица, вийшли вже накладом Українського Пласту. Можна набути у всіх українських книжках у Львові і на провінції. Головний склад: «Молоде Життя» Львів, Руска ч. 3. III. пов. 1578 2-7

НЕГАЙНО прийму рутинізованого копії пієнта. Зголошення слати ласкаво під адресою: Д-р В. Касіян, адвокат в Геродені. 1574 3-2

БАНЦЕЛЯРІЯ адвоката д-ра Ільницького в Прогонній пошукує спосібові, у всіх ділах адвокатської праці рутинізованого компієнта. 1584 7-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відповідає.

Парцеляційно-помірне бюро інж. Михайла Федецького авторизованого геометра і запри сьняного судового зматона у Львові, вул. св. Тереси ч. 2 Б. 1276 (біля св. Юра.) 2-3

Господарсько-споживча Спілка «Народний Дім» кооператива з обмєненою поруною в Новім Селі

оголошує, що дня 25. квітня п. р. о год. 2-ій пополудні відбудуться Загальні Збори товариства зі слідуючим денним порядком:
1) Звіт двоєкції з діяльності з 1925 рік
2) Затвердження білянсу за 1925 рік.
3) Внески членів.
На випадок браку комплекту, відбудуться ті самі Збори того самого дня о год. 3-ій пополудні без огляду на скільки присутніх членів.
1588 1-1 Управа Кооператива.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10. II. пов.
Конто почт. над. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
вх. 11—12 год. передпол.
Рубрикі не змінюються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 4/30 зп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750
ал., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к. Ру-
муни 150 лей, Болгарії 750
ал., Австрії 750 ал., Швейцарії
1 зол.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**

ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Китайський котел.

Пекін без ніякої влади.

В Китаю творяться тепер пачі-
які для Європеїців мало зрозумілі
яко й зовсім неясні. Всі події скон-
центровані біля китайської столиці
Пекіну. Вона опинилася без ніякої
влади. Народна армія ген. Фанга
запропонувала заняти Пекін ген.
Ву-Пей-Фу, а він цього не хоче
зробити без порозуміння зі своїм
союзником ген. Чанг-Тсо-Ліном.
Не зважаючи на те Пекін бомбарду-
ють далі в довкола нього йдуть
бої. В самому Пекіні нема ніякої
влади, а властиво є аж дві, два
президенти і два уряди.

Щоби це зрозуміти бодай до
деякої міри, слід кинути оком дещо
взад та сягнути зором аж до по-
чатків теперішньої громадянської
війни сперед двох літ. Як відомо,
в Китаю все була війна та дер-
жавні перевороти від часів боксер-
ського повстання. Але саме тепе-
рішній її період бере свій початок
у 1924 р. Тоді почалися були во-
єнні операції між теперішніми со-
юзниками ген. Ву-Пей-Фу і Чанг-
Тсо-Ліном. Пекін знаходився тоді
в руках ген. Ву-Пей-Фу і його став-
леника президента Цао-Куна. На-
тилах армії Ву-Пей-Фу, що боров-
ся тоді з манджурським диктато-
ром, частина армії під проводом
ген. Фанг-Ю-Сянга проголосила
себе народною армією і арешту-
вала президента Цао-Куна. Замість
його проголошено тимчасового пра-
вителя Дуан-Ці-Жуя.

Коли народню армію почали би-
ти і майже її оточили біля Пекі-
на союзні війська Ву-Пей-Фу і Чанг-
Тсо-Ліна, тоді вона скинула тимча-
сового правителя Дуан-Ці-Жуя (він
заховався своєчасно до французь-
кого посольства), а натомість звіль-
нила з тюрми президента Цао-Куна
і відновила його президентські пра-
ва. Зробивши це, звернулася на-
родня армія до Ву-Пей-Фу з про-
позицією заняти Пекін і завести в
ньому лад. Чому народна армія по-
ступила саме так, а не інакше, чо-
му Пекін і владу в ньому запропо-
нувала саме генер. Ву-Пей-Фу, а не
Чанг-Тсо-Лінові — це теж має свої
причини політичної натури. Повер-
нувши бувшому ставленикові Ву-
Пей-Фу през. Цао-Кунові прези-
дентські права, прихильники Фанга
і провідники народної армії хо-
чуть таким чином вбити клин між
обидвох союзників Чанг-Тсо-Ліна
і Ву-Пей-Фу. Ген. Фанг, що став на
чолі народної армії та виступив
проти свого зверхника ген. Ву-Пей-
Фу, погодився був тоді з манджур-
ським диктатором Чанг-Тсо-Ліном
і в порозумінні з ним установив
тимчасового правителя Дуан-Ці-
Жуя замість арештованого прези-
дента, ставленика Ву-Пей-Фу.

Провідники народної армії раху-
вали добре, відновлюючи в правах
Цао-Куна та пропонуючи заняти
Пекін його приятелю Ву-Пей-Фу.
Як вийдуть з того трудного поло-
ження теперішні союзники, невідомо.
На всякий випадок воєни, а з
окрема ген. Ву-Пей-Фу наїшовся в
незвичайно трудному становищі.
Покищо вийшов з нього так, що
Пекін не заняв, з Цао-Куном — не

увійшов у ніякі зв'язки, а натомість
запропонував командуванню на-
родної армії капітуляцію.

Тепер у Пекіні представляється
справа так, що Дуан-Ці-Жуй ви-
дав з французького посольства ві-
дозву, в якій зве себе далі оди-
ним правним правителем Китаю, а
відновлений у правах Цао-Кун
створив свій уряд і вважає себе
одиноким правним президентом
Китаю. Отже в Пекіні нема нап-
равду ніякої влади, бо ні один з
існуючих не розпоряджає ніякими
силами. Якщо останки народної
армії напівду скапітулювали би
перед ген. Ву-Пей-Фу, то з одного
боку, це було би ліквідацією біль-
шовицьких впливів, а з другого
боку, це чи не дало би початку до
нової війни між теперішніми сою-
зниками, тобто ген. Чанг-Тсо-Ліном
і Ву-Пей-Фу. Та про те покищо
немає ніяких відомостей.

Мало-помалу зацікавлюються...

З вдячністю слухаю, але газеткам
мені не вільно.

Наш варшавський кореспондент
подає ще такі інформації до побу-
ту п. Е. Кольбана у Варшаві.
З приводу приїзду п. Е. Кольба-
на до Варшави, Ваш кореспондент
попрохав у нього розмови, щоби
довідатися дещо ближче про мету
завдання його місії.

Однак п. Ерик Кольбан розпо-
чав розмову від заан, що для
добра справи, яку він заступає, він
уважає неможливим подавати до
преси щонебудь із того, що при-
значене для використання шляхом
зносин Секретаріату Ліги Націй з
урядовими представниками по-
одиноких держав. Сам п. Кольбан
переводить яких шість місяців річ-
но на інформаційних подорожах по
різних державах. І так недавно був
у Югославії та Греції, а й тепе-
рішній його побут у Польщі не є пер-
ший. Він знайомиться основно з по-
ложенням національних меншостей
і для цієї цілі входить в особистий
зв'язок однаково з урядовими чин-
никами, як і з представниками на-
ціональних меншостей. „З вдячні-
стю та великою увагою слухаю
— закінчив свою заяву з усмішкою
шановний інтерв'юер — але го-
ворити мені не вільно“...

Після такої „офіційної“ части-
ни завазався „неофіційна“ роз-
мова про різні ділянки українсько-
го життя під Польщею. М. н. Ваш
кореспондент спрезентував п. Коль-
банові по одному числу українських
часописів з останнього тижня („Ді-
ло“, „Новий Час“, „Свобода“, „Гро-
мадський Голос“) — з великими бі-
дами плямами: для сучасного Ан-
глії така газета — це невидана і
дуже цікава поява.

З розмови з п. Еріком Кольба-
ном, не зважаючи на його мало-
мовність, можна було зміркувати,
що він визнається у багатьох на-
ших справах.

Нам відомо теж, що у п. Коль-
бана були м. н. представники Укра-

їнського Посольського. Клобу та
генеральний секретар У. Н. Д. О.
п. Володимир Целевич, про що вже
і сформулювало „Діло“.

З розмови з п. Кольбаном Ваш
кореспондент виніс враження, що
було би бажаним, щоби Секція
для справ національних меншостей
в Лізі Націй розпоряджалася біль-
шими матеріалами про життя
Українців під Польщею.

Німецько-радянський пакт.

Французько-англійська протнантия і
здогади преси.

Французький уряд сквидьований
переговорами між Берліном і Мо-
сквою, хоче дати почин до спіль-
ної дипломатичної акції з іншими
державами, що стоїть на ґрунті
льокарських договорів, щоби звер-
нути Німеччині увагу на супереч-
ність між її порозуміннями з радян-
ським урядом і наміром стати чле-
ном Ради Ліги Націй. З цією ме-
тою Бріан почав уже розмови з
Чемберленом. Вся трудність їх на-
міреної акції у двох пунктах. Перш
усього нема точних даних, на яких
принципах хоче Німеччина підписа-
ти з СРСР „реасекраційний пакт“.
Далі Німеччина може вважати себе
незавязаною льокарськими дого-
ворами, після останньої її невдачі
в Лізі Націй. Цей другий пункт
існує тільки як тінь загрози Ні-
меччині на адресу Ліги. Інформа-
ції французької преси щодо умо-
вин німецько-радянського порозу-
міння такі: 1) Не атакувати себе
взаємно. 2) Обіцяти собі нейтраль-
ність. 3) Підписати конвенцію що-
до спільних мирових судів. Реасе-
кураційний договір мали би підпи-
сати 30 квітня. У французьких о-
фіціальних колах є чутки, що до
підписання договору так легко не
прийде, бо між Німеччиною і СРСР
існує розбіжність думок щодо де-
яких пунктів. Німеччина хотіла би
погодити пакт з радянським уря-
дом з Льокарном, а радянський у-
ряд домагається бушим-то нейтраль-
ності від Німеччини, навіть на ви-
падок, якби СРСР. нападав на ин-
шу державу. Все це покищо здо-
гади.

Митова недуга Європи.

Незначність спільного одноцілого
торговельного фронту.

Один з найвизначніших англій-
ських економістів, Лейтон, поміщує
статтю в „Манчестер Гардіен“ про
необхідність скликання європейської
господарської конференції для роз-
в'язки теперішніх ненормальних вза-
ємин між державами. Європа, на

його думку, може видержати кон-
куренцію з Америкою тільки тоді,
коли західні держави як однесіль-
ний господарський фронт зможуть
її протиставитися. Дотеперішні тор-
говельні договори мусять довести
до європейського митового союзу
з принципом свободної торгівлі в
межах цих держав. Європейські
держави повинні прийняти спільну
підставову тарифу, вживаючи її як
основу при переговорах з іншими
світовими територіями. Приклад
митового союзу у важкий політич-
ний мент Франції з Німеччиною є
доказом, що таке порозуміння мож-
ливе й на ширшу скалю. Англія не
в силі вдержатися супроти торго-
вельної політики своїх доміній, а
Європа є одночасно найбільшим
торговельним ринком для Англії.
Ніодна держава не витворила собі
до цього часу ясного погляду, яку
політику треба вести в оцих пи-
таннях першорядної ваги. Тому
Ліга Націй повинна zorganizувати
конференцію для розв'язки цих
питань.

Триполіс.

Країна, населення, політика Італії.

Подорож Мусоліні до Триполі-
су пригадала всім кольонію, про яку
пересічний читач не знає майже ні-
чого. Триполіс є не відданий пред-
метом широких кольоніальних пла-
нів Італії. Вже в 1882 р. веде вона
політику порозуміння з центральни-
ми державами, звернену проти Фран-
ції, яка випередила її в пляхах оку-
пації. Франція вирінює своє непо-
розуміння з Італією в рр. 1900—2,
таємними договорами. На підставі
останнього з них, Франція відступає
Італії Триполіс — останню турець-
ку провінцію в Африці. В 1911 р.
Італія анексує всю провінцію, ви-
славши до міста Триполіс свої во-
єнні кораблі.

З кривавих боїв Італія виходить
переможцем; їй удається зайняти
фактично далі третини території до
кінця 1914 р. Ця територія зі ста-
рою назвою Лівії ділиться на дві
провінції: Триполіс з 550,000 меш-
канцями (900,000 квад. кіл.) й Ки-
ренаїка з 225,000 мешк. (500,000
квад. кіл.). З цього 200,000 Ара-
бів, 136,000 Берберійців, а решта
мішанці. Країна не дуже врожайна.
Тільки на просторі надбережних 100
кілометрів падають рівномірно до-
щі, даючи змогу обробляти землю.
Великі простори — багна. Колись
у Киренаїці була висока культура,
завдяки торгівлі середньої Африки
зі Середземним морем. Тині дуже
мало караван переїждзав туди. Тому
надії Італії зробити з цього краю
плодючу кольонію нелегко здій-
снити.

В р. 1914 вибухло в Лівії по-

Red, czaj. „Dilo“ Pr. 175/26. W imieniu
Rzeszypospolitej Polakiej i Sąd okręgowy
karny jak trybunał prawowy we Lwowie,
orzeka na wniosek Prokuratury Państwowej,
że treść czasopisma „Dilo“ Nr. 82 (10758)
z dnia 15. kwietnia 1926 roku pod tytułem:
„W perspektiwie słowy“ a) między słowa-
mi i słowem ierem... a słowami: Z perspektiw,
b) między słowami ierem... a słowami
w perspektiw, c) między słowami: ierem... a
słowami: ierem... a) między słowami: pro-
gramy... a słowami: Ani na odym zawierają
zawołania zrodzi z § 65 a) u. k. uznał do-
konana 14. kwietnia 1926 roku konfiskatę za

usprawiedliwioną i zarządził zniesienie cale-
go nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dal-
szego rozpowszechniania tego pisma drukowa-
nego. Zarazem wydaje się nakaz odroczenia
redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie
niebiesze umieszczał bezpłacie w najbliższym
numerze i to na pierwszej stronie. Niewyko-
nanie tego nakazu pociąga za sobą następ-
stwa przewidziane w § 21 ust. drug. z 17.
XII. 1892 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1893 t. j. za-
sądzenie za przekroczenie na grzywnę do
400 zł. — Lwów dnia 15. kwietnia 1926.
Lwów

Проказа.

Черговий самосуд в Польщі.

Черговий стріл на вулицях Варшави, черговий самосуд, самочинний вимір „справедливості“ при допомозі револьверової кулі це чергове і наглядно переконуюче підтвердження мексиканізації польського життя, а радше реституції старо-шляхетської „вольності“ у формах й прийомах повоєнних часів. Вистріл, що впав на вулиці бжозовій чи Вержбовій у Варшаві, так — немов би це не діялося в столиці відродженої Польщі, а в якомусь чагарнику (на що між іншим символічно вказує назва вулиці!), опанованому „конфедератами“, не збудив понуреної у розкладі Польщі, не порушив громадянського судження, не дав товчка до якогось здвигу в напрямі повернення моральної рівноваги в громадянстві. Лінійний стріл, кров і смерть ще недавно возвеличуваного державного достойника і — глуха мовчанка. Здебільшого мовчить польська преса, адержуючись від коментарів й висновків.

Хтось міг би сказати: А що ж нас це все обходить?

астання. Якби не ворожбача між родиною володарів Лібії, Італія не в силі була би заволодіти краєм. Мутамед Ідріс Аль Магді, якого Сенатуси проголосили своїм зверхником, мусів признати зверхність Італії. Італія признала йому за це титул князя в 1920 р. Однак туземці протестували проти цього національними зборами в 1922 р. проголосивши його за його згодою володарем усього Триполісу. Тоді Італія відбрала йому його становище і почала збройну окупацію, яка триває й далі.

За останніх 15 літ Італія провела там багато шляхів і залізниць, та

розвила різництво. Однак місцеві губернатори не в силі виконати накладені на них праці, не маючи до цього відповідних даних. Від 1911 р. до 1922 змінювались вони 12 разів. У Лібії є ще 16,000 місцевих Жидів, що ведуть торгівлю між магомедами і європейськими християнами, допомагаючи Італійцям. Однак фашистський уряд не ставився прихильно ні до них, ні до муслімської секти Ібадітів, дуже впливової між Берберійцями, а ворожою до Арабів. Невідомо, чи Італія зможе дати собі раду з цими різними перекрестними впливами.

М. ГОЛУБЕЦЬ.

Петро Холодний.

Покійний К. Широцький в рецензії на виставку (поміщений в київській „Раді“ 23. VI. 1918, ч. 106, під псевдонімом К. Сушинського) так висловився про експонати П. Холодного:

„Серед учасників вистави найбільше уваги звертає своїми творами П. Холодний. Звичайно „критики“, заприпитавши такий талант, сказалиб, що йому не достало школи. („Брак художньої дисципліни“ найдений Д. Антоновичем! — М. С.) і може, якраз він і приємний нам тим, що не одбилась на йому „школа“.

Тільки за винятком красивої картини „Казка про дівчинку і паву“ кожний твір Холодного підтверджує нашу думку.

„Літо“, українське літо, своєю виразністю гона і форми, стоїть разом з такимиж виразними картинами великоруського літа — Серова і Левітана. „Хмурий день“ так просто і зрозуміло взятий і в таких здорових тонах намалюваний, наче навіть не висловлений до крам, показує, що ще широкий простір у майстра для розвитку його талану.

„Вітер“, „Переяслав“, маленький етюд дівчинки (в синій корсетці) і етюд двох молодих так просто взяті, в такій синтезі форм виявляють український характер, що це являється уже цілою школою, правдивою школою, котру майстер десь з глибини свого почуття виявляє в творах“.

Чи можна було краще, конгеніальніше підійти до творчості цього малювача „дітянства“, без „художньої дисципліни“, без пуг і канонів академічної умовності, а тільки з тим непереможним, творчим змаганням дати в малюванні не тільки себе самого, але й духа своєї раси і культури. Яким щасливим почував би себе пок. Широцький, як би був дожив сповнення своїх інтуїтивних сподівань про поширення того простору розвитку талану Холодного, що прохо-

дить уже на наших очах, в душних умовах Галицького загумінка?

На жаль, йому вже не судилося, а самому Холодному довелося небаром уже перенести своє мистецьке шатро з під синього неба степової України під сірий небосхил нашої ближчої батьківщини.

Коли над Україною піднялася нова завірюха, а уряд У. Н. Р. побачив себе примушеним шукати захисту в своїх „союзників“ у Тарнові, Холодний подався разом з урядом на беззахистну еміграцію. І дякуючи цьому, без сумніву трагічному висліді боротьби за незалежність України, завдячував український Львів те, що вже на уладженій весною 1922. р. в залах Національного Музею виставці, міг полюбуватися кількома бравурними портретами та етюдами Холодного, з яких портрет отамана Вовка (пожертвованій опісля артистом Національному Музею) був справжньою перлою в своїм роді. Львів, якому ще від першої дійсно мистецької виставки, уладженої 1905. р., не було даним стати віч-навіч великого мистецтва, міг тільки дякувати незавидній під ним оглядом долі, яка прибила до його берегів судно Петра Холодного.

Якийсь час таборував Холодний в „гостинному“ Тарнові, час до часу тільки „по справам“ заглядаючи до Львова, але вже під осінь 1921. р. зівхав сюди на постійний побут разом з цілою плеядою художників-заточених, як архітекти С. Тимошенко і В. Січинський, та малюрі — П. Ковжун, В. Крижанівський і інші.

Вони то на спільку з приборканими долею мистцями-Галичанами утворили під проводом П. Холодного першу на галицькому ґрунті організацію артистів-пласиків „Гурток Дітячів Українського Мистецтва“. В перших місяцях 1922. р. почалася інтензивна праця секретаріату „Гуртка“ над улаштуванням мистецької виставки, яку й відкрито в перший день Зелених свят тогож року. День відкриття виставки, в якому прийняли участь широкі кола львівського громадянства, був по словам сва-

В будні

1922 року з руки „патріота“ Елеція Невядомського впав підступно позбавлений життя перший президент польської республіки Габр. Нарutowич тільки тому, що при виборі віддали на нього голоси також представники „нац.-меншостей“. А було це скривавство не одиночне, тільки збірне, загальне, а скривавство був репрезентантом всього польського „народового“, християнсько-католицького, націоналістично-шовіністичного табору. Глумлячись з всякої законності, нехтуючи почуття примітивної прагматичності, насміхаючись над громадянською мораллю, той вчинок величано, скривавство апотеозовано, віддано йому почесь як „народовому“ Героєві. Після того, в р. 1925 заістнував другий підступний скривавчий вчинок на польському ґрунті. Функціонер політичної поліції Мурашко револьверовими стрілами поклав трупом Вечоркевича й Багінського, двох безборонних людей, батьків своїх дітей, носіїв сво-

їх ідей. І знову апотеоз, знову піднесення до рівня героїзму, бо ж він застрелив „ворогів держави“

Помінаючи протитивні праву і суспільній моралі вчинки збитого й, польського міністра Ліндего, помінаючи його зловживання, які прещинь є тільки каплею в морі злодійщини й особистої наживи, не можна у вчинку самосудного сержанта добачувати прояв індивідуально-юридичного жертиництва.

Складна історія життя, діяльності і смерті є теж наглядним доказом того вислову. Дворазовий міністр (в кабінеті Падеревського й Вітоса), а опісля президент П. К. О. господарить публичними фондами, як йому до вподоби. Найвище поставлені особи користуються дозвілними золотовими кредитами, його рідня уважає П. К. О. „фамілійною“ інституцією, під його протекторатом переводиться спекулятивні операції, а коли з'являється Ревізія, то пок. Лінде протестує. Не хоче допустити до переведення Ревізії. Опісля нова фаза: урядовцям, що відкрили тайні ходи господарки в П. К. О., робиться дисциплінарка за зраду „урядових тайн“, арештований Лінде відбуває превентивний арешт в своїх приватних апартаментах. Відбувається суд, йде обвинувачення і держпрокуратор хинчає свою промову тим, що засуд суспільного шкідника був би великим тріумфом справедливості, але ще більшим трі-

точних промовців „весняним правником мистецької культури наших днів“, а пілий час й тривання одним великим днем позитивної праби живучості українського мистецтва, яке власне тоді вишло поза вузькі рямки „мистецьких кол“. Виставка мала повний моральний і матеріальний успіх, а її душею і „гайдком“ був Петро Холодний.

Наш артист виставив цілий ряд пейзажних та фігурних етюдів, два закінчені пейзажі-картини „Початок весни“ та „Сніг паде“, кілька портретів та дві прецікаві композиції „Ой, у полі жито...“ і „Св. Зосим і Саватій“.

Кожний з відвідувачів виставки звертав перш за все увагу на найбільшу з картин цілої виставки, якою була композиція „Ой, у полі жито“. Однак мало кому з першого погляду унагляднювався факт, скільки тут зведено артистом поразоків зі самим собою та цілим рядом технічно-композиційних проблем, які непокоїли його від літ. Холодний, що як мало котрий з наших малюрів не тільки відчув красу, але й зрозумів запліднюючу суть нашої старої іконописі, з її нерозгаданими ще таємницями композиції і техніки, на цьому місці поспробував увійти в тісний контакт з її традиціями, навязати нитку, що — порвана чужими руками — оставила нас безбатьченками на роспутті.

Вже те саме, що замість затасканої олійної, вжито тут тонкої темперової техніки, тієї самої, що зберегла нашим старим іконам свіжість їх кольориту і виразу зперед соток літ, заслуговує на увагу. Але поруч техніки приходить тут до слова ідея стилю та індивідуальний підход до самого „сюжету“. Перша з них доведена тут до можливого компромісу поміж вчорашнім і нинішнім, другий потрактований по лінії, на якій зустрівся безіменний творець народньої пісні-легенди з культурним і чудним поетом-пласиком.

(Продовження буде.)

Найкращий фабричний сам, свій улюблений лікер в помаранчевій, квітковій, мятій, мігдалевій і т. п. смаках з однієї паки природного овочевого екстракту

ЕКСПРЕСС-АГРУМІНА

Жадаєте скрізь! Генер. Репр. в Польщі: 1247 ТИТАНИ, Львів Річницька 8. 28-75

юмфом тієїж справедливості булоб його увільнення. Вкінці знаходиться людина, яка не хоче даремне носити зброю. Сержант Тшмельовський має її на те, щоби нею орудувати, щоби сповнити „добре діло“, вимірювати „справедливість“, стати героєм, перейти до історії, заслужити собі на ім'я „спасителя“ вітчизни, словом: „jak kto chce“

Грабський як реформатор українського шкільництва.

Пова щоденними питаннями господарського й політичного характеру культурні питання сходять на другий а то й третій план. Всеж такий найбільш актуальним з тих других буде питання шкільне. Воно промовляє до нас всіма мовами і каже приготувати засоби до оборони найпримітивніших основ школи. Бо так, як сьогодні справа стоїть, ми вже школи не маємо. Існуючі „казюні“ установи такі далекі від назви „школи“, що годі навіть прикладати цю навау до них

Він „кресовий“, як „кресовий“ тютюн, „кресова яблукаїня“, тощо. А ось цікаво поглянути, як то п. Грабський приготував нового „кресового“ вчителя до навчання української (чи пак „руської“) мови в середніх школах і учительських семінаріях.

При письмовному іспиті дістане кандидат дві теми до вибору. Темі будуть відноситися до тої літературної доби, на яку вкаже кандидат в поданню. Устний іспит обмежений до питань, котрі досі зовсім не були за високі при різних гімназійних іспитах.

А вже просто сміх і горе збирає, коли поглянемо, що має прочитати до іспиту такий учитель „з допомови викистатченем“. Послухайте, Зі „старшої“ літератури (так названо в розпорядку) всі твори і вимки, що походять в хрестоматії М. Возняка. Далі: Котляревського всі твори, Квітку у виборі, Шевченка всі твори, Шашкевича, Головацького, Устияновича і Могильницького відповідно, як у III. томі українського письменства, Куліша „Чорна Рада“ й „Маруся Богуславка“, Федьковича у виборі, Франка „Мойсей“, „Захар Беркут“, вибір оповідань, Левицького „Хмари“, „Над Чорним Морем“, Коцюбинського вибір новел і Кобилянської „Земля“.

Відповідно до цього зложені і тав. „дзела допоміжні“.

Читуючи те все і вдужуючись у ціл виданого розпорядку, бачимо змагання створити вчителя, котрий в найбільшим легковаженнім час ставитися до предмету. А дала його ліста: переціпити це легковаження у молоді, як українську, так і польську.

Цей розпорядок виїжджає за лану

вання Грабського дня 2. грудня 1925 до ч. 17021/II, і напечатаний в „Dzienniku Urzędowym“ ч. 1 з р. 1926. М. Галушчинський.

З вічевого руху.

Велика маніфестація в Перемишлі.

Перемишль, 18. квітня 1926.

Сьогодні відбулося у нас велике віче, скликане повітовою управою Українського Національно-Демократичного Об'єднання. Салю Народного Дому вивисили вічевики, селяне й міщани, по берегах. До речі — перемишльська староста з невідомих причин обмежило число людей, які могли вийти до салю. Своє заарештування староста оправдував, мовляв — салю не витримає більшого числа вічевиків, хоча добі якось видержувала. Поліція обступила ахід на салю і не пускала більше людей, так, що навіть референти зі Львова з тяжкою бідою і після довгих переговорів продиралися на салю.

В склад президії віча входили: д-р В. Загайкевич — голова, п. п. Іван Матішка і господар з Бушковиць Павло Нагайський — заступники голови, секретарювали п. п. Микола Химко і Осип Сенечко.

Віче отворив д-р В. Загайкевич, заповуючи його цілю. Реферат про сучасне положення українського Народу вголосив голова УНДО. д-р Дмитро Левицький. Реферат про ідеологію УНДО. і його організаційні завдання в сучасний момент вголосив д-р Олександр Марітчук. Третій реферат про відношення УНДО. до українських каясових партій і до тих польських партій, яких агітатори вештаються тепер по українських селах, вголосив ред. Дмитро Паліца.

Промови бесідників присутні вислухали з великим зацікавленням, аустричаючи їх бурною оплеском.

Віче покінчилося латком промовою д-ра В. Загайкевича, в якій він підніс бажучі організаційні завдання партійної організації в перемишльському повіт.

Жіночий зїзд.

Дорічне зібрання „Союзу Українок“.

В неділю дня 18. квітня відбувся в селях львівської „Української Бесіди“ зїзд делегаток з поодиноких філій „Союзу Українок“ у краю. На зїзд прибуло 37 делегаток з усіх українських земель під Польшею. Крім того взяло в нарадах участь понад 60 львівських жінок. Проводила п-і О. Кислевська з Коломиї.

Наради почалися в 10 год. ранку, а закінчилися вечером. Ранком заслухано організаційного реферату п. О. Шепаровичевої та освітнього реферату п. М. Струтинської. По рефератах виявилася ожидана дискусія. По дискусії відбувся спільний обід в сусідній салі.

На пополудневих нарадах склали делегатки звіти з організаційного руху й організаційної праці жіноцтва на провінції. Дуже цікавими були дані про жіночий рух на селах. По тих вельми інтересних звітах, що свідчили про велику освітню й організаційну працю Союзу Українок у краю, вголосила п-ні Завадська реферат про віст жіночого руху в світі. Про докладний хід усіх нарад та дискусій подамо з відомлення пініше. З рефератом п-ні Завадської наші читачі матимуть змогу познайомитися скоро зі сторінок „Ціла“.

Присуд у процесі Ліндого.

19. IV. прокуратор Рудницький зложив передсідникові уряд акт про обвинство Ліндого і поставив внесення на уморення карної справи проти Ліндого, коли відкличеться цивільну акцію. Радник ген. прокуратора іменем скарбу піддержав цю акцію. Тому суд удався на нараду в справі відповідної зміни питань, свомих котрих усунути будуть всі питання відносно кари для Ліндого при вдержанні питань про оречення самої його вини.

В полудне суд проголосив присуд у справі Ліндого, на основі якого оба. Ваза засуджено на 2 і пів року в'язниці з позбавленням прав, а Гриневича на 2 роки в'язниці.

Акцію цивільну суд затвердив у межах означених речником ция. акції. У відношенні до Ліндого суд затвердив вивідку у висоті мільон 400 тисяч зол., тимсамим признав вини Ліндого. Щодо ухвалення Ваза з в'язниці суд відкинув внесення оборони.

Після вбивства Ліндого.

Вбийник Ліндого остає даліше в військовій в'язниці в окремій келі. Він зовсім спокійний. Слідчому судді заявив, що жаль йому Ліндого як чоловіка, але не жалю, що обвин прелеса ПКО., котрий нахужив своєї владі. На запит, чому він каявся справою нахужить у ПКО., а не справою розглядаючи тепер військ. судом за нахужиття в ПКУ., котра повинна була його цікавити як військового, не зміг відповісти. Каже, що з політ. партіями не має ніяких взаємин. Справу Цимельовського розглядатимуть мабуть у норм. поступуванні, а не перед нагним судом. У понеділок перетече секцію тіла Ліндого. Похорон буде в Кракові.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Кріза польського уряду.

Понеділок не приніс нічого рішучого для долі польського уряду. Коли соп. міністри виступлять із уряду, може послідувати лише реконструкція кабінету. Кажуть, що прем. Скішинський задержав би теку мін. звгр. справ, а перестав би бути прем'єром, бо — як заявив журналістам — місцем його було утворити уряд із представників правниці і лівниці. Вичислюють уже й ріжних наслідників Скішинського, але покищо воно не актуальне.

В понеділок радаила управа „Паста“. Після реферату Вітоса не ухвалили ніяких революцій, бо вийшли зі задоволення, що положення не створює ще крізи, навіть після виступлення соціалістів із уряду. Крім того були прив. наради у Скішинського, який прийняв пос. Вітоса, мін. Барліцького і ин. Вітос переконував Скішинського, щоби й після уступлення соц. і НРР. задержав свій кабінет, а то так, що на їх місця похливав би нових співробітників споза парламенту і так відібрав би урядови парламентарний характер. Такий уряд ухвалив би будж. провізорію. Уряд Скішинського ч. 2. був би переходий, опісля прийшов би уряд „сильних людей і сильних голос“. Як майбутній керівників такого уряду вичислюють: Ратая, Пікусудського, Скішинського й Вітоса. Одначе Вітос заявив журналістам, що не кандидував би.

Справа розбродження.

Кілька урядів, які в причини відмови участі СРСР. в конференції розбродень були за відложенням її до осені, згодилися, щоби сесія комісії розбродження відбулася 18. V. Комісія опрацювала би план конференції, до якої Німеччина й Зедин, Держави вислали би своїх представників. Одначе Кулідж і Кельог мають інші плани; англ. фр. уряд повідомлено, що Америка не згодиться на повищий план.

Бірка.

Америк. дол. 9'65 — 9'70, канад. дол. 9'50 — 9'60, чеські кор. 0'26'00 — 0'26'50, лєй 0'3'50 — 0'3'75, франки фр. 0'20'00 — 0'21'00, фр. швайц. 1'70 — 1'75, англ. фунти 43'00 — 43'50.

Золото. 20 кор. 35'00 — 36'00, 20 франк. 32'50 — 33'00, 20 марк. 42'00 — 42'50, 10 руб. 45'00 — 46'00.

Срібло. Австр. кор. 0'72'00 — 0'76'00, 5 лв. кор. 3'80 — 3'90, флорени 1'90 — 2'00, рубл. 3'00 — 3'20, рубль дрібним сріблом 1'50 — 1'60.

Пшениця краєва з 1925 р. 35'00 — 38'00 жито галицьке з 1925 р. 24'50 — 25'50 ячмін. галицький бров. — до —, овес гал. 22'50 — 23'00.

Пресовий ланцюх.

На поб'льшення обему „Свободи“.

На поб'льшення обему „Свободи“ зложили далі: 18. Д-р Юлія Олександрівна в Станіславові — 10 зол. і кliche: д-ра Осипа Мартинюка, д-ра Івана Волянського в Станіславові, д-ра Ярослава Шипайла в Тисмениці і д-ра Степана Дрогомирецького в Ошні.

19. Д-р Степан Біляк в Городку — 10 зол. і кliche: д-ра Ізидора Голубовича у Львові, д-ра Теодора Михайлівського в Жовтє, інж. Василя Ражевського у Львові і проф. Василя Ляховича в Золочеві.

20. Д-р Корнеліо Троїа в Ходорові — 10 зол. і кliche: р. Івана

Витицького в Залесцях, о. Якова Долгого в Ходорові і о. Омельяна Крапанча в Ошні.

21. В. К. — 5 зол. і кliche: д-ра Ярослава Селецьку в Радехові, д-ра Степана Витицького і д-ра Володимира Чапельського в Прогоні.

22. Інж. Юлія Павликовський у Львові — 10 зол.

23. Володимир Селевич у Львові — 5 зол. і кliche: д-ра Романа Стосара в Микудинцях і д-ра Степана Галана в Глинятах.

24. Д-р. Онуфрій Пашак у Львові — 10 зол. і кliche: о. князь Олександр Ковальський, Роман Зубака у Львові і д-ра Станіслава Полянського у Володимирі (Вольні).

25. Володимир Рудницький в м. н. канд. в Бродях — 5 зол. і кliche: Юрій Пудрович в Бурштині, д-р. Осипа Скротозича у Львові і д-ра Льва Голінатого в Новім Селі.

26. Д-р. Юлія Шеларо в м. н. у Львові — 5 зол. і кliche: д-р. Івана Мартюка в Копичинцях, д-р. Івана Пашкевича в Коломиї й Івана Шепаровича в Кодоліні (біля Станіславова).

НОВИНКИ.

— Український науковий зїзд у Празі. Довідаємося, що українські наукові установи в Чехословаччині рішили скликати український науковий зїзд у Празі, що має відбутися з початком осені н. р. (кінець вересня, початок жовтня), або в часі різдвечих свят. З тою метою введено в життя організаційну комісію, яка працює під проводом проф. Івана Горбачевського. В зїзді взяли участь українські члени з Чехословаччини й інших країв Європи, а також делегати Всеукраїнської Академії Наук у Києві і Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові. На зїзд будуть запрошені також чужонаціональні наукові установи, в першу чергу очевидно чеські, щоби таким робом він став великою національною маніфестацією українського культурно-наукового життя і праці. Досі організовано вже такі секції зїзду: 1) історично-філологічну, 2) права й суспільних наук, 3) технічно-математичну і 4) природничо-лікарську. У зв'язку з цим зїздом поєднуються деякі спільні наукові прогульки й вистави, ж. ин. вистала української книжки і прогулька до Подєбрад, де тамошній Українська Господ. Академія влаштує спеціальну виставу з метою представити розвиток тієї школи і її досягнення; це матиме тим більший інтерес, що в ній році подєбрідська Академія випустила перших своїх абсолювентів-інженерів різного типу. Чеські міродатні чинники ставляться до українського наукового зїзду прихильно.

— Новий статут Державного Видавництва України. Рада Народів, Комісаріат України затвердила новий статут для Держав. Видавництва України. На основі нового статуту Держиддав є органом Народного Комісаріату Освіти, що здійснює культурно-освітні та політично-ідеологічні завдання Наркомосу Освіти в ділянці видання та поширення наукових творів. Держиддав є в господарському відношенні самостійною організацією та має всі права юридичної особи, в тим самим відповідає за всі свої зобов'язання. На чолі Державного Видавництва стоїть управа, призначена Наркомосітою на пості одного року в складі 3-ох членів. Голову управу призначає Рада Народних Комісарів України. Голова Держиддаву входить до складу колегії Наркомосіти.

— Збільшення зі служби за навчання української мови. Управа для попереконання комунального господарства в Харкові прийняла на службу двох урядників, що не знали української мови. Головна управа комунального господарства збільшила обох урядників зі служби за навчання української мови.

— Українізація фабрик іда слабо. Центральна комісія по перевірці української заші ствердила, що знання української мови службового апарату на 6-ти хмельських фабриках дуже погале. Так нап., на фабриці „Червона нитка“ немає ні одного співробітника, що знав би українську мову, на хемічній фабриці в тільки 5 відс. співробітників, що знають українську мову середньо.

— Визначення студентська бачина у Львові виступила кооперативно в неділю 18. п. м. при нагоді відкриття Брня про його поїздку до Союдації, що був заповіданий в салі Народного Дому. Не зважаючи на виповнену по берегах салю (600—700 учасників), бачина, зложена з кількадесятих молодих людей, не тільки не допустила Брня до голосу, але своїми криками і свистами спончиняла розважання відкиту. Гурток брняліи — бо більшість публіки становила рихлоперста публіка, несприятелі до одної ні до другої сторони — пробував кичерти бойку з салі і при тілягоді прийшло до бійки палками, криками, лавками і чия повало. Був один момент, в якому понад головами присутніх літали густо крила, лавки й інші приладдя. Та саме підчас найгорячішого бою влетіла на салю поліція і розділила обі воюючі сторони, після відділення „Гіс дани землі“ і „Червоного штандарту“ обі сторони (разом з неутраляними) на пера в салі поліції — окремими сход

15-2 ти після найновіших журналів

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10. II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 4'30 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7'50 зл., Німеччині 7'50
зл., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к. Руму-
нії 150 лей, Болгарії 7'50
зл., Австрії 7'50 зл. Зміна
якесь 1 дол.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Відновлена активність.

Дипломатичні заходи Чічеріна.

Керманіч радянської закордонної політики Чічерін виявляв значну дипломатичну активність уже давно, бо ще перед заключенням льокарнських договорів. Тоді вибрався він навіть у довгу дипломатичну подорож до Варшави, Берліна та Парижа. Мета тої подорожі була відома. Він бажав не допустити до того, що сталося в Льокарні. Та всеж усі заходи Чічеріна зійшли нінащо. В Європу вселився дух Льокарна.

Радянська дипломатія свідомо своєї поразки притихла і свою активність припинила. Притих і Чічерін. Зате до слова прийшла комуністична преса, що оцінювала Льокарно надзвичайно скептично. Вона запевняла, що дух Льокарна не має нічого спільного з духом мира, але навпаки, започатковує в Європі нову добу непорозумінь. Мовчанка і неактивність радянських дипломатів тривала довго. Правда, що атративши надію на ослаблення успіхів англійської політики в Європі, та дипломатія звернула всю свою увагу на китайські події. Здавалося, що там удасться Англію доклати. Та скоро й там надії радянських дипломатів розвіялися, а їхні рахунки показали себе цілком неспійними.

Та прийшла Женева з її невдачею. Німеччина до Ради Ліг Наций не ввійшла. Повилазили на верх нові антагонізми. Ліга Наций поділилася. Польсько-німецькі відносини на терені Ліги прийняли напружені форми. В наслідках дух Льокарна при тій першій нагоді показав себе скомпромітував.

По женецькій невдачі заметушилися радянські дипломати. Чічерін посягнув по призабуту дипломатичну активність. В Москві відбулися зїзди всіх радянських полпредів (політичних представників) у Європі. Довго вони аналізували положення, довго радили, та в результаті прийняли постанови про відновлення дипломатичної активності.

Чічерін виголосив перед представниками європейської преси в Москві обширне експозе. В ньому він закликав усі держави ні більше ні менше, а до творення спільного фронту проти Англії (розум. зі СРСР на чолі), котра веде шкідливу для європейських держав політику, яка бажас заколотити теперішній мир новою війною зі СРСР. Чічерін натякнув, що СРСР бажас мира як ніхто в світі, та цюмо на перепоні Англії. Отже континент мусить себе ізолювати від Англії. Льокарно теж — на думку Чічеріна — діло Англії, що веде Європу до нових нещастів.

Слідом за тим експозе пішли й діла на дипломатичному полі. На запрошення до участі в конференції для справ загального роззброєння Чічерін відповів окремою ногою, в якій відмовив участі СРСР в конференції, підкресливши одночасно, що без роззброєння СРСР не можна собі уявити роззброєння, не можна собі уявити СРСР муситимуть зброїтися. В ширість миролюбивої політики ініціаторів кон-

ференції він не вірить. СРСР хоч і дуже бажас роззброєння, то всеж делегатів на конференцію післати не може вже хоч би тому, що вона має відбутися на швейцарській території, а відомо, що Швейцарія не може дати ніякої запоруки про особисту безпеку для радянських делегатів. Остаточно справа скликання конференції поважно загрожена. (До цього причинилася в останньому часі в великій мірі і Америка).

Одночасно почав СРСР переговори з Німеччиною тим разом політичні. Європейські учасники Льокарна заворушилися. Преса переповнилася сенсаційними відомостями про гарантійний пакт між Німеччиною та СРСР, що стоїть в разячій суперечності з Льокарном. Вона наводила навіть три головні точки того пакту: 1) на випадок нападу на одну зі договоряючих держав зі сторони третьої держави, друга держава зберігає нейтральність; 2) обі держави обов'язуються не нападати на себе і не брати участі в нападі інших; 3) обидві держави зобов'язуються не приймати участі в політичних, економічних і фінансових підприємствах, спрямованих проти одної з них. В заінтересованих ці точки викликали паніку. Появилися енуційї Штресмана, в яких він виразно запевняв, що німецько-радянські переговори в ніякому випадку не порушать льокарнських договорів. Німецькі амбасадори в Парижі та Берліні у спокоювали тамошні французькі та англійські урядові кола. Але по нинішній день істота німецько-радянських переговорів невідомо. Вони в повному ході, а Штресман заявив, що скоро дійдуть до кінця. Отже в даному випадку активність Чічеріна може дійти до корисних наслідків.

Та ця активність не обмежилася тільки в відношенні до Німеччини. Оживилися і переговори СРСР з Францією, на яку теж покладає радянська дипломатія значні надії в її протанглійській політиці. Ба що більше, СРСР виступив з ініціативою заключення гарантійних пактів з прибалтійськими державами, в тому числі з Польщею, Литвою і Фінляндією. Вся ця акція теж спрямована проти Англії. Про ініціативу Чічеріна в справі гарантійного пакту з Польщею чули ми вже і з уст Гр. Скішинського. Гр. Скішинський сказав і про відповідь, яку дістав Чічерін. Польща стала на становищі, що може говорити про такий пакт тільки тоді, якщо він буде заключений із іншими сусідами СРСР. Скішинський мав на думці Румунію. Найновіші відомості кажуть про такий заход Чічеріна і перед фінляндським урядом. У Польщі вся правниця, а з окрема найправіший споміж правих посол Стронський захопився пропозиціями Чічеріна. Тай Скішинський наміряв їхати з ревізитою до Москви. Події останніх днів у Польщі стали йому очевидно на перешкоді. Чи до якихнебудь гарантійних пактів між прибалтійськими державами і СРСР

дійде, чи ні, то всеж радянська дипломатія виявила на протязі двох останніх тижнів неабияку активність та ініціативу.

Вся ця робота має на меті розбити та звести в нівець льокарнські договори, а щонайменше їх скомпромітувати в очах цілого світа. Покищо не всі заініційовані Чічеріном заходи мають вигляди на успіх, та всеж вони псують кров передовсім англійським дипломатам, бо вся та робота звернена проти Англії.

Продовження чи зломання Льокарна?

Акція союзних держав і промова Штресмана.

Розмови люті представники Німеччини і СРСР. з метою підписати реаскураційний пакт дають привід до щораз нових згогацій про зміст цього пакту. З огляду на те, що мент підписання пакту зближається швидкою ходою, союзні держави почали вже спільну акцію проти таємних переговорів. Англійський посол у Берліні вже інтенсивно працює у цій справі у німецьких міністерстві закордонних справ, а за його прикладом піде Франція та Італія. Та одночасно сам міністр закордонних справ Штресман, відпочивав у Льокарні. Він поїхав туди у глибокій пересвідченні, що спроба його уряду порозумітися з радянським урядом щодо можливих воєнних конфліктів є вловні згідна з духом льокарнських договорів. Вертаючись з Льокарна, він задержався у Штресбурзі, де взяв участь у річнім конгресі людської партії Вірттемберґії і там сказав довшу політичну промову. Він заявив, що покищо не може багато сказати про текст німецько-радянського договору, заки цей неподписаний, але впевняє всіх, що дух цього договору йде по лінії льокарнських трактатів. Його мета — замирити Європу. Погляд радянського уряду, буди-то Льокарно звернене проти Москви, є хибний. Так само хибний погляд тих, які добачують в німецькій акції нарушення Льокарна.

З цього всього покищо ясно одно — кожна держава впевняє нині, що працює для зміцнення мира, а творим Льокарна важко означити, які передступні засоби для скріплення такого мира суперечать духові Льокарна. Дух цей віс куди хочє.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це народна фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Світова економічна конференція.

Підготовчі наради і трудності програми.

У найближчих днях збирається в місті європейських нарад — Женеві, ще одна нарада. Може важкіша, як дотеперішні, коли брати на увагу долю мільонів. Радитиме під покровом Ліги Наций комітет знавців, як підготувати міжнародну господарську конференцію. У цьому комітеті засядуть неабиякі фаховці і французький великий промисловець і бувш. неоднократний міністр Люшер, який дав почин до цих нарад і італійський потентат Піреллі, і один з провідників торговельної політики у Франції Серруюс, більше славні в діл, як з імені.

Комітет має означити точну програму праці для наміреної конференції. Нелегке це завдання вбрати в рядки тисячі питання європейського економічного життя. Мета конференції — означити засоби для переможення труднощів цього життя. На ній засядуть не представники урядів і не дипломати, а фахові люди, які замість рішень, резолюцій чи нот, авдовляться справозданням знавців, себго діянозого лікарів, які стверджають недужий стан і висловлять свою пораду. Покищо відомо, які питання будуть відокремлені з цих нарад: про міжсоюзні договори і про еміграцію. Є це тактична уступка в користь Зєдинених Держав, яких хотять приєднати для конференції, а яких легко можна врахувати торкнувшись цих двох болісних місць америк. політики, суперечної з європейською. Нелегко буде промовчати такі справи у фахових економічних нарадах. Адже американські довги є одним з найбільших тягарів на згорбленій спині Європи. А справа висидки безробітних за море? На конференції не забудуть пригадати представникам Зєдинених Держав, що є в Америці країни, які радо приймуть європейських емігрантів.

Франція та Німеччина зібрали вже величезний підготовчий матеріал для згаданої конференції. Англія не виявляє надто великої метушні мабуть тому, що економічні справи є в неї предметом щоденних нарад і матеріал майже готовий. Позитивна програма праці європейської економічної конференції зарисувється щойно після першого зїзду знавців у Женеві. Нема сумніву, що діяльність наміченої конференції торкнеться не одної з основних причин нинішньої європейської та світової кризи.

Red. czas. „Dilo“ Pr. 180/26. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej Sąd okręgowy karny jak Trybunał prawowy we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury Państwowej, że treść czasopisma „Dilo“ Nr. 83 (1925) z dnia 16. kwietnia 1925 roku pod tytułem: „W przedmowie chwyci“ a) między słowami: pokrzywdzonym... a słowami: Z dobre; b) między słowami: iakże u nas... a słowami: Najkaszczym; c) między słowami: Stopy... a słowami: Głębokim; d) między słowami: bezrobocie... a słowami: Wkroci; e) między słowami: w rozciągłi cawili... a słowami: (Ruszył); zawierają ad a) znamiona występk z § 302 i 305 uk., ad b) znamiona zbrodni z § 65 a) i c) i występk z § 302 uk., ad c) d) i e) znamiona zbrodni ze ciałem zarządzone przez Prokuraturę ukazał dokonał 14. kwietnia 1926 r. konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zażalenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. nakaz dalszego rozprawy zeznania tego pisma drukowanego. Zarazem wydał się nakaz odpowiedzi redaktorowi tego czasopisma, by orzeczeniem niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonalnie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. 2, druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zażalenie za przekroczenie na grzywnę do 100 zł. — Lwów dnia 17. kwietnia 1926. Havel.

Франція невдоволена Італією.

Політика Муссоліні супроти Німеччини, Австрії, Югославії та Англії.

Франція швидко після полорожжя Муссоліні до Триполісу почала думати поважніше над наслідками Італійської політики, яка зазначила свою лінію не віднині. Цій болючій темі присвячує редактор „Матена“ більшу статтю, прийшовши до пересвідчення, що основні політики обох держав нині зовсім різні. Франція бажає мира, закріплення існуючого стану, Італія — боротьби, виборювання щораз нових теренів свого впливу. Правда, Італія під проводом Муссоліні є ворожа до Німеччини; але це ворожнеча не ґрунтована на якихсь розумових мотивах, а наскрізь чуттєва. Шойно тоді, колиб уся політика Льюкарна збанкрутувала, тоді існує можливість зближення Італії з Німеччиною. І то виключно на ґрунті спільної лінії супроти Австрії. Питання злуки Австрії з Німеччиною хвилює Муссоліні давно. Він має аж кілька проєктів розв'язки цього дразливого питання. Якийсь час думав він про поділ Австрії між Італією, Югославією, Мадярином та Чехословаччиною. (Льюкарн своїм боком разом з гаслами про права національностей, а диктаторська політика — своїм. Це, ясно, не рефлексія, французького денника). З огляду на те, що такий план покищо неосяжний, виступив Муссоліні як протектор Малої Антанти. Коли Югославія хотіла підписати гарантійний пакт, за порукою Франції та Італії, Муссоліні відповів Німеччині: „Або Франція або Італія, але не обі разом“. Далі йдуть пляни на Балканах. Муссолініму всімається поділ Альбанії і спільна політика з Грецією на Егейським морі. Італія навіть порозумівається з Англією щодо інтересів в Абіссинії. Редактор „Матена“ дає раду Франції та Англії вести спільну колоніальну політику і для святого спокою, щоби оминати інтриг, відступити добровільно дещо з їх мандатів Італії або Німеччині.

Як працює польська пропаганда.

З приводу побуту Поль-Бонкура в Польщі.

Низка підписів під відомим французьким маніфестом проти „білого терору в Польщі“ з травня 1924 р. починається ось-як: Paul Painlevé, Edouard Herriot, Léon Blum, Paul Boncour. Після цих чотирох визначних політиків ідуть підписи учених, письменників і публіцистів. Польський журналіст в Парижі, Stéphane Aubas, в своїй брошурі „La vérité sur les minorités nationales en Pologne“ („Правда про національні меншості в Польщі“), написаний з приводу згаданого маніфесту, описує таку сцену:

„Ми відвідали одного з тих, що підписали маніфест, славного французького вченого, який також, не надумуючися, дав свій підпис, щоб напаяти розпаленим залізом нарід, з давніх давен союзний з його народом.

— Пане — сказали ми — Ви займаєте почесне місце у великих польських установах. Коли Ви були в Варшаві, переш Вам розкрилися всі рамена і всі серця. Вас приймали так, як приймають тільки в Польщі. Ви ходили по цвітах. Ваш портрет прикрашував часописи, а довгі статті величали Вашу вченість і Ваш характер. Ентузіастичні прихвильники й горячі овації показали Вам Польщу, яка вірить своїм приятелям і є щаслива, коли може виявити їм свою радість і подив. Вас приймали всі великі роди і всі найвищі особи республіки. Коли пам'ятають мене не милить, Ви навіть привезли зі свого побуту в Польщі скромну пам'ятку: літографований пергамент, заповнений підписами всіх великих дам польських, які хотіли таким чином виявити свою заворуливу почесність одному з найбільше славних учених Франції. Ці підписи Ви зберігаєте в оправі і показуєте Вашим гостям. За все те Польща також одержала Ваш шановний підпис, однак під документом,

який виставляє її на позорище. Коли Ви підписали той документ, то без сумніву тому, бо Вас переконали, що Польща угнітає своїх громадян.

— Ні. була відповідь, — мені не дали ні доказів ні подробиць про те, що режим у тюрмах Польщі означає багато до бажання. Мені тільки сказали, що в польських тюрмах часто знаходяться з політичними в'язнями. А що просили мене заперестувати проти того злого побудови, я заперестував, не провіряючи документів і не глядаючи причин. Чи це в'язні політичні, чи звичайні, коли з ними поводяться не по людськи, все треба заперестувати проти цього. І я це зробив.

Це все. Це все, що відповів цей визначний представник французької науки, щоб виправдати непростиму помилку, яку він зробив, підписуючи фальсифікований документ“.

Стільки п. Овак, який — знаю це від інтересованих — так само обходив усіх тих, що підписали згаданий маніфест. І певне не він один. В результаті польська пропаганда може тріумфувати: всі визначні особи, які підписали згаданий маніфест, таким чином способом заманіфестували своє „навернення“ на приятелів Польщі.

Очевидно, Пендас, Ерріо, Поль-Бонкур, виступаючи в імені Франції, мусять числитися з фактом французько-польського союзу. Однак їх виступи далеко-далеко переходять межі урядової ввічливості, як це наново показав Поль-Бонкур під час свого побуту в Польщі.

Щож, його приймали так, „як тільки в Польщі вміють приймати“. Бенкет, цвіти, дами... — як каже п. Овак.

Так працює польська пропаганда.

Прага, 18. IV. 1926.

Проф. д-р М. Лозинський.

Українська жінка в кооперації.

(Стаття надіслана.)

„Благодати“, що як в рога обильності посипалися на український нарід в часах повозинної реакції, дали привід завзятим сусідам, на їх велику вітку думати, що ми остаточно мусимо капітулювати і зденационалізуватись. Ох, наче показалося, що всі атаки і драконіські переслідування були марними перед організованою силою народу. Вони не зломали ні його творчого духа, ні підприємицтва, ні єдності.

Гірка доля переконала нас, що лише наука, знання і спільна праця — це найпевніший шлях до визволення національного й особистого, т. є. шлях народнього побуту. Нема отже нічого дивного, що українська кооперація — консумційна і кредитова — швидким темпом вривається собі дорогу в найдавнішій закутні нашого краю, набирає певної ваги й розв'язує.

На полі української продукційно-промислової кооперації наша жіноцтво держить, покищо, провід своїх рухів. Воно вже організувало цілу низку промислових кооперативів, як в центрі краю у Львові, так і на провінції (Тернопіль, Бердичів, Коломия, Зборів і т. д.). В цих кооперативно-промислових закладах навчають теоретично і практично крою, шиття, моднасти, вишивання, гафтування, гачкування, плісування, мережкування, виробу штучних цвітів і ин. ручних робіт, так необхідних в житті жінки.

Хочемо на цьому місці сказати слово про нашу тернопільську жіночому кооперативу „Труд“, котра має тільки що наведені завдання і дає своїм ученицям практичне знання в обсягу крою, шиття і ручних робіт, як для потреб власних, так рівнож і можливість певного, сталого для себе заробітку, як сили фахової.

Жіноча кооператива „Труд“ у Тернополі заведена 10. грудня 1923 року; членів має 133 (висота

М. ГОЛУБЕЦЬ.

5)

Петро Холодний.

Три жінки, а кожна по своєму зареагувала на факт, що вбито їм їхнього любка. Він, той вбитий, що в сміливому перспективному скороченні простягся в усю глибину картини, любив їх трьох, усіх трьох обманював, конфлікт назрів до катастрофи і ось її фінал. Три жінки оточили тіло вбитого красуня. Одна білявка — заходиться від сліз, друга нахилилася до його губ, а третя чорнява, стоїть мов скаменіла з затиснутими устами й очима, в яких — важко сказати — що малюється: німий одчай чи леменше вимовна своєю мовчанкою радість, що конфлікт доведено до безвідкличного кінця... Це легенда, „сюжет“, чи зміст композиції — картини, для тих, кому потрібно цього пояснення. Але гляньмо на той нагальний розірваний вінок постатей, якого не в силі зеданти навіть група плачущих беріз на горизонті, й відчуємо в чому діло, без легенди. Сталося щось страшного своєю невідкличністю, зпоміж збитого копитами жита проглядають блакитні волоски і макіом процвітають кріваві плями, а чейже картина нас не лякає, не проймає морозом. Уявімо собі, що зробив би з цього „сюжету“ Ріппі, той сам, якого „Іван Грозний“ заставляв божеволіти глядачів. Чи йому відповів би той серпанково ніжний рисунок цілоти з невинною блакиттю літнього небосклону, свіжою зеленню беріз і тою певною блідо-золотою жита? І це, на мою думку, основна, індивідуальна прикмета, яка робить цю прекрасну картину твором українського духа. Послухайте української народньої пісні, що співає про трагедію розбитого серця, про місяць, що повинен зайти за хмару, коли зрадить милий, про ті сади, що не всі цвітуть, хоч весною розвиваються, а відчуєте, як дуже перейнята тим ширим золотом українського погідного серця композиція Холодного.

Про портрети Холодного можнаб написати монографію. Усі вони мальовані одною рукою і вичуті одним серцем, такі пропасти поміж ними, як поміж людьми. Ось генерал-хо-

рунжий Безручко, gloriosae divisionis ukrainensis praefectus — сильне виразом, монументально подумане погруддя військового начальника, що в слушний час, шаблею будував Україну, ось старий досвідчений генерал і військовий теоретик Юнаків, якого очі бачили так багато, морщини на лиці порисувалися так густо і глибоко, що немає вже катастрофи, якби його здавила, немає неможливості, якби здивувала цього розумного старця. А там живе й енергійне обличчя генерала Сінклера, легководушний профіль публіциста, самовдоволена усмішка універсального дипломата. Чи треба було портретного мистецтва, навіть в тому сугубо-реалістичному розумінні, яке дав Холодний в галерії портретів першої виставки „Гуртка“, колиб не було цього не менше індивідуального відношення артиста до кожного із своїх моделей, тої не змимо вирозумованої чи не гаряче вичуті тенденції — даги не приладкову відбитку фотографічної пластинки з поверхні людської голови, але синтези її нутра, тайну її думок і почувань? А це в першу чергу прикмета портретів Холодного, прикмета, яка могутні і розвивається від портрету до портрету.

Талановитою спробою відсвіження чарів старої української іконописі була маленька, але не менше чарівна картина Холодного: св. Зосим і Саватій.

В несповна рік після закриття першої виставки „Гуртка“, виповнений інтензивною організаційною працею, відкрито в травні 1923 р. другу виставку, на якій виступив Холодний з кількома портретами, двома ширше закросеними композиціями та великою кількістю етюдів.

Найбільш інтересний з портретів поясний портрет учениці артиста Ольшанської — Стефановичевої був свого рода обявленням в портретній творчості Холодного. В порівнянні з давнішими жіночими портретами нашого артиста, який з далеко крадіями успіхами малював досі рішучі в характері мужеські обличчя, цей портрет вражає фінезійністю техніки, яка дала артистові змогу підкреслити в ньому специфічно-жіночий елемент, що з лагідного обличчя „Джоконди“ аглядає до нас очима їдкими, м'якото й пестливою, однак не менше цінною й небезпечною.

Соняшним споминком давно минулих „добрих часів“ була його „Бабця“, що в квітні ліній часів Бідермаєра пливе стежкою поміж срібно-зеленими житами. Картиною, яка підкрислювала вперті шукання артиста за загубленою душею старої української культури, була на цій виставі ікона-композиція „Цариця Небесна“ (тепер є вона в Нац. Музеї), якої ритмічний рисунок знівелював уже живі дотепер в мейстерській творчості Холодного цінності виразу й кольориту. На цій композиції можна було наглядно переконалися, як Холодний пбводі, не спішучись, з флегмою працівника хемічної лабораторії, упевнено закріплюючи осигнення, йде своїм шляхом. Дійшовши до праджерел мистецької культури народу, пробившись крізь жаліє посторонніх, неорганізованих наверхівувань, Холодний викликає враження творця, який найштов уже ключ-закляття до брам таємного Самаю.

Третя з черги виставка „Гуртка“ улажена осінню 1924 р. була вже потакаючим проблиском цього типового для наших умов і настроїв солом'яного вогню, яке з такою силою освітлювало виставкові стіни першої з виставок. Стінка Холодного, що як і попередніх років не переставала бути „гвіздом“ виставки, тепер помітно поблідла. А були там два добрі портрети (п. В. Вічковської й Ю. Романчука) та чарівна, хоча й скромна в помислі ікона Богородиці. Одна з тих ікон Холодного, що зайвий раз доказувала, як глибоко вчувся артист в атмосферу, яка царить поміж землею й небом, еднаючи одно з другим. Портрети композиції по лінії виразу з помітним підвищенням краскової гами, пейзажі і цвітні етюди, як завжди чарівні, а навіть теплі. Однак все це не вносило в характеристику Холодного нічого нового так само, як низка його перцевих рисунків доказувала, що Холодний, навіть міняючи техніку і матеріал, не перестав бути собою. Доводилось жалкувати, що на виставці не найшовся мальований в 1924 р. портрет-пам'ятник полк. Д. Вітовського, який міг внести дещо життя і руху в тиху сьогорічну стінку Холодного.

(Продовження буде.)

уділу 1 долар). Перший рік існування пройшов під знаком пам'ятних левелісацій, вальоризацій і т. д., словом у боротьбі з фінансовими труднощами. В цей трудний період кооперативі прийшли з допільною допомогою наші заморські сестри і брати, котрі своїми доларовими уділами фактично здержали її упадок. За час існування кооперативу „Труд“ побрало у нас навуку крою і шиття понад 100 осіб, жінок і дівчат (міських і сільських). Робітню кооперативу обслуговувало 13 фахових сил.

Вступуючи в третій рік корисної праці, кооператива „Труд“ стоїть уже на твердому ґрунті, посильно й совісно виконує свої громадські обов'язки. Дирекція кооперативу з нового (1926) року значно побільшила продукцію своєї робітні і крім дамських і діточих убрів приступила до масового виробу деяких спеціальних річей, як для потреб краєвих, так і на експорт в Америку й Канаду.

Спеціальністю кооперат. „Труд“ у Тернополі є: 1) Дамська й діточа конфекція: плащі, костюми, сукні, блузки і т. д. від простих до найвибагливіших фасонів, після найновіших заграничних моделей. 2) Білизна: дамська, мужеська й діточа, повні шлюбні виправи. 3) Модиярство: Дамські й діточі капелюхи і шапочки, наймоперніших фасонів. 4) Церковні річі: фелони, стихирі, хоругви з національними мережками і стрічками, суконки під святі дари, подушки під євангелія, шалі, обруси на престол мережані золотом, сріблом, штучними каміннями і кораликами, вушники і т. д. 5) Історичні строї (важливі для аматорів нашої старовини й аматорських театральних гуртків: українські національно-історичні костюми мужеські й жіночі, як от: жупани, чумарки, байраки, горсетки, плахти, пояси і т. д. 6) Ручні роботи: готові вишивані мужеські й жіночі сорочки, як і окремі вишивки на сорочки. Вишивані рушники, скарпетки, дамські й діточі блузки і суконки цілі та самі вишивки. Стилеві українські вишивані та гафтовані краватки. Всі вишивки після найкращих мотивів Великої України (Полтавини і Київщини) та Гуцульщини. Мережки, гафти, плісування, гердані, сумочки, торбинки і т. д. 7) Штучні квітки: шовкові, батистові, оксамітні й паперові для прикраси церков і домів.

Від доброї волі українського громадянства, а в першій мірі жіноцтва, тут у краю і за океаном, буде залежати успіх і розвій однієї в цьому роді жіночої кооперативу „Труд“ в Тернополі.

Управителькою робітні й інструкторкою курсів крою, шиття і рукоділля є п. Олена Лісова емігрантка з Великої України.

Українське громадянство повинно зрозуміти вагу промислової жіночої кооперативу і піти за гаслом часу: „Свій до свого“ і „В єднанні сила“. Подібні жіночі кооперативи повинні оснуватися в найкоротшому часі у всіх осідках філій „Союзу Українок“.

Наші „руські“.

4 табору польсько-„руських“. — Комісарський конвентиклі. — „Програма“ польсько-„руських“. — Продажі народного майна.

„Панська ласка“ на бистрім коні іде — таке народня пословиця. Досвідчив цього на собі п. Іван Сас Лісовацький, недавній комісар „Нар. Дому“. Панська ласка бистро переїхала над ним до денного порядку, обласкавши тепер нового польського комісара п. Льва Черкавського, який з доручення вшех-поляків засів на „древне-руським“ стільці в „Нар. Дому“. Очевидно, така ласка не могла сплисти на нього безвідплатно. Правда, на недавню (13. квітня ц. р.) скликаному комісарському конвентиклі ново-

спачений комісар відмахувався від якихнебудь політичних зобов'язань в користь „благодітелів“, але настронений в останніх часах на опозиційну ноту „Рускій Голос“ де-що відмінно інтерпретує цю нібито відсутність зобов'язань.

Та перш усього зупинімся на конвентиклі. По словам „Русск. Голоса“ в конвентиклі взяло участь кількох провінціалів, „искусственых и слабо-ориентирующихся в неслухомъ (?!) комиссарскомъ вѣпросѣ“. Десяток „львовскихъ шкурниковъ“ і підібраний десяток „любопытныхъ“.

До цього то „собрания“ новий польський комісар виголосив промову „в кафе-шантанномъ тѣмѣ русско-польскимъ воляпикомъ, переконуючи найних, „что никакихъ обязательствъ полякамъ не давалъ, а обѣщаль только эндемъ сотрудничество на время выборовъ“. Ком. Л. Черкавський виступив проти існуючої „Русско-Народной Организаци“ і „Русского Нар. Объединения“ (пос. Серебреннікова) і — покликуючись на протекторат воеводи і визначних вшехполяків, взивав до заснування нової „руско-ої“ організації. Після „програмової“ промови Л. Черкавського, ще з подібнішою „програмою“ виступив відомий „старорускій“ інтелектуаліст авд. д-р Ал. Лісяк.

На „собранні“ кінено клич поставлення „польско-руско-ої“ щоденної й тижневої преси і — по запевненням „Русского Голоса“ рішено на ту ціль продати з майна „Нар. Дому“ три більші будинки у Львові. Для здійснення виносених постанов і переведення організації вибрано 5-ти членний організаційний комітет (комісарський „байрат“) в складі о. Жолкевського з Мацощина, о. Моншіловича з Куткура, О. Гукевича з Тернополя, студ. А. Хидяка і о. Гнатишака з Перемишлящини.

Очевидно, польско-русская чи серебренніково-русская організація — це справа „руських“ і Поляків. Зовсім природно, що — не надаючи їй більшого значіння — не думаємо витрачати на боротьбу із дрібними закамаркованими „організаціями“ більше енергії, як це конечно потрібно. На всякий випадок слід їх мати на приміті і поборювати, як продукт вшехпольської політики.

Важнішою в даній хвилі вважаємо о вістку про намірену польсько-руським комісаром продажу трьох будинків „Нар. Дому“ у Львові для видавання польсько-рускої преси. Вже від довшого часу ходять чутки про те, що новий комісар носить з думкою продаж великого комплексу будівель при вул. Зиблікевича (де тепер містяться СС, Василіянки) і одної з камениць при вул. Скарбківській. Майно „Нар. Дому“ є майном українського народу, і ніякі комісари чи „діятели“ не мають права його роздрапувати. Народня Організація Українців м. Львова та інші громадські чинники повинні в час занятися цією справою, поки вона ще не зайшла за далеко.

Бірка.

Америк. дол. 10'00 — 10'16, канад. дол. 9'85 — 9'90, чеськ. кор. 0'45'00 — 0'26'50, лев 0'3'00 — 0'3'50, франк фр. 0'30'00 — 0'31'00, фр. швейц. 1'70 — 1'75, англ. фунт 43'00 — 43'50.

Золото, 20 кор. 35'00 — 36'00, 20 франк. 32'50 — 33'00; 20 марк. 41'00 — 42'50; 10 руб. 45'00 — 46'00.

Срібло. Австр. кор. 0'72'00 — 0'76'00, 5 ав. кор. 3'80 — 4'00, флорени 1'90 — 2'00, рубл. 3'00 — 3'40, рубль дрібний сріблом 1'50 — 1'60.

Пашениця краєва з 1925 р. 36'00 — 38'00 жито галицьке з 1925 р. 24'90 — 25'50 яч. млин галицький бров. — до —, овес гал. 22'50 — 23'00.

АГРУМІНА природний цитриновий екстракт, застосує пічком Сміку цитрину, до чаю, лемоніади, калусту, боєнцу і т. п.

Дешеве, здорове, смачне, практичне. 1247а. Надайте у всіх складах 29—75 „Народної Торговлі“.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Соціалісти виступили з урядом. — Перед димісією Гншинського.

20. IV. на засіданні клубу ППС. пос. Марек здав звіт із переговорів у справі усталення екон. програми уряду. Після дискусії ухвалили резолюцію: Ц. Вик. Ком. ППС. відкидає програму мін. скарбу і ковал. уряду, як ворожу працюючій класі і поручає тов. міністрам виступити з уряду. Заразом висловлює їм за труди щире признання і подяку. В пол. мін. Барліцький і Земницький вручили през. мін. просьби димісії з умотивуванням. През. мін. Скинський поїхав до Бельведеру в інформаційних цілях і подав йому димісію соц. міністрів.

През. Войцеховський прийняв димісію мін. сусп. робіт Барліцького та мін. праці і сусп. опіки Земницького. Рівночасно поручив держ. підсекретареві Рибчинському керування мін. сусп. робіт, а держ. підсекретареві Янковському керування мін. праці і сусп. опіки.

Опісля прем. конферував із мін. військових справ ген. Желіговським і мін. скарбу Здзеховським. Вечером Скинський конферував у президенті ради мін. з пос. Хацінським, Хацінський у соймі заявив журналістам, що прем. Скинський рішився подати до димісії в середу на засіданні ради міністрів.

Пос. Хацінський заявив, що тепер можливі дві есентуальності: або партії вишукують шефа кабінету, цебто в особі прем'єра, або прийде до керми урядовий кабінет през. річипосполитої. У соймі, колах думають, що ця друга концепція більше можлива до здійснення.

За розв'язання сойму і сенату.

20. IV. на засіданні сойму поставлено внесення ХД. на зміну конституції, а саме уст. 26. Внеском дає вносять, щоби „сойм і сенат могли розв'язуватися на основі власної ухвали більшістю двох-третьох голосів при присутності законної половини послів згл. сенаторів. Колиб ухвалили це рішення сойм розв'язався би з самого права і відворотню. През. річипосполитої може розв'язати сойм і сенат відлучним письмом підписаним през. ради мін. Вибори відбуються до 90 днів від дня розв'язання сойму. Речення виборів визначиться або в ухвалі сойму згл. сенату або у відлучним письмі президента“. Внесення підписали члени клубу ХД, ЗЛН. і ННР., отже має воно передбачену кількість голосів 111, що є конечно для зголошення зміни конституції.

Італія проти анексії Бесарабії.

На нову інтервенцію Румунії в італійського уряду, заявив італійський уряд, що з огляду на добрі взаємини з РСР, мусить відкинути ратифікацію анексії Бесарабії Румунією.

Розправа проти вбийника Ліндого.

Слідство проти вбийника Ліндого, серґанта Тимельовського вже майже закінчене. Акт обвинувачення виготовлять у двох найближчих днях. Одначе розправа відбудеться в звичайному поступуванні перед військовим судом. Наглого суду не буде, хоч і в звичайному поступуванні грозить обвинуваченому кара смерті, коли вислід розправи виявить, що діяв із премедитацією.

НОВИНКИ.

— Почтові складища розсилаємо з найвищим числом, та просимо П. Т. передплатників негайно відновляти передплату, щоби не було перерви в

висилці часопису. Передплату належить прислати прямо до Адміністрації, яка на місяць травень 1926. випише 4'50 золотих.

— Конфіскація. Вчорашнє число „Піла“ спільно знов величезними білими плямами. Конфісковано в ньому більшу частку статті „Проказа“ (з 4 місяць) і одно місце в заголовку статті про Гребського як реформатора українського шкільництва. Ці 4-а конфіскація нашого органу в цьому роді.

— Заборона демонстрацій 1. травня. Адміністраційні власті в Варшаві одер, жали розпорядок мін-ства внутр. справ, який забороняє улаждувати дня 1. травня всілякі вуличні походи і збори під го. лами небом без спеціального дозволу. До зовсім будуть лише збори в закритих локалах.

— Скликання Сесії Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету. На одному з останніх засідань Великої Пресної ВУЦВК-у під проводом Петровського рішено скликати 3-тє Сесію ВУЦВК-у на день 17. травня ц. р. Для сесії прийнято такий порядок: 1) чергові господарські задання, 2) реферат Народного Комісара Фінансів про зміни в державному бюджеті України, про місцевий бюджет, про єдиний сільсько-господарський податок, 3) реферат Наркома земельних справ про виконання праці в ділянці землеустрою і про передачу лісів селянству, 4) План відбудови цукрового промислу, 5) реферат Наркома торгівлі про стан споживчої кооперативу на Україні, 6) кодекс законів про родину, шлюбні, акти громадянського стану, 7) Підсумки переробки Рад у 1925—26 р., 8) затвердження законів, ухвалених урядом і біжучі справи.

— Українська мова на залізницях України. Останніми часами проходить на українських залізницях живий український рух. Всі назви станцій і всі написи на станіях є у двох мовах: українській і російській. Також у двох мовах українській і російській переробляють усі написи на вагонах, що курсують на території УСРР. Всі написи на вагонах, що вказують напрям їзди будуть тільки на українській мові, якщо ті вагони не виходять поза територію України, натомість такіж написи будуть виключно на російській мові, якщо вони їдуть поза межі УСРР. Проїзні білети, квитки і інші подорожні записки документи друкуються на двох мовах українській і російській якщо останні станції їзди положені поза межами України. Тоді пасажирів дистанції будуть друкувати виключно на російській мові. Всікі квитки пасажирів, акти про дарові проїзди будуть друковані також на двох мовах. Телеграми між станіями на території УСРР. можуть бути на двох мовах: українській і російській.

— Культурно-освітні установи по селах на Україні. На протві двох останніх літ число культурно-освітніх установ по селах зросло з 3,155 до 9,600. На те число складається 2,700 сільських будинків і 6,888 читальн. Недавно розіслана центральна управа сільських будинків по українських селах до бібліотек 700,000 книжок усього змісту. Пересічно на кожний сільський будинок випадає 625 книжок. Робітничі клуби є на Україні 870. Вони обслуговують заледнь 20 відсотків усього робітництва.

— Українська Академія Наук і Японія. Хемічний факультет Токійського Університету в Японії надіслав до Української Академії Наук свої наукові видання з проханням обмінюватися з ними виданнями.

— Мінофікація села на Україні. Конфікація села поступає на Україну значно вперед. Кінолі аппарати доставляє для сіл Всеукраїнська Фотоіндустрія. Крім того закуплено недавно у Франції 600 апаратів. Їх теж мають розмістити по селах. Дотепер усталено їх по селах уже 200. Число сіл, що розпоряджаються апаратами кіномашинами вже до 720. Переважно в кожну округу призначено 10—15 апаратів, що будуть розміщені по селах. За випозичувальні фільми для сіл встановлено незначну оплату.

— Нова фабрика в Київі. В Київі приступляють до будови нової фабрики. Буде на перша й одинока на Україні фабрика фотографічних пластинок. Крім тих останніх фабрика буде виробляти також рентгенівські пластинки, яких недостатку відчували тепер дуже болючо всі рентгенівські кабінети. Фабрику будуть по найновішим вимогам техніки.

— Найкраща посада в Польщі є посада кота. Так бодай виходило б з інформацій бруковий львівської польської преси, яка каже, що є він контрактним урядовцем і одержує плату четверторанній державного урядовця, а крім цього коштує подорожі і т. д. „дістє“. За кожне виконання функції поповнення одержує 60 зол. Мале він, кажуть, 31 літ і є скінченним студентом мелішани. Називається офіційно „Мацевський“, бо дійсного прізвища нікому не вгадують.

— З темної хроніки. Мешканці Стрия матимуть цікавий матеріал до розмов. Перед судом стане чудодійний Юлія Гучинська, яка „прогоняла чорта“ з селянства з Волани, Олексія Івануса. Ходив селянин до неї кілька разів, а за кожним разом мусів за штукарства „чарівниці“ платити більше грошей: 6 зол., 50 зол.

100 зол. Гучинська навіть казала себе нейти до Іванусової хати, там почувала, казала собі дати на дорогу когуту, кореш баранолі та піквірія жита. За все не записала йому жодних лік, який поміг йому... прозріти і звернутись до лікарів, якому оповів усі пригоди своєї „чортівської педуті“.

— **З міської хроніки.** Голубар Вовчук розпарившись з жінкою, почав її бити прилюдно на Краківській площі, а коли в це змішалися два поліцаї, побив і їх, відібравши їм револьвери. Щойно 8 поліцаїв дало йому раду. Не диво, що з таким атлетом не може нічого вдіяти жінка. — Львівський адвокат Гжешичський, що сидить у в'язниці за ошукування, виявив неабиякий талант і там. Не маючи ні кодексу, ні бюрка, почав вести у в'язниці між товаришами недовіди адвокатуську канцелярію, приготувавши їм різні жалоби, відписки та сувої заяви. Пробував навіть робити торговельні трансакції, але поппа на таких самих хитрунів як він сам, які обіцяють собі золоті голи, а в кишені мають діри.

— **Бандитизм.** Трох бандітів напало у Львові вночі на вул. Стебницький (Замарстинів) на робітника Івана Корана та вбили його. Поліція сподіється знайти злочинців.

— **Ціни на книжки.** Недавно переказали ми звістку про купно на літній копії біблії Гутенберга американським мільйонером колекціонером д-ром Розенбахом з Філадельфії за 106.000 доларів. Тепер цей примірник відкупила філантропка Гарнес за 120.000 дол. і подарувала його до бібліотеки одного з університетів. Майже одночасно в Лондоні продали рукопис з 12 глав повісті Томаса Гарді за 1.500 фунтів. „Таймс“ каже, що ціна за біблію є найвища, яку заплатили досі за стару книжку, а ціна за рукопис Гарді найвища за книжку живописника. Український інтелігент, який поліс завіди замість книжки виготувати ці гроші на п'яно, починає здивований головою і називає аматорів книжок шовайменами чудаками.

— **Творцві міжнародної мови** пр. Заменгофіві поставили в Варшаві пам'ятник есперантисту всього світу.

— **Катастрофи.** В Японії великі пожежі міста під м. Кобо. — На гаванських островах вибух вулкану Мануа-Льва і загинув 15 осіб. — Два літаки впали нещасливо: один італійський, на аеродромі в Цеттхоле, збивши летунів та пасажирів, і другий данський, біля Копенгагена, з таким самим сумним вислідком.

— **По широкому світі.** Турецький вояк проголосив мобілізацію шість наймоладших річків резерву. — Китайські генерали, що заволоділи Пекіном домагались відкликання радянського посла Карахана за комуністичну агітацію, погрожуючи арештом. — У Пекіні почувається голод. — Голова міжнародної торговельної палати д-р Ліф, з генеральним секретарем Делан (з Парижа) вихали до середньої Європи для дослідів над економічними умовами. — В околицях Білгороду відчувли сильне підземне потрясіння. — Президент грецької республіки Пангальос проголосив амністію для всіх міністрів засланих за змову на острів Санторині.

— **З театру.** Прем'єра п'єси Я. Мамонтова „Над безоднею“, яка являється найкращим оригінальним твором в нашій драматичній літературі сучасної доби, відбулась в п'ятницю 23. п. м. П-ні С. Федоренко матиме нагоду вижити увесь свій артистичний хист у трудній, скомплікованій ролі Марини. Песа ця вимагає надзвичайно акустичної саги і дуже доброго обладнання сцени, тож дирекція винайняла на цю виставу театр „Багатеї“ (вул. Рейтана). Більш можна замовляти відтепер в Союзному Базарі.

— **З кіно.** У кін. „Лев“ іде фільм з відомого роману Кошарського „Хата за селом“ (Піганка Аза). — У кін. „Коперник“ і „Марусенька“ почалась вистава п'єси „Венера з Монікартру“ в 8 діях, з Лією Мара, Ольгою Чеховою і Яном Тревором у головних ролях.

— **Україніа.** В „Прагер Прессе“ з 17. п. м. поміщена нотатка п. з. „Шенчако в болгарській літературі“. В літер. додатку того самого органу з 18. п. м. надходимо замітку про участь України в міжнародному конгресі бібліофілів і бібліотекарів у Празі.

— § 19. На основі § 19 п. з. прошу помістити отсе спростування: В 65 ч. „Діла“ з дня 25. IV. 1926 є допис, що підписався до моєї особи, а іменом: „Маленький запит до львівської консисторії“. Цей ділий допис є неправдивий і оснований лише на особистих претензіях. Неправдою є, неважко я не викупив поліс товариства „Дністер“ на обезпечення церкви і не заплатив (430 зол.), а правдою є, що поліс викуплено і надано всьому товариству „Дністер“. Неправдою є, що обезпечення церкви вероїшло до ПДЗО, а правдою є, що ПДЗО хотіло в себе обезпечити церкву і всі парохіальні будинки, однак по довгий полеміці обезпечення залишилось в тов. „Дністер“. Неправдою є, що з моєї причини 50 поліс звернено тов. „Дністер“ до сторни, а правдою є, що звернено 50 поліс заздалегідь.

недоблести агітції і неправдою є, що священство боює від мене, а правдою є, що духовенство дуже радо зі мною перебуває, чого доказом день 7. IV. 1926, коли то було у мене в дома б священників. Неправдою є, що я отримав службу латинниками, а правдою є, що однією моєю служницею є гр.-кат. — Тучня, для 15. квітня 1926. — о. Зенон Шимкевич.

— **Спростування чи пояснення?** Ви сокопол. пане Редакторе! Відносно до статті поміщеної в „Ділі“ з дня 11. п. з. ч. 79 (10754) під заголовком: „Наші руські“ колись і тепер. Політична метушня, прошу на основі § 19. прес. закона помістити в шан. часописі отсе спростування: Неправдою є, щоби: „на днях в Обществі Качковського відбулася така конференція „русских“, а взагалі в ній участі не лише „хитців“ з під стигу Лісочовського і Черкаського, але й д-ра М. Глушківського“. Натомість правдою є, що я, як голова товариства ім. Качковського, маюючи тогож товариства на ніяку конференцію, а також і на конференцію Руських не відступав, ані в цьому місці, ані взагалі, від коли уряд голови Товариства виконує, проте і сам я ось у якій конференції участі брати не міг. Прошу припинити слова палливої пошани, з якою й пишуть д-р Маріан Глушківський, предсідник товариства ім. М. Качковського. — Від Редакції: Спростування п. д-ра Глушківського має на меті вказати, що конференція „русских“ не відбулася в помещанні (в канцелярії) „Общ. Качковського“, яке — як Товариство освітнє — не займається політичними справами. Згадуючи про відбуту конференцію, не підкреслювали ми того, що простувє п. д-р Глушківський, а з слова: „в „Общ. Качковського“ вкладали ми ширше розуміння, се-то в будинку, що є власністю того „общества“.

Посвячення новозбудованої СТЕПЕНИЦІ на площі „С-Б“

відбудеться в неділю, дня 25. IV. п. р. о год. 11:30 перед пол., на яке запрошується усе громадянство м. Львова. — ВИДІЛ. 1—2

Дописи.

Чортків. (Проти учителя Українця). Шкільний інспектор Бутковський старається різними способами усунути всіх українських учителів з повіту. Робить він це або шляхом редукції або шляхом нічим неоправданих дисциплінарних. Колиж хоче позбутися сталого учителя, то так довго збирає різні матеріали, так довго велить шпівкувати свою жертву, поки не збере їх настільки, щоб могти його як уже не зовсім позбавити хліба, то принаймні позбутися з повіту. Останню методи примінив він просто зрештою до сталого учителя в Мухавці чортківського повіту, п. Степана Маркевича, якого після розпани перед дисциплінарним урядом, зложивши, розуміється, з самих Поляків, засуджено на перенесення з чортківського повіту до місьцевости, яку йому визначить міністерство освіти у Варшаві. Справа п. Маркевича настільки знаменна й цікава, що ми спинимося на ній докладніше. Учителя п. Ст. Маркевич мав посаду сталого учителя в 3-кл. школі в Мухавці від 1. листопада 1921, куди прийшов з Божикова в підгаєцькому повіті. Спочатку не підпошло проти нього ніяких заміт, але з хвилею, як Поляки забажали усунути в селі польську експоновану школу для дітей кількох латинників, треба було українського учителя вигнати. І поспішали доноси за доносом (учитель Станіслав Книшановський, Леон Обельський і знайний душехвот кс. Людвік Дембський), в яких „доказувалося“ інспекторові, що учит. Маркевич ширить у селі опір проти польської школи, намовляє до її бойкоту і т. п. Колиж в 1924 р. польську експонувачулучше з українською школою в одній школі з польською мовою навчання, польські можновладці рішили зробити з управлінням школи українцем короткий процес: інспектор, без перевірки доносів, кинув на нього дисциплінарку і завісив його в урочистій (4. грудня 1924). Протест Маркевича міністерство освіти, розуміється відкинуло. За те дисциплінарний уряд при повіт. шк. раді в Чорткові розбрав справу Маркевича аж на трьох засіданнях, на яких оборонця виступали д-р А. Горбачевський і д-р М. Видрак. Ціла розправа пиявила одно, а саме сяткування в дні 17. травня 1924. р. школою в Мухавці роковим знесення пацієнтів і неоголошення аж слід початку шк. р. 1924/25. І за ці „процеси“ засуджено п. Маркевича на перенесення на інше службове місце, яке визначить міністерство освіти, розуміється, без звороту коштів перенесення. Інших „злочинів“ (а було їх в акті обвинувачення аж 12, м. з. і таких, як „піддержування 8 учених римо-кат. образів, що не хотіли ходити на римо-кат. релігію“) п. Маркевичу не тільки не доказано, але взагалі — виявилось, що це були значайні наклепи. А все таки українське село позбавлено

Українського учителя, бо проти подального висше присуду нема ніякого відклику. Ось так польські можновладці господарять на нашій землі, добравляючись до українського учительства вже навіть поголовно.

Зі спорту.

Біг напростечь.

Для 18. квітня п. р. відбувся у Львові другий міжклубовий біг напростечь на віддалення 3 км. і 2 км., улаштований легкоатлет. секцією спорт. т-ва „Україна“. До бігу зголосилося 32 учасників з усіх львівських українських спортових товариств, яких поділено на дві групи: старших і молодших. Для старших траси 3 км., для молодших 2 км.

Траси бігу 3 км.: Площа С.-Батка, через стрийську розв'язку в напрямі стрийського городку, полем біля сп. т-ва „Погонь“, перебігаючи дорогою — до електричної, довбжкою через „Східні Торгі“, до парку Кілійського, вулицею Стойської до площі С.-Батка. Точка в 10:30 год. розпочалися змагання.

З початку учасники держаться разом. Біжать спокійно, весело. Цей великий гурток різномовних красок гонів у проміннях весняного сонця робив приємне враження. Але вже неблизько (до 1000 до 1.100 метрів) цей гурток розбивається і тягаться вже гусаківато. Проводить його Жарський І., висувуючись на 40—50 метрів наперед. Це зусилля додало учасникам більшої шкороости, руху, енергії, але за те Жарському — непередбачену кінцеву нещадку. За ним біжать: Климко (найбільший протипані Ж.), Барусевич І., Кордуба, Козоль, Вілик. Між ними ведеться грізача боротьба за першество. Положення поміжно змінюється щойно 500—50 метрів перед метою. Барусевич І. (відомий український спортсмен, найкращий воротар копаного м'яча у Львові), що дотепер біг рівномірно, без напруження, випадає нагло з четвертого місця, відбігає кілька кроків від Климка й поважно загрожує Жарському. Між ними ведеться завзята боротьба. На 300 метр. перед метою першество одержує Барусевич. Жарський намагається вирівнати старенс, але вже не може. Простір віддалення за великий.

Перший до мети прибігає Барусевич І. в часі 11' 45" (3 км.), другий Жарський І. 30 метр. за першим, третій Климко трохи метр за другим, четвертий Кордуба, п'ятий Мухомович І. два метр за четвертим, шестий Семичина (в дуже добрій формі). Трох учасників у половині траси відступило. Решта прибула також в добрій формі.

Барусевич у цих змаганнях показав гарну тактику, витривалість та орієнтацію. При пильній і систематичній праці зможе досягнути гарні висліди в бігах.

Біг для молодших на віддалення 2 км. відбувся також добре. Перше місце дістав Барусевич І. в часі 10' 46" (2 км.), друге Когут, третє Кубішин, четверте Качала, п'єте Савка. Більша частина учасників — члени „України“. Організація бігу була добра. Значити треба акції, що ідея українського спорту поширюється незначайно гарно, передовсім в колах гімназійної і ремісничої молоді.

К. Муло-ник.

Відозви й комунікати.

Комунікат Головного Комітету для вшанування 16-ліття смерті Івана Франка.

- 1) З початком лютого ц. р. після впади делегатів поодиноких просвітних, культурних і добродійних установ вішено приступити до оснування Комітету для вшанування 10-ліття смерті Івана Франка.
- 2) У склад Комітету увійшло 38 організацій просвітних, культурних і добродійних. Президія Комітету: М. Галушинський як голова, І. Огієнко і д-р К. Студинський як заступники, В. Мудрий як секретар, І. Стронський як скарбник. Провірочна комісія: О. Терлецький, І. Філіппович і д-р Е. Вурачівський. Комісія святочного

Білі і червоні вина в оригінальних фляшках і бочках на складі. 1599

Склад на Польщу: Львів, Синстуська ч. 8.

обходу: І. Огієнко, д-р Ст. Любчанський, В. Барнінський, М. Драган, д-р М. Рухнінський, С. Гуляло. Комісія бухгалтерської: д-р К. Студинський, І. К. Мудрак, І. В. Топал, П. Холодний, Балашівський, д-р С. Шухевич, М. Колінок.

3) Комітет, президія й обі комісії бухгалтерської 10 засідань.

4) Редакція вибору творів І. Франка й написання життєпису віддалю п. М. Вонякович.

5) Проект пам'ятника доручено до виготовлення арт. І. Трушові.

6) Святочні картки до малювання на вікна виготовить арт. Р. Лісовський.

7) Ухвалено відозву до громадськості в справі 10-ліття смерті Франка.

8) Всі грошові послухи і кошти концерті, зборів, пожертвувань тощо пересилати на адресу Центробанку, Львів, Ринок 10/II, на підписку книжочку „1916“.

9) З усіма запитаннями й інформаціями, доносимами в справі святочних обходів, зокрок тощо звертатися на адресу Комітету (Львів, Ринок 10/II, Т-во „Просвіта“).

У Львові, дня 21. квітня 1926.

За Комітет:

М. Галушинський голова. В. Мудрий секретар.

Посмертна згадка.

Теодора з Зафійовських Пісичів, вдова по о. Кипріяніні парохів Котушів, упокоїлася в Болі 8. квітня 1926 в 86-літній у свого життя о. Т. Писича проживши 77 літ. Жінка високої честі, снідома патріотка, що до посидівки жила живо інтересувалася народним життям, тип жінки священниці у найкращій замітці. Зі ширим жалем численне духовенство і много народа віддало її покійну преслику і відправдило на вічний спочинок. Вічна її пам'ять. 1595 1—1

ОПОВІСТКИ.

Публічний викилад д-ра Максима Музики „Про бактерії“ відбудеться в п'ятницю дня 25. квітня ц. р. о год. 6. вечору в бібліотеці „Просвіти“, Ринок 10. II. на верх, через галерею. Вступ на викилад вільний. 1600 1—1

Дрібні оголошення.

НОВИЙ, мурований млин моторовий, нальцевий, господарчий о 6 складах, мотор Дісла, з мешкальним домом, городом, в урожайній околині, замовний, док коли 20 сіл, на продаж за 17.500 доларів. Зголошення до Адміністрації „Піла“ від „Млин“. 1595 1—3

МІД бжальний, лінійний від гарантію в 5 кілевих пушках 12 зол. 10 кілевих 23 зол. за голику при замовленні 50 сол. дешенше. Опаковано і оплачено касицею на бажання Ячинської і С-жа Горозини п. Коліпа. 1596 1—3

УЧИТЕЛЬ виділовий (II групи) 50 ст. приймає посаду учительську, організаційну, торговельну або банкову в Галичині або на Волині. Зголошення до Адміністрації під „Група II“. 1597 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відповідає.

До провінційальних відділів Т-ва „ПРО СВИТА“. Учителка крою і шиття з умісною віденською академією і довголітньою практикою може на жадані прови 1592 а дати краєвський курс. 1—1

Перша Академія крою і шиття Павлини Штогрин Станіславів, вул. 3. Мал ч. 32.

Важне на Великодні Свята

Звідомяю отсім П. Т. Публику що я відкрию у Львові при вулиці Синстуській 8.

багато заосмотренний СКАД РУМУНСЬКИХ ВИН

найліпших і найшляхотніших родів. Достарчас їх по приступних цінах і іменно від зол. 3'50 за фляшку.

Білі і червоні вина в оригінальних фляшках і бочках на складі.

Carol M. Pascal Букарешт.

Склад на Польщу: Львів, Синстуська ч. 8.

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.
—
ціна
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.**

Французський та англійський уряд не знають до нині, яке становище зайняти супроти переговорів Німеччини з СРСР, про спільний гарантійний пакт. Інформації про хід цих переговорів є такі загальні, що під них можна підложити різний зміст. Англійська офіційна думка розділена у поглядях щодо шкідливості можливого німецько-радянського пакту. Є навіть голоси, що

П Р І Р В А.

Якраз у п'ять місяців після створення калікуногого коаліційно-парламентарного уряду (20. листопада 1925 — 20. квітня 1926) той уряд перестав існувати. А колиб навіть після виходу з коаліції — якщо можна так висловитися — задержав аладу в своїх руках каловбо-ватий коаліційний уряд, то він навіть формально не був би коаліційним, а ледве чи був би урядом в позитивному значінні.

Коаліційний, вшекпольсько-п'я-стівсько-пепесівський уряд з до-датком всіх тих християнських і не-християнських „демократій“ був останньою спробою нормалі-зації державно-польської машини, був останньою ставкою на виграну серед безнастанних про-кордонний, серед все зростаючого банкрутства в ділянці політичного й суспільного будівництва, цей уряд був останнім рятунком серед шалючих бурнів анархії. З моментом ліквідації кульгаючої ко-аліції повстає прірва. І то по-встає вона тоді, коли по словам визволеньського посла А. Ануша, б. державного комісара на м. Вар-шаву — громадянство, розуміється — польське, тратить віру у вар-гість держави, в здатність усовер-шення державного ладу.

Львівський пресовий прокуратор не любить критики існуючого ре-жіму, особливо не любить її в українській пресі, на що вказує між іншим конфіскація наскрізь об'єктивної нашої статті „Проказа“. Тому то, сповнюючи наше завдан-ня, мусимо для відтворення хоч округів дійсності заповнитися ма-люнком польських відносин зі статті нос. Ануша під написом: „Там, де кінчиться держа-ва“. („Кур. Поранни“, ч. 104 з 16. ч. м.):

„З неминучістю засудження (атасей-сбв) наближуємося до тієї точки, де кін-читься держава, а починається анархія, розстріл й упадок. Вдеркання державно-го існування вимагає безнастанної праці і жертв. Ніхто не зміг андобути з громадянства стільки праці і жертв, скільки вимагає вдеркання держави, якщо громадянство втратило віру у вартість

держави та в завітність усовершення дер-жавного устрою в напрямі правозости, що відповідає загальному почуттю права і справедливості. Практика нашого дер-жавного життя систематично руйнує віру в силу права і майже на кожному кроці образує почуття справедливості пин-роких верств народу. Народні маси легко погодяться з важкою до усунення нерівності громадян під мастковим о-глядом, якщо право-політичні відно-сини в державі утверджують їх в пе-ресвідченні, що всі є рівні перед правом. На такому пересвідченні ґрунтуються привабливі горизонт до власної держави, а ніяка держава в нинішніх часах не всто-їться перед напором деструктивних сил, коли те привабливе буде ослаблене і бурею фактами безправства, некараль-ності, надужиття, всемісних протекцій, коруп-ції урядів, що заслонюють інтереси ба-гатих і всемогутніх з кризною бідних і не-закожних“.

На те автор приводить факти та ілюструє свої загальні уваги спра-вою відомого Ю. Гломбінського і справою застріленого Ліндоґа. В останніх днях до тих двох справ, як подає польська преса, прихо-дять ще неясні справи з підприєм-чивою господарки генералів Розва-довського і Галлера.

Отже в площині правозости, спра-ведливості і розуміння громадських інтересів утворюється величезна прірва. Моральний розклад верхів, і реакція низів серед загальної паз-перизації, безробіття й економічно-го побоєвища витворює загальному моральну недугу громадянства.

Очевидно, моральна прірва, а радше загни суспільної етики і пра-вової безсилля чи його атрофія штовхають суспільність на шлях постійного розкладу, доводять до розпучливих кроків, викликають стан невпевності і перманентної кри-зи. Всі спроби і проекти направи громадянських відносин є тільки не-шкідливими проектами і більш ні-чим.

Розрив правительственої коалі-ції витворив спершу щілину, а зго-дом прірву в одноцілому польському таборі. Коли до того додати, що від перших хвилин реституції Польщі і загарбання національно чужих територій існує глибока прір-ва між Поляками і непольськими народами сучасної Польщі, то стан

кризи ще збільшиться і поглибиться. Розвал правительственої коалі-ції не є звичайною кризою уряду. Не є це й криза парламентаризму, тільки криза польської державно-сти.

Прірва, що повстала у висліді розвалу коаліції, розділює під на-ціонально-політичним оглядом гро-мадян сучасної Польщі на два та-бори: пануючих і опанованих, По-ляків і непольські народи. Така сама прірва заіснувала й під со-ціальною оглядом, де з одного бо-ку стоять визискувачі, а з другого визискувані.

Зовсім природно, що де далі — та подвійна прірва не звужується, тільки поширюється та стає непе-рехідною навіть під формальним оглядом. Здатність сучасного поль-ського покоління упразднити собою, не говорячи вже про „чужоплемін-ців“, заломилася на внутрішньому фронті. Віра польських державців в себе самих — потахла, все мар-кована сила — розвіється в на-електризованій духоті, що віщує бурю.

В таких умовах нам треба не лише бистро слідкувати за подіями, але й нам треба єднання, спільної думки, спільного діла. Країна поря-закінута гурткову дрібничковість, партійну софістерию і хлопчацьку докучливість, а усвідомити собі важливість моменту і старатися створити суцільну силу, щоб нами не скотили одні і другі закидувати своєї власної прірви. В повітрі чу-ється нагромадження електрики, чується задуха, всі знаки на землі вказують на якийсь зрив. Розбиті, неорбеднані, неспілені в одноцілому національному фронті зі стану ек-спериментального об'єкту легко мо-жемо стати жертвним козлом серед зближуючоїся бурі і хурто-вини.

Безнастанно звиваємо до ство-рення одноцілого національного фронту. Звиваємо до нього й те-пер всіх людей доброї волі, всіх громадян з почуттям відповідаль-ності, всіх синів нашої землі. Коли наш голос буде й далі голосом в пустині, то відповідальність за це перед народом і історією нехай спаде на записаних партійних egoїстів і сектантів.

Circulus vitiosus.

Відгуки скандальних зловживань у „Банк-у Рольн-ім“.

Коли переглядати польську пре-су, то в ній аж роїться від різних польських скандалів: крадіжжй і зловживань, підкупства й хабарни-цтва, марнотратства й легкомудно-сти — а все на шкоду польського

скарбу й польської держави. Ми не в силі нотувати всіх тих скан-далів історії, бо інакше не ста-лоб у нас місця на що інше — так сильно здеправоване нинішнє життя в Польщі. Всеж таки час до часу причуєш й ми подати на-шим читачам один-другий образ з ославленої польської господарки. Сьогодні знаємо коротко іста-рію скандальних зловживань у „Банк-у Рольн-ім“.

Цей скандал, чи просто такі ко-рупції полягали в тому, що за-огодою дирекції цього банку про-дано особі, яка не мала ніяких грошей, маєток Стш-ельце, на яко-му була цукроварня, ліси, залізно-дорожня вітка і т. д. за суму кіль-ка разів нижчу, як би можна було дістати при продажі цього маєтку на ліцитації. Таких чимом ска-ро держави потерпіла значні стра-ти. При тому були очевидні й недо-зволені бюрові маніпуляції. Цікаво в тому ще й те, що коли голова надзірної ради банку Тома Віль-конський, побачив зловживання ди-рекції і домагався переведення ре-візії актів продажі, то надзирна ра-да, зложена з представників „Па-ста“, старалася всіми силами недо-пустити до викриття тих зловжи-вань. Таку саму позицію заняли дирекція банку і — що найваж-ше! — міністр рільництва Радван, що хотіли за всяку ціну це зло-чинне ошуканство заглушувати.

Як в усіх подібних аферах, так і тут прийшло до того, що міні-стр скарбу в порозумінні з міні-стром рільництва відкликав го-лову надзірної ради банку Віль-конського, розуміється, тільки то-му, що він важився виступити про-ти політичної корупції. Зовсім та-само, як у відомій корупційній па-намі в ПКО, де усунено зі служби того урядовця, що подав до преси інформацію про зловдійську госпо-дарку свого шефа Ліндоґа на шко-ду держави. Розуміється, ціла на-зірна рада „Банку Рольн-ого“ враз з дирекцією, зробивши свідомо зловживань на суму майже одного міліона золотих на шкоду держав-ного скарбу, сидить собі досі най-спокійніше в світі на своїх стано-вищах, бо має піддержку впливо-вих політичних кол. Справжній cir-culus vitiosus!

Щу ту корупційну аферу в „Бан-к-у Рольн-ім“ розбиратиме небаж-ком адміністративний трибунал, пе-ред який вніс жалобу на міністра скарбу Вільконський. Він видав у цій справі ще й „отвертий лист“, в якому представляє господарку в „Банк-у Рольн-ім“ і ролю міністра рільництва Радвана в тушуванні зловживань у цій інституції. Віль-конський кінчить свій лист, опублі-

треба би противаги для цих пере-говорів порозумітися Англії просто з СРСР, обіцявши ревізію Версай-ського договору. Інші кажуть, що треба би Німеччині заявити без о-биняків, що її союз з СРСР, зачи-нає її вступ до Ліги Націй. Вся дискусія на тему суперечності на-мірів Німеччини супроти СРСР і Ліги Націй зводиться до 16-тої статті пакту Ліги Націй, яка озна-чує засоби ділання накладені як

обовязок на членів пакту, на випа-док воєнного виступу якоїсь дер-жави. Французька преса висловлює думку, що пакт Німеччини з СРСР був би явним порушенням цієї стат-ті. Д-р Бенеш уважав своїм обо-вязком не в імені Чехословаччини та Польщі, але як член Ліги На-цій сформулювати юридичні уваги щодо можливого конфлікту на най-ближчій сесії Ліги Націй.

М. ГОЛУБЕЦЬ.

Петро Холодний.

Малося вражіння, що загальна криза і пе-ревтома в боротьбі з життєвими неагодицинами, яка так ярко зазначила себе в житті „Гуртка“ та його виставці, уділилася й тому зрівноваже-ному й послідовному майстрові. Одначе це вра-жіння було викликане випадковим складом обставин. Незазначена на виставці дійсність ствердила щось зовсім противне. Бо власне в тому тяжкому і слідуєчому по ньому році Холодний творив з неменшою інтензивністю і успішністю, як і перед тим. Те, чим Холод-ний зв'язав себе з мистецькою культурою Га-личчини, чим зрісся з нею й раз на все вписав своє ім'я в її історію, далеко не покривалося з експонатами трьох, а краще кажучи чотирьох мистецьких виставок, уладжених у Львові в рр. 1921—1924.

Бо коли для спеціального розгляду поли-шимо його інтензивну й широку діяльність як довголітнього голови „Гуртка Діахів Україн-ського Мистецтва“, коли піджемо на резуль-тати його мистецько-педагогічної роботи (з під його руки вийшла Ольшанська-Стефановичева), то на цьому місці мусимо зазначити низку тих майстерських праць Холодного, які не могли по-пасти на виставки. Одною з перших була уміля-а мистецька обробка ікон стараваниць-

кої Богородиці, яка дозволила артистові втопитися в глибинах протонародної містики. Пам'ятник своєму мистецькому талантові, архе-ольогічній ерудиції та технічній справності по-ставив Холодний своїми фресковими ма-льовинами на фасаді св. Миколаївської церкви у Львові. Доказом його великої куль-турності і рідкої спромоги вжитися в чужий світ форм остане обнова мальовня іконописця Качмарського на фасаді Василіянської церкви св. Онуфрія. Врешті найімпозантнішим вкладом в мистецьку скарбницю українського Львова є ікони, виконані Холодним для Сча-ропигійської Успенської церкви — „Серце Ісусове“ та „Св. Володимир і Йоса-фат“ в її бокових вітарях. Для тієїж церкви усяченої споконвічною традицією боротьби за права „віри і нації руської“ запроєктував Хо-лодний три вітражі, які викликали однодушний оклик захоплення в колах людей, близьких до мистецтва. Для характеристики цього одно-душного захоплення можемо навести голос сві-домого справ чужинця, який в листі до арги-ста пише:

„Оглядаючи щоденно проекти на вітражі, компоновані Вп. п. професором, не можемо не висловити нашого захоплення над простотою композиції і прямо майстерським рисунком. Уявляючи собі, як повинні виглядати ці вітражі в натурі, сміємо твердити, що виглядають величаво. Пригадуючи собі з минулорічної па-рижської виставки численні вітражові компо-

зиції, можемо сказати, що Ваші проекти сто-ять на тому рівні, що лагранічні, які відзначаю високими нагородами“.

Успенська церква у Львові, перла релігій-сової архітектури Сх. Європи, яка докинй ба-реже в своїй внутрішній зшитені й розпорощені часом останки творчості — Сеньковичів, По-трахнівців і Дзвинських, здобуваючи для своєї мистецької скарбниці твори Холодного, тим самим являється наче наглядною галереєю і доказом живучості українського мистецтва тут на непригоному ґрунті Львогоріда. А ще не слід забувати й цього, що на вчислених тра-рах не покінчилися праця Холодного для за-личення Успенської церкви — так само, як не для Успенської церкви виключно потрудився цей винятково талановитий, культурний і ві-новажаений артист, якого доля примусила сити-кувати 30-ті роки вчині своїй урод на „нашій, не своїй землі“, далеко від свого лютого Переяслава і не менше дорогого Києва, в якому, здавалося, мало пройти все життя і мистецька творчість Холодного.

Кінчаючи цей принагідний огляд творчості Петра Холодного, не вважаю зайвим навести кілька витків з його дискусій з мною, які допоможуть нам ближче познайомитися з цєю небуденною мистецькою індивіду-льністю.

(Довідочник Буга)

Так само жовпоча, пидца Покутянки зі Снятинщини не може обійтись без горбатки, а Буковинки з долів без ворбатки або фоти. Коли інтелігенція хоче дати народові добрий приклад пошанування народньої ноші, то нехай не видумує якихось фантастичних уборів, але нехай носить таки й справді ношу самог-

народу. Невеликий гріх, коли сукино на сардак (сірак) буде троха тонше, — але зрештою й без цього можна обійтися.

У Чехів є тепер на цім полі сильний напрям відновити наново це, що через глупоту або легководушність пішло в забуття. У нас це ще легше перевести в життя, бо коли що і затратилося у нас з народної нові, то переважно вже в останніх роках.

Класичний приклад занедбання народної ноші через глупоту дають Ілинці біля Заболотова на Покутті. Були то так зв. „фабрикантки“, то є робітниця в фабрики тютюну в Заболотова, що почали перші носити якісь „расовані“ (прасовані в складки) спідниці з темної матерії, зі срібними пascками на долинах^{*)}. Був це помисл певно якийсь жидівської купчихи, котра в цей спосіб хотіла позбутись більшої скільки якоїсь адежалої матерії. Але „фабрикантки“, що хотіли показати щось „екстра“ легко, здалися на підмову та причинилися до усунення прекрасних тамошніх „горбаток“ майже у цілій околиці. І то цілком непотрібно, бо така новяна „горбатка“ видержить і 10 літ.

Тепер в Ілинцях під впливом часопису „Жіноча Доля“, видаваного п. Е. Кисілевською розпочався новий, свого рода „емансипаційний“ рух між сільським жіноцтвом і то в найкращому розумінні цього слова. Отже було би пожаданим, щоб наші селянки взялися також і до реформи народної ноші. Буде це поворот до „старого“, але власне у тім буде поступ, а не назадництво. Признатися до блуду і направити те, що зроблено з нерозуму — буде ділом похвальним, достойним свідомих громадянко-Українок.

Та історія з відсуттвом народної ноші в околиці Заболотова — це лиш один приклад з тисячі інших. Але всюди далось би справу ще направити і задержати народню ношу в її первісній красі.

На В. Україні перебував я коротко і то в зимі тай лише в трьох місцевостях. Одначе чути від тих, що добре знають Наддніпрянщину і придивилися також життю нашого народу в Галичині, що там народня ноша далеко менше різноманітна, як у нас. Але й там є річі надзвичайної краси, як от хочби відомі „платки“. Колиж що й поспувалось через останнє лихоліття, то — гадаю, що і там можна буде легко повернути до старого, але гарного і навіть практичного.

Одначе треба не легковажити справі, а братися негайно до діла. Вже на вступі зазначив я, що не бачу досі (бодай в пресі) якоїсь охоти до діла.

Між иншим підніс я в згаданій статті у календарі „Просвіти“ справу устійнення для мужескої інтелігентної ноші, зближеної до народної — так, як це є в німецьких альпійських краях. На таку пошу пропонував я на літо (зокрема на прогульки в гори) гуцульський костюм з Космача. Та тут друкарський чортик зробив мені поганого збитка: я написав, що той однострій має бути з чорного сукна, а чортик перемінив те сукно на червоне! В суті річі і це не було би таким нещастям! Коли у нас тепер є так багато земляків, що стараються

ОЛЬКА

ПАНЧОХИ
РУКАВИЧКИ
СКАРПИТКИ
ТРИКОТАЖІ

першої якості
по цінах
фабричних

Львів, Ринок 35.
(біля „Народної Торговлі“)

на публичних місцях всіма силами скрити своє „кабанське“ походження (як його називають добре виховані наші сусіди), то було би навіть дуже доцільним зробити рижним сваткам таке закривання своєї народности цілком неможливим. Коли би інтелігентний сваток убрався в червону гуцульську ношу, то певно і на 3 кілометри кожний пізнав би його національність. Не було би куди „декуватися“ з нею. Але я щось подібного цілком не пропонував і тому прошу всіх посідачів календаря „Просвіти“ поправити на сторінці 212-й вірш 3-й згори слово „червоного“ (сукна) на „чорного“. А що також цікаве: в Космачі носять Гуцули майже виключно чорні сардаки (зглядно темно-брунатні) і того рода однострій — можна би при добрій волі легко ввести серед нашої інтелігенції, зокрема при туристичних прогуляках. Мені здається, що передовсім панове, що гуртуються коло „Червоної Калини“, а зокрема в туристичнім товаристві „Плай“ повинні дати почин до цього.

Під кінець ще одна увага. Знаючи наших людей, я є переконаний, що вже згадана моя стаття про ношу мусіла у них викликати певного рода здивування. „То аж на таке Трильовський зійшов? І на сардаки, горбатки та вишивки? І Сумно!“

Але я гадаю, що цілком не Сумно. Я все був не лише за тим, що зміцнювало нашу національну відпорність, але і за всім тим, що наше національне життя робило гарнішим та вишнішим. Різнобарвні січові ленти, прапори з портретами наших гетьманів та інших визначних діячів були доказом цього. Хоч я, як вірний Драгоманівець, усе був за найдалше йдучими суспільними реформами, то ніколи не цурався я боротьби і за менші здобутки, котрі ще за нашого короткого життя можна би осягнути. І дуже крайні большевики не цураються гарних одягів, прапорів, червоних та золотих зірок. А Троцький виразно раз сказав, що як „народ хоче церемоній, то треба їх йому дати“. Одним словом і зверхне грає в житті народу велику роллю.

Та тут мушу тепер хіба поклонитися на другу мою статтю в календарі „Просвіти“: „Про вагу „малої“ національної роботи“. Говорю там між иншим, що у нас звичайно кожний громадянин є переконаний, що всяке добре для нашої діло хтось инший, а не він має зробити. Мені здається, що таке власне виходить і з цілою тою справою народної ноші. На кождо аластиво ждемо? Вододимир Шухевич вмер, Ржегорж і Френкель збирали для чужих. А хтож для нас збиратиме та сокотитиме те, що ще є?

Д-р Кирило Трильовський.

НОВИНКИ.

— Авторський вечір Ярослава Цурковського влаштовує Т-во Науконих Виявля ім. П. Могилу для 22. квітня (четвер) у великій залі Муз. Т-ва Лисенка у Львові в 7-й годині вечора. Покази Цурковського рецензуватимуть пп. Оля Бундіва, Євген Бунда й Іван Ковалевич. Реферат на тему сьогочасних відносин між письменником і читачем прочитав п. Роман Сизинський.

— З українського театру у Львові. Тому, що вистава другої серії „Весталу наших днів“, заповіджена на суботу, не відбудеться, вистава сенсаційної драми підприємця писемника Я. Мажовтова „Над безоднею“ буде невідкладно в суботу, 24. к. м. Вистава йде в театрі „Багача“ (вул. Рейтана).

— Нова видавництво в Київі. Нещодавно організували в Київі видавничий колектив революційних письменників „Мася“. Ініціаторами видавництва „Мася“ є революційні письменники київських літературних груп: „Плуг“, „Гарт“, „Жовтень“ і „Ланка“. Видавателі „Мася“ уже затверджені. Він передбачує видання поезій і прози виключно молодих письменників.

— З хроніки самогубств. Застрілявся в Львові 20-літній комишарський челядник Йосиф Гарбітський. Починав вешаюча.

— Смерть винахідника. Застрілявся в Тернополі народний учитель, якого імя 20-літній тому забитого алеролом слави — Полік Іван Шеланік. Винайшов він тоді колірний друк на шитті, а пізніше колірну фотографію, неспробований панік, апарат до копіювання різьб. Цар Микола II і цар Франц Йосиф I нагородили його почесними відзнаками. Шеланік виїхав до Берліна, пізніше до Дрездена та Відня, де в окремих лабораторіях, при допомозі патентного капіталу німецьких фірм працював над новими винаходами. Одначе він не в силі погодитись з систематичною віброною працею інженерів, професорів та вчених і обесилений боротьбою з могутніми чужинними організаціями вертається до рідного Тернополя, де в першому розстрою накладає на себе руку.

— Наслідки напівжовту. У Варшаві в однім тижні після севт було 553 самогубств. У самім кінці жовту не доходила до сотки.

— Фальшивини. В селі Глубоцін, сільського повіту, винайшли ще одну домашню фабрику банкнотів у якогось Ванжінца Велюса, який фальшивував 20-золотіки при допомозі Ети Якубовича з Римадова. Жертвою цих винахідників падали здебільша селяне на торгах.

— По широкому світі. У Німеччині за один тиждень число безробітних зросло на 2500 осіб; це є наслідок редукції працюючих у приватних фабриках. — Повторюються зістєки, що Мусоліні в порозумінні з грецьким президентом Пангаласом приготував воєнну акцію проти Туреччини в Малій Азії. — У Гок Шан (півд. Китай) блядисти жінки в театрі бомбу з помсти, що місцева влада не хотіла їм заплатити 10.000 фунт; 20 осіб убитих, 200 ранених. — Секретар закордонного фашистського союзу у Римі, Бастініні, виїхав в подорож на чужину до Будапешту, Софії, Константінополя та Сальонік, щоб там оглянути місцеві фашистські союзи.

— Катастрофи. На летунських майдані у Лябоні впав літак з 10 пасажирами, всі ранені. — На Сивалі скарження боряї, який знавчя у Падерно чимало домі. — В околиці Хабаровська (СРСР) вилетів зі залізничного шляху поїзд: трьох убитих, 24 ранених.

— „Свобода“ ч. 16. містить: На широкий шлях. У відпорі радикалізм. Москва ді організуються. Дух самозовлі. З партійної організації. Як домагається оскування пореш. На побільшення „Свободи“. Що чувати з світі. Велике зловживання про війську. Боротьба з високим робітництвом. Іміграційні обмеження в Америці. Касують монастирі. Надухиття про військовій брашні. Кат при роботі. Носинки. В пам'яті Івана Фозака. Дописи з краю.

ОПОВІСТІ.

Підготовляти до вступних іспитів у гімназіях допоможе книжочка Омеліна Поповича: „Граматичні вправи“. III. частини, що саме позначилася накладом УПТ-ва і продається у всіх книгарнях по ціні 1.60 зод. Головний склад в Книгарні УПТ-ва Львів, вул. Руська ч. 3. 1922 1-2

У Київну Наділю будуть продаватися під львівськими перками вітки у користь українських інвалідів. Не жалійте пасти на благородну ціль! 1925 3-3

Дрібні оголошення.

ФОРТЕП'ЯНИ, піаніно, фісгармонії, найновіші моделі першорядних фабрик в найліпшій стані, уживані, завжди на складі від 180 долларів, продаж, купів, міня, готівкою, фірма від 30 літ: Гаяк, Львів, Паська 21. Телефон 35-45. 1921 3-2

УЧИТЕЛЬ виділовий (II. група) 50 літ, приймає посаду учительську, організації, торговельну або банкову в Галичині або на Волині. Зголошення до Адміністрації під „Група II.“ 1927 2-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Парцеляційно-помірове бюро
інж. Михайла Федецького
авторизованого геометра і записаного судового зматона
у Львові, вул. св. Тараса ч. 3 Б
1976 (біля св. Юра.) 3-5

Г У М О В І
П Л А Ш І
МУЖЕСЬКІ
ЖІНОЧІ
ДІТОЧІ
П Л А Ш І
Г А Б А Р Д И Н О В І
МУЖЕСЬКІ
П Л А Ш І
Р И П С О В І
ЖІНОЧІ

Іосиф Кернер Львів Трибунальська 6.
Р.К. оскування 1922. Телефон 31-67.

Позір Підгаєччина!

Заходом українських Товариств в Підгайцях відбудеться в неділю 24. квітня п. р. в селі „Сокіла“ в Підгайцях о год. 8-й вечером святочний концерт з цим же 65. роковини смерті Тараса Шевченка. Подібною програмою в афішах. Просить Громадянство о численну участь в концерті. — КОМІТЕТ. 1-1

КОНКУРС.

на аренду фільварку фундації Йосифа Фоліса в Скнишові біля Львова, 15 моргів ґрунту і будинки. Оферти з долученням наді 100 валютних вносити до дня 29. квітня на руки о. Томовича Василя, Крилошанина Митрополічой Капітули у Львові, площа св. Юра ч. 5. 1924 1-1

Купелеве ЗАВЕДЕННЯ ПІДЛЮТЕ 700 м. понад рівень моря

в Карпатах над Лімницею серед найбагатшої в лісі околиці Горганів. — Купелі гарячі з мінеральної води, купелі сонішні і купелі в Лімниці, вода мінеральна до пиття, реставрація в місці на лікарське поручення, харч яриновий і жентичня. — Лічення по вказівкам лікарів: ревматизму, гостія, склероза, хвороби віддихових доріг, загального ослаблення організму.

Купелевий сезон від 15. травня (мая). Ціни в першім і третім сезоні нижчі.

Замовлення на адресу:

Купелеве Заведення Підлюте, пошта Перегіньсько.

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10, II, пош.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 4'50 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7'50 зл., Німеччині 7'50
зл., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к. Ру-
мулі 1'50 лей, Болгарії 7'50
зл., Австрії 7'50 зл. Зміна
адреси 1 зол.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Господарська скрута в СРСР.

Освітлення її урядовими чинниками України.

Центральний Комітет Всесоюзної Компартії більшовиків застановляє на останньому засіданні незвичайно основно над сучасним невідралим господарським положенням СРСР. Ясно, що придумував він і способи виходу з назрілої скрути. Вся радянська преса займається тепер найбільше тією справою. Вона розписується на всі лади, але не виходить ні кроком поза постанови ЦК-ту партії.

Ясно, що й вся преса на Україні теж розписується на ту саму тему. Харківські „Вісти“, орган ВУЦВК-ту характеризує подорожжя ось як: „найперша наша біда, причина причин нашої сучасної скрути полягає в тім, що ми майже до кінця вичерпали основний капітал, перейнятий нами від буржуазного господарства, підвищили продукцію його майже до рівня передвоєнної, а тим часом не можемо задовольнити платового попиту ні сільського ні міського населення, ні самої промисловості“.

Характеристика положення дуже досадна, а деякі кола радянських економістів побоюються навіть цілковитої катастрофи. Про те довідуємося з промови Чубаря на пленумі ЦК-ту КП(б)У. Обговорюючи обмеження бюджету Чубар дослівно сказав: „Картина, що виявилася при складанні союзного бюджету відразу ж відбилася і на республіканському (українському) бюджеті, що так само значно скоротився. Скоротилося задоволення потреб місць та окремих господарчих одиниць. Скорочення планів відчувалось дуже і створює обстановку невпевненості, починають запитувати, чи не йдемо ми до катастрофи, до провалля, що його не перескочимо“. Далі Чубар доказує, що такої небезпеки нема!

Та цікаво, як радянські економісти і партія уявляють собі вихід з такого невтішного положення. Промисловість наша — кажуть вони — не сміє залякнутися на передвоєнний рівні. Щоби зліквідувати товарний голод — а він обіцяє стати хронічною бідою на цілий ряд літ — ми повинні перейти до будівництва нових фабрик і заводів. Така програма виглядає на передвигляд пустого в порожнє. Бо коли не можна припинити зростаючої господарської кризи з причини недовстачі капіталу, то як при тій самій недовстачі капіталу можливо закладати нові заводи і фабрики?

На щож все таки рахує партія та її економічні теоретики? Вона тим разом не рахує на чужий капітал, не рахує на концесії, а виключно на „власні ресурси“. Наші власні ресурси — це в першу чергу, наслідки нагромадження в нашому господарстві. Де вони містяться найбільше? В сільському господарстві. Отже більшовики надіються на нагромадження у сільському господарстві. Як же їх добути? Вони не хочуть їх витягати з села ні при допомозі податків, ні при допомозі ревізій, бо „це був би розрив зі селянством“, але надіються на селянські ощадності. Дотич-

на постанови партії ставить державні завдання „підвищити надходження вільних коштів населення в різного роду кредитні, кооперативні установи і в державні позички“.

Так представляється головний засіб рятунку ситуації та боротьба з назріваючою навіть на думку деяких комуністів — господарською катастрофою. Другим дуже важним засобом для виходу зі скрути є від кількох місяців пропагований режим безоглядної економії в господарстві, зв'язаної тісно з підвищенням продуктивності в праці.

Та обидва ці засоби не такі то вже нові. Над збільшенням продуктивності працюють на радянщині давно, позасновували там навіть окремі установи для наукових студій над побільшенням продуктивності праці при можливому найменшій затраті сили та енергії. Наукові інституції праці — це ж не жарт. Не можна сказати, щоби здобутки тих інституцій були безвартими, навпаки вони вчать на правду розумно працювати. Та не зважаючи на те продуктивність праці не збільшилася. Так само не зросла й економія на всіх ділянках господарства. Та того мало! — Викачування капіталу нагромадженого — на думку більшовиків — у селянському господарстві, відбувається вже більше року при допомозі пропаганди ощадності. Вже навіть на всіх почтах позакладали каси ощадності. Як же наслідки дотеперішньої праці? — Як наслідки того засобу, що має тепер з волі компартії перетворитися в „ударний“ засіб рятунку? Ось цифри за минулий рік: з 1. січня 1925 р. було на Україні 1.085 ощадних кас, а на 1. січня 1926 року powstało їх під впливом пропаганди аж 2.056. Ця 1. березня ц. р. було в них 8 мільонів карб. вкладок, а 1. жовтня 1925 р. вони вносили тільки 4 мільйони. Виходило, що пропаганда мала величезний успіх. Однак коли приглянемося, хто давав ощадності, то прийдемо до інших висновків. Урядові та робітники мали на 1. січня 1926 р. 36,3 відс. усіх вкладів, селяне мали 1,8 відс., інші 19,7 відс., а юридичні особи, отже всякі установи мали аж 42,2 відс. Ці цифри відносяться до України. Можемо бути певні, що такі самі відносини є й по інших союзних республіках.

Селянські ощадності, чи краще викачування „нагромаджень“ зі сільського господарства при допомозі ощадностей в минулому році завело. Не можна сказати, щоби в останньому році пропаганда за ощадністю не була „ударною“. Правда, що в цьому році після рішення Всесоюзної компартії та кампанії перетворилася в ще „ударнішу“, але треба дуже сумніватися, чи вона переконає селянина про потребу несення своїх ощадностей до ощадних кас для рятунку радянського господарства і для „прискорення соціалістичного будівництва“.

Комуністи сформулювали нове га-

сло дуже буржуазно, ні одлого радянського селянина без внеску в кредитове товариство, ні одного селянина без книжки державної ощадної каси“. Якщо вони наважаться вірять, що викачення селянських „нагромаджень“ до кредитових товариств і державних кас відбудеться при допомозі виключно пропаганди між селянством, то здають хіба наївних. Ми думаємо, що комуністи децю „викачають“, що вони витиснуть деяку кількість ощадностей, але при допомозі інших примусових засобів. Однак одночасно маємо таке пересвідчення, що цей засіб рятунку загрожуєного так поважно і так сильно господарського положення! напевно не доведе до бажаної мети.

Німецько-радянські переговори.

Становище англійської дипломатії.

Давно вже не було переговорів двох держав, які так держали би в напруженні європейських дипломатів як останні розмови між німецьким і радянським урядами. Немає дня без нового дипломатичного заходу, щоби їх припинити або взяти з них таємну завісу. Париж, Прага та Варшава виявляють знервонування. Тільки Лондон холоднокровно заявляє, що закони нема опубліковано, тексту німецько-радянського порозуміння, нема причини хвилюватися. Англійське міністерство закордонних справ вірить, що Німеччина не скоче цим порозумінням зривати за собою мостів, покладених на шляху до Львова. З цього становища є незвичайно вдоволені німецький уряд, повторюючи заперечення, що намірений реверсуючий пакт не матиме ніяких таємних статей і лишиться вірним принципом покладаємим у Львова. За те велике невдоволення викликав меморіал д-ра Бенеша, який ассував юридичні сумніви щодо німецько-радянського порозуміння в нинішній стадії. Німецька преса каже, що такі дипломатичні заходи є зайві, закони пункти німецько-радянського договору не є проголошені.

Від Триполісу до Константинополя.

Англійська-італійські суперечні німецько-німецькі інтереси.

Подорож Мусоліні до Триполісу стала намов би гаслом до турецької мобілізації. Ці два моменти, що прийшли по собі, відбилися відгомном в англійській пресі. Вона звернула увагу на тривогу Туреччини супроти італійських експанзивних планів. Італійський уряд поручив послові у Константинополі заперечити всяким звісткам про пляни італійської експанзії. Англія від себе хоче бути-то випередити італійсько-грецьке порозуміння звернене проти Туреччини і вже запропонувала їй взаємний гарантійний пакт на довгий речинець, з господарськими користями, однак з тим застереженням, що Туреччина згодиться признати кордони Іраку, затверджені Лігою Націй. Підтверджені

Туреччини Англією мала би на меті обезсилити пляни Італії щодо поширення своїх колоніальних владів у Малій Азії та Африці. Якщо всі ці звістки правдиві, то творчі льокарнських договорів, які за спільним столом радили над замиренням Європи, йдуть до цієї високої мети такими ріжними й крутими стежками, що можна вже нині бачити лінії конфлікту між головними державами, що покладали свої підписи під мирні документи у Льокарні.

Польська криза.

На двох бігунах.

Польська криза, припинена у своєму розгоні відмовою єврейсько-п'ястівських міністрів уступити з розваленого „коаліційного“ кабінету і веі-м президента держави щодо прийняття зголошеної прем'єром Скішинським димісії, фактично розвивається далі. Кадровий кабінет об'єднаної з непесівців коаліції, кабінет парламентарної меншості, тепер вже друге видання Хієно-Піаста, намагається за всяку ціну задержати владу в своїх руках. З тією метою ведуться переговори з християнсько-народовим клубом Дубановича й Стронського (монархістів) і з Жидами в справі доповнення, а радше створення коаліції. Думку втягнути Жидів до реакційної коаліції підтримує як на диво! — ніхто інший, тільки християнська демократія (Корфантівці), донедавна найбільша поборниця Жидів. Зі свого боку Жиди зберігають мовчанку і вижидують розвитку подій (чим візьме!) і тоді правдоподібно приєднаються до побідників.

Опозиція ставиться ворожо до кадрового кабінету і нової, чисто реакційної коаліції, шукаючи зв'язку з „нац. меншостями“. Особливо коаліційні сецесіоністи, непесівці, заповідають перехід до найгострішої опозиції до кадрово-реакційного уряду Скішинського. Аналогічне становище займає й „Визволені“. „Строніцтво Хлопске“ Домбського і Бриля постановило з іншими лівицевими клубами заперестувати у президента держави проти насильного відривання кадрового кабінету Скішинського. Зі свого боку „Строн. Хлопске“ пропонує створення лівого, селянсько-робітничого уряду з участю „нац. меншостей“. До цієї думки (мають тільки в добі перед 1-шим травня) приєднуються й непесівці, які стараються наважати взаємини зі славянськими меншклубами. Непесівці вже відбули конференцію з Українцями й Білорусинами, а окремо з Жидами і „Строн. Хлопским“.

Масові арешти в Заболотівці

Повіdomляють нас, що в Заболотівці передано в останніх днях масові труси й арешти. Причини арештувань невідома, але мабуть староста Гольчезький хоче недопустити таким чином до святкування 1. травня. В наших руках спис кількадесяти арештованих Українців селдів, робітників та інтелігентів. Про це докладніше завтра.

„Всім, всім, всім!“

В середу, 21. п. м. розійшлися не лише по провінційних осередках, але й за границею (в Берліні) поголоски про фашистський переворот у Варшаві. Говорено також у Львові, немов то переворот у Варшаві відбувається під проводом ген. Галлера. Спростування Пат-а, післане до берлінського Бюро Вольфа, це останнє не прийняло. З огляду на те пресовий виділ при Раді міністрів був примушений надати радіо-телеграфічний спростовувальний комунікат під написом: „Всім, всім, всім!“

сам факт кончності заперечування перевороту, сам факт появи радіотелеграми: „Всім, всім, всім!“ — вказує на існування, на поширення — неспроможних, як не свідомих — переворотних настроїв, аказує на започаткування доби, яку з повним правом можемо назвати добою польської креніщини.

Переворотні настрої в Польщі наростають. Це — безспірний факт навіть для звичайного глядача, а не то людини, втаємниченої в переворотні підготування поодиноких політичних таборів. Сьогодні маємо в Польщі три головні табори, які змагаються до того, щоб всецільно опанувати владу і диктаторськими засобами здійснити свої „програми“. Є це: реакційний табір або тзв. фашистський, що змагає до диктатури польської реакції, опісля центрально-лівий табір (не так під оглядом соціальним, як

радіше політичним), табір, в якого осередку знаходиться марш. Пілсудський і вкінці крайно-лівий табір, може не так комуністичний, як комунізаційний. Окреме становище, становище більше посторонній глядачів, ніж діяльного чинника — займають „національні меншости“, як нетериторіальні, так і територіальні.

Правий табір, невірною називаний фашистським, а який повинен би називатися „союзом польського народу“ або „союзом одноголового орла“ (на зразок „союзу пуссакого народу“ або організації „двуглавий арійол“), змагає до диктатури польської реакційної буржуазії. За ним стоять „креси“, східні і західні, себ-то бюрократія, земельні власники й шовіністична інтелігенція, майже вся (до 30-тисячна) маса польського студентства й частина офіцерського складу польської армії. Ці польські муссоліністи, навіть на випадок успішного перевороту, ледви чи були би в силі на довшу мету вдержати владу в своїх руках з огляду на негативне становище центрально-польської території (Конгресівки), з огляду на близьке сусідство з СРСР (не зважаючи на те, що противенства притягаються) і з огляду на національно-різноманітний склад сучасної Польщі. Диктатура права, націоналістична може стабілізуватися тільки в національних державах, як Італія й Іспанія.

Крайно-лівий, комунізаційний табір теж на випадок успішного переведеного перевороту не міг би втриматися на довшу мету. Переворот з комуністичною закраскою є суб'єктивно зрілий, але об'єктивно незрілий. Найбільш підготованою до такого перевороту є б. Конгресівка, взагалі всі ті території, які входили в склад б. Росії. Вони здебільшого живуть ще тією загальною психікою, на якій основі став фактом більшовицький переворот на схід від рижської смуги. На інших областях, в Галичині й на Познанщині та Помор'ї немає тієї психічно розрослої бази для перевороту з комуністичною закраскою, хоч — правду кажучи — на всьому просторі східних окраїн

включно зі Сх. Галичиною є більше об'єктивних даних для такого перевороту, як деінде. Однак, як вже було зазначено, для крайно-лівого перевороту немає загальних об'єктивних даних з огляду на міжнародне становище, нехиті СРСР до негайних переворотів за своєю західною границею і силу польського патріотизму та польського реакційного табору. На випадок успішного перевороту крайно-лівого табору в центрі Польщі, Галичина, особливо східна і Познанщина стали б базою операційною проти переворотів. Ці території у відношенні до польської революції грали б таку саму роль, як Дон і Кубань у відношенні до російської революції. Зайвим було би говорити, як це відбулось би на нас.

Найправдоподібнішою була б стабілізація центрально-лівого перевороту під проводом марш. Пілсудського, якого піддержали б крім грот армії польські радикально-селянські партії і пепесівська, а й крайно-ліві в теперішньому моменті не робили б йому більших перепон. Загальним було би тільки становище „національних меншостей“. Стабілізація перевороту марш. Пілсудського була б залежна щонайменше від тихої підтримки „нап. меншостей“. Переворот Пілсудського в значній мірі усував би небезпеку домашньої війни, розуміється, при негнотально-прихильній поставі „нап. меншостей“. В протилежному випадку горожанська війна зі всіма своїми консеквенціями стає неминуною. Стабілізація центрально-лівого перевороту привела б до вияснення політичної ситуації і правдоподібно до розв'язки деяких політичних квестій, але ледве чи розв'язала б гордіський вузол економічного розкладу.

Коштом жертв війни.

(Стаття надіслана.)

Санітарні заходи біля польського скарбу не визначаються особливо бистроумністю, за те безумовно гостротою та безоглядністю у відношенні до найслабших. Перш усього податкова система завалила нечуваний тягар на селянські плечі; підірвано торгівлю, переведено широку редуцію в шкільництві. Врешті шоразголосніше говориться, що державу обтяжують військові інваліди. Роблять заходи, щоб перевести редуцію інвалідських рент.

Але вже раніше всякими способами позбавлено інвалідів належного їм забезпечення. В минулому році припинено виплату рент усім тим інвалідам, яким вдалося зареєструватися в Повіт. Доповні. Командах (ПКУ.) після приписаного речинця, тобто після 30. квітня 1922. Тисячам інвалідів відібрано засоби до життя. Цей удар діткнув найбільше інвалідів на українських землях під Польщею. Дотичне розпорядження про речинець реєстрації інвалідів не було як слід опубліковане й лишилося невідомим загалом. Крім того в Галичині інваліди свідомо не реєструвалися, бо не вважали себе в окупованій країні за польських горожан. З тих самих причин тисячі інвалідів узагалі не астигли досі зареєструватися і всякі їх прохання військова влада відкидає.

Характеристичною рисою польських установ — це вишукування всяких покриток, щоб тільки уневажнити претенсії горожан до держави, а уряд звільнити від його обов'язків.

Серед тих польських кол, що стоять ближче урядових сфер, вирінають пропозиції, щоб редуцію рент приносивши до інвалідів

Модні повні для пам'яті на костюми, плащі, мундські суніа, шовчі, шифони поручає по низьких цінах фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька 10.
Філії в Тернополі і Стрию.

М. ГОЛУБЕЦЬ.

Петро Холодний.

(Докінчення.)

„Родився я — пише мені артист в одному з листів — в Переяславі на Полтавщині 18. грудня ст. ст. 1876. р. Під мій з батьківської сторони був ще за часів магдебурзького права бурмістром, а батько міським головою. Мали хазяйство й вели торговлю. До часу встановлення залізничних шляхів чумакували, а пізніше вели торговлю у формах близьких до сучасних. Жили по старій, українській традиції, — життя в російських формах не приставало. Російська мова вважалася панською, „респектом“ не користувалася, наміж дітьми вживалася тільки під час науки. Перше московське слово, яке я вивчив було „еще“, вимовляли ми це слово: „ішшо“. Вчителем був „кучер“ Андрій, великий мій приятель, що перед тим вернувся з військової служби. Було мені тоді 5—6 років.

Мій прадід, а там далші предки, наскільки можу судити, належали до „шевців“, до цеху яких належала більшість переяславських міщан. Шевське ремесло ведеться в місті з давніх-давен, бо не дурно перший переяславський герой Ян Усмошвець, що за часів ки. Володимира Великого поборов величчя Печенігів, виявляв свою силу на тому, що дер сирі волові шкіри.

Пам'ять про шевців, що „побив Голіяфа“, живе й досі серед моїх земляків і я дівчі знаю історію. Один раз з літописі Нестора, а другий від старого шевця, що чинив біля ріки Трубайла шкіри, Головна ріжниця поміж обома оповіданнями була в тому, що дід оповідач показував мені й те місце, високу могилу, де ніби поховано цього славного борця.

Українська стихія панувала в місті бездо-

лібно, невеличкий гурток російських урядовців був нам зовсім чужий, а життя їх нецікаве.

З матірнього боку, по жіночій лінії, ішов мій рід від художників-іконописців, по прізвищу Забіяка. Працювали вони переважно на Полтавщині, були добрими майстрами, малювали в західно-європейській манері, якої навчилися, копіюючи картини французьких та італійських мalarів по різних великопанських галереях. Були вони, на свій час, освічені люди; один з них був священиком в селі Помоклах, переяславського повіту, де в нього була велика майстерня.

(В музею київської Духовної Академії під ч. 4739, є ікона Богодиді з Ісусом, приписувана одному з Забіяків, поч. XIX. в. — М. Г.)

В 8. році відвезено мене до Києва в гімназію. Це були сумні часи мого життя, темні і непривітні, за винятком звичайно часу, коли можна було приїхати додому на вакації. В останні два роки перебування в гімназії я ходив на вечірні заняття до художньої школи Миколи Мурашка; ходив туди щось півтора року й по скінченні гімназії. В школі цій була гарна мистецька атмосфера і всі учні тої школи, з якими мені потім доводилося стрічатися, агадують її з великою любов'ю. З гімназійних літ почав я вести щось в роді щоденника, куди я замайлював й зарисовував свої враження. Цієї звички держусь, а великими перервами, аж до цього часу, дбаючи, щоби при всяких умовах, по можливості що дня, щось занотувати.

По скінченні гімназії я вступив до київського університету на природописний факультет. В університеті я полюбив науку, займаючись переважно математикою, хемією, фізикою та мінералогією. По скінченні університету продовжував я свої вправи в фізичній та хемічній лабораторіях; до цьогож часу відноситься й початок моєї педагогічної праці. Через рік по скінченні університету в 1898. р. вступив я на службу до київської технічної школи як

асистент і вчитель при катедрі фізики, де й оставався до часу покликання в генеральний секретаріат освіти У. Н. Р.

Не спинюючись над моєю педагогічною й науковою роботою, зазначу, що моє мистецьке життя йшло своєю дорогою: я мав заробіток поза мистецькою творчістю і тому малював що і як хотів, не думаючи, що мені доведеться, колиб то не було, виступити перед ширшою публікою в ролі українського мистця.

В 1900 р. я одружився і моя дружина була довгий час майже єдиним прихильником моєї мистецької творчості, поки справа не дійшла до того, до чого мусіли дійти, а саме в 1910 р. один з моїх приятелів, мalar Іван Генюк, під час моєї несприятливості забрав дві мої картини, пейзаж „Літо“ і портрет шкільнобуржиза С. А. Іванова й одвіз на одну з київських виставок.

Решту знаємо уже з попереднього. Артист будучи вже „на очах публіки“ і мистецької критики, зацікавився технікою й композицією старої української іконописі і, як ми бачили, по лінії й заложень повів свою мalarську творчість. В 1916 р. почав Холодний малювати старим іконописним способом першу з картин того циклу на мотив колядки про „Дівчину і паву“. За нею пішли вже відомі нам з львівських виставок картини й композиції.

Незабаром мине Холодному 50 років життя і поверх 30 років безупинного шукання виразу в пластичній, а в тому сваті доводиться приймати участь і нашій галицькій закутні, яка завдячую йому вже не один мистецький жемчуг, не один культурний подвиг.

Гікай же цих кілька рядків, написаних тремтливою від зворушення рукою, буде великому мистцеві і гарній людині виявом ширшої вдячності, яка живе в серцях усіх зацікавлених в його мистецтві Галичан.

Львів, в березні 1926.

АГРУМІНА природний цитриновий екстракт, застосування: до чаю, ледо-ниці, капсули, борщу і т. п.
Дешеве, здорове, смачне, практичне.
1247а **Надейте у всіх складах 30-75**
„Народної Торговлі“

дів, що служили в 6. австрійській, російській та німецькій армії, а тепер приналежать до Польщі. Не-нажерлива психологія „уніфікаторів“ не зупиняється навіть перед нещасними жертвами війни, не вважаючи на те, що Польща трактує у Версалі і Сан Жермені зобов'язалася заспокоювати претенсії горожан згаданих земель. Цього обов'язку отверто й нахабно спекулюють. Досі роблено це по-тайки, бо при всяких військових комісіях безоглядно криздено інвалідів „національних меншостей“, а що маємо тисячі докази.

Не так маєтись річ в інших державах, як Чехословаччина, Югославія, Італія, Мадящина, Румунія. Навіть закон італійських фашистів не робить різниці між інвалідами італійської армії та австрійської (тирольські Німці), що боролися проти Італії. Так само інвалідський закон в Югославії з 17. XI. 1925 не робить різниці між інвалідами сербської, болгарської та австро-угорської армії, а признає тільки воєнних інвалідів-горожан югославянської держави.

Як у кожній континентній хвилі уряд випускає багатообіцяючі розпорядження, так і недавно появилася розпорядження польського військового міністерства, на основі якого інваліди, котрим здержано виплату рент, можуть знов їх одержати, коли пороблять відповідні заходи перед ПКУ. Що коштують такі заходи і якими успіхами вічаються — це нам усім добре відомо. Крім того обіцяють продовжити речинець реєстрації інвалідів. Пощо ці обіцянки, з яких і так нічого не вийде? Видно, що в теперішньому станові уряду й держави лежить потреба „робити настрій“, зєднувати обіцянками й бускати дурмана.

Організаційний рух.

Двадцять парада У. Н. Д. О. судового винищюного повіту.

Винищю, 21. квітня.

Дня 20. в. м. відбулася в домі „Міланського Братства“ довіроча нарада відпоручників судового винищюного повіту. В нараді взяло участь 46 осіб, з 18 сіл винищюного судового округу. Наряду зі старшим і молодшим головами Львівського Пов. Нар. Комітету п. Іван Лещинський. Реферат про вагу і значіння винищюної організації виколося ген. секретар УНДО. п. Вол. Цезарич. Реферат про цілі й завдання УНДО. виколося п. М. Струтинський. В дискусії заборали головні м. Іван Голос і Сидір Василь із Глухівки, Михайло Карпинський з Рісної Руської, Іван Стефанівич з Винищю, Ілько Лещий і М. Струтинський зі Львова та інші. Вирішено, що члени львівського Повітового Народного Комітету, які мешкають в винищюному окрузі, творять окремий Комітет на суд повіт Винищю, і ведуть організаційну роботу самостійно, одначе в порозумінні з львівським Комітетом.

Учасники.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на-родня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

„Кадлубовий“ уряд остає.

Положення після неприйняття димісії Скишинського не змінилося. На біржі трохи успокоїлося. У Варшаві після візиту Пілсудського у Бельведері платили вже за доларя 10-80. Вечером у прна, оборотах платили 10 зол. В мешканні пос. Слівінського була конференція провідників лівиці, але не довела до нічого. Веч. лівиця ухвалила відложити цілу акцію до понеділка, бо того дня збереться сойм. На деннім порядку буде будж. провізорія на май. Лівиця старається повалити провізорію і тим самим ухвалити заяву недовіри для уряду.

Думають, що уряд довго не вдержиться. Але кажуть теж, що уряд має запевнену більшість у соймі. На що більшість складаються: ЗЛН. 101 гол., Пяст 53, ХД. 43, НПР. 17, голоси комбатантів правих ХД. 19, кат. нар. 5, хлібоїди 4. Разом 242 на 444 послів.

Скишинський вчора передпол. обняв урдування, прийняв посла Зед. Держав і мін. Грабського й Осенського в уряд. справах.

Центр. В. Ком. ППС. видав маніфест до працюючого народу міст і сіл, у яким пояснює причину виступлення партії у уряд. Конференції ППС. з іншими дем. клубами мають на цілі зорганізувати всі сили демократії в Польщі для протиділення спроб реакц. урядів.

Нім. б. пануючі не дістануть відшкодування.

В правн. комісії райхстагу відкинули 11 гол. проти 10 уст. 2. проекту закону про відшкодування для родин б. пануючих. Канц. скликав конференцію партій ур. коаліції, щоби нарадитися над положенням, винореним відкиненням проекту закону. „Д. Альг. Цтг.“ думає, що урядови не грозить криза, бо проект закону не поставив уряд лише партії, які творять ур. коаліцію.

Пенінський уряд за відкликання Карахана.

„Шікаго Трібюн“ потверджує вістку з Пекину марш. Чанг-Тсо-Лін зажадав від рад. ген. конзула в Мукдені, щоби повідомив моск. уряд про конечність відкликання з Пекину амб. Карахана. Мотивують це тим, що Карахан, відколи є Китаї, підкупством викликав студ. заворушення і доставляв зброю ген. Фенг-Ю-Шангові, піддержуючи так домашню війну а це є надужиттям становища амбасадора і знасилуванням міжнар. звичаїв.

Невдача переговорів з Ріфенцами.

На конференції в Ель Ажун делегати Ріфенців були непримиримі в справі військ. клявузель перемир'я. Еспанські й франц. делегати постановили відкликатися до своїх урядів.

Біржа.

Гроші.

Америк. дол. 10'00 — 10'10, катая. дол. 9'85 — 9'90, чеськ. кор. 0'2600 — 0'26'30, лев 0'3'00 — 0'3'50, франк. фр. 0'30'00 — 0'31'00, фр. швайц. 1'70 — 1'75, англ. фунт 43'00 — 43'50.

Золото, 20 кор. 35'00 — 36'00, 21 франк. 32'00 — 33'00; 20 марк. 41'00 — 42'50; 10 руб. 45'00 — 46'00.

Срібло. Австр. кор. 0'72'00 — 0'78'00, 5 ав. кор. 3'80 — 4'00, флоренн 1'90 — 2'00, рубл. 3'00 — 3'20, рубль дрібним сріблом 1'50 — 1'60.

Збірна.

На збіжжівій біржі деяке успокоєння, скріплена подача за пийкою добою і пшениці, за якою й далше попитують. Задікалення гречкою для експортних цілей. В житніх отрубях постійна подача при вельми сильнім попиті. Тенденція на загальне зножжова, для отрубів житніх зножжова. Насстрій спокійний.

Пшениця краєва біла 46'00 — 48'00, пше-ниці краєва червона 49'00 — 51'00, жито га-лицьке 26'00 — 27'00, ячмінь галицький бров. 25'00 — 26'00, ячмінь гал. паст. 24'00 — 25'00, овес гал. 27'50 — 29'00, гречка 31'00 — 32'00.

Відгуки дня.

Потішаючі прояви.

Я не люблю сміятися з чужого неща-стя, але ще більше не люблю, як хтось сміється з могого. Будало сміється По-ляки з нашої біди, з наших невдач, — а мене жуть бере, як можна?.. Кожному може трапитися нещастя, але не мусять зарат сусіди з цього посміхатися, бо ануж доля оберне kota хвостом!

Току, як котрому з народів не везе, а з нього не сміється, тільки жалію його. Крадуть директори банкі гроші, — а бо-ля над віце-директорами. Шкалюють себе генерали по часописах, — а біда-ють над простими воєками. Не може ді-стати держава позички, — сумую разом з доставками для армії і своїми міні-страми. Настає політична пендетта на ма-ксиміальний зразок, мені жалко, що її ви-конують підозрені біди дурачки, а не самі змовники.

Болію, бідаюся, сумую і живу...
Зате радію, як де поправляються від-посина, малі армії безробітні, дешеві життя і консолідується партії.

А вже найбільше радую мене, коли на-род почне проявляти муссолінську відвагу і льойдхорджієську життєрадісність.

Минулої неділі я був саме свідком тих усіх прикмет зібраних на площі Фредра, в нашім, прекрасно сканалізованім Львові. Переходом через вулицю Карла-Людвиг-ка, рабдот: Леґіонів, побачив я похід, який чварками, шітками і як хто попав, посу-вався в сторону вгадавої площі. Перед відійшов старший пан з найжелезним на-ра-селем на рамені, а замикав похід кінний поліцейський з найжелезнішим хвостом на голові.

В повітрі чути було зденервування, по-мішане з потом соток нів.

Вилучив національної енергії мене все пі-

кавали і цікавили. Я спинився в своїй ор-біті і завернувся за плечі.

Товпа вже залила площу майже по ба-реґи. Користаючи з перебудови вулиці, старший пан з найжелезним нараселем ставив на куні комітета і забрав слово. Що горо-рик, не було чути, але всі його знаменито розуміли і ран-у-раз притакували. Пооди-нокі вигукнули латині між товпи, як клатп паперу і падали на розпалені голови.

— *Uniamy szeregowi bolszewickiej chy- dzę lech bolszewicki, jak w 18 roku...*

— *Od ministra do robotnicza, od sta- ruzki do panienci...*

— *Niech żyje Mussołini!*

Коло мене жонсь старий пан замахав руками і підскакнув, як табетичний поро-беш.

— *Cześć! Cześć! Niech żyje!* — дерся як стара сорока.

В його подлих очках було стійкий від-ваґи і заїжості, що по мені мороз прой-шов.

— Велика річ мати таких старик очей-духів...

Незачію на товпу посипався град ка-міня, не більшого від дитячої голови.

Тут і там хтось здивовано схопився за рамя, хтось для сторчка на амкошену вулицю.

Старший пан тигровим скоком метнувся на будку і заїдтам інформувалася в мене про ситуацію.

— *Co to właściwie jest? Na Boga, kto bije!*

Я не міг дати пояснення, бо сам зосім не орієнтувався.

— *Brylowcy!* — заревіла непоцінена ча-стина товпи. — *Bid ich!*

Звездеві купі каміня стала в одній мить маґазинами муніції і вулиця баталія роз-горілася, як за часів „української інвазії“.

Я стою і радю.

Пречий ні голод, ні безробіття, ні за-хмарений горизонт не відібрали людям енергії, підваги й життєрадісності.

Ілюстрація Чіка

Пресовий ланцюх.

На побільшення обсягу „Свободи“.

На побільшення обсягу „Свободи“ зо-жили далі:

27. Д-р Станіслав Полянський у Володимирі (Волинь) — 10 зол. і киче: д-ра Арсенія Річинського у Володимирі і д-ра Іосипа Пеленського в Ярославі.

28. Д-р Антін Горбачевський в Чорткові — 10 зол. і киче: д-ра Антона Гарасимовича і д-ра Єроніма Калитовського в Стрию та д-ра Вол. Електоровича в Чорткові.

29. Олександр Костяк у Львові — 5 зол. і киче (на домілку квоту) ш. Жею, Славу і Олю Терлецьких у Львові.

30. Д-р Володимир Загайкевич 10 зол. і киче: дир. Олексія Ярому і д-ра Остапа Прійму в Перемишлі та о. Андрія Борисевича в Дрогобелі.

31. Г. Д. — 10 зол. і киче: д-ра о. Ро-мана Сечула, д-ра Степана Дмолдовського в Перемишлі.

Від Редакції: З жалем і важким почуттям слід ствердити, що розвнса складка на побільшення обсягу „Свободи“ розвивається дуже повільно, а навіть з деякими переаонами. Особливо молодше покоління української інтелігенції відмажується від дрібної пожертви на розбудову селянського органу всіми силами. Значний, навіть класичний аргументом для від-мови є застереження: „я — мовляв — до партії не належу — або звідки я до того приходжу? Молодше покоління української інтелігенції думає, що не належати до партії — це велика честь або громадська заслуга, або що всікі татарі, в тому й на розбудову селянського органу — повинні спадати тільки на членів партії. Ні, так справля ставити не можна.

І то тим більше, що розбудова селян-ської газети не є ніякою партійною спра-вою, тільки справою національною. Вик-нову пожертви можна зрозуміти тільки тоді, колиб хтось уважав, що побіль-шення „Свободи“ є шкідливим з погляду загально-національних інтересів. Але так пречий може думати або людина крайно злобна або негромадянська й невідповід-альна. Наша інтелігенція взагалі, а її молодше покоління зокрема — нитайським журом відділилося від селянства. Нехайже хоч дрібною грошевою пожертвою на розбудову селянського органу воно за-значить своє відношення до селянства.

Часто в нас нарікається на наїзир скев-док. Але ті нарікання звичайно походять від тих, що ніколи нічого не дають, які уважають, що вони є на те, щоби брати а не давати. А пречий матеріальне існу-вання інтелігенції — посередньо або без-посередньо — базується на селянстві. Требаж тому селянству — як кажуть — зрозуміти, як не оваліть-культур-ною чи політичною працею, як на захо-лами над його економічним поданням, то хоч дрібною пожертвою. Вийши парті-будує, щоби ті рідкі відмови переа-нували як виглядає „пресовий ланцюх“ в „Дзєніці“ у Людовімі“ або в „Русскім Голосі“ на видання творів Наумовича. На що останню під наш „русскі“ жер-тують по 25 зол., і то майже кожний член родини окремо. Сором нам відмаку-ватися від дрібної жертви на селянський орган.

НОВИНИ.

— Відпустити дня учительства на заочнені. Довідаємося, що кураторія львівського шкільного округу уважала шк. повітові ради в Рашеві, Березові, Стрийському, Гарибжеві, Ланцуті, Ніску, Прішлорському й Кольбушовій давати учи-тельству гр.-кат. об'єдну в часі щогодин-них гр.-кат. Великадних свят відпустки. А саме: учительству, що наміряє ці свята обійти поза місцем свого осідку, від дня 29. квітня до 5. травня включно; а тому, що лишається в місцях своєї служби, на дні урочистих свят. Українське учитель-ство в інших кураторіях буде вчити, коли у нас співзвучать пісню „Христос воскрес“.

— Відіти посла Підгірського у Львові. В неділю дня 18. квітня п. р. у просторій залі засідань „Дністра“ відбо-ся заходом „Союзу Українських Ад-вокатів“ відіти посла Сіміїла Підгірського на тему законопроекту про заведення су-дів присяжних на західно-українських зем-лях. На відіти планового прелєґента при-були не тільки українські адвокати зі Львова і провінції, але й правники інших земель. Посол Підгірський в обширному рефераті представив небезпеку законо-проекту про суд присяжних, яка грозить українському населенню. Цей законопро-ект змисав саме до відмінування україн-ського населення з судів присяжних. По-станово, що суди присяжних мусять ро-зуміти польську мову, як рівнож постано-ва про спосіб укладання лист суддів при-сезжних, дають органу державної і само-управної влади змогу виключати Україн-ців від участі в судах присяжних і обса-джувати їх виключно польськими шовні-стичним елементом. Посла Підгірський порушив також справу прав української мови в судівництві. Відіти виявлялася рі-чева дискусія, якій проводив д-р Михаї-ло Волошин. В дискусії заборали голос численні засідники, як д-р Степан Шухе-вич, Волод. Целеня, д-р Альфред Голі-кович, Михайло Корчинський, д-р Ми-хайло Волошин, д-р Лев Ганкевич і інші. Зібрані погодилися з мірку-ваннями п. Володимира Целеня, що о-борону прав української мови в судівниц-ті слід поставити на широкій платформі і як з одної сторони змагати до зміни по-одиноких законопроектів шляхом вно-шення поправок, так з другої сторони треба підняти боротьбу проти існуючих уже янковик законів. Боротьба мусить бути ведена на всіх фронтах, а саме У-країнською Парламентарною Репрезента-цією у Варшаві, українськими політични-ми партіями в краю серед народних мас, як також на міжнародній арені. Після то-го вибрано комісію для вивчення поправок до законопроекту про суди присяжних у складі: д-ра Євгена Дани-левича, д-ра Костя Левицького і мей. Ми-хайла Корчинського з правом кооптації.

— До вистави „Над безоднею“ (34. квітня). Суботнішня прем'єра пєси „Над безоднею“ заіхавила широку наше гро-мадянство, що помітив з продажу білетів. Від довшого часу ми не бачили на сцені нашого театру ніякого оригінального дра-матичного твору. З аліоді який намісник в останніх роках творів свого рода, не можна було вибрати ні одного, який получ-з літературною вартістю відповідал би приблизно вимогам сцени. Пєса Микомто-на є таким унікатом. Шкандя тєма, накі-чена будова, глибока психо-аналіза лісан

бсід. Гурток інтелігентних артистів під проводом дир. Стадника вкладає багато широкі права, щоб сю псу достойно представити глядачів. Головні ролі грати: п-н С. Федоренко, Орлян; п-нові: Залужський, дир. Стадник і 5-літня дівчинка Ірка. Театр „Багатея“ дуже відповівний для вистави цієї псу і вигідний для глядачів. Початок вистави буде найточніше збережений, бо театр має салю до диспозиції лише до години 1030.

— **Обходивсь.** До нашої редакції заглянули нині два рідкі гості. Є ще два молоді хлопці, що вибралась у мандрівку довкола світа, побившись об заклад з двома Англіянами, що перейдуть землю в 6 роках, швидше від них. Один з них Італієць, з Югославії, другий Німець, з Північної Америки, який заробляв в дорозі, продаючи власні малюнки. Вийшли вони три роки тому з Флоренції і перейшли пішки всю Італію, Східну Європу, Англію, Голландію, Німеччину, Австрію, Югославію, Чехословаччину, Румунію, завоювали на Галації і зайняли намір перейти на територію Радянської України, щоб перейти Сибір, до Японії. І ось на кордоні радянської України свідки мандрівників в-рештували, у Камінь перевернули їх два місці в тюрмі, пізніше відвели до Харкова, де вони просиділи вже тільки під доглядом жандармів у червоноармійських касарнях. Найбільше болюче з тих переживань для молодих людей те, що їм відобрали всі їх рюкзаків, цінні для них вироби з подорожі та тисячі посвідки перейденої дороги, відобрали навіть і фотографічний апарат і відставили залізничне нава до польського кордону. Навіть усі папери, задані їм радянською владою під час їх побуту у Харкові, відобрали при повороті; молоді захоплювали тільки тільки одну посвідку на сумний спомин. Огірчення їх превелике. Вони втратили 3 місяці передового часу, а головне матеріали, яких не надолужать ні нікі гроші. Зрештою бадорі парубки висловлюються дуже прихильно про гостинність наших земляків. Скрізь у Галичині вони зустрілися з нашими людьми і задоволені ширим прийняттям. Остання жовчак, яка їм залишилась аж роїться від печаток наших сіл і містечок. Тепер вони йдуть знову через балканські краї, через Туреччину, Персію і далі, до Японії.

— **З хроніки бандитизму.** У селі Підгірницю, біля Ланцута напали на дім бувшого жандарма Франца Кюса, тепер шинкаря, бандити. Вони дізнались, що цей продавав поле має в хаті великі гроші. Однак Кюс відстрілювався з рушниці та революверу через двері та вікно. Бандити втікли і залишили під його порогом трупа, який як виявилось з наїдених при ньому паперів є отаманом опришків Панічем, славним з сотки грабіжів. При шій нагоді поліція завила ще й двох його спільників, захованих у захистній хатині під гаєм у Мошениці. Був там величезний склад мушкетів та накраденого добра. Є підозріття, що Паніча збили його спільники. При нагоді цієї історії слід додати, що „Газета Поранна“ лася на сенсацію, присвячуючи їй цілу сторінку, поміщає також портрет Паніча, який є нічим іншим тільки повторенням портрету Степана Мельничука, розстріляного 1922 р. у Чорткові внаслідок наглого присуду за приналежність до диверсійної ватаги з радянської України (відома „12-ка“).

— **З хроніки самогубств.** Вчора у Львові впали знову дві особи жертвою сучасної скрути. На Високім Замку пообувала отруту 24-літня служка Марія Патилова, втративши службу. — Залізничний грубіан Іван Будний одержав лізання зі слідчої експозитури, щоб явився на Катимирівську вулицю як свідок. Перспектива нерослування настроїла його так меланхолічно, що він добув пожиток і чотирократно вдарила себе в груди.

— **По широкому світі.** Покидаючи Пекін Куо Міа Гуава приказав розстріляти всіх членів військової державної гвардії: 400 людей згинуло від огню кулеметів. — Вигородський суд засудив сина бувшого прем'єра міністрів Пашіча на три місяці в'язниці за образи чести посла Радковича. — У Берліні відкрили нову панаму в авіомобільній промисловості. Багато осіб близьких до уряду замішані в цю аферу. — 40 нежонатих членів австрійського парламенту оснувало таємний парубочий клуб. — Два еспанські летуни, капітан Естевес і його механік, що пропали в сирійській пустині, віднайдені живими летунами. — Якійсь норвежській риболов установив новий рекорд: на протязі 9 місяців проїхав 25,000 морських миль, убив 331 Китів і зібрав 2,400 тон трасу вартості 1,200,000 доларів.

— **300 тисяч Американців їде до Європи.** З Нью-Йорку телеграфують: Минулої неділі виїхало з тутешнього порту 7 кораблів з пасажирами Американцями, що хотять провести це літо в Європі. В найбільших двох місяцях має виїхати з Нью-Йоркського порту до Європи з тою самою метою ще ок. 300 тисяч Американців. Нема то як в країні доларів!

— **Останній з роду Абесеранів.** У зв'язку з новиною під таким заголовком з дня 20. квітня ми одержали листа з проханням помістити ось-яке пояснення: „Критик І. С. нахилився на переклад по-вісти Шатобріана в „Новий Халп“ під наз.

Заголовком, закінчуючи перекладати, що вона не знає французької мови і зробила переклад з польського. На це заявляю, що переклад зроблений з французького оригіналу видання „Гаміс Форе“, а ті, що знають мову, можуть не перевірити. Щодо знамені імені „Абесеран“, то воно є мавританське і дійсно так вимовляється: відомо, що нема потреби читати всіх чужинних імен, згідно з французькою вимовою. Перекладачка: Я. М.

— **Позір!** Пошу нам купувати і уживати чужу і чужих, коли маємо у всіх складах „Народної Торговлі“ і Кооперативах своєрідну і найкращу пасту до заутти „Елгант“ і французьку масу до фротування підлоги української фабрики механічних виробів О. Левицька і С-ка Львів Кордецького 51. 1-1

Посвячення новозбудованої СТЕПЕНИЦІ на площі „С-Б“ відбудеться в неділю, дня 25.IV. п. р. о год. 11:30 перед пол., на яке запрошується усе громадянство м. Львова. — **ВИДІЛ.** 2-2

Дописи.

Радехів. (Шевченкове Свято). Сьогодні Шевченкове свято, що його підсвяткував Радехів 11. квітня, слід уважати найкращим із усіх, які тут відбулися на протязі останніх 8 літ. На жаль, несприятлива погода в день свята не дала змоги всьому радехівському громадянству взяти в ньому участь. Усередині на святі явилась уся місцева інтелігенція, міщанство, а з повіту тільки двоє священиків та кілька як у маврих літах репрезентативних учителів. Добре обдуманий та річний реферат на тему „Національно-політичний світогляд Шевченка“ читав д-р Я. Селіванка. Оби декляції а саме п. М. Панасюка і п. Сої Маркінової, обох найкращих робітників у міській читальні дали ще один доказ їх світової праці й таланту. Рахманінова: „Поліциелле“ грав на фортеп'яний молодий півнік, канд. інж. п Роман Шухевич, про якого музичний талант висловлюються всі компетентні в тому напрямі словами повного признання. Та вершком артистичної вартості вечора були продукції місцевого читального хору під управою п. Давида Ів. Куліша, відомого вже громадянству зі своїх виступів з українськими колясками й народними піснями змалою п. р. Хор співав твори Стеценка, Леонтовича й Колесси в супроводі фортеп'яну у прецизному виконанні всіх музичних тонкостей, так, що почуваючи мали повну насолоду. Найкраще враження робило свято тим, що влаштоване було виключно власними силами, в чому велика заслуга тих, що в свої руки взяли провід народної роботи в Радехові й повіті. — **Гість.**

Степениця С-Б

Дня 25. квітня п. р. в 12. год. в полудне вштовпує Сокол-Батько при всій погоді на своїм майдані при Стрийській рогачі посвячення і відкриття степениці. Ця вістка повинна порвати українське громадянство, прийнявши лавський. 30 років ждав Сокол, а з ним і Львівське Україна на власну степеницю. Тепер вона є, здвигнена великим накладом праці і грошей, на жаль, задовжена. Той довг тажить моя колода на шні Сокола-Батька. Минулий рік був суцільний на погоду і львівська публіка, жадна ігриш, не часто могла заснажуватися на вигідних дошках степениці. Тепер погода укліла, ігриша знайшлися, а тут як на біду Гріше свіжо заоране й засіяне і на два місяці несприятливо до збитку. І так одно з головних джерел доходу Сокола-Батька, його майдан, на повгай і гарний час відпадає.

Тут уже громадянство повинно заступити природу й давати прирости на стрийській майдан у дні 25. квітня. До міжнародних трибун нас не дуже то допускають, тим більше треба використати рідку нагоду розсісти на тій українській трибуні. Не будуть з неї промовляти трибуни народу, але люди сокольської праці, і не один з гостей почує щось таке, що серце звеселася і духа підносить. Тоді вже випадає піднести мошонку й дати більший доток на степеницю, на Сокола, на здобуття й поширення українського горodu в Львові.

Любимо величаться успіхами, а їх обкаль. Степениця є успіх великий, успіх очинений, пам'ятник, збудований руками виключно українських майстрів на добро народу. Дня 25. квітня не повинно на сокольському майдані забракнути нікого з України і України рідного міста Львова, щоб потім ніхто не потребував у сірках очей позичати, заціпляти, чи бачити степеницю. Трамвай йдуть з одного кінця міста на другий, нехай-же ніхто не заспокоєтся далекою дорогою. На окремі запрошення не треба ждати. Хто через недобуду не дістане, хай і так їде, буде діти пожадані. Гостям дуже раді! „Сокол-Батько“.

Посмертна згадка.

О. д-р Іван Гробельський, крилошанин станіславської капітули, б. посол до австрійського парламенту й народний діяч, помер у Львові 16. п. м. в 68 р. життя. Похорони відбулися в понеділок 19. п. м. при участі 20 священиків зі Львова і Станіслава і великого числа вірних. Зявучи прощальну промову виголосив о. д-р Г. Костельник. — Покійний о. Гробельський походив з містечка Порохнівка селянського повіту, де його батько був дібним ремісником (кушнірем). Мати о. Гробельського померла скоро і він став сиротою. Заопікувалася ним тета, що жадну науки дитину посилала до школи. По закінченні гімназії пішов він на теологію до Відня, де й покінчив її докторатом. Там був якийсь час домашнім учителем арх. Рудольфа. Вернувшись до Галичини, був довгі роки капеляном при єпископі в Перемишлі, а згодом крилошанином і прелатом у Станіславові. В житті своїм зробив багато доброго і був ширим патриотом і сильно відданим народній справі, відпомага „Просвіту“ щепримим дарунками і т. д. Зі станіславським єпископом не міг знайти спільної мови, тому від довгого часу перебував у тіні. Помер після операції (іза гангрени відтяти йому спертну ногу, а потім і другу ногу). — **В. Н. П.**

ОПОВІСТІ.

Український Театр під арт. пров. И. Стадника. Львів. Сала „Багатея“ (вул. Рейтана). Субота 24. п. м. прем'єра: Я. Мамонтів „Над безоднею“. Початок то-чно о год. 8. вечір. В Коломиї, в неділю 25. п. м. „Над безоднею“. В Станіславові в понеділок 26. п. м. „Над безоднею“. В Стрию 27. п. м. „Над безоднею“. В Перемишлі 28. п. м. „Над безоднею“. 1608 1-2

Прогулянка до Зубри відбудеться в неділю 25. п. м. заходом Т-ва „Плай“ під проводом д-ра Косиці Паньківського. Збір-ка біля площі „Сокола-Батька“ год. 15, відполот через Заміачу Волю на год. 19.

Дрібні оголошення.

В КОСОВІ у відрі гарно і здорово по-ложеной приймається літників і реконвалесцентів на весняний і літній сезон. Союзні кімнати, гарно улажені, дві окремі веранди з лежанками, першорядний харч. Уморожані ціни. Залізнична станція Коломиї, година їзди самоходом або автобусом. Зголошення: Е. Лукашівська, Косів. 1507 5-5

НОВИЙ, мурований млин моторово-вальцевий, господарчий о 6 складах, мотор Дісла, з механічним домом, городом, в урожайній околиці, замощений, довкола 20 сіл, на продаж за 17,500 доларів, зголошення до Адміністрації „Піла“ під „Млин“. 1596 2-3

МІД бжальний, лінійний під гарантією в 5 кілевих пушках 12 зол. 13 кілевих 23 зол. за готівку при замовленні 50 сот. дешевше. Опаковано і оплачено, висилася на божання Ячинський і С-ка Горозинна п. Козлів. 1598 2-3

УЧИТЕЛЬ виділовий (П. групи) 50 літ, приймає посаду учительську, організаційну, торговельну або банкову в Галичині або на Волині. Зголошення до Адміністрації під „Група П.“ 1597 3-3

ШУКАЮ посади управительські господарством і заряду домог. Адміністрація „Піла“ „Господин“. 1610 1-3

МАГАЗИН НОТ, добре введений пошукує спільника з капіталом. Зголошення письменно. Саліні 69, мешкання 14, Колодаєй. 1609 1-2

БОМНАТА умебльована біля городу Бзутського до винайму. Зголошення до Адміністрації під „Солідний“. 1607

Важне на Великодні Свята!

Звіdomляю отрим П. Т. Публіку що я відкрив у Львові при вулиці Синкстуській 8. багато заосмотрений

Склад РУМУНСЬКИХ ВИН

найліпших і найшляхотніших родів. Достарчає їх по приступних цінах а іменно

від зол. 3'50 за фляшку.

Білі і червоні вина в оригінальних фляшках і бочках на склад

Carol M. Pascal

Букарешт.

Склад на Польщу: Львів, Синкстуська ч. 8.

На правильний шлях.

Починає до створення спільного фронту національних меншостей у Польщі.

В дні 19—22, квітня гол. Об'єднання д-р Дмитро Левицький і член Центр. Комітету ред. Дмитро Палів вели у Варшаві з доручення У. Н. Д. О. переговори з представниками Білорусинів, Німців і Литовців у справі створення спільного Комітету для оборонної акції перед польським екстермінаційним походом. Вступні переговори дають надію, що вже в короткому часі прийде до тісної співпраці та до створення спільного Українсько-Білорусько-Литовського Комітету.

Перетворення Ліги.

Майбутнє становище Англії.

На засіданні англійської палати лордів головний делегат до Ліги Націй, лорд Роберт Сесіль висловив кілька цінних думок про намірену реорганізацію Ради Ліги. Він попередив всіх, щоби не сподіватись однобічної думки щодо зміни Ради в комісії, яка розглядатиме цю справу. У комісії засідатимуть представники держав безпосередньо заінтересовані в своїй участі у Раді. Ідея перетворення Ради вирішила не внаслідок останніх непорозумінь у Женеві, а багато раніше: вже від кількох літ її члени відчували потребу змінити дотеперішні методи, завдяки яким представники держав входили туди. Коли почулись домагання, що держави повинні засідати там почерзі, вистала криза. Англійський уряд стояв на далі на становищі, яке займав Чемберлен одноозгідно з поглядами палати, а саме, що треба в першій мірі відкинути всі перепони, які стоять на шляху до вступу Німеччини до Ліги. Англія голяється на принцип поділу постійних місць у Раді, але має на думці виключно великі держави. Іншими англійський уряд мусів би вважати себе звільненим від заяви, яку склав під час останнього засідання Ради Ліги. Покищо лорд Роберт Сесіль не сумнівається, що його уряд дасть йому ще нові вказівки перед його відходом; він сам не хотів би брати на себе тягар відповідальності за рішення такої важкої ваги.

Як що бажаєте закупити вино

і довіряєте більше чужим фірмам, то переконайтеся передше про його ціну і якість у

Народній Торговлі у Львові і її складах в краю.

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“ поручає слідуючі вина:

Угорські білі:			Вина червоні:		
Самородне з р. 1912	3/4 фл. зл.	6.50	Дарматійське	3/4 фл. зл.	5.—
Самородне „ 1920	„ „ „	5.—	Палюджа Шато	„ „ „	6.—
Палюджа Шато	„ „ „	6.—	Бургунд	„ „ „	5.50
Палюджа Леанка	„ „ „	6.—	Перлугер	„ „ „	5.—
Палюджа Бадачонер	„ „ „	6.—	Малга іспанська Шольца	„ „ „	12.—
Палюджа Ріслінг	„ „ „	6.50	Малга	1/3 „ „	6.50
Токай солодке	1/2 „ „	12.—	Самос греське	3/4 „ „	7.50
Токай питтравний	„ „ „	12.—	Десерове солодке	„ „ „	6.—
			Вермут	„ „ „	5.—
			Червоно сол. (Перла Адр.)	„ „ „	6.—

„Оборонці демократії“.

По уступленні з уряду стали ними нагло лідери ППС. Вони були пересвідчені, що по їх уступленні провалиться цілий уряд. Однак так не сталося. Президент зголошеної Скинським димісії уряду не прийняв. ППС смертельно образилася, інтервенювала в президента, загрозувала безоглядною опозицією, вказувала на парламентарну традицію, якої, до речі кажучи, в Польщі немає, і в результаті не добила нічого. Уряд Скинського залишився і без участі польських соціалістів. Правниця вважає його далі коаліційним, а сам прем'єр заповів навіть поширення тієї коаліції при допомозі втягнення в її склад нових соймових груп.

Таке явне ігнорування ППС президентом і самим Скинським вивело пепесівських лідерів цілковито з рівноваги. Вони почали генеральну атаку проти президента і проти правлячої правої коаліції. Першу бомбу випустив пос. І. Дашинський. Він між иншим заявив, що

„кожний цивілізований голова держави поступив би в ситуації, що виникла по розпаді підтримуючої уряд коаліції, ось як: прийняв би димісію уряду; доручив би уступаючому прем'єрові тимчасове виконання влади на той злочинний з урядових міністерств кабінету і т. д.“

Крім того заговорив тойже Дашинський про кризу польського парламентаризму і звалив всю вину за неї на народкову демократію та її союзників. Бож це вона — на його думку не хотіла з недовіри до Пілсудського допустити до того,

щоби президент мав право розв'язувати сойм. А тепер вона всіма силами змагає до того, щоби президента наділити таким правом і тому проєкує зміну конституції. Та тепер не хоче того ППС. Колиш то вона за те „боролася“, але нині, очевидно, не випадало б їй цього робити з простої причини, що теперішній президент — як це виходить зі слів Дашинського — нецивілізований.

Другу бомбу пустив п. Голуфко в варшавському „Роботнику“. Він заповідає для ображеної ППС, велику і спасенну місію:

„перед ППС. стає велике завдання стати осередком, біля якого буде скупуватися і кристалізуватися польська демократія“.

Отже один з теоретиків теперішньої ППС не почував і не бачив тої місії перед повстанням розпавшоїся коаліції. Тоді ППС мали иншу місію, вона йшла видно на розбиття польської демократії (якщо така в Польщі є!) і підтримувала реакцію. Треба було аж помічника від тої реакції, щоби ППС зрозуміла своє смішне положення, щоби пригадала собі на свою „спасенну ролю“ для скомпромітованої неюж польської демократії.

П. Голуфко відчуває добре ту ролю кльовна, яку ППС казала відіграти реакція і тому намагається її оправдати. „Ми вважали — каже він — народкову демократію за реакційну, але ми рахували на те, що в катастрофальних хвилях вона зможе піднятися до зрозуміння державних інтересів“. Ось і

оправдання! — Яке воно бліде, яке немичне і самообичуюче. Голуфко далі дозволяє собі на патетичні оклики на адресу автора проєкту „нової санації“ Здзекського в такому роді: „Чи ж це міністер ХХ. віку?“ — А про Ст. Грабського він пише: „Ст. Грабський перейде до історії як громадянин і освіти в Польщі“. Ах тепер, аж після полічників і знаваги, після цілковитого зігнорування ППС польською реакцією наїшов пепесівський трубадур гімні слова для скваліфікування своїх вчорашніх союзників.

Отже безпощадна боротьба всієї польської демократії під ідеальним проводом ППС проти всієї правниці, проти погромників культури і т. д. і т. д. ППС видала навіть маніфест до всіх працюючих мас міст і сіл, в якому закликає їх до скупчення під прапором ППС для боротьби з реакцією. — Чи не компромітація? — Ничі для ППС є реакцією те, що ще вчора було єдиним засобом рятунку. Та правниця з усього того крику та галасу ППС нічого собі не робить. Вона підраховує свої сили на соймовій арені та певна за свої експерименти. На 444 посів, вважає вона своїми аж 242. На щож тоді надіється ППС? З якими силами виступає вона до боротьби?

На ті питання дає відповідь тойже Голуфко.

„Нашим завданням — каже він — є з'ясування найбільших днів відбудування спільний фронт демократії в Польщі! Мусимо довести до розуміння і скоординування між „націоналістами“ і „сторонниками Хлодзьким“, куди втягнути до того блоку національні меншини, а передовсім українську і білоруську, котрі повинні зрозуміти, що політика пасивної обсервації з боку є дуже вигідна, але мало корисна. Щобно створення такого блоку лівої уряду може бути вигідною точкою для дальшої акції“.

Так розуміє нині пан Голуфко. Тепер треба йому і національних меншин, бо зневага дуже вже болюча та понижуюча. Якже думає і де були ті самі пепесівські пророки тоді, як вступали до коаліції? — Так само в Польщі! Але тоді вони йшли проти національних меншостей, тоді вони підтримували Ст. Грабського, тоді вони ігнорували ті меншини, бо цього вимагала від них польська реакція. Тепер инша справа! ППС претендує на провід не тільки серед польської демократії, але й серед усеї демократії

д-р СТАНИСЛАВ ДНІСТРЯНСЬКИЙ.

Збірник правничої комісії.

Рік I. ч. 1, 1925 р.

Пристаючи до обговорення зовнішнього правничого видавництва при Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, вітаю з радістю перше число „Збірника правничої комісії“, як довголітній редактор попереднього видавництва: „Часопис правничий і економічний“. Воєнні злидини вупинили й видання „Правничого Вістника“, що виходив нахладом „Товариства Українських Правників“ у Львові також під мою редакцією, так, що перше число „Збірника правничої комісії“ являється першим новим випуском збірного видавництва української юриспруденції в нашому краю після воєнного лихоліття.

Дотепер ширший загальний інтересувався виданнями правничої наукової творчості і, на жаль, майже всі давніші праці на цьому полі перейшли без справжнього розуміння нашої суспільності та заповнили кіба магазини самого видавництва. Мені не відомо, чи більше як один раз появилася критична згадка про видання „Часопис правничий і економічний“ та „Правничого Вістника“ на шпальтах „Діла“, але треба дивуватися, що по нинішній день не знайшлося між нашими правничими кругами відоме число таких юристів, що би-

словилиб отверто й недвозначно свій погляд на розвиток української юридичної творчості. Нічого нам так не бракувало, як об'єктивної та зрілої критики.

Саме цей момент спонукає мене звернутися з моїм критичним оглядом нового правничого видавництва до широких кругів української суспільності. Зокрема є дві основні причини, які за тим промовляють: перш за все безпосередній інтерес цілої нашої суспільності у вихованні справжніх модерних правників не тільки з огляду на пізнання українського права, але і для підготовки модерних будівників державного права, по друге потреба наукової критики не тільки на полі правничих студій, але взагалі у всіх ділянках наукової чи мистецької творчості.

Зачну з першого моменту. Ми ще не маємо своєї незалежної, самостійної держави, тому ніде більше, як у нас, не можуть правні студії обмежитися на пізнання урядових приписів, щоб осягнути урядові ступні чи взагалі урядову кар'єру. Українські правники мусять поглибити загальну науку права, пізнати історію та системи права всіх цивілізованих народів і точно зазізнатися з теорією і політикою права. Тому ціла українська суспільність повинна стежити з великою увагою за шляхами, якими розвивається у нас наука права. Другий момент — це момент критики; це найважливіший спосіб,

яким свідомі суспільні чинники повинні брати чинну участь у розвитку нашої правничої творчості, а з тим у збереженні ідеї права та в змаганні до кращої правної майбутності.

Торкаючися питання критики, торкаємося однак загального суспільного елементу, що належить до найважливіших феноменів усього нашого духовного життя. Тому мущу на цьому питанні довше зупинитися.

Маю на думці критику, суспільно потрібну, на суспільних мотивах оперту. Чи маємо взагалі таку критику? — Ось питання, яке мусимо собі згорі поставити. Критика, про яку говорю, абстрагує як від особи письменника чи мистця, так від особи критика і займається його твором, об'єктивним значінням цього останнього в літературній, науковій чи мистецькій творчості, вона дошукується в творі загальних основ творчості дотичної особи, стежить за провідними думками її, старається відкрити нове, вишукати звязки з чужою творчістю, придивитися новим вкладам в науку і в мистецтво зі становища розвитку української творчості в порівнянні з загальною творчістю всесвіту, старається з огляду на це порівняння приложити об'єктивну критичну міру та винайти шляхи, якими справжній розвиток повинен поступати, — коротко кажучи: вона повинна зберігти всі моменти, потрібні для

зрозуміння самого твору і для майбутнього розвитку творчості суспільності. Та, на жаль, такої критики в нас майже нема. Пишуть її звичайно ті, що не вміють її так писати, не пишуть її ті, що вміли б її так написати. Тому критика не сповнює в нас того високого суспільного значіння, яке їй припадає по суті — вона є на загальноті особиста, суб'єктивна.

Справжній критиці не є по суті ні рекламами ні актами інволюційної конкуренції або особистих лайками. Реклами можна мати за гроші, натомість плачені „критики“ — а є їх досить — не є іншими критиками. З другого боку неетично поводитись той, хто пре нагоді „критики“ зводить свої особисті рахунки, чи то безмірно вихвалюючи чи безоглядно даючи. Суперлативи „з приязни“ чи з інших особистих мотивів не заховають духовного творця до дальшої праці, але, підтримуючи його егоїзм, зупиняють його духовний розвиток у майбутнім. Особисті лайки знеохочують творця до публичних виступів або викликають особисті сварки. Критика об'єктивна, якої має право домагатися суспільність, може бути навіть дуже суворою, а декуди й безпощадною, але вона мусить мати на меті тільки принципи і завдання науки та мистецтва, при чому всякі інші мотиви повинні щезнути. Безпощадна повинна вона бути тоді, коли науки, вичоривши побіч

Кожний Фабоніус сам, свій улюблений лікер в помаранчевій, квітковій, м'ятій, мігдалевій і т. п. смаках з одної лачки природного овочового екстракту

ЕКСПРЕСС-АГРУМІНА

Ждайте скрізь! Генер. Репр. в Польщі: 1247 ТИТАНИ, Львів Рівницька 6. 29-75

Польщі, вона хоче своїми облудними, знівеченими усім своїм минулим, гаслами, засліпити навіть національні меншості, хоче їх підвести також, як її підвела польська реакція. Українці і Білорусини навчені сумним досвідом, не можуть повірити пепесам так само як і реакції. Одні краші від других! Пепеси шукають спільного фронту і спільної мови з ними тоді, коли для них круто. До того самого здатна і польська реакція в хвилях небезпеки. Та нині вже ніхто не повірить ні польській "демократії", ні реакції. Нехай вони гризуться! Життя має свої закони, воно коштує свої важкі, могутні хвилі не оглядаючись на ніщо. Воно переходить до порядку денного над усіма "санацийними" рецептами Здзеховських і ППС-ів також як перейшло над санацією В. Грабського.

Масові арешти в Заболотівщині.

Страх перед 1. травнем.

Пішуть нам: Вночі з неділі на понеділок (18. на 19. квітня) майже по всіх селах Заболотівщини переведено масові труси й арешти. До Заболотова приїхав з повітства в Станиславові з 50 поліцейськими і 20 тайними агентами якийсь комісар і разом з повітовим поліційним комісарем перевів ці труси й арешти. Арештованих переводять до Заболотова до судових арештів. Причина цих дивних подій невідома, але вже віддавна ходили слухи по повіті, що староста Гольчевський має терором не допустити

бе атмосферу псевдонаукового знання, присвоюють собі право забирати голос в наукових справах — а суворі тоді, якщо діло в тому, щоби спровести духовних робітників, що зійшли на маніапі, на справжній науковий шлях. Проте й така критика не сміє бути особистою лайкою, тільки об'єктивно мотивованим силогізмом.

Іван Франко був, як відомо, дуже суворим критиком, а всеж таки саме він поборював т. зв. "бессервісери", значить — таких критиків, що, мовляв, усе "ліпше" знають, але за те не все "добре" знають. Так у тому лежить саме головна основа правдивої критики. Критик мусить перш за все "добре" знати ту ділянку науки та мистецтва, якою займається, а коли його критика має суспільності принести користь, те знання не може бути одностороннє, але мусить сягати позаримі одного народу чи одної держави. Крім цього належить сюди й особливий критичний зміст, що робить критику окремою галузю науки та мистецтва. Літературний критик мусить дуже добре визнаватися не тільки в своїй, але й у чужій літературі, музичний критик не тільки в своїй, але й у чужій музиці та музичній науці, юридичний критик у юридичній літературі і т. д. Та всеж таки не кожний поет є добрим літературним, не кожний композитор добрим музичним, не кожний юрист добрим юридичним критиком і т. д. Що Франко був та-

Чи Ви скористали
вже з надзвичайної,
величкої
знижки ціни

ВЗУТТЯ Дель-Жа?

ти до святкування 1. травня. Видно, що з тою метою арештовано кількадесять людей.

В самім Заболоті переведено ревізії в Повітовім Союзі Кооператив, де арештовано начального директора п. Павлюка, і в канцелярії філії "Просвіти", що міститься в Союзі (від цю пору не було там нікого з виділових); переведено також трус в кооперативі "Народня Каса" й арештовано члена управи п. Костева, і в кооперативі "Власна Поміч", де арештовано Рогу, а крім цього зльокатованого учителя Миколу Марчука.

В інших переведено трус в кооперативі й арештовано Андрія Прокопюка, Никифора Даниша, Федора Семенюка, Михайла Даниша, сина Дмитра і Дмитри Мойсу. В Тростяні Юрка Павлюка, Гриця Семовонюка, с. Василя, Федора Герасимюка, Матія Остафійчука й Андрія Гаврилюка. Ревізія була у Стефана Павлюка й Козьмі Павлюка та в кооперативі і філії "Трійця", а далі в Івана Миколійчука, Дмитра Ореньчука, Василя Марчука, Дмитра Дем'яна, Дмитра Марчука, В. Демича, Петра Косовича с. Василя, Петра Бортея с. Миколи, Василя Жовтюка й Миколу Колісника. Більшість їх також арештовано. В Хлібчині арештовано Андрія Косовича й Петра Тонасійчука, в Рудниках Михайла Іванчука і так по всіх селах.

Ревізії й арештування переводять тут скрізь. Дня 20. квітня приїхав до Заболотова сам староста Гольчевський. Довідаючись, що і в Рожнівці, недавно приїдленій до косівського повіту, переведено також багато трусів і арештувань. Усі арештовані замкнені покищо в заболотівських судових арештах.

кож знаменитим критиком, це було більше наслідком його довголітньої наукової праці, ніж поетичного таланту; а такий прим. Шуман належав до виняткових композиторів, що лучили в собі великий композиторський дар з незвичайним науковим критичизмом; звідси й між знаними науковими силами не всі відзначаються критичним змістом, хоч все таки треба признати, що науковий критичизм значно частіше вихається з наукою, ніж з мистецтвом. Справжній критичизм сплітає тривке наукове знання з певного роду мистецтвом. Вдумуючись в творчість поодиноких творців, критик збирає її до спільного знаменника і вказує провідні шляхи для творчості свого народу, вказуючи лінії правдивого розвитку та справляючи все, що стоїть тому розвитку на перешкоді. Критик є як суддя, що мусить знати право і життя, щоб розваживши обставини конкретного випадку, видати суд та умотивувати його як слід. Як судово-практика має безпосередній вплив на формування правних засад між людьми, так свідомо своєї мети критика повинна мати вплив на формування науки й мистецтва свого народу.

З такою метою приступаю до критичного огляду згаданого вище "Збірника".

(Продовження буде.)

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Снішинський уступить?

"Курер Червони" запевняє, що прем'єр Снішинський невідкладно зголосить димісію уряду дня 4. травня. Соціалісти налягають на кола близькі до прем'єра, щоби димісію прискорено і щоби сталася доконаним фактом іще перед понаділковим засіданням сойму.

Димісія віцем. Гавзнера.

Віцеміністер сусп. робіт Артур Гавзнер зголосив димісію.

Димісія мін. Здзеховського.

У соймових колах кажуть, що вже небаром послідує димісія мін. скарбу Здзеховського. Як наслідник називають пос. Міхальського.

Відозва "Хл. Сторонництва".

Тому що партії занекали демарш у президента, "Хл. Сторонництво" видало відозву, в якій м. н. сказано, що вдержання "кадрового уряду" створює небезпеку для дальшого розвитку і вважає вказаним спільне демарш лівниці у президента.

Ф. в'яснення мін. і рад. уряду.

Польське мін. загр. справ одержало офіц. пояснення від німецького уряду у справі рад.-нім. договору. Німецький уряд запевняє польський уряд, що договори заключені в РСР, зовсім не порушують льоканських договорів і не є звернені проти Союзу Народів. Уряд РСР, зложив офіц. заяву, що договір, заключений в Німеччині зовсім не звертається проти інтересів Польщі і не може стати на перешкоді початим уже з Польщею переговорам у справі трактату неагресивності.

Війна на близькому Сході?

На Ке д'Орзеї наспіли 23. IV, вісти з Ангори, що Туреччина до п'яти днів змобілізувала 250 тис. вояків. "Шік. Тр." пише, що Туреччина змобілізувала передусім для заатакування згл. зайняття Мосула. Але тур. уряд запевняє теж у найбл. днях обсяду Дарданелів. РСР, поставила до диспозиції Туреччині багато муніції й зброї, рівночасно предложила заключення рад.-тур. військового союзу. Турецькі агенти закупили багато зброї в Німеччині і Чехословаччині і переслали її через РСР над Чорне Море. "Ш. Тр." думає, що Англія на ті зброєння не буде пасивною.

Біржа.

Гроші.

Америк. дол. 10'20 — 10'25, канад. дол. 10'00—10'10, чеські кор. 0'26'00 — 0'26'50, л. 0'3'00 — 0'3'50, франки фр. 0'30'00 — 0'31'00, фр. швейц. 1'70 — 1'75, англ. фунти 43'00 — 43'30.

Золото. 20 кор. 35'00 — 36'00, 20 франк. 32'50—33'00; 20 марк. 42'00—42'50; 10 руб. 45'00—46'00.

Срібло. Астр. кор. 0'72'00—0'76'00, 5 лок. 3'80—4'00, фльорени 1'90—2'0, рубл. 3'00 — 3'40, рубль дрібним сріблом 1'50—1'60.

Збірна.

На біржі лише екзекутивне купівля пшеничних отрубів по 20 зол. 05 сот. парітас Львів. На загал довільне оформлення. На торзі зазначається більше зацікавлення житом для експ. ідей. Тенденція на загал знижкова. Настій оживлений.

Пшениця краєва біла 44'50 — 45'50, пшениця краєва червона 47'50—48'50, жито гал. лише 26'00—27'00 ячмінь гал. тільки бров. 24'50 — 25'50, ячмінь гал. паст. 23'50 — 24'50, овес гал. 26'50 — 28'00, гречка 31'00—32'00.

НОВИНИ.

— Конфіскація. Вчорашнє число "Діла" сконфісковано в 5 місцях. Вичеркано в ньому два місця й закінчення статті "Всім, всім, всім!" і два місця у статті "Коштом жертв війни". Це 41-а чергова конфіскація нашого щоденника в цьому році.

— Микола Вероний, відомий поет, вихав в п'ятницю, дня 23. н. м. на Радянську Україну. На закінченні літньої збірки гурт приятелів і прихильників поета, працюючи його. М. Вероний виїхав на сталій побут до Харкова.

— Ревізія й арештування. Дня 22. IV. вночі впадли вдруге агенти з поліцією до дому п. Когутів при вул. К. Лешинського 25, де живуть українські студенти. Кілька годин шукали, невідомо, за чим, і розуміється нічого не знайшли. Арештували Гр. Голіпа.

— Процес Ботаників у Львові добігає кінця. Після переслухання всіх свідків приступлено до відчитування актів і інших судових документів, яке покінчено вчора. На тому закінчено т. зв. доказове поступування. Присуд буде проголошений в найближчих днях.

— Страйк лісових робітників у "Галіційській Спуді". Повітовий Організаційний Комітет "Селянських Спуд" КО. сформований, до якого належать усі мужі довіря лісових робітників повіту, проголосив страйк у фірмі "Галіційська Спудка" і бойкот тої фірми. Страйк продовжується. Робітництво стоїть твердо при своїх домаганнях. Останні збори мужів довіря робітництва по основним об'єктам справи рішили рішучо не йти на ніякі уступки супроти вимиску підприємств, хоч би працю у фірмі мала бути застоповлена аж до найближчого року. Робітництво заявляє, що все одне воно не може навіть у тім надійшій випадку нічого страждати, тому, що за 6-місячну працю в минулому році робітники не то що нічого не заробили, але ще лишилися довжикими фірми на 30—40 золотих. Віче селян і робітників, котре відбулося дня 14. квітня в Косові, постановило підтримати страйк аж до повного успіху, а на тих, що зломали товарицьку солідарність, наложити загальний громадський бойкот.

— Спеціальний податок від люксових помешкань. На основі ухвали львівського магістрату громада міста Львова вводить від 1. травня спеціальний податок від люксових помешкань, а саме у висоті 4 проц. від цінни у релаші 100 корон рівняється 105 зол. Вільні від того податку будуть кухні і приміщення для служби.

— Що помирає армія? Під заголовком "Видний світ" подає часопис "Progres Civique" статистичний виказ відсотків бюджету, що йдуть в поодинокі держави на військові цілі (армію, флоту і літаків). З того зіставлення виходить, що більше як третину бюджету в Польщі поживає польська армія, а саме 33,39 проц. Шойно в провідній віддає слідкує за нею Португалія 28,94 проц., а далі йдуть: Туреччина 28,94 проц., Швейцарія 28,13, Латвія 26,13, Греція 27,86, Естонія 22,93, Швеція 20,30, Еспанія 20,10, Литва 20, Югославія 18,87, Італія 19,29, Болгарія 17,39, РСР, 16,71, Голландія 15,18, Данія 14,53, Франція 14,19, Румунія 14, Фінляндія 13,13, Англія 13,13, Норвегія 11,90, Чехословаччина 11,32, Бельгія 10,58, Австрія 7,59, Мадярищина 6,53, Німеччина 3,10 проц. З того виказу бачимо, що бюджет Польщі на армію найвищий у світі.

— Підвищення поштової оплати. Тому, що досі не повідомлено як слід низинних кругів про підвищення поштової оплати, наслідком чого поштові уряди мають багато праці, а адресати мусять платити кару, подіємо нашим читачам виказ підвищених поштових оплат: а) від кожної наданої поштової переписки, значильної чи порученої (листу, кореспонденційної картки), друку, пробок товарів, торговельних паперів і переписок листяних з виїздом друку для списків і газет — і сотак; б) від кожного наданого листу (без огляду на його вагу або вартість), від кожного наданого вартісного листу (без огляду на вагу) поданої вартості, від кожності

наданого переказу і на кожній наданій приватній телеграмі—5 сотників; в) від кожної перевезеної розмови між містами при оплаті до 1 зол.—3 сот., понад 1 зол.—10 сот. Додатковий оплаті не підлягають листони перекази за оплатою гуртом, надані владною, урядовою й інституційною, а також кореспонденція в обороті в військовому містім Давидом. Ця підписка об'являється на цілому просторі Польщі.

— **Нурці плачуть!** Від 25. п. м. буде нова підписка на тютюн у всіх його видах. Товариство до боротьби з тютюновим димом мало би гарні вигляди пропаганди.

— **Субвенції громади міста Львова** на польські цілі йдуть в десятки тисяч. На дніх розіслано знов 21.000 зол. на польські гуманітарні й культурно-освітні цілі і то не тільки у Львові, але й у цілій Польщі. Сама „Страж“ могла польських богатерів дістати знов 3.000 зол. Цим разом „капнуло“ й на українську ремісничу бурсу у Львові, що дістала 1000 зол. Ця допомога, як і невелика жертва на конкурсіві перекладу св. Успення в сумі 3000 зол. є від довгого-довгого часу одиночного субвенцією шановної громади міста Львова на українські цілі.

— **З темної хроніки.** Два молоді брати Ліхти придумали хитру штуку. Вони ходили довгі місяці по священиках по провінції, продаючи сукию на ясу. Усім обіцявали прислати решту сукиї, незалежно гроші, а полишивши посвідку. Так обдурили 50 священиків. Щойно в Бібрці їх перехопила поліція. — У зв'язку з арештом членів банди Паніча, поліція арештувала ще їх двох любків в скарбниці у Момениці.

— **Дармавий достойник.** У Станіславі арештували голову державного уряду посередництва праші Казимира Антошка, який завідував фондом безробітних, за те, що накопив сина грошей. Антошка дізнавшись, що має передати папері свого бюро ішмом почав падати документи, щоби затерти слід дефракції. Поліція мусіла аж виважати двері його бюро, щоби його зайти добути.

— **Натастрофи.** На Азорських островах землетрус знищив чимало домі. — В Японії скаженіла буря, що спричинила великі пожежі; згоріли 2 фабрики і 600 домі. 60 людей загинуло на морі. — Між Ростовом і Києвом вилетів зі залізничного шляху поїзд: двох убитих, вісім ранених.

— **По широкому світі.** Переговори щодо гарантійного пакту між польським і радянським урядами припинені. — Ачидсея посувається у своїм леті на бігу вперед. — Радянсько-литовський договір буде підписаний при кінці цього місяця.

— **Величодні листівки Миколи Бутвиши.** Накладом Українського Пласту лишили на дніх серія величодних листівок (6 штук) рисунку і композиції відомого вже в широких колах графіка Миколи Бутвиши, що тепер перебуває на студіях за кордоном. Поза листівкою „Христос воскрес“, на якій бачимо пластунів, бачимо в воскресні дзвони, решта листівок творить ряд дуже інтересно задуманих і також виконаних ілюстрацій — чародіїв на теми з гарілок. Листівки однокбарні, але це не викинувши їхньої вартості як одної з перших спроб — дати в руці українського громадянства на правду країнську у стилі листівки. Вроджене Бутвиши почуття гумору, оригінальність замислу і бравурне його переведення з підчеркнутими типами українських цих типу й побуту, переходить в даному випадку межі, які ставилися до листівок як такої. Нема сумніву, що українське громадянство скористає з нагоди і замість чужинських, несмачних „фарбендрюків“ акне цього року тільки листівок Бутвиши, що буде не тільки ознакою громадянського патріотизму, але й доброго смаку. — М.

— **З театру.** Пригадуємо, що вистава деси Мамонтова „Над безоднею“ відбувається в суботу 24 п. м. в салі театру „Багетелі“. Початок точно в 8 год. вечером.

— **Звертаємо увагу П. Т. Чатача** на оголошення фірми Делька в нижньому числі на 3-й сторінці.

Вечір несвідомого гумору.

(Тов-во наукових винаходів ім. Петра Могили. — із цилію літературно-дослідницьких вечорів.)

Була вчора з рецензійного обов'язку на авторських вечорі 20-літнього віршуна закоханого в Музу по пуха. Слід про цей вечір згадати з двох мотивів: з огляду на фірму, під якою він ішов: „Тов-во наукових винаходів ім. Петра Могили“ і з огляду на повторений там прилюдно цюір, що супроти молодих талантів прищеплюється системі саботажу. Сеанс був справді науковий: можна з нього було навчитись більше як з неогдого професорського відчиту.

Перша наука це та, що в наших обставинах вистачить моти трохи сильної волі та енергії, щоби звернути увагу на свою особу на такому полі, де сотки інших, справжнім талантом і працею нічого

не добується. Є у Львові молодіше, що віршує на свити і вірять у свій творчий дух, який пічне нову добу письменства. Хто з нас віршує не вірив в не? Коли не в 20-ім році, то бодай як п'ятнадцятилітнім. Але наш розхристаний син Музи горить нетерпеливою сляни. А з цим шляхетним потужним вже хист промислового діча. Коли він пилав зшиток розкуйованих строф, зумів подбати за рецензію бодай у „Світлі“ (якої критик розуміється на українській поезії менш бідаше стільки, що ми на Талмуді), позасипував листами навіть польських письменників і професорів. з проханням видати йому шось у роді залізного листа на талант. Бо більшість української критики це його зазпирі суперники, що не хотять випустити його на Парнас. Нентомнай молодіше доказав митлого року аж такої штуки, що прислав до основного собою журналу кількох професорів з іменем як співробітників, так хитро, що вони не догдувались у чошу діло. На зчорашній вечір він вишукав собі: двох своїх товаришів і одну товаришку, симпатичну і не без декламаторського хисту, що відчитували його „поези“.

Був не вечір незвичайно сумний і веселый. На вечірі салі — 6 журналістів, 6 гімнзійних учителів, 6 заблуканих осіб з „публіки“, з 60 студентів. У вступним рефераті старший товариш актора, (який з кількома розумчакми увагами подав туди, мов муха в окріп) нарікав на публіку. Такої ідеально-терпеливої публіки як наша нема на світі. Більш голий слухала вона, як назав Пшибишевський „півелушталей бігелівків від“ у святошнім скупченні. Але коли заграли, троянди, сьвітання, „блески музичних чувств“ почали зударятись неждано з „розчехленим гребенем чисті“ з „фіякром поезії“, „оселенням на шлунок“ і „котам серця“ — деккого скопював такий спазм реготу, що далі, на „Вертеці наших днів“ ніхто так стикійно не сміявся. А молодого поета, що бачив не враніж на салі стало жалі. Він вийшов при кінці на сцену і відповідав з поважною погордою для юрби на дотелі своїх товаришів. Ми бачили перед собою жертву непохитної віри в талант. Молодеш доказував розумно, що всі герії були неправди, зустрічались з нерозумінням публіки і здобували славу довгою боротьбою з суспільністю. Характеристичною рисою великих творів є те, що вони недоступні, домагаються коментарів, а ті, що творять нову добу творчості, зустрічаються з глузом, бо нищать закорені традиції.

І це є непереможне становище. Молодий талант, що вірять у свою апостольську місію, може користуватись тими самими непохитними доказами, що король або пророк з Кульпаркова: „я мене не признає, сміється з мене, не хоче мене допустити на належне мені місце — це саме доказ, що я є тим, за що себе вважаю“. І 20-літній хлопча не винен, що так відчуває. У його слівці, палкій вірі є навіть дещо збуршуюче. Так само не вини графомани, що посують папір. Але коли їх пустомельщину підслюють видавці, що друкують їх неперепарені плоди — ось ці повинні нести за невідповідальність. Вони повинні розуміти, що друкарська мазь спиноє мов наркотик і руйнує неогдний талант, який мт би позріти, колиб дозрівав поволі, у тиші, при допомозі тих, що з любови для літератури завжди витатимуть кожний прося талант.

Т-во наукових винаходів ім. Петра Могили зробило перевагу послугу авторів, який зійшов ще раз гордим переможцем зі сцени... серед реготу слухачів. А ще гіршу послугу собі; бо це була справжня могила науковим викладач, яких ми й так не чули від цього Товариства. Не штука було голові цього товариства поважно слухати весь час страшний віршич, коли він... фізич. Я також міг би сидіти поважно на відчиті 20-літнього фізика, який реестром незрозумілих для мене

формул руйнував би стіну фізичу від Ньютона до Айнштейна. Ми сміялись, але одночасно спочували двом людям: молодому фанатикові і мабути уверхе — комисареві, який здається єдиний на салі уважав своїм обов'язком збагнути, що значать поодинокі розхристані строфи влісирів революційної поезії.

Мих. Рудницький.

ОПОВІСТКИ.

Український Театр під арт. пров. И. Стадника. Салі „Багетелі“ (ауд. Рейтана).

Субота 24. п. м. прем'єра: Я. Мамонтов „Над безоднею“. Початок точно о год. 8. вечер.
В Коломиї, в неділю 25. п. м. „Над безоднею“.
В Станіславові в понеділок 26. п. м. „Над безоднею“.
В Стрию 27. п. м. „Над безоднею“.
В Перемішлі 28. п. м. „Над безоднею“. 1608 2—2

Реконвалесценція Катехизмів. Заходом Товариства Катехизмів під протекторатом Іх Експеленції Митрополита відбудуться реколекції для духовенства в дніх 10, 11, 12, 13 травня (мая) в духовній Семінарії, Перша наука о год. 7. вечір, Харч і мешкання (в духовній Семінарії) за оплатою 15 зол. за весь час. Треба привести накривало (простирано і подушку). Зголошення приймат Ректорат до 5. травня (мая). 1615 1—2

Т-во „Просвіта“ уладжує при співучасті Т-ва українських лікарів Публічний Вистав, який відбудуться в неділю, дні 25. квітня п. р. о год. 6. вечером в бібліотеці „Просвіти“, Ринок 10. II. поверх, через галерію. Викадатиме д-р Максим Музики: Про бактерії. 1600 2—2

Підготувати до вступних іспитів у гімназіях допоможе книжочка Омеляна Поповича: „Граматичні вправи“, III. частина, що саме появилася накладом УПТ-ва і продається у всіх книгарнях по ціні 1.60 зол. Головний склад в Книгарні УПТ-ва Львів, вул. Руська ч. 3. 1602 2—2

НА СВЯТА!

Угорські:
Шамброднер старий зол. 6.50
Badacsonyer 7—
Riesling 7—
Leanyka 5—
Erlauer червоний 5—
Burgunder червоний 5—

Австрійські:
Mailberger зол. 6.50
Vöslauer Goldack 7.50

Французькі:
Graves superieur зол. 5.50
Haut Barsac 7.50
Haut Sauternes 8—
St. Estephe, червоне 5.50
St. Julien 6.50
Chateaux Lafite 8—

Горівки і лікери фабрик МІКОЛЯША і КОСЕЦЬКОГО понизше фабричних ціл

Горівки і лікери БАЧЕВСЬКОГО у всіх смаках поруча

ТОРГОВЛЯ ЧАЮ, КАВИ і ВИНА

ЕДМУНДА РІДЛЯ

у Львові, вул. Рутівського 3, Філія: вул. Городецька 74.

1612

Цінники на бажання.

1—2

Дрібні оголошення.

ФОРТЕП'ЯНИ, піанино, фісгармонії, найновіші моделі першорядних фабрик в найліпшій стані, уживані, заміне на скелі від 190 копійки, подорож, куку, міна, готівкою. Фірма від 39 міт: Галич, Львів, Панська 21. Телефон 35—45. 1581 4—5

ЦЕРКВИ збудувати можуть неогдогом свідчані кожну скількість у Ярослав Скопська Львів, Вілвентого Поля 1. 1616

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редація не відпоідає.

Парцеляційно-поміркове бюро

інж. Михайла Федещького

авторизованого геометра і запри-
сненого судового знатока

у Львові, вул. св. Тереса ч. 2 б.
1576 (біля св. Юра.) 4—5

Загальні Збори

„Підойми“

Українського Союзу брутовців і власників нафтових теренів в Дрогобичі.

відбудуться дні 10. мая 1926 о год. 11. перед пол. в номнатах „Народного Дому“ в Дрогобичі.

зі слідуючим денним порядком:

- 1) Вічитання протоколу попередніх Загальних Зборів.
 - 2) Прийняття до відома річного звірорданія з діяльності, затвердження какового звірорданія і уділення абсолютної.
 - 3) Вибір 4 членів Надзвичайної Ради в міс не вишесорваних.
 - 4) Внески і запяти.
- На випадок неприсутності вишесорваного статуту числа членів, відбудуться того самого дня о годину піанійше Загальні Збори без огляду на число присутних членів.

Стефан Саса, о. Теодор Понга, заст. голова. 1614 1—1 секретар.

ПРАВАТКИ КАПЕЛЮХИ СОРОЧКИ

поручає по дуже умірнованих цінах

The Gentleman

Львів, пл. Галицьна 12.

Для пань ПАНЧОХИ найновіщої моди, назвова дешеве і в великим виборі.

1611

1—3

НА СВЯТА!

Нововідкритий магазин цукрів і чоколяди

„ІВОНКА“

Львів, вул. СИНТУСЬКА 3.

поручає на свята великий вибір

ЦУКРІВ і ЧОКОЛЯД

десертових чаєвників, компотів і конфітур, великий вибір бомбонером. — Приймається замовлення на торт.

1613 медівники по дуже приступних цінах. 1—2

КОНКУРС.

на аренду фільварку фундації Йосифа Фолса в Скнилові біля Львова, 15 моргів ґрунту і будинки. Оферти з долученням ваді 100 во-
летих вносити до дні 29. квітня на руки о. Томовича Василя, Крилошанина Митрополічої Капітули у Львові, площа св. Юра ч. 5.
1604 3—3

Приспийте
передплату!

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10, II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 4'30 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7'50 зл., Німеччині 7'50
зл., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к. Ру-
мунії 150 лей, Болгарії 7'50
зл., Австрії 7'50 зл. Зміна
адреси 1 зол.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Довкола німецько-більшевицьких переговорів.

(Від власного кореспондента.)

Берлін, 22. квітня.

Майже рівночасно з офіційною заявою Німеччини, що візьме участь у підготовчій комісії, яка має радити над формою поширення Ради Ліги Націй, не передуючи тим свого вступлення до неї, появилася дня 12. ч. м. в англійському щоденнику „Таймс“ сенсаційна для широкої публіки вістка про німецько-більшевицькі переговори в справі заключення окремої угоди.

Ця вістка викликала велике заворушення в європейській пресі, хоч і зацікавлені правительств і деякі місцеві краше поінформовані кола знали вже віддавна, що між Німеччиною та Союзом Радянських Республік ідуть сталі, хвилями переривані переговори в справі скоординовання льокарських зобов'язань Німеччини з Рапальським договором з 1922 року. Закордонні заяви німецького уряду, а зокрема канцлера Лютера і міністра закордонних справ Штрессмана про льобильне додержування „духа з Льокарна“ та про незмінну політичну лінію Німеччини у відношенні до своїх бувших ворогів, публічна опінія спустила цілком з ока не то можливість, — а після компромітуючого висліді останньої женевиської сесії в справі прийняття Німеччини до Ліги Націй — навіть чисту конвенцію деякого нового, коли не дійсного, то бодай тактичного зближення до Союзу Радянських Республік. Коли Франція, не зважаючи на „дух Льокарна“, заключила окрему угоду з Туреччиною і занялася активно розбудовуванням Малої Антанти та (через Бонкура) організацією східних держав довкола Польщі з фронтом проти Німеччини, коли рівночасно з женевицькими нарадами й засіданнями йшли безнастанні живі переговори між Францією, Італією і Південною Славянщиною коло створення великого протинімецького блоку на півдні і сході Європи, — Німеччина навіть по неволі мусіла звернутися в сторону Союзу Радянських Республік і приспішити свої переговори, тим більше, що й сам Союз змінив від якогось часу своє в дечім негативне відношення до сучасної німецької політики й мав подати німецькому урядові нові, значно змодифіковані пропозиції.

Оскільки сам факт німецько-більшевицьких переговорів не повинен був бути для нікого несподіванкою і не заскочив важливіших партнерів льокарської політики, отскільки оточений ще тайною стан і зміст тих переговорів. Німецький уряд, що зрештою льобильно повідомив офіційно про свої пертрактації з Союзом Англію, Францію, Бельгію й Італію, запевняє, що переговори ще не покінчені, що вони не звертаються проти нікого й не протиставляються ані духом, ані змістом умовам з Льокарна та що вони не мають найменшого характеру „Rückversicherung“ на зразок колишньої Бисмарківської угоди з царською Росією. Штрессман підкреслює у своїй останній штутгартській про-

мові, що нові переговори опираються на Рапальському договорі й оскільки він може прийняти, мають мабуть дати вислів тому, що обидві держави не можуть брати участі в агресивних кроках проти себе, однак зазначає рівночасно, що умова ще не паравана й він сам — будучи на відпустці — не бачив ще останнього її нариса. Оскільки ця умова буде заключена, буде вона тільки природним доповненням льокарських пактів. Подібно висловився передучора міністр держ. господарства д-р Курціус, підкреслюючи, що Німеччина вестиме далі свою політику Льокарна й Ліги Націй, хоч не думає орієнтуватися односторонно й виключно на захід. Словом — проєктована умова забезпечувала тільки обопільну нейтральність згідно з 16 і 17. параграфом статуту Ліги Націй та не малаб ніяких таємних клявуль.

Закордонні газети, особливо найбільше активні в тій справі „Temps“ і „Daily Telegraph“, подають уже, що правда, подробиці німецько-більшевицького договору і стараються із зрозумілих причин переконати своїх читачів, що Німеччина не тільки годиться на безоглядну нейтральність супроти Союзу Радянських Республік, але й зобов'язується на будуче всі справи, що мають спільний інтерес, полагати тільки за спільним порозумінням. Однак ці вісти певно не відповідають дійсності й обраховані виключно на публічну опінію. Теперішнє німецьке правительство, хоч і користується більшевицьким атутотом та підтримує коректні зв'язки з Союзом, не має охоти сходити з дороги Льокарна й дуже обережно ставиться до всяких дальших йдучих проєктів співробітництва з СРСР. З цього боку нема причини не вірити офіційним заявам німецького уряду, тим більше, що сам договір буде доведений до відома льокарських контрагентів. З уваги на те й Англія і Франція займають вижидачіве становище до часу, коли договір буде готовий. Коли це наступить, чи справді ще у квітні, чи може аж під час засідань женевиської комісії в справі поширення Ради Ліги Націй у травні, не знати. Всеж такі цікаво зазначити, що прибічний орган Штрессмана „Tägliche Rundschau“ застерігається проти того, наче-то німецько-більшевицькі переговори були вже на укінченні і справа нейтральності полагоджена: назаки, справи зв'язані з нейтральністю ще остаточно не вичащені й саме питання нейтральності не буде цілком без застережень.

В кожнім разі новий німецький крок, який викликав м. н. в Англії нервозну увагу, а в Польщі і Чехословаччині велике занепокоєння (гляди інтервенції польської посліи у Парижі й Лондоні і „квєстіонар“ Бенеша), вказує ясно на те, що Німеччина унезалежнюється від своїх бууаших ворогів і починає вести власну самостійну політику. **Н. Я.**

Ліга Націй і польські фінанси.

Демсфат, ревізор і тинна позичка

Польська преса повторяє зі застереженнями інформації жидівської преси, що означає приїзд голови гігієнічної секції Ліги Націй д-ра Райхмана до Варшави. Це дипломатично-фінансова подбужка. Ліга Націй знає стан фінансів Польщі і знає, чим пахне її даліший санейний розвиток по вибранім шляху. Англіїці пропонують, щоб Америка позичила Польщі грошей, 150—200 міль. доларів, але... через посередництво Ліги Націй. Це значить, що Ліга Націй вишле свого комісара як керманіча польської суспільної господарки. А головно державного банку. З інших джерел допівнюють що звістку таким коментарем: польський уряд уже звернувся до Ліги Націй з проханням допомогти йому перевести трансакцію з англійськими та американськими фінансистами. Деякі польські політики є тої гадки, що Польща позинна піти шляхом Австрії і піддатись під омофор Ліги Націй. В усіх цих звістках безсумнівною правдою є всім відома пекуча потреба Польщі одержати чужинну позичку. Заходи на всі боки для цієї мети також зрозумілі. А умовини самої позички? Д-р Райхман є — кажуть — головою гігієнічної секції при Лізі Націй. Справжній спеціаліст від таких випадків. Si non e vero, e ben trovato.

Роковини Риму.

Мрії Мусоліні про війну та відбудову столиці.

Найважливішим днем у фашистівським календарі є 21 квітня; є це день „уродин Риму“. Від часу фашистівської влади загальне свято праці 1. травня перенесли на цей день. Його святкують також як „колоніальний день“, аналогічно до „державного“ свята в Англії (Empire Day). Уряд і преса пригадують населенню величчя столиці своєї держави. Римська історія стає предметом статей і звеличань і тисячні нові теорії служать єдиній меті; доказати, що чудотворне оснування Риму, його розвиток і сила, не тільки належать до минулого, але мають перед собою ще кращі перспективи. „Божеська Рома“ одержала в день своїх уродин 2.679 прижитів. Між ними більшість це дитирамби в честь обновителя її — Мусоліні. Два нові часописи вибрали цей день як найкращий, щобий вийти вперше на світ божий. До одного з них „Збройна сила“. Мусоліні написав таке: „Час є незвичайно сприятливий для наших жовнів і для всіх Італійців, які заслугоують на цю назву“. Замість робітничих походів — масові віча фашистівських синдикатів на площі Августеа і перегляд рядів „чорних сорочок“ з їх прапорами. Одночасно на саятошних засіданнях широко обговорюють план перебудови Риму, щобий погодити старинні руїни, будівлі та вулиці з широкими модерними площами. Мусоліні хоче здійснити те, про що й не мріяв Сикст V. Коли він

це зробить, тоді без огляду на наслідки своєї політики, повторить собі Горацийові слова про „неруко-творний пам'ятник“.

Радянський уряд і Великдень.

Нові методи боротьби з релігійними почуваннями.

З огляду на те, що 1. травня цього року сходиться з Великднем ми святами, центральний комітет комуністичної партії видав спеціальну відозву до всіх своїх секцій, щобий вони стримувались від різких протирелігійних демонстрацій, які могли би вражати релігійні почування населення та розбуджувати релігійний фанатизм. Ця акція є сильним контрастом до методи прийнятої до цього часу радянським урядом під час Різдва та Великодня, коли уряд дозволяв на сатиричні процесії та смішні сцени, які глузували з релігії. Тепер уряд прийшов до висновку, що ті різкі засоби радше підсилювали релігійні почування, а не їх ослаблювали. Тому центральний комуністичний комітет домагається тепер „більше наукових релігійних метод“. Учасники робітничого свята на 1. травня мають оминати грубої образи релігії і обмежитись на політично-соціальних маніфестаціях. Головну вагу покладуть вони на гаслах боротьби проти Ліги Націй і Льокарна та допомоги Китаїцям проти „імперіалістичних бандитів“.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це не родня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Замість культури руїна.

Нечуване нищення пам'яток старої української культури.

На руїнах старої „спорохнвілої буржуазної культури“ взялася пролетарська влада творити нову культуру і нові цінності. Та вона не повела докладно межі між тим, що слід розуміти під буржуазною, а що під пролетарською культурою. Та й питання, чи взагалі можлива є якась відокремлена, нова пролетарська культура без буржуазного культурного підложка. Культура та її цінності є впливом творчості людського духа. На її вдобуток складалася творча праця і творчі зусилля цілих тисячеліть. А дух людський є все один і той самий, він беззмірний і невідомий і однаково виявляє свою творчу силу і в талановитого буржуа і в талановитого пролетаря. Людська духовна творчість в різних часах приймала різні форми вияву, але сама істотність творчості була однакова.

Те, що повстало перед тисячеліт завдяки творчості і зусиллям колективу чи одиниці, було так само цінне для сучасників, як цінне для нас те, що творить людський дух тепер. Зокрема пам'ятки людської культури з попередніх століть далеко цінніші для нас ще тим, що вони вчать цінити, вчать пізнавати великі процеси творчої живучості, творчої „еволюції“ та творчої „без-

Вчорашня прем'єра пєси Мамонтова „Над безоднею“ зйорала в захвистий сьм „Богатїї“ всїх свѣтленьк театральної публицы. Панував свѣтлошый настрїй, мой нє премїєрах у великих театрах. Було адушо вїд публицы, нїжиданїя і настрїю, що йшов з бурхливой сцени на сцїю. Дар. И. Стадник подбав на цїй раз і про точнїсть вистави і про артистичну обстановку і про доброту співачуть у виконанїї пєси. Як режисер мав вїн велике Зададанє, що би вивести пєсу такої тонкої психологичної будови як „Над безоднею“. Це було нє звычайна пєса, до якої змїцла наша публица і наші актори. І тому тим бльшє признання належитьсь всїм акторам і роль за артистичнїй вєспїр. Головну найважшю роль мала п-ні С. Федорчука, яка створила креадїю по лїнії свого виступу до Трагїчних постатей. Сильно з мєдид. И. Стадник аложив у свою креадїю пєсу досвїд довголїтнього актора. П-ні Оляні і пан Залудський змєстю говоруць на слова признаня. Нємєншє похвала належитьсь 5-лїтній дїтячинї, невідомїй нам, яка покроднїсть своїх руху у найтрагїчїших моментах пєси нє тільки, що нє вїснувала вражїння своєю поважою, але ще його змїцнила. Обширнїше створозданє з тїєї пєси, доси у нас лєвоє невідомої, подамо зявта.

Мусимо собі сказати щиро, що наука історії українського права знаходиться щойно в самих початках і саме найважливіше завдання майбутньої науки права на Україні в тому, щоб винайти джерела нашого історичного правного розвитку і на цих основах представити наукову конструкцію нашого народного права. Та ніде правди діти: Німець (Еверс) був перший, що вказав на величчя багатства української правової культури за киянкої доби й оцінив велике значіння Руської Правди для розвитку права на Сході Європи — тарма, що й він говорить у своєму капітальному творі про: „Das Meiste Recht der Ruasen“. Щойно після нього забралися в 19. вік московські вчені до цього найстаршого пам'ятника українського права, присвоївши собі його для російської історії та російської культури; аж при кінці 19. і з початком 20. віку почали ним інтарсуватися й українські учені, але — на жаль — і з найновіших часів ні московські ні українські вчені не можуть похвалитися такою основною науковою студією про „Руську Правду“, як знова Німці (Гротендирк і т.ін.) одізнали про Ресю

АГРУМІНА природний шитрино-вий екстракт, застосування: калустя, борщу і т. п.
Дешеве, здорове, смачне, практичне.
1247а **Майдан у всіх складах 31-75**
Народної Торговлі

Пресовий ланцюх.

На побільшення об'єму „Свободи“.

На побільшення об'єму „Свободи“ зложили такі:

32. Дмитро Хомяк — 3 зол.
Кличе: Степана Гаваса, директора переплету НТШ, о. Івана Тимкова в Ракитині, о. Василя Дуду в Луїзії;

33. Іван Павлик — 5 зол. і кличе: дир. Антона Галюка в Угерцях Вин, Олексю Павлика в Бушковицях (колишній Перемішль) і Петра Петрика у Львові;

34. Броніслав Янів — 5 зол.;
35. Д-р Альфред Говик — 10 зол.

36. Проф. Д-р Кирило Студинський — 10 зол. і кличе: Олександр Тисовський і д-р. Івана Криловського у Львові, о. прал. архидіакон Олександра Вудрицького в Перемішлі;

37. Д-р. І. Криловський — 10 зол.;

38. Андрій Кривокульський — 10 зол. і кличе: нач. Зенона Рутковського, ст. інсп. Теофіла Новинського, ст. інсп. Василя Чуму, інсп. Михайла Яновича і бухг. Івана Мороза (всі з „Дністра“);

39. І. Сполітакевич — 5 зол. і кличе: надінс. Ілька Пака, інсп. Романа Комашевича, інсп. Емануїла Чесника і ад'юнкта Степана Лотоцького (всі з „Дністра“).

НОВИНКИ.

— **Конфіскація.** У вчорашньому числі „Діла“ скомпіювано закінчення статті „Оборонці демократії“. Це 42-га чергова конфіскація нашого щоденника в цьому році.

— **3 документів часу.** Wexwanje. Nr 11616. Starostwo wzywa ks. Józefa Kuczkę, gr.-kat. proboszcza, aby się dnia 13. kwietnia b. r. o godz. 10 przed południem w urzędzie (najlepiej) niezwłocznie stawili i o podzieleniu zgłosił, względem przealichania pod karę 20 zł. i doprowadzeniem przez policję. Zborów, dnia 27. marca 1926. Pawlikowski m. p. — Starostwo w Zborowie L. 8947/P. Ks. Józef Kuczkę, lat 33, zamieszkały w Buzstancach, gr.-kat. proboszcz, tonący. Przekroczenie § 78 ustawy cywilnej, popełnione przez nieprawne udzielenie ślubu Janie Kolesnik, obcz. rzym.-kat. dnia 4. marca 1926 r. bez zezwolenia przedłożenia metryki chrztu. Anna Kolesnik jako świadek

ку Правду" не має собі рівного ні в московській ні в українській літературі). Всеж такі і з самої „Руської Правди“ залишилися неясності, які вивинити повинні саме українські вчені, зв'язані зі своїм старим правом безпосередньо звичаєм, мовою та культурою. Модерна наука українського права мусить підійти до всіх джерел української правової творчості, мусить їх відмежувати від чужих впливів, і впорядкувавши їх, сконструувати справжню українську систему народно-правної культури. Велика Україна — на мою думку — ще сьогодні невичерпаним джерелом історії українського права і на ці джерела мусить теперішня генерація юристів-істориків звернути дуже бачну увагу. В цьому напрямку чекає нас ще велика праця.

Взагалі українське право було по своїй суті завжди народним, себто звичаєм. Тому студія українського права не може зупинитися на самій історії попередніх століть, але повинна також зберігти звичаєве право останньої доби аж по нинішній день. А що звичаєве право не так часто змінюється, то для студії нового права припадають також джерела нещодавно минулої доби. Таким чином такі праці, як Чубинського „Труды этнографическо-статистической экспедиции в Юго-Западный Край“, даліше: „Труды комиссии по преобразованию волостных судов“ з 70-их років попереднього століття мають і для нинішнього звичаєвого права на Україні велике значіння. Так само і в творі Пахмана „Обычное право крестьян“ знайдеться досить матеріалу до пізнання нинішнього українського звичаєвого права, але — треба цим матеріалом користуватися

zeznaje, że jest obrządku gr.-kat., nie porządku swego zeznania żadnym dowodem. Wobec udowodnienia doniesieniem i zbadaniem na podstawie metryki chrztu, że Anna Kolesnik jest obrządku gr.-kat., skutkiem czego obowiązany jako gr.-kat. proboszcz nie był prowadzony do udzielenia jej ślubu bez zezwolenia przedłożenia metryki chrztu. Ks. Józef Kuczkę, zeznawo winny przekroczenia § 78, i skazuje się go na podstawie rozpr. min. z 4. marca 6. i z 30. sierpnia 1857 dz. u. o. Nr. 108 na grzywnę w kwocie 50 zł. ewentualnie na karę aresztu przez 5 dni. Zborów, dnia 8. kwietnia 1926. Starostwa Chmielowski.

Мавро листопадових днів. „Газета Поранна“ приносить таку звістку: „Виявлено слідчої експертизи Острозький та Циховський, підчас своєї слідчої діяльності в Малехові, привадило впасти на слід осоружного злочинця ще з 1918 р. підчас польсько-українських боїв. Вийшло на світ що якийсь Петро Абрамчик з Бурна, зустрівши беззбройного жовніра Юрія Ж. з Коломиї, який вступив до хати господаря Лойка, де його окупили українські жовніри і взяли в полон, — ограбив його з одягу, черевника та гофів, а відтак вивівши в поле, потягнув злочинця застригти. „Бестийського“ юнка, який гадав, що слід його огидливого злочину зовсім затертий, арештували: слідство відтепер не торкаючись даного випадку, який мабуть не так легко перевернути після 8 років, — слід зазначити, що вчорашній в польській пресі читалося про такі нововідкриті злочини, в яких, нема сумніву, можуть грати чималу роль мовні „особистих порохунів“ між селянами або тими, які випадково 8 років тому, десь ставали проти себе як два воюючі жовніри.

— **З хроніки самогубства.** До шпиталю відвезли вчора знову дві жінки, що зазнали життяної отрути, хотіли зайняти її собою, а не йдучи, — першу Марту Палігу, другу Марію Дремлюк, аж з Волошова, надвірнянського повіту.

— **З темної хроніки.** Трох амантів під доглядом, які купували їх і продавали скупили вчора величезну бучу в „Езуїтським“ горі, підозрюючи себе, що торгують фальшивими доларами. У критичний момент, коли один з них кликав на поміч поліцію, другий спливав сірником 20-долларовий банкнот, на доказ, що банкнот є справжній. Таким робом панове Каране, Горіан і Шрамек помандрували на поліцію. — За один вчорашній день у Львові арештували двох пройдовців за фальшування неслів і крадіж, одного за фальшиві монети. 50 сотників (скупини) 21-

тися критично, щоб відділити як слід московські елементи від українських. Вкінці належить сюди з 1910 р. видання т. зв. „Западного Сеода“ професорами петербурського університету, Пергаментом і Нольдем.

Всеж такі й ці матеріали потребуватимуть доповнення в „живому праві“, яке живе між народом. Вже в „Правничому Віснику“ звернув я увагу перед війною на значіння „живого права“ в статті і квестіонарі проф. Ерліха з Чернівців. На жаль, у цій справі нічого не зроблено. І на Західній Україні знаходяться багатства народної правової культури між народом, нічим ще не зібрані. Тому для збереження існування звичаєвого права в усіх землях України треба якнайшвидше приступити до збирання правових поглядів нашого народу у нього самого. Наші правники повинні зладити науковий квестіонар і приступити до збирання „живого“ українського права.

В моїх правничих семінарі дав я почин до цієї акції вже перед кількома роками в Празі. Молодий правник, Семен Галицький, зладив обширний квестіонар і долучив до нього потрібні пояснення. Праця може бути підставою цієї акції, про яку саме згадував. Дотепер не вдалося випустити її друком. Тому було покладаним, щоб редакція „Збірника“ видала цей квестіонар по можливості вже в найближчому числі. Так можна започаткувати велику наукову експедицію для збирання „живого“ звичаєвого права на Україні й доповнити науковий матеріал для майбутньої системи українського права.

(Продовження буде.)

ВІДГУКИ ДНЯ.

Залежно від ситуації...

Давнішими роками, яких десять — двадцять літ тому, часописи приносили вістки про різкі потвори, які багато їдять. Було там про слона, який зів фіру сіна разом з кіньми і в возом а після того винив недалеким потік, було про морського вужа, який коштував чорен з шістьма людьми і про кита коло Ірландії, в якого животі знайдено навіть страшенний корабель з вантажем нафти і мила.

Все те було колись, коли люди самі багато їли і могли повірити в неможливість дрітних звірат.

Але час помітно змінився, змінився на гірше. Дехто вік від дощу під ринву, а дехто від ринви на дощ. Декому забракло масла до хліба, декому хліба до масла, а згодом одному і другому хліба і масла.

Таке положення мусило змінити і темні часописи у рубриці „Щикаве“. Проте, скільки потрапить зіста слон, морський вуж, чи ірландський кит, яке не випадало писати, бо читач міг легко пізнати брехню, хоч і невелику.

Преса була в клопоті. Спеціально польські львівські часописи місяці собі не нахотили. Ще якийсь час займали читачів онисамі візиски, що їх робили різні банди на нещасних гороханах, подрібненими займи конаня розстріляних саботажників і тим подібним. Але від коли банди поширилися на цілий край, а саботажників трачено мало не що дня — це все перестало бути сенсациєю. Нікого вже не подражовав очис, як сокура лізла в голову, чи ніж розпорював кишки, нікого не відносало на дуці, коли часописи подавали

літній хлопчина і, двоє вломників за сиромбу зграбувати крамничню і одного за алаптіри у веселій етані. Здається, досить!

— **Потрібно Аналіти.** Довідуюсь (чорне на білім) від варшавського кореспондента одного львівського часопису, що у Варшаві від двох літ існує академія вломників, де цілі рідні ворові завізують кас, виховують себе на мистців цієї професії. Ця школа вчить новим методам, має своїх професорів і студентів, практичні курси, то-що. Послухайте далі: „Поліція дуже добре знає про існування цієї „освітньої“ інституції“, однак не може її ліквідувати, не маючи доказів вини. Від кільканих місяців чуємо майже щодня про якусь нову розбітку огветриху касу. Варта пригадати собі при цьому добу, коли поліція ліквідувала щодня український університет у Львові. Вона не чекала на „докази вини“, бо їй соромно було признати, що німою є вчиста, а проте не так дуже церемонилася з нашими професорами та студентами.

— **По широким сагі.** У Вильні з 93 комуїстів обвинувачених за державну зраду 32 засудили на в'язницю від 4 місяців до 4 літ, інших звільнили. — Румунський воєнний міністр заборонив усім мініфістанці на 1. травня. — Мірні переговори Франції та Іспанії в Абд-ель-Кримом почалися знову з надією на успіх. — Амундсен сподіється у своїй подорожі до північного бігуна відкрити нову величезну землю (21 мільйон квадрат. кілометр.) багату в залізо та інші метали. — У Зєднених Державах судова влада призначила до 19 малолітніх банкітів тілосу, прилюдну кару при допомозі спеціальних орхізових прутів, якими хлопці були самі розбиті. — Народний комісар народного господарства СРСР. Держинський дістає довшу відпустку, щоб лічити свої нерви, підірвані імовірно ще підчас свого становища як голови „кремльської“.

— **Україні.** Вч. з 23 н. м. приносить „Прагер Пресс“ у відділі „Славянський Огляд“ кілька заміток з українського культурного життя. М. як обговорено там статтю Е. Врхового зі „Славянської книги“ про пражське видання „Кобзаря“ 1875—6 рр. і оба томи львівського неперіодичного видання „Учитель“. — Вч. з 23. того самого органу знаходимо замітку про український науковий конгрес у Празі і про культурну працю українського табору в Каліші.

— **Заява.** В числі 88 (10764) газ. „Ціло“ з 22. квітня 1926 в статті п. з. „Наші руські“ було покладено, що на конвенті, скликаному комісаром „Народного Лому“ п. Черкавський вибрав мене в склад якогось комісарського комітету. В згаданому збиранні я участі не брав і своєї згоди на вибір не давав. Дякую зазначено, що з акцією п. Черкавського не маю нічого спільного, а вибір без мого відома і проти мого волі вважаю неіснуючим. — А. Хилія.

Дописи.

Ярослав. (Концерт в честь Шевченка). При співучасті поважної скількості громадян і так нечисленного місцевого українського населення відбувся в Ярославі дня 18. квітня в селі „Т-ва ім. Шевченка“ концерт в 65 роковини смерті Т. Шевченка, узагальнений заходом місцевого громадства. Після підспівання „Зародку“ і вступуючого реферату п. М. Струтинського, спеціально запрошеного з Львова, програма концерту представлялася так:

1) Симфонія: „Фігаль“ і Ніканковський;

ли, сільські саботажники ще живі і скільки разів ще дострілював його джогрин? старшини. Це були буденні історії, такі буденні, що вже аж нудні стали.

Преса знову знайшла в прирості ситуації.

На містах, настав голод і ілюзативне безробіття. Люди зморені нуждою і жалію працю ходили вулицями, час до часу падаючи від куми знепритвореної поїми. Голодні безробітні були перекопані, що так далі бути не може і щось мусить змінитися.

Щи дитячі погляди дали змогу часописам виповнити рубрику „Щикаве“, повних історіями, тим разом більше повчальними, хоч не менше неймовірними.

Польська львівська преса переповнена тепер статтями, ілюстраціями і новинками про... індіанських факірів.

Розказується там, сільські то дні може який факір піддержати без їди, як він себе тоді добре почуває і скільки прибуває на вазі, як знаменито впливає голод на видаток поані, гумор, лагідний характер і ясність думки.

Ілюстрації представляють таких голодоморів усміхнених, щасливих і відомених. Вони держать у руках картки а написом: „20 днів без їди“ або 30-ий день голодування“ і т. п.

Це все незвичайно займає читаючу публику. Вона знала досі не їсти день, два, медодати дітями місяцями, але тридцять днів голодувати?!

Помаленько, крок за кроком вироблюється в людей під впливом преси правдивий погляд на голод. Він перестає бути суспільним лихом, тямим заставим у нас і близька, на мою думку, вже та хвиля, коли довкола себе бачитимеш самих факірів.

Галактион Чинка.

„Ах, деж той світ“ — співалоє солю. 2) Шевченко: „Чигирин“ — декламация. 3) Колесса: „Вулиця“ — мішаний хор. 4) Шевченко: „Послання“ — декламация. 5) Лисенко: „Туман хвилити джале“ і Леонтович: „Ой устану я“ — мішаний хор. 6) Закінчення. На загал концерт робив дуже доплатне вражіння. Видно було в кожній точці великий нахвал праці і старання надати тому вечорові якийсь більше святочний вигляд. На закінчення підспівано „Що не вмерла“ при співучасті цілої салі. Слід признати, що громадяне міста Ярослава зробили тут усе, що могли і в тій добрій їх волі лежить і їх заслуга. Во треба знати, що Ярослав положений по ліній бої Сяну і свідожик Українці у нм дуже мало, хоч греко-католиків є тут ще доволі. Але все таки можна цей малий гурток наших свідомих людей поставити за вір силішним, але слабим у споріванні своїх обов'язків турктам української інтелігенції в деяких містах по правім бої Сяну. Промаятиб, щоб ярославський гурток і даліше працював настрало і в величезній концерті в честь І. Франка випадав ще більш поступити й успіхи. — Ст. Левицький.

Зі спорту.

Світліштво.

В часі, коли всілякі діялки забави читачи підтягають в Європі під назву „спорт“, дозволю собі сказати в цьому місці і про фотографування як спорт. Бо ж треба не притамувати й корисне заняття кудись підтягнути.

В самому Львові знаю понад 40 світлинці-аматорів нашої нації, що мають фотографічні апарати, фотографують або бодай відують, що роблять знімки (між ними і я грішній), викрадають своїм знайомим лице на кофій, з молодих роблять ставки і т. п. На тому тої спорті і кіньється. Правда, є у нас поважні аматори-фотографи, які виліють фотографувати і знають що мають фотографувати. Однак їх уже стільки цей спорт коштує, що вони навіть не хотять чути про фотографування. Я добре їх розумію. Вони хотіли би знімати лиш те, що має вартість, а значаєво до аматора фотографа має кожний його значимий бажання, аби він зробив йому знімку... і не їх відставляє.

Однак читач може спитати: „а пощо він це пише? Хочу відповісти на це фактами.“

Червоно Казина“ потребувала знімок українсько-польських боїв у Львові. Показалося, що їх нема. Треба було перетиснути, до того шукання аж через Амарику, щоб дізнатися про них бо знімки робив тільки один наш аматор визначний світлинень, який і забув про це. — А чи на тих 5 тисячах знімок УСР, що існують, не можна створювати їх розвою і історії ліпше, як великої підприємської армії? — Світлинці в Канаді зі згіршенням оповідають про одного з емігрантів, який при своїм обізді фотографував навіть утробу церкви, іконостас, образи і т. п. Але як ми тут бідали в Галичній, коли про нас був іконостас з богородицькою церквою? Показалося, що навіть знімки з нього не було.

Читач зрозумів на тих кількох фактах, до чого я прямую. Річ саме в тому, аби наші фотографі-аматори не ходили „лю-зом“, а трималися „купи“ і створювали окреме товариство українських фотографів. Так зорганізовані можемо тільки на свідних гутірках ділитися з собою до-

В друккарні Вилдзавничой, Змітки. Шляхъ Писля Вилдзавничой.

ДІЛО

Виходить щоденно передполуднем

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10, II, пов.
Конто почт. шил. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.
Ручкописи не зберігаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в криву 4'50 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7'50 зл., Німеччині 7'50
зл., Польщі 5 зл. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к. Рв.
мунія 150 лл., Болгарії 7'50
зл., Австрії 7'50 зл., Швейцарії
1 дол.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Зредукований кабінет, або і як робиться кризу.

Незакінчена трагікомедія з прольогом.

(Від власного кореспондента.)

Варшава, 29. квітня.

Прольог, — річ діється п'ять місяців тому в кульоварях варшавського союму. Велика метушня, всі порушені диміцією великого санатора, прем'єра й міністра фінансів В. Грабського і питанням: Що буде? З діяльогія довідуємося, що прем'єр уступив, не зважаючи на прийняті умови „Bank-u of England“, привезені директором Польського Банку п. Млинарським, умови, що передбачували закордонну позичку для порожньої польської каси лише під умовою повної чужинської контролю над державною господаркою. Загрожений „престіж“, загрожена недоторканість суверенних прав. Зпоза вікон, з вулиці, долігають ремствуючі оклики винужденілої, податками й безробіттям винищеної товпи. Час до часу приглушує розмови бренькіт острог. Виходить граф Скішинський, дуже мильний елегантний пан з аристократичними манірами, і виголошує високопатріотичну промову на тему „Єднаймося — не даймося!“ Лунають оклики „віват“, серед яких виносять на сцену великий стіл із зеленим суком, за який мерщій сідає п'ять найголосніших горлячів, — представників найповажніших

партій з новим безпартійним прем'єром Скішинським на чолі. В ім'я згоди в семействі найважливішій справі вкладають під суко, залишають лише справу дефіцитного бюджету, якого не можна спекатися. Починається сварня. Діяльог приймає більш-менше такий характер: посол Трепка зі „Зайонзку Людово Народового“ вносить прийняти на увагу проект новелізації закону про каси хорих, який випрацював його ендецький клуб. Посол Регер (ППС.) відповідає: „Треба бути злочинцем (zbrojniczem), щоб пропонувати такі речі. Посол Русінек („Піст“) валить кулаком устіла: „Всі соціалісти є злочинці...“ Присутні кидаються один на другого й беруть себе за губи. Занавіса.

Перша дія. Діється в Закопанім, „цілком випадково“ стрічаються там: „Піст“ з ендецією і сердечно обіймаються. Так само цілком випадково являється добра сусідка „Хаденія“. Починаються сліпий намішки зі соромно зрадженого Пепеса, який сидить у Варшаві, самотний, розчарований і здезорієнтований, посварений з „Визволенням“, ННР, клубом Праш (радикальна інтелігенція) п. Тугута та останньою спідкою з мін. С. Грабським обдертий з решток... ілюзій „національних меншостей“. До присутніх приєднується „цілком випадково“ ген. Сікорський і розмова на тему вислімінування лівиці з уряду і створення нового Хієно-Піста у спілці з людьми „сильної руки“ ведеться притишеним голосом. За хвилину обличчя розгуджуються і присутні розходяться розкланюючись, зі злорадною усмішкою та пальцем на устах.

Дія друга, дуже коротка. Міністр фінансів Здеховський оголошує фінансовий план: викинути на ву-

лицю 18.000 залізничників, зредувати платні урядовцям XI. категорії, ухвалити новий „поголовний податок“ — від існування. ППС. заявляє найвище своє обурення на таку пропозицію і від себе пропонує стягнути маєтковий податок, повернути підвищені урядничі платні, на рухати робітників ес. Обі сторони заявляють, що узгодження поглядів є неможливе. Одночасно обі сторони застерігаються, що не думають про інфляцію, дарма, що мін. Здеховський пропонує випустити нових 80 мільйонів на залатання бюджетової діри, а ППС. радить видати скарбові бони, забезпечені гіпотекую на державному майні. ППС. зголошує виступ з коаліції, її міністри подаються до димісії. Ситуація тривожна, чути знову бренькіт острог, — на овиді появляється силуета ген. Розвадовського і ген. Юзефа Галлера, але в цю мить спеціальні колись аднос покликана військова комісія стверджує, що оба ці генерали завилили у банкрутстві фірми „Zgłoszenie prasy“, яка м. и. „нарвала“ заграничні банки на величезні суми. Надзвичайно гострі постанови комісії (видалити ген. Розвадовського, шефа кавалерії, з армії та покарати дисциплінарно ген. Галлера) пригадують знову, що існує Сулаювок та що всякі генеральські замашки, звернені проти Сулаювка, нині згорі засуджені на невдачу. Драматичне напруження доведено до кульмінаційної точки (так каже клясична будова 3-дїєвої драми), а від цього — доляр скаче на 10'50.

Дія III, відбувається частинно в кабінеті Скішинського в президії ради міністрів, частинно в Бельведері. Прем'єр Скішинський категорично заявляє членам „зредукованого кабінету“, що він зголошує диміцію цілого уряду. Вони приймають це до відома і Скішинський їде до Бельведеру. В Бельведері президент Войцеховський питає пана графа, кому на його думку треба поручити складання нового кабінету. На це п. граф відповідає скромно, що поглядає на „Гломбінського (З. Л. Н.), Вітоса („Піст“). Хаденського (Х. Д.) і Писля (Н. П. Р.) такий, що він, Скішинський, є найкращим кандидатом. Президент дуже вдоволений цим, не кличе вже ані маршалка союму ані ніякого іншого політика, лише просто „не приймає димісії“ кабінету. Скішинський „під примусом“ президента (цеж демократична республіка!) залишається на становищі та вдоволено повчає президента про нову коаліційну арифметику: ЗЛН. — 101 голосів, Піст — 53, ХД — 43, ННР. — 17, і комбатанти: ХН — 19, група кс. Матакевіча — 5 і безсмертний Ільків — 4, — разом 242, себто на яких 10 голосів навіть „забагато“. Криза закінчена, — нудно і мляво.

— Ось ціла історія розіграної в останніх днях трагікомедії з урядовою кризою. Її хід був заздалегідь укартований Вітосом. Гломбінським

і Попельсом. Комедією було постійне оперування фразами „необхідності великої коаліції“, комедією було зголошування димісії цілого уряду, комедією було заповнювання прем. Скішинського перед соціалістами, що він був лише „медіатором“ поміж обома крилами союму й „ніколи не згодиться“ фігурувати на чолі одностороннього правління. На ділі згорі існував один, у деталях вироблений план: позбутися ППС. і обновили старий „Хієно-Піст“. І тому комедією є теж звальювання нинішньої вини на през. Войцеховського, що це він, мовляв, у всьому винуватий і за все відповідає. Одне кермування при допомозі закулісових інтриг державним життям, асупереч парламентарним звичаям і парламентарній етні (це останнє торкається головно ННР, яка три дні тому прийняла вже рішення про виступ з коаліції, а фактично за якісь тайні концесії залишилась в уряді правлячою!) — це вже не комедія, а трагедія держави.

Нині Польща має уряд без міністрів і без більшості. Над портфелями, покинутими П. П. С. йтимуть іще торги, покищо є вони в руках анонімів. Більшість-же, що спирається на монархістичну реакцію Дубановича-Стронського і на демократичну нар.-робітничу партію Попеля, при асисті Матакевіча й Ількова, — така більшість кожної хвилини може провалитися. Правда, правлячі вдалася її інтрига на прочуд. П. П. С. залишилась „у дуркаха“ і єдиним аргументом, яким вона може потішати себе, це добутий „свободи слова“ у промовах на 1. травня. П. П. С. „регабілізувала“ себе, „порвавши з реакцією“, але активно-політична партія ніколи не регабілізується ставленням себе поза скобки та віддачею влади в руки противникам. І це незручне положення нового правлячого уряду й обуреної лівиці — почувають і одні і другі. Правлячі чує, що її перемога є дуже мало вартна, може бути дуже коротка та закінчиться фатально. Не диво, що нинішній „Курер Варшавський“ замість радити з перемоги — дає лівицю. Лівиця-ж робить веселу міну до сумної справи і заходить біля організації „демократичного фронту“, залишаючись теж до — національних меншостей. Трудно повірити в можливість порозуміння розбитої на дрібні кусні польської лівиці. Ще трудніше вірити в можливість найзности „меншостей“, які стільки разів перевірили вже вартість обіцянок польської „демократії“ на соймовому терені. Домагається нині довіра на кредит — це річ ризикозна. Правлячі побідила своєю метушливістю. Інша річ — вартість цієї рухливості. Всеж таки фактом є, що втративши вже цілком Войцеховського й Сікорського, лівиця втратила нині ще одного „свого“ чоловіка — Скішинського. Він перейшов до табору хієно-піста і реклямуючи себе — торочить нині про „konieczności państwowa“ (див. півофіціальний „Нови Курер Польський“). Єдиний вихід зі ситуації, єдино льогічний і раціональний: розпуск гнилого союму й розписання виборів — не береться під увагу, бо цих виборів боїться однаково

правлячі, як і лівиця. З чим вони прийдуть перед виборами?

З нинішнього кабінету кепкує собі польська преса. Зве його „кадовово-безголовим“, „зредукованим“, а „замах стану“, який перевела правляча за посередництва Скішинського, зветься „kawal-om stanu“, або навіть — як пише „Курер Порани“ (орган марш. Пілсудського) — „ordynaryum kawal-om stanu“. Все воно на купу — та атмосфера вічних інтриг при повній безпродуктивності, хоробливе амбіціонерство державних діячів зі шкодою цілого устрою, ця негідна забава у кризі і „перевороті“ — є дійсно комедією глибоко-трагічного для Польщі змісту. Вона ще незакінчена, її епізоду ще нема. Та либонь уже недовго прийде і на нього чекати, бо ж справді: всякий початок мусить мати врешті-решт свій кінець.

І. Недрик.

Кріза Ліги Націй.

Можливі розвини і пер'пони в реорганізації.

Бувший бельгійський прем'єр, гр. Картон де Віар, член одної зі секцій Ліги Націй, висловив кілька думок про теперішню стадію підготовки праці для перетворення Ліги Націй. На його думку збором Ліги в вересні грозить подвійна небезпека. Якщо її не попередить повна дипломатична підготовка, вони скінчаться невдачею. Держави повинні полішити більшу свободу своїм уповноваженим у цих нарадах. Нема нічого гіршого як накладати на таких представників обмеження та зобов'язання.

Щораз більше чуємо голосів, що для організації Ліги Націй краще було би оминати нинішньої методи, при якій одна держава може тримати в шаху всі інші держави. Труднощі в тім, що треба знайти таку формулу, яка одночасно зберігла би принцип суверенності та рівності всіх держав. Інша розв'язка така, щоб не робити теоретичної різниці між постійними і непостійними місцями в Раді Ліги, прийнявши одночасно практичне рішення, що великі держави: Англія, Франція, Японія, Італія та Німеччина, лишаться завжди членами Ради. Подібна організація існує у швейцарському законодавстві: головні кантони Цюрих, Берна і Вод мають постійних представників у союзній раді. Треба би надуматися над тим, чи виходом зі ситуації не було би створення таких однорідних місць в Раді.

Бельгійський дипломат при всьому оптимізмі, не скривав сумнівів щодо перепон у реорганізації Ліги Націй.

До чого служить релігія?

Молитви, патріотизм і доноси.

Передаємо в дослівнім перекладі таку новинку зі „Слова Польського“ з дня 25 квітня: „Чимало руських священиків не виконували обов'язків у відношенні до держави, і то до тої міри, що навіть не править богослужень у деожавне свято, що не

було би можливе ні в одній державі. Минулого року викручувались ці агітатори, що конкордат ще не ратифікований, а навіть під Львовом, у Збоїсках, не було богослуження дня 3-го травня. Означе тепер усі ці викрути скінчилися, бо конкордат ратифікували, а його 8. параграф каже: „В неділю та в день національного свята 3-го травня священики, що правлять богослуження, відчитуватимуть літургію молитву за благо Річчипосполитої Польської та її Президента“. Отже староства та поліційна влада (а також громадяне!) обов'язані контролювати, чи руські священики відмовляють цю молитву щоденно і чи правлять богослуження на 3-го травня, а коли цей закон ломають, тоді слід повідомити про це староство, яке мусить накласти на неслухняного гвинту і згідно з 20. параграфом конкордату повідомити про цю провину міністерство віросповідань. Найближчий день 3-го травня треба контролювати і на решті раз приборкати безличність ворогів держави, платних державою, що цукують інших, львівських руських священиків“.

Здається, що в історії найтемніших днів царської влади і найбуйнішої вакханалії „чорної сотні“ не знайдете статті, в якій національний фанатизм дійшов би до таких меж доношництва і до таких метод пропаганди державного патріотизму. Не знаємо, з якими державами коче політик зі „Слова Польського“ прирівнювати польську республіку, коли каже, що ні одна держава не дозволила б на те, щоб священики, які живуть у ній, не молились за неї... Чи це є першим обов'язком священиків і головним предметом молитви? Чи російська царська поліція ходила по польських костелах і видушувала від польських священиків адміністративними карами слова звеличуючої молитви в честь чужої імперської влади? Чи національне засліплення йде справді аж так далеко, що політики зі „Слова Польського“ вірять в існування таких українських свя-

щеників, які з глибини широкого серця можуть молитись за владу, яка навіть не думає шанувати їх національності і силоміць домагаться звеличання... дня 3-го травня? Чи панове зі „Сл. Польського“ здають собі справу з ролі, до якої залюгають старостів, поліційних урядовців і навіть усе рідне громадянство, яке має ходити до церкви на те, щоб підслухувати слова молитви наших священиків з метою... політичних доносів?

О tempo, o tempo!

3 вічевого руху.

Віче УНДО у Винниках під Львовом.
Винники 26. квітня.

Дня 25. к. м. відбулося політичне віче у Винниках. Салю т-ва „Просвіта“ виконали громадяне Винник і поближких сіл, як Підбірки, Підберізі, Микляшів і ин. Віче отворив місцевий адвокат д-р Е. Шуровський. До президії зборів покликані д-ри А. Ліщинського, М. Карного, М. Гринька і Мик. Гринька.

Реферат про наше політичне положення і про завдання УНДО вголосив голова Повіт, Народного Комітету п. І. Ліщинський зі Львова. В окремій дискусії заборили голос п. Магалаєс про вагу економічного піднесення селянських мас, Стефанішин про значіння політичної організації, Корчовський, щоб українська інтелігенція більш безпосередньо кооперувалася з народними масами, д-р Ліщинський, чому ми мусимо організуватися не тільки на просвітському й економічному, але також на політичному полі, д-р Шуровський, що полегшувалася з п. Корчовським, даліше Корчовський.

Зібрані живо інтересувалися всіма питаннями, що їх порушено на вічу і громадянськи побажання, щоб такі віча відбувалися частіше.

Привіт від Миколи Вороного.

Ми одержали такого листа:

Здолбунів, 24. квітня 1926.

Вілов. Пане Редакторе! З огляду на мій поспішний виїзд зі Львова, я не мав можливості особисто відвідати багатьох осіб, щоб остаточно попрощатися з ними і зложити їм належну подяку. Нині, очікуючи на потяг у Здолбунів, щоб переїхати

ти границю в доробі до Харкова, шлю свої найсердечніші привітання разом зі словами гарячої подяки всім інституціям, приватним особам і моїм товаришам і прихильникам, що чуло відгукулися на мій відїзд з Галичини. Прошу прийняти запевнення, що в своїм серці завжди збережу милі спомини про ці, хоч і сумні, але заразом і дуже приємні хвилини.

З високим поважанням
Микола Вороной.

Посвячення степенів на площі „Сокола-Батька“.

Відбулося воно в неділю 25. квітня 1926 р. в само полудне при сприятливій погоді. В інших народах, а навіть у наших найближчих сусідів, таке свято нового досягнення, свято завершення колективних зусиль, а тому й рідке свято, стягнуло би на площу тисячні маси народу. У нас тим разом на площі „Сокола-Батька“ мало воно „фамілійний“ характер.

„Сокол-Батько“ — установа з традицією, установа, що імпонувала в нас силою своєї внутрішньої карності, силою дружньої гармонії — не даром члени звали себе другими — що нараховувала великі тисячі членів, обходячи це свято більше ніж скромно. Присутні були всі члени старшини „Сокола-Батька“, не всі члени управ інших спортивних централей і кількадесят осіб зпоза офіційного представництва українських фізично-культурних установ. Колиж додамо до того ще невелике число молоді, то матимемо повне число учасників, що не переходило три сотні.

Степениця „Сокола-Батька“ це в нинішніх часах і серед нинішніх українських обставин не-аби-яке досягнення. Коштує вона півтора тисячки американських доларів. З того власних неповичених грошей вложив „Сокол-Батько“ заледви третину. Дві третини добрі люди чи радше одна патріотична у-

країнська установа повичила. Та в цьому випадку не позичка є найбільшим подягом, а сама ініціатива, виявлена теперішньою старшиною „Сокола-Батька“ і, що найважливіше, послідовне і з правдиво сокольською енергією переведене й завершення.

Направду треба мати розмах лету сокола, треба мати підвагу орла, щоби в нинішніх часах, серед нашої суспільності і при дотеперішньому тихому бойкоті (як показали останні загальні збори „Сокола-Батька“) тієї найповажнішої і найбільше заслуженої нашої спортової установи не тільки зажитися, але й довершити такого діла. І це треба врахувати у велику заслугу теперішньої старшини „Сокола-Батька“.

За те на рахунок нашої львівської громади треба вписати до історії її життя ще одну нову сторінку байдужості, громадської нечутливості і взагалі якоїсь атрофії резонансу на прояви громадського життя.

В справі збірки писанок і вишивок.

(Стаття надіслана).

Торік помістив я в Ч. 88. „Шлях“ статтю, де запрошував наше громадянство до збірки зразків українського народного мистецтва в цілі досліджування їх оригантальних форм і відтворення їх у виді ілюстрованого альбому. І вже тоді у звертанні увагу на несприятливі умови часу, які сільно спонувають розвиток національної мистецької творчості. Сприяють вони у нас з кожною мить введень більш примітивних приміт у багатьох предметах артистичного промислу, як вислід конфлікту між традицією і невідрадною економічною ситуацією.

А причає цих є тепер чимало. Наслідком загальної дорожнечі прим. обмежуються місця селяни у виконанні давних багатих вишивок чи ткацтва; з тим маються і інші виробы. Не без шкоди впливає на цей сумний стан і й інші обставини. Зокрема умови суспільні. Означе вони такі загальні відомі, що зайво відмігати їх ще на цьому місці.

Серед таких відомостей велика роль зразків народнього мистецтва зобов'язує, тому нашим обов'язком є зібрати

д-р СТАНИСЛАВ ДНІСТРЯНСЬКИЙ.

Збірник правничої комісії.

Рік I. ч. 1, 1925 р.

II.

Розвідка д-ра Ковшевича про „індуктивний метод в юриспруденції“ ріжниться не тільки самим предметом досліду, але й укладом та цілим настроєм основно від розвідки проф. Лашенка. Уклад її вельми ориганальний, а настрої вічно змінний, начеб модерні проблеми повели автора шляхами, де ні стриму ні супокою нема. Ориганальність — це справді дуже цінна прикмета всякої наукової творчості і з огляду на те треба вшанувати змагання автора до ориганального досліду. Але що й ориганальність у науці мусить мати свої межі, мусимо придивитися, чи автор зумів задержати їх у своїх міркуваннях.

Розвідка д-ра Ковшевича ориганальна змістом, ориганальна формою та ориганальна декуді і що до висновків, до яких доходить. Тим вона й заслугоє на особливу увагу.

Перед очима читача пересуваються як у калейдоскопі щораз нові образи, які автор хотів би — що правда — якось пов'язати, але кожної хвили знова розв'язує, щоб після довгої блуканини наново розпочати навіязування, які не є нічим іншим, як повторювання попередніх тез. Починаючи із стратегії, автор переходить у поетичний настрій, що приказує культурній людині вести боротьбу проти сил природи, протиставляючи їй скоординовані сили науки; однак він не добуває цього скоординування в науці права і домагається „добровольчих розвідних

екскурсії в математично-природничі райони“. Тут автор зупиняється на погляді німецького вченого Іерінга на суть науки права, але нагло констатує, що Іерінг „ясно вказав на зв'яз основних проблем права з проблемами біології“ (sic!) і що треба згадати відомого творця „статистичного“ метода з вісімдесятих років минулого століття; це вистачає йому, щоб сказати: „Геть з багаторічними опісами, геть з епопеями, дітрамбами, тренами, іділлами в області науки. Розвід життя, побуту мас, сірих мас, числа, числа і висновувані в них закони, індукцією адобуті, научні закони — це нові завдання науки історії“. Вже в одному з попередніх образців автор покликався на Платона, що, мовляв, права обов'язують з природи, не з тези, а тепер основою є на тім, що юриспруденція є в тісному зв'язку з соціологією, а ця остання стоїть „у відношенні субординації“ до „загальної біології“, приходить до висновку, що наука права входить „в систему природничих наук“. Неохоту юристів признатися до того, що їх наука є тільки частиною біології, автор уважає меґаломанією юристів. Даліше автор зупиняється при новій аналізі права на основі психофізіології організму, яку ставляє ґернанд Шгарк, і цілком несподівано висказує тезу, „що норми позитивного права мають завсідні перехідний характер між двома етапами розвитку кореспондуючих галузей стислих наук“. Описи годиться на „натуралістичний метод“ у науці права Шгарка, але бере в оборону існуючу систематику права, котру „можна задержати, поки нема лучшої“. Звідки пізніше береється висказ автора, що в науці „принимі позитивного пра-

ва є без сумніву завсідні тільки ефемерною“ — не знати. Автор робить опис кілька зайвих екскурсів про деякі погляди юристів і нагло відчуває „потребу“ переструвати в праві „аналогії з фізичної області“ й висказується за аналогією з рахунком правдоподібності. Це дає йому привід до цитатів із творів Конта і Кетелета, щоб піддержати свою думку про значіння рахунку правдоподібності; при тім не знати, чому, зводять він полеміку зі Спенсером, котрий саме був першим, що перевів аналогію між біологією та соціологією. Полемізуючи даліше з прихильниками Спенсерівської школи, автор робить іще один екскурс до апостольських листів, в яких винаходить ті самі погляди, які, мовляв, пізніше поставила Спенсерівська школа. Скінчивши цей екскурс, автор вважає, що прийшов момент при кінці 1. розділу розвідки визначити головну мету, до якої змагає, а саме: сподуку індуктивного методу в математичним методом. Значую, що про індуктивний метод автор у 1. розділі не розпочав іще ніяких пояснень.

Другий розділ починається математичною формулою про науку (scientia), яка зрештою не дає ніяких основ до зрозуміння того, що є наукою. Слідують цитати українського фізика д-ра Кучера про значіння математики, описи висказ французького математика Пуанкаре, що людина думає немов блискавкою на глі темної ночі і погляді математика Вейля про великі адобушки математики для людського знання — а зараз після того подає автор свою дефініцію права і зокрема дефініцію права натурі. Він каже: „Відношення законів природи (фізичальних і біологічних)

до людського позитивного права називаємо „ius paupertatis“. Подавши до того математичну формулу, він зупиняється при значінні дефініції для науки, а покликавшись на слова французького вченого: „La droit — c'est la vie“, вносить із того не лише на виявок права з біологією, але й на зв'язок з усіми „стислими“ науками „аж до місця, де затирється ріжниця між фізикою і хемією“. Якщо твердиться — каже автор — що біологічні закони можуть стояти в тісній зв'язі з хемічними і фізичальними, то є обов'язком і представників соціологічних наук (з тим і юриспруденції) з нею числитися“. Тут автор зупиняється і пероводить ріжницю між вчанням законів і наукою права, уживаючи до того німецьких термінів. Праїнци уступу пригадає собі про індуктивний метод і не знати звідки береґється його теза, що юриспруденція мусить послугуватися індуктивним методом. Але — значую автор — юристи не знають індуктивного методу і тим вони „неначе би застрагли у глухому середновіччю“. Звідки про середновіччя дає автору привід розгледити стан юриспруденції в середніх віках та приневолює його описати до висказу, що нинішня юриспруденція стоїть нижче ніж у середновіччю. Тому треба шукати нових шляхів і хоч яка потрібна наука історії права, треба викинути „історичний край“, значить: вийти поза старі рамки, „в яких позамикано научний дослід окремих ділянок права“. Тому „научні закони психофізіології і психофізики мусять мати повний вальор і для юриспруденції“ і автор почуває охоту розгледити правні відомини „так, щоби можна їх уложити в пропорції, в форму рівнянь“.

Кожний Фабрику сам, свій улюблений лікер в помаранчевій, квітковій, мятій, м'ятковій і т. п. смаках з одної паки природного омовного екстракту

ЕКСПРЕСС-АГРУМІНА

Жадаєте скрізь! Генер. Репр. в Польщі: 1247 УІТАНИ, Львів Рівницька 6. 31-75

існуючі й заховати їх для будучності. В цьому випадку годиться нам наслідувати не тільки тих чужинців, що довершили цього на своїх землях, але передовсім отих культурних іноземців, що зрозуміли високу мистецьку творчість предметів домашнього українського промислу й посприяли дослідам їх гарні та совісні праці. Ціх тих людей було для мене прикладом.

Так отже моїм завданням є зібрати всі кращі зразки нашої народної творчості з усіх земель України, щоб дослідити розвиток їхніх оригінальних мотивів та зобразити у виді альбому. Програма обіймає: починаючи від писанок і вишивок, далі килими, виробні дерев'яні, металеві, гончарські то що. З тою метою запросив я вже торік наше громадянство до загальної збірки нашого роду виробів: а спеціально писанок і вишивок — хочби лише відмалюваних. Помішуючи тоді свій заклик, не мав яразу надії на великий успіх. І дійсно: мій листар не був обтяжуваний ні обильною достатньою листів ні пакетів; усеж такі та переписка, що в її одержав, додала мені ще більшої охоти до ведення започаткованої праці. Дістав я між иншим також скриньочку писанок аж з Канади (від д-ра В. Кисілевського), які красили тамошні галицькі виселенці. Доручено мені пізнати лист від молодшого гімназиста з Волині, майже дитина, що в простих, широкіх словах жертвував мені своєю поміччю від всієї душі — як писав. Та, на жаль, був це одиницький лист з кругів шкільної молоді, а чя не і більше рахував...

Що одній людині такко перевести таку задачу, мав я нагоду переконатися не в одному місці. Доказом того є хочби тогорічна збірка в Яглії та Гуцульщині, де селянки відмовлялися навіть позичити мені вишивки до відмалювання під ріжними викрутками. Щойно коли я відкликав їх на посвєчення в місцевий священиком, це помогло. Ще яріше характеризує це мій інцидент. Підчас збирання для мене вишивок у Селі Салогомі на Поділлі д. А. Гайовський одна жінка висказала побоювання, чя з цього не підозрює іше більших податків... Ясно, що без допомоги нашого громадянства моя праця потягнеться або дуже довго, або буде неповна. Тому запрошую всіх, кому ця справа не є байдужою, зголосити свою охоту у праці під адресою: Даміан Горяткевич, артист-малюв у Станіславові, вул. Момошка ч. 5. Тоді вишлю кожному

Тою „охотою“ кінчить автор другий розділ. Зараз у третьому розділі шукає квантитативного означення, себ-то, як він каже: аналогія — в юриспруденції. Тут приходить йому на думку: дифференціальний та інтегральний рахунок, закон Вебера і Фехнера, вискази Ляпласа про „fortune morale“, зв'язок психології з соціологією, з чого повстала соціальна і масова психологія, далше теорія повстаання людських почувань Ланго, геофізика та антропогеографія Рацеля, ба — навіть висказ д-ра Кучера, що найбільше сміливі спекуляції „на полі атомістики і електроніки дали сильний імпульс науцній інтуїції“ — щоб на цій основі „передсказати, що через примінення математичної методи в юриспруденції дійдеться в будучності до розв'язки проблем, т. є. до приближення до того, що Штамлер називає: das richtige Recht“.

В четвертому розділі зазначає автор важність методології для науки права і домагається інструктивного методу — але не для науки de lege lata, тільки de lege ferenda. При тому послуговується висловом „індуктивний метод в загальному прийнятому, конвенціональному значінню“ і додає, що індукція є тісно зв'язана з рахунком імовірності. Всеж такі він заявляє, ся за теорію індукції Аристотеля, не подаючи близше, як вона звучить. Цей розділ, а з ним і ця частина праці автора, що появилася в друку, кінчиться переплетенням в теорію Платона, що мовляв, право повстає з природи, не з тези, з неозначеною близше теорією Аристотеля про індукцію.

Це короткий зміст праці д-ра Ковшевича, оскільки я її взагалі думів передати. Форма монографії впроваджує нас у лабіринт ин-

прихильникові інформації дотично ведення збірки, як також квестіонар. Всі одержані предмети зложу після скінчення дослідів в одному з українських музеїв. На закінчення складаю сердечну подяку всім, що мою дотеперішню колекцію побільшили цінними дарами. Зокрема дякую п. Климентію Лисиневській за другу посылку писанок з Космача, п. Тимочевій за збірку писанок з Криворів'я, п. д-ру В. Кисілевському за цінну колекцію писанок зі Сенькова в Канаді й п. Козмою в Станіславові за збірку прегарних вишивок з Дора, а спеціально подяку висказую членові п. Антонові Гайовському за дуже багату колекцію подільських вишивок з Снягова та за його інформації про народне мистецтво Поділля. Рівнож широдякую п. інж. Вішківському у Львові за серію видів дерев'яних церков Підкарпатської України в зв'язі зі студією національного стилю в будівництві.

Даміан М. Горяткевич.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Перед димісією польськ. уряду.

Прем. Скішинський для розбудови згл. відбудови коаліції запрошив 26. IV. на наради провідників опоз, клубів: предст. жид. кола, Визволення, клубу праці, ППС. і ХН. Два клуби відмовились від участі. Це заміри Скі. ставити під знак запиту. Клуб „Визволення“ в комунікаті заявляє, що не думає тепер конферувати з прем'єром котрого безоглядно заатакує за пробу адержати владу в руках Хієно-Пяста і за кланяння в тій справі повагам невідповідного чинника, яким є през. річпосполитої. Пос. Марек (ППС.) не прийшов до прем'єра. Заявив, що відносини, витворені після останньої кризи, не дозволяють ППС. на ніякі розмови з прем'єром, хіба що подається до димісії. Прем. Скі. прийняв през. клубу праці Тугута і Хл. сторонництва. Заявив обом, що уступити найдалше до 4. V.

Дискусія над будж. провізореією

26. IV. на денному порядку сойму був будж. прелімінар. Прем'єр Скіш. не явився у соймі. В дискусії промовляли предст. партій. Пос. Марек іменем ППС. зголосив вне-

татів, довільно зібраних: автор не дає нам ніде ні справжньої полеміки, ні справжніх доказів, лише футуристичні настрої на основі чужих цитатів, при яких звертає увагу тільки на поодинокі, принагідні слова, а не на повний зміст та справжню мету цитату. Неразбуває, що цитат не має нічого спільного з дальшими розважуваннями автора і що він у своїх настроях не дає ні себе впливати навіть саме наведенням цитатам. Як би цей твір не був науковим, але мистецьким, можна б на форму й годиться зі становища модерного футуризму, — але науковій міркування, і то такі, що мають претенсію опертися на екзактні науки, не можуть погодитися з такою формою досліду. А вже зокрема наука права, що мала знесіти і має й сьогодні незвичайно тривку льогічну основу, не може вдовольнитися висловами особистих бажань ні особистими настроями. Нема впорядкування людського життя без зв'язаного з людським життям силььогізму. Настрої тут ні при чому, а висування принагідних, довільно вибраних цитатів, як вихідна точка до своїх настроїв, дає монографії радше характер середньозічної спекуляції (яку автор бере в оборону мінішньої науки права), ніж справжнього наукового методу в модерному розумінні. Автор пропозідає індуктивний метод для науки права, а сам послуговується при своєму досліді саме чисто дедуктивним методом, дедукуючи свої висновки — з чужих цитатів. Тим самим способом можна б з інших цитатів без труднощі дійти до цілком інших висновків.

(Доіснення буде.)

2:40

1 літра педу

Нарізанаві дікери і маці

ПРЕСС-ПАТОКА

Львів, Баторія 7.
Личаківська 3.

сення на відкинення прелімінаря. Внесення впадо 260 гол. проти 150. Закон про прелімінар відіслали до будж. комісії. Потім засідання відложили до середи. На денному порядку 2-е читання будж. провізореі.

Текст нім.-рад. договору.

Договір, заключений між Німеччиною й СРСР. звучить: В стремлінні зробити все, що може спричинитися до загального миру і в нересвідченні, що інтереси нім. народу й огляд зєдинення рад. республік вимагають постійного опертя на довірію і співпраці, рішив нім. уряд і уряд СРСР. існуючі між ними приязні взаємини скріпити заключенням спец. договору. В тій цілі нім. уряд загр. справ Штрессманові а рад. уряд амб. Крестенському дав поручення до виміни таких постанов: уст. 1) Основною взаємини між Німеччиною і рад. союзом є рапальський договір. Нім. і рад. уряд є в приязних взаєминах для порозуміння в усіх справах, що торкаються політ. і екон. інтересів, уст. 2.) Коли одна зі сторін, заключуючих цей договір буде мимом мирного настрою заатакована третьою державою, друга контрактуюча сторона буде додержувати неутральність за час тривання конфлікту, уст. 3) В разі конфлікту в роді означеного в 2. уст. або теж, коли в часі, як нікотра зі сторін підписуючих договір не буде вмішана в воєнні конфлікти, між третіми державами заключено коаліцію для переведення екон. або фінансового бойкоту проти одного з контрагентів, друга сторона зобов'язується не приступати до такої коаліції, 4) трактат цей мається ратифікувати, а рат. документи будуть обміняні в Берліні. Контрагенти порозуміються заки мину цей реченець у справі дальшого унормування взаім. політичних відносин. На доказ підписали повновласники отсей трактат, аладжений в двох примірниках. Берлін 24. квітня 1926. Підписи.

Снасування пост. місць у Раді.

„Вельт ам Монтаг“ повідомляє, що одна з держав, що засідають у комісії для справ реорганізації Ради С. Н. (посг. член) поставила внесення взагалі скасувати постійні місця і перебудувати Раду в виборче тіло.

Біржа.

Гроші.

Америк. дол. 10:15 — 10:30, канад. дол. 10:00 — 10:10, чеськ. кор. 0:26.50 — 0:26.57, лез 0:3.00 — 0:3:50, франк. фр. 0:30:50 — 0:31:50, фр. швайц. 1:70 — 1:75, англ. фунт 43:00 — 43:50.

Золото. 20 кор. 39.00 — 40:00, 20 франк. 36:50 — 37:00, 20 марк. 42:00 — 43:00, 10 руб. 46:00 — 48:00.

Срібло. Австр. кор. 0:75:00 — 0:85:00, 5 ав. кор. 3:80 — 4:00, фльорет 1:00 — 2:00, рубл. 3:10 — 3:30, рубль дрібний сріблом 1:55 — 1:65.

Збіна.

Обильна подача всякого збіна. Зако-сється на знизку ціл. Тенденція на разі вдежжана. Настрій оптимістичний.

Ціни на краєва біла 45:00 — 46:00, швейц. краєва червона 48.50 — 49.50, жито гал. 25:00 — 26:00, ячмінь гал. 24.50 — 25:00, вчмінь гал. паст. 23:50 — 24:30, овес гал. 27.50 — 28:50, гречка 29:50 — 30:50.

НОВИНКИ.

— Конфіскація. Вчорашнє число „Діла“ сконфісковано за коментар до волянки про покарання о. Кучуди за те, що дав шлюб дітям гр.-кат. обряду, яку комусь-там захотілося уладати римо-католицькою. Це 43-а конфіскація нашого щоденника в цьому році.

— Опечатання льокалю ред. „Світла“. Довідуємося, що в суботу 24. ц. м. відбулася в льокалі редакції „Світла“ поліційна ревізія, після чого льо-каль опечатано.

— Неопечатана література. Львівська поліція зробила ревізію в „Новійтій“ друкарні Н. Айзенаштайна при вул. Пан-ський ч. 21, — саме тоді, коли на машині друкували комуністичну відозву. Арешту-вали власника і двох людей, що виносили відозву, а друкарню зачинили.

— Заборона оснєвування тов. „Со-кіл“. Польські шовіністи, що вигадали відомий язиковий закон, пристосовують його тепер в практиці, щоби слово україн-ський підконито устунти з публічного життя. Жертвою цієї нетерпимости стало у першу чергу пожарничо-руханкова тов. „Сокіл“, котрого статутія львівське воєні-ство взагалі не реєструє, станіславське досі реєструвало, а тернопільське дало всього один (Сильно пох. Броди) чи два дозволи, та тепер рівнож відмовило от як незалежно зі статутом в Радехові. На ін-тервенцію д-ра Степана Барана у терно-пільського воєводи д-ра Замістовського дня 20. квітня ц. р. в справі системати-чної заборони через воєнідкство уряд оснєвування українських пожарничо-ру-ханкових товариств „Сокіл“ відповів воє-вода, що причиною є ця обставина, що в статуті тов. „Сокіл“ (§ 6) є сказано, що Мозого товариства є мова українська, бо такої мови язиковий закон з 31. липня 1924 не знає. За увагу д-ра Ст. Барана, що тут слідно було певну ріжницю в пове-денні поодиноких воєвідств, відповів д-р Замістовський, що на будуче цього не бу-де, бо в недавній нараді у Львові всі з схилю-жало-польські воєводи рішили по-стутати одностійно, себто жадати на бу-дуче безоглядного пристосування язико-вого закону і закаузувати статуті, коли там уживється слово український замість руський чи там русинський. Варочім ця справа оперлася о міністерство внутр. справ з нагоди внесення рекурсу через оснєвателів тов. „Сокіл“ в Радехові. Су-проти такого стану річи, воєвода не ра-див вносити нових статутів „Сокода“ пе-ред порівнянням справ Барашовою, бо оснєвателі стрічуться а законом. Накінці по-дав до відома, що і тов. „Луг“, котрі досі реєстрували без перепони, на будуче стрічуться з такою самою перепорою і заборорою, як і тов. „Сокіл“ а цієї при-чини, що і вони уживають слова україн-ський замість законом приписаного русь-кий чи русинський. На увагу д-ра Барана, що і тепер реєструється статуті філій і читахень „Просвіти“ і кружків У. П. Т., де і в статуті, а в останньому разі і у самій назві приходить слово український, відпо-вів воєвода, що тут є неконсеквенція са-мої владі, але на це він не порадить і сам викидає у цій справі на рішення з Варшави. На запит д-ра Барана у дотич-ного референта в бюрі безвєдченства тер-нопільського воєнідства, відповів рефе-рент, що в постановках статута тов. „Со-кіл“ не знайшов нічого, що противилося би постановам закону про Товариства з 1867 р. і що заклз оснєвування вишпо-тільки в огляді на постанови польського язикового закону. Всі ці замири польських воєводів і їх референтів є тільки закрі-плення дійсних принципів, якіми до пошнєрення організації в явах нашого на-роду хочби в ринках такого загально ко-рисного товариства як тов. „Сокіл“. Вид-ко, що приказам Прушинського у „Сколі Польській“ і в тайних об'єднаннях до на-родових організацій піддаються тепер без застережень всі польські державні уря-довці.

— Нова катедрна письменства. Коле-гія Народного Комісаріату Освіти за-твердила проект організації в Харкові науково-дослідної катебри письменства. Катебру організується в складі 4-ох сек-цій: теорії й методології літератури взагалі, а зокрема української та росій-ської літератури.

— Нова монографія про Сквороро-ду. Наданою вишла з друку накладом Державного Видавництва України велика монографія акад. Д. Багалія п. м. „Укра-їнський мандаринський філософ Гр. Сав. Скворорода“. Праця ця поділена на дві частини: перша, присвячена особі Гр. Скворорода, його впливам на всі стани у-країнської суспільности (чотирі розділи), друга присвячена творам як філосо-фічним так літературним, огляд тих тво-рів та загальній філософській концепції Гр. Скворорода. До праці додано доклад-ний бібліографічний показчик. Моногра-фія ця є наслідком довголітньої праці акад. Багалія, котрий ще в 90-тих роках зібрав великий матеріал про Скворорода. В цій монографії використано й уся література про Скворорода, що появил-ося в останні часи. Комітет приятелів науки присудив на конкурсі наукових праць першу премію для тої монографії. (За харківським „Вісником“.)

— Афера польського лікаря в Тер-нополі. В Тернополі лікарю д-р Юзеф Шлемон, чоловік халатний на гроші і з цієї причини не оглядаючийся зовсім на ніяку лікарську і людську етику. На не-щастя є він судовим лікарем і з його функцій як судов. лікаря люди про його рокизують янайгірше. Гроші у нього — то все. Та після воєн, новосілі афера. Перед кількома місяцями прийшла до нього за лікарської порадою одна дічина з Білої, який дав якийсь ссередство на сон і у шматку стани надужив її тілостою. Коли дічина з цієї причини знайшлася у відмін-ному стані, а мати не прийняла його

Найліпші вудженни

всілякого рода по дешевих цінах. Рівнож поручаю всім різним кружкам і складницям ковбаси, вудженку і солонину. Висилку на провінцію полагоджуються відво-
1-3 ротно. 1626

ФІРМА
Станіслав Колесса
Львів, Баторія 16.

що би її ратував з нещастя, він дав їй десять золотих (сам є великим багатом) і порадив їй йти до повітки на Загребельно, щоб вона зробила недопозволену операцію. Так і сталося. По операції однак дієча тяжко занедужала, справа явилася на яку, зіхала судово-лікарська комісія, перед котрою дієча і її матір розповідали все. На внесення прокуратури арештовано повітку за злочин зігнанні плоду з § 145 з. к., а проти д-ра Шеломга розпочато кримінальне судове слідство за злочин записування з § 125 з. к. і співання у злочинні зігнанні плоду з § 145 з. к., оставляючи його на волі, хоч тут належало би пристосувати до нього примусовий слідчий арешт з § 180 уст. 2 прокур. зогляду на висоту належної йому карі (від 10 до 20 літ тяжкої в'язниці). Афера виклала загальне обурення на д-ра Шеломга і всі бажають, щоб супроти нього примінено закон якнайстро- гіше.

— **Дорога залізнична.** 17-літній Стефан О. пішов на скаргу аж на поліцію, що її сподіваний „визбавний“, 19-літній Стефан К., кандидат учительської семінарії, залізничний до неї пішов пів року, виманити від неї 300 зол. і шез. Дівчина продала свої меблі, щоб вибратися з на- реченим на Україну, але він вибрався ра- тіше сам аж до Варшави, де його й арештовано.

— **З хроніки самогубств.** Міський у- в'язонець Владислав Козак хотів учора повіситися; причина невідома.

— **Танки добича.** На зупинці Вістова, біля Кауша, який злодій дали фальшиві докази поїздові, який зупинився. Коли машиніст розяснював з будинком, у чому, річ, злодій розбиває в будці підручачу часу і відтілює з добичею... 30-ма золотими і 50 білетами.

— **Ранок танцю.** Французький син- дикат учителів танцю проголосив світо- ним майстром одного зі своїх членів, на тій підставі, що він танцював без упину 147 годин.

— **Недільний відпочинок.** В Осло на одній великій церковній вічу, проф. університету Тарантер пропонував проект закону про недільний відпочинок, який затвердився повних 32 година, від суботи ве- чі до понеділка рано. За весь цей час крім праці необхідної для прожитку на- селення та лікарської допомоги весь рух повинен бути припинений; трамваї, автомобілі, навіть пошта і спортові вправи повинні замертти під загрозою суворих кар. Цер- ковна влада в Норвегії хоче піти слідом (Шотландія, однак преса висловлює сум- нів, чи на такий проект уряд згодиться).

— **Катастрофи.** Великий борець спр- чинив страшні шкоди в Техасі та Оке- логом: зібрав села та містечка жнишів; 17 убитих, багато раних. — На північній Кавказі у ріжних місцях тремтять землі; будівлі повисли. — У Нью-Йорку згоріла на головній вулиці 5 Авені, два величезні дома.

— **По широким світі.** У Москві по- чалися заводи синоду живої російської церкви. — Переговори з Абд-ель-Крімом, по французьким заїткам, скінчилися успі- хом. — Турецький уряд вагається, чи має піти на порозуміння з Англією проти італійсько-грецького союзу, чи з СРСР. — Англійський уряд приготувався до підписання договору з Туреччиною. — У Мексикі (Бельгія) прийшло на вічу до білки між націоналістами та комуністами; з раними. — У північній Африці, Сома- лі, відбуло повстання проти італійської вла- ди; 150 убитих повстанців, 6 італійських жовірів і 28 раних. — Радянський уряд не годиться на домагання китайського і не відкликає свого представника з Пе- кінга, Кархана.

— **З театру.** Повторення драми „Над безоднею“ в незмінній обсаді на пер- ший день Великодних свят (субота 2 тра- вня) в салі ім. Лисенка. — На другий день свят прем'єра голосної комедії Бра- ка „Справжнє кохання“ — в тій же салі.

З чужих видань.

До питання про релігію і характер. — Праця про політичну структуру Чехословаччини.

Появилася книжка славного німецького педагога Фр. В. Ферстера, яку від- разу перекладають на кілька світових мов: „Religion und Charakter. Psychologische Untersuchungen und pädagogische Vorschläge“. (Rotapfelverlag, Zürich und Leipzig 1925, ст. 464). Цю працю уважає Ферстер закінченням, останнім словом своєї педагогічно-реформаторської діяль- ності. Ферстер як педагог відомий був до сьогоднішнього дня зі своїх відомих ви- ступів. Він був прихильником тав. „етич-

ної культури“, яка не признає релігії в значенні нашому розумінні. Ферстер ширше поглядає, що людина повинна роз- нинути сама в собі, без допомоги Релігії, етичні мотиви й поривання; він не оспо- рював потреби релігії, але хотів збуду- вати свою етику поза нею. Пізніше Фер- стер змодифікував дещо свій погляд на релігію, а в часі війни і після її покін- чення він не тільки ставив на християн- ському становищі, але й доказує, що ви- ходження можливе тільки на релігійних основах (Christentum und Pädagogie 1918, Christentum und Klassenkampf 1919). Пра- ця, про яку згадуємо вгорі, каже на за- кінчення процесу в розвитку Ферстера від відношення до християнської етики. В своїй книжці розповідається Ферстер з прихильниками безрелігійної моралі, в певній мірі з французькими учителями, доказуючи, що така мораль не в силі виховати її характеру ні волі. Розуміється, він різко виступає проти радикального, антирелігійного відділення дещо від де- жави, вказуючи на сумні наслідки такого розділу для обох установ. Дуже багато місця присвячує він філософії, при чому Ніцше є йому симпатичний, як такий, що попадає в розумку і за неможливості без релігійного життя. Зі свого педагогічного становища обговорює Ферстер докладно відношення модерної науки до релігії, яка виявляє тенденцію представляти біб- лію і релігійні науки тільки історично, за- криваючи тим їх етичний зміст. Далше розповідається Ферстер із психоаналі- зою, яку він осуджує безощадно. При- тому цей визначний учений не вдоволе- ний і з тої методи якої уживає церква в педагогії; він закликає її, що вона не бере під увагу духовного середовища, в якому живе модерна людина, а посту- гується старими, готовими догмами. Ця праця Ферстера є дуже актуальною, не дивно, що вона виклала таке велике за- цикавлення в світі. Особливо відомі християнства до модерного життя ціка- вать ним кожну культурну людину, як це видно з великої літератури, що займаєть- ся цим питанням, у кожного народу Книжка Ферстера написана спокійно, без- сторонньо і безпартійно; він не виступає проти ані не боронить якоїсь означеної церкви, а пише як старий педагог з ба- гатим теоретичним і практичним досвідом. Праця Ферстера знайде певно своїх чита- чів і між Українцями.

Видавництво „Орбіс“ у Празі видає нову книжку про Чехословаччину в ні- мькій мові, яку можна поручити кож- ному, що цікавиться політичним життям і відносинам в найкраще організованій і політично зручно веденій славянській державі. Це Йосифа Хмеля- жа „Die politische Oie- derung der Tschechoslo- vakei“ (шпа 15 ч.к.). В книжці по- даний історичний перегляд політичних партій Чехословаччини, на окремих та- бличках представлено соціальний, націо- нальний і релігійний поділ населення держави, а потім слідує стаття про чеські і словацькі партії (міщанські, аграрні, со- ціалістичні, консервативні) і про партії національних меншостей (німецькі, ма- дярські, польські, жидівські). Зовсім окре- ма стаття присвячена українській („русь- кій“) меншості, як такий, що має загра- рантовану автономію (Підкарпатська Русь). В книжці є табельярний перегляд чеських і словацьких партій, партій всіх національних меншостей і партій укра- їнського Закарпаття — на основі висі- ду виборів у минулому році. В закінченні подано ще раз підсумки цілої праці. По- літична структура Чехословаччини незви- чайно цікава, а праця Хмеляржа написана легкою, поглядомовою методою. Хто цікавиться цим питанням, прочитає по- книжку з користю. (ім.)

Пам'ятаймо: Рідне Школя — це на- родня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Дрібні оголошення.

БАПЕЛЮХИ жіночі найновіших фасонів, найнижчі ціни поручає фірма Ка- зимир Соцкі Магазин Новостий для Пана і Пана, Львів, Галицька ч. 15, 1617 2-4

ДАХІВКУ палону, найліпшої якості до- дає по фабричних цінах негайно по замовленню фірма „УНА“ Дрогобич, 1625 1-3

ШУКАЮ посади управительки госпо- дарством і заряду домою. Адамі- страція „Діло“ „Господина“, 1610 3-3

ВСТРУТИНІ ВИЖНІМ, почта Золочів буде будуватися цього року мурована церква. Панове будівничі можуть до 10 травня (мая) ц. р. переглянути в парохі- яльній канцелярії пляни і кошториси та подати свою оферту. Неприйняті оферти остануть без відповіді. — Парохіальний Комітет. 1619 2-2

ФОРТЕП'ЯНИ, п'яніно, фісгармонії, най- новіші моделі неопорядних фабрик в найліпшій стані, уживані, заваже на скла- ді від 180 польові, продає, купує, міняє, готівкою, фірма від 30 літ: Ганак, Львів, Панська 21. Телефон 35-45, 1581 5-5

ГР-КАТ УРЯД парохіальний в Угерську пошукує іспитованого дяка вправлено- го дригента хорі, який знає роботу при кооперативі і був би режисером аматор- ського кружка при читальні. Зголошення: Гр-кат. Уряд парохіальний в Угерську п. в містечку Стрия. 1628 1-1

БАНЦЕЛЯРІЮ, добре заведену, в по- вітовім місті, близько більшого окру- жного міста, відступити на доглядних умо- вах адвокат, що переноситься задля ро- динних причин. Гарне мешкання з уряд- женням з городом до обняття по дого- ворі. Зголошення приймає з чужості д-р М. Реннер, Львів, площа краківська ч. 10, 1622 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ЦУКОРНЯ

„ПЧІЛКА“
Львів, РИНОК 27.

поручає на СВЯТА свої цукорняні
1622 виробі. 1-3

Замовлення виконує солідно.

ВИНА

природні угорські, французькі, австрійські і полудневі по дуже приступних цінах

Тадей Цесьліньскі 1-4

Львів, вул. 3. Мая ч. 5. Телефон 36-31.

Центральна вин з власних токарських виниць.

Присилайте
передплату!

КИШКИ до роблення ковбас

начиння і кухонні прилади, тортівниці, млинки до мігдалів і маку, стиски до шинок.

Передсвятковий опуст 20%

К. Павліковскі

Львів, Рутівського 12.

1621 проти костела оо. Єзуїтів. 2-5

КОНКУРС.

на посади учителів вищих клас при- ватної жіночої гімназії для математи- ки, латини, рисунків, руханки. Платня 75 прц. державної. Подати до кінця травня. 1618 2-

Виділ Українського Інституту для дівчат в Перемислі, Татарська ч.

Ширіть наш часопис!

НА СВЯТА!

Угорські:			
Шамороднер старий	зол.	6-50	
Badacsony		7-	
Riesling		7-	
Leanyka		7-	
Ehauer червоної		5-	
Burgunder червоної		5-	
Австрійські:			
Mailberger	зол.	6-50	
Voslaue Goldack		7-50	
Французькі:			
Graves superieur	зол.	5-50	
Haut Barsac		7-50	
Haut Sauternes		8-	
St. Estephe, червоної		5-50	
St. Julien		6-50	
Chateaux Lafite		8-	

ГОРІВКИ і ЛІКЕРИ фабрик МІКОЛЯША і КОСЕЦЬКОГО
понижає фабричних ціни
ГОРІВКИ і ЛІКЕРИ БАЧЕВСЬКОГО у всіх смаках поручає
ТОРГОВЛЯ ЧАЮ, КАВИ і ВИНА
ЕДМУНДА РІДЛЯ
у Львові, вул. Рутівського 3, Філія: вул. Городецька 74
1612 Цінники на банання. 2-2

Діло

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 10. II. пов.

Конто почт. шад. 143.322.

Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.

Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.

Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:

Місячно в криву 4'50 зл.
ЗА ГРАНИЦЮ:

В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фл. фл.,
Італії 750 зл., Німеччині 750
зл., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к. Ру-
мунії 150 лей, Болгарії 750
зл., Австрії 750 зл. Змін
адреси 1 зол.

В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.

ЦІНА

ОДНОГО ПРИМІРНИКА

20 сот.

Благодать целібату.

Відомий, загально шанований, громадський діяч і учений великий заслужений проф. Бодуен де Куртене в своїй часі різко виступив проти безженства католицького духовенства, вважаючи його аморальним і протиприродним. Тепер шан. професор згодився на поміщення цієї статті в повному тексті в нашому органі за своїм підписом, що ми й робимо, хотіли б ми природно становити шан. професора, що випливає з його світогляду, є його власним становищем. Помістивши цю статтю, ми маємо на меті перестерегти наших самовільних „реформаторів“ перед дуже жовким експериментом, які можуть на нашому ґрунті видати гіркі осяги. — Р. е. д.

Пробуваючи в Кракові десь у 1875 р., зайшов я між иншим також до старого заведення для умово недужих на Шпитальній вулиці. Супроводив мене доктор Генрик Йордан, який згодом був професором діточих недуг у Ягйлонським університеті, основував відомий „Парк Йордана“, великий заслужений суспільний діяч. Тоді він переходив психіатричну практику. Щоби виправдати мої відвідини, він у присутності шпитальної служби і недужих ставився до мене як до товариша по професії і для зміцнення своєї та моєї поваги розмовляв зі мною по-німецькому.

Ми обійшли всі відділи шпиталю, так що я міг обсервувати найрізноманітніші відміни умових недуг: і беззів себто кретинів, ідіотів, меланхоліків, поступових паралітиків, параноїків, недужих на змовлену ідею (idees fixes), мегаломанів, фуріатів і т. и. Сиділа там між иншими також Варвара Убрик, яку її заанімі товаришки, преподобні наставтельки та чернечі сестрички, держали 20 літ замуровану в підземеллі, засудивши її на безоглядну самотність і приневолюючи її відділяти випарами з власних відходів. Не диво, що вона після такої 20-літньої діти вповні відіотіла, забула людську мову і подобала на жовту воскову фігуру з глибокими бороздами на обличчі, без означеного віку. Підійшовши до неї, д-р Йордан звернувся до мене у святошнім тоні: „Das ist dieselbe berühmte Barbara Ubrück...“ А ця слава Варвара сиділа на фотелі, бездумно гляділа на нас і невпинно трясла сильно головою та руками...

Бачив я також молоду, дуже гарну дівчину, фуріатку, що забила батька і порізала його на кусні, тому, що не дозволив їй вийти замуж за того, якого кохала. Колиб не осуд психіатрів-знавців, висіла би на шибениці. Задля нестачі місця її держали на загальній салі, але звязали їй заду руки. Якийсь нотар, недужий на поступовий параліч, з вічним, проймаючим болем голови, на якій весь час держав мокру хустину, чамно привтався зі мною, зовсім розумно розмовляв, жалувалася, що на ньому доконали насильства і прохав, щоби я вставився за нього та повідомив про це зловживання владу. „Адже в Австрії маємо конституцію і особисту ненарушність“...

Д-р Йордан, лякаючись, щоби я не повірив цьому пацієнтові, натак-

нув щось про Альпи та Карпати. „А так—залиши Альпи та Карпати мостом, збудую також міст через Середземне море, а Сагару заллю морем“. Д-р Йордан даремне лякався.

Врешті дійшли ми до священика з якоїсь гірської парохії, який у звязку з delirium tremens у найвищій стадії, зіштов з глазу на дуже своєрідну мегаломанію. Д-р Йордан привтав його і після кількох байдужих фраз, спитав: „А колиж ви, отче, станете папою?“ — „А так, я буду папою і всесвітнім імператором!...—при цьому очі його блиснули, обличчя засяло, він підніс руку і звернувся до нас вказний палець „...і ще ожениюся“.

Після цього вибуху та вислову своїх найпалкіших бажань, священик почав ревіти та понав у фурію. Щоби його приборкати, д-р Йордан крикнув грізно: „отче! кафтан!“ І це зараз помогло. Думка про подружжя була для цієї жертви чимсь, що стояло непомірно вище від папства та панування над усім світом. Пригадав мені це анекдоту, яку Сенкевич передав в одній своїй повісті про російського чиновника-мегаломана, що вважав себе чимсь вищим від самого Бога, бо „председателем святої Тройци“. Цей священик гляді на целібат поважно і не держав „кухарки“, обезсмертненої у „макароничній вірші“ Яна Кохановського. Натомість, щоби залати хробака, щоби затуманити думку, що безнестанно марила про заборонений овод, почав пити, пити щораз більше, аж врешті дійшов до „delirium tremens“ і до фурії божевілля.

Таких, як він, є досить значне число. В своїх діалектологічних мандрівках по полуднево-славянських краях, по Литві та по інших краях зустрічав я священиків, зрештою чесних і без закиду, котрі — засуджені на самотність і мучені думкою про неможливість створення легального родинного вогнища, або заповналися на смерть, або також віддавалися пристрасній грі в карти. Парохіяне дивилися на них зі співчуттям, але без пошани.

Голов церкви і інших достойників ніщо не обходять ці муки і моральний упадок жертв, від часів Григорія VII-го (1074 р.) засуджених на примусову безженність. Вони глядять на духовенство, як на „карну і зорганізовану“ армію, як на відірване від світської суспільності потульне знаряддя в боротьбі зі світською владою і в погоні за поневоленням людських душ. Подібно як змичайній армії, призначеній теж для поневолення людей, тільки в нашому напрямі, утруднювали і ще нині утруднюють заключати правильні подружжя звязки. Відомі є заборони заключати подружжя, практиковані у відношенні до університетської молоді, яку вважають за „академічних горожан“, що складають окремий шех на подобу чернечих чинів. Для тих „карних і зорганізованих“ рядів проституція має стати „ерзацом“ подружжя.

І Бодуен де Куртене.
(Закінчення буде.)

„Сокіл-Батько“ до українського громадянства.

По довгих зусиллях остаточно і львівське воєвідство затвердило статут для сокільських товариств. Уже ніщо не стоїть на перешкоді зорганізувати у всіх трьох воєвідствах наші міста під сокільським прапором, руханкою та впорядом (муштрою), виховати карну молодь на пожиточних громадян та свідомих членів нації. Нема рівнож перепон, щоб по наших селах повстали пожежні сокільські товариства, яких члени, зорганізовані в пожежному стягу, несли би поміч у всяких нещастях, служили би з користю громадам, та стали свідомими й карними горожанами.

Тому „Сокіл-Батько“ звертається з гарячим закликом до всього громадянства якнайскорше приступити до віднови сокільських руханкових товариств по містах та сокільських пожежних товариств по наших селах. Всякі інформації, статуту, сокільську руханкову і пожежну літературу на жадання подасть „Сокіл-Батько“ у Львові, вул. Руська 20.

„Сокіл-Батько“ потребує рівнож молодих і метких організаторів, які по вишколенню в руханці і пожежництві на курсах, устроюваних руханковою й організаційною секціями „С.-Б.“, виїздилиб на провінцію закладати нові та оживляти існуючі вже сокільські товариства.

Зголошення приймає канцелярія „С.-Б.“ в урядових годинах.

Незорганізовані, некарні та байдужі народи гинуть.

Організаційна Секція „С.-Б.“

Димісія міністра Желіговського?

З кол близьких до мін. Желіговського заявляють, що мін. Желіговський в разі відмовної полагоди радою мін. внесення проекту закона про організацію найвищих військово-власей, подасть до димісії.

Промова мін. Здзеховського.

Соімова будж. комісія 27. IV. радила над проектом закона про будж. провізорію на травень і червень. Мін. скарбу Здзеховський вголосив промову, в якій м. и. горив про побільшення емісії адавк. білетів і більшу на 80 міль. зол., про підвищу оплат для скарбу на 10 проц., про способи усунення дефіциту, ошадности, побільшення доходів, програму екон. господарки і т. д.

Red. czas. „Dilo“ Pr. 191/26. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny jak Trybunał prasowy we Lwowie, orzeka na wniosek Prokuratury Państwowej, że treść czasopisma „Dilo“ Nr. 90 (10767) z dnia 24. kwietnia 1926 roku pod tytułem: 1) „Wsiem, wsiem, wsiem!“ a) między słowami: Wsiem, wsiem, wsiem! b) między słowami: kerdaszczyny... a słowami: Pereworotowi, c) między słowami: tak a słowami: do końca tego artykułu, d) od słowa: I a zaskomabaa do końca tego artykułu. 2) Kosztowni żertw wsiay a) między słowami: tyszczni dokazy... a słowami: Ne tak, b) między słowami: derżawy... a słowami: jak u zawierajaj znamiona ad 1) a) b) c) i d) zbrodni z § 65 a) u. k. i występku z § 303 uk. ad 2) a) b) zbrodni z § 65 a) ustawy karnej i występku z § 302 ustawy k. ze zaniem zarządzonej przez Prokuraturę uznaw dokonyają 23. kwietnia 1926 r. konfiskację za usprawiedliwioną i zarządzą zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 p.k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odroczenia redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą nastrępowanie przewidziane w § 21 ust. 2, druk. z 17 XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. sążdenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Lwów dnia 24. kwietnia 1926. Lwów.

Безконкурентно
в основаній в році 1847.
ТОРГОВІ ВИН
Стадтміллера
1632 Львів, Ринок 34. I—2
Вина природні в найліпших яко-
стях і великій виборі, також ко-
фе, рум і лікері.
Ціничим на бажання.

Воздушна катастрофа у Варшаві.

27. IV. у Варшаві був пожежний полк. Середнійський, інспектор латинських військ, котрий згинув під час воздушної катастрофи. Суботи під Радомом, летяючи з інспекції у Львові. На пожежній Середнійського була теж летюча ескадра, 21 літаків. Під час лету наслідком мряки літаки зударилися зі собою.

Сержант Бжезіна, амаксований згинув на місці. Літак Валеряніна зачепив крилом об третій літак пор. Кашного, вилетів із літака мех. Громадського, хоч був привязаний ремешем він упав із висоти 500 м. і збився на пів метра в землю. Згинув теж військовий обсерватор Бернський.

Чемберлен про нім.- рад. договір.

У товаристві прихильників французько-англійської приязни була 26. IV. конференція в справі нім.-рад. договору. Чемберлен м. ин. сказав: Вітаємо з задоволенням договори, котрі зміряють до утривалення мира, під умовля, що не будуть творити ворожих відносин до інших союзників.

Апробування нім.-рад. договору.

Комісія заграничних справ райхстагу 27. IV. апробувала одноголосно німецько-радянський договір.

Біржа. Гроші.

Америк. дол. 10'15 — 10'17, канад. дол. 10'05 — 10'08, чеські кор. 0'26'50 — 0'26'75, лез 0'3'00 — 0'3'25, франки фр. 0'30'50 — 0'31'50, фр. швейц. 1'70 — 1'75, англ. фунти 44'00 — 44'50.

Золото. 20 кор. 38'50 — 40'00, 20 франк. 36'00 — 36'50; 20 марк. 42'50 — 43'00; 10 руб. 46'40 — 48'00.

Срібло. Австр. кор. 0'75'00 — 0'80'00, 5 ав. кор. 3'80 — 4'00, флорени 1'90 — 2'00, рубл. 3'20 — 3'30, рубль прібний сріблом 1'60 — 1'65.

Збірна.

На загаль рух ужитковий, купують жито, гречку, овес і паст. ячмін для експорту. Ціни на загаль удержані, овес дорожче. Тенденція неодностайна. Настрій і дальше ожалелений.

Ціни на крава біла 45'00 — 46'00, пшениця крава червона 48'50 — 49'50, жито гал. лише 25'00 — 26'00, ячмін гал. пшеницький бров. 25'50 — 26'50, ячмін гал. пшеницький бров. 24'50, овес гал. 28'30 — 30'50, гречка 29'50 — 30'50.

Станова організація українського учительства прив. середніх шкіл.

Уже в „Ділі“ з 10. квітня п. р. повідомили ми про заснування станової організації українських учителів прив. середніх шкіл, похищо як „Комітет прив. учителів“ при „Учительській Громаді“. Головою стан. організації був обраний 4. квітня на довірочній нараді учителів Українців прив. середніх шкіл проф. Омелян Назаревич з Яворова. Осідком організації призначено похищо м. Яворів. Раду „Комітету“ мав отже вибрати яворівський центр. Одним подається до відома, що яворівський центр вибрав ось таку раду „Комітету“: містоголовою проф. Дм. Бурка, секретарем проф. Ів. Чмолу, скарбником дир. д-ра М. Чайковського, кореспондентом проф. Е. Яворовського. Заступниками обрані: проф. д-р В. Вас і проф. Ів. Гуцуляк. Провірочна комісія: проф. Ол. Ставнича, проф. Лл. Цинцірук і проф. д-р М. Пушкар.

Рада зачала енергично працю. Розіслано по всіх центрах українського прив. середнього шкільництва правильний станової організації з тим, що в кожному центрі маєтеся створити місцевий „Підкомітет“, що як перша інстанція має боронити інтересів місцевого українського прив. середнього вчителства і шкільництва. Для усаїшніших досягнень на цьому полі konieczна тісна злука всіх „Підкомітетів“ у „Раді Комітету“ — в даному разі в Яворові — і в тій цілі розіслала Рада до всіх „Підкомітетів“ відповідний квестіонар з дразливими, але пекучими питаннями про положення і відносини вчителства і школи. Ухвалену службову прагматику учителів середніх шкіл УПТ. на нараді 4. квітня у Львові предложено вже „Шкільній Комісії Головної Управи УПТ.“, що буде на днях радити над нею і затвердити її обов'язковість. Ходить тепер тільки про те, щоб прив. учительство використало як слід силу

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна Мужеські сукна

1630

1—2

випуск 1630

ФІРМА
РОМАН
ЗУБИК
Львів, Галицька 16.

своїй організації для поправи й розбудови нашого національного шкільництва. Е. Я.

3 життя партій.

Красний зїзд Партії „Народної Волі“.

В останніх часах все більше розростається у нас партійний рух, все живіше пульсує політичне життя. Проявом цього розросту є й відбутий 25. ц. м. перший, так сказатиб — конституційний зїзд партії „Народної Волі“.

Ще перед двома роками заснувалася ця партія — як кажуть — явочним порядком, проголошуючи в своїм органі („Воля Народа“) свою програму. Симпатиками її були читачі „Волі Народа“, а на чолі стояли самочинно „вибрані“ б. москвофільські юноші, головним чином поповичі, що з хвилею комуністичного перевороту на престолах б. Росії з платонічних симпатиків соціалізму стали правовірними соціалістами, спершу народницького покроя (есерівського), а в останніх часах марксовського. Крім цієї — так сказатиб — соціалістичної грядиці, вони перейшли ще одну еволюцію. Спершу були адекларованими русскими, опісля почали признаватися до існування української нації по лінії розв'язки національного питання в Рад. Союзі. І хоч іще й досі керманичі „народовольці“ є людьми з двома національними душами, є людьми двох національностей (російської й української), то всетаки — хоч повільно, але постійно — вони стають на українській національній базі.

На протязі двох літ партія „На-

родної Волі“ існувала більше на папері, як в дійсности, не маючи змоги через негативне відношення влади відбутися конституційного зїзду. Аж в неділю, 25. ц. м. добровільно-самочинні керманичі проклямованої перед двома роками партії скликали перший зїзд на основі § 2 про збори. На запрошеннях зі Львова, себ-то назначених агорі, а не вибраних 63 делегатів, прибуло 41 з 28 повітів. Разом з львівськими делегатами в зїзді взяло участь 51 основників партії „Нар. Волі“.

Зібрання відкрив Мелітон Голінатий, до президії обрано Григора Дмухара з Брідичини, д-ра Мих. Хаврону з Перемишляниці і Мих. Стасюка зі Львова.

Про політичне положення і завдання партії реферував ред. Кирило Вальницький, про програму партії „Нар. Волі“ говорив д-р Мих. Заяць, а організаційний статут пояснював Мел. Голінатий.

В дискусії вибилася головна справа „Рідної Школи“, справа національна (себ-то, як національно повинні самоозначити себе „народовольці“) та справа освітня й трудової інтелігенції. Деякі делегати виступали проти „Рідної Школи“, вже не тому, що вона українська, а тому, що вона в руках „ундівської буржуазії“. Після дискусії постановлено тимчасово-переходово піддержувати „Рідну Школу“. На зїзді зазначилася була досить різко стара москвофільська течія. Та ті, що в часі війни перебували в Росії і „в мішочку носили св'яту, неділимую Русь“, переконалися, що вона не існує, а навпаки, що Росія складається з великої кількості різних народів, в тому й українського. Ці

аргументи в автономії переконали велику більшість зїзду.

Після рефератів прийнято й затверджено програму партії й організаційний статут та тези про політичне положення.

Ствердивши, як не постійно стверджують соціалістичні партії, розклад капіталізму й неадапту консолідаційних спроб європейських держав (на основі льокарнських пактів), політичні тези зупиняються на — положенні Польщі.

Треба щонайменше сумніватися, чи колонізація, нищення шкільництва, ліквідація самоврядування є ділом тільки польської буржуазії. Але йдм далі. Партія „Народної Волі“, як і її побратим „Селянський Союз“, проголосують один фронт з всіма селянськими й робітничими партіями, що стоять на ґрунті пролетарської демократії та класової боротьби.

Виходячи з цього становища партія „Нар. Волі“ буде боротися за соціальне визволення, як передумову національного. В першу чергу партія домагається земельної реформи без відшкодування в користь безземельних і малоземельних, робітничої контролі продукції.

привернення громадської самоуправи, гарантії соціального законодавства й охорони праці та амністії для політичних в'язнів.

Головою Центр. Комітету партії „Нар. Волі“ обрано ред. Кирило

д-р СТАНИСЛАВ ДНІСТРЯНСЬКИЙ.

Збірник правничої комісії.

Рік І. ч. 1, 1925 р.

(Додаток.)

Та не в тому діло — автор має безперечно заслугу, що вказуючи на зв'язки з різними науками, звернув увагу правничого світа на потребу оглядатися на висновки інших наук, але при тій він не здав собі мабуть справи з того, що юриспруденція має вже від віків свою питому мету, а тим самим і питому шляхи до її пояснення. Чейже він сам каже в одній із приміток, що „майже до кожного з предметів знання доходить люде різними відмінними методами“. Між тим, оскільки є провідний шлях в його праці, то він представляється так: Наука права стоїть у тісному зв'язку з соціологією, соціологія підпорядковується під біологію, біологія стоїть у тісному зв'язку з хімією і фізикою, фізика ґрунтується на математиці — отже: „хочеться розслідувати правні відносини так, щоб можна їх уложити в пропорції, в форму рівнянь“. Такий силізм, побудований на аналогіях різної якості, не може привести до тривкої синтези — а сама „охота“ щось робити не є ніяким науковим висновком. Може вдасться авторові в дальшім, недрукованій ще частині розвідки перевести як слід цей доказ; але в цій частині крім „охоти“ автор не доказав самої тези. Я особисто маю сумнів, чи можна взагалі звести право, хочби de lege ferenda, до математичних формул, бо навіть Платоністичні добували в світі не тільки числа, але й гармонію, а

чейже право, як правний порядок, не підходить під поняття числа, радше гармонії.

Наукова творчість не лежить у тому, щоб перечитавши або переглянувши багато наукових книжок, до поодиноких речень із них писати наукові чи настроєві глосси, але в тому, щоб перечитавши багато, виробити свій власний річевий погляд та оперти його на тривких наукових аргументах. Це не виключає справжньої наукової полеміки. Славний австрійський юрист Офнер каже у своєму викладі „Das Recht zu leben“ (1884), що виникає свідомо всі цитати, які не належать до безпосереднього змісту, бо такі „цитати перешкаджають і, замість теплої відчуження гадок докладчика, викликають хіба цілком непотрібний подив його учених“.

Взагалі не всі цитати вдалися нашому авторові. Зокрема маю на думці в першому ряді мову, в якій автор цитує чужих письменників, дальше зміст тих цитатів, укінці й т. зв. цитати з голови, яких автор не провів, як слід. Покликаючися на давні видання „Часописи правничої і економічної“, автор цитує погляди німецьких письменників у німецькій мові без перекладу, французьких з українським перекладом, італійських у німецькому перекладі. Це невідповідно. В давніших випусках українських правничих творів подавалися, що правда, рідко німецькі цитати, та й вони торкалися звичайно тільки текстів закону. Але вже не годиться цитувати погляди чужих письменників, не переклавши їх на українську мову. Можна — правда — для точности наводити поодинокі слова в чужій мові, мож-

подавати паремії, що є загально відомі; так само розуміється само собою, що чужі джерела треба цитувати в оригіналі — але цитати з літератури повинні бути перекладені. Хто не знає добре німецької мови, не може слідувати за висловами автора, бо в його монографії велика частина тексту має німецькі цитати. Український переклад з французького оригіналу Кетелста (ст. 94) є невірний; la taille переведено помилково: пояс замість ріст, le roids переведено: підніжка замість вага. Таких помилок треба вистерігатися, тим більше, що вони ясний зміст оригіналу роблять наскрізь загадочним.

Уже в російських творах стрічаємо часто перекручування латинських цитатів — ця манера перейшла й до українців. Тому важаю своїм обов'язком звернути увагу автора на такі помилки. Кілька разів стрічаємо в тексті з покликом на Ульпіяна слова: „Ius est ars boni atque aequi“. Не знати, чому автор пише тут „atque“, замість звичайного „et“. Колиб захав собі труду й заглянув до першого речення Юстиніанських Дігестів, то був би переконаний, що тут слово „et“ далеко ліпше звучить, ніж „atque“, а дальше був би довідався, що Ульпіян не ставив сам того поняття, тільки передає думку давнішого юриста Цельза. Ще гірше випав цитат: „Inter agnis Musae silent“ на ст. 86. Припускаю, що „agnis“ є друкарська помилка, бож повинно бути „inter arma“. Автор невідповідно відносить цей цитат до „науки“, науку треба відрізнити від мистецтва (muzae). А вкінці сам цитат у тій формі ніде в літературі не знайдемо. Натомість Цицеро в своїй мові „Pro Milone“, 4. 10

каже: „silent enim leges inter arma“ — і це є справжній текст того цитату, що знаходиться в літературі, про що саме юристи повинні найліпше знати; дарма, що в тій формі він тут не має місця.

Коли говорю про цитати, мушу звернути увагу автора, що тези, на яких він спирається у своїх головних міркуваннях, а саме ні теорія Платона, що мовляв, право обов'язує з природи, не з тези, ні теорія індукції Арістотеля, не є піддержані цитатами з письм тих філософів. Тут не вистачає загальний поклик на видання письм Платона чи Арістотеля. Зокрема з огляду на Платона, я був би дуже вдячний авторові, колиб він подав ті місця з Платона, де є expressis verbis сказано, що право обов'язує форі, а не форі. Мені не вдалося перешукати всіх творів Платона, щоб де знайти, але конструкція, на яку автор покликуються, так протипротивить основній теорії Платона про ідеї, що мені трудно припустити, чи вона в цій формі взагалі знаходиться в його письмах. Щодо Арістотелівської теорії індукції, на яку спирається автор, треба замітити, що вона виключає якраз саму імовірність, на котру таку велику вагу кладе автор. Тут мусять бути отже непорозуміння теорії Арістотеля.

Вкінці ще кілька слів про становище автора до юриспруденції.

Вже в попередньому віці були юристи, що поборювали метод юриспруденції — всеж таки вона залишилася, як сказав Ульпіян, divi-nasit atque humanarum rerum positum; та хто пише про науковий метод у юриспруденції, повинен перш за все злати собі справу із самою правничою літературою. Що сказавши

АГРУМІНА природний ефірний екстракт, застосування цілком свіжо шпирити, до чаю, лимонади, капусти, борщу і т. п.
Легке, здорове, смачне, практичне.
1247а Жадайте у всіх складах 32—75
„Народної Торговлі“.

Вальницького, заст. голови Григора Дмукхара (з Брідшини), секр. д-ра Мих. Заяця, скарбником д-ра Нестора Прислопського, а місце другого заст. голови зарезервовано для Волни. В склад Гол. Секретаріату входять: Білянський Максим (з Радехівщини), Голінатий Мел., д-р Заць Михайл, Пелехатий Козьма і д-р Прислопський Нестор. Головою Секретаріату є голова Ц. К. або його заступник.

З'їзд партії „Нар. Волі“ розв'язала була поліція, але вже після подання всіх важливіших справ. З нагоди візду партійний орган „народовольці“ — „Воля Народа“, ще раз видрукував партійну програму й організаційний статут.

Ще одна замітка: „народовольські“ еволюціонуючі революціонери, зложені головним чином з дрібнобуржуазної інтелігенції, які так делікатно обійшлися з польською буржуазією, відбили собі той стрим на українській інтелігенції й на українському селянстві, що гуртується в Українським Нац.-Дем. Об'єднанні. Читаючи статтю про інтелігенцію під написом: „До кого на службу?“, бачимо, що польська буржуазія — це просто „фрашки“. Але за те найбільшим лихом для „трудящих мас“ є... УНДО, що „на своїм складі має попівство, адвокатів і всяку куркульню“ (себ-то заможніших селян).

УНДО — кричать „народовольські“ поповичі піваршинним тогстим друком — є буржуазним, націоналістичним об'єднанням. Йому належить виповісти боротьбу і протиставити класове об'єднання селян і робітників. Пора зрозуміти селянським і робітничим масам, що йти на угоду з власною буржуазією (так таки написано!), це значить крутити добровільно шнур на свою шию, се значить йти на службу

порушено про свій метод інформуватися перш за все у гінекологів? Кілька принагідних цитатів з нової правничої літератури і гляоси до тих цитатів не дають чейже права авторів твердити, що юриспруденція не знає індуктивного методу. Правда, що вона сполучує з ним і дедукцію, але нічого нового не пропонує автор своїм методом. Правда, що вона сполучує з ним і дедукцію, але нічого нового не пропонує автор своїм методом. Та — виключаючи це останнє — модерна наука права від початку 19. віку послуговується часто індуктивним методом, не кажучи вже про римських юристів, що шукаючи нового права, вживали індуктивного методу, хоч і вони користувалися, де треба, дедукцією. Колиб шан. автор з більшою увагою придивався саме дотичній літературі права, хоч би від початку 19. віку почавши, не міг би з такою самопевністю заявляти, що наука права не знає індукції. Хто перечитав хоч би Ієрінга, Дербурга або з австрійських письменників Штайнбаха, Оффнера й ин., не може сумніватися, що індуктивний метод у науці права вже давно знаний. З початком 19. ст. був прихильником його славний попередник історичної школи Гуго. Але й методологічних творів про це питання не бракувало в юриспруденції. Уже в 1881 р. виголосив Оффнер знаменитий виклад у Відні: „Zur induktiven Methode im Recht“, з котрого й наш автор міг би був багато довідатися, м. ин. те, що вже Оффнер назвав індуктивний метод природописним і зблизив його до методу природничих наук (хоч не тим способом, як автор), а крім цього й те, що можна в коротких висловах сказати не раз дуже багато, не ситаючи в райони гіпотези ні

буржуазії, бути її погноєм на її панування (чете?!)

Ну, і чи нема причини до атіхи? Чи не варто за таку сміливість і корисну для працюючого народу діяльність поглядати по головці цих поповичів, вихованих на селянській керованій?

Ну, ну, поживем і побачим, який шнур скрутять собі і з ким себе ним зв'яжуть наші „народовольці“.

Організаційний рух.

Відомо організації УНДО. в Рудках.
Рудки, 24. квітня.

Нарешті пробудилися політична організація рудецького судоного повіту. Дня 23. квітня 1926 айшовся Повіт. Народний Комітет в Рудках і ухвалив розпочати організацію Українського Нац. Демократичного Об'єднання по селах. Відрадиною фактом є, що оба наші адвокати д-р Лев Кульчицький і д-р В. Климашин обидва свою участь в організації УНДО. Зразу має відбутися більше віч по селах (перше таке віче з участю обох українських адвокатів має відбутися 6. травня ц. р. в Кропивнянках), а опісля велике віче в Рудках. В нарадах Повітового Нар. Комітету взяли участь і делегати Комарнянщини, п. Гр. Тершаківський і д-р О. Утиско, що своїми практичними радами й охотою прийти нашою повітові з поміччю дуже підбадьорили присутніх. Містовак о. сов. С. Кульчицький з Волянськ. обіцяв, що духовенство рудецького деканату підтримає акцію УНДО. При цій нагоді вирішила і справа переходу 200 гр.-католиків з Чернихова на лат. обряд. Стверджено, що посол Пасяцький їдуть по міських селах і ріжними обітницями та страшенним дитве за переходом греко-кат. на латинський обряд. Постановлено прогидлати тій акції владжування міжпартійних віч. Таке перше віче відбудеться вже 4-го травня ц. р. у Вістріві.

Дептист д-р Тадей Хутковскі
ординує 3. Має 16., партер від 9—12
1635 і 3—8. Телефон 36—33. 1—3

Пресовий ланцюх.

На побільшення об'єму „Свободи“.

На побільшення об'єму „Свободи“ зложили далі:

40. Д-р Лев Хоминський з Каміньки Струмилової — 5 зол. і кличе: о. Мих. Хмільовського в Золочеві і Мих. Баранка в Городенці.
41. Д-р Ярослав Селезінка з Радехова — 5 зол. і кличе: о. д-ра Пел-

фантазії. Але абстрагуючи навіть від самої правничої теорії, сама публікація великого числа модерних аканотворів (торговельн., вексельового, шекового, асекураційного права, німецького та швайцарського цивільного права, нових процесуальних та карних законів і т. д.) і література, яка дала почин до тих публікацій, повинна була переконати автора, що індуктивний метод de lege ferenda в науці права не тільки знаний, але й став „клібом насущним“ кожного юриста.

В другому ряді булоб пожадане, щоб автор придивився блище новій науці соціології — тоді мусів би прийти до переконання, що модерна соціологія покинула вже той шлях, який зв'язував її чи з біологією чи з іншими природничими науками, і сама витворює собі свої питомі і самостійні наукові основи. Та колиб був у цитованому творі італійського соціолога Льорі перекінув ще кілька карток, то був би мусів залишити свою тезу субординування соціології під біологію, що само собою мусілоб сильно охолодити його розмах до „екскурсії у природничі райони“. Вкінці колиб критично придивився справжній функції статистики, де її чимало зловживається для переведення особистих чи політичних змагань, мусів би й призадуматися над тим, чи справді тільки числа є основою цілого суспільного життя. Автор має віру, що математичними формулками розв'яже гордійський вузол. У кого однаке цей віри нема, мусить домагатися від автора в дальшій частині його розвідки тривких доказів цієї проблеми.

Відгуки дня.

Доцільна рекляма.

Я маю якусь нестерпну привичку час до часу заходити по справушки до українських фірм. Це в мене не часто буває, але вже як буває, то тоді наслушуюсь багато про кич „Сай до свого“.

Ані не думаю заперечувати, що українська суспільність потрапляє деколи створити міцний асоціативний фронт. Це не відноситься ні до політики, ні до шкільництва, ні до виборів, але до... бойкоту українських фірм. Він переводиться так послідовно і так завзято, що зльоти стають в очей. Видно, що ми все можемо, коли воно виходить нам на шкоду.

Але всюди є своє „але“... Переглядаючи анонси українських фірм у часописах, бачу що вони не тільки посторонні суспільності. Анонси бувають нудні, а що найважливіше — не дають належного поняття про доброту проданого краму і не вказують саме найкращих його прикмет.

Що крім є „найліпший“, „найсолідніший“, „надеждатий“ — не робить кожна фірма і до цього чітат газети звик, як до довгих статей.

На мою думку можнаб у кожній річ вишукати таку прикмету, яка наглядно давалаб їй перевагу над подібними чужинки.

Позволю собі подати тут пару зразків доцільної реклями (без застереження авторських прав):

„Цукорки з фірми „Фортуна Нова“ можуть осолодити навіть теперішні відносини“.

д-ра Радехова, Мирона Луцького з Ячима і д-ра М. Рибка з Галича.

42. През. Волод. Дедикевич (Львів) — 10 зол.

43. Мартюк Іван з Копичинь — 5 зол. і кличе: пор. Романа Петрицького Стефу Савчаківну з Копичинь і дир. Тому Горина з Чорткова.

44. Д-р В. Луїна з Боршева — 10 зол. і кличе: д-ра Шуровського з Мельнич, д-ра А. Гарасимова в Стрию і о. сов. Я. Малицького з Боршева.

45. Михайло Терлецький (Львів) — 10 зол.

46. Дмитро Кульчицький (Самбір) — 10 зол.

47. Д-р Володимир Охринович (Львів) — 5 зол. і кличе: Д-ра Романа Стефановича в Заліщиках і о. Омеляна Боярського в Новосіліх Костюковій.

48. Пос. Борис Козубський (Крем'янець) — 10 зол. і кличе: Д-ра М. Пирогова в Ковалі, д-ра Арсена Сіницького у Володимирі і д-ра О. Кульчицького в Городенці.

49. О. прал. Л. Куніцький (Львів) — 10 зол. і кличе: о. прал. В. Томовича (на 20 зол.), о. прал. А. Ковальського (на 20 зол.), о. прал. С. Мокляцького з Тербова, о. В. Куніцького з Орхива (на 20 зол.), о. В. Виярського з Ізівки (на 20 зол.), о. І. Залузяка з Рожиса, о. П. Патрила з Перегінська.

50. Мих. Стефанівський (Львів) — 5 зол. і кличе: Михайла Галібея і Кіндрика Юліана і Дзедзіньського Леонарда — усіх у Львові.

51. Гресек Василь (Львів) — 5 зол. і кличе: Кузьмича Івана і Чорня Івана у Львові.

52. О. Дамья Лопатинський (Львів) — 5 зол. і кличе: о. Андрія Пеленського, пароха Лисич і о. Виницького, пароха Залесця.

53. Д-р Михайло Волошин (Львів) — 5 зол. і кличе: о. В. Гольського в Колодені пов. Жовтанці та о. Кипріяна Ясеніцького в Жовтанцях.

54. О. Д. В. Садовський (Львів) — 5 зол. і кличе: о. д-ра Костельника, о. д-ра Яр. Левинського, о. Ю. Давровича і о. Петра Хомина, — усіх у Львові.

55. Онисько Олександр (Львів) — 10 зол. і кличе: Мартинця Евгена, Комюха Дмитра і Дейнеку Івана — усіх у Львові.

56. Евген Дидик (Львів) — 10 зол. і кличе: о. Ст. Смоцिला в Наразі, проф. М. Тершаківця у Львові, магістра М. Терлецького у Львові.

57. Роман Заячківський (Надвірна) — 10 зол. і кличе: нотаря М. Мокляцького в Грималові, нот. Ром. Гіжовського в Яблоніві, адв. д-ра І. Савицького в Надвірній.

58. Іванна Худикова (Краків) — 10 зол. і кличе: Евфрозину Дякову у Львові, о. прал. Куніцького Л. у Львові і д-ра Якова Турика у Відні.

59. Д-р Евгений Гвоздецький (Львів) — 25 зол. і кличе: о. Степана Омишківця в Купчинках, о. Івана Федяківського, декана в Любін вел.

60. о. Степан Метельський в Лисичках 5 зол. і кличе: о. А. Флюнта в Угерсках, д-ра Н. Білика в Стрию і дир. Кузюка в Стрию.

НОВИНКИ.

— Перед 1-им травня. В остраху перед можливими демонстраціями дня 1-го травня арештували у Львові чимало комуністів і поконфіскували деякі приготувані відозви та часописи. Між арештованих попав також В. Бобинський, відповідальний редактор „Світла“, якого дома-

Або: „Хто вживає пасти „Елегант“, може безпечно розбити зеркала, бо зачешеться до черевка“.

Або: „Хто не знає з пивнич „Народної Торговлі“, той набирал відваги завіт су-проти теці“.

Або: „В памах від Самосія виглядає бодаж як мама, а лама як донька“.

Або: „Центросоюзове мило „Мута“ пики кожний брудний інтерес“.

Або: „Кафлар Огні переставить навіть най-більш розвалені домашні огнища“.

Або: „Кравецька робітни Українських Інвалідів збирає ліпше своїх клієнтів, як на-убрала Антанта“.

Або: „В футрах з робітни Петра Карпяка можна навіть на бігуні зварити яйце з власним поті“.

Або: „Матерії зі складу Романа Зубика а такі сильні, що навіть ті, які витирають собою всі кути, — не можуть їх витерти“.

Я міг би ще подати багато більше зразків, але не хочу, щоб читача публіка але зрозуміла мої інтенції, хоч не зашкодилоб, щоб подані фірми зрозуміли їх добре.

Так собі представляю рекляму, яка має робити враження на читача і розвинути од-воцій фронт байдужих до своїх українських покупок. Читаючи раз-у-раз такі оголошення, клієт „Сай до свого“ зле-тризував би навіть і мене.

I. Sakatlon Chlka.

ку опечатали. Так само опечатали жидівський комуністичний тижневик „Die Woche“.

— Нічні ревізії в печеніжчині. Пишуть нам: Вночі з дня 18-го на 19-го ц. м. в'їзала державна подія під проломом повітового команданта на канцелярію кружка УПТ. в Печеніжчині й перевела ревізію, перевертаючи всі документи і касові книги цього товариства. На запит урядовця кружка УПТ. п. К. Новака, з чийого приказу і за чийі шукають, командант нічної в'їзави відповів, що приказу на переведення ревізії не має ніякого, а це тому, що заходять нагляд потреба такої ревізії, „бо держава є в небезпечі“, а шукають будуть за укритою зброєю і протидержанням відозванів. По тригодинній шуканні забрала поміщиця діляка об'їзників Головної Управи УПТ. (чисто урядового характеру) і книжечки „Наш край“, „Мала історія України“ й „Коротка історія України“. По відході поліції канцелярія кружка мала вигляд справдішнього „побовнища“, так усе було поперевертане. Тої самої ночі переведено також ревізію в Печеніжчині у свідомі селяни: Матія Микетиня, Василь Сметанюка і Семена Сметанюка; розуміється ніде нічого протидержаного не найдено. Справді час був би найважчий покласти кінець поліційним нападкам по ночах на спокійних громадян. Шкода, що тин-Кольбан не був тої ночі в Печеніжчині. Мав би був добру нагоду бачити на власні очі „широкі права меншостей у Польщі“.

— „Права“ нашої мови в школі. Пишуть нам: Подасмо до відома новий виступ п. Соколовського, інспектора шкіл у Ст. Самбір. На реїоновій конференції учительства в Старій Рощі він заявив: кожний учитель має вписувати в лекційний денник усе тільки польською азбучкою, прим.: Język guki — mat. 15, „Lis“ — має писатися „Lis“. Те саме відноситься до катехізисів і парохів. Видно, добре зрозумів розпорядок кураторії ч. 11640/1. Т. ех 9. травня 1925, де кажеється, що священники обов'язані „wpisywać datę i temat lekcji“, але не сказано, що польською азбучкою. Уже цю справу винесли устно куратор Собіський і таксамо управляючий інспектор в Самборі Сковорський. Та цього не хоче розуміти п. В. Соколовський.

— „Христос воскрес“ під „народною“ флягою. Повідомяють нас, що в пов. Самбір і Ст. Самбір дістали приказ з „появту“ висісти для 3. травня польські прапори. І повістять їх на громадські уряди та на свої хати, щоб був „Христос воскрес“ в „narodowej fletbie“.

— З ниття Львова. Ось що каже статистика з того: Львів має зареєстрованих 235,184 мешканців. На 300 уродженців є 251 померлих. Хлопців родиться більше як дівчат. Найбільше вмерло на сухот (50), далі на серце (44), запалення легенів (31) і рака (13). Стількиж (фатальна тріпалія!) було й самоубійств. Вмерло 177 мушчин і 191 жінок. За місяць було аж 794 нещасних випадків. Трамаї перевезли 2,824,839 людей. Шукало праці 1572 мушчин і 392 жінок; на це число було 118 вільних місць для мушчин і 276 для жінок; у цьому 270 служивців. За те було 5,310 безробітних, з чого 1900 будівельних робітників, — 980 інтелігентів. Видали дозвіл на будову 27 домів. Львів аів 2608 корів, 2978 телят, 4795 безрого, 330 коней, 280 ялявок, 89 волів і 174,550 кг. дозвезеного мяса. Відвідало Львів 12,407 осіб, з чого дуже мало чужинців: 203 з Анстрії, 97 з Чехословаччини, 46 з Німеччини, 41 з Румунії, 30 з Малярщини. — До Каси хохів згодилось 18,300 пидужих.

ФИРМА

1626

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10. II. пов.
Конто почт. шл. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 450 зл.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 зл., Німеччині 750
зл., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. з. Руму-
нії 150 лей, Болгарії 750
зл., Австрії 750 зл., Зміна
адреси 1 зол.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Уряд реакції і руїни.

Деклярація посла Павла Васильчука в польській сеймі дня 26. ц. м. в дискусії над бюджетовою провізорією на травень.

Геперішній уряд, названий урядом каловба, уряд закоханої у собі широкої коаліції польських сеймових клубів, від Людово-народного союзу аж до ППС, — коли ця краса лівих: ППС, вийшла з уряду п. Скішинського — прийняв зовсім означений характер уряду Хієно-Пяста, суспільно-політичної реакції, що всіма засобами поборює суспільні змагання селян і робітників, широких працюючих мас, і веде невблагану, незамасковану боротьбу з національно-політичними змаганнями українського народу та інших національних меншостей.

Цей уряд у законі, пропозиціях, вині, показує, в якому напрямку має йти його податкова і взагалі господарська політика. Він приносить селянам і працюючим людям повну руїну, підвищення посередніх і безпосередніх податків; за те обшарникам і капіталістам дає полешу та відпочинок, не допомагаючи від них сплати довжнього маєткового податку, який всеж таки стягають зі селян з цілою експлуатацією. Вже нині виглядають з пропозицій закону реакційні зуби захланної політичної корупції в уміщених — при теперішньому грошовому голоді скарбу! — нових кредитах на травень і червень для покриття державним скарбом зобов'язань державних фінансових установ, внаслідок невиконаних Переказів і невиконаних вкладів польської робітничої еміграції. Прийняття тих зобов'язань подиктоване політичними оглядами, як говориться в урядовому мотивуванні до закону, політичними оглядами, нібито в інтересі держави, а фактично в приватних інтересах. Є це милостиня, кинена деяким політичним групом для утримання нині кадрового уряду. Проредукції бюджету нема в запропонованому законі навіть згадки, а за те є збільшені видатки на побрязування шабелкою. Наміри в напрямі ліквідації безробіття, уяті в цифрах асигнувань, є смішні в порівнянні з величезним розміром потреб і в відношенні до ваги задоволення для людей праці. Земельну реформу уряд, видно, має намір перевести тільки в міністерських інспектах (голоси: Дуже гарно!).

Бачимо також досконало, що несе з собою цей уряд після ухвалення кредитів у політичній діяльності — придушення всього, що непольське, що демократичне, чоботом рознузданого польського шовінізму і його справного засобу — ославленої офензиви.

Продовження теперішнього уряду означає скріплювання з дня на день на силі польського фашизму. Ми не піддаємося перед обухом реакції, не схилимо чола в нерівній боротьбі за своє соціальне й національне визволення. Будемо далі боротися за краще завтра для нашого народу з послідовністю й рішучістю, гідною імені українського народу і суспільної совісті його працюючих класів.

Сьогодні, при першому читанні закону про бюджетову провізорію, коли нас чекає дискусія в цій справі в бюджетовій комісії і знову в сеймі, не маю наміру розширювати дискусії на тему банкрутства несправної пам'яті коаліції польських правлячих партій, що розлетілася по довгих і тяжких терпіннях і скруті рекламованого нею свого часу, т. зв. патріотичного „висілку“. Завважу тільки, що у відношенні до нас, українського народу, уряд бувшої коаліції був тим самим, чим є уряд теперішній. Бо реакційні пігулки, які щедро давали нам на нашу згубу пп. Грабський, Скішинський і інші, були тою самою отрутою, хоча їх підсолонкувала коаліція з ППС.

Ми поборюємо цей уряд так само, як поборювали ворожий нам уряд дотеперішньої коаліції. З усією енергією противимось наміреніям уряду підвищити податків для селян і працюючих мас, стоятимемо проти податкових полеш для обшарників і капіталістів. Цілою силою спротиву, на який лише спроможне, станемо проти ще більшого гноблення нас як народу, що має власні національні аспірації. Тому послідовно голосуватимемо проти закону про бюджетову провізорію. Іменем Українського Клубу оголошую внесок, щоб перейти до денного порядку над законом про доповнення бюджетової провізорії в часі від 1-го до 30-го квітня 1926 р. і про бюджетову провізорію від 1. травня до 30. червня 1926.

Благодать целібату.

(Докінчення.)

Існує велика різниця між добровільним целібатом і примусовим. Надибував я випадки добровільного целібату між литовськими селянами. З кількох братів, що мали невеличкий маєток, тільки один оженився, а інші, щоб не роздроблювати маєтку, засуджували себе на безженство, якого справді придержувались. Були це прояви імпульсивного володіння собою. Такі досмертні целібатники мали заперечення доживотті і жили в каті жонатого брата як його брати та стрийки його дітей.

Між священиками лише невеличка скількість придатна до фактичного безженства. Велику більшість пхнуло на цей шлях себелюбні релігії, що хотіли прихилити собі ласку неба, жертвуючи одного зі своїх нащадків, або цю професію вибирали для хліба, чи для почесностей, яких сподівались одиниці більше талановиті та енергійні. Між цими кар'єристами є циніки, які поладнали справу целібату практично, у формі загальної прийнятій. Однак одиницям шляхетнішим, що глядять на життя поважніше, може це зломати життя, стати причиною нещастя і справжньою трагедією.

Цей диссонанс між наказом і спроможністю виконати його, доводить до засудження до розпуску або до лицемірного та цинічного порушення буди-то обов'язуючого права. А це знову веде до нехтування священиків населенням, осмішування їх, до оповідань та анекдотів, по часті правдивих, по часті фальшивих. Адже відомі є злобні оповідання про розпусту чернів, яких держать під острім чернечим чином, про масові романи між Францисканцями та Францисканками, між реформа-

тами і реформатками, про діточі кости, які находили в монастирських підземеллях, то-що. Хоча би тільки тисячна частина з тих оповідань була правдою, а решта низьким наклепом, то вже ця одна тисячна вистачила би, щоб підорвати всю інституцію. Навіть більше: як би навіть у всіх цих анекдотах і злобних оповіданнях не було ні крихти правди, то вже сама можливість, що повстає і кружляє по світі така велика, а одночасно сумна лігатура, казала би нам сумніватися у доцільність інституту для стадного чернецтва, а також в обов'язкове безженство світських священиків. Як не як, а целібат зв'язаний з пошарюванням згіршення та скандальних оповідань про священиків і їх господині, про ці різні „братаньки“, „сестриньки“ та інші такі підзорливі особи жіночого пола.

Пригадую собі з ранніх діточих літ недуже виховуючі враження. Я мешкав з родичами в Порамбі, селі біля Острова та Пултуська, нинішній Ломжинщині. Був у цьому селі парох у старшому віці, на якого я у своїй діточій наївності глядів з великою пошаною, бо мені здалось, що він має довкола своєї голови промінчастий авреол, мов на іконах святих. Мабуго зчуприни цього пароха курилось. Отже про цього шанованого мною священика оповідали собі тихцем, але так, що це доходило до мох ушей, що він має у себе по черзі дві господині: спершу маму, пізніше дочку, яка була одночасно його власною дочкою. Імовірно був це наклеп чи брехня; однак вже сама можливість такого наклепу промовляла ясно проти целібату. Я був

Безконкурентний
в основаній в році 1847.
Торговлі вин
Стадтмільнера
1632 Львів, Ринок 34. 2—3
Вина повсюди в найкращих якостях і великій виборі, також коньяки, рум і лікер.
Ціни на бачення.

ще тоді настільки наївний, що не бачив нічого злого у цьому чергуванні господинь священика.

Зрештою згіршуючі анекдоти кружляють не лише про католицьких священиків. Православний нарід оповідає собі соромітські анекдоти про своїх попів, навіть жонатих, не казати вже про відвітів, засуджених на примусовий целібат, („о полах разстрігах“). Про своїх духовних отців висловлюються як про „жеребачую породу“. Самі священики, примушені прикритися безженством, а фактично піддержуючи „криптогамію“ (потаємне подружжя), бачать усю гидоту цієї дволичності і соромляться. Деякі з них стаються з погордою до цих своїх „наложниць“, Богові духа винних. Надибував я священиків, які до своїх куховарок, що сповнювали функції „конкуїн“, не обзивались добрим словом, не кликали їх по імені, а тільки „ти“, „тей“, ти, принеси мені це або те.

Не диво, що серед священиків усаїдомлених і шануючих людську гідність, власну і своїх співвітчужців, зростає рух проти примусового целібату. Справді поріс скинути це ярмо, вложене на їх карки себелюбними папами, що боролись зі світською владою за досмертне панування над світом. Хорватські священики поладнали цю справу вже досить давно дуже простим способом. Хоча формально не женяться, але за те беруть собі на співтоваришки інтелігентні особи, з деякою освітою, які нпр. грають на фортеп'яні, мають в нині діти і зовсім з цим не скриваються. Брат відомого славіста, пок. Ягіча, парох в одній хорватській парохії, представив проф. Ласкінові таку господиню як власну жінку, а дітей на подвір'ю як власні діти.

На жаль, інші католицькі священики не мають відваги наслідувати хорватських священиків. Мусять прикидатися, бути лицемірами, ширити деморалізацію і наражатися на те, що стають посміховищем і презетом товстих анекдотів. Колиб я був фанатиком безвіря, я повинен би тішитись цим упадком і понижанням католицизму. На щастя, я зовсім не фанатик і не маю на меті накидати силімізм або хитрощини безвіря віруючим людям. Маю на меті виключно щастя та задоволення людських одиниць, чи віруючих, чи невіруючих, а крім цього маю на увазі взагалі моральний рівень. Отже бажаю, щоб віруючі католики могли шанувати своїх пастирів і духовних провісників.

Тому-то можу тільки привітати спроби священиків, які бажають скинути зі себе гидоту, зв'язану з обов'язковим безженством.

I. Бодуен де Куртене.

Red. czaa „Dilo“ Pr. 192/26. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy atay jak Trybunał prawowy we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury Państwowej, że treść czasopisma „Dilo“ Nr. 91 (10765) ze treścią 25. kwietnia 1926 roku pod tytułami: 1) „Obawonci demokracji“ od słów: Waich ich... do końca tego artykułu zawiera znamięna zbrodki z § 65 a) ustawy karnej i występku z § 303 ustawy karnej uznaj dokonana 24. kwietnia 1926 r. konfliktację za usprawiedliwioną i zarządził ogłoszenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dal - szego rozprawaczelnia tego pisma drukowanego. Zarząd wydał się nakaz odpowiad. redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieszczał bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. o ex 1863 t. j. za- sądzając za przekroczenie na grzywnę do 100 zł. — Lwów dnia 26. kwietnia 1926.

Red. czaa „Dilo“ Pr. 192/26. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy atay jak Trybunał prawowy we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury Państwowej, że treść czasopisma „Dilo“ Nr. 91 (10765) ze treścią 25. kwietnia 1926 roku pod tytułami: 1) „Obawonci demokracji“ od słów: Waich ich... do końca tego artykułu zawiera znamięna zbrodki z § 65 a) ustawy karnej i występku z § 303 ustawy karnej uznaj dokonana 24. kwietnia 1926 r. konfliktację za usprawiedliwioną i zarządził ogłoszenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dal - szego rozprawaczelnia tego pisma drukowanego. Zarząd wydał się nakaz odpowiad. redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieszczał bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. o ex 1863 t. j. za- sądzając za przekroczenie na grzywnę do 100 zł. — Lwów dnia 26. kwietnia 1926.

на 5 літ тяжкої в'язниці), сімго з
злочин порушення публічного спокою на
марш Тяжкої в'язниці (Гіппа на 2 і на ро
ку тяжкої в'язниці, Крамера, Берксона,
Кнопа, Готберга і Соула на рік тяжкої
в'язниці, Сабра на 10 міс.

— Переїздна революція Ольшанського. В кривішських подвешниках поновились вісті про висхідні тенденції революції Ольшанського, який проголосив себе був атентатником на през. Войцеховського. Як відомо, в часі процесу Штайгера Ольшанський надіслав до дільничого суду лист, в якому подавав свою біографію, оскільки дав про побут в Перемислі в Дельої перед і в часі атентату, та подавав про

Натомісь правдою є, що після двох років у соціалістичній комісії ствердили, що господарка фондами ПДВО. відбулася в розважний спосіб, що мав на меті зберегти установу і фонди обмежених витрат, що Дирекція ПДВО., побовжуючи загрози і дуже низькі вкладки, якнайшвидше поступала супроти населення і не віддавала в нім спекуляційні інтереси, а також не понесла ніяких страт, але згідно зі своїм статутом веда протипожежну і будівельну акцію, Правдою є, що ПДВО. вийшла в послідній акції будівельного банку, обіймаючи на основі надзірної Ради і апробати Міністерства скарбу акції, яких власником був Державний скарб і намірала при допомозі тої установи уружувати акцію на цілі відбудою по пожежах і раціонального будівництва, а також прийти з допомогою будівельним працям самоврядувань. Набуття акцій мало місце в 1924 р., атже в партію по повстанню спілки "Гельсінкі". Правдою є, що з люття у будівельному Банку не вийшли ніякі страти і що той банк є одним з небогачих, що швидко переборює минулорічну фінансову кризу, Правдою є, що ПДВО. не субвенціонувала ніколи Союзу будівельних спілок, а кредити уділювала виключно за належним забезпеченням і в межах, до яких Союз як кооперативна установа, мав право, що кредити ці не стояли в ніякому зв'язку зі справою розбору скарбу і що їх в цілості Польський Дирекції Вадимських обмежень повернули. Правдою є, що ПДВО. біржові гри на управлалля, що ніяких акцій на свій рахунок не набувала і наслідком того не понесла ніяких страт, — що в часі девальвації з кінцем 1923 р. мала в двох банках марковий рахунок на кругло 31.000 зол., вальоризован на підставі курсу акцій, дебутих відносиним банками на їх власне ризико, при чому виключно банки відомідали за страту. — Правдою є, що кредити уділені Польському Торговельному Банкові в формі інкаса векселів клієнтів переказового рахунку, окричилися на формальних ухвадах надзірної ради ПДВО., що зобов'язання того банку супроти віртіталів мають — як ствердно слідство — платити 10% відсотків забезпечення.

Найліпші вудженини

Вірителі того банку намірялися виступити на судону дорозу виключно проти тих членів управи банку, що до яких були би покази надані і що особливо таких закладів про якінебудь несправності проти особи голови ПДВО. Державна ніколи не підписана.

Правдою є, що ціла господарка ПДВО є стисло згідна з законом і ведена під контролем і за згодою надзирної влади, що статистичні складки відбуваються в по-міркований спосіб, а екзекуції згідно з законом і тільки в випадках виявленої чужобайливості дозвоників, а фонди льо-кується з належним забезпеченням, а надані повертаються на протипожежну акцію, підтримування пожежних сторо-жей (добровільних), закупівля сировини для громад і суспільну акцію. — Накінеш правдою є, що Надзирна Рада ПДВО, призначена в 1924 р. кермуванням урядовим централь і 25 відділів — в числі 70-ти осіб — за їх видатку працю ремунерацію в висоті п'ятнадцятих частин, що вимо-сильно суму 71.000 зол., суму відносно не-челюві відносно показаних оборотів уста-чови. Польська Дирекція Взаємних Обезпечень. Львівський відділ. Підписи початки.

Над свіжою могилою. Пам'яті д-ра Луки Саф'яна.

Дня 5. квітня ц. р. відбулися заг. збори „Народ. Дому“ в Кошичині. Були вони такі численні, як ніколи інші й численні учасники згадували на них імя покійного Луки Саф'яна, як члена-осередка того дому. На жаль, доміні ніхто якось не спромігся хочби дещо подати до преси з життя Покійника. А на ту згадку заслу-жив він собі вповні! Тому бодай як по-сторонній згадаю дещо про нещодавню. Лука Саф'ян народився 1869 р. в Кошичині, як син малосвідомого міщанина, ко-трим разом зі своєю численною родиною, як усі тодішні наші міщани, заспокою-вав свої релігійні потреби в костелі. Ма-тий Лука разом зі своїм молодшим бра-том холів також постійно до костела, служив до „миш“, був люблячим і обда-ркованим ласощами. Тодішній гр.-кат. священик зовсім не дбав про своїх парохі-ї. Він був улюбленим гостем рідні ко-лятори Баворського і полишив таку добру славу в них, що всі парохії в до-брах згаданих панів доміні обсяжували-ся „фамілією“. Нічого дивного, що дріб-на горстка невідомих гр.-кат. тодішніх мішан, як Поліщуки, Ганчарики, Шахи, Польські знаходяться дні поміж релігій-ними-католиками! З тої горстки невідом-них мішан перший Лука Саф'ян кінчить гімназію в Тернополі, де роводі стає сві-домим свого „я“, а з ним і його наліпо-оолячена рідня. Медичні студії відбуває в університеті у Краківі, а лікарську прак-тику на клініці в Берліні. В 1899 р. повер-тає до краю, осідає коротко в Каміні Струмилевій, а від 1900 р. є вже постій-ним лікарем в Кошичині. Зараз із при-буттям зацікавиться з просвітними діяч-ми Гусятиниши, як о. Северин Матковський, лок. о. Микола Телишський і ині. І береть-ся до народної праці в Кошичині. В першу чергу кладе 1901 р. тривкі під-валини під кредитову інституцію „Згода“, стає її керівником і доводить її проте-гом кілька років до першорядних в Гали-чині. В році 1903 разом з покійним о. Іза-дором Кисілевським, парохом Крогульця й ин. засновує товариство „Народний Дім“ і знов стає його керівником. Рік пізніше при допоміг свого батька купує площу під будову того товариства, а 1905 р. почи-нає вже будову дому. До поміч стає йому ший повіт! Могути будова є лиші гордістю Кошичинчани і стає заодно до-мішкою для всіх громадянських установ і народ. В час смерті Покійного „Народ-ний Дім“ веде спокійну кооперативу і творить новий кредитовий відділ, який вже обертасе поважними доларовими капі-талами. Передвостина кредитова інститу-ція „Своя сила“ разом з власним простор-ним домом в містечку Хоросткові — це різнорідна служба Покійного. Побіч праці на тім полі дає він почин читальні в Кошичині і околиці. Не вийти тут одної читальні, де він не був би на збо-рах. Політична організація Кошичинчани має рівнож завдати Покійному свій успішний розвій. Коли судовий повіт Гу-сятин мав уже віддавати світлях провід-ників і давав заодно до всяких установ чесних і певних людей-селян, то наші нещадні спричинили єдино хроні й неспі-домі Кошичинчани. По кількості його праці в тім напрямі очинюється і вона з хувиства та разом з Гусятинчаною світло побідає при соймоніх і повітових зборах. Невідомо ким міщанином Кошичинець ураз із криліками вибирає Покійного, членом громадської, а відтак і повітової ради. Довіши мейншці Ко-шичинець до народної свідомості, маючи

ОЛЬКА

1500

не лише тут, але й у кожнім селі ідей-ним і характерним провідником поміж се-лейством, переноситься в початках 1914 р. на посаду залізничного лікаря до Львова. Воєнна хуртовина не дала вже йому змо-ги там працювати. В часі війни займає становище лікаря при одній запасній ча-стині в Чехословаччині. В році 1918 бере участь в українській конституції у Львові, в останніх днях перед розвалом Австрії підготував разом з пок. Мих. Петриш-ким переворот у Кошичині. В часі укра-їнсько-польської війни опікується хорими стоїть і є головою повітового відділу „Червоного Хреста“. Коли перший раз заїмає Кошичинці польської війська, його ерештють ураз з кількома селянами і піхотою відставляють у Тернопіль, звід-ку удається йому втекти. Серед утечі нападас на нього невідомий йому „обро-ня кресув“ і домагається грошового ви-купу, а що вже в часі кованою його ка-шені випорожнено і він викупу не може дати, то його сильно потурбовано. Цей напад спричиняє у нього серйозну недугу. З відступом Української Армії іде Покі-йний за Збруч і працює по шпиталях в „чотирокотинку смерті“. В 1920 р. по-вертає „швидко“ у Львів, віддається дальше своєму знанню, та серцева недуга випить його шораз сильніше і спричиняє скоростинжну смерть. При перевозі тіла з кошичинського двора до родинної гробниці заслуги Покійного офіційно най-ліпше неперогляді маси народу, як із самих Кошичинців — так і з цілої околиці. — А.

ОЦОВІСТКИ.

Порядок богослужень в Архика-тедральній церкві св. Юра від 29. IV. до 6. V. ц. р. — Великий Четвер год. 6 рано Утрень, год. 9 рано Архирейська Служба Божа св. Василя Вел. з Вечірнею, посвячення Антимінсів, св. Мира при кінці Служби Божої умивання ніг. Год. 6 вечір Страсти Христові, читання 12 Евангелій. — Велика П'ятниця год. 9 рано Царські Часи, год. 11. Вечірня, Обід з Плащен-цею, Акафіст Гробу Господньому. — Го-дина 4.30 Псалми покаянні відспіває архи-катедральний хор під управом о. Івана Охримовича. Год. 6 вечір Утрень сруса-лимська. — Велика Субота год. 9 рано Служба Божа св. Василя Вел. з Ве-чірнею, год. 5.30 по пол. Надгробне, год. 6 вечір Утрень Воскресна. — Воскре-сення Г. н. І. Христа год. 6 рано І-ша читана Служба Божа, Проповідь, свячення пасок. Год. 9 рано Архирейська соборна Служба Божа. Год. 12 послідна читана Служба Божа. Год. 5 вечір Велика Ве-чірня, Молебєн до Прч. Д. М. і Проповідь. — Світлий Понеділок год. 8 рано Брацька читана Архирейська Служба Бо-жа коло Престола Прч. Д. Марії, год. 10 рано Архирейська співана Служба Божа. — Світлий Вікторок порядок Бого-служень як кожної Неділі. — Світла Се-реда Навечері Храмового Празника св. Юра. Год. 5 вечір Молебєн до Пр. Д. Марії, Акафіст до св. Юра, Проповідь, Суплікація. — Світлий Четвер праз-ник св. Юра. Год. 5 рано Всеночне, Утрень, год. 6 рано І-ша читана архирей-ська Служба Божа. Год. 10 рано співана Архирейська Служба Божа з Проповіддю. (1-1)

Дрібні оголошення.

БАПЕЛЮХИ жіночі найновіших фасонів, найкращі ціни поручає фірма Ка-змир Соцкі Магазин Новостей для Пані і Пана, Львів, Галицька ч. 15, 1617 4-4

ДАХІВКУ палену, найліпшої якості до-стає по фабричних цінах негайно по замовленню фірма „УНА“ Дрогобич, 1625 3-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ЦУКОРНЯ

„П Ч І Л К А“
Львів, Ринок 27.

поручає на СВЯТА свої цукорняні вироби. 1622 3-3

Замовлення виконує солідно.

всілякого рода по дешевих цінах. Рівнож поручаю всім різнорідним кружкам і складниціям ковбаси, вудженку і солонину. Висилку на провінцію полагоджується відво-ротно. 1625

ПАНЧОХИ
РУКАВИЧКИ
СКАРПИТКИ
ТРИКОТАЖІ
1500

першої якості
по цінах
фабричних

Ширіть наш часопис!

НАТУРИСТИ вийшли в Тернополі з днів 1884, 1885 і 1886 зідуться в Тернополі в липні ц. р. Зголошення участі до тов. д-ра Оста-шевського, Львів, вул. Рутівського ч. 7. Д-р В. Слесовіч, д-р Еміль Парнас, 1630 д-р Осташевський. 1-1

Позір Товариші!

З приводу надходжень Свят, продаємо мужеські і діточі одяги по низьке поданих цінах а саме по зол.: 25—, 35—, 45—, 55—, 65— до 100— лише в нововідкри-тій фірмі

БАРАХ

1634 Різницька 6. рід Станислав. 2-3

КИШКИ до роблення ковбас

начиння і кухонні прилади, тортівиші, млинки до мігдалів і маку, стиски до шинок. Передсвяточний опуст 20%
К. Павліковскі
Львів, Рутівського 12.
1621 проти костела оо. Сзугіт. 4-5

ВИНА

природні угорські, французькі, австрійські і полудієві по дуже приступних цінах
Тадей Цесьліньскі
Львів, вул. 3. Мая ч. 5. Телефон 36-31.
Централи вин з власних токайських виниць.

ГОСПОДАРИ! Хто має сирівці — хай поспішається висла-ти до одиної Селянської Ткальни „ВОЛОКНО“ на заміну з доплатою, чи без доплати. — Масто на склад різнорідні полотна фабричні і власних виробів. Перкалі, вефіри, гарні літні хустки і т. д. — Жадайте прібки і пінінки, які виплемо даром. Кооперативам спеціальні умови. З глибоким поважанням

Селянська Ткальня „ВОЛОКНО“
Львів, вул. Замарстинівська ч. 36. 1633 1-1

МУЖЕСЬКІ КАПЕЛЮХИ

ПОРУЧАЄ:

АНТІН КАФКА

Львів, Галицька 4.

Шкільні шапки, спортові і діточі.

Фірма приймає старі капелюхи до відновлення на модні фасони.

ФІРМА
Станислав Колесса
Львів, Баторія 16.

Львів, Ринок 35.
(біля „Народноі Торговлі“).

ГУМОВІ
ПЛАШІ
МУЖЕСЬКІ
ЖІНОЧІ
ДІТОЧІ
ПЛАШІ
ГАБАРДИНОВІ
МУЖЕСЬКІ
ПЛАШІ
РИПСОВІ
ЖІНОЧІ

Панове! Найкращі і найліпші ти-фенці спеціальності гу-мові, передвостної якості, гарантія за кожну шити, тузін зол. 4.00, висилка на провінцію від-воротом цілком дискретно за посиланням

С. Федер, Львів,
вул. Синюсська 7 (власний дім).
1270 25-31

Ширіть наш часопис!

СПЛАТА РАТАМИ!

Попирайте рідний промисл!

Одинок українська відливарня
--- ДЗВОНІВ ---

Михайла Брилинського

Львів-Замаретинів, вул. св. Михайла 14.

Відливаю мелодійні дзвони дозільної відливар-і найліпшого металу, чистого і звучного гомо-су під порукою чистої гармонії, як також м-трєвалости.

Купус розбиті дзвони. — На бажання до-реліває на нові.

Ціна значно знижені. — Жадайте ціаніків.

Поручаює ласкавій пам'яті і остою з глибо-ким поважанням

Михайло Брилинський.

Присипайте
передплату!

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10, II. пов.
Конто почт. шля. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.
Рукописи не зберігаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 4.50 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7.50 зл., Німеччині 7.50
зл., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к. Руму-
нії 150 лей, Ботгарії 7.50
зл., Австрії 7.50 зл. Змін
адреси 1 зол.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**

ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
50 сот.

З НАГОДИ ВЕЛИКОДНЯ Всім П. Т. Відборцям те-
ВЕСЕЛИХ І ЩАСЛИВИХ СВАТ першчим і будучим 1645 1—1
бажає одинока українська фабрика цукорків „ФОРТУНА НОВА“.

Блок неволених.

Крок вперед. — Потреба об'єднання „національних меншостей“. —
Загальна платформа. — Білорусини, Німці, Литовці і Жиди.

Українське Національно-Демокра-
тичне Об'єднання зробило крок
вперед на шляху своєї діяльності.
Перше практичне завдання Об'єд-
нання: віднова, поширення й по-
глиблення організації в краю —
в значній мірі досягнене. Заходами
і при діяльній співпраці управи
Об'єднання на протязі останнього
півріччя відбуло до сотні віч
в справах політичних, громадсько-
самовладних, земельних, шкіль-
них і т. и.

Об'єднання відновило політичну
організацію в 30 (тридцятьох) пові-
тах, а в інших пороблено реальні
заходи щодо віднови організації.
УНДО звільна, але невтомно про-
ломлює „скальський кордон“,
гуртуючи всіх Українців під Поль-
щею в одній всенародній політич-
ній організації. Об'єднання намага-
ється привернути однопліччя націо-
нальний фронт всіх українських по-
літичних партій, що базуються на
національній основі. В пригожій
хвилі Об'єднання виступить з кон-
кретними пропозиціями в тій справі
до поодиноких українських полі-
тичних організацій.

Після здійснення цих перших зав-
дань на нашому внутрішньому
фронті, Об'єднання зробило даль-
ший крок. Воно видвинуло клич
об'єднання неволених народів до
оборони

Об'єднання вважає, що прийшла
крайня пора, щоби однопліччю
польському фронтові — не лише
протиставити однопліччя фронт
український, але й спільний фронт
непольських народів, щоби проти
блоку пануючих виставити, утвер-
дити і закріпити блок неволених.

Український нарід, яко чисельно
найбільший, повинен дати ініціативу
до створення блоку неволених,
блоку — користуючись прийнятим,
хоч невірним терміном — націо-
нальних меншостей. Очевидно,
з українських партій Об'єднанню,
яко найсильнішій організації, при-
пав обов'язок поробити перші кро-
ки в тому напрямі. І ті кроки вже
зроблено і то з виглядами на успіх.
На нашу думку найзагальнішою
метою блоку національних мен-
шостей повинно бути: а) тісніша
співпраця на парламентарній арені
і спільний політичний фронт під
Польщею, б) нав'язання й піддер-
жування тісніших господарських
взаємодносин і в) спільна обо-
рона кожної нації (нац. меншости)
внутрі польської держави

себ-то оборона
основних (конституційних) прав
і виконання міжнародних зобов'язань
Польщі.

Це була би в найзагальнішому
обрисі платформа блоку нац. мен-
шостей. Очевидно, рахуючись з
різною соціальною структурою
меншостевих громадянств під Поль-
щею і відмінними змаганнями тери-
торіальних і нетериторіальних на-
родів, основні й на цільшу мету

обчислені змагання поодиноких
„нац. меншостей“ не входять в плат-
форму цього досить різноманіт-
ного блоку, який повинен мати на
меті більш практичні цілі. Зовсім
зрозуміло, що й політична тактика
поодиноких „нац. меншостей“ знач-
но різниться між собою.

Своїми політичними змаганнями
і тактикою найбільше зближені до
нас Білорусини. Ми і вони є
територіальними народами,
ми і вони творимо величезні біль-
шости на своїх національних обла-
стях, ми і вони є відрізані від пня
нашого народу, що живе в тих са-
мих умовах політичного й соці-
ального ладу по той бік рижської
лінії.

Білоруські політичні партії і групи
в загальному є майже тотожні з на-
шими, хоч — на жаль — їх орга-
нізації є слабші в масах, чим наші.
Білорусини мають угруповання: на-
ціональне, народницько-соціалістич-
не („Сел. Союз“) і комуністичне.
Наша найтісніша співпраця з націо-
нально-політичним угрупованням та
білоруським „Сел. Союзом“ не по-
винна і не може стрінути ніяких
труднощів.

Відмінну категорію в галерії не-
польських народів під Польщею пред-
ставляють собою Німці і Ли-
товці. Оба ці народи майже ніде
не становлять більшости на тих те-
риторіях, які заселяють, а за те під
боком мають свої суверенні націо-
нальні держави, які в досить непри-
язних а навіть ворожих (Литва) від-
носинах живуть з польською рес-
публікою. Німці і Литовці є в то-
му щасливому положенні, що зна-
ючи, що тягар вирішення їх полі-
тичної долі не спочиває виключно
на них самих, що за їх плечима
стоять готові до допомоги у відно-
шенні до них їх державні брати.
Головним завданням Німців і Ли-
товців збереження і поширення їх
національно-культурного і господар-
ського стану посідання та оборона
тих їх прав в рамках міжнародних
привілеїв і польської конституції.
Литовці — на наш зразок —
бойкотували вибори в році 1922
і тому не мають національного
представництва в польському сеймі,
як і Сх. Галичина. У них є два су-
спільно політичні напрями: націо-
нально-радикальний і національно-
клерикальний. Та ці напрями себе
взаємно не поборюють, а навпаки
йдуть спільно під кермою спільної
верховної управи Тимчасової Націо-
нальної Ради. Співпраця з Литов-
цями на основі вгорі зазначеної
платформи блоку не тільки мож-
лива, але, як можна з задоволенням
ствердити, й пожадана.

Німці живуть в діаспорі по
етнографічній Польщі (найбільше
в промислових осередках) та більш
суцільною масою на Гор. Шлеську.
Німецьке населення в Польщі скла-
дається з одного боку з великих про-
мисловців і великих землевласників,

ПЕРШОРЯДНА РОБІТНЯ СУКОНЬ І ЖІНОЧИХ КОСТЮМІВ
МАРІЇ ПАВЛЮК, Львів, Собієського 12.

виконує всякі жіночі одяги після найновіших мод солідно та дешево.

ЗМІСТ.

Д-р Дмитро Левицький: Блок не-
волених.

А. Г.: „Сіс єдино єсть на потребу“.

Д-р Остап Грицай: Свято всесеретив
(фейлетон).

Б. Ленкий: Під Великдень (вірш).

По широкому світі.

Михайло Галушницький: Найближчі
завдання на просвітньому полі.

Ів. Німчук: Косцюшко в новім осві-
тленні.

Проф. д-р Мих. Лозинський: Про-
блеми Союзу Націй.

Богдан Ленкий: Великдень (фейлетон).

Василь Мудрий: Напад і оборона.

Волод. Дорошенко: Культ Франка.

Катря Гриневичева: Над ставом Сі-
льце (фейлетон).

В. Левицький: Лист з Парижа.

Д-р Роман Цегельський: Проблема
бачення на віддалі.

Вечір пам'яті Шевченка у Софії.

Галактион Чинка: Ех! Часи, часи!
(малі фейлетони).

Вся писанка — на Рідву Школу.

Пресовий лавцюх „Свободи“.

Організаційний рух.

Новинки.

Допис.

Бібліографія.

Східно-галицькі
жидівські політики рахують на те,
що їм вже часто вдавалося в не-
давньому минулому, що ми в ріша-
ючій хвилі підтримаємо їх, щоби
тим способом ослабити нашого го-
ловного противника, як це нпр.
було при виборах Габля, Мадера
та при виборах в 1922 році. Одна-
че вони забувають, що обставини
тепер змінилися та що жидівські
політики вже перетягнули струну.
Український нарід не мав і не буде
мати до Жидів расової ненависті,
уважає їх рівноправним народом з
всіма іншими народами, однаке
вважає також, що теперішня полі-
тика східно-галицьких Жидів у від-
ношенні до нас нічим не різниться
від політики вшехпольської чи пя-
стівської партії. З цього ясно, що
як довго східно-галицькі Жиди ко-
рінно не змінять своєї політики,
так довго виключена з нами їх
спільна співпраця, хочби як симпа-
тично ми відносилися до Жидів, що
живуть поза межами нашої нац. те-
риторії, а вони до нас. Однаке де-
які позначки вказують, що і схід-
но-галицькі Жиди починають розу-
міти, що політика заініційована пос
Райхом не йде по правій лінії. Оче-
видно, від них, а не від нас зале-
жить наша співпраця, ми радо всту-
пимо з Жидами в блок національ-
них меншостей, але аж тоді, коли
побачимо, що вони не ради якоїсь
хвилевої вигоди, але з почуття
спільності обопільних інтересів до
грунту змінили напрямні своєї по-
літики.

„Сіє єдино єсть на потребу“.

Подані нижче думки виникли з листів одного чужинця, приятеля українського народу, писаних до одного Українця в Галичині, у відповідь на його інформаційні листи. Думаємо, що висловлені тут погляди матимуть деякий інтерес для читачів „Діла“. Намис статті, очевидно, не оригінальний; він дороблений впорядком отриманих виписок. Помішуючи статтю шан. автора, — так сказати — статтю з перспектив, не можемо погодитися з усіми його думками й аналогіями. Особливо не можемо погодитися на сепарацію і протиставлення продинових діячів суспільного життя. В нашому розумінні економічна чи культурна діяльність є так само політичною, як чисто політична. І то не лише з погляду національної політики, а й з огляду на тактику протиставлення, який має підлягати під стрижелець: політичній! Це треба мати на увазі, читаючи — зрештою — інтересну статтю шан. автора. — Ред.

„Ваш лист із 7. ч. м. прочитав я з великою увагою, однак годі мені сказати, щоб викликаний ним настрій вдовольнив мене. Те, що пишете про національно-політичне становище Ваших земляків у Польщі, дійсно дуже сумне і мусить викликати шире спочування у кожного приятеля Вашого народу, однак — вірте мені — найбільше лихо не так у тих об'єктивних обставинах Вашого національного життя, які так яро амальовує, а радше у тих суб'єктивних настроях, що сильно віють майже із кожного Вашого рядка і що — як можу догадуватися, в частині й позитивно знаю — захопили Ваше громадянство. І знову, не так якість тих настроїв може бентежити, а те, що вони незрівноважені і хитаються від одної крайності до другої: від далеко посушеного оптимізму до не менше далекого песимізму; буває воно — не у гнів Вам кажучи — в однім і тім самім листі. Будьте певні, я дуже добре розумію старші і новіші причини такого

психічного стану, однак розуміння не все мусить бути виправданням.

Вже сама хиткість настроїв громадянства в таких обставинах, як ваші, являється неминуче тяжкою перешкодою в організації й активності народу, а що ж говорити, коли Ваш оптимізм і Ваш песимізм побудовані на невідповідних основах: Ви оптиміст, коли говорите чи думаєте про те, чого сподівається (чи радше: бажаєте собі) по завітнім дні і по сторонніх силах, натомість безнадійністю вієте, коли уявляєте собі дальшу будучину без скорої і радикальної зміни обставин. І коли маю покорикуватися Вашим бажанням і висловити з мого боку пораду, то в першу чергу поклав би Вам і Вашим землякам на серці чим скорше переіменити ті основи: будьте критичні (себто песимістичні) щодо найближчих сповідань, натомість будьте бадьорі щодо дальшої будучини; менше плачайте ілюзій щодо сторонньої допомоги, а більше викресліть із себе довіря до себе самих!

Оце булаб моя перша і проста відповідь на Ваш запит, „що нам діяти в даному моменті“. Та з другого боку добре розумію, що ця філософічна порада, в такій загальній формі, мало придатна, тому поспробую сконкретизуватися більше. Коли в моїх помічаннях зовсім не помилюся, то головне джерело вашої моральної депресії лежить у постійній перевазі політичного розположення вашої національної психіки: Ви все бачите крізь політичні склади, завжди думаєте політичними категоріями і годуєте себе самими тільки політичними надіями. У війні і за-

Як що бажаєте закупити вино

і довіряєте більше чужим фірмам, то переконайтеся передше про його ціну і якість у

Народній Торговлі у Львові і її складах в краю.

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“ поручає спідуючі вина:

Угорські білі:		Вина червоні:	
Самородне з р. 1912	3/4 фл. зл. 6'50	Пальматійське	3/4 фл. зл. 6'—
Самородне „ „ 1920	„ „ „ 5'—	Пальматійське Шато	„ „ „ 6'—
Пальматійське Шато	„ „ „ 6'—	Бургунд	„ „ „ 8'80
Пальматійське Леман	„ „ „ 6'—	Перлауер	„ „ „ 8'—
Пальматійське Бадачонер	„ „ „ 6'—	Малага іспанська Шольца	„ „ „ 12'—
Пальматійське Ріслінг	„ „ „ 6'50	Малага	„ „ „ 1'3
Токай солодке	1/2 „ „ 12'—	Самос грецьке	3/4 „ „ 7'80
Токай витравний	„ „ „ 12'—	Десертове солодке	„ „ „ 8'—
		Вермут	„ „ „ 8'—
		Червоне сол. (Перлауер Адр.)	„ „ „ 8'—

Ціни обов'язують тільки до 3. травня (має) ч. р.

раз після неї, такий озносторонній напрям цілком зрозумілий, однак вже доволі часу пройшло, щоб доглядати цю озносторонність, зрозуміти її нестачі і відхилити її небезпеки. Та крім війни тут очевидний вплив і певної перестарілої доктрини про абсолютний примат політики в національному житті, — доктрини, помилковості якої не вимагає багато доказів.

Я не беруся критикувати української національної політики, ні минулої ні сучасної, однак сподіваюся, що й самі ваші політики дуже добре розуміють тісну залежність їхніх зусиль, їхніх успіхів і їхніх невдач (спеціально цих останніх!) від інших головних діячів національного життя: від економічного і культурного стану свого громадянства. А коли так, коли успішна політика вимагає економічних і культурних передумов, то теорія примату її трітять всяке оправдання. Політика в дійсності не перша діяльність національного життя, а тільки третя з порядку; перше місце займає без сумніву господарство. Бо що культурний розвиток вимагає триакої економічної підбудови, попросту добробуту, це загально зрозуміле. Політика творить тільки надбудову національного життя. В такому розумінні (і лише в такому) теорія історичного матеріалізму вірна.

Отсе істини учить не лише історія усіх часів і народів, а і певно досвід самих Українців. Як найкращий стратег стає безрадий і безсильний, коли його армія без оружної техніки і без засобів до життя, і як у таких обставинах дальші

бояві зусилля неминуче ведуть до деморалізації і розтічів в армії, та і політик, не маючи до диспозиції економічної і культурно сильно розвинутого і зорганізованого громадянства, своїми надмірно напнятими зусиллями легко може довести до політичного виснаження і розстрою. Чи вашому громадянству не гроить такий стан? Боюся, що так. Тим більше, що тепер у цілому світі, навіть у народів з найвищою політичною культурою, провалюється загальна політична перестрої і недовіра до сучасних форм політичного життя. В таких обставинах гіпертрофія політики в національному житті подвійно шкідлива.

Я не хотів би, щоб Ви мене хибно розуміли і бачили в моїх словах зневажливість до всякої політичної діяльності. Ні, подібно Вам я сам не цілком чужий політиці, однак все і всюди обстоюю потребу органічного плекання її та цілком не радю, коли вона озносторонньо абсорбує всі животні сили народу й остає... без поважних успіхів. Певно, бувають в історії часи, коли наказ моменту велить восередкувати всю збірну енергію в одному напрямі і в одному зусиллі для і одної цілі; коли навіть політичний газард не лише дозволений, а й необхідний, без огляду на інші діячності національного життя. Однак такі моменти виняткові, як ось ті, що ми всі пережили їх у війні і зараз після неї. В таких хвилинах добрий провід і щастя робить часом чудеса. За те і ризикно дуже велике: невдача спричинює реакцію і занепад. Це останнє зустріло й ваш народ. І не лише ваш. Коли мої земляки

Перші кроки для оснування блоку національних меншостей — зроблені, й то кроки успішні. Маємо повну надію, що наш почин увінчається вповні додатним успіхом, що блок може з часом поширити свої завдання, а це значно зміцнило нас в боротьбі за основне право нації.

Д-р Дмитро Левицький.

Д-Р ОСТАП ГРИЦАЙ.

Свято Всежертви.

Любові немає кінця, хоч і скінчилися всі віщування, і замовкли всі мови, і хоч загинула вся музика цього світу.

Ан. Павло: До Кор., 13. 8.

Пам'ять Христової всежертви за людину ще завжди вродисто святкується. Великдень і сьогодні одно з найвеличавіших і найрадніших свят у християнському світі. Бо жертвений подвиг божеського Назорея остався в історії народів без прикладу донині. Мов той заземсько маєстатичний, ніякому людському еству, ніякій людській нозі не досяжний шпиль вічних Гімалієв у матеріальному світі, так озарені пурпуром Христової крові верхи Голгофти й досі найвища вершина у всесвіті людського духа.

Найвища і незрушима, єдино-судя й єдино спасення, всеобіймаюча і всетворяща.

Як каже десь Ангеліос Сілезіос: У Христа — Господь.

Правда в Єгипті, на цілі тисячоліття перед Христом, пробував віщим духом фараон Аменготеп Ехнатон, сотворити народів релігію, визволену з пут ідопоклонства. Той єгипетський варвар обожав сонце як єдиного божого джерело всього життя. Він тільки сонцю видивав сьятини і йому одному велів поклонитися; складав у честь світла пісні, гідні гімнів до сонця, співаних опісля Францом з Ассізі;

і був до своїх Єгиптян такий ласкавий, що показувався їм уразі своєю родиною. Але від тої релігійної реформи до справжньої релігії любови й жертвенності було тоді ще так далеко, як від Ехнатона до Христа. Найближчий наслідник Аменготепа обожав знову культ камінних ідолів, і гуманний почин Ехнатона пригадався Єгиптянам незабаром як прогомона казка. Або, скававши мовою Йоанового Об'явлення: великий Вавилон став знову житлом злих діячів. І Гавтамо Будда був на шістьсот років перед Христом провідником релігії, в суті якій жевріла іскра любови до людини. Але його наука про демонічну всевладність болю і про обов'язок утечі перед тим боєм в бездушне царство Нірвани надає їй характер мертвецького еготизму і тої омертвлюючої засвітності, що так пригноблюючи вражає глядача в тасмичних святинях Орієнту. Релігія живучих мертвців — як каже раз про неї Лямартін. І трівожний патріархалізм у світогляді Конфуція, з його нескитним пієтизмом для династії та раз усвяченого державного ладу, ще дальший від чудово-революційного почину Христа, як скостенілий догматизм Мойсеевої науки про мстивого Ягає. Справді, — з глибин найдійснішої дійсності говорить Ісус в Євангелії Йоана, коли каже про себе:

— Аз єсьм Хліб Життя.

Христової всежертви за людину, за людський світ, гноблений мстивими богами й демонами, царями й

кесарями, деспотами й сатрапами. Римлянами і їх наслідниками, не проголошував перед Ним найвищою релігією ніхто. І ніякий пророк ні на Сході ні на Заході не перетерпів такого Гетсмане, такої Голгофти за блаженність людини, як Він. Тому ще на відсталі цілих довгих століть подих Христової духовності витворює таких проповідників жертвенної любови, як той святий Франц з Ассізі, що надиханий Христом іде в найтемнішу темряву римсько-папського середньовіччя, віддає себе ближньому всецільно і всежертвенно служить з покорю Херувимів убогим і нещасним, грішним, прокаженим та проскрибованим життя, а сонце і блакить, небо і зорі, дерева, рослини і швіти, всіх звірів, — і навіть лагідного вовка в Агобо, — називає радісно сестрами і братами. Або таку жертвенну християнку, як та свята Кляра, що служить нещасним з ангельським усміхом своєї божественної краси і — як оповідає легенда — живе цілими тижнями тільки Причастієм, аби бути ближче до Нього, до Христа. Або таку жагучу поклонницю Христової всежертви, як свята Тереса, що у своїм небесім захопленні переживає візії, яких ще людське ухо не чуло, ні не видало око смертної людини. І цілі ряди й безліч інших. На відсталі цілих століть та епох, на перехрестях найріжніших, діаметрально собі протилежних культур, витворює подих Христової духовності найживотворніші джерела, середовища й осередки

всежертвенної праці для людини й розбуджус спасенні, творчорезолюційні почини. Бо як каже Христос апостол найбільший:

— Любові немає кінця.

Великі мистці всіх по-Христових часів і народів творять свої вибрані, немертвельні архитвори, коли й творча думка звертається до Христа. Кореджієва „Велесмська Ніч“ — це ідилія ідилі, мальована ніби не земськими фарбами, тільки темними блакитами тої божої ночі блеском її зорей. Рафаелєва „Прображення Христа“ чарує тою, сказатиб природною небесністю, нестача якої така видна навіть в його славетній „Сикстовій Мадонні“. Тішянові малюнки Христа мають у собі рис духовної погоди, який не є з цього світу, а хто з нас в силі висловити всю красу, всі творчі тайни „Останньої Вечері“ Л. де Вінчі? Хто з нас не носить у душі образу увінчаного терням Христа, сотвореного Гвідомом Рені? А хто в силі забути коли предивну, солідку блаженність, що навіває глядача в Муріллевого образу маленького Ісуса в пестливих обіймах св. Антона з Падуї? Хотілосяб яноді сказати, що тільки земляк св. Тереси й земляк Кальдерона міг видимими лініями і красками улогодити хвилю такого неземського захоплення людини. І годилосяб сказати, що такий один-одинокий малюнок Мупілла має в собі більше духа найглибшого християнства, ніж мали його всі інквізиції та конгрегаші святотримських Цезарів і пап.

«Бегли більше в тій катастрофі, ніж в першій мірі дякуючи доброму уфундуванню нашого національного життя на господарським і культурним полях. розбудованих довгою і систематичною працею».

Та тепер ця ниткова ситуація пройшла, і ніхто не згадає, чи й коли вона знов поверне. Я більше ніж певний, що ми оба не дочекаємо цього повороту. Життя народів, правда, в судорогах і болючих рецидивах, таки повертає зпровада до нормальних функцій і старається надробити всі заподіяні шкоди. І в такім моменті патріот не може нічого кращого зробити для своєї нації, як з усіх сил допомогти їй переставитися, перегрупуватися психологічно, організаційно і продукційно з воєнних форм у мирні, а в першу чергу поборювати гіпертрофію політики і розбуджувати змисл і активність земляків в інших напрямках, зокрема в економічних.

Правда, Ви може закинете мені, що я перецінюю практичні можливості господарського життя України в Польщі, що не досить беру під увагу те, що пишете мені про господарську нужду в Польщі загалом, а серед Українців зокрема. Ні, я розумію Вас добре і ні одної рисочки не знімаю з того жалюгідного образу, який малюєте. Так само подібно Ваші сумніви щодо скорого (як узагалі можливого) унормування господарського життя в Польщі. Та з другого боку, порівнюючи розмовні можливості на різних полях, не можу сказати, щоб політичні вигляди були кращі ніж господарські, радше навпаки. Політика творча і конструктивна для Українців в Польщі, як не нєсїди — то на довгий час, неможлива, натомість у ділянці економічній (а опісля і культурній) Українці можуть у значній мірі уладитися і жити власним, національним, автономним життям. Щоб про Польщу і не говорити, то все таки вона, устроєна на принципах приватної власності і приватного капіталу, поставлена в орбіті всесвітнього господарського життя, дає кожній суспільній групі певний простір для господарської самодіяльності.

В таких обставинах ніщо не може бути для національної справи погіршеніше, як обертати всі громадянські сили в одному тільки напрямі, і то в такому, що найменше

продуктивний, а найбільше консумптивний, — зі шкодою інших, де успіхи певніші, реальніші, продуктивніші і для будучини неопінені. Очевидно, це не значить, щоб політичну діянку кинути цілком на жертву задушення, або на поталу темних лідарів промислу; та з другого боку не буде присвячувати їй більше національної енергії, ніж у даній ситуації необхідно, громадянство, що глядить у будучину і не хоче колись, у слушний час, поновляти помилок і недочетів батьків та діда.

Колиб Україні хотіли почути від мене, який історичний зразок вони повинні в сучасному становищі їх національної справи мати перед очима, то я з усього історичного досвіду народів вибрав би лише один: Імперію Польщу в останнім 50-літті перед світовою війною. Як знаєте, Поляки по упадку своєї історичної державності повні два покоління обернули на виключно політичну діяльність (три орудія повстання, безліч конспірацій, ілюзії еміграційних політиків) і не тільки ціли своєї не досягнули, лише навпаки втратили останки свого національно-політичного добра (нпр. державне право у Королівстві), якої то втрати не всіли були зрівноважити деякі моральні цінності набуті у тих ларечних амаганнях. І коли по упадку останнього свого суто-політичного зусилля, повстання 1863, Поляки звернулися до своїх найбільших приятелів, Французів, і питали їх, що їм по цій катастрофі дальше діяти, то дістали дружию відповідь: *Enrichissez-vous!* «Збагачайтеся!» Поляки цим разом послухали доброї поради, обернули левину частину національної енергії в напрямі економічним і культурним та — 50 літ пізніше, без особливих жертв — одержали назад свою історичну державність... Чи Україні можуть знайти більш підходящий для їх обставин зразок для студіювання і наслідування?

Студіювання і наслідування, а не механічного копіювання. Бо 60-літній простір часу викликав чимало змін у методах національного збагачування, до того і соціальна будова польського й українського народів занадто неоднакова, щоб усі форми розвитку одних могли бути без змін пересажені у других. Та один закон економічного життя остав і надалі остане незмінний і нічим

зуючи раз ідеальний стан життєвих відносин, каже про-то:

І світ божий як Великдень — а на іншому місці порівнює красу українського села з красою писанки.

Та ми не можемо забувати при тому й на те, що Великдень — це не тільки свято воскресних трапез, воскресних давонів і воскресних заїв на церковному майдані, але і Свято Жертви. Всежертви. Кількож то в нас — спитаймо мимоходом — ще й сьогодні таких, для яких Христос і Його Твір були би справжнім пережиттям і небесним кормом душі? Хто з нас нині розуміє Христові слова про любов і жертву так, як розуміли їх ті, що під реп'яхами і тигрів ішли на цвякові арени гинути за заповіді Назарета? З того погляду ми, Українці, не є інакші, як і інші, не такі і дуже релігійні, народи теперішнього світу. І наше християнство обмежується здебільшого на підручники катехизму, на чисто догматичні, а живим життям мало звязані проповіді під час приписаних богослужень та на ті читані або ізуст витверджувані молитви, при яких іноді й не думаємо про божє слово! Так і в нас, як і в усіх інших народів новітнього світу є небезпека, що релігія стане мертвим церемоніалом по такому й такому-то ісповіданню. — Христос у нас на образах, а в серці Його вороги, — як кажеться в одній сатирі. Сьогодні — констатував недавно один віденський фейлетоніст — зберігає хіба ще тільки одна Англія справжню релігійність

ФІРМА

РОМАН ЗУБИК

Львів, Галицька 16.

поручає на весну і літо:

МАТЕРІЇ ЖІНОЧІ МОДНІ
на комплети і стрійні

— — — туалети — — —
ШОВКИ
ФУЛЯРДИНИ
КРЕПОНИ
МААКІЗЕТИ

Зефіри — батисти — полотенця
ПОПОТІЛА БІЛІ

СУКНА МУЖЕСЬКІ
на одіння
рагляни
нагортки
сподні.

СУКНА для Впр. СВЯЩЕ-
НИКІЗ на реверенди
папістики
порохисники
бунди.

Плеси — хустки — коци
і колдри на ліжка.

КИЛИМИ ГУЦУЛЬСЬКІ
(робітні: Гуцульське Мистецтво
в Косові).

— Великий вибір. —
— ЦІНИ НИЗЬКІ. —

незамінний. Основою всього господарського життя, а за ним культурного і політичного, є свій незалежний, національний, грошовий капітал. Організація грошового капіталу — то найперша передумова економічного розвитку, добробуту

Ось це, на мій погляд, найближче

національне завдання, перед яким сучасна історична хвилина поставила українське громадянство в Польщі! Бажаю йому від щирого серця щоб воно це завдання скоро й успішно розв'язало!...

Подав А. Г.

Під Великдень.

Щось нам нині та паска гірка,
Писанки — солі чорні, а хрестами.
Молодь, перше така галицька,
Щобеталив, весела, шпарка,
Переміглась поміж плотами.

На лавинці баламкат дзвін,
Та неспадно лось, моя перадо.
Даж погрієш іодичий розгін,
Той широкий розгін, аж по Дні,
Що з тобою сколось, громадо?

Чи наскучив «Жучок», «Новотар»,
Отоломили турби Бєйх?
Пригадаєш напад Кримців, Татар.
Тамерлан, Бату-хан, білий цар,
Чи, — не дай Боже, — Вельман коуїхан?

Та, щоб там не було — жаль на бік!
Зачиниш, смутку чорна безодня!
Хоч пробилі нам копієж бік,
Оцеж — жовчє подають нам, як дік
Вірмо — йде воскресення народке!
Богдан Лепкий.

По широкому світі.

Радянсько-німецький договір стане предметом офіційного висловлення своєї думки державами, що підписали льокарський договір. Французький уряд поставив німецькому запит, чи він признає Лігу Націй як суддю, в справі вирішення, хто є нападаючим на випадок конфлікту між двома державами.

Радянський уряд поручив своєму послові в Римі висловити подяку італійському урядові, який не хотів ратифікувати конвенції в справі Бессарабщини, не вважаючи на прохання румунського уряду.

Справа відшкодування для бувших німецьких наслідників престоло відкладена. Державний проєкт відкинули: прихильники відшкодування мають ще надію на плебісцит.

Війна в Сирії Французів з Друзами, продовжується зазвичай і численні вбиті по обох боках.

динамів разом. І так само є із великими музичними архітекторами християнства. Вслухаймося тільки в Гендлеву ораторію «Мессія», в Бахові «Страсти», в Бетовенове «Христос на Оливній горі» — а відчуємо ще раз і все наново всю незбагненість духового світу, сотвореного Христом.

Як сказано: «Аз єсмь Хліб Життя». І може тому годилосяб нам саме сьогодні, при святі Христовій Всежертви, в день радісного українського Великодня пригадуватися хоч на хвилю дещо глибше над тим усім, що вважеться з Христом і Його Святком. Миж, Українці, з діда-прадіда нарід дубоко релігійний. Пригадаймо собі тільки, яка важка розпука отортає в турецькій неволі тих нещасних козаків, що дізнаються від Марусі Богуславки про Великодні свята, а не бачуть змоги святкувати їх.

...То тоді ті козаки теж зачували,
Білий лицє до сирі землі припадали,
Цілку бранку,
Марусю, поцілку Богуславку,
Калю-проклали:
«Та бодай ти, діало бранко,
Марусю, поцілку Богуславку,
Щастя й долі собі не маю,
Як ти нам святій пражий, рождовий
[День Великдень сказав]».

З усієї душі тягне тих українських невольників на ясні зорі, на тихі води Рідної Землі, у веселий край, у хрещений мир України. Таке дороге українському серцю те свято Великодня, що Шевченко, знаймо-

життя. Починаючи від хати найбіднішого робітника, кінчаючи на хорах льордівського палацу — молиться в Англії кожна родина. Конгреси в них починають звичайно молитвою, в люксемських готелях лежить на нічнім століку біля необхідного Financial Times один примірник Святого Письма. Відоме Біблійне Товариство в Лондоні видало досі 195 мільонів примірників Біблії, яка — як теж відомо — є улюбленою недільною лектурою Англії і завдяки англійським заходам знаходить велике поширення в цілому світі. А він такий могутній — той нарід Великої Британії! Не вже би воно й справді так, що героїчна велич цього народу вважеться тісно з його незрушимою релігійністю?

Сьогодні ми Українці, далекі від чогось подібного. Але наше Запорожське Лицарство змілож не гірше від Кромвелевих полків, і не гірше, ніж які небудь Іоганніти чи там Темпларії служити й молитися Господу. Не зміла може козаки надто харамаркати по чернечому, як сказав би Шевченко, але за бра-та й за хрещений мир жертвувати-ся та йти хочби на найстрашніші муки — Запорожжі амліи гаразд. — Благослови, отамане! — Це постійний заспів кожного їх походу. І в тому нашій прадіди були гідними ісповідниками своєї віри, що вони всюди боронили її, не словами, а ділом. І такої то життєвої, героїської релігійності треба сьогодні і нам Геройської, всежертвенної

всєдвигуючої, такої, якої навчив людей Господній революціонер. Христос. Але до того треба, аби ми надихалися духом Всежертви і всежертвості і за звільнення рідної людини, народу рідного. Пізнаваймо духа правдивого Христа з його найчастішого джерела — з книг Євангелістів, а побачимо в них, так як той старинний німецький поет і співак «Heliand-y», Христа-Героя. Миж їх майже не знаємо в їх первісній красі й величі. Ми пере-січно знаємо тільки вирвані цитати з Євангелій і катехитичні оповідан-ня про Христа, а Святі книги — нам чужі. Бо нас навчили, що це лекту-ра тільки для священників і пропо-відників. Колиб ось нпр. наші мо-лоді поети пізнали гаразд усі скар-би творчої краси, заховані в книгах Старого й Нового Завіту, колиб вони перечитали й пережили хочби кілька сторінок з Книги Суддів, з книг Пророків, а передовсім з пре-святых книг Євангелістів, — тоді може їх твори змоглиб справді по-трясти наші душі героїською си-лою і поширити далеко-далеко ови-ди наших страждущих душ. Та вчимося молитися молитвою все-жертвенних діл, якою ісповане-не життя Христа, і яка іспівова-ла сліпих і хромих, спасала пото-пающих, проганяла дияволів і во-скресшала мертвих, а почуємо в собі силу, дужчу, ніж прата адова і ан-гели їх.

Найближчі завдання на просвітньому полі.

Ціла велика будова освітньо-виховного діла вимагає людей і засобів. Людей, котрі розуміли б справу і взяли провід у свої досвідні руки; засобів, щоб можна в час покривати всі потреби, не спинюватися на півдорозі й не розкладати необхідної праці на довгі речинці.

В нашому освітньо-виховному житті зазначається сильніше декілька напрямів. Найбільше зрозуміння наводить мистецьке виховання. А головні його роди є: аматорський театр, спів і музика. В аматорському театрі бачимо зворот до кращого. У провідників і режисерів бачимо, що вони підходять поважно до своєї праці. Балаган і лубок поволі зникають. Добрі сторони цієї діланки такі: гуртування молоді біля поважної праці, добрий і благородний вплив на самих виконавців і на аудію, добування фондів на будову домівок і на купівлю книжок до бібліотек. Спів і музика ще не заняли такого поважного місця, як аматорська сцена. Однак де вдалося організувати хор, там він не легковажить собі праці. Дуже додатно вплинув на наші читальні хори хор Котка. Живий приклад зробив більше, ніж найкращі змагання діригента. Читальні оркестри слабо розвиваються. Недостача грошей не дозволяє на закупівлю інструментів, немає також учителів музики.

Другий напрям слідний в бібліотечному ділі. Нашим сільським бібліотекам по читальнях ще дуже далеко до того, щоб вони стояли на висоті свого завдання. Та не можна сказати, щоб читальні цього не відчували. Головними перешкодами є: критичне господарське положення нашого селянства і взагалі всіх нас; а далі те, що поодинокі частини нашого освітнього організму дуже слабо виконують свою роботу. Недостаток нам у поодиноких більших осередках людей, котрі всецільно й зі зрозумінням віддалили себе освітньо-виховній праці. Головне Т-во „Просвіта“, не зважаючи на ніякі кошти, спішить всякою і завжди з найвідданішою допомогою читальням у бібліотечній справі.

Найслабше представляється третій напрям, яким буде організація самоосвітніх змагань наших членів по читальнях. Та як воно не дивно, а ми вже бачимо гурти поважної праці, котру ведуть самоуки, або над якими розвивають свою опіку інструктори зпоміж інтелігенції. Хто діло розуміє, мусить відчувати, яку велику роллю відіграє в нашому загальному житті і в нашому розвитку самоосвіта й само-виховання у збірних установах.

Усі три напрями можуть і мусять розвиватися тільки силами, засобами і працею самих членів освітніх установ. Важно подумати тепер, до чого має зводитися праця освітньої централі.

Усі три названі напрями потребують опіки і систематичних та довідкових вказівок, опертих на вислідах педагогіки й методики для повашкільної освіти.

Цього великого морально-духового завдання централі не можна

буде виконати, коли загальне свідомого громадянства своїми вкладками і щорічним даром „Просвіти“ не доставить до каси нашої просвітньої централі стільки грошей, скільки така робота вимагає.

Грошей потрібно також і на хвиляві зворотні грошеві допомоги сильнішим установам, а беззворотні слабшим і zagrożеним. При „Просвіті“ повинен знаходитися фонд будови читальняних домівок по селах і Народних Домів по містах. Централі повинна розпоряджати грошем, щоб за відповідною порукою і запевненням зворотом могла надати допомоги докінчити розпочату будову Народного Дому на Богданівці, і в Бірчі і в інших місцевостях, а такому городецькому передмістю уможливити вже зараз приступити до будови власного Народного Дому. І так у безконечність.

Домівки, Народні Доми, вишколені освітники з Освітнього Інституту „Просвіти“ стануть головною основою того, що вже раз справа людських сільських університетів перестане бути тільки словом, а стане живим ділом. Відповідно освічених опікунів-провідників уже нам сьогодні не бракує. Та вони сидять без праці, незорганізовані, а справа розвивається і за дуже невеликих сум, як узяти під увагу сім мільйонів українського населення в Польщі.

Така розбудова освітньо-вихов-

ної справи мусить дивинути нашу сільсько-господарську освіту, а через неї й саме сільське господарство, а також і кооперативну організацію поведе на шораз вищий ступінь. Ця остання не сміє задовольнятися тільки успіхами в області споживчої кооперації.

Та хочби ми писали найкращі й найрозумніші статті, а проте з ними не дійдемо до загалу. Як сказано, намічену працю, щоб придбати людей на освітній фонд при централі, мусить перебрати на себе свідомі одиниці народу. І то тільки під цю хвилю. Бо коли створимо кадри освітніх працівників, вони своєю працею доведуть рішучо до того, що шораз ширші круги будуть перебрати на себе обов'язок доставляти фонди на дальшу роботу. З тою хвилею дотеперішні тягарі перестануть бути тягарями, бо найбільший бюджет усіх наших товариств та установ не буде ніколи тягарем, якщо до його покриття буде причинятися увесь наш загаль.

І це буде найбільший успіх нашої освітньо-виховної праці. Щойно тоді покажеться, що наш нарід зрозумів слова Франка, який лишив нам у заповіті: „Кожний думай, що на тобі мільйонів стан стоїть, що за долю мільйонів мусиш дати ти одвіт!“

М. Галушчинський.

На сплату мужеські і жіночі матеріали поручає ф-а С. Либіві й. Фелік 1657 знаймі Іоаннін Себського в. 1—3

Косцюшків новому освітленні

В культурному світі привикли здавна оцінювати всі події суспільно-політичного й культурного життя та їх героїв просто, ясно й відкрито, а передовсім вірно і правдиво, хочби справа торкалася найважливіших справ, найбільших світових народів. Чи це буде політик, письменник, учений чи військовий — кожного там міряють одною міркою й оцінюють по справжнім заслугам, на основі певних, безсумнівних, документальних даних, а не всяких легенд і фантазій. Ця метода критичного, здорового підходу до кожної справи, до кожного діяча прийнялася доволі сильно й у нас, головню за прикладом і впливом таких двох критичних уміл, як Драгоманов і Франко. Прикладів на це доволі. Згадаймо хочби критичне, далеке від панегіризму відношення українських істориків до особи Хмельницького й Мазепи, або відношення українських літературних критиків до особи Куліша, Драгоманова, Франка, а навіть Шевченка.

За те зовсім инакше підходять до оцінки важливіших подій зі своєї історії, як і своїх визначніших діячів, Поляки. Не дай Боже торкнутися польському критикові одної відомої сторінки діяльності призначеного й окритого авреолом слави польського поета, „народового віщуна“, не подарує польський обиватель своєму історикові амалювання польського „народового героя“ таким, яким він був у дійсності на основі найавтентичніших історичних джерел, коли це дразнить його „народову“ амбіцію. Бо деж можна писати правду, таку гірку для польського мізку правду про воєвельчаного на всі заставки польського героя і вождя, якому мало не в кожній закутині будують пам'ятники! Деж можна писати про Косцюшка, що він був людина дрібна, пуста, марна, неморальна, а до того непольського походження! Треба дійсно немалої відваги, щоб в сучасних польських умовах виступити проти культу Косцюшка так, як це зробив професор познанського університету, відомий історик Наполсонської доби А. М. Скалковський, у своїй студії про Косцюшка („Kościuszko w świetle najnowszych badań“, Poznań, 1924). Відваги, характерности й

сильної любові правди — таких рідких і непоплатних прикмет у житті нинішньої Польщі.

Брошура Скалковського невелика, всього 48 сторін друку, але в ній подано стільки цікавих, переконувачих даних про ославленого польського героя, що з того його геройства не лишається сливе ні сліду.

Зараз на початку автор стверджує, що Косцюшко походив з українсько-литовського роду; по предках не одічив нічого додатного, навпаки — не бракувало традицій відемних. У школі він дуже мало вчився, був самоуком, але дилетантом. У кадецькій школі мав згіршаний ввір в королеві і Чарторийським і там стратив декількі основи християнської моралі. Живучи серед артистичного світу у Франції, позбувся добрих обичаїв, а прийняв обичаї того світу, тратив гроші і тоді по всякій правдоподібності знищив своє здоров'я, а не в американських лісах, як хоче Пашковський. Вернувшись до дому, задовольнявся і стратив решту батьківщини. Описуючи історію любови Косцюшка до Людвіки Сосновської, автор оправдує її батьків, що не хотіли дати її йому за жінку, а причину бачить у надто гулящій його житті. Дальше Скалковський закидає Косцюшкови нерішучість у виборі звання (йому було все одно: посада військова чи цивільна) і життєву непорядність.

Минимі заслуги Косцюшка в Америці бачить автор в американській легенді, що витворилася там на зразок польської тоді, коли Косцюшко як герой польського народу приїхав другий раз на американську землю. В дійсності Косцюшко не виявив за океаном ніяких здібностей і відіграв там другорядну роллю. Симпатії Американців здобув собі товариськими прикметами: скромністю й уступчивістю, що вказувало на його слабку індивідуальність. Косцюшко не витримав ніякого порівняння з Пулавським ні з Вашингтоном. На думку автора репрезентантом Польщі був тоді Пулавський, що мав гарне минуле і воєнну практику, а також боєвий темперамент; саме героїстство й посвяти він задокументував

смертю. Натомість Косцюшко був незнаний нікому, тому надбрив титулами (уживав залюбки титулу графа); він не мав воєнної практики, був радше людиною кабинетової праці, а його героїстство є щонайменше під знаком запиту, бо воно нічим не ствержене. Розуміється, що Вашингтон був далеко краще підготований до того, щоб узяти на себе провід в боротьбі за незалежність, як Косцюшко, що „зі своїм багатством відірваних відомостей і натурою артиста був субтельніший, але настільки менше кріпкий, а також морально менше здоровий. Вашингтон мав сильну підпору в релігії, родині, здоров'ї і практичній суспільності, Косцюшко був тинналів гамлетівський, правда, адляний до чину, але повний внутрішнього неспокою, суперечностей, непослідовностей, без реального погляду на світ“ (стор. 28).

Розбираючи життя й діяльність Косцюшка після його повороту до краю аж до війни 1792 р., Скалковський критикує його господарку в родових Сехновічах, особливо безнастанне роблення довгий Гарну прикмету його характеру бачить тільки в тому, що він дав своїм селянам декількі полекші. Розгортаючись в голові Косцюшка видно добре а його кореспонденції, а його думки про спосіб оборони краю на зразок американської мільції є „більше чудернацькі, як графський титул“, такий дивний у цього ніби демократа. Автор критикує антимілітаризм Косцюшка і його страх перед сильною центральною владою, що не перешкодило йому сягнути до необмеженої влади в часі повстання. О після проф. Скалковський доводить, що Косцюшко був провінціалним сепаратистом, бо м. ин. робив усілякі заходи, щоб його перенести з Куяв у рідні литовсько-білоруські сторони.

В останніх розділах своєї праці проф. Скалковський розвиває свою легенду про Косцюшка як героя. Він доводить, що Косцюшко не поклав найменших заслуг під Дубенкою; побіду під Дубенкою (1792) створила кн. Ізабела Чарторийська, а чому співділав своїм не правдивим описом сам Косцюшко. І тут треба шукати початку легенди про перемогу Косцюшка, який з розумом пофальшував цифри страт, щоб викликати вражіння виграної битви.

Роль Косцюшка в історії повстання (1794) уважає автор трагічною, бо він пересунув його вибух, що відбулося на тім повстанні катастрофально. В бою виявив він незнання стратегії. Американці потягали його до відповідальности за неповодження, а Поляки, не зважаючи на прокляття народу і простого жовніра, будуть скидати йому на інших; вони будуть за нього радше молитися.

При кінці обговорює автор відношення Косцюшка до Наполсона і боронить останнього, закидаючи першому питомий йому брак реалізму й умови та фізичні недостачі. В останнім (XIV.) уступі професор Скалковський подає історію самої легенди про Косцюшка.

Отже головні думки невеличкої, але багатой змістом праці проф. Скалковського. Написав її польський патріот і учений, який узброївшись в силу незбитих аргументів і фактів, кинув мужний авоз шіліплесді польських патріотичних істориків, що творили легенду про Косцюшка цілими десятиками літ. Для історичної польської науки й цілої польської суспільности це неабияка пощочина. Тому нікого не подивує, що проти автора змобілізовано всіх т. зв. офіціальних істориків, а міністерство освіти і шкільні куратори ужалали за вказане звернутися до учителяства з закликом не давати школьникам книжки до рук молоді. — І мучу-

Фінляндія повідомила СРСР, що не хоче тепер вести переговори щодо підписання гарантійного акту, який відкладає на пізніше, коли теперішній стан балтійських земель дещо зміниться.

На 1-го травня заборонив французький уряд усілякі демонстрації в Парижі.

У Пекіні союзні війська засудили на смерть чимало провідників націоналістів, між іншими ген. Ван-га, який був губернатором міста після відступу Лю-Чунг-Ліна.

Безробіття в Англії зменшилось до найменшої цифри від 1920 року.

Проблеми Союзу Націй.

Від „сім'ї націй“ до „Союзу Націй“. — З вершин слів на назви діл. — Союз Націй союзом переможців. — Держави і народи. — Склад Союзу Націй. — Звуження і обмеження компетенції Союзу Націй. — „Дух Льюкарна“. — Версальська і європейська локалізація Союзу Націй. — Світова універсальність дій. — Єдиність українського народу запорукою його ємності.

Початок від назви, яка в обох автентичних текстах Версальського договору, французьким і англійським звучить: „La Société des Nations“ — „The League of Nations“. „Нація“ в західно-європейським і американським розумінні є поняття ідентичне з „державою“. „Держава“ є поняттям юридичним, „нація“ — політичне й означає нарід, організований в державу. В дійсності „Союз Націй“ є союзом держав. Коли його творили назвали його „Союзом Націй“, то це тому, що „нація“ є ширше і глибше поняття, ніж „держава“, і вживається в західно-європейських мовах на означення поняття „держави“ скрізь, де йде про більше, ніж про формально-юридичне означення. І звучить воно в тих мовах гарніше, повніше. Пригадати, що спільність держав, втворену тим, що вони творять і признають норми міжнародного права, Французи назвали: „la famille des nations“ — „сім'я націй“ (на означення цієї спільності я вживаю термін „міжнародна громада держав“). В українській мові слово „нація“ вкорінюється щораз більше на означення народу, який живе своїм питомим життям і знаходиться на новочаснім ступні розвитку, себ-то народу, який, коли не є організований в державу, то свідомо змагає до цього. Тому „La Société des Nations“ я перекладаю: „Союз Націй“.

Переходячи до організації і цілей Союзу Націй, треба сказати, що на тілі тих обставин, серед яких його заложено, сама назва „La Société des Nations“ звучала гордо, як ціла програма міжнародного життя. „Союз Націй“ мав заступити передвоєнну „сім'ю націй“. Тільки ті нації (держави) є справжні нації, учасники міжнародного життя та міжнародного права, які належать до Союзу Націй. Закладали Союз Націй переможці в світовій війні та запрошували до свого товариства

ті держави, які в світовій війні остали нейтральні. Переможці були виключені від участі і могли собі тільки заслужити на допущення. Словом тільки ті гідні зватися „націями“, які творять Союз Націй. Інші — це парії в міжнародному житті.

Так подуманий і заложений Союз Націй мав стати інструментом міжнародної політики переможців після світової війни — під проводом п'яти великих держав: Злучених Держав Північної Америки, Бразилії, Франції, Італії й Японії, які й назвали себе „les principales puissances alliées et associées“, щоб уже самою назвою зазначити свою провідну роль серед держав переможців. Під цей провід запрошували нейтральні держави, — коли вони хотіли бути „націями“ на рівні з переможцями.

Очевидно, ця міжнародна політика проголошувала за свої основи право і справедливість і за свою шіль мир, збудований на тих основах. Переможці не тільки голосить, але в почутті розкоші перемоги й вірять, що він творить право і справедливість.

Правда, чим далі, тим менше говориться про право і справедливість, а більше про незайманість обов'язуючих договорів. Що біль-

ше, навіть чути нарікання, що переможці не мають тих користей, які їм належать на основі перемог. — що пригадує давній воєнний принцип: „переможцям — до біч“. Знак, що святоточні декорації — і може святоточе почуття розкоші — перемог уступають дійсності будня.

В критиці Союзу Націй часто зустрічається закид, що він є союзом держав, а не союзом народів. Під ним закидом розуміється дві різні думки: одна — що Союз Націй складається з представників народів; друга — що він об'єднує тільки народи, які мають держави.

Перша думка торкається внутрішньої організації Союзу Націй. Тут можливі різні концепції, які зводяться до того, що органи, через які Союз Націй сповняє свої функції, повинні складатися не тільки з делегатів урядів, але також з представників населення, нпр. з делегатів парламентів. На це завважу, що з одного боку вже уряд складається з делегатів парламенту, який знов виходить з загального голосування населення; з другого ж при теперішній кризі парламентаризму згадана реформа органів Союзу Націй тільки збільшила би ті труднощі, які вже тепер паралізують Союз Націй. Коли тепер важко досягнути згоди між делегатами окремих держав, то тоді все розбивалося би далеко швидше, бо об недостачу згоди між делегатами кожної держави.

Щодо другої думки, — очевидно, що доти не може бути дій-

сного Союзу Націй, доки народи будуть поділені на пануючі і поневолені. Однак на це нема іншого способу, — тільки кожний нарід мусить досягнути власну державу.

В науці про національні меншості я заступаю думку, що міжнародна охорона національних меншостей є ілюзорична, доки їм не буде признана підметовість міжнародного права — в тих розмірах, які потрібні, щоб вони самі могли обороняти своє право, в міжнародних правних установах. Але щоб національні меншості (уживаю цього терміну в розумінні обов'язуючих міжнародних договорів) стали членами Союзу Націй, для цього в теперішньому стані я не бачу ніякої правної можливості, — не говорячи вже про дійсність. Очевидно, теоретично можна подумати стан, де національні меншості творили би публично-правні одиниці, яких управління сягали би й на міжнародне поле, але це означало би такий ступінь їх незалежності, що вже простіше перевести реалію теперішніх державних границь.

Зрештою охорона національних меншостей не є для Союзу Націй актуальною проблемою. Зроджена в святоточнім почутті розкоші перемоги — на половну яко вимога права і справедливості, на половну яко святоточна декорація — вона в будні міжнародного життя стає щораз більше невідгідна її творцям, які її все більше й більше відсувають у тінь.

Висловом вище зазначених тенденцій п'яти великих держав-переможців при заснуванні Союзу Націй була між ин. постанова про склад Ради Союзу Націй. На основі арт. 4 пакту Союзу Націй в Раді мали засідати постійно представники п'яти великих держав, вибрані Зібранням Союзу Націй.

Отже 5 представників п'ятих великих держав і 4 представники всіх інших. Через відсутність Злучених Держав Північної Америки остало тільки 4 представників великих держав, а число виборних членів Ради Союзу Націй підвищено на 6. Такий стан панує далі.

P. o. 1871. **М. О. АТАЯС, Ринок 45.** P. o. 1871.

поручає на свята Спирт монопол., горілки, лікери по фабр цінах.

Cognac Martel V. O.	30 зол.	Palagay угорське	6— зол.
„ V. S. O. P.	35 зол.	Radachovyi	
„ Hennessy N. O.	29 зол.	Riesling	
„ Stock	19 зол.	Токій шаморедлер	3-20 зол.
Haut Sauterne Cloutman	7-50 зол.	Chateau Pat	5— зол.
		Червоний стовп	

Всі монети рибчі, як також огорожі в величчя виборі поручаємо.

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

ВЕЛИКДЕНЬ.

(Зі споминок про хлопці літа.)

В нашій „сальоні“ стоїть великий, білим обрусом накривий стіл. Чого там нема! І пісню і пісню і солов'яка і м'ясо, одно від другого краще, одно від другого смачніше, особливо після сорокденного посту.

Не їв я страв за царськими столами, та гадаю, що й там вони не смачніші, — куди! Діточа віра і любов усього, що своє, найцінніші, приправи. Не марнуймо їх, бо того добра за жадні скарби в світі не купити!

Батько посвятив стіл, поділилися ми свяченим яйцем, снідаємо. Вчора аж млоїло тебе на вид тих тортів і пляшків, а нині „либи очі, та губа не хоче“, — за багато доброго нараз. Поміркованим будь!

Весняне сонце сміється, перша зелень заглядає у вікна, з дзвінницею гомонять великодні дзвони.

Ніколи вони не дзвонять так гарно, і так радісно, як нині, ніколи звуки їх не плывуть так вільно, не розливаються так широко, не проймають тебе так всеціло. Деж ти, ах деж ти, наш воскресний дзвон?

Біжимо на гаїлки.

Напижають нам кишені свяченим, щоб ми не зголоділи, бо нині обіду нема. А ми те свячене роздамо товаришам наших забав, котрі зроду таких ласощів не видали. На стежках ще болото лежить, але ми нові черевички повбравали і капелюхи нові, бо Великдень. це свято обнови.

Чимже ти обновишся нині, моя рідна країно?

Перед церковним парканом на толоці муштра.

Вояки, що на свята „урльоп“ дістали, зібрали хлопців, дали їм ломачі до рук і вчать „екзецирки“. Довели до того, що чета стоїть, як мур, — ломачі при ногах, очі вперед, — пан капіраль промову говорить: „Субординція, то є така субординція. Хочби тобі тут рідна мамуня прийшла, хочби тебе рідний тато кликав, ти стій і не ворухнись!“ Жнки дивляться, слухають і плачуть...

Хлопці, для кого ви вчилися того? і пощо?

По другім боці паркану моздірі, як канони стоять: дулами звернені на поле.

Набивають їх порохом, вбивають ясеневі кілки.

Розступись!

Коваль Микола від ватри з „льонтом“ біжить. Довгий дручок, на кінці шпиль, — сам викував учора. Цей шпиль розпалений до грани, червоний.

Прискочив, приложив, — бе-бех, бе-бех, бе-бех!

Заглушило на хвилину дзвони, дівчата гаїлки співати перестали, потріпаний гомін відбивається від дубових, графських лісів.

„В жаднім селі так голосно не стріляють, як у нас“, — хвалиться хтось...

Ой будуть вам тут стріляти коліс, ой будуть!

На цвинтарі, як на відпусті.

Парубки дзвінницею зробили: на долині трюх, двох їм на раменах стоять, а на верху один, як шпиль. Тому найгірше; хоч його за ноги тримають, хитається. „Трижайся вітру!“ — радить котрась із дівчат. Та ще вона не вимовила того, як дзвінниця рушилася з місця, захиталася і бе-бех поміж дівчат. Крик, вереск, писк... Гаїлку перервали.

Але гаїлка нині найважливіша забава. Дівчата знов беруться за руки і хоровід снується кругом церкви.

Через полові лози
Скакали бігцем кози,
То в гору, то в долину,
То в розж, то в калину.

„Ой віл, Бігме — віл!“

Хлопці знова дзвінницею вискочили волюм. Найсильніший тримав, його руки вціпились менший, того ще менший, цільний шнурок; завернув, хлопці розбіглися і просто на дівчат. Знов крик і вереск і писк. Знову гаїлку перервали. „Ми вашої забави не мішасмо, не мішайте ви й нам!“ — каже старша дівчина і кличе товаришок до нової гаїлки.

Пішли тіл пани з куту,
Що носили на нас пруту,
Пішли тіл пани спати,
Що казали нас кувати, —

ніраз пісня мовкне і хоровід стає. Чи забули слова „чи не хочуть неправди співати“?

„Єгомось з імоствою ідуть!“ — Хлопці розступаються і батько й мати сідають між господарями й господарями під липами на лавці.

Зайчику, зайчику,
Ти сивенький соколке,
Ти миленький голубе.

Ані куди зайчику, перескочти,
Ані куди зайчику, перейди.

Обступили дівчата мою сестру і не пускають зі свого кружка. Прибує то в один бік, то в другий — годі. Аж попід боки взялася і відповідає:

Скоком боком перевернуся,
Гребінчиком розчешусь,
Та возмусь за підлядонки,
Попукаю си челядонки. —

„Ти!“ і зловила котрусь із дівчат. „Зайчик“ скінчений, приходить „Воротар“ і „Зельман“.

Спомини про ясні й темні хвилини в минулому народі переминаються у хоровід і в пісню. Хоробре змагання і кволе безсилля, рух і безалада, честь і її затрата гомонять із пісні.

Винажаються давні, поганські часи, веснянки в святому гаю, радісна зустріч хороброго князя і — радість, що Зельман приїхав, церкву на свята відчинить...

Ніби образ колишнього, завіщаний вище хмар, спускається нараз перед твої очі.

Вдивляєшся у нього і розумієш, що всьо йде, та ніщо не минає, бо що минуло в житті, те воскресє у пісні, перетоплюється в народній душі на мрію і тугу, переминається з цвіту в зерно, в котрім заворожене життя...

З книги нашого життя хочуть вирвати тую сторінку, на котрій намальоване колишнє село, старенька церква, соломкою крите повіство, з його радощами і смутком з долею і недолею.

Перепишу собі тую сторінку на спомин.

Чим далі від моменту перемоги — єдність переможців слабша під впливом потреб дійсного життя. Злучені Держави Північної Америки не ратифікували Версайського договору власне тому, бо не хотіли піддатися зобов'язанням, які на них вкладали би приналежність до Союзу Націй. Японія, зрозуміло, звернула свою увагу на укріплення свого великодержавного становища в Азії, зберігаючи неутраляльність в європейських спорах. Італія в фашистський період шораз менше числиться з Союзом Націй, побачивши, що не може там грати першої ролі.

Так з п'яти великих держав переможців формально остали в Союзі Націй тільки чотири, але фактично тільки дві: Англія і Франція — то сварилися, то мирялися; вони стараються спільно вдержати керму Союзу Націй, спираючися на Бельгію, Польщу і держави малої антанты.

При цьому політичне значіння Союзу Націй обмежується шораз більше на європейські справи. Не тільки Злучені Держави Північної Америки усянулися, а й Японія зберігає неутраляльність, — як це зазначено вгорі. Так само британські домінії, які є самостійними членами Союзу Націй, — не хотять брати на себе обов'язків, які випливали би для них з огляду на європейські справи, — що зазначили вони своєю відсутністю в льокарнських договорах.

Слабне також сила переможців, які в момент перемоги повірили, що вони все зможуть правити цілим світом. Хоч досі офіційно панує догма про незайманість Версайського й інших договорів, а скільки вже тут проломано! Так нпр. головні союзні держави мали означити східні границі Польщі і — як свідчить лінія Керзона — хотіли первісно означити їх зовсім инакше, ніж означили їх сама Польща. Або призначення Мемеля до Литви.

Або такий яркий приклад, як рапальський договір між Німеччиною й Радянським Союзом, чи договір між Радянським Союзом і Австрією. На основі Версайського й Сен-Жерменського договорів Німеччина й Австрія були примушені уневажнити Берестейські договори і не творити на їх місці нічого иншого, тільки ждати на рішення головних союзних держав про долю території бушної передвоєнної Росії, а тоді признати ті рішення. Творці Версайського договору уявляли собі, що це в о н и будуть рішати про долю всіх територій, які не належали до їх союзників. Та досі вони не мали на це змоги, — хіба тільки приймають до відомості стан, який творять інші сили. Можна уявити собі, доки Німеччина й Австрія могли би ждати, колиб були держалися згаданих постанов Версайського і Сен-Жерменського договорів. З цього погляду рапальський договір між Німеччиною й Радянським Союзом і так само договір між Радянським Союзом і Австрією були просто перекресленням відповідних постанов Версайського і Сен-Жерменського договорів.

Переможені держави — крім Німеччини — вже давно стали членами Союзу Націй. За те з Німеччиною чинна справа. Недопущення її до Союзу Націй — було подумане як виключення її з „сімі націй“. Однак показалося, що вдержати її в тім положенні, на яке засудили її в Версаї, не можна. Політика Поанкаре пошкодила може не стільки Німеччині, скільки самій Франції. З другого боку перед керівниками Союзу Націй стала можливість, що Німеччина з другим, не тільки виключенням, але і непризнанням, з Радянським Союзом, може утворити союз, який стане небезпечний для цілої міжнародної системи, утвореної на Міровій Конференції.

Цьому мала запобігти політика, яка одержала марку „Льокарно“.

Я в н а тенденція цієї політики бу-

ла перевести дефінітивне примирення між колишніми непримиренними, прийняти Німеччину до „сімі націй“, ссб-то до Союзу Націй і поставити її на почеснім місці великої держави, признаючи їй постійне місце в Раді Союзу Націй. Та показалося, що примирення з боку колишніх непримиренів Німеччини не було зовсім шире, бо для противаги Німеччині рішено поставити так само на почеснім місці великої держави Польщу. Становище Франції і з окрема кампанія французької преси за признання Польщі постійного місця в Раді Союзу Націй не оставляють сумніву, що це місце мала Польща обійняти вже в Льокарні.

Не маючи огляду за куліси, годі означити ролі окремих держав на останньому Зібранні Союзу Націй. Але треба ствердити одно: що справа вступлення Німеччини до Союзу Націй захитала дотеперішню рівновагу і поставила Союз Націй перед проблемою перебудови Ради, — перед проблемою, для вирішення якої керівники Союзу Націй ще не знайшли рецепти.

Що політика Льокарна мала таку ж та й ну тенденцію, відвернути Німеччину від Радянського Союзу і поставити його в ізоляцію, — це творці цієї політики, відповідаючи на виводи Чічеріна — енергійно заперечували. Однак тепер, з приводу переговорів між Німеччиною й Радянським Союзом про реформу рапальського договору, це вийшло на верх з особливою яркістю.

Показалося при цьому також, що — не вважаючи на „дух Льокарна“ — і велика і навіть мала антанты поводяться з Німеччиною більше „по Версайському“.

Бо Англія або Франція, чи визнаючи Радянський Союз, чи взагалі заключаючи які-небудь договори, питається дозволу Німеччини? А тут навіть мала антанты й Польща виступають супроти Німеччини з своєю контролею і кличуть на поміч своїх ве яких опікунів.

Після вступлення Німеччини до Союзу Націй черговою проблемою буде відношення Союзу Націй до Радянського Союзу. Чи ізоляція Радянського Союзу, — чи наближення між ним і Союзом Націй?

Поки-що ця проблема вже й тепер насувається при кождім важливім міжнароднім питанні. Факт, що Союз Націй скликає підготовчу конференцію про зменшення зброї без участі Радянського Союзу, свідчить, що в цей момент переважає тенденція ізоляції. Як відомо, Радянський Союз готов був узяти участь в згаданій конференції, коли-б вона була не на швейцарській території. Не входячи в суть спору між Швейцарією й Радянським Союзом, Союз Націй — навіть на думку деяких французьких кругів (нпр. радикальної „La Volonté“) — міг перенести конференцію нпр. на французький беріг Женевського озера, щоб уможливити участь Радянського Союзу. А справа роззброєння без участі Радянського Союзу безвиглядна. Коли — як проголосив у Варшаві Поль-Бонкур — „польський жовнір на польсько-російській границі (як важко навчити навіть провідних європейських політиків, що вже нема передвоєнної Росії! — М. Л.) персоніфікує оборонця цілої європейської цивілізації“, — то чи може „Європа“ Поль-Бонкура думати поважно про роззброєння?

Щоби прикрити домагання роззброєння Німеччини і д е с ю, сказано у вступі до V. часті Версайського договору (постанови військові, мореплавні і повітроплавні), що це робиться „з метою уможливити загальне обмеження зброї усіх націй“. Гарні слова. Але на дійсність ждемо вже семий рік і ще будемо ждати.

Союз Націй був подуманий універсально, як міжна одна організація цілого світа. Однак міжнарод-

не життя що-раз ясніше виявляє тенденцію організації світа перше всього по континентам. Інші континенти не хотять брати на себе європейських клопотів, хіба тягнути з них користі.

В таких відносинах проблема Союзу Націй являється перше всього проблемою організації Європи. Тільки зорганізована Європа може впорядкувати свої відносини до інших континентів. Те, що деякі європейські держави сягають чи територією, чи організацією, чи інтересами (Радянський Союз, британські домінії, колонії європейських держав) поза межі Європи, може стати так само добре мостом між Європою й іншими континентами, як джерелом ворожнечі між континентами.

Організація Європи — справа незвичайно трудна. Ріжниця національних культур, з яких кожна має за собою тисячліття й більше історії, приязні і ворожнечі, які виповняють ту історію, — все те спричиняє, що „Злучені Держави Європи“ — в якій-не-будь формі — це покищо навіть не програма, а тільки бажання, в яке одні вкладають свої імперіалістичні мрії, а другі зустрічають його з недовірою, коли не з ворожнечею.

Трудність проблем, перед якими стоїть Союз Націй і міжнародня політика взагалі, не залежить від дипломатичної здібності чи бездарності, від доброї чи злої волі

держав і осіб, які знаходяться в даний момент при владі, та груп, від яких вони виступають.

Учасниками політичного життя стали широкі маси, яких ділять і об'єктивна розбіжність інтересів і суб'єктивна розбіжність політичної думки.

З окрема на міжнароднім полі виступають справді народи. Їх інтереси і їх почування є причиною міжнародніх конфліктів. Те саме ще яркіше ілюструється у відносинах народів одної держави. Не уряд чи якась одна класа пануючої нації панує над нацією поневоленою, тільки тут іде боротьба народу з народом.

Як внутрішнє життя окремих націй так і міжнароднє життя терпить на недостатку об'єднюючої ідеї.

Який вихід? — запитає читач. Та — як би я навіть подавав вихід — чи хто послухає? Не твоє голоси як мій — являються безсильні.

Одна тільки для нас рада: дбати про те, щоби в цілому міжнародньому вирі український народ ставав шораз більше нацією, щоб, не вважаючи на теперішній поділ, почував себе єдиним цілим і як єдине ціле виступив у свій час, здобуваючи собі місце з іншими місце в „сімі націй“.

Прага, 26. IV. 1926.

Проф. д-р М. Лозинський.

Напад і оборона.

З приводу нападів на харківський уряд в часі II. сесії ЦВК. СРСР. за його національну політику.

Перед кількома днями закінчилася в Москві II. сесія Центрального Виконавчого Комітету СРСР. На ній складав голоза харківського уряду Чубар подрібний звіт з діяльності свого уряду. Чубар складав свій звіт у мінорному тоні. Перш за все старався він розбити пануючий в інших республіках, а передовсім у Російській Федеративній Республіці, оснований на байці погляд про те, що на Україні „всі ходять по салу, ідуть сало і вкриваються салом“. Чубар ствердив на основі аналізу господарських відносин ні більше ні менше а „провал теперішнього культурно-господарського розвитку України“, не вважаючи на те, що в деяких ділянках промислу Україна продукує навіть тепер найбільше в цілому Союзі.

Торкаючися національної політики свого уряду, Чубар висказав таку фразу:

„Я заявляю з усією відповідальністю, що в нас російська мова таке загально поширена як українська, але треба добитися того, що коли до установи заходить селянин, що знає тільки рідну мову, щоб йому відповідали тією мовою, яку він розуміє. Я позиваю категорично спростувати наклепи про примусову українізацію населення... А в галузі українізації взагалі зроблено дуже мало; школи не українізовані, ми ще не готовимо таких лікарів і агрономів, що знають українську мову. Для проведення українізації в ВУЗ-ах розроблено 5-тирічний план, що повільно буде проводитися в життя“.

Це сказав Чубар на ранішньому засіданні 16. IV., а вже на вечірньому засіданні того ж дня виступив Ларін з величезною промовою, в якій обвинувачував харківський уряд в політиці національного гнету у відношенні до Москалів на Україні.

Ларін виступив підготований, з цілою низкою „документів“, хронікарських вирівків з газет (роз. російських), цитатів з декретів харківського уряду та з урядових публікацій Народнього Комісаріату Внутрішніх справ України. Зіставивши майстерно весь цей матеріал, Ларін викликав на сесії у всіх Москалів ілюзію, що на Україні панує неправду нечуваний національний гнет у відношенні до російського населення.

Та його виступ був спочатку солідний, підхлібний і хитрий. Він на вступі хвалив Україну за її велику ініціативу в загально-союзному бу-

дівництві, за її незвичайно толерантну політику у відношенні до Поляків, Жидів, Німців і інших національних меншостей на Україні крім Москалів. Все те було промаки та майстерно аложене, щоб тим яскравіше і в цілій повноті показати нетерпимість у відношенні до всього російського.

„Я виступаю нині — казав він потім — не в обороні російської культури, бо вона занадто могутня і міцна і вже не загине від того, що в Житоїрі згорить писані виписки російською мовою. Я виступаю нині в обороні української культури, здорової українізації, як обороні нормальних відносин у нашій країні, бо вони будуть неможливі, як що не буде терпіння шовіністичні виборки і взаємне охоти рідного їх викорінення“.

Найбільше боліло Ларіна те, що при означуванні національного складу Донеччини харківський уряд вкинув поза скобки тамошнього населення пів мільона російських робітників, вважаючи їх національним елементом, що не може рішати про національний склад тієї території. Тут цитував він видану Народнім Комісаріатом Внутрішніх Справ України і написану Москалем Черкашакевичем брошуру „Національний состав советской Украины“ (Харків, 1925), про яку ми писали і в сторінках „Діла“.

Такий наступ Ларіна, до речі кажучи, не перший, але зате тим разом незвичайно ефектовний мусіло зробити враження на переважно російську аудиторію. Делігати України не могли не дати відповіді на цей напад. Відповідали на нього Гринько, Петровський, Скрипник, Затонський і Чубар. Треба підкреслити, що всі вони відповіли дружно. Всі ті відповіді промови варті зачитувати в цілому, та це неможливо. Всеж таки постарайся подати бодай есенціональні моменти з них, бо вони високо характеристичні та багаті фактами, а навіть прецікавими репліками про теперішнє і недавнє минуле.

Скрипник почав свою відповідь з характеристики самого Ларіна. „Специфічні властивості тов. Ларіна — казав Скрипник — є те, що він завжди любить виступати з певної міри скандально і сентиментально, а тим він безперечно притягує до себе увагу читачів... Перше, чого він почав, це були слова:

Згідно з нашим устроєм, ми заснували багато національних республік — союзних і автономічних. Вітаю Вас тов. Ларін. Якраз це ми заснували багато республік. Я пригадую, що СРСР засновано з нашої ініціативи, з ініціативи УСРР. І серед міліонів осіб, що внесли цю пропозицію підпису тов. Ларін не було. Я знаю навіть більше: перед тим, як було поставлено питання про утворення союзу, була інша тенденція, з якою нам Українцям доводилося боротись, — це певна лінія на інкорпорацію тих радянських республік, що утворилися самостійно, до складу РСФСР. І серед представників того погляду я знав тов. Ларін. Ларін виступав і минулого року з промовою промовою проти українського уряду, що ніби не йде шляхом розвитку національних меншостей — поляків, жидів і т. д. Він наводив тоді окремі фрази, вирвані з листів, одержаних ним від своїх власних кореспондентів. Звичайно всі ці власні кореспонденти тов. Ларін брешуть так, як і багато інших кореспондентів...

...Тяжка справа, дуже тяжка справа в тій країні, де до 1905 р. була заборонена всяка культура, всяка література українською мовою, крім віршів і драм — тяжко в такій країні, що не мала перед тим державного існування, підняти поневолений до цього часу український народ і разом з тим знайти шляхи і засоби до задоволення культурних і національних потреб і вимог...

Ми приймаємо таких урядовців, що нам потрібно, тобто тих, що знають мову селянської більшості України. І коли тов. Ларін говорить, що він не обороняє урядовців, а наводить факти, коли урядовці з окрених відділів скаржаться, що вони мусять подавати заяви та записки українською мовою, то кождою тоді обороняє тов. Ларін, лідарем цих інтересів він виступає тут. Я заявляю, що він виступає лідарем нашого дрібно-буржуазного, чиновницького оточення, а це оточення ми добре знаємо... Але, коли говорять про роботу українського уряду в національному питанні, коли виступає тов. Ларін з адміністративним йому конглерством та сквілібристиком, виходяє фрази та факти і потім перекучує їх, то це не є допомога тій роботі в галузі розв'язання національного питання, що ми творимо. Я хотів би побачити, з якою енергією виступає тов. Ларін, коли робитиметься доклад уряду Російської РСР про його роботу. Чи знає тов. Ларін про знамениту постанову ВЦВК-у, що її він по тім саме через тиждень скасував про те, що всі заяви до ВЦВК-у повинні подаватись тільки руською мовою. Чи буде він говорити про те? Чи скаже тов. Ларін і про ту роботу в галузі обслуговування семи мільонів Українців, що проводилась РСФРР?

Далі промови Скрипника, опертої на фактичному матеріалі, не цитуємо. Натомість наведемо уривки з промови голови Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету Рад Петровського. Ті уривки ілюструють те саме, про що говорив Скрипник. Та вони вдаряють сідою вискачу і — що найважливіше — освітлюють справи, дотепер нам невідомі. Петровський каже, що він не думав забирати слова, але до цього зневолення його несприятливий виступ Ларін. Його виступ увінчався оплесками.

...А це зовсім погано — каже Петровський — бо хоч яка солодка була мова тов. Ларін, але в національному питанні вона може викликати такий самий біль у голові, який буває після хлороформу. Виступ то. Ларін примусив виступити представників Білорусі, Дагестану, Грузії, Азербайджана, що підтримали правильність нашої політики на Україні. Дозвольте перейти до фактів. Насамперед тов. Ларін користувався матеріалами, надрукованими російською мовою, виданими Комісаріатом внутрішніх справ на Україні, що в перевазі складається з російських товаришів комуністів. Тільки за останніх чотири до п'яти місяців в туди дано одного Українця. Більше того, всі ті видання, що ними користувався тов. Ларін, написав російський товариш Черлончакевич, що вийшов зі школи російського радянського будівництва. Чи справді український уряд проводить лінійно гноблення російського населення на Україні? — Дозвольте привагити вам до дуже великого гріху українського уряду у відношенні до українського населення в тому, що директивно в галузі національної політики проводяться в життя не досить рішучі і швидко. Я кажу на те, що згідно української комуністичної партії відбувався майже виключно російською мовою. Ця вища партійна установка визначає всю культурну і господарську політику країни. Не забувайте, що на дев'ятому році існування радянської влади, пора вже тій країні, де царське самодержавство все придушало, висунути культурні національні сили, що українською мовою провадили боротьбу за комуністичну культуру. Засідання Центр. Комітету Української Компартії більшовиків відбуваються російською мовою. — Деж тут утиски над руською мовою? В президії ВУЦК-у та в Раднаркомі ніяк не можемо налагодити справу так, щоб засідання велись українською мовою. Починаємо по українськи, а кінчаємо по російськи (на самі сміх!). У вас викликає це сміх, а для партійної та радянської політики, що мусить викликати повсюдову націю до відраження, до активної діяльності в усіх установах, це є велика хибка. Шкож до наших наркоматів, то там робота ведеться теж по російськи. Я ставлю перед Вами, руські селяне та робітники, запитання, деж ті утиски, що про них так кричали і що на них скаржилися тов. Ларін? Можна сказати, що на ділі все це відбувається навпаки. Візьмемо наші міські ради. Засідання їх також ведуться здебільшого по російськи. Нині Вовковомі — я не кажу всі — але переважно говорять російською мовою. Хто стоїть у нас на чолі Радвлади на всій Україні? Здебільшого російський робітник, але коли він поставлений в українській мові, то він мусить знати лінгвістичну партію, розуміти український народ, визнати його й його мовою проводити радянську культуру.

кре, біле ключе і обтирала ним спечні губи дитини.

— Бо то корови, що ми привезли, лани профітують, знатійшому сметанка, вутлішому спідне. А нам від кислого хабазу ноги пухнуть, озутися не годен.

— Ідть-ко, гляньте на тоті велелі корови, пізнавайте! До німецьких можна зачесатися, такі гладкі, наші-ж, українські! Стегна видко, шкіра пооблізала!

— За те шурі як зайці шугають по дорогах.

— Цить-те! — згомоніло й ушхло. — Та цить-же-ж бо!

Поприлипали до себе цупко, каменіють. Яксь копки поскриплюють мов на морозі. Зі сходів вириває жінка в темному.

Облетіла зором сутінь, поніякова віла та ймилася тихенько сходити вниз. А щоби тамтим не було лячно, клала палець на устах, ще й моргнула весело до жінок, найжених як звірки...

— Панна Мери пробувала перед зеркалом поранню сукию з сьере де шпне, краски блідого золота з заморськими квітками, витріщатися от як павлині пера у сонці. Від коли приїхала до Гмінду, підлітала ніби на крилах від почуття такої пристрасної радості, як коли-би по-стіжно їхала на вакації.

Так — так, так — так... потокував годинник у маговеї шафі. Бренів срібно, як флет.

Пряла мрію про вечірню зустріч з медиком, і залюбки мірила зпід сонних вій кімнату, де мов верх розхристаної насолоди мимо білого дня горіло світло.

ру... Говорити про українізацію на селі нам не приходить. Там вона розгортається сама собою щіком природно. Ну, а місто — місто ще далеко не пристосоване. Коли ми були переконані промовою тов. Ларін, то звичайно, миб мусили знов відставати і у нас не вистарчало волі зробити міста українськими. І коли ми не зробимо міст українськими, то це значить, що міщанське місто ми відірвемо від селянської маси. Ось чому, ми й надалі працюватимемо над тим, щоб українізація проходила по всій лінії від центрального уряду до найменшої установи і разом з тим провадитимемо українізацію міста. Що означає той випадок, що про нього говорив тов. Ларін, випадок з робітником Донбасу, що змушений був відїхати назад в тульську губернію двох своїх дітей, що не знайшли пристановища в школі. Нам потрібно, щоби російський робітник і вся його родина розуміли українську мову і щоби при допомозі тієї мови могли впливати на селянство. Тов. Ларін взяв дуже невдалий приклад з Донбасу, де не так давно не було майже ні одної української школи і тільки нині нараховується там біля 18 відс. українських шкіл при мільйоні населення. Відрахуйте звідси 500 — 600 тисяч Москалів і переважна більшість лишиться за українським населенням. Погляньте, скільки на Україні припадає грамотних людей на одну тисячу рівняючи до інших національностей. Українці мають на одну тисячу населення двісті вісімдесяті трьох грамотних, Москалі мають 451, Жиди 651. Українська держава — а Українці стоять на найвищому ступені грамотності. Треба відновити історичну справедливість і допомогти нам, щоби ми дійшли до одного рівня з Москалями. Чому у Вас руських 451 грамотних на тисячу, а в нас 283. Давайте порівняємось. Надавання тут тов. Блінов каже: „Багата країна, а прохав грошей“. Так, ми багата країна, але ми все віддаємо до союзові скарбниці, приходимо до Вас по товариському і кажемо: Погляньте яке, в нас становище, допомогте нам рівнятися з Вами в ділянці освіти, так само, тов. Блінов і в ділянці охорони здоров'я“.

Думаю, що наведених цитатів у

повні вистарчить. В дальших репліках кинув Затонський дуже багато світла на недавню політику російських комуністів у роді помершої Євгенії Бош на Україні, що покривалася знов з давню царською реакційною політикою. Характеристичним був наведений Затонським факт з комуністом „малоросом“ Баженком, який сам не навчившись до смерті поправної російської мови, заборонював навіть українські театральні вистави, „хахлацькою“ мовою. Баженко був того погляду, що комуністичною мовою може бути російська, а тому українську треба було нищити і він її нищив.

Усі ці промови і репліки тільки те й доказують, що на Україні по нинішній день мають Москалі на кожному полі перевагу. Україну замикав російська книжка, російська агітаційна література і російська преса. Дотеперішня українізація з урядовими паліативними півзасобами її проведення не дала сподіваних наслідків. На Україні піддержує Москва штучно й на далі русифікацію. В тому знаходить вона надійну підпору в російській бюрократії, а ця почуваючи за собою сильну опору в Москві українізацію саботує й інше проти неї жалоби до Ларін і інших комуністичних російських націоналістів. Цей опір російської бюрократії будить зрозуміле й природне невдоволення і невдоволення до неї серед українських свідомих мас і вони колись зареагують на те так, як треба. Російській бюрократії не стане на Україні.

Н. М

Культ Франка.

Смерть не завжди рівнозначна з кінцем існування. Не кожна могила означає загиб і забуття. Великі люди не тільки не перестають жити серед своєї суспільності, закінчивши своє тілесне існування, а навпаки, зі смертю своєю оживають вони наново у вдячній пам'яті земляків, воскресают духово, щоб уже ніколи не умерти. „Не оживеш, аще не умреш“.

Поки чоловік живе, то хочби який великий він був, тяжко, як слід, холоднокровно й спокійно оцінити його діяльність, зважити його заслуги, надто бо ще хвилює круг

нього живе життя з своїми пристрастями, інтересами і суперечностями; хвилює й хвилями своїми закриває не раз перед сучасниками по-стать навіть найбільшу, не даючи їм змоги до належної застанови й оцінки. Та й поки чоловік живе, діяльність його ще не скінчена й цілість її вже через те саме скрита перед нами. Аж смерть, поклавши край земним порухам, приносить заравом і правдиву оцінку. Над берегом розкритої могили відчуваємо ми всю болючість втрати і, наче раптом прозрівши, бачимо у всій величчї той скорб неопілений, що

КАТЯ ГРИНЕВИЧЕВА.

Над ставом Сільое.*)

— Панотчику, рідненький...
— Тікайте в той дух, не торочіть лустого! (Священник зирився на боки ніби злодій...).

Шубовснуло їх з десятку у церкві, а там на сухі, затишні хори. Радесенько простелявали на долівці нагріті собою кожухи і з міцною кутали дітей, червоних як сукно. Міркували пошепки, задихано:

— Устолікрі нічого вже не тешуть,
— одні труни.

— Кір бризнув тяжкий.

— Десь там тепер розтікаються до бараках, гонять в окулярах, а ми... слава Богу.

— Добре тотим мудрувати, — дала Палагнючка одиницю, — тільки й виділа.

— Та ви погадайте! Крізь шкалубини вітер голосить, а ті... купати! Діти, що на вітачці, по церквах, по ставнях, от як наші, попищать маленько і здорові, шпиталі-ж хоронять пів сотки на день. За пару меділів сім соток глиною привалили.

— Що докторам? Суший рай, люди! А діти у тім раю плачуть, аж серце уриваєся слухати.

— Хочби капелька молока! — Хочби одніська! — жибоніла упротж якась маленька мама, босоніжка. Із шматка паперу вона добула мо-

*) Це оповідання є витягом з більшої збірки оповідань сьїж авторки п. з. „Не-обом“, яке появляється на Воскресення.

бабиними пальцями, а там, з тріском червоних іскор пропала у печі отвертії настяж.

— Так? Коси в світ, а дитину в гріб? — Так?

— Weg, matka, weg! — харчала з ножицями у руках посатаніла сестра.

Якийсь тонкий голосок заплакав навзрід, високо, хтось пошпотнувся на зеленім склі вошаной доріжки, вдарила собою у двері, щез.

Аж тепер з порога салі, ген, до других, безконечно далеких дверей постелився лан дітей, з краю в край розгойданий терпінням.

— А — я! Стогін мовк і знову двигався мов на стромину. — А — я!

— Дайте мені плати-нку, головку зав'язати... кричало під вікном, де кусав вітер.

— Що тебе болить, Парасочко?

— Капку голова і капку груди.

— А що ти їла сьогодні?

— От...

— Бери рушничок, грійся.

А там, у куті з біждеревцем на підвіконнику чісь виліті у ярім вогню, очі злипли від горячки, губа упала, а се губа чорна, гей-би хто крові наліпив.

— Бабо... бабо... згоріла наша хата...

Он ще одно розправило бавні руки, готове миттю у вирій. Сорочину відій мама краями наддерла, щоби лекше душі полетіти.

— Олексуню, дам тобі яблочко? Шепіт з тої бережини:

— Дайте...

Діагінка, трохліток, у короні пухкого волосся, совалася по ліжкові, як яблуня по клітці.

Який же це „державний“ хор? Ліпше назвати його просто „Споеур український“. Ще одна замітка: Хорист витресований на лад, який може подібати в Берліні (тай то ледве), але який зникає з правили іронічний усміх у французького глядача: зовсім непотрібно хористи поводяться на сцені наче маріонетки, які кивають головами за потягненням шнурка. Дивитись на це і смішно, і жалко. При всій дисципліні слід би хорісти виконувати

свої рухи свободніше і — достойніше. А врешті: Чи не можна би трохи відновити програму, особливо збогатити її зразками народних мелодій, не тільки похоронних, а й живих і веселих? Українському слухачеві вони може вже й банальні, але чужому вони певне були би цікаві.

В. Левицький.

Центрист д-р Тадей Хутовський
ординує 3. Має 16, партер від 9—12
1635 13—6. Телефон 38—33. 2—3

Вся писанка на Рідну Школу!

Українська Громадо!

Весна — відродження природи!

З такої пори припадають Великодні Свята. Біжить молодь і старші виходять з домівок, лунає радість, все купається в золотому сонці, любуються подихами Весни.

В природі кожного року вертає Весна, а в народів лише тоді Відродження, коли самі собі добудуть його.

Український Нарід мусить також сам відроджуватися! Український Нарід змагає безупинно до досягнення найвищих культурних дібр, а всі лікні сили спряглися тут знищити його, не дати йому можливості розвитку!

Боре́мося з тим, хто нас нищить — і маємо успіхи! Успіхи будуть щораз більші, коли щораз більше одиниць, коли загаль буде нести жертву для Відродження свого Народу.

Рідна Школа — це підстава Відродження кожного народу. Тільки Рідна Школа відродить і Український Нарід.

Пам'ятай про це, Велика Українська Громадо! В свято Відродження природи не забудь, Народо, про своє Відродження, не забудь про Рідну школу!

Як на Коляду спішив кожний з лептами на Рідну Школу, так нехай на Великодні Свята — в другім році Рідної Школи — зложити кожний дар на Українське Педагогічне Товариство, що удержує Рідну Школу під Польщею, що бореться зі супротивною хвилею за Народне Відродження.

Хто більше жертвує, тому більше дається! Не забудь про це, Велика Українська Громадо — у Великодні Свята! Спіши з лептою на Рідну Школу!

ГОЛОВНА УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ТОВАРИСТВА
Львів, Ринок Ч. 10.

О. Терлецький,
голова.

А. Гаврилко,
секретар.

Проблема бачення на віддаль

Переживаємо часи небувалого розвитку техніки, фізики та хемії. Кожний рік, кожний місяць, а далі кожний день приносить якийсь новий винахід. Річи, що ще вчора належали до обсягу фантазії, стають сьогодні дійсністю, що перевищає всякі сподівання. Кольосальна залізнична сіть оперізує землю багато разів, парові та нові „вітряні“ кораблі системи Флетнера пробивають розбурхані філії океанів, літаки та повітряні кораблі перемагають бистро безмежні простори атмосфери. Віддалення дійшли в практиці прямо до незначних розмірів. Перед трицятьма літами була подорож навкруги землі у 80 днів, а сьогодні навкруги землі у несповня 30 днів є буденним явищем. Але людям і того було мало. З винаходом телеграфу вони знайшли спосіб посилати свою думку у найдавніші закутки землі спершу по дроті, опісля і без дроту. Вслід за телеграфом прийшов винахід телефону, що уможливив розмови на віддалі соток а навіть тисячів кілометрів, а за ним з'явилася відома тепер у цілому світі радіотелефонія, завдяки котрій можемо у Львові слухати концертів, що відбуваються по всіх європейських, а навіть американських містах.

Але людський дух не спочива по цих величезних успіхах. Людям забалося бачити особи, що говорять з ними телефоном, бачити артистів що виступають на концертах та пописуються своїм співом або мистецтвом грою. Гак насунулася проблема бачення на віддаль. Не легко було її розв'язати, але можна сказати сміло, що розв'язка його вже майже певна. Шлях, що правдою до неї, був доволі тернистий, а етапами на цьому шляху були телеграфічне перенесення образів та кінематографія на велику від-

даль. Оба ці етапи вже здобуті, тим самим безпосередній шлях до мети вже промощений.

Початки телеграфії образів сягають половини дев'ятнадцятого століття. Ваксвелл винайшов її ще в р. 1847, а шла плеяда професорів та інженерів працює над її удосконаленням. Поміж ними виділяється на перше місце проф. Коон, а в новіших часах Белін, Петерсон, Фреунд і д-р Кароліус.

Принцип телеграфії образів, винайдений проф. Корном, ґрунтується на особливій прикметі селену, мінералу похогого на сірку. Як пустимо через нього електричну струму, то вона стрічає в ньому дуже сильний опір і наслідком того є слаба. Однак жмуток промінів світла, кинений на селен, зменшує його електричний опір до тої міри, що електрична струма стає в одну мить доволі сильною. Отсю прикмету селену вихиснував Корн у своїйому приладі. Цей прилад складається з двох частей, надавчого та відбірного приладу. В обох головним складником є прозорий валець, що обертається рівномірно довкруги осі і рівночасно при кожному обороті посувається трохи вперед. Оба вальці на обох стаціях мусять обертатися з однаковою швидкістю. Внутрі вальця надавчого приладу є селенова „клітина“ (Selenzelle). На валець є насунений фотографічний фільм, на котрім знаходиться образ, призначений до перенесення на віддаль. Через фільм пускають тоненький промінь світла на селенову клітину, а він наслідком подвійного руху вальця, описує на ньому широкую ланцю, зовгаючися точка за точкою по його поверхні. Якщо світло впаде на прозоре місце фільму, то освітлить селенову клітину і то тим сильніше, чим більше прозоре є відповідне місце фільму. Селен є сполучений з електричною батареєю,

з котрої йде електрична струма у авої дроту електромагнету на відбірчій стації. Тому, що освітлення селену у надавчій приладі безнастанно змінюється, — тим самим його опір то слабіє то кріпшає, електрична струма у тому самому темпі змінює свою силу, а прийшовши на другу стацію змінює безнастанно силу електромагнету. Останній відповідно до своєї змінної сили отворює то більше то менше заслону, котрою спиняє промінь світла, що падає на фотографічний фільм, уміщений на вальці відбірного приладу. Світло ділає на фільм, як у звичайному фотографічному приладі, але тому, що його сила змінюється відповідно до сили електричної струї, а тим самим до зміни опору селену та зміни сили його наświetлювання — на фільмі повстане такий самий образ, як оригінальний на надавчій стації. Цей спосіб телеграфії образів в останніх часах удосконалено, а до того придоровлено ще й методу бездротної телеграфії.

Пон розв'язці проблеми (телеграфічного) перенесення образів важними моментами є віддаль, на яку передається та швидкість перенесення. В тих напрямках Американці здобули рекорд. В 1923 р. американське товариство Radio Corporation переносило телеграфічно образи з Америки до Європи, а в р. 1925 перенесено бездротним телеграфом фотографію губернатора Гоголюлю до Гоголюлю до Нью-Йорку, чим досягнуто віддаль 8000 км. на протязі небагатьох мінут. — У Франції вживають тепер телеграфії образів системи Беліна, котрої принцип подібний до вище описаного. Там утворено для цієї мети окремі телеграфні лінії поміж більшими містами. В робітні Belin-a в Malmaison є зайнятих 30 інженерів та 20 механіків, що працюють безнастанно над удосконаленням приладів.

Швидкість перенесення образів є тепер дуже велика. Коли недавно числили 6 до 10 мінут на 1 дм² образу, сьогодні завдяки системі д-ра Кароліуса вистарчас на це 5 секунд.

При модернім перенесенні образу, розкладають його на тисячі частей нпр. на 10.000 квадратиків і ясність кожного квадратика переносять телеграфічно на іншу стацію. Це була би звичайна телеграфія образів. А як би ми хотіли довести до бачення на віддаль, мусіли би цілий образ т. є. всі 10.000 квадратиків перенести в одній десятій часті секунди, щоби витворити в очі враження одноцілого образу, бо, як відомо, око може прийняти на 1 секунду 10 вражень, а частіші враження зливаються разом. До такого шогорого поступування селен не надається, бо проявляє якусь „бездарність“, а саме опір його змінюється при наświetлюванні за позові. Тому вживають тепер спеціальної „світлоелектричної клітини“, в котрій пливе т. зв. „електронова“ струма подібно, як в електронових рурках радіотелеграфії, та змінює свою силу залежно від освітлення. Ця клітина дає змогу писати в 1/10 секунди 10.000 електричних імпульсів на другу стацію. Відбірна стація має відповідний прилад, що приймає образ в часі одної десятної часті секунди, якщо в тім маленькім часі удалося перенести образ осіб, звірят та предметів, що порушувались, мали би ми кінематографію на віддаль. І це якраз винайшов д-р Кароліус.

На думку його та інших дослідників, що займаються цими проблемами, недалекий вже час, як зможемо бачитися та розмовляти з особами, що відіхали від нас хоч би на територію другої часті світа. Роздумка дорогих собі осіб вже не буде така прикра, як досі, бо т. є. лего р тобто прилад до бачення на віддаль та телефон себто

ТОРГОВЕЛЬНО-ПРОМИСЛОВА
СПІЛКА З ВЕЛ. ПОР.

„ХРОМ“

у Львові, ул. Руська ч. 20

виробляє під проводом найліпших фахових сил

найкращу шкіру на обув,

яка що до якості конкурує з заграничними виробами. Фабрика Спільки в Зимній Воді коло Львова приймає під найкориснішими услівями всякі роди сирих шкір до заміни за 1652 готову шкіру. 1—6

СКЛЕП СПІЛКИ

у Львові, при ул. Руській ч. 20

має на складі всякі роди шкір та продає їх по оригінальних фабричних цінах.

прилад до розмови на віддаль у-сунуть в значній мірі наслідки розлуки. Зрештою і в кожнім іншій випадку буде приємно не лише чути особу, що телефонує, але й бачити її, як вона стоїть при телефоні слухає наших слів та рівночасно дивиться на нас. Дійсно, здобутки техніки є величні!

Д-р Ром. Цегальський

Вечір пам'яті Шевченка у Софії.

Софія, 14. квітня 1926 р.

Українці в Болгарії, чи радше в Софії, приймають, наскільки це можливо, участь у загальному болгарському житті, намагаються зносити з відповідними болгарськими колами й організаціями. Багато, напр. Українців записано членами в „Д-во за культурно єдинення на младит'є славяни“, де головою коректний і тактовний інж. В. І. Стефчев.

Це Д-во складається з представників усіх славянських націй, що живуть у Софії. І Українці займають там не останнє місце. Програма Д-ва це програма колишнього Кирило-Методієвського Брацтва. Дня 14. березня 1926 р. заколами Д-ва улаштовано день пам'яті Т. Шевченка з приводу 65. роковини з дня його смерті. На святочному зібранні в салі Славянського Д-ва, де зібралося чимало публіки, п. Стефчев (голова), підкресливши велике значіння Т. Шевченка як славянського діяча в перші дні існування славянської ідеї і подавши до відома, що зараз буде прочитаний реферат на тему „Життя і твори Т. Шевченка“, переразав слово референтом, українському письменникові Іванові Орлову (членові Д-ва). Референт, зустрічений оплесками, нарисовав образ великого Славянина й Українця, великого поета й мислця, великого чоловіка й мученика, підкреслюючи це біографічними даними з життя поета й уривками його творів. Передмова й закінчення реферату були в болгарській мові, а самий реферат — в українській. Шкода тільки, що реферат був за довгий, бо протягувся цілих дві години!

По скінченні реферату п. Стефчев подякував референтові й у гарячій промові закликав усіх стати до загального славянського об'єднання і, шануючи пам'ять Т. Шевченка й ін. великих славянських діячів, іти їхніми слідами до повного досягнення великої славянської ідеї. Професор д-р Іван Шинянов у своїйому слові зазначив, що він прочитає окремий реферат про вплив Шевченка на болгарську по-

Усякі комбінції не виходили. Через упадок золотого стало неможливим роздобути позичку в краєвій валюті. А на

бадильник з І Хунинск.

— ЦДР чуваги в сити 2 — ЦДР забави

вою. — Все писанка на Рідну Школу. — Говорики. — Страхи лісових робітників. — Чи Великдень великий день? — Нові книжки і видання. — Всічина. — Коли буде копейка світа? — В справі соціальної організації. — За права рідної мови. — Дописи з краю. — Політик до воєнних інвалідів. — Про церковні збори.

— Звертаємо увагу наших читачів на оснування однієї української фабрики шпир "ХРОМ" в Зимній Волі. Досі українське громадянство було змушене купувати шпирні вироби чужих фабрик. Від гелер кожний Українець повинен підтримувати українську фірму.

— "Маскарлада" це заголовок нової п'єсової гротески, в яку входять: наші артисти, фінансисти, політики, кавалієри та посли і інші. Прем'єра цієї гротески Галактиона Чіпки і Леле як проголошення "Вертів наших днів" відбується в Львові в п'ятницю дня 7. травня н. р. 1658 б

Дописи.

Живий. (Розказання читальні "Прогрес" у Волі Висоцькій). Дня 20. квітня одержав виді читальні "Прогрес" у Волі Висоцькій п'єсову від жовківського старосты, яким повідомляється, що львівське керівництво рескриптом з дня 22. III. 1926 Ч. 86/26 розпитує читальню "Прогрес" у Волі Висоцькій (микоходом кажучи, одну з найбільше рухливих в повіті), а то з тої причини, що на зборах цієї читальні дня 25. жовтня 1925 р. виголошено підбурюючу промову, в якій закликало місцевих людей до організації залив підписання своїх прав, що їх відібрали вороги, котрі позначили шкільні, критично ухвалені союмою закон про рільну реформу і т. п. "Порушення повних справ — так говорять п'єсові повстання — о характері цілком політичним на зборах неспівісних культурального і просвітнього товариства який читальня "Прогрес", є очевидним порушенням статуту і проте узагальнює розважання цього Товариства". Тимчасом в дійсності справа представляється зовсім інше. У вище поданих дні не було ніяких зборів читальні, тільки відбулася конференція акція. Делегат Повітового Союзу Кооперативів звинувачує в своїй промові людей, щоб старались віднести свої права на економічний полі, які взяли в похідні наші вороги (Жиди), згадав дещо і про земельну реформу та про шкільні п'єсові, але ніяких підбурюючих слів не говорив. Читальня у Волі була від давня вже сім'я в опі тамошніх Подєків, особливою всевадною віта Полєка Дучеміського, що одідав своє вітство по батькові і є мужем довіря старості. Польський гурток молоді старався всіма силами "окупувати" нашу читальню, себто піти підоби давати свої представлення без ніякої оплати. А коли виді на це не згодився і зажадав (знаючи місцеві обставини) мінімального чину за селю (15 зол.) то голова польського аматорського кружка п. Гдакович, обурився тим і заявив, що він мусить постаратися, щоб нашу читальню замкнули. І постарався. Не розбіваючи, які саме збори відбувалися в читальні і що на них говорено, пішов до старости і сказав, що в читальні говоряться "анти-патристичні" бесіди. І в старости, що не був ласкав похитати нікого із членів виділу для вняшення, повіря довошикові і мідразу зрештерував до повстання, щоб нитально розв'язати. Саме тепер у жовківським повіті організуються москвофіли, як усі думають, на поручення Уряду, щоб розбити наш національний фронт. Але це не адається! В тій справі відносимося до наших послів у союми, щоб внесли відповідну інтерпретацію.

Косів. (Шевченківські роковини. — Сирітський захист.). Дня 17. квітня ц. р. відбулося в селі "Народного Дому" подвижне свято: відсвятковано 65. роковини смерті Т. Шевченка, а рідкочасно святочню відкрито сирітський захист. Промовляла голова кружка "Союз Українок" п. Ст. Б., яка представила кількітні заходи біля відкриття Сирітського Захисту. Описля слідували продукції жіночого хору під проводом о. Гнатківського, а закінчено це свято глибокопродуманою промовою (п. Г.). По відспіванню національного гимну гості розійшлися. Не дописала тільки, суспільства, яке місцеве, так дооклична, яка не дуже почувалася до обов'язку брати участь у національних святах. Побажати, щоб зародок нашого хору розвивався в мішаний хор. В. О.

Antoni Sułkowski; DODATEK DO POLSKI NIEPODŁOŻEJ. Warszawa 1926.

Georgy Bergson; MATERJA I PAMIĘĆ o ziołach: cła do ducha — przełożył Dr. med. Wł. Fiełewicz. Warszawa 1926, Wydawnictwo Kasy Im. Mińskiego Instytutu popierania nauki, Pałac Staszica).

Walter Eugen Jusz; PRAWNE POSTULOWANIE jako przejaw i forma podświadomego, skrótołowego myślenia. Cz. I. Historyczno-pragmatyczna. Wydawnictwo Kasy Im. Mińskiego Instytutu popierania nauki. Warszawa 1926.

ЖУРНАЛИ

1. ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ ВІСНИК. Книжка V. за травень. Львів 1926. Зміст: А. Каращевич: 1. Глум. 2. Недоля. 3. Досвідний кошмар. 4. На провесні; В. Зарцкій: Смерть Марусі; А. М.: 3 шкільно "Пісні поєсти". — 1. Путь; 2. Молитва; Е. Коміхенко: Ессе homo; Чезаре Меано: Три черники; Г. В. Омельченко: Одна з жертв анзольної боротьби на Кубані; Номо: "Проблема портрета" (докінчення); Д. Андрієвський: Дні Франції; М. Возник: 3 перших років письменської діяльності В. Гринченка (далі буде); Д. Донцов: Памяти великого витяпця; Д. Р. Ст. Сміль-Стоцький: Православна справа (далі буде). Роковини смерті Франка; Бібліографія; Нові книжки.

2. "СВІТ", ілюстрований журнал, ч. 9, з датою 1. травня 1926 р. Зміст такий: 1. Квасний: Свято Пасхи. — А. Бартош: Безробітний. — Микола Вороний: В містечку кутюк (Гостина у арт.-мал. Олена Кульчицької). — В. Бобинський: Далекий. — Мих. Гайворонський: Українська пісня на чужині. — 3 життя п'єсов. — М. Івченко: Пая Коломбінський. — М. Кичура: Трактор. — Т. Б.: Зі спорту й руханки. — М. Рудницький: Не засоромлююсь. — До історії копальничих катастроф. — Майстарі зернові ростини. — Яку вартість представляє тіло? — Дещо про сонце. — Коли наступить кінець світу? — Жорж Санд: Мала Федега (роман). — Веселі кутюк. — Загадки. — Ілюстрації: Олена Кульчицька: 1) Весна, 2) Автопортрет, 3) Ессе homo, 4) Діти, 5) Польова Мадонна. — Хор ім. Лесювича і мандолінова оркестра в Нью-Йорку. — 3 країни вічних ледів. — 3 міського бруку. — 3 життя мали. — Гарем африканського султана. — Антін Рудницький, наш ланіст і композитор. — Руховики "Соколи-Батька". — Відділ шерму при "Соколи-Батьку". — 3 наукових експедицій. — Гурт музик. — Ексцентричний Американець. — Константин Чвалінський, застрілений в лущий тюрмі. — 3 Радянського Союзу: Проект пам'ятника Ленінові. — Четвертий передплата вносить 7 зол. — Адреса ред. і адм. "Світ", Львів, Руська 3.

3. "ЖИНОЧА ДОЛЯ". Ч. 5. (великодні). Зміст: М. Дорошка — Воскресення. П. Гичина — Скорба Мати. Надія Слобожанка — Великодні звичаї на Великій Україні. А. Кордубова — Зразкове село. Жиночий рух. Д-р А. Чайковський — Наші пословиці. Іван Зубенко — Визволення. Уляна Кравченко — Не сумуй, вірши. — А м е р и к а н с ь к и й в і д і л : Д-р Сименс — Перша ластівка. Савелія Стенишин — Інститут Петра Могили. Листи дівчаток. Д-р В. Гайківський — Що таке рахітис. Іванна Блаженічева — Жінки, використайте своє право! — Ріжне. — Господарський відділ. Веселі кутюк. Листування редакції. Оголошення.

20 сторін друку. Багато ілюстрацій. Титулова ілюстрація — роботи знаної маларки Олени Кульчицької. Ціна чиста — 60 сот.

4. "URANIA". Kwartalnik Towarzystwa Miłośników Astronomji. R. V. N-ro 1. Warszawa. Nowy świat 72.

Церковні дзвони.

Від давня славилися наші церкви гарними і стрійними дзвонами. Бувало перед війною, коли почули на наших селах голос церковних дзвонів, пристадали, слухали і не могли наловуватися цією чудовою мелодією, що неслася від наших божих домів. Видно, що часи і дуже богослужіння були ті люди, що сотворили ту музику; їм не стільки залежало на марній заробітку, як на звеличчано хвалі божої.

Але ті давні дзвонарі-артисти минулися, а за ними і їх гарні твори, що їх по собі лишили. Прийшла велика війна, зруйнувала весь наш край, знищила і ті цінні пам'ятки. Велике число дзвонів забрали австрійські війська і перенесли ті святи, мистецтвові предмети на гірля убивчих гармат, решту забрали Москалі, так, що лишилася у нас глуха пустиня. По війні віддали Москалі багато дзвонів до Варшави і їх повинні були повернути нашим власникам. Однак тільки дуже маленька їх частина вернула до наших церков. Наші села не знали, куди за своїм добром звертатися, стрічали всюди трудності, часто не могли розпізнати своєї власності і воно там пропадало. Цим користувалися наші сусіди, розібрали їх за марні гроші для своїх костелів і наші дорогі дзвони опинилися на чужій службі і плачуть там за своїми давними оскротливими церквами. Згадаймо хочби один примір, що дзвін з села Красного (станиця під Золочевом) опинився на вежі найбільшого польського костелу у Львові, св. Єлисавети. Це доказ, які глумі були дзвони по наших селах.

По таких ограбленнях наших дзвонів треба було подумати про справлення нових. Зразу піднесено галку, щоб всі єпископські Одинарїти, українські і польські, а також спільну діяльно і доставляли церквам і костелам добрі дзвони. Однак на це не було тоді потрібного капіталу, тяжко було дістати ліпший металевий матеріал (мідь, англійську цинку), і справа не пішла в життя. За те почалися, як гриби по дощі, асені спекулянти, що почали видивати з лікого матеріалу нові дзвони і записувати ними наші громади. Були не люди майже виключно чужої пам'ятності і образу, котрим зовсім не залежало на пеніні нашої церкви, а тільки на власнім зиску, лавим, що представляли себе пера приналежними до нашого народу і обряду. І так почали наші церкви на місце давних гарних дзвонів купувати нові лікні вироби, що тільки опоганюють наш обряд, бо зроблені в невідповідного матеріалу, радше брешуть, як дзвонять або навіть в короткім часі зовсім розбиваються. Знаємо, що коли перед пару роками латинський архієрей звиджував рогатинський і калуський повіт і застав там дзвони "нового виробу", то поручив в деяких костелях відступити нові дзвони кому милому і постаратися за каші. Зайшли мені також факти, що спроваджені нові дзвони дуже скоро розбилися.

Положення було дуже тяжке, бо спровадження добрих дзвонів з загаванні стало через перевозові труднощі і високі ціни майже неможливе. На щастя перед пару роками одна давня реномована фірма на пограниччю Ілзеський (котра вже пера війною обслуговувала через довгі літа наші церкви) відновила свою діяльність, а щоб вийти в новий зв'язок з нашими селами, віддала заступити своїх виробів нашим церковним кооперативам. "Достав" у Львові і "Ризниця" в Самборі. Так адалось одержати наші церкви знову добру змогу дістати дзвони першої якості щодо викінчення, тевалості і звуку. Але лихо, що почало викрадатися до нас, не уступило. Чужі спекулянти наїзять далше наші села і створюються всіма способами здівувати собі наших людей: представляються обидно "Русинами", вговорюють в наших людей, що будучи на місці мають кращу змогу достроїти до існуючих дзвонів відповідні нові, обіцяють дешевші ціни і таке інше. Ціни чиністками здівують наших добродушних селян, а навіть деяких священників, котрі і не розбірають гарзав, що не мають ніякої залорки, чи справді одержать добрі дзвони. Так діється, що наше перконе мистецтво, яке передше в цій ділянці у нас так високо стояло, почало на наших очах страшно упадати. Кожний, що дорожить своєю церквою і обрядом, мусить цьому спочувати і насувається питання, що нам на це робити?

Займаючись від давних літ справами церковної утвари, позволю собі сказати в цій справі перу слова.

Передовсім підкресну, що дзвони творять у наших храмах головну частку церковного прибору. Їх купують не на короткі літа, але вони призначені на століття. Через те наші предки вже від давня прикладали велику вагу до того, щоб краще їх викупили, від оглядом шляхотного матеріалу, і виконання. І полишили нам монументальні твори, котрі мали часто історичне значіння. В цій справі не повинні і ми поступати легкомудро, довірлюючи кому небудь. А маємо обов'язок ставити і далше твори, котрі стали би окрасою наших церков і сіл і лишилися доброю пам'яткою по нас. Певно, що добрі і звучні дзвони і з доброго матеріалу виготовлені також більше коштують. Однак, коли на що, то на це не повинні ми жаліти трохи більшого гроша. А коли його не достат, то не спінитися зі справленням всіх дзвонів, а краще йти поволі і купувати поступово, але такі твори, які були би достатні високого їх призначення.

Що до мимого дешевости деяких офертів, то про це можна би не одно сказати. Вони знаходять різні інші способи, щоб свої ціни піднести і на них добре заробити, і так подають деякі з них при умові справді низку ціну від 1 кг. ваги, але описля обчислюють вагу на підставі сталу, що виходить з першої вилятої форми дзвона, а не на підставі того, що клієнтам по віднісненню і обтедсанню з верхньої частки фактично віддають. Це поясню на прикладі. Якийсь дзвін важить у сирій формі 100 кг., а по вигладженню його спадає вага на 95 кг. або й нижше, однак фабрикант числить його купуючому так за 100 кг. Подібно починають собі окремо за залізне окуття, котре належало би вже даром до дзвона і тими способами підбивають ціну майже до такої висоти, за яку можна би вже і добрий дзвін одержати. А що вже говорити, коли замість чистої міді і відповідної цини дається всяка мішанина, котра відбивається відтак дуже некорисно і на тревалості і на звуку дзвона. З цього видно, з якими великими труднощами стрічаються тут недовідчені і як усе діло залежить від совісті фабриканта.

І щож тут робити? — Відповім, що в цих справах повинні ми звертатися лиш до людей, до котрих маємо довіру, що вони прихильні нашої церкві. Перед тридцять роками оснувало наше духовенство спеціальні інституції, "Достав" і "Ризниця" в Самборі з завданням, щоб доставляли нашим церквам добрі утвари. І обі кооперативи стали по зруйнуванню краю також пильно розглядатися, аніж могли би одержувати відповідні дзвони.

Вкінці по різних пробах опинилися на відновленні давній ліній ілзеський і спроваджують зайдти першорядні дзвони для наших церков. Ціна їх виходить може трохи вища, але за те дають вони ясну залорку і щодо якості матеріалу і щодо викінчення роботи.

З огляду на пануючі у нас неясності і хаос у тій справі, вважаю обов'язком моєї совісті звернути увагу Всіх духовенств, щоб зі своїми вірними в такому важному ділі не йшли до чужих і байдужих нам людей, але до своїх інституцій, котрим належить на чести і величчю нашої церкви. Згадаймо часи, коли наші предки, що стогнали в тяжкій панцирній неволі, лишили нам на своїх дзвониках такі гарні пам'ятки. Чиж мали би ми, що добилися воли і дійшли до вищого освідлення лишати по собі різи, що приносили би ганьбу тільки нашим домам божим і селом? Цього не повинно бути! Отже віддаймо нашим церквам те, що було би достойне їх високому призначенню і нашій чести.

о. Олександр Стефанович.

ОПОВІСТКИ.

Український хор під управою Дмитра.

4. V. Перемишль.
5. V. Перемишль.
6. V. Самбір.
7. V. Самбір.
8. V. Дрогобич.
9. V. Дрогобич.
10. V. Борислав.

1659 1—2

"Вертів наших днів" гротеска на 3 дії Галактиона Чіпки і Леле, Тернопіль, поведілок дня 3. травня н. р. Скалат, виторок, дня 4. травня н. р. Збараж, седа, дня 5. травня н. р. 1658a) 1—1

Реконіції для духовенства. Заходом Товариства Катехитів під протекторатом Іх Експеленції Митрополита відбудуться реконіції для духовенства в днях 10, 11, 12, 13 травня (мая) в духовній Семінарі. Перша наука о год. 7. вечір. Харч і мешкання (в духовній Семінарі) за оплатою 15 зол. за весь час. Треба привести накривало (простирало і подушку). Зголошення приймат Ректорат до 5. травня (мая). 1615 2—2

Дрібні оголошення.

НА ПРОДАЖ на Левадівці, 10 хвиля від трамваю, 15 хвиля від головного двірця, новий партерний дім о 5 кімнатах, стаїм і студії з городом окол 100 саж. Зголошення Левадівка вул. Бартоша Глованського ч. 20. 1658 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Бувший оператор Іллініни проф. Гаври і проф. Найманна у Відні

Д-р Яків Найманн

ординує в недугах носа, ушній і горлі в годинях від 10—12 і від 3—5 у Львові вул. Панська ч. 3. 1623 партер. 2—5

Парцеляційно-помірове бюро

інж. Михайла Федецького

авторизованого геометра і запри сьаненого судового знатона

у Львові, вул. св. Тереса ч. 2 в. 1576 (біля св. Юра). 6—10

Псалми Бортнянського

відспівав мішаний хор під управою п. Сехора в Успенській Церкві в Вел. Пятницю дня 30. ч. ж. о год. 6. вечором.

В світлий празник Воскресення дня 2. мая ц. р. Воскресеня Утрени рато о год. пі до 5. Служби Бомі о год. 6, 7, 8 і 9, співана о год. 10 рано.

Печі і кухні кафлеві

нові ставити, старі виправляти скоро і дешево у Львові і на провінції

Михайло Галібей

1648 манстер капларський 1—10 Львів, Петра Скарпа ч. 5.

Впр. Отців Парохів

що уряджують місці, просять двох інвалідів УГА, які займаються продажем допозонала, ласкало повідомити їх бодий два тижні наперед про речинськ місці на адресу Л. Якіс у Замгтові п. Підіска мали, та в цей спосіб допомоги своїм людям ч. чесний спосіб заробити собі на прожиток.

Нові книжки і видання.

КНИЖКИ:

Вячеслав Будзинський: 3 ЖИВОГО МЕДВЕДЯ — п'єса в двох діях. Львів 1926. Український Театр, ч. 26. Видання Книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка.

ЯПОНСЬКІ КАЗКИ — переклав Антін Лотоцький. Львів 1926. Діточа бібліотека. Ч. 69. Накладом видавництва "Світ Дитини". П. С. Сосенко: СЬОГОЧАСНІ ФОРМИ ДЕРЖАВНОСТІ. Бібліотечка Знання. Львів 1926.

Antoni Sułkowski; POLSKA NIEPODŁOŻEJ. Warszawa 1926. Wyd. Kasy Im. Mińskiego Instytutu popierania nauki.

ЗМІНА ЛЬОКАЛЮ!

Почесно звісна, ірландський ірландський
— **ПЕРЕПЛЕТНИЙ. М. ПРИБАВЦЬКОГО** —
поширена та переведена на вул. Пекар-
ську ч. 1. с. 1—10.

Подяка.

Вн. п. Дмитрови Боднарюкові, майляр-
ському майстрови церковному з Тезно-
поля, вул. За Монастиром ч. 13, склав-
ши сердечну подяку, за гарне в потім-
томі вимальованні нашої матірньої церкви,
за прегарні образи в бічних пістарях та
за розмальовані, дуже гарно переплітані
орнаменти по стінах церкви, також за
відшліщення проповідниць і всіх престолів
за розмірно не високу ціну.

о. К. Ласійчук парох. Церковні проповідники:
Луки Кішук, Микола Кішук. 1—1
Річка, п. Косів, в квітні 1926. 1653

Загальні Збори

членів Богословського Науково-о То-
варства відбудуться 10. травня 1926
(понеділок) о год. 4. попол. в конферен-
ційній залі духовної семінарії у Львові,
вул. Коперника 36. — Порядок зборів:
1) Отворення зборів і вибір президії. 2)
Відчитання протоколу попередніх зборів.
3) Звіт секретаря, скарбника і директора
бібліотеки. 4) Звіт контрольної Комісії.
5) Вибір нової Ради. 6) Вибір контроль-
ної Комісії. 7) Внесення і запити членів.
1649 1—1

Від 1914. р. щойно
генер. нововідкритий склад

ПАТЕФОНІВ

Львів, вул. Синистуська 27. Телеф. 27—15.

Великий запас плит доброго репертуару. Останні награвання з паризьких льондонських
ревій. **НОВІСТЬ: М. е. м. б. р. а. м. і. п. л. т. i. Pathé (гольмі (грамофони)).** Оригінальні
апарати **PATHE FRERES.** 1636 2—2 **ПОЛЕКШІ В СПЛАТАХ!**

ВИНА

природні угорські, французькі, австрійські
і полудневі по думе приступних цінах

Тадей Цесьліньскі

1624 Львів, вул. 3. Мая ч. 5. Телефон 36—31.

Централа вин з власних тогавських виноградів.

Присилайте

передплату!

ОЛЬКА

ПАНЧОХИ 6—8
РУКАВИЧКИ
СКАРПИТКИ
ТРИКОТАЖІ

1550

Позір Товариші!

З приводу надходячих Свят, продаємо
мужеські і діточі одяги по низше поданих
цінах а саме по зол.: 25—, 35—, 45—,
55—, 65— до 100— лише в нововідкри-
тій фірмі

БАРАХ

1634 Рівницька б. ріг Станіслава. 3—3

КИШКИ до роблення
ковбас

начиння і кухонні прилади,
тортівниці, млинки до мігдалів
і маку, стиски до шинок.

Передсвяточний опуст 20%

К. Павліковскі

Львів, Рутівського 12.

1621 проти костела оо. Єзуїтів. 5—5

Ширіть наш часопис!

ОДИНОКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО.

МАШИНИ

першої якості
по цінах
фабричних

Львів, Ринок 35.

(біля „Народної Торговлі“).

до виробу цементових дахівок, ФОРМИ
на бетоніві рури. ГРОМОЗВОДИ, ХРЕ-
СТИ, ВІКНА ДО ЦЕРКОВ, КАСИ ОГНЕ-
ТРЕВАЛІ виготовлює

Михайло Стефанівський

1650 Львів, вул. ВАРСТАТОВА ч. 10.
(між вул. Ринською і Кордецького).

Купелеве Заведення ПІДЛЮТЕ 700 м. понад рівень моря

в Карпатах над Лімницею серед найбагатшої в лісі око-
лиці Горганів. — Купелі горячі з мінеральною водою, купелі
сонні і купелі в Лімниці, вода мінеральна до пиття, ре-
ставрація в місці на лікарське поручення, харч яриновий
і жентий. — Лічення по вказівкам лікарів: ревматичне
запалення сугавів і мязів, ісхіас, позапальні стани жіно-
чих недуг, туберкульоза залозів і костей, кривуха, мало-
кров'я, катарі шлунка і кишок, та камінів мочевих дорі-
і недуг виміни матерії.

Купелевий сезон від 15. травня (мая).

Ціни в першій і третій сезоні нижчі.

Замовлення на адресу:

Купелеве Заведення Підлюте, пошта Перегінсько.

МУЖЕСЬКІ КАПЕЛЮХИ

ПОРУЧАЄ:

Марки: HABIG

АНТІН КАФКА

BORSALINO Anica-

PICHLER Sava

Львів, Галицька 4.

OEOPERT

Шкільні шапки, спортові і діточі.

Фірма приймає старі капелюхи до відновлення на модні фасони.

Кожний свідомий Громадянин
є Акціонером **ЗЕМЕЛЬНОГО
БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО.**

Земельний Банк Гіпотечний

Акційна Спілка у Львові, Підвалля ч. 7.

Приймає вкладки в краєвій і заграничній валюті.

Уділяє кредитів,

Переказує гроші за границю,

Купує і продає цінні папери, девізи і валюту
на вигідніших умовах,

Удержує постійні зв'язки з банками в Європі
і Америці.

Переводить всі чинності банкові.

Одинокий український Девізовий Банк.

Купуйте Акції Земельного
Банку Гіпотечного.

Виключна адреса Банку:

Львів, Підвалля, ч. 7.

1654 1—1

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КООПЕРАТИВНИЙ БАНК**„КРАЄВИЙ СОЮЗ КРЕДИТОВИЙ“**

Львів, Ринок 10. I. пов.

приймає вкладки ощадности

в золотовій і чужій валюті

та опроцентовує їх від 12% в году.

Резервові фонди є ульоквані в камениці
при вул. 3-го Мая ч. 15. і реальности при вул.
Кордецького у Львові, та в маєтности Черниці
коло Бродів.

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.
—
цна
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

(Від власного кореспондента.)

L

I. Нед

Hansen

nia całego nakładu i wydał w myśl § 493, p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarezerwował sobie prawo wydania z nakazu odpowiedzialnemu za drukarnię tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieszczyć bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21, ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863. t.j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę od 400 Zł. p. Łwów, dnia 29. kwietnia 1926, r.

Удар для Ліги Націй.

Німецько-радянський договір.

Схвильовані союзники. — Солідарність двох знехтованих. — Льюїс Джордж критикує Женеву. — Неприємні аналогії.

Більш як тиждень думають європейські дипломати над ребусом, який склали їм спільними силами Берлін і Москва. Німецько-радянський гарантійний договір, про який згадувала преса на протязі місяця, здивував найсупокійніших дипломатів так, немов би він був другою бомбою, після Рапалло. Недурно сказано в ньому ясно, що Рапалло є його підставою.

Що є причиною схвильовання тав. союзних держав, творців Льюкарна і нової політики, яка мала би аяти почин з духа Ліги Націй? Перш усього сам факт, що дві могутні держави дійшли до порозуміння без їх співучасті, поза Лігою Націй, ще й преспективно зважили, що йдуть шляхом мирних ідей визначених Женеву. Німеччина не тільки не бачить ніякої суперечності між своїми намірами стати членом Ліги Націй і союзником СРСР, але в найкращій вірі подає до відома текст свого нового договору. Цей договір є такий самий загальний, як усі гарантійні пакти підписані в Льюкарно. Слово „мир“ і „мирні взаємини“ відміняється там у всіх формах. Перша стаття каже про довершену мету, щоб „оба краї полишилися у дружнім контакті і дійшли в майбутньому до порозуміння у всіх спільних питаннях на політичному та господарському полі“. Договір каже ясно, що повстав з пересвідчення про необхідну довірену співпрацю Німеччини та СРСР з огляду на їх спільні інтереси.

Творці Льюкарна ломлять собі голову, чи такий договір іде в розрив з Льюкарном, чи ні. Діло не в списаних клявулах, а в самій тенденції такого порозуміння. Нема сумніву, що Німеччина і Радянський Союз як дві держави виокремлені з дотеперішнього льюкарнського блоку, відчули свою спільну солідарність, тим більше,

що досвід останньої війни ствердили звязок їх інтересів. Льюїс Джордж у великій статті на тему цього договору, обвинувачує жевевських дипломатів, які допустили до розвитку останньої сесії Ліги Націй, зачинивши її двері перед носом Німеччини. Його думка така: коли Ліга Націй з Льюкарном творили блок одних держав проти других під гаслами європейського мира, то можна було сподіятись, що ті держави, проти яких цей блок є звернений, підпишуть між собою друге Льюкарно, з такими самими високими принципами, і з такими самими шкурними завданнями. „Франція — каже він — організувала, дбайливо спільну оборонну групу проти Німеччини та Росії. Вона давала великанські позички, щоб вивинувати армії союзників. Саме недавно підписала вона неутральний договір з Туреччиною, безпосередньо після цього, як ця охоча до війни держава погрожує Лізі Націй. Польщу та Румунію зєднало дефензивне порозуміння, звернене проти Росії. Чехословаччина, Польща, Румунія та Югославія підписали союз взаємної помочі проти Росії та Німеччини. Польсько-румунський договір, на думку його авторів, є створений навіть на випадок, „якби Ліга Націй не могла виконати своїх обов'язків“. Та коли Росія та Німеччина йдуть слідами цих палких прихильників Ліги Націй, тоді їх остерігають, що вони нарушують статут Ліги Націй“.

Льюїс Джордж влучно звертає увагу на факт, що головні пункти гарантійних пактів дають стільки нагоди до хитрих інтерпретацій, що шеста та восьма заповідь. Далі він переводить аналогію між теперішнім договором і французько-російським з 1894 р. Коли Франція після розгрому в 1870 р. не могла очуняти, вона потребувала сильного союзника. І хоча Росія була авто-

Жіночі модні матеріали
Шовки, Полотна
Мужеські сукна

1630

2-7

продає найкраще

ФІРМА
РОМАН

ЗУБИК

Львів, Галицька 16.

кратією з царем, а Франція республікою, — французькі республіканці зі захопленням витали на вулицях Парижа деспота, який на петербурзьких вулицях казав розстрілювати російських республіканців. І 30 літ ішли руч-об-руч російські імперіялісти з французькими республіканцями і навіть в останній війні. Бо національна безпека була для Французів дорожша як ідея свободи. З тих самих мотивів німецькі аристократи, націоналісти чи імперіялісти тішались союзом з російськими комуністами.

Найближча сесія Ліги Націй у вересні має розплутати гордіський вузол гарантійних пактів, до яких Ліга дала перша почин. Вона радитиме не тільки над тим, хто має рішати в майбутності про напада-

ючи акцію якоїсь держави, але чи дотеперішня система Ліги Націй є взагалі доцільною гарантією контролю мира. Вже сама кандидатура Німеччини до Ради Ліги, стає новою проблемою, внаслідок нової міжнародної ситуації. Німеччина заявляє ясно, що звійшовши до Ліги, візьме на себе оборону інтересів С. Р. С. Р., який з дотеперішньої Ліги не має нічого спільного. Система гарантій, створена Лігою, замість улекшити міжнародну ситуацію, стала для Ліги Націй причиною її нових труднощів і цього нового важкого удару.

На солдати мужеські і жіночі матеріали поручає ф-а С. Льюїс і Я. Я. Я. 1637 знайти Колонію Соборного 8. 2.

1-ший травня.

Сподіванки і дійсність. — Криваві події у Варшаві. — Пенесівський братовбивці. — 1-ший травня в інших місцевостях і у Львові. — Українське робітництво під чужими прапорами.

„Vox populi“ і не лише „vox populi“, але й преса та правлячі чинники заявляли з початком травня глибоко сягаючі потрясіння й переміни. Говорилося й писалося про можливість, а навіть неминучість лівого перевороту в дні 1. травня, а одночасно про таку можливість перевороту в дні 3-го травня (давніше відомого нам під назвою „конституції 3. травня“, а тепер „державного свята“).

Сьогодні оба ті дні за нами. Не спричинили вони ніякого перевороту, хоч день 1. травня не обійшовся без кривавих жертв. На вулицях Варшави полилася робітничка кров

і то — що ще трагічніше! — з рук таких робітників.

ППС., що недавно виступила з реакційною коаліцією, відмовилася святкувати 1. травня з іншими соціалістичними угрупованнями. Жидівські соціалістичні партії („Бунд“ і оба крила „Поалей-Сіон“) відхилилися від пенесівців і святкували робітниче свято окремо. За те комуністи, що змагали до одноцільного робітничого фронту в дні 1. травня, дуже діямаво потерпіли від войовничо-патріотичної ППС., яка ad hoc створила свою власну партійну поліцію, узброєну в револювері, під назвою міліції.

ЗЕНОН КУЗЕЛЯ.

За оживлення етнографічних розслідувань.

Зацікавлення народним побутом і народною творчістю було у нас у минулому столітті дуже велике й дало нам не тільки ряд визначних етнографічних учених і непроглядне число звичайних збирачів української народної словесності й творчості, але й справді величезний запас етнографічних матеріалів, оголошених у тисячах томів окремих видань і всяких фахових журналів, та незвичайно багаті збірки предметів української народної культури, що переходять з покоління на покоління в музеях у Львові (Музей Наукового Товариства ім. Шевченка, Національний музей ім. Шевченка, Музей ім. Дракушинських), Києві (Міський містський музей, Музей ім. Ханенків, Антроп.-етнологічний музей ім. Ха. Вовка і н.), Харкові (Музей Слобідської України, Харківський міський музей, Етнографічний музей), Полтаві (Централь. Пролет. музей Полтавщини), Чернігові (Історичний музей, Етногр. музей і н.), Одесі, Кам'янці, Житомирі, Катеринодарі, Катеринославі, Вінниці, Миколаєві, Петербурзі (б. музей Олександра III), Празі (Промисловий музей Напрстків), Будапешті (Етногр. музей), Відні (Етн. музей) і н.

Останні роки XIX-ого й перші роки XX-ого століття принесли значне поглиблення етнографічних розслідувань, яке означалося між іншим систематичним збиранням народного матеріалу та спробою

ми розслідувати експедиціями й подорожами, як нпр. експедиції Роздольського й Колесси для збирання пісень, Гнатюка для розслідувань угорської України, трьохлітня антроп.-етнографічна подорож по Прикарпатті під проводом проф. Ха. Вовка, експедиції співробітників петербурського Музею і н. Зокрема для австрійської України великі заслуги положила в тім напрямі Етнографічна Комісія Наукового Товариства ім. Шевченка, що за починком Вовка, Грушевського та Франка, але найбільше завдяки неавтоматичним заходам Волод. Гнатюка, зуміла об'єднати доколя себе велике число етнографів, повести планоу й систематичну працю над збиранням і видаванням ціннішого етнографічного матеріалу та зібрати багатий і неоціненний матеріал (одяги, вишивки, знаряди, прикраси, писанки і н.) для власного музею.

Світова війна припинила дальший розвиток цієї успішної праці. Етнографічна Комісія мусіла за недостаткою засобів і людей сильно скоротити свою діяльність, багато співробітників забрала війна та розігнали невідрадно післявоєнні відносини, але, що найважливіше, між загальною Українцями, що опинилися під Польщею, затратилося давнє зацікавлення до етнографічних розслідувань рідної країни. Не чути нічого про якісь більші етнографічні пляни, праці й збірки, із наших музейних звідомлень не вичитуємо нічого потішаючого тай між нашим молодим нарібком не подібуємо покищо нових адептів етнографічних студій. Поза працями наших давніх етнографів (як Гнатюк, Ф. Колесса і ще дехто), що серед найбільше несприятливих об-

ставини продовжують свою роботу, українська наддністрянська етнографія заступлена ледве кількома невеликими розвідками й статтями, а наші журнали й газети, що колись навіть ще підчас війни, майже роїлися від праць, статей та матеріалів етнографічного змісту, тепер не можуть похвалитися навіть звичайними принагідними статтями на Різдво та Великдень.

Таке відношення до одної з важніших українських дисциплін, що тісно зв'язана з розвитком нашого національного життя, треба вважати появою дуже невідрадною, на яку мусимо звернути тич більшу увагу, що наша народна маса наслідком війни, політичних перемін, економічних переходів і багатьох інших причин переживає тепер у своєму внутрішньому (і з етнографічного боку) переломову хвилю. Такі важніші переломові хвилі, що змінюють в неодному народне життя, затирають давні погляди й звичаї та впроваджують цілком нові або переіменовані думки й форми духовного й матеріального життя, мусять мати пильних і бистрих обсерваторів, що повинні зафіксувати по змбці найдокладніше всі ці прояви для теперішніх і будучих поколінь відповідно зібраними матеріалами у формі записів, описів, рисунків і фотографій і музейних предметів. У нас, на жаль, ця хвиля переходить без належної уваги, хоч принагідні замітки й обсервації, подібні в біжучій прасі, (як нпр. „Листи з села“ в „Цілі“, листи селянина М. Г. в перемиській „Українській Голосі“, записи пісень в американській „Свободі“, статті д-ра К. Григор'євського про нпшу і т. д.), вказують на важні червоні й чорні

глядах, звичаях, поетичній творчості та технічно-матеріальному побуті нашого народу. Ці переміни цікаві й важні не тільки з наукового, але й із чисто практичного боку для ведення всякої нашої, особливо культурно-просвітної й економічної роботи на селі. Тим більше належало б забратися до систематичного розслідування теперішньої селянської й міщанської маси, а зокрема до планоу студій над „селем“, з якими ми так мало познайомлені. Що правда, в останніх часах читаємо вже про потребу розслідувати економічного стану села, про економічні ради і т. н., однак цього ще мало, особливо, коли багато дечого лишається тільки гарним проськом. Нам треба докочати й невідкладно айти поза рамки естетичних проєктів, та зайнятися всестороннім розслідуванням нашої території під Польщею на основі добре обдуманого й опрацьованого плану, в якому устна словесність була б тільки одною частиною; нам треба тепер широкій краєзнавчої роботи, до якої мусіло б втягнути під проводом фахових учених цілий ряд окремих підготованих людей з провінції.

Така робота переходила б на мою гадку теперішні сили й засоби заслуженої Етнографічної Комісії, але й не могла б бути підготована й переведена замало на авторитетним і приспособленим туристично-краснавчим товариством „Пілай“. Для цієї справи повинно бути організоване, в тімному зв'язку з Науковим Товариством ім. Шевченка, окреме Українське Етнографічне або ще краще Кр.-знавче Товариство на чолі подібних західно-європейських організацій і практичних доту-

Земельний Банк Гіпотечний АГЕНЦІЯ

у Львові, вул. Ягеллонська ч. 8.
Девізний Банк

переводить всілякі банкові трансакції,
приймає до інкаса векселі кращі і закор-
донні. Переглядає даром, як також і купує
та продає

передвсесвітні тасоси

а то турецькі, італійські, сербські і т. д.
Купує і продає **дожмирки**.

Нолентура Дериванної Льотерії
1641 Клясочної. 2-2

1-шо-травневе зібрання пепесів-
ців у Варшаві відбулося на Теа-
тральному майдані, обставленому
тягаровими самоходами, на яких
находилися озброєні пепесівська
бойка. Там явилися й комуністи в
числі 2-ох тисяч, до яких промов-
ляли комуністичні послі Вар-
ський і Сохачський. До першої бій-
ки прийшло між пепесівською бо-
йкою і студентською соціалістич-
ною молоддю, організованою в
гов. „Жице“.

Коли розвинено похід, знову по-
вторилися бійки між комуністами,
які хотіли приєднатися до спільно-
го походу, і пепесівцями, які не
хотіли „сплямити“ себе співучастю
з комуністами. Перші сутички до-
вели до кривавих подій. Пепе-
сівський міліціант за-
стріляв робітника Ка-
чинського. Після цього крива-
вого епізоду пепесівський похід,
окружений тягаровими самоходами,
посувався далі. На розі Єрусалим-
ських Алей і Нового Світа пепе-
сівська міліція знову застріля-
ла робітника Павлика.
Та до формальних битв прийшло
на майдані Трьох Хрестів, де ко-
муністи за всяку ціну хотіли при-
єднатися до походу. Пепесівці від-
крили вогонь, якого жертвою впа-
ло чотири особи в уби-

тих і тридцять кілька в
ранених. Міжубитими є й агент
поліції Вацлав Грудзінський.
Атакуючими збройно всюди були
пепесівці, що зрештою наглядно
видно з опису в „Роботнику“, де
намагаються різними способами
закрити фактичний стан річей.

Пепесівська бойка відперла та-
кож наступ фашистської студен-
терії, зачинивши її в університеті.
У Вильні прийшло до сутичок
між пепесівцями й фашистською
молодю, яка почала „Роту“ і напа-
ла на тих, що не хотіли знати ка-
пелюхів. Кілька осіб потурбовано
паліцями.

В Лодзі пепесівці святкували
1. травня на спілку з жидівським
„Бундом“ і німецькими соціалістами.
Сутічок не було.

У Львові теж обійшлося без
сутьок. ППС. обходила свято 1.
травня на майдані Гесевського. Жи-
дівські партії „Бунд“ і „Поалей-
Сіон“ святкували окремо (перша на
Рибнім майдані, друга на Старім
Ринку). До пепесівців приєдналася
теж група комуністів, ескортова-
на поліцією. В спільнім по-
ході з пепесівцями взяла
участь недавно зоргані-
зована соціалістично-
московофільська „Народня
Воля“ в числі 20-тилюдей. Є це
симптоматичне тим більше, що Жи-
ди святкували окремо. Цікаво було б
знати, чому „народовольці“ не при-
єдналися нпр. до Жидів, тільки до
патріотичної ППС? При цій нагоді
варто зазначити ще один інцидент.
В суботу, 1. травня рано (біля 11-ої
год.) до „Общ. Качковського“ вдер-
лася фашистська група польських
студентів в числі 70-ти осіб
в пошукавці за ком. пос. Вой-
тюком. Видегітимувавши при сутних
в канцелярії „Общ. Качковського“
і в канцелярії адр. Глушкевича та
не найшовши пос. Войтюка, фаши-
сти опустили льокаль. Очевидно,
цей епізод належить до дуже ціка-
вих, не лише тим, що відбуваються
без перепон з боку поліції і фор-
мальні напади на інституції й при-
ватні льокалі, але й тим, що напа-
совані смирно легітимуються пе-
ред фашистською братією.

рішньої красназвочі праці на Ве-
ликій Україні. Може йому вдасться
посунути справу вперед, зацікавити
нею ширші кола нашого грома-
дянства та зорганізувати система-
тичний розвід нашої західно-
української території.

В цьому напрямі випередили нас
значно наші брати з Наддніпрян-
щини, які зрозуміли вагу хвилі й
розвинули доволі живу діяльність
при допомозі основаної в 1922-ім
році при Всеукраїнській Академії
Наук Комісії красназвства
і філіями у Харкові, Одесі та Вин-
ниці та заснованого в 1924-ім році
Етнографічного Товари-
ства в Києві. В рік пініше цією
справою зайнялася вже офіційно
Головна наука НКО, й скликала на
травень 1925-ого року першу Все-
українську Красназвчу Конферен-
цію, на якій переведено остаточну
організацію красназвочі роботи під
керівництвом окремого комітету
при Головнації. В цю хвилю Ра-
дянська Україна покрита сіткою
окремих красназвчих комітетів й
інститутів, що вдержують окремі
бюра, уладжують курси, конферен-
ції та екскурсії і т. д. Поминаючи
як більш відому діяльність Акаде-
мічної Комісії, згадаю для прикла-
ду, що Чернігівський Краєзнавчий
Інститут уладив у жовтні 1925 р.
здатний краєзнавчий візд, на яко-
му між иншим виголошено 23 фа-
хові реферати, й удержус на про-
вінції (нпр. в Конотопі й Борзні)
кілька власних бюр. Винницький
відділ випустив між иншим цілий
ряд описових праць з обсягу крас-
назвства, нпр. працю В. Гагенмай-
стра: Віздрі святочного одягу на
Поділлі (1926).

В вузких рамках виконувало на-
шу роботу київське Етнографічне

Товариство, що стоїть під прово-
дом Тимченка й Д. Щербанівсько-
го й числить приблизно 200 чле-
нів. Воно заснувалося, як згаду-
ється з приводу першої річної
існування, наслідком реальної
потреби, як вислід зацікавлення
широких верств радянського су-
спільства до красназвства взагалі
й зокрема до вивчення й збирання
відомостей про старий та но-
вий побут „трудящих мас“ і
змогло вже першого року обднати
майже всіх відомих і молодих
етнографів, заснувати окремі етно-
графічні гуртки, відбути дуже важ-
ні фахові курси для етнографів і
приступити до систематичної до-
слідчої праці. Товариство підгото-
вило й видало друком або на ма-
шинці ряд докладних програм до
збирання етнографічних відомостей
(м. и. про Великдень), які були
розіслані в сотках примірників по
селах та провінціальних музеях.
Для систематичних докладів Тowa-
риство заснувало в кількох селах
окремі дослідчі стації (найбільшу
в селі Україні Обухівського ра-
йону), в яких на протязі цілого
року та при всяких нагодах ве-
деться обсервація народнього жит-
тя, збирання матеріалів, роблення
рисунків і знімок і т. д. В цей
спосіб зібрано вже великий, добре
провірний матеріал, що дасть
змогу видати докладні моногра-
фічні описи поодиноких сіл, а пі-
сля цього й невеликих округів.
Крім цього Товариство підтримує
зв'язки з селом і має звітатим коло
40 постійних кореспондентів.

Тих кілька слів піддаю під за-
гальну увагу. Може не пройдуць
безслідно.

В Домбровському басей-
ні день 1. травня минув спокійно.
В Сосновці робітники не допу-
стили до голосу вибраного ними в
1922р. пепесівського посла Стань-
чика. Проти П. П. С. демонстру-
вали безробітні.

В Бориславському ба-
сейні упривілеєними були тільки
пепесівці. В Бориславі, Прогобичі й
Стрию не допущено до святкуван-
ня 1. травня комуністів, перебігши
перадтим численні арешти. Ком.
пос. Пащука поліція витранспорту-
вала з Бориславського басейну.

В инших місцевостях свято 1.
травня відбулося без більших по-
трясень, тільки в Новім Дворі під
Варшавою поведення поліція мало
не довело до пролизу крові. Обу-
рені робітники кинулися на магі-
страт, але військо привернуло лад,
стріляючи в повітря.

На день 1. травня сконсигновано
величезні маси поліції і війська та
переведено масові арешти підозрі-
лих в комунізм. Не зважаючи на
те все, страх мав великі очі, особ-
ливо на „кресах“, де бюрократія й
„організації наробдоші“ поховалися
були (за винятком Львова) по ви-
сшачих дірах.

Українське робітництво не свят-
кувало дня 1. травня під своїми
прапорами. Від хвилі ліквідації
УСДРП. українське робітництво фак-
тично не має своєї організації;
воно розпорошується і пропадає
по різних, менше й більше чужих
організаціях. День 1. травня, який
є не лише святом праці, але й пе-
реглядом боевих рядів пролетаріату,
не був організованим святом для
українського робітництва. Чужі це
не сором для б. керівників і ва-
тажків українського робітництва?
Чи не пора вийти зі стану апатії
і може ображеної амбіції та рести-
тувати організацію українського
робітництва? Чи „Народня Воля“
має заступити ту організацію і ска-
піталізувати 25-літню працю укра-
їнських соціалістів?

Правда, реорганізована і пере-
іменована радикальна партія (УСРП)
намагається виповнити ту прірву,
яка повстала через відсутність укра-
їнської соціалістично-робітничої
партії, але ледаче чи вона, обтяже-
на своєю традицією, колинебудь
здобуде більший вплив в містах.
Започатковане нею минулого року
1-травневе свято не відбулося ізза
недостачі льокалю.

Пора подумати!

Дентист д-р Тадей Хутновскі
ординує 3. М а я 16, партер від 9—12
1635 і 3-6. Телефон 34—33. 3—3

По широкому світі.

Великанський страйк вугле-
копів грозить Англії. Порозуміння
між власниками копалин і робіт-
никами не вдалось. Уряд одержить
спеціальні уповажнення у цій гріз-
ній ситуації, а король видасть
окрему прокламацію. Страйкую-
чих більш мільона.

Абд-ель-Крім заявив, що не
прийме французько-апанських умо-
ви миру.

Рада Ліги Націй, на підставі
останніх звісток, буде перегворена
в той спосіб, що до неї вийдуть
три категорії членів: постійні, від
великих держав, пів-постійні ви-
брані на 6 літ і перевибрані і не-
постійні на 3 роки, без права но-
вого вибору.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Кріза польськ. уряду.

4. V. уряд Скішинського, як о-
станню свою працю мав полаго-
дити закон про організацію найв.
військових властей, відкликавши
старий закон зі союму а предло-
живши новий. Опісля сойм мав
зголосити димісію. Мін. Желігов-
ський предложив згаданий закон,
але про димісію уряду не було
мови. На засіданні ради мін. після
передискутування ухвалили проєкт
закона про нач. військ. властей. В

Кожний фабрикун сам, свій улюбле-
ний лікер в помоявчєм, кмиковім, мя-
товім, міглатєнім і т. п. смаках з одної
пачки природного овочєвого екстракту

ЕКСПРЕСС-АГРУМІНА

Жадайте скоріш! Генер. Реп. в Польщі:
1247 ТИТАНИ, Львів Рівницька 6. 33-75

дискусії піддавали в сумнів, чи у-
ряд перед своєю димісією може
вносити до союму такий важний
закон. Скішинський пояснив, що за-
кон цей то держ. konieczność (і ос-
нова до створення нової пошире-
ної уряд. коаліції). Так проєкт у-
хвали і предложили марш. Ратаєві.

В зв'язі з кризою уряду була
конференція представників партій,
які творять т. зв. кадовбовий уряд.
У нарадах взяли участь послі:
Гломбінський, Звєжинський, Вітос,
Керніє, Осєцький, Хацінський, Гдик
і Попель. Усталили, що конче тре-
ба порозумітися з ППС. Колиб
ППС. не згодилося вступити до у-
ряду, тоді теперішня коаліція пред-
ложить у Бельведері скріпити тепе-
рішній уряд покликанням на прем'єра
Вітоса, згл. Ратая, хоч Вітос заявив,
що кандидатури не прийме. Послі Ха-
цінський (ХД) і Попель (НПР) заявили,
що до центропраду не ввійдуть, а
не вірять у реальність центроліву,
який мусить опертися на нач. сла-
вянські меншости, ворожі державі.
Щодо Жидів, то при нинішнім ке-
рівництві жид. кола тяжко гово-
рити про притягнення Жидів до
урядової коаліції, хоч лекше гово-
рити в жид. колом як з иншими
угрупкуваннями. 5. V. будуть наради
з клубом ППС.

Генер. страйк в Англії.

У палаті громад прем. Болдуін ви-
голосив промову в справі вугляної
кризи й грови ген. страйку. Порозу-
міння з шахтарями сталося трудні-
ше, коли владу передано в руки ви-
браного виконуючого комітету. Шефи
Лейбур Партії грозять поваленням
обов'язуючого принципу, що уряд
має правити. Член Лейбур Партії
Томас збивав, начеб виступ шах-
тарів був революційний, бо має
характер виключно економічний.
Провідник лібералів Льюїс Джордж
визнав палату, щоби найшла за-
соби, які не допустили б до ка-
тастрофи. Вважає ген. страйк по-
милковим кроком шахтарів. Спо-
діється, що палата уповажнить
уряд до продовження речення під-
мог, коли переговори мають бути
успішні. Опісля палата громад в
голосуванні 308 гол. проти 108 у-
хвалила резолюцію з подякою для
короля за видання відручного пись-
ма, що проголошує військовий стан.
Всі переговори не вдалися. Палата
відложила засідання. Генеральний
страйк зачався в опівночі 4. V. Со-
юз залізничників розіслав розпо-
рядок, що починається залізні.
страйк на всіх лініях почавши від
півночі з понеділка на вівторок.
Без уваги на страйк, вийшли всі
майже часописи хоч у зменшеному
форматі. По півночі ніхто в об-
слуги омнібусів, підземної залізничі
і трамваїв не зголосився до праці.
Всєтаки кілька поїздів відвезло
робітників до їх мешкань. Летунськ.
служба була правильна, примінена до
збільшеного руху. Політич. уряд
звернувся до публіки, щоби обме-
жила переписку, та що пакети не
приймає. Зголошуються тисячі до-
бровольців. В Сіті рух дуже сла-
бий. Гайдпарк наче табор, бо там
складають засоби молока для
Льондону. Побудували багато ша-
тер і складаних домиків. У війську
й маринарці здержали відпустки.
Льондон виглядає инакше як зви-
чайно, люде приходять пішки, на
роверах. Головні вулиці затарасо-
вані воями.

Страйк обійме й ці галузи про-
мислу, які не проголосили страйку,
а змушені до нього з причини бра-
ку транспорту. Між столицєю й
близькими містами вдержує рух 400
авт-омнібусів. У Менчестері й піан,
Валлі здержали зал. рух. Кажуть,
що страйк скінчиться скоро з браку
страйкових фондів.

**Присылайте
передплату!**

Проба сил.

вет" за собою. Цю роллю може вчинити умовна сповість гасло монархізму. Суспільність яко така перетворена радикалізмом, що королівська ідея може най-більш відгук і в інтелігентів і в селянства. Тільки невідомо ще, в чий руках опиниться це гасло під час виборів. Треба бути готовим на несподіванки...

Пригадуйте собі, прошу, страшенне двозначну й таємничу заяву Вітоса перед кореспондентом краківського „Ілюстр. Курера Цоля" в зв'язку з недавніми закопанськими нарадами, а подумайте, що справді несподіванки не є виключені. Бо коли Вітос розводився над потребою якихось „нових державних уладжень (urządzeń)", відкидав думку коаліції, слабої соймової більшості та урядничого кабінету, кореспондент спитав його жартом: „Щож тоді задумується? Хіба монархія?" На це Вітос відповів: „Не думаю суперничити зі швачками й вискакуватися на що тему. З часом, коли цей товар увійде на екран... — і на цім урвав. Згадана газета, яка зрештою нині є головною моральною підпорою Вітоса, слушно поставила над цією заявою надзвичайно хитрого і зручного та зоробливо амбітного б. верховно-військового віта — знак запиту.

Поки польська преса заважає по-фемізізму й теоретизує, а селянські політичні партії проаналізують вистрої польського села, наскільки справді гасло „dajcie nam króla!" заціпилося там і чи в такому разі не варта би зробити якесь монархістичне загрозу, — польська міська вулиця бавиться „Круль" нині у Варшаві є однією із тем забави. Тза, червона (від наголовок!) вулиця преса уладжує широкую „анкету" на тему потреби короля, а кабареги виступають з ревіями „Шукаючи круля!" і тут насуваються різні рефлексії. Сам факт, що йдемо зовсім невідоме ще гасло нині набралося такої „популярності" — свідчив би на його користь, та спосіб, в який трактує його міська вулиця, свідчить, що ще багато води пройшло, поки ідея монархізму стане в Польщі настільки поважною, що не посміють кепкувати собі з неї з кабаретових сценок у такий драстичний спосіб, як це робить варшавське „Qui pro quo" чи яка „Олімпія" при гучному режоті аудиторії. Візьмім, що лише один дотеп із такої ревії упав би дрилюдно на адресу Пілсудського: сарно виглядав би тоді директор кабаре, артисти й сам льокаль! Ось де різниця між „популярністю" та „популярністю".

Номіж деякими справді дотепними відповідями на газетну анкету (більшість була банальна), якийсь варшавський сугереновий фільософ сказав таке: „Польща не має нічого до втрачання — а ми з нею ж — може бути і король — чому би ні?" Здається, що ми Українці можемо обома руками підписатися під цією заявою. Історія українського народу під польською демократичною республікою запам'ятала собі імена Станіслава Грабського і Станіслава Тугута, — Юзефа Галлера і Юзефа Пілсудського. Так було і є за республіки, — а чим воно змінилось би за монархії? Адже ці самісінькі люди, які досі, як володарі дем. республіки, зазначили своє існування на долі українського народу, залишилися би при колосі з приходом монархії і вели би ту самісіньку політику, що вели досі і ведуть далі.

Ми справді не маємо нічого до втрачання, а придирається новому ядловищу — цікаво. І. Кедрин.

Заходами політичної поліції і пепесівської міліції день 1. травня ц. р. не розгортався так, щоб бути наглядною лекцією проби сил — з одного боку між робітництвом і буржуазією (працею і капіталом), а з другого між двома таборами зорганізованого робітництва: соціал-угодовим (пепесівсько-енперівським) і революційно-комуністичним.

Польський національно-соціалістичний, а радше національно-робітничий табір вже від довшого часу знаходиться в невідгидній позиції між двома силами. По своїй природі мав би вести боротьбу з масовою й політично посідаючими класами, зв'язаний путами чисто буржуазного патріотизму, він не може знайти спільної мови з інтернаціонально-робітничим (комуністичним) табором. І не лише не може знайти спільної мови, але й примушений на спільному терені вести звазату безоглядну боротьбу з комуністами, добачуючи в них загрозу польській державній суверенності. Звідсіля повстають у пепесівців, на згадуючи про енперівців, найдивовижніші тактичні концепції і плани, зигаковата лінія, яка зазначається раз крикливо-словною опозицією у відношенні до польської політичної й соціальної реакції, в суті річи даючи їй мовчазну підтримку, а другий раз аходячи в яву, договірно-устійневу коаліцію з нею. Звідсіля безвинні хитання, постійна боротьба з комуністичним табором, вороже, а в найкращому випадку здержливе відношення до „національних меншостей", безплідне борикування і наглядна втрата впливів. Відбившись від одного берега і не причаївши до другого, пепесівці осіли на мілині і піддалися під опіку й охорону поліції.

В подробицях продумана тактика комуністів спихає їх з одної позиції на другу, вириває їм ґрунт під ніг і вганяє все більше в сліпу безвихідну вулицю. Пепесівці величають себе базою демократії, основою політичної, національної й суспільної справедливості, але дотеперішня практика виявила, що це вже тільки святоточні гасла без ніякого реального значіння.

Вийшовши з коаліції і наробивши багато галасу значеві для застрашення польської реакції, погрожуючи навіть заднятися з незоленими народами, пепесівці поставили в дні 1. травня виявити свою силу, зробити перегляд робітничої армії. Вияв сил в дні 1-го травня мав їм дати свідоцтво зрілості до керми державними справами, день 1. травня мав наглядно засвідчити їх впливи в масах та створити основи для більшш домагаць у відношенні до бузших і будучих союзників при творенні „ширшої" коаліції. Та замість того всього день 1. травня був днем нечуваного погрому для пепесівців, хоч з першого погляду здавалось би, що 1-ше травневе маніфестація випала на їх користь. Навіть участь в коаліції, навіть спідка з крайною реакцією так не скомпромітувала пепесівців, як день 1. травня.

Рішальним моментом для означення впливів робітничо-державної партії є її позиція в столиці. І в тому напрямку йшли всі зусилля пепесівців. Уряд „лівого" гр. Скішинського зробив все можливе, щоб прийти з допомогою ППС. З тією метою, як подає „Курер Познанський" (ч. 200 з 2. ц. м.) державна поліція дискретно допомагала організувати пепесівський похід.

„Слід додати — пише „Кур. Познанський" — що на прохання ППС. переодичні агенти поліції були виділені до соціалістичних бойовиків, щоб допомогти їм в забезпечуванні походу. Бойовики їздили в 30-ти тагарахих самоходах, які позичили соціалістам магістрат у інститут публічної потреби. Слід теж згадати до рахунку і той факт, що в останню ту тяжку поліція адекватно до 4.00 (чотирьох)

комуністичних дієнь. Беручи на увагу те все, годиться ствердити, що ППС. виявив, що не розпоряджає такими впливами, які могла виявити в минулому році і що рішучо на ґрунті робітничих мас постійно хиталася до укладу і без допомоги державних і магістратських властей не могла би була зорганізувати попереднього свята".

Кращого і вірнішого свідоцтва хіба не можна видати. ППС. банкрутує на ґрунті робітничих мас. Провідники ППС. не відчувають і тому спішно шукають опертя в інтелігенції. Ця втрата ґрунту викидає у них стан знецінення, стан, що вкладає їм до рук брато-вбивчу зброю. Про це пише той же „Кур. Познанський", кажучи виразно: „Стріли, що вчора впали з рук соціалістів (пепесівців) до громздки комуністів, були висловом знецінення". Але одночасно ті стріли і робітничу кров на вулицях Варшави тісно зв'язали пепесівців з реакційним табором. Спільний пепесівсько-поліційний злочин тяжко заважить на дальшій долі ППС. Вони є зарізані в очах робітництва. Проба їх сил випала не лише фатально, але просто катастрофально. Тепер пепесівці є вже наскрізь диспонувані до участі в „ширшій" коаліції, до якої увійдуть запламлені кров'ю робітників. Але й проба сил комуністів не випала світло. Правда, проти них крім пепесівців була насторожена й поліція, правда й те, що багато комуністичних дієнь арештовано, вкінці одна з найважливіших перепон і - шотравневого виступу: нелегальність партії, — все те складається на несприятливі умовини для проби сил. Однак з другого боку комуністи розпоряджають незвичайно суцільною й дисциплінованою організацією та втішаються симпатіями головно міського елемента. Для кожного об'єктивного глядача і дослідника суспільних явищ є безумовним факт, що на ґрунті робітничих мас все більше закорінюється комуністична партія. Очевидно, говорити про правдивий комунізм тут не приходиться, але про настроєвий треба. До того ж комуністи є величезними тактиками, які знаменито вміють оперувати масами при збереженні економії своїх власних сил. Вони рідко коли приносять в жертву свої сили, не шадячи маси, що наділює їх своїми симпатіями.

Беручи все те на увагу, можна було сподіватися, що комуністи виявлять більшу силу. Тимчасом вони вийшли блідо. Що ж спричинило ту блідість комуністичної проби сил? На це можна дати коротку відповідь: склад комуністичної партії в Польщі. Може більше, як деінде, в тому складі переважають Жиди, які щоправда часом видають людей, що жертвують і життям, як зацянано народи з ризикантською психікою, але назагал це маса лаякиза, не наділена відвагою, тільки спритом. День проби не застав тієї маси на позиції. Вона зникла, вижидаючи хвили менше небезпечної, а більше корисної. Ось причина, чому проба сил і з боку комуністів не випала світло. Колиб не криваві події у Варшаві, то значіння комуністів в очах мас ледве чи було би зросло. Але смертоносна зброя і криваві жертви внесли комуністичний табір на одсегал мучеників та створили підклад для комуністичної пропаганди і зросту їх сил. Це вже й використали комуністичні послі Варський і Сохадський, визнаючи робітників кожної фабрики видати свій осуд на обвинників. Що це є зміцнення комуністичної пропаганди, — не підлягає найменшому сумніву.

Таким чином приходять до різкого й глибоко сягаючого перегрупування на ґрунті робітничих мас на ґрунті робітничого табору

в Польщі. Цей зворот слід мати на увазі — тим більше, що в цілому світі, як свідчать гігантський робітничий страйк в Англії, приходить до нових здвигів серед робітництва.

Аграрне перенаселення на Україні.

Освітлення тієї справи представителем України на II. сесії ВЦВК-у.

На II. сесії Всесоюзного Центрального Виконавчого Комітету Рад говорив обширно про аграрне перенаселення на Україні Гринько. „Коли ви поглянете на Україну нині — казав він — то ствердите, що чим далі ви посуваєтесь на захід України, тобто, чим ближче підходите до прикордонної смуги, до межі з капіталістичними державами, тим густота населення зростає, малоземелля стає гострішим і злидин у зв'язку з цим більшають. Коли по РСФРР, пересічно на 100 десятинах засіву припадає 19 душ сільського населення, то на Україні на 100 дес. припадає 63 душі. Вся Закарпатська, її правобережна частина, має пересічно біля три чвертини до одної десятини землі на душу населення. На 50 відс. це господарства, що не мають ні реманенту ні худоби. Політика українського уряду, ухвалена союзним урядом підлягає в тому, щоб всебічно інтенсифікувати, підвищувати продуктивність сільського господарства і розвивати свою промисловість, особливо цукрову".

Саме під цим поглядом розглядаючи перспективний план цукрової промисловості ми висловлювалися за план максимальний, що передбачує 115 мільонів пудів продукції під кінець п'ятиліття. Але заки проведеться в належних розмірах інтенсифікація, доки здійсниться розгортання цукрового промислу, густота населення буде душити селянство, знасиле не в великій мірі тяжкими літами горожанської війни. Тимчасом, проблема переселення в союзних розмірах, треба сказати, перебуває нині в провалі. За період від 1896 до 1906 р. Україна дала біля 350 тисяч переселенців до Сибіру не рахуючи тих, що виїхали до Канади і інших країв Америки. Нині є на Україні 300 тисяч господарств, що потребують переселення. Український колонізаційний фонд у мажках України в найкращому випадку може влаштувати 70 тисяч господарств. Всі ці кількості тисяч душат знесилене селянство, збільшують кадри безробітних у місті, ускладнюють будівництво. Ці господарства межують з капіталістичним заходом. Неможливість дати роботу селянським робітникам виторює тут тривожний, непевний стан".

Білоруси на сесії ЦВК. Союзу РСР. в Тифлісі висували були питання про прикордонну смугу Білоруси, та питання про впорядкування західних кордонів Радянського Союзу. Протягом цього року український уряд також не раз ставив перед Союзним урядом питання про західні кордони України. В цей період, в цю епоху, в якій живемо, в умовах мирного співжиття та конкуренції з капіталістичними країнами, в умовах, коли їхній натиск на нас збільшується — проблема західної прикордонної смуги з капіталістичними державами мусить стати особливо гострою. Це не є лише українська проблема, це є проблема загально-союзної. Із цього погляду ми підтримуємо пропозицію, що з'явилася недавно в союзній пресі про творення „западно-східного ручю на основі широкій колонізаційної роботи внутрі нашого союзу". Ми повинні утворити вихід для перенаселення пунктів. Треба зм'якшувати гостроту перенаселення на наших західних

Модні, новини для панів на костюми, тавці, мундирні сукні, шовки, шифони поручає по низьких цінах фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька 10.
Філії в Тернополі і Стрию.

кордонах, соціально та економічно (зробити з них міцну бар'єру радянського союзу проти капіталістичних держав".

Загально відома річ, що в західній половині України перенаселення велике, і ясно, що з ним треба дуже енергійно боротися. Та Гринько ставить цю справу не в цілком природну і зрозумілу площину, але намагається зробити з неї засіб до досягнення комуністичної мети. Цілу західню полосу України треба, на його думку, поставити в господарському відношенні так, щоб вона стала приманою, агітаційним засобом і накінець "бар'єрою" для боротьби з капіталізмом. Однак не вважаючи на таку велику мету до гегер для неї не зроблено нічого, а тому й витворюються там наслідком перенаселення "тривожний, непеший стан". Отже, яка далека комуністична теорія від буденної дійсності? Та річ не в тому, чому і з якою метою Гринько і його товариші бажають допомогти перенаселенню надміру половини української землі, але в тому, що вони до тепер не встигли для поправки відносин нічого ініціювати і є дані на те, що при саботажі з боку Москви, вони і в найближчій майбутності нічого не зроблять. А праця і то заванта брідна необхідна без огляду на її мету. Якщо її не буде, то "тривожний стан" ростиме далі.

Шід румунською займанщиною.

Перед виборам.

Остаточне рішення як виступити Буковина при майбутніх виборах до румунського парламенту й сенату. Минувало тижня на засіданні виконавчої інтернаціональної партії Буковини вирішено при виборах виступити спільно з хліборобською партією і голосувати на спільну лісту опозиції, що на її чолі стоїть представник хліборобської партії, на другому місці б. посол Пістінер, а на третьому представник від української соціалдемократичної секції. Спільними кандидатами, що їх думав висунути при виборах опозиція є: повалений фашистський уряд Авереску, демократичний румунський уряд, що переверде автономію для Буковини, забезпечить культурні потреби українців, переведе ревізію земельної реформи в тому напрямі, що відбере її від спекулянтів і дідачів, і передасть її бідним селянам і т. д. Рахують, що опозиція віддасть вибори на Буковині найменше 4 послів.

Новостворена українська народна партія виступає при виборах спільно з лібералами і партією генерала Авереску. Авересканці погодилися взяти на свою парламентську лісту на друге місце московського Смеречанського, а на сенатську лісту на 4 і 5 місце провідника народної партії Лукашевича і члена управи тої партії Лисана. Більших уступок Авересканці українській народній партії не хотіли дати.

Як румунська влада нищить українську пресу?

Щоб знищити невигідну собі українську пресу, румунська влада користується своєрідними методами. Не знайшовши ніяких причин, щоб припинити газету, румунська сігуранца дає почтовим урядам наказ не приймати українських газет на пошту. І так в північно-західню частину Буковини не доставляють румунська пошта за цілий час опублікувати ні одну українську газету, які видає або видавала українська хліборобська або соціалдемократична партія. Пошта доставляє тільки ті українські газети, що йдуть на руку румунському урядові. Цей поступок оправдує румунська влада тим, що пограниччя

поблоса на просторі 30—40 кілометрів є на воєнній положенню, де влада лежить фактично в руках війська, а за розпорядження військової влади не відповідає. Таким чином українське населення північно-західньої частини Буковини, що творить з двох сторін прикордонну полосу, є позбавлене всякої опозиційної української преси. Інтересно визначити також, який спосіб румунська влада старалася скрити перед читачами української преси ті операції, які переводить на українській пресі олівцем цензора. Редакціям строго заборонено зазначувати в газеті, які місця статей стверджені цензурою. Для недопущення неприємних інформацій про насильства румунської влади на окупованих територіях румунська пошта дістала наказ не пропускати за кордон тих газет, що критикують діяльність уряду. Особливо гостро слідкують за тим, щоб не попадала за кордон бесарабська преса, що виходить не за гроші уряду. Так само робиться з українською пресою — в тому числі навіть з найбільше невинною, що висилається з інших українських територій на Буковину. Всі українські газети, що йдуть на Буковину, цензура на пошті нищить.

ТОРГОВЕЛЬНО-ПРОМИСЛОВА СПІЛКА З ОБМ. ДІЛ.

"ХРОМ"

у Львові, ул. Руська ч. 20

виробляє під проводом найліпших фахових сил

найкращу шкіру на обув,

яка що до якості конкурує з заграничними виробами. Фабрика Співки в Зимній Воді коло Львова приймає під найкориснішими умовами всякі роди сирих шкір до заміни за 1652 готову шкіру. 2—6

СКЛЕП СПІЛКИ

у Львові, при ул. Руській ч. 20

має на складі всякі роди шкір та продає їх по оригінальних фабричних цінах.

По широкому світі.

У Барселоні викриє еспанський уряд потайну змову проти диктатора Прімо де Рівери.

У Триполі повстав бунт. Італійський уряд вислав колоніальне військо, щоб його здушити.

З вічевого руху.

Віче У. Н. Д. О. в Глухоничах, повіт Львів.

Заходом Пов. Народної Організації Українського Нац. Демокр. Об'єднання у Львові скликало 25 квітня політичне віче в громаді Глухоничі, повіт Львів. На віче прийшли члени Центр. Ком. Об'єднання п. Олександра Черкавський. Вже годину перед назначеним початком віча сали члени "Просвіти" заповнилися по берегах річки молодими господарями і парубками з Глухонич, Дмитрович, Гаїз і Чижикова. Як описався вийшло, то парубки прислали сюди пам'яті з довільного соціалістичного штабу. Вже при виборі президії віча, до якого обрано Івана Голода, Василя Білля і Петра Лойка, понові теперішній радикали виявили такий великий спротив проти особи п. Голода, (малохолодного чоловіка, котрому ціла околиця завдячує свою організацію і національну свідомість), що мало що не прийшло до розбиття віча. Описався голос п. Черкавський і в двогодинній містиці у формі діячів з присутніми радикалами висловивши промову засудив теперішнє наше політ. положення і ставивши, яке в сучасний момент займає УНДО. Описавши викладав дискусію, в котрій між іншими заборав голос Василь Сидор, Павло Іванів і Павло Мулика. Всі бесідники (окрім Сидора, що головним

чином і до вічі) виявили дуже сумний образ політичної неграмотності, а який втягнули їх неоразданих. їх промова оберталася коло викликання жалюсних жовтів "улюбленої буржуазії", церковних трюків, нірогів і масла, проскурного. Невдоволення до "політ", а котрих кожний є Унікум", виповнило дві третини всієї дискусії. Кожне речення і кожний заворот кінчився словами "буком унікуста зі села", або "проса в палатах зі Львова". Балакали ще про Скоропадського, автономію, діяльність двірських формалів, селянсько-робітничий фронт і пропонував ряд дуже довгих резолюцій, котрі сам несподівано вносили і піддавали під голосування.

По завершенню радикальних промов, референт УНДО, забрав голос і заявив, що буде відповідати на всі заміти промовців, звернених проти УНДО. Але ледве промовив два речення — як зазвяти молоді загрозили, який то вітер шумує грою. Тоді присутній на вічу командир поліції розказав віче, аргументуючи, що цього не було в денній порядку і що революційних пісень таких як "Червоний штандарт" не може дозволяти спіпати. В такий спосіб розбитий радикали віче, і жалко став чоловік, діяльність, куди радикальна партія провадить тепер своїх визнаючи, а ще прикрише, що вона деморалізує молодь.

Учасники.

На сході мужеські і жіночі матеріали поручає ф. а. С. Лейбін і ф. а. Фельк 1637 аляний Мюлюбін Собієного а. 2—3

Справа „почтовців“.

Новий великий політичний процес у Львові.

Дня 27. квітня доручено вкінці акт обвинувачення 12 арештованим, а то: Володимирів Люпулові, абсолютному учит. сем. з Калуша, Іванові Паславському, гімн. абсолютному в Любачева, Миколі Бігуніві, студентів філ. зі Струтиня, Ярославові Барановському і Романові Барановському, студентам політехніки, Володимирів Шумському, гімн. абсолютному з Дрогобича, Миколі Коваліскови, студ. мед. з Болестришч, Антонові Медведєві, абсолютному з Вид. школи з Долини, Миколі Ясінському, гімн. абсолютному зі Станіслава, Андрієві Оленському, студентів прав з Бірки, Дмитрові Дубаневичові, машинному слюсареві зі Львова і Антонові Стефанішинові, абс. учит. сем. з Долини. Обвинувачені осталися вже від довшого часу в слідчому арешті, а частину їх від листопада 1924 р.

Сам акт обвинувачення, виготовлений на бажання обвинувачених також в українській мові, обіймає 144 сторінки машиновим письмом і закидає їм поповнення злочину головної зради з § 58 ц. і 59 б., злочину рабунку з § 198 і 192 к. з. (напади на державні почти і їх обрабовування), а надто ще Дмитрові Дубаневичові злочин убийства з § 134 і 135 к. з. Прокуратура покликую 70 доказових свідків. Розправа, що відбудеться перед Львівським судом присяжних, начнеться в першій половині червня місяця і потриває 5—6 тижнів. Як оборонці виступатимуть: д-р Михайло Волошин, д-р Марян Глушків, д-р Лев Ганкевич і д-р Степан Шухевич, всі зі Львова.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Димісія уряду Скішинського.

5. V. після засідання ради мін. прем. Скішинський заповів димісію уряду тому, що не вдалося йому відновити коаліцію. Після тої заяви С. аложив димісію на руки през. республіки. Президент прийняв димісію, а урядування поручив дотеперішньому кабінетові. Як кандидати на прем'єра вчислюють: Вітоса, Дамбського, Хаїнського, Ратаса і Скішинського.

Ген. страйк в Англії.

Положення без зміни. В дільниці Іст Нет в Лондоні дійшло до забурень, також у Ніокаста. Бригади зал. машиністів допозано добровольцями й удержують комунікацію всіх поїздів на гол. зал. лінії. В Гайдпарку розділють харчі, молоко, рибу. На провінції в Брайтоні

АГРУМІНА природний цитриновий екстракт. Застосування: цілком свіжу цитрину, до чаю, лимонади, напюсти, борщу і т. п.

Дешеве, ароматне, смачне, практичне. 1247а. Надейте у всіх скляках 14—15 „Народної Торговлі“.

лі, Лінійні комунікації трамваїв і омнібусів удержана. Вибух-страйк у фабриці муніції в Уоліч. У ск. дільницях Лондону в сутичках товпи з поліцією й добровольцями було багато раних і контужених. Кількатисячів товпа випустила з магазинів нафту, ушкодила вагони з цистернами. Зачувати, що Ллойд Джордж має наново посередничати в справі страйку.

Біржа.

Америк. дол. 10:58 — 10:55, ливец. дол. 10:45 — 10:50, чеські кор. 0:25:25 — 0:25:50, лив. 0:30:00 — 0:30:25, франк. фр. 0:30:50 — 0:31:30, фр. швейц. 1:72 — 1:76, швейц. франк. 46:50 — 47:50.

Золото, 20 кор. 37:50 — 41:00, 20 франк. 37:00 — 38:00, 20 марк. 35:00 — 35:50, 10 руб. 35:00 — 36:00.

Срібло, Австр. кор. 0:75:00 — 0:80:00, 5 швейц. кор. 4:00 — 4:20, флорени 2:00 — 2:10, рубл. 3:20 — 3:35, рубль прибіли сріблом 1:60 — 1:66.

НОВИНИ.

— Використаймо дозвіл! У святочному числі „Діла“ з 2. травня 1926 оголошено дозвіл стиславського повітства (з 22. IV. 1926 Ч. Б. Р. 444) на збірку на цілі УНДО в часі від 4—11 травня 1926, включно на Обласній станції славістичного повітства. Пригидуючи ш. Громадянству отсей дозвіл, прохавмо кожного, кому лежить на серці добро Рідної Школи, звернути увагу відповідних чинників на цей дозвіл і подбати з власного боку о не, щоб збірка на „Діла“ для Рідної Школи виказала як найкращий вислід, бо через значні підмоги деяким Кружкам, через власні видатки і через адержливість Америки, грошеві засоби Центролі вже вичерпані. Звертаємо увагу, що на відставі того дозволу ніяко не можна брати гроші і натуральні без окремий уряд. легітимізації при допомозі замкнених і опечатаних скриньок, при допомозі лісу, близької і всяким іншим способом. З огляду на те, що до 3-ох днів до закінчення збірки маєсться предложити Воевідству рахунок, прохавсь зібрати дані переписати негайно до новітніх Кружків, згідно Головної Управи УПТ. (Львів, Ринок 10/II. п.). — Головна управа УПТ-ВА. 1582 1—1

— Пам'яті М. Коцюбинського. У Виниці приготувалися до святочного обходу 64-тиліття народної дисемієнки М. Коцюбинського, що припадає 18. вересня 1926 р. При Окружному Виконавчому Комітеті поставили окрема комісія для узагальнення пам'яті письменника в Виниці, де він найбільше працював і збирав кошти. На чолі комісії став голова Окружного Вербового, а в склад її увійшли завідувач відділом народної освіти Сакун і директор виницької філії Всеукраїнської бібліотеки при Всеукраїнській Академії Наук Оттаванський. Завданням комісії є побудувати пам'ятник для М. Коцюбинського у Виниці. Відкриття пам'ятника відбудеться 18. вересня 1926 р. Комісія виконала у Виниці дім, де родився Коцюбинський, і почала перетворювати його в музей ім. Коцюбинського. День 13. річниці смерті письменника, що припадає 23. квітня, у р. відсвяткувала Виницька конферція і вефрками. Виницька газета „Червоний Край“ опублікує зі статтями, присвяченими пам'яті письменника. Відомий український мистецтвознавець проф. М. Жук (тепер професор Одеського Художнього Інституту), особистий приятель М. Коцюбинського приїде спеціально до Виниці, щоб взяти участь у працях комісії. Місто Виницьке має відзначити пам'яті письменника вже цього року в день його народни, тобто 18. вересня відслоненням гранітного обеліска з погруддям письменника і з відповідним написом. Обеліск поставити місто на свій кошт на подарію доку, а якому прийшов на світ Коцюбинський.

— Українська мова і студенти. Рада народних комісарів України затвердила нові правила вивчення і прийому студентів до усіх вищих шкіл України. Всі вступаючі на студії до вищих шкіл на Україні мають знати українську мову. А студенти, що прибули з інших республік СРСР, мають по прийнятті їх до Вишів на Україні на протязі року адати іспит з української мови.

— Сиромий ошуканець. Тинється від місяця до Львова молодий Генрик Тайлман, який виявив один вродний сюжет як дурити кущів і повторює його так само послідовно як послідовно правдивість до вина і йде до виниці. Поділували недавно виницю, побудова вісочна хата

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конт. почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 зл., Німеччині 7-50 зл.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 зл., Австрії
7-50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошеня
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Чехізаційні затії на Закарпатті.

За прикладом Мадярів і Поляків.

Прикро й болюче робиться на душі, як читаєш у поважних столичних чеських газетах захвалювання насильства чеської влади над українським народом на Закарпатській Україні. Чеський нарід знає, чим була його власна неволя, що значили для Чехів побілогогорські часи, аміє цінити свободу свою й інших і тому дивно, що дозволяє ломити душу українського народу у Закарпатті своїм урядовцям, які користуючись з його незорганізованості й невідпорності, ломлять приречення, зобов'язання і закони, припечатані Масариком, Бенешом, Тузаром, Чеськими Народними Зборами, парламентом і цілим чеським народом. Про відсутність душі у чеських урядовців та всяких партійних емісарів на Закарпатті є пребагато назбираних фактів, з яких нині видвигнемо лиш один.

Дуже поважний, тактовний і впливовий чеський щоденник „Lidové Noviny“ помістив 20. квітня ц. р. під заголовком „Нові завдання на Підкарпатті“ статтю з Ужгороду, яка так і тхне жаждою насильства над українським народом Закарпаття. Автор говорить про розв'язку мовного питання і дає короткий огляд теперішніх помилок чеської влади, що випливали ізза незнання обставин та невідготуваності українського народу і його провідників в а відтак жаліє, що Чехи дали себе втягнути у вир мовних спорів місцевої інтелігенції, бо треба було там завести зразу на місце мадьярської чеську мову, а не аж тепер. Таке своє становище автор піддержує тим, що ось то „домашні закарпатські громадяне не лиш українські, але й жидівські та мадьярські без ніякого напору зачали в практичній житті самовільно мостити дорогу чехизації і цим відкрили Чехам поміст до зближення з цю дезорганізованою славянською гаузею“. А даліше: „мовний розпорядок, яким введено в життя в підкарпатських урядах державну мову, за винятком деяких академічних проявів протесту цілком спокійно. Гим не хочемо насильно чехізувати Підкарпаття, а лиш зискати для чеської справи. Все инше прийде само“.

В статті подається ще чеським урядовцям вказівки для успішної чехізації і як їй треба прикривати плашками: хліб, школа, господарський, соціальний і культурний розвій, а даліше даються ще всякі поучення, як урядовці не мають, а як мають по цій лінії поступати.

Ми не згадуємо тут про брехливі, некультурні маленькі газетні пєсиків, як „Podkarpatské Hlasu“ чи инші, бо й ніяково з ними погамізувати ізза їх дівачьких або брутальних, ординарних напастей. Але щобі столичні часописи, як ось і поважні „Lidové Noviny“ зражували такою захланною жадобом і цим бацилем заражували увесь чеський свободоблюбний нарід та їхали в цю грязь власну владу, — до цього годі зайкнути то-

му, хто знає чеський нарід. Насилувати й топтати природні права обезсиленого неволею народу, відбирати йому його власну мову — це ніяке епохальне відкриття, це ніякий лицарський крок для добра чеського народу, хіба що і в Чехії запанувала вже засада, що для сильніших не існують законні умови зі слабшими, так, як це було у Мадярів чи Німців, як є у Поляків.

Ці умови є писані в чеських законах і їх проголошено світові. Ми пригадаємо хочби Масарикові слова сказані ним до Жітковича в Філадельфії 25. X. 1918, що закарпатські Українці „будуть становити в межах Ч. С. Р. повну автономну державу (стейт)“ та „що границі визначитись так, що Українці (сказано: Русини) будуть вдоволені“. Ми пригадаємо, що Словацька Народна Рада заявила письменно дня 30. XI. 1918 року так: „Ми не обіцяємо Вам, Русинам, але вже визначуємо Вашу повну автономію в справах церковних, шкільних і внутрішніх“. Те саме запевняв Бенеш і Крамарж у Парижі перед вирішенням долі Закарпаття і повна автономія не сходила з уст ні одного відповідального чеського політика, Бенеш та Масарик нераз повторювали заяву, що цей край бере Чехословаччина тільки в депозит, хоча ніхто такої заяви не вимагав. Чейже не забути ще нинішні чеські державні керманічі, що навіть Мадяри видали (не входило в це, чи то було щире, чи ні) закон з 21. грудня 1918 ч. 10, яким визнано повну самоуправу цієї території, яку й названо „Руська Країна“! В законі цим є також виразний уступ про українську, а не иншу урядову мову.

Зайво мабуть пригадувати й постанову мирової конференції в Сен Жермен з 10. IX. 1919 про автономію Закарпаття і про його мовні права. А „Генеральний Статут“ для Закарпаття, а конституційний закон Ч. С. Р., який також виразно говорить про автономію і в якого III. уступі сказано, що „народна мова буде мовою наваження й урядовою мовою взагалі“. Ще ясніше сказано в законі з 29. II. 1920 ч. 122, що „чехословацька мова є державною, з винятком того, що є в § 6. для Підк. Руси“.

А тепер? Не досить того, що чеська влада не сповнида нічого зі своїх зобов'язань, але вона добирається вже й до самої мови нашого народу. Заводиться всюди чеську мову, бо — мовляв — так хочуть Жиди, Мадяри, ну — й Українці. Пошож проголошувати таку глупу покришку? Хіба не робилися попередні умови й закони з Мадярами й Жидами!

Дивно, що чеська центральна влада, яка має стільки симпатій в українським народі з багатьох инших причин, в справі Закарпаття йде за підшептами всяких політичних шарлатанів з Ужгороду і ступає на той самий шлях, яким пішли Мадяри. Вона перекреслює

всі зобов'язання, а навіть поривається відбирати нам права рідної мови, бо, мовляв, цю дорогою наступить зближення до чеської культури...

Чи властивий цей абсурд? Історія йде скорим ходом і все те знає, пишє, пам'ятає. Знає всі промахи і гріхи Чехів на Закарпатті, знає Цосталю, Брейху, знає, хто створив з кооператив гнізда корупції, про які агадують і „Lidové Noviny“, знає, чому відійшов Жіткович і чому він тепер мовчить, знає, хто й чому посадив на губернаторське крісло нездарного й немічного старця Бєсєида. Може й не знає увесь нарід правних зобов'язань чеської влади. Але він не є той „глухий баран“, як його залюбки називають чеські урядовці. Він ще не дає горнуватися до Чехів. Але бачить безліч їх гріхів і промахів і вміє те все розбирати, бачить хоч би те, куди йдуть наші ліси, бачить господарку на чеській „колонії“, як це сам він алушно охрестив і не дає себе ловити на фразу „slovanství“, вміє реагувати, хоч не вміє читати по чеськи.

А проте все те можливе іще направили, якби влади й центральні часописні органи висвободилися від впливу й підшептів тих ма-

Пятниця 7-го і неділя 9-го травня в салі Лисенка о год. 8. веч.

„МАСКАРАДА“

лялькова гротеска
ГАЛАНТІОНА ЧІПКИ І ЛЕЛЕ

(II. серія „Вертепу наших днів“)

Білету продає „Союзний Базар“
1653 а Руська 20. 1—1

леньких чеських кациків з Ужгороду, що піддають счехізування закарпатських Українців і тим шкодять лишє добрим чесько-українським взаєминам. Чехізація на Закарпатті не новина. Вона йде від самих початків, та висліди для самих Чехів щораз фатальніші. Тож треба бути сліпим, щобі їх не бачити та ще й підкріплювати свою сліпоту такими язиковими розпорядками, як недадані, Чехізація на Закарпатті не піде, бо як не змадяризували його колись Мадяри, то не счехізують його й Чехи. Тож пощо робити собі захланні апетити на те, що ніколи не вдасться, що не лицює шануючому себе народові?!

М. Творидло-

„Громадські промисловці“.

Новий боляк. — „На пути къ возрожденію“. — Уаурпатори з ласки вишехполяків руйнують народне майно. — „Програма діяльности“. — „Народний Дім“ політичним товариством. — Торговля церквою. — Чи будемо далі мовчати?

Від кількох літ наростає новий боляк на нашому народньому організмі, старанно і заподадливо культивований тими, яких гаслом: divide et impera! В останньому часі те гасло ще поглиблено додатковим кличем: марнуй і розтринькуй! Переводить його в життя з подиву гідною послідовністю новий правительственный комісар „Народнього Дому“ Лев Черкавський.

Ще 22. квітня ц. р., пишучи про відомолюбівану польськими Штайнахами й Вороновими породу „польоно-руських“, вказували ми на намірену продажу польським комісарем цілого комплексу будівель при вул. Зиблікевича та звивали Народною Організацію Українців м. Львова та инші громадські чинники в час занятися цю справою, поки вона не зайшла за далеко.

На жалі, наш поклик, поки що, не найшов відповідного відгону. Наша національна вдача визначається тим, що ми залюбки цікавимося загальними й відірвано-теоретичними справами, але маємо відразу до справ конкретних, реальних. Не робимо цього закиду на адресу Народної Організації, якої діяльність і активність всетаки додатньо відрізняється від оспалості инших організацій, тільки підносимо цей загальний закид на адресу громадянства. Фактом є, що в час не звернено уваги на „сделку“ нового комісара, а тимчасом справи справді зайшли вже за далеко.

Як нас інформують з компетентного джерела, ком. Л. Черкавський увійшов у зв'язки з Домініканцями, які намагаються загарбати в свої

руки величезний будинок при вул. Зиблікевича (де тепер містяться СС. Василіянки), церкву і майже морг саду з городом. Та заки розглянемо цю „сделку“, пригляньмося протоколові з відбутого довірочного „зібрання“ в дні 13. квітня ц. р., який навіть появилася окремою лєтучкою під нап. „На пути къ возрожденію“. Це „возрожденіє“ підписали: о. О. Скобельський, парох Прус, д-р Маєва, адвокат в Сяноші, І. Костецький, вїт з Поздзяча і якийсь Денисюк зі Львова.

З протоколу довідуємося, що 13. квітня ц. р. новопризначений польським урядом комісар „Народнього Дому“ Лев Черкавський скликав своїх прихильників „польоно-руського“ покрово і перед ними витолосив відповідне „експозе“. В першій частині свого „експозе“ напад він на попереднього комісара „Нар. Дому“ Ів. Лісковацького, закидуючи йому кепську господарку та зазначив, що в короткому часі його господарка вимагатиме більших видатків.

„Задачей и целью „Народного Дома“ — говорити в лєтучці — явлєтся помогать нашим культурнымъ, просвѣтительнымъ и экономическимъ обществамъ и сосредоточивать вокругъ себя инти общественной работы цѣлой страны. Это вытекаєт не даумъвлено изъ статута „Народного Дома“. Г. Черкавський считаєт нєльз прєзидєнта, комисаря своимъ свєтєлымъ долгомъ пойти на вєстєбу вєсьмъ благороднымъ начинанємъ, стремящимся къ повєщенію культурного уровня нашего народа и не пожалѣть со своей стороны трудовъ для общаго блага. Докладчикъ (себє Л. Черкавський) нацєрталь ужє себѣ подробную программу дѣятельности: ея основныя пункты: урєждєніє двухъ газєтъ, одной ежєдєнной-

и одной еженедельной для крестьян, расширение студент. общежития, пансиона и бурси и нравственная и материальная поддержка наших институтов, особенно кооперативов и сельскохозяйственных заведений. Имя в виду сегодняшнее неострадное положение финансов. Народного Дома р'фшил комиссар добывать деньги, нужны для реализации намеченной программы, путем продажи части имения, Народного Дома, именно дома, помещающегося монастырь СС. Василианок и путем продажи оставшихся еще акций и сберегательных бумаг. Комиссар просит присутствующих высказаться относительно его программы, помочь ему добрым советом и, главное, отвести свой помысл доверием к его доброй воле.

Очевидно, запрошені і ласі на окружкы комісарського „доброжелательства“ прихильники Л. Черкавського прийняли його „программу діяльності“ загальним аплаузом („громкими рукоплесканнями“). Відомий „матушка“ Монцібович і якийсь „господин“ Бачинський критикували діяльність попереднього комісара, відомий „інтелектуаліст“ д-р Лісяк і д-р Мадя зазначували konieczність „організаційної роботи“, Денисюк вказував на невідрадне становище „руських“ кооперативів, а вкінці д-р О. Гукевич, виступаючи „программу“ нового комісара, предложив винести таку постанову:

„Собравшіся одобряють програму комиссара „Народного Дома“, по мысли которой цѣнныя бумаги и домъ, помещающійся монастырь СС. Василианок, будутъ проданы и вырученныя деньги обращены на развитие „Народного Дома“ и общія культурныя цѣли.“

Очевидно, внесення прийнято одноголосно, а опісля на пропозицію предсідника „собрания“ о. В. Скобельського вибрано комісарський „байрат“ в складі 5-ти осіб: п. Монцібовичевої, о. І. Гнагишака, о. А. Жолкевського, сел. Федевича з Вишатиці і студ. Хиліака; завданням цього „байрату“ є „проведення в жизнь намеченной программы“.

Так представляються справи. Новий комісар „Нар. Дому“, який — „кажъ честный человек“ — запевняє, що він за комісарство не взяв на себе ніяких зобов'язань у відношенні до польського уряду і польських політичних партій, поспішився зразу ділом засвідчити, що такі зобов'язання існують. Продажа цінних паперів „Нар. Дому“ і будинку Василианок з церквою при вул. Зиблікевича вказує, що його патрони доручили

йому політичну акцію. З огляду на важкий стан державного скарбу і субвенціонування акції Даниловича, державні чинники мабуть відмовилися від безпосередньої матеріальної підтримки „польоно-руських“, але правдоподібно згорі дали своє рішеніє на розтрату майна „Нар. Дому“. На це вказує ще одна обставина: ані комісар „Нар. Дому“, ані тим більше іменований ним „байрат“ не має права позбуватися рухомого й нерухомого майна всенародньої установи. Таке право прислугує тільки загальним зборам членів „Нар. Дому“. Колиж ком. Л. Черкавський зразу починає собі з таким розмахом, не вважаючи на законні постанови, то видно, що він є в посіданні превенційного дозволу на таку поведінку з боку польської влади.

Найважливішою точкою „программи“ нового комісара є видавання коштом „Нар. Дому“ двох політичних газет (щоденника й тижневика). Таким чином ком. Черкавський за дозволом і під патронатом польської влади перемінює культурну інституцію в політичне товариство. А щоби таку переміну довершити, він продає Домініканам монастир СС. Василианок (власність „Нар. Дому“) і церкву стрийського передмістя. На такий ганебний вчинок, на таке святотатство (торговля домом Божим) ще не відважився ніхто, ніяка найбільш морально упавша личина. До цього треба було використати провідисвіта, маленького урядовця від „довірчих справ“ з міністерства внутрішніх справ, щоби він знищив „Нар. Дім“, розтринькав майно українського народу і своїми газетами наварив нової каші. Польська влада може бути горда, що найшла вкінці личину, здатну відограти роль Герострата.

З моментом, колиб акція Л. Черкавського увінчалася успіхом, українське населення м. Львова втратило б не лише свій стан посідання в стрийській дільниці, але й одинокую церкву в тій частині міста, церкву, здвигнену за кард. Сембратовича складками всього українського населення Галичини.

Отже чи з огляду на те будемо й далі безчинно приглядатися „сделкам“ польсько-московського агента, посадженого вшехполюками на „престолі“ „Нар. Дому“? Чи будемо далі апатично дивитися, що пропаде і гине добро українського народу? Чи махнемо рукою на торгівлю церквою в стрийській дільниці?

церкви „пересвятили“ на латинські, грецьке духовенство прогнали... Ось чистий зразок унії через підбиття Сходу Заходом. Очевидно, були тоді на Заході видніші одиниці (й сам тодіш. папа), що не похваляли цієї уніонної форми й методи, однак їх думки не були рішучі.

Унія „через підбиття“ й не може мати іншої цілі як повну окончну латинізацію. Якщо вже хтось рішився нінащо не зв'язати й силоміць заводити „унію“, то він шукає „свого“, а не „божого“.

Заняття латинянами Царгороду саме в часах, коли магометане щораз тяжче пригнітали Греків, може бути оправдане тільки тодішнім „духом часу“. Це були часи могутнього папи Інокентія III, і здавалося, що Рим (точніше: латинський Захід) наново заволодіє цілим світом та дасть собі раду і з Греками і з магометанами. Всеж такі характеристична латинська концепція унії з тих часів, коли Захід силою диктував Сходові „унію“; нема мови про ніяку „єдність“ (unio) між церквами, бо є тільки одна церква — латинська, а вона має зайняти весь світ...

Ось така була перша уніонна спроба в історії. А такою вона була саме тому, що була перша й ще не було досвідів на тому полі тай обдумання річи не було.

Східне латинське царство повадив 1261 р. грецький цар Михайло Паласолог. І — характеристична

Думаємо, що ще в останній хвилиці наглядна провокація викличе відрив серед українського громадянства. Черга за українським населенням Львова, за Народною Організацією Українців м. Львова, за нашими громадянськими чинниками.

Найбільший світовий страйк.

Рух на вулицях, часописи, сутички, роздача харчів, мирні посередники, солідарність з урядом.

Покищо в Англії страйк минає без поважніших конфліктів. У деяких частинах краю налагоджена комунікація силами добровольців. У Лондоні комунікаційний рух зміцнюється. Часописи борються з труднощами друку; вечірні видання не вийшли і безпосередньо після страйку денники вийшли у зменшенім розмірі. Уряд почав видавати власний денник „Бритійську газету“.

Були випадки конфлікту страйкуючих з поліцією, та добровольцями, у передміських дільницях Лондону і на провінції, в Нью-Касль. Юрба страйкарів понижила в Лондоні численні збірники нафти. Військова влада видала гострі накази проти агітаторів. Командант пристані Портсмут заборонив населенню зустрічатися з жовнірами та моряками. Роздача молока та риби для населення, зорганізована урядом, нормальна. Біржа продовжує працю.

Уряд рахує на те, що страйк скінчиться невдачею в наслідок недовстачі фондів для його організації та для безробітних. Між ворогуючими таборами почалася акція посередників. Кажуть, що Льюїс Джордж хоче взяти на себе головне посередництво. Голова лібералів Асквіт заявив, що ніякий уряд не міг би зробити інакше в данім випадку, як консервативний уряд Болдуїна. Льюїс Джордж висловив думку, що колиб уряд передав керму подій трейд-юніонам, тоді Англія скотилася б в пропасть.

Характеристичне те, що члени королівської родини ходять свідно по місті, без ніякої охорони.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на родил фортця, це певний захист в добі лихоліття!

Життя на Рад. Україні.

Витини з приватного листа.

Один з молодих наших громадян доставив нашій редакції щоденного листа свого товариша з України. Користаючи з того, ми наведемо деякі витини з цього листа.

Моя „кар'єра“ — пише автор листа — розвивалася досить карколомно. Я пішов по дорозі кооперативу і практично здобув досить солідний (6-тилітний) стаж, набув технічну підготовку (бухгалтерія, товарознавство, кооперативна практика) — і що найважливіше, здобув навіть солідне громадське положення керманіча кооперативної установи кооперативного розміру. Це було в 1922—23 р. В 1923 р. сталася маленька катастрофа. Через особисті незгоди і формальні доноси — під загрозою політичної „неблагонадійності“ — я мусів добровільно покинути виробничу посаду, щоби не довести до того, що мене десь „припруть“. Вагаля 1923 рік — переломовий не тільки в моєму житті, але й в житті всього громадсько-державного будівництва на Україні. Це був час психологічного загострення і нервових настроїв. Після того й по нинішній день горизонт випогоджується, відносини стають нормальними, встановлюється правопорядок, словом: мирне будівництво, якщо висловитись газетним терміном. Під першим враженням своєї „димісії“ я рішив перебудувати своє життя так, щоби стати цілком незалежним робітником і ніде не „служити“. Від грудня 1923 р. до травня 1925 р. я дійсно ніде не служив і жив не найгірше. Та в тому часі я не дармував, а зорганізував разом з двома іншими товаришами „мистецьку майстерню“, що здобула була на всі мистецькі роботи монополію і добру репутацію. (Слід зазначити, що автор листа добре малює. В Галичині скінчив він українську гімназію перед війною, а поповняв з УГА на Україну там і залишився по нинішній день.)

Таким чином я став спеціалістом графічного мистецтва. В мені дозріло бажання стати кваліфікованим майстром ширшого масштабу і я задумався над тим, щоби переїхати в Київ і там спеціалізуватися. На жаль я не встиг назбирати потрібних средств на те, щоби виїхати до Києва. Тому повернув я до кооперативної праці. Можливо, що при збираючи дешево засоби, я таки досягну мети і переселюся в Київ.

о. д-р Г. Костельник.

ДВІ УНІЇ.

Відколи християнський Схід відорвався від західної церкви (1054р.), Захід ніколи не покидав думки, щоби привернути церковну єдність між Заходом і Сходом. Але в якій формі і яким шляхом це має наступити, про те не було на Заході ясної й однозначної думки. Ба навіть і тепер не є воно вповні ясне, хоч проблема сама собою проста. Однак тут стиряються найрізніші впливи, релігійно-церковні поняття, історичні і чисто суб'єктивні упередження, аспірації і т. ін. — і тому чиста й проста розв'язка проблеми назріває лиш в трудом, з „болями родження“. Теоретично можливі є дві форми й дві дороги: підбиття Сходу й насильне засимілювання Сходу з Заходом; або взаємне порозуміння між Сходом і Заходом, при чому Схід задержав би свій відвічний, нічим ненарушений тип.

Обидві ці форми й методи практикував Захід в історії, а почасти й тепер практикує.

Хрестоносці IV. походу 1204 р. — замисль визволити св. землю — заняли Царгород і заснували тут своє „східне латинське царство“. Зараз завели й церковну „унію“: всі

річ — він сам звертається до Риму та заключає церковну унію. Це була перша „унія з порозуміння“. Однак її мотиви були виключно політичні.

Історія свідком, що церковний Схід тільки тоді приступав до унії з Римом, коли був у біді й шукав рятунку. А поки йому добре велося, то він суперничав з Римом: „ми є правдива Христова церква, а не ви!“ З чистого переконання до унії приставали тільки одиниці, що ським, чи таким способом розважували справу. Найкращим і найсильнішим аргументом тут є виховання. Михайло Паласолог б'явся латинян, щоби ще раз не хотіли нападати на Царгород, і б'явся Турків. Це були мотиви його унії, яка й не вдержалася. Чистіші мотиви були ф'лорентійської унії в 1439 р. Греки під той час боялися тільки Турків — отже третього. А були тут і такі представники, котрі віддавалися справі не „страха ради“, тільки зі зрозуміння річи. Таким був київський митрополит Ізидор (Грек, отже й легше міг співчувати з Греками).

По довгих, совісних диспутах, де Греки перед латинянами виступали як рівні з рівними, дозріла церковна унія — антитеза до „унії“ хрестоносців IV. походу. На жаль, та кож отся унія не вдержалася і не могла вдержатися, бо вже була спізнена. Року 1453, Турки — отже 14 літ пізніше заняли Царго-

род, а їхній політиці унія не була на руку.

Унія наших владик у Берестю 1596 р. мала свій зразок у ф'лорентійській і... в „унії“ хрестоносців IV. походу. Вона була мішаниною, а не чистим типом двох можливих уній. Латиняне були на місці і мали перемогу, як і хрестоносці в Царгороді. Отже заключили наші владик унію не в остраху перед „третьою“, як своєчасно король Данило (з остраху перед Татарами), але щоби поліпшити долю своєї церкви тахи під пануванням латинян. А ф'лорентійський взір давав їм запоруку, що можна буде унії надати гідну форму „порозуміння“.

Коли двох посварених приходять до згоди з остраху перед третім, то психологія їхніх взаїмовідносин зовсім інакше розвивається, як коли один з них призводить до „згоди“ з другим — з остраху перед тим другим. У цьому останньому випадковій властиво діється воля „другого“, який довів до того, до чого прямував. Є це отже упадок для першого, а перемога для другого. Берестейська унія, як сказано, була мішаниною. І ось тому відзивалися у ній і підзнаються ще й дотепер два душі: дух упадку, який прямував до повної нівеляції східного характеру нашої церкви і дух порозуміння між церковним Сходом і Заходом, який шукає своїх питомих доріг.

(Докінчення буде.)

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна

Мужеські сукна

1630

3-7

ПРОДАЖ

ФІРМА
РОМАН
ЗУБИК
Львів, Галицька 16.

Тепер працюю в Спілці Споживчих Товариств на становищі інструктора, ревізора або інспектора і маю під своїм доглядом цілий один районний участок. Моя платня виносить 130 карб. або 70 доларів, якщо обмінювати карбованці на долари. Є надія, що ця платня зросте до 150 карб. З того можна зробити висновок, як оплачується в нас праця „вищесереднього“ робітника. Для докладнішої ілюстрації скажу, який еквівалент тих грошей у переміні на фабрикат або продукти споживання. Фунт білого хліба 7 коп., або 17 коп. кільограм, 1 метр перкалю 45 коп., 1 кг. цукру 60—65 коп.; фунт хрому (боксу) 85 коп. — 1 карб., одна підшва 1 карб. 20 коп., приличне мужеське вбрання 35—50 карб., дамський швейцарський костюм 15—20 карб. і т. д. Взагалі треба сказати, що життя стає „довоєнним“. Одне це в нас і посади, які далеко не так оплачуються — в більшості це канцелярський, малокваліфікований труд, або посади по „бідних“ установах, котрим їхній бюджет не дозволяє розширюватися. Але й там з року за рік — з місяця на місяць бюджет росте і платня підноситься.

Разом з тим у нас справжнє національне відродження, розуміється в дусі соціалістичних ідей. Від усіх співробітників державних, кооперативних, професійних і громадських установ вимагається знання української мови в письмі і слові. Виданість і помножується український партійний елемент. Навіть вивіски перекрасили на українській текст. Видається маса української шкільної і мистецької літератури, багато журналів і газет. Ясно, що в тім русі український елемент не дорівнює ще руському, та це упослідження традиційне. Однак тепер є всі дані на те, що українська національна культура розвивається вповні та поконає російські традиційні впливи. Не кажучи вже про народну школу, яка в цілості українізована, наше доросле покоління не буде таким потулним, як його батьки. Зараз старанно виробляється науковими, авторитетними установами і комісіями українська термінологія для всяких галузок техніки, стислих наук, права і т. д. Всі ці заходи надто поважні, щоб можна було признати їх тільки „біжучими“ а не фундаментальними.

Автор листа висказує далі свій особистий погляд про тих, що бажають виїздити на Україну. Він каже, що туди можуть їхати в надії на заняття тільки ті, що мають якесь практичне знання. Формулює він це так: „Краще бути шофером ніж професором грецької мови, бо праця першого потрібна і корисна, а другий це реліквія, анахронізм. Тутешня практичність навіть у добуванні освіти цілком не притуплює навіть мистецької ініціативи.“

По широкому світі.

У Німеччині повстала криза уряду внаслідок державного розпорядку, що державний прапор матиме давні коліри як за імперії. Партія демократів і центр стали в опозиції до цього.

Раду Ліг Націй пропонує перетворити Німеччина так: нові постійні місця для Німеччини, в майбутності для Зєдинених Держав і Росії; непостійні місця двоякого рода: білітні по черзі і 3-літні без прав перевибору. Кандидатами перших була би Іспанія, Бразилія, Польща і Мала Антанта.

Абд-ель-Крім видав наказ мобі-

лізації всіх річників, на знак, що не годиться на французько-іспанські мирні пропозиції.

З емігрантського життя.

Шевченкове свято у Відні.

За останнє десятиліття бували у Відні Шевченкові свята всякої міри і вартості — від величавих мистецьких концертів в пишних Салах Конзерваторії у Musikverein-у — до скромних шкільських та жовнірських вечерів у шкільних будинках і шпальних бараках.

На концертах Шевченка у Відні чарували своїм талантом — нашу і чужу публіку, артисти тої міри що Наталя Дорошенко, Богдан Лепкий, Носалевич, Бережницький; ставили перші кроки і знайомилися з українською публікою молоді артистичні сили, що протягом воєнних років виростили і виробляли свої таланти у віденських академіях та конзерваторіях; тепершні славна Любка Колесса, Богданівна, співаки Остапчуків, д-р Коренівна, Парка Левинська, співаки Любинецький, Голіницький.

Усю публіку гуртували ті свята за останніх двадцять літ: численних галицьких збігів в перших роках війни, жовнірів, Січових Стрільців, відтак політичну еміграцію з Придніпрянщини — галицьку політичну еміграцію і студентство, що сотнями студіювало в високих школах Відня.

Тепер еміграція помітно зменшилася. Це не ті люди, що налетіли до Відня як перелетні птахи і всі свої надії і плани вказали з долею батьківщини, всі свої мрії з туютою склали на далекі простори України. Це давно осілі австрійські урядовці і робітники — здебільша австрійські горожане — та нечисленні вже політична еміграція — недобитки, що не мають до чого чи когось вертати — тиняються на чужині. Розкинені по периферіях великого міста тратять дужість між собою, прибіти важкими буднями — перестають жити інтересами давньої батьківщини.

Гім відродженням проявом треба вважати те, що в цьогорічне Шевченкове свято, — яке з ініціативи „Жіночого Союзу“ влаштували: „Бесіда“ робітничого тов. „Родина“, акад. тов. „Січ“, „Гурток Студентів“ та „Жіночий Союз“, в великій залі Architektengemeinschaftу дня 17. IV, згуртувало майже всю українську колонію і дало їй змогу бодяй на хвилину об'єднатися в одну рідню та пережити спільно кілька радісних хвилин мистецького захоплення.

Дяка за це належить в першій мірі членів Тов. Бережницькому та паністці Галі Левинській. Бережницький відіграв Барвінського „Думку“, Souvenir: Salsdon Luis XII, Davidoff: Am Springbrunnen та наддаток: Casado, Segenade, П. Левинська, знала українській і чужій віденській публіці зі своїх самостійних концертів минулих літ, грала цим разом Брамса: Рандольф Едвіг, Барвінського: заколисаву пісню, гумореску та Лішта: Етюд Des-де-де. В програму концерту входили ще реферат п. Чайки, баритонове сольо п. Савки, продукції мужеського хору „Січ“ та декламация „Сон“ (Гори мої) в інтерпретації д-ра Кучковського робив сильне враження, а й молоденька дізничка — робітниця, правдива вже віденська „Мізі“ — що може лиш раз в рік стала українською Марусею — а Українці не бачили з роду — не без чуття віддхаливали „Лічи в неволі“.

Робітничого тов. „Єдність“, в яким гуртуються комуністи і їх симпатизи, святкувало річницю смерті Шевченка окремо дня 10. IV, виставою „Назара Стодолі“ з „Вечерницями“ Німичького.

Як що не брати під увагу нічсо-демагогічної промови — то й це свято випало поважно і молодий аматорський гурток „Сцена“ сповнив свою культурну місію — даючи робітникам-видавці, що приликали лише до інтернаціонального кіна — українську історично-побутову картину. — Х. У.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Криза польськ. уряду.

Вчорашній день закінчився відмовою пос. Хашинського і Дембського утворити уряд. Пос. Марек завізваний до Бельведеру заявив, що ППС. буде поборювати Хісно-Пяста. Таке саме рішення ухвалило

Визволене. През. предложив був теж творення уряду Вітосові, але цей застеріг собі час до надуми. Після конференції з пос. Хашинським і Гломбінським, візваний до президента, відповів, що місії утворення уряду не може прийняти. Опісля була довша конференція президента з пос. Хашинським. През. настоював на ньому, щоб створив уряд. Хашинський просив часу до розгляду, чи можливо буде йому утворити парламентарний уряд з тривалими основами. Опісля почалися конференції з представниками партій: з пос. Марком (ППС), Путеком (Визволене). Конференції були безуспішні. Після конференції в Бельведері, подав Х. до відома преси, що свою місію вважає скінченою, тому що не міг побороти персональних труднощів. Та головню ходило про поділ тек між партіями. Вітосові ходило про задержання теки для його сторонництва теки внутр. справ, а інші партії не хотіли на це згодитися. Завтра президент поручить утворення уряду особі, яку сам вибере, бо всі, котрих йому поручили парл. чинники, зріклися творення уряду.

Тайні переговори Литви з СРСР.

Кенігсбергер Альг. Цтг. повідомляє, що Литва веде попри загальні балтійські переговори ще тайні переговори з СРСР. Сподіється так створити базу проти Польщі для прискорення корисного для себе рішення виденської справи. СРСР. покищо гарантує Литві Клайпеду.

Генер. страйк в Англії.

Чутки про переговори для ліквідації страйку не здійснилися й покищо нема надії на скоре навізання переговорів. Рада трейд-юніонів уже більше уступчива і готова до переговорів, але не хоче піддаватися умовам уряду негайно скінчити страйк. Предст. шахтарів Кук заявив, що чутки про порозуміння безпідставні. З Москви наспіли вісти, що ІІІ. Інтернаціонал почав енергійну акцію для попертя англ. страйку. Центр. рада проф. союзів у Москві вказала всі союзи, щоб гримши підпомагали англ. робітників. 6. V. вислано до Лондону 250.000 руб. Зіновєв у промові підкреслив політ. вагу страйку. В час. статтях зазначає він, що Мароко, Китай, Сирія, франц. фінанс, криза й криза польського уряду, жєневська справа й англ. страйк то все лиха ворожба для капіт. урядів. Найбільшою небезпечкою для страйку є, що на чолі англ. проф. союзів стоять люди більше правих поглядів. В Лондоні, Лідсі, Едінбурзі поліція вжила пальної зброї проти маніфестантів, що старалися здержувати трамваї й автобуси. Були ранені. Рада трейд-юніонів вказала страйкарів, щоб оминали викликання інтервенції поліції. Всетаки ушкодили в Лондоні 80 авт, один автобус підпалили. В Едінбурзі ранено 5 полісменів і більше цивільних. До страйку прилучилися шофери. Робітники видають свій бюлетен „Брітш Уоркер“. Болдуїн у „Ди Брітш Гевет“ вказує горожан до видержання. Вищі школи замкнені.

Біржа.

Гроші.

Америк. дол. 10:64 — 10:68, канад. дол. 10:52 — 10:58, чеськ. кор. 0:26:50 — 0:26:75, лєт 0:3:00 — 0:3:25, франк. фр. 0:30:50 — 0:31:50, фр. швайц. 1:75 — 1:80, англ. фунт 47:00 — 47:50.

Золото. 20 кор. 40:00 — 40:51, 20 франк. 37:50 — 38:00, 20 марк. 45:00 — 45:50, 10 руб. 34:50 — 35:00.

Срібло. Австр. кор. 0:75:00 — 0:80:00, 5 ав. кор. 4:00 — 4:20, фльорен 2:00 — 2:10, рубл. 3:30 — 3:40, рубль дрібний сріблом 1:65 — 1:70.

Збірна.

Товар на загальн. подорожжів. Дальше зацікавлення експортом товаром. Тенденція знижкова. Настій здержуваний. Швейцар. краєва біла 48:00 — 49:00, швейцар. краєва червона 51:50 — 52:50, жєтє галіцкє 23:50 — 27:50, жєтє галіцкє бров. 25:00 — 26:00, жєтє галіцкє наст. 23:50 — 24:50, овес галіцкє 31:50 — 32:50, гречка 30:50 — 32:00.

Кожний фабрикує сам, свій улюблений лікер в помаранчевій, квітковій, м'ятій, мігдалевій і т. п. смаках з одної паки природного ооченого екстракту

ЕКСПРЕСС-АГРУМІНА

Жадайте скрізь! Генер. Репр. в Польщі: 1247 ТИТАНИ, Львів Рівницька 6. 34-75

Пресовий ланцюх.

На побільшення обєму „Свободи“.

На побільшення обєму „Свободи“ зложили далі:

68. Д-р Теодор Михайлівський в Жовкві — 10 зол. і кліче: Володимир Кіжика в Янові, дир. Антоша Крушельницького в Рогатині і д-ра Степана Істеревича в Городені;

69. Д-р Михайло Терлецький в Дрогобичі — 10 зол.;

70. Дир. Микола Морозу Львові — 5 зол.;

71. Д-р Степан Баран в Тернополі — 10 зол. і кліче: о. кривош. Волод. Громницького, д-ра Олександра Грабовського, інж. Волод. Постригача, всіх в Тернополі;

72. Д-р Степан Фодак у Львові — 10 зол.;

73. Д-р Степан Гадам в Галичанин — 5 зол. і викликає всі читальні і кооперативні судового округу Галичани,

74. Д-р Вол. Електорович в Чорткові — 15 зол. і кліче: д-ра Миколу Виха в Копичинцях і д-ра Миколу Галушницького в Самборі;

75. Іван Пашкевич в Коломиї — 5 зол. і кліче: д-ра Івана Заваликута в Густині і Петра Долганя в Копичинцях;

76. Д-р Іван Слюзар в Миколініцях — 5 зол. і кліче: д-ра Миколу Срібного в Бурштині, д-ра Станіслава Старосольського у Львові, д-ра Амарія Гаурилюка в Збаражі і о. Миколу Брля в Івачеві Горішнім;

77. о. Платон Карпинський в Острії — 5 зол. і кліче всіх Товаришів з деканату;

78. Броніслав Геліцинський канд. адв. в Лежайську — 5 зол. і кліче: о. Теодора Гуру з Куршівці, о. Н. Булик в Дубі, Льва Шелєвича, буд. в Бориславі й Анну Морозову в Лежайську;

79. о. Іван Винницький в Заліщиках — 5 зол. і кліче: д-ра Миколу Сабата в Станіславові і суддю Волод. Сабата в Коломиї;

80. Ярослав Лабій в Освенцімі — 5 зол. і кліче: інж. Ом. Винницького в Новому Санчі і С. Добрянського в Кракові.

НОВИНКИ.

— Особисті вісти. Д-р Ілько Цюба, оборонець Львова, який перший устійнув боєвий фронт у Львові, в останньому часі професор торговельної школи в Ужгороді, переслідуваний чехословацькою владою (про що в нас була окрема стаття) виїхав на дніх на Радиску Україну.

— Погана звичка. У деяких наших учнів можна запримітити дивну звичку перетикати свою розмову польськими готівими фразами. Коли це роблять дітвара, тоді нема чому й дивуватися; мабуть який хист каже дітям повторити все нове й чудернацьке, без огляду на значіння слів. У наших гімназистів має ця звичка інколи таку малочу психологію: пописатися нововивченням зворотами, а часом є формою жартів. Відомо, що згук чужої мови діє на дива на нервовий апарат когось і чужими словами хочемо інколи змістити гумористичний настрій. Однак найбільше поширеною причиною вживання чужих готівих речень у чужій мові є вроджена нам пихатість. Навіть між нашими поважними громадянами, вчителями та професорами, панує стара пошесть прикрашувати свою мову „Schlagwort-ami“ та бучити-то технічними термінами, живши узятими з чужих мов. Діти виховані змалку в атмосфері родинового жаргону не в силі від нього відволіктися усе життя. Від голови виба смерить. Про випадки, що учні нашої гімназії балакають між собою по польськи під церковною (як не запримітив одиаш дописувач на Великдень під св. Юром) не хочемо вже й казати.

— Новий плян зв'язів. Тади. Від 15 травня на польських залізничних об'єктах новий плян. Плічється рух особових поїздів ч. 19 і 20 між Ряшвом і Перемишлем, ч. 29 і 30 між Краковом і Львовом і ч. 201 і 202 між Перемишлем і Хировом, які припинено 15. марта. Між Познанем і Львовом тінуть поспішні поїзди ч. 409 і 410 лише від 15. червня до 15. вересня. Ось ще інші важливі зміни в поїздах з Львова: поспішний ч. 302 год. 11:05 (замість 10:10); ч. 410 год. 15:45 (замість 15:25); ч. 902 год. 10:40 (зам. 11:15); ч. 904 год. 19:40 (зам. 19:30); особовий ч. 24 год. 3. (зам. 3:25); ч. 426 год. 16:50 (зам. 17:15); ч. 30 год. 23:25 (зам. 0:05). На Рагу руську: ч. 2214 год. 18:30 (зам. 17:45); ч. 2213 год. 8:05 (зам. 8:10); на Яворі ч. 2652 год. 18:40 (зам. 17:30). На Стоїнів і Ковель через Сніжжанку ч. 2313 год. 18:15 (зам. 18:30); на Тернопіль, Підволочиска і Рівне: поспішний ч. 201 год. 9:05 (зам. 9:35). особовий

3 друкарні Випавничої Силки „Шло“ Львів. Ринок ч. 10.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шл. 143.322.
Адреса для телеграм:
"Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячної в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словацкій 30 ч. к., Румунії 15 лей,
Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Кріза польського уряду.

Провал Вітоса. — Безсилля Хієно-Паста. — Лівиця на горизонті.

Варшава, 7. травня 1926.

Президент Войцеховський спробував іще раз поручити місію утворення уряду Вітосові. Вітос конферував із партіями, щоби зорієнтуватися про їх становище. Насамперед конферував із представниками ППС. Вони заявили, що коли уряд не признає їх санац. програми за основу ділання, будуть до такого уряду в найгострійшій опозиції. Представники інших партій конферували окремо з Вітосом. Предст. Жид. Клубу зробили залежним своє відношення від виконання жид. домагань. Опісля Вітос переговорював зі Скшинським у справі обняття ним теки мін. загр. справ. Мін. Скшинський дав виминаючу відповідь. Потім Скшинський конферував із марш. Ратаєм. Мін. вн. справ мав би був обняти представник ХД, військових справ один із генералів: Мальчевський, Масвський або Юнг. Вже розійшлися були чулки, що Вітосові вдалося побороти труднощі, вже мав їхати до Бельведеру з готовою листом кабінету, а цей оптимізм показався передчасним. Після конференції з марш. Ратаєм, Скшинський відмовився взяти участь в уряді Вітоса. Тому Вітос явився у Бельведері, де зая-

вив през. Войцеховському, що зрікається порученої йому місії.

Після повороту з Бельведеру пос. Вітос зложив представникам преси заяву, в якій каже, що вже був поборов труднощі, уложив листу кабінету, порозумівся щодо програми майбутнього уряду. При закінченні тих праць Скшинський заявив, що при умовах, які витворилися й гострій опозиції ППС, мусить відкликати свою згоду на становище мін. загр. справ. Тому що то особово дуже важна діланка, що безпереривність у загран. політиці вважає В. дуже важною, зогляду на цю постанову Скшинського вважає неможливим предложити листу президентові. Після повороту Вітоса з Бельведеру президент запросив до себе марш. сойму Ратая.

Марш. Ратай радив президентові покликати когось із представників лівиці. През. рішився поручити місію утворення уряду представникові блоку лівиці пос. Маркові (ППС.). През. покликав до Бельведеру пос. Марка. Пос. Марек заявив, що відповідь дасть у суботу. В суботу рано скликуть засідання президії чотирох клубів лівиці, на якім предложать пропозицію президента.

Генеральний страйк в Англії.

Криваві сутички в Глзгоні і Лондоні. — Рансні. — Арештування. — Змагання до закінчення страйку. — Непримиримість воюючих сторін. — Англійські газети в Парижі.

Лондон, 7. травня 1926.

З Лондону доносять:

У східній ділянці Глзгова дійшло до сутичок. Було багато ранених. Спліндровано кілька магазинів обуви і реставрацію. Товпа заатакувала трамваєву ремізу, однак поліція відперла атакуючих. Арештовано 66 осіб.

В полуднево-східній частині Лондону вибухли дня 6. ч. м. вечером сутички. Піша й кінна поліція зробила ужиток з оруж. Багато осіб ранених.

Уряд старається сяк-так налагодити транспорт товарів, чому перешкаджають страйкарі.

Англійські часописи, як „Daily Mail“, виходять у Парижі і перевозять їх літаками.

Північна Ірландія хвилює відтяти. В багатьох пристанях бюрові урядники ладують багажі пасажирів.

Міські й дальші порти обслуговують добровольці. Можна бачити елегантських людей, що замітають стайні й миють підлоги.

Протестантський єпископ Лондону віддав свою палату як негравальний терен для переговорів із страйкарями. Взагалі всі віроісповідні громади звивають до підняття переговорів. Однак не видно признак завішення оружжя, яке, як думають, прийде несподівано.

„British Worker“ подає відповід конгресу тредюніонів та відозву прем'єра Болдуїна. Відповідь стверджує готовність відновлення переговорів у кожній хвилині, однак відкидає пропозицію пофнення без за-

стережень приказу генерального страйку.

Останній урядовий комунікат доносить, що Лондон має достаточну кількість засобів поживи а також транспортних средств, однак страйкарі перешкоджають в розділюванні поживи. Всі старання, звернені проти свободи руху, будуть адалювані. Военна маринарка виявляє успішну поміч.

Бюро Райтера доносить, що уряд відкинув усяку співпрацю з організаторами страйку.

Офензива в Мароку.

Французи й Еспанці ділі воюють з Ріфенцями.

Париж, 7. травня 1926.

Поодинокі команди одержали телефонічно вказівки в справі відновлення офензиви. Абд-ель-Крім поробив приготування не лише до оборони, але й до наступу. Нач. команда еспанських військ є вже в Альгусемас. В околиці Цевти і Меллілі Еспанці сконцентрували понад 50 тисяч воєнків. При берегах стоїть сторожа 12 воєнних кораблів і 3 шпитальні. Озен із міністрів Абд-ель-Кріма заявив предст. „Матена“, що Ріфенці радше агинуть, як мали би прийняти французькі умовини.

Боротьба в Німеччині.

Недовіра для канцлера.

Берлін, 7. травня 1926.

Райхстаг відкинув внесок соціалістів і комуністів про вивласнення

без відшкодування родин б. пануючих.

В авязку з розпорядком уряду про національні краски, соціалістична фракція зголосила інтерпелляцію, а також зголосила внесок недовіри для канцлера. Цей внесок буде обговорюваний на пленумі правдоподобно вісторок.

Демократичні часописи твердять, що демократи будуть голосувати за внеском соціалістів. Ще не є відоме становище центра.

Часописи розважають можливість розв'язання райхстагу на випадок ухвалення вотум недовіри канцлерови.

Італійські фашисти пригтовлюються до війни.

Італійський парламент прийняв військовий бюджет. Посол Герекко, фашист, при обговорюванні бюджету ствердив, що треба числитися з можливістю війни, яка скорше чи пізніше вибухне. Треба бути до неї пригтованим.

Пос. Герекко далі згадав, що генеральний секретар мін. війни Калеро ствердив, що в найближчих 10 роках вибухне війна. Безнастанні неспокої на Балканах, непевна ситуація в Росії і егоїстичне удержування господарчого монополію деякими великими державами, дають поважні причини до воєнних побоювань.

Запрошення на 7-му сесію Союзу Народів.

Предсідник Ради Союзу Народів гр. Іші розіслав запрошення на сему сесію зборів Союзу Народів. Сесія пічнеться 6. вересня ц. р. На денному порядку є 22 внесення в справі збільшення членів Ради С. Н. і внесення про прийняття Німеччини в члени Союзу Народів.

Мадярські фальшивники.

7. V. почалась у Будапешті розправа гр. Віндішгреца і тов. за фальшування 1000-франківков. Надоші, дир. поліції, зізнав, що Віндішгрец виявив йому тому чотири роки плян фальшування грошей для патріотичних цілей з причини недовіри засобів. Порозумілися і мали все держати в тайні. Віндішгрец не почувався до вини, бо ділав з патріотичних мотивів. На підприємство видав дев'ять і пів мільярда паперових корон. Дир. картографічного інститута Гайтс не почувався до вини, бо ділав з патріотизму. Не хочє зрадити, хто питав його, чи можна фабрикувати в інституті банкноти.

Біржа.

Америк. дол. 10'60 — 10'65, канад. дол. 10'50 — 10'55, чеськ. кор. 0'26'50 — 0'26'75, австр. ш. 0'030 — 0'030, франк (фр. 0'21'0) — 0'21'50, фр. швейц. 1'75 — 1'80, англ. фунт 47'00 — 47'50.

На Біржі появилася перша трансакція в червоній пшениці нового збору. Платили людою Стоянів 37'35 зол. з реченням достави до 15. вересня. Зрештою положення без зміни, подача дорівнює попитові, ціни тріхи сильніші. Тенденція зривкова, за винятком пш. ячменю. Настрій оптимістичний.

Ціни оціночні без трансакцій: пшениця біла 48—50, пшениця червона 51—53, жито 26'75—27'75, ячмінь пастівний 24—25, овес 50—52'50, гречка 30'50—32'00.

Захитані основи.

Львів, 8. травня 1926.

Після вчорашніх оптимістичних звісток про нові мирні переговори між англійським урядом і керманічани загального страйку, прийшли спростування. Виявляється, що ці звістки передчасні. Страйк продовжується і йде по похилій площі подій, які його зродили, сильніших, ніж твереза думка та логічні аргументи посередників мира. Англія, — писав „Таймс“ у вступній статті напередодні страйку, який уперше за довгі десятки літ спараліжував вихід у світ цієї величезної газетної плахти — находитись під загрозою домашньої небезпеки, найбільшої від упадку Стюартів!

Холоднокровний Англієць не кидає такого порівняння на вітер. Важкі слова прориваються в нього у мент справжньої, важкої небезпеки, в мент, коли ті східні вітри, з якими давали собі раду до цього часу найбільше досвідчені керманічі світового моря, принесли до британського острова борані, що одною хвилею може залити вікові здобутки держави. Єдина щільна в повоєнній будівлі британської імперії — безробіття, яке не в силі було захитати в Англії найбільше болючим місцем Європи, фінансами, ця єдина щільна захитала ними усією державною будівлею. Економічний конфлікт зріс до класової боротьби, а класова боротьба до світового конфлікту. Ніка європейська держава не має спеціальних симпатій до Англії, як до опікунки долею Європи, на яку британський лев глядів з поза моря або пажерливим або байдужим зором. Таких симпатій не мала і царська Росія, коли захиталась у підставах свого феодально-імперіалістичного ладу. А проте, коли революційна стихія пронеслась над могутньою державою з ревом хуртовини, якої ніхто не в силі стримати — весь європейський суходіл відчув на собі наслідки землетрусу і злякано, зі запертим віддихом ловить вісти з того боку каналу.

Англія, а з нею найближчі та найдальші сусіди здають собі справу, що нинішній генеральний страйк може спалахнути пожежою, яку треба буде душити хвилями моря, хуртовиною рівною щодо сили світовій війні.

В історії розвитку народів і держав є моменти, яких не можна оминути хитрою дипломатичною грою або пів-засобами; є небезпеки, які можна перемагати, тільки станувши на них у весь ріст. Між нинішнім конфліктом англійського робітництва з урядом і причинами російської революції нема майже ніяких аналогій. Англійський робітник не бореться за високу ідею свободи, якою користується давно повніше, ніж інші вільні народи, ні за ідею всесвітньої революції в ім'я братерства народів або визволення всіх поневолених; він приступив до боротьби, мов шаховий грач, який — зробивши хід за ходом, дійшов до ситуації, в якій треба перервати гру або прийняти всі її логічні наслідки.

Англійський уряд, зваживши всі мотиви, мусів пригадати собі ті моменти російської революції, коли російський уряд, даючи щораз більші докази нерішучості та залякання, не чав сміливості взяти на се-

бе повну відповідальність за явно проголошений визов невідхильної боротьби. Він має навіть сміливість заявити, що основи держави — захитані. Ті, що хотять їх боронити, стануть на його боці; ті, що вірять у крашу долю населення після революційної бурі, можуть його валити. І між самими провідниками англійського робітництва виринули вагання. Робітничі партія не мала навіть сміливості у такий трагічний мент підкреслювати своєї опозиції в парламенті. Між самими керманічами трейд-юніонів є люди, які належать одночасно до урядової консервативної партії. Не казати вже про тих, яким такі дорогі всі англійські традиції та інституції.

З усім тим: Англіїці виявляють незвичайно дивний хист засвоювати собі хутко нові ідеї та приновлювати до традиційних форм життя. Тому й всі ці поплутані нитки останнього великанського конфлікту є для нас лише в частині зрозумілі. Знаємо лише одно: Англія переходить недугу, яка є наслідком воєнної хуртовини і розсіяних зерен нових революційних ідей. Вона рішає, чи має вдержати дотеперішні шляхи свого розвитку, чи піти новими, ще незаними. І те рішення буде її власним рішенням, таким несхожим до рішень в аналогічних випадках європейського суходолу.

Святотатство.

Темні постаті. — Святотатський вчинок мафії. — Дешо в історії дівочого „воспиталища“ і будови церкви на стрийській ділянці. — Від слів до діл.

У важких хвилях народного лихоліття з нор і закамарків вилазять на денне світло темні постаті, здатні на все, готові до послуг кожному, рішені на найможливіший ризик в тій службі чужим богам, щоби тільки зазнати насолоди влади, щоби перейти до „історії“, щоби зазначити своє існування якимнебудь — хоч би Геростратовим вчинком. Певні не лише безкарності, але й признання своїх протекторів, вони виставляють „програми“, ділають — ad maiorem gloriam своїх протекторів, на більшу наживу свою власну, на найбільшу шкоду народові, котрого імя вони по святотатськи при своїх злочинствах визнають надаремне. Для них немає нічого забороненого, величнього, святого, непорушного. Своєю святотатською рукою самопевно й безкарно сягають вони по народне добро, щоби його повернути на легководушні витребеньки й особисту наживу!

До таких темних постатей належать і ті тили, які згуртувалися біля нового правит. комісара „Народного Дому“ Льва Черкавського, московсько-польського пройди-світа. Вже вчора зясували ми темні ходи цього вшехпольського ставленника й його мафії на основі їх власної летючки. Перші кроки цього покидька й бувшого „працьовника“ одного з відділів варшавського міністерства внутрішніх справ

зводяться до того, що він продає українську церкву з монастирськими будинками при вул. Зиблікевича польським Домініканам. Що більше! В останній хвилі розійшлися чутки, що ця продажня народнього майна є вже фактом довершеним, що саме в страсний тиждень, коли то Юда Іскаріотський продав Спасителя, ком. Черкавський добив торгу з Домініканами. Колиб це справді відповідало дійсності, то був би це нечуваний злочин, довершений на нашому народі типом, якого польська влада поставила на чолі установи, здвигненої всенародними склячками на протязі довгих літ.

Церковця при вул. Зиблікевича є одиноким домом божим для всього українського населення стрийської ділянки. З хвилею переходу тієї церкви в посідання Домініканів стрийська ділянка лишиться без церкви, а тимсамим розпочнеться на широку скалю віроісповідно і національно-відступнича акція.

Польський правит. комісар не має ніякого не то морального, але й матеріального права торгувати, а тим менше продавати церкву українського населення. Годиться зазначити, що та церква разом з монастирськими будинками не є навіть власністю Інституту „Нар. Дім“, тільки неуконституованої фундації,

що остає під управою Інституту „Нар. Дім“.

Варто теж спинитись над походженням церкви і монастирських будинків при вул. Зиблікевича. Свого часу о. А. Цибиш жертвував був 10.000 (десять тисяч) австр. ринських на оснування дівочого виховного Інституту („воспиталища“) з церквою під управою СС. Василянко в Бучачі. В 70-тих роках мин. століття справді закуплено за ті гроші відповідну реальність в Бучачі. Але що далеке провінційне містечко не зовсім надавалося на такий інститут, то тодішній митрополит, кард. С. Сембратович, покровитель „Нар. Дому“ постановив зі своїми дорадниками продати реальність в Бучачі і закупити для СС. Василянко будинки при вул. Зиблікевича у Львові. Однак гроші, одержані з продажі реальності в Бучачі, не покривали ціни купна реальності у Львові. Тоді СС. Василянки додали до того своєї посаги, які вони вносять, вступаючи до чину, а решту аложили громадяне Львова і цілого краю на зазив Митр. Ординаріату і преси. Заходами СС. Василянко і кард. Сембратовича побудовано на купленому ґрунті при вул. Зиблікевича невеличку церкву. На будову церкви пок. митрополит з власних фондів жертвував до 10.000 (десять тисяч) австр. ринських. Також сестра Василянко, бл. п. Янушевська, вдова по нотарі, віддала все своє майно на розбудову монастирського будинку.

Дівочий інститут („воспиталище“) не мав ще своїх статутів. Тому митрополит Сембратович (покровитель „Нар. Дому“) і інші основники згодилися, щоби тимчасово заінтабулювати набуту реальність з церквою на „Нар. Дім“ — тим більше, що тоді не було ще інших відповідно розвинених інституцій. Також все уладження до церкви (вітарі, фелони і т. и.) справили СС. Василянки та грома-

дяне стрийської ділянки. Вони дбали про прикрасу й вивінування тієї своєї церкви. Їх коштом відновлено в р. 1925 іконостас, а тепер розпочато малювання церкви. „Нар. Дім“, куратор фундації, нічим не причинювався до вивінування і просто консервації церкви. Навпаки з монастирських будинків тягнув великі зиски, використовуючи добру віру свого колишнього „покровителя“, що згодився на інтабуляцію тієї фундації на „Нар. Дім“. Давніше „Нар. Дім“ вдовольнявся невеликим комірним (чинішом), але тепер комісар зажадав від СС. Василянко 7000 зол. комірного.

І це народньо-церковне і посагове майно СС. Василянко тепер продає чи вже продав правит. комісар Черкавський польським Домініканам. З благородного почину і запису о. Цибиша не будуть користати доньки українського народу, тільки Домінікани і Черкавські та гурток людців, які витягнули свої хижі руки по подачки й окружипанської ласки, але з майна українського народу.

Годиться ще раз зазначити, що по статутам Інституту „Нар. Дім“ навіть свого безсумнівно-аласного майна не вільно йому позбавляти без згоди і рішення загальних зборів. А що ж говорити про фондційне майно, яке є тільки під управою тієї установи.

Перед роками, посвячуючи новозбудовану церкву при вул. Зиблікевича, старенький проповідник говорив між иншим: „Проклят, хто би одчужив або продав той храм те дівоче воспиталище СС. Василянко“. І той „проклятий“ найшовся в особі правит. комісара Льва Черкавського. Та українське громадянство не може і не сміє цієї справи, цього святотатства пустити плазом. Треба використати всі способи і засоби, щоби задержати народне майно в народніх руках.

По широкому світі.

Бріян, франц. мін. зак. справ, радив з амбасадором Англії та З'єднених Держав над працею комісії, яка має предложити проект реорганізації Ради Ліги Націй.

Глебсцит у справі відшкодування для бувших членів німецької імперської родини розпши німецький уряд, тому, що райхстаг відкинув 236 голосами проти 142 проект закону про це відшкодування.

о. д-р Г. Костельник.

ДВІ УНІІ.

(Докінчення.)

Дивним ходом подій в останніх роках наглядно розв'язується вузол берестейської унії. Два типи унії, що являлися в історії, тепер у нас виступають нараз — у яскравих формах. Це наша галицька унія і польська унія на „кресах“.

Ми уніяти з виховання, отже з чистого переконання. Навіть для Кафра з Африки, якщо він нічим не упереджений, ясно, що унію найкраще можуть пропагувати уніяти — так, як польськість Поляки, фашизм фашисти і т. д. Ба, але ми в Австрії стали церковно „повнолітні“: хочемо працювати, щоби збогатити себе, а не щоби наша праця ішла на користь иншим. Очевидно, що поширення нашої унії принесло би скріплення для нашої нації в Польщі. А що Поляки від віків мріють про підбиття Сходу і про його польонізацію, так їм не на руку розріст нашої унії. Ось це розбіжна точка.

Сталось так, що Полякам віддано монополію пропагування унії між нацією і білоруським народом на „кресах“. Нас урядово ізолювано, що — на домагання Поляків — затверджено й конкордатом. І ось Поляки роблять свою унію — „католицької коєсії wschodniego obrzadku“. Перед загрозою їхні ідеології

поспішають зясувати різниці між нашою і їхньою унією. Наша галицька унія, мовляв, це тільки українське політиканство, це „унія“ тільки в знаках наведення, не є правдиво католицька і т. д. і т. д. Зате нова унія на „кресах“ це правдива унія, чистий католицизм, хоч ще і неоконечний, бо ще багато часу мине, заки схизматики зрозуміють і полюблять велич латинської літургії і т. д. Люде безмірні в накручуваннях справи, якщо їм так треба!

Але поставмо справу просто і ясно. Як скваліфікувати польську унію на „кресах“? З яких мотивів пристають там православні батюшки до неї? Ось це міродатне.

З яких мотивів? Церкви зачинені, не хочуть відчинити; поле забрали, не хочуть віддати; горожанства не дають, загалом нема куди подітись — і десятки подібних „догматичних“ аргументів! І слабші духом „падуть“... підбиті.

Очевидно, якби ми, Галичане, там пропагували унію, зовнішні обставини були би такі самі. Алеж внутрішня психологія була би зовсім инакша. Де двох приходить до згоди проти третього, а не: де один з немочі піддається другому.

Від деяких визначних православних Українців з Волині та Підляшя можете так почути: „Я зараз пристав би на унію, але — знаєте — під польського біскупа не піду!“ Ось це та величезна різниця.

Теперішня польська унія на „кресах“ стоїть без порівняння нище від берестейської унії. Немає вже

ніяких пертрактацій, нема ніякої автономії — все після диктату. Вилонюється душі одинцем, інкорпорується їх до польських деканатів і дієцезій. „Польська рація“ справляє свою історичну похибку: але було признавати уніятсам самостійні епископства, бо навіть цей ступінь церковної організації охоронив їх перед оконечним розбиттям, чого свідком галицькі уніяти. Тому ці уніяти не „правдиві“, і новим уніятсам не треба дозволити ніякої самостійної церковної організації. Є це типова унія через „підбиття Сходу“ — очевидно з формами, що можуть мати бодай штучне місце в ХХ. ст. Але з другої сторони й наша унія справляє свої історичні похибки, і прямує до чистого свого типу — до чистої „унії з порозуміння“. Так станули побіч себе дві суперечні собі унії.

В Римі і на заході загалом не мають поняття про такий стан унії та про наслідки того штучного роздору унії. І не можуть вони мати належного поняття про те, бо це можна тільки добре відчувати. На заході книжковічені розправляють про унію, як лікарі про здоров'я й недуги. Алеж природа ліпше знає ті речі, як лікар. А в цьому випадку ми є „природа“. І каже нам наше чуття, що це просто трагедія для унії взагалі, що — хоч не хоч — першенство віддає унії „через підбиття Сходу“, а унію „з переконання“ ізолювано наче заразливий недуг.

А це діється не з початком ХІІІ. ст., але в ХХ. ст., коли всі письменні і все знають... Вправді папи разураз повторюють, що до православних треба підходити з великою і щирою повагою їхнього обряду й культури, але — як факти кажуть — це не рішає справи.

Недавно дістав я в Відні записання: Яка причина тому, що унія в Росії так скоро пропала? Як це Німцям зясувати? Чомуж Поляки вдержалися там при католицизмі, а Українці ні? — Річ зовсім проста. Чомуж Поляки так кленуть Австрію, хоч їм у Австрії не але поводилось? А ось тому, що пам'ятають, що до Австрії дісталися шляхом розбору Польщі. Це викликає негодування і ретрактацію. Унія в Росії стала загинути тоді, коли нове покоління присвоїло собі православний історичний погляд на берестейську унію — що це була унія через підбиття Сходу. Всі догматичні аргументи нічого не значать проти сили цього болючого виду. Поляки засно хваляться, що вони унію зродили. Забувають, що вони вже при народженню заразили її смертельною недугою.

Щож діється нині? Польська унія на „кресах“ відсвіжує, прояснює і навіть погіршує давню історію... А нині кожда нація горда, а всі письменні і всі все знають.

Ах, це невисказана трагедія для унії! Але — правда тільки в болях родиться.

Італійський уряд приготував розв'язання парламенту, на підставі проекту підсекретаря внутрішніх справ Федеріоні.

Французький фронт знову обнизився. Французька опінія додає в цьому хитру гру Англії, Італії та Бельгії, що випродують французьку валюту в обороні власної.

Рішення зірвали мирні переговори з Французями та Іспанцями, заявивши, що не можуть згодитись на принцип нерівної виміни полонених і видадуть за кожних 50 своїх лише 50 Французів і Іспанців.

Подорож Муссоліні до Триполісу дає привід французькій пресі підозрівати, що Італія приготувала атак на Туніс, де вислала багато своїх генералів, а на морі організує маневри флоту.

У Нікарагуї, південно-американській республіці, вибухла революція. Проголошено воєнний стан. З'єднані Держави вислали один кружляк для оборони власних інтересів.

У Будапешті почався процес проти князя Людвіка Віндйшгреца, обвинуваченого в фальшуванні грошей та документів.

ТОРГОВЕЛЬНО-ПРОМИСЛОВА
СПІЛКА з обм. пер.

„ХРОМ“

у Львові, ул. Руська ч. 20

виробляє під проводом найліпших фахових сил

найкращу шкіру на обув,

яка що до якості конкурує з заграничними виробами. Фабрика Спінки в Зимній Воді коло Львова приймає під найкориснішими умовами всякі роди сирих шкір до заміни за 1652 готову шкіру. 3-6

СКЛЕП СПІЛКИ

у Львові, при ул. Руській ч. 20

має на складі всякі роди шкір та продає їх по оригінальних фабричних цінах.

Від Видавництва.

Слово до наших передплатників, читачів і прихильників.

З нинішнім днем переводимо деякі уліпшення та технічні зміни в нашому органі. Перш усього закидаємо старе письмо, яке — так сказатиб — через свою підтоптаність справляло великі труднощі шан. читачам, а вводимо нове. Особливо дрібний друк („petit“), на який чудоса безнастанні нарікання з боку старших віком читачів, заступаємо новим, а одночасно по можливості обмежуємо користування ним. Часто можна почути голоси в тому напрямі, щоби взагалі позбутися дрібного письма. З огляду на невеличкий обсяг нашого органу є це під теперішню пору неможливе, бо дрібний друк вміщує багато матеріалу (майже вдвоє стільки, що більший тзв. гармонд). Поруч з тим редакція буде присвячувати більше уваги інформаційному відділові нашого органу. З тією метою переведено внутрішню реорганізацію та побудовано всі заходи, щоб наш орган був — наскільки на це дозволяє обсяг — справжнім щоденником. Одночасно, не зважаючи на досить скрутні матеріальні умови видавництва, поширено сітку постійних кореспондентів. Під теперішню пору наш орган розпоряджає постійними кореспондентами в таких важних осередках: Варшава (І. Кедрин), Прага (два коресп.), Ужгород (Ксенія), Берлін (З. Кузеля), Лондон,

Брюссель, Париж (В. Левицький), Білгород (Ан-ський), Відень, Філадельфія. Крім того редакція робить заходи в справі придбання постійних кореспондентів в Харкові і Римі. Редакції вдалось теж притягнути до співпраці визначних діячів на полі політики, економії, культури й літератури. Словом: редакція зробила все можливе, щоб „Діло“ поставити в ряді поважних, інформаційно і технічно вивізуваних щоденників. Та — зовсім зрозуміло — нам ще далеко до того, щоб задоволювати всі, постійно зростаючі потреби нашого громадянства. На цьому шляху зустрічаємо три перепони: невеличкий обсяг, фактично приноровлений до нас превенційну цензуру і слабкий контакт нашої провінції з одним з українських щоденників. Перша перепона не дозволяє нам вичерпувати і в час освітлювати політичні події, завести постійний економічно-господарський відділ і постійний белетристичний фейлетон та вдержати систематичний огляд преси української, польської й закордонної; друга перепона значно опізнює появу щоденника і не дає змоги — з огляду на слабу відпорність нашого міського елементу і „замилування“ до польської „сензаційної“ преси — успішно конкурувати з тією пресою і витрутити з рук українського читача ворожі органи; третя перепона це недостатня рухливості і незрозуміння актуальності і — так сказатиб — пропорційності подій у наших провінційальних діячів. Це спричинює часто нашу неповідомованість про життя і події на провінції (класичним зразком цього є хоч би відомі криваві події в Стрию і глуха мовчанка стрийських діячів). Крім того провінційальні кореспонденти залюбки розписують довго і дуже загально, не жалючі різких і не все підходячих фарб для характеристики своїх політичних, а часто й особистих противників, але фактичних даних про життя повіту, міста чи села — на жаль — немає. Через те вся наша преса, а між нею і наш орган, вічно штигується на відсутність добрих, коротких, ядєрних, змістових кореспонденцій, опертих на фактичних і статистичних даних. Замість цього маємо безліч матеріалу про все і вся, зі загальними висновками вже на початку дописів зі смішними погрозами на чиюнебудь адресу.

Деякі з цих перепон можна усунути. Це лежить в спроможності нашого громадянства шляхом поширення круга передплатників одного українського щоденника, що дасть нам змогу збільшити обсяг, а тим самим завести чи розбудувати бракуючі діли в щоденнику — ти шляхом наважання тіснішого зв'язку з „Ділом“ через достарчування фактичного кореспондентського матеріалу і скорого інформування про події на провінції. Якщо ці дві перепони будуть усунені, то тоді й вимоги, ставлені нам, будуть наскрізь оправдані. Ми зі свого боку заявляємо готовість піти настріву вимогам громадянства, але вимагаємо, щоб й громадянство сповнило свої обов'язки у відношенні до нас.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

НОВИНКИ.

— „Українське Т-во прихильників Освіти“ у Відні на шестих загальних зборах дня 1. IV. вибрало новий виділ: головою проф. ин. С. Дистрянського; 1-им заступником головою Тришкалюка Олексія, студ. експ., 2-им заст. головою: Макарушко Любомира, абс. прав і державознавства, секретарем Стека Степана, канд. мед., касіром Чвартацького Гриця, канд. мед. Виділ

Райські розкоші за два гроші!

1247
35-75

2 ложечки пукру 1.5 гроша
1 порція екстракту шитронов, АГРУМІНА 0.5
1 шкільник чистої води 0.0
Сума: Шкільник знаменитий лемонади 2-гроші

складає всім товариствам і приватним жертводавцям ширшу подяку за підмогу для нашої студіюючої молоді в Австрії. В шкільнім 1925/6 році 9 наших студентів скінчили студії у віденських високих школах.

— На загальних зборах „Української Громади“ у Берліні, що відбулися дня 10. квітня, вибрано ось який виділ: Д-р Зен. Кузеля голова, инсп. С. Шемет і Е. Коновалець заступники голови, А. Балея, Бр. Бурбела, В. Кужим і Д. Оляничин члени виділу, С. Федак і А. Мілько, заступники виділових, Ф. Королів, В. Кучабський і Тимчук члени ревіз. комісії. Адреса „Української Громади“, Берлін — Шарльотенбург, Вільдштр. 37.

— Третій май по наших селах. У львівському повіті всі наказні війти дістали наказ повищувати на громадських урядках і школах в день третього травня державні червоно-білі прапори. Та наказ сам собою ніби вже нікого не дивує і не робить на нікого враження. Річ не в наказі, а в тому, що кожний війт дістав крім того припорушення закупити по два готові прапори в одній фірмі за ціну 50 зол. Чому саме прапорів мав доставити один підприємець і чому ціна кожного встановлена в висоті 25 зол., це останє таємницею польської адміністрації. В часах економічної руйни та господарського розвалу, жертвою яких впало наше село, сума 50 зол. направлена в кишеню невідомого підприємця — це дійсно свідство „розумної“ господарки й економії, що їх виявляють підпори польської державності на „кресах“.

— Перше грецько-католицьке богослуження в Лодзі відправили у перший день наших Великодніх свят для жовнірів у гарнізоні костелі. Відомо, що від 60-их років, коли царський уряд знищив унію на землях йому підчинених, на терені т. зв. Конгресівки не правили греко-католицькі священники богослужень. До лодзького гарнізону призначено тепер одного з наших душпастирів з огляду на велику скількість наших жовнірів у тамошніх полках. Хоча зазначено, що це богослуження було виключно для жовнірів, більш як 500 цивільних зібралось у церкві. Самих жовнірів було з півтора тисяча. Під час Служби Божої всі вони співали хором, один відспівав „Апостола“, а другий „Вірую“ по українськи. У богослуженні взяв участь також польський єпископ Тименський, воевода і командант корпусу.

— Чужа преса про українське шкільництво. В дев'ятому числі місячника „Die Ostmitte“ за 1925-ий рік поміщена стаття проф. В. Кунашівського п. з. „Die Polonisierung des ukrainischen Schulwesens in Polen“.

— Пенсійне забезпечення в чужих інституціях. Часопис зачинають порушувати справу пенсійного забезпечення бувавших службовиків чужих підприємств, які до війни мали свої філії в Галичині, а опісля по розпаді Австрії забралися з краю, а яких службовики залишилися тут. Літа їх служби в тих чужих інституціях: чеських, австрійських, мадярських, італійських не числяться покищо до емеритури, бо чужі інститути не хочуть перелазити премійних резерв на тучинні заведення пенсійні по причині недостатці відповідних договорів Польщі з вишніми суцесійними державами. Для зібрання статистичного матеріалу просимо всіх інтересованих, чи то їх родани, вислати негайно ко-

Українська Громада міста львова!

Вівторок, дня 11. травня ц. р. відбудеться

у великій салі Муз. Тов-а ім. М. Лисенка при вул. Шашкевича 5.

НАРОДНЕ ВІЧЕ

На порядку нарад: Серафа фондації „Народного Дому“ у Львові. — Реферус д-р КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ.

Початок в годині пів до 7-ої вечір. ГРОМАДЯНЕ!

Запрошується національні лідери! Являться масово на мічу і скажіть в цій важкій справі своє тверде слово!

Народна Організація Українців міста Львова.

роткі дані своєї справи до Комітету бувавших функціонерів чужих підприємств на руки д-ра Ол. Бариліяка, Львів, Театинська 31. На підставі точних і правдивих даних поведе Комітет акцію на дорогу дипломатичну до повного успіху.

— Особисті вісти. Микола Ермолаєв, член української студентської громади у Варшаві, одержав на варшавській політехніці диплом інженіра на відділі геодезії.

— Чехословацьке шкільництво. У 1924/5 було у Чехословаччині 17 вищих шкіл, 355 середніх, 598 фахових різничих, торговельних і промислових, 58 вищих фахових, 2511 доосвітних, 15,713 народних, 1415 диточих (фребліських) і 72 для нерозвинених дітей. Разом 20,740 шкіл. — У вищих школах 20,000 студентів, у середніх 112,000 учнів, у фахових 94,000, у доосвітних 192,000, у народних 1,794,000, у диточих 89,000 і 4000 нерозвинених дітей. Всіх разом було 2,315,000. З цього 1,550,000 Чехословаків, 513,000 Німців, 122,000 Мадярів, 71,000 Українців, 31,000 Жидів, 18,000 Поляків, 4,000 Росіян, 3,000 інших національностей. На це все дівчат була майже половина: 1,065,000.

— З темної хроніки. Вчора львівська поліція ствердила на власні очі, що злодій, за якими вона жене, відчиняють вхід до каналів і щезають у підземеллі. — В околиці Мостів Великих шпиряє якийсь знахор, який лічить селян буцим-то як лікар, деручи з них, що можна; називає себе Василем Саладубом. — На „безробітних кельнерів“, а в дійсності на власну кишеню збирали гроші по крамницях і ресторанах два провінційальні ошуканці Сейф і Рер, заки не стали справді безробітними в арешті. — У білий день зірвав з голови кравецького челядника Глініцького капелюх якийсь злодій, що проходив городом Косцюшка, ще й вирвав йому з рук шкіряні (!) рукавички і накидав пятами. — Поліція зловила убийника селянки Францішки Уханової, у Великополі, городецького повіту; є ним 24-літній господар Микола Цвик, її зять, який пересварився з нею за ґрунт.

— Оригінальний конгрес. Живемо в добі конгресів, аїздів і конференцій. Тому нікого не здивує, що у Парижі почався 5-го ц. м. жидівський конгрес театральних і музичних критиків. Почин до нього дав бувавший директор другого державного театру „Одеон“ Поль Джінієті. На конгрес приїхало 40 представників з різних країв, одначе більше в цікавості як з потреби оборони своїх професійних інтересів. Професія театральних критиків існує тільки як анімок — при органах преси, що виходять у мільйонах примірників. Більшість французьких театральних критиків пише рецензії принагідно; є це визначні письменники, літературні критики, директори театру або попросту професійні журналісти. Мета згаданого конгресу — створити організацію з поодиноких союзів театральних критиків у різних краях і зміцнити взаємини між ними. Мета більш ідеальна для всіх чужинців, а практична тільки для Французів, у яких професія теа-

НАДІСЛАНО.

За надіслане редакція не відповідає.

Персоналія Робітничих Організацій
Ф-ма Павло Шронь
Ноперника 10, Тел. 14-21

поручає свій багатий в краєві і ас-
гійські матеріали заосмотренні
1677 склад. Ціни помірковані. 2-4

традиційного критика висуває цілу низку спеціальних домагань. Ясно, що ці домагання та самі функції критики залежні в різних краях від своєрідних умов, які не можна вирішити при допомозі міжнародної організації.

— В Томину Неділю дня 9. травня с. р. відбудеться традиційне Богослуження і роздання братям Артоса. Прошу о численну участь — Д-р Ст. Федак.

— Концерт „Львівського Бояна“ при співучасті Вп. п.п. М. Сабат-Свірської, Р. Перфецького і М. Вольфстали відбудеться в суботу дня 15. травня ц. р. в год. 7:30 вечером в салі „Народного Дому“. В програму концерту входять нові хоральні, сольові та інструментальні твори наших композиторів: Барвінського, Леонтовича, Людкевича, Степового, Стеценка. З уваги на те концерт став дуже інтересним, тим більше що виконання поодиноких сольових і хоральних точок програми так хором як солістами піднесе значно його мистецький рівень. Надіємось, що наша муз. публіка явиться численною.

— Помер довголітній заст. голови жидівської віроповідної громади у Львові, Маврикій Рапапорт, відомий жидівський філантроп, у 65 р. життя.

— „Над безоднею“ пессу, яка зацікавила усе наше громадянство, виставить театр в найближчі часі в Перемишлі, Дрогобичі, Бориславі, Золочеві і Тернополі. В Перемишлі вистава цієї пєси в понеділок 10. с. м. У виставах візьме участь п. С. Федорцева.

Дописи.

Гуцульщина. (Віче в Косові.) Для 14. квітня ц. р. відбулося в Косові віче в справі організації лісових робітників-бутинарів і дарабників. І цим разом — на вітку можновладців — комуністів, кричачись поза плечі других, переривали бесідникам, стараючись внести заколот, бо це... найлекша і цілком безпечна діяльність — поза парю відозванні розділеними нами на безлюдді. Дивно диво: кругом — може як ніде — діється стільки лайдацтва, стільки надужиття „оржондових, саморжондових і обивательських“ чинників, але для наших чоморослих комуністів хоронь лиха — лежить в українських віках, яких з тугою вичікувала Гуцульщина по стільки літах воєнного, а головне повоєнного лихоліття, завершеного карними експедиціями.

Наші „комуністи“ — виходять — уважають організацію бутинарів і дарабників своїм монополією. Нічого проти того не мислять, алеж досі не кинули пона й пальцем, щоб поліпшити положення згаданих робітників. Воно й не дивно: для місцевих комуністів, переважно добре ситуваних, тяжко приходить в голову країнну нужду бутинарів і дарабників, які своєю керуванням, своїм гарячим потім сповідають бездонні гаманці горстки чужинних експлуататорів (румунських Жидів і хрещених „католиків“), а їхні родини примірають з голоду на цирку — і то за тяжку працю з нязначним власного життя покрутх харкосливих добрах чортотірських та по гострих закутках і вирах бистрого Черемошу. А може, може воно й ліпше так для їхніх високих ідей?

Здавалось би, що по останнім дешевеньким виступі (14. IV.) — хоча б для самої послідовності — візьмуться вони до організації тих же визискуваних немилосердно темних бутинарів і дарабників, щоби поправити їхнє незавидне положення. Тим більше, що усунулись суперники, для яких важко, щоб перевести організацію, а хто її переведе — не рід другорядна. Та досі пусто і глухо... Певно громадяни енергію, яку викидають на новім українським вічу... А тимчасом „спулка“ в Кутах, зорієнтувавшись в положенню, горойжиться і грозець спровадженням дешевого румунського робітника. Так то виглядає комуністична поміч для бутинарів і дарабників... В. О.

Відозви й комунікати.

До всіх філій і читальень Товариства „Прогісита“.

Відозва Комітету для влаштування 10-літньої річниці смерті Івана Франка вже вийшла. Наказуючи до неї, Головний Висхід вараджує наступуюче:

1) Філії і Читальні дадуть почин до створення повітових і місцевих комітетів для переведення свят і зборів на будову нагробника на могилі Івана Франка.

2) В укладенню програми ситкування провідники будуть точні, які зазначені у відозві Комітету з 21. IV. 1926 р., причому бажана ініціатива, достроєна до ліній змагань Головного Комітету.

3) З усіми письмами, запитами, замовленнями на вибір з творів Франка, на палітки належить звертатись до секретаріату Головного Комітету (Ринок ч. 10. II. пол.).

У Львові, 5. травня 1926.
За Головного Висхід Товариства „Прогісита“.
М. Галушчинський в. р. В. Мудрий в. р.
Голова. Секретар.

До всіх установ і комітетів, котрі будуть займатись влаштуванням 10-літньої річниці смерті Івана Франка.
До Головного Комітету зголошувати негайно:

1) Яку кількість галіпок замовляє Комітет (установа)?
2) Яку кількість вибору з творів Франка і життєпису замовляє Комітет (установа) для поширення і кольоратки?

У Львові, дня 5. травня 1926 р.
Головний Комітет.
(Львів, Ринок 10. II.).

Поникли до воєнних інвалідів.

В сучасній господарській кризі, яку переживає польська держава, дуже похурно представляється картина життя численних воєнних інвалідів. До цього часу далеко не всі інваліди б. австрійської (як і російської) армії одержують належні їм державні пенсії. На основі австрійського закону з 18. III. 1921 р. арт. 24. повинні були воєнні інваліди (крім інвалідів У. Гал. Армії, яких згаданий закон не признає за воєнних інвалідів) до дня 1. V. 1922 р. зареєструватись в П. К. У. Однак це розпорядження залишилося невідомим загальному інвалідів, наслідком чого значна їх частина (коли на більшість!) не зареєструвалась і не може вже зареєструватись та користатись з належних прав. Була законом, якої влада приперкується, є дуже невдачною для обездоленних жертв війни, які не мають ні сили ні спроможності заробити собі на життя. В попередніх роках злидні не віддалися так до живого, як тепер, і не всі інваліди озвалися на наш заклик до реєстрації в нашій Товаристві. Ми встигли зареєструвати біля 450 австрійських інвалідів. Щоби Українська Парламентарна Репрезентація могла порушити австрійську справу в соймі, необхідно зібрати потрібний статистичний матеріал. Тому просимо всіх інвалідів австр. армії донести нам: 1) чи інвалід зареєстрований в П. К. У.; 2) чи не зареєстрований, то чому; 3) чи має інвалідські документи; 4) чи добрав пенсії і чи ставу; 5) чи добрав пенсії, а потім її здержаво, — чому і коли це сталося; 6) який відсоток утрати працездатності признала йому військово-лікарська комісія за Австрію і 7) який відсоток за Польщу.

При цій нагоді нагадуємо, що числ. зареєстрованих у нас інвалідів У. Гал. Армії ще не повне й ми маємо все нові зголошення. Треба подбати, щоби всі без винятку інваліди УГА зареєструвались в нашій Т-ві. Це треба робити листово, через пошту, а не їздити особисто записуватись, бо таких марно витрачених грошей наше Т-во не буде покривати. Просимо також не забувати подавати нам звістки про смерть інвалідів УГА, щоби можна було висістити в пресі відповідну згадку про наших сиріх лаварів.

Наказується Укр. Народ. Товариство опіки над інвалідами.
Львів, вул. Руська ч. 3П.

ОПОВІСТКИ.

Український хор під управою Дм. Котика.

9. V. Дрогобич.
10. V. Борислав.
11. V. Стрий.
12. V. Стрий.

Початок о годині 8:30 вечером. Ціни скрізь знижені.
1659 4-7

З Львівського Клубу Ситікарів.
1) Л. К. С. улаштує для своїх членів курси гри в ситківку: а) для початкуючих від 10-го травня, які будуть відбуватися щоденно на ситківкових токах при вул. Сувицького ч. 21. від год. 6:30 — 10 разів, б) доповнюючий курс для грамотних від 30-го квітня на ситківкових токах Сокола-Батька при Стрийській рогаці, які будуть відбуватися щоденно від год. 4-6 попол.
2) Членські вказки можна відбирати кожного дня в фірмі „Спорт“ вул. Осодінських ч. 6. 3) Членам Л. К. С. тільки за

оказанням членської вказки прислугує зазначення на ситківкових токах при вул. Сувицького ч. 21 і Сокола-Батька при Стрийській рогаці, 4) Клубові рахунки можна відосилати на згаданих токах у п.п. адміністраторів, 5) В середу дня 12-го травня п. р. відбудуться ширші сходи членів Л. К. С., на яких відголосить Вп. п. д-р Тисовський відчит на тему „Наша ситківка“. Сходова відбудуться в год. 18:30, в доміщі Верховної Платформи Козяни при вул. Бляхаській ч. III. Гостям рази, 6) В днях 22, 23, 24 і 25-го травня відбудуться на ситківкових токах Сокола-Батька внутрішньо-клубові класифікаційні ситківкові змагання. Письменні зголошення силувати на руки Вп. п. Ю. Винковського (Осодінських ч. 6.) до дня 18-го травня до 18. год. — За Львівський Клуб Ситікарів: Інж. Л. Шелл-ролик, голова. Т. Франко, секретар.

Громадяни! Одинок українська школа міста ім. М. Шахевича у Львові святкує цього року 43-літ. ювілей свого існування. Ця школа має велике культурне значіння для громади м. Львова, бо виховала до тепер і дає освіту більш як 10000 членам української суспільності. Тому-то всі наші громадяни повинні пікати повний образ розвитку цієї школи на протязі 43-літ. Окремий громадський комітет кінчить складати історію розвитку згаданої школи і хоче почати її та не домагаться більших коштів. Отже звертаємось до судимих Горожан, а спеціально до бувших учнів цієї школи, а проханням скласти дані на таку культурну ціль — у книгарні У. П. Т. вул. Руська, до рук упорядкувальників — За Комітет: О. А. Стефанович, д-р Ст. Федак.

Прогулянка „Пляж“ в неділю 9. п. м. через Пасіки до Виялик. Веде Інж. Мудрак. Збірка о год. 9:30 рано при поспішній трамвайній станції коло промислової школи. Поворот повороту залізницею з Виялик або пішки. 1-1

Дрібні оголошення.

НАПРАВА годинників під уразово фатових сил швейцарських полагодує Гутерман Суктуська 14. По стінні годинники поспішно домія. 1679 б) 3-7

1-30Л. коштує кожда золотничка направи у Гутермана Суктуська 14. 1679 3-7

В ЗАЛІЩИКАХ є на продаж реальність з мурованим домом і містою моргани морелієм городом за ціну 6000 дол. По більшій інформації належить звертатись до Вп. п. д-ра Баранка адвоката в Запідіках. 1678 3-3

ВДОВА або сирота по саященнику, уміюча варити і зайнятись домашнім господарством у священика на селі зводити подати усього. Уряд парохіальний Дорогів, п. Войничів. 1693 2-3

ІНСТРУКТОРКА з учительською практикою потрібна негайно до дівчинки з П. кл. народної з поданням усього. Гркат. Уряд парох. Шинківачі п. Королька біля Бошова. 1638 2-2

РУТИНОВАНОГО конципента пошукує д-р Теодор Михайлівський адвокат в Жовкві. Посада до обняття від дня 1. червня ц. р. Усього після умови. 1687 2-2

Накладом У. П. Т. появилсь третє видання історичної повісті

ОСИПА МАКОВЕЯ ЯРОШЕНКО

Ілюстрації до тексту М. Буторича. — Обгортка рисунку П. Ковжуна. — 1952 259 сторін друку. — Ціна 4:50 зол. 1-1

Головний Склад в Книгарні УПТ. Львів вул. Руська 2

ПЛУГИ
одно і двоскибові
оригінальні **ЕБЕРГАРДА**
з охоронною маркою
„Дикий Кабан“ до набу-
ття у ФІРМ
С. ПУТТЕР і СИНІ склад машин рільничих
Львів, пл. БІЛЬЧЕВСЬКОГО 3. — Телеф. ч. 13-01.
БРАТТЯ ВАГНЕР склад рільничих
машин
СКАЛАТ. Телеф. ч. 1. 1-2

ТЕХТА — ЛЬВІВ
ПЕКАРСЬКА 5.
поручає першорядні товари текстильні, як перкаліни, широни, дамасти, зефіри, ружини, обрус, також всякі модні матеріали для Пань. П. Г. Урядникам уділяємо кредиту по шинах стрісно готинковим. 1671 2-4

Присипайте
передплату!

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто пошт. цдв. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукориси не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОДНОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Перманентна криза в Польщі.

Безконечна криза. — Ініціатива П. П. С., становище і програма лівого блоку. — Без-
успішні залицянки до „Пяста“ і Х. Д. — Проектована непевніцями більшість. — Пос.
Марек і марш. Пілсудський. — Невдача центр-лівиці. — Влад. Грабський redivivus.
Проектований склад кабінету Влад. Грабського. — Опозиція в соймі. — Ініціатива
центр-правниці. — Вітос знову на горизонті.

Варшава, 10. травня 1926.

Криза польського уряду, яка в
рівній мірі є кризою сучасної Поль-
щі, затягається все більше і глиб-
ше. Вночі з суботи на неділю
президент держави, висчерпавши всі
конституційні засоби, доручив Вл.
Грабському формування поза-
парламентарного уряду. Є
де в створених умовах, в умови-
нах життя, устрою й режиму су-
часної Польщі ніякого. Оче-
видно, вдача чи невдача Вл. Граб-
ського не ліквідує кризи, навпаки —
є пророчисто — наглядним дока-
зом її підтвердження і закріплення.

Рішення през. Войцеховського
попередили такі події:

Після другої з черги в нароста-
ючій правительственій кризі не-
вдачі Вітоса, президент держави
доручив голові сойм. клубу ППС.
пос. Маркові, яко представ-
никові найчисленнішого (41 член-
ного) лівого угруповання в соймі,
взяти на себе завдання щодо сфор-
мування уряду. Пос. Марек обіцяв
пізніше дати відповідь. Тимчасом
у зв'язку з новоствореним положен-
ням відбулося засідання поміркова-
ного блоку лівиці (ППС, „Визво-
лення“, Хлопського Сторонництва
і Клубу Праці). Представники чо-
тирьох помірковано-лівих клубів
уповажнили ППС. запропонувати
клубам центровим і клубам не-
територіальних меншостей
створення центр-лівого ка-
бінету на основі програми, яка
узмінюється в 1) на праві го-
сподарських відносин, 2) петрифі-
кації (?) суспільної й політичної
демократії в державі, 3) зміні на-
ціональної політики (себто політи-
ки у відношенні до польських на-
родів), 4) реорганізації адміністрації,
5) повороті марш. Пілсудського до
армії і т. н. Переведення відповідних
пертракцій взяли на себе послы
Марек і Недзьялковський. В першу
чергу звернулися зі своїми пропо-
зиціями до голови „Пяста“ пос.
Вітоса. Цей останній в словах,
лідмашених крутістьм, дав від-
мовну відповідь. Не входячи до уря-
ду, „Пяст“ займатиме у відношенні
до нього об'єктивне становище, як-
що той уряд спиратиметься на пар-
ламентарній більшості і
амагатиме до реального зрівнова-
ження бюджету, далі введе конче-
редукції й ошадності, не ступить на
шлях інфляції, підтримає хлібороб-
ську продукцію, рішучо виступить
проти порушення цілості держави,
зберігатиме існуючий лад і поря-
док та енергійно поборюватиме ді-
яльність революційних елементів.

Останні дезидерати й застережен-
ня є — очевидно — звернені проти
територіальних польських народів
і революційної лівиці.

Другий центровий клуб — хри-
стіянська демократія — устами пос.
Хацинського теж відмовився
від участі в центр-лівм кабінеті,
узалежнюючи свою участь в ньому
від докладно з'ясованої фінансово-
господарської програми блоку лі-
виці й участі в уряді „Пяста“.

З огляду на те пос. Марек
припинив далі розмови
і зрікся повіреної йому
місії створити уряд.

Варто ще додати, що по проєк-
ту лівого блоку новий уряд мав
спиратися на ППС, „Визволене“,
Хлопське сторонництво, Клуб Пра-
ці, Христ. демократію, „Пяст“,
Н. П. Р., Кат. людський Клуб, Жи-
дів, Німців і хлібоїдську п'ят-
ку. Поза проєктованою більшістю
— очевидно — лишалися Укра-
їні й Білорусини.

Складаючи авт. през. держави,
пос. Марек зазначив, що — не вва-
жаючи на негативне становище „Пя-
ста“ й Х. Д. — блок лівиці гото-
вий є за згодою президента скла-
сти кабінет і стати перед соймом.
Та президент поминув цю пропози-
цію мовчанкою.

В центр-лівм кабінеті поруч пос.
Марка на становище прем'єра вису-
вано теж кандидатуру марш. Піл-
судського. Та цей останній відмо-
вився, заявляючи, що він цікавить-
ся тільки військовими справами.
В своїм прибіччій органі „Іл. Кур.
Цодз.“ пос. Вітос (в розмові з пред-
ставником того популярного шо-
денника) гостро настав на Піл-
судського, звиняючи його, що він
вийшов зі своїх закамарків, спробу-
вав взяти керму влади у свої руки
і виявив, що вміє.

Після невдачі місії пос. Марка
президент держави в 12-тій годині
вночі покликав до себе б. прем'є-
ра Вл. Грабського і доручив
йому скласти кабінет. Вл. Граб-
ський, особистий приятель през.
Войцеховського, мав уже готову
лісту кабінету в складі: внутріш.

справ — Рачкевич, загр. спр. —
Скшинський, військо — Желігов-
ський, справедливість — Махов-
ський, скарб — Здзеховський, тор-
говля і промисл — Клярнер, заліз-
ниці — Тишка, суспільні роботи —
Рибчинський, земельна реформа —
Радван, хліборобство — Яницький,
просвіта — Поніковський.

Але намічені кандидати почали
відмовлятися. Грабський вів перего-
вори далі, в соймі радили клуби.
Блок лівиці постановив віднести
негативно до місії Вл. Грабського;
„Визволене“ домагалось, щоб в
президента держави заперестувати
проти місії Вл. Грабського. Також
„Пяст“ всією силою йшов проти
Грабського. Деякі кандидати на мі-
ністрів робили свою участь в уряді
залежною від згоди Пілсудського.
В неділю вечером відбулася у
Бельведері нарада при участі марш.
Пілсудського і Вл. Грабського. Піл-
судський, як зачувати, відмовився
взяти участь в уряді.

Вперті намагання Вл. Грабського
створити кабінет не дали позитив-
ного вислідку. НПР., а опісля клу-
би правниці й центра виступили про-
ти концепції позапарламентарного
кабінету. Правила постановила зно-
ву взяти ініціативу в свої руки.

Вночі з неділі на понеділок Вл.
Грабський з огляду на акцію пра-
виці й центра щодо створення пар-
ламентарного кабінету, припинив
свої заходи. Офіційного комуніка-
ту поки що не видано. По проєкту
ініціаторів на чолі центр-правого
уряду має стати пос. Вітос.

Все це вказує на перманентну
польської правительствено-держав-
ної кризи.

Генеральний страйк в Англії.

Громадська відпорність. — Посередництво єпископів. — Заходи для страйкарів.
Недостача палива. — Нормальна поведінка часописів. — Банки й уряд у відношен-
ні до страйкарів. — Згаджені страйку. — Відозва Трейдюніона. — Сподівана
ліквідація страйку.

Відпорність проти страйку кріпшає.
Комунікація залізнична, електрична й
парова зростає. В Горз Гуард Пе-
рейд утворено автомобільний парк
з телеф. полученням. Появилися
часописи, Дейли Графік навіть з ілю-
страціями. Відчувається недостача
топлива в деяких промислових цен-
трах, але лише нечисленні пром.
заведення здержали працю. В механ.
промислі робітники вертають до
праці. В Лідс вернуло 870 ме-
ханіків. Рух транспортних кораблів
неправильний. Поліція й
військо пильнують Регент і Вікто-
рія парку. Мотори автобусів і кер-
маничі забезпечені кільчастим дро-
том. Почтові посылки й листи
розвозять воєнні кораблі. Кентен-
берський єпископ заапетлював до
навізання переговорів, сп. Лондо-
ну предпоставив єпископську палату
для переговорів. 8. V. перший раз
профсоюзи мали виплатити страй-
карям запови 10—20 шілінгів тиж-
нево на голову. Поспільний поїзд
Бервік-Нью Кастл заатакувало 300—

400 страйкарів, вибили шибн, ра-
нили легко машиниста й палича. На
зазв мін. внутр. справ зголосилося
до поліції 50.000 люда. 7. V. в Гле-
гові знов були заворушення. Заата-
кували транспорт хліба. Кінна й пі-
ша поліція відперла товпу, 48 чо-
ловік арештували.

На тлі страйку в льондонській
великій фінансірі приключилася
характеристична подія. Великі льон-
донські банки відмовили раді проф.
союзів дати кредити на страйкові
цїли, навіть під гарантіями. Рада
жалілась урядові, а він скартав
банки, зазначаючи, що раду сою-
зів банки повинні трактувати як
кожного приватного клієнта.

Продовження страйку в останніх
днях прибрало лагідну форму. Ге-
неральна рада трейдуніонів видала
відозву до робітників, щоб не ви-
ступали проти поліції і не доводи-
ли до сутичок. В справі страйку
рада міністрів під проводом
короля. В понеділок 10. V. споді-
ються ліквідації страйку.

Німеччина й СРСР.

Після заключення німецько-радян-
ського договору.

(Від власного кореспондента.)

Берлін, 5. травня 1926

Всупереч усім інформаціям німець-
кої преси, в тім числі й такої, що
вважається півофіційною або „до-
бре поінформованою“, сповнилися
такі віщування чужої, англійської
та французької преси: німецько-ра-
дянський, т. зв. Берлінський дого-
вір доведено таки ще в квітні до
фіналізаційного підпису.

Німецька преса була шим трохи
неприємно заскочена й жалувалася
на те, що її не поставлено в курсі
справи та що німецька публіка мо-
гла про переговори інформуватися
майже виключно з ворожої закор-
донної преси. Однак факт лиша-
ється фактом, що підписання дого-
вору значно прискіплено і то не на
домагання Союзу радянських рес-
публік, як дехто здогадувався, ані
не на інтервенцію англійського по-
сла лорда Ебернона, а скорше за-
дя цього, щоб прочистити євро-
пейську політичну атмосферу від
повені чуток і інтриг, що, почина-
ючи від недискретного, але мабуть
умисне інспірованого виступу „Тай-
мса“, підсичували протинімецькі на-
строї.

Німецько-радянський договір, яко-
го текст був уже поданий на сто-
рінках „Діла“, стрінувся взагалі у
Німеччині майже з однодушним
признанням. Хоч подаваюча біль-
шість німецького народу й німець-
ких політичних партій ставиться не-
прихильно або й ворожо до біль-
шовицького режиму й радянського
устрою, вважає зближення до
своїх бувших західних ворогів тіль-
ки хвилевою конченістю. Політика
„Льокарна“, заініційована
Штресеманом, має мало переко-
нанних прихильників, найбільше
ще між демократами й соціал-демо-
кратами, які також найбільше поби-
ваються за вступленням Німеччини
до Ліги Націй. Значна більшість ні-
мецького народу та впливових осіб
схильється чимраз більше до „схід-
ної орієнтації“ й бачить поки що
одинокий вихід для ведення акти-
вної політики в зближенні до цьо-
го великого терену й резервуару
сил, що в очах німецької публіки
все ще знаний під загальною на-
звою Росії. Ця „орієнтація“, яка все
мала в Німеччині багато прихильни-
ків, поширюється чимраз помітніше,
особливо в німецько-національних
колах, що, очевидно, найбільше не-
гативно ставляться до Льокарна й
Ліги Націй.

Тим, а також останніми женець-
кими невдачами, пояснюється за-
гальне одобрення, з яким стрінувся
договір і перед парламентарною ко-
місією закордонних справ, і серед
німецької преси. Від крайних пра-
вих аж до комуністів включно всі
члени комісії заявили за прикят-
тям нового твору Штресемана, хоч
саме його правительствено в парла-
менті не має більшості й мусить
уже від довшого часу користати на
переміну з піддержки правниці або
лівиці й хоч його „західна орієнта-
ція“ стрічається з сильною крити-
кою найбільшої в парламенті пар-
тії німецьких націоналістів.

Німецька преса також прихильно
привітала новий договір. Її комен-
тарі обертаються здебільша в лінійх
офіційних німецьких заяв, що ні-
мецько-радянська умова — це лише

підтвердження рапальського договору й віддавна існуючого стану приязні між двома великими державами та що вона не звертається ані на крихітку проти Льюкарна й Ліги Націй, а навпаки уможлиблює Німеччині бути корисним посередником між Заходом і Сходом, себто між старою Антантою й Союзом радянських республік. Німецька преса підкреслює згідно з офіційними колами, що так як Льюкарно не було зрівнянням з Союзом рад. республік, так тепер берлінська умова не означає відвороту від Льюкарна. Демократична й соціалістична преса промовляє при тім за вступленням Німеччини до Ліги Націй і коректним додержанням льюкарнського пакту, бо тільки тоді зможе Німеччина сповнити своє завдання посередника між Заходом і Сходом та замирення Європи. Права й націоналістична преса одобрює також новий крок німецького уряду, однак вона недоволена з того, що уряд не використало нагоди після безрезультатних женьєвських переговорів, не зірвало з Льюкарном і Лігою Націй і не зачало нової, цілком самостійної політики (Льюкаль-Анцайгер, Крайц-Цайтунг і м.). Однак помірковані націоналісти задоволені бодай з того, що після заключення нового договору Антанта не зможе вже вживати Німеччину як тарана проти СРСР.

Взагалі німецька преса підкреслює з одного боку корисність німецько-радянського договору для Німеччини, а з другого боку її коректність супроти партнерів Льюкарна. Преса старається доволі згідно опростити ворожі закиди, начеб то цей договір обезцінював своїм застереженням щодо нейтральності вартість участі Німеччини в Лізі Націй або навіть противився постановам умови з Льюкарна.

Тільки спорадичні голоси (між іншими проф. Фрайтага фон Льюрінгофен) ставляться до нового договору більше критично, добаючи в ньому джерело дальших конфліктів, впливаючих із зобов'язань Німеччини супроти Ліги Націй і Союзу радянських республік. Це зрештою підносила й чужа преса „Морнінгпост“ з 30. квітня і французький „Тан“ з 27. квітня, вважаючи роллю Німеччини „незавидною“, а то й „небезпечною“, бо прийдеться їй постійно вибирати між Женевою, зорієнтованою проти Москви, й Москвою, що між іншим уважає заключений договір цвяхом до домовини для Ліги Націй. „Свобідна рука“ Німеччини безперечно не заспокоїть Радянського Союзу, а викликати беззастанне недовіря держав, згуртованих у Лізі Націй. Негативні німецькі голоси вважають далі, що Німеччина не ви-

Жіночі модні матер'яли Шовки, Полотна Мужеські сукна

1630

4-2

проф. на поштові

ФІРМА
РОМАНЗУБИК
Львів, Галицька 16.

грає нічого на новому договорі, а візьме собі тільки руки, переймаючи перед союзовим радянських республік зобов'язання берегти його інтереси у Раді Ліги Націй й бути з ним у постійному порозумінні. На новому договорі виграє лише Союз радянських республік, бо забезпечує собі не тільки поміч проти Ліги Націй, але й нейтральність Союзу радянських республік не є ніяким плюсом, бо Союз і без договору в конфлікті Німеччини з Польшею мусів бути у власному інтересі завжди нейтральний.

З емігрантської преси.

Політична активність населення в С. Р. С. Р. та українців в освітленні політичного втікача зі СРСР.

Паризький орган Мілюкова „Посліднія Новости“ з 1. травня ц. р. приніс дуже інтересне інтерв'ю В. І. Таліна з одним політичним емігрантом, який втік уже цього року зі СРСР. Розмова Таліна з невідомим емігрантом велася на подані в заголовку незвичайно актуальні теми.

Останніми часами радада намагається, як відомо, втягнути до державного будівництва як найширші круги населення передовсім селянського і маломістечкового. Партія і органи влади стараються оживити ради, до яких мають доступ непартійні елементи. На запит, чи влада насправду щиро намагається втягнути до рад і взагалі до державного будівництва непартійних, емігрант відповів:

„Зріст не лише господарської, але й громадської активності населення — не реклама, а факт. В цій активності немаліше кристалізованих політичних ідей, ніж кажучи вже про якунебудь політичну програму. Все те подекуди ще примітне, епіричне, деколи до смішного безпомічності. Але радада глядить вперед. І вона ясно бачить, що на ґрунті цієї господарської активності не може не вирости політична активність. До того радада передбачує, що ця політична активність буде активністю направленою проти неї. А тому більшовики намагаються ту річ, яку енергію опанувати і спрямувати її для своїх цілей. На їх думку необхідно скріпити місцеві органічні інтереси на те, щоб ту енергію відвернути від загальнодержавних справ. Ради треба оживити тому, щоб дати можливість видавати накопичену енергію на льюкальські справи, бо в протилежному випадку вона направиться на загальні“.

Виходячи з такого заложення в оцінці теперішньої більшовицької тактики у відношенні до населення, емігрант зачіпав і справу українців.

З такої точки погляду — каже він — треба підходити і до шумної українзації. Неробітливо мати на увазі, що на ґрунті цієї українзації радада примиряла з собою значні кадри населення, зв'язаного в минулому з петлюрівщиною і з іншими національними виправами. Велика частина петлюрівців аступила до радянської адміністрації і тут у завзятому своїх українських захопленні і подвигів більшість української інтелігенції і інтелігентів знаходить змогу для вияву політичної енергії. На тому вона й витерпівала ту енергію, вповні не оставляючи нічого з неї для загально-політичних проблем. Мало того — та українцізація є немовби узаконеною формою антисемітизму. Правдоподібно, непереддані українські націоналісти з еміграції відносять би вибачливіше до українців, що ті самі клянуть, якби знали, яка велика доза антисемітизму в ній міститься. Викидання та усування жидівської інтелігенції з усіх становищ відбувається дуже енергійно, а боротьба з Москвою є переважно боротьбою з жидами. Центральна московська влада сама собою незвичайно коректна і толерантна у відношенні до Жидів, радо закриває очі на цей сухий антисемітизм українців“.

Справу українців розглядає автор, як бачимо, дуже односторонньо. А вже просто відкриває „нову Америку“, коли твердить, що українцізація покривається на Україні з антисемітизмом. Видно, що цей невідомий емігрант, дихає аж „надмірною приязню“ до всього українського. Згідно з його поглядами українцізація це щось в роді більшовицької „інтриги“, що крім поданої ним, не має ніякої іншої глибшої причини. Це видно наглядно з таких його слів:

„Людей намагаються втягнути в рамки місцевих і національних інтересів на те, щоб вони мали менше змоги звертати свою енергію на загальнополітичні та загально-державні проблеми та інтереси“.

Виходить, що комуністи втягають на Україні штучно в „національні“ інтереси. Поминаючи те, що автор суперечить в даному випадку своїм власним твердженням, мусимо ствердити, що власне комуністи при допомозі українців стараються радше відтягнути населення від національних інтересів, розуміється політичних а не культурних, ніж розбудити серед нього зацікавлення національними проблемами. Що ж до за-

гально-державних „інтересів“, то комуністи якраз у протиположному напрямку державним інтересам зачіпляють серед широких мас українського населення, інтернаціональні, а в даному випадку і при теперішніх обставинах то загально-російські державні ідеї. І роблять це навіть при допомозі українців. Інша річ, чи комуністам вдасться досягнути своєї мети на Україні. Бо українцізація, що заборговує тепер так багато енергії свідомого українства, напевно не піде в дальшому розвитку наміченими їй більшовиками дорогами, але цілком природно знайде свою власну чисто національну, а не интернаціональну дорогу та поставить перед собою загально-державну але не російську, як хоче автор, але загально-державну, національно-українську проблему. Що на Україні йде зовсім природно боротьба з жидівським і російським засиллям в адміністративній — бюрократичній діяльності, — це явище зовсім природне і здорове. Те засилля було й в історії переходовим. І воно мусить щезнути в користь тубільного українського населення. Якщо там відбувається насправду боротьба з ним, то це тільки підтверджує наше твердження про те, що навіть в рамках теперішньої українцізації на Україні наростає національна сила, свідомо своїх завдань і мети.

В. М.

Розконспіровані конспіранти.

„Поготові патріотиф польських“ перел судом.

На час найбільшого розвалу польської державної господарки і на час незвичайно загостреної урядової кризи, коли до обняття польського державного корабля шикуються правіца, випав процес проти „Поготові патріотиф польських“ у Варшаві. Наші читачі пригадують собі голону при кінці 1923 і на початку 1924 р. справу тої конспіративної організації, що мала за завдання зробити в Польщі державний переворот і завести фашистську диктатуру. Організація ППП, повстала в листопаді 1922 р. і була активною аж до січня 1924 р. Політична поліція впала на слід тієї законспірованої організації ще в лютому 1923 р. і повідомила про неї уряд. Тодішній уряд Вітоса не реагував на те. Шойно в листопаді 1923 р. відбулася в міністерстві внутрішніх справ нарада, на якій вирішено доручити політичній поліції раптом... енергійну інвентаризацію ППП. Такий стан трівав аж до січня 1924 р. Тоді прийшов до керми уряд Вл. Грабського, що й доручив органам державної поліції ліквідацію ППП.

В. ЛЕВИЦЬКИЙ.

Заповіт Клеманса?

Брюссель, 4. травня 1926.

Клемансо вже грав деяку роллю серед опозиції до другого цісарства, під яким — каже іронічно Анатоль Франс — республіка видавалася такою гарною. В часі комуні він був „мером“ одного з кварталів Парижа. В „Національній Зборі“, який 4. вересня 1874 року одним голосом припадкової республіканської більшості супроти дійсної більшості монархічної проголосив республіку, Клемансо голосував за республіку. В тій, третій республіці він жив таким неспокійним, буйним політичним життям, як ніхто з його ровесників. Він бував на возі і під возом; калямутив громадську душу своїми статтями, бичував у своїй газеті всіх і все, що йому не подобалося, і їв, бувало, гіркий хліб вигнання; перемагав і падав у виборах; славився найбільшим погромником міністерства, і сам падав з містерського стільця, під ударами протівників; писав романи й бачив свої драми на театральній сцені, тай обідав світ шлий, сприйнявши бу-

ти свідком дійсних драм одиниць і народів; іменем демократичних принципів, словом і пером вів найзавзятішу боротьбу проти різних французьких урядів за якнайбільшу свободу одиниць і політичну, і безпримірно твердою рукою лопив і топтав ту ж свободу, коли тільки вони зверталися проти нього самого, наділеного міністерською владою; пережив найбільший розгром Батьківщини 1870—71 рр. і ще більший розгром її переможець — 1918 року; був одним з найчільніших проповідників „прав людини і горожанина“, і погорджував, як ніхто інший, людиною і її вдачею; вулиці великих городів хрещено його іменем, обі законодавчі палати надали йому найвищу національну відзнаку „добре заслуженого для Батьківщини“, і в той же час нужденно впала його кандидатура на президента республіки; захоплена юрба кликала його „Батьком Перемоги“, і через одну ніч став він чи не найбільш непопулярною людиною Франції, тим, що „попсував перемогу“. Без слова протесту усуновся в тишину своєї вандейської провінції. Вступаючи в дев'ятий десяток свого життя, він зробив ще одну мандрівку довкола світа, був в Єгипті

полював на тигрів в Індії; згідно мовчанкою приймав усі наклепи ворогів і докори прилюдної думки, і раптом кинув Франції нову цікаву книжку.“

Ця книжка, видана в серії „Шляхотні життя — великі діла“, присвячена Демостенові. Але це не біографія і не історія. Змісту її передати не сила. Це щось наче книжковий вислів досвіду 80-літнього життя, вплив його горечі і зневіри рівно, як його пламенної любові Батьківщини; щось, наче політична філософія Клеманса, вимережана на тканині долі й недолі останнього великого Атенця. Читати цю книжку — важко. Не тому, наче би висловлені там думки були особливо складні, а просто тому — і це ще одна суперечність в особі Клеманса, — що цей великий французький публіцист ніколи не вмів писати ясною, простою й прозорою французькою мовою; мова цього ворога Німеччини виявляє своїми перевагами і помотаними періодами одну з характеристичних ознак німецького стилю! А висновки книжки, формули останньої

життєвої мудрості Клеманса? Іх теж немає. Що найбільше можна їх собі самому доспівати — з тої книжки, зневіреного і розчарованого супроти демократії, і з логічних преміс, які в ній накопичені.

Ось кілька виразів „Демостена“. Про трудність мирових зусиль: „Ні, цього замало, що наріз виявив найкращу відвагу в часі війни. Громадянське життя в мирову пору теж вимагає найвищого героїзму; воно полягає на безлічі неславних зусиль у всіх ділянках одиничної й гуртової діяльності, коли навпаки боротьба вдовольняється повною посвятою в блиску волевого розмаху. Всі народи знаходили підйоми воєнного духа в болючих хвилях великих історичних конфліктів. Воєнні зворушення викликають тоді витриски героїзму, з яких сплітається потім літопис публічного життя, зі шкодою для безконечних зусиль, які є темною основою мирового розвитку“.

Лайка й клевета — нагорода публічного робітника: „Лекше дати життя, себто посвятити себе цілого одним рабом, ніж посвячуватися в сумерках мира, коли нам треба стати слою владу, на сиду себе продомінувати“.

*) Nobles vies — grandes oeuvres. Dictionnaire par Georges Clemenceau. Paris 1926.

„Піготове патріотуф польскіх“ мало свій осередок у Варшаві, де нараховувало до 1500 записаних членів. Та мало воно свої філії і по провінціальних центрах. Між членами були люди всякої масті: шкільні, військові до генералів включно і духовні. Для польських відносин цікавий той факт, що конспіративна установа, однією метою якої був державний переворот, виступала зовсім розконспіровано перед поодинокими міністрами тодішнього кабінету Вітоса. І так голова ППР. Пенкославський та члени управи ксьонда Орачевський і ген. Врочинський вели офіційну політичну розмову з тодішнім міністром освіти Гломбінським. Делегати домагалися від міністра ні більше ні менше, а далекосяглих реформ державного політичного характеру і персональних змін на деяких дуже відповідальних державних становищах і в генеральному штабі. Той же Пенкославський був і в тодішньому міністра внутрішніх справ Керніка, якому в часі краківських подій оферував навіть допомогу від ППР. при опануванні загрозеного тими подіями і генеральним страйком внутрішньо-державного положення. Тодішній міністр військових справ теж приймав в офіційному характері Пенкославського і полк. Горчинського. Перед мін. Шептицьким делегати виразно заявили, що прагнуть до державного перевороту, і що в часі перевороту будуть змушені арештувати цілий уряд, а в тому числі й ген. Шептицького. Від тодішнього віцепрем'єра Корфантога вимагали делегати ППР., щоб він передав їм гумові пали, яких уживали шлеські повстанці.

Аж чотирьох міністрів стояло в контакті з провідниками ППР., а тому не диво, що уряд його не переслідував, а рішив тільки ініціювати. Щойно упадок уряду Вітоса спричинив те, що ППР. почали ліквідувати.

На лаві обвинувачених засіло 6 провідників і організаторів ППР. Перший з них Ян Пенкославський, інженір був основателем ППР. Він виступав під псевдонімами „Ян Претор“ і „Стефан Леліва“. Витовт Горчинський б. полковник російської армії виконував у П. П. П. по черзі функції команданта збройних сил, начальника штабу і члена головної ради ППР. Крім того був він платним урядником організації. Виступав під псевдонімами „Ястшембек“, „Чолови“ і „Кміш“. Ольгерд Міхаловський, б. ротмістр був членом головної ради і заступником начальника генерального штабу ППР. Він був невідступним учасником церемонії записування нових членів, де асистував з обна-

женим фантомом сам, свій улюблений лідер а помаранчеві, кмішкові, митові, міждалекі і т. п. смахат з одної пачки природного озонового екстракту

ЕКСПРЕСС-АГРУМЕНА

Жадайте скрізь! Генер. Репр. в Польщі: 1247 ТИТАНИ, Львів Рівницька 6. 75-75

женою шаблею в повному військовому мундурі та озброєнні. Він переховував архів. Виступав під псевдон. „Кейстут Айгір“. Тома Лубенський, полковник резерви, був командантом м. Варшави, а потім начальником генерального штабу П. П. П. Його псевдонім „Габда“. Юзеф Леневський був членом головної ради і виступав під псевд. „Домброва“. Ян Врочинський, б. керівник міністерства військових справ за уряду Падеревського, пенсіонерний генерал, був в організації заступником голови Воєнної Ради, його псевдонім „Рейтан“. Генрик Гостинський, комісар державної поліції, був в організації по черзі командантом Варшави, а потім командантом поліції ППР. Виступав під псевдонімом „Бабніч“. Він в розправі участі не бере і цілу його справу уморено наслідком смерті. Помер уже по виготовленні акту обвинувачення.

Та цим ліста винуватків не вичерпується. Дивним дивом усі інші винуватки організатори виступають у характері свідків. Між іншими в характері свідка виступає в розправі кс. Чеслав Орачевський. Саме напередодні ліквідації ППР. виїхав Орачевський до Америки. Наслідком його відсутності проти нього не виготовили акту обвинувачення. Перед самою розправою приїхав Орачевський до Польщі і попав на листу свідків.

З акту обвинувачення виходить, що капучинські монахи відіграли в ППР. велику роль. Між іншим вони відібрали присягу в костелах від нових членів. ППР. робило свої зібрання в монастирських келіях і в підземеллях деяких варшавських костелів.

На розправу покликано багато свідків, а між іншими усіх названих вище бузвих міністрів. Головний обвинувачений Пенкославський борониться сам, інші мають оборонців. Пенкославський заховується на розправі бундючно. Він зложив навіть заяву про те, що звільняє всіх зв'язаних присягою в ППР від зберігання таємниці та закликає їх до зізнання правди. Пенкославський і товариші твердять, що вони не мали на меті державного перевороту а тільки допомогу урядові в опануванні ситуації на випадок більшовицького перевороту. Слід замітити, що в ППР. був високо розвинений культ убийника першого президента Польщі

кого близького могили, що йому були виправдані зрад провізорично розказаними?...

І нарешті: „Найважливіше питання (розумної й доцільної національної політики), це питання шефа, провідника“.

Закриваємо книжку Клеманса і питаємося: Невже зневіра в єдину спасемість демократії і пересвідчення, що питання провідника — головне і перше питання, справді мали би бути суттю політичного й життєвого досвіду найбільшого французького політика останнього віку? То була б ще одна суперечність у повній суперечності особи й долі Клеманса, старого комунарда, основника й найбільшого політика „третьої Республіки“? Але ні! Істинному Якобінцеві Клемансові не сниться кидати „безсмертні заповіді 1789 року“, принципи Великої Революції. Він тільки шукає нових формул для них. Можливо, що у великій книжці, яку він, кажуть, пише від кількох років у затиші свого вандейського хутора, знайдемо виклад цих нових демократично-республіканських формул — в цьому значинні — дійсний заповіт Клеманса.

Нарутовича. Слідство виявило, що вбивник Елєгій Невядомський був патроном ППР. Організація встановила була навіть почесні дижури (патролі) на гробі Невядомського. Ціла розправа має всі позначки великого політичного скандалу. Вона скомпромітувала вже дотепер багато визначних політиків з правих, а в дальшому ході скомпромітує їх ще більше.

„Селянський Союз“ і „Воля Народу“.

Іх „кооперація“ на вічу в Бродках.

Брідщина була перед війною домохо москвофілі. Муравліна праця українських національних кругів довела до того, що тепер втратили москвофілі більше чим половину свого стану посідання. Дня 25. березня ц. р. відбувся в Бродках Повітовий народний зїзд УНДО, а на ньому були представники більшости громад повіту. Не подобалося це деяким елементам, що кермували своєю діяльністю, не мали відваги пристати до одного з двох пануючих в повіті таборів: українського і „руського“. Вони то порозумілися з волинським „Селянським Союзом“ і обішлюючи йому великий успіх в повіті, почали акцію. На день 6. травня скликали в тій цілі прилюдне віче, на котрім мали виступити послы „Селянського Союзу“ і осудувати повітову управу партії. І дійсно на віче прибули послы Назарук і Чучмай. У салі „Музичного Товариства“, де відбувалося віче, вийшли всі члени і прихильники „С.С.“ в числі біля двадцяти осіб і між зібраною публікою розкидали програмові тези „С.С.“ і „Наше Життя“. На жаль на вічу явилися в перелашуючій більшости прихильники „Народної Волі“ зі своєю крайовою ексекutiveю: Кирилом Вальницьким, д-ром Завом, Козмою Пелехатим і студ. М. Хамом, що приїхали на віче зі Львова. Вже при виборі президиї випало шило з мішка. На листу „Селянського Союзу“ впадо біля 20 голосів, на листу народоловців майже всі інші учасники віча. Зазначити треба, що УНДО з пошани для послів віча не обіслало, а вислало тільки кількох обсерваторів. Головою вибрано ред. Козму Пелехатого, а заступником і секретарем лп. Назаревича і Пилипшина. Так отже „Селянський Союз“ влаштував віче для членів „Народної Волі“. Голова віча ред. Пелехатий прийняв вибір і провів повитав „найдорожших товаришів послів“ і дав слово послові Назарукові. Посол Назарук складав звіт з діяльності клубу. Обговорюючи відношення клубу до Польщі, зясував всі болячки щоденного життя і ставивши „Сел. Союзу“ в клубі. Більше уваги присвятив оправданню, чому послы члени „С.С.“ остали в сольному клубі з національними українськими послами. На його думку тому, що: 1) політика клубу не суперечить політиці „С.С.“, 2) клуб бореться за національне відраження, 3) є демократичним і 4) що „С.С.“ змушують до цього Польщі, котрі „з нами не цікавляться“. Не зважаючи на те посол заявив, що стоїть непохитно на класовому становищі і що „наша будучність в пролетарсько-класовій армії“. По він прийшов до слова посол Чучмай і говорив про потребу класової селянської організації. Говорив про селянство, Даниловича, Оскіла, Гореміку, Бриля, Паста, Возволене, показував вищість класових інтересів над національними і висловив обурення на адресу деяких національних кругів, що „взяли патріотизм у монополі“ — хоч самі гаяють „туди і кудись ніче“. По нім прийшов до слова голова партії „Народної Волі“ п. Кирило Вальницький і дякуючи іменем партії послам за їх „гостинний виступ у Бродках, маловаж боротьбу двох світів: капіталу й пролетаріату та висказав бажання, щоб „Селянський Союз“ з'єднав з „Волею Народу“ в одну партію. Бо пошом роздробляють сили, коли обі партії нічим між собою не різняються. Вони ж класові. В тому самому дусі промовляли й інші народоловці: д-р Заво і студент Микола Хам, що вивав послів іменем секції студентів партії „Народна Воля“. Відтак промовляла палі Михайлина Ліщинська іменем класово освідомленого жіноцтва і двох гостей членів УНДО, оп. Володимир Рудницький і Олекса Черкавський. Обидва згідно з регулярним віча ставляли послам запити. В часі промов обох останніх бесідників, котрі як учасник віча зазначували свій відмінний погляд на справу порушені послами, вчинили народоловці і прихильники „С.С.“ такий вереск, що здавалося прийдє до розбиття віча. З великим трудом удалось розбурхати класовими гаслами публіку заспокоїти. Промовив же селянин-одинокий сел. промовець. Василь Ваховський і як останній бесідник відповідав на поставлені запити п. посол Назарук. На запит п. Рудницького, яке становище займає „С.С.“ у відношенні до „Народної Волі“, відповів п. посол: „Рішевої критики“. За те не повезло п. послові з відповіддю на питання п. Черкавського. На питання: як пояснити, стоячи на становищі класової солідарності пролетаріату, такі обставини, що французький робітничий пішов війною на німеччину і тепер жис його коштом, що польський мужик забирає землю українському, що польський робітник відбирає працю українському — відповів, що ці справи не були обняті докладом“. А на питання, що, блище для „С.С.“, чи

аналогія класова селянсько-польська партія, чи класова національна українська, відповів, що таке питання, це про вокація. Описав запропонував голова віча резолюції, які ухвалено майже одностойно. Зміст їх такий: перша висказує признання послам „С.С.“ за їх працю і подяку за участь у вічу, друга висказує привіт селянам Волині і т. д. і визнає „С.С.“ до злиття з народоловцями, третя визнає послів „С.С.“ до узіднання їх парламентарної діяльності з програмою „Народної Воли“.

НОВИНКИ.

— Смерть М. Біляшевського. „Прагер Прессе“ приносить звістку, що в Києві помер 21. квітня наш відомий історик мистецтва і вчений М. Біляшевський. Від 1902 р. був він директором київського „Всеукраїнського історичного музею ім. Шевченка“, який збагатив незвичайно цінними предметами мистецтва, спровадженими з чужини. За його почином чужина дізналася чимало про українське мистецтво, вже перед війною великий англійський мистецький журнал „The Studio“ дав окреме місце мистецтву України, завдяки його заслугам. Біляшевський надрукував яких 70 більших і 300 менших розвідок з археології, етнографії, нумізматика та фольклору, в українських та чужинних видавництвах. Крім цього видавав „Археологічний літопис“ і був членом різних наукових установ. У 1919 р. його вибрали звичайним членом Академії Наук.

— Заборона Шевченківського концерту. Дня 3. V. мав відбутися у читальні „Просвіти“ в Старій Соли святий Шевченківський концерт, а після концерту мали аматори віддати пасю „Сватанія в недьках“. Старим звичаєм повідомлено про це старосту в Старім Самборі і читальня готувалась до свята. Та видко воно було не по нутру п. старості Смолянському, який покористувався всемогутим „вето“. Є ще мабуть, чи не перший випадок на території львівського воєводства, де староста заборонив без ніякої причини Шевченківський концерт. Заборону принесли два озброєні в кріси поліцаї, на годину перед концертом, саме тоді, коли позамісцеві і місцеві люди розкуповували білети. Усі в пригнібленні і з наріканням розходились до дому. Крім того поліція напастувала в часі свят місцевих панночок, які збирали жертви на „Рідну Школу“, списувала протоколи з п. Ячницькою Михайлою, Гайдукавою Стефанією, Затварською Галею і п. Олексиніною Іреною. Конституція та й годі!

— Злочинна хроніка. На кару смерті засудив суд присяжних Петра Салдата, селянина зі Замка, равського повіту, за те, що він під намовою свого дядька, Семка, стріляв зі засідки до Олекси Дзюнка і вбив його, одержавши як задаток 30 юдичних сребренників. — Побережник у дзібужківських лісах, власності оо. Домініканів, Петро Пігула, сповносив так рівно свої обов'язки, що вбив у лісі Нагірних селянина Козового за крадіж дубини. Пігула, всупереч осудові знавців боронився тим, що стріляв тільки „для страху“ і дістав лише 8 місяців в'язниці. — 15-літній сенок власника млина в Перегінську відповідав у Стрию за насильство над 19-літньою селянкою і дістав 8 місяців в'язниці. Як на початок життєвої кар'єри це досить.

— З любовних трагедій. Один урядовець львівського банку оженився на здивування своїх товаришів з танцюристкою з каварияного дансінгу. І хоча молода жінка заробляла далі важко на щоденний хліб шпіночною працею, обоє були щасливі і були би жили щасливо довше, якби один з товаришів урядовця — мабуть з заздрости — не повідомив поліцію, що він уже раз жонатий у Варшаві. Бідний новожениць відповідалити перед судом за двоженство. Каючися за свою необережність, обіщо взяти розвід з першою жінкою і ще раз законно оженившись з другою.

і за все те одержувати найчастіше лайку й клевету в нагороду...

Про маловартність народних настроїв: „Особисті зусилля одиниці, зосередженої в собі самій, дають їй змогу зусиль вищих і тривкіших від того, до чого здатна безтямна юрба; остання тільки шляхом взаємних концесій може довести до загальної згоди; а концесії ті однаково домляють пружини інтелігенції, як волі. Якби і не була цілком контролю загалу, то такі не загальними зборами доконаються відкриття Колерніки, Галілея, Ньютона, Пастера... В момент захоплення атенська юрба мала прийняти на себе ризик небезпечного підйому. Однак було неможливим вижити від атенського народу постійності в поглядах і тривкості в рішеннях. Річ інша говорить про свободу, незалежність, навіть батьківщину, а інша здійснити внутрішню дисципліну, часто сувору, якої вимагає безкорисна служба вишнім, якби не було проголошувати ніяк здійснювати в житті“.

Без ілюзій! „В щасті й нещасті, в тріумфі і в невдачі, однакова простота, однакова твердість, завжди. Нікого самообману щодо інших. Все бути готовим на гірше...“ „Для нього (Демостена), та-

— Львівський гр. кат. пробощ. „Słowo Polskie“ z 8. V. ц. р., описуючи „Manifestację patriotyzmu państwowego ze strony ludności ruskiej w s. Stulsku, a jidachisomowowi powi“ пише, що там у дні 4. травня було віче, на якому промовляли польські посли Додзюнович і Евстахевич „O programie zapasji finansowej obecnego rządu“. Панове, які приїхали на село людей дурити, мали там іти говорити до „lojalności względem Państwa Polskiego“ і про господарку повітового самоврядування „odnośnie dróg w Stulsku, które są przecież drogami strategicznymi“. В тому місці, пише „S. P.“, „odezwali się głosem: prawdę mówią, jasno mówią“. Так, дуже ясно: головно, ясна ця „lojalność“, підпущена „zapasją“, яка по „strategicznych“ дорогах у Стільську мала привезти „obecnemu rządowi“ „manifestację patriotyzmu państwowego ze strony ludności ruskiej“. Посли, порозумівшись отак з „людністю“, пішли, пише далі „S. P.“, на снідання до „kz. dziekana Hawryluka“, котрий „wraz ze swoimi synem“ „rodejmował gościnnie delegatów“. В тому місці кінчиться, на жаль, гумор, а зачинається сумна правда. Греко-католицький парох приймав вшепольських послів дуже гостинно маючи за науку радальності. „S. P.“ може дійсно радуватися, що ця наука не пішла в ліс, коли перенася нею аж... о. парох.

— З темної хроніки. Львівські злодії не мають спільного інформаційного бюро, бо кількох членів їх організації вдерлося до фабрики „Капезет“ при вул. Горodelський 9, на те, щоб перекопатися, що задна стіна каси ще рік тому перебіла їх товаришами і річ ясна, каса від цього часу порожня. — За крадені гроші у своїй господні вибрався на чужину крамничий поміщик 19-літній Абрагам Гроссер. Заїхав до Каговиць, де шукав за фальшивим паспортом між каварями Жидками, а коли проциндрив усі гроші, вернувся як ширий блудний ски до своєї мамі до Зборова, а звідти приїхав до сповіді на поліцію, де то признався до своїх гріхів. — Таким самим шляхом пішов університетський возний Йосиф Мисько, який забрав видану йому плату для чотирьох доцентів і з жінкою та дитиною виїхав через Данціг шукати кращого французького повітря. У Данцігу найшов добрих людей, які обіцяли йому за 50 дол. паспорт і казали ждати... під французьким консулятом. Доглапившись нарешті, що його шукали, вернувся за останні гроші до Львова, признався до вини і одержав 4 місяці в'язниці. — Під фірмою магістратського возного працює якийсь ошуканець, що ходить по домах і збирає буцім-то податки.

Дописи.

Броди. (Блаженний сон. — Шевченківський концерт. — Особиста ворожбачка. — Поле до праці). Читаєш дописи з різних місцевостей і соромно робиться: а чому про мамі Броді ніколи згадка нема? Чи вони вже ніщо не варті, щоб про них писати? І хотілось би кинути докази, що Бродям не треба соромитися і соромно оставати позаду інших міст, хотілось би вказати, що Броди-свідомі завдання, яке має споняти українське місто, послідовно сповняє всі обов'язки. Хотілось би! А совість не дозволяє. Бо сіра, однак, буденщина налягла павутиною сіткою на нашому житті і так мало, так дуже мало — ясних моментів.

До одних з них належав традиційний Шевченківський концерт, улаштований дня 18. п. м. всіма українськими товариствами. Треба дати свідомство правді, — що головна, а радше вся заслуга у незвичайному успіху концерту тутешнього „Бояка“, а ще вірніше його голови о. катехита Михайла Осадця. Людина, яка поспівала весь свій вільний від обов'язків вечірний час пробам і яка протягом короткого часу просто доказала чуда. Бо з усім широкого матеріалу створила хор і оркестр, яких можуть нам позавидувати куди більші міста з далеко кращим матеріалом і більшими мистецькими аспіраціями.

тому свято Шевченківське майшло дуже гарно. Крім продукції хорів і оркестрівських виконавців солістів п. д-ра Сірка (тепер в. Коломиї), що не щадяв трудів подорожі і не залишив своїх Бродів та фортепианого солю п. Розенблюма, якому ще на цьому місці належить окрема дяка. Бо п. Розенблюм, хоч Жид — але як бувший старшина У. Г. А. шилим своїм поведінням в Бродях дав доказ, що не діяльність на ніякі політичні комбінації жидівських провідників — глибоко заховав у душі почуття єдності з нами і шим почуванням дорожить. Дай нам Боже більше таких Жидів!

Участь „Бояка“ на Шевченківській концерт, це його другий публічний виступ. Виставою „Виблесканої Ночі“ дав доказ серйозності праці і розуміння культурної місії, яку має він споняти з його духовній провідник о. Осадця доказ мистецтва й залізної енергії. Тому не дивно, що проваляючи всіх тутешніх товариств найбільшу діяльність, тишиться загальною симпатією. Як разо хотілось сказати те про інші товариства. А їх доволі у нас — та за мало людей охочих до праці. Та не маючи наша загальна нешта. Кардиналізм на „привітності“, на почесті й „титулі“ нашім доволі, але де діло йде про шоденну, неважлив, сіру працю, при якій забуваються імена — як мало нас тоді! І ще одна хвороба — особисті порахунки, образи з причин надмірної амбіції або таки задля дрібничок, про які не варті й згадувати, — забігають людям доогути час, який можна зжити на громадську працю і витискають на шій праці своє п'яно. І хочеться крикнути до них: „Продирте люде!“ — Чи не бачите, що густою, зорганізованою масою сунуть на нас вороги, а ви розпорозуєтеся, гризетеся між собою, забуваючи, що в теперішній час не сміє бути ні „перших“ ні „останніх“ а всі рівні — рівно мусять працювати! На титули й почести прийде час — але аж після довершеного твору!

А в Бродях поле до праці незвичайно широке і ясне. Не слід забувати, що Брішчина — це передовийна каварська твердиня, з якої каляпає ще й досі не скаліжені польський „Яст“ розпинає нещадно акцію, не обмежуючись, очевидно, тільки на своїх „опаціках“, а запускє сіті й на нашого брата. Тому тим дивнішою стає поведінка деяких тутешніх Українців-інтелігентів, які маючи в своїй совісті національну фронті, ведуть в імені Селянського Союзу апатично під гаслом класовим, — очевидно на превелику радість наших ворогів.

А село наше гарне. Після війни прозріло і встало до організації. Доказом цього кооператива, що повстають у нас майже все з почину самих селян — та заінтересування справами загального національного значіння. Та зовсім слушно (хоч як соромно це слухати) даються слухати нарікання на „панів“, що замість дати ініціативу, промід і йти на село з кличем єднання і організованості — самі між собою не можуть погодитися. І наслідком цього не треба довго ждати. Одну міську кооперативу доведено до конкурсу, друга стоїть над берегом пропасти, захоронку мабуть буде треба зпідняти, жертя на загально-національній шій ледяк можна зібрати, а про плачущі вкладки до товариств вже й не говорити!

Не хочемо бавитися у фрази і ставити, як це звичайно у нас робиться ожжені гороскопи на будучину. Вона буде у нас тоді яснішою і тільки тоді збиратимемо успіхи з нашої праці, коли всі без винятку зрозуміємо, що перед всіма особистими амбіціями, перешкодою є потреба клас — є інтерес національний!

Дай Боже, щоб це зрозуміння прийшло у бродську суспільність якнайшорше!

З Турни н/С. (Рухний Українського шкільництва). Шкільний інспектор Владислав Бережницький рішився за всяку ціну знищити всіх українських учителів і всі українські школи турчанського повіту і консеквантно прямує до виконання своєї божевільної постанови. Подбав він про перенесення в інші повіти учителів Дмитра Великановича, Гриця Пикаса, Олі Яворської, — про звільнення з уч. посади М. Короновича, М. Височанського, С. Васильківського, П. Козинича, П. Пасича, О. Бабицевої і М. Даниловича, — про скандальне перенесення учительки О. Яремківичної з Жукотина до Заділляська на основі ослаблених „службових зглядів“, — поприймав натомість відучи на стрічу загальним ошадноством кличачи десять нових польських учительських сіл і довів до того, що Учителів української народності можна тепер порохувати на пальцях! Рівнож знаєє він українські школи або зовсім або редукує їх до однокласівок, при чім як є навіть дуже гарна фреквенція, таєрдить, що її викликає український учитель штучно (Беньков), — але не забуває ні одного школи ТЗД, хочби до неї впадало всього лиш 5 дітей (Сини, Волче!) Проси міністра освіти забрати Владислава Бережницького в інші околиці, бо в турчанському повіті знищив він українське учительство і шкільництво так, що ледяк сіл з них остали! — Невольний.

Яблінна винина. (Повіт Турка). В минулому році внесено в Яблінці 49 декла-

рацій (за поверх 60 дітей) за українською мовою навчання в місцевій школі. На підставі цих декларацій — а інших не було, бо в селі нема ні одного не го Поляка, але навіть латинки, а є тільки 10 жидівських родів, які не брали участі в шкільним публіцист, Кураторія письмом з дня 10/ХІ 1925 ч. 2883/25 політомиле упріау школи і громаду, що моною навчання залишається українська мова. Відносний оруд (оречення) після повідомлення Повітової Шкільної Ради має дату 14/ІІ 1925 ч. 670/ІІ. Підчас складання декларацій з боку поліції робилося пресію на писарів і вчителів, щоб якось, силістю роздичи зложити декларації за польською моною навчання. Однак заходи поліції не принесли успіху. І все покінчилося швидко: дво-класова школа залишилася покинуто українською. Та це не дає „співні шкільному інспекторові“. І ось — дня 9 квітня п. р. прийшла старший постерунковий з Гарнави нижньої до вільта Федора Данила і передав йому 20 декларацій і домаганням польської моної навчання в школі, жадуючи від нього, щоб поставився за підписом батьків. А що вільта син Іван Данило провадить писарку в селі, постерунковий пиликав його на двір і дав йому сивок родичів, що не вважи в минулому році участі в публіцист. Постерунковий доручив йому, щоб він пошлісав друзів готових декларацій. А що в цій сім'ї було всього 13 родин, постерунковий додів: „ти Іванку, мусиш ми то зробити, а можеш такке подписати паре жиду, зрештою старший навет, для бєдзє 15 декларацій подписаних. І мютише пийде по не“.

З цього видно, що інспектор, переко-трюювавши виказ батьків, що внесли декларації, вирішив використати тих, що свій обов'язок занедбали, до зсрабрювання польських декларацій.

Зі спорту.

Студентство і спорт.

Хто з читачів „Діла“ або „Нового Часу“ читав й реценції про спорт, той набрав переконання, що український спорт так добре вже розвивається, що всякі бажання в цьому напрямі цілком зайві. Особливо автор статті в „Ділі“ з 8. IV. 1926 р. захоплюється заінтересуванням для спорту серед львівської молоді. Однак він забув або може й нарочно не хотів зазначити амбіції академічної молоді польських високих шкіл, до якої таке твердження цілком не відноситься. Незуважана не аномалія і сором, щоб тисячка або й більше студентів П. В. Ш., не враховуючи своїх ветеринарів та політехніків, не здобулася на створення студент. спорт. секції. Це сором, який не ласться затерти ніякими оправданнями. Минулого року оправдувало себе студентство бойкотом, який мабуть — а вношу це з заінтересування спортом в цьому році — був доброю покритишкою для байдужості. Минув бойкот і здалося, що ця ідеяна мова по тій довгій ізоляції хотілась душено і тілом за всяку працю. Та „блаженні віруючі“. Всякі старання деяких одиноків в напрямі утворення спорт. секції возбилися о байдужість студентства.

Свідомі ваги спорту як одного з мірих культури даного народу, намагалися деякі товариші організувати студ. спорт. секцію, спиралися протем 6. р. кілька разів збори, на яких не явилось навіть по одному відпоручникові від кожної сотні. На останніх сходинах перед Різдом вибрано навіть організаційну комісію для виготовлення статута. Здалося, що з весною закінчить горячкова праця та, на жаль, так не сталося. Організаційна Комісія виготовила до тижня статут, та мабуть анбір цієї комісії був хіба тільки князівка з боку вибираючих. На запроваджені сходинах як-ось всього кількох студентів. Число присутніх не могло стаорити навіть з себе цілого відділу, як що кожного присутнього вибрано відділом. Статут прикрив порою, якого верства рівняється вже грубості валеру. Своєю байдужістю оправдують студенти як тільки можуть. Своєю байдужістю можемо заявити те, що Спорт. Рада не приїмала на частини спорт. вого матеріалу, що наспів з Чехії. Чим же сором нам студентам П. В. Ш. почути те, що краківська студент. Громада — не маючи ані своєї площі, ані жадної підмоги від нашої суспільності, подбала про утворення спорт. секції. Горстка студентів з тов. „Друг“ в двайдаторо мешка від львівської Студ. Громади має також свою Секцію, а хоч і не має площі — то все таки вправляє — де може. Ми і площу маємо і приладдя можемо мати, одного тільки нам бракує, а то: охоти до праці і доброї волі. Вина тут переважно по стороні молодшого студентства, яке крім кількох граців в „Україні“ — не проявляє ніякого заінтересування.

Масафат Штатів
за орган. Ком.

Нові книжки і видання.

Книжки.

ЗАПИСКИ НАУК Т-ВА ІМ. ШЕВЧЕНКА Т. СХІЛ-СХІЛ. Праці філологічної секції під редакцією Кирила Студинського. Зміст: Bandou de Courtenay: Стілка ogólm-

ków o objektivnej i subjektivnej odrębności „Ukrainy“ pod względem językowym, gramatycznym, morfologicznym i politycznym. Jan Polityka: Slovenska pohádka o dvadsiatich mesickach a její paralely. Aleksander Bruckner: Rozdział z Notoga. М. Грушевський: Визначення національного руху XIV — XV вв. в українській життєвій і торговельній як проблема досвіду. Jan Łoś: Na marginesie „Kosztorysu litewskiego“ Smolaj-Stożek: Rozwój poglądów na semio słowiańskich mow i ich wzajemne sporządzenie. Oł. Kolossa: Ujhorodський „Polustaw“ у пергаментній рукописі XIV в. — Е. Тимченко: Львівський речізнископ в українській мові. Іван Панкевич: Кілька заміток до останку аориста в знаменитих говорах. К. Студинський: „Антиграф“ польскій твір Максима Сморницького. Вол. Переті: Ще раз дума про Олексія Поповича. І. Огієнко: Початок дракарства в Унесі. С. Єфремов: Скопород на тлі сучасності. І. Бряк: Йосиф Дубровський і українознавство. І. Свенцицький: Образ міжнародного походження колекцій словесності. О. Барвінський: Засновання катедри історії України в львівському університеті. І. Зілинський: До питання про діалектологічну класифікацію українських говорів.

Олена Моквої: ЯРОШЕНКО. Історична повість. Накладом українського педагогічного Т-ва. Львів 1926.

М. Лигачевський: СУЧАСНЕ СТАНОВИЩЕ ГОСПОДАРСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ. Подєбриди 1926.

УКРАЇНСЬКА СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКА КООПЕРАЦІЯ. Збірник I-ий. Подєбриди 1926. Зміст: Проф. К. Мацішевський: З минулого с-госп. кооператив. В. Доманський: Коротка історія і напрям діяльності Централі. В. Коваль: Суспільно-економічна природа с-госп. кооператив. І. Прокопів: С-госп. коопер. в Галичині. М. Литвинський: Сучасне становище сільсько-госп. коопер. на Рад. Україні.

ТРЕМБІТА. Альманах письменників Підкарпатської Русі. Видання „Проміт“. Ужгород 1926.

ЖУРНАЛИ:

„НОВА ХАТА“ ч. 5. Зміст: Олена Вергановська: Базилі. М. Федюк: Українські величодні писанки. В. Пешанський: Начало походження писанок. Ст. Т.: Весна. Жінка і спорт. Жіноча руханка від теперішню хвилю. Руханка, прогулянки, туристика. Ганс Натонек: Історія одного футра. Вікна, балкони й веранди з катанами. Народний стрій. З ручних робіт. Prze gląd Polityczny. Створіємо рошівське загальніє політич. загальніє. т. IV. зш. 5.

ОПОВІСТКИ.

Український хор під управою Дмитрия.

11. V. Стрий.
12. V. Стрий.
Початок о годині 8:30 вечером. Штискозє анжени. 1679 5-7

Загальні Збори свід. кооператива „ВЛАСНА ДОПОМОГА“ у Львові в четвер, 13. V. о год. 10, рано при вул. Корняків ч. I. II. пов. 1697

Дрібні оголошення.

НАПРАВА годинників під управою фотомех. сил швайцарських помагає Гутерман Сикстуська 14. По стінні годинники посилюю доміа. 1679 6) 4-2

1-30Л. коштує кожда золотинча наплата у Гутермана Сикстуська 14, 1679 4-2

ВДОВА або сирота по свіданню, уключа варити і зайняти домовику господарством у свіданника на селі зводити подати успіш. Уряд парохіальний Дорогів, п. Войничів. 1691 2-3

ГРЕКО-КАТ. уряд парохіальний продає негайно 8 моргів ерекціонального поля в одній часті, земля першої класи. Вся інформація уділяє о. Ор. Дурбак, Гліба п. Грималів. 1696 1-1

ШУКАЄ заняття (у Львові або на провінції) вправний інструктор (головно на вищі класи гімназій) — може вчити англ., франц., італійської мови чи української; польської стенографії, — аміє вести кооперативу й хор, — має практику в професійній організації, Ласкаві зголошення до адмін. під „Лектор“. 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст недуг мота, ушній, горла і гортани

д-р Жигмонт Зельцер

мешкає тепер
Львів, Ягайлонська 7.
1675 Телефон 27-69. 5-10

ЗМІНА ЛЬОКАЛЮ!

Почесно запис, артистична та наглядна — ПЕРЕПЛЕДІТЯ. М. Кривецького — поперена та перенесена на вул. Пасажу ч. I. с. 1647 4-19

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шльон. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в гроші 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 зл., Німеччині 750 зл.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацкій 30 ч. к., Румунії 180
лей, Болгарії 750 зл., Австрії
750 ш. — Замна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошен^я
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Уряд суспільно-політичної реакції.

Стрети у влади. — Жагуче бажання влади. — Склад кабінету суспільно-політичної реакції. — Заява прем'єра Вітоса. — Становище Пілсудського. — Лівниця киває пальцем у чоботі.

Варшава, 11. травня.

Нарешті польський державний корабель одержав свого керманіча. Є ним ватажок «П'єста» посол В. Вітос, який у третє приходить до керми у відродженій Польщі. Ще перед димісією уряду Скішинського, пос. Вітос руками й ногами відмакувався від влади. Та з хвилиною уступлення Скішинського запалав таким жагучим бажанням мати реальну владу в руках, що аж за третім разом здійснив своє бажання.

Після невдачі Влад. Грабського пос. Вітос за ініціативою правих предложив президентові такий склад уряду до затвердження:

Вінкентій Вітос — прем'єр, Моравський — керівник мін. заграи, справ, Здзеховський — мін. скарбу, Стан. Грабський — мін. просвіти, Смульський — мін. внутр. справ, Звєжинський — віцємін. внутр. сп. ген. Мальчевський — мін. військо-вих справ, Осєцький — мін. промислу і торгівлі, Кернік — мін. хліборобства, Радван — мін. зем. реформи, Хондзинський — мін. залізниць, Пєхоцький — мін. справедливості, Янковський — керівник мін. праці, Рибчинський — керівник мін. суспільних робіт.

Президент листу підписав. Як бачимо персональна зміна теперішнього уряду в порівнянні з попереднім та, що уступив: Скішинський, Рачкевич і ген. Желіговський. Одержавши затвердження свого кабінету, пос. Вітос, маючи замір аж на другий тиждень стати перед сеймом, поки що зложив таку заяву для ужитку преси:

Уряд, який я створив, подиктувала мені konieczność, а не бажання влади, що в Польщі — головні в теперішніх часах і теперішніх умовах — зовсім не є присматривати ані притягаюча, а яка у нас дуже ча-

сто випадає з рук на вулицю. Доказом цього є остання криза. Йдуть намагання представити мій кабінет, як уряд провокації і боротьби. Ніщо не може бути більше фальшивим. Уряд створено для всієї держави, а не для політичних партій. Маю ширший намір нести акцію, щоби поширити підстави уряду і втягнути до співпраці всіх тих, що будуть здатні побороти дрібничковість і стануть в спільному ряді для добра держави».

Марш. Пілсудський, який Вітоса віддавна має в печінках, своїм звичаєм користується пресою, щоби

висловити свій погляд на цей уряд суспільно-політичної реакції. В зв'язку з поголосками, немов то Вітос порозумівся з Пілсудським у справі обсади теки мін. військових справ, цей останній дементує ті поголоски та заявляє, що є змушений вести боротьбу з партійним розгартієм замість вернути до війська.

Таксамо представники лівниці (лівого блоку) відбули нараду, після чого видали комунікат, в якому гостро виступили проти нового видання Хієно-П'єста. Уряд Вітоса, як твердить комунікат, є урядом визиску трудящих мас, урядом катастроф у закордонній політиці, заломанням оборонної сили держави та повної перепони у відбудові господарського життя Польщі.

Уряд Вітоса спирається на партіях т. зв. кадрового кабінету Скішинського з додатком 19 голо-сів ХН. (Дубадеків-монархістів).

Реорганізація Ради Союзу Народів.

Склад комісії. — Явність засідання. — Становище делега-тів. — Сема сесія Союзу Народів.

Женева, 10. травня.

Нині зібралося тут конститууюче засідання комісії для розглянення справи перебудови Ради Союзу Народів. До комісії входять: нім. амбасадор фон Геш, Ле Бретон (Аргентина), Д' Брусер (Бельгія), Монтаракос (Бразилія), Гао-Гасін-Чу (Китай), Роберт Сесіль (Англія), Папатіос (Іспанія), Поль Бонкур (Франція), Шьяльо (Італія), Матсу-да (Японія), Сокаль (Польща), Зе-борг (Швеція), Мотта (Швейцарія), Веверка (Чехословаччина), Гуані (Уругвай). Предсідником вибрала комісія союзного радника Мотту. Наради потривають з тиждень.

На внесення лорда Роб. Сесіля засідання спец. комісії для розгля-нення справи складу Ради Союзу Нар. буде явне. Р. Сесіль в імені ан-глійського уряду заявив, що Англія противиться всяким радикальним

змінам у складі Ради. Можна вво-дити розважні й повільні зміни. Шьяльо заявив, що не слід у-сувати різниці між постійними й непостійними членами Ради, за-явився за збільшенням складу Ради найбільше на 2—3 місця. Папа-тіос вказує на вагу однодушно-сти в Раді. Гуані зазначив, що держава центр. Америки були про-ти ділення членів Ради на постій-них і непостійних. Всетаки бесідник не заявляється тепер за усуненням того ділення.

На пополудневім засіданні Поль Бонкур заявив, що збільшення ради було би лише продовженням дотеперішнього поступування, бо вже від 1921 р. Радю реорганізу-вали в цьому напрямку. Збільшена Рада буде дійсно представництвом Зборів. Тепер не підношено справи збільшення постійних місць крім Німеччини. А треба вже тепер об-говорити, яке слід ухвалити рішен-ня в справі збільшення непостій-них місць. Можна то узглядити негайно і незалежно від порядку, в яким будуть обіймати ті місця. Конче треба узглядити географічні умовини поодиноких держав, так щоби географічні групи були за-ступлені в Раді.

Вицеграф Іші, предст. Японії, те першій предсідник Ради Союзу Народів скликав VII. сесію Союзу Народів на 6. вересня 1926 р.

Біржа.

Гроші.

Курс варшавської біржі був 10. V. не-змінений, а саме 10:40. Банк польський платив за долари і девізи 10:38. Поза бір-жею долар почався курсом 10:68 і в міру падав. Пополудні на біскупі про укони-тування кабінету витворилася слаба тен-денція і продавали долари по 10:50 при настійкій тенденції.

На львівській приватній біржі долари америк. 10:35—10:60, долари канад. 10:35—10:40, корони чеські 0:2650—0:2675, коро-ни австрійські 0:0000—0:0000, франки фран-цуські 0:3100—0:3150, франки швейцарські 1:75—1:80, фунти штерл. 47:00—47:50.

Золото: 20 корон 40:00—41:00, 20 фран-ків 37:30—38:00, 20 марок 45:00—46:00, 10 рублів 54:50—55:00.

Срібло: Корона австрійська 0:75—0:80, 5 корон австрійських 4:00—4:20, фльорені австрійські 2:00—2:10, рублі 3:30—3:40, ко-пейки за рубель 1:65—1:75.

Генеральний страйк в Англії.

Млинарі і електромонтери в страйку, почтарі за страйком. — Труднощі з апро-візацією. — Страйк копальничих робітників в Австралії. — Солідарність англій-ських тредюніонів. — Власними силами. — Сутичка з поліцією. — Заява Бол-дуїна. — Відповідь тредюніонів.

Лондон, 10. травня.

Генеральний страйк в Англії за-гострюється. В останніх днях при-єдналися до страйку млинарські ро-бітники. Поширюється також страйк серед робітників електрівні. Серед почтарів дається завважати також наклін до страйку.

Апровізаційна акція міста натра-пляє на щораз більш труднощі. Вчора з великим трудом виладова-но транспорт мук, призначений для населення на кілька днів.

В зв'язку зі страйком в Англії, ви-бух страйк копальничих робітни-ків в Австралії в план. смузі про-вінції Валі. До страйку стануло около 40 тис. осіб.

В наслідок письма генеральної ради британських тредюніонів до ірландських тредюніонів в справі перешкод висилки харчів до Англії, порт в Дебліні нечинний. Пароходи з транспортним збіжжя здержані.

Проводирі страйку відкинули

грошеву поміч німецьких комуні-стів, заявляючи, що на разі змо-жуть удержатися в страйку в влас-них силах.

На основі виїмкового закону, поліція арештувала в Уелінг двох провідників страйку, а саме Лют-кера, б. кандидата на посла, мера міста Саут Шільдса та Гаррі Бул-тона, голову окружної міської ра-ди Бледен.

В Гуль, в зв'язку з сутичками з поліцією, арештовано 22 особи. В Мільденбург товпа ранила полі-ціанта.

Прем'єр Болдуїн заявив знову, що наваження переговорів можливе є тільки тоді, коли конгрес тредюні-онів відкличе генеральний страйк, який вважає визовом, киненим під адресою уряду.

У відповіді на це заявив конгрес тредюніонів вдруге, що боротьба є чисто економічною.

Рятунок нац. меншин

Львів, 11. травня 1926

Проф. д-р Брокгаузен зацікавив-ся недавно найбільшою раною н-тілі повосної Європи, — справою національних меншин. На 450 мі-ліонів Європейців маємо понад 30 міл. національних меншин. На жо-втиєвому конгресі 1925 р., на який не були запрошені всі нац. мен-шини, всетаки явилися представни-ки 33 нац. меншин, заступаючи по-над 30 міл. Європейців. В те вели-чезне число неволених не входять конфесійні меншини (Жиди й Ма-гомедани), далі Ірландці та народи радянської унії (поза пануючими Москалями), які згідно з теперіш-нім станом є фактично нац. мен-шинами.

Таким чином кожний десятий Європейець є неволений. З кожної держави, яка має щастя „опікува-тися“ нац. меншинами, знімаються безупинні жалоби, гіркі нарікання, важкі проклони. Національний гніт, культурний упадок, економічний ви-зиск, нестримний розгін нищення, денационалізація, — ось що є при-знакою життя-буття нац. меншин. Дитині віднімається матірню мову, дозрілій людині історію її народу, її поетів і національних пророків, старцеві надію на дальший розви-ток, просто на продовження його племені.

Щож довело до такого стану, що його спричинило? Хоч як ко-мічно це виглядає, то всетаки прав-дою є, що тому сталося так, що бажалося протизного. Найідеальні-шою метою світової війни було створення й забезпечення держав-ної самостійності поневоєних на-родів. Кожна нація повинна була творити державу, яка обіймала б по-можности всіх коннаціоналів. Пов-не розмежування національних те-риторій ледає чи було можливе, але побідники — замість змагати до такого розмежування, спричи-нили ще більше перемішання. Дис-пропорції між надіями і жалювкою дійсністю спричинила те нещастя, яке сьогодні є млинським каменем повосної Європи. Ще більшим не-щастям повосної Європи є зма-гання новостворених, національно-мішаних держав стати держава-ми однородно-національними. Всю свою енергію і політичну мудрість повертають вони на денационалі-зацію національно-чужих елементів.

Нац. меншини існували й дал-ініше. Та вони були громадянами того самого рівня, що й інші. Коли були пригноблені й упосліджу-вання, то — зовсім природно — були вони проявою несправедливо-сти. Давніше держава і нація, осо-бливо в середущій і східній Європі, не покривалися зі собою. Тепер більші й менші побідники базують існування й оправдання існування держави на ідентифікації держави й нації. Нові „національні держави“ побачили в „чужоплемінцях“ чужий елемент, який знищити є їх завдан-ням і призначенням. Розуміється, при встановлюванні кордонів вони пожадливо витягали руки по чужу територію, але загарбавши її, по-становили перевести асиміляцію її населення.

Звідсіля розвинулося все інше. Зовсім природно, що засуджена на смерть національність, ніяким чи-ном не може видобути з себе й роз-винути державного почування; в о-на мусить бути ірреденти-

стичною. І — навпаки — держава, що виплекала цей ірредентизм, є змущена нищити його в ім'я свого існування. Є це боротьба держав проти своїх громадян.

Через те впорядкована адміністрація є виключена, через те хворіє в нутрі держава, але це є тільки одною стороною лиха. Зовсім природно, що в пошукачці за підмогою, в обороні свого існування ірредента звертається до свого матірнього пня. Це знову викликає ворожі відносини між сусідніми державами, а вислід цієї ворожнечі є безвиглядність мира в Європі як триваючого стану.

Чи немає ніякого виходу з цього примусового положення, яке неминує веде до вічного юдженія, бойкотів і нових воєн?

Камілло Морокутті, Італієць по національності і Югославинин по державній приналежності, в брошурі „Європа й етнічні меншини“ шукає виходу з цих жорен народів. І той вихід добуває він в створенні блоку нац. меншин. Всі меншини терплять одне лихо. Всі вони не хочуть дати себе стравити, знищити. Всі бажать зберегти свої національні прикмети, свою культуру, свою душу, свій стан посідання в цих важких часах загальної патології і впливаючих з неї страхіть. Отже нац. меншини повинні створити спільний національний блок, який був би їх взаємною запорукою. Нац. меншини взаємно підтримувалиб себе і взаємно оборонялиб свої інтереси шляхом відповідного натиску на уряди і держави (нпр. данські Німці булиб обов'язані заступати інтереси данської меншини в Німеччині і — навпаки — німецькі Данці інтереси німецької меншини в Данії і т. д. всюди, в цілій Європі).

Найбільшою перепоною такого блоку і такої взаємної поруки, перепоною, що різко зазначилася в Женеві мин. року, є питання льояльності. Чи меншини повинні виразно й безсумнівно зректись змагання приєднатися, повернути до свого матірнього краю? Ця вимога є дуже важкою і для багатьох неможливою до сповнення. Однак можна згодитися на при-

пинення ірредентистичної пропаганди, щоб дати спромозгу нац. більшості припинити розпочату денационалізацію. Таким чином нац. меншина збереглаб себе від винищення, виявляючи льояльність супроти себе самої, не спускаючи з ока того, що в будучій Європі нинішні границі не матимуть нинішнього значіння, та що розв'язка наболілого нині меншинного питання зможе відбутися мирно, без викликування воєн. Блок європейських нац. меншин якраз повинен підготувати мирну розв'язку меншинної проблеми понад існуючі тепер державні границі.

Такі є погляди Кам. Морокутті і проф. Брокгаузена, такою є нова, пропонує ними тактика оборони нац. меншин перед їх загрозою.

Національні меншини.

А. Т. Е. (Агенція телеграфічна „Експрес“) на основі матеріалів „Інституту національних меншин“ подає деякі інформації про життя неволених народів в Польщі і за кордоном.

Реконструкція Білоруського Національного Комітету у Вильні.

„Курер Віленський“ звітмовляє, що в половині квітня ц. р. відбулося зібрання членів Білоруського Національного Комітету у Вильні, вибраних на основі нових мандатів від поодиноких білоруських установ. Селянсько-робітничий білоруський громада (група пос. Тарашкевича) втратила свій вплив в комітеті в користь білоруського „Сел. Союзу“ (група послів Яремича й Рогуді) та білоруської християнської демократії (група пос. о. Станкевича). „Угода“ (по нашому „хлібодська“)

Модні вощи для панів на костюми, плащі, мужеські сунна, шовчи, шифони поручає по низьких цінах фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька 10.
Філії в Тернополі і Стрию.

група Павлікевича (білоруський Данилович) з органом „Беларуске Слово“ (білоруський „Сел. Прапор“) — очевидно — не входить до комітету.

Річне зібрання Литовського Комітету у Вильні.

Недавно відбуте річне зібрання Литовського Комітету у Вильні звернуло головну увагу на шкільні справи, а спеціально на справу учительської семінарії у Вильні і гімназій у Вильні і Свенцянах. Комітет робитиме заходи, щоб литовські вчителі, яких досі не допущено до державних іспитів, могли їх скласти ще перед новим шкільним роком. Президія Литовського Комітету лишилася в давньому складі з д-ром Олсейком на чолі.

Німецький уряд і нац. меншини в Німеччині.

Дня 9. березня ц. р. Союз нац. меншин в Німеччині звернувся до канцлера німецької республіки з меморіалом, в якому виставлено найважливіші постулати нац. меншин. У відповіді на цей меморіал міністер внутр. справ Кільц надіслав до Союзу нац. меншин таке письмо:

„У відповіді на вірні згадані листи Шам. Кільц маю честь закомунікувати, що представлений мені Союзом бажання піддаю подробицям розгляду в порозумінні з дотичними пруськими властями. Застерігаю собі найважливіше вернути до цієї справи після закінчення розгляду. — Д-р Кільц“.

Проект шкільного закону в Чехословаччині.

Чехословацьке міністерство освіти покінчило з кінцем квітня ц. р. праці над проектом шкільного закону в Чехословаччині. В проект стрічемо постанови, що торкаються нац. меншин в ділянці привселюдного шкільництва. В нечеських школах проект допускає викладові мови: українську, німецьку, польську, мадярську і гебрейську.

Принципово шкільна влада повинна в дкривати школи там, де в проміні 4 км. є 40 дітей у шкільному віці. Міністер освіти може оснувати школу і там, де немає 40 дітей. Ця постанова головним чином має на приміті школи для нац. меншин. Крім того міністер має право заснувати спеціальні класи для дітей,

приналежних до нац. меншин в чеських школах. Якщо повстає меншинна школа, тоді рішає міністер освіти, чи має її переняти адміністрація державних шкіл. Тоді меншинна школа повинна бути удержувана так, як школи, удержувані шкільними громадами. Таким чином повинна бути усунена різниця між меншинним і більшинним шкільництвом. Держава удержує тільки школи утворені повище законно приписаного мінімуму, лише меншинні школи може переняти держава навіть з нижчим від законного мінімуму (40 дітей) і то головною тоді, коли до тих шкіл неприхильно ставляться шкільні органи, опановані нац. більшістю. Про національність дитини рішає батько.

По широкому світі.

Францусько-німецький договір про воздушну флоту забороняє Німеччині будувати військові літаки, даючи повну свободу торговельній флоті, з застереженням, що цих літаків уживатимуть виключно на потребу звичайних воздушних ліній. Весь персонал німецької воздушної флоту може контролювати Ліга Націй.

У Мароку почалась знову війна. Францусько-іспанські війська йдуть офензивою. Абд-ель-Крім змінив надбережну оборонну лінію.

Справа Ради Ліги Націй увійшла знову в нову стадію. Є думка, щоб ждати на вибір нового президента Бразилії, який пічне урядувати у жовтні і не буде таким упертим щодо свого становища як теперішній. Тоді Рада Ліги Націй збиралась би замість пересия у жовтні, а справу аступу Німеччини до Ліги пересунули би на січень 1927 р.

Резконспіровані конспіранти.

„Поготове патріотуф польських“ перед судом.

По переслуханню обвинувачених, що боронять себе тим, немов би то ППР, мало за завдання виключно допомогу урядові на випадок комуністичного перевороту і

О. КИСЛІВСЬКА.

На маргінесі жіночого руху.

Коли бачимо оці недавно заініційовані жіночі анкети, наради, зібрання, мимоволі насувається думка: чи справді пічнеться у нас нова епоха, чи, як це звичайно в Україні буває, ціла широко закроєна акція спалахне, як жменя соломки й осяде чорною купкою попелу?

Розум каже, що коли у нас не загинув ще зовсім самозберігаючий інстинкт, то на цей раз воно не повинно на солом'яній огні скінчитися. Цей рух, хоч може не всі здають собі з цього справу, не викликає мода або амбітна забавка однієї — а тверда, необхідна конечність, просто самооборона перед неминучою руйною, моральною і матеріальною загибеллю народу. Бо куди, у який кут ми не звернулися би, до якої не ваялися би праці, все, наче в мур головою, вдарилося в конечність активної праці жіночих мас, тих мас, на яких як на гранітовій підваліні, будуватися мусить відродження нашого народу.

Ось хочби в господарській діяльній. Коли до недавнього часу господар дбав про засія збіжжя й тут же з руки продавач та задоволював тим усякі господарсько-родинні видатки — нині, якщо схоче піднятися з руїни, мусить вести свою господарку так, щоб зужиткувати плоди свого поля на виплекання добрих молочних коров, несучих курок, легко тучних свиней і щойно доходом із них удержувати себе й родину. Отже все, біля чого він у полі трудиться, перейде спільно через жіночі руки й принесе зиск або втрату, залежно від освітнього рівня хазяйки.

Найважливішим етапом нашого еко-

номічного розвитку мусить бути загальне кооперативне об'єднання. Та й тут найбільші наші зусилля не поможуть, доки не зрозуміє й не візьме діяльної участі в кооперації загаль жіноцтво.

Якщо схочемо впливати на наше молоде покоління — справити його виховання, скріпити фізично й морально; коли схочемо дати якнайширше поле діляння „Рідній Школі“ (а без цього грозить нам винародовлення й деморалізація) у цій праці з нами рука в руку мусить йти хоч не високоосвічена, але розумна, свідомо громадянка-жінка.

Та ці правди зрештою всім знані. Ми привикли до них всіх і напевно вони не псувалиб нам нашої го супокою, якби не те, що недавніми часами змусило інтелігенцію зайнятися селянством, а саме: призначені жінці політичні права, — ця одинока добра спадщина, яку дістало жіноцтво. Це одно дає нам надію, що всупереч усій нашій байдужості, справа розвитку сільсько-го жіноцтва не зійде з черги, а чим буде ближче до виборів, тим яркіше виринатиме, тим ставатиме актуальнішою.

Однак що робиться для освіти, домилення, освічення, притягнення до суспільної роботи жіноцтва? Там мало селянок може користати. Правда, в кількох містах улаштовано курси шиття, однак з них мало селянства користає; в кількох повітах енергійні управи „Союзу Українок“ скликали з великим успіхом жіночі анкети, то тут, то там заснували жіночий гурток або заохотили жіноцтво, щоб вступало в члени наших просвітних чи економічних установ. Та супроти розміру праці, це можна хіба уважати за перші сироби, як жіноцтво відгукнується на цю акцію, та як поведе дальшу роботу.

Хто був на такій анкеті, той бачив на власні очі чудо: жінка, що приходила непевна, залякана, прибито долею, якій піддавалася з крайною резигнацією, після доброї промови підносила свою роками схилену голову й відходила з внутрішнім душевним світлом, що відповідало підданню світи-тими їй, як зізвіда серед пітьми.

Крім зборів та анкет другим етапом роботи на цьому полі є освоювання жіночих гуртків: секція при читальнях чи кооперативах, або окремих, як кружки „Союзу Українок“. Є багато прихильників цієї останньої методи, але й не менше є тої думки, що творення окремих жіночих гуртків є зайве, що жінки повинні працювати якраз разом з чоловіками. Гадаю, що перша метода доцільніша. Жіноцтво мусить спершу осмислитись, освоїтись з новим положенням, мусить мати змогу свобідно в власному гурті збиратися, обговорювати не одну спеціально жіночу тему — а щойно згодом зможе повільно використати свої права і стати попліч з мушчиною.

Великою помічю у цьому була би наша сільська інтелігенція. Правда, до цього часу дуже мало хто стає до праці над відродженням сільського жіноцтва, поруч з міською інтелігенцією, — однак треба надіятися, що це наслідок незрозуміння ваги хвилі. І коли нам удасться хоча би кожну одиницю зокрема перекопати в обов'язках, які кожний з нас з огляду на повагу ситуації мусить прийняти на себе, то остаточно удасться нам приєднати і їх до нашої роботи.

Розуміється, що таким сільським кружкам необхідно надати зміст через улаштування по селах відділів, а особливо коротких практичних курсів. Ніхто не думає, що од-нотижневими викладами можна ко-

гось навчити добре варити, пекти, господарити, плекати діти, ходити біля недужих і т. д., але кількденний побут інтелігентних людей серед сільського жіноцтва, подання практичних вказівок та порад, — зробить багато добра, затіснить зв'язки між інтелігенцією і селянством, заохотить до дальшого заінтересування даним предметом, приєднає тих, що досі до такої акції ставляться байдуже, а то й вороже.

Недавній зїзд делегаток філії „Союзу Українок“ дав нам змогу почути, що в різних сторонах краю роботу цю започатковано з незначайними успіхами; але із тих звітів бачимо теж, що в різних місцевостях трудно до цієї роботи, як слід, підійти, а в інших таки зовсім не починали її. На згаданому зїзді прийняли одну дуже важку й корисну постанову, а саме, що „Союз Українок“ має право в разі потреби відвідати філію „С. У.“, вглянути, — як, або чому робота не йде й своєю порадою, інтервенцією спонукати дану філію до інтенсивнішої роботи. Бажане булоб, щоб обдумавши всесторонню пляну роботи, організаторки схотіли скористати з наданого їм зїздом права. Й розпочали свою організаційну акцію по сплячих закутках нашого краю. У нас під цю пору не сміє бути недіяльних жіночих організацій; не сміє бути відмови від загально-громадянської роботи через дрібно чисто філантропічну роботу. (На це покликані треба до життя спеціально призначені товариства). Союзи мусять на себе взяти суспільну роботу ширшого значіння — мусять об'єднати спільно з покликаними до цього товариствами, як твердо й рішуче переводити в життя велику переломову працю.

тільки в крайньому випадку передбачувало введення диктатури, приступив суд до переслуховання свідків.

Свідок ген. Шептицький, б. міністр, зізнав, що в 1923 р. знайшов літом у свого помішкані бланкети, відозви і програму ППП, але викинув їх до коша. По кількох тижнях просив його телефонічно розмовитись у приватному помішканні полк. Чолови (Горчинський). По кількох днях явився в нього Горчинський з Пенкославським. Вони оба говорили багато про завдання організації ППП, про повалення уряду, про арештування і про наміри арештування й самого ген. Шептицького, потім говорив генерал ще раз з Пенкославським телефонічно в часі краківських подій. Шептицький заперечує твердження Пенкославського про те, немов би він дав свою згоду стати в останній хвили на чолі організації.

Ген. Жуковський дістав відозву ППП. п. н. „Патріота польського“, яка йому подобалася. Він обіцяв Пенкославському співпрацю, але до організації не вступив. Бував на зібраннях організації у ген. Мацевича, кс. Орачевського і Михаловського. Свідок чув, що ген. Прокопович дістав таку саму пропозицію, але заявив: „я за старий, я міг би стати кіба королем“.

Свід. інж. Павлі каже, що вступив до організації за намовою Горчинського і запевняє, що до неї належать Тромпчинський, Корфанти, Стронський і ген. Галлер.

Св. Одембський каже, що вступив теж до ППП, за намовою Горчинського і складав присягу. Разом з ним складав присягу якийсь офіцер у мундурі. При присязі були Михаловський і ксьондз Орачевський. Цей останній виголосив проповідь, в якій закликав, щоб до справи приступали люди чистого серця. Будучи особисто в мін. Керніка, на запит того останнього, чи належить до ППП, відповів, що хвилю не належить, але „буде належати цілою душею“.

Св. ген. Мацевич заявив, що до ППП належав і складав присягу, бо думав, що ППП є протикомуністичною організацією. Свідок знає, що до організації належав ген. Врочинський і ген. Жуковський. Диктатуру мали встановити в останній хвили. Складаючи присягу, свідок бачив там офіцерів і рядових жовнірів. Виступив з організації під впливом ген. Довбур-Мусницького.

Свідок каплицин кс. Зон-таг відбирав на просьбу Горчинського присягу спершу в Варшаві а потім в Ломжі, де мав сформувати відділ ППП. Коли до нього дійшла вістка про те, що до ППП належать комуністи, він виступив.

Свідок кс. Орачевський зізнає, що до організації не належав і присяги не складав. Його виїзд до Америки не мав нічого спільного з ППП. Свідок розказує багато про свої заслуги і працю для Польщі, заявляє, що все співпрацював з кожним урядом і з обуренням висказується про ті клевети, що їх пускали „зі зянки“ на його адресу, немов би то він їздив до румунського короля та оферував йому польську корону. До нього зголосилися були свого часу члени ППП, генерали Врочинський, Мацевич і Прокопович разом з Пенкославським. Всі вони вели розмову на біжучі політичні теми і свідок порушив справу порозуміння з урядом. В тій цілі запровадив Пенкославського і Врочинського до міністра Гломбінського. Підкінець стверджує, що „шла справа ППП, не представляється поважно“. На запит прокуратора, чи належав до Головної Ради ППП, відповідає, що формально не належав, але знає, що в організації надали йому псевдонім „Тен“, яким підписали без його відома й згоди програму організації.

На розправі виявилось, що для ППП дав грошову допомогу брат ген. Шептицького граф. Олександр Шептицький.

Організаційно-політичний рух.

Довірочна нарада У. Н. Д. О. в Підгайцях.

7. травня відбулася в Підгайцях довірочна нарада мужів довіря У. Н. Д. О.

Проводив о. Токар (заст. селянина Амар Моравський з Завалова). Секретарював Гр. Сецьків. Організаційний статут пояснював адв. д-р Гр. Стецюк, про завдання партії реферував п. М. Струтинський з Львова.

Хоча нарада відбувалася на основі § 2, місцевого староства прислало комісара Копецького, який через шість годин зробив записки. Під час дискусії, коли референт зі Львова давав пояснення до деяких точок програми У. Н. Д. О., комісар перебивав, мовляв — бесідник підбурює. Головно не подобалася йому інформація, яким чином так багато землі опинилося в руках польських поміщиків.

На нараді вибрано тимчасову політичну управу повіту, до якої ввійшли:

о. Остап Гайдукевич з Носова (голова), д-р Гр. Стецюк (заступник голови), Гр. Сецьків (секретар), Гр. Скаквіч з Божикова, о. Літинський з Тельчого, Амар Моравський з Завалова, зах. Села з Новосілки, нотар Ст. Левинський, д-р Е. Лопицький і о. П. Кабляк з Бокова, а як заступники: Юр. Содомора з Богатковець і Гавр. Романків з Мужилова.

Управа поділила поміж себе повіт, вирішуючи скликати по селах довірочні наради і приготувати в найближчих тижнях грунт до скликання Повітового Народного З'їзду.

ТОРГОВЕЛЬНО-ПРОМИСЛОВА
СПІЛКА З ОВН. ПОР.

„ХРОМ“

у Львові, ул. Руська ч. 20
виробляє під проводом найліпших фахових сил

найкращу шкіру на обув,
яка що до якості конкурує
з заграничними виробами. Фабрика
Спілки в Зимній Воді коло
Львова приймає під найкориснішими
умовами всякі роди сирих шкір до заміни за
1652 готову шкіру. 4-6

СКЛЕП СПІЛКИ

у Львові, при ул. Руській ч. 20
має на складі всякі роди шкір
та продає їх по оригінальним
фабричним цінам.

Сензаційне вбивство в Жовкві.

Сержант вбивав полковника і другого сержанта.

В суботу, дня 8. ц. м. попол. в касарні б. п. кінних стрільців у Жовкві трапилася кривава драма. Після зібраних вісток представляється вона так:

Полковник Обедзінський, відбуваючи інспекцію касарні, ввійшов до стайні, де не все найшов в порядку. Коли за те зганив сержанта Кіселевського, цей у хвилі як полковник обернувся до нього плечима і виходив — стрілив до нього два рази з револьверу. Тяжко ранений полковник міг ще перебігти кілька десятків кроків, та упав при брамі другої стайні і стратив притомність. Після першої лікарської помочі полковник помер. В часі, коли рятували полковника, сержант Кіселевський побіг з револьвером у руках до третьої стайні і тут, стрінувши сержанта Гадомського, застріляв його, з докором, що він постійно робив доноси на нього. Опісля вибіг на подвір'я і стрілив собі в голову. Тяжко раненого Кіселевського перенесли до касарні, а в неділю перевезли його в тяжкій стані до шпиталю до Львова.

Причина вбивства полковника і сержанта ще нев'ясна. Одні кажуть, що полковник Обедзінський, вводячи підірвану в полку дисципліну, був занадто вимагаючий і строгий. Інші кажуть, що Кіселевський доконав обох вбивств з пімсти за викриття його надужити.

НОВИНКИ.

— Пригадка. У вівторок, дня 11. травня 1926 р. відбувся заходом Народної Організації України м. Львова в великій салі Музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові вул. Шашкевича ч. 5 народне віче. На порядку нарад справа фондації „Народного Дому“ у Львові та господарка цієї фондації. Тому, що справа важка, як найчисленніша участь українського громадянства на вічу конечна. Бажанним було би, щоб українська львівська інтелігенція, яка значайно так нечисленно приходить на віча, виступила бодай цим разом від цієї „пасаді“ та лилася громадно на вічу. Початок віча в год. півсемої вечером.

— Комітет для вшанування 10-ліття смерті І. Франка подає до загального відома, що налічки на вікна вже можна набувати по 20 сот. за штуку у Львові в книгарні Н. Тов. ім. Шевчинка, в книгарні УПТ. і в Союзнім Базарі. — Повітові і місцеві комітети можуть замовляти наліпки просто в Комітеті (Львів, Ринок 10 П. Т-во „Просвіта“). До всіх філій „Просвіти“, складів „Народної Торговлі“, висилка вже відбувається. — З замовленнями спішати, щоб устатити висоту наклади.

— Примхи температури. Після сензаційних повідомлень від сонця, що приходить нарешті весна і кількох справді весняних днів, погода надумалася і метнула хвостом, мов лисиця. У всій середній Європі студінь. У Баварії та Шварцвальді зима. Від 7-го травня шаліла сніговиця, акривши все снігом на висоті 800 метрів. У Франції великі бурі; у Богезах сніги. У Відні температура показувала 7 степ. Ц., отже на 11 степ. менше, як минулого тижня. І в нас позимніло, а вранці 10-го ц. м. падав дощ зі снігом. У зв'язку з цим дивним явищем природи, німецькі пасічники звертають увагу, що бджоли є найкращими виступами погоди. Цього року бджоли винищили трутнів ще перед часом річки, не даючи їм виконати свого завдання: запліднення маток. Бджоли хотять таким робом зменшити якомога свою родину, почувачи холод, який не дасть їм змоги зібрати досить меду.

— Заморські вісти. Ми вже інформували про те, що з редакції американської „Свободи“ уступив п. Лотоцький, а на його місце прийшов д-р Луна Миншуга. Тепер зачуваємо, що п. Лотоцький має приїхати вже в середині травня на кількамісячний побут до Львова. Д-р Л. Миншуга далі виконує обов'язки секретаря Об'єднання. — В американській „Свободі“ з 2-го квітня „Об'єднання“ просить краєву пресу передати до відома загалу, що „Об'єднання“ веде головню допомогую акцію та висилає зібрані гроші згідно з ухвалою конгресу тільки на руки загально-народних установ. Поза центральними установами висилає „Об'єднання“ допомоги тільки тим установам чи навіть приватним особам, для яких перевели тут спеціальну збірку і ціля якої означили самі жертводавці. На те звертає увагу „Об'єднання“ тому, що дістає дуже багато писем з краю навіть від приватних людей, що просять допомоги для себе особисто. Також не уліває „Об'єднання“ ніяких інформацій ні що до студій на американських університетах, ні не вишукує посад для тих, що покінчили краєві університети. При тім зазначає, що в першому випадку треба звертатися за інформаціями до американських консулатів, а в другому випадку заявляє, що для покінчивших краєві університети в Америці ніяких посад нема.

— З хроніки самогубців. Служка при вул. Кохановського 15, Софія Б., сповнювала свої обов'язки так совісно, що припалавши в грубій недільній бечиві, з розпучи хотіла отруїтись сільним квасом. На щастя випила квасу за мало і

Райські розкоші за два гроші!

1247
36-75

2 ложечки цукру 1.5 гроші
1 порція екстракту вишні, АГРУМІНА 0.5
1 шклянчик чистої води 0.0

Сума: Шклянчик знаменитої лемонади 2-гроші

виздоровіла, почувачи повну відраду до смерті. — Тіло 42-літнього поштового урядовця Меч. Терлецького наїшли на залізничній шляху між Сквиловою і Басівкою.

— З темної хроніки. Чимало проворности виявили два львівські арештанти Соа та Песарський, засуджені на два тижні. Їх бажання свободи було так сильне, що рішили вирвати собі зуби. Коли вартовий віз їх до амбулаторії в Бригідках, вони по дорозі встигли скинути зі себе залізні пута і цезиуги у вуличній юрбі. — Опікуною сільських злодій стала молода 22-літня власниця крамниці з Добрусіни, равського повіту Регіна Вольфіна. Трох молодців двох Домарадських і Лепінка, грабили селян і відпродавали добичу Вольфіній, яка їх частувала горілкою та гостила. Все це товариство засуджене на кількомісячну в'язницю.

— Не хотять дітей. Випадки пікнічених дітей повторюються далі. На вул. Збараській ч. 1. наїшли вчора 2-місячну дівчинку загорнену в лахміття. Поліція арештувала служанку Грушківну за підкинення своєї дитини в інші місці. Майже одночасно львівський суд присяжних засудив сільську дівчину Горахину на п'ятрета року важкої в'язниці за те, що задушила свою дитину кусником вугля і кинула її на погугу злій собаці. Інстинкт собаки був ніжніший як матері, бо коли вона зачинена завилла, збіглися сусіди і азочин виявився.

— 1000-літній парламент. Ісландський парламент, Альтінг, у місті Рейкявік, уважає себе найстаршою цього рода інституцією в Європі, бо святкуватиме в 1930 році своє тисячелітнє існування. Уряд уже нині приготував програму ювілею, на який запрохав представників усіх держав. На чудовій рівнині Тінгвалля, де парламент радив від 930 до 1798 р., уряд одчинить величезний національний парк і зорганізує все свято.

— Голова численного роду. Померла у Львові у жідицьким шпиталі жінка Шпродерова, з Камірки Струмилової, яка вславилася не лише своїми 102 роками, при повнім здоров'ю аж до смерті, а головню нападками. Мала вона 10 дітей, 40 внуків і 60 правнуків.

— Податок на шляхочтво. Бельгійський уряд видав закон, що при видачі документів для призначення комусь шляхотського титулу, перенесення його, або потвердження, дотична особа платитиме податок, згідно зі своїм маєтковим станом, від 2.500 до 10.000 франків.

— Париж має тепер на підставі останньої статистики 2,838,416 мешканців, себто на 25.000 менше, як у 1921 р.

— Сім чудес світа. Один американський часопис зорганізував анкету між тисячею учених в Європі та Америці: що можна уважати семи чудесами сучасності? Відповіді прийшли в такій порядку: бездротний телеграф, телефон, літардія, спектральна аналіза, проміння Рентгена, Панамський Канал, лічення ран без болю і синтетична хемія. Старовина знала таких сім чудес світа: Олександрійська морська ліхтарня, Родійський Колос, святиня Діани в Ефезі, висхідний город Вавилону, піраміди, гробниця Мафусаїла і статуя Юпітера в Олімпії. Там техніка єдналась з містечтвом, нині з наукою.

— Занепад московського собору. Один з найкращих російських соборів: Ісакійський у Ленінграді, залягався, внаслідок недостаточного

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Перша редакція Робітничих Шкільних Організацій
Ф. М. Павло Промі
Моперніна 10, Тел. 14-21
поручає свій багаторічний досвід і багаторічний досвід матеріалів заосмотреній
1677 скляк. Цим поміжковий. 3-4

за ним. Вікна з чудовими малюнками роками неміти, мури вкриті цвілью, мармурові стовпи порепані, стінна мозаїка надповнена краплями, що продираються крізь склепіння церкви. Окрема урядова комісія ствердила, що для відновлення собору треба би чимало грошей і часу.

— Музей Революції УСРР. На затвердження Президії ВУЦВК-у внесено проект постанови про Музей Революції УСРР. Згідно з тою постановою Музей Революції знаходитиметься при Президії ВУЦВК-у й матиме завдання збирати пам'ятники революції та освітлювати історію робітничого і селянського революційного руху. Зокрема, на Музей Революції покладатиметься обов'язок збирати, систематизувати, вивчати та передавати всі документи та матеріали про революційний рух та про життя і творчість діячів революції, влаштовувати постійні та тимчасові виставки, лекції та розмови, видавати та поширювати фотографічні знімки, а також обмінюватися матеріалами з іншими музеями, як УСРР, так і союзних республік. Музей Революції утримуватиметься на державному бюджеті й підатиме ним Музейна Рада.

— Конкурс на музичні твори. Вищий Музичний Комітет розробив умови конкурсу на музичні твори присвячені 10-тим роковинам Жовтневої Революції. Останній термін подачі матеріалу 1-го травня 1927 року. Премія за симфонічні твори призначена від 300 до 500 карб., а за хорові та романсові від 75 до 100 карб.

— Пригадка всім правникам. Гурток основників Правничого Часопису пригадує всім правникам, що речинець зложення зачетів на видавництво часопису минає з дня 15-го травня (мая) ц. р. і просить тому всіх тих, хто ще не зложив на рахунок передплати заявленої квоти п'ять американських доларів, надіслати якщо не цілу квоту, то хоч частину, щоб вже в цій місяці можна приступити до видання першого числа. Гроші посилати до Союзу Українських Адвокатів, Львів, вул. Руска, ч. 20/І. 1-1

Жіночий Зїзд.

Зібрання делегаток „Союзу Українок“ у Львові).

Рік річно від Всеукраїнського Жіночого Зїзду 1921. збираються весною делегатки жіночих краєвих товариств у Львові, щоб підвести підсумки, поділитися взаємно досвідом і знайти нові засоби праці посеред жіноцтва і для нього. Збори 18. квітня послали ласкливо діловий характер. 37 делегаток з краю, зацікавлені парадми, не розлучалися цілий день, а навіть протягом спільного обїду йшла жива зміна думок, запити і поради, взагалі, зав'язувалися ближчі знайомства.

На п'яторіччя зїзду виразно зазначилася начерклена п'ять літ тому і розпочата в часі голодування п. Константином Малицьким культурно-освітня жіноча праця, фаза відновлення замиряних жіночих товариств і освоювання нових. Борція зумів майже зразково організувати міщанське жіноцтво; Коломию андаванням „Жіночої Доли“ стала духовним осередком всіх жіночих товариств працюючих передусім над згуртуванням сільського жіноцтва, крім цього заявила улаштуван-

*) З причин від Редакції незалежних подано цей звіт дещо спізнено. Всеж таки порушені на зїзді питання не втрачають своєї актуальності. — Ред.

ним господарської школи в Коршіві спільно з „Просвітою“ та почала в широкіх розмірах організувати Покуття; Комітети організують кооперативи, до яких часто дають почин жіночі-селянки, а навіть не раз належать до проводу і розбуджують сильне зацікавлення щонедільними популярними викладами; Клепарів гуртує перед усього жіночу молодь і особливу увагу звертає на фізичне виховання своїх членів, плекаючи всякого рода спорт; Станіславів спільно з „Просвітою“ єдине селянське та переведить першу спробу кухарського курсу на селі в повний успіх; Стрий веде успішно літні дитячі садки. У стрийській повіті зав'язується сільський жіночий пластовий гурток а з одного свідомого села виславало жіноцтво власним коштом одну жіночку на державний курс повитух у Львові; Перемишль провадить вже п'ятий жіночий курс крою і шиття, а четвертий вищий, де подає загальні освітні відомості з кооператив та домашнього господарства і в цей спосіб задоволює потреби інструкторок у цілому краю. Цікавою новиною, гідною наслідкування, є театральні вистави міських дітей для сільських; Дрогобич розпоряджується великою дитячою і популярною бібліотекою і допомагає у веденні дешевої кулі для молоді, опікується дітьми з польських шкіл; Тернопіль при жвавім гуртуванні сільського жіноцтва, веде молочницю для бідних дітей і системою „ляток“ курс для аналіфбетів. Обидва останні жіночі товариства дали почин до оснування в своїх містах жіночих кооператив „Труд“, які з розмахом розвиваються; Сокаль і Яворів починають культурно-освітню працю на селах; одиноким повіт Рава Руска міг вказати на співпрацю сільських інтелігенток.

Як давніше, так і тепер, веде жіноцтво багату добродійну працю: збірка на Рідну Школу і на інвалідів (Рогатин і др.), ведення заборонки (Яворів, Станіславів, Рава Руска і ін.) часто утримує нерухомі майном, опіка над бідними дітьми і сиротами (Сокаль, Перемишль, Тернопіль і ін.), над служницями (Самбір, Дрогобич, Тернопіль і ін.) та опіка над могилами поляглих у визвольній боротьбі.

Збори вислухали інструкцій голови організаційної секції п. Шепарович і змінили ряд постанов про спільні взаємини. Одноголосно прийняли анекдот, що в місцевостях, де існує жіноче товариство, не треба засновувати жіночих гуртків при якінебудь установи. Ухвалили внесок п. М. Рудницької про потребу участі жіноцтва в політичних партіях, та признали як зайве і шкідливе творення особливих жіночих гуртків при партіях.

П. Струтинська подала в своїм рефераті огляд праці на освітній полі, підчеркнула велике значіння жіночої преси, зосібна „Жіночої Доли“, потребу жіночих віч, освітніх відвідів для сільського передміського жіноцтва. В дискусії п. Конрадова звернула увагу на потребу зразкових рефератів, а п. Донцова на нові засоби освітньої праці: курси освітні або або практичні під інтелігентським проводом і спільноті праці самоосвітній з вказівками від централі. Також вказала на вирішальну потребу інструкторок для організаційної праці при жіночих товариствах.

З великим зацікавленням вислухали реферат п. Завальської „Шляхами жіночого руху“, в якій прелегентка вказувала на всі нові здобутки жіноцтва у напрямі фактичної рівноправності в американських, європейських та екзотичних країнах.

Післям вечором розійшлися учасниці зїзду в внутрішній переконанні, що їх праця бодай у майбутності принесе нові культурні цінності українському народові, так само, як колишні гасла воюючого фемінізму проклали шлях до великих змін у культурній житті цілого людства.

Загрозлена.

Зі спорту.

Спорт і його функція.

Найбільше замедбаним у нас було до тепер виховання фізичне. Твердили звичайно, що треба різьбити характер в людини — а не звертати уваги на здоров'я. Цілу увагу і знання посвячувало тільки на розвиток ума — а на гармонійний розвиток духа і тіла звернено увагу щойно в останніх роках перед війною і то лише серед молоді, а серед загально інтелігентів зв'язався ще й тепер фізичні вправи і спорт за пуста — дитячу гру. Коли інші народи поважають і високо цінують фізичне виховання, то спорт, то ми байдуже, а навіть з упередженням дивимось на нього. Не хочемо зрозуміти того, що наука, мистецтво, — руханка і спорт є суцільно зі собою зв'язані. Кожний знає, що найбільший розвиток грецької культури припадає на часи найкращого розвитку руханки та спорту. Та ми не хочемо цього розуміти. Ми просто боїмося спорту, як чогось непевного і небезпечного. Але коли зовсім під увагу власне теперішні так важкі умовини нашого життя, по довголітніх війнах, які виснажили всі фізичні сили нашого народу — то прийдемо до переконання, що ми повинні у власному здоров'ю національному інтересі і мусимо зацікавитися зі спортом та руханкою.

Заняття щоденного працею наш інтелігент не спостерігає навіть, як з дня на день його енергія уходить. Одностороннє умово напруження, незгідне з законами природи, ослаблені нерви і часто можна заобсервувати, що найкращі одиниці нашого народу через одностороннє пере-

Купелеве ПІДЛЮТЕ 700 м. понад рівень моря

Заведення над Лїмницею серед найбагатшої в лісі околиці Горганів. — Купелі гарячі з мінеральною водою, купелі сонячні і купелі в Лїмниці, вода мінеральна до пиття, реєстрація в лісі на лікарське поручення, харч яриновий і жентий. — Лічення по вказівкам лікарів: ревматичне і запалення сугавів і м'язів, іскіас, позапальні стани жіночих недуг, туберкульоза залозів і костей, кривуха, малокровія, катарі шлунка і кишок, та камінів мочевих доріг і недуг виміни матерії.

Купелевий сезон від 15. травня (мая).

Ціни в першій і третій сезоні нижчі.

1-8

Замовлення на адресу:

1700

Купелеве Заведення Підлюте, пошта Перегінсько.

працювання ума відходять від нас, а вже в кращій випадку тратять творчу енергію. В теперішній добі такі випадки можна помітити часто, бо духовне перепропонування помножується ще й наслідком невідповідного харчування. Такі умовини життя нашої інтелігентної спринняють часто, що гарні плани, надійні клічі останоуть не здійсненіми задля недостатні залізної витривалості, якої може навчити тільки фізично й морально здоровий спорт.

Працю інтелекту треба гармонізувати з працею мязовою, вправляти духа, але також і тіло, а через вправи одного й другого помножується енергія та сила, і тоді запанує гармонія духа й тіла.

Річ ясна, що ті, котрі ніколи не думали про фізичні вправи і спорт, а сьогодні вже в старшому віці, не легко зможуть доклати такої революції в своєму щоденному житті.

Як у всіх ділянках людського життя так і в даній початок все буде важкий. Але хто вже раз збудить своє тіло із фізичного ліноцтва і стане систематично займатися руханкою та спортом, той відчує їх додатний вплив на свою організацію, той полюбить спорт і стане вірним засади: „через рух — до життя“.

Кожному інтелігентові потрібний спорт і руханка. Інженер, адвокат, літерат, торговель і інші, всі вони мають великий гріх супроти природи, коли легковажать фізичні вправи і спорт у щоденному житті. Інженери при будові машини, мостів чи будівель є потрібна справність і фізична сила не менше, як літератові чи урядникові, що засиджується за письменною чи канцелярською роботою.

К. Муль-вич.

† Посмертна згадка.

Дня 1. травня ц. р. помер в учительській Санаторії в Закарпатті товариш Шумейко Микола, учитель народної школи у Вронську.

Яко товариш лише по собі найліпшу пам'ять серед учительства. Описко 38. П. Н. Ш. П. Відава, пов. Ласк, 1698 1-1

Клявдія зі Струминських Бзєрська

вдова по селяннику,

упокоїлася в Бозі дня 9. V. ц. р. по довгий і тяжкий недугі.

Похоронні обряди відбудуться у второк 11. V. ц. р. о год. 4-й по пол. з дому жалоби при вул. Потонського ч. 69 на Личаківське кладовище, на які запрошують всіх спокійні і знайомих горем прибігті

1699 1-1

ДІТИ і ВНУК.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою Дм. Котка.

Середа 12.V. Стрий.

Четвер 13.V. Сколе.

П'ятниця 14.V. Долина.

Накладом У. П. Т. появилось третье издание исторической повести

ОСИПА МАКОВЕЯ ЯРОШЕНКО

Ілюстрації до тексту М. Бутовича. — Обгортка рисунку П. Ковжуна. — 1932 259 сторін друку. — Ціна 4-50 зол.

Головний Склад в Книгарні УПТ. Львів вул. Руска 2.

ТЕХТА — ЛЬВІВ ПЕКАРСКА 3.

поручає першорядні товари текстильні, як перкаліни, шифони, дамасти, зефіри, ружинки, обрус, також всім модні матеріали для Пам. П. Г. Урядникам уділяємо кредиту по цінах стесло 1671 4-4

Присипайте передплату!

Субота 15.V. Долина.
Неділя 16.V. Калуш.
Поведілок 17.V. Станіславів.
Віторок 18.V. Станіславів.
Початок о год. 8:30 вечором. Ціни скрізь знижені. 1659 7-2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОСАДИ якоїбудь найкращої шофера пошукує б. хорунжий У. Г. А. Ласкаві оголошення на адресу: Іван Даскалюк, Львів, вул. Рутавського 23. 1-3

ХТО знає про Ольгу і Михайла Коначуків, котрі в 1919 р. виїхали з Відня до Америки, повідомити ласкаво брата Івана Даскалюка, Львів, вул. Рутавського 23. 1-4

НАПРАВУ годишників під уразною факсимілією швейцарських поглядкує Гутерман Сикстуська 14. По сімні годишники посилюю доміа. 1679 6) 3-2

1-30Л. коштує кожда золотничка направу у Гутермана Сикстуська 14. 1679 5-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст недуг носа, ушей, горла і гортанни

д-р Жигмонт Зельцер

менше тепер

Львів, Ягайлонська 7.

1675

Телефон 27-92.

6-10

Парцеляційно-помірове бюро

інж. Михайла Федецького

авторизованого геометра і запри- сяненого судового зматона

у Львові, вул. св. Тараса ч. 2 Б. 1576 (біля св. Юра.) 9-10

МЕБЕЛЬНИЙ ДІМ В знаній фірмі

на сплати Мішнер Райтана 4.

Існуюча від 1892 р. Нама конкуренції то до якості доставлених меблів краєвик 1674 закордонних. 4-10

Пакове!

Найкращі і найліпші технічні спеціальності гумолі, передової якості, гарантія за кожду штуку. Тузи зол. 400, виснага на протипішні відворотно цілком дисретно за посилатомо

С. Федер, Львів,

вул. Сикстуська 7 (власний дім). 1270 18-30

Ширіть наш часопис!

Діло

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто почт. шадн. 143322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошенн
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Реорганізація Ради Ліги Націй.

Женева, 11. травня 1926.

В комісії розглянення справи реорганізації Ради Союзу Народів предст. Бельгії Де Брусер вказав, що завданням комісії є не перетворення Ради, а розв'язка теперішньої кризи. Бесідник є проти збільшення теперішньої кількості постійних місць у Раді, а є за збільшенням непостійних з 6 до 8. Дел. Чехословаччини Вевсрка годиться на кожне рішення згідно з демокр. принципами. Предст. Німеччини фон Геш вказав, що Німеччина мусить задержати резерву, але це не є її desinteressement. Дел. Іспанії Паласіос вказав, що за збільшенням постійних місць. Бонкур доказував конечність збільшення непостійних місць. Матсуда предст. Японії вказував на небезпеку, яка може повстати з довнення або поправлення пакту Союзу. Комісія мусить іти по лінії найменших змін пакту. Заявився за одно-

душністю ухвал Ради і проти надання Раді характеру наддержави. Дел. Швеції в Себерг заявився проти збільшення постійних місць висловився за адержанням status quo щодо числа членів Ради і за чергою обіймання непостійних місць. Дел. Бразилії Монтарайор вказував, що правне рівноуправління народів у С. Н. і Раді було все принципом становища півд. і центр. Америки, які жаліли, що робиться різниця між постійними і непостійними членами. На жаль дел. Уругваю відступив від того становища лат. Америки. Заявляється за однодушністю ухвал Ради. Виступає проти погляду, наче збільшення Ради могло ослабити авторитет Ради. Предст. Польщі Сокаль говорив, що треба, щоб члени Ради були представниками моральної сили, а не військовий й економічної. Місце в Раді не є привілеєм, а відповідальністю.

В обороні народнього майна.

Велике віче Українців м. Львова.

Велику салю Тов-а ім. Лисенка зупинили у віаторок нечерон непроглядні маси. Значні обчислювали кількість мічєвків на 2500.

Точно в 7-й год. веч. відкрив віче голова Народньої Організації Українців м. Львова п. Іван Ліщинський. Головою віча обрано д-ра Михайла Волошинця, заст. головою пп. Мих. Стефанівського і Вас. Конюха, а на секретарів покликав п. голову пп. Ів. Зедзюка і Кулиничча. Польська влада заступали радник поліції п. Вагнер і надк. п. Бехметюк. Представник влади п. Вагнер звернувся до голови віча з письменною заявою, що польський уряд не дає дозволу на продаж якоїнебудь частини майна „Нар. Дому“.

До голосу прийшов ваталий гримками оплесками референт д-р Кость Левицький. В своїй ясній, короткій, але вичерпуючій промові шан. референт представив історію „Нар. Дому“, всі заходи і перипетії, зв'язані з цим установою. Початок цієї установи сягає 1848 р., коли то під час бомбардування Львова згоріли будинки дахньої академії з бібліотекою (перебудованою з костела Тринітарії). Головна Руська Рада під проводом школяра о. М. Куземського звернулася до австрійського уряду з домаганням відступити ґрунт, на якому стояли знищені пожежею будинки, під будову національно-культурної установи і другої міської церкви у Львові. Австр. правління сповнило це домагання. На основі акту даровизни 1849 р. дня 18. жовтня 1851 р. віддано згаданий ґрунт українському населенню м. Львова і заложено вугольний камінь під будову „Нар. Дому“ і другої міської церкви. Для здійснення цього завдання покликано до часу уконститування фондації Адміністраційну Комісію під проводом о. Мих. Куземського, о. Йосифа Куличинського і о. Льва Трещаківського, яка мала управляти „Нар. Домом“ і збирати жертви на його будову. Та фондація не була призначена для ніякої групи людей, лише для всього українського народу. Всенародніми складами Адм. Комісія вибудувала „Нар. Дім“, а з дальших датків і доходів „Нар. Дому“ побільшено його майно. Однак „Нар. Дім“ все ще був не уконституованою фондацією, не було правної особи, власника того народнього майна. Тому о. Йосиф Куличинський, Вас. Ковальський і о. Онуфрій Лепкий постановили заснувати установу, яка переняла б на себе майно неконституованої фондації. З тією метою внесено до гал. намісн. статуту тов. Руський Інститут „Нар. Дім“. В р. 1869 намісництво прийняло „Нар. Дім“. В р. 1869 намісництво прийняло „Нар. Дім“. В р. 1869 намісництво прийняло „Нар. Дім“.

відродження, а вкінці відкрито виступили проти українських культурних змагань. Може ця народня власність була би й прихвилью при московській класі, як би у 80-тих рр. мину. століття не прийшло було до регуляції міської табулі. Виявилось, що правні власності ґрунтів, на яких побудовано „Нар. Дім“, все ще було зайтабульоване на „Stufenfeld“. Тоді то до цих ґрунтів зголосилося трьох претендентів: 1) Інститут „Нар. Дім“, 2) Громада м. Львова в імені львівських „Руси“ і 3) українське населення м. Львова через свою умовитовану національну репрезентацію. З приводу неконституованої фондації „Нар. Дім“ розпочався спір адміністраційний, політичний і судовий, що тривав понад 30 літ (1893—1912). Вкінці австр. Адмін. Трибунал признав, що власником „Нар. Дому“ є фондація „Нар. Дому“ (себ-то українське населення), а не Інститут „Нар. Дім“.

Виходячи з цього заложення адмін. влада в особах намісників Бобжинського і Коритонського змала до створення Кураторії фондації з Українців і русофілів, але до цього не прийшло. Аж коли в р. 1915 більшість русофілівського Упр. Союзу потягла за відступною російською армією, австр. правління розв'язало Інститут „Нар. Дім“ і 8. січня 1918 покликало до уряду майном „Нар. Дому“ Кураторію з 12-ти представників українських центральних освітньо-культурних установ. Завданням Кураторії було неконституованою фондацію перетворити в правну особу, репрезентуючу українське населення. Та польська влада розв'язала Кураторію і почала встановлювати комісарів, які не репрезентують волі народу і українського населення м. Львова.

В останньому часі польська влада призначила комісарем Льва Черкавського, якого наміри і вчинки викликають глибоке задрожження серед українського населення, що дорожить своєю нац.-культурною установою. В справі „Нар. Дому“ висувалися під теперішню пору дві kwestії: 1) це усунення Кураторії і призначення комісарів, 2) господарка ком. Л. Черкавського. Польські політики, нехтуючи волю українського народу, коштом фондації роблять подарунки одній або другій групі москвофілів, уживаючи народнього майна на підполну політику.

Господарка теперішнього комісара, як доказує лютячка, видана його „прихильниками“, зводиться до розтрати народнього майна. Тут були заперечення (алюзія до заяви представника влади!), але фактом є, що приготування робляться і ми не хочемо бути поставлені перед фактом довершений. Під покрішкою ремонту будинку „Нар. Дому“, а в дійсності на владання двох газет, розтрачується народне майно, хоча на ремонт попередній комісар Іван Сас Лисковський лише потрібні гроші. Проти цього мусимо застергтися і перестергтися фондаційну владу перед такою „політикою“, а навпаки мусимо вимагати, щоб народне майно, яке по своїй природі призначені має служити українському народові, віддано в руки представників українського населення (гучні оплески). Мусимо розпочати дошлішу ак-

цію в напрямі управління справи „Нар. Дому“. За Львовом мусить підвестися голос шлого краю.

На основі оголошеної промови шан. Референт ставив резолюції, в яких стверджується, що власником фондації „Нар. Дому“ є український народ, вказується на призначення того майна, протестується проти всякого посягання на його цілість, а зокрема проти наміреної продажі фондаційної продажі фондаційної реальності при вул. Зиблікевича, перестерігається фондаційну владу перед її „політикою“ в справі „Нар. Дому“ і висловлюється домагання усунення ком. Черкавського та покликання кураторії, аложеної з представників українських національно-культурних установ.

Опісля в короткій промові зазначив п. Ів. Ліщинський, що Нар. Організація Українців м. Львова вислала делегацію до ком. Черкавського, щоб справити курсуючі погослови. Він заявив, що справді хоче продати будинок і церкву при вул. Зиблікевича, тільки не чужим. За церкву і реальність ждає 70,000 дол. Очевидно, Українці в теперішньому часі не розпоряджають такою сумою, а зрештою хіба не будуть купувати свого власного майна (аборожі обличчя і вигук „ганьба“) на адресу Л. Черкавського. На виступі радн. Ол. Баранівського поставили резолюцію прийняти одноголосно.

З черги приходять до голосу, витаний бурною оплесками о. прал. Леонтій Куніцький. Він зазначив, що Полька повторюють тепер політику нам. Потоцького, думаючи, що ми зовсім ослабли. Але український народ нікому не дозволить зневажати себе. Нинішес віче не є зібранням проти якогось там Черкавського. Ми зібрані, щоб засвідчити, що політика тієї влади є для українського народу новою раню до давніших, ще незагоєних ран. Черкавський повинен негайно відійти, звідки прийшов (Вигук: ганьба Черкавському!) Гітти ми заявляємо всім, що не вступимося. Не вступимося ні з нашою землею, ні з нашою домом, ні з нашою церквою, але не поступимося нашим правом.

Докладно обісвідчив промову вислати делегацію до всіх до домаганням авторитетного зобов'язання, що не дасть дозволу на продаж фондаційного майна.

Старший о. рад. Олекс. Стефанович в своїй промові подає історію Інституту СС. Василінок і церкви та вказує на вагу алоичу Черкавського, який поступав як зрадник і Юда.

Опісля п. Кость Лічківський вказує на потребу вибрати постійний Комітет для оборони фондаційного майна й справи „Нар. Дому“, до якого слід покликати:

Рад. Ол. Баранівського, о. прал. Т. Войнаровського, проф. М. Галушинського, д-ра К. Левинського, Ів. Ліщинського, К. Малицьку, Гр. Мікитця, проф. Ом. Герельського, д-ра Ст. Федака і ред. Ф. Федорченка.

Резолюцію і пропонуванняй склад комітету ухвалено.

Вкінці промовив ше п. Аг. Добрянський, вказуючи на шкідливу роботу відроджених владою москвофілів, після чого голова віча д-р М. Волошин короткою промовою закрив це імпульснє зібрання.

В салі залував український народний гимн „Ще не вмерла“, опісля „Не поря“, „Ми гайдамаки“ і стрілецькі пісні. Зі салом „О, честь вам капальські лавдаки“ вічевники вийшли на вулицю. Самочинно сформувалася демонстраційний похід, який серед спійв повернувся на вул. Коперника. Недалеко семінарійної церкви заступив йому дорогу відділ поліції. Прийшло до сутички між демонстрантами і поліцією, яка грубо поводилася з маніфестантами. Неперешкоди поліційним кордоном, демонстранти вернули в гору вул. Коперника, впряжучи окружню о дорогою на вул. Зиблікевича.

Біржа.

Гроші.

На львівській приватній біржі долари америк. 10:30—10:32, долари канад. 10:20—10:22, корони чеські 0.2600—0.2630, корони австрійські 0.0000—0.0000, франки французські 0.3100—0.3130, франки швейцарські 1.72—1.75, фунти штерл. 46:50—47:00.

Золото: 20 корон 39:50—40:50, 20 франків 37:00—37:50, 20 марок 45:00—46:00, 10 рублів 54:00—54:50.

Срібло: Корона австрійська 0.70—0.75, 5 корон австрійських 3:80—4:00, фльорени австрійські 1:90—2:00, рублі 3:00—3:20, копійки за рубель 1:50—1:60.

Германентна криза.

Львів, 12. травня 1926.

Nabemus parat! Польща, а з нею і всі народи, сковані обручем сучасних польських границь — мають новий кабінет, уряд суспільної й політичної реакції. А на його чолі всемогучо-диктаторський В. Вітос. „Chłop potega jest i bista!“ — може сказати про себе б. алидар, а сьогодні хлоп-дідич, вже втретє захоплюючи владу в свої руки (перший раз в р. 1920, другий раз на основі „ляндкоронського пакту“ в р. 1923 і третій раз в р. 1926) і в умовах польського псевдоконституційного життя стаючи дійсним абсолютним володарем.

Серед бурунів і підводних скель, по яких з труднощами сунеться польський державний корабель, серед війни всіх проти всіх, серед розвалу державного життя і загину польського конституціоналізму, серед фінансової скрути й економічної руїни та наростання радикальних настроїв в громадянстві, — до влади приходять уряд найчорнішої реакції. Монархістично-реакційні християнські націоналісти (в числі 19) з шовіністичним „Зв'язком людово-народовим“ (в числі 101), едн(а)ються з куркульським „Пястом“ (в числі 53), велико-промисловою християнською демократією (41) і нар. партією робітничою (18); разом отже новий уряд розпоряджатиме 232 голосами на 444, маючи забезпечену більшість на соймовій арені. Ту більшість без сумніву підтримають своїми голосами створені „Пястом“ і для кожного уряду призначені „хлібоїди“ (5) та католицько-людові (група пос. Матакевича в числі 6). Не виключене, що зручному Вітосові вдасться домовитися також з Жидами, про що він не раз згадував в останньому часі.

Таким чином більшість для нового уряду знову запевнена на якийсь час. Але чи математичний рахунок, чи голі цифри є все реальними, чи вони рішають про тривалість цього нового видання катастрофального Хієно-Пяста? Мабуть, що ні.

Навіть поверховний обсерватор польської дійсності бачить, що цифра 232, а навіть 277 (з „хлібоїдами“, Матакевичем і навіть Жидами), що соймава більшість, навіть найтісніше спосна, не покривається з такою ж більшістю в громадянстві. Коли теперішнє відношення сил на парламентарній арені менше-більше є ідентичне з таким же відношенням з 1922 р., коли там непомітно поважніших змін, то в громадянстві наступили глибокі пересунення і різка зміна настроїв, в напрямі недовіри до кермунючих чинників, в напрямі суспільної радикалізації. Створений уряд є антитезою сьогочасного громадянства і в тому його велика слабкість і хиткість.

Тому з повним правом приходиться говорити про перманентну кризу, якої не припинює й повстання уряду, опертого на математичній більшості. Становище непольських народів — за винятком Жидів — не змінилося від 1922 р. у відношенні до всіх польських урядів і репрезентованих ними державної ідеї. Тим більше не змінилося воно у відношенні до уряду суспільно-політичної реакції. Серед найчисленнішої в Польщі селянської верстви й се-

ред робітництва нарастають з дня на день радикальніші настрої. Інтелігенція, навіть найбільше „патріотична“, втратила віру в можливість направи сучасного жалкого стану і все більше відвертаються від центра і правиці, а схиляються до суспільної лівиці. Ні одна з рекламованих „реформ“ (реформа валютова, реформа адміністрації, зрівноваження бюджету і т. н.) не вдалася — за винятком „реформ“, звернених проти непольських народів, які то „реформи“ по суті є ослабленням, а не зміцненням сучасної Польщі.

В таких умовах прихід до власти крайньої реакції є просто непорозумінням, невідчужуванним „духа часу“. Коли Вітос всетаки витягнув руки по владу і без труднощів взяв її, то тільки тому, що тзв. польська демократія, репрезентована пепесівцями і радикально-селянськими партіями, виявляє собою сумну картину розвалу, ідеологічної колотнечі й арену боротьби мірнотних амбіцій. Не будемо пророчити дальшої поведінки цієї „демократії“, та за спиною Вітоса стоїть ризикантський грач Пілсудський, стоїть озброєний живловою ненавистю до „хлопського філософа“ і жагучим бажанням влади. Не виключено, що його дотеперішня стриманість переміниться в напружену активність, в невагаючи боротьбу зі зблокованою центро-правицею, яку він віддавна має на пенську.

В програмову „творчість“ нового уряду ніхто не вірить. Сумнівно, чи й він сам вірить у неї. Кожна з правительствених партій має на приміті свої власні інтереси. В першу чергу має їх Вітос. З огляду на недалекі вибори йому непорочно йти з крайною правицею. Здається він ухитрюється використати правницю тільки для зміни виборчої ординації по лінії інтересів куркулівського хлопства. Описав він при допомозі різних штучок візьме розбрат з нею, доведе до розв'язання союму і стане до виборів. Одночасно не по нутру йому радикалізація селянського руху в Польщі, який він вважає своїм монополем. Бажачи розправитись зі своїми противниками, Вітос захопив владу, щоби при допомозі адміністративної поліційної влади стероризувати своїх противників і „очистити“ собі ґрунт до виборів.

Новий уряд є під оглядом індивідуальностей досить блідий. Та всетаки є там три фігури, які вже досить багато записалися в збірній пам'яті українського народу. Крім Вітоса, творця „хлібодшнини“ (via Brilь) в кабінеті стрічаємо ще дві маркантні фігури: проф. Ст. Грабський, відомий „реорганізатор“ і погромник українського шкільництва

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна
Мужеські сукна

1630

5-?

оптимальні зроби

ФІРМА
РОМАНЗУБИК
Львів, Галицька 16.

і автор „язикових законів“ для „кресів“ та сен. Степан Смульський (мін. внутр. справ), що вславився „береженням конституційних свобод“ на Волині й Поліссі.

Вже ці три чоловіки імена говорять про той „лагідний курс“, особливо у відношенні до непольських, а серед них головню у відношенні до

територіальних народів (Українців і Білорусинів), який буде провідною зорею нового кабінету.

А всетаки повстанням третього з черги кабінету Вітоса криза сучасної Польщі не лише не припиниться, але ставши перманентною — ще поглибиться.

Перспективи Генерального страйку в Англії.

Діагноза Льюїда Джорджа.

Завмерлий велитень. — Дисципліна і бадьорий настрій. — Роль престижу. — Удар для промислу. — Вся надія в парламенті.

Кілька днів тому часописи передали звістку, що Льюїд Джордж візьме на себе роль посередника між урядом і страйкуючими робітниками. Звістка була переборщеною; Льюїд Джордж написав статтю про вигляди генерального страйку і труднощі посередництва в ньому.

Він стверджує, що Англія є першою повсюдною жертвою генерального страйку. Це не диво, бо вона є крайною професійних робітничих союзів. Ніде вони не є так добре зорганізовані як в Англії. На даний знак рух машин замер. Англія відірвана від зовнішнього світа; ні поїзди, ні кораблі не йдуть. Ніхто не може виїхати на острів ні виїхати з нього. Єдина комунікація служить засобом поживи. „Нарід не має права працювати, але не повинен згинати з голоду. Відомі слова апостола Павла: „Хто не працює, не повинен їсти“, не мають у нас пригновлення“.

Англії встали вранці з ліжок, протирають з дива очі. Темза пливе опустіла, мов за часів Юлія Цезаря. За те на вулицях збільшений натовп від автомобілів, возів, накопелесниць. Багато йде пішки. Але їх вид насуває думку, що підземельні залізниці, автобуси й інші засоби транспорту відлучили людей від уживання ніг. Хто зна, чи генеральний страйк не дасть почину до конгресу для рятунку англійської раси.

Страйк проминає у зразковій дисципліні. Сутички є виїмками. Веселі настрої новості панують над усім. Нагадується бадьоре оживлення перших днів війни, заки прийшли

перші звістки про вбитих і ранених. Загал не бере ще страйку поважно. Всі вірять у його хуткий кінець. Однак деякі моменти вішують затяжну боротьбу. Перш усього: почування престижу воюючих таборів. Коли в конфлікті грає роль себелюбство, його важше поладнати, ніж коли боряться інтереси. Уряд заявив у своїй комунікаті, що пічне нові мирні переговори з професійними союзами шойно тоді, коли вони дадуть наказ припинити страйк. Таке становище ускладнює справу і продовжує боротьбу. Провідники чотириміліонної армії не можуть підривати свого престижу в очах робітників.

Льюїд Джордж не вірить у можливість страйкомства, у повстання частини робітників проти своїх провідників. Робітники звикли до довгих страйків, мають довіру до своїх лідерів і живуть у світі власних ідей. Від війни почування солідарності робітників зросло. З цього: сумні перспективи для англійського промислу, який поволи приходив до передвосного здоров'я. Страйк підриває його надовго. Він може тривати й довше як два тижні. Страйкуючих не можна взяти голодом, бо це значило би виголювати всю націю.

Справа в сліпій вулиці. Ніякий табор не хоче перший піти на уступки. Уряд Болдуїна має на своїх услугах усі засоби цілої нації, дві третини населення. Але страйкуючі мають за собою зорганізовані професійні союзи цілого світа. Якщо вся нація видержала би — уряд виграв. Хоча він не піде на уступки,

імовірно неофіційно його представники стрібують найти компроміси. Весь рятуюнок у парламенті. Хоча кожний Англієць звичайно ла його, але в критичних моментах усі звертаються до нього, бо він справжнім висловом волі народу. Коли уряд виявить своє безсилля парламент візьме справу в руки.

Корінь лиха в тім, що основна причина конфлікту донині нерозглянена. Ніхто не дав ясної відповіді, чи копальні є в силі оплачувати на майбутнє дорожнього робітника. Власники копалень кажуть, що працюють зі шкодою, робітники, що методи експлуатації перестаріли, недоцільні. Майже 20 процент копалень працює непродуктивно. Отже здушення страйку не вирве коріня лиха; теперішній конфлікт є наслідком кризи англійського промислу, якої не розв'язали.

До цього часу боротьба йде за заробітну плату; вона заплутується „симпатиками“ для страйку. Однак провідники англійських професійних союзів не виявляють революційних намірів. Як довго оба табори зберуть дотеперішню рівновагу й англійську холоднокровність, до того часу є надія, що вони порозуміються.

По широкому світі.

Німецько-радянський договір є надалі предметом тривожних здогадів Польщі. Варшавська преса твердить, що оголошені пункти договору є лише фрагментом тайної політично-військової конвенції. СРСР мав запевнити Німеччину, що не дасть Польщі гарантії щодо її кордонів.

Німецький уряд підтримує далі своє прохання ввійти до Ліги Націй. Бельгійський міністр закордонних справ Вандервельде має стати посередником, щоби розсіяти сумніви французького уряду в зв'язку з новопідписаним німецько-французьким договором.

Боротьба за державний прапор між німецькими партіями продовжується далі. Президент Гінденбург має піддати форму компроту: звернутись до уряду з внеском, щоби цей створив новий одношліпний прапор для всієї держави, складений зі сподуки колірів чорно-червоно-золотого, емблеми держави і чорно-біло-червоного, емблеми торгівлі. Компроміс має єднати ідеали нинішньої Німеччини та минулої, традиційної.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центрбанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7918.

Д-р Кость Левицький

ВИРЗА НА КАРТКА.

Перша автономічна дебата в палаті послів Державної Ради у Відні, в р. 1861.
(З оглядів і споминок)

Перша сесія австрійської Державної Ради, за часів міністерства барона Шмерлінга, була замінна дебатом на тему устрою Австрії: шляхом централізації чи автономії країв. В цій дебаті зазначилися різкі різниці і розбіжні думки між Українцями і Поляками*).

З українського боку промовляв в палаті послів в дні 25. червня 1861 р. єпископ о. д-р Спірідон Литвинович, висловлюючи потребу докладного розмежування компетенції між Держ. Радою і красивими соймами, — зокрема в справах шкільних. Він підніс був думку, щоби видати рамовий державний закон про шкільництво, який зовсім докладно означив би обсяг ділання краєвих соймів — в справах навчання, бо передбачував, що краєва автономія без докладного означення її круга ділан-

ня може розвинути в гегемонію одного народу над другим („Ich wünsche nicht, dass die Autonomie sich als eine Hegemonie entwickele“). Свою промову закінчив єпископ Литвинович словами: „Jedem das Seine, und Keinem ein Unrecht!“

Натомість польські послы з Галичини заступали думку, щоби якнайбільше прав перенести на краєві сойми, бо — на їх думку — тільки ці установи є спосібні доцільно вирішувати всякі справи, що торкаються населення даного краю, а не центральний парламент. Цю думку заступав також посол Шеменовський, з походження нашого (українського), але прихильник унії з Поляками. Він сказав в цій дебаті: „Ich bin ein Russe von Geburt und Ritus... Wir Russen und Polen werden als Brüder zu Hause abmachen...“ Це був тип деяких тогочасних Русинів, що не визнавали самостійності нашої нації, признаючи одну націю польську.

Описав, в дні 27. червня 1861 р. промовляв в палаті послів Державної Ради посол о. Антін Любич Могильницький. Його визначна промова була відповіддю на атаки Поляків, що заперечували тоді самостійність нашої нації. Посол Могильницький назвав себе тоді „Русином“ („Russine“) та зая-

вив, що в Галичині живе три міліони Русинів („Russinen“), яких курйальний стиль називав „Рутенцями“ („Ruthenen“). Він висказував, що руська мова („russinische Sprache“) уже перед 800 роками була вироблена: в письменстві, історії і правознавстві, — та опрокидував, начеб нашу мову винайдено аж в р. 1848... Описав доказував він, що польські королі респектували наш руський нарід як окрему націю, та що Польща відтоді почала занепадати, коли у неї запанувала політика винародоволення нашої нації, бо такої політики не годна Польща видержати...

В дальшій ході своєї промови заявив посол Могильницький, що наші послы не є централістами, та що їх програмою є, щоби у свободній Австрії наш нарід як самостійна нація мав рівне право поруч інших славянських народів. Таким було змагання тодішніх Русинів галицької землі, такою була їх політична програма у відношенні Австрії й інших славянських народів.

Підтримуючи висновки і внески єпископа Литвиновича, закінчив посол Могильницький свою промову таким цитатом: „Deprimunt nos Barbari ad mare — repelit mare ad Barbaros! Inter hoc oriuntur duo genera

funerum: aut jugulamur, aut mergimur“. („Тиснуть нас варвари до моря, — відбиває нас море до варварів: між цим повстають два роди небіжчиків: або нас дусять, або потопляють“).

Ось які були наші тодішні „централісти“ — як противники автономічних змагань галицьких Поляків.

Наших послів (політиків) того часу прозивали „централістами“ не тільки Поляки, за те, що вони у Німців шукали помічі, — але й молоді українофіли того часу, що не брали ще участі в політичному житті та у своїх розважаннях покладали надії на порозуміння з Поляками і на автономію-краєві користи для нашого народу.

А з історичного огляду, коли розважується об'єктивно минулу діяльність відносних осіб і знається вже те все, що описав в цього зийшло, то зовсім інакше представляються ті почини наших діяльних політиків у практичній роботі. А звідси не в одному слові виявляється важна наука для нашого сучасного покоління, що тих подій не бачило і про них не чуло, але їх знати повинно, вступаючи в круті громадського життя.

*) Pop. Sterographische Protokolle des Hauses der Abgeordneten des Reichsrates für die erste Session 1861—1862, Wien 1862.

— 3 темної хроніки. Громада не Жовкви, головні жовніри, дивувалися від довшого часу, де пропадають долари з листів, які вони одержують від своїх кравців з Америки. Виявилось, що всі долари переходять через контроль поштового воєного Говалку, який одчиняє листи облекшуючи

йм тягар, собі життя. На прохання 8 місяців в'язниці він займається обрахунком, чи перерахуванням втрат часу на дозори, інтерес виплатився. — Парубок села Липин, Любачівського повіту, Степан Мах, убив сокирою свого вітника Галушана, внаслідок родинних сварок і сам зголосився до окружної жандармерії.

— З великоміського багна. У львівській кримінальній судити вчора двох запрошувалих типів, 20-літнього візника Нича і 40-літнього залізничного грубника Канюка, обох за насилування нелітніх. Перший, що пересів недугу 5-літній дівчинці дістав усього 8 місяців в'язниці. Коли тут маємо до діла зі злочинцями з уродження, з унаслідженнями неморальними нахилами, в'язниці не в силі їх направити; їх треба би більше лічити як карати; коли вийдуть на волю поширюватимуть да- ті гангрену.

— Хабарництво. Проти теперішнього урядовця станіславського воєводства, Глубовського, ведеться слідство за хабарництво, з часів коли він був секретарем староства у Рогатині. Входяв він у «дівчачі» з рогатинськими фризиром, від якого брав різні гроші, як каже на «переховоні».

— Число населення в Зєдинених Державах. Статистичне бюро в Вашингтоні подає відомості про кількість населення в Зєдинених Державах в нічці 1925 р. З кінцем 1925 р. було там 135 мільонів 810 тисяч душ населення. Ця цифра значно переважує стан з попередніх літ. Число народжень зістало таке саме як у попередніх літах, але за те зменшилася смертність. Завдяки високо-розвиненій гігієні і санітарії горожане Зєдинених Держав почали довше жити.

— Ремісничим термінаторам від уваги. Подаю до відома всім ученикам термінаторам, що були на підплатишних курсі в школі св. Анни у Львові, щоб старались як найшвидше визволитися на челядників, бо цей курс був винятковим і свідчення одержане на цій курсі за ніякі гроші не втрапить своєї вартості. — Танчаковський Йосиф.

— Друкарська похибка. У числі нашого часопису з дня 11. березня, під статтею «Зі спорту» вилучено підпис замість «Гнатів» — «Штагів».

— «Свобода» ч. 18 містить: Що дитині здоровий розум? Народовольські баламути. Москва проти українізації. До великого діла! В роковини смерті Франка. З партійної організації. Помета, оповідання Г. Михалюка. Чи скамунуться? Із Закарпатської України. Розбудова сільських кооперативів. На чім можемо падати? Радянська Україна. До світа! до просвіти! Лист з Бразилії. До чого здатні москвофіли? Що чувають у світі. Новий політичний процес. Податки в натурі. Як робиться революція на селі? Новинки. На фонд «Свободи». Нові книжки й видання. Господарські ради. Дописи з краю. Гадки. Не розсмакував.

— З кіно. У кінці «Лел» прем'єра з вибранцем фільмової публіки Рудольфом Валентином, п. а. «Тей, за яким шаліють жінки». У кінці «Коперник» нова фільма п. а. «Люксові жінки», з великоміського життя; з Лі Паррі, в заготовній ролі.

— Зїзд Товаришів Богословів всіх трьох Епархій з 1906 р. відбудеться в понеділок 17. травня (май) ц. р. в духовній Семінарії в Перемишлі. Консервация 16. V. о. Пурдзела, о. Деревянко, о. Маріновича. 1705 1-1

— «Маскарада» (I серія Вертепу наших днів) Галакціона Чіпки і Леле з новими діалками, текстами і постановкою йде в останній раз у Львові в середу, а дня 12. травня ц. р. 1712а) 1-1

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на- родня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Дописи.

Сокаль. (Шевченківські свята). Шістьдесяті роковини смерті Т. Шевченка вшанувало українське громадянство Сокаль святочним концертом, який відбувся дня 14 квітня 1926. Концерт почався «Заповітом», який відспівав хор місцевого «Бояна» під управлінням адвоката д-ра Б. Чайківського. Вдало виконали о. д-р Версун поважну святочну промову, яка причинилася значно до підвищення настрою серед зібраного громадянства. Хор «Бояна» виконав між іншим кантату Ярославенка «На смерть Т. Шевченка», а в другій частині програми Ніжинського «Вечірній» і Лисенка «Туман хвилями лягає». Хорові продукції вийшли бездоганно. Декламували зовсім удачно п. Корикора «Псалом ч. 45» і п. Іванець «Молитви». До оживлення концерту причинилися значно продукції бандуриста Придніпрянця п. Мисевича, який відспівав між іншим і думу про смерть Т. Шевченка.

На цьому місці слід згадати безкорисну і повну посвяту працю д-ра Б. Чайківського, котрий головню причинився до влаштування й удачного переведення концерту. Нещодавно влаштував «Боян» також «Вечір української народньої пісні» на котрому виконали деяких точок нагадувало відомий хор Д. Котка. Кількамісячна праця діржента не пішла на марно, але причинилася до оживлення культурного руху в Сокалі. Має вона великий вплив на національне освідомлення сокальських міщан, бо ніщо так не скріплює і не підносить на душі, як краса рідної пісні.

Також і сокальські школи, хоч і з польським викладацькою мовою, не попустили Шевченківських роковин мовчати. Дня 14. березня ц. р. влаштувала молодь держ. учительської мужеської семінарії святочний поранок, в якого програму входили: вступне слово виглошене учеником, дві декламації, реферат ученика про Шевченка як учителя народу, продукції хору і оркестри. Найбільше подобалися хорові точки, в чому головна заслуга діржента ученика Ол. Гнатюка. Поранок зробив на учасників незвичайно гарне враження.

Дня 21. березня ц. р. святкували пам'ять незабутнього Кобзаря учениці приватної жіночої семінарії. Крім гарно виглошеної промови учениці, вибивалися хорові продукції і незвичайно вдала декламація «До Освоянення». Свято закінчилося відспіванням «Заповіту», живим образом і гарно обдуманого промовою проф. Гудима, що нагадує до діла Великого Поста, змивав молодь до береження тих високих ідеалів, які були йому так дорогі.

По довгий перерві знов поновила пам'ять Шевченка і сокальська державна гімназія. Завдяки добрій волі і ширій праці одиначи удалося відновити серед дуже тяжких і несприятливих відносин стару, гарну традицію. Поранок відбувся дня 11. IV. ц. р. в гімнастичній салі гімназії в присутності молоді місцевих шкіл, в склад програмі входили: вступне слово (виглошене учеником на домагання директора гімназії) на жалі по польськи і мужеський хор, що відспівав пісні Вербицького, Леонтовича і Кошиця, дві декламації, скрипковий сольо в супроводі фортеп'яну, «Заповіт» і закінчення виглошене аранжером свята, проф. ст. Шахом. При тій нагоді треба звернути увагу на несовісність якогось дописувача «Нового Часу» (ч. 25 з 22 IV. ц. р.), який напав в некультурний спосіб на проф. Шаха за те, що вступне слово виглошено на цій концерті по польськи, так немов би причиною того був проф. Шах. Так само накинута тойже дописувач і на закінчення проф. Шаха при чому, послугуючися неправдивими закидами, обкинув його лайкою і болотом за його енергичну та послідовну працю, за яку належить йому лише признання. В цей спосіб можна лише людину охочу до праці відтягнути від участі в суспільному житті. Будучи учасником усіх тих концертів і бачучи одушевлення як серед міщанства так і серед шкільної молоді, смію висказати свою думку, що пропаганда ширена деякими одиницями проти Шевченківських свят в середніх школах, є для виконання будучих поколінь, головню на провінції, дуже шкідлива. Учасник.

Український Громадський Видавничий Фонд у Празі.

Видавничий рух. — Цензура в Румунії і Радянській Україні.

В кінці квітня в Празі відбулися другі річні звітні збори Видавничої Ради Українського Громадського Видавничого Фонду. Перша книжка Фонду вийшла в вересні 1924 р. Досяг вийшло вже 24 книжок з таких царин знання: математика, техніка, природознавство, медицина, педагогіка, філософія, всесвітня історія, кооперація, статистика, сільське господарство, український театр, мистецтво, краєзнавство — разом 52.000 примірників, 5.20% сторінок, на номінальну суму понад 75.000 доларів амер.

Останніми вийшли: Збірник творів Гр. Чупринки та Д. Шербаківського — Україн-

ське мистецтво, т. II, з текстом французької і українською.

Закінчуються друком і вийдуть до волонери травня дальші дві книжки: В. Гармаш — Шкільна гігієна та В. Січинський — Архітектура стародавньої доби.

Далі в друку такі видання: 1) Л. Білецький — Основи української літературно-наукової критики. 2) Л. Грабіна — Геодезія. 3) Л. Фролов — Цукроварство. 4) Ф. Бок — Антропологія та етнографічні особливості українського народу. 5) Ф. Барт — Основи частин машин (бібліотечка типу Геттен, з нім. мови апаратував інж. С. Риндик). 6) Р. Кашиневич — Збігач задач з науки про міцність та друкарські матеріали. 7) М. Туган-Барановський — Політична економія, короткий популярний курс (друж. фундації Сел. Спільн.).

Багато нових видань готується до друку. При фонді існує ряд окремих фондаций: 1) ім. Гр. Чупринки. 2) Української Селянської Спільноти в ЧСР. 3) Українського Інституту Громадознавства в Празі. 4) Українського Педагогічного Інституту ім. М. Драгоманова в Празі. 5) Українського Університету в Празі. 6) ім. М. Драгоманова.

Всіх членів фонду 103, в тім числі 75 окремих осіб і 28 установ і організацій, серед останніх такі: Український Педагогічний Інститут ім. Драгоманова в Празі, Український Інститут Громадознавства в Празі, Український Університет в Празі, Громада Кубаїців у ЧСР, Українська Селянська Спільнота в ЧСР, Український Комітет в ЧСР, Т-во «Українська Хата» в Празі, Українське Т-во Пластичного Мистецтва в Празі, Жіночий Союз в Празі, Український Клуб у Женеві, Центральної Союз Українського Студентства, Академія Громади студентів Української Господарської Академії в Подєбрадах, Громада Студентів-Емігрантів з Великої України, Студентська Громада Українського Педагогічного Інституту в Празі, Українська Студентська Спільнота в Брно, Українська Академія Громади в Брно, Видавниче Т-во при Українській Госп. Академії в Подєбрадах, В-во «Український Студент», В-во «Лавин», В-во «Чорномор», В-во «Нова Україна», В-во «Вільна Спільнота», Т-во ім. І. Франка в Америці 24 відділи. Оборони України, 21 і 33 відділи «Оборони України» в Америці, книгарня «Сповай Вадар» у Нью-Йорку, В-во Української Молоді, Т-во допомоги Збігачам з України, Каліш.

Членів з повним голосом (хто вніс всю клядку 1000—30 дол. амер.) 52 з дорядком (хто вніс не менше 300 кч.) — 15 та початкових (менше 300 кч.)

Від нового року фонд перетворився на кооперативне товариство.

Український Громадський Видавничий Фонд у Празі одержав з пошти назад 4 рекомендованих опаків, виланих 9. травня 1926 р. у Чернівці на Буковині редакціям українських часописів: 1) «Земля», 2) «Рідний Край», 3) «Боротьба», 4) «Хліборобське Слово». В кожній посылці було по одному примірнику книжки Т. Масарика «Добрі думки» (видавниче видання Українського Гром. Комітету в ЧСР). На кожній павзі румунська цензура поставила штамп: «cenzur. Distribution defădus. (Назад. Заборонено поширювати).

4. травня ц. р. Український Громадський Видавничий Фонд у Празі одержав рекомендовану опаку, вилану 6. квітня 1926 р. до Харкова на адресу Центрального Торговельного Відділу Державного Видавництва України з зразками — по одному примірнику — нових видань Фонду: М. Чайковський — Азбєбра, Акад. А. Старков — Загальна біологія. На посылці поставили в Харкові такі печатки: 1. (ляком): «Харківська Таможня н-р 2 для почтових посылков». 2) «Refut. Non admis». (Назад. Не допущено) і напис: «Обратно за границу».

Раніше та сама харківська митниця з тим самим написом і печатками вернула 12 рекомендованих опаків, виланих на адресу державної радянської установи на замовлення директора-комуніста, з такими книжками (по одному примірнику): І. Франко — Основи суспільства, І. Франко — Захар Беркут, Яків — Танець тіней, Левинський — Над Чорним морем, Крушельницький — Рубають ліс, Лейкий — Писання, Кобиляк — Царівна, Єфремов — Карпенко-Карий, Дмитро Дорошенко — Пшоталеймон Куліш та Микола Костомарів.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управлінням Д. Котка. Четвер 13.V. Сколе. П'ятниця 14.V. Долина. Субота 15.V. Долина. Неділя 16.V. Калущ. Понеділок 17.V. Станіславів. Віторок 18.V. Станіславів. Початок о год. 8:30 вечером. Ціни скрізь знижені. 1639 8-7

Пригадуємо, що Загальні Збори Товариства взаїмних обезпечень «Дністер» відбулися в четвер, 13. ч. м. о год. 10. рано у власній салі при вул. Руській ч. 20. 1708 1-1

Середа, дня 12. травня ц. р. в салі Лисенка третій і останній раз у Львові «Маскарада» II. серія «Вертепу наших днів». Зміна діалок, текстів і постановки. Початок о 8-й, кінець о 10-й год. 1712 1-2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОШУКУЮ місця до заряду дому у священника. Прошу о ласкаві письмених оголошеннях: Марія Ковальська, Львів, вул. Круля Лешинського 30. 1709 1-1

ВДОВА інтел. молода, здорова, розуміюча добре всіляке господарство, і довголітніми свідомствами і дуже доброю рекомендацією глядає місця. Може завазяться виконанням дітей. Адмін. «Діло» під «Саміт» 1707 1-2

ХТО в Подєбрадах виланув для 10. квітня ц. р. складанкою Почтової Каси Ошадності 30 чеських корон до Банку Чеських Леґіонів не подаючи свого лаванда, буде ласкавий повідомити Адміністрацію. 1-2

ЦЕРКВИ можуть збути корисно неслодгарки свічок кожну кількість у Ярославля Скопья, Львів, Вішнєкого Поля н. 1. 1703 1-2

НОВА книга: Дмитро Домков: «Националізм», стор. 256, продається скрізь. 1704 1-1

БОНЦИПЕНТА від І. Липин, зглядно І. пересня шукає адвокат в повітовій місті. Зголошення до Адміністрації «Діло» під «Добрі успіхи». 1706 1-3

ПОСАДИ якоїбудь найкраще шофера пошукує б. хорунжий У. Г. А. Ласкаві зголошення на адресу: Іван Ласкаві, Львів, вул. Рутівського 23. 2-3

НАПРАВУ годинників під управою фахових сил швейцарських полагоджує Гутерман Сукстуська 14. По стінні годинник посилаю доміл. 1679 б) 6-2

1-30Л. коштує кожда золотничка лавра на у Гутермана Сукстуська 14. 1679 б) 6-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст недуг носа, ушей, горла і гортани

д-р Жигмонт Зельцер

мешкає тепер

Львів, Ягайлонська 7.

1675 Телефон 27-99. 7-10

ДИВАНИ, — КИЛИМИ, — КАПИ, ФІРАНКИ, ПОРТІЕРИ, ХІДНИКИ, 1693 продає найдешевше 2-3

ВАНК площа Марійська ч. 5.

в сімк

ЗМІНА ЛЬОКАЛЮ І

Почесно зніма, артистична та накладка. — ПЕРЕПЛЕТІН, М. Кривецького — пошлєна та перенесена на вул. Пеклар 1647 ську ч. 1. с. 5-10

До бувших учнів • • • самбірської гімназії!

Дня 24. травня ц. р. обходять висвітлений катехит гімназії Впр. о. Іларіон Гихрик 50-ліття Свого свящєства. Дя вшанування його заслуг улажується згаданого дня Ювілей та до участі в ньому просіється усіх бувших учнів Ювілянта. Зголошення приїзду (найдалше до дня 20. ч. м.) і привіти пересидати на руки о. Степана Бідинського, катехита І. Гіхри в Самборі. 1710 1-2 Комітет

Загальні Збори Товариства «Бурса св. о. Миколая» в Станіславові.

відбудуться дня 27. мая 1926 р. о год. 3-й пополуночі в кімнатах каси «Власна Поміч», при вул. Липовій ч. 16, з слідуючим денним порядком: 1) Відкриття Заг. Зборів. 2) Вибір президента Заг. Зборів. 3) Відчитання протоколу з попередніх Заг. Зборів. 4) Звіт з діяльності Комісії за р. 1925. 5) Звіт Контрольної Комісії. 6) Вибір нового Виділу. 7) Вибір Контрольної Комісії. 8) Внесок і запити. На випадок несприятливості приписаного § 27. ст. числа членів, відбудуться Заг. Збори о год. 3-й пополуночі самого дня без огляду на число присутніх членів. В дні Заг. Зборів будуть відслужені в катедр. церкві в Станіславові о год. 8 рано для Служби Божої за жовкі і умерших членів Тов-а. — Станіславів, 9. мая 1926, — о. д-р Іван Лигишевський, президент, о. Лукч Селан, секретар. 1711 1-1

Загальні Збори

Українського Т-ва гімн. «Сокіл» в Станіславові, відбудуться в неділю дня 16. мая 1926 р. о год. 3 пополуночі в салі Бєска, вул. Голушовського ч. 20. І пов. зі згаданим порядком нарад. За Виділ: Д-р Маланюк в. р. голова, Савосарчук в. р. секретар. 1713 1-1

Ширіть наш часопис!

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шл. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 к. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Військовий переворот у Варшаві.

Перманентна криза. — Події в Сулейку. — Перші відділи на боці Пілсудського. — Марш. Зустріч двох противників. — Кривава гра. — Винятковий стан. — Успіхи військ Пілсудського. — Домогання димісії. — Спір президента. — Вулиця за Пілсудським. — Нарада у Ратая. — Уряд губиться. — Остання вістка Пат-а.

Варшава, 13. травня 1926.

Те, що було до передбачення, сталося. Перманентна криза не тільки триває, але все більше і глибше зростає. Боротьба між двома таборами: правим і лівим, реакційним і демократичним від перепосних ненавистю слів перейшла до кривавих діл. На вулицях Варшави ллється кров між поодинокими відділами військ польської держави, між відділами, що ще стоять на боці правління і відділами марш. Пілсудського.

На основі докладно неперевіре-них звісток хід варшавських подій представляється ось так:

Між відновленням урядом Хієно-Пяста і марш. Пілсудським заіснували крайно ворожі відносини. Досадна характеристика прем. Вітоса і його уряду в інтерв'ю марш. Пілсудського з представником «Кур. Пор.» не ворожила добра. Новий уряд, ще перед обняттям урядування, сконфіскував три газети, що помістили інтерв'ю. Одночасно у вісто-рок рано (11. ц. м.) до Сулейка, осідку марш. Пілсудського під Варшавою, почали надтягати невеличкіми гуртками члени фашистських організацій. На запит затрівожених мешканців Сулейка щодо призна-чення тих відділів, вони заслонилися мін. внутр. справ Смульським. Відповіддю на це була поява в Сулейку 7. полку уланів для охорони маршалка. Вночі з вітерком на се-реду цивільні озброєні гуртки поча-ли підходити під вилло Пілсудсько-го, віддаючи безладні стріли. Улани відповіли крісовим огнем. На кісці стрільняни з'явився військовий гарнізон Рембертова.

Досвіта маршалок постановив у-датися до Варшави, щоб запроти-востувати проти нападу на своє по-мешкання. Однак згуртоване біля нього військо зажадало охорони для маршалка і з тією метою звер-нулося до команд. Центра військо-вого вишколу в Рембертові ген. Піріа. Та цей останній заявив, що він має протилежне доручення від уряду, а саме звернути дула гармат на Сулейок. Це долило оливи до вогню. Згуртовані біля марш. Пілсудського військові відділи двину-лися на Варшаву.

Таким чином між марш. Пілсуд-ським і урядом реакційної правниці прийшло до воєнних кроків. Уряд різко виступив проти маршалка в комунікаті, що появився в середу в 3. год. попол. Він звучить:

Поширювана від довшого часу змови-ками і руйнівками ладу і порядку зло-чинна агітація між військом спричинила сукупні наслідки. Кілька військових відділів з деяких повітів зібрані в околиці Рем-бертова, піддані фальшивим чулкам і сфантазованим приказам, даліс-я намовити до зломання дисципліни і до ви-повідження слухняності урядові Рін-чосполітої.

Уряд Рінчосполітої стоючі, на сторо-жі конституції й удержання ладу та по-рядку, забезпечив столицю перед влаш-туванням збунтованих командантів і зба-вмучених ними відділів.

II. президент Рінчосполітої як найви-щий зверхник збройних сил держави ві-

зав приказом збунтованих, щоб опам'я-татися й піддалися законній владі.

Уряд визнає всіх горожан до безогляд-ного спокою і слухняності детальним вла-стям Рінчосполітої. Підп. през. ради мін.: Вітос.

Також президент держави Войце-ховський, рахуючись зі симпатіями війська до марш. Пілсудського, ви-дав в 5-тій год. таку відозву до військ:

Жовніри Рінчосполітої! Честь і Бать-ківщина, то юнічі, під якими сповняєте почесну службу під прапорами Білого Ор-ла. Дисципліна і безоглядна слухняність законним властям і командантам, то най-важливіший обов'язок жовніра, на який ви складали присягу. Вірність Батьківщині, вірність Конституції, вірність легальному урядові є умовиною додержання тої при-сяги.

Обов'язок той пригадує вам, жовніри, як найвищий зверхник збройних сил і жа-даю безоглядного вдержання в жовнір-ській вірності.

Тих, що забули про цей обов'язок, взи-маю і приказую їм негайно вернутися на шлях закону і слухняності (іменованим мною міністрам. През. Войцеховський, през. ради мін. Вітос, мін. військ. справ Мальчевський.

Між обома таборами витворилася неперехідна пропасть. Марш. Пілсудський двинувся на Варшаву. Спершу заняв згуртованими біля себе відділами Прагу і всі три мости на Вислі. Від сторони цен-тра міста усталилося військо з гар-матами, скорострілами, танком і панцирним автотом.

В 5-тій год. поп. на мості Поня-товського з'явився през. Войцехов-ський. Відбулася спершу письмenna виміна думок між президентом і мар-шалком за посередництва полк. Стаміровського, а опісля устна. Після того президент відїхав до міста, а вірні урядові війська розвинули ти-ралієрську лінію, що наглядно вка-зувало на відсутність порозуміння.

В Президії Ради Міністрів розпо-чалось перманентне засідання уряду під проводом през. Войцеховського і марш. сойму Ратая. Біля уряду згуртувалися праві партії. Предста-вники лівих партій постановили уда-тися до Бельведеру і представити през. Войцеховському пропозиції щодо оминення проливу крові. Та през. Войц. відмовився їх прийняти. З огляду на те ліві партії зложили відповідальність за дальший хід по-дій на президента.

Варшава перемінилася в терен збройної бороть-би. Розпочалася стрільняна між військами протилежних таборів.

Уряд у вечірніх годинах в сере-ду на основі § 124 конституції проголосив винятковий стан у Варшаві, воєвідствах варшав-ським, вилєнським і частині лю-блинським, припинюючи горожан-ські права щодо особистої свобо-ди, непорушності помешкань, сво-боди преси, листової тайни, права коаліції, зборів і заснування то-вариств. Та урядові з огляду на розвиток подій мабуть не вдалося ввести цього розпорядку в життя.

На місті продовжувалися сутич-ки. Війська Пілсудського заняли замок. Загрожени члени уряду пе-ренеслися в будинок Ради Міністрів

до Бельведеру. Пілсудський дома-гається димісії уряду Вітоса. Пре-зидент опирається. Правит. війська опускають одно становище по дру-гій. В год. 7 веч. війська Пілсуд-ського заняли будинок Д. О. К. Полки: 26 і 36 піх., 4 стрільців і інші переходять до Пілсудського. Залога ген. штабу теж перейшла до Пілсудського, якого війська об-садили штаб.

В місті відбуваються маніфестації в честь Пілс. ПАТ. заняли відділи «Штешельца». В год. 11 вночі Пілс. заняв Краківське Передмістя. На до-помогу урядові спішають війська з Познаня і Ломжі.

Війська Пілсудського оточують Бельведер. На чолі правит. військ стоїть мін. військ. справ ген. Маль-чевський, команду військ Пілсуд-ського обняв ген. Дрешер. Пілс. за-просив до себе через пос. Косиц-ковського марш. сойму Ратая в цілі вимушення димісії уряду Вітоса. Ра-тай вернув до сойму, відмовляючи відповіді щодо вислідів своєї місії. В місті чути гук гармат.

По обох боках воюючих сторін є вбиті й ранені. Ініціативу намага-ється взяти в свої руки лівіца під проводом ППС. В четвер рано (год. 3:50) в кабінеті марш. Ратая відбу-вається нарада представників «Пя-ста», ППС, і Клубу Праці. З Бель-ведеру нема вістей. ППС. видала відозву до своїх членів та зарядила поготівля своїх боївків. Міністри (Габський і Смульський) втікли з Варшави. ПАТ. не функціонує. Його останньою інформацією для загра-ниці була телеграма: «Марш. Пілсудський після короткої боротьби заняв Варшаву».

У Львові.

Перші вістки про військовий переворот у Варшаві наспіли до Львова в середу передполуднем. Ці вістки електризували передовсім вищі військові та цивільні ко-ла. Вікніні заарештовані гострі військові поліції.

Цілу ніч велися наради в воєвідстві та в Д. О. К. В четвер ранком місто виглядало як під-час стану облоги. По важливіших пунктах міста розміщено військо в бойовій поставі. Сильно зміщено поліційні стійки, особ-ливо перед урядовими будинками. По мі-сті розїзджають патрулі.

Кінець страйку в Англії.

Прем. Болдуїн зазначив у палаті громад. що 12. V. з'явився у ньо-го на Давнінг Стріт представники ген. ради трейд-юніонів і заявили йому в імені ради, що рішено від-кликати ген. страйк. Прем'єр прий-няв до відома цю заяву і разом із членами кабінету запевнив делега-цію робітників, що уряд готов не-гайно переговорювати в справі по-розуміння в угляному промислі. Дня 12. травня в 11 год. ген. страйк закінчився.

Біржа.

З причини подій у Варшаві, 12. травня попол. на львівській біржі ссидилася пані-ка. Доля підскачов до 11 зол.

Правильним шляхом.

Львів, 13. травня 1926.

В тому самому часі, коли провід Українського Національно-Демокра-тичного Об'єднання розпочав за-ходи біля створення блоку націо-нальних меншин у Польщі, ця сама справа виринула й на ширшій арені громадської думки. Видно, що ідея оборони неволених чи менших або більших відломків державних або піддержавних народів, яка — зда-валося — в останньому часі стала менше актуальною, постійно нуртує під поверхнею політичного життя Європи, а отже починає знову все настирливіше добуватися на по-верхню.

Важкі до розв'язки економічно-фінансові проблеми Європи, після її натягнуто-анемічної пацифікації в останніх двох роках зняли буди з порядку вибухових kwestій пер-манентно-актуальну проблему націо-нальних меншин і їх важкого по-ложення. Але вже зацікавлення державних Німців жахливим поло-женням німецької меншини в Трі-єнті насильно приєднаному до Італії, меншини, що по німецьким да-ним досягає 250 тисяч населення (по італійським тільки 160 тисяч), дало товчок італійському диктато-рові виголосити цезаринську про-мову і майже кинути воєнний оклик зі здетермінованими словами: *alleanza est!* Виявилось, що в ері роз-будженого національного почуван-ня навіть така дрібна меншина, як німецько-трієнтська, може два Ве-ликі народи, дві державні могут-ности, які зрештою не проявляють розбіжних інтересів, не лише по-ставити у крайно ворожі відносини, але навіть кинути до стіп молоха війни. Питання національних мен-шин, — як свідчить вже хоч би цей дрібний, але класичний при-клад — є питанням миру. І зов-сім природно, що коли головною ідеальною метою світової війни було здійснення державного права кожної нації, то неможливо наро-дам чи їх відломкам, що найшлися в протилежному становищі, в поло-женні поневодених і то далеко більше, як перед війною, примирити-ся із жахливою дійсністю. Одноча-сно дійсність стверджує, що й спра-ва національна, що питання націо-нальних меншин незвичайно силь-но впливає й на розв'язку еконо-мічно-фінансових проблем. Всякі заходи фінансово-пасивних держав у світових фінансових потенціатів в справі позичок зустрічаються з автоматичним питанням про вну-трішній мир, про реальну і мораль-ну безпеку капіталу. А внутріш-ній мир, його стійкість і непоруш-ність — це якраз ота важка про-блема життя-буття нац. мен-шин. Політика національного гніту всіх а особливо новостворених на-ціонально-мішаних держав, що на одній стороні медалі має напис: національна держава — викликає автоматично на другій стороні тієї медалі протилежний напис: націо-нальна ірредента.

Ось що викликає зацікавлення в громадській думці Європи пробле-мою національних меншин. Розуми-ється, наскільки політична культура в якійсь державі глибша і наскіль-ки вона базується на широких, осві-чених, а тимсамим більше вільних від пут шовіністичної дурійки гро-мадських колах, настільки з біль-шим зрозумінням розглядається там

К=О=Ж=Д=О=І П'ЯТНИЦІ і СУБОТИ ПРОДАЖ ПЕРЕБРАНОЇ " : : КАВИ : : : зеп. 8.— 1 кг. ДО НАБУТТЯ У ВСІХ ФІЛІЯХ ЮЛІА МАЙНЛІА

наболіле національне питання. Очевидно, не можна цього сказати про Польщу, яка маючи офіційно 33 процент (а в дійсності 46 процент) нац. меншин, фактично ставиться до національної проблеми *per popes*, не вважаючи на свої гіркі історичні досвіди. Зрештою, колиб Польща обмежувалася тільки до заперечування існування в її сучасних межах кількох національних квестій, то це ще не було би велике лихо. Гірше і для нас і в дальшій консеквенції для Польщі, що її психопатичні "ідеологи" активно вмішуються в життя кожної "нац. меншини" з руйнівними намірами. Вони виставляють тези і проголошують максими (як нпр. проф. Цибіховський) про konieczність ставити польські народи на становище горожан другої, третьої і десятої класи, бо Польща є державою польськ. народу, в якій інші, насильно приєднані народи не можуть бути урівноправнені, тільки толеровані.

Ця стихія зустріне з "новою думкою" (як її називає проф. Брокгаузен) про створення європейського блоку нац. меншин, що винесе національну проблему на одно з чоловічих місць в Європі та створить сприятливі умови для її позитивної розв'язки.

Не можна тратити з очей перепон, які стоять на шляху здійснення цієї ідеї. Крім зовнішніх перепон (становища пануючих народів), будуть і внутрішні перепони, як розбіжності між інтересами і змаганнями територіальних і нетериторіальних меншин, між малими, великими меншинами і т. и. Та не зважаючи на ці перепони, слід змагатися в першу чергу до створення одного цілого блоку нац. меншин в Польщі.

Ліги — антитези Ліги пануючих націй.

Українське Нац.-Демократичне Об'єднання, започатковуючи блок не польських народів в Польщі, вступило на правильний шлях.

Пам'ятайте, що всякі збірки на надгробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Боротьба прапорів.

Причина кризи німецького уряду. — Дрібні причини. — Загострення конфлікту. — Оборона уряду. — Компроміси і незручність.

Німеччина має цікаву міністерську кризу. Коли Англія змагається з найбільшою проблемою свого існування: недобором копалень і міліонами зорганізованих робітників, а Італія ширяє мрією над Середземним морем і Африкою, німецький уряд не має іншого клопоту як змінити кольори державного прапора. Як би то ще змінити! Але вернутись до традиційних цісарських кольорів! І то з якого приводу? Внаслідок буцим-то інформацій, що Німці поза межами своєї батьківщини, головне в Америці, є надалі прив'язані до старого державного чорно-біло-червоного стягу, а деякі німецькі амбасадори на чужині не хотять навіть вивішувати нових республіканських кольорів. Канцлер Люттер заявив, що зміна державного прапора, згідно з цими настроями широкого населення, має втишити існуючі в ньому конфлікти.

Ясно, що конфлікт шойно зродився. Такої справи як зміна державної національної емблеми не можна полагоджувати "явочним порядком". Республіканські партії заявили свій протест і кабінет Люттера готов заломитись від справи, якої ваги та негитності не можна навіть прирівнювати до теперішніх його клопотів у міжнародній політиці. Щирі республіканці вважають, що імпровізовану реформу своєю образою і інтригою, в якій замачав палець президент республіки, непохитний прихильник кайзера, Гінденбург. Оборона уряду видається нещирою і недотепною. Він виправдується тим, що німецькі консуляти і так вивішували поруч республіканського прапора ще й чорно-біло-червоний, який є прапором... торговельним. Як доказати, що прапор того самого кольору висловлює тільки прив'язання до німецької торгівлі, а не до царства?

Тепер уряд хоче знайти компроміс між республікою і царством. Спеціальна комісія має скомбінувати так два прапори, щоби й вовк був ситий і коза ціла. Ріжниця між чорно-біло-червоним прапором і чорно-червоно-золотим — невеличка; боротимуться тільки два кольори білий і золотий; але цього досить, щоби суперечка розгорілась з принципальних мотивів. Адже республіканський прапор установлений конституцією і для його зміни треба змінити спершу її. Дехто добачує в цій усій комедії хитру політику Люттера, який хоче зеднати собі націоналістів, з огляду на найбільшій племісцит у справі відшкодування для бувших членів цісарської родини. У всякому разі і справа цього відшкодування належить до тої самої категорії "нещасливих" справ, які розбурхують безплідно внутрішні пристрасті у час важких змагань держав з загальними обставинами міжнародної кризи.

Невже-ж німецький уряд хотів такою недипломатичною демонстрацією заманіфестувати новий курс своєї політики від договору з С.Р.С.Р.? Вась інцидент вказує, що нема таких дрібних державних справ, які не дали би почину до поважних конфліктів, коли їх полагоджують нерозумно, і що нема таких поважних — бо справа національного прапора належить до них — які інколи не стають смішними.

Перед реституцією Вітоса III.

До історії останнього тижня.

Львів 12. травня 1926.

В доповнення відомостей, поданих в попередніх днях про хід останньої кризи польського уряду — необхідно зазначити два моменти, які посередньо торкаються України.

І так Вітос, отримавши в друге місце складення кабінету, не відмо-

вився зразу, лише провадив розмови з усіма поважнішими соймовими клубами. М. и. говорив він з представником Українського Клубу пос. С. Макивкою. Зрештою, ця розмова була дуже коротка.

На запит Вітоса: як ставиться Український Клуб до творення ним (Вітосом) уряду, пос. С. Макивка заявив:

"З кабінетом Хієно-Пяста, як урядом національної ненависті й соціальної реакції ми не маємо нічого до говорення і будемо його якнайгостріше поборювати".

Очевидно, що така чи інша постава Українського Клубу була Вітосові байдужою, і він ліпив кабінет далі, поки відмова Скинського не розбила вже готовий зліпок. Вітос на мить збентежився: з особою Скинського зірвався останній мостик, який мав би в'язати Вітоса з лівницею. І тому Вітос вдруге зіркнув. Прийшла черга на голову найсильнішої групи лівни пос. Марка (ППС.) Пос. Марек не говорив з Українцями з ось яких причин: він творив спершу кабінет центро-лівий, себто включно з "Пястом" і "Хадещією".

Колиж ці два клуби відмовилися, концепція центро-ліва відпала автоматично. Марек поїхав до Бельведеру і заявив готовість творити виключно лівий кабінет. Шойно в цьому останньому випадку передбачалося втягнути до уряду більшої всі національні меншости. Однак на таку пропозицію не згодився през. Войцеховський.

Дальші дії відомі: воскресення на 12 годин Вл. Грабського з позапарламентарними "фаховцями" й третій — цим разом (покищо!) остаточно — поворот до Вітоса, якого пп. Гломбінський, Ст. Грабський і Кернік вже встигли переконати, що найкраще не мати ніякого баласту в особах Скинських і т. п. "непевних" елементах. Так повстав нинішній обновлений "Хієно-Пяст", вкупі зі спантеленою НРР, яка кинулась в рамена правиці зі страху перед національними меншостями (загрожена фірма "народової" партії!) та ще більше — з рахунку на "патасал-и" користи, ну й із підмогою монархістів Дубановича, що ласкаво уділюють своїх голосів республіканським "Пястові", "ЗЛН", ХД і РПН за ціну повного заборонення земельної реформи.

Прийшов до влади уряд "сильної руки" і першим проявом цієї "сили" була: конфіскація інтерв'ю марш. Пілсудського у трьох варшавських газетах, в якому Пілсудський, згідно зі своїм звичаєм, надзвичайно "ядерно" характеризував особу б. верховного польського вайта та його прибічників. Польща стоїть напередодні цікавих подій.

На цю тему — ширше завтра.
І. Н.-м.

З румунського ярма.

Заборона передвиборчої агітації. — Панщина. — Реквізиція коней.

Щоби здобути більшість голосів при виборах, влада Авереску послуговується такими методами: В цій Бесарабії на час виборів стану облоги не касує. Всяка агітація і пропаганда, усна чи письмenna, заздальгеді заборонена. Щодо Буковини, то міністр для Буковини Попович заявив делегації соц. партії, яка домагалася в нього між іншим свободи передвиборчої агітації, таке: В тій частині Буковини, що не є в стані облоги, виборча агітація буде допущена на скільки це буде можливе в рамках публічного порядку; північна частина Буковини є в стані облоги і там зрозуміло передвиборча агітація мусить бути обмежена. А проте стало відомим, що префекти на приказ міністра внутрішніх справ доручили жандармерії, сигуранції, (політична поліція), війтам, нотарям і іншим державним урядовцям заборонити всяку пропаганду опозиційних партій. Всіх агітаторів, що не вислані від правлячих партій, має жандар-

мерія арештувати. В зв'язку з тим наказом з'явився на кожній залізничній станції на Буковині агенти сигуранції, що вимагають від кожного подорожного легітимаші, записують їх назвиска і коли хтось записаний на кількох стаціях, то зараз приходять наказ арештувати його як агітатора. Внаслідок того передвиборча агітація опозиційних партій на Буковині стала майже неможливою.

Приходять вістки з українських сіл під Румунією, що там завели агенти сигуранції, жандармерії і інших органів влади на селі панщину. Доробившись на "бакшинцах" (хатках), без яких в Румунії не можна зробити кроку, та діставши внаслідок аграрної реформи землю, представники румунської влади на Буковині починають розгосподарюватися. До заведення господарства, оброблення землі, складення хати і господарських будинків притягають примусово селян, при чому за роботу не платять. Хто відмовляється від роботи, того так переслідують, що кінець кінцем українським селянам не лишається нічого іншого, як йти й відробляти, як загалом селяне говорять — панщину.

Загальним страхіттям на селі є реквізиція коней військовою владою. За реквізовані коні платять не більше половини дійсної вартості коня. Але і за тим мусить селянин ходити від одного уряду до другого. Часто трапляється, що посвідчення на гроші є фальшиві і уряд зовсім відмовляється платити за коня. Тому селяне кращі коні випродують спекулянтам, які також не платять більше, але за те певно. Так обдирають українських селян румунські державні і приватні спекулянти.

З комуністичної преси.

Німецько-радянський договір в освітленні московської преси.

Один з найкращих більшовицьких публіцистів К. Радек помістив у московській "Правді", органі компартії, обширну статтю про німецько-радянський договір.

Ми не склонні перебільшувати — пише Радек — значення якого небудь дипломатичного документу. Берлінський договір повинен скріпитися затисненням економічних взаємин між Німеччиною і СРСР. Наш ринок і його зростаюче значення для боротьби за своє відновлення німецького промислу, зближення робітничих мас Німеччини і СРСР — в тому сила СРСР і його світове значення — ось елементи, які в хвилині небезпеки виявлять ролі підданого дня 24. квітня дипломатичного документу.

Нав'язуючи до Льокарна, чого не міг ніяк поминати більшовицький публіцист тої міри що Радек, пише він так:

"Що цей документ (договір!) міг бути підписаний в кілька місяців по заключенні льокарнського договору, є це фактом величезного значення. Він доказує, що Ізоляція СРСР, до якої змагає британський імперіалізм, є далеко труднішою справою, як це здавалося англійській дипломатії. Він доказує, що суперечності капіталістичних держав не щезають від потрясень воздуха наслідком безсметних промов. — По Льокарні адаюся радянській дипломатії осягнути великий успіх і в радянсько-турецькому і в радянсько-німецькому договорах. Не підлягає ніякому сумніву, що в майбутньому властєть заключити договори і з іншими державами на Сході і на Заході. Ці договори закріплять мир, який є підставою мирного будівництва праючих мас СРСР. — Агітація проти закріплення німецько-радянських взаємин показала ще раз праючі маси обох країн і обом урядам, що вони аступили на правильну дорогу, праючі над економічним і політичним зближенням обох націй, яке є запорукою миру на Сході Європи.

Незвичайно прихильно і радо заговорив про цей договір і орган союзного уряду СРСР, московський "Івестия". Газета називає договір перш за все незвичайно вдатним, а далі вхваляє його до блискучих здобутків радянської дипломатії. Крім того зве той договір зразком "оригінальної дипломатичної творчості". Бо хоч в кожному уступі є негативне "не", то

"всєж ті формули вирішують проблему нашого буття в буржуазному оточенні до тої міри вдоволюючо, що майже тільки насувається питання: як це так, що ми не подумалися до того дещо більше... Радянсько-німецький договір значить в великій мірі важкий момент у на-

Райські розкоші за два гроші!

1247
37-75

2 ложечки цукру . . . 1.5 грошів
1 порція екстракту цитронів, АГРУМІНА . . . 0.5
1 шклянка чистої води . . . 0.0
Сума: Шклянка знаменитої лемонади . . . 2-гроші

Косини не тільки двох заінтересованих і відносно ще більше дружбою зв'язаних народів, але й міжнародною політичною системою взаємних взагалі.

Офіційно уряд мусів заговорити і про те, що договір ніякої тенденції проти когось третього не скриває.

Ми не скриваємо — пишуть далі „Известия“ — що на такий же підставі ми готові заключати договори з іншими державами. Ми менше всього бажаємо, щоб наш договір з Німеччиною пояснювали як дипломатичний інструмент, спрямований проти третіх, а зокрема проти наших найближчих сусідів згідно з так дуже дорогим старим дипломатичним принципом — „приязні з сусідами наших сусідів“. Якщо всі держави виявляють таку готовість до того, якої доказали ми і Німеччина, то Європа прийняла би зовсім інший політичний вид.

Центральний орган Всесоюзної Ради Праці та Оборони („СТО“) „Економ. Жизнь“, вітаючи підписання радянсько-німецького договору, обіцяє собі дуже багато користей з нього перш за все в економічній діяльності. На вступі малює газета політичне підложе берлінського акту.

„Провал женецької конференції — пише „Економическая Жизнь“ — і виявлені на ній непримиримі суперечності між найбільшими європейськими буржуазними державами, в великій мірі припинили до того розгара, яке скоро почало охоплювати різномірні суспільні круги Німеччини і яке довело остаточно до берлінського договору“.

Змалювавши так коротко, але досадно політичне підложе договору, газета твердить

„що радянсько-німецькі взаємини, головним чином, економічні дають підставу надіятися, що договір з 24. квітня започатковує встановлення ще тіснішого політичного й економічного зв'язку Німеччини зі СРСР. Гарантії, які готовий взяти на себе німецький уряд за кредити для СРСР доказує, що Німеччина правдиво оцінює вагу закріплення своїх позицій на радянському ринку. Закріплення і поширення економічних взаємин є найкращою запорукою на те, що акт з 24. квітня стане в дійсності усюсовершенним продовженням Рпалато“.

З того бачимо, що „Економическая Жизнь“ заговорила найясніше. Головна річ у ньому це гарантії німецького уряду за кредити, що їх добивається СРСР від німецьких капіталістів і без яких не може ніяк обійтися. В. М.

По широкому світі.

Англійський страйк слабне. Деякі транспортні робітники вернулися до праці. Більшість часописів збільшила свій обсяг. Комунація вулична та підземельна управлінням добровольцями. Професійні союзи подають таку статистику: страйкує 840.543 вуглекопів, 454.924 залізничників, 397.126 транспортних робітників, 153.952 робітників у фабриках заліза, 349.158 будівельних робітників і 167.665 друкарів.

Німецький уряд вислав до голови комісії, що радить над реорганізацією Ліги, заяву, що німецький уряд не буде вважати себе зобов'язаним рішеннями комісії і зясує своє становище до них пізніше.

Держави Малої Антанти збираються на раду в Югославії при кінці червня.

Естонія годиться підписати з С. Р. С. Р. гарантійний пакт і договір про нейтральність, з тим, що обі держави мали би зобов'язатися не потурати в себе організаціям ворожим до існуючого ладу. Таку саму заяву вислали до Москви Фінляндія і Лотва.

Китай домагається далі постійного місця в Раді Ліги Націй.

Домашня війна в Китаю не вгаває. Ситуація нагадує добу боксерського бунту.

Друзі, по французьким звісткам зі Сирії, частинно піддалися Французам.

В обороні народного майна.

Резолюції.

Вчорашнім звітом про імпазітне віче Українців м. Львова — ізза неможливості місця — не обнято повного тексту постановлених резолюцій. Вони звучать:

I. Віче Українців міста Львова стверджує отриманню від Львова „Народного Дому“ у Львові є виключною власністю фондації українського народу галицької землі, на основі відносних актів даровизни з р. 1849, та на основі наступних опісля жертв українського народу, завдяки яким отримано „Народного Дому“ у Львові придбала всі маєткові частини у цьогочасній її величині.

II. Віче Українців міста Львова приймає, що все майно фондації „Народного Дому“ у Львові має ненарушимо і по вічні часи служити виключно на культурно-національні цілі українського народу і з огляду на це своє призначення не може бути ніким надане або розрачене.

III. Віче Українців міста Львова протестує послідовно і як найрішучіше проти всякого посягання на майно фондації „Народного Дому“ або уживання цього майна на інші цілі та зокрема протестує проти наміреної правительством комісарем Львом Черкавським продажі реальності фондації „Народного Дому“ у Львові, при вул. Зиблікевича, на котрій знаходиться церква і монастир СС. Василіян та реальності при вул. Краківській.

IV. Віче Українців міста Львова отримавши доповідь про посягання на майно фондації, що вона негайно заборонила комісарю Л. Черкавському у підняти жодних заходів щодо продажі майна фондації „Народного Дому“ у Львові, та відповідно заявою успокоїла затримане й обурене українське громадянство з приводу замахів того комісара.

V. Віче Українців міста Львова висказує одностайно домагання, щоб покликані фондацією власті негайно усунула комісаріат Л. Черкавського, що загрожує існуванню фондації „Народного Дому“ у Львові та допустила до управи цієї фондації Кураторію, зложену з представників центральної (краєвих) українських культурних і національних інституцій у Львові.

На внесення п. рад. Ол. Барвінського постановити резолюції без дискусії прийнято одностайно.

Як вже було згадано, поліція поводитися з демонстрантами незначайно брутально, орудуючи коблями — особливо у відношенні до безборонних жінок. Ревні сторожі публічної безпеки не були такими агресивними супроти мушкетерів. На місці інтерв'ювали о. прел. Куніцький і В. Целевич.

Поліція арештувала кількох демонстрантів. Довідавшись про це, удался до поліції (дефензиви) о. прел. Куніцький і В. Целевич. Там довідалися, що на поліції задержано Івана Адама Хемича, якого поліція відмовилася випустити тому, що він вже брав участь в демонстраціях безробітних — і Станіслава Гуменика, який ніби то мав штовхнути під бик поліційного комісара. За те Гуменик жалувалася на побиття кіслом.

ТОРГОВЕЛЬНО-ПРОМИСЛОВА СПІЛКА З ОБИ. ПОР.

„ХРОМ“

у Львові, ул. Руська ч. 20
виробляє під проводом найліпших фахових сил

найкращу шкіру на обув, яка що до якості конкурує з заграничними виробами. Фабрика Спілки в Зимній Воді коло Львова приймає під найкориснішими умовами всякі роди сирих шкір до заміни за 1632 готову шкіру. 5-6

СКЛЕП СПІЛКИ

у Львові, при ул. Руській ч. 20
має на складі всякі роди шкір та продає їх по оригінальних фабричних цінах.

Помітаймо: Рідна Школа — це неродна фортеця, це певний захист в добі анхеліття!

Пресовий ланцюх.

На побільшення обсягу „Свободи“.

На побільшення обсягу „Свободи“ зложили далі:

81. Петро Левицький в Дитятині — 10 зол.

82. о. Антін Флюнт — 5 зол. і кличе: Івана Флюнта в Бережанах, Ярослава Горалевича зі Львова і о. Богдана Охримовича в Завадові;

83. Дир. Ярослав Колтунюк у Львові 5 зол.

84. Д-р Йосип Партницький в Станиславові 10 зол. і кличе: професорів української гімназії: Льва Гаванського, Олександра Бойчуна, Івана Смолинського і Льва Шябру;

85. Д-р Йосип Пеленський в Ярославі 5 зол. — і кличе: ради Ясена у Львові, ради Жарського в Галичі і проф. Назара в Тернополі;

86. Теодор Чорнописський в Букаччинах — 5 зол.

87. о. Олександр Зубрицький в Іеремішці — 10 зол.

Від Редакції: Складка на побільшення обсягу „Свободи“ поступає дуже поволі. Коли вона йтиме в такому темпі далі — то очевидно — нема вигляду на трішки побільшення цієї поважної селянської газети, хоч редакція вже приступила до збільшення обсягу з 4-ох сторінок на 8 в надії, що наш загаль найде широкій відгук у Львові і краю. Та досі представляються справи більше як сумно за нашу і телеграфію, за її відношення до селянського органу, за її розуміння ваги хвилі і значіння преси. Коли взяти на увагу, що в самій Галичині маємо до 20 тисяч інтелігенції, то дотеперішній вислід складки примушує нас соромитися за її зрілість і готовість хоч би до дрібних матеріяльних жертв. Нехай же ця наша пригада буде останньою. Ждемо реального відгону.

НОВИНКИ.

— Піддержімі гарний звичай. Дирекція поліції у Львові повідомила Українське Педагогічне Товариство письмом з 10. травня 1926 ч. 996/26 Ст. 454, що Львівське Воєводство дозволило на своїй області за винятком міста Львова на 7-денну прилюдну збірку при допомозі складових лист в часі між 16. і 23. травня 1926 включно. Гарний народний і християнський звичай велить у хвилях радості чи смутку панувати на потреби одиниці, гурту, загалу. Тому, що для всенародної збірки на цілі УПТ-на призначило українське громадянство час Різдва і Воскресення Христового, дні, у яких кожний забуває на хвилю на шоденні турботи, звертаючись з горячим запитом до всіх українських чинників, щоб використали цей дозвіл як найповніше, особливо там, де маса стихійно не використала Свят для зложення своїх надзвичайних датків на потреби рідного виховання. Подібні інструкції й повноваження висилається рівночасно на руки Повітових Кругів УПТ-ва. Замічаємо, що цілу збірку будемо уважати за одноразову жертву на „писанку“ для УПТ-ва з нагоди Воскресення Христового. — Головна Управа Українського Педагогічного Товариства. Голова: О. Терлецький в. р. За секретаря: В. Целевич в. р. 1717а) 1-1

— Комітет для вшанування 10-ліття смерті І. Франка подає до загального відома, що наліпки на вікна вже можна набувати по 20 сот. за штуку у Львові в книгарні Н. Тов. ім. Шевченка, в книгарні УПТ., в Союзі Базарі і в „Народній Торговлі“. Повітові і місцеві комітети можуть замовити наліпки просто в Комітеті (Львів, Ринок 10 П. Т-во „Просвіта“). До всіх філій „Просвіти“, склада „Народної Торговлі“, висилка вже відбувається. — З замовленнями спішити, щоб устатити висоту накладу.

— Українська газета в Парижі. Дня 1. травня ц. р. випшло в Парижі перше число української газети „Українські Вісті“ під редакцією Івана Боршак. Як видно зі статей першого числа, газета стоїть політично на радніофіліській платформі. Між її співробітниками бачимо і бувшого посла УНР, з часів Центральної Ради у Відні, відомого голови делегації Української Центральної Ради, що заклучила берестейський мир з центральними державами, Олександра Се-

врюка. „Українські Вісті“ в першій газеті, що появилася українською мовою в Парижі. Редакція поставила собі за завдання обслуговувати численні ради постійної та сезонної української еміграції у Франції. Газета нараховує там аж 40 тисяч Українців з усіх українських земель. Редакція формулює завдання газети так: „допомогти читачеві пізнати зміст УСРР. — ось головне завдання нашої часописі“ і в першу чергу, сторінки „Українських Вістей“ будуть присвячені справним інформаціям про всебічне життя української радянської держави. — Більшу половину Українців у Франції складають західні Українці. Ім наша часопись приносить новини про те, як живеться українському народові на його спокійних землях під польською, румунською й чеською займанщинами. Тим і вичерпується програма і завдання газети.

— Премія ім. Ів. Франка. В травні місяці ц. р. минає 10 літ від дня смерті славетного українського письменника Івана Франка. Щоб відзначити на Радянській Україні заслуги Івана Франка перед українською культурою, президія Укрголови науки вирішила встановити щорічні премії його імені в сумі 1.500 карб. Премію видаватиметься за наукові праці й окремі студії з історії літератури в марксистському освітленні. Перед Раднаркомом УСРР, порушено справу про видачу потрібних коштів.

— Безробітні умові робітників, які вже користувалися одноразовими допомогами, дістануть змогу одержувати їх поновно в фондів призначених на місяць травень ц. р., але тільки тоді, як згодяться в державному уряді посередництва праці (Рутовського 11/II) в урядових годинах між 10—13 год. і предложать посвідку відносного дільничного комісаріату, згідно професійної спілки, що стверджувала б із безробіття.

— Консекрація єпископа. В неділю, дня 16. травня відбудеться перед полуднем в катедральній церкві в Перемишлі консекрація о. д-ра Григорія Лакоти на єпископа. Консекрацію переведе о. митрополит Шептицький. Перемишльський єпископ о. д-р Коциловський передасть потім управу єпархії в руки нового єпископа, а сам вийде на довшу відпустку для лікування своєї грудної недуги.

— „Таймс“ мов „Діло“. Лежить перед нами перше страйкове число лондонського „Таймса“, перше в таких кушних розмірах за 100 літ. Замість 30-сторінкової верети, що може вкрити редакційну сажу — 4 сторінки, найде мов „Діло“. Перша сторінка (7 довгих коломи, а не 4 як у нас) — оголошення. Друга сторінка: справоздання з історичних нарад парламенту. Третя: вступна стаття „Наш обов'язок“. Далі статейка у формі листу до редакції „Шведський приклад. Генеральний страйк з 1909 р.“ Далі 4 шпальти телеграфічних інформацій про хід страйку, кілька звісток „Зі світа“, одна шпальта розпис останніх англійських поїздів, одна шпальта спорту (спорт стоїть в Англії завсідні на одному з перших місць у суспільній житті!), решта торговля, промисл і ще 4 шпальти оголошень. Англійцеві, що дістане в руки таких 4 сторінок, серце запемить з болю і в очах потемніє... А один з моїх товаришів, глигнувши на 5 родів друку, яким засіяні чотири сторінки, на третину більш від „Діла“, і сотки анонсів, за які можна купити всю нашу пресу, зітхнув з задрістю: „Ех, якби ми могли видавати таку газету!“

— Чим займається польська почта? Редакція нашої газети обмінюється своїм органом з деякими органами української преси. Помінувши те, що редакція не дістає ніколи правдиво радянських газет, які видно пропадають по дорозі а так ож те не

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Корреспондент Радіо Муніципальних Органів
Ф. М. Павло Пронь
Нісерики 10, Тел. 14-21
порукає свій багатий в країні і ан-
глійські матеріали зосереджені
1677 склад. Ціна обміркована. 4-4

численні числа газет, які походять час до часу до редакції, є переважно в зниженому виді, то крім того слід ще ствердити, що польські почтові уряди переводять ще усіх мандрівників на адреси тих газет. І так харківські „Вісті“ приходять до нас під такою адресою: Польща. Західна Україна, Львів — Ринок 10. „Діло“. Почтові урядники вимагають або забирають синім олівцем слова „Західна Україна“, а разом з ними звичайно і „Львів“. Самозрозуміло, що по такій операції газета блукає по цілій Польщі, а до Львова ніколи не дійде або через нього перейде, бо на адресі недостатє місцевості.

— Політичні дотепи християнської демократії. У нічній податку „Речисполітої“ дня 11-го ч. м. у рубриці „Кажуть, що...“ поміщено такий діялог: „Була 7 година вечір дня 9. травня ч. р. зустрілись віч у віч п. И. Пилудський — який уважає себе єдиним, справжнім громадянином у 30-міліонній державі — і п. Вл. Грабський, творець „Новітніх Ділів“. Підчас їх зустрічі розвинувся словотвірний діялог, такого, як кажуть змісту: Вл. Грабський (покірливо бючись у груди): Що ви думаєте про мене, пане маршалу? Марш. П. (коротко по жовтійському): Г... Вл. Граб. (бутило не чує): Складаю кабінет. М. П. (як вище), Вл. Граб. (прикладається, що не чує): Вважайте мене, пане, міністра військових справ. М. П. (як вище), Вл. Граб. (збенгешений): Не знаю, чи маю творити кабінет, чи ні. М. П. (як вище). І на цьому, як кажуть, діялог скінчився“.

— Борці за втрачені корони. Одержали ми повідомлення від берлінського товариства „Schutzverein deutscher Kronenglaubiger“, Berlin W. 30, Martin-Luthersstr. 87, яке поставляє собі за завдання виборювати всякого рода претензії в коронах приватних вірителів супроти німецько-австрійсько-угорських довжників. Згаданий союз хоче вести збірні процеси у всіх можливих судових інстанціях, висловлюючи одночасно дипломатичну думку, що їх успіх можливий шойно після „вирівнання“ економічних труднощів. „Блажені віруючі“. Чимало королів думає також над засобами, щоб вернути свої втрачені корони.

— Інститут цукрової промисловості. Правління Цукротресту вирішило організувати в Москві науковий інститут цукрового промислу. Цю постанову обмірковували на останньому засіданні президії Укргодовнаук, де визнали, що такий інститут може й повинен бути заснований тільки в центрі цукрового промислу союзу — в м. Києві. Постанову Правління Цукротресту про організацію інституту в Москві Раднарком УСРР має опротестувати. Зокрема президія Укргодовнаук зазначила, що проект Цукротресту суперечить порядку організації наукових установ Всесоюзного значіння, встановленому на Всесоюзному з'їзді Укргодовнаук.

— 8 бразилійського пекла. „Український Хлібороб“, що входить в Уніон да Вікторія (Бразилія), містить велику статтю на тему торгівлі нашими людьми, яких обдувають урядові підприємства „Американсько-польська торговельна комісія в Бразилії“, Жид

Ібрагім Конвіссер, що оповідає між бразилійськими колоністами про велику місію переселення з мільйонів українських громадян до Бразилії. Одночасно португальська преса малює такі жахливі сцени перевозу згаданим товариством наших колоністів: 379 Українців йдуть до Порто Алегре полумертвими з голоду, внаслідок занедбання, з явни обманливої компанії (товариства). На паролі, на якім вертався до Бразилії з Європи редактор „Українського Хлібороба“, Петро Карманський, їхало 150 осіб українських родин з Бессарабії, а 20 родин знаходяться в бараках в Уніон да Вікторія. Є це хитра переселенча акція, бо відомо, що бразилійський уряд не в силі зайнятих поселеннями. Румунські і польські підприємства заманюють золотими обіцянками наших легковірних селян до Бразилії, де кидають їх на поталу долі.

— 3 хроніки самогубств. З 11-го поверху кинулась на вулицю і згинула 30-літня Ірена Чарнецька. Причиною замаху незгоди зі своїм приятелем, студентом техніки, Гофбауером, з яким жила ближче, після сепарації з мужем. — Пригноблений недостатком праці важився на своє життя швець Йосиф Ступський, однак спрямував проти свого серця звичайний ніжик і замість перенестись на другий світ, перенесли його до шпиталю. — Не маючи посади агроном Котовський, з Руди рожанецької (Любачівському), чув часто докори від родичів і врешті попав у таке зневерування, що пробив смертельно штилетом власну маленьку дитину, а сам важко себе зранив.

— Доносять нам, що відомий з своєї серйозної та совісної праці Театр Наддніпрянський п. О. Мітневичевої перебуває тепер в кельцькому воявістві. Тамішня преса з великим признанням розписується про успіхи цього симпатичного театру. По літньому сезону театр повертається в Галичину приготувавши новий, багатий репертуар.

— Концерт „Львівського Бояна“, про який була вже згадка в „Ділі“, заповідається вельми цікаво, — в першій лінії своєю зовсім новою і досі невиконаною програмою. Туди входять у першу чергу хоральні твори новітніх наддніпрянських композитів: Стеценка (Хмари, Усе жило), і наймолодших: Козницького та Верніківського, які своїм змістом та формою значно відбігають від давнього стилю Лисенка; відтак також неспівані досі хорів творів Барвінського, Людкевича і Кишакевича. У програму концерту ввійде також інтересна, досі ніколи в цілості не виконувана новина: І. фортепианове тріо В. Барвінського (es-dur) у виконанні проф. Е. Перфецького, А. Вольфстала і д-ра І. Ісберга. Коли до того ще додамо виступ п. Свірської, яка відспіває нові пісні Степового і ин., то цілість програми своїм змістом і виконанням, участю відомого хору „Львівського Бояна“ і інших названих артистів повинна приманити на концерт усіх любителів співу та музики.

— 8 кіна. У кіні „Марусенька“ почалась вистава сензаційної фільми на тему „Коли муж нехтує жінкою“ п. з. Сатана обманів“.

Дописи.

Миколаїв м. Дн. (Посвячення долу Просвіти). Було у Миколаєві смеритованим учителем М. Корешковим. В часі війни страдив сина — свідомого й активного українського громадянина (активного, хоч був австрійським старшиною при 38. п. п. в Станіславові і то з уключенням Терезіну). За Польщі інші члени родини Корешкових каралися по таборах, а він сам працював головним в миколаївській Просвіті. Цілими годинами сидів нераз у неопаленій кімнаті, навіть з двома-трьма молодими, читав їм книжки, учив їх. Був завзятий і працюючий. Тож вже за життя бачив ан-

слід праці — головна молодь миколаївська виправдала його надії. В листопаді минулого року почали переговорювати з Чехом Совкупом про купно реальності — будинку для „Просвіти“, зібравши близько 100 доларів, виправили занедбану будівлю і ось в неділю 9. травня посвячували дім „Просвіти“. Було трьох священиків (між ними один Голандець), делегати з Товариства „Просвіта“ у Львові і з Ревізійного Союзу, багато делегатів з округи мовили в присутності священиків і церковних образів голова читальні і міщанин Пришляк. Найперше згадав помершого в грудні 1925 незабутнього М. Корешкового. Промови казав: „Йому головне, незабутнього Покійникова, завдячуємо те, до чого ми ми дійшли — й невимовний жалем усім, що його між нами нині нема“. Потім промовиш диктував усім, хто починався чимнебудь до придбання реальності і вказував на завдання, які в найближчі часи має читальня сповнити. Після того, промовляли делегати зі Львова і з окличних читальень.

Пополудни відбулась в обширній саї дому „Просвіти“ просвітно-економічна нарада. Делегат від матернього Товариства п. Петрик у дуже основній промові вказував, як працювати в краю читальні і філії „Просвіти“ та як треба працювати для успіху в Миколаєві. Місцеві працівники інформували про стан просвітницької роботи в околиці. Найсумніші відомості подавали з Чернівців і з Рудиків, де роботою оо. Калінічків і Яворських та інших цього рода, так знеохочено нарід, що, між иншим, й через те тут в Миколаєві масово поширюють свою науку баптисти, а це тому, що нарід відвертається від тих, хто йому не тільки не помагає в теперішній нещастю, але ще й шкодить.

Після просвітних справ, інформували делегат „Ревізійного Союзу“ про нашу роботу на економічному полі, вказуючи, якою вона має бути, щоб дійсно поліпшувати становище нашої бідної малоземельної і безземельної маси. До пізньої години вечора протрималась нарада над тими справами.

Найбільше працює у Миколаєві молодь під проводом п. Домбевських — адвоката і його жінки. В праці для міщан дуже поміжно пані Домбевської є місцева громадянка Анна Пришляк.

Д. Г.

Відозви й комунікати.

До всіх!

День 28-го травня ч. р. призначений для віддання всенародної пошани незабутній пам'яті І. Франка. Всі вікна в українських домах, установах і мешканцях мають мати наліпки з портретом Франка. По ціні 20 гр. за штуку можна їх купити в Комітеті (Ринок ч. 10. П. пов.), в книгарні Шевченка і УПТ., в Союзі Базарі, в Народній Торговлі у Львові. На провінції у всіх філіях Просвіти, або в Кружках УПТ. і в складах Народної Торговлі.

Комітет полишає свободну руку, чи прикраси наліпками мають відбутися в поодиноких місцевостях дня 28. травня ч. р., чи може в той день, в котрий буде відбутися місцеве свято в честь І. Франка.

Львів буде ілюмінований дня 28. травня ч. р. В часі між год. 11—12 дня 28-го травня мають припинитися заняття по всіх українських товариствах і установах у Львові і скрізь на провінції. Ця година має бути присвячена пам'яті Великого Українця.

У Львові, дня 12 травня 1926 р.

Комітет.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою Дн. Котка.
П'ятниця 14.V. Долина.
Субота 15.V. Долина.
Неділя 16.V. Калущ.
Понеділок 17.V. Станіславів.
Вівторок 18.V. Станіславів.
Початок о год. 8:30 вечером. Ціни скрізь знижені. 1659 4-7

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ.

БОНЦИПЕНТА від 1. липня, згідно 1. вересня шукає адвокат в повітовій місті. Зголошення до Адміністрації „Діла“ від „Добрих усилья“. 1706 2-3

ВДОВА інтел. молода, адорова, розуміюча добре всіляке господарство, з доволітими свідомствами і дуже доброю рекомендацією глядає місця. Може зайняти вихованням дітей. Адмін. „Діла“ від „Самітна“. 1707 2-2

ХТО в Подєбрадах аплатив дня 10. квітня ч. р. складанкою Почтової Каси Ошадності 30 чеських корон до Банку Чеських Леґіонів не подаючи своєї назви, буде ласкаві повідомити Адміністрацію. 2-2

ЦЕРКВИ можуть збути корисно не догарки свічок кожну кількість у Ярослава Скопця, Львів, Вініченко Полья н. 1. 1703 2-2

НОВА книга: Дмитро Донцов: „Националізм“, стор. 236, продається скрізь. 1704 2-3

Подяка.

На основі однодушної ухвали загальних Зборів Товариства „Народня Лічниця“ у Львові з 19. квітня 1926. р. Рада тогож Товариства має честь отримати щире прилюдну подяку Іх Ексцеленції Митрополитові графові Андрєєві Шептицькому за великий княжий дар, який уможливив „Народній Лічниці“ набути на власність і відділю відно уладити реальність при вул. Петра Скарги 4., як також за матеріальну та моральну поміч і опіку, якою окружав це Товариство від самого початку його оснування.

У Львові, дня 12. травня 1926.

Д-р Митрон Вахманин, голова.

Д-р Олександр Пелех, секретар.

ПОСАДИ якоїбудь, найрадше професора пошукає б. хорунжий У. Г. А. Ласкав зголошення на адресу: Іван Ласкав, Львів, вул. Рутівського 23. 3-3

НАПРАВУ годинників під управою фехтових сил швейцарських волягожук Гутерман Сикстуська 14. По стінні годинники посилаю дома. 1679 6) 7-1

1-30Л. коштує кожда золотничка направи у Гутермана Сикстуська 14, 1679 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст недуг носа, ушей, горла і гортани

д-р Жигмонт Зельцер

мешкає тепер

Львів, Ягайлонська 7.

1675 Телефон 27-99. 8-10

Парцеляційно-помірове бюро

інж. Михайла Федецького

авторизованого геометра і записаного судового знатока

у Львові, вул. св. Тереса ч. 2 Б, 1576 (біля св. Юра.) 10-10

До бувших учнів самбірської гімназії!

Дня 24. травня ч. р. обходять висвітлений катехит гімназії Вер. о. Іларіон Гитрик 50-ліття своєї священства. Для відзначення його заслуг улажується згаданого дня Ювілей та до участі в ньому проситься усіх бувших учнів Ювілей.

Зголошення приїзду (найдалше до дня 20. ч. м.) і привіти переслати на руки о. Степана Білінського, катехита і гімназії в Самборі. 1710 2-2

Комітет.

Жіноча спілка промислова „Труд“

кооп. з обм. пор. у Львові, Ринок ч. 30. пригадує отримати, що остаточний рішучий доповідання улади кінчиться дня 30. червня 1926 р. Один чл. удія вносить 10 (десять) золотих польських. Вклад уділу приймається в уряд. год. від 8-ї і 3-4 поп. Хто з П. Т. членів не доповнить до цієї пори уділу, буде вичерканий з членів кооператив. 2-5

Панове!

Найкращі і найліпші технічні спеціальності гумові, передбаченої якості, гарантія за кождою штуку, тузін зол. 4-м, вилка на провінцію відверотно цілком дискретно за посліплатою

С. Федер, Львів,

вул. Сикстуська 7 (власний дім). 12-4 9-30

Перероблює

колдри і матраци

в одні дні по золотих 7-1. Дрекслер і Сини

пл. Канітульна ч. 2. 1714

Конкурс.

В дівочій гімназії УПТ-ва в Тернополі будуть до обсядження від 1. вересня ч. р. місяця: 1) управителя, 2) учителя (ки) загальної мови, 3) польської мови, 4) німецької мови, 5) математики, 6) рисунку і ручних робіт, 7) учительки рухливих. Кандидати (ки) з повними учительськими кваліфікаціями мають першештво. Подати з задушею документи вносити до Головної Управи УПТ-ва до 30. травня 1926. 1716 1-1

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто пошт. шрифт. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в гроші 4-50 зол.
За гравцями:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словаччині 20 ч. к., Румунії 150
лєв, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Домашня війна в Польщі.

Розв'язний процес перевороту. — Відрізана Варшава. — Дальша боротьба. — Прикази през. Войцеховського. — Допомога урядові. — Загадочний випадок з ген. Соснковським. — Постава Вильна і Люблина. — Добровольці ген. Мусницького. — Марш. і інсудський опановує Варшаву. — Прокляття залізничного страйку. — Полки на боці Пілсудського. — Погоска про смерть Вітоса. — Розстріл залізничників в Познані. — Положення у Варшаві.

Львів, 14. травня 1926.

Військовий переворот у Варшаві, не по-лішившись з першого розмаху і не закінчившись повним опануванням ситуації, звільняє перемінність в домашню війну, яка затримує все ширші кола.

Від вчора рано нема телефонічного по-лучення з Варшави. Це використовує польська преса і в повен надзвичайних ви-дань подає найсупечливіші вістки в за-лежності від своєї політичної забарвленості до одного або другого воюючо-го табору. Львів живе вістками з Кракова. Спирючись на них, подаємо хід подій вчорашнього дня.

Крісова й гарматна боротьба, з новою силою розпочалася рано в год. 4:30 і трі-нала до полудня. Між воюючими табора-ми наважало переговори. Війська марш. Пілсудського поширили свій стан по-сідання.

Майже рівночасно з розпочаттям бо-ротьби (в год. 4:45 рано) през. Войцехов-ський видав другий приказ до армії:

Жовіри Річпосполитої!

Сталася жахлива річ. Майшилися біснува-ті, які кинулися на маєстат Батьківщини, підносили грізний бунт і фальшивими га-слями обманули чисту душу польського жовіра та перші дали приказ до проливу братньої крові. Не вірте розсудним брех-ням. Президент Польської Річпосполитої зі законним урядом, опертій на вірні вій-ська, знаходиться в Бельведері і змагає-ся, щоб Ви разом з ними стали в обо-роні зневаженої честі Польського Війська і правості нашої Батьківщини. Варшава, 13. травня 1926. Войцеховський в. р.

В пізніших годинах появилися третій при-каз президента ще гострішого змісту:

Допомога з провінції надходить. З бу-тінниками, що своїм вчинком викреслили себе з рядів Польщі, буде піднята бо-ротьба. Війська вірні владі і Батьківщині азнаю до трівого спокою з огляду на брехливі прикази і вісти, що походять від збунтованих. Не буде Польщі, якщо не побідить право. Нема ласки для рук, ска-ляних братньої кровю. Войцехов-ський в. р.

Та ці прикази вже не мають контрасти-ватури відповідних міністрів, що казу-вало би на відсутність уряду у Варшаві.

Також мін. військових справ ген. Мале-чевський видав приказ до армії, в якому зазначає факт бунту двох полків піхоти і двох кінноти та казує як на винуватка бунту на марш. Пілсудського.

Перед полуднем прибула під Варшаву познанська дивізія з допомогою урядові. Вона була примушена відбунт 30 км. мар-шу, бо під столицею на довшим просторі розібрало шини. В полі мали відійти з Познаня даліші військові відділи і по-мішаний відділ на допомогу урядові.

Піпесівська преса твердить, що два полки з познанських військ даюся роз-зброїти, а частина жовірів перейшла на бік марш. Пілсудського.

У Познані командант тамошнього ДОК. ген. Соснковський, прихильник марш. Пі-судського, — як подає польська преса — впаде жертвою нещасливого випадку у своїм кабінеті. Тяжко раненого в околиці серця перетранспортовано до шпиталю. Більше зближенням до правди буде, що його ранили противники марш. Пілсуд-ського.

Вильно заявлялося за Пілсудським. Ген. Ридз-Смиглі сигналізував штабові мар-шалка висилку допоміжних військ. Пра-ша преса доносити, що Литовці перейшли на бік марш. Пілсудського, що спо-граничую і підходять під Вильно, що спо-граючи ген. Ридз-Смиглілого завернути з чужого ген. Ридз-Смиглілого здалася є ли-ше тактичний маневр правої преси.

Також ген. Ромер в Любліні заявля-ся за марш. Пілсудським. Висилку двох пол-ків з Любліна на Варшаву здержав мар-шалок як тимчасово зайнятих.

В Познані й на Поморі ген. Мусниц-кий організує добровольців на допомогу урядові.

По вісткам з Кракова — у Варшаві вповні опановує ситуацію марш. Пілсуд-ський. На його сторону перейшов 30 полк піх., який перший стрівує у збройній бо-ротьбі з 36 полком маршалка. В пополу-днєвих годинах на бік марш. Пілсудсько-го перейшла Цитадела. Ного відділи по-чали обсаджувати адміністраційні уряди. Держ. комісаря на Варшаву Туховського усунуто. Тимч. комісарем на Варшаву при-значено Януша Горжеховського. Поліційні комісаріати обсаджено легіонарними війсь-ками. Кругом Бельведеру обкожують вій-ська марш. Пілсудського.

Переворот активно підмагають залі-зничники. Центр професійний Союз залі-зничників у Варшаві вчора проголосив за-гальний залізничний страйк, щоб не допу-стити до стягання війська на поміч урядо-ві. Професійні професійні союзи залі-зничників акцентували що постанову. По-става залізничників має величезне значіння для дальшого розвитку подій.

З провінції до Варшави прийшли полки, котрі заявили за Пілсудським і віддали-ся до його розпорядженості. М. н. перей-шли зовсім на бік Пілсудського цілий 71 полк п. з ком. Спеховичем, великополь-ський 55 пол., 33 з Ломжі, 37 з Кутна і від-діли з Зегжі, 7 дивізія з Ченстохови з ген. Врублевським перейшла зовсім до Пі-судського. Також ДОК. Лодзь із цілим офіцарським корпусом віддався до роз-порядженості Пілсудського і 67 п. із Бродіш (Поморя). З Вильна вислали на поміч Пілсудському для полків піхоти й один полк артилерії, 13 п. із Цехалова ставши на боці Пілсудського.

Через Краків надійшла з Варшави не-підтверджена вістка, що прем. Вітос зги-нув у Бельведері від бруканої крісової кулі.

В Познані проголошено винятковий стан. На основі рішення дорозового суду розстріляно там 18 залізничників, які від-мовилися обслуговувати військові поїзди.

Вчора в год. 6 веч. запанував спокій у центрі Варшави, тільки на периферіях мі-ста ведся бої між військами обох табо-рів. Погоски про опущення марш. Пі-судським Варшави внаслідок офензив-них правт. військ не відповідають дійсності.

Пізним вечором повідомляють з Люб-ліна, що повне опанування Варшави марш. Пілсудським є питанням кількох годин. Облога Бельведеру продовжується.

13-го травня у Львові.

Львів, 14. травня 1926.

Вчорашній день минув у Львові спокій-но. В ранніх годинах відбулася на ра-тушковому подвір'ю маніфестаційна міча в честь Пілсудського. Промовляв ред. Ска-ляк, нос. Смуліковський і Закшевський. Опісля зі співом: „My рітвиза brugada“ відбувся похід, в якому взяло участь три тис. громадян. Також у вечірніх годинах відбувся на вул. Львова маніфестаційний похід прихильників Пілсудського.

Надзвичайні видання польської й жи-дівської преси просто заливали Львів своїми суперечливими вістками. Кажуть, що „навідає видання“ жидівського „Тугблату“, з прихильними вістками для правлі уря-ду, а неприхильними для лівої і Пілсуд-ського, видали праві польські кола. Ста-новище преси і її інформації — в біль-шості залежні від партійної приналеж-ності. Жовта преса („Век Нови“ і „Га-зета Пор.“) не знає, на яку ногу стати. Вона подає товстими буквами всі вістки з кола зближених до уряду і правлі, але не нехтує й протиний вісток („на-двоє баба ворожила“). „Слово Поль-ське“ намагається представити положення уряду і жидівському святи і скон-солідувати польських „кресовців“ ріжними страхотами в роді „внутрішнього ворога“ (Українців і комуністів) та зовнішнього (Литовців і більшовиків). Піпесівський „Дз. Людова“ і „Кур. Львовський“ піддер-жують Пілсудського. Жидівська преса ставиться до акції Пілсудського висиди-

лоче — прихильно, а наш орган обмежу-ється зі зрозумілих, причин об'єктивним реферуванням подій.

Влада намагається не допустити до збройних сутичок між фашистськими і лівими організаціями. Пересічний львів-ський обиватель („кресовець“) є проти Пілсудського, але й проти Вітоса. Ного симпатії важаються з особою през. Войцеховського.

Львівська преса і жовта преса, освід-но інспірована відповідними режісерами, використовує вчорашнє засідання „На-роднього Комітету“ (ширшої Управи УНДО), скликаного перед трьома тиж-нями і присвячене внутрішньо-партійним справам, щоб накувати проти Українців.

Народний Комітет.

Ширша Управа Українського На-ціонально-Демократичного Об'єд-нання.

У четвер дия 13. ч. м. радила у Львові Ширша Управа У. Н. Д. О. — Народний Комітет. Згідно з постановами організа-ційного статуту партії Народний Комітет складають: члени Центрального Комітету, голови повітових комітетів, послы та сенато-ри (члени партії), редактори партійних органів і громадські діячі вибрані народ-ним збором.

У нарадах взяло участь 105 членів На-роднього Комітету з краю і Львова. Президія У. Н. Д. О., не сподіючись та-кої чисельної участі, призначила на на-ради малу саю Музичного Т-ва ім. Ли-сенка. Однак небагато явилось, що ця саля не може помістити всіх учасників, тому президія була примушена перенести наради до великої саля. В год. 10:30 від-крив засідання Народнього Комітету го-лова У. Н. Д. О. д-р Дмитро Левин-ський, покликуючи на секретаря журналіста Івана Рудницького. Огляд політич-ного положення подав голова партії, а звіт з діяльності склав заст. головного секретаря Мих. Струтинський.

Після цього прийшла на чергу нарад-справа партійної програми. Пояснення до програми подав гол. секр. Вол. Целе-вич. Над програмою почалася дискусія, яку розпочав д-р Теофіл Окунев-ський з Городенки. В часі його промови ввійшов на саю радник поліції Рудек з полк. комісарем і заявив президії, що має доручення розв'язати зібрання. Голова звернувся телефонічно до дирекції поліції з запитом, на якій підставі представник влади розв'язує зібрання скликане на основі § 2. На це одержав відповідь, що це не є поліційний розпорядок, а наказ воеві-ства, який він мусить виконати. Голова подав до відомо зібрання. Присутні постановили продовжувати наради. В часі промови п. Остапа Луцького поліція явилася вдруге і покликуючись на поваж-ну ситуацію примушила зібраних покинути саю нарад. Голова запротестував проти цього насильного та безправного акту.

Пополудні від год. 3-ої до 8-ої про-довжувалися наради в іншій саля. Пере-ведено основну дискусію над програмою та реорганізацією партії та виступало звіт з місць. Рівень дискусії був незви-чайно високий. Докладніший звіт з нарад Народнього Комітету подамо завтра.

Біржа.

13. травня з причини дат. свята банки не урядували, тому офіц. курс долара не змінився. В приватних оборотах курс до-лара піднісся до 12 зол. При неодиностай-ній тенденції, здержувався на висоті 11:50 — 11:40.

Збіжжя.

Пшениця біла 48:50 — 50:00, пшениця чер-вона 52 — 53, жито 28:00 — 29:00, ячмінь на-стайний 24 — 25, овес 31:50 — 32:50, гречка 0:50 — 32:00.

Переворот.

Львів, 14. травня 1926.

Саме тоді, коли в старій Англії по вісьмох днях вигас найбільший генеральний страйк, який тільки знає історія, в столиці Польщі розгорі-лася кривава боротьба за владу між двома протилежними таборами. Ста-лося те, що було неминучим, а що передбачували ми в статтях „Всім, всім, всім“ (з 24. квітня) і „Перма-нентна криза“ (з 13. травня) вже після сформування уряду Вітоса III.

У реституваній великою антан-тою і розбудованій при її активній прихильності Польщі від самого початку змагалися дві супротивні стихії: реакційна і прогресивна, кон-сервативна і ліберально-демокра-тична. Ці стихії раз-у-раз перехре-щувалися, то єдналися, то розходи-лися в залежності від внутрішньої і закордонної ситуації. Утвердження становища Польщі на міжнародньо-му форумі і боротьба з внутрішні-ми „чужоплемінцями“ — ось що єднало оба воюючі табори; все інше їх розєднувало. Політика со-ціяльна й економічно-фінансова та податкова, шкільна й віроісповідна, адміністраційна й військово-органі-заційна, словом розбіжності на всіх ділянках державного життя. Деяка, чисто статична петрифікація сучас-них границь Польщі, усуваючи без-посередню, негайну небезпеку для них, в значній мірі розв'язала руки обоим таборам. Також притишення актуальності національного пита-ння — як елементу єднаною обо-х таборів — до певної міри усунуло в перших хвилях ризико для існу-вання держави, яка й так з огляду на безвихідну економічну скруту найшла в стадії розкладу. Оче-видно, є він для Поляків з їх ха-рактером тим небезпечніший, що його базою є етнографічно-поль-ська територія.

До неминучої боротьби між обо-ма таборами мусіло прийти. В дій-сності боротьба між ними велася не лише від перших хвилях рести-туції Польщі, але ще у фазі бороть-би за державну незалежність. І чим більше польське громадянство від-давалося від перших святочно-ра-дісних хвилях реституції державно-сти, чим більше входило в будні щоденного життя, тим більше роз-чаровувалося. Серед боротьби та-борів, партій, груп, клів, осіб, за-трачувалася перспектива. Безнастан-ні крадіжки, безнастанні експеримен-ти, розтрата державного майна і т. н. викликали ферментацію і неудо-волення серед громадянства. Всі заклики, підліті найбільш патріотичним сосом, почали линяти, всі обіцянки поправи кінчалися ката-строфою. Серед загального безго-лова почали творитися під омофо-ром тої чи іншої партії організації „спасення“ батьківщини по лінії такої чи іншої ідеології або й без неї. Державну владу підмінювано все більше і більше. Сойм, потура-ючи забаганкам ріжних „великодержавців“, переводив на собі одну кастрацію за другою, поки не втра-тив до решти свого значіння. За-мість адулмачного парламенту й справді відповідального уряду на всьому просторі сучасної Польщі позиростали більш і менш „диктатори“, яких прапором і програ-мою є їх „widzi mi sę“. Криза за кри-зою в уряді, на всіх полях, на всіх ділянках, накопичення невирішених питань. зміни у війську і т. н. —

все те вводило в розстрій, упадок, ароджувало легкодушне трактування найважчих справ. Колиб який-небудь шляхтич з XVII. і XVIII. ст. дині встав з могили або зійшов з дбайливо консервованих портретів, то пізнав би свою „річсполиту“ і то справді посполиту.

Зростаючі антагонізми, безрадність і завадіцтво, туга в польському громадянстві за ладом і невіра в його можливість та нераз гумористичні персоналізації тієї „сили і могутності“ — ось що накопичувало палкий матеріал, який у вісторок, 11. ц. м. загорівся від маленької іскорки. Чи треба згадувати хід урядової кризи, чи треба вказувати на виступ марш. сенату Тромпчинського або інтерв'ю марш. Пілсудського, чи треба зазначувати неперехідну пропаст між правницею і лівницею?

Після конфіскації інтерв'ю марш. Пілсудського зі заповідю невблаганої боротьби з урядом Вітоса, представники лівиці прийняли вчинок уряду як визив і провокацію. Пос. Косцілковський заявив, що тепер тягар ситуації перенісся поза сойм, пос. Медзінський зазначив, що не видержить Бакх (алюзія до ресторану, де збираються представники правіці) проти Марса, а пос. Путек просто заповів, що найближча криза буде вирішувана бомбами.

І справді в огні боротьби, кулями і бомбами вирішується перманентну кризу польської держави. Переворот започатковано, оба табори виявляють крайню впертість і неуступчивість і негасиму ненависть. Правила, репрезентована урядом, в дальшій розвитку подій може розпоряджати навіть більшими силами, але вона не має чолової людини; лівниця — при своїй розбитті — є гіршою положенні, але на її чолі стоїть залізна людина. Важко передбачити вислід цих кривавих змагань, в яких рішає нераз одна дрібна подія, не лише фактична сила, але й дух, настрої... Ця внутрішня боротьба доперва виявить дійсні сили обох таборів в рядах озброєного й неозброєного громадянства. Та якнебудь скінчиться ця кривава гра, то одно є певне, а саме, що переворотний виступ з 12. травня є початком революційної доби в Польщі.

Модні вощи для пань на костюми, плащі, мужеські сунна, шовни, шифони поручає по низьких цінах фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька 10.
Філія в Тернополі і Стрию.

Кріза німецького уряду.

Мрії про кайзера і димісія Лютера.

Приходять звістки, що німецькі націоналісти приготувалися скинути уряд і посадити на престолі Вільгельма або завести бодай перехідову диктатуру. Республіканський уряд найшов чимало компрометуючих документів у націоналістичних організаціях. План скинення уряду був такий: коли теперішній уряд зголосить свою димісію, президент Гінденбург має призначити позапарламентарний уряд; коли парламент заявить цьому урядові своє недовіря, президент розпустить парламент і візьме владу в свої руки, при допомозі зобіліваних союзів „гітлерівців“. Ці плани покищо спаралізовані акцією уряду.

Одночасно парламент голосував над недовірям для уряду Лютера, анаслідок його нельовального становища до справи зміни державного прапору. 176 голосувало за недовірям, 146 проти; 103 націоналістів і „гітлерівців“ стримались від голосування. Лютер зголосив свою димісію і задержує владу лише тимчасово.

В національній квестії.

Трансцендентальна програма польської демократії в національній квестії. — Національна справа і державна програма демократії. — Лібералізм і демократизм. — Національно-культурна і територіальна автономія. — Німці й Жида. — Білорусини й Українці. — Атрофія.

Звільна, хоч в скривленому напрямі, починає національну квестією цікавитися й польська, скажім, демократична публіцистика. Деяким кроком вперед, очевидно для Поляків, є заснування „Інституту для досліду нац. меншин“ у Варшаві. Польські демократичні партії, а головню дві з них мають трансцендентальну програму в національній квестії. П. П. С. теоретично обстоює територіальну автономію для Українців і Білорусинів (для перших тільки на території Галичини, Волині і Камінь-Коширського повіту на Поліссі (для других невідомо на якій території). Також „Хлопське Сторонництво“ (Домбського і Бриля) схиляється в бік територіальної автономії для територіальних народів під умовою, що це не буде загрожувати сучасним границям Польщі. У відношенні до нетериторіальних народів обі ці партії заступають мабуть принцип національно-культурної автономії. Інші польські демократичні партії аберигають мовчанку, а вся польська демократія практично нічого не робить в напрямі здійснення своєї програми в національній квестії.

Маючи на меті можливо повно інформувати наших читачів про звиди між иншим польської громадської думки, мусимо коротко зупинитися на брошурі З. Дрешера, б. пепесівського посла в законодатному соймі, який недавно випустив брошуру під нап. „Sprawa mniejszości narodowych w Polsce, a program państwowego demokracji“. Провідні думки визначного пепесівського діяча теоретично значно відбігають від офіційної програми П. П. С., але в практиці зовсім покриваються з нею.

„Квестія тзв. національних меншин“ читаємо на початку брошури — є для польської держави такою, якою була і для шляхетської Річсполитої, квестією існування.

І справді тут поставлено справу ясно. Але листкуючи брошуру, бачимо, що конкретніший розгляд національної проблеми в Польщі зовсім не покривається (розуміється у п. Дрешера), з основною тезою. Національну проблему в Польщі автор трактує досить оригінально. До такої оригінальної постановки національної квестії служить йому протиставлення політичного лібералізму демократичній ідеї. Ліберальна ідеологія — твердить п. Дрешер — в'яжеться з поняттям одиниці, а демократична ідеологія з поняттям народу і люду.

Стоючи на демократичній точці погляду п. Дрешер відкидає принцип і концепцію національно-культурної автономії, признаючи реальною тільки територіальну автономію, якщо вона впливає з дійсних потреб і виростає з відповідних умов. А признаючи тільки територіальну автономію, відмовляє її Німцям і Жидам, які є народами нетериторіальними. Бо Німці і Жида не заселяють ніякого більшого простору, ані не становлять ніде поважнішої більшості.

Щож робити з Німцями і Жидами?

Сучасне покоління Німців не буде льовальним до Польщі. Але коли воно вимре, Німці стануть ідеальним асиміляційним елементом. При розумній економічній політиці можна цей процес прискіпити. Маючи на меті асиміляцію, слід як найскорше скінчити з автономією Гор. Шлеська. Щож торкається Жидів, то їх чисельність стоїть на перепоні асиміляції. Однак з цього не виходить, щоби киданням антисемітських кличів консервувати жидівську окремішність і відмежовувати Жидів від польського громадянства. Автор сподіється зменшення чисельності Жидів в Польщі

шляхом їх еміграції на Схід і Захід та до Палестини.

Білоруське питання — на думку автора — не має більшого значіння. Аспірації Білорусинів вповні змістяться в шкільництві з університетом, в міському й земському (повітовому) самоврядуванні, у введенні білоруської мови до костела і церкви, а це все обіймають постанови польської конституції. Але факт, що конституція є тільки на папері, що її постанов не введено в життя на „кресах“, а спеціально у відношенні до „чужоплемінців“, — автор поминає мовчанкою.

Єдино велике значіння приписує п. Дрешер українській квестії. Польська політика повинна піддержувати змагання Українців до повстання незалежної української держави, а це вимагає зміни польської внутрішньої політики. Правда, автор не говорить, на якій території малиб бути здійснені українські державницькі змагання, але заявляє, що за територіальною автономією для Українців. Однак ця заява має трансцендентальне значіння, бо вважає її справою дальшої будуччини і не означає українського автономічного простору.

„Сьогодні — робить висновки п. Дрешер — поруч реформ адміністрації, за яку далі мусять боротися демократичні партії, найважливішими питаннями дня є для окраїн (а тимсамим і для Українців!) — Ред.) відповідна поагода земельної реформи, вирішення шкільної справи, якішні започаткування широкої господарської політики. Особливо останню проблему слід розв'язувати дуже основно, бо вона в значній мірі є ключем до замирення окраїн та піднесення культурного рівня на окраїнах“.

Як бачимо, з великої хмари малий дощ, або з грубої колоди маленька шпичка. Диспропорція між головною тезою про „квестію існування“ і пропоновану автором розв'язку національного питання в Польщі є така велика і суперечна, що вказує на атрофію польської демократії під цим оглядом. Також велике значіння української квестії зведене через площину територіальної автономії на манівці „реформи адміністрації на окраїнах“ вказує на ідеологічне притуплення і звуження горизонтів та розріз з дійсністю у польській „демократії“.

Мир в Англії.

Таверний обрахунок. — Надто дорогі кошта. — Перемого рефлексії.

Прийшли короткі телеграми, що генеральний страйк в Англії скінчився. Нема ніяких подробиць про підставу порозуміння, однак ясно, що воно є наслідком компромісу обох ворожих таборів: уряду та страйкуючих. Самі цифри промовили до купецького народу. Страйк, що втягнув у боротьбу мільони населення, нагадував початок війни. Кожна днина, що приносила втрати в мільярдах, могла загострювати конфлікт, розбурхувати пристрасти, витворювати психологію боротьби „до переможного кінця“.

Саме цього Англіїці лякались. Досвіди війни стали їм у пригоді. Кожний день з витратами на вдержання непрацюючих мільонів, що стоять проти себе двома ворожими фронтами, коштує мільярди, які мусить пізніше заплатити сам нарід, відчуті на власнім хребті, агорбленим від тягару податків. Уряд зрозумів, що не в силі зломати пасивності зорганізованих робітників; робітники побачили, що втративши хутко матеріальну допомогу від своїх професійних організацій, не можуть рахувати на доцільну поміч від інтернаціональних союзів. Те, що запропонував їм радянський уряд, зібравши величезний фонд при допомозі державного та партійного апарату, вистачило би третині англійських робітників на... один день!

Провідники робітничого руху в Англії імовірно прийшли до висновку, що могли би здобути владу лише ціною жорстокої революції. Англійська нація мусіла би розділитись на дві армії, які виступивши проти себе, потрясли б основами всієї імперії. А нова революційна влада стояла би безрадно над безоднями копалень, які вже нині не в силі прогудувати держави.

Реорганізація Ради Ліги Націй.

Новий проект і старі домагання.

Комісія, що радить у Женеві над перетворенням Ради Ліги Націй, прийняла як підставу дискусії проект лорда Роберта Сесіля, представника Англії. Ось він: 1) Непостійних членів Ради вибирають на три роки; кожна третину з них вибирають по черзі, одну першого року, другу другого, третю третього; 2) Вибраних членів не можна вибирати вдруге, щойно три роки після скінчення їх трьохлітнього речіння; 3) Згодом число членів вибраних буде 9, при системі пропорціональній; 4) Найближчий Збори Ліги виберуть трьох членів Ради на 3 роки, трьох на два, одного на один.

Цей проект, досить складний і не для всіх ясний, зустрівся з опозицією. Представники Еспанії, Бельгії та Бразилії домагаються надалі постійних місць для себе. Невідомо, чи можна буде мати вплив на Бразилію, щоби вона зійшла на найближчій сесії зі свого несприятного становища.

Преса на Україні.

Деякі дати про її розвиток і теперішній стан.

З нагоди дня преси появилос в харківських „Вістях“ з 5. травня ц. р. декілька цікавих статей про пресу на Україні. Між ними є і стаття С. Вітика п. н. „Преса на Західній Україні“. Та її тепер не беремося обговорювати, а вернемо до неї иншим разом. Далі зачерпнемо ми деякі дати зі статті П. Сватенка, присвяченої розвитку радянської преси на Україні.

Найслабше представлялася радянська преса на Україні в 1920 р. Зокрема невідрадий був стан тодішньої преси в українській мові. Вистарчить згадати, що в українській мові виходили тоді „Вісти“ і „Селянська Правда“. Вісти мали тоді 2000 примірників тиражу. Пізніше відносини змінились. Вже в 1924 р. було на Україні 64 газети, а з них 24 в українській мові. В 1925 р. число газет зросло до 75, а в тому українських до 29. Рік 1926 приніс на тому полі значну поправу в користь української преси. На всіх 84 газет є українських 50 або 61 відсотків.

Коли приглянемося тиражові тих газет, то побачимо, що в 1924 р. на 445 тисяч російських газет припадало тільки 90 тисяч українських. В 1925 р. було на Україні 469 тисяч російських, а 439 тисяч українських газет. Початок 1926 р. приносить ще більшу різницю, бо на 420 тисяч російських є аж 612 тисяч українських газет.

Коли в 1925 р. було на Україні загально-політичних центральної газет аж 12, то в 1926 р. є їх уже тільки 3. В 1925 р. було селянських газет 19, а робітничих 7, а тепер є селянських 34, а робітничих 14. З усіх 84 газет, що появляються в цьому році, випадає по дві газети на округу. Ця зміна в розподілі преси наступила наслідком двох всеукраїнських нарад редакцій, що відбулися в січні та серпні 1925 р. На першій нараді рішено було вірвати з традицією мішаного типу газет, що обслуговували робітників і селян. Натомість прийнято постанову про творення окремих типів селянських і робітничих газет, про збільшення числа селянських газет та про організацію преси. Серпнева нарада пішла ще далі та постановила розбудувати постійну

Девятини коло Приявора (Югославія) з гярячою подякою за присланий гостинiecь. Одержані книжки роздає Григорій Головчук між діти й старших. Всі тішаться, читають і учаться на них читати й писати. Цікаве місце в цьому листі, де сказано, що „Подяки дістають дурно книжки, а ми тут біди не мали ні найменшої книжочки української. Аж я сказав: люди, чекайте, я напишу до Львова до Т-ва „Просвіта“ і маю надію, що вони нам пришлють книжки“. Потреба в книжках серед боснійської еміграції дуже велика. Наші емігранти проживають там серед незвичайно важких економічних умовин. З огляду на те треба буде вразі-годи вислати їм книжки дурно. А щоб їх зібрати, піддаємо думку прислати всіякі книжки до Т-ва „Просвіта“, а воно перешле їх при нагоді до Босні.

— До першої української політичної еміграції. Недавно появилася книжка відомого французького історика Пера Буае, присвячена оточенню Станіслава Лещинського, невдачливого кандидата до польської корони. Лещинський був в тім часі зносинах з Григорієм Ордином, сином гетьмана. Йому то присвячує Буае повних сім сторінок свого твору. Книга Буае є першим твором на французькій мові, де хоч коротко розкривається цікава постать молодого Орди́на і жива діяльність першої мазевицької еміграції в Європі, яка робила все можливе, щоб прискоротити боротьбу з деспотичною Москвою, та реститувати українську державність.

— Понад північним гігуном. Дня 12-го травня вранці, коли північне небо заповідало погоду, Амундсен рішив почати лет понад північний бігун, з Кінгсбей. На літаку „Норге“ було 14 осіб; подорож обрахували на 12 днів, а харчів узяти на місяць. Уночі 1 год. доїхали до бігуна, а пів до 4-ої висіли чотири прапори на ледяній лустарі. Першим був норвежський, другим американський, третім італійський.

— Дотеп онуканців. Ілля Гульда будім-то агроном і Корнеліо Гевчук, бувшии возний, ходили по домах і збирали гроші на „Дім польського поліція“. Почувши слово „поліція“, люде з острахом пошани давали свою лепту. Поліція дізнавшись про це, забрала гроші призначені на свою ціль.

— 3 хроніки самогубств. 22-літній вчителька Ванда Зацьковська кинулась до ставу на Кульпарківській дорозі. Прохожий Карло Колеса добув її з води.

— Вшепольський гумор. У відділі дописів „Слова Польського“ находимо таких кілька рядків: „Тернопіль. Мов у часах розгрому... Заходом тутешніх за лізіничних урядовців відправили дня 11-го ц. м. у костелі Домініканів торжественний молебень, прохаючи сильної та тривкої влади“.

— Чи так повинно бути? У 25. ч. нашого часопису помістили ми під таким заголовком новинку на підставі інформації одного з громадян, якому, здавалось, можна було вірити, звернувши проти о. Євгена Гаврилюка, пароха на Лещинській. Нині одержуємо заяву з 59 підписами його парохіян, яка стверджує, що ми зробили о. Гаврилюкові кривду, тому, що 1) місцевий латинський парох не правив у церкві „нешторів“, а лише ввійшов туди з процесією з нагоди свята Марка, прохаючи раніше дозволу на це листовно; 2) о. Гаврилюк, вийдючи з парохії, не виводив парохіян до латинського священика, а до св. Юра, кажучи-ж про костел, звертався до латинців, яких багато належить до нашої церкви; 3) о. Гаврилюк працює вже в парохії 6-ий рік, у всіх справах веде себе тактовно і

має повне довіря між громадянами.

— Френологічний апарат. Сяого часу передавали ми зі своїми застереженнями за чужинною пресою сензаційну звістку про аннахид нашого земляка, київського лікаря Біського, якого розривала собі російська та польська преса як „свого“. Д-р Біський відродив будім-то стару френологічну ідею, що на людській голові є сила різних відмежених від себе смуг, які дають змогу судити про духові прикмети людини, коли реагують на електричну течію. З огляду на те, що велика скількість учених і письменників висловились з великим призначенням про цей винахід, берлінське психологічне товариство доручило своїм членам, психіатрові д-р Герцбергу і фізику д-р Арко розглянути апарат і здати справоздання зі своїх дослідів. Відчит обох учених на засіданні товариства викликав велике зацікавлення. Вони поставились до винаходу зовсім негативно. Д-р Арко заявив, що апарат є зовсім неспадний, а його виміри не мають значення і суперечать даним фізики та психології. Д-р Герцберг критикував „електродіягнозу“ з психологічного становища, доказуючи, що нпр. педагогічний хист є наслідком дуже складної низки елементів, прикмет, нпр. доброти, сили суттєстї, то-що, і тому їх не можна зводити до одного точно означеного пункту мізкової кори. Фаховці назвали апарат дурницею та шардтанством. Хіба, що винахід є геніальний і опрокидає всю психологію та фізику. Тоді правдою будуть слова ентузіазму відомого письменника Еміля Людвіга, який прирівняв д-р Біського до... Рентгена і Кюрі!

— Для осолоди. Амундсен зайхав на дніх на північний бігун. Здивувався дуже, коли побачив там якусь скриньку з написом: „Для осолоди!“ Показалося що це відкривець бігуна пор. Бирх передав йому коробку помадок з української фабрики цукорків „Фортуна нова“. Львів, Кордецького, 23. 1725 1—1

Заходами Українського Кр. Т-ва Опіки над інвалідами у Львові, відбудеться в неділю, дня 16. травня 1926 р.

ПЕРШИЙ ВЕСНЯНИЙ ФЕСТИН

на площі „СОКОЛА-БАТЬКА“. В програмі входить: колесо щастя, коштовний мяч, фантова льотерія, битте горщиків і багато несподіванок. — Знаменита дуга оркестра. — Дохід на українських інвалідів. Вступ 1 зол., для молоді 50 сот. — Початок о годині 3 по полудні. 1722 1—2

Дописи.

Глиняни (Освітньо-кооперативний рух) В нашому повіті освітньо-організаційна справа вже, можна сказати, завершена. Тепер звернули керуючі круги повіту особливу увагу на розбудову кооперативної стіни в повіті разом з її надбудовою в повітовому осередку. Ще перед війною існувало в Глинянах Богате Повітве товариство задаткове. Восмі часи, а потім девальюція і безвідповідальна економічна політика уряду допровадили до того, що товариство підупало. Однак глинянська українська громада взялася тепер дуже серйозно за його відбудову і розбудову. І так рівнорядно з освітньою працею йшла і кооперативна праця в повіті. При названому повітовому Задатковому товаристві створено три відділи: кредитовий, молочарський і торговельний. З часом повинні ті відділи перетворитися в окремі повітові союзи. В тому напрямі йде дуже інтензивна праця. Найслабіше розвивається кредитовий відділ і це цілком зрозуміле, бо населення в минулому мало упередження до кредитових кооператив. Йогож вклади здевальюувались. Однак незважаючи на те при відповідній енергії та праці не упередження можна перебороти. Найкраще розвивається молочарський відділ і він вже в короткому часі зможе стати окремим повітовим союзом молочарських кооператив. Добре розвивається і торговельний відділ.

Самим Глинянам не достачає на жалі для усіх існуючих там установ відповідних приміщень. Ця недостача дається дуже в знаки, та творить поважну перепону для розбудови всіх установ. Тому треба повитати ініціативу освітніх діячів в справі будови освітнього дому в

Купелеве ПІДЛЮТЕ 700 м. понад рівень моря
в Карпатах над Лимницею серед найбагатшої в лісі околиці Горганів. — Купелі гарячі з мінеральною водою, купелі сонячні і купелі в Лимниці, вода мінеральна до пиття, резонансні і купелі в Лимниці поручення, харч яриновий ставрація в місці на лікарське поручення, харч яриновий і жентіція. — Лічення по вказівкам лікарів: ревматичне запалення сугавів і мязів, іскіас, позапальні стани жіночих недуг, туберкульоза залозів і костей, кривуха, малокровна, катарі шлунка і кишок, та камінів мочевих доріг і недуг виміни матерії.

Купелевий сезон від 15. травня (мая)
Цини в першій і третій сезоні нижчі.

2—8 Замовлення на адресу: 1700
Купелеве Заведення Підлюте, почта Перегінсько.

Глинянах. Недавно рішено на окремій нараді приступити до будови і є надія, що вже в найкоротшому часі Глиняни будуть обжити свято заложення угольного каменю. Розглядаючи все освітньо-культурне і кооперативне життя повіту, приходиться з приємністю ствердити, що в ньому бере дуже активну участь духовенство, студентство, люде вільних фахів і глинянське міщанство. По селах йде в свою чергу житий рух біля будови власних читальних домів з відповідними залами для театральних вистав. Для деякого може здаватися, що вся ця будівельна акція за важка і на наші засоби непосильна. Але треба ствердити, що й над тим призадумувалися глинянські громадяне і прийшли до того пересвідчення, що гроші повинні можна добути, але треба їх відповідно збирати. Надіються також на значну допомогу з Америки, де є дуже значне число емігрантів з Глинян і Глинянщини.

Роблячи висновки зі сказаного, слід ствердити, що Глинянщина оживилася. В ній розбудилися великий інтерес до громадських, освітніх і економічних справ. Вона вступила на шлях творчої, реальної праці, що є ознакою заперукою побідного виходу з безупинної боротьби з несприятливими обставинами. Найідрадніше є те, що всі верстви і всі стани населення разом працюють та прагнуть одностайно до спільної великої мети. С. Г.

Заходом Виділу „Міщанського Брацтва“ відбудеться в неділю, дня 16. травня ц. р. о годині 9-тій рано в церкві Усп. Пр. Д. М. (Волоській)

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

за упокій душ
6л. п. ЧЛЕНІВ ТОВАРИСТВА.
Проситься П. Т. Членів і Родичів Померших взяти численну участь в Богослуженні.
1720 1—1 Вадіа М. Б.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою Дм. Котка.
Субота 15.V. Долина.
Неділя 16.V. Калуш.
Понеділок 17.V. Станіславів.
Вівторок 18.V. Станіславів.
Початок о год. 8:30 вечером. Цини скрізь знижені. 1659 10—2

Український Театр Ляльок Галактіона Чіпки і Леле.
Рогатин, неділя 16. травня „Маскарада“.
Понеділок для 17. травня „Вертеп наших днів“. 1712а) 1—1

Концерт „Львівського Бояна“ при співучасті Вп. п. М. Сабат-Сирської, Вп. п. Е. Перфешко, А. Волфстала і д-ра Г. Гисберга відбудеться в четвер для 20. травня ц. р. о год. 8 вечером в залі Народного Дому. В програму входять нові твори наших композиторів. Подрібну програму подадуть афішки. Білети продає книгарня Наукового Товариства ім. Шевченка — Ринок ч. 10. 1727 1—1

Товариський Зїзд абітурієнтів української гімназії в Тернополі з 1906 року скликає підписаний комітет на день 5. липня 1926. Проситься Товаришів в цій справі звертатись листовно до товариша о. Стефана Вонса, пароха, Ігровища, почта Глубоцьк Великий ад Тернопіль, Тома Володимира, о. Стефан Вонс, Володимир Сатурський. 1719 1—3

ДРІБНІ ОГолошення.

ПОВІТОВИЙ СОЮЗ КООПЕРАТИВ П. з Зборіві прийме на безплатну практику книговодів і ілюстраторів. 1721 1—3

ПРИЙМУ СПІЛЬНИКА до істратного підприємства (власна фабрика), потрібний вклад 3,000 доларів. Зголошення під „великий знак“ до адміністрації „Ліло“ 1726 1—2

СТУДЕНТ III. РОКУ французької філології на львівському університеті, що повернувся з Франції, де здав іспит, пошукує заняття з обсягу французької мови. Ласкаві зголошення приймає Адміністрація для С. О. 1727 1—2

БОНЦИПІЕНТА від 1. лютого, згідно 1. вересня шукає адвокат в повітовій місті. Зголошення до Адміністрації „Ліло“ під „Добрі услуги“. 1705 3—3

НАПРАВУ годинників під управою фахових сил швейцарських подякоджусь Гутерман Сикстуська 14. По стійній годинничу послала домі. 1679 б) 2—2

1-30Л. коштує кожда золотничка лавра у Гутермана Сикстуська 14. 1679 б) 2—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст недуг носа, ушей, горла і гортанни

д-р Жигмонт Зельцер

мешкає тепер

Львів, Ягайлонська 7.

1675 Телефон 27-09. 9—10

В знаній фірмі: **Міллер Райтман** на сплати

Існуюча від 1892 р. Немає конкуренції, що до якості доставляємх меблів красних і 1674 закордонних. 5—10

ЗМІНА ЛЬОКАЛЮ І

Почесно змінив, трістичність накладова. — ПЕРЕПЛЕТІННЯ. М. Крицького поширена та перемішена на худ. Пекер 1647 ську ч. 1. с. 6—10

Перероблює

колдри і матеріали в однім дні по золотих 7.—
І. Дрекслер і Сини 1714 пл. Капітульня ч. 2. 2—3

Подяка.

Неуможлима смерть забрала нашого найдорожшого сина і брата Ромка для 21. квітня ц. р. по короткій і тяжкій недуг, студ. III. року медич. крак. унів. з дорозі з Закопалого перед Львовом в 22. р. життя. Отсею дорогою почувалися до обов'язку зложити сердечну подяку всім тим, що в часі недуги несли розраду і воїтє Вп. д-рові Лядаву за безкорисну опіку лікарську. Дякуємо Впр. о. Садовському у Львові за відправлений молебень, а по перевезенню до Збаража Впр. о. дек. Голінатому за відправлення Служби Божої, провід в похороні і надгробне слово, а рівнож складемо сердечну поряку Впр. о. хат. Кодезьському і о. Боліновському за відправлення похорону. Дякуємо місцевому хоріві за участь в похороні. Український Студ. Громаді в Кракові за спічуття як і всім тим, котрі прибули, щоб віддати останній поклін нашому найдорожшому.

Збараж, 30. квітня 1926.

Срокім і Емілія Білянські, родичі Ростислав, брат. 1724 1—1

Ширіть наш часопис:

ВЫХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИПІРНИКА
20 сот.

І марш. Пілсудський, забравши досить далеко і безвідворотно в своїй акції, виразно підкреслює, що його єдина мета: димісія уряду Вітоса, уряду політичної й суспільної реакції, уряду несправедливості й нечесності — як твердить марш Пілсудський. Провідник „реbeli“ (як називає переворотову акцію ре-акційна преса) намагається зберігати аксесорії легітимізму. Як це не дивно з огляду на воєнну акцію, але фактично так є. Марши за со-бою — як тепер виявляється — більшість армії, більшість польсько-го населення (селян і робітників), втішаючись симпатіями столиці, він — може і в свою некористь — за-надто розтягає ліквідацію против-ників, настирливо домагаючись від президента держави тільки димісії уряду. Без сумніву, таке домагання не є висловом законності. Тим біль-ше не є висловом законності mo-dux procedendi марш. Пілсудського. Але треба мати на увазі, що імено-ваний на початку тижня уряд Віто-са не мав ще конституційної пра-восильності, не станувши перед-соймом і не одержавши апробації тієї законодавчої установи, пере-якою він є відповідальний. До-магаючись від президента димісії неапробованого соймом уряду, він тимсамим зберігає авторітет представника держави. Видно, що так оцінює справи й сойд, ко-ли він ще досі ніде не зібрався, — ані у Варшаві, ані деінде — і не висловив свого погляду, а радше не запротестував проти збройно-го виступу марш. Пілсудського

Сьогодні ясно, що марш. Пілсудський, тим чи іншим способом — здійснить свої заміри. На його боці не лише більшість війська і польського народу, репрезентованого лівими партіями, але в його руках технічні засоби для здійснення своїх цілей. За ним стоять залізничники, себ-то та сила, яка відіграла рішучу роль в початках великої східно-європейської революції. А між ними є й тих 18 тисяч залізничників, яких хотів зредукувати мін. Здзеківський. Живемо в часах зударів ріжних сил. І залізничники, заявляючи за марш. Пілсудським, боронять себе, захищають основи своєї екзистенції. З цим мусять рахуватись всі чинники. Очевидно, й противна сторона розпоряджає значними силами. На її боці вся буржуазія, більшість інтелігенції, фашистське студентство, весь клер, деяка частина селянства, але все це сили, що в часах Фі-ви чинних змагань грають меншу роль. До того ж в центрі польської етнографічної території правий табір є досить слабкий; сильніший він на ріжних „кресах“, але це якраз є його слабкістю, бо є зв'язаний в своїх рухах дійсними, чи уявленими зовнішніми і внутрішніми ворогами.

Виходячи з такого стану, правий табір не має іншого виходу, як капітулювати. Хоч як це болюче для нього, хоч які втрати загрожують йому в будучині, як наслідок побіди поміркованої лівіці, то все-таки це очевидна неминучість. Довший опір, продовжуючи домашню війну, був би для правого табору ще більшою небезпекою. Очевидно, пролита кров не є цементом для консолідації всіх польських сил, але ще шедріший її пролив є ним тим менше.

„Проба сил“ — як каже марш. Пілсудський — на фронті озброєної боротьби вже відбулася. Тепер прийде черга на пробу сил в ері замирення, хіба — що події покотяться по похилій площині нестримного розгону. А тоді можливо є кожна найбільш фантастична концепція.

Відгуки англійського страйку.

Частинний страйк продовжується.

Англійський уряд повідомив радіотелефонічно край і весь світ, що генеральний страйк скінчився. Ця несподівана звістка так заскочила страйкуючих, що вони у ріжних містах не хотіли вернутись до праці. Робітники домагались перш усього, щоб уряд приказав відступити військам, які виконували охоронну службу. У Ньюкаслі і Шефільді, двох великих промислових центрів, залізничники та трамвайники не припинили страйку.

Також у Лондоні юрба робітників демонструвала в ріжних місцях проти закінчення страйку. Робітники домагались скасування всіх державних розпорядків звернених проти страйкуючих. Найбільше зав'язали виявились залізничники, які рішили продовжувати страйк аж до виконання упразднення залізниць їх постулатів. Одночасно власники копалень, при допомозі ріжних посередників, почали мирні переговори з вуглекопами.

По широкому світі.

Про монархістичний переворот у Німеччині передають неперевірені звістки красні часописи. Поки що відомо лише те, що президент Гінденбург доручив скласти кабінет міністрів крайової оборони Гесслер, який застеріг собі час до надуми.

Дамаск продовжують обстрілювати французькі війська, щоб очистити його з останніх відділів друзів.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на родня фортеця, це певний захист в добі нахиліття!

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна
Мужеські сукна

1630

6-7

продає найдовше

ФІРМА
РОМАН

ЗУБИК

Львів, Галицька 16.

Варшавський переворот.

До подій з середи 12. травня.

Стріча представників двох таборів. — Пропозиція Дембського і відмова П. П. С. — Переїзд уряду. — Заява марш. Пілсудського. — Комунікат для заграніччя. — Роздвоєння серед генералів. — Оцінка положення в Польщі відецьським шоденником.

В п'ятницю (14. п. м.) надійшли до Львова деякі варшавські шоденники з докладним описом подій з середи 12. п. м. (видає з датою 13. п. м.). Переглянувши вищепутий опис подій з середи, бачимо, що наші інформації, подані в ч. 104 з 14. п. м. під написом „Військовий переворот у Варшаві“, були в загальному обрисі вірні. Доповнюючи їх, подаємо сьогодні ще деякі подробиці того дня за „Курер-ом Пораним“. При тому зауважимо для інформації читачів, що „Курер Пор.“ є трибуною марш. Пілсудського.

Як же було зазначено, в середу в год. 5-тий полков. през. Войцеховський стрінувся з марш. Пілсудським на мості Понатовського. Між обома б. приятелями і товаришами недолі з часів спільної революційної діяльності, між обома діями, що в останніх роках пішли протилежними шляхами, виявилася розмова. Марш. Пілсудський просив през. Войцеховського негайно спричинити демісію уряду Вітоса, перестерігаючи його перед конвенціями домашньої війни. През. Войцеховський по інформації урядових кол відповів відмовою, кладучи головний наїс на конвенцію послуху і військову дисципліну.

Після того на приказ мін. ген. Мальчевського розвинулася боява лінія і прийшло до вимий стріли між 30 п. п. (вірним урядом) і 36 п. п. (оперуючим по стороні марш. Пілсудського). Зауважимо, що в четвер (13. п. м.) 36 п. п. перейшов до марш. Пілсудського.

Вдруге явився през. Войцеховський на мості Понатовського ввечері (год. 8:30). Він обходив військові стійки і приглядався оборонним підготуванням, зарядженням ген. Мальчевським.

В тому самому часі пос. Дембський („Піст“) звернувся до клубу П. П. С. з пропозицією удатися до Вітоса, який виявив нахил уступити, щоб оминати домашню війну. Однак неспівіст заявили, що Вітосові відома постанова лівих партій, яка звучить: „Представники П. П. С., „Визволення“, Хлопського Сторонництва і Клубу Праці, ознайомились з комунікатом уряду, який може причинити тільки до викликаючи хаосу в краю, стверджують, що єдиним виходом з теперішнього положення є негайне уступлення уряду п. Вітоса“. З огляду на те пересіли не згодилися на зустріч з Вітосом.

Уряд в 9. год. ввечері покинув Намісницьку Палату, осідок Ради міністрів, і переїхав до Бельведеру, осідку президента. З Нам. Палати виїхало три самоходи. В першому з них сиділо 6-тих поліцаїв з наставленням до стрілу крісами: два друзі, в яких сиділи міністри, мали спущені застоски.

Ізнові жіночі марш. Пілсудський в Команді Міста прийняв представників преси, перед якими зложив таку заяву:

„Не можу довго говорити, бо відчуваю не лише фізичну, але й моральну втому, коли будучи противником насилля, що доказав я підчас виконання уряду Начальника Держави, по важкій боротьбі з собою я здобувся на пробу сил з мусовими її конвенціями. Ціле життя борюся я за пошанування для того, що називають Imponderabilia, як: чеснота, відвага і взагалі внутрішні сили людини, а не заходи за власну користь чи свого оточення. Не може бути в державі за багато несправедливості у відношенні до тих, що багато дають своєю працею для інших, не може бути в державі — якщо вона не хоче йти на загибель — за багато нечесності (nieprawości)“.

Наш переклад заяв марш. Пілсудського дещо за шорсткий стилістично, але в оригіналі не представляється він гладше, виявляючи його специфічний стиль.

Команда Міста в 1-шій год. жіночі (з середи на четвер) вислала за кордон комунікат, в якому стверджує, що з огляду на іменування командантами генералів, що осталою під тяжким кримінальним обвинуваченням, війська відмовили послуху владі, що примусило марш. Пілсудського зайняти столицю.

В Бельведері крім през. Войцеховського і членів уряду знаходяться генерали: Розадовський, Загурський, Андерс, Ст. Галлер, Івашковський, Кеслер і ин.; в оточенні марш. Пілсудського знаходяться ге-

нерали: Дрешер, Бургарт, Кішемінський, Желіговський і багато інших.

Віденська „Нас фр. Прессе“ з 13. п. м. присвячує подіям в Польщі передоміно під написом: „Військова революція в Польщі“.

„Саме в хвили, коли пишеться ці рядки — читаємо там — Европа мабуть одержить свою диктатуру таксамо, як Італія, Туреччина, Греція, Еспанія і вінні також Росія. Світлова криза демократії закінчується новою главою, і так то істяться страшні помилки політичного й господарського характеру на житті й свободі цього народу. В тій хвилі Варшава зовсім відрізана; новітнє місто не має ніякого зв'язку з закордоном, від 8-мої год. ввечері (13. п. м.) наступила телеграфічна й телефонічна перерва. З тремтливими нервами довимо нічну тишину і думаємо про людей, що в 12 літ від початку світової війни все ще не осматили мира, яких все ще супроводжують свари й анархія, що все виступає там, де топчуться законність“.

Після такого вступу віденський чоловічий орган апелює до польського патріотизму, вказує на страшні наслідки анархії і вказує обі сторони до порозуміння і до розпущення на північ лінії.

Закон і його практика.

Назва „український“ і міжнародні зобов'язання Польщі.

Прага, 9. травня 1926.

Арт. XXV. рижського договору постановляє: „Договір цей складаєно українською, російською й польською мовами в трьох оригінальних примірниках. При його інтерпретації всі три тексти вважаються автентичними“ (цитую український текст).

Арт. VII. цього договору обіймає права національних меншин. Перший уступ цього артикулу в польським автентичним тексті звучить:

„Rosja i Ukraina zapewniają osobom narodowości polskiej, znajdującym się w Rosji, Ukrainie i Białorusi, na zasadzie równoprawności narodowości, wszystkie prawa, zabezpieczające swobodny rozwój kultury i języka oraz wykonywanie obyczajów religijnych. Wzajemnie Polska zapewnia osobom narodowości rosyjskiej, ukraińskiej i białoruskiej, znajdującym się w Polsce wszystkie te prawa“.

Після ратифікації рижський мир став законодавчим актом польського сойму. Через те мотивування польських адміністраційних органів, що вживання слова „український“ в статутах товариств „остає в суперечності з польським законодавством, яке не знає ні народності, ні мови української“ (мотивування львівського воєводства при відкіненні статута „Товариства допомоги селу“) — є невірне, бо рижським договором Польща не тільки признала існування осіб „української народності“, але й зобов'язалася признати тим особам певні права.

Що більше, з огляду на рижський договір польське правительство не має правової підстави покликатися на інші акти польського законодавства (нпр. на закони про права мови), які не знають „ні народності, ні мови української“. Бо міжнародні договори стоять вище від внутрішніх законів. Держава, яка бере на себе міжнародне зобов'язання, через те саме зобов'язується все своє внутрішнє законодавство уладнати так, щоб вона мала змогу виконати своє міжнародне зобов'язання.

В конкретним випадку польське правительство, признавши в рижським договорі факт існування в межах Польщі осіб „narodowości ukraińskiej“, є зобов'язане в усіх своїх законах і розпорядках уживати на означення українського народу в Польщі слова „український“. Коли Польща в своїх законах і розпорядках цього не робить, то тим

нарушує свої зобов'язання, взяті на себе в рижським договорі.

Коротко кажучи, рижський договір зобов'язує Польщу і як правний акт міжнародного права і — через ратифікацію як акт внутрішнього законодавства. З обох цих титулів вона не має права заборонювати вживати слова „український“.

Виходячи зі становища, що рижський договір став через ратифікацію актом внутрішнього законодавства, треба би перейти зобов'язок в Польщі інстанції адміністраційного процесу.

В обороні рижського договору як акту міжнародного права має право виступити співконтрагент Польщі. В Ризі цим контрагентом була Україна і Росія, опісля на їх місце вступив Союз Соціалістичних Радянських Республік.

Проф. д-р М. Лозинський

Знамениті ОБІДИ

з 3 накрить по 1-40 зоп.

поручає

Комната до складу і Реставрація

Ф. СКОРОДЕЦЬКІ, Львів

вул. Клімківського,

(біля віденської каварни).

ПОЗІР! Приймається аборентів, також видається обіди до меншого по знижених цінах. — Добірка пива лише Львівського Тов. Акц. Броварів. 1723 2-2

Народний Комітет.

Хід нарад і дискусії.

Голова партії д-р Дмитро Левинський проаналізував у слову рефераті теперішнє положення українського народу під Польщею, вказав на внутрішньо-польські відносини та спинився на характеристичні міжнародного положення. Далі підкреслював вагу і потребу організації серед народу, без якої не можна в теперішніх відносинах рахувати ні на поправу відносин ні на реалізацію програми.

На внутрішньому фронті необхідне зближення та створення спільного фронту національних партій.

Для скріплення боротьби необхідний блок національних меншиностей Польщі.

На економічному полі показується потреба створення Економічної Ради, що об'єднувала б відповідно кермувала діяльністю різних економічних установ на користь українського народу.

Голова з жалем ствердив, що чималю частина нашого громадянства, а передовсім інтелігенції не розуміє чи радше не хоче розуміти ваги політичної організації і від такої відстається, а це в теперішній момент незвичайно шкідливо.

Звіт з дотеперішньої діяльності зложив заступник головного секретаря партії М. Струтинський. Партія планувала 4 віча в справі утраті українського середнього шкільництва, 60 віч і кілька довірчих нарад в справі земельної реформи ще в осени. Пізніше влаштовано ще 20 віч у всіх справах як: шкільництво, безробіття, самоврядування, творення польським урядом хуліганської партії Даниловича і політичного положення українського народу під Польщею. Між вічiami слід піднести велике маніфестаційне віче у Львові з 11. квітня ц. р., на якому реферували голова партії та генеральний секретар, а також жіноче віче у Львові з 14. березня.

Заходами партійної ексекутиви передано організацію в 26-ти політичних повітах, і в 11-судових округах. В 12-ти повітах пороблено підготування до організації. Ексекутива поробила також паравладні кроки біля створення комітету національних меншиностей в Польщі.

Головний секретар В. Целевич дав пояснення до програми. Він зазначив, що програма є максимальною. В ній всі справи поставлені принципово. Програма формулює наші максимальні і найвищі домагання, а наші домагання в злободенних пекучих справах формулюють інші партійні органи при допомозі резолюцій політичного і тактичного характеру. Програма мусить бути непорушна й одна, і ухвалювана партійними з'їздами постанови політичного характеру можуть змінюватись відповідно до обставин, але всі зміни ніколи посягають на суперечність з основними точками програми.

Перший промовляв в дискусії над звіттом і програмою д-р Т. Окуневський з Городенки. Він зазначив, що його не задовольняють деякі точки програми в політичній її частині, бо вони за максимальні. Зокрема не погоджується він з тим, щоб в програмі було зазначене про переїзд землі в руки селян без викупу.

Другий з черги промовляв п. О. Дулик який боронив програму в цілості як з політичних так і з соціальних її точок.

В поподувених нарадах промовляв на тему звіту і проєкту програми д-р Юрик зі Золочева. Він поставив критично до деяких точок програми, що трактують про земельні, соціальні та релігійні справи.

Д-р Я. Оле синіцький зі Золочева

ставав раз перед судом за комуністичну пропаганду, коли його захопили при переїзді до Польщі з територій радянського союзу з конспіраційним матеріалом, у товаристві Стічака та Каліша. Стічака засудили на 14 літ в'язниці, Каліша на 3, а 22-літнього Королюка звільнили, тому, що він доказував, що пристав до таких лише на те, щоб повернутись до Галичини. Коли він вийшов на волю, не переривав своїх зв'язків з комуністами, але мабуть на те, щоб їх видавати. Тому згинув аналогічною смертю як Цеховський, відомий з процесу Ботвіна. Двох інших обвинувачених поруч Мигенка у вбивстві, втікло на радянську територію.

— **З хроніки самогубств.** У ресторани при вул. Янівській 115, застрілявся під час забави 23-літній жовнір Роланер.

— **Не хотить дітей.** Арештували 20-літню Стефанію Урбан за те, що вона хотіла позбутись своєї дитини і покинула її на вулиці.

— **Славянознавство.** Італійський славіст Еторе Лео Гатто пічне видавати в Римі журнал „Rivista di letteratura slave“, що чотири місяці в об'ємі 10 аркушів друку. Журнал інформуватиме читачів про літературний рух у славянських народів. — У Нью-Йорку вийшла книжка на англійській мові Мілівої С. Становича „Славянські народи, вчора та нині“. На 415 сторінках автор дає рід антології зі статей різних авторів. Слов'ян і не-Слов'ян, про життя Слов'ян. Половина книжки присвячена Росії; є там статті Віноградова, Русселя, Ростовцева, Леліна, Радека, Буїна; 10 статей про Польщу, 7 про Чехословаччину, 7 про Югославію, 6 про Болгарію. Про нас майже ні не чути. Автор не знає великої знайомості літератури з славянознавства на різних славянських мовах (яких мабуть і не знає), ні на західноєвропейських.

— **Перші часописні літаки у Німеччині.** Берлінське видавництво Ульштайна заводять для приписання доставки своїх газет окремо для тієї мети сконструювані літаки марки Альбатрос і Гайнкель. Літаки матимуть окремі кабіни на пацет, газети та окремі автоматичні прилади до скидання вантажів і зможуть легко спускатися на землю, хоч їх швидкість доходить до 170 км. Окрема конструкція дає крім цього персоналові змогу пересуватися вантаж без затрати рівноваги. Літаків можна рівночасно вживати і для пасажирського руху, а фірма Ульштайна хоче їх зокрема вживати для шпінних поїздок своїх кореспондентів.

— **Молодий Герострат.** Молодий еспанський поет Марко Кавареда видав одну збірку поезій. А що заври не впади на його голову негайно, він хотів доказати славі, що здобуде її сплюсць. Написав вітвертий лист до всієї еспанської преси з докорами, що нехтує його і заявив усім, що його прізвище так буде всім відоме. І застрілює. Таким робом бодай на протязі одного дня всі знали, що є якийсь Кавареда. Такий самий успіх мав відомий герой Чехова, який попав у газетну хроніку за скандал.

— **Евхаристичний конгрес у Шікаго.** У червні збереться в Шікаго світовий евхаристичний конгрес католицької церкви. Вже тепер ідуть приготування до свята. Архєпископ у Шікаго вислав особисті запрошення до всіх визначних представників церковної ерархії цього світа та кардиналів. Організацією займається 23 комітетів, з яких кожний має 250 членів. У місті приготувано 2000 помешкань, готелів і приватних хат, і 50.000 автомобілів. Обраховують, що приїде з мільон чужаців. Доступ до офіційних конференцій і церемоній вільний для всіх і безплатний. Сподіються, що

при цій нагоді чимало протестантів прийме католицизм. Перші збори почнуться вже 17. червня, але офіційно конгрес буде відкритий 20-го. Цьогож дня о півночі по всіх церквах відправлять богослуження. 30.000 дітей візьме участь у польовім співанім богослуженні під голім небом. Окреме богослуження буде для жінок. Для мушин буде зорганізоване на військовім майдані віче, в яким візьме участь 150.000 людей і де промовляти буде 36 світових провідників. Верхом свята буде евхаристична процесія, в околиці Шікаго, на просторі п'яти кілометрів. Головною метою конгресу — зєднання східної церкви з римською. Проєкт і провід цієї справи доручено секретареві Апостольської Ліги. Кирила та Методія, о. Ємелька. У деяких церквах відправлять також богослуження по східнім обрядах.

— **Повчаюча анкета.** Нью-Йоркський часопис „Нова Республіка“ має геніальну думку розписавши між своїми читачами анкету, складену з цілої низки питань, на які вони мали відповісти без надуми. Метою цієї анкети було перевірити освітній рівень своїх читачів. Питання були нпр. такі: Хто був Плато? Що знаєте про Клеопатру? Хто був Сольон? До чого є Ватикан? Часопис промовив переконуючо до совісти читачів, щоб не тратили часу на розшуки в енциклопедіях, а відповідали на пам'ять, бо й так не потрібно підписуватись. На 6000 відповідей 40 процент був таких: Плато — грецький математик з XVIII. віку; Кант — німецький генерал; Марконі вчений зі старовини, французький генерал, жидівський король, винахідник літака; Коперник — перський мандрівник, уроженець перед Христом; Сервантес — батько Дон-Кіхота; Перікль і Паскаль — славні різьбари; Ньютон — багатий Жид; Ватикан — будинок у Версалі; Сольон — жидівська танцюристка (Сальоме). Які російські письменники вам відомі? — Ніцше, Бальзак, Мопасан. Кожний з нас пересвідчився, що така анкета між нашими читачами не вийшла би так скандально. Бодай прізвища славних людей у нас більше популярні. Зате якби поставили нам найвищайші питання з географії, історії, фізики, ботаніки або космографії, то ми напевно переплутали би столиці, острови, первні, квіти та зорі і дивувались би, що від нас домагаються таких „спеціальностей“.

— **Фабрика цикорії Ферд Бом і Ком. у Влоцлавку С. А.** Широкий круг споживачів з задоволенням вивають факт шораз то більшого поширення на галицьким ринку виробів фабрики цикорії Ferd Bohm et Co у Влоцлавку. На терені б. російської займашини, здобула ця фабрика 110-літньою своєю діяльністю серед споживачів, признання і популярність. Це признання здобула собі фірма „Bohm“ тільки тому, що до своїх виробів уживає як сирівця тільки коріння цикорії без ніякої домішки дешевших а гірших сирівців. Досвід більш як одного століття в цій фабрикації веденої по всім вимогам техніки і гігієни — дає перевагу марці „Bohm“ над іншими виробами цього роду. Промисл сурогатів кави в нашім господарстві відіграє важну роль, бо заступає дорогу зернисту каву, дешевшими сурогатами, а часто перевишпає її своєю віджигальною вартістю. Введення в нас цикорії як сурогату кави, дало почин не тільки до фабричної продукції, але і до рільної управи цієї рослини, яка зв'язана з фірмою Ferd Bohm et Co. Не сумніваємося, що зв'язки між фірмою Бом і покупцями в Галичині будуть успішно розвиватися для добра споживачів, купців і фабрики.

Заходами Українського Кр. Т-ва Оліки над інвалідами у Львові, відбудеться в неділю, для 16. травня 1926 р.

ПЕРШИЙ ВСІЯНИЙ ФЕСТИВ

на площі „СОКОЛА-БАТЬКА“. В програмі входять: колесо щастя, коштовний мяч, фаятова лотерія, биття горщиків і богато несподіванок. — Знаменита дуга оркестра. — Додаток на українських інвалідів. Вступ 1 зол., для молоді 50 сот. — Початок о годині 3 по полудні. 1722 2-2

† Посмертна згадка.

Дня 15. квітня ц. р. помер в 58 р. життя **Андрій Бурин** в Юськовичах, пов. Золочів. Покійний походив із Денисова, пов. Тернопіль. Після військової служби його призначили судовим офіціалом в Олеську. По розпаді Австрії, як людина, до якої всі мають довіру, став комісаром у тіжкє місцевості. Однак за своє вірне виконання громадських та народних обов'язків не минули і його відомі тюремні заслуги, в наслідок чого покійник втрачав усіх прав до своєї попередньої служби, через що в крайній нужді безчасно скінчив своє життя. Дня 18. квітня похоронили його на місцевім цвинтарі при великій та мазовій участі громадянства і місцевого хору. В. Й. П.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою **Дм. Котка**.
Неділя 16.V. Калущ.
Понеділок 17.V. Станіславів.
Вікторок 18.V. Станіславів.
Середа 19.V. Надвірня.
Четвер 20.V. Надвірня.
П'ятниця 21.V. Солотиня.
Субота 22.V. Солотиня.
Неділя 23.V. Делятин.
Понеділок 24.V. Коломия.
Вікторок 25.V. Коломия.
Середа 26.V. Городенка.
Четвер 27.V. Городенка.
Початок о год. 8:30 вечером. Ціни скрізь знижені. 1659 11-7
Чл. А. II, 542/25.
21.

ВІЗВАННЯ

до наслідників, спадкоємців і вірителів чужинців.

МИКОЛАЙ ВАСИЛЬКО надзвичайний посол і уповноважений міністер у Відні VI. Thakobaldgasse ч. 4. і в Берліні Kölnig-Auguststrasse ч. 22. приналежний до Буковини, від року 1919 український громадянин, помер для 2. серпня 1924 в Райхенгалло. Його завішання відшукаю. Звизається сям всіх наслідників, спадкоємців і вірителів, які є австрійськими громадянами або тут перебуваючими чужинцями, щоби до дня 10. червня 1926 зголосили в підписанім суді свої правлі до спадщини. В противнім случаю може бути спадщина виданою без огляду на ті правлі чужинецької влади, або особи, яку вона належе.

Мешканці в краю наслідники просили австрійський суд о переведення спадкового проводу. Закордонних наслідників і спадкоємців звизається, щоби зголосили свої правлі в вищеподанім речинні, та заявили, чи домагаються відступлення справи чужинецької влади. Впрочем, если чужинецька влада сама не зажадає відступлення, буде спадкова пересправа провадитися тут, а іменно лише з тими наслідниками, які зголосилися.

ПОВІТОВИЙ СУД НЕУБАУ У ВІДНІ VII/1. Hermannstrasse ч. 38. відділ II. Відень, для 7. квітня 1926.
Dr. Hermann Gatz
за згідності виготовлення, директор канцелярії

Reitstg ал. р. 1728 1-3

Сходина Української Захоронки Львів не відбудеться з незалежних причин від Відділу дня 15. травня ц. р. в малій салі Лисенка. 1734 1-11

Товариський З'їзд абітурієнтів української гімназії в Тернополі з 1906 року скликає підписаний комітет на день 5. липня 1926. Проситься Товаришів в цій справі звертатись листовно до товариша

о. Стефана Вонса, пароха, Ігровиця, почта Гаубічок Великий ад Тернопіль. Тома Вонський, о. Стефан Вонс, Володимир Сатурський. 1719 2-3

Прогулянка „Пляс“ до Рокитла на городище відбудеться 16. н. м. під проводом Романа Зубика. Вийдз залізнощю в год. 10. до Брухович, для тих, що хотять їти пішки (через „Сагару“) збірка в год. 8:30 рано при останній трамвайській стапії на Замарстинові. З Брухович до Городища 3 км.

Запрошення. Ширші сходина Товариства Жінок з випною освітою відбудуться в неділю, 16. травня, в год. 6:30, вечера, в салі Захоронки, Руська ч. 3. На денному порядку: Реферат пані Стефанії Надрати „Національна музична драма, її суть, завдання та історія“. Проситься о численну участь. Гостям раді. — Управа. 1729

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ.

НОВА книга: Дмитро Донцов: „Націоналізм“, стор. 256, продається скрізь. 1704 1-3

СТУДЕНТ III. РОКУ французької філології на львівському університеті, що повернувся з Франції, де здав іспит, пошукує заняття з обсягу французької мови. Ласкаві зголошення приймає Адміністрація для С. О. 2-2

НАПРАВУ годинників під управою фахових сил швайцарських поладжуків Гутерман Сикстуська 14. По стінні годинники посилаю домі. 1679 6) 9-2

1-30Л. коштує кожда золотничка направи у Гутермана Сикстуська 14. 1679 9-2

ПОВІТОВИЙ СОЮЗ КООПЕРАТИВ в Зборіві приймає на безплатну практику книговодів і ілюстраторів. 1721 1-3

БУХАРКА до першорядного пенсіонату в літнську потрібна на сезон. Зголошення вул. Домініканська 11, дозорець покаже. 1730 1-2

ДЛЯ ЛІТНИКІВ В ДОРІ знісний казанчик літнський над Прутом (близько Яремча) Вілля Олена в гарнім, соннім і догіднім положенні, винаймає покої з цілим удержанням від 1. VI. Першорядний харч, ціна поміркована. Замовлення до Заряду, почта і зал. стація в місті. 1731 1-3

ДЯК іспитований, кавалер, пошукує посади. Теодор Шнітца, Містоюна в Ставчани. 1732 1-1

ПОШУКУЮ інструкторів, що доопидали би науку двох літчат з 3 кл. народних шкіл. Платня після зустовної угоди на адресу Юлія Олійникова, Лішня п. Стрільська нові. 1733 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст недуг носу, ушей, горла і гортани

д-р Жигмонт Зельцер

мешкає тепер

Львів, Ягайлонська 7.

1675 Телефон 27-99. 10-10

Перероблює

колдри і матеріали

в однім дні по золотих 7.-

І. Дрекслер і Сини

1714 пл. Капітульна ч. 2. 3-3

Панове!

Найкращі і найліпші технічні спеціальності гумові, передової якості, гарантія за кожду штуку, тузін зол. 400, вилітка на промінулю відвороту цілком дискретно за посиланням

С. Федер, Львів,

вул. Сикстуська 7 (власний дім).

1270 30-36

ПЛУГИ

ОДНО І ДВОСКИБОВІ
оригінальні **ЕБЕРГАРДА**

з охоронною маркою
„Дикий Кабан“ до набу-
ття у ФІРМ

С. ПУТТЕР і Сини склад машин рільничих
Львів, пл. БІЛЬЧЕВСЬКОГО 3. - Телеф. ч. 13-01.

БРАТТЯ ВАГНЕР склад рільничих
машин —
СКАЛАТ. Телеф. ч. 1.

Діло

Виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 18, II. пов.
Конто почт. шадн. 143322
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не зберігається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячною в квітні 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 зл., Німеччині 750 зл.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 зл., Австрії
750 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Тимчасовий уряд в Польщі.

Втеча президента й уряду. — Депресія і уступлення. — Капітуляційно-димісійні акти. — Ратай виконуючим обов'язки президента. — Становище партій. — Ідентичні постулати лівиці. — Недоцінювання національної kwestії. — Позапарламентарний уряд і його склад. — Стабілізація відносин.

Варшава, 16. травня 1926.

Події двох останніх днів розвивалися у Варшаві з і надзвичайною швидкістю, змусивши до ліквідації уряду Вітоса III. і його опору.

В п'ятницю вечором війська марш. Пілсудського в розгонулому наступі заволоділи Бельведером, осідком през. Войцеховського і захистом уряду Вітоса. Президент і уряд з останками своїх військ кинулися до втечі оченими думаючи про організацію контрації на провінції. Та марш. Пілсудський передбачував такий оборот справи, бо у Вильнові притримали його відділи „робелівців“. Аж тепер през. Войцеховський усвідомив собі безвладність свого положення. Не маючи ніякого іншого виходу, в п'ятницю вечором (в год. 730) вислав до марш. союму Ратай хс. прал. То каржевського і майора Мазанека з письмом такого змісту:

„До Пана Маршалка Союму Матія Ратай. Прошу Пана Маршалка негайно прибути до місця мого побуту у Вильнові, щоб прийняти мою залву, яку бажаю скласти в прийм уряду з метою припинити дальший пролив крові. Прошу припинити негайне завізнення зброї. С. Войцеховський 14. 5. 1926. Год. 1913. Викентій Вітос.“

Одержавши це письмо, марш. Ратай негайно звернувся до марш. Пілсудського в справі припинення бойової акції. Останній згодився на пропозицію марш. Ратай. Після того в год. 12 вночі удався він до Вильнова, примусового осідку президента й уряду. Там одержав він ось такі три документальні письма:

1) „До Пана Маршалка Союму Матія Ратай. З огляду на встановлену ситуацію, яка не дає мені спроможності виконувати уряд президента Річпосполитої згідно зі зложеною мною присягою зрікаюся того уряду і згідно з арт. 40 Конституції передаю Панові Маршалкові Союму права Президента Річпосполитої. Одночасно долучаю прохання в справі димісії до-теперішнього уряду. Вильнів, 14. травня 1926. — Підписаний Ст. Войцеховський“.

2) „До Президента Річпосполитої. Отримав зголошення димісії цілого уряду. — Підписаний Вітос. Вильнів, 14. травня 1926“.

3) „Протокол зі засідання Ради Міністрів, відбутого у Вильнові 14. травня 1926 в прийм Пана Президента Річпосполитої. Початок в год. 17-30. Пан Президент Річпосполитої закликав від Ради Міністрів відповісти на питання, чи у зв'язку зі ситуацією, встановленою заняттям столиці військами марш. Пілсудського і погрожуючою в дальшому ході з атакою до домашньої війною слід далі вести боротьбу, чи її закінчити.“

Рада Міністрів, одностайно призначивши, що продовження боротьби в тих умовах доведе до війни між поодинокими провінціями Річпосполитої, що коначним є згини в цілості війська до оборони границі. Державі, загрожених такою війною, що війни коначним в інтересі Держави є усунути розділ між Народом і військом, що з огляду на те нерозривним дальшої боротьби є наказом хвили.“

Зперевідненні, що новому урядові лекше адається перевести те домагання, Рада міністрів постановила зложити свою димісію. Одночасно Пан Президент закому-нікував своє рішення зголосити уряд Президенту. Слідують підписи міністрів. За згоди: Викентій Вітос“.

Одержавши ці акти і писма, марш. Ратай відіхав до Варшави. Поданою іх в суботу год. 615 рано до відома представників преси, він заявив: „Я рішився припинити димісію уряду. В найближчих годинах буде іменований новий уряд“.

В суботу в год. 9-тій раз відбулася в сойм конференція марш. Пілсудського з марш. Ратаєм. Згодом з Поезиди Ради Міністрів появилися комунікат такого змі-сту: „З огляду на те, що Пан Станіслав Войцеховський зрікся становища Прези-дента Річпосполитої, на основі арт. 40 Конституції обіймаю заступство бувають

Президента Річпосполитої. Варшава 15. травня 1926. Підписаний Маршарок Союму Ратай.“

Після від'їзду марш. Пілсудського зі сойм, заступаючий президента марш. Ратай конферував з представниками партій, у міс-лі чого доручив пос. проф. Бартелеві формування нового уряду.

В межах партій, що морально піддер-жували акцію марш. Пілсудського, винес-ли у зв'язку зі зміненою ситуацією низку принципових постанов. І так ППС, най-сильніша чисельно й організаційно партія поміркованої лівиці вмістала ухвали в на-прямі: 1) негайного розв'язання сойму і сенату, 2) негайного розписання виборів до законодавчих установ, 3) вибору марш. Пілсудського на президента держави, 4) створення нового уряду без участі партій, що піддержували уряд Вітоса, 5) основ-ної зміни політики супроти на-ціональних меншин, 6) потягнення до судово-карної відповідальності 6. міні-стрів Кухарського, Вітоса, Керніка, Ко-фанго, Здеховського, Осечського і 6. управителя мін. почт. Мошенського“.

Парламентарний Клуб „Визволені“ ствер-джує, що кріваве зм'ягання армії і горожан під кермою марш. Пілсудського не може бути змарновано і не може бути обману-те в своїх надіях, збуджених тим д'лом, прагн-юче населення. Клуб ПСЛ „Визволені“ 1) вважає негайне розв'язання Союму і Се-нату та зарядження нових виборів ко-начною передумовою для роз-гляду можливості участі пар-тії в уряді. 2) вважає коначним ство-рення уряду характеру виразно лівого і суспільно радикального, який негайно при-ступив би до напів адміністрації, до уздоровлення господарських відносин, а перш усього до законання земельної ре-форми. 3) огляду на те „визволені“ за-являть, що відмовити своєї участі і під-тримки якомуньбудь урядові іншого ха-рактеру, ніж вгорі зазначено. Своєю акцією назови вестиме партія згідно зі зазначе-ними принципами“.

Парламентарний Клуб „Хлопського Сторонництва“ ухвалив оське резо-люцію: „Відмісний побуд над урядом 6. през. Войцеховського і Вітоса, який то уряд був персоніфікацією реакції, лонан-ня права і перекупства, який він держав до остаточної катастрофи, для основної і скоріш напів відносин в Польщі клуб вважає коначним: 1) щоб марш. Пілсу-дський негайно обня становище Прези-дента Річпосполитої, 2) негайно покли-кання селянсько-робітничого уряду, який скоро й радикально полагоди би допа-тання працюзних верств, а перш усього пав би в життя земельну реформу без відшкодування, 3) сойм і Сенат повинні бути негайно розв'язані, а нові вибори до Союму переведені в найкоротшому часі, 4) боротьба з корупцією і крадіжко-вним гроша повинна бути переведена до винуватів якнайгірших кар та кон-фіскації приватних маєтків, здобутих на-яком крадіжці і надкупи. Уряд, який не во-б'яжеться до закінчення наведених во-ри постулатів, не найде підтримки в клубі „Хлопського Сторонництва“.

Годиться звернути увагу, що три партії польської поміркованої лівиці оди-нагідно висунули тільки два по-стулати: негайного роз-в'язання сойму і сенату і розписання нових виборів — розумієть-ся — на основі обов'язуваної досі вибор-ної ординації та створення в теперішній-му часі лівого кабінету. Інші постулати є менше однозначні. І так за вибором чи за покликанням марш. Пілсудського на становище президента держави заявляють станіти дві партії (ППС і Хлопське сторон-ництво), а „Визволені“ промовчало не ви-нісши. Також за переведенням земельної реформи заявили тільки польські селян-сько-радикальні партії, і то „Визволені“ загальною, а Хл. Сторон. за реформою без відшкодування. Вкінці за потягненням до карно-судової відповідальності менерів правлі теж заявили тільки дві партії

(ППС і Хл. Сторон.) Національ-на справа, чи радше домагання зміни політики у відношенні до польсь-ких народів на йшла зрозумі-ни (розуміється поки-що теоретично-ма-ніфестаційне) тільки в оди-но-ї ППС. Дві інші партії лівого кон-церу з подому гідною легковажністю легковажать найбільше національне пита-ння. Для повноти картини не від річи буде за-значити, що марш. Пілсудський успішно довершивши переворот, не ви-ступив поки-що з ніякою аласною програмою.

З партії скомпромітованої й розгромле-ної правлі поки-що дав знати про себе тільки „Зайонтек Люд.-Народови“ (шех-польки) в комунікаті, який звучить:

„З огляду на довершений державний амах През. Річпосполитої Станіслав Войцеховський зрікся найвищої влади. Одночасно уступив покликаний ним уряд. Влада президента згідно з постановами конституції перейшла в руки маршалка Ратай, який творить тимчасовий уряд і скликає Національне Зібрання для вибору Президента Річпосполитої. Завданням Нац. Зібрання буде через вибір Прези-дента започаткувати буд-во основ права і поряд-ку. ЗЛН не приймає ніякої участі в тво-ренні тимчасового уряду. Вся відпові-дальність за політичні і господарські наслідки державного замаху спаде на тих, що його довершили“.

Видно, що творець перевороту і пин положення в Польщі марш. Пілсудський не міг чи не хотів прийняти постулатів пар-тії поміркованої лівиці, коли через вико-нующого обов'язки президента марш. Ра-тай не приступив відразу до створення парламентарного уряду, тільки дав своє рішє: на творення тимчасо-вого, позапарламентарного кабінету. Як вже було зазначено, місцю створити уряд одержав проф. Бартеле-В суботу по 9-й год. вечором явився він у клуб соймових справоздавачів і закому-нікував, що створив уряд в такому скла-ді: Каз. Бартель — прем'єр і мін. за-лішнє, ген. Каз. Млодзяновський — мін. внутр. справ, Август Залеський (6. посол у Римі) — управитель мін. за-корд. справ, проф. Вяч. Миковський — упр. мін. справедливості, Гавр. Чехо-вич (доп. шеф департ. в мін. скарбу) — проф. Йосиф Миколовський — по-морський — упр. мін. освіти, марш. Йосиф Пілсудський — мін. військо-вих справ, Іп. Глібів (доп. дир. деп. в мін. торгу і пром.) — упр. мін. торгу і промислу, д-р Йосиф Рачинський — упр. мін. рільництва, д-р Станіслав Юркевич (доп. дир. департ. в мін. праці) — упр. мін. праці і сусп. опіки і проф. Віт. Бронський — мін. публ. робіт. В новому кабінеті (не ви-св'язуючи прем'єра) який одночасно є мін. залішнє, є 5-тьох міністрів, а 6-тьох управителів міністерств, що ще рішє підкреслює тимчасовість нового уряду.

Новостворене положення стабілізується досі поволі. Бажаючи припинити ста-білізацію, марш. Ратай звернувся до пред-ставників преси, щоб вони використали свій вплив на публічну опінію в напрямі пацифікації відносин.

Варшава починає вертати до нормаль-ного життя. Вулицями снуються товпи людей, оглядаючи міська бойя. Кількі-решанні і збитих досягає 2 тисячі осіб. Генеральний страйк ліквідований.

В столиці довершено численних арешту-вань цивільних осіб, притриманих зі збро-єю в руках або стріляючих з віком до війська. Між іншими арештовано поста-димова, 6. през. „Розвою“ за стріли з вікна і пос. Верчака за фаши-стську агітацію на вулиці.

Персоналія.

Б. през. Войцеховський одержав у Вильнові перепустку і вїхав до Соєдк. Б. прем'єра В. Вітоса інтерв'ювано, а та-кож міністра Осечського і Керніка спеціал інтерв'ювано у Вильнові, а обіска

переслазко до столиці. Відомого герою-да реакції, письменника Адольфа Най-перт-Нелачинського інтерв'ювано у варшавській штабелі.

Пацифікація і стабілізація.

Відеоза уряду. — Заприсяження уряду. — Нац. зібрання. — Познан-ська „республіка“. — Увільнення членів 6. уряду. — Пропозиція ко-муністів.

Варшава, 17. травня 1926.

Змагаючи до пацифікації і стабілізації відносин новий уряд вчора відозву до горожан, в якій підкреслює потребу морального переродження в Польщі, ко-печність опертя розв'язку держави на по-шануванні права і суспільній слушності. Уряд обіцяє виступити з планом напів відносин організації державного життя, уважаючи коначним усунути дотеперішні домагання.

Вчора в год. 12-й в пол. новий уряд явився в сойм і зложив до рук марш. Ратай присягу на вірність конституції.

Нац. зібрання для вибору президента держави буде скликане на 25. н. м. Поруч. марш. Пілсудського „ко кандидатів вису-вають деякі кола також марш. Ратай і 6. прем. Скінського“.

Вільні клопоти справляв урядові По-знань, який не хочє повірити в капітуляцію Хісло-Паста і поки-що творить окрему республіку. Для пацифікації відносин в Познані вїхали там марш. сенату Тром-чинського та посла Сейда і Пльопінський.

Інтерв'юваних членів 6. уряду випущено на волю.

Розпорядок попереднього уряду про ви-нятковий стан у Варшаві, варш. воєвідстві і Вильнові знесено.

Кому. фракція в сойм звернулася до лівиці, поміркованої лівиці і влюбів „мн-меншин“ з пропозицією створити спіль-ний роб.-сел. уряд, одначе ППС відкину-ла цю пропозицію.

У Львові.

Знесення виняткового стану і ма-ніфестація в честь Пілсудського.

Львів, 17. травня 1926

Винятковий стан, заведений у львівському воєвідстві розпорядком воє-води д-ра Гарапха по одностайному адержанні в правій силі знесено, задер-жувачи всі накази й заборони (?). Заведо-ну яко складову частину виняткового стану провенційну цензуру для преси та поліційні години для льоків, ходження по вулицях і т. н. теж знесено, так що наші новинки на ш-теми в біжучому числі є безпредме-тові.

В неділю (16. ч. м.) відбулася у Львові за ініціативою ППС і проф. союзів мани-фестація в честь марш. Пілсудського. Ри-нок залеза непроглядна маса народу (до 20 тисяч). Під червоними прапорами (по-пуретамі і написами в честь марш. Пілсу-дського являлися робітничі організації, але було також багато дікавців. З трьох бальконів промовляли бесідники до наро-ду. На бальконах кооперувала ППС, з Хлопським Сторонництвом та зі Союзом 6. Legionistів і зі „Стихельцями“.

Бесідники гостро атакували реакцію, складали покони Пілсудському, домага-лися створення сел.-робітничого уряду під проводом Пілсудського яко прези-дента держави, після чого відчитано ре-зольцію, в якій згідно з тенором промов являється повалення уряду корупції й теро-ру та виставляється домагання сел.-роб. уряду, висловлюється признання жовірам, варш. пролетаріату і залізничникам за рішучу боротьбу, а марш. Пілсудському за „бунт“ проти реакції й деморалізації. Вкінці є готові кожної хвили стати до боротьби за владу в Польщі.

Описи уформувалися величавий похід, який перейшов вулицями Львова, спін-нявся під пам'ятником Міцкевича, де знову промовляли бесідники, змусивши народ до боротьби з реакцією.

Біржа.

Гроші.

Вчора з огляду на неділю біржі не бу-ло. В суботу платили за американські до-ляри 11:05—11:10, за канадський долари 10:95—11:05.

Жіноцтво і політичні партії.

(Дискусійна стаття.)

Справа активної участі нашого жіноцтва в політичному житті нашої держави фактично все ще в межах теорії. Покищо від обох заінтересованих сторін, себто від жіноцтва і від проводу політичних партій, чуємо заяви доброї волі до співпраці. Жіночі організації від довшого часу закликають своїх членів аступати до політичних партій і брати діяльну участь в їх роботі; партії зі свого боку заявляють охоту прийняти в свої ряди жіноцтво і впевняють про своє прихильне до нього відношення. Однак на практиці і заявах кінчається і досі не видно ніяких серйозних спроб, щоб справу рушити з мертвої точки.

Не хочемо тут вирішувати, де лежить вина цього сумного факту, що наше жіноцтво стоїть осторонь політичного життя: чи пасивності жіноцтва, яке не цікавиться глибшими суспільними явищами і не розуміє, що творчим, співіснуючим чинником національного життя може стати лише використовуючи свої громадські права, чи може вина лежить в провідниках нашого політичного життя, які не вміють підійти до жіночих мас і недоцінюють значіння свідомого, політично виробленого жіноцтва зі становища інтересу партії і нації.

Та не про це хочемо говорити. Справа участі жіноцтва в політичній роботі є сьогодні бодай теоретично всіма чинниками признана і вирішена. Але в якій формі і яким шляхом має наступити це приєднання жінок до політичних партій, — про це нема в нашій громадській свідомості думки. Навпаки, потеперішні спроби гуртування жінок в рамках політичних партій вказують на повну відсутність орієнтації в цій справі навіть у людей найбільш компетентних, себто в наших політичних діячів і в жіночих діячок. Ці помилкові спроби є також сумним доказом на це, що ідеологія жіночого руху є ще все українському жіноцтву чужа і ним незасвоєна.

Маємо на думці т. зв. „жіночі секції“ при політичних партіях, про які доводилося чути останніми часами. На цей шлях притягнення жіноцтва в свої ряди вступило здається УНДО, бо в більших повітових містах (напр. в Станіславові і Тернополі) основано окремі „жіночі секції“ в рамках УНДО.

Що за ціль відокремлювати приєднаних партійних членів в окремі організаційні гурти, — Бот один знає. Всім відомо, що організаційний гурт має оправдання до життя тоді, коли є висловом якоїсь ідеологічної стихії або об'єднанням однодумців для оборони спільних інтересів. В рамках суцільної організації можна також творити окремі секції для переведення поділу праці. Ясна річ, що окремі жіночі секції при політичній партії не мають за собою ні одної з наведених вище речей. Не представляють ніякої ідеї, не мають перед собою ніяких конкретних завдань.

Правда: жіноцтво має свої специфічні інтереси і тому гуртується в окремі жіночі організації. Однак ці організації мають лиш тоді ціль і рацію існування, коли є організованим змаганням до розв'язки тих всіх теоретичних і суспільних проблем, які сумують під назвою жіночого питання. Всяка інша жіноча організація (або жіночий гурт при загальній установі) не має ніякого глузду, є зайва і анахронічна, а нерозумно шкідлива. Зайва тому, бо не має ніякої провідної думки, яка оправдувала би її існування; анахронічна, бо анахронізмом є відокремлюватися від мужин в якійнебудь громадській чи культурній роботі; шкідлива, бо поглиблює ще віками виворену пропасть між мужською і жіночою психікою.

Сказане вище торкається також жіночих секцій при політичній партії. Ці секції не видержують кри-

тики з ніякого боку, вони є зовсім непотрібні як зі становища жіночих, так і партійних інтересів. Партія об'єднує своїх членів на основі певної політичної ідеології — партійна програма однакова є для всіх членів без огляду на полі. В політичній партії жіноцтво повинно аступати не як якась жіноча каста, лише на персональній основі, як звичайні члени, на тих самих правах і обов'язках, що мужини. Це єдиний правильний шлях втягнення жіноцтва до політичної роботи, єдино правильна форма участі жінок в політичних партіях.

Зі справою „жіночої секції“ в рамках партії в'яжуться тісно друге питання; а саме: спосіб вибору жінок до управи партії. Коли станемо на становищі, що жінка аходить в партію на персональній основі, що має в партії такі самі права і обов'язки, як мужина, — то очевидно і до управи партії вона може увійти лиш тим самим законним, правильним шляхом вибору її загальними зборами чи партійними з'їздами і конгресами, що вибирають цілу управу.

Але хоч та проблема така проста і ясна, то і в цій справі нема ще в наших партійних провідників виробленої думки. В нас все ще покутує концепція „жіночої представництва“. Що цей абсурд значить, — годі зрозуміти. Хто і як цю „жіночу представницю“ має вибирати, — цього ніхто не знає, навіть люди, які виносили таку постанову. Тому й не дивно, що в Центральній Комітеті УНДО, в якому зарезервовано минулого року літом одне місце для „представниці жіноцтва“, — це місце цілий рік було необсиджене.

Найвищий час перевести ревізію „жіночих секцій“ і „представниць жіноцтва“ і справити ті помилкові кроки в нашій політичній житті. Вони є глумом ідеї, яку буцім-то репрезентують, ідеї громадської рівноправності жінок.

Коли при останніх виборах до німецького Райхстагу дві великі політичні партії поклали жіночі імена на чолі своїх партійних листів (Demokratische Partei — Dr. Gertrud Baumbach, Bayerische Volkspartei — Marie Lüdgers), вони бачили в них не „представниць жіноцтва“, а представниць своєї суспільної ідеології. Ті численні жінки, які засідають в німецькій, чеській і інших парламентах, репрезентують в них інтереси не лиш жіночих виборців, але цілого населення і працюють для добра цілої нації. В Америці в двох стейтах місця президентів займають жінки. Жінка, як бурмістр міста, є в Америці буденною появою. Не як „представниця жіноцтва“ приймають жінки ці найвищі уряди і почесні, лише дістають їх з рук цілого населення.

Нехай же і наші політичні партії, а зокрема УНДО, яке з рації своєї національної платформи є покликане до згуртування в своїх рядах загальноукраїнського жіноцтва, приймуть цей єдино раціональний принцип. Нехай же не відокремлюють жінок членів партії в окремі секції, нехай не відносяться до них як до сепаратної касты, а в свої управи нехай вибирають жінок на персональній основі, очевидно коли мають в своїх рядах жінки, які виключно своїми особистими кваліфікаціями є достойні тої честі.

Слід зазначити, що на цьому становищі стоїть також „Союз Українок“, центральна жіноча організація на зах.-українській нац. території. Вже попередні жіночі з'їзди, починаючи від Всеукраїнського Жіночого З'їзду в грудні 1921 р. засували недвозначно своє становище в повній справі. (Пригадуємо реферати п. з. „Суть і завдання жіночої організації“, „Жінка і політика“, „Головні проблеми сучасного фемінізму“). Це питання стало тепер актуальне в зв'язку з оживленням нашого політичного життя і тому останній З'їзд Союзу Українок, який відбувся в кінці квітня ц. р., присвятив йому знову свою увагу. Після оживленої дискусії прийняв він одностайно осьню резолюцію: „З'їзд делегаток, признаючи потребу як найбільш активної участі жі-

ноцтва в політичному житті, вважає творення окремих жіночих секцій при політичних партіях річчю непотрібною зі становища жіночих інтересів, а навіть шкідливою для єдності українського жіночого руху“.

(Мі-ру).

Проти провокації.

Інтервенція Президія УНДО в Дирекції поліції.

Львів, 15. травня 1926.

В зв'язку зі „сенсацийною“ провокацією львівської польської преси („Слово Польське“, „Газета Поранна“, „Век Нови“ і „Кур'єр Львівський“), інспірованою „народово-дефензивними“ чинниками та в зв'язку з арештуваннями, переведеними в п'ятницю поліцією поліцією з виглядами на їх поширення, явилася сьогодні в 11 год. рано у директора поліції д-ра Райхендера Президента ЦК. УНДО в складі д-ра Дмитра Левицького (голови), д-ра Дам'яна Лопатинського (заст. голови) і Михайла Струтинського (заст. гол. секретаря), щоб запротестувати проти довірених арештувань і проти провокації польської преси, розуміється інформованої поліцією.

Д-р Дм. Левицький звернув увагу на тактику польської преси, яка п'якуванням проти України хоче консолідувати роздвоєну варшавським переворотом опінію польського громадянства. Зваживши, що подані одночасно в чотирьох польських органах двомовні „інформації“ на тему „Української Військової Організації“, гумористичних мілітаристично-повстанчих „концепцій“, похвальних товариств „Луг“ і „тайного з'їзду“ УНДО були у всіх газетах з жалкими стилістичними змінами ідеї, — асно, що їх джерела слід шукати в урядових колах.

Проти такого підкожуючого поведіння і чорносотенних прийомів Президія УНДО: закладає якнайрішучіший протест, домагається негайного випущення арештованих або віддання до розпоряджності слідчого судді та передавання цього протесту урядовою дорогою міністерству внутр. справ. Зокрема президія мусить запротестувати проти тиску й арешту гол. секретаря УНДО. Вол. Целевича і члена Центр. Комітету ред. Дм. Павліва.

Дир. поліції д-р Райхендер заявив, що він — перетяжений біжучими справами — не має іще нагоди читати ранішніх польських газет. Щож торкається арештованих, то він заридить негайно (на протязі суботи) їх випущення або відставлення до суду, якщо проти когонебудь з них є фактичні основи до того. Протест міг би він передати вишшій владі тільки тоді, колиб одержав його на письмі.

З огляду на те, що пізніше Президія УНДО передала Дирекції поліції письмений протест.

Згодом в год. 1245) інтерв'ював в справі арештованих у шефа політ. поліції ком. Мітленера адв. д-р Олександр Марітчан. На домагання бачитися з арештованими шеф дефензиви відповів відмовою; натомість заявив, що ще сьогодні частина арештованих буде випущена на волю, а частина передана судові.

Модні новини для пань на костюми, плащі, мундесні сукна, шовки, шифони поручає по низьких цінах фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька 10.
Філії в Тернополі і Стрию.

По широкому світі.

До Парижа прилетів перший німецький літак з Берліна з шести пасажирами. Є це перша ластівка після підписаної конвенції між двома державами щодо воздушної комунікації.

У Марокку йдуть далі зав'язі бої на еспанським фронті. Ріфенці виявляють багато енергії. По обох боках значні втрати.

Між Пекіном і Ганканом видетів зі шляху поїзд; 50 Китайців убитих; чимало ранених.

Організаційно-політичний рух.

Організаційна нарада У. Н. Д. О. в Белзі.

Ще перед двома місяцями повстала в Сокалі повітова організація Українського Національно-Демократичного Об'єднання. Організація розвинула інтенсивну працю в повіті. Після імпозантного селянського міча в Сокалі, відбулася дня 10. травня ц. р. в Белзі в залі Повітового Союзу Кооперативів організаційно-політична нарада Об'єднання при участі 25) осіб. Між присутніми було 5 священників, стількиж представників інтелігенції, а ошста селяне. Всі селя беззастового судового повіту вислали

на нараду делегатів. Повітовий Народний Комітет репрезентували на нараді о. Дорошківський і д-р Данилович зі Сокаля (на Северині).

До президії вибрали присутні о. Дорошківський Михайла, пп. Бодларчика Василя, роцького Теодора. Секретарем наради був Костинський Єфрем. Реферат про потребу політичної організації виголосив делегат Об'єднання зі Львова п. Олександр Черкавський. Він же пояснив і партійну програму.

По рефераті розвинулася обширна дискусія, в якій заборали голос пп. Данилович, Зінко Іван, Мартинюк Антін, Коваль Пилип, Дзяман Пилип, Матвій Василь, Покидько Михайло, д-р Ілля Солоник (гості-радикали), Мушка Іван, Семелогуб (гості-радикали), Кіт Волод. Характеристичною прикметою промов усіх селянських бесідників була думка про потребу об'єднання усього національного табору для спільної політичної боротьби.

Збори прийняли шість резолюцій, в яких вказали все українське населення сокальського повіту аступати в ряди Українського Національно-Демократичного Об'єднання, борючись одностайно за українську школу, за самоврядування і за землю. Збори запротестували проти злочинної акції Ількова, т. зв. Українського Народного Союзу д-ра Северина Даниловича та Оскілка на Волині. Нарада закінчилася гарною, річовою промовою о. Дорошківського і відспіванням українського національного гімну.

Учасник.

Радянська Україна.

Курси для підготовки книгарських робітників. — „ВУФКУ“ переноситься з Харкова до Києва.

Книгоспілка організує курси для теоретичної підготовки книгарських робітників у Харкові. Такі курси вела Книгоспілка в минулому році. Тоді були вони 3-ох тижневими. Цьогорічні курси триватимуть 6 тижнів. На курси приймають тільки тих, що мають за собою книгарську практику. Отже завданням курсів є піднесення фахових кваліфікацій книгарів. Цьогорічні курси мають таку програму: 1) загальні справи книжкового руху (4 год.); 2) видавничі справи (8 год.); 3) кооператива: а) загальні питання (10 год.); б) оперативна праця (29 год.); в) технічні праці в книгарстві (15 год.); г) методи книгарської праці (10 год.); г) кооперація і книгарство (16 год.); 4) Виучування книжки та покупка (10 год.); 5) Бібліографія (50 год.); 6) Розповсюдження книжки на село (15 год.); 7) Торговля папером і канцелярським приладдям (35 год.); 8) Книгоспілка (5 год.). — Кошти утримання курсів і курсантів покриває Книгоспілка.

Наслідком великої мешканевої кризи в Харкові Всеукраїнське фільмово-кінематографічне підприємство (Управління) переноситься до Києва. Станеться це аж в липні, коли будуть приготівлені помешкання. В Києві крім фабрики намітила управа зорганізувати також центральну лабораторію. Фабрика буде давати тільки один примірник фільму, а дальшу роботу, тобто копії з фільмів буде виробляти лабораторія.

Всі початі в Харкові фільми мають закінчити ще в травні. Між ними є і всі серії фільму „Тарас Шевченко“. В Києві будуть робити фільм п. н. „Тарас Трясило“ на основі сценарія Радиха, під режисурою Чординіна і при допомозі проф. Кричевського. Крім того підуть фільми „Спартак“ і „Вся реформатор“ під режисурою молодого артиста Ф. Лопатинського. До кінця того року мають випустити 15 фільмів. Тепер з усіх фільмів виробу ВФКУ найбільший попит і найбільшу популярність на Україні має фільм „Трипільська трагедія“. Тому до нього зв'язли в історії української революції.

Розмах ПДВО.

Вартість спростувань Польської Дирекції Взаємних Обезпечень.

Перед кількома тижнями появилася в польських часописах, а описав також в нашій організації реєляції про господарку ПДВО. Видно немали вони були цій інституції, бо розіслала вона до цих часописів спростування, які з огляду на § 19 були поміщені також в кількох останніх числах „Діла“. Польська Дирекція у своїх спростуваннях уперто, що ревізія Найвищої Палати Державної Контролі не дала по суті ніяких відомих вислідів для інституції. Тимчасом у звіті Найвищої Палати Державної Контролі сформульовано отсі основи

стає шораз тоншою. Тому за 130.000 до 160.000 літ полярна смуга підійде вже до половини землі. Тоді людство пічне замирати. Отже людству залишається тільки одна десята його життя. Хіба — та це вже не наукові висновки, — що воно пригнобляється до цього часу до життя на землі або вигадася собі власне центральне огрівання...

— **Рентгенологія в дентистичі.** Одна американська фірма фотографічного промислу розвинула до спілки з одним визначним дентистом д-р Ратером нову методику, яка дає змогу робити рентгенівські знімки зі зубів і підбородка. Фільмова знімка дає змогу зорієнтуватися лікареві у складі зубів і губної ями точніше, ніж при безпосередніх оглядах.

— **Берлінська Академія Мистецтв** утворила недавно окрему секцію поезії. Міністерство на висок Академії затвердило таких членів цієї секції: Гергарта Гаушмана, Томаса Манна, Арно Гольца, Людвіга Фульду і Германа Штерна. Ренту членів виберуть уже ці перші члени.

— **Поліційна година.** Поліційною годиною є для ресторанів, театрів, кін і т. п. 8-30, по вулицях і майданах можна ходити без поліційної перепустки до год. 9 вечором. В тій самій годині замикають і брами каміниць. На ходження по поліційній годині треба мати окрему легітимізацію з дирекції поліції. Подана нами вчора поліційна година 10-30 вечором є помилковою.

— **Превенційна цензура.** Державна прокуратура у Львові з днем 15. п. м. встановила превенційну (попередню перед друком) цензуру для львівської преси на основі встановленого розпорядку про винятковий стан, заряджений для цілої держави уступаючи урядом Вітоса.

— **Може найдуться охочі.** Одилайці-літній Анатрій Головчук з Деветині (Югославія) прислав до „Просвіти“ у Львові такого листа, тисаного друкуванням письмом: 8/V. 1926. Прошу Вас, як ласка ваша, прихилити мені кілька книжок. Я навчався друкувати 1924 року. Я ходив до школи два місяці і маю 11 років. Ви нам бідним кілька книжок прислали. Ви дуже добрі. Дай вам Боже, ще довго прожити. І я ваших дітей поздоровляю. Може з нашої шкільної молоді схоже хто зустріється з малим Андрійком, а через нього і з іншими дітьми. Цей спосіб практикується з користю в інших народів. Не вадило б, якби так наші діти вступали в листовну розмову з дітьми на інших наших землях і на еміграції. Для охочих, коли такі найдуться, подаємо адресу: Andrej Holovcsuk, Devetina p. Prijavor, Bosna, Jugoslavia.

— **На базар з Лондону до Парижа.** Товариство англійської авіаційної комунікації „Imperial Airways“ організувало від 15-го ч. м. щоденні літаки, призначені виключно для жінок, що хочуть їхати за орудами. Вже раніше 60 процент авіаційних пасажирів між Лондоном і Парижем були дами. Ціле літо щоденно з год. ранні відлітатиме апарат до Парижа, буде там 10-30, а в 5 г. по пол. відліде до Лондону. Багаті Англійки зможуть за п'ять годин накупити в Парижі стільки модних витребеньків, скільки лише вдержити літак і їх кишень.

— **Боротьба з мухами.** Передбачлива німецька преса звертає вже тепер увагу всіх, щоб не забували за боротьбу з мухами, заки ще їх мало. Коли ними вб'ємо одну муху — вбиваємо мільон, який з неї зродиться в літі. Це треба брати не як поетичну фразу, а дослівно. Одна муха складає тепер 200—300 яєць. Після 12 годин виходять з них уже малі личинки, а ще 14 годин пізніше родиться муха, яка негайно починає продовжувати свій

різ. Коли прийняти, що половина мух є жіночого роду, тоді математика зможе ствердити, що з одної весняної мухи в літі є вже мільони...

— **Комітет для вшанування 10-ліття смерті І. Франка** подає до загального відомо, що наліпки на вікна вже можна набувати по 20 сот. за штуку у Львові в книгарні Н. Тов. ім. Шевченка, а книгарні УПТ. в Союзінім Базарі і в „Народній Торговлі“. Повітові і місцеві комітети можуть замовляти наліпки просто в Комітеті (Львів, Ринок 10 П. Т-во „Просвіта“). До всіх філій „Просвіти“, складів „Народної Торговлі“, висилка вже відбувається. — З замовленнями спілкуйтеся, щоб усталили висоту накладу.

— **Тайна чистоти голосу.** Один з наших найкращих промовців, запитаний в який спосіб хоронить себе від хрипів, відповів: „Під час промови відсвіжую горло мятковими цукорками з фабрики „Фортуна нова“, Львів, Кордецького 234“.

1725a)

1-1

Пам'ятайте, що всякі збірки на надгробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на шабличку книжечку ч. 7910.

Дописи.

Рудки. (Візе в Вістрокі коло Чернихова.) В Вістрокі, де то 200 осіб перейшло з гр.-хат. на латинський обряд, відбулося 4. травня ч. р. велике віче. Зібралось біля двох тисяч людей місцевих та з Болозів дол. Ванькович, Купкович, Роджальович, Загіря, Коношук сім'я, Хлопчик і кількох з „перекрещених“ з Чернихова. Двір у Вістрокі організував боївку з револьверами і палками, та коли побачив непроглядні маси народа, дав розказ боївці сховатися, а вислано лише „паніча“ з двора. Крім урядового комісара явилось 10 жандармів. Віче отворив повіт. організатор У. Н. Д. О. о. Ст. Онискевич, до президії військов. місцевий парох о. Дуркот і один селянин. Політичний реферат мав о. Онискевич. Він змалював вільнолюбне змагання українського народу і ті перешкоди, які ставили Українцям перед війною на полі культурним, економічним і політичним (школи середні, університет, фінансові інституції, поділ Галичини і т. п.) Польки: як не допускали до створення легіонів Січ. Стріляв, як чорнили їх перед військ. владою, що були-то український народ це Москві, шпигуни (гр. Каз. Бадені) через те тисячі селян і інтелігентів йшло на шибеницю (Загурський!) а десятки тисяч вислано до Талергофу і інших таборів. Відтак змалював упадок царату і керенщини на Вел. Україні і змагання Центральної Ради до незалежної держави. Коли фронт завалився і Австрія розпалася, українське військо заняло у Львові без допомоги зовні для 1. листопада 1918 Львів і дамо почли у цілій Галичині до вільнолюбної боротьби за свою державу. Та коли Польки через масу своєї інтелігенції і поміч з Франції в воєнних матеріялах і старшині (Галеріш) могли не лише встояти на фронті, але посуватись наперед, то Українці змалювали вони перед світом більшовизми і воли з браку воєнних матеріялів мусили податись за Збруч. Світлою хвилиною в історії вільнолюбної війни був день 22. січня 1919, здуха з Вел. Україною. Та коли не було ні звідки поміч, прийшлося погнати в трикутнику смерті й остаточно піддатись Полькам. Табори наповнились нашими інтернованими. Зразу польський уряд, здавалось, хотів годитись з Українцями, обідав воєнським автономією, університет то-що: але то все було для чужини. Коли 13. березня 1923 призначено Схід. Галичину Польщі, настали репресії на полі господарських (земельна реформа), і культурних (школи, університет) і політичних (язковий закон). Та сама польська держава терпить морально і матеріально від зловживання законами: вона мусить держати велике військо на „ворогів“ внутрішніх і зовнішніх та коштовну адміністрацію. Единою розв'язкою її скрути є надання всіх прав національним меншиностям і задоволення голодних. По півторогодинній рефераті, котрого зібрання вислухали з великою увагою, коротко промовив М. Рогушкий і змалював економічний реферат п. Юрко Пастерняк, знавши кооператор-селянин з Загіря. Цей підкреслює, що ми лише власними силами можемо піднятися з упадку і до того веде кооперація. „Просвіта“, „Сільський Господар“, „Січ“, „Луги“ і „Соколи“ ти взагалі організації. На кішні вихованс студент Поляк, син місцевого діда і повіт. маршалка п. Яремовського. Він хотів доказати, що Українцям тут живеться гірше, як „під Жидами“ не рад.

Україні, що Польща держить найменше в світі війська, що ніхто не слухає Українців молитися по польських і рині неблизі. Та о. Онискевич дав йому відповідну відповідь а збори висловили своє обурення в кріпких висловах. Співом „Ще не вмерла України“ закінчилося віче. Щодо тих, котрі в Чернихові перейшли на лат. обряд, є надія, що вони знов вернуть на лоно своєї церкви, бо вже побачили, що їх осудили, один з другого глузує, що дає піддавити пос. Пасічкому. Тимчасом о. парох вніс відклик до воспістав у Львові проти розпорядку видати всім урядові метрики на руки старости в Рудках, а щоб кожний сам відбирав собі своє спідство хрещення.

Лист до Редакції.

В об'єкті пам'яті нашім.

Одержимо таке письмо: В двох числах Вашого цінного часопису (ч. 52 і 53 з дня 10. і 11. березня) була поміщена новинка про село Деремівку, теробовельського повіту. В цій новинці я. дописувач накинута на нашого покійного батька о. Валерія Ганкевича, кажучи, що „він піле життя адавав польському шляхтичу“, що „ніхто з його дітей не виніс з рідного дому тривіжних національних перековань“, та, що „він уважав своїх парохіян за худобу й тому вони десятки літ жили в темі кромішній“.

Тому, що всі ті три твердження минаються з правдою, просимо ласкаво помістити наше спростування такого змісту: Уважаємо своїм обов'язком ствердити, що дім наших родичів був широким українським, а не польсько-шляхотським. Доказом цього є хочби те, що коли польські війська заняли Теробовельщину, узявши нашу покійну матір і держали її в тюрмі в Теробовлі, Бережанах і у Львові та що це було причиною її скоростинжної смерті.

Всі діти покійного нашого батька були виховані в ширім українським душі, чого доказом, що двох наших братів служило в українській армії, а один з них пок. Осип Ганкевич хоч швидко перебував світову війну, положили своє життя в обороні України.

Щож торкається закиду — „тими кромішній“, то це спростував уже п. О. Гундич в 69 ч. „Діла“ з дня 30. березня ч. р. а правдивість слів п. О. Гундича можуть ствердити численні парохіане всіх трьох сіл цієї парохії: Деремівки, Долгого і Залая.

Боронимо цим виключно того, що помер 1917 р. і вже сам не може оборонитись. Діаку нас, що п. дописувач шойно тепер подає свою прилюдну „оцінку“ рідного і громадянського життя того, що зійшов в могилу як чесний чоловік і добрий громадянин-Українець.

У Львові, дня 12. травня 1926.

Софія з Ганкевичів Сітницька,

Мінна з Ганкевичів Мельникова,

Олена з Ганкевичів Гринюкова.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою Дя. Котка.
Вівторок 18.V. Станіславів.
Середа 19.V. Надвірна.
Четвер 20.V. Надвірна.
П'ятниця 21.V. Солотвин.
Субота 22.V. Солотвин.
Неділя 23.V. Делятин.
Понеділок 24.V. Коломия.
Вівторок 25.V. Коломия.
Середа 26.V. Городенка.
Четвер 27.V. Городенка.
Початок о год. 8-30 вечором. Ціни скрізь знижені.
1659 12-2
Чд. А. II, 542/25.
27.

ВІЗВАННЯ

до наслідників, спадкоємців і віритель чужини.

МИКОЛАЙ ВАСИЛЬКО наддніпрянський посол і уповноважений міністер у Відні VI. Thobaldgasse ч. 4. і в Берліні Köpen-Augustgasse ч. 22. привабливий до Буковини, від року 1919 український громадянин, помер дня 2. серпня 1924 в Райхенгалі. Його заповідання відшукано. Визнається син всіх наслідників, спадкоємців і віритель, які є австрійськими громадянами або тут перебуваючими чужинцями, щодо до дня 10. червня 1926 згодили в підписанні суду свої права до спадщини. В протинних случаю може бути спадщина видана без огляду на ті права чужинської влади, або особи, яку вона вважає.

Мешкаючи в краю наслідники просили австрійський суд о переведення спадкового проводу. Закордонних наслідників і спадкоємців являється, щоб згодили свої права і вищеподаним реченням, та заявили, чи домагаються відступлення справи чужинської влади. Впротин, если чужинська влада сама не зажадає відступлення, буде спадкова пересправна провадитись тут, а іменю лише з тими наслідниками, які згодилися.

ПОВІТОВИЙ СУД НЕУВАУ У ВІДНІ

VI/1. Hettmannsgasse ч. 38. відділ II.

Відень, дня 7. квітня 1926.

Dr. Hettmann Gaar

за згідності виготовлення, директор канцелярії

Reisig ad. p.

(судова печатка) 1728 2-3

Товариський Зізд абітурієнтів української гімназії в Тернополі з 1906 року скликає підписаний комітет на день 5. липня 1926. Проситься Товаришів в цей справі звертатись листовно до товариша о. Стефана Вонса, пароха, Ірвинця, прича о. Глубічок Велійкої ад Тернополя. Тома Водяний, о. Стефан Вонс, Володимир Сатурський. 1719 3-3

Жертви на політичних іспитів в Луцьку: м. Оліка, Луцьк пов. 40 шт. паски, 13 ф. сала, с. Кучкарівка пов. Луцьк, 2-15 зол., 10 шт. паски, 90 коржиків, 5 ф. сала, 58 яєць, с. Боголюбів пов. Луцьк, 0-95 зол., 22 пасок, 63 коржиків, 13-1 па ф. сала, 53 яєць, с. Крупа пов. Луцьк 2-16 зол., 10 пасок, 60 коржиків, 4 ф. сала, 125 яєць, с. Черниш пов. Луцьк 2-1 зол., 10 пасок, 20 коржиків, 12 яєць, с. Боратин пов. Луцьк 57 коржиків, 14 ф. сала, 27 яєць, с. Воротиш пов. Луцьк 2 зол., 25 пасок, 4 яєць, с. Рованш пов. Луцьк 16 пасок, 1 яєць, с. Рованш пов. Луцьк 14 ф. сала, с. Підлозі пов. Луцьк 43 пасок, 50 коржиків, 1 кг. сала, с. Перекалович пов. Луцьк 21 115 яєць, с. Острів пов. Луцьк 27 пасок, 22 коржиків, 14 кг. сала, 27 яєць, с. Задя пов. Луцьк 7-50 зол., 12 пасок, 38 коржиків, 6 кг. сала, м. Беремель пов. Луцьк 9 зол., 30 пасок, 40 коржиків, 6 кг. сала, 1-1

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ.

ПРИЙМУ СПІЛЬНИКА до істратного підприємства (власна фабрика), потрібний капітал 3.000 доларів. Зголошення під „вільний зиск“ до адміністрації „Діла“.

1726 2-2

НАПРАВУ годинника під управою фахових сил іспитавських подякожує Гутерман Сикстуська 14. По стінні годинники посилаю домі.

1679 6) 10-2

1-30Л. коштує кожда золотинка направу у Гутермана Сикстуська 14. 1679 10-2

ПОВІТОВИЙ СОЮЗ КООПЕРАТИВ в Зборіві прийме на безплатну практику книговода і люстратора. 1721 3-3

ДЛЯ ЛІТНИКІВ! В долинянських горах над Свічею в напричуд гарній околиці до винайму від 1. VI. дві особні кімнати найкраще з харчем для кількох осіб. Станція залізнична Вигода а звідтам вузькотрілька аж на місце. Визначні інформації удіють з чемності П. Особа Людина, п. Велдіж. 1730 1-1

СЕМИНАРИСТКА IV. р. гласає зайти у Львові до дітей від 3 літ, при чому може допомагати і в домашньому господарстві. Зголошення до Адміністрації „Діла“ (Семинаристка). 1-1

ПОШУКУЄТЬСЯ вправного інструктора по можливості українського семинариста для приготування з 6 кл. української гімназії на IV. р. уч. семінара. Ласкаво зголошення слати на адресу: Уряд парохіальний Вербиця, п. Угліва (Uhlów). 1741

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відповідає.

МЕБЛЕВИЙ ДІМ В знаній фірмі на сплати Мінер Райтана 4

істлюючи від 1892 р. Нема конкурентів що до якості доставляних меблів краєвих і 1674 закордонних. 6-10

ДИВАНИ, — КИЛИМИ, — КАПИ, ФІРАНКИ, ПОРТІЕРИ, ХІДНИКИ, 1693 продає найдешевше. 3-3

ВАНК площа Марійська ч. 5. в сінях

ЗМІНА ЛЬОКАЛЮ!

Почесно звіща, артистична та накладна — **ПЕРЕПЛЕТНЯ, М. КРИВЦЬКОГО** — поширення та пережесена на вул. Пекар 1647 ську ч. I. с. 7-10

ПОДЯКА.

Пережата глибокою повагою і вдякою оглядом Вд. п. д-ра **А. Гершендерфа** секундара державного загального шпиталю і окулісту у Львові, вул. Краківська 9, за виличення мене операцією з тяжкої недуги очей, яку ший пл. Лікарі признали невилічимою, складаю йому на цій місці глибоку, не даючу в словах висловити, публічну подяку. 1737 1-1 Ксеня Альфавицька, Стільська.

ПОДЯКА.

Неуможна смерть забрала зі собою нашу найдорожшу матір та бабусю ба. Клявдію зі Струмилівських Езерську. Приблї горем складаємо отже дорожню найшіршу подяку Всеч. о. М. Ладі, о. Лопатинському з Ляцького за похоронний провід, Всеч. о. Семчишинови за ласкаву участь у сумнож обряді, а всім дякую за висказання лам співчуття і відведення дорожньої Покійної на місце вічного спочинку. 1738 1-1 ДІТИ І ВІДУКИ.

Ширіть наш часопис!

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок № 10, II. пош.
Копт. почт. штедл. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рухомі не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місцеву: в рік 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лєй, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Перед Національним Зібранням.

Речиння Національного Зібрання ще неозначений. — Консолідація двох таборів? — Безрадість лівниці. — Протест правниці. — «Познанська імпреза». — День жалоби. — Інтерновані генерали. — «Адреса» до Пілсудського.

Варшава, 17. травня 1926.

Речиння Нац. Зібрання, що має вибрати президента держави, ще не назначений. Рада міністрів відбила сьогодні довіроче засідання, але не розглядала справи скликання Нац. Зібрання.

Партії підготовляються до змагання на Нац. Зібранні, уважаючи перемогу одного чи другого табору.

Заведена в своїх надіях поміркована лівниця відбула засідання у зв'язку зі скликанням Нац. Зібрання та в справі навізання контакту з нац. меншинами. На завтра заповіжено засідання поміркованої лівниці з представниками національних меншин і німецьких соціалістів. Окремо буде лівниця говорити з Жидами.

Заявляючи спершу і капітулюючи правниці починає підносити голову. Зібрані в Познані праві послі і сенатори вислали до марш. Ратая заяву, протестуючи проти скликання Національного Зібрання до Варшави, де — на їх думку — загрожує їм небезпека.

Взагалі перші радісні надії на скору пацифікацію починають потрохи розвіятися. Ендецький пацифікатор марш. Тромпчинський, який і рамені марш. Ратая виїхав врозумляти Познань, прибувши на місце, скликав велике віче і накликав до творення добровільної армії, яка має «зробити порядок» у Варшаві.

Правниця знову відвідує сили, за те лівниця все більше починає затрачувати перспективу. Ставши на шлях легітимізму, марнотратники овочів перемоги сподіються розколу в кльобах правниці й особливо центрів, що збільшать голоси і зміцнять становище лівниці. Та ледве чи ці поборжні бажання будуть здійснені.

Найбільші надії на розкол зв'язують з кльобом НІР. Але голова того кльобу пос. Попель заявив сьогодні в кльобі соймових справознавців, що НІР, в цілості зриває з «познанською імпрезою». Переходовий голова «П'яста» пос. Дембський заперечив можливість розламу в своїх кльобах. «П'яст» займається тепер справою Національного Зібрання, вибором президента та можливістю розв'язання союму і розписання нових виборів. «Союмові партії» — каже Дембський — не сповнили свого завдання, скоротили до домашньої війни і проливу крові».

День 17. ч. м. був у Варшаві днем жалоби з приводу похоронів поляглих жовнів і цивільних осіб. Рано відбулися жалобні богослуження в святинях всіх віроповідань, а опісля похорони. В похоронах взяв участь уряд, представники союму і сенату, делегації варшавських полків і т. н. На могилах складано вінки. З приводу жалоби всі театри, кіна і інші льокалі були зачинені. В спільних могилах зложено 240 вбитих, а окремо заходами родни поховано 40.

Побідники роззброюють себе все більше. Більшу частину інтернова-

них генералів вже увільнено. Поки що інтернованими у Виланові є ще генерали Розвадовський, Загурський, Кеслер і Пріх та полк. Ростворовський. Годиться зазначити, що два перші видавали правительсь. військам накази кидати бомби на столицю, стріляти до вікон приватних домів, острілювати шпиталі і т. п. В їх справі інтервеніює марш. Ратай. Якщо ця інтервенція буде безуспішною, то інтерновані генерали стануть перед воєнним судом. Та це — здається — тільки «страхи на Ляхів».

Вкінці годиться зазначити, що найважливіше марш. Пілсудському «Визволенню» видало відозву, адресовану до нього, внаслідок його перевести розпочате діло до кінця, обняти верховну владу в державі і провести потрібні для широких мас реформи.

Персоналія.

На сьогоднішньому засіданні Радні міністрів перенесено в стан спочинку відомин. закорд. справ К. Моравського (на якого місце покликало до мін. закорд. справ л. Кюлльа. б. дпр. департаменту для справ східних, автора варш. договору з от. Петлюрою, а опісля ген. конзуля в Харкові) і відомин. внутрішніх справ О. Ляпінського. В міністерстві скарбу перенесено в стан спочинку през. львівської скарб. палати д-р Вайсфельда (покликаючи на його місце дотеперішнього відпрез. Поляка) і дпр. департ. Каваліка.

Начальником ген. штабу призначено ген. Бурггардта-Булицького, його заступником полк. Сцеволю-Всюркевича, а нач. кабінету міністра військових справ полк. Бека.

Марш. Ратай занедужав і не опускає помешкання.

Бушого мін. внутр. справ іменовано вилескиского воеводою.

Ген. Шенціцкий віддався до диспозиції виконуючого обов'язки президента марш. Ратая. Свій виїзд на Шлеск виправдав він охотою боронити з власної пильності Шлеск перед можливіми нападами Німців.

Пострілений в Познані ген. Сасковський перебуває в кльобі.

Рад. заперечення.

З приводу «татарських вістей».

Варшава, 17. травня 1926.

Радянські часописи з 16. травня помістили таке заперечення агенції «Тасса»: З приводу вісток, які появилися в закордонній пресі про мимому концентрацію радянських військ на польсько-радянській границі в зв'язку з останніми подіями в Польщі «Тасса» уповажнений заперечити ці вісти. При цьому стверджує, що союзний уряд, як у цьому випадку так і в усіх інших здержується від вмішування у внутрішні справи держав.

Комісія реорганізації Ради Союзу Народів відложена.

Женева 17. травня.

Комісія реорганізації Ради Союзу Народів визначила другу свою сесію на 28. червня. Рішення в справі свент. збільшення постійних місць, крім місця призначеного Німеччині, застерегли для другої сесії комісії; таксамо догагання Бразилії, Китаю, Іспанії й Польщі. Комісія заявила, що латинським державам Америки слід признати три місця і відпо-

відне представництво в Раді загарантувати теж азійським державам. Теперішню сесію замкнено.

Невдалий державний переворот у Німеччині.

Берлін, 17. травня.

Тутешня поліція викрила широко розгалужену організацію радикальної правниці, що поставили собі за ціль ввести диктатуру навіть проти волі през. Гінденбурга та проголосити остаточну ліквідацію республіки. Конфіскували обильний матеріал, навіть плян концентраційного наступу на Берлін 141 виділових організацій Ортсфайрну.

Після генер. страйку в Англії.

Праця в Англії поступає всюди правильно, не виключаючи морських пристаней. Лише в Манчестері портові робітники, що належать до професійних союзів, відмовляються працювати з робітниками, незв'язаними професійною організацією. Власти не годяться відправити непрофесійних робітників.

Черчіль у відповіді на запит заявив у палаті громад, що видатки уряду в зв'язі зі страйком оцінює на суму 755 тисяч фунтів стерлінгів. Міністер не бачить потреби збільшення податків.

Димісія югосл. уряду.

През. югославянських міністрів Узунувич зложив димісію на руки короля. Король димісію прийняв. Почалися переговори у справі творення нового уряду.

Який признають за гварантуючого договір.

Турецько-перський договір.

В Ангорі підписали договір між Туреччиною і Персією на зразок радянсько-турецького договору. Вважають договір доповненням радянського і поразкою англ. політики над перським заливом. Договір зобов'язує на 5 літ, а може бути продовжений на нових п'ять. Спеціальний уступ торкається взаємин обох контрагентів до СРСР.

Біржа.

Гроші.

На грошовій біржі не було ніяких змін. Польський банк оголосив курс доларів і денів 10 зол. Варшавська біржа зачалась 17. травня звичкою доларів, а нотували 10-40, 10-42, 10-37. В приватних оборотах курс доларів загався від 10-75 до 10-85. Нотоз біржею оперували доларами по 10-75 до 10-75 при спокійній тенденції. На львівській приватній біржі платили:

Долари американські 10-80—10-85, долари канадські 10-70—10-75, корони чеські 0-26-25—0-26-75, корони австрійські 0-00-00—0-00-00, лєй 0-03-50—0-04-00, франки французькі 0-31-50—0-32-00, франки швейцарські 1-72—1-76, фунти штерлінгів 47-00—48-00.

Золото: 20 корон 40-00—41-00, 20 франків 37-50—38-00, 20 марок 46-00—47-00, 10 рублів 55-00—56-50.

Срібло: Корона австрійська 0-85—0-88, 5 корон австрійських 4-20—4-30, флорени австрійські 2-10—2-25, рублі 3-40—3-60, копійки за рубель 1-70—1-85.

Збіжжя.

Настрій на біржі здержливі. Обороти дуже скромні. Ціна легко знизилася, передусім жито. Тенденція на загальне знизження. Ціни оцінюють без трансакції: Пшениця біла 49-25—51-25, пшениця червона 51-75—53-75, жито 30-25—31-25, ячмінь настіяний 25—26, овес 32-00—33-00, гречка 31-00—32-00.

У вирі подій.

Львів, 18. травня 1926.

Кривавий метч між правницею і лівницею в Польщі розіграно на протязі минулого тижня. І хоч ця нагальна зустріч двох таборів проковтнула до дві тисячі жертв, то у висліді оба табори яко лицарські партнери — подали собі руки. Великодушний побідник здебільшого простив своїм противникам всі прогріхи і злочини, інтерновані головачі реакції в особах б. міністрів уже вихаються по соймі, а маршалок сенату Тромпчинський, що ще недавно кидав громи на марш. Пілсудського, трактуючи його як хороливого амбітного македонського комітаджі, виїхав пацифікувати Познанщину, яка виявляє такі признаки, як перед вісьмома роками наша ЗУНР. Замість бурі і хуртовини — іділля. По старій польській традиції — «заязд» сюди, «заязд» туди і — старопольське: «kochajmy się!» Але не слід тратити з очей того, що те «kochajmy się» було все тільки епізодом серед «заяздів» і «заяздів».

Марш. Пілсудський виїхав побідником і, базуючись на ґрунті легітимізму (не легалізму!), зробив великодушний жест, як це звичайно є в його імпульсивному характері. Як колись пробачив він своїм противникам, кн. Сипіаї і полк. Янушайтисові, займаючи становище голови держави, так і тепер простив своїм безоглядним і всемогутим ворогам, хоч ситуація змінилася і хоч тепер він був тільки головою опозиції, першим офіцером польської армії «в стані спочинку» і опісля «ребеліянт». Побідник, базуючись на основах легітимізму, так — як тепер мають справи — в значній мірі не використав овочів своєї перемоги. Тактика марш. Пілсудського і його прихильників — si parva cum parvis contrahere licet — нагадує нерішучу тактику жирондистів з часів великої французької революції. Польські жирондисти бажали деяких поміркованих змін політичного й соціального характеру, але в зустрічі з дійсністю тратять голову, не знають, на котру ногу стати, що зробити, як себе поводити. І з того зараз після перемоги повстає позапарламентарний тимчасовий уряд, без виразної фізіономії, без програми, уряд «болота», якщо знову послужимося терміном з доби революційного конвенту. Доля жирондистів була спокаління гідною. Нездатні до чину, маючи навіть більшість, вони вміли тільки вмірати як герої, але не вміли ділати як рішучі, залізні люди. Якщо події в Польщі розвиватимуться серед існуючих ідилічних умовин, то польських жирондистів жде доля їх французьких першовзорів. Ріжниця між ними тільки та, що французькі жирондисти конали під ударами лівниці («Горні»), а польські матимуть до діла з правницею і лівницею. Марш. Пілсудський, в р. 1919, великодушно либачуючи правним переворотникам, діждався не звичайно великого розросту правниці, яка вкінці захопила всю владу в свої руки, а його самого серед кепкувань і насмішків післала в «заслужений стан спочинку». І хоч сьогодні польська реакція лежить на обох лопатках, хоч вона дуже онесмілена і мідно підірвана, то не виключене, що при всепро-

шаючий тактиці польських жирондистів, за якого пів року, як не скорше, поміняються ролі з тією ріжницею, що безоглядний правий чужою буде великодушність. Розуміється, тут можливі ще й інші комбінації, та ми спиняємося тепер виключно тільки на відносинах між правцею і поміркованою лівцею.

Треба бути справедливим і тому годиться ствердити об'єктивно, що в даних умовах легітиміст марш. Пілсудський не мав поки-що іншого виходу. Як горячий польський патріот він лаявся затяжної домашньої війни, яка без сумніву була би могилою польської державності. І тому він пішов компрісованим шляхом. В першій стадії свого виступу він найшов в польському громадянстві багато прихильників і симпатиків, але вже в другій стадії наступило деяке остиудження між побідником і партією поміркованої лівниці, що між ними виявилось відмовою ППС. в уряді. Якщо далі поступав би цей процес остиудження або якщо партія польської лівниці також захопила б лівні найменшого опору всеціло грати ролю жиронди, то перемога Пілсудського не тільки не дасть ніяких позитивних здобутків, але й може бути погребанням всіх надій на відродження й регенерацію польської демократії.

Стоячи в загальному на позиції марш. Пілсудського, партія поміркованої лівниці одностайно виставили домагання негайного розв'язання союму й сенату та розписання нових виборів. Є це теж наскрізь легітимістичне домагання. Бо коли хтось спирається на принципи легітимізму, то після довершення перевороту він має одне головне завдання: звернутися з апелем до народу, щоби він дав свою санкцію довершеному актові або осудив його. А ця санкція може відбутися тільки шляхом всенароднього голосування, шляхом нових виборів. Лишити існуючий стан з тимчасовим урядом, хоч би він був дуже невиразним виразником перевороту, і реакційною соймовою більшістю, яка не виявляє думок, настроїв і бажань громадянства, — це був би повний абсурд, протилежна ситуація, зацвяхована тим, що називаємо *contradictio in adiecto*. Тільки шляхом апелю до народу можна утвердити і завершити побіду, тільки тим способом можна оминити нечувану компромітацію й неминучу загрозу, та відростання голови стоголової гидри реакції.

Правда, тут треба побороти ве-

Жіночі модні матер'яли

Шовки, Полотна

Мужеські сукна

1630

7-2

ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

ФІРМА
РОМАНЗУБИК
Львів, Галицька 16.

личезні перепони, треба виявити завзяття і характер, який не все був капіталом поміркованої лівниці, тут треба справді перевести боротьбу і здобути на рішучі кроки якраз на парламентарний арешт. Як відомо, польська конституція є унікатом під тим оглядом, що тільки сам сойм має право розв'язати більшістю двох третин, або має право розв'язати його сенат більшістю трьох п'ятих при участі половини послів. Ця друга можливість взагалі не входить в рахунок. Але що буде, як в соймі не найдеться двох третин голосів, потрібних до його розв'язання; що буде, як правниця і центр не схочуть зректися передчасно мандатів і піддаватися новій виборчій ординації на основі старої виборчої реформи?

Ось питання, яке мусять основно передумати польські легітимісти. На це є тільки одна рада: збійкотувати теперішній сойм, зробити сесію з нього і тим чином зробити його мертвим, недійсним. Правда, і тут є деяка небезпека. До важности ухвал сойму потрібний є комплет з одної третини всіх послів (себто 148 послів). Навіть в найгіршому випадку правниця і центр, не зважаючи на бойкот сойму партіями поміркованої лівниці, може далі радити, виносити постанови, ухвалювати закони, змінити виборчу ординацію і ждати до кінця каденції. Однак така небезпека заходила перед переворотом; після нього подібні історії є виключені. Знищена морально правниця не матиме відваги взяти на себе репрезентацію громадянства, вона мусить капітулювати, як капітулювала в збройній зустрічі.

С це єдиний вихід на законному шляху; інакше темні хмари закрийте теперішнє ясне небо польських жирондистів.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

П. генерал і його політика.

В суботу 15. п. м. пізнім ввечером появилася на мурях міста Львова біло-червона відозва команданта львівського ДОК. ген. Вл. Сікорського з датою 14-го травня пр., в якій він, «згідно з інтенцією Уряду Річпосполитої і у відповіді на провокаційні сплетні» роз'яснює наступне:

«Завданням військ підчиненого мені корпусу є забезпечити лад і порядок на тій окрайні («кресові») просторі Річпосполитої і стерігти границі Держави перед якоюбудь спробою порушити їх незайманість. Тим найвищим і найістотнішим завданням буде виключно посвячене військом. Свідомий стану підпорядкованих мені відділів, горячого патріотизму жовнірів, їх дисципліни й непохитної вірности прапорам, гарантую, що публічна безпека на цілій просторі «Малопольськи» скідної буде втримана, а всякі спроби внести вибух для будуччини Держави заколот будуть безоглядно здавлені. В ім'я вищої державної дисципліни визнаю вас, Громадяни, зберігти спокій і рівновагу. (—) Сікорський, ген. див. і к-нт корпусу».

Ця патосово-напухлиста відозва зовсім неволякою покрою була муштардою по обиді. Помінаємо вже те, що в часі існування цивільної влади п. ген. Сікорський зовсім не був ані покірливий, ані управлений звертатися до цивільного населення і про щонебудь його заповідавати. Ген. Сікорський, який викидав ходу варшавських подій, вже після їх вирішення в користь марш. Пілсудського, видав наскрізь агітаторсько-виправдоуючу відозву проти «сплетень», щоби наїти собі кладку від одного табору до другого. І справді ще того самого дня (15. п. м.) він зголосив акцес, піддався під приказ марш. Пілсудського, що викликало у Варшаві велике здивування. Та це його особиста справа, нам це про що інше.

В тій муштардовій відозві говориться і про «спроби заколоту», а як він ті спроби розуміє, видно з переведених арештувань серед українських громадян.

Бульварні органи: «Век Нови» і «Газета Поранна» (а за ними шовіністично-сацистичне «Слово Польське» і безхарактерний «Курер Львовський») написали нестерпені провокаційні ідіотизми як вступ до репресій проти українського громадянства. З тією метою Богу духа живих людей переіменовано в шефів українського повстанчого штабу, в різних високо поставлених командантів, будучих директорів поліції, мілітарних курєрів і т. д., а з ред. «Нового Часу», Дмитра Па-

лієва, зроблено «генералів і штаб-офіцерів українських». Розуміється, як ген. Сікорський мав перед собою таку грану мілітарну силу, піддержану «Лугами» з асикавками, то мусів з цією розправитися для «запевнення ладу і порядку на тій окрайні просторі Річпосполитої». І нехай хто скаже, що п. генерал не є політиком!

В доповнення до попередніх вісток про арештування, треба додати, що крім поданого у нас списку арештованих найшовся ще в поліційних арештах грот. Трусевич, якого вже випущено на волю. Докладну ревізію переведено тек у ніж. Льва Шепаровича, пошукувача за зв'язками з полк. Коновальцем. Як нас інформують, розшукувано і за п. Ірином Макухівим.

«Слово польське», яке в останніх днях крайню скомпрометувалося своїми кривими інформаціями, — осявляло —

далі цює проти України

і проти українських установ. Мажучи величезний собачо-шпигунський шнох, воно в ч. 133 з датою 17. п. м. випустило наркотичну тривогу з того приводу, що вчора вчора в Бульварному аул. йшла якась громада з малечками, що говорива між собою по українськи, а в якій — очевидно — ці «народові» детективи підозрювали українських повстанчих воїнів. Тому заважається у них апелю до поліції, чому вона не легітиміє всіх і всіх, чому не арештує і т. д.?

На тому не хіміє. Пожарні товариства «Луги» не дають спати «Слову польськи» провокаторам. В тому самому числі «Слов-а Пол.» йде далі нагілка проти українських пожарних товариств.

Ще староста — читаємо там — не замкнути деяких «Січей». Хоч вони в самій назві означають традицію Хмельницького мордування Польків і нападу на державу, а вже повстають численні нові «Січі», прибравши тепер заступну назву «Луги». Вони континують ідеї збройного бунту проти держави... Останні арештування у Львові й обтяжувачі матеріал, який у зв'язку з тим зібрано, виявили наглядно, що «Луги» є протидержавною організацією, яка приготувалася до збройної боротьби з державою. Без сумніву власті, які досі затримували статисти тих козацьких сотень (є їх понад 800!), якіні витягнуть з останніх досвідів єдино дорочну констатацію, т. з. знищать цілу організацію, а всіх герштів поставлять перед судовою краткою.

Читаючи ці крайні міселітиці, можемо спокійно сказати: «дурному нічого пам'ятати», але що цей провокаторський орган заражує своєю пошестною недурою інші громадські кола, то власті повинні справді зайняти становище супроти цих провокацій, а на всякий випадок постаратися, щоби на цих скажених типів наложено кайдан безпеки. Що до «Січей» і доби Хмельницького, то аналізати зі «Слов-а Пол.» повинні що найменше прочитати якусь популярну брошуру.

Вкінці і народові провокатори пішли ще далі. Беручи за вихідну точку останні бездумні арешти, пишеться там, що «сторожі поліційні власті» ударили наготування до українського замаху. В час ревізії забрали багатий матеріал, з якого були інструкції з подрібним планом замаху. Для більшої емоції додано, що «молая» — з огляду на свідство тимчасово

Валентина Завадська.

ЖІНОЧИЙ РУХ.

I.

Отсей напис дав би багато матеріалу не лише для короткого огляду, але й для великої наукової праці, бо явище, яке ми називаємо жіночим рухом і уважаємо за прикмету останніх модерних часів, сягає глибокої старовини і поширюється рішуче на всі ділянки людського життя, повільно, але певно, захоплюючи все більші простори.

Не буде помилкою уявляти, що фемінізм прийшов на світ разом з першою жінкою, як взагалі приходять з людиною всі її прикмети, зокрема змагання до самостійности і свободоловства. Отці два елементи лягли в основу фемінізму і дали можливість жінці вести завзяту боротьбу з муштинами за свої рівні з ними права, на протязі тисячеліть.

Ще в часах передісторичних у різних народів бували періоди зачепу жіноцтва, а побіч з тим світлі віки матриархату, себто зверхньої матерньої влади. Як би низько не стояла тепер жінка у деяких некультурних народів, всеж кожний з них згадає в своїх легендах або мітології могутніх королеві і воївоначих славних жінок. Приклад цього можна знайти в старинних

переказах Ескімосів та Муринів центральної Африки. Навмисне подається тут цілком протилежні до себе племена.

Вагання жіночої долі на цілій земній кулі й у всіх народів виразно виявляє великі труднощі боротьби, але й уперте змагання жінок до своєї права і твердо свідомість справедливости своїх домагань. Через свою незорганізованість багато разів упадають вони під одностайним натиском своїх противників, які аживляють могутніх паралізуючих способів, як темнота, гарем і всяке обмеження прав.

Однак здоровий первень фемінізму не завмирає і священна іскра жевріє в душі найбільше пониженої невольниці. З мряки тисячеліть дійшов він до нас і у світлі його ясної полум'яні обєдналося жіноцтво майже цілого світу.

Фемінізм надто природне явище, щоби можна було викоринити його хоч би віковим насильством, як не можна знищити в живій істоті життєвого інстинкту. Тому жінки не переконалися, не зважаючи на довгу та старанну науку, що вони ні в чому не дорівнюють муштинам і тому повинні покірно схилити перед ними голову.

Не погодившись з тим раз на все, жінка невтомно домагається належних їй як людині і громадянці — прав, виявляючи при цьому незвичайну витривалість.

Перші, найтяжчі кроки поробили як звичайно, одиниці і своєю енер-

гією підготували шлях для маси, а ми в наших часах вже користаємо з оновів їх праці.

29 держав дали виборче право своїм жінкам! 40 націй надсилає жіноцтво на конгрес Суфражу — міжнародного жіночого союзу для оборони політичних прав жінки!

В грецькому міті герой забиває гидру з сто головами, але перед жінкою стояв потвір з 1.000 головами, і вона поступово нищить їх. Не так давно жінка не сміла їздити ровером, провадити автом, або займатися авіатикою. Тепер ніби зрубано всі голови. Проте це тільки так здається, бо там, де лише праця сполучена з вищими почестями, ордерами, великою пенсією, — нараз усі голови відростають і зникається крик: «Праця (звичайно поплатна) не відповідає жінці, вона шкодить її здоров'ю і нормальному народженню дітей!» І уряди стараються не допустити жінок на кращі становища.

II.

Жіночий рух спочатку змагає головню до здобуття жінці свободи, правного становища і всіх чоловічих привілеїв.

Нові часи висунули нові постулати, бо поза рівними правами з мушиною не можна оминити сфери суто жіночої, де також треба добитися упорядкування соціальних та економічних відносин. Ця сфера остільки важлива, що урегулювати

її можливо тільки прикладаючи та кі самі умовини оцінки, як у чоловічій праці.

Найголовнішою функцією жінки є материнство. Богато жінок віддає свої кращі роки народженню і вихованню дітей. Правильне анкування цієї функції є найважливішою справою, бо в ній полягає будучина кожної нації, більше як на копальнях, рільництві та промислі. Ця праця таксамо важна, якщо не важніша від праці адвокатів, лікарів і професорів. Матері з дітьми творять майже половину кожної нації. Проте ніде, за рідким винятком, не мають вони постійного матеріального забезпечення. Уважається, що їх утримує чоловік і батько, що платня його вповні задовольняє потреби родини. Однак не можна базувати на таких непереносних річах, як воля одної людини забезпечення матері й дитини, бо в родинному житті бувають різні комплікації і нерідко жінка з дитиною падають їх жертвою. Тут жіноцтво також стає до своєї оборони і питання незалежного забезпечення матері й дітей все більше висувається на порядок денний.

Зокрема звертається увагу: 1) на несправедливість однакової платні нежонатому робітникові та многу-смейному, 2) на те, що жінка при тій самій праці дістає меншу платню і нарешті 3) що діти залежать матеріально від спосібностей та працьовитости батьків і терплять коли родичі погані робітники.

Мушиш бути моєю!

сталою прикличливою по випробуванню і пачки цитринового екстракту АГРУМІНА.

(генеральне представництво на Польщу:

ТИТАНИ, Львів Різницька 8.

(247a)

39—70

до муситесь зберігати тайну про переворотно-замахові матеріали.

Провокація в безконечність. Ми не ласемся зрадити тайни і подаємо всім і всім до відома, що в „Новому Часі“ зберано редакційні матеріали (статті, дописи, замітки, надіслані відомості і т. н.), а у п. В. Целевича старі політичні записки і давні проекти політичних резолюцій. Тільки всього, але злоба і фантазія скаженого провокатора є величаво злочинні і бездонні.

Ген. Скорський заперечував, що з львівської генеральної округи не рухнувся ані один жовнір, а тимчасом різнобіжно з арештуваннями серед Українців він вислав стаціонарні в Станіславіві й Бережанах полки на допомогу Вітосові.

Та це не наша справа. Це рахунок між ним і марш. Пісудским.

З арештованих в п'ятницю рано випущено на волю з поліційної тюрми ред. „Нового Часу“ Дмитра Палієва й урядовця „Прогресу“ Івана Петрика, гол. секр. УНДО. Вол. Целевича перевезено до слідчої тюрми при карному суді у Львові, Павла Меркуна вивозять до Познаня (?), а щодо Ярослава Мареніна й Нестора Яцева має застати рішення на протязі нинішнього дня.

По широкому світі.

Помер бувший турецький султан Мегмед VI., у Сан-Ремо (Франц. Рієра).

Міжнародна паспортна конференція в Женеві, що саме закінчила свої наради, не дійшла покищо до ніяких позитивних рішень, щоби змінити теперішні паспорти, лише висловила бажання, щоби подорожні паспорти видавати бодай на 2 роки. Окрема комісія підготує точніший проект до нової конференції.

Канцлером Німеччини призначений д-р Маркс, який у теперішнім кабінеті є міністром справедливості.

В Югославії творить новий уряд Узунович.

У Бельгії парламент прийняв 103 голосами проти 61 закон про 10-місячну військову службу.

Французькі шахтарі вислали ультимат до власників копалин, домагаючись підвищити плати на 25 процент.

Досі існували певні способи задоволення цих потреб, головню через видавання матері та дітям грошових додатків понад платню мужа. Добре поставлено цю справу в Австрії, Чехії, Бельгії, Франції та Німеччині. Жіночі організації повинні особливо цікавитися цим питанням, бо систему родинних додатків розвинули чоловіки, кермуючись своїми поглядами на життя, і це законодавство може нарешті піти небажаним для жіноцтва шляхом. Треба аокрема звернути увагу на те, щоби згадані додатки сплачувало самій жінці, а не чоловікові, як це взагалі робиться, 2) щоби жінка самостійно працюючи діставала таксамо додатки на дітей та на мужа, коли він інвалід і 3) додатки повинні наближатися до дійсної вартості утримання дітей.

III.

Близько до родинних відносин стоїть справа незамужньої матері та дитини.

Вже в році 1923 Союз феміністичних організацій закладає в Римі окрему комісію для опрацювання цього питання, бо односторонньо визнано, що воно є за важливе, щоби сполучати його зі справою родинних відносин. Разом з тим підкреслено, що життя матері й дитини так між собою зв'язані, що й обороняти треба їх одночасно.

Скрізь, де тільки жінки досягнули впливу у громадських справах або в законодавстві, уживали вони цих

Для рятування франка вихав франц. міністр фінансів Пере до Лондону, де має радити над справою державних довгів.

Реорганізація Ради Ліги Націй.

Внесок щодо непостійних членів.

На засіданні комісії для реорганізації Ради Ліги Націй прийняли покищо кілька пунктів, на які держави тимчасово згодилися: 1. Непостійних членів Ради вибирають на три роки; 2. Щороку вибиратимуть одну третину непостійних членів; 3. Нововибрані члени входять у право виконання своїх мандатів негайно після вибору; 4. Коли час виконання мандату кінчиться, непостійного члена можуть знову вибрати на три роки; 5. Коли треба буде зробити виняток від цих пунктів, тоді про це мусить рішення компетентна більшість повних Зборів Ліги Націй.

Більшість комісії висловила за побажанням числа непостійних членів Ради з шести на девять.

Радянська Україна.

Дзержинський на Україні та його виступ на президії Української Ради Народнього Господарства.

Голова Всесоюзної Ради Народнього Господарства Дзержинський приїхав 7. травня до Харкова та відбув нараду з українськими економістами в справі металевого та вугляного промислу. Метою поїздки Дзержинського було, як він сам сказав, познайомитися на місці зі станом, працею, виробничими досягненнями, та фінансовими відносинами в українському промислі. Його цікавили також справи торговельного характеру, кооперації і український ринок.

„Особливим об'єктом дослідження — казав він — вважаю заходи, яких уживи трести для переведення режиму економіки, того основного лінні гасла партії для всього народного господарства Союзу. Критерієм тут повинні бути, звичайно, успіхи в зниженні самовартості продукції наслідком зменшування витратів, вкорочування виробництва, зменшення урядників і т. н.“

Безперечно, що поїздку Дзержинського на Україну слід поставити у тісний зв'язок з останньою сесією Всесоюзного Виконавчого Комітету Рад, на якій голова харківського уряду Чубар вимагав для українського промислу і господарства значної фінансової допомоги від центра, без якої той промисл і господарство не дадуть собі ради.

Дзержинський тому й поцікавив-

впливів для боротьби проти ганебного стану нешлюбної жінки та її дитини. Попередні відносини нерідко доводили їх до катастрофи. Тільки відсутність розвиненого в цьому напрямі законодавства сприяла упадкові нешлюбної матері і штовхала її на шлях проституції, убийства дитини і невірною мушні.

Праця жінок в парламентах свідома направлена на боротьбу з перестарілою системою і нерідко досягала надзвичайного успіху, як то є в Норвегії, Швеції та Фінляндії, де ціла відповідальність покладається на батька, хоч би навіть не було доказано напевно його батьківства.

Цілком природно, що емансипована, визволена жінка має причинитися до загального розвитку свого краю, а зокрема застановитися над поліпшенням стану нижчих верств жіноцтва.

Однак, на жаль, таких успіхів не можуть досягнути жінки в інших країнах, через консерватизм своїх урядів. З трудом вірється, але існують держави, де заборонено узаконовати нешлюбних дітей через шлюб родичів і там, де навіть самі мати й батько бажалиб охоронити свою дитину перед людськими пересудами, не можуть цього зробити. Таке законодавство існує в Англії, Ірландії та Індії, себто в краях з перевагою англійських впливів.

(Продовження буде.)

ся сучасним положенням господарства і промислу на Україні до тої міри, що відвідав Харків особисто. Яке враження виніс він з тієї поїздки, невідомо, але в одній зі своїх промов, яку виголосив на президії Української Ради Народнього Господарства, дав він українським економістам дуже багато рад і вказівок на те, як проводити режим економіки в промислі та господарстві. Ці всі ради мають, очевидно, заступити українському промислові, торговлі та господарству фінансову підтримку з Москви. Думаємо, що така плятонічна допомога українського господарства не задовольнить.

Та пригляньмося тому, що казав Дзержинський.

„Головну увагу — казав він — повинні ми звернути на роздрібні ціни. В деяких кооперативних і державно-торговельних установах є тенденція використати кон'юнктуру та робити нагромадження. Не слід закривати очей, що основне, що визначає темп і рівень нашого господарства — це кількість промислових і сільсько-господарських товарів, які можна дати для забезпечення реальності заробітної плати. Це обставина означає розмір виробництва і загальний рівень господарського життя. Коли переглянути рух гуртових і роздрібних цін, то можна спостерегти, що ціни ростуть у міру руху товарів. Рівночасно видно неправильний розподіл предметів широкого ажитку. Через неправильний розподіл повстас недостача товарів, а без промислових товарів ми не можемо добути хліба від селян.“

Не треба забувати, що диктатура пролетаріату, збудована а нас на союзі робітників і селян, а тому треба нашою політикою ціл закріплювати цей союз. З високими роздрібними цінами зв'язані і наші господарські труднощі. Коли б ми могли дати селу дешеві товари, то моглиб видобути і хліб, що пішов би на експорт. Високі роздрібні ціни дезорганізують також і сировинні ринки і тим самим але відбиваються на стані нашого промислу. На жаль боротьба з високими роздрібними цінами йде мляво. В першу чергу ця боротьба повинна йти по лінії боротьби з нашими роздутими апаратами, що лягають важким тягарем на ціни.

В галузі зниження цін ми не можемо відмовитися від використання приватного капіталу. Ми не повинні використовувати його, надаючи йому права торгувати так як він хо є, а повинні його ввести в такі рамки, в яких ми будемо його навіть захищати, але під умовою, що коли він зв'яжеться вийти поза межі тих рамок, то будемо його бити“.

З наведених цитатів бачимо, що господарські відносини Радянського Союзу дуже невідрадні. В даному випадку все розбивається о за надто високі ціни товарів у роздрібній торгівлі. А на ті ціни реагує відмовою продажі хліба селянство. Одним словом, з якого боку не підходити до теперішньої господарської кризи, то все зведеться до селя. Як село не дасть хліба, то не буде що експортувати, отже не буде грошей для вкладів у промисл. А тому слід за всяку ціну довести до обниження цін на фабричні вироби.

В своїй промові зачепив Дзержинський і справу кооперації. Він ствердив, що вона теж продає за дорого, бо має за великі т. зв. накладні видатки. Кооперація утримує 400 тисяч людей і витрачає на них 90 мільонів карбованців річно. Ясно, що таке перевантаження мусить відбитися на цінах фабричних виробів, що ними торгує кооперація. Дзержинський радить демобілізувати кооперацію від того надміру урядників. Усім трестам радить він знова концентрувати всю свою торговельну роботу в синдикатах. Ці нові установи повинні вести боротьбу за низькі ціни.

Всі ці ради, які подав Дзержинський українським економістам, не нові, про них говорив він вже кілька разів, при всяких нагодах. Ніякої реальної пропозиції і ради, пригрозі для українських відносин він не дав, але навапи зазначив, що практику України в доставі товарів на село при допомозі дрібних крамарів слід би використати в союзному масштабі. З дискусії над промовою Дзержинського виявилось, що той останній кидав тільки теоретичними фразами, що не відповідають цілковито реальній практиці московських центральних органів. От, наприклад, Україна не може ніколи дістати мануфактури безпосередно, але дістає її все за посередництвом московських центральних

установ, а це спричинює підвищу т. зв. накладних витрат, отже і цін на товари в продажі.

Дзержинський заявив, що на будуче регуляція українського ринку буде відбуватися тільки через українські установи без московського посередництва. З того всього виноситись враження, що поїздка Дзержинського на Україну до направи місцевих відносин у господарстві нічим не причинилася, а у майбутньому Україна взагалі на ніяку допомогу від московського уряду надіятись не може.

НОВИНКИ.

— Десятиліття смерті Франка і „ВУФКУ“. „Всеукраїнське фільмово-кінове управління“ почало підготовку працю біля виготовлення фільму до інспірованої поліції І. Франка „Захар Беркут“. Фільм виготовляють з нагоди 10-ліття смерті І. Франка.

— Твори українських письменників на екрані. „ВУФКУ“ замовило цілу низку сценаріїв до творів визначних українських письменників. І так М. Бажан готує сценарій на основі повісті Нечуя-Левицького „Микола Дзерж“, Ю. Яновський пише сценарій на основі „Фата Моргана“ М. Коцюбинського, Семенко на основі кількох творів українських авторів, Гнат Хоткевич готує сценарій на основі свого роману „Камінна душа“.

— Сорокліття школи ім. М. Шашкевича у Львові. Д-р Богдан Барвінський просить нас зазначити в зв'язку із комунікатом ювілейного Комітету (Діло ч. 100 з 9. V. 1926), що не „Окремий романський комітет кінчить складати історію розвитку згаданої школи і хоче печатати її“, а сам д-р Б. Б.-ий таку історію для цьогож Комітету у же написав та що рукопис остає покищо його виключною авторською власністю.

— Скільки убитих під час боїв у Варшаві є на підставі останньої статистики 210, а ранених 966.

— Портрет Шевченка з поштових марок. Малий і філателіст В. Веркмайстер у Москві по скінченні образу „Острів Цейлон“, який зробив з поштових марок, приступив до творення нового образу-мозаїки з поштових марок „Тарас Шевченко“. Поетаті поета має виступати на тлі української природи. На портрет має йти по приблизному підрахунку 20.000 штук усяких марок.

— З хроніки самогубств. Застрілився 19-літній студент торговельної школи Роман Савчук, при вул. Замковій ч. 1. Причиною — нещасне кохання.

— Помер головний секретар французької радикальної партії Фелікс Буфандо в 71. р. життя. Є він автором численних політичних творів.

— 5000 доларів за розв'язку загадки. Цими днями закінчився в Нью-Йорку конкурс, на якого вислід ждала вся Америка з нетерпачкою. Один науковий журнал обіцяв 5000 доларів тому, хто дасть доказ, що має автентичну звістку від „духа“. Оспіував цей фонд багато літ тому відомий лікар і філософ Елен Жільбер. Він був завзятым прихильником матеріалістичної теорії, але підчас одного спиритистичного сеансу „навернувся“ і став оборонцем окультизму. Згодом, у 1913 р. занедала смертельно його жінка. Перед смертю вона обіцяла мужеві, що дасть йому умовлений знак через уста „медіа“ про себе з поза гробу. Але андукала. Тоді вона обоє рішили зберігти цей умовлений знак у запечатаній копії в канцелярії свого адвоката. Пані Жільбер вмерла 1924 р. Тоді її муж призначив 5000 дол. нагороду „медіа“, який передасть йому умовлений знак від його померлої жінки Речинець конкурс був

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 18, П. пов.
Конто пост. ш. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем.
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 ш. фр., Чехо-
словацкій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Настрої і тенденції.

Варшавські настрої. — Познанський сепаратизм, пацифікаційна акція і „народова армія“. — Становище познанського університету. — Перед Національним Зібранням. — Конференція марш. Ратая. — Справа союму.

Варшава, 18. травня 1926.

Варшава живе дезорієнтацією. Вся її політика обертається біля справи познанського сепаратизму. Населення, яке після перемоги марш. Пілсудського було сповнене надії щодо глибоко сягаючих змін, починає гірко розчаровуватися. Коли зв'язати, що ті надії, а також і депресійні настрої базуються на активній збройній участі робітництва проти реакційного уряду і на її безуспішності чи змарнуванні оwoчів перемоги, то зрозуміємо, чому теперішніх посідачів влади і широкі маси починає все більше ділити пропасть. Годиться додати, що найбільшу байдужість у варшавських боях виявляли робітники. Вони то здобули Бельведер, який пожежер найбільше жертв. Тому то ясно, що зрівняння тих ниток, які лучили маси з „реbelіянтом“, можуть мати наслідком у дальшому розвитку подій.

Ситуація все ще не вияснена, що між іншим проявляється постійним, щоденним засіданням Радні міністрів.

Варшава наслухує вістей з Польщі.

го Зібрання і відношення до вибору президента держави марш. Ратая конферував з представниками лівих. Вони заявили, що рішучі постанови в тій справі будуть винесені на протязі двох найближчих днів. В тій самій справі конферував маршалок Ратай з представниками Жидівського Клубу.

Другою справою, що ваготіє над польськими політиками — це справа теперішнього союму. Загально панує погляд, що він переживає особливу після акту маршала Пілсудського не покривається з укладом відносин серед громадянства. З огляду на вимогу 1/3 більшості, потрібних до розв'язання союму на конституційній дорозі, тут з'являються непомірні труднощі. Тому вирінає думка, що сойм прийме недавно зголошене христ. демократією внесення в справу призначення президентів права розв'язати сойм, після чого скінчиться його життя. В такому випадку нові вибори малиб відбутися в осени.

Словом: теперішній стан виявляє пливкість настроїв, тенденцій і ділань. Тільки марш. Пілсудський енергійно переводить консолідацію армії під своїм проводом, усуваючи з неї в припущеному темпі своїх противників, теперішніх і сподіваних ворогів.

Персоналія.

Новий уряд переводить також „пацифікацію“ на становищах воєводів. Поки що усунуто люблінського воєводу Москалевського і волинського Дембського, зашто заангажованих в користь б. уряду Вітоса. Волинським воєводою призначено старосту Ремішевського. На черзі усунути повогородського воєводи ген. Янушайтиса, який вже вдруге виступав проти марш. Пілсудського. До Лодзі виїхала міністерська комісія з метою перевірити поведінку воєводи Дзоровського в дніх перевороту.

Арешт комун. послів.

З Варшави повідомляють нас, що 15. ч. м. арештовано на Волянці комуністичних послів Приступу й Пащука.

Приготовна конференція роззброєнь.

Женева, 18. травня 1926.

18. травня отворено тут приготну конференцію роззброєнь при участі делегатів 20 країв. Бонкур не прийняв становища предсідника, тому що Франція зашто заангажована в справах конференції. Предсідником вибрали голандського делегата Людона, заст. делегатів Еспанії і Уругваю. Лорд Сесіль заявив, що для загальної безпеки кінечне роззброєння Англіїської зброєння торкаються внутрішньої і зовнішньої поліції, а морські і повітряні сили залежні від зброєнь ин. держав. Англія вважає роззброєння гарантією безпеки. Німецький делегат запевнив, що Німеччина зовсім роззброєна. Німецька загр. політика пройнята льокардським духом. Тепер

ніщо не стоїть на перешкоді загальному роззброєнню. Американський делегат говорив, що регіональні договори відповідніші від заг. роззброєння. Зєдинені Держави приймуть кожне пропозиція для поширення морських договорів, заключених на основі принципів ватингтонської конференції.

На цьому замкнули загальну дискусію. Конференція торкнулася справи означення зброєнь. Лорд Сесіль сказав, що слід ствердити, що ходить про обмеження сил, які можна негайно змобілізувати.

Сутника під Берліном

Берлін, 18. травня 1926.

Під Берліном аїкрили збройний табор останків організації змовників. Республіканська військова організація червоно золотого чорних вислала кілька більшх відділів для роззброєння змовників. Між республіканцями і монархістами виявилась довша стрілянина. Явилась поліція і з республіканцями привезла змовників піддатися.

Румунія затривожи-лась.

У зв'язі з маневрами радянської чорноморської флоти румунські воєнні кораблі на Чорному морі дістали приказ причалити до берегів Румунії. Різночасно переведено перегляд офіційних резерви. Вони кілька днів іспитували свої відділи. На рад. границі скріплено сторожі. „Известия“ в офіційному відділі оголошують, що виїзд чорноморської флоти з кримських і кавказських пристаней був давно передбачений у програмі літних маневрів.

Кріза бельгійського уряду.

Брюксель, 18. травня.

Найбільше виглядів має така концепція нового уряду: премієр Жаспар, крім того чотири соціалісти, чотири католики, один ліберал. Начальна рада соціалістичної партії згодила на таку розв'язку крізи.

Біржа.

Гроші.

Тенденція сильно знижкова продовжується. Максимальний банковий курс 1055 був переальний. На львівській приватній біржі платили:

Долари американські 11:20—11:25, долари канадські 11:10—11:15, корони чеські 0:26:50—0:26:75, корони австрійські 0:00:00—0:00:00, лей 0:00:00—0:00:00, франки французькі 0:31:50—0:32:00, франки швейцарські 1:75—1:78, фунти штерлінгі 47:00—48:00.

Золото: 20 корон 40:00—41:00, 20 франків 37:50—38:00, 20 марок 46:00—46:70, 10 рублів 55:00—56:00.

Срібло: Корона австрійська 0:85—0:88, 5 корон австрійських 4:25—4:50, флорени австрійські 2:20—2:30, рублі 3:30—3:45, копійки за рубль 1:65—1:74.

Збіжжя.

Слабше зацікавлення пшеницею, тому що медальки здержуються від купів. Жито в обороті по цінах у рамках дотеперішніх нотувань. Ячмінь запедбаний, бо устан його експорт. Ожидані обороти пшениці при знижкових цінах з причини заштрєбування на експорт. Гречка більше не пошукують для зеленого напозу, тому ціна слабша. Тенденція вдержана. Настрій резервований.

Цини одіночні без трансакцій: Пшениця біла 49:50—50:50, пшениця червона 53:00—51:00, жито 30:50—31:50, ячмінь штерлінгі 25—26, овес 32:50—33:50, гречка 31:00—32:00.

Покінчилося!

(Від власного кореспондента)*).

Лондон 12. травня 1926.

Радістю блестить нинішній вечір у Лондоні: скінчився страйк! Ранком уже понеслися по городі чутки, що сьогодні кінець страйку, і навіяли на втомлену й знервовану людність погідну атмосферу. Одначе що йно тільки коло 1-ої години пополудні появилася урядова звістка про відкликання генерального страйку. Незабутня хвиля! Англієць із темпераменту свого замкнений в собі тай мало схильний виявляти назверх свої почування; до тогож англійське виховання, домашнє й шкільне, послідовно вищплює в душі молодих горожан відразу до всякого виявленого почувань — однаково, чи вони радісні, чи сумні. „Не показуйте своїх почувань!“ — це наче одинацята заповідь божа в Англії. Хто тієї заповіді не виконує, той в очах справдішнього Англієця навіть не смішний, а просто достойний погорди. Тільки надзвичайні обставини здатні проломити англійську замкненість: так було нині, коли появилася чутка про кінець страйку. Глибоке вдоволення засяло в ту мить на обличчях, а великі артерії цього безмірного міста виявляли в пополудневих і вечірніх годинах вид справдішнього захоплення.

Я чув людей, котрі порівняли нинішню лондонську радість з радістю, що блестіла в Лондоні 11 го листопада 1918 року, в день проголошення німецької капітуляції. А це щось значить!

Припадок кинув був Вашого кореспондента в цей город якраз у день, коли загальний страйк розпочався. Поневолі прийшлося остатися в Лондоні до кінця — тільки завтра, ранішим поїздом зможу виїхати звідси. Можна було, правда, виїхати також у пору страйку — літаком, автом а від біди навіть залізничною, веденою добровольцями-інженірами; але все те було не легко, особливо для чужинця, тай — головно — дуже дороге. А крім того: таки кортіло остатися тут і бачити безприкладний в історії страйк. Чому не писав листа, допису про події? Просто з почуття безцільності листування в пору такого потрясіння, коли найближчий момент міг заперечувати попередній — і справді, нині бачу, що допис, висланий в перший день страйку, був би до Вас наспів якраз у день після його закінчення. Треба би було хіба телеграфувати дописи, але зміст таких телеграм ледви чи міг би відрізнитися від змісту передаваних усіми агенціями депеш Райтера, а крім того — кошти телеграфованих дописів перевищали би скромний бюджет українського кореспондента.

Всі основні факти, як споміж причин страйку, так і його перебігу, безсумнівно відомі читачам „Діла“ з телеграм агенцій; з політичною і соціальною оцінкою великої драми редакція теж певне не зоволакала. Вашому кореспондентові осталося хіба тільки зарискувати кілька ві-

* З огляду на події останнього тижня і наван звязаного з ними матеріалу, ця кореспонденція є спізнена на два дні. Одначе цілком помічання нашого кореспондента та рефлексивний погляд на відміст і значіння подій не обнижують вартості цієї статті. — Р. е. д.

дорваних помічень до тієї теми.

Англійська правляча верства супроти великої соціальної, господарської й політичної кризи ще раз виявила свою незрівняну вмілість правління. Англіїці показали, що вони — ипр. не те, що Росіяне 1917 року, і не те, що Італія 1921 року. Керенські й Мілюкови 1917 року балакали й балакали, а вкінці наклали п'ятами революційному страйку. Італія в хвилю загального революційного страйку 1921 р. хиталася між повною капітуляцією Фактіх і Ніттіх тай контрреволюційною Муссоліні. Не те було в Англії — ні пустомельства, ні жорстоких репресій, ні театральних протиреволюцій, а була холоднокривна готовість і традиційна політична рутиня. Робітничая верства виходить із страйку розложена на два табори, але переможці ні словом, ні жестом не величаються переможцями. Подумайте, які громові промови був би виголосив після такого покінчення страйку ипр. Муссоліні! А Боадун говорить, що нема ні переможених, ні переможців. Так само англійський уряд пишно бережеться чванитися своєю перемогою над революцією в Індії: та перемога теж полягала на розложенні одноцільного індійського фронту та на відновленні споконвічних ненавистей між музультанціями й браманціями в Індії.

Тут і там великий успіх британського уряду, а політичні методи — в основі ті самі.

Найкращу поміч англійському уряду в боротьбі проти загального страйку дав — знаєте хто? — Зіновєв: своїми погрозами, пророченнями революції, заявами і промовами на тему страйку в Англії. А добила страйк в очах кожного Англіїця, якої він не був би класи, — присилка московських рублів. Зіновєв помилявся, думаючи, що Англіїя те саме, що Росія, англійські „юніони“ відослали Москві гроші назад (чогось подібного Зіновєв ще не бачили!), а англійський робітник, навіть соціалістичної краси, в своїй національній, „бритійській“ гордості відмовився слухати поради і приказів — чужинця.

Тієр, котрий реорганізував Францію після Седану і комуни, сказав раз: „Революція так довго не переможе в Європі, поки вона не переможе в Англії“. Цей вислів французького політика дає ключ розуміння тої гри, що від березня 1917 року відбувається між Москвою і Лондоном, на двох континентах, в Європі і в Азії.

Не будь тієї завзятої й невтомної гри, то й великий англійський страйк може ниніше був би випав. А можеб і взагалі його не було?

В. Павлицький.

Життя і книга.

Міжнародний бібліографічний Збір і книжна виставка в Празі.

Прага, 15. травня 1926.

Згідно з планом, який розробила комісія по організації українського відділу на виставці підчас Міжнародного Бібліотечного Зібрання, український відділ складатиметься з таких частин: 1) історики: сюди ввійдуть ті книги на різних чужих мовах, в яких трактується українське питання або йде мова про Україну; 2) періодика: сюди ввійдуть періодичні видання, що виходили на українських землях і на еміграції, а також в таборах — з 1917 р.; 3) Шевченкіана; 4) книжна продукція з 1917 р. на Радянській Україні, в Галичині й ин. землях під Польщею, на Буковині, в Бессарабії, Підкарпатській Русі та на еміграції; 5) українська графіка та 6) діярами.

З українських організацій що знаходяться в Чехословаччині, візьмуть участь в цій виставці, між иншим, такі: Вільний Український Університет, Українська Господарська Академія в Подєбрадах, Український Педагогічний Інститут, видавництво при Господарській Академії в Подєбрадах, Український Громадський Видавничий Фонд, видавництво ім. Доманицького в Подєбрадах, видавничє товариство „Січ“, товариство „Просвіта“ в Ужгороді та ин.

Виставочний Комітет готує загальний каталог виставки, в якому буде вміщена стаття про український відділ виставки з декількома ілюстраціями. Ця стаття вийде також окремою відбиткою. Крім того комісія по організації українського відділу виставки готує спеціальне видавництво про українську графіку. Організаційний Комітет Міжнародного Бібліотечного Зібрання вибрав такий програм занятя Зібрання: 28. червня в 1/11. год. відкриття Зібрання в Пантеоні; в 1/12 год. відкриття виставки в Народному Музею; в 5. год. — прийом в ратуші. 29. та 30. червня — засідання 3. Зібрання — загальні збори та по секціях. 1. липня в 10. год. ранку відкриття пам'ятної дошки П. Шафарикові; в 11. год. останнє загальне засідання Зібрання. Після того екскурсія до Карлова Тина та огляд міської бібліо-

теки в Беровні; 2. і 3. липня екскурсія до Вишого Броду, Рожмберка, Чеського Крумлова та до Табору. Члени Зібрання користуються знижкою в 33 проц. по залізниці до Праги та назад, даремним проїздом на трамваях в Празі, знижкою при купівлі квитків до міського театру та вільним вступом до музеїв і на виставку Зібрання.

Для участі в Зібранні Організаційний Комітет запросив найвидатніших діячів в бібліографічній справі зі всіх країн світа.

З рефератами міжнародного характеру мають виступити, між иншими, директор Міжнародного Бібліографічного Інституту в Брукселе П. Отле на тему „Міжнародна бібліографічна система“, представник Міжнародної Ліги інтелектуальної кооперації О. Галецький — на тему „Міжнародний обмін“, директор музею в Антверпені М. Саббе, директор Королівської Бібліотеки в Штокгольмі І. Коллін і ин.

Українські делегати та учасники Зібрання також вносять цілу низку рефератів, в яких освітлюється історія української книги та сучасне її становище в різних землях України.

Що торкається зокрема Радянської України, то маю відомості з Києва від одного бібліотечного діяча, який пише мені, що „справа участі радянських українських бібліотечних установ в Міжн. Бібл. Зібранні ще остаточно не з'ясована, але певніше за все, що нікого не буде“.

Комісія по організації українського відділу книжної виставки має намір організувати підчас Зібрання нараду з участю українських членів Зібрання, представників українських видавничств та взагалі прихильників книги, щоб обговорити деякі болючі справи, зв'язані з виданням та поширенням книги на всіх українських землях. Між иншим, комісія намічує поставити на обміркування цієї наради питання, про організацію Українського Товариства Книгарів та прихильників книги і 2) про видання бібліографічного часопису.

Отже Міжнародний Бібліотечний Збір та книжна виставка при ньому дають українському громадянству добру нагоду виявити перед широким світом долю української книги, визначити величезні її різноманітні перешкоди, які стояли та ще й тепер стоять на шляху продукції й поширення книги, а нарада, яку намічує комісія, може причинитися до об'єднання сил в боротьбі з цими перешкодами.

Ст. Сірополко.

Радянська Україна.

Скрипник про українізацію. — Ун. серіт Артема. — Перевірка сільських партійних гуртків.

На зібранні київського окружного Виконавчого Комітету Рад складав звіт з діяльності українського уряду народний комісар юстиції Скрипник. Про українізацію говорив він дуже обширно, особливо в зв'язку з нападом Ларіна на харківський уряд за національну політику і „насилу“ українізацію на Всесоюзному Зібранні Виконкому в Москві.

Лінія українського уряду відносно збідігання прав національних меншостей — за заяв Скрипника — цілком правильна, бо вона ті права зовсім забезпечує. Задовольняючи потреби тих меншостей, необхідно забезпечити і права національної більшості. Ми переводимо українізацію середньої та вищої школи, що дають нам спеціалістів для обслуговування українського населення. Нам потрібні такі агрономи, яких розуміло би селянство. Уряд твердо і непохитно проводить таку політику, при якій кожний громадянин республіки має би право звертатися до органів влади у своїй рідній мові. Працюючі не є для співробітників установ, але навпаки: співробітники державних установ є для працюючих.

Інтереси села і більшості українського населення вимагають від нас, щоб ми тільки зв'язали наші державні установи з українським селянством. Забезпечуючи інтереси національних меншостей, ми мусимо бодай в такій самій мірі забезпечити й інтереси національної більшості. Українізацію державного апарату ми будемо проводити в житті і далі твердо й непохитно. Однак це не значить, що ми будемо пригнічувати російське населення України. Уряд буде боротися з усім гнетом російського населення. Ми поставили перед собою завдання українізації державного апарату. Ми потребуємо таких урядовців, що знають українську мову і ми маємо право й обов'язок підбирати таких урядовців.

Були часи, коли російська мова була мовою гнету. Тепер цього нема. Ми думаємо, що російська мова для нас потрібна. Її треба знати те, щоб поспілкуватися з російською культурою. На ті мови писав свої твори Ленін. І ми вчимо російської мови, як обов'язкової по всіх наших українських школах.

Центральний Комітет Комуністичної партії більшовиків України рішив ужити всіх заходів для того, щоб поставити на висоту науковий рівень університету Артема в Харкові. Цей університет є, як відомо, партійною школою комуністів. Науку слід, по думці постанови Ц. К. розвивати гармонійно як у методичному, так і в організаційному напрямі. Наукові заняття мають бути тісно зв'язані з практичною роботою в партії і для партії в місті та на селі. Окружні комітети мають,

Валентина Завадська.

2)

ЖІНОЧИЙ РУХ.

(Продовження.)

Організоване жіноцтво тих країв енергійно працює в напрямі поліпшення адолтації, бо инші, дозволені способи дуже складні.

Друга форма легалізації нешлюбної дитини є узаконення її державою через призначення їй офіційного опікуна. Така установа існує в Німеччині, Австрії, Швейцарії та в усіх скандинавських державах. Державний опікун заступає батька, підтримує матір через підшукування їй праці або видачу грошових допомог підчас безробіття. Нема чого казати, які гарні наслідки дає ця система. На жаль, в инших країнах цього нема і замість того, щоб кожна дитина дістала опікуна, призначають його тільки покинутим або малътретованим дітям.

У прикрому стані знаходиться також освіта нешлюбних дітей, бо рідко хто ними цікавиться і, перебуваючи по більшій частині у цілковитому занедбанні, поповняють вони собою кадри проститутки і алочинців. Щоб доповнити образ цього соціального лиха, треба згадати, що майже в усіх країнах незамужня мати тратить посаду і опиняється в найгіршому матеріальному становищі.

Домагання жіночих організацій для боротьби з хибами законо-

давства мають такий напрям:

1) Держава обов'язана дбати про свободний фізичний та моральний розвиток дитини; 2) Дитина повинна якомога довше перебувати при матері. Обов'язком держави є опікуватися матеріальним станом матері, щоб могла утримувати дитину, а тим більше, не позбавляти її посади або праці; 3) Держава йде на руку жінкам в їх позовах щодо аліментів до фактичних або й навіть можливих батьків; 4) Кожна держава зацікавлена в піднесенні загального рівня своїх горожан, тому повинна подбати про створення з матерей та дітей корисних членів суспільності, давши дитині освіту, а матері кавалок хліба; 5) Прокласти простіші шляхи для легалізації нешлюбних дітей; 6) В сумнівних випадках батьківства уряд забезпечує свою допомогу матері, примушуючи евентуального батька нести свою частину видатків; 7) Призначення державної опіки над нешлюбними дітьми, не вважаючи на оточення, в якому знаходяться.

Не можна не згадати, що є країни, де положення нешлюбної матері та її дитини ще ускладнюється релігійною раси. Так наприклад в Родезії (колишня голландська колонія, а тепер молода республіка) в дуже тяжкому стані знаходяться Мурикки, котрі мають нешлюбних дітей від білих батьків. Білий мушине не признає жадних обов'язків до чорношкірої своєї тимчасової, або випадкової жінки і не відчуває

жадних скрупулів, залишаючи її вагітною або з дитиною. Маленькі мішанці опиняються поміж чорними і білими ненавчє парії, позбавлені навіть діточого товариства. Кілька європейських жінок об'єдналися в Жіночу Лігу і виступають тепер рішуче в обороні бідних жертв людської несправедливості, домагаючись, щоб діти-мішанці були під опікою уряду. Правду сказати, сам уряд Родезії ще за молодий, бо нараховує собі заледве два роки і тому можна сподіватися, що в своїй дальшій праці направить всі хиби расових упереджень.

IV.

Хоч як гаряче працює жіноцтво над підтримкою нешлюбної матері та її дитини, однак консерватизм і своєрідне розуміння приписів моралі для жінок і чоловіків стають великою перешкодою в напрямі лиха і причиняються до зміцнення другого соціального лиха — проституції.

Свідоме жіноцтво всіх часів не оминуло аномального і ганебного стану, в якому знаходяться часто жінки через неоднакові вимоги моралі для неї та мушине. Проституція є красномовним наслідком неоднакового трактування чоловічої та жіночої поведінки і побіч з моральним нищенням потягає за собою поширення венеричних недуг. Ліга Націй створила навіть окрему комісію для розгляду цих питань, де засідає також жінка д-р Пауліна Люїзі. Нема нічого більше понижу-

ючого жінку, як ця подвійна мораль: одна для жінки, цілком инша для мушине. Звідти повстає найстрашніший замах на жіночу гідність: регламентація проститутки. Жіночі організації в першу чергу виступили проти цього огидного середньовічного способу і в багатьох країнах його вже знесено, хоч в инших він вперто тримається. Боротьба жіноцтва в цьому напрямі зустрічає найбільше перешкод. Прийдеться прикласти всі сили, скупити цілу енергію для досягнення бажаних результатів, бо доти не визволиться остаточно жінка, поки існуватиме регламентація проституції та подвійна мораль.

Найдоцільнішим способом боротьби є створення кадрів жіночої поліції, котрі малиб спеціальний догляд за жіноцтвом нижчих верств. Реальні спроби зроблено в Англії, де від кількох років існують жінки поліційні агенти. Це дало остільки блискучі висліди, що Австрійська Національна Рада Жінок запросила до себе на засідання командантку Жіночої Поліції в Лондоні, міс Мері Елен для кращого ознайомлення з самою організацією жіночої поліції.

Не вважаючи на тяжкий стан державних фінансів Австрії, Національна Рада має звернутися до уряду в справі заснування в найближчому часі корпусу поліційних агенток.

(Продовження буде.)

Мусиш бути мого!

ставою прихильницькою по випробуванню і пакету олов'яного екстракту ЕКСПРЕС-ДЖУМІНА до виробу лікерів в різних смаках, (2476) 1—10

Генеральне представництво в Польщі
Титани Лівіе, Рівницька 6.

використовувати студентів артемівців для партійної роботи в часі студій. Літний час має використати управа університету для придбання нових професорських сил. Частина студентів, що покинула університет Артема, має перейти до інституту марксизму для дальших студій. Крім того, Центральний Комітет партії рішив скріпити та приспішити українізацію університету. Вже в наступному навчальному році мають викладати три четвертини предметів по українськи на всіх курсах. Управа університету має терміново подбати про своєчасне покінчення відповідної кількості видань підручників в українській мові для потреб університету. Комуністична партія більшовиків України приступила до перевірки і контролю сільських партійних гуртків. При тій нагоді

ми заглянемо — лише харківський „Комуніст“ з 9. травня ц. р. — в найменше знає частину нашої організації, в частину, куди наша управа і наш вплив попадає з таким великим трудом.

Замкнута в тих коротких словах характеристика комуністичних гуртків по українських селах є незвичайно влучною і дуже багатомовною. Селяне-комуністи розуміють комунізм по своєму, вони не переймаються, ні не беруть глибоко до серця всяких партійних директив і наказів, а роблять усе на свій лад і згідно зі своїм далеким від комуністичного світогляду. Не дивно, тому, що густо часто ті „сільські партійчики“ приносять для партії „більше шкоди чим користі“.

Ця перевірка має дати і для партії правдивий образ того, чим розпоряджає на селі партія.

При допомозі перевірки сільських гуртків — пише той же „Комуніст“ — ми маємо вирішити величезне завдання і в першу чергу та остаточно для партії вижити обличчя на істоту „сільської“ в дійсному і такому виді, який вона є-пер має. Якщо перевірка не дасть партії повної картини життя наших сільських партійних гуртків, якщо не покаже дійсного ступня і методів проводження її впливів на селянство, якщо не пізнає усіх умов, при яких відбувається до того міри значимий тепер відлив (відлив) від партії в сільській обстановці, якщо не дасть картини політичного взаємодіяння на селі, якщо не пізнає думки села про наших робітників (партійних!) — то вона не виконуватиме всіх інших, лежачих на ній завдань.

Якіж ці завдання? При допомозі перевірки хоче партія очистити свої сільські клітинки від „еламентів розкладу“. Але саме в ім'я того дає вона для перевірки докладну директиву, щоби перевірку вести з незвичайною обережністю, особливо дуже поблажливо трактувати членів партії селян-рільників. А так слід поступати тому, бо партія мусить цю верству (рільників!) „завоювати“ та зробити з неї витривалих комуністів. Однак при всій обережності слід показати селянству при перевірці,

що партія має великі змочи до своїх членів, що вона є для них строга і вимагуюча, і що так підходить вона до кожного свого члена на селі“.

З того бачимо, що партія, яка править Україною сьмий рік, сама не знає по нинішній день, яким матеріалом розпоряджає на селі, не знає навіть, що він собою уявляє. За те знає, що від тієї партії на селі багато членів відпадає, і не хоче пояснити собі причини того явища. А ця причина ясна і зрозуміла. Комунізм чужий природі та вдачі нашого селянина. Однак компартія не хоче бачити тієї одиної причини, не хоче з неї робити відповідних висновків, а тому й обдуває себе надією на опанування села. Це робить компартія зовсім свідомо. Але саме тому вона й панькається з тим селянством, панькається з тими навіть не кінце відповідними членами партії споміж

селян, що компромітують партію, що приносять їй шкоду. Робить вона це тому, щоби не втратити бо-дай таких членів на селі, робить це у повній свідомості, що коли втратити їх, то не зисає на те місце ніяких інших. Іншими словами треба сказати, що партія береться за ту перевірку „незнаних і недовідомих“ для неї низів з такою великою обережністю, як до розбірки якогось вибухового приладу чи апарату. Це значить, що вона боїться села, боїться навіть того викривленого, обезображеного комунізму, що витворився на селі під впливом партії вправді, але який набрав таких специфічних сільських ознак і такої своєрідної „кулацької“ інтерпретації, що компромітує комунізм та приносить партії „більше шкоди, чим користі“.

Живець Підлюте.

Положення Підлюте. — Дещо з історії заведення. — Аналіз. — Лічниця прикмети по оцінці д-ра Пацьчишин. — Теперішній стан Підлюте.

Назва: Підлюте з кожним роком все більше одбивається об уха нашого громадянства. Від кількох літ відомо до прилюдного ужитку лічниця й купельне заведення в Підлюті. Цей живець (зпольська „здрій“) положений в долині ріки Лімниці на висоті 700 метрів понад рівень моря серед найбогатшої в лісі й розкішної краси долини околиць Горганів в Карпатах. Сама місцевість прибрала назву від гори Лютої, розложившись у її стіп. Це не оселя, тільки лісовий ревер в мітropolічних долинах Перегіської.

Від десятих літ серед широкого доколичного населення відомі мінеральні води живця Підлюте. Та свої початки як купельне заведення живець Підлюте бере аж з того часу, коли покійний кард. Сильвестер Сембратович вибудував тут на літній побут для себе і своїх гостей прегарну кедрову палату. Світлова візна і бої над Лімницею не пощадили й Підлюте. Всі будинки основно знищено, а кедрову палату сильно порушено. Однак митр. о. Шептицький, оцінюючи високу лічницю вартість живця Підлюте відбудував купельне заведення своїм коштом. Мінеральні джерела спрямовано в три басейни. Крім того від залізничної стації Брошнів на лінії Стрий-Станіславів поведено вузько-шляхову залізницю до Підлюте і далі в гори. Голдінські додати, що аналізу мінеральних джерел Підлюте, обнятих трьома головними джерелами — басейнами „Андрій“, „Сильвестер“ і „Тит“ — переваж докладаю в р. 1925 доц. львівської політехніки п. Володимир Бачинський“.

Голдінський теж зазначає, що поточно відомий наш лікар д-р Маріян Пацьчишин, ознайомившись з живцем Підлюте, видав про нього і його лічницю прикмету ось таку оцінку:

„Підлюте, місцевість положена в долині ріки Лімниці на висоті понад 600 метрів понад рівень моря, серед відвічних шпилькових карпатських лісів, далеко від людських осель, щасливо єдиною в собі прикметою кліматичної стації з лічницями діями мінеральних вод живця Підлюте. Аналіз вод живця дозволяє зачислити їх до легких соляних вод з домішкою сірководню, слідів йоду, калію, кремнію. Мінеральні води Підлюте можна уживати і до купелів і можна їх пити.“

Від десятих літ відомо дуже корисне ділення підлютеських мінеральних джерел на проволочне ревматичне запалення су-

*) Вислід аналізу: I. Басейн „Андрій“. Температура води — 8° Ц. В 100.000 гр. води знаходиться: потасу 46.1930 гр., соду — 45.1024, вапу — 4.8847, стронту — 0.8467, магнезу — 3.1356, хлору — 129.6473, брому — 0.1785, йоду — 0.0977, сірководню — 0.0126, кислоти сірки — 0.1181, кислоти фосфору — тільки сліди, і водокремну — 1.3820, разом 231.6046, до того вільної кислоти кремнію вугля — 27.0808, разом всіх складників — 258.6854 гр. — II. Басейн „Сильвестер“. Температура — 9°50' Ц. В 100.000 гр. води знаходиться: потасу — 7.5262 гр., соду — 3.5174, вапу — 1.5088, магнезу — 0.4084, стронту — 0.0296, хлору — 12.3691, брому — 0.0151, сірководню — 0.0189, кислоти сірки — 0.3532, кислоти фосфору — 0.0114, двоокиси кремнію — 1.1320, разом 26.9001, до того вільної кислоти кремнію вугля — 17.6308, разом всіх складників — 44.5309 гр. — III. Басейн „Тит“. Температура — 8° Ц. В 100.000 гр. води знаходиться: потасу — 38.6298 гр., соду — 17.2309, вапу — 4.1700, стронту — 0.2045, магнезу — 1.7080, хлору — 0.78541, брому — 0.1333, йоду — 0.1037, кислоти сірки — 0.0103, кислоти фосфору — сліди, двоокиси кремнію — 0.5220, разом 430.6536, до того вільної кислоти кремнію вугля — 29.0654, разом всіх складників — 459.7190 гр.

ставів і м'язів. Купелі в Підлюті можна приморозовувати з великою користю у хворих з запальними станами по випотних олегоночній і очеревній, позапальних станах жіночих полових знарядів (матки, труб, яєчників), проволочних запаленнях нервів (нпр. іскіас), при хворобах виними матерії, як нпр. мочовий гостець. Незвичайно корисним впливом відзначається поліпшення купельного лічення з кліматичним у молодих людей і дітей у випадках запалення і поліпшення лімфатичних залозів, туберкульозні залози і костей та малокров'я в наслідок тих станів, а акції кривухи.

Виздорові по хворобах легенів приходить у Підлюті скоро до одорова.

Води живця Підлюте надаються і до пиття. Корисний їх вплив буде зазначуватися в проволочних катарах шлунка і кишків, поліпшення з недостатньою собою шлунка і червонолітків, а далі у випадках катарів і камінів мочевих доріг і недугах виними матерії.

Води Підлютего зближені найбільше своїм хемічним складом до вод Трускавця.

Незвичайно корисні кліматичні умови Підлютего підносять лічницю вартість його мінеральних вод.

Львів, дня 19. квітня 1926.

Д-р Маріян Пацьчишин.

Як з наведеного бачимо, лічниця вартість Підлютего дорівнює іншим подібним живцям в Карпатах. На жаль, заведення покищо не є приготуване на прийняття і поміщення великого числа лічників. Підлюте покищо розпоряджає 50 кімнатами в двох будинках і 14 лазівками. Підлюте вимагає дальшої розбудови і то тим більше, що фреквенція гостей з року на рік зростає. Крім прегарних прогулянок в гори на верш Ігровища, Попадів, Грофи і нп. улажене в заведенні теніс, кругольно, балева сальо і читальня та улажене телефонічне заведення. Ті, що не користаються з гарячих купелів мінеральної води, користуються купелями соняшними в Лімниці. Купельний сезон почався 15. травня і нормально триває до 15. вересня.

3 життя наших товариств.

Загальні Збори „Міщанського Брацтва“.

В неділю, 16. травня ц. р. відбулися Загальні Збори старого і заслуженого товариства львівських українських міщан „Міщанське Брацтво“. На Загальних Зборах вибрано новий виділ в такому складі: Василь Гресак (голова) і д-р. Галушинський Михайло, Галушак Григорій, Галичак Іван, д-р. Заяцьківський Микола, Огородник Микола, Преторіос Теодор, Стефанівський Михайло, Чорний Іван (член виділу), Войта Елстак, Кребс Григорій, Мох Микола, Стецьків Данило (заступники виділових). До контрольної комісії ввійшли: Голіан Теодор, Городецький Михайло і Шитинський Семел.

Останніми часами бачили ми серед українського, львівського міщанства два табори, які вправді не вели зі собою активної боротьби, але вже сам факт існування двох груп не починався ні до скріпленої праці ні до внутрішньої консолідації нашого міщанства. В нововибраному виділі бачимо представників обох груп, а крім того й загально міщанських та заслужених громадян тої міри, що М. Галушинський і М. Заяцьківський. Той факт вказує, що наше міщанство вступило на шлях санації внутрішніх відносин, а тим самим на шлях консолідації своїх сил.

Це відродження в житті нашого львівського міщанства слід поводити, та побажати новому виділові як найкращих успіхів у праці.

Пресовий ланцюх.

На побільшення обсягу „Свободи“.

88. Олексій Ярема в Перемислі 10 зол.

89. Радн. Роман Сословський у Львові 10 зол.

90. о. Вол. Величковський в Шумській 5 зол. і кличе: Танаса Соломону в Івано-Франківській і Стефана Паладійчука в Ченстохові.

91. о. Андрій Пеленський в Лисецьках 5 зол. і кличе: о. Івана Головка в Тейсарові, о. шамб. Шанковського в Оброшні, о. Мих. Раковського в Жидачеві і о. Івана Скоробогатого в Шумській.

92. Остап Луцький 10 зол. і кличе: д-ра Калуського в Стрию, п. Кузіва дир. Пое. Союзу в Стрию і о. Матковського в Дулібках.

93. Мих. Коцюбка, канд. нотар. в Грималові 5 зол.

94. Д-р Роман Стефанович адв. в Заліщиках 10 зол. і кличе: о. Волод. Стефановича в Кутах і інж. Ярослава Стефановича у Львові.

95. о. д-р Ярослав Левицький у Львові — 5 зол.

96. о. Теодор Гура в Куріліні — 5 зол. і кличе: о. Юліана Шуплата, катех.

в Ліску, о. Івана Дмитраша, д-ра Костя Карвана в Ченстохові, о. Олексю Кобриня в Порохніку і о. Ярослава Гуру в Ярославі.

97. д-р Микола Срібний, адв. в Бурштині — 5 зол. і кличе: Юрія Дудровича, нотаря в Бурштині, д-ра Михайла Лепкалюка в Галичі і д-ра Василя Стасюка в Ланцуті.

98. о. Андрій Борисевич в Дрогобелі — 10 зол. і кличе: о. Віктора Ланцка у Валків, о. Степана Гарабана в Маджковичах і о. Михайла Мрозовського в Заліській Волі.

99. Д-р Іван Куровець у Львові — 10 зол. і кличе: д-ра Ів. Бережницького у Львові, д-ра Гр. Гарматія в Теремболові і д-ра Ів. Полохайла в Любачеві.

100. інж. т. Б. Гаврисевич в Биткові — 10 зол. і кличе: інж. Р. Кулишського в Пасичній, інж. Желехівського в Биткові й інж. Капустяка в Бориславі.

НОВИНКИ.

— Конфіскація. Вчорашнє число нашого часопису сконфісковано за три місця по шість рядків у статті „П. генерал і його політика“.

— На волі. Гол. секр. УНДО. п. Вол. Целевича, арештованого політ. поліцією в п'ятницю 14. ц. м., а опісля відставленого до львівського карного суду, у вівторок 18. ц. м. випущено на волю. Донесення поліції йшло в напрямку § 65.

— Самоволя. Повідомляють нас зі Сокаля, що тамошня політична поліція, покинувшись на минулий чи дійсний наказ львівських політичних властей в суботу 15. ц. м. ввечері арештувала голову Повітового Нар. Комітету УНДО, адв. д-ра Ол. Ріпкевича, не представивши йому ніяких конкретних закидів. Внаслідок енергійного протесту арештованого його згодом звільнено з'їзд арешту, але самовільно всупереч постановам конституції обмежено його особисту свободу, конфікуючи йому в Сокалі і забороняючи йому виїзд без дозволу політ. влади. Д-р Ол. Ріпкевич негайно звернувся з письмовним протестом до міністерства внутр. справ у Варшаві, але й наша парламентарна репрезентація повинна виступити перед урядом проти поліцейської самоволі.

— Вітер. Уже другий день гуляє по наших нісіх — і мабуть далеко поза його межми — вітер, який починає зростає до справжньої бурі. Курява з усього придорожнього порошу дає в мініатурі ілюзію маленького самуму. Дереву скриплять, весняний квіт застелює сажу траву, а на бічних вулицях „столиці“ можна вранці запримітити навіть відорвані гонти та черепиці зі слабих дахків. Люде, що мають пересуду можуть добувати у танцю такої сухої хуртовини різні алязотії між подіями, які інші переживають.

— Амундсен на бігуні. Те, що не вдалось Амундсену минулого року внаслідок зіпсованого літака, вдалось тепер. Літак „Норге“ приїхав до Аляски, переїхавши бігуни. Шлях з Кінгсбей до Поінт Барров веде в простій лінії через бігуни. Амундсен осягнув мрію, до якої приготувався десятками літ. Доконалиши символічного акту: окупації бігуна, де вивісив прапори, відїхав далі. Близьких звісток про його досліди покищо нема. Простір, де він знаходиться, є дюном зовсім невідомий. Летун з „Норге“ є першим, які дадуть відповідь на питання, що цікавлять увесь світ: чи в цій країні є скрізь тривка земля, чи ледяні острови, і якої величини, чи є там звірята? Цей простір є більший як Німеччина. Вчені цікавляться проблемою, чи в ньому знаходиться центр змінної температури, яка поширюється на всю північ.

— Семко, Едзьо і 50 штук... Що значать ці три таємні слова? Над такою проблемою донали собі голову представники поліції, арештувавши одного з тих наших „небезпечних членів“ таємної військової організації, яка на протязі 24 години у порозумінні з Харковом і Берліном мала через Львів ударити на Варшаву. Ареш-

3-го ЧЕРВНЯ 1926
ПЛОЩА СОКОЛА-БАТЬКА

Світової
слави

ВЕЛИЧЕЗНИЙ ЦИРК КОССМИ і МЕНАЖЕРІЯ

Прибуває до Львова спеціальним потягом дня 19. травня по полудні.
На Місіонарську площуДня
20
травня

СВЯТОЧНЕ ВІДКРИТТЯ ЦИРКУ

о год. 8 вечером
точно.

Цирк має гарну менажерію як: слони, льви, тигри, лампарті, полярні і сибірські медведі, лями, святі індійські бики, вуї, папути Ка-ка-ду, як також багато інших звірят. Також оригінальна тресура коней. Крім цього величезна артистична дружина циркова. — В неділю і свята по дві вистави в год. 4-й по полудні і 8-й вечір. Щоденно в год. 10-й рано до 1-ої полов. відвідування і кормлення звірят. — Подрібно в програмах. 1-1

тований, учора звільнений, нині всміхається, але день раніше йому було не до жартів. Поліція забравши при трусі всі його листини, айшла між ними дві листівки. На одній був підпис „Семко“, на другій згадка про „Едза“ і прохання прислати „ще 50 штук...“ Арештований не в силі був переконатися поліційного урядовця, що це імена його приятеля, а 50 штук з трьох крапками це папіроси. „Семко“ — твердив проізвільнений урядовець — є скороченням якоїсь тайної організації в ролі „Раднарком“ або „Асорохем“. Щож лекшого, як відчитати С.Е.М.К.О. нпр. „Союз емансипаційний молоді комуністичної організації“ і мати „Едза“ там визначним членом. Нехай кожний з читачів глибше до свого записника і пробов розяснити посторонньому, що значить там якесьбудь скорочення або імя, записане для пам'яті. А що було би з нашими листами? Говаріші на цілому світі живають між собою жаргону і інтимних скорочень, яких ніхто зовні не розуміє. Вистачить прочитати найневинніший такий лист і маємо найповніше враження конспірації. На цістах такого матеріалу львівські поліційні Шерлок-Гольмси відчитали страшну державну змову...

— **Брехня для ідеї.** „Слово Польське“, яке невпинно вело боротьбу буцім-то з фальшивниками публічної опінії пробрехалося до зарізу в останніх днях варшавських подій. Всупереч усій пресі, воно електризувало своїх читачів звістками, в які само не могло вірити. У мент, коли Пілсудський зайняв усю Варшаву, „Сл. Польське“ заявляло, що він покидає її, а навіть є ранений. Про вічно нові полки, які йдуть на поміч урядові, писало самі неблизькі. Можна зрозуміти засліплених фанатиків, які відомі факти накручують на свої ідеї і доказують, що те, що сталося має інше значіння, ніж бачить загаль. Але просто вигадувати факти, які кілька годин пізніше і так виявляються брехнею, можуть хіба професійні брехуни.

— **3-хроніки самогубств.** Вчора хотів розпропатися зі світом челякер Маврикій Тенонбавм, з горя, що втратив посаду в шинку при вул. Жовківській. Видко, що погано розумівся на напійках, коли випив сіліного квасу і то за мало. — Повісився при вул. Красницьких 20. дунець Фаєртаг внаслідок фінансових клопотів.

— **Печиво та мясо скаче.** Пекарі радять собі у „непевних“ моментах так, що не змінюючи встановлених цін зменшують вагу продаваного хліба. Різники не маючи змоги змінити ваги мяса підвищують ціни і не являються на поклик врівідства, яке має обов'язок удержати означену максимальну тарифу. Хоча пекарі під загрозою кар обіцяли поправу, хто зна, чи не треба буде ходити на базар з власною вагою.

— **Процес дочок Миколи Василька.** Одночасно з офіційними оголошенням австрійського суду про „наслідників, спадкоємців і вірників“ М. Василька (яке читачі дайшли в оповістках „Діла“), „Наєс Вінер Журналь“ подає звістку про розправу перед краєвим швейцарським судом у Відні дня

17-го ц. м. ведену внаслідок скарги двох дочок пок. М. Василька, Татяни та Віри, проти вдови по М. Васильку, бувшої співачки Герди Вальде. Василько призначив у своїм заповіті загальним спадкоємцем свого майна свою другу жінку Герду Вальде, не залишивши нічого своїм дітям з першого подружжя. Коли при одчиненні заповіту в р. 1925 Віра Василько заявила свої претенсії до майна батька, Герда Вальде твердила, що претензію М. Василька до банкової фірми Бозель на 255.000 швайц. франків відступив її муж ще за життя на власність. Дочка М. Василька оснований на законі, що ця передача неважна, бо не підписана нотаріальним актом. Герда Вальде хоче переводити докази правди, що вона мала власне майно, придбане своєю артистичною кар'єрою і з цього майна утримувала всю родину, а навіть давала гроші на ведення українського посольства у Швейцарії. Для всіх, що знають купецький хист пок. М. Василька і становища, на яких він стояв, ясно, що він ніколи не нахилився аж у такий фінансовий скрут, щоб позичати гроші від своєї жінки на політику. Факт, що наш дипломат не залишив своїм двом дочкам ні синові ані сотика, хоча залишив велике майно, вказував би на те, що між ним і дітьми мусіло прийти до дуже прикрий непорозуміння, які навіть важко розяснити собі таким рішучим заповітом батька.

— **Пожежа цирку.** У Станиславіві згорів дня 17-го ц. м. цирк, що стояв у передмісті. Великий вітер перешкодив усікій допомозі. Пожежасторожа могла тільки вдержати вогонь перед сусідніми домами.

— **Поліція при іспиті.** Краківський „Напшух“ пише: Повідомляють нас з Нового Санча, що підчас письменної матурі дня 10-го ц. м. у II-гій гімназії, пильнував учеників не лише шкільний терціан на коридорі, але навіть до кльозету відводив матуристів „постерунковий державної поліції“. Перед іспитом цей представник заду та публичної бездеки переводив трус на кожнім ученику, чи не має при собі т. за „брюків“. Гарна школа в республіці. Недурно, що її спомини вишплені в діточу душу лишаються на все життя як осоружне марево.

— **Помер французький письменник** Фредерік Рукет, якого можна назвати французьким Дженом Лондоном. Він мав 42 роки. З його повістей відомі „Переможна подина“, „Велика біла мовчанка“ (пригоди на Алясці), „Блукаюче звір“ (з життя північ. Канади), „Бурхлива птаха“ (з життя австралійськ. островів), „Некольтний острів“ (спомини з Ірландії) і саме недавно видана „Біла доба“, де описує долю місіонарів.

— **Муссоліні як письменник.** Римська офіційна телеграфічна агенція повідомляє світ, що Муссоліні приготував для своїх земляків політичну книжку п.з. „Підстави могутності“. Він хоче вказати своему народові шляхи, які ведуть до величчя та сили держави. Муссоліні вже є автором студії про Макіявеля, філософа насильства як засобу добитися влади, якого взяв собі як учителя. Тепер хоче підняти сідами несторя французьких ди-

пломатів Клемансо, який видав студію про „Демостена“ на науку своїм землякам. Однак ріжниця між ними та, що Клемансо є не від нього першорядним письменником.

— **Америка своїм постові.** Америка має мало поетів, зате більше міліонерів. А навіть коли їх мало, вони нелегко здобувають собі славу. Найбільшим поетом Америки вважають нині Уот Уйтмана, який став швидше великим в Європі, ніж у батьківщині. Нині його збірник поезій „Стебелінки трави“ перекладений на мови всіх великих літератур. Минуло століття від уродження Уйтмана. Щойно тепер Америка хоче вшанувати пам'яті Уйтмана пам'ятником, який стане в Нью-Йорку. Творцем пам'ятника є славний різьбар Девідсон; пам'ятник величезних розмірів буде постаттю всього поета серед великанських скель. Одночасно влаштують також виставку нечислених, але дуже рідких творів Уйтмана.

— **Значіння реклами.** Американці починають кожне підприємство з придбання фондів на рекламу. Ці фонди перевищують основний капітал підприємства. Навіть найбільше розвинені фірми не переставляють ніколи рекламувати себе, а збільшують постійну рекламу. Які гроші витрачають американські фірми на рекламу, можна судити з такої свіжої статистики: фабрика автомобілів Форда річно 75 міль. франків, фабрика мила Брос 52 і пів міль., фабрика зубної пасти Пепсодент 24 міль., фабрика автомобілів Гудріх 22 і пів мільона.

— **Безличність.** Львівський тиждень „Воля Народа“, що друкується в друкарні „Діла“, використав для себе без порозуміння і дозволу комітету для влаштування 10-тиліття смерті Ів. Франка клішу тогож комітету, призначену для наліпок на вікна. Поминувши кваліфікацію того вчинку панів редакторів з „Воли Народа“, що не вважали за вказане бодай спитати комітету, чи він годиться на випозичення кліші, заки мали самовільно її використовувати в своїй газеті, вони ще й обурилися незвичайно, коли комітет запропонував у друкарні проти такого вчинку та доручив її директорові стягнути клішу з машини. Пани редактори з „Воли Народа“ не визнали свого вчинку некоректним, а помістили на місце портрету Франка таку замітку: „В сім місці був портрет Франка. Не маючи своєї власної кліші, редакція нашої газети скористала з обставини, що в друкарні „Діла“ була готова кліша портрету Франка та ужила клішу, бажаючи звеличати пам'ять великого поета. Кліша була власністю комітету для вшанування пам'яті Франка. Згаданий Комітет — на чолі котрого стоїть голова „Прогресу“ г. Галушинський — в останній хвилі, уже з друкарської машини, приказав управі друкарні знати портрет, стоячий на становині, що кліша сего портрету є приватною власністю Комітету. Сей „громадянський“ поступок подаємо до відома та оцінки

наших читачів. Чи це не безличність?

— **Справлення помилки.** Прогресом наших шан. читачів справити в передовиці на стор. 2-гій, шпальта 2-га, в рядку 16-тім згорі речення, яке починається словами: „Але що буде, як в соїмі не найдеться двох третин голосів, потрібних до його розв'язання; що буде як правий і центр не схотять зрештис передчасно мандатів і піддатися новій виборчій перевірі на основі старої (обов'язуючої) виборчої ординації, замість кінцевого уступу: „піддатися новій виборчій ординації на основі старої виборчої реформи“.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою Дм. Котка.
Четвер 20.V. Надвірна.
П'ятниця 21.V. Солов'янка.
Субота 22.V. Солов'янка.
Неділя 23.V. Делятин.
Понеділок 24.V. Коломия.
Вівторок 25.V. Коломия.
Середа 26.V. Городенка.
Четвер 27.V. Городенка.
Початок о год. 8:30 вечером. Ціни скрізь знижені. 1659 14-?

В українській Бурсі ремісничій і промисловій найде приміщення 5 злочинів з ремісничої бранжі, але лише за доплатою що найменше 50 зол. місячно. Управа Бурси.

Місто вікна на домовину виставили на „Рідну Школу“ Всес. о. Бром. Гоцький, Ольга Гоцька і о. Олександра Гоцький 50 зол. Вп. Жертводавцям ширя подяка. — Головна Управа УПТ, 1751 1-1

Пригадується П. Т. Членом „Господарсько-споживчої Спільноти“, кооп. з обм. пор. у Львові, Руська 18, що ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ відбудуться дня 22. травня (субота) о год. 4-тій полов. в залі Міщанського Братства, Руська 3/1. 1747 2-2

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ.

НАПРАВУ годящих під управою фінансових сил швейцарських податкових Гутерман Сикстуська 14. По стінці годящих посилаю доміл. 1679 6) 12-?

1-30Л. коштує кожний золотнич напів у Гутермана Сикстуська 14. 1679 12-?

ЛІВЧИНА здорова до дітей потрібна. Гарсим, Білинських 55. 1752 1-1

ОГолоШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

АРХІТЕКТ

інж. Олександр Пежанський

Львів, Пелчинська 22/II. пов.

проекти, кошториси, будова церков 1753 і світських будинків. 1-2

Літникам і реконвалесцентам

що шукають відпочинку в кліматичній місцевості, поручаю совісно анонсований в „Ділі“ пенсіонат землячки Вп. Евг. Луканевської в Косові 6. Коломиї, положений в затишному сонячному місці серед гарного саду. Приміщення широкі, харч старанно і вибагливо прилаштований, обслуговування. З огляду на дагданий місцевий клімат, пенсіонат з верандами отапливаний у всіх порах року. 1755 1-1

Ізидор Грошніцький
ем. радник шкільний у Львові.

6. VI. 1926.

ДІТОЧЕ

1754 1-2

СВЯТО

Площа С.Б.

ШКІЛ У. П. Т.

За редакцію відповідає Василь Мудрий.

Видав. Видавничої Спільноти „Діло“.

З друкарні Видавничої Спільноти „Діло“ Львів. Ринок ч. 10.

Діло

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринков. ч. 10, П. пош.
Конто пошт. швед. 143.322
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4.50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7.50 зл., Німеччині 7.50 зл.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 15 лей,
Болгарії 7.50 зл., Австрії
7.50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

За розв'язання сойму.

Становище партій в справі розв'язання сойму. — Сподіваний компроміс між лівицею і центром. — Національне Зібрання. — Конференція в міністерстві внутрішніх справ. — Інтерпеляція представника «Діла» до міністра внутрішніх справ.

Варшава, 19. травня 1926.

Нинішній день у Варшаві пройшов під знаком розмов на тему розв'язання сойму і сенату та розписання нових виборів. Пепесівський «Роботник» помістив передовицю під написом: «Розв'язати сойм!» В ній домагається він скликання сойм тільки на одно засідання, щоби ухвалити своє розв'язання й наділити уряд уповноваженнями в господарсько-скарбових справах. Одночасно ППС. стоїть на становищі, що вибір президента держави може бути довершений тільки новим соймом і сенатом. Колиж би це мало статися вже тепер, то вибраним мусить бути марш. Пілсудський.

Клюб Х. Д. (христ. демократії) виніс сьогодні таку постанову:

«Завданням Клубу Х. Д. мусить бути рішуче домагання в напрямі задоволення правного розвитку дальших відносин, щоби тим чином зберігти державу від страшних наслідків. Тому Х. Д. домагається: 1) щоби Національне Зібрання відбулося в речі, передбачені конституцією з гарантією особистої свободи і свободи вибору, 2) щоби ухвалено бюджет, зміну виборчої ординації в напрямі зменшення числа послів та щоби ухвалено внесення Х. Д., що дає президенту держави право розв'язати сойм і сенат, 3) щоби негайно випущено на волю і привернено на попередній становища всіх тих, що стали в обороні конституції і президента, 4) щоби заміняючи чистки урядів, подиктованої місто у зв'язку з останніми подіями, 5) щоби негайно відібрано зброю партійно-політичним організаціям та організаціям з північно-східним характером».

Також «Пяст» все більше схилився до погляду, що теперішній сойм, не виповнивши наложених на нього завдань, кінчить своє існування. Бажанням було би тільки, щоби сойм заки ще розбридеться, змінив конституцію і виборчу ординацію в напрямі зменшення влади президента.

Таким чином два найбільші центри клуби, що розпоряджають отню голосів, заявляються за розв'язання сойму зі застереженням деяких превенційних постанов. Тільки ЗЛН. (ендеція) вперто боронить своїх окопів. Вона не хоче вступитися з дотеперішнього диктаторського становища. Розв'язання сойму це для неї ціла низка страхіт. Будучий сойм був би гірший від теперішнього, бо — мовляв — місце польських послів з Галичини заняли би провідники української ірреденти.

Провідники поміркованої лівни починають входити в розмови з центром щодо розв'язання сойму. В цій справі намагаються між обома таборами (лівицею і центром) нітики порозуміння. Ріжниця тільки в тому, що поміркована лівня домагається негайного розв'язання сойму, а центр бажає, щоби теперішній сойм полагодив ще деякі «державні konieczności».

Поміркована лівня намагається теж найти спільну мову з «наш. меншинами». Сьогодні відбулася конференція лівни з Українцями й Білорусинами, в якій

з польського боку взяли участь послы Недзьялковський, Понятовський, Рудзінський і Домбський, Український Клуб заступали послы П. Васильчук і Маківка, Білоруський Клуб пос. Яремич, а Білоруську Громаду пос. Тарашкевич. Представники польської лівни поставили українським і білоруським репрезентантам два питання: 1) чи вони візьмуть участь в Нац. Зібранні і 2) чи будуть голосувати на кандидата лівни на президента. Українці і Білорусини зробили залежною свою відповідь від особи і програми кандидата лівни на президента. Завтра лівня має дати письмеву відповідь щодо особи і програми свого кандидата. Також завтра має відбутися конференція між лівницею і Жидами.

Щож торкається кандидатів на президента, то лівня висуває кандидатуру марш. Пілсудського, центри партії ставлять марш. сойму Ратая, а правіща б. през. Войцеховського. Завтра має бути дефінітивно вирішений речінь Національного Зібрання, яке всупереч опозиції правни відбудеться у Варшаві в останніх днях цього місяця.

Мін. внутр. справ ген. Млодзьяновський виголосив сьогодні перед представниками преси експозе про положення в Польщі. Він звернув увагу на поділ громадянства на два табори. Завданням уряду є пацифікація. Всюди вже запанував спокій, тільки в Познанщині панує ще напружено збройня тенденція. Про проголошення диктатури в Польщі нема мови, тому всякі поголоски на ту тему є безосновні. Уряд змагає до привернення правних основ. Першим актом в тому напрямі буде скликання Нац. Зібрання і вибір президента. На те, що було, треба кинути заслону, а більше уваги звертати на те, що нас жеде. Уряд змагає до переведення чистки урядів в напрямі усунення непотрібів і продажних людей.

Опісля представник ред. «Діла» Ів. Кедрич інтерпелював міністра в справі останніх арештувань серед українських діячів у Львові, звертаючи увагу на те, що це вже стало звичаєм, що при кожній нагоді, при кожній заколоті в Польщі арештується Українців, хоч їх ті авантури безпосередньо не торкаються. Міністер відповів, що він з тією справою добре неознайомлений, однак розгляне її.

Red. czas. «Dziło» Pr. 218/26. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie «Dziło» Nr. 104 (10781) z dnia 14. maja 1926 roku pod tytułem: 1) «U Lwowie» na stronie 1. w 3. kolumnie między słowami Kola... a słowami «W Wini»; 2) «Prawy i obowiązki...» a) między słowami: tolerowani... a słowami: Lwowie, b) między słowami: w Polsce... a słowami: Ligi, zawierają ad 1) znamię z § 65 a) ustawy karnej uznane dokonane w dniu 13. maja 1926 roku konfiskate z

Персоналія.

Генералів Розадовського і Загурського (з яких перший казав острілювати шкенталі, а другий з літаків кидає бомби на нив. населення) посаджено в тюрмі. Мають стати вони перед воєнним судом. Також в тюрмі сидять ген. Пріх і ген. Ялівинський та полковники: Пашкевич, Бісер і Алдерс.
— Амб. Халуповського в Парижі має заступити Кухаржевський, а Скірмунта в Лондоні б. прем. Скішинський.

Заява довіря для уряду Маркса.

Заява уряду.

Берлін 19. травня.

У голосуванні уряд одержав значну більшість. За урядом голосували урядові партії і соціалісти, проти Гітлерів і комуністи. Німецькі нац. задержалися від голосування. В урядовій заяві ствердив канцлер Маркс, що уряд його держатиметься дотеперішньої заграничної політики. Уряд сподіється, що наради комісії для реформи Ради Союзу Народів уможливають йому здійснити львівські договори. Берлінський договір пропонується райхстагові для ратифікації. Розпорядок про нац. держ. краски оставатиметься даліше в силі. Однак уряд приступить до праці над створенням одностайного прапора згідно з останнім листом президента Гінденбурга. Заяву канцлера на урядових лавах прийняли оплесками, а кінець промови занепокоїв лівницю.

Ратифікація нім.-рад. договору.

Рада Народніх Комісарів ратифікувала вже і передала до затвердження ЦВК-ові підписаний 24. квітня німецько-радянський договір. Часописи з вдволенням стверджують одностайність, яка є в керуючих колах радянської і німецької політики.

Помер о. А. Білецький.

Як довідуємося в останній хвилі, вчора (19. т. м. в год. 7.45 вечером) помер по довгій недугі архипривітер Матр. Калітули о. Андрій Білецький.

Біржа. Гроші.

Курс ефективного долара в приватних оборотах даліше знижковий. З початкового ранішнього курсу 11.20 піднісся за передполудне до 11.70 (у Варшаві 12 зол.). Польський банк платив валюту і девізи по пріоритеті 10.50. Максимальний банківський курс 10.65 був нереальний.
На приватній біржі платили за американські долари 11.75—11.85, канадські долари 11.60—11.70.

Збіжжя.

Положення на загальній біржі. Застій в біржових і позабіржових оборотах. Ціни на загальні зв'язки з загальною довірливою йдуть у гору. Тенденція знижкова. Настрій без оптимізму.
Ціни оціночні без трансакцій: Пшениця біла 33.00—34.00, пшениця червона 36.50—37.50, жито 32.00—33.00, ячмінь настійний 25—26, овес 34.00—35.00, гречка 31.00—32.00.

nieprawdliwionej i zarządzał zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarządca wydał też nakaz odpowiadania redaktorowi tego czasopiisma, by oświadczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. 2, z 17. XII. 1862 Dz. p. r. Nr. 6 z 1863 t. j. za umieszczenie za przekroczenie na grzywnę do 100 zł. — Lwów dnia 15. maja 1926.

Hawel.

Під національним прапором.

Львів, 20 травня 1926.

Події останнього тижня відвернули нашу увагу від наших внутрішніх організаційних справ. Саме в день, коли на вулицях Варшави при шедрій допомозі куль і бомб відбувалася «мілітарна демонстрація» з «моральним підкладом», радив у Львові Народній Комітет, ширша Управа Українського Нац. Демократичного Об'єднання. Очевидно, ця нарада у внутрішньо-національних справах не стояла у ніякому зв'язку з подіями на варшавському ґрунті. Був це припадковий — як кажуть — «збіг обставин», але сам факт відбуття тієї наради, не зважаючи на перепони з боку поліції, має далекосягдє значіння для дальшої організації й розвитку нашого життя на українській національній території.

Під національним, демократичним, соціально-поступовим прапором Об'єднання зібраних були представники провінції й столиці цих наших земель в імпульсному числі 105 діячів, представників селянства і трудової інтелігенції, щоби застановитися над сучасним положенням української нації в цілому і на українських землях під Польщею зокрема, щоби намітити шляхи дальшої організаційної праці в добі «лютого времени», щоби перевірити й утвердити програмові основи Об'єднання та доповідями з місць з'ясувати собі життя-буття народних мас.

Як вже сказано, нарада Народнього Комітету, засідання ширшої Управи Об'єднання не стояло у ніякому зв'язку з подіями на варшавському ґрунті. За те зібрання кращих представників українського активного громадянства стояло у тісному зв'язку з тими подіями, які відбуваються на широкій європейській і світовій арені та в нашому внутрішньому житті. Численно заступлене селянство поруч трудової інтелігенції, великі поступи організаційного руху, зацікавлення громадськими справами — все це вказує, що ми щасливо перейшли через трясину апатії, депресії і безділля, а ступили на шлях живої організаційно-об'єднуючої діяльності.

Наради Народнього Комітету — це друге з черги зібрання національно-українського табору у формі засідання ширшої управи нац. партії від 1919 р. Перший раз радив Ширший Нар. Комітет б. трудової партії в літі 1922 р. безпосередньо перед виборами до польського сойму. А отсе вдруге від 1919 р., а вперше від переведення об'єднання розділених нац.-політичних груп в одну суцільну організацію представники громадянства зібраних були на спільні наради, які визначалися незвичайно поважним трактуванням принципових та актуальних питань національної політики. Рівень дискусії, поступи організації, зрозуміння положення нації і ваги пережитого моменту та загальний підйом — ось що визначало наради Нар. Комітету.

Виявлялося, що Українське Нац. Демокр. Об'єднання звільня, але певно і послідовно вертає на те саме місце, яке перед війною займала в нашому житті й нашому громадян-

стві національно-демократична партія. І хоч Об'єднання не покривається з б. нац.-демократичною партією в обсягу своєї програми і тактики, хоч воно — отрясися в більшості з опортуністичних елементів — виявляє політично й соціально більш ліві й радикальні тенденції, то всеж таки воно мусіло згуртувати в своїх рядах більшість активного, політично осявованого громадянства, змагаючи стати виразником збірних інтересів і змагань нації.

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна

Мужеські сукна

1630

8-7

продаж на відомості

ФІРМА
РОМАН

ЗУБИК

Львів, Галицька 16.

події показують, що в назріваючій боротьбі всіх проти всіх вдержатися тільки ті, що будуть зорганізовані. Коли говоримо про "назріваючу боротьбу", то не конечно треба розуміти під нею збройну зустріч. Ні, ми в першу чергу маємо на увазі боротьбу в площині нпр. виборчій. Теперішній сойм морально скінчив свою вегетацію. Наслідком моральної смерті буде його смерть матеріальна, фізична. Прийдуть нові вибори. До цієї зустрічі з нашими противниками мусимо бути організаційно незвичайно підготовані. З неминучою в нормальному розвитку подій виборчою акцією тісно в'яжеться наше дальше існування.

З цим всім тісно в'яжеться й питання спільного національного фронту, до якого накликаємо інші українські політичні організації не віднинішнього дня. Досі ці наші поклики зустрічалися з явною або крипою, з гомінкою або мовчазною відмовою. Сьогодні — маємо враження — що свідомість потреби загально-національного об'єднання проймає ширше коло нашого громадянства. Нехай же всі, які розуміють вагу хвилі і яким добро й будучина народу лежать на серці, зроблять крок вперед. Нехай від зрозуміння і осявовання моменту приступлять до слів, а опісля до діл.

На волі.

Після репресійних спроб "красних лицарів".

Більшість арештованих в п'ятницю минути (13.5.26) громадських діячів вже на волі. А саме випущено з поліцейської або судової тюрми гол. секр. УНДО. Вол. Целевича, члена ЦК. УНДО. ред. Дмитра Палієва, урядовця "Прогресу" Івана Петрика, Ярослава Мареніна, Нестора Яценка, Трусевича. Досі не випущено ще члена редакції "Гом. Голосу" Степана Кураха і "визначного саботажиста" — як каже жовто-проваційна польська преса — Павла Мерку-

на, якого — не знати в якій цілі — мають віддати до Познаня.

Вол. Целевича випущено з тюрми після переслухання слідчим суддею. Дуже дивно і сумно, що судово-тюремна адміністрація всупереч постановам закону і обов'язуючого регулятиву дозволила собі була у відношенні до гом. В. Целевича на таку екстраординарцію, що спершу примістила його в огінди келі разом з бандитами. Аж згодом на протест арештованого переведено його до кращої келі де сидять завідожені в комунізм інтелігентні люди. Донесення поліції проти гом. В. Целевича йшло в напрямі § 65. А саме поліція аришила до суду таке донесення на В. Целевича: 1) що він писав матеріали й жалоби до Ліги Націй, в яких "шквалював" Польщу, 2) що він був автором летючки, зверненої проти даніловичівсько-хлібоїдської акції під написом: "З хати до хати, з рук до рук! Проща їм!" і 3) що він певно мусить належати до якоїсь тайної, нелегальної української організації.

Так виглядають фантазії політичної поліції, фантазії, що в умовах нашого життя під Польщею є знові виставкою для позбавлення свободи діяльного громадянства.

По широкому світі.

В Югославії міністерську кризу зліквідували порозумінням радикалів із радичівцями на основі сербсько-хорватського договору. Клюб партії Радіча, що наслідком непорозуміння голосував м. тижня проти внесення заяви довіря уряду, згодився тепер із становищем уряду. Павле Радіч мін. зем. реформи наслідком того непорозуміння подався до димісії. Теку мін. зем. реформ обняв пос. д-р Хібенік (радичівець). Зрештою склад кабінету не змінився. Кабінет стане небаром перед скупщиною.

Абд-ель-Крім, як повідомляє "Таймс", зачав нову офензиву на еспанським фронті. Втрати Еспанців дуже великі. Купці з Альгусемас спільно висилають говари до Мелілі.

Еспанський уряд виселив поза границі держави проф. університету Альвареза де Фахо нібито за порушення спокою. Кількох міністрів виступило в зв'язі з тим гостро

проти Прімо де Рівери. Можлива є криза уряду.

Французький міністр фінансів Пере, що виїхав до Лондону з метою порозумітися з англійським міністром фінансів Черчилем щодо нових кредитів, не добився успіхів. Обидва міністри не дійшли до односторонніх рішень і не підписали умови.

Бразилія погрожує Лізі Націй, що виступить з Ради, коли вона прийме зміну, пропонувану реорганізаційною комісією.

Грецький диктатор ген. Пангальос видав розпорядок завести якнайбільші ощадності і скасувати усі автомобілі, аж до міністерських включно.

Англійські вуглекопи таки звернулися до конгресу радянських професійних союзів, щоб прислали їм зібрану для них підмогу 2,500,000 рублів. Англійські союзи витратили на страйк половину своїх фондів, 3 мільйони фунтів.

В Італії внаслідок великих дощів та росталих снігів, виїшли з берегів деякі ріки та потоки та позаливали поля.

НОВИНКИ.

— Конфіскація. Вчорашнє число нашого часопису сконфісковано з двох місяців за 20 рядків статті "Настрої і тенденції".

— До комітету для вшанування 10-ліття смерті Івана Франка доходить нарікання, що поліція переслідує особи, котрі займаються поширенням налінок і грозять, що здиратиме наліпки з вікон та доносить про це карній владі. У всіх таких випадках надужиття поліції, слід вносити жалоби на неї до адміністраційної влади, або до староства, воєводства і міністерства внутрішніх справ у Варшаві, а про факт внесення жалоби повідомити Комітет свято Франка, Львів, Ринок 10, "Прогрес". 1-3

— Польська поліція і свято Франка. Зі Щирця доноситься лая, що тамошня поліція забороняє продавати і розповсюджувати наліпки з портретом І. Франка, призначені для франківських обходів і свят. Поліція оправдується тим, що на території Щирця обов'язує не військовий стан. На території цілого польського воєводства військовий стан знесений вже давно, а для поліційного казика зі Щирця він обов'язує ще й тепер. Провінційні казики стали зухвалішими до тої мі-

Валентина Завадська.

3)

ЖІНОЧИЙ РУХ.

(Продовження.)

V.

Досі говорено було лише про оборону жінки якої такої, жінки, яка не здобула собі правового стану через подружжя. Однак багато до побажання лишає навіть цей легальний стан. Замужня жінка далеко не має таких самих прав, що її чоловік, як нпр. добровільного збереження або зміни підданства при шлюбі. Від 1918 року до 1923 по-роблено в цьому напрямі багато і з СРСР, З'єдинених Держав, Бельгії і скандинавських державах. Там жінка має вже право добровільного прийняття підданства мужа, в протилежному випадкові залишається при попередньому. Крім підданства певним питанням являється незалежне право розпорядження маєтком і поширення прав розводу та сепарації.

З ініціативи Суфражу внесено питання про скликання міжнародної конференції для одностороннього по-лагодження цих справ. В першу чергу звернено до відомих правників усіх країн зі запитаннями, чи можливо було прийняти до яких правних рішень, однакових для жінок цілого світа. За рідкими винятками знавці погодилися з необхідністю скликання згаданої конференції, хоч зазначували силу перешкод для одностороннього законодав-

ства. Ці труднощі полягають головним в особливостях обичаїв кожної країни і нації і їх законодавства.

Підчас конгресу у Вашингтоні Інтернаціональна Жіноча Рада вітала цей замір Суфражу і висловила побажання, щоби на Міжнародну Конференцію закликали також жінок-юристок. Наразі провадиться підготовчу працю для конференції і в різних державах заклалися комісії для розгляду існуючого законодавства про права замужньої жінки. Треба думати, що лише труднощі погодити місцеві національні вимоги затримують справу.

Прикладом держави, де замужня жінка не має жадних прав, може бути Голландія. Там панує кодекс Наполеона, котрим піддається жінку у цілковиту залежність від чоловіка.

З огляду на розходження права з вимогами життя жінки покликати комітет для опрацювання подружнього законодавства. У його склад входять представниці жіноцтва, відомі вчені і послы парламенту. Постанови тої комісії піддані на розгляд спеціальної державної комісії.

Друга така держава — Аргентина. Але там осягнуто великі успіхи, бо вже у вересні переведено закон, яким цілковито зрівнюється права жінок з чоловіками в цивільному праві й незалежності жінку. Опріч цього внесено додаток, що обидва подружки не відповідають за довг один одного і коли мужа засуджено до в'язниці більше як на два роки, жінка, через судову постано-

ву перебирає управу спільним майном.

Так стоїть справа в екзотичній Аргентині. У нас в Європі головні точки нового проекту подружнього законодавства слідує:

1) Жадна жінка не втрачає прав свого краю наслідком одруження з чужеземцем, не втрачає прав набувати маєтки й управляти ними, виконувати свій фак і не може підлягати тим обмеженням, яким не підлягає її чоловік.

2) При відсутності шлюбного контракту спільний рухомий та нерухомий маєток одружених не підлягає законам країни мужа, тільки того краю, де шлюб відбувся.

3) За винятком випадку, коли жінка добровільно зреклася своїх національних прав і набула національності (державну приналежність) мужа, себто втратила цілком право на охорону свого краю, розвід та сепарація, будучи дозволені законами країни мужа, повинні також не зустрінути перешкоди в законодавстві країни, звідки походить жінка. Це є резолюції Суфражу, виготовлені для Конгресу, що має відбутися в червні цього року.

VI.

Розглянувши працю прогресивного жіноцтва на полі родинних або персональних відносин, перейдемо до жінок працьовниць.

Велика війна перевернула умови праці у воюючих державах. Поширилося поле діяльності для жінок задля браку урядників та ро-

бітників. Так було скрізь. Цей численний виступ жіноцтва і реальний прояв його здатностей до найрізноманітнішої, часто дуже відповідальної праці довів, що попередні границі жіночої діяльності були справді за вузькі і що упередження щодо їх праці було несправедливим. Чи однак можливо було сподіватися, що залишиться та сама позиція, коли вернуть до краю тисячі здемобілізованих урядовців і робітників? Правда, в багатьох країнах, підчас війни, становище жінки покращало. Подекуди набула вона політичні права і то дало їй в руки спосіб боротися за своє економічне положення. Але, коли в поворотом армії вплинула сила працьовників-мужчин, становище захиталося. Повсталі реакція. Забуто всі послуги жіноцтва підчас інтензивної праці за війни і пролунала облудна фраза: "Вертайте до своїх родинних огнищ і виховуйте наші дітей!" хоч між жіноцтвом не були замужні, а було багато самітних, які самі утримували себе. В теперішніх часах становище працюючої жінки в різних країнах неоднакове. В Швеції та Румунії воно покращало; Голландія, Німеччина та Південна Африка скорочують замужню урядничку. З Франції та Італії приходять потішальні вістки, бо там упав проєкт закону про редукцію замужніх жінок-працьовниць.

(Продовження буде.)

Український Наддніпрянський Хор
 під управою Дн. Котка.
 П'ятниця 21.V. Солотвина.
 Субота 22.V. Солотвина.
 Неділя 23.V. Делятин.
 Понеділок 24.V. Коломия.
 Вівторок 25.V. Коломия.
 Середа 26.V. Городенка.
 Четвер 27.V. Городенка.
 Початок о год. 8:30 вечером. Ціни скрізь
 знижені. 1650 15-2

З друкарні Видавничої Співки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10.

Діло

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шл. 143,322
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не зберігається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в кр. 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Рухливість партій.

Поміркована лінія і кандидатура марш. Пілсудського. — Актуальні домагання З. Л. Н. — Акція лівиці, три питання і відповідь Українського Клубу. — Перепони пацифікації в Познанщині.

Варшава, 20. травня 1926.

Вся увага Варшави сконцентрована біля Нац. Зібрання і вибору президента держави. На започаткованих вчора переговорах поодиноких соймових клубів і груп, які виявилися у явних розмовах лівиці з нац. меншинами і тайним навіязуванні ниток порозуміння між лівицею і правницею, — некорисно відбивається дальший розвиток познанських подій які все ще далекі від пацифікації, а близькі до здійснення сепаратистичних тенденцій.

Речинець і місце нарад Нац. Зібрання ще дефінітивно не означені. Блок поміркованої лівиці (ППС, Визволене, Хл. Сторонництво і Клуб праці) у зв'язку з недалекими виборами президента видав такий комунікат:

„Побібно започаткована марш. Пілсудським боротьба за моральну спадщину нашого публічного життя здала всю опіцію працюючої Польщі у змаганні до повного здійснення цілей демократії, опертих на праві і справедливості. Здешидованою полем найширших мас працюючого народу є покликання Йосифа Пілсудського на становище президента Річпосполитої. Підписані партії постановляють зі свого боку зробити все, щоб перевести в життя ту волю громадянства. Негайне розв'язання сойму і розписання нових виборів уважають партії ковечного умовою уздоровлення публічного життя Польщі“.

ЗЛН., відбувши засідання клубу, видав комунікат, в якому віддаючи пошану поляглим в обороні прав і висказуючи признання військам уряду Вітоса, домагається від марш. Ратая, виконуючого обов'язки президента і тимчасового уряду, щоб негайно привернено повноту конституційних прав, випущено на волю арештованих офіцерів, урядовців (сторонників уряду Хісно-П'єста), роззброєння і розв'язання стрілецьких організацій та парт. міліції і припинення якихнебудь змін в армії й адміністрації до вибору президента. Вкінці ЗЛН. домагається скорого скликання Національного Зібрання поза Варшавою.

Навіязуючи до вчорашньої конференції ППС. з Українцями й Білорусинами, годиться зазначити, що блок поміркованої лівиці зажадав від нац. меншин відповіді на такі три питання: 1) Чи на випадок видвигнення кандидатури марш. Пілсудського на уряд президента Річпосполитої за тією представництвом голосувало за такою кандидатурою? 2) Чи заявиться за негайним розв'язанням сойму? 3) Коли бажало б переведення нових виборів?

У зв'язку з тим Український Соймовий Клуб, відбувши нараду, ухвалив ось що:

Український Клуб від двох літ перший розпочав боротьбу за розв'язання сойму, тому що теперішній сойм є базою воюючого польського шовінізму у відношенні до українського народу і нац. меншин. Сойм у своїй більшості є виразником суспільної реакції, що не дає змоги створити сел.робітничий уряд. В соймі нема правних заступників українського народу Східної Галичини. Він активно поборював змаган-

ня українського населення до волі і землі. В своєму змаганні усунути той сойм з горизонту, українські послы були безсилні. У вигвореній сьогодні ситуації клуб однодушно стоїть на становищі негайного розв'язання сойму і розписання нових виборів у приспіненому речинці, при збереженні урядом конституційної свободи виборців та введення в життя громадянських свобод на українських землях у відношенні до українського населення.

Таким чином Український Клуб дав відповідь на два останні питання, лишаючи собі ще докладнішу оцінку особи пропонованого лівицею кандидата на президента держави.

Білоруський Клуб відбуде засідання завтра, бажаючи дати вичерпуючу відповідь на поставлені питання.

Клуб ППС. звернувся в справі вибору президента, розв'язання сойму та розписання нових виборів також до Жидівського Клубу. Жид. послы заявили, що відповідь дадуть пізніше, після відбуття пленарного засідання. Президія Жид. Клубу постановила скликати засідання Кл. в місті, де відбудеться Національне Зібрання.

Годиться зазначити, що з висування досі кандидатів на президента держави марш. Ратай заявив представникам преси під словом, що він своєї кандидатури не виставляє і вибору рішуче не прийняв би. Він ще за молодий, щоб замикати себе в Бельведері, навпаки — хоче працювати, маючи повну свободу рухів.

Серед живої виміни думок між партіями та явних і тихих підготувань до Нац. Зібрання різку дисгармонію викликають відомості з Познаня. Познанська преса далі приносить про події у Варшаві „татарські вісти“. Марш. Пілсудського прозиває вона найорднаришнішими словами, своїх читачів інформує, що Варшава є на передодні соціальної революції. Телефонічна комунікація Познаня з іншими містечкостями є під доглядом політичної поліції. Познанські відділи що були під Варшавою, вернули вже на місце. Познанський воявода Бнінський видав об'їзник до старостів і президентів міст, в якому повідомляє про резигнацію Войцеховського і обняття влади Ратасем, але зовсім ігнорує уряд Бартя-Пілсудського. Пацифікаційна акція марш. Тромпчинського покищо не дала ніякого додатнього висліді. Публічна думка зовсім не схильється признати новий стан річей у Польщі, що може мати в дальшій розвитку події далекосяглі наслідки.

Справа роззброєння.

Женева, 20. травня.

Всі європейські держави на вступній конференції роззброєнь ставлять як вступну умовину роззброєння створення достаточних гарантій безпеки. Представник Зєдинених Держав заявив, що характер справ

безпеки змінється відповідно до географічного положення, а справа роззброєння є питанням чисто регіональним. Німецький делегат висловив думку, що порозуміння може прийти шляхом частинного обмеження зброєнь. Заперечив твердження, начеб мирний промисл Німеччини можна переіменити на воєнний.

Литовські вибори.

Вибори до литовського сойму скінчилися невдачею дотеперішньої урядової більшості (христ. демократія й інші реакційні елементи). По дотеперішнім обчисленням урядові партії ввели до нового сойму загальом 30 мандатів, а опозиція лівиці з національними меншостями здобула 55 мандатів. З листи національних меншостей вибрано: 4 Поляків, 4 Жидів і 2 Німців.

Комітет оборони народнього майна.

Вибраний великим вічем львівського українського громадянства (в дні 11. ч. м.) Комітет для оборони майна „Нар. Дому“ зібрався 20-го ч. м. на конститууюче засідання. Комітет прийняв назву: Комітету оборони народнього майна. Головою Комітету вибрано д-ра Костя Левицького, заст. голови: о. прал. Тита Войнаровського і п. Василя Гресяка, а секретарем голову Нар. Організації Українців м. Львова п. Ів. Ліщинського.

Доразовий суд.

Розстріл серж. Кіс п'яського.

Львів, 21. травня.

Вчора перед наглим судом закінчилася розправа проти сержанта польського війська Кіс п'яського, що дня 8. травня в Жовкві вбив полковника Обедзінського і сержанта Гадомського. Одноголосно призначили його винуватим скривовства і присудили на смерть через розстріляння, передше деградувавши його до ступеня стрільця. Конституційний заступник президента річпосполитої марш. Ратай не покористувався правом помилування і Кіс п'яського розстріляли на військовій стрільниці на Клепарові.

Розковсировані конспіранти.

Присуд у процесі ПП.

Варшава 20. травня 1926.

У процесі проти членів фашистської організації ППП. загла присуд. Обв. Пенкославського засудили на 4 місяці тврдий, обв. Горчинського на 4 місяці тврдий, обв. Міхаловського на 2 міс. тврдий, обв. Лубенського на 1 міс., обв. генералів Врочинського і Лесьневського у п'ятилітній.

Біржа.

Гроші.

Курс ефективного долара 20. травня в приватних оборотах був 11'75 при неоднотайній тенденції а курс Польського Банку 10'90. Максимальний банковий курс 11'00—11'05 був нерівальний. У Варшаві курси не змінилися, вагалися між 11'90—12'00 зол.

У Львові на приватній біржі платили за американські долари 11'65—11'75, канадські долари 11'50—11'55.

Збіжжя.

З причини недалеких свят рух на збіжжівій біржі і поза нею устав. Знижкова тенденція відержується дальше. Настійні спокійний.

Ціни оціночні без трансакцій: Пшениця біла 53'50—54'50, пшениця червона 57'00—58'00, жито 33'00—34'00, ячмінь настійний 25—26, овес 34'75—35'75, гречка 31'00—32'00.

Без змін?

Львів, 21. травня 1926

Польська делегация при Союзі Народів після довершеного на „моральній основі“ перевороту склала заяву, що він є без значіння, що ані у внутрішній, ані в закордонній політиці не буде ніяких змін, що все лишилось по старому.

І справді керманіч перевороту марш. Пілсудський, вертаючи до попереднього стану, робить все можливе, щоби триденний пролив крові на вулицях Варшави робив враження тільки епізоду. Повалюючи конституцію, він по трьох днях ту повалену конституцію вмуровує в фундаменти нової доби польського державного життя. І це діється тоді, коли найправіша (якнпр. виденське монархістичне „Слово“) і ліва преса безапеліно апелює до творця перевороту, щоби проголосив себе диктатором, розігнав сойм і на основі „моральної демонстрації“ довів до морального відродження польської держави.

Щож може бути більш приманчиве і впоюючо-солодке для активної і творчої людини, як не диктатура? А одначе марш. Пілсудський не слухає цих апелів, мовчки відмахується від всіх тихих і голосних нашіптвань, всі зусилля повертаючи на те, щоби доплити до пристані компромісу.

Чому так діється, чому творець перевороту не витягнув логічних консеквенцій з криваво-вдатного акту?

Відповідь дуже проста: він налякався соціальної революції, побачивши в ході кривавої зустрічі, як широка маса виходить з розломаних Пілсудським рямок, як підвищуються настрої мас, як знімаються революційні буруни. І „tu się złąk sup szlachęski“ того зловіщого шуму, тих широко-закресних і невідомих здвигів. Злякався і зробив блискавичний відворот на старі позиції, розсіваючи ладан „моральності“.

Одночасно ці здвиги не лишилися без впливу й на становище непримирної в перших хвилях правниці. Даючи словесний спуст своєму негодуванню з приводу акту марш. Пілсудського, вона в суті речі спільно правноє до компромісу з „реbelіантом“. Правда, ще востується Познанщина, ще лунають голоси дигуки на адресу „руйніника правових основ“, але вже замірають погрози реакції, втишється буря: наступає реституція попереднього стану.

Все те вказує, що ніяких змін не буде, а одначе вони мусять бути хоч би в обмеженому обсязі. Тісі руптури, спричиненої мечем на організмі польської держави, на її правових основах не заліплять ніяким плястром. Широкі маси не можна безкарно обманювати, не можна народньою кров'ю насичувати амбіції одної людини. Всупереч запереченням і всім зверхнім познамкам зміни безумовно будуть і то зміни компромісові, на основі тихого порозуміння між правницею і лівицею. Як всі познаки вказують, неминучі компромісові зміни можна менш-більш з усею певністю устави в такій черзі:

Перш усього в недалеких виборах з урни Нац. Зібрання президентом держави вийде Пілсудський. В першому голосуванні голоси будуть

розстрілені, в другому правниця від-
дасть білі картки. Описля вийдеться
ще на кілька засідань сойм, щоби
ширшими правами наділити прези-
дента держави. Сповнивши послуш-
но це завдання, він розв'яжеться,
або його розв'яже президент на ос-
нові поширених прав. Особиста ам-
біція марш. Піг-дського, що з ог-
ляду на його особу скарикуризо-
вано березневу конституцію 1921 р.
в розділі про права президента, бу-
де насичена й заспокоєна, бо тепер
як раз ті самі чинники поширяють
його права і дадуть йому свободу
рухів на становищі голови держави.
На протязі трьох місяців (передви-
борчого періоду) відбудеться чистка
адміністративних урядів з небажаних
для теперішніх панів положення
елементів. Однаке ділянка
шкільництва зі всіми шкіль-
ними властями (кураторіями) ли-
шиться непорушною до-
меною реакції. Це буде
концесія лівіці коштом
непольських народів.

І ще одно, тепер найважливіше: за-
компроміс між польською
ломіркою лівіцею і
правницею мають заплати-
ти Українці й Білорусини
зміню виборчої геомет-
рії на „кресах“ в користь
в угоду Поляків.

Заява представника ЗЛН. пос.
Римара, який лякається, що буду-
чий сойм буде гірший тому, що
замість польських послів з
Галичини засядуть в ньому
„провідники україн-
ської ірреденди з Петру-
шевичем на чолі(?)“ — не
є пустим звуком. Якраз польська
поміркою лівіця, бажаючи заспо-
коїти „народову“ совість, збирається
віддати нас на поталу польської
реакції. Оба польські табори зма-
гають до того, щоби дійти до ком-
промісу на шматок коштом, щоби
запетрифікувати теперішнє наше
положення. І тому б. віцепр. Тугут,
великий „реформатор кресів“ поті-
шає наших послів, взиває їх, щоби
забули про ті три криваві дні, бо
все буде, як було.

Не буде змін і будуть зміни. Бу-
дуть зміни для широких польських
мас на краще, на гірше; для нас
не буде змін, а якщо будуть, то
хіба на гірше. Тому „caveant con-
sules!“, хоч поруч компромісових лі-
вицево-правнических змін можуть бу-
ти й інші, про які нікому й не сни-
лося. Та поки що ми обов'язані слід-
кувати за біжучими подіями, вичу-
вати їх хід і напрям та еднатися до
відбиття занесених над нами ударів.

Внутрішнє положення в Німеччині.

Справа державного прапору. —
Упадок кабінету. — Уступлення
Лютера. — Новий каб. инт. — План
перезороту иррацій правниці.

(Від власного кореспондента.)

Берлін, 17. травня 1926.

Кабінет д-ра Лютера упав вкінці
минулого тижня, так сказати, з
власної руки, під ударами своєї
власної, правительственої партії
демократів, що віддавна вже гра-
ють роллю невеликого, але за те
вельми рухливого „язичка“ в пар-
ламентарному житті Німеччини.
Кабінет д-ра Лютера вже віддавна
стояв на дуже слабких ногах і по-
падав не раз із власної необереж-
ності в скрутне положення, однаке
досі вдавалося йому завсіди вийти
з опресі та втриматися, бо біль-
шість парламенту вважала його з
причин заграничної політики кор-
рисним, або принайменше потріб-
ним. Цей кабінет жив вже довго
на ласці з одного боку німецьких
націоналістів, що до часів Льюка-
ра самі були в ньому заступлені,
з другого боку соціал демократів,
що піддержували його заграничну
політику. Однаке сам шеф кабінету,
д-р Лютер, ніде не тішився
спеціальними симпатіями, бо не
належав активно до ніякої партії й
загалом не мав зручності й до-
свідку у внутрішній політиці. Сам
собой дуже добрий знавець госпо-
дарських відносин — йому і його
директорів німецького державного
банку Шахтові завдячує Німеч-
чина між іншим стабілізацію ні-
мецької валюти й економічне успо-
коєння — Лютер був непорядний
та незручний на берлінській пар-
ламентарній арені й не зміг дати
собі ради навіть з своїми прави-
тельственими партіями. Про нього
то й балакали, що нема такої ка-
лабани, в яку він не вліз би... не-
хотячи.

Останньою з таких калабань, в
якій йому не вдалося вже щасли-
во вискочити, була справа з м'яни
державного прапору. Ця
справа віддавна ворушила ні-

мешку суспільність, розділючи її
на національних прихильників ста-
рого, цісарського, прапору чорно-
біло-червоного коліру та прихиль-
ників нової республіки, однаке в останніх
часах ця справа втратила була ба-
гато із своєї гострої актуальності.
Д-р Лютер пригадав її новим роз-
порядком президента Гінденбурга
про вживання торговельного пра-
пору, що залишився в спадку по
монархії, побіч нового, республі-
канського, й цим викликав нову
колотнечу, якої вже не зумів по-
ладнати.

Розпорядок про державний пра-
пор для німецьких заморських
представництв був — що правда —
одногослобно прийнятий радою міні-
стрів, в якій доволі сильно за-
ступлені теж обидві республікан-
ські мішанські партії, католицький
центр двома й демократична пар-
тія трьома впливовими міністрами
(д-р Кюльп, д-р Райнгольд і д-р
Геслер), однаке, відповідно не під-
готований, стрінувся в парламенті
не тільки з рішучим і енергійним
відпором соціал-демократів, але
також і з критикою центровців і
демократів. Особливо непримиримо
поставилися найлівіше орієнтовані
демократи, які, хоч не одногогосло-
бно, всю вину приписували канцлерові
й не дали себе заспокоїти ані
(справді незручними) уступками Лю-
тера, ані накликуємим до згоди
письмом президента Гінденбурга.
Лютер опинився перед парламен-
том тільки в товаристві німецької
народної партії й мусів уступити
тим більше, що своїми останніми
уступками в користь лівіці знову
втратив сподівану піддержку з бо-
ку німецьких націоналів. Із Лютером
зсолідаризувався весь кабінет і по-
дався до димісії, а Лютер просив
крім цього звільнити його й від
тимчасового ведення справ, доки
не буде зложений новий кабінет.

Події після уступлення Лютера
виявили однаке, що весь крик був
звернений таки проти особи канц-
лера та що вся криза була в дій-
сності не конче потрібною. Пер-
тракції на ліво не дали ніяких
результатів і вкінці на місці зали-
шився весь старий кабінет тільки
без Лютера, а під проводом до-
теперішнього міністра справедли-
вості, д-ра Маркса.

До загострення ситуації й уступ-
лення Лютера, якому в останніх
часах приписували надто велике
зближення до німецької національ-
ної партії, причинився значно ви-
критий в саму добру хвилю план
крайніх правих націоналістів ви-
кликати в Німеччині правий пере-

ворот і завести диктатуру при до-
помозі тайних німецьких організа-
цій і війська. Берлінська поліція й
прусський уряд виступили з вели-
кими ревеліціями, однаке оголо-
шені документи й переведені ре-
вілії та розсліди не виявили нічо-
го незвичайного й серйозного й не
дали сподіваних результатів. План
справжнього перевороту мусів
виглядати далеко поважніше.

Н. Я.

По широкому світі.

В Італії разом із проголошен-
ням виконуючих розпорядків у-
війшло в життя корпоративне за-
конодавство. Є це важкий крок
у внутрішній устрою Італії. Пер-
шим міністром корпоративних справ
буде Мусоліні. Мусоліні видав
обіжник до всіх фашистів. „За-
твердженням“ виконуючих розпо-
рядків до закона про синдика-
ти корпоративна організація дер-
жави є dokonанням актом. Держава
на-пів ліберальна, агностична і не-
здібна до діла перестала існувати.
На її місце повстає фашистська
держава. Наша віра незломна. Чор-
ні сорочки! Підніміть високо ваші
прапори, актом волі і вірності від-
дайте пошану нинішній хвилі, яка
є одною з найважливіших хвиль на
шій революції“.

Англіський уряд пробує в пе-
реговорах з представниками вугле-
копів перевести внесок, щоби об-
нижити плату всім шахтарям на
10 процент.

„На полі слави“.

Ще про „Leo-Gesellschaft“. — Укра-
їнські відкити. — Дискусія. — Учас-
ники польського „лицаря“.

Відень, 18. травня.

Нема нічого злого, що не вийшло б
на добро — так каже стара приповідка
і наша віденська еміграція мала ще раз
нагоду перекозатися про правдивість цих
слів. Протукраїнські виступи в тут-
німецькому „Leo-Gesellschaft“, про які свого
часу ми писали обширніше на цьому місці
— реферати обомосковського барона Ен-
гельгарта-Шнелленштайна і б. аудитора Гай-
дєвського та дискусійні подання рідкості
Левандовського вплинули на школу не ко-
му іншому, а саме тим темним лицарям
палкого шовінізму. Вони не тільки не
змогли викрити правди про українську
справу, а навпаки — причинилися до її
прояснення і спопуляризування серед
чужого нам німецького громадянства.

А саме управа згаданого товариства,
бажаючи зберегти престиж цієї культурно-
просвітної установи, набувши малокультур-
ними українськими виступами, звер-
нулася безпосередньо до деяких наших
громадян, прохачуючи їх дати відкити на
довільні теми з українського минулого чи
сучасного життя. Досі вголосено для

Валентина Завадська.

4)

ЖІНОЧИЙ РУХ.

(Продовження.)

Коли однаке говоримо про жіночу
працьовищу, або урядничку, то це
слід розуміти лише відносно самих
скромних та невідповідальних по-
сад або урядів, бо все, себто по-
платніше, заняті муштинами. Най-
більшим атутот в руках противни-
ків жіночого рівноправ'я є певні
гочки фабричного законодавства,
які обмежують жіночу працю, не
дозволяючи робітницям працювати
по ночах, або в якихнебудь спе-
ціальних тяжких умовах, з огляду
на збереження раси. Отже, кажуть
вони, праця жінки, помимо її влас-
ної волі, не може бути остільки
продуктивна, як чоловіча. Базую-
чись на погляді феміністичних, не
можна не зазначити, що ця опіка
є річю дуже небезпечною для жі-
ноцтва. Борючись за однакові пра-
ва, ми не вимагаємо інших умовин
праці для жінки, як для муштини.
Ті, хто обстоює поліпшення умовин
праці для жінки, дуже часто тра-
гає справу занадто теоретично, так
мовляв, по традиції. Правда, нічна
праця шкодить здоровлю, але є
однаково шкідливою для жінок і
чоловіків. Проте значно шкідливі-
шим для здоров'я є голод від без-
робіття, або недостаточний заробіток!

Статистика останніх часів устано-
вила, що 67% жінок примушені
працьовати на кавалок хліба, бо
ніхто їх не утримує. Колиж з остан-
ніх 33% виключити дівчат, підліт-
ків, котрі не можуть ще заробляти,
та старух, які втратили здатність
до праці, чи багато лишилось жінок,
котрих утримують їх чоловіки? На-
решті, як має бути з розведеними та
вдовами? Хтоб годував їх, колиб
не дати їм праці до рук?

Чоловіки завсіди побоювалися
жіночої конкуренції, а за останніх
часів рішуче об'єднуються для обо-
рони перед жіноцтвом і виступають
проти нього в пресі.

Вже від кількох тижнів у віден-
ській газеті „Нас Фрає Пресе“ ве-
деться завзята полеміка між фемі-
ністками та „маскуліністами“. Пер-
шу роллю з боку феміністок відіграє
славна данська письменниця Карін
Мікаеліс. Вона гаряча прихильниця
матріархату і каже:

„Я ніколи не сумнівалася, що му-
штини також виступлять в оборону
своїх прав. Тільки вони зробили це
скорше, ніж я припускала. Цьому
виною тяжкі часи... Я переконана,
що за яких сто літ, життя остільки
зміниться, що „дів“ належатиме до
матері, діти матимуть виключно її
називко і ані держава, ані при-
ватні особи не посміють розсліду-
вати, хто батько її дітей!“

Карін Мікаеліс сподівається „Зо-
лотої Доби“ для жіноцтва за яких
сто літ! Можливо... А теперішнє

жіноцтво тимчасом обмежується слі-
дуючими постулатами:

- 1) Однакова професійна підго-
товка для хлопців і дівчат,
- 2) Рівність прав служби з мушчи-
ною на постах правничих, адміні-
страційних, професійних з однако-
вим авансуванням,
- 3) Рівність платні за однакову
працю,
- 4) Жадних обмежень для заму-
жньої жінки.

VII.

Цей огляд не був би повний, ко-
либ не згадати хоч кількома сло-
вами окремі, мало нам відомі дер-
жави, а побіч них тав. екзотичні
країни, які однаке не лишилися без
феміністичних впливів. Не може
також не спинитися на успіхах жі-
ноцтва в сфері інтелектуальній, де
за короткий час по війні пороблено
величезні кроки вперед.

Перше місце між екзотичними за-
нимає безперечно Індія.

У глибокій старовині мала там
жінка дуже шановане становище.
Сліди того залишилися в багатьох
релігійних обрядах і в самій назві
батьківщини — матернім краєм.
Опісля через наїзд магометан жін-
ку замкнуто до гаремів. Будучи від-
різаною від цілого світа, вона оста-
точно занепадає і нема мови не
тільки про будьяку її участь в гро-
мадському житті, але й навіть про
елементарну освіту. Передчасні одру-
ження нерідко в віці 10—12 літ.

одразу впроваджують жіночу-дитину
у невідповідну для неї сферу, а
замкнене, антисанітарне життя ви-
кликає хронічні хвороби і страшний
смертність поміж жінками та не-
мовлятами.

Поступові Індуси добре бачили
цей катастрофальний стан і зверну-
ли енергію на те, щоби створити,
з одного боку жіночий медичний
персонал (бо чоловікам-лікарям
вступ до гаремів заборонений), а з
другого боку — підготувати кадри
учительок для гаремів, щоби несли
в ці закамарки світло культури. До-
тепер внаховують там 13.664 жі-
нок лікарів, 64.856 лікарських по-
мішниць та акушерок і 35.845 учи-
тельок. Звичайно, то за малі цифри
для 320 мільйонного населення Індії,
але це тільки початок і треба ви-
знати, дуже вдалий. Досі в Індії
існує 12 університетів, де побіч
з муштинами студіюють жінки, а для
магометанок, котрим закон забороняє
мужеське товариство, створено
дві вищі медичні школи, — одну
в Делі, другу в Калькуті, де муштин
не приймається. Наслідком невин-
ної боротьби індійські жінки спро-
моглися здобути собі виборче пра-
во в поодиноких провінціях. Ан-
гліський уряд поборює ці жіночі
виступи, але — не вважаючи на те
жінки ввійшли до багатьох законо-
датних органів та сенатів універси-
тетів. Дві жінки в Бомбаю, а три
в Бенгалії мають судові уряди.

(Продовження буде.)

Мушиш бути моєю!

сталою приклинною по випробуванню
і пачки штирковий екстракту АГРУМІНА.
Генеральне представництво на Польщу:

ТИТАНИ, Львів Різняцька 6.

(247a)

40—70

такі реферати: доцент українського пражського університету д-р Володимир Залозний висловив 11. м. м. реферат про гетьманську добу на Україні, а д-р Іван Турин (24. м. м.) про княжі часи. Обидва референти підчеркнули дуже сильно державницькі змагання українського народу вже в тих давно минулих часах і багато уваги присвятили тогочасному відношенню наших державних мужів до Росії та Польщі.

В дискусії забирали голос дуже багато Німців, які як до рефератів, так і взагалі до української справи ставилися з великим зрозумінням і — головне — без упередженості. З України брали участь у дискусії: проф. д-р Мірчук, інж. Даскалюк, д-р Турин і інші. Очевидно, що й наші непоклонники „приятелі“ не сиділи тихо. Але тим разом збентежені добре аргументованими й рішучими рефератами, обмежилися до таких штубишків вигуків, як приміром те, що — мовляв — українські селяне це канали (так дослімо сказав барон Енгельгард), або що Україна не божилася (пан Гайдецький). За ці й інші подібні вискази віддали вони і місця відповіді і то не від України, а таки від кількох німецьких бесідників.

Найбільше не подобалося правда про українську справу аудиторів Гайдецькому і він зголосив виступлення з товариства, бо на його думку на терені товариства ведеться українську пропаганду... Отже деклярація викликала серед присутніх лише веселий настрій і дотепні замітки під адресою райтеруючого лицаря польської культури.

Трохи більше праці, трохи більше справжнього, нефальшованого світа, а людям подешають усі ті „неурашні“ лицарі, що жирують на ситниках невіжі й темноти, використовуючи добру віру чужинців.

Ясенчук.

Організаційно-політичний рух.

Повітовий Народний Зїзд в Устриках Долішніх.

Устрики Дол., 15. травня 1926.

Дня 12. ц. м. відбувся Повітовий Народний Зїзд в Устриках Долішніх, повіт Ліско. Салю „Червоного Дому“ виповнили по береги делегати 29 громад (між ними одна громада балгородського суду повіту), що заступали всі громади устрицького судового повіту. Зїзд відкрив гарною, короткою промовою місцевий адвокат д-р О. Пеленський. До президії Зборів обрано о. Володимира Вербеня як голову та п. Миколу Негребецького як секретаря. Реферат про потребу політичної організації та про програму Українського Національно-Демократичного Об'єднання вголосив делегат партії п. Олекс Черкаський зі Львова.

Відтак виявилася оживлена дискусія, де між іншими забирали голос о. А. Левницький, о. Вой. Вербеня і адвокат Пеленський, після якої обрано одноголосно Повітовий Народний Комітет в наступуючому складі: голова: д-р О. Пеленський, члени: о. Вол. Вербеня з Берегів (містоголова), Микола Негребецький з Устрик (секретар), Олекс Гентош з Устрик, Василь Мшанецький з Бандрова, Микола Дорош з Устрик, Микола Кот з Чорної, о. Адрия Левницький з Гошова, о. Микола Миланя з Мочарів, о. Мих. Сухий з Лобозова, Дмитро Радик з Лодик, Лесь Заць з Телешини й Ілля Кросівач з Устишової.

Зїзд закінчився промовою провідника Зборів і нововибраного голову Повітового Комітету.

Учасник.

НОВИНКИ.

— **Конфіскація.** Вчорашнє число нашого часопису сконфісковано за 22 рядки статті „Під національним прапором“.

— **Вірні полки.** Польська преса спантелічена варшавським переліком має клопіт з оцінкою поведінки війська, яке не слухало приказів бувшого свого президента та його уряду. Висхолоділи публіцисти вилізати зі шкіри, щоб одною рукою льоляльно підписуватися під пацифікаційними тенденціями нового уряду, а другою вказувати гордо на ті полки, що до останньої хвилини боролися проти цього уряду і нині ще не хотять піддатися його приказам. Ситуація преглуна та прекумедна. Найвірнішими жовнірами Річипосполитої є ті, що не хотять присягати на вірність новому уряду, з яким по-кинно погодилися навіть ті, що йогор провідника називали вчора „варгоходом“. І добаланалися. Дня 21-го ц. м. Слово польське подає таку

сензацію під грубесним заголовком: „Подив Німців для познайомлення полків. Німецько-данцігська преса пише далі широко про події в Польщі. Пишучи про поведінку познанських полків, складених здебільша з Білорусинів і Українців, „Данцігер А. Нахріхтен“ висловлює подив для дисципліни, яка панує в цих полках і каже: Зачудування мусять викликати звістки про те, що Білорусини та Українці втягнені здебільша до познанських полків, без огляду на протидержавну агітацію українських і білоруських політиків, е, як виявилось, добрим жовнірами, яким можна довіряти і які без вагання йдуть зі своїми полководцями“. Прому уявити собі комізм ситуації: „Слово польське“, крізь якого горло не може навіть перелізти слово „Українець“, у неспівісти до марш. Пізсудського дійшло до того, що величав полки складені з Українців, як єдино-вірні польські полки. Чи воно поважно вірити у це — инша справа. Наївність фанатиків є безмежна. Чорносотенна російська преса також залюбки вневияда свою суспільність, що найвірніші цареві є польські полки.

— **Білі плями.** До цього часу лише українська преса мала конституційний привілей виходити на світ божий з білими плямами невинності, перейшовши шодня крізь операційний стіл прокуратора. Тепер можна вже бачити вранд-годи і польські денники з таким прапором. Варшавська „Річепосполита“ світить білими місцями аж любо дивитись. Не по християнському це тішитись з нещастя ближнього, але якби так кожний польський денник перейшов на власній шкурі хронічну пензурю за „еретичні“ думки, то може всі разом почали би домагатись, щоб закон про свободу слова буи менше гарні на папері, а гарніші в практиці.

— **Епітет „варіат“** є образливий і хто кине ним на свого противника може заплатити 8 зол., коли цей подасть на нього в суд. Така є наука з одного вчорашнього львівського присуду між властительською камениці при вул. Котлярській ч. 1 і комірником. Однак образлена властителька пані Ляндав, яка вийшла переможцем на суді, прийшла до висновку, що її виправа честь коштує дорожше (гонорар для адвоката) як кара 8 зол. присуджена тому, що її образив.

— **Пожежі.** У Кротошині, львівського повіту, повстала пожежа в хаті господаря Шустра, з причини попсованого коміна. Згоріло п'ять господарств. — У місті Бакав, на Румунії, згоріло 300 господарств вартості мільярда лей.

— **Під знаком об'єднання.** Пишуть нам зі Станіславова: Цей нещільний відбувся у нас спільне свячене, влаштоване всіма станіславськими українськими товариствами, при дуже численній участі нашого громадянства. Після промови пароха міста, о. кан. Дм. Стека, промовів Лев Бачинський, д-р Андрій Чайківський з Коломиї і інші. Дуже знаменна була передовсім прегарна промова д-ра Л. Бачинського, що накликав присутніх до національного об'єднання, впрозорюючи і взаємної толеранції. Промова лідера радикальної партії лишила по собі найкраще враження.

— **Виїзд на Україну.** Дня 15. ц. м. виїхав з табору в Йозефові новий транспорт стрільців 6. Галицької Армії в числі 100 осіб на Радянську Україну. З транспортом поїхало також кільканадцять українських студентів, що покинули свої студії в Чехословаччині.

— **Процес цисаревої Зити.** Була австрійська цисарева Зита подала у Парижі в суд французьких золотарів Міненфельдів обвинувачуючи їх, що вони при продажі габсбурзьких дорогоцінностей вели інтерес невольничий. Паризький суд відкинув скаргу Зити як безпідставну.

ВІДГУКИ ЛНЯ.

23. V. 1926.

Досить мені вже Варшави з її виграною війною, а програмою справою. Може ще як не стане теми, вернусь коли до тих подій, повних не тільки трагізму, але й комізму, але тепер маю їх досить.

Займусь назад нашим коханим Львовом, який теж вартий уваги й опису.

В найближчу неділю влаштовують Українці спортивні змагання на площі Сокола-Батяка. Змагання заповідуються прекрасно, бо впорядки докладають усіх сил, щоб спортивне свято вийшло якнайліпше, а є між ними й такі сильні, як Волжинець. Участь великої кількості спортсменів і гарної погоди запевнена, а що до участі публіки, то думки покищо поділені. Оптимісти кажуть, що площа Сокола-Батяка не помістить натовпу, а песимісти впевняють, що натовп мине площу, бо недалеко Поляки грають у футбол.

Я належу до золоті середини і кажу, що площа натовп помістить, але так йогорозмістити, що ніхто не завважить присутності публіки. Так воно було все, так буде й тепер, бо чомуж малоб змінитися на гірше. Наша суспільність знає дуже добре значіння спорту для поневоленого чи побитого народу. Бере собі приклад з Німців і горючо підтримує рідний спорт... дискусіями по каварнях. Вона знає, що кожне важке діло починається від дискусії, тому дискутує, дискутує, дискутує і... кімчить на дискусіях. А потім має зовсім оправданий жах до спортивних крутків, що справа спорту стоїть у нас дуже низько.

В найближчу неділю „День Українського Спортівця“ на площі Сокола-Батяка!

— **Мандарини та бакаларі.** Під таким заголовком помістила краківська „Газета Літератика“ статтю, з якої можна запитувати таку розумну критику сучасної шкільної системи в Польщі: „Слово інтелігент стане виведозі синонімом назадиштва та темряви. З багна нашого шкільництва виростає те хабазя, що називається квітом народу, підоймою культури — інтелігенцією. З наших шкіл, головною середино, виходить люде зі світоглядом бюровиків, зі схоластичним знанням бакаларів та суспільною освітою анальфебет. Невпинно працюють у шкільництві над новими формами навчання старих річів. А прецінь це підрядна справа. Вся вага в тім, чого вчать. На всю освіту ученика складаються обширні та зовсім зайві історично-класичні відомости. Крім цього дещо з природничих наук, але це, згідно зі загальною оцінкою, не є таке важне, як нпр. дата, коли написав „Вазерлоа“ або вбито Цезаря. Зате нічого не шкодить, коли такий бакалар не вміє пізніше відрізнити ячменю від пшениці, галас, що електричний дзвінок винайшов монтер, який його закладає, а на конструкцію телефону глядять мов на тайну створення світа“. Коли хто нині загляне до шитка гімназиста, ствердить з жахом, що цей хлопчик учить мудрости, від яких дозріла голова закрутилася би. Вчителі самі підійють над ними підліми вечорами, підготовляючись до лекцій і на другий день кидають грома на учеників, що вони „цього“ не знають!

— **500.000 фунтів нагород** — майно мільонера одержить від англійських товариств для обезпечення той, хто добуде з морського дна в околиці пристані Брест золоті штаби затоплені разом з англійським кораблем „Егіпет“, чотири роки тому. „Егіпет“ пішов на дно разом з усіма людьми внаслідок вибуху парового кітла. Крім пасажирів були на цьому пароході також у металевих касетах штаби золота, власности англійських обезпечуючих товариств. На об'яву згаданого нагороди зголосилися шведська фінансова група, під проводом капітана Гедбага, який при допомозі нурців шукатиме скарбу на дні моря. Цей скарб лежить у глибині на 110 метрів. Після кількомісячної даремної праці вони вернутимуться минулого року назад до Швеції, а

„Недалекий парк розвився, розвився і дше пахощами „не от міра сего“, доїзд до площі скроплений ропою і не дає піднятися куряві, а над усім весняне сонце всміхається з розпозодженого неба. Вулицями співають товни народи: одним, парами і гуртками. Всі біжать, щоб якнайскорше зайняти місця і захопити крісла в... каварні. А, Ти Ш. Читачу, думав де?... на площі Сокола-Батяка!... Ні! Неділя не є на те, щоб резигнувати з каварничного диму і джезбенду з чорною кавою!..

Як буде більше як сто людей на змаганнях, то буде напевно стоїлказначать, а цей на сорок тисяч Українців імпазантий відсоток. Ті розкажуть решті про все і скритикують поодинокі осяги.

Що до критики, то я значу перший і то вже тепер.

Перечитуючи програму змагань, а не бачу одного бігу з перешкодами, бігу історичного і незвичайно цікавого. Це є біг на 12 кілометрів, який недавно відбувся на просторі Варшава-Вільнів.

Тому раджу впорядникам спортивного свята додати ще в останній хвилі одну точку змагань.

Біг „Войцеховського“ за шклянку води. Довгота: 12 км. Перешкоди: Корчі, паркан і ріка. Обовязковий стрій: шмосрок і шапка цигліста. В другій половині бігу можна скинути теревки, зміняючи біг на „галлоп à la Вітос“.

Ця одна точка перемоглаб любов до каварні (навіть у нас!), перервала дискусії на тему спорту і вниклаб львівських Українців дихнути раз свіжим повітрям, якого так мало тепер, абстрагуючи від мистецтва і недалеких виборів.

Galaktion 'Ynka.

тим, щоб почати знову роботу. Довгими роками ніхто не міг зваяжитись на працю нурця, тому, що тиснення води під водою на 110 метр. глибини загрожувало життю. Щойно недавно якийсь інженір з Кіль винайшов для нурців одіж, яка штучно паралізує тиснення води. Капітан Гедбаг вернувся саме тепер до Бреста, де при допомозі одного німецького й одного англійського нурця, має намір добути золотий скарб для інших і для себе.

— **Свято Ів. Франка.** Сокол Батяко влаштовує дня 3. червня ц. р. на своїй площі при Стрийській рогаці свято Франка. В програму свята: ходять рухові виправи всіх вітків С. Б. і відділів з повіту. Се свято заповідается величаво. Розпочнеться воно засадженням дуба в честь поета з памятною табличкою. Докладну програму свята подадуть афіші. Всього дохід призначений на пам'ятник Франка. Все Громадянство запрошує до якнайчисленнішої участі Старшина.

До П. Т. Членів Товариства взаїмних обезпечень „Дністер“ і всього українського Громадянства.

В місцях квітні подали ми в пресі інформації про наші заходи в Міністерстві Скарбу і в Президії ПДУВ. Досі, на жаль, цієї справи остаточно не вирішили, аокрема не маємо ще відповіді з Міністерства Скарбу. Дістали ми покищо писмо управління ПДУВ з дня Варшава 1. мая 1926 ч. 3572/3478, котрого зміст подали ми до відомо наших П. Т. Агенції окремим об'їжником. Отсим хочемо познати наші широкі загал з найважливішими справами порушеними в доті ім об'їжнику.

І. Справа спізнання предкладних до перевірки поліс „Дністра“.

Управа ПДУВ. повідомила нас згаданим писмом, що своїм Відділом доручили узяти важними всі поліси „Дністра“, які є предкладні до перевірки в 3-місячній речині від дня узгодження і переведення відповідних спростувань у кожнім випадку, коли сторона докаже, що без власної вини не могла предложити в означенім часі поліс „Дністра“ до перевірки.

На тій підставі можуть наші члени внести писемними рекламаші до відділів ПДУВ. у таких випадках: 1) коли поліси признали предкладною за п'яно, хоча члени предложив П Відділові перед уявлемо 3 місяців від дати узгодження (таким випадків було дуже багато); 2) коли члени предложив викуплені поліси „Дністра“ громадському уряду, а цей передержав їх; зовсім не відіслав їх до Відділу ПДУВ для перевірки або відіслав їх у спізнанім речині; 3) коли контролю поліс перевелими в громад., не повідомивши про це або в неспростуванні нашого члена, який мав викуплену в час полісу „Дністра“ Одним словом: тобто внести ре-

клямації у всіх випадках, де без вики нашого «Діла» Відділ ПДУВ не прийняв до відома поліс «Дністра». Коли у нашого члена стягнули вже складку для ПДУВ, треба до реклами залучити квіт і ждати звороту складки.

Всі наші члени, котрих поліс Відділу ПДУВ не прийняв до відома без оправданого причини, повинні негайно внести такі реклами і ретувати тим способом для «Дністра» забезпечення приділені нам на підставі протоколів узгодження.

II. В справі забезпечення 1/2 частин вартості будинків.

Згідно зі законом (§ 7. Розд. През. Р. П. з 10. жовтня 1924) будинки мають бути забезпечені на повну вартість, але примусовому забезпеченню в ПДУВ підлягає тільки 1/2 суми оцінки будинків, а 1/2 часті вартості може власник забезпечити в інших Товариствах.

З тої постанови закону повинні скористати всі наші громадяне, котрих будинки ввійшли в цілість забезпечення в ПДУВ і забезпечити в «Дністрі» хоч 1/2 часті вартості своїх будинків. Можна це зробити вже на рік 1926 р. і без виповідження в ПДУВ, але не пізніше як до кінця мая ц. р. Робимо заходи, щоб нам продовжили цей речення. Кожний наш громадянин повинен зголоситись у агента «Дністра», котрий сплище внесок на забезпечення 1/2 вартості будинків, вказаної в реєстрі ПДУВ, при цьому повинні зложити задаток на премію, а рівночасно повідомити порученим письмом аластивий Відділ ПДУВ, що оголошує 1/2 часті вартості своїх будинків до забезпечення в Т-ві «Дністер» вже на рік 1926.

По 1. червня ц. р. треба в дотичний Відділ ПДУВ вивести забезпечення 1/2 вартості порученим письмом, найдається до 30. жовтня ц. р. і забезпечити 1/2 часті вартості своїх будинків в «Дністрі», починаючи від 1. січня 1927.

Внаслідок наступу ПДУВ на членів «Дністра» і неповажанню через ПДУВ постанови арт. 42. закону з 23. червня 1921, згідно з якою всі умови забезпечення, заключені з іншим Товариством перед введенням у життя закону про примусові забезпечення, остаточно у силі аж до часу погаснення тих забезпечень, ми стратили дуже багато наших довголітніх членів. Коли тепер всі наші громадяне, що не є нашими членами, а в цілість є забезпечені в ПДУВ, забезпечать 1/2 часті вартості своїх будинків в «Дністрі», винягодять нам ті страсти, котрі ми понесли через зменшення числа наших членів. Не можна тут виправдуватись, що це велика невідповідність до діла з двома аскураційними Товариствами, бож тут діло в тім, щоб підтримати таку важку народну інституцію як «Дністер», що від 34 літ веде успішно свою діяльність, поширює ідею забезпечення серед загалу нашого селянства і виховав тисячі агентів, котрі відіграють і відіграють важку роль в нашій народній життю. Так само як кожний свідомий наш громадянин уважає своїм обов'язком бути членом Т-ва «Просвіта», складати жертви на «Рідну Школу», так само кожний власник реальності повинен уважати своїм обов'язком забезпечити в «Дністрі» хоч 1/2 часті вартості своїх будинків. Треба скріпити одну з найстаріших і найважливіших наших економічних установ, котрих вагу і значення повинні наші загальні розуми в нинішню люте врем'я краще, ніж колинебудь.

III. В справі забезпечення рухомих речей.

Кожний Українець, не тільки власник реальності, в місті як і в селі, інтелігент як і селянин, повинен уважати своїм обов'язком стати членом Товариства забезпечення «Дністер», обезпечуючи в «Дністрі» свої рухомості. У наших культурних народів кожний громадянин обезпечує від огню не тільки свої будинки, але і весь свій рухомий маєток. У нас, на жаль, нема ще належного зрозуміння цієї справи, хоч рухомості мають для селянина ціло більшу вартість як будинки. Вони не підлягають примусові забезпечення і можуть бути в цілість в «Дністрі» обезпечені. На ту справу звертаємо також увагу нашого громадянства, зокрема парохіальних Комітетів, Управ шкіл, Відділів Читальні і Управ Кооператив.

Гарний розвіз «Дністра» був все сім'ю в усі наших ворогів і вони наводились тепер на наше Товариство та ідуть на цілковите його знищення. Наш загальний сміє приділятися байдужно ворожій акції, а навіпаки повинні всіма силами підтримати наше Товариство і уможливити йому дальший розвіз в інтересі нашої національної справи.

Дирекція Товариства взаємних обезпечень «Дністер».
1769 1-1

Дяківський зізд.

Організаційний реферат. — Домагання дяків. — Дискусія. — Освітній ценз.

В середу 19. травня відбувся у Львові великий збір «Народного Дому» річної загальної сесії ставового товариства наших дяків.

Зборами проводив о. радник Дуткевич. Секретарював п. Р. Кристальський. Репрезентантом митрополітського ординаріату був о. крилошанин В. Томович.

Над звітом з діяльності розвинулася обширна дискусія. Після того вислухали присутній реферат на організаційні теми від В. Мудрого. В дискусії над ним промовляли численні бесідники, а між ними дуже багато цінних організаційних уваг і помічностей з життєвої практики дяків подав н. Багрії. Репрезентант ординаріату о. крил. Томович запевнив усіх присутніх, що Ординаріат возьме дяків в оборону, буде боронити їх інтереси та буде впливати на духовенство в напрямі належного їх анвітування ще перед проведенням у життя земельної реформи, що в зв'язку з конкордатом повинен би забезпечити землею також дяків.

Ще в часі дискусії над звітом вибрали присутній комісію-матку для виготовлення лісти кандидатів до нового виділу. В голосуванні перейшла ліста комісії-матки.

Зібрання дяків витав від українського громадянства і від редакції «Свободи» п. Володимир Целевич та зважав їх до зміцнення своєї станової організації і до праці в громадських установах, в читальнях та кооперативах.

Накінеш кілька учасників, а між ними п. Багрії та п. Голубі порушили справу дяківської освіти, дяківських іспитів, дяківської школи і дяківської бурси. Оба ті бесідники домагалися підвищення дяківських кваліфікацій, побищення вином при іспитах та устійнення цензу освіти, потрібної для всіх кандидатів дяківського стану. Ті кандидати повинні, на думку промовців, мати покінчену виділову школу (7 клас) або 4 класи гімназії.

Збори почалися в год. 10 рано, а закінчилися в 4 год. пополудні. На збори зібралися поверх півтори сотні дяків. Цим разом було учасників менше ніж попередніми літами. Та це пояснювало присутній великою матеріальною скрутою і останніми подіями в Польщі. Деякі делегати з віддалених повітів не приїхали просто тому, що не були певні, чи доїдуть до Львова, а якщо доїдуть, то не знайдуть, чи зможуть повернутися.

Лист до Редакції.

В справі «чорної еміграції».

Високоповажний Пане Редакторе! Просив би я Вас помістити кілька слів у Вашому часописі під назвою:

Голос «чорної еміграції».

Читачи тут на чужині майже всі красні часописи, бачимо, що там працює багато провідників, спілки, союзи, об'єднання і т. н. і ми, чорна еміграція, тішимося, бо думаємо, що може ось-ось і хтось в хресті щось зробить, щоб ми як політичні емігранти, могли вернутися додому. Чи хтось займеться нами? Є це досить тверда, але пекуча справа. Від мая 1919 року вже сім літ минає, а красні провідники ще ані раз не заставились над нами. Ми не розбіжники, що за свої вчинки кривяться по лісах, але ми люде, які знають, за що страждали. Ми помагаємо красні навіть тоді, коли одержували по 50 сотників, ми складали і посилали їх на «Рідну Школу», то на політичних в'язнів. Зі своїх паївок в Німечкю Яблонім посилали ми 40.000 кч. на народні школи. Ми пам'ятали про край, а лівий край забув про нас.

Гарно це буде для кількох мільонів Українців, коли ми тут на чужині опущені будемо конати, нарікаючи на Вас. Багато вже вернуло додому, але тих шасливих дуже мало, бо решта — покинута старшинами — блукає по чужині. Кілько тут інтелігентів, що радо повернула би додому і працювала, кілька тут буйних воїнів, що примірають голодом. Сім літ нас потішало, а тепер замість віти читасмо, що там повернув п. д-р Левицький, а там п. д-р Селезінка, а що ми бідні?

Ми Лазарі, які чекають великого Бога, що прийде і скаже: Лазарю, встань! і ми Лазарі встанемо, бо цей Бог має силу, щоб підняти нас. А тим Богом може бути наш край і люде. Христос підняв Лазаря, що три дні лежав мертвий, а Ти, Народо, підійми своїх синів, що сім літ вже страждають на чужині. Польська держава знає, що її сини за волю польського народу також конали в тяжких сибірських негрях. Ми несли весь тягар на своїх плечах, ми несли і тих на своїх плечах, що були недочетні. Вони тут доучилися і виїхали на люде. Нам треба поможти, наші треба зайнятися, а це повинен зробити в першій мірі край, його проповіді і вся суспільність українська. Нам грозять андаленням і мають право, бо вже аж за багато їм завдаємо. Ніхто з Вас не бачить, як тут буйні стріляють і пушкарі опущені працюють в землі по лісах, щоб заробити на сухий хліб і зерно-лі бараболі. По двайтих кілька кільометрів працюють від села над сужною рікою Гроном та над бистрини водами Чорної і Білої Тиси. Хто цьому не хотів би повернути, то прошу мене судово переслухати. А хто може і буде снітяться, то його сміх буде переписувати сміх невірної жінки, що дико регочеться. Є емігранти, що може й гарно живуть, але бавше стріляють, коли його провідники потікали, лишаючи їх, мов пастух візці, що на них лавно набігнули, живе у великій нужді і поневірі!

Тут прошу Вас, Пане Редакторе, в ім'я айської еміграції на чужині зайнятися нами і Вашими кількома теплими словами підтримати цю справу, за що наперед складаю Вам шире українське: «Спаси Бог!»

Ясін (Чехослов.), 11. травня 1926.
Михайло Семракович.

Відозви і комунікати.

До Громади Коломийщини й Поченіжичини!

За ініціативою філії «Просвіти» в Коломні створено Комітет для вшанування пам'яті незабутнього І. Франка. Комітет порішив пізно відбутися свято Франка як по наших селах, так і в самій Коломні. Сільські читальні мають відбутися в себе свято в той спосіб, який установець анкета читальні, яка відбудеться дня 23. н. м. в 2-й год. пополудні в салі Народного Дому в Коломні, на яку обов'язково мають явитися 2 делегати кожної читальні.

В Коломні свято Франка відбудеться в такім порядку:

1) Дня 27. V, в 8. год. вечір буде відіграна в салі Народного Дому вистава «Учитель».

2) Дня 28. V, в роковини смерті Івана Франка, відправиться в 7. год. рано Богослуження і памахида в парохіальній церкві при співучасті місцевого «Божка».

3) Дня 30. V. відбудеться народне свято Франка в 2. год. пополудні в касі Опшадности, на яке повинні явитися весь свідомий загаль українського громадянства.

В днях від 27—30. V. п. р. виключно обов'язкова емінація українських хат і установ у цілім повіті налісками Головного Комітету, які можна набутти по 20 сот. у філії в Коломні або по кооперативах.

Коломийський Комітет.

Посмертна згадка.

о. Андрій Білецький мітрат, б. генеральний вікарій, офіціал, архипрезвітер, предсідник гр.-хат. митрополічної капітули, пралаг домовой його святості папи, солітник митрополічної консисторії і пр. і пр., роджений 1847 р., висвячений 1872 р., упокоївся в Бозі по довгій і тяжкій недугі, в 54-ім році священства, прийнявши св. Мавутиє, дня 19 мая 1923 р. Перенесення тілешні останків з дому жалоби в архікатедралий собор св. Юра відбудеться в п'ятницю в 3. год. попол. В четвер і в п'ятницю 20 і 21. мая ц. р. в год. 12-й і в год. 6-й відправлятимуться заупокійні відправи при тілешних останках. В суботу дня 22. V. в год. 9-й заупокійна Служба Божя, в год. 12-й винос тіла на Янівський цвинтар.

Осип Гіряк, дядь зі Струсова, помер у домі своїх дітей в Тернополі дня 18-го травня ц. р. Покійний родився 1848 р. і вибув на становищі дяка в Струсові 50 літ. Належав не тільки до найкращих і найсвідоміших одиниць споміж наших дяків, але й до найкращих синів українського народу. Був зразковим батьком і виховав своїх дітей не тільки на вітку собі, але й на користь цілого народу. Його сини д-р Юліан і д-р Никифор Гіряк займають поважні становища в українському громадянстві, два молодші сини кінчають університетські студії в краю, а один у Києві. Зразковому громадянину і батькові нехай земля легкою буде.

Ширіть наш часопис!

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою Дм. Котка.
Субота 22.V. Солотвин.
Неділя 23.V. Делятин.
Понеділок 24.V. Коломня.
Вівторок 25.V. Коломня.
Середа 26.V. Городенка.
Четвер 27.V. Городенка.
Початок 9 год. 8:30 вечером. Ціни скрізь знижені.
1659 16-7

Конкурс. Виділ Філії «Просвіти» в Станіславові отримав оголошує конкурс на управителя Бурси в Станіславові. Письма вносити, або устно зголошуватися до канцелярії Філії «Просвіти» в Станіславові, вул. Голуцького 10. найдається до 10. червня 1926 р. — Виділ. 1767 1-2

Щіплення дитячих заходом «Поради Материй» відбуваються кожного понеділка, четверга і суботи від год. 9—10 рано в домі при вул. Ходорівського ч. 15 б.
1771 1-1

«Плай» в неділю 23.V. прогулянка на Рокитнянське городище. Веде Гладилоч. Реферат про городища. Відізд о год. 10. рано до Бруківки і звідтам 3 км. пішки на городище. Збірка 10 минут перед 10 на Гол. Двірши Поворот о годині 8-й вечером.
1-1

Львівський Клуб Ситківкарів. Пригадується всім членам клубу, що внутрішньо-клубові змагання відбудуться в днях 22, 23, 24, 25 травня ц. р. на площі Сокола-Батька. Зголошення до п'ятниці 21-го травня у п. Віницького, Оссолинських ч. 6. (Спорт) до год. 18. Лишень ті члени, які возьмуть участь в тих змаганнях будуть мати право ставати до міжклубових змагань. Члени ЛКС. платять на корті «Світесі» знижкові ціни: в год. ранні 1 зол., в пополудневих годинах 120 зол. за год. за оказанням клубової виказки. Зголошення на цей корт в клубі у п. Віницького. — За ЛКС. інж. Шеварю голова, Т. Франко секретар.
1-1

День українського спортозв'язу влаштує Український Спортовий Союз дня 23. травня о год. 2:30 попол. на площі Сокола-Батька при стрийській рогащі. Ріжнородна і багата спортова програма. Легко-атлетичні змагання. Коштовий м'яч. Кований м'яч. М'ясова ревія. Сотки спортової молоді бере участь у святі. Це свято відбудеться цього дня по цілому краю.
1764 1-2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Для ЛІТНИКІВ В ДОРІ звісний кліматичний літний над Прутом (біля Я. реми) Відділ О. л. е. н. в гарнім, сонячнім і дотичнім положенні, майже покої з цілим удержанням від 1. VI. Першоріч. н. й харч. ціни помірковані. Замовлення до заряду, почта і зал. станція в місці. 1731 2-4

НАПРАВУ годинників від управою фінансових сил штатнихських поладжує Гутерман Сикстуска 14. По стінні годинники посилаю доміт.
1679 6) 14-7

1-ЗОЛ. коштує кожда золотничка направи у Гутермана Сикстуска 14. 1679 14-7

В МИКУЛІНЦЯХ, коло Тернополя є на продаж вілля мурована, з комфортом, (5 покоїв і кухні). При віллі два морги городу враз з садом. Крім цього два морги орного поля. — Ближні інформації уділит С. Костешка в Станіславові, вул. Бека ч. 11.
1762 2-5

ВРУХАРКА до першорядного пенсіонару в літнику потрібна на сезон. Зголошення вул. Домініканська 11, дозорець покаже.
1730 3-3

ЖІНКА середніх літ на становищі у Львові з браку знайомства глядає отцю дорогою незалежного, поважного, на становищі мужнью до товариства в неділі і свята, Ласкаві зголошення з фотографіями до Адміністрації «Діла» для «Жінки».
1765 1-1

УЧИТЕЛЬКА німецької мови глядає відповідного заняття. На домагання може долучити свідомства студії та відбуті практики. Ласкаві зголошення до Адміністрації «Діла» під «Учителька».
1-1

УКРАЇНКА-НАДДНІПРЯНКА глядає заняття найкраще в таких українських установах, де могла би виховувати однуку дитину в українській душі. Ласкаві зголошення до Адміністрації «Діла» під «Українка».
1-1

ІНТЕЛІГЕНТНА вдова пошукує заняття при сільській та хатній господарстві. Ласкаві зголошення до Адміністрації «Діла» під «Число 6».
1772 1-1

ХРИСТІАНСЬКА фірма пошукує провінціалних заступників (агентів) в цілій Галичині до продажі по домах текстильних товарів. Успіх забезпечений. Товар першокласний, ціни низькі. Одн. проба виставить щоби про це переконається. Ближні пояснення письменно. Звертатись, залучуючи марку на відповідь до бюро оголошень Соколовського у Львові, вул. Ягайлонська під «Заступник». 1766 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ЛІКАР

д-р Микола Ваврик
по перенесенню зі Стоянова
ординує
в Радехові
1770 біля Народного дому. 1-2

АРХІТЕКТ

інж. Олександр Пежанський
Львів, Пелчинська 22/II. пов.
проекти, кошториси, будова церков
1753 і світських будинків. 2-2

МЕБЕЛЬНИЙ ДІМ В знамені фірмі
на сплати Мінер Райтана 4.

існуюча від 1892 р. Немає конкуренції, що до якості доставлених меблів краєвих і 1674 закордонних. 7-1

Загальні Загальні Збори

Покуського Союзу кред.-господ. в Коломні, кооп. зар. з обм. пор. відбудуться дня 6. червня 1926 р. о 2 год. по пополудні в салі Народного Дому зі сідуючим порядком дня: 1) Відкриття Зборів. 2) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів. 3) Звіт Дирекції і Ревізійної комісії з діяльності за рік 1925 затвердження білнису і уділення Управ абсолоторії. 4) Розділ зиску. 5) Ухвалення найвищої суми зобов'язань Союзу і найвищої кредиту членам. 6) Вибір 3-ох членів Надлірної Ради і 4-ох заступників. 7) Внески і звітність. Замкнення рахункової білнису за рік 1925 вложені в канцелярію Союзу до перегляду членам. — НАДЛІРНА РАДА.
1768 1-1

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто почт. шваб. 143.322
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краї 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 за, Німеччині 7-50 зл.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 зл., Австрії
7-50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Поворот до рівноваги?

Переговори між поміркованою лівицею і правницею. — Речинець скликання Національного Зібрання. — Кандидати на президента держави. — Оптимістичний погляд прем. Бартля. — Розв'язання союму. — Секретаріат для національних меншин. — Зміна настроїв у центрі і на праві. — Відношення Українців і Білорусинів до кандидатури Пілсудського. — Поворот до рівноваги в Познанщині.

Варшава, 21. травня 1926.

Як було до передбачення, речинець скликання Нац. Зібрання дещо протягається. Запрошення на нього мають бути вислані завтра, а саме Нац. Зібрання радитиме у Варшаві. В цій справі за ініціативою марш. Ратая ведуться переговори між обома сторонами: поміркованою лівицею і правницею. Зачувати, що правниця згодиться на Варшаву, якщо ліві партії і такі організації, як „Стршелец“ дадуть гарантії, що Нац. Зібрання зможе радити в спокої і безпеці. Нац. Зібрання буде скликано на 31. ч. м.

Після заяви марш. Ратая, що він не думає про кандидатуру на становище президента держави, висунути тут на це становище назвища кількох політиків. Так правниця, закинувши Войцеховського, згадує як про свого кандидата марш. сенату Тромпчинського, котрий також віднекується цієї почеси, заявляючи, що його кандидатура в нинішніх умовах булаб чистою провокацією цілком. Крім цього деякі праві кола висунувають кандидатуру ген. Сосновського, однак з уваги на стан його здоров'я ця кандидатура є мало актуальна. Лівиця висунула кандидатуру марш. Пілсудського, але кажуть, що на всякий випадок зарезервувала собі кандидата проф. варш. університету Яна Кохановського. Крім того називають іще як кандидатів б. прем'єра Регенційної Ради Кухаржевського і б. гал. чамісника Божинського.

Дальший хід подій на основі погляду теперішнього прем'єра проф. Бартля представляється ось так:

Нац. Зібрання вибере президента держави. Опісля збереться сойм і ухвалить уповноваження для нововибраного президента. Президент розв'яже сойм і в неозначеному речинні відбудуться нові вибори.

В політичних колах живо займаються питанням поширення прав президента та розв'язання союму. Думають, що внесення пос. Хайнського (в справі поширення прав президента) здобуде потрібну більшість. Між лівицею і правницею всеж таки прийде ще до гострої боротьби на парламентній арені, бо правниця безумовно домагатиметься зміни виборчої ординації. Загально панує думка, що теперішній сойм закінчить своє життя в половині червня.

Національна квестія або, як звичайно говориться, справа національних меншостей досі не найшла ніякого зрозуміння у нових панів положення. Аж вчора рознеслася чулка, що прем. Бартель задумує здійснити колишню думку ППС. (висунену перед вступленням до т. зв. коаліційного уряду) і покликати до життя державний секретаріат для справ національних меншостей.

Кандидатура марш. Пілсудського на президента держави стрічається з прихильністю широких кол польського громадянства. Висловом того є між ин. те, що інтелігентська

група „Пяста“ рішучо заявляється за Пілсудським. Навіть у З.Л.Н. все більше права горожанства здобуває собі думку про konieczність вибору Пілсудського на президентство держави, бо це поклато би край роздвоєнню армії. За те в польських кліюбах до кандидатури маршалка Пілсудського ставляться здержливо. Український Клюб відбув засідання в тій справі, перевів широку дискусію, але не виніс ніяких постанов. Ця справа буде остаточно рішена Клубом безпосередньо перед Нац. Зібранням. Білоруський Клуб не міг відбутися засідання з огляду на недостачу комплету. Радика тільки президія Клубу. В справі кандидатури Пілсудського заявляється Клуб на своїй пленарному засіданні в середу або в четвер слідуєчого тижня.

Варшава оцінює положення в Познанщині в додатньому дусі. Прем'єр Бартель незвичайно вдоволений, що Познань, який „оставив під терором брехні“, вертає до рівноваги. Познанська прокуратура, яка досі толерувала вуличні виступи ендецько-познанської преси проти марш. Пілсудського, почала пресово-конфіскаційні репресії, що вплинуло на отверзіння познанських редакторів. Початкове підвищення ворожих до „бунтівничої“ Варшави настроїв фактично понизилося і цей стан триватиме щонайменше до Національного Зібрання.

Зірвання конференції розбросень.

Женева, 21. травня.

На конференції розбросень не прийшло до порозуміння між Францією й Англією. Тому мусили відложити наради на неопределений час. Той негативний вислід затяжних конференцій прийняли в англійських і американських колах з горечю і розчаруванням. Франція боронить становища, що не само розбросення але й здібності даного народу до зброєнь можуть бути міродатні для оцінки й оправдання приготування засобів оборони.

Абд-ель-Крім утік?

Абд-ель-Крім, покинутий племенем Бені Уріяжель, утік із сімєю на захід і дістався до племені Бені Сеф. Втеча проводиря повстан-

ців зробила сильне вражіння в усіх племенах. Дня 20. травня получився еспанський фронт біля Аїдіра з коломною французьких військ. Союзники оточили становища Абд-ель Кріма. Французькі війська переломили лінію фронту.

Мусоліні творить альбанську флоту.

Білгород, 21. травня.

До Дураца причадили три італійські воєнні кораблі під альбанським прапором із італійськими офіцерами й техніками. Зачувати, що Мусоліні задумує утворити альбанську флоту, та що дав Альбанії ці три кораблі як основу альбанської воєнної флоту.

3 судової салі.

Ян д шибениці на волю.

Львів, 22. травня 1926.

В 1912 р. Гарасим Іванчук, селянин села Спасова сокальського повіту вступив до австрійської армії і був там аж до 1916 р., коли потрапив в російський полон. В 1918 р. вертає до полону і вступає до української армії. Бороться тут на галицькій землі, а потім їде на Україну і в 1919 р. попадає в польський полон. Інтернують його в Сталкові, де перебуває до 1922 р. Випущений вертає до рідного села і там його негайно арештують як підозрюваного в убивстві 4 інтернованих поляків в Сокалі. Після кількомісячного слід. в'язниці відпускають його на волю, щоби небагом знову арештувати. В 1925 в червні, а потім вересня стає перед судом присяжних у Львові і цей засуджує його за злочин збивства на кару смерті. Його оборонять кілька закладених неважкості і з початком цього року відбулася в Варшаві розправа в Найвищому Суді, який змінив цей вирок і казав перенести поновну розправу у Львів. В дні 20. і 21. травня ч. р. перед судом присяжних у Львові відбулася його розправа. По двохгодинній розправі Гарасима Іванчука присяжні судді своїм вердиктом звільнили. Розправу він радник Антоневич, вчували радники Млинарський і Бендасевський, обслуговував прокуратор Огоновський, боронив адвокат д-р Лев Ганкевич.

Біржа.

Гроші.

Курс ефективного долара в приватних оборотах загався 21. травня від 11:45—11:75 при неодностайній тенденції. На валютно-девізовій біржі даліше повний застій. Польський Банк платив валюту і девізи по 11:10 зол. Максимальний банківський курс 11:21—11:26 був нерезальний.

Долари американські 11:60—11:65, долари канадські 11:50—11:55, корони чеські 0:26:30—0:26:75, корони австрійські 0:00:00—0:00:00, лей 0:00:00—0:00:00, франки французькі 0:31:00—0:31:50, франки швейцарські 1:75—1:78, фунти штерлінгі 47:00—48:00.

Збіжжя.

У біржовому обороті лише спорадична трансація у красній кукурудзі, зрештою без обороту. Пошукують доброго пшениці. Тенденція здержана. Настрій спокійний.

Ціни на краєва біла 53:50—54:50, пшениця красна червона 57:00—58:00, жито галицьке 33:00—34:00, ячмінь галицький на-стивий 25:00—26:00, овес галицький 34:75—35:75.

В дні 19. маія 1926 року конфіскації за неправдивістю і зарозділ знісценіе кафе-го паштету і выдал в мурі § 493 пк. заказ да-сеого гокарвозесчмания того біама друкова-ного. Загавом выдaje сія наказ одповіде-редакторам того скаржніма, бу одсеченіе мінікже омисіей бесплатіе в найбільшій омерте і то на першій сторіне. Невыко-паніе того накази роціга за кобъ наслѣ-ства преевдізіале в § 21 ust. druk. z 17. XII. 1892 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. за-судженіе за преевсеченіе на грываго до 400 zł. — 1-го в дні 19. маія 1926.

Нател.

Нашим коштом.

Львів, 22. травня 1926.

В перших днях польського пере-вороту львівські офіційні й нео-фіційні „народові“ чинники по-становили консолідувати польську громадську думку генеральним на-ступом на Українців. З тією метою „кресова“ преса, інспірована уря-довими чинниками, розсвала „та-тарські вісті“ про концентрацію радянських військ на Збручі, про „Українську Військову Організацію“, про зв'язок Коновальця в Берліні з Тютюнником і Коссаком в Хар-кові і т. и. З тією метою відбули-ся арештування українських діячів у Львові. За боротьбу двох поль-ських таборів, за роздвоєння їх думки, за громадянську війну ма-ють платити Українці. Вони при-значені на жертвенного козла, на той „чародійний“ для „кресового лицарства“ цемент, що в одну мить має заклепити рану на польській організмі. Єдність польської опінії, припинення внутрішнього ворогу-вання, розколу, затинкування роз-біжностей — ось що під один зна-менник зведе Поляків. Ця метод, так знаменито випробована перед війною чорносотенними чинниками в Росії, а опісля в Польщі, знову віджила з усею силою в грізних днях Польщі.

Та те, що діялося у Львові в дні 13. і 14. ч. м., що діялося тільки на одному відтинку польської по-літики, тепер має бути прикладене в як найширшому розмірі.

В компромісі, який зарисовується між правницею і лівицею, жертвою мають впасти непольські народи, а в першу чергу Українці й Білору-сини. Вони мають заплатити кошти тихого, мовчаного порозуміння двох ворогуючих і воюючих поль-ських таборів.

Як ми вже вчора зазначували в статті „Без змін?“ — в першу чергу оба табори мають в дальшо-му ході подій поділитися владою: політичну адміністрацію частинно візьме в своє посідання поміркова-на лівиця і безпартійно-ліберальне „болого“, а шкільна адміністрація і шкільна політика має залишитися в руках правіці.

Ще цікавішою і для осягнення порозуміння конечною є зміна в ви-борчій геометрії на „кресах“ в той спосіб, щоби скомбіну-вати такі виборчі округи, які знач-но обтяжили число українського у-мандатованого представництва. Не даром репрезентант ЗЛН, пос. Ри-мар найбільше попадає в розпуку з того приводу, що до союму мо-глиб увійти з Галичини представ-ники українського народу замість дотеперішніх польських послів.

Поминаємо те, що в створенні умов іще під знаком запиту слід поставити участь українського на-селення у виборах, бо можуть за-існувати й такі обставини, що у-часть Українців або вже буде зай-вою, або може бути зайвою в даль-шій перспективі. Та цього питання не будемо тепер розглядати. На у-вазі маємо зовсім инше явище.

Основи польської конституції, ви-борчу ординацію й виборчу геоме-трію укладано без ніякої участі українського народу. Самочинно й самовільно накладано в дні 1922 р. величезні кари на Українців, членів виборчих комісій, що відтягалися від участі у виборчому акті. В осе-ни тогож року переведено в Гали-

Red. czas. „Dziło“ Pr. 235/26. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sad okregowy karny we Lwowie, orzekl na wniosek Prokuratury przy tymże Sadzie, ze tresc arty-kułu umieszczonego w czasopiśmie „Dziło“ Nr. 106 (10765) z dnia 19. maja 1926 roku pod tytułem: „Faz General i jolko polityka“ a) między słowami: „bromadlan, a słowami: bulwami organy, b) między słowami: „e pol-itykom!“, a słowami: „W zopowawieniu, c) między słowami: „oszewyduo, a słowami: „dali, d) między słowami: „bezduim, a słowa-ami: „Gen, Sikorskyj zawiera zakaziona wy-sterkow z 300 pslawy karnej arnal dokoncz-

чинні вибори під багнетами війська, заповнюючи тюрми 20-ма тисячами українських громадян. Виборча абстиненція українського населення, яке з точки погляду міжнародного права не входило тоді (перед рішенням Ради Амбасадорів) в склад польської держави, була в очах ексекутивних органів польської законності злочинном. Тепер, коли якраз згідно з односторонніми міжнародними постановами західні Українці є горожанами польської держави, їх участь у виборах теж є злочинном. І нехай хтось збагне льогіку, спосіб думання і розуміння польських можновладців.

Для нормальної людини все те є незрозуміле, дивоглядне. Здобуваючи, приєднуючи зброєю і дипломатичними заходами Галичину, Польща хіба знала, що найменше для себе, як не для світа! — що її заселює величезна українська більшість. У власному заряді встановлюючи основи виборчої системи до представницьких установ, укладаючи виборчу ординацію й її геометрію, знали вони теж, що українське населення, якщо схоче покористуватись своїми обмеженими правами, то вибере своїх дійсних представників. І нараз такий переляк з його приводу, що замість польських лослів, які припадково найшлися в соймі через українську абстиненцію, можуть бути вибрані українські послі через українську активність.

Жах збирає кожного „правовірного“ Поляка з такого обороту справи і то тим більше, що по думці пос. Римара до сойму ввійшлиб „провідники української ірреденти“.

Посторонній обсерватор, а навіть неознайомлений з українськими відносинами читач польської „народової“ преси, чуючи такі страхотливі прогнози, з дива не може вийти. Як то? Польська преса впевнювала, що українські політичні організації не мають ніякого впливу на населення, що той вплив став монополем покликаною до життя дефензивними чинниками Даниловича і тов., аж тут раптом на овиді „провідники української ірреденти“.

Але залишім ці міркування. Фактом є, що кошти порозуміння правичі з лівичено масмо ми заплатили. Ціною має бути зміна виборчої геометрії в некористь наших земель, хоч вже теперішня геометрія є для нас дуже некорисна. Лемківщина, західні повіти українсько-галицької території і Холмщина з Підляшам є вже так штудерно покрайні вдовж і впоперек виборчої геометрії, як штучно пришиті до польсько-етнографічних позитів, що голопи українського населення здебільшого не можуть дати позитивного вислід. Значіння українського елементу є зведене в нівець, а його права знасилувані. Крім того на польській етнографічній території один посол заступає пересічно 65 тисяч населення, на українській етнографічній області один посол заступає пересічно 85 тисяч населення, хоч населення Галичини є під політичним оглядом більше свідоме й розвинене, як нпр. Поморя чи більшості повітів Конгресівки.

Ще більше скарикатуризувати виборчу геометрію хіба вже не можна. А однак польські партії задумують зробити ще одно насильство і перекласти ще якусь виборчо-геометричну операцію.

Українська Парляментарна Репрезентація, українські політичні партії та все наше громадянство — без огляду на потребу чи зайвість участі у виборах — мусять всіма силами протиставитися задуманому насильству й обезцінюванню горожанської вартості українського елементу.

Пам'ятайте, що всякі збірники на нагробник на могилі Л. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на шабличку книжечку ч. 7910.

Жіночі — модні — матер'яли

Шевки, Полотна
Мужеські сукна

1630

9-2

продає найдешевше

ФІРМА
РОМАН

ЗУБИК

Львів, Галицька 16.

Переляк.

(Від власного кореспондента.)

Париж, 16. травня 1926.

Певне ніде в світі звістки про виступ Пілсудського не викликали такого переляку, як у Франції. Збентежене і наполохане було Орське Побережжя (Quai d'Orsay), перелякані до нестями французькі газети, які в своїй польській і східно-європейській політиці йдуть за кивками заграничного міністерства і — польського посольства. Зворушений — правда, з інших причин — був і орган комуністів, інспірований радянською амбасадю.

Не будь жури про нещасну рідну країну, яка не без превеликої вини Франції попала в границі польської республіки, то західний Українець не міг би без злорадної усмішки читати зойків, скавулінь і більш або менш недорічних міркувань французької преси з приводу варшавського державного замаху.

Було чого і скавуліти!

Від хвилі створення польських легіонів у Франції аж до нинішнього дня Франція вкладає в Польщу безмір матеріального і морального капіталу — все з фантастичною метою збудувати собі з Польщі велику потугу, яка мала би не тільки давати протидію німецькій імперії, а й рівночасно шахувати українсько-російсько-сибірський блок. Те надлюдське завдання приписала Франція польському народові, який на своїй питомій національній території не числить навіть 15-ти мільонів душ, себто ледве стільки, щоб, при толеранції сусідів, творити треторядну державу в роді Югославії.

Французькі зусилля тай припадковий збїг обставин на Сході Європи, який певне ніколи більше не повториться, роздули 15-мільоновий нарід до „30-мільонові наші“, а на союзі з тією уявленою „нашою“ французькі уряди будують свою політику в Середній і Східній Європі!

Щось, як свого часу, недавно тому, цісарська Німеччина на союзі з пестрою австро-угорською „нацією“ будувала свою середню європейську політику — з відомим результатом...

Тверезі голоси остороги, що піднімаються в ряди-годи з боку непродажних обсерваторів польської дійсності (що згадаємо тут тільки знамениту книжку французького майора Бегона „Pologne, Pologne...“), остаточно голосами вопіючого в пустині, а французька преса, права й ліва, католицька, масонська й соціалістична, одним хором від років містифікує французьке громадянство славослов'ями для „могучої“, „патрістичної“ і якої ще собі хоче — „30-мільонові наші“, французької „посестри“ на Сході Європи. Mundus vult decipi також у міжнародній політиці.

Аж тут раптом телеграма за телеграмою про військове проголошення Пілсудського! Раптом виявляється, що французький „бастіон“ на Сході Європи, навіть у своїм польським ядрі не такий-то сильний, суцільний, одноцільний, надійний, який собі його уявляла ціла Франція.

Ціла концепція французької заграничної політики раптом розпочала хитатися в своїх основах. Алярм! Виривки статей газет різних напрямів дадуть найкращий зразок французького страху й переляку.

Ось орган Люшера, одного з редакторів версайського мира, „Petit Journal“:

„...не можна говорити про консолідацію, коли хитаються самі підстави молоді республіки. Який і не був би вислід боротьби, то таки треба на жаль констатувати, що вона матиме страшні наслідки для країни, яка тільки розпочала організуватися.“

„В жадливим конфлікті, який розділює наших союзників на Сході, французьке громадянство не бере сторони ні правих, ні лівих Поляків. Воно бере сторону Польщі самої і висловлює гаряче бажання ладу й мира.“

Щоб і не сталося, а повно небезпек додачу в польській кризі і „Temps“:

„Тридцять-мільонна країна не розсиплється через ніч у горожанській війні, і немає сумніву, що польська нація отямиться заки доконалися непоправне. Щоб отямитися, доволі Полякам подумати про уважливість, з якою Берлін і Москва мусять глядіти на варшавські події, і про користи, які заохотять витягнути собі з тої внутрішньої кризи чужі елементи, що не заведуть до міської нагоди шкодити Полякам, коли на черзі стоять міжнародні питання і польські інтереси.“

Орган лівого картелю „Quotidien“ пригадує собі національні меншости:

„Треба рахуватися зі становищем, яке займуть провинці Польщі, в яких є численні елементи білоруські, російські й українські, більше ворожі Вітосові, ніж Пілсудському.“

Франція занепокоєна і Пілсудський повинен зараз її заспокоїти ділами — каже соціалістична „L'opinion“:

„Сама особа маршала нам симпатична, однак треба, щоб він актами нас заспокоїв. Першим актом повинно бути створення законного уряду, опертого на демократичних силах країни.“

„Серед теверішніх відносин Європи польська революція є шкідливою подією. Однак колиб новому міністерству поведлось поправити захитане економічне й фінансове становище Польщі, то нинішні непорядки не мали би як наслідок здачу Польщі під застрашуєчі затії небезпечних сусідів. Колиж ні, то треба ждати якнайгіршого.“

Роялістична „Action Française“ в своїй сліпоті в польських відносинах думає, що така фігура, як Вітос, ординарний хлополап і демагог, вплюче в собі ідею державного будівництва, ладу й порядку, тай пише:

„Ті, що ставлять опір Пілсудському, зрозуміли небезпеку нового демократичного наступу в країні, в якій так важко створити собі адміністрацію, армію, скарб і всі інші органи держави, яку видобуто з нічого. Було ризиком, а навіть провокацією природи рішай будувати таку країну під режимом повної демократії — бо польська конституція є одна з найбільш демократичних конституцій, і переахисає її щодо демократичних хиб тільки турецька конституція.“

Ревне риде над Польщею республіканський „Rappel“:

„Саме в хвилі, коли Росія і Німеччина будують млин, який може змолоти Польщу, вона наважує до найсумніших традицій своєї історії. Ворожобні, конфедеративні, погли проти поляків, облога президента республіки, внутрішні свари, захитання конституційної влади, пониження держави, — все, чого треба, щоб розрадувати історичних ворогів Польщі, які зі зброєю в руках заодно чигають на неї.“

Внутрішня незгода неминує веде до розбору чужинцями.

Польща, здається, забула це, нехай би бодя Франція пам'ятала!

Комуністична „Humanité“:

„Пілсудський — заклятий ворог революційної Росії. Ім'я його нагадує протирадянський хрестовий похід, чужинську інтервенцію...“

Однак, кінчить комуністична газета — воно тим краще: „Коли все буде в Європі зруйноване, пролетарі поділяться рештою.“

На цьому кінчимо виривки з французької преси з нагоди виступу Пілсудського. Ведені широю симпатією для французького народу і його культури, ми можемо тільки побажати в інтересі її і наших, аби на самім алярмі у Франції не покінчилося, а щоби варшавська криза дала тогочасній французькій політиці на Сході Європи. Бо доте-

перішній французька політика з нашої частини Європи розтягає на Францію всі ті почування, якими дивуться до французької союзнки, Польщі, всі сумешні з Поляками народи — серед них не на останньому місці Українці, а в заплату за те політика та не може не принести Франції, в ближчій або дальшій будучності, прикрих і важких розчарувань.

В. Левицький.

З політичного життя Югославії.

Кріза в політичному житті. — Уряд без С. Радіча. — Під аяком розколу партії. — Корупція. — Нова криза уряду.

(Від власного кореспондента.)

Белград 17. травня 1926.

Політичне життя Югославії в останніх часах увійшло в нову фазу, характерними рисами котрої є: закулісна боротьба й безконечні кризи та пертурбації у внутрішньому житті двох найбільших партій. Хоча це все із зовнішнього боку не має вигляду особливих подій, але воно нагадує собою підготовчу працю вулкану, котрий нараз може принести чималі несподіванки. Стежучи за ріжними змінами, за щоденними дрібними несподіванками, можна ствердити, що Югославія переживає глибоку кризу в своїй внутрішньому політичному житті, хоча що кризу ріжні махінації та заходи досвідчених політиків з дня на день відволікають, усеж таки процес іде своїм шляхом і рано чи пізно виявляться й наслідки цього процесу. А вони можуть бути при деяких обставинах і рішучого значіння в майбутньому житті цієї держави щодо її внутрішнього політичного устрою.

Все почалося з того часу, як у спілку з радикалами ввійшли Хорвати (С. Радіч), змінивши на зовні свою політику. Радіч попав був на міністерський століть, на котрому, до речі кажучи, не довго просидів. Своєю тактикою, особливою промовою на різних зібраннях він раз-у-раз ставив уряд у неможливе становище. Добившись того, що М. Пашіч примушений був уступити, він не перемінив свого відношення й до нового уряду М. Узуновича. Будучи сам міністром, С. Радіч на зібраннях називав своїх товаришів — міністрів з радикальної партії алодіями і гостро критикував їх діяльність. Це привело до того, що Узунович поставив рішучу вимогу Хорватам міністрам усунути з уряду С. Радіча на зразок того, як це раніш зробив М. Пашіч. Такий хід, видно з усього, був повною несподіванкою для Радіча й викликав у нього тимчасове збентеження. Узунович не зробив своєї ультимативної вимоги, не забезпечивши себе, а покористувався світочним відпочинком парламенту, коли неможливо було вирішити справи з тим, чи його уряд матиме більшість, чи ні, і зумів притягти на свій бік деяких послів Хорватів.

С. Радіч рішуче відмовився уступити. Узунович проголосив димісію уряду й одночасно дав на затвердження королеві спис нового уряду, в котрому крім радикалів лишилися і два міністри Хорвати: Нікіч і Шуперина. Таким робом з Радічем трапилося те, що він бажав зробити своїм спільником радикалам — розкол у партії. Щоб якось урятуватися, він скликав 22 квітня у Загребі всіх своїх послів і тай дістав від них заяву повного довіря разом з резолюцією весті й надалі політику порозуміння з радикалами. Нікіч і Шуперина зуміли притягти на свій бік лише шістьох послів, після чого всім стало зрозумілим, що надії на більший розкол у партії не справилися. Не диво, що ті послі почали весті переговори з Радічем про своє повернення в партію.

Тимчасом і в радикальній сербській партії не йшло все гаразд. Акія, розпочата Л. Йовановичем проти М. Пашіча, почала приймати гостріші форми і Пашіч наошті

Мусиш бути моєю!

сталося приклученням по випробуванню і пакету омовеного екстракту ЕКСПРЕС-АГРУМЕНА до виробу лікерів в різних смаках. (2476) 2-10
Генеральне представництво в Польщі
Титани Львів, Різнича 6.

скликав на день 25. квітня зібрання вужчого відділу партії. Всі заходи визначених радикальних діячів у справі замирення між двома стовпами партії не привели ні до чого, головне ізза рішучого опору Пашіча, котрий поставив рубом питання: „або я — або він!“ у тяжкій настрій відбулося засідання партії. Пашіч, не зважаючи на весь свій авторитет, ледві дістав потрібних дві третини голосів для виключення Л. Іовановича з партії, бо чимало делегатів цілком стрималося від голосування, показавши цим, що для них однаково дорогий один і другий. Подія виключення дуже вразила Іовановича, котрий уявляє себе жертвою обов'язку, бо він мовляв, боровся лише за добро партії, в котрій діють тепер річч негідні чесних людей. Самі радикали висловлюються, що цей вчинок Пашіча не є законним, бо по статуту партії виключити посла може лише парламентарний клуб партії, коли парламент не є розв'язаний. Але Пашіч не зважився виступити перед клубом, бо там не сподівався успіху.

М. Узунович зі своїми міністрами став посередні між прихильниками Пашіча і Іовановича і на нього тільки поклали надії радикали щодо цілості партії. Радіч, щоб цілком зникнути розкол у своїй партії, пішов знову на порозуміння, лише вимагав усунення з уряду Нікіча та Шуперни, котрі помішали йому своїм вчинком карти в політичній грі; та коли радикали на це не погодились, він попустив ще далі — згодився на їх залишення в уряді Узуновича, поповнив інші місця своїми людьми, а сам лишився таки поза урядом. Таким робом до влади прийшов знову майже той самий старий радикально-радічівський уряд Узуновича. Здавалося, що знову надійшов час консолідації і більш-менш спокійного політичного життя. Так би воно певно й було, колиб Радіч щиро був робив усі свої порозуміння, а не дивився на них, як на певний тактичний хід до нового слушного моменту, до нової кризи. Його мета так чи інакше ослабити найбільшу партію в Югославії — радикальну, відсунути її від монопольного володіння державними справами й зникнути політично своїх бувших відступників Нікіча і Шуперни.

Гасло — боротьба з корупцією, викликане аферою між сином М. Пашіча Радою Пашічем та зятем Іовановича — Стоядиновичем, було тепер головним конником, на котрому почав гарцювати С. Радіч. Ця афера захопила увагу широких кол громадства, про неї мав рішати парламент на перших своїх засіданнях; вона зробилася ще більше сенсаційною, коли суд засудив на 15 днів арешту і на 125 тисяч динарів Радю Пашіча за наклеп та образи, нанесену Стоядиновичу у пресі і ствердив факт мільйонного хабарництва. Це був неабиякий удар і для старого Пашіча, який саме збирався урочисто відсвяткувати свій вісімдесятилітній ювілей.

В зв'язку з цими всіма подіями всі з нетерплячкою чекали на зібрання парламенту, сподіваючись нових сенсацій. І дійсно не помилились, бо коли перед скупщиною прийшла на денний порядок справа вибору комісії, котра малаб розглянути різні хабарницькі афери взагалі, а впершу чергу афери сина Пашіча, то виникло знову непорозуміння між радикалами та радічевцями. Радикали зрозуміли, що зовсім захотіли цієї справи вже не можна, бо цим би рішучо скомпромітувались перед населенням як коопіонери, але хотіли виграти час і, покликаючись на комісію та закон про боротьбу з корупцією, ставили справу неясно що

до вирішення часу, а Хорвати ставили рішучі вимоги з дуже коротким речинцем. Скінчилося тим, що за резолюцією уряду голосували лише самі радикали і то деякі здержались, а за резолюцією радічевців навіть уся опозиція. Другого дня кабінет Узуновича подався до димісії, а Л. Іованович потягнув за собою декілька радикальних послів і склав свій власний клуб у парламенті.

Коли радикали знову не зуміють знайти якогось тимчасового погодження справи, якогось кількденного порозуміння, або коли не буде розв'язаний парламент, то криза буде не лише затишна, але дуже складна. Можна сподіватись також того, що С. Радіч, переконавшись, що для нього немає потрібних перспектив, піде знову на „порозуміння“ з радикалами. **В. Анський.**

Найстарша в Польщі, основана 1816 р.
ФАБРИКА ЦИКОРІЇ
ФЕРД. БОМ і Ко. А. С.
в ВЛОЦЛАВКУ
поручає свої вироби 1734а)
ЦИКОРІЮ
ДОМІШКУ ДО НАВИ
КАВУ БОМА і Т. А.

По широкому світі.

Французький уряд приготував цілу низку надзвичайних засобів, щоб стримати катастрофічний упадок валюти.

Англійські вуглекопи, так само як власники копалень, не хотять згодитись на проєкт уряду як управителів заробітну плату робітників.

У Мароко, як запевняють еспанські офіційні комунікати, війська Абд-ель-Кріма знову зазнали невдачі, а деякі племена добровільно склали зброю.

Льойд Джордж провідник англійської ліберальної партії має намір зректись цього становища.

Німечко-польські переговори в справі редуції митових обмежень знову почались у Берліні, після довгої перерви.

У Пекіні на місце радянського посла Карахана буде призначений посол з Токіо Коп. Ці зміни є в зв'язку з останніми невдачами радянської політики в Китаю, після розгрому ген. Фенга.

Румунія, буцім то зібрала більше військ на кордонах Бесарабії у зв'язку з концентрацією радянських військ на кордонах Польщі.

Спорт і наша суспільність.

Львів, 22. травня 1926.

Наші спортовці вибрали собі цього року один день і назвали його своїм, у вірі, що таким робом зможуть бодрі раз у рік притягнути увагу громадства до спорту. На це вони почують неодноразово: „Не маємо економічної бази, широко розбудованої освітньої організаційної сітки, сильних політичних організацій, літературного руху, а нам забаглося спорту!“ А може й взагалі не почують нічого і пересічний патріот повернеться дипломатично спиною до спортової афери, так само як до книгарської виставки.

Чимало людей уявляє собі, що спорт є чимсь у роді примхливих забаганок. Спершу, на їх думку, треба мати інші організації, банки, навіть звичку до книжки, а щойно десь там далі прийде черга на спорт. Греки були трохи іншої думки. Вони творили найкращі зразки суспільного та державного життя і недосяжні зразки мистецтва, ставлячи весь час на першому місці культ фізичного розвитку. Переможці в олімпійських ігрищах зазнавали навіть більшої пошести, як поети та філософи. У них не існував поділ на членів суспільності, що працюють виключно головою і на інших, що працюють виключно м'язами. Плято чи Софокл творили в такій ідеальній атмосфері тільки тому, що їх мозок не розвивався коштом занедбаного тіла.

Один з володарів сучасного світа: англійський нарід, не розуміє духовної праці незалежно від спорту. У школі чи в суспільній житті спорт є в Англії не меншим предметом студій і захоплення, як політика або література. Коли виразив якийсь великий діяч, то у його некролозі поруч його творів і етюдів суспільної діяльності рівне місце займає список його спортових перемог. Льойд Джордж або Мек Домелла грають партію гольфа з таким самим пересвідченням про її необхідність і вартість, як ідуць на віне. Однініть „Таймса“ після перших сторінок з оголошеннями йде щодня сторінка зі спортовими звітами. Коли загальний страйк обмежує 24 сторінки „Таймса“ до 4-ох, цей найбільший обсерватор світової політики, одержавши звістки про громадянську війну в Польщі, присвятив їм у двох менше місяця, як подорожі Амундсена, якого долею поцікавився більше. Спортсмен перемога Амундсена з перспективой загальної культури та майбутності є чимсь тринішим, ніж тимчасові клопоти одної держави.

Але в нас не люблять порівняти. В нас мають звичку говорити, що ми живемо в наскрізь своєрідних обставинах, непохожих на ніякі інші. Гадав би хто, що витрачаємо всю енергію на зусилля думки та уяви — так, що на плечання тіла немає часу. Живемо в добі, якої героїзм є легким, атлет або фільмовий актор, а глядач на цю добу мов з другої планети. В яких міжнародних спортових змаганнях брали ми участь? Скажуть: не маємо за що. Чому ж не найшовся Українець, який стрібував би побити актуальний рекорд голодішки? Яка трагедія, що саме ці змагання, в яких у нас було би найбільше кандидатів: в їжі та питві, не зросли ще до висоти міжнародного спорту!

Спорт видається у нас дещобільше примхою вузького спеціаліста та далеким ідеалом, у першій мірі тому, що він охоплює надто багато ділянок життя, для яких ми не маємо найменшого зрозуміння. А спорт є саме вислідком зрозуміння ролі гігієни для однини та суспільності, ролі техніки, ролі естетики і ваги виховування нового здорового покоління. Без усіх цих основних елементів життя народу і його культура в найширшому розумінні цього слова все більше буде спиратися на глиняних ногах.

М. Р.

конами, ні договором підписаним польською державою в Сен-Жермен. Щоби боротись за належні права інвалідів, вдів і сиріт, у Кракові заснувався комітет залізничних пенсіонерів. Він звертається з проханням до залізничних інвалідів і сиріт переслати свої пенсії декретні або судові присуди з мирового суду у Відні (Selved gericht), судово легалізовані. Відписи цих документів мусять бути зроблені як слід, зі штампем на 40 сот. До них можна додати коротеньку заяву, який шлях дана особа вважає найдоцільнішим, щоб одержати належну їй ренту від 1. жовтня 1921. Комітет подає до відомої інтересованій, що не має ніяких спеціальних фондів на ведення цих справ. Листи вислати на адресу: Paweł boczkaj, Kraków XIV, Długosza 15.

— **Наліпки** на день 28. травня, видані Комітетом для вшанування 10-ліття смерті І. Франка, можна набувати в усіх українських культурних установах.

— **Голодовий спорт.** День 20-го п. м. був 45. з черги дня посту віденського аматора голодішки Фред Еллера, який хоче побити рекорд берлінця Джозі. Джозі заробив півтора мільярда, а Еллерн ще не зібрав на кошта лічення після такої голодішки. Тому він обіцяє голодувати ще п'ять днів, у надії відбити собі кошта свого ризикованого підприємства. Еллерн є бідним студентом з Ірану. Віденська поліція затримована нещодавно смертю одного з його попередників хоче заборонити дальші змагання з голодом сміливого молодця. Еллерн стратив в останніх п'яти днях 3 кіло; в перших 40 днів стратив 15 кіло. Від тижня наводиться він у стані напів смертної хвороти. Лікарі його не відступають і досліджують тричі денно.

— **Акторка княжною.** Одна з найбільших французьких артисток, Сесіль Сорель з державного театру „Французької Комедії“, вийшла за муж. Часопис передають собі цю звістку як сенсацію тому, що вона вийшла за князя Сегюр. Ще більшою сенсацією є вік маломузель Сорель, яка білши 30 років виступає на сцені в ролях двайцятиліток.

— **Син диктатора.** Син грецького диктатора Пангальоса прийхав з Атен до Білгороду за діачиною, з якою хоче женитись, всупереч волі свого батька. Вона — Сербка, Рета Тріпчич, виселена кілька тижнів тому з Греції. Молодий Пангальос заявив представникам преси, що він таки оженився в Білгороді і вернеться з нею до Греції вже як з жінкою. Син диктатора веде себе по диктаторськи.

— **Модерні марки.** Нова жіноча мода: носити волосся острижене по хлопчачому буде увіковічена навіть на марках. Американська республіка Сан Сальвадор перша дала доказ поступу. Модерна дама, яка пишасться на цих марках має ще й на чолі закручену кокетливо мичку. Однак вона змальована там не для самого захоплення сучасних ідеалом краси. Практична держава веде при допомозі марок пропаганду за продуктом, який є її головним джерелом доходу: за кавою. До цього жіночо-хлопчачої голівки веться кавова зелена галузка з червоними овочами з надписом: „Найкраща кава“.

— **Нові винаходи.** Один німецький інженір винайшов лампу, яка має не менші прикмети як чудодійна лампа Алядина з „1001 ночі“. Вона називається скроїмо „аналітичною лампою“, а її світло в ультрафіолетових проміннях. Коли її світло паде на банкнот чи перлу можна негайно побачити, чи вони правдиві. Коли при довершенні злочини залишилась нпр. хустина або папір з кровю, лампа стверджує точно, чи ця кров людська.

— **Образа чести Канібалів.** Льондон має дипломатично-літературну сенсацію. Дипломатичний

3-го ЧЕРВНЯ 1926
ПЛОЩА СОКОЛА-БАТЬКА

1736 3-3

НОВИНКИ.

— **Бронзова медала для українського видавництва.** З 4 ч. віденського місячника „Український Філателіст“ довідуємося, що згаданому журналові призначено на великій виставі маркознавства у Відні, що на днях покінчилася, бронзову медалю. Журні вистави нагородило український філателістичний орган за його зразкове ведення і за заслуги у висвітленні різних неясних питань українського маркознавства. На віденській виставі, як подає „У. Ф.“, Україна була дуже добре заступлена. Було не тільки кілька спеціальних збірок України, як нпр. дуже гарна збірка марок У. Н. Р. А. Штомана (срібна медала), збірка марок З. У. Н. Р. — Й. Бавмгартена, але й у інших збірках були цінні українські марки (К. Піклер, д-р К. Візер і інші). Жаль тільки, що не виставив своїх експонатів ніхто з філателістів Укра-

їни. Такі нагоди треба нам усе використовувати. Видавництво „Український Філателіст“ у Відні, що бореться з матеріальними труднощами, заслуговує на ширшу підтримку загалу українських колекціонерів.

— **Не хотять дітей.** У комісаріаті III-ої львівської дільниці находитись троє дітей, найденних на вулиці; двоє двомісячних немовлят хлопців, підкинув хтось на вулиці Вовчків 6, а на вул. Шпитальній найшли самотню, мабуть заблукану, 3-літню біляву дівчинку.

— **У справі залізничних інвалідів, вдів і сиріт.** Від чотирох літ стримав уряд ренту залізничним інвалідам, вдовам та сиротам. Меморіал, інтервенції в соймі та міністерствах і проєси не мали ніякого успіху. Дирекції залізниць домагаються від покривджених, щоб вони зріклись емеритури, якщо хочуть одержати ренту. Такі домагання не є згідні з існуючим за-

представник Ліберії звернувся до англійського міністерства закордонних справ зі скаргою на Англію. Дороти Мільс, яка вернувшись з Ліберії, подала пресі свої загальні враження про тамтешні звичаї, доказуючи, що там квітне аповні людодство. Ця смілива пані вибралась до республіки негрів на власну руку з негром-куваром, негром-служачим і одним перекладником, щоб переконатись про тамтешнє життя в усіх тих закутках, де ще не стояла нога білої людини. Негри живуть там у печерах; коли вона приїжджала у ці дикі оселі, її товариші подорожжі на знак привіту стріляли з рушниць. Ватажки негрів приносили їй у дарі звірину та овочі, а навіть пропонували жертви з людей, яких могла собі вибрати. Пані Мільс була свідком кривавих беккетів, на яких смажили живцем ворогів, після страшний змучають. Після битви негри добивають своїх противників і з'їдають їх. Представник Ліберії обурений цими інформаціями, заявляє, що канібалізму в його краю нема і що його земляки є тихим, скромним народом, який забавляється так само невинно та культурно, як Лондонці по клубі і шинках. Безпека в лісах Ліберії є неменша як у нічних лондонських парках. З огляду на те, що пані Мільс підтримує свої твердження, ліберійський амбасадор внесе проти неї скаргу до суду, коли вона випукує свою книжку, яка небагато повідає про п. з. „Англія між Канібалами“. Англійський суд матиме нелегке завдання. Уряд Ліберії буде мусити хіба запрохати всіх присяжних суддів на гостину до Африки, щоб перевести докази правди.

— **Необхідність реклами.** Цими днями трапилась в Парижі така пригода: у найбільшій сазі постійної випродажі різних творів мистецтва, вхопили за руку одного добре одягненого молодця, який заліз одному добродієві до кишені. Юрба накинулася на нього і хотіла відставити його до поліції. Молодцеві вдалось прийти до слова. Він заявив зібраним, що є молодим малярем, влаштував виставку своїх образів і хотів би бачити на ній численних справжніх знавців мистецтва, таких як гут. А що роздавати звичайним способом летучки та каталоги своєї виставки — річ даремна, бо їх ніхто не читає, він рішав вкласти їх нішком до кишені. Коли знаде прийдуть до хати і найдуть у кишені здивовані брошурку, тоді її прочитають. 20 осіб присутніх ствердило, що така брошурка вже є в їх кишені. Молодий маляр має безсумнів талент у пальцях.

— **Пам'ятник о. Е. Фенцика** відслюнено 16. ц. м. в Ужгороді на площі між міським театром і жітвською божницею, о. Евген Фенцик — це закарпатський поет і популяризатор (поема „Прощання Коріятовича“ і короткі патріотичні вірші, писані язичем). Крім того видавав від 1885 р. двотижневик „Листок“, призначений для духовенства і видав кілька книжок для народних шкіл. З приводу відслонення пам'ятника промовляв у міським театрі д-р Камінський, а потім м. м. і наш землячок д-р Вергун, що цитував вірші Фенцика „велькоруським прозізшошнім“.

Пам'ятник збудовано завдяки субвенції Шкільного Відділу. — **Тайна мистецтва.** Артист-маляр Петро Холодний на запит, звідки його образи мають такий солодкий тон, відповів: „Підчас малювання їм завжди цукорки „Фортуні Нової““. 17256) 1—1

Пам'ятник: Рідна Школа — це народня фортеця, це левий захист в добі лихоліття!

Зі спорту.

Розвиток пожежно-руханкових товариств по війні.

Цілі організації до світової війни соціалістичні під проводом Сокола-Батька і сучасна під проводом Українського Січового Союзу сповняли на галицькій землі велику культурну й гуманітарну місію по селах. Вона проявлялась в допомозі при пожежах чи інших елементарних нещастях, а також грала й почесну роллю у вихованні села, поборюючи в ньому темноту, пияцтво та завадизм. Що воно дійсно так було, доказують нагороди і призначення для наших товариств від асекраційних товариств, навіть польських, та річні субвенції галицького союзу, в якому дані референти певно не були для нас прихильно настроєні.

По війні цей рух по селах став наростати самостійно. Село хотіло відновити свої традиційні гімнастично-пожежні установи. Однак натрапило на перешкоди. Заборони відновлювати товариства мали для причини. Першою і найважливішою був промах наших сільських інтелігентів, які в час не відновили діяльності і не зареєстрували товариства. Цей недогляд став потім добром заслоном для адміністративних чинників, бо, мовляв, товариство вже стільки а стільки літ не існувало, тому треба заснувати нове. Нового очевидно не дозволяли. Другим мотивом, на який покликувались староства, був розпорядок воєвод, що такі товариства мають характер „військової“ організації, бо польські кола думають, що у нас мусить бути так само, як і в польських „охотничих стражах“.

Зрозуміло, що без дозволу влади село не мало змоги навчитись навіть в нещастю собі помагати. Заборонюючи наші товариства, Польки стали рівночасно за апробатою воєвод і на розказ старости примушувати організувати „стражи охотничі“ і втягати до них наше сільське парубочтво. Для яких цілей? Ясно, що на те, щоб зробити з нашого селянина мілітарну силу під проводом польських колоністів, яка помагає їм робити ріжних роду партійні порахунки, як воно саме тепер діється. А коли наш селянин своїм здоровим розумом передбачив, до чого воно йде — тим більше, що з його кишені зачали йти гроші на закупку ріжних роду чак для „стражей“ і став закладати Луги й Соколи, то польські кресові чинники пустились на провокацію. В своїх поліційно-провокаційських часописах зробили вони з наших пожежно-руханкових товариств ні більше, ні менше, тільки військову (мілітарну) організацію з крисами, мітрайлезами і мало що не з гарматами. Проти цього наші центральні спортові установи обов'язані заперечувати, де слід, а нам треба дальше вести енергійну працю в напрямі поширення в усіх закутках нашого краю українських пожежно-руханкових товариств. — В. І. П.

25-літній ювілей жид. рух. т-ва „Дрор“.

В днях 1, 2 і 3. ц. м. жітвське руханкове товариство „Дрор“ у Львові святкувало 25-літній ювілей свого існування. Товариство це в повній розумінні свого завдання розвинулось за кілька останніх літ повною діяльністю справді величаво. Успішна діяльність руханкова й на широку мету закресила діяльність організаційна, сконсолідована внутрішня праця для ідеї створення фізично здорової жітвської суспільності найшли відгомін серед найширших кругів жітвського громадянства. Шире прийняття імпрез товариства й ентузіастичне оплескування руханків було доказом зрозуміння і признання для праці виділу т-ва „Дрор“ працює послідовно, не оглядаючись на перешкоди, щоб промостити шлях, який повів би жітвську молодь на таку високу фізичного розвитку, яку тепер займають усі інші народи.

І програму свята входили: організаційні наради збуду жітвського світового союзу руханкових товариств „Макабі“, святочна академія, ювілейний руханковий попис і спортові змагання. Все відбулось при незвичайній зацікавленості суспільності, яка виловила по береги саяло підчас академії і руханкового попису.

Українське соціалство мало вже змогу не раз висловлювати признання товариству „Дрор“ — тим разом через своїх відпоручників зложило також ширі гратуляції. Слід підчеркнути, що на святі не було ніяких відпоручників від польських руханкових товариств.

Участь в перегляднім хороводі взяло 400 руханків, що як примір повинна взяти собі українська молодь. Товариство не має дотепер відповідної руханки, а площа Українського Городу в порівнянні до площі „Дрору“ — це по європейським впорядкований майдан.

Т. Білостоцький.

† Посмертна згадка.

о. **Андрій Білецький** уродився 1847 р. в Стрию у міщанській сім'ї. Гімназію покинув у Львові, а богослов'я у Відні. Оженився з Наталією Горалевич, дочкою священника, однак по двох роках, будучи батьком одної доньки, поховав. Перенісся у Львів, де шебелю по шебелі дійшов до можливо найвищого єрархічного шебеля — мітрат, архіпресвітера і препозита Капитулу. На його долю випало

тричі в житті правити львівською дієцезією. Дяк як капітульний вікарій по смерті бл. п. кардинала Сильвестра Сембротича і Юліана Куліковського, а раз, в часі арештування й ув'язнення Митрополита в Росії, як генеральний вікарій. Коли важилась справа обсяди станіславського а потім перемиського єпископського престолу, прилюдна опінія видвигала і його ім'я між кандидатами. Покійний — це була сильно зарисована індивідуальність. Він все знав, чого хоче і до чого змівся. Посягаючи і поєднавши велику власть, але й умів без розпущення, тихо і спокійно переносити і завадені надії. По перекопаннім був „староручником“, але в останніх часах зблився до українського руху, вірючи в його родріст і перемогу. Майбутній історик греко-кат. церкви в Галичині не помине і цієї характеристичної постаті з церковного помя. — В. І. П.

поминальне богослуження за бл. п.

Ананію Степанова

сов. У. Г. А. 1773

відбудеться в понеділок 24. травня в Волоській церкві о 8. год. рано.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою **Дм. Котка**. Неділя 23.V. Делятин. Понеділок 24.V. Коломия. Вісторок 25.V. Коломия. Середа 26.V. Городенка. Четвер 27.V. Городенка. Початок о год. 8:30 вечером. Ціни скрізь знижені. 1659 17—?

День українського спортовця влаштує Український Спортовий Союз дня 23. травня о год. 2:30 попол. на площі Сокола-Батька при стрийській рогаці. Ріжнородна і багата спортова програма. Легко-атлетичні змагання. Кошиковий мяч. Копакий мяч. Масова ревія. Сотки спортові молоді бере участь у святі. Це свято відбувається цього дня по цілому краю. 1764 2—2

Конкурс. Виділ Філі „Просвіти“ в Станіславові отрим оголошує конкурс на управителя Бурси в Станіславові. Письма вносити, або устно оголошуватися до канцелярії Філі „Просвіти“ в Станіславові, вул. Голуцького 40, надаліше до 10. червня 1926 р. — Виділ. 1767 2—2

Національна музична драма II суг. завдання та історія — реферат пані Стефанії Надрати, який не міг відбутися дня 16. травня з причин від Т-ва незалежних, відбудеться дня 23. травня (неділя) о год. 6:30 в домівці Захоронки, вул. Руська ч. 3 на ширших сходинах Т-ва Жінок з вищою освітою. Проситись о численну участь. Гостям раді. УПРАВА. 1774 1-1

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ.

НОВА КНИЖКА Д. Донцова „**Націоналізм**“ (265 сторін). Висилає по присланню 5 зол. А. Оклиць, Львів, Кадешка 4. 1759 2—3

НАПРАВУ годинників під управою фахових сил швейцарських поладжує Гутерман Сикстуська 14. По стінні годинники послазю доміл. 1679 6) 15—?

1-ЗОЛ. коштує кожда золотничка направи у Гутермана Сикстуська 14. 1679 15—?

В МИКУЛИНЦЯХ, коло Тернополя є на продаж вілла мурована, з комфортом, (5 покоїв і кухня). При віллі два морги городу прыз садом. Крім цього два морги орного поля. — Ближні інформації уділіть С. Костешевич в Станіславові, вул. Бежа ч. 11. 1762 3—5

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

1780. АКУШЕР І ГІНЕКОЛЬОГ 1—2

Д-р С. Аксельрад

б. елев клінік віденської і варшавської ординує від 3—6 пополудни вул. Крашевського 3. тел. ч. 1106.

Вже вийшов 2-гий наклад Січинського і Людкевича

„Ще не вмерла Україна“

200 патріотичних і народних українських пісень на фортеп'яні з текстом. Ціна 2 долари. Порто 1'20 зол. — Висилаємо також за післяплатою. 1775 1—3

Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченка, Львів, Ринок 10.

ДІТОЧЕ

1754 2—2

СВЯТО

Площа С.-Б.

ШКІЛ У. П. Т.

6. VI. 1926.

Повітовий Союз Кооператив в Бібрці

пошукує

книговодця-люстратора.

Зголошення снати з поданням кваліфікацій, свідомість практики, поручень від українських інституцій і своїх услівій на адресі: су: П. С. К. в Бібрці 1—1

1749 НА СПЛАТИ 2—4

Меблі: люксові і звичайні, роботу

будівельні: вікна, двері і т. п.

церковні: вітари, іконостаси, по-

ручас буд. абсолютне, відтак управ. аншої промислової школи

АНТІН ДЯКІВ

Тернопіль, вул. Валува 10.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ АКЦІОНАРІВ АКЦІЙНОЇ СПІЛКИ

„ПОЛОТНО“

у Львові

відбудуться в п'ятницю дня 11. червня 1926 р. о годині 17. в льокалі Спільки при вул. Городецькій ч. 95. ПОРЯДОК НАРАД:

- 1) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів.
- 2) Справоздання Наглядної Ради та пропозиції білянсу за II. адміністраційний рік 1925.
- 3) Справоздання Ревізійної Комісії.
- 4) Затвердження білянсу за адміністраційний рік 1925.
- 5) Вибір 4 членів Ради: 3 на 4 роки і 1 на 2 роки.
- 6) Вибір 3 членів Ревізійної Комісії і 2 заступників.

Акціонари, котрі бажать взяти участь в Загальних Зборах, повинні найпізніше на 8 днів перед Загальними Зборами зложити свої акції в касі Спільки або в касі Кооперативного Банку „Дністер“ у Львові. 1778 1—1 НАДЗІРНА РАДА.

До членів звичайних і спомогаючих Пенсійного Інституту Українських Приватних Службовиків у Львові. 1779 1—1

Тому що в послідних часах наслідком відомих подій, відбулася часова перерає в правильнім функціонуванню почтових урядів, продовжується отримання надсилання повноважень для делегатів і повноваження на Загальні Збори Пенсійного Інституту до дня 31. мая 1926 р. включно з тим, що всі повноваження мусять до того часу перейти через протокол ахідний Пенсійного Інституту Українських Приватних Службовиків у Львові, вул. Личаківська ч. 20, в противнім случаю повноваження будуть унеможливлені і на них не видасться легітималі, управноуочих до участі в Загальних Зборах Пенсійного Інституту. — За Пенсійний Інститут Українських Служб.: Василь Цвайло Кульницький, в. р. заст. голова.

Святочний вечір в Х. річницю смерті ІВАНА ФРАНКА

відбудеться заходом читальні „Просвіти“ на Городецькій дільниці в понеділок дня 24. травня 1926 р. о год. 7:30 вечером з салі Лисенка зі слідуочною програмою:

- 1) Істутне слово: проф. М. Бабні, 2) хор Франко-Лисенко: „Вічний революціонер“, 3) Суспільна вага літературно-наукової праці Ів. Франка: реферат д-ра Ілар. Саєнціцького, 4) хор. Франко-Січинський: „Даремне пісню“, 5) Франко: „Чиндірлі?“ драм. сцена, 6) хор. Людкевич: „Чорна рілля“ і „Полю коні“, 7) „Камеліє“ Івля Франка, колек. декламація, 8) хор. Коваленко-Стасенко: „Прометей“, хор Сениця: „Слава йому, слава“, Хорові точки: юнак-наш львівський співальський гурток під проводом Т. Курчинського. — Білети: продається від 6. год. при касі. — Шли місць: I. м. 1 зол., II. — 0'75 зол., III. партер і балкон 0'50 зол. Чистий прибуток призначений на пам'ятник Івана Франка. — Виділ Читальні. 1776 1—2

Ширіть наш часопис!

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
і АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринку ч. 10, II. воя.
Конто почт. шваб. 143.322
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймач від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 15 лей,
Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

З СПРАВИ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Перед виборами президента.

Речинсь і місце Національного Зібрання. — Його безпека. — Висунення кандидатури Пілсудського. — Інші кандидати. — Найважливіший кандидат. — Монархістична правниця і Пілсудський. — Приказ до армії. — Арештовані генерали. — Наплив чужинних кореспондентів.

Варшава 23. травня 1926.

Сумніви, які досі пробивалися з польської преси щодо відбуття Національного Зібрання взагалі, а речинсь і місце його скликання зокрема — з нинішнім днем розвіялися.

Виконуючий тимчасово обов'язки президента держави марш. Ратай заявив представникам преси, що рішився скликати Національне Зібрання на понеділок 31. травня до Варшави. Відбуття Національного Зібрання в столиці має бути для закордону і для краю наглядним доказом повороту до нормальних відносин. Марш. Ратай рішився відбутися Національне Зібрання в столиці, одержавши від уряду, а головню від міністрів справ військових і внутрішніх певні гарантії рухів, що забезпечують свободу Нац. Зібранню. Однак колиб в останній хвилі виявилось, що над Нац. Зібранням ваготить якийнебудь примус, то тоді наступилоб відложення Нац. Зібрання і визначення іншого місця. Невиключене, що зложення присяги електом відбудеться в іншій місцевості, нпр. в Кракові або в Познані, щоби тим чинном зазначити єдність і суцільність польської держави.

„Польська Збройна“ подає з вірогідного джерела, що марш. Пілсудський, піддаючись загальному натискові, згодився на висунення своєї кандидатури на президента держави. Є він — як відомо — кандидатом лівиці, однак сподіюється, що на нього віддасть свій голос більшість центра і деякі члени правниці. Кандидатами правниці називають б. през. Войцеховського і марш. сенату Тромпчинського. Крім того говориться, що про багато інших кандидатів, як б. галицького намісника М. Бобжинського, б. премієра (з часів Регенц. Ради) Я. Кухаржевського, поморського воеводу Ст. Хавовяка, віцепреа „Паста“ Я. Дембського (який стріву воєскресення Польщі висадженням при допомозі динаміту церкви св. Кирила й Методія в Холмі), б. мін. внутр. справ В. Рачкевича, б. прем. А. Скінського і відомого музиканта І. Падеревського (кандидат еміґрації).

Та серйозним кандидатом в створення умовинах є тільки марш. Пілсудський, за яким заявляється не тільки лівиця, але й монархістично-виленська правниця. Орган виленських монархістів „Слово“ розписав анкету на тему перевороту і його наслідків. Визначні представники „кресової“ аристократії, даючи оцінку подій на сторінках „Слова“, однозгідно висловлюють погляд, що марш. Пілсудський повинен був проголосити себе диктатором. Колиж цього не зробив, то безумовно треба його вибрати президентом держави. Велике враження в правих колах викликали відвідання

марш. Пілсудського членом ЗЛН. кн. Четвертинським. Також в центровій пресі, яка досі займала критично-вижидаче становище до вчинків і особи марш. Пілсудського, починають з'являтися голоси в тому напрямі, що прізвище Пілсудського — як кандидата на президента — диктують „льоґіка фактів і політична тверезість“.

Марш. Пілсудський, рахуючись зі світоглядом психічними розбіжностями в армії, як міністер військових справ, видав приказ до війська, в якому — вказуючи на події з половини ц. м. — закликає воєків забути бої і проливі крові. Бо

„одна кров напоїла землю, землю одну і другим однакою дорогою, обом сторонам однакою любові. Нехай та горька кров, найцінніша в Польщі кров воєнів, під нашими стопами буде новим посівом братерства“.

А щоби приблизити те братерство, марш. Пілсудський на право і ліво прощає великодушню своїм противникам. Не може чи не хоче тільки простити трьом генералам: Розвадовському, Загурському і Язвїнському, яких військова прокуратура потягнула до судово-карної відповідальності. І так ген. Розвадовського потягають до відповідальності за надужиття, довершені через підтримку фабрики крісів „Агма“, та за обманства при заключуванні умов з бельгійською деревною спілкою „Оген“; ген. Загурський стоїть під важким замітом надужиття при доставі матеріалів до літаків, а ген. Язвїнського обвинувачують за надужиття у робітні військових мап. Всіх трьох генералів арештовано і віддано до диспозиції слідчого судді. До Варшави напливають закордонні кореспонденти, для яких варшавські поліції творять невичерпаний матеріал до численних кореспонденцій та до освітлення життя-буття мексиканізованої Польщі.

Гірничий страйк в Англії.

Лондон, 23. травня 1926.

Власники копалень заявили премієрові, що не можуть прийняти умовин уряду. Є лише один спосіб, щоби вугляний промисел не працював зі шкодою для себе: введення 8-годинного дня праці і зниження заробітної плати на 10 процент.

Так гірничий страйк, що тривав далі від кількох тижнів, може протягнутися на необмежений час, тим більше, що робітники висунули домагання: Ніякого зменшення плати і ніякого збільшення праці. З причини страйку і зменшення за собів вугля, залізні, товариства скасували багато поїздів. В гірничих округах, головно Йоркширі і Девонширі, велика нужда, навіть голод. Каси профсоюзів вичерпані. Філія тропічні товариства дають безплатні обіди для жінок і дітей. Тепер 25 кильотр. угля коштує 15 пенсів.

Відозва Абд-ель-Крима.

„Шкаго Трібюн“ повідомляє з Танжеру, що Абд-ель-Крим видав прокламацію до всіх начальників племен. Каже що сили Ріфенів вичерпались, оставляє їм добровільний вибір: піддатися Французам і Еспанцям, або боротися на його боці до останнього воєка.

Військова революція в Бразилії.

В Бразилії зревольтовані відділи війська, 10.000 людей, зайняли поїзд, що віз амуніцію для військ уряду.

В ері „права і чесноти“.

Розв'язання „Повітової Січ“ у Львові.

Здавалося, що після соромної капітуляції польської реакції, після зведення побідної боротьби проти „несправедливості і нечесності“ не будуть щоденним явищем факти безосновних і злочинних репресій у відношенні до Українців. Тимчасом вже після інсталяції нового уряду ті репресії дали приморозитися з якоюсь дивною насолодою. Як нас інформують, на днях Дирекція львівської поліції розв'язала останню повітову „Січ“ в Галичині, а саме „Пов. Січ“ у Львові. Є це перший подарунок для українського народу з боку нового уряду, який вступив в еру „права і чесноти“.

За і проти Пілсудського.

Польські демонстрації у Львові.

Львів, 24. травня 1926.

Вчора перед полуднем відбулися у Львові одночасно два віча: бриґадні і соціалістичні ради на Ринку, а людонші і фашистські студенти під університетом. Віче бриґадів було доволі численне (кілька тисяч душ), на вічу прихильників вітоса було кількасот людей. До зібраних на Ринку промовляли послы Бриґ і Войтович, а також відомий бриґадський агітатор Лотич з Ярчова по українськи. Під університетом промовляв пос. „Паста“ Саранський. Після обох віч уформувалася похід, що прямував під палатки Мікевича, де прийшло між обома таборами до бійки. Монархістичні обидилися камінням і обклали себе взаїмно палицями. Велика паніка настала була серед зібраних після кількох стрілів з револьверу, відданих академіком Ясеньським, якого за те заасакровано і перевезено просто до шпиталю. Було ще більше ранених і потурбованих. Кінець тим сутичкам поклала щойно пішла й кімна поліція, розпорядившись маніфестувати у різні сторони міста. При тій нагоді арештовано кільканадцять осіб.

Сумні вісти.

Новий Санч, 23. жовтня 1926.

Сьогодні одержали ми ось таку коротку звістку:

В суботу рано (7:45) помер в Новому Санчі відомий і жертвений народний діяч на Ленківщині, б. парламентарний посол радник Василь Яворський. Похоронили в понеділок рано.

Станиславів, 23. травня 1926.

Зі Станиславова доноситься нам сумну вість про смерть визначного українського діяча дир. Михайла Губчака. Покійний поклав великі заслуги в багатьох ділянках народного життя. Виступав за те, що був редактором „Свободи“, директором Народного театру „Української Бесіди“, сподвижником відродженського руху на Прикарпатській Русі, діяльним членом української національно-демократичної організації, членом майже всіх краєвих і місцевих (станиславських) товариств та установ. Помер в неділю 23. ц. м. Похоронили відбудуться в Станиславові у вівторок (25. ц. м.) попол.

Біржа.

Американський долар 11:50 — 11:55, канадський долар 11:40 — 11:45.

Капітуляція правниці?

Львів, 24. травня 1926.

Нагальні події, що потрясли Польщею в половині цього місяця, звільняють починають диняти під оглядом різкої яркості своїх красок. Чим більше віддаляємося від переворотових днів, тим слабше на зверх проявляється реакції проти їх дій. Весняні води, що виступили були зі своїх берегів, здебільшого вертають у первісне корито, грізні бурини втишаються, наступає внутрішнє замирення, яке передумова відомої польської „ідилії“.

Найбільший опір, матеріальний, а ще більше моральний проявляє Познанщина. Однак пачифікаційні заходи і там виказують поєднуючі интенції. Правий табор, програвши у збройній сутичці, під вагою дальших можливостей здає позиції й на точці своїх інших вимог (осілок Нац. Зібрання, частинна чистка центр. урядів то-що). Здецидовані й послідовні монархісти, яких орган (виленське „Слово“) ще недавно взивав Пілсудського, щоби проголосив свою диктатуру, щоби став польським Бонапартом, сьогодні вже спустилися на одну ноту і домагаються тільки його вибору на президента та апелюють до всієї правниці, щоби віддала свої голоси на „ребеліанта“. Не зважаючи на пролиту кров і на сотні трупів, монархісти заявляються за Пілсудським.

„за сильну владу, за сильну, життєдачу владу, ми готові заплатити десятками тисяч трупів, якщо Польща потребуватиме такої дані, але Ти, Пале Маршале, дай нам сильну владу!“

В Познанщині, як вже було згадано, наступає значне розпруження. Преса правого табору, а особливо ендецька, яка кидала громи на голову анархічного „ребеліанта“, сьогодні вже тільки жалкує, що Пілсудський не зробив того, що роблять всі побідні узурпатори, що він не проголосив своєї диктатури і не взяв на себе повної відповідальності за долю Польщі.

На основі дотеперішнього розвитку подій можна говорити про значне розпруження на правниці (і — розуміється — на лівиці), можна твердити про повну капітуляцію правого табору. На це вказує між иншим та обставина, що видвигана поміркованою лівицею кандидатура марш. Пілсудського на президента держави вже не викликає у правниці такого скаженого опору, як це було спершу.

Повне розпруження, а однак, на дні душі у правого табору лишився гіркий осад невдоволення образи, досади, ненависти до „риканта“ й „ребеліанта“. Цей осад не скоро розложиться і розпливється. Що більше! — він може петрифікуватися у камінні звали, у багаторічній позірній капітуляційній реакції, хіба що новий президент (і новий уряд) всеціло стане на платформу правниці.

І ще одна цікава увага: В ході і після тривожних днів „ребелії“, коли на поверхню польського життя вийшло невимірущо-шляхетське: „liberum veto“ і „liberum convicium“, Познанщина найпевніший, чоловічий азиль реакції, відповіла тим самим: протестом і конспірацією. Але там впало ще одно слово, ще одно домагання повної автономії для Познанщини: Помоча. Досі

обмеженою автономією втішався тільки Шлеск. Але й вона була тільки в оці правих централістів. Задумав клич: скінчити зі шлезькими піжмурками, перевести тісний централізм польської держави, щоб чим скорше здійснити заповітну мрію, основну думку польського шовінізму, а саме з різно-й багато національної — Польщі, створити одну цілу й однорідну державу єдиної польської нації. І тепер на тому фронті наступає деяке помітне заломання. Той самий табір висуває федералістичну платформу проти ненавиджаного „федераліста“ Пилсудського, хоча тільки на основі федерації провінцій, а не національних територій. Цей політично-партійний і соціально-економічний федералізм польської правниці є гідним уваги „знаком часу“. Лівиця назвичайно гостро виступає проти „познанського сепаратизму“, польська преса всіх відтінків — поза познанською — намагається злегковажити це домагання, що вийшло зіпід серця Познанцям, але ледве чи в дальшому ході подій воно не буде поставлене рубом. Відпруження і замирення є тільки часовим (до Нац. Зібрання), згодом знову верне колотнеча зі своїм правом горючості в Польщі. Бо німецька психіка познанських Поляків в добі все ще пливкого стану ніколи не погодиться з російською психікою „крулевців“.

Тверезо глядячи на справу, треба ждати якраз такого ходу подій. В призмі аналогії постава Познанщини у відношенні до Конгресівки є поставою Галичини у відношенні до Наддніпрянщини. І хоч рідко коли теоретичні аналогії покриваються з практичним життям, то тут маємо до діла — так сказатиб — з класичною і реальною аналогією. А треба мати на увазі, що хоч ми значно довше відділені від матірнього пня, як Познанці від Конгресівки, то всетаки різниці політичного й суспільного світогляду були між нами менші.

Правниця скапітулювала, але лише на нині. Вже завтра вона може піднести голову, видигаючи між иншим своєрідний федералістичний клич. Такий зворот у польській політиці не є виключений. Розуміється, що у зв'язку з таким оборотом польських дій наша увага не повинна бути відпружена.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Валентина Завадська.

„Bandits Polonais“.

Польський експорт до Франції. — Відгомін варшавських подій в Парижі. — Привітна телеграма Пилсудському. — Потреба пропаганди.

(Від власного кореспондента.)

Париж 19. травня 1926.

Товстими буквами пишеться заголовок „Bandits Polonais“ (польські розбишаки) трохи не по всіх французьких газетах. У деяких газетах він навіть більше видний, ніж титул рубрики „Coup d'Etat Polonais“, яка сьогодні приносить звістки про виступ Галера проти Пилсудського. Можете собі уявити, що Ваш кореспондент, поблагословлений долею таскатися по Європі з характером „nation-illé polonaise“ на паспорті, не плаче з розпущою на вид такої ядерної реклами, для тієї „своєї“ „національності“. Навпаки!

В чім річ? Річ у тім, що французька поліція знов зловила кілька зразків польського розбишацтва, імпортованого з воскресної „Східної Франції“ до Франції старої. Фотографії одного з них, особливо жорстокого і цинічного, якогось Станіслава (як мило звучить це істинно-польське ім'я, правда?) Йонара пишуться нині на перших сторінках парижської бульварної преси обік фотографій ген. Розваловського, Галера і групи польських вояків у розстрілній. Розвідуюсь про своїх славних „родакуф“ у знайомого, котрий вже довше живе у Франції, а він у відповідь показує мені величезну збірку парижських газет з усіх часів історії воскресної Польщі — все з тими гордими заголовками „Bandits Polonais“, і оповідає мені, що за кілька останніх років тут згільшувалося вже кілька десятків усяких Сташків, Владків і Мацусів, а добра тисячка таких же повнокровних наших „родакуф“ поселена по всіх французьких криміналах, а навіть каторгах. Без найменшої пересадки можна сказати, що „bandits polonais“, як артикул експорту, нині у Франції бодай рівно славний, як англійський спорт, балети і романи російські, фільми й міліярди американські, „chœurs ukr-iniens“, німецька музика, голландське малярство... Польські зусилля заїмпонувати Парижеві польським малярством, варшавською оперою і романом (мимо Реймонта) потерпіли повну невдачу, натомість артикул „Bandits Polonais“ просто не сходить із сторінок французької преси, яка ось так робить даремну рекламу французькій дитині й союзниці знад Висли. Польські консуляти, замість радуватися такій успішній, широкій і даремній

рекламі своїм національному ім'яни, сиджувались було „простувати“ факти: ці бандити, це — мовляв не Поляки, а Жиди і всякі „іно-родці“. Однак „спростування“ такі нінащо не придалися — бо Сташки, Мацьки і Владки все перед судом доказували і доказують свій характер чистокровних „Polonais“, даючи ось так дуже цінну протиправу напруженій польській пропаганді в пресі і в товаристві.

Про те, що справді діється тепер у Польщі тай на „нашій“, не-своєї землі, дізнатися тут дуже важко, майже неможливо. Телеграми в газетах і скупі і суперечні, відповідно цьому, чи інспірувала їх сторона Пилсудського чи Галера. На загал права преса висловлюється з вдволенням про виступ Галера і Розваловського (хоча чутки про якісь бої під Калішем), ліва є радше за Пилсудським — вплив Поля-Бонкура, гостина котрого у Варшаві мала, кажуть, причинитися до виступу Пилсудського. Про відносини до „меншостей“ — ні слова, поза короткою телеграмою, що Пилсудський хоче, мовляв, „федерації“ Литви й України під польською охороною. Про арешти серед Українців (Целевича й ин.) — ні згадки; дізнався я про них тільки з „Pziger Presse“.

Тутешня петлорівська організація, що гуртується біля „Трибуна“, збирала мин. тижня склади на висилку довшої привітної телеграми Пилсудському. Тим людям знов мріється про тріумфальні візди під Золоті Ворота...

„Діло“ вже від довшого часу сюди не доходить, львівські польські газети теж недоступні. Якби було матеріалу доволі бодай на короткі листки-кореспонденції у французькій мові, присвячені польським подіям, то в таку хвилину можна би через них витиснути каплю дві нашої пропаганди в замкнену нам зрештою французьку пресу. Але матеріалів немає. Шкода! Бо нагода проходить, а в нормальних часах і цікавості тут нема ні до нас, ні до нашої пропаганди. В. Левницький.

Модні воєни для панів на чистоті, плащі, мундські сунні, шовни, шифони поручає по низьких цінах фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька 10.
Філії в Тернополі і Стрию.

По широкому світі.

Англійський страйк полишив ще дуже сильні диссонанси між поглядами уряду, представниками трейд-юніонів і власниками копалень. Делегати вуглекопів годяться здебільша на проекти прем'єра Болдуїна щодо реорганізації вуглевого промислу, однак не годяться на зняття плат. Провід робітників є тої гадки, що головні принципи державного проекту можуть перегоріти у націоналізацію гірничого промислу. Покищо в основних пунктах конфлікт між урядом, власниками копалень і вуглекопами істнує надалі. Союз вуглекопів звернувся до Союзу залізничників і транспортних робітників з покликком, щоб вони не ослаблювали їх становища і не годилися вивантажувати вугілля зі залізниць та кораблів.

Урядок французького Франка спонукав уряд до енергійніших засобів рятівання валюти. Винув конфлікт між урядом і „Національним Банком“, який не хотів видати своїх засобів золота для піддержання франка. Коли його директор стоятиме надалі на цьому становищі, його присилують до димсії. Ліва партія домагається скликати парламент для наради над поважною фінансовою ситуацією.

Секретар скарбу З'єдинених Держав заявив у фінансовій комісії, що коли Франція підпише умову щодо консолідації своїх довгів в Америці, тоді франк напевне вдержить свою вартість.

Фабрика пороху в Гасльох, біля Мангайму над Меном, вилетіла в воздух. 41 вбитих, 50 важко ранених. Вибух був такий сильний, що в сусідніх селах позривало дахи, а в лісах полумало деревину.

Радянська Україна.

Рохочини смерті Ів. Франка. — Українізація в одеських установах. — Допомога голодуючим західно-українських земель. — Політичні українські емігранти.

Для вшанування десятиліття смерті великого українського поета і громадського діяча Ів. Франка повстав при Народньому Комісаріаті Освіти окремий комітет під головуванням Шумського. До комітету ввійшли представники українського харківського уряду, Центрального комітету КП(б)У, Головного відділу Наркомосвіти, преси, наукових, літературно-мистецьких і громадських організацій. В Києві, Катеринославі та Одесі мають потворитися такі самі комісії. По інших менших осе-

ЖІНОЧИЙ РУХ.

(Продовження.)

3 листопаді минулого року магістрат Травангору номінував жінку Індуску державною лікаркою, що дорівнює міністерському постові. Цю посаду сполучує вона з посольством в парламенті. Дуже відома поетка Сароджині Найдю входить до Центральної Екзекутивної партії Відродження Індії. Цікава доля вже старшої віком магометанки-Індуски Абадді Бану, котра втратила двох синів в англійських в'язницях. Вона залишає гарем і перебирає на себе справу своїх синів. Закінувши серпанок, обходять вона з відслоненим обличчям цілу Індію, пропагуючи скрізь визволення Рідного Краю. Індуси дуже свідомо поставилися до шкідливих наслідків пониження свого жіноцтва і поспішають направити лихо. Вони зрозуміли, що шлях до соціального визволення веде через браму політичної та економічної свободи і що по цьому шляху вони зможуть перейти лише побіч свого визволеного жіноцтва.

Але Індія не одинока країна з магометанськими впливами, де фемінізм виявився так яскраво.

В Єгипті з 1919 року помічається

місний жіночий рух побіч національного. Він дав видатну роллю багатьом жінкам і зламав старинні перешкоди, котрі тримали їх в пригнобленні. Вже відкрито мішані школи для дівчат і хлопців, добре опрацьовано програму навчання і піднесено подружний вік до 16 років.

Перські жінки зголосили меморандум з вимогами: 1) мати має право виховувати своїх дітей. 2) Вільний вибір мужа. 3) Однакові права з мужем при розводі. 4) Однакова пошана до жінок, як до чоловіків. Самі точки меморандума показують, в якому принциповому стані перебувала перська жінка.

Далі можна назвати Перу. Столиця цієї держави — Ліма має таку інституцію, якої, звичайно, нема на цілому світі. То є жіноча тюрьма. Але особливості полягає не в цьому, бо жіночі тюрми існують подекуди. Ця тюрма не нагадує ні в чім в'язниці. Нема ані сторожі, ані кваті. Ведуть її виключно монахині. Ув'язнені не мають жадного контакту з муштинами. Внутрішній вигляд дуже приємний: квіти, клітки з птицями, ручні роботи... Монахині учать читати й писати своїх овечок, а також прати, варити і всього потрібного для господарства. Жадна з ув'язнених ані разу не спробувала втекти. Решдивісток, себто повторних злочинниць, також не було, бо тут ста-

ралися виховувати жінку на краще, піднести її моральний рівень. В тій самій Лімі істнує також жіноче торговельне підприємство під назвою „Жіночий Промисл“. Цю фірму заклала жінка для соціального і дешевого виконання військових замовлень. Працює роздається біднішим безробітним жінкам. То підприємство заощаджує багато грошей своєму урядові. Ліма посідає також велику, спеціально-жіночу бібліотеку в усіх західно-європейських мовах.

Здавалось би, що найпрогресивнішою країною цілого світа має бути Палестина, де тепер згромадилося багато Жидів, які були ідеї в цілому світі. На ділі цього нема і хоч палестинські жінки одержали спочатку виборчі права, однак тепер заявляється багато протестів не тільки з боку чоловіків, а навіть і ортодоксального жіноцтва, проти участі жінок в політичному житті.

Тепер про маловідомі країни. Як це часто буває, найменше ми знаємо що робиться в хаті нашого близького сусіда. Тому вважаю за потрібне спинитися на становищі жінки в Росії. Треба було двох революцій, щоб здобути жінці рівні політичні права. Але щодо праці інтелектуальної і тайної революційної роботи, займає вона перше місце в світі.

Тоді як в західній Європі перших

жінок-докторів зустрічалося лише в 90 роках минулого століття, як Кет Ширмахер в Німеччині і Софія Морачевська в Австрії, в Росії домагання вищої освіти поміж жіноцтвом починається вже в 60 роках, а в 1878 році кінчають медичний факультет перші 60 лікарки. Тоді професор Бестужев закладає свої славні вищі жіночі курси, а уряд утворює жіночу вищу медичну школу. Відома математичка Софія Ковалевська викладає в університеті Вищі жіночі школи з повним університетським курсом і правами відкривано також в Москві і Києві, так що на рік 1905, коли почалася перша революція, було вже в Росії повно жінок з вищою освітою, що вплинуло на підвищення загального рівня учительства, бо в гімназії вже віддавна могла учительювати тільки жінка з університетським дипломом, з додатком спеціального педагогічного іспиту.

В 1906 році відчинилися для жіноцтва двері університету. Перший раз тоді вступили жінки на юридичний факультет, що без жадної надії на реальні наслідки. Богато з них скінчили право з відзначенням, значно краще як студенти. Революція 1917 року зрівняла остаточно жінку в правах з мущиною.

(Докінчення буде.)

Вербниці (Сональшина) розумів свою долю по-своєму: підозрюючи трьох селян, братів Лисих, у крадіжці коней, заарештував їх і почав над ними знущатись: одного бив палькою, другому ломив пальці, третього закусав у ланцюг і тігнув по землі. За це судив його сенат III-го окружного кримінального суду у Львові і засудив на два тижні в'язниці.

— **Іспит зрілості** в українській академічній гімназії у Львові (головне заведення) тривав від 12-го до 20-го к. м. під проводом дир. І. Кокорудзи. Покинувши здавав класичний відділ (А). На 50 учеників шістьох впало при іспиті, 2 не допустили, 1 відступив, а складало іспит 41 ученик, а саме: Андрушко Микола, Білик Антін, Білик Микола, Білинський Осип, Білинський Петро, Божейко Роман, Боярський Мирослав, Вербницький Степан, Вонсиль Микола, Гумовський Яків, Галібай Петро, Голіан Володимир, Гумецький Володимир, Дмишко Михайло, Добрянський Мих., Дрогомирський Андрій, Дуткевич Казимир, Дзедзик Андрій, Жевко Микола, Залозенський Роман, Зелений Петро, Зелений Ростислав, Климко Ярослав, Кокоринський, Костецький Данило, Крижанівський Олександр, Кульчицький Ярослав, Купчинський, Луць Франц, Макарушка Ярослав, Маковей Омельян, Максимович Володимир, Мостюк Яків, Огоновський Олександр, Оленський Іван, Паславський Іван, Пашкевич Олександр, Площанський Остап, Слозевський Витовт, Таранюк, Трач Андрій.

— **Нова українська газета.** В Ужгороді на Закарпатській Україні вийшло під датою 1. травня п. р. перше число офіційного органу „Союзу українських купців“ у Львові п. н.: „Український купець, імпортер, експортер“. Нова газета, що буде виходити щомісяця, має обслуговувати фахові інтереси українського купецтва на всіх західно-українських землях під Польщею, Румунією та Чехословаччиною. Видавець газети є п. Іван Вислоцький. В програмовій статті сказано, що газета призначена для українського купецтва, але крім того буде вона появлятися і по чеськи для інформації чеського купецтва. В статті організації наводиться, як заповідає редакція, ще дві газети: „Український Промисловець“ і „Український Ремісник“. Видавництво і редакція „Українського Купця“ є в Ужгороді тимчасово. Вона має перенестися до Львова. Інформаційний і анонсовий відділи поставлені дуже широко.

— **Оригінальні пашпорти.** Війна змінила міліонам людей їх давню національну приналежність, а сотні тисяч емігрантів з різних територій вкинула в стан „безпідданства“, „нідеєприналежних“. При Лізі Націй існує спеціальний комітет, що у різних випадках видавав міжнародні пашпорти людям, які втрапивши одне підданство, не придбали нішого. Тепер повстали під покровом Ліги Націй і міжнародного бюро праці посвідки тотожности особи звані „пашпортом Нансена“ (відомого мандрівника і вченого), призначені для російських і арменських утікачів. Більш як мільон таких пашпортів видають емігрантам.

— **Герої обжирства.** Характеристична прикмета сучасної доби та, що стільки людей показує своє мистецтво в голодуванні. Війна мусила підготувати не одного в цьому напрямку. Саме тоді, коли у Відні вже 46 день голодує студент з Грацу, преса пригадує, що були недужі, які голодували довше, але здається не було таких, що були би в силі зійти те, що зійти славі Біжон і Тараре. Біжон не був сміливцем і не сплював себе до обжирства. Він був вічно голодний і погорджував людською стравою. Коли в паризькій звірні здох лев,

він зів його цілого на протязі одної ночі, сирого, так, якби лев зів його. Вдурке паризькі вчені придивлялись його нездоровому апетитові, коли він вирізав живіт у слона здохлого у звірні і в його кишківнику на протязі семи годин. Його немислимий голод був голодом тканин тіла, навіть коли шлунок був повний, почування голоду тривало далі. Він був худощавий і прожив 60 літ. Його суперником був Тараре, який не вдовольнявся сирим звірячим м'ясом, а позавдався шлуночка струсєві. Мов віхолий слон з гуморески Марка Твейна, він проглатив усе: живих жука, котів і ящірок в шкірою та волоссям, а навіть деякі „декількі“ предмети в ролі кількох кіл крейді. Лікарі, розрізавши їх череву після смерті, ствердили, що їх шлунок подібав своїм складом зовсім на звірячий. Важко було тільки рішити, чи він перемінявся так під впливом людської страви, чи вже зі своєї природи був причиною вічного голоду цих двох рідких дивоглядів.

— **3 кіна.** У кіні „Лев“ нова п'єса в 10 діях. п. в. „Сороклітна жінка“, у головних ролях: Вол. Гайдаров і Діана Карен.

Актуальна справа.

Забезпечення наших приватних службовиків на старість і на випадок смерті.

По війні кадри наших приватних службовиків з дня на день збільшуються. Ті, що перед війною після скінчення студій заходили в державні установи, нині мусять шукати праці в приватних та громадських установах.

В західних державах, де промисел, торгівля і вільні професії віддавна високо розвинені, питання забезпечення недержавних працівників, вирішено давно в їх користь власними зусиллями. На заході приватний службовець і робітник вільної професії забезпечені на старість не гірше від державного.

На випадок смерті працівника його сім'я теж забезпечена. Це забезпечення здобули західні працівники своєю організацією і активністю, а держави були змушені те забезпечення узаконити. Польські закони також наказують обов'язкове забезпечення приватних службовиків.

В 1923 році відновлено наш передвоєнний Пенсійний Інститут і нині в ньому є забезпечені понад тисячу службовиків.

Закон приписує обов'язкове забезпечення. На створення забезпечуючого капіталу всі службовики платять щомісячно поважні суми, однак мало хто з них, особливо на провінції цікавиться долею своєї забезпечуючої установи. — Пенс. Інституту, мало хто цікавиться своїм забезпеченням на старість — по літах важкої праці, мало хто думає, яке забезпечення припаде його сім'ї на випадок смерті.

Справді дивна байдужість! Наші приватні службовики по коопераціях і інших установах, приватних школах і т. д. на зборах Пенс. Інституту дають себе заступати на основі повноважень кожному, хто лише виявляє охоту прийняти таке заступство. Наші службовики не цікавляться безпосередньо станом такої важкої для них і їх родня установи.

Тому то цілком зрозуміло, що наше громадянство, а особливо інтелігенція працює в приватних установах з огляду на забезпечення уважає чимсь гіршим. А тимчасом те забезпечення може і не бути гіршим, тільки треба самим дбати про себе, треба виявляти зацікавлення своїми справами. На річні Збори Пенсійного Інституту кожна провінційна місцевість, кожна установа повинна вислати своїх делегатів, бо кошти подорожі, не стоять в ніякій пропорції до ваги справи.

Лише особиста участь забезпечених, в найгіршому разі через делегата кожної місцевості дасть заповуку сильного і правдивого розвитку Пенсійного Інституту згідно з бажаннями загальної забезпечення і в їх користь.

Службовик.

Нові книжки і видання.

КНИЖКИ:

Іван Франко: **УКРАДЕНЕ ЩАСТЕ**. Драма з сільського життя в 5 діях. Третє видання. Львів 1926. Народна Бібліотека „Промінь“ ч. 35. (Театральна серія ч. 3).

ЖУРНАЛИ:

1. „СВІТ“, ч. 10. Дм. Рудик: Нові часи — нові пісні, М. Кічур: Із пісню „Алданте“, Старий, забутий мотив; **Життя**; 3 мори, М. Козоріс: Рахунки, Лет до нових світів, Скористі звіря, Дмитро Загуга: Лірика, Л. Луквич: Після десятилітньої юності, Василь Атаманюк: Прошальна пісня, Юліан праці, Антін Чехов: Старий дін, Пісні дошкільної школи, Пилипівський Шингар, Юрко Мережанин: Забутий але, Д. Козій: Самоубийство. До патології нашої доби, Но-

ві книжки Жорж Санд: Мала Фадета (роман, далі), Веселий луток, Загадки.

2. **СПОРТ**. Ч. 1. Рік II. Львів. Журнал присвячений усім ділянкам спорту. Зміст: По році, Біг з паличками. Спорт на Радянській Україні, Весняне життя Спорт, Україна, Копаний м'яч в ЧСР, Десять найлучших стрільників світа, Спортивне життя українського студентства за кордоном, Український копанний м'яч у весняній сезоні, Огляд польського і заграничного спорту, Цікаві числа, День Українського Спорту, Комуністи й оголошення, 6 світових. — Це число, видане з нагоди „Дня Українського Спорту“ Українським Спортивним Союзом. Журнал представляється дуже гарно й подає цікаві вісти нашого та чужинного спортивного руху, тому заслужує на ширшу підтримку українського громадянства. Редакція.

3. **МОЛОДЕ ЖИТТЯ**. Часопис українського пласту. Ч. 5 (34). Рік IV. Зміст: Б. Кравців: У свято Юрія. — До всіх пластунок і пластунок. — Люципер: Випонюйте точно таборний приказ. — Глибиний Осмерник: Діяльність наших пластових курнів. — Дж. Лондон: Історія Кіша. — Роківани смерті Ім. Франка. — Пластунок: Як пластуки проведуть літо. — Чорногірський вечір: Пластові гри й забави. — З пластового світу. — З нашого життя. — Вісти з П. В. К. — З книжок і часописів. — Адреса: Львів, Домініканська 11.

4. **УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛІАТЕЛІСТ**. Ч. 4. Рік II. Зміст: Д-р Ів. Турнін: Віденська виставка маркознавства. — Д-р В. Омишків: Сачеяні сонечка! — Д-р А. Гатлик: Про господарську сторінку філіателії. — Е. Вировий: Невідомі українські провізори (по ім.). — О. З. Флонт: Дещо про поштові стемплі Західної України (по ім.). — К. Лисюк: Ласт з Америки. — Нові марки. — Дрібні вісти. — З філіателістичного. — Від Адміністрації. — Члени УОТ. — В давку: Маркофілія України, системи Маркокордато. — Адреса: Вієль XVIII, Genetrefersht. 138.

Посмертна згадка.

Проф. Михайло Рибачек.

В суботу (22. п. м.) вчасним раком розпрощався з цим світом по довгій і важкій недужі професор філії акад. гімназії у Львові проф. Михайло Рибачек. Зі смертю проф. Рибачека зійшов в могилу один з передових представників педагогічного світа, визначний математик, людина прекрасного характеру, приятель молоді і громадсько-культурний робітник.

Покійний народився 1874 р. в містечку Миколівці, де його батько, був управителем школи. Гімназію й університет (філософський факультет) покінчив у Львові. Вже маючи 22 роки, був (в р. 1896) учителем гімназії в Бохні, склавши з відзначенням учительський іспит. Опісля перенісся в р. 1898 до Коломиї, де пробув до р. 1907, коли його покликали до Львова. В р. 1919 був управителем філії акад. гімназії у Львові, однак мусів уступити з цього становища з огляду на нездужу.

Як учитель був в міру вимогачий, але відносився до молоді з прихильністю і любов'ю. Такимсином почуванням відплачувалась йому і молодь, навіть ті, що не могли подолати крутих математичних формул, а які кінець кінців все одержували від нього „з ласки“ першу класу. Покійний був незвичайно товариською й життєрадісною людиною. Тим більший жал, що смерть влучає якраз тих, що несуть в серцях, думках і ділах радість життя.

В Коломні працював Покійний в багатьох освітньо-культурних установах, віддавався праці в народнім університеті, який за часів перебування в Коломні проф. д-р Ів. Раковського досягнув був там досить високий рівень.

Після переходу до Львова Покійний продовжував працю в культурних установах, займав становище голови філії „Учитель. Громади“, був головою „Богна“ і т. д. На становищі тимч. управителя філії акад. гімназії атішався загальним довірам і пошаною. Як визначний математик (писав теж і теоретичні розвідки) належав до комісії по оцінці шкільних підручників.

Покійний полишив вдовою Марію з Кульчицьких, доньку відомого покутського діяча пок. Григорія Дашинця-Кульчицького, і трое дітей, з яких найстарша донька якраз приступає до іспиту зрілості. В. Й. П.!

М. ХАЙЛО РИБАЧЕК
ем. професор і управитель гімназії

по довгій і тяжкій недужі, заосмотреній св. Тайнами, помер дня 22. травня 1926 р. в 52 році життя.

Похоронний обряд відбудеться в понеділок, дня 24. травня 1926 р. в 3 год. пополудні, з дому жалоби при вул. Миколи Реч ч. 5 на Личаківській цвинтарі, на який просить усіх Знайомих горем прибіти

Жінка з дітьми.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою Дм. Котка.
Вікторок 25.V. Коломия.
Середа 26.V. Городенка.
Четвер 27.V. Городенка.
Субота 29.V. Станіславів.
Неділя 30.V. Станіславів.
Понеділок 1.VI. Галич.
Вікторок 1.VI. Ходорів.
Середа 2.VI. Ходорів.
(Початок о год. 8:30 вечером. Ціна скрізь знижена.)
1639 18—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

НАПРАВУ годинників під управою фахових сил спеціалістських податкових Гутермана Сикстуса 14. По стійні годинники: посилюю домія.
1679 6) 16—2

1-ЗОЛ. коштує кожда золотниця напівва у Гутермана Сикстуса 14. 1679 16—2

ПОТРЕБУЮ рутинного конциплента. Платити після умови. Неприйнятні офери остануть без відповідей. Зголошуватися на адресу: Адвокат д-р А. Луїс в Борівці.
1785 1—2

В ДОРІ, над Прутом при гостиниці є на продаж парцеля понад 1000 м². Матеріали до будови на місці. Інформації подати кооператива „Гаралд“ в Дорі. 1781

УТО НА ОРХЕСТРУ. В. Безкоровий: 1. „Думка-Шумка“ — на оркестру сальоново. 2. „Для розради“ — на оркестру. 3. „Збірка пісень“ — квартет смичковий.
1782 1—3

ЕНКЛІВНА, Пекарська 44. Кааліфікаційний курс від 12. липня. Докладне перероблення міністерських програм. Около 1400 апробованих. Інформації письменно.
1786 1—16

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ЛІКАР

д-р Микола Ваврик

по перенесенню зі Стоянова

ординус

в Радехові

1770 біля Народного дому. 2—2

Святочний вечір в Х. річницю смерті ІВАНА ФРАНКА

відбудеться заходом читальні Просвіти на Городишській ділянці в понеділок дня 24. травня 1926 р. о год. 7:30 вечером в селі Лисенка зі слідуною програмою:

1) Іступне слово: проф. М. Бабич; 2) хор Франко-Лисенко: „Вічний революціонер“; 3) Сусільна вага літературно-наукової праці Ів. Франка: реферат д-ра Ів. Свєтличного; 4) хор Франко-Сичинський: „Даремне пісню“; 5) Франко: „Чи ваділа?“ драм. сцена; 6) хор. Людкевич: „Чорна ріка“ і „Пою коні“; 7) „Камени“ Ів. Франка, колек. декламатія; 8) хор. Коваленко-Стеніко: „Прометей“; хор Семія: „Слава йому, слава“; Хорові точки виконає лисенський співачий гурток під проводом Т. Купчинського. — Билети продаються від 6. год. при касі. — Ціна місця: I. м. 1 зол.; II. — 0.75 зол.; III. партер і балкон 0.50 зол. Чистий прибуток призначений на пам'ятник Івану Франку. — *Виді Чатами.*
1776 2—2

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Товариства „Міщанська Бесіда“ в Стрию

відбудуться дня 6. червня 1926 р. о год. 2-й пополудні в кімнатах „Міщанської Бесіди“ (Народний Дім) з слідуочим порядком:

1) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів.
2) Звіт діяльності.
3) Касовий звіт.
4) Звіт контрольної комісії і її внесення на уділення уступаючому Виділові абсолютній.
5) Дискусія над звітами.
6) Вибір нового Виділу і Контрольної комісії.
7) Внесення і запити членів.
8) Замкнення зборів.

На случай неприсутности вимаганого статутом числа членів, відбудуться того самого дня о годину п'ятійше в тім самім льокалі з тим самим порядком другі Загальні Збори, які будуть управлені важно рішати без огляду на число присутніх членів.

Стрий, дня 20. травня 1926.

Брон. Пич пр. секретар, 1781

І. Івасюк пр. Голова.

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринков. ч. 10, II. по.
Кonto почт. шл. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рухомців не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 ал., Німеччині 7-50 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 1-50
лей, Болгарії 7-50 ал., Австрії
7-50 ал. — Зміна адреси 1 зол.

**В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.**
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Деклярація уряду Бартля.

Польський прем'єр про зміну конституції і нову виборчу ординацію. — Міністр судівництва про впорядкування правових відносин. — В державі спокійніше, як перед кількома тижнями... — Уряд не силуватиме сойму до розв'язання. — Пілсудський про свою кандидатуру.

Варшава, 25. травня 1926.

На пресовій конференції в пресидії ради міністрів дня 24. п. м. прем'єр Бартель зложив таку декларацию:

З уваги на усталення маршалком сойму речинця і місця Національного Зібрання вважає уряд своїм найважливішим обов'язком забезпечити спокій, безпеченство і зовнішні умови для спокійних нарад Зібрання. Маючи на увазі одночасно й опінію суспільності, що загально і в нагальний спосіб домагається розв'язання законодавчих тіл, уряд передбачує це розв'язання впливаючи з того послідовності. Так само панує згідне переконання в прилюдній опінії про konieczність введення деяких змін в конституції Річпосполитої, передовсім у напрямі надання президентові держави права розв'язувати законодавчі тіла. Ці зміни можуть бути ухвалені на основі 125 статті конституції або теперішніми законодавчими тілами, або будучим соймом кваліфікованою більшістю. Незалежно від того, який шлях виберуть законодавчі тіла, чи ухвалить ті зміни ще перед своїм розв'язанням в теперішньому складі, чи полишать цю справу до розв'язки будучому соймові, вже тепер треба видати низку державних актів, що усунуть радикально найважливіші недомогання в законодавстві, а державному й самоуправному управлінні, а також в суспільних і господарських відносинах. Тому, що не можна видати тих заряджень в теперішньому переходовому часі, бож законодавчі тіла по всякій правдоподібності будуть небажком розв'язані — є невідключною справою надати президентові держави на переходовий час спеціальні повноваження з метою зачати направи державних і самоуправних урядів, особливо шляхом видання нових виборчих ординацій, реорганізації держави в ділянці начальних, цивільних і військових властей, як також властей ім підлягаючих, реорганізації самоуправування, уніфікації адміністрації і господарських відносин держави, в подробицях були би зrealізовані шляхом розпорядків президента Річпосполитої, виданих в часі принайменше одnorічній від часу їх ухвалення. Прокіти таких законів уряд виробляє і в свій час пропонує соймові.

Міністр справедливости Маковський зазначив, що Польща має ще дуже багато праці, заки свій правовий стан доведе до норми, яка гарантує належний суспільний лад. Три річні законодавства часто суперечать конституції й потребам сучасного життя. Законодатні спроби

упорядкувати правовий стан на парламентарному терені не вдовольнили суспільності. Все ще маєтся до діла з правовим безладдям; життя шукає виходу з того закона при помочі селекції живих законів і не примінюючи запертих. Це дуже трудне і шкідне і часто доводить до суперечностей навіть між найвищими судовими інстанціями. Тому впорядкування правового стану є найважливішою справою, якої не слід проволікати. Полагодити ці справи в обох парламентарних палатах зайняла би за багато часу. Коли йде про реформу цивільного чи карного закону, то навіть у державах із ліпшим правовим станом, як Польща, утворюють спеціальні інституції зі спеціальними уповноваженнями, які управлінню й прискорюють хід реформи законів. У Польщі зроблено вже депо проєктами кодифікаційної комісії. Тому, що сойм і сенат не могли скоро полагодити тої праці, треба подумати, як би то сумарично й простішим способом полагодити найважливіші закони, що забезпечують лад у державі. Шляхи до цього ріжні: спеціальні уповноваження для президента держави, уделення кодифікаційній комісії права ухвалювати великі кодекси карного і цивільного закона. Опісля прийняв би їх парламент. Мін. справедливости зложив сформуловані внесення уповноважень для президента Річпосполитої і інші, які уряд вважає konieczними для загальних політ. потреб і для особливих вимог з метою створити правовий лад.

Потім зложив коротке звідомлення про положення в краю міністер внутр. справ Млодзюновський. По його словам в цілій державі спокій, може й більший (!), як перед кількома тижнями. В Познані положення поволі вертає до нормального стану. Найбільша жура уряду й міністерства внутр. справ під теперішню пору — це поворот філії дорожничі, які компетентні кола старатимуться запобігти.

Після тих урядових заяв присутні журналісти запитали міністрів цілою низкою запитів. З відповідей міністрів виходило, що наскільки сойм у теперішньому складі не схоже розв'язатися, то існуватиме далі, бо уряд стоїть на ґрунті конституції і не думає уживати ніяких засобів, не передбачених конституцією.

Нарешті заговорив про себе і маршалок Пілсудський. В інтерв'ю з представниками преси подав він образ останніх боїв у Варшаві і зая-

вив м. ин., що згодиться на поставлення своєї кандидатури тільки тоді, коли не матиме проти себе контркандидатів. Представникові „Еко д' Парі" сказав, що кандидатиме на становище президента Річпосполитої і додав, що бажав зберегти мовчанку до хвилі усталення речинця Нац. Зібрання. Однак за два-три дні покине дотеперішню резерву і зложить офіційну заяву.

Зірвання переговорів в Англії.

Лондон 24. травня.

Вчора зірвано переговори між власниками копалень і робітниками. Робітники пропонували Болдуїнові меморіал із уступками, потім їх делегати розішлись. Власники копалень також пропонували прем'єрові відповідь на письмі, в якій заявляють, що свої уступки посунули до найдаліших границь.

Капітуляція Абд-ель Кріма?

Париські часописи повідомляють, що Абд-ель Крім вислав до начальної команди еспанських військ окремого підрозділу зі заявою, що піддається. Вістка ця ще не провірена.

Ліквідація українського шкільництва?

З Варшави повідомляють нас, що до міністерства освіти вплинуло внесення львівської кураторії в справі ліквідації української (а фактично вже в більшій частині спольонізованої) III. учительської державної семінарії (жіночої). Зазначаємо, що доля тої семінарії є дуже повчаюча. Покликана до життя в р. 1919 (за віце-президентури в шкільній Раді проф. Соля) як заведення колекційне, спершу втратила характер український через введення урядової польської мови виклад багатьох предметів у тій мові і приділення до неї учителів Поляків. Опісля виліміновано з неї хлопців і таким чином перетворено її в жіночу. Тепер на черзі повна ліквідація того заведення. Крім того львівська Кураторія запропонувала міністерству дальше переносування Українців до польських шкіл і навпаки — заповнювання українських шкіл учителями Поляками.

Розправа вбийника Ліндого.

Варшава, 24. травня.

Вбийник б. міністра Ліндого сержант Тимельовський іще кілька днів тому мав стати перед карним судом. Однак з причини останніх подій розправу відложили, а новий її речинця визначили на початок червня.

Гроші.

Тенденція знижкова. Оборот свабій. Американський долар 11:36—11:40, канадський долар 11:20—11:25.

Red. czas. „Dłło” Pr. 241/26. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy krajowy we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dłło” Nr. 109 (10766) z dnia 20. maja 1926 roku pod tytułem: „Nastroj i tendencje” a) między innymi: z Poznania... a słowami: „...”, b) od słów: Wymuszenie do końca tego artykułu zawiera znieważenie wyrażone w § 303 u. k. uznani dokonani 19. maja 1926 konfiskację i zatuszowanie i zatuszowanie całego

go nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydał się nakaz odroczenia. Redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścić bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonalanie tego nakazu pociąga za sobą następowstwo przewidziane w § 21 ust. 1, druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 k. 1863 t. j. zażalenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Lwów dnia 21. maja 1926. Hawel.

Єдність думки.

Львів, 25. травня 1926.

Недавно відбутий (13. п. м.) Народний Комітет наглядно виявив єдність думки в рядах Українсько-Національно-Демократичного Об'єднання. Змагаючи до завершення партійної організації під кожним оглядом, Президія Об'єднання виступила перед Народним Комітетом також з проєктом подрібно розробленої програми, базуючись на платформі, акцентованій Народним Зіздом в дні 11. липня 1925.

Предложений Президією проєкт програми УНДО викликав незвичайно оживлену дискусію, весь час втримуючись на високому дискусійному рівні. Була це справді відрадна правда, яка відрізнявала й вирізнявала сьогорічну дискусію від дискусій з попередніх літ. Тон і рівень дискусії вказували, що ми за останні літа справді багато пережили й передумали, що ми змужніли, перевірили наші слова і діла і ясно здаємо собі справу зі засобів і шляхів, якими повинна йти українська національно-демократична політика.

А розробити програму в теперішньому часі та рахуючись з умовами життя-буття української нації, річ не легка. Тим більше не легка це річ для загально-української, понадкласової партії, яка спирає національну політику виключно на власні сили нації. Ця просто непоборна трудність буде ще більшою, коли аважити, що Об'єднання стоїть непохитно на принциповому ґрунті, що вона спирається на право нації, а одночасно мусить змагати до збереження екзистенції нації. — Зовсім зрозуміло, що цей широкий діапазон для людей зі скривленим способом думання мусить утворювати деякі щілини. В цьому не було нічого дивного, бо справді кодифікація основ національної політики стрічається з великими перепонами. За те далеко гірше, коли ті люди, носії скривленої думки, коли ті — як висловлюється один з діячів — „молоді банкроти і старі емерити“, не вдумуючись в суть і провідну думку програми, розкладовою метою на сторінках нікому не потрібних органів зловбно підсунуть свої підзорливі видумки. При тому годиться зазначити, що хоч програма Об'єднання подрібно розроблена й основно передискутована і прийнята Народним Зіздом (всіми голосами при трьох, що здержалися від голосування), то вона ще не стала конституцією, основними правами партії, бо її мусить ще затвердити найвища інстанція Об'єднання, найближчий Народний Зізд.

Що в Об'єднанні справді панує єдність думки та що не було ніяких різких розбіжностей також в справі програми, видно і з того, що Нар. Комітет одноголосно висловив признання Центр. Комітетові й Президії за дотеперішню діяльність, а між иншим також за праці біля програми.

Правда, земельне питання, а саме справа переведення земельної реформи викликала значну ріжницю думок. „Без викупу!“ чи „за викупом!“ — ось та площина, на якій зустрічалися розбіжні думки дискусантів. І хоч у висліді — як вже згадано — Нар. Комітет в цілості підтвердив основну точку платформи з 11. липня 1925 „без

викупу", то все таки тут було найбільше опонентів і найбільше замітало, що ми скрупульозно нотували в нашому звіті (поміщеному в ч. 106 нашого органу).

Цікаве явище! Проти домагання переходу землі в селянські руки без викупу виступали виключно деякі адвокати і священники, себ-то ті люди, з яких перші зовсім не мають землі, а другі мають її в часовому користуванні. За те всі селяне (а між ними і заможніші) і велика більшість інтелігенції оборонявали принцип без викупності. Перші, люди правових принципів, що вирости з міцних коріння римського права, проявляли деякий острах, що тим чином партія порушує усячене право власності. Другі, якраз тверді визнавши приватно-власницького права, не добачують того порушення власності, а навпаки—в переході землі в руки працюючого селянства видять реституцію того права, здійснення історичної й суспільної справедливості. Таж велико-власницька земля на українських землях була власністю українського народу. В чужі руки, в руки польських і російських баронів перейшла вона шляхом грабіння і насилля, шляхом насильного, нераскриваючого вивласнення. Отже потоптана справедливість вимагає, щоб та земля знову вернула до правного власника, працюючого селянського люду українських земель. Крім того українське селянство на протязі століть вже дорого заплатило за ту землю своєю кривавою працею, спершу в добі панщинного невольничького насильства, а опісля в добі наємного визиску. Отже і зі суспільного погляду перехід землі в руки селянства без викупу був би гримомфом суспільної справедливості. Вкінці, коли на Великій Україні вирішено земельну проблему політичною безвикупності, то не інше може і мусить бути розв'язана земельна справа і в нас.

Цей другий табір на Нар. Комітеті побідав величезною більшістю голосів, документуючи, що і в цій справі, яка для деякого, привагеного камінною таблицею римського права, здавалася порушенням приватно-власницького принципу, — панує єдність думки.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Валентина Завальська.

6)

ЖІНОЧИЙ РУХ.

(Докінчення.)

Дуже енергійно працюють жінки в Болгарії. Останніми часами закликають вони ціле жіноцтво завойовувати собі рівні права з муштинами, зокрема виборче право. Заклик складено у дуже рішучих словах. "Не повинні ми оминати ніякої нагоди, щоб нагадати про себе. Уладжуймо часто сходини і прилюдні виступи в оборону наших прав. Обов'язком нашим є розсіяти мряку незвідомості і збудити правдиве знання. Не зважаючи на перешкоди, поспішаймо до цілі. Єдинимось у союз, а виберемо собі права!"

Загальне відношення в Болгарії до фемінізму — негативне. Його часто мішають з комунізмом і вважають натуральним відгалуженням більшовизму. І так, "Народне Стопанство", популярно-економічний часопис, видаваний у Софії, пише: "Під претекстом боротьби за жіночі права феміністи по суті змагаються до визволення від вимог, які накладає релігія, родина та громада". "Фемінізм" та Савітська Росія — дещо ідентичного в очах Болгарців, це два головні лиха на світі. Росія, то край всякого божевілля, кажуть вони, і тому тільки жінка могла там стати до політики. Того нема в

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна
Мужеські сукна

1630

10-7

ПРОДАЖ

ФІРМА

РОМАН

ЗУБИК

Львів, Галицька 16.

Польська „жиронда“ і „гора“.

Львів, 23. травня 1926.

Не знаємо докладно, які надії зв'язувала польська поміркована лівиця (жиронда) з військовим переворотом марш. Пілсудського. Однак на основі її повного й беззастережного акценту до акції „реbelіянта“ в ході подій, на основі голошених кличів, рекламаних домагань і т. и. — здається, що ті надії були досить великі і глибоко сягаючи. Та відворот Пілсудського і тверда дійсність виявили, що між сподіваннями жиронди і „конституційними“ діями Пілсудського повстала щільна, що між дісністю і надіями існує різка диспропорція.

Всеж таки польська „жиронда“ ще далі плекає надії на основні зміни — як наслідок перевороту, — коли, не зраховуючи поведінкою „реbelіянта“, видиває його кандидатуру на президента держави. Провідниця „жиронди“ ППС, яка 16. ч. м. висловила була відомих п'ять домагань (розв'язання союму і сенату, покликання робітничо-селянського уряду, віддання під суд злочинів публічного гроша і „бестіальських“ генералів, суспільно-політичні реформи і зміна політики супроти нап. меншин), підтримуючи компромісову поведінку Пілсудського, ладиться до дальшої боротьби.

Дня 19. ч. м. ППС. видала маніфест, в якому після з'ясування сучасного положення і перепетій останньої боротьби, накликає до дальшої організації сил, потрібних в неминучій зустрічі з реакцією.

„Побита на голову реакція — читаємо там — відгрожується пімстою працюючої класі. Засліплена ненавистю, не розуміє, що всяка спроба такої пімсти стрінеться зі страшним відпором з наших рядів! Шалені викиди фашистів і реакціонерів можуть тільки викликати домашню війну в цілому краю і довести державу до загибелі. Робітничі класи міст і сіл не дозволять на ніякі порухи реакції, але здають її в зародку.“

Робітники повинні бути зорганізовані:

„Маючи моральну силу своїх змагань, не занедайте організування фізичної сили, якщо її буде потрібно для заспокоєння шалених виступів“.

краях з віковою культурою, як Англія та Франція... Болгарка повинна наслідувати скромну Німкню, ту справжню помічницю муштини, котра терпеливо несе родинні тягари і представляє щасливий контраст з Росіяною. Очевидно, автор має на увазі Німкню часів кайзера Вільгельма з його славною формулою (4 К).

Болгарки мають свою газету, 18 лютого болгарська делегація жіноцтва відвідала президента міністрів і представила йому отсі вимоги Болгарської Національної Жіночої Ради:

1) Виборче право для жінок, 2) Зміна закону про народне здоров'я і обов'язкове передшлюбне медичне оглядання, 3) Призначення акушера на села, 4) Домагання, щоб при опрацюванні нового закону про добродійну допомогу була присутня представниця жіночої ради та 5) Щоб Національна Жіноча Рада переняла ініціативу допомоги тим родинам, які через події останніх часів втратили голову родини, незалежно від політичних переконань.

Міністер уважно вислухав делегацію і обіцяв поставити перші три точки на осній сесії Народних Зборів. Про виборче право зокрема висловився прихильно, а щодо четвертої — обіцяв свою підтримку.

В своїх домаганнях жінка не обмежується певною сферою, вона домагається рівних прав з муши-

ній реакції. Лише тоді, як реакція переконала, що минає час злочинств державного гроша, що минає час занедбування добра краю і народа, край піде вперед на шляху життя і розвитку. Не будьте слабими, бо ваша слабкість — то сила реакції, то упадок краю. Тісно зєднайтеся в ряди і беріться підготувати виборчий рух. Старий сойм сконав в безсиллі й погорді; його вибила польська реакція. Робітничі і хлоська демократія мусить створити новий, краший народний сойм! Пошарайтеся, щоб на селі і в місті не сміли тероризувати виборців давні виборчі гієки, які гримли, класовим терором, монастирською юшкою, сплетнями і наклепами шукали побіди. Сміло до боротьби!

Боротьба ще нескінчена, ще в Познанщині змовляються фашисти, клерикали й ендеки, ще мріють про криваву пімсту на польських робітниках. Даремне закидують нам, що підтримуємо диктатуру, Маршалок Пілсудський не змагає до диктатури, бо хоче спокійного розвитку краю на основі публічної моральності, а не його визиску спілками Вітосів. Після уступлення Войцеховського і Вітоса мусить уступити і сойм. Наша партія заповіла, що не стерпить дальшого існування того сойму. Наша партія домагається нових виборів. Коли реакція пробувала далі втримати той сойм, то народ змусив її до уступств. Будьте готові до дальшої боротьби!

Так ставиться до біжучого моменту й актуальних питань провідниця польської „жиронди“. Однак й польська „гора“, від якої всіма силами відмахується „жиронда“, не засипляє справи. Мірилом цього, як ставиться до витореного положення комуністичний табір в Польщі, може бути відозва К. П. З. У. (Ком. Партії Зах. України), видана — як і личить пролетарській партії — в „урядовій“ мові.

Читаємо там між иншим:

Під напором військ Пілсудського, який мав підтримку всієї робітничої класи, в якого рядях боролась т. ж. робітничо-комуністи, а комуністична молодь йшла до наступу на Бельведер, символ кривавої диктатури капіталу, під боевим прапором непохитної боротьби за комунізм упав уряд Вітоса, уряд жаної розправи з робітничою класою в Польщі. Однак „яснопанської“ капіталістичної бестії не знищено повністю. Вона збирає свої сили, щоб у відповідній для себе хвилі кинутися до боротьби за уряд білого терору. В тії нечувано загостреній ситуації робітничі класи мусить стати зі зброєю у ноги, в безстрашному боевому поготівлі. Маршалок Пілсудський та підтримуючі його т. зв. ліві партії уважають боротьбу скінченою. Нинішні „побідники“ пактують зі своїми вчорашніми противниками під гаслом загальної згоди і національного мира,

ною рішуче в усіх напрямках. Так нпр. не можна не згадати про Лігу войовничої церкви („Eglise militante“). Ця ліга має на меті здобуття для жінки становища в церкві, вимагає офіційного визнання права жінки бути міністром ісповідань і зміни формули про підчиненість і слухняність мужеві в шлюбному обряді, як це вже зроблено в Америці. В Данії внесено до парламенту проект закону про допущення жінки на духовні посади.

На закінчення не можна не спинитися над успіхами окремих жінок новітніх часів. Не треба згадувати видатних письменниць, або торкати сферу учительську та лікарську, де участь жінки виявилася остільки корисною, що проти неї не виступають навіть найзалісніші антифеміністи, а годиться перейти відразу до юриспруденції. Жінка-правничка почала свої виступи вперше як адвокатеса. В січні цього року святкувала в Парижі 25-літній ювілей перша жінка-адвокат Жанна Шовен. Св'ято набрало вродистого характеру, бо зіхалось на нього багато представниць з цілого світу. Вітала ювілятку в Сорбоні ціла французька адвокатська палестра і найвидатніші адвокати, в теплих промовах даючи правильну оцінку небуденого таланту Жанни Шовен.

В теперішніх часах в кожній державі є досить жінок-адвокатів.

Ясно, що ті коншахти мають на меті закупати робітничу класу в кайдани, в кайдани данної, ще страшнішої капіталістичної неволі. Ані теперішній, ані будучий уряд не розв'яже цілої нашки важких болічок, зв'язаних зі самим існуванням капіталістичного устрою. Нечувано господарська криза, безробіття, голод землі на селі, національна квестія, — ось актуальні проблеми нинішнього дня, з якими даремне пробувала впоратися буржуазія на протязі свого осьмилітнього правління. Тільки уряд працюючого люду, уряд робітничо-селянський, що повстане на руїнах капіталу, зуміє знайти доцільний вихід з нечувано важкої, переповненої повною анархією ситуації. Такий уряд може вибрати працюючі класи лише в односторонній боротьбі з робітниками, селянами і гнобленими національностями цілої Польщі“.

Після такого вступу комуністи виставляють у зв'язку з виторенням положенням такі тези:

1) Створення одноцілого робітничо-селянського фронту до боротьби з фашизмом і реакцією; 2) Узброєння робітничої і селянської класи для досягнення побіди пролетаріату; 3) Обняття влади робітничо-селянським урядом; 4) Самоозначення гноблених народів, бо „не може бути вільний народ, що гнобить інші народи“; 5) Надання без викупу великовласницької землі безземельним і малоземельним; 6) Звільнення з тюрм політичних в'язнів.

По широкому світі.

Конференція для роз'яснення відходить шораз більше на другий план. Комісія знавців для її підготовки, що радить тепер у Женеві, вибрала два підкомітети, з яких один радить над мілітарними справами, другий над соціально-господарськими. У нарадах беруть участь представники 20 держав, зі З'єдиненими Державами та Німеччиною. Мета цієї конференції — стрібувати ґрунт європейської олімпі. Французькі та італійські делегати не погоджуються з Американими та Англіянами щодо ролі підводних лодок у війні, вважаючи їх тільки оборонною зброєю, а не наступальною.

Мала Антанта збереться на конференції 17-го червня; головною темою нарад — знесення військової контролю на Мадярищині та зв'язок фальшивих мадярських банкнотів з господарським станом.

Міжнародна парламентська торговельна конференція збереться завтра у Лондоні. Буде на ній до 200 членів з 30 держав, включно з Індіями, Австрією, Новою Зеландією та Південною Африкою.

Проте судова діяльність дуже повільно відхиляє свої двері жіноцтву. Краще стоїть справа у північних державах. В Норвегії фру Серенсен Бі призначено суддею у великому місті Тронттеймі. В Данії таку посаду обіймає пані Анна Куровська, — перша поміж німецькими жінками. В Латвії Олену Жакевчяте номіновано мировим суддею.

Америка допускає своїх жінок на дипломатичні посади і призначає місс Патті Фільд консулом до Амстердаму, в Голандії, і нараховує двох жінок між губернаторами окремих стейтів.

Досить є жінок професорами університету; у Франції жінка одержує ордер Почесної Легії за боротьбу з венеричними хворобами. В Австрії Герту Шпрунг, голову Національної Ради іменується „гофратом“, а під аркадами віденського університету знімається пам'ятник Марії фон Ебнер-Ешенбах, відомої поетки і д-ра honoris causa віденського університету.

На цьому закінчуємо цей далеко неповний огляд. На жаль, не можливо було подати тут образів жіночого руху в цілому світі і згадати про багато інших націй. Однак навіть і цього досить для правильного оцінки успіхів жіночого руху в повосинних часах.

си бої у мурах львівського університету, важко в руках ціпки, дрючки, топірці, а може й на вському випадок: чистило револьвер та бравінги. Три ворожі партії хотіли продемонструвати прилюдно свої почуття. Осередком демонстрації був марш. Підсудський і пам'ятник Міхкевича. Прихильники Вітоса довели до логічної ідеї покласти на хлопський докопаний зід під комуністичним прапором. Вишкелюючи, що перехресуються на фашистів, були обурені сміливістю соціалістів, які хотіли у своїй похоронній церемонії таке наскрізь національне місце як ступні під пам'ятником Міхкевича. Найвеселішим моментом, бійок, у різних білш або менше національних місцях на львівських вулицях, була сцена, як фашисти відрізали від походу брилянти оркестру і влучили до власних рядів, пришеволяли й грати „Nie damy ziemi“, а після цього соціалісти „Сгшельци“, розбиваючи фашистів, гнали по невинних міщаних „струментах“ і головах сурмачів. Члени оркестру не сподівались, що їх судитимуть за тенденцію пісень, замість за виконання. Треба признати, що організатори недільних буч вибрав пригожий день: на Зеленому святі гідно було скрізь доволі, а зелений є символом молоді енергії та надії. Недурно на мурах міста пишались відозви з покличами, що громадяне повинні дати доказ зрозуміння ваги моменту. Публіка дала справді доказ духової рівноваги, бо пригадалась супокійно змаганням (аж до перших вистрілів з револьверу!), навіть з бадьорним задоволенням.

— Іспит зрілості в прив. учит. семінарі СС. Васильюк у Дрогобичі відбувся дня 10. і 11. травня д. р. До іспиту приступило 18 учениць. З того дві учениці відступили при письмовнім іспиті, а одна перелала при уснім. П'ятнадцять учениць зложили іспит переважно з добрим і дуже добрим успіхом. При іспиті проводив візитатор Войковський; комісія польсько-українська. Зложили іспит: 1. Бабяк Анна, 2. Гавдяк Вікт., 3. Гоміюк Марія, 4. Гевко Єлисавета, 5. Геврик Олександра, 6. Гординська Стефанія, 7. Яхно Ольга, 8. Камарчевська Стефанія, 9. Кулинич Олена, 10. Леськів Вікт., 11. Мицава Олена, 12. Олександрівська Ольга, 13. Смалюк Любов, 14. Тершак Софія, 15. Веселовська Ольга.

— Рекорд голодівки. Студент з Грацу Фред Елери скінчив пошито швидко свою голодівку, витримавши 47 днів і 8 годин у скляній скрині. Його перенесли до шпиталю. Виглядає як мавро з довгою чорною бородою, яка єдина збільшувалась за цей час на його тілі. Весь час голодівки підтримував себе папіросами та водою, випивши 200 пляшок мінеральної води. У перших тижнях курив 80 папіросів денно, пізніше 10. В останніх днях його голодівки число глядачів, що зупинялось перед його шийкою сильно зросло. Елери підняв плату вступу. В останній момент, окрема урядова комісія з нотарем і лікарями розпочала скринку; Елери випив склянку молока та з'їв кілька сухариків. Один приїждельць приніс йому лавровий вінок. Елери втратив на вазі 19 кг., а 65 і витримав голодівку лише завдяки сильному організмові. В останніх днях його мучила безсонність і візії. Перші його слова після голодівки були: „Я зробив цей досвід, щоб перевірити свою силу волі і щоб заробити гроші для скінчення своїх студій“. Його заробіток 100 мільонів корон, отже менш-більше півтори тисячі доларів. Один з найкращих символів стану, в якому перебуває сучасний кандидат на інтелігентів: мусить голодувати, щоб скінчити свої

студії, а коли їх скінчить... знову буде голодувати!

— Нове малярство і зігнали його. Минулого тижня трапився в Парижі, в одному з найбільших театрів „Сари Бернар“ скандал, дуже характерний для настроїв чутливих прихильників нового мистецтва. Славний російський балет Дягілєва давав пантоміму „Ромео та Джульєтта“. Ідучи за прикладом сміливих драматичних режисерів, що модернізували „Фауста“ та „Гамлета“, одягаючи їх у фрак, Дягілєв замовив для свого балету ультрафутуристичні декорації в кубістичнім стилі. Це не подобалося їх суперникам, представникам ще більше революційного напрямку в малярстві (який мабуть важко висловити фарбою) і ці прийшли до театру зі зігнаними яйцями та удушливими бомбами. Але це знову не подобалося публіці, яка звала участь у бійці — в обороні не так мистецтва, як заплачених білетів — і малярів та теоретиків малярства викинуло.

— Наклад радянської преси. Офіційна статистика радянських установ каже, що дня 1. січня 1925 було в СРСР 579 денників у загальній сумі 6.956.098 примірників; дня 1. квітня 1925 було 595 денників у сумі 7.730.251 примірників; дня 1. жовтня 1925 було 591 денників у 7.062.131 примірниках, а 1-го лютого 1926 599 денників у 8.281.820 примірниках.

— Ціна рукописів. У Парижі пішла на публічну розпродажу бібліотека письменника Пер Люїса, що помер минулого року. Найвищу суму заплатили за рукописи Оскара Уайльда „Сальоме“, який усі вважали давно пропавшим: 161.000 франків. Французька критика пригадує з іронією факт, що Уайльд, який помер у нужді в Парижі, шукав не раз в останній добі свого життя за кількома франками на денний прожиток. З другого боку багаті Французи, знаючи з досвіду, до яких величезних цін доходять деякі старі книжки та рукописи, воліють поміщувати свій капітал у такі предмети, як держати його в банку, з остраху, що зійде на нівець. Зате для нас звістка про ціну Уайльдового рукопису настроює на іншу рефлексію: не хочемо зітхати аж до тих майбутніх часів, коли наші меценати платитимуть тисячі за старі рукописи письменників, а вистачить, коли діждемось доби, в якій купуватимуть звичайні книжки за 10 зол. місячно.

— Наукове Товариство ім. Шевченка пригадує своїм членам, що загальні збори відбудуться в неділю дня 30. н. ст. травня в год. 10 рано в Музею Товариства — вул. Чарнецького ч. 24. І. пов. — В и д і л.

— Рекорд літака. Якийсь радянський літак, перелітаючи через Афганістан з двома пасажирами, злітався над Гіндукушом на 5300 метрів. Є це найвища до цього часу висота перелету.

— Книжковий рух, але не в нас. Віденський національний союз бібліотек-позичальниць т. зв. „Центральбібліотек“, що має 10 філій, видав своє річне справоздання. З нього довідуємось, що цей союз купив у 1925 р. нових книжок за 125.000 мільонів (і чверть мільярда корон!) Куплено за це 70.000 книжок. Усі бібліотеки союзу випозичили за рік майже 6 мільонів книжок. Центральна позичальня зробила анкету між читачами: які останні книжки є найкращі. Такі автори доставили по черзі найбільше голосів: Томас Ман, Васерман, Гельсорт, Ромен Ролан, Достоевський, Гамсун, Бонзельс, Шніцлер, Шов.

— Приватна торгівля на Україні. На нараді господарських діячів України в Харкові, де виступав Даєржинський, прийнято таку поста-

Купелеве Заведення

ПІДЛЮТЕ

700 м. понад рівень моря

в Карпатах над Лімницею серед найбагатшої в лісі околиці Горганів. — Купелі гарячі з мінеральною водою, купелі сонячні і купелі Лімниці, вода мінеральна до пиття, реставрація в місці на лікарське поручення, харч яриновий і жентиця. — Лічення по вказівкам лікарів: ревматичне запалення сугавів і м'язів, іскіас, позапальні кари: ревматичне запалення залозів і костей, криаука, ма-стани жіночих недуг, туберкульоза залозів і костей, криаука, ма-докровня, катарі шлунок і кишків, та камінів мочевих доріг і недуги виміни матерії.

Купелевий сезон від 15. травня (мая) Ціни в першій і третій сезони нижчі.

5-8

Замовлення на адресу:

1700

Купелеве Заведення Підлюте, пошта Перегінсько.

Вже вийшов 2-гий наклад Січинського і Людкевича

„Ще не вмерла Україна“

200 патріотичних і народних українських пісень на фортеп'яні з текстом. Ціна 2 долари. Порто 1'20 зол. — Вислаємо також за післяплатою. 1775 2-3

Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченка, Львів, Ринок 10.

нову: „приватній торгівлі дати означений обсяг діланья, в якому вона могла б існувати зовсім легально. Для приватної торгівлі встановлять означені точно розміри накидок на товари“.

— Пожежі. У Зарванці, біля Золочева, згоріло 33 господарства. Причиною пожежі були іскри з паровозу поїзду, який їхав 17-го ц.м. зі Львова до Тернополя.

— Діти до Риманова! Як минулого так і цього року уладжує Брацтво св. о. Миколая кольонії для дітей в Риманові. Управа кольонії постаралась про вигідну хату. Приймається дівчатка і хлопців від 5 до 16 літ. Зголошення приймається до 20 червня, виїзд дітей 1. липня і кольонія тривати буде до 15-го серпня. Більші інформації уділить Ол. Книшакевич в Перемишлі вул. Щитова ч. 4. під якою управою виїждять кольонія. 1791 1-1

Дня 30. травня 1926. р.

відбудеться у великій залі „Народнього Дому“ у Львові

Святочна Академія

з нагоди 15-ліття існування Українського Пласту і 10-ліття смерті Івана Франка. 1-2

Початок з ударенням 12-ої год.

† Посмертна згадка.

Михайло Губчак, визначний громадянин і горожанин міста Станиславова, помер 22. мая 1926 по короткий недуг в 60-тім році життя. Покійний походив з Калуща. Вже як студент працював на всіх ділянках національного відродження. Покинув українську гімназію і теологічний факультет у Львові, але не висвятився. Після працював як урядник в „Просвіті“, згодом був співробітником „Діла“, та редактором „Свободи“, а в р. 1900 став директором театру „Руської Бесіди“, який він до р. 1905. в тім році оженився з артисткою театру Фіалковською, оскільки постійно в Станиславові, де був заступником Товариства об'єднання „Дністер“ аж до вибуху війни. В р. 1915 забрали покійника уступаючи російській військовій і як авложника запропорили в Сибір, звідки повернувся в р. 1918. Від того часу боровся покійник за хліб насущний, спершу був купцем, через кілька років займався деревним промислом, який дістав посаду секретаря Союзу промислових стоваришень і на цій посаді за-скачила його смерть. Був людиною гарного характеру, шляхотних почувань і доброго серця, який творив добре, де тільки міг. Покинув вдову Валерію і доньку Татяну. Похорон відбудеться в Станиславові у вівторок 25. травня 1926 в год. 4-й попол. Вічна йому пам'ять!

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під урявою Дм. Котка. Серeda 26.V. Городенка. Четвер 27.V. Городенка. Субота 29.V. Станиславів. Неділя 30.V. Станиславів. Понеділок 31.V. Галич. Вівторок 1.VI. Ходорів. Серeda 2.VI. Ходорів. Початок о год. 8'30 ввечером. Ціни скрізь знижені. 1659 18-7

З лікарського товариства. У вівторок дня 25. н. м. відбудеться відпочинок д-ра Музики: Про кольоїди. 1-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

НАПРАВУ годинників під урявою фехтових сил швейцарських полагодує Гутерман Сикстуска 14. 110 стільні годинники посилаю домі. 1679 61 17-2

1-30Л. коштує кожда золотинка напав у Гутермана Сикстуска 14. 1679 17-2

ПОТРЕБУЮ рутинізованого кондиціоната. Платня після умови. Неприйняті офери остануть без відповідей. Зголошення на адресу: Адвокат д-р А. Лумба в Боршеві. 1785 2-2

НОВА КНИЖКА Д. Донцова „Націоналізм“ (265 сторі). Вислає по присланню 5 зол. А. Окшиш, Львів, Каленська 4. 1759 3-3

ПОТРЕБУЮ негайно спосібного дірента до сільського хору. — Зголошення з заподаванням услій слати до о. Я. Гарасимовича в Ляховичах заріччях, п. Журавно. 1788 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

МЕБЛЕВИЙ ДІМ В знаній фірмі на сплати Міндер Райтана 4.

існуюча від 1892 р. Нема конкуренції що до якості доставлених меблів краєвих і 1674 закордонних. 8-10

ДИВАНИ, — КИЛИМИ, — КАПИ, ФІРАНКИ, ПОРТІЕРИ, ХІДНИКИ.

1651 продає найдешевше 4-1

ВАНК площа Марійська ч. 5.

Перша галицька фабрика сіток до огорожі і тенісу, рафи до шутру і піску МИХАЙЛО ШУГАРТ, Львів, вул. Зелена 61. 1749 Ціни фабричні. 3-10

Важке для читалень „Просвіти“ і Аматорських Кружків.

Вже продається І. ФРАНКА

Украдене Щастя

драма з сільського життя в 5 діях з режисерськими увагами і поученнями. Ціна 1'20 зол. Замовлення слати на адресу: Т-во „Прогрес“ Львів, Ринок 10. 1700 1-1

Загальні Збори Товариства „Руська Бурса ремісників і промисловців у Львові“

відбудуться дня 30. травня 1926. р. о год. 11. рано в домі Т-ва „Зоря“ вул. Вірменська ч. 25, партер зі слуючим порядком нарад:

1) Відкриття Зборів.
2) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів.
3) Звіт з діяльності Т-ва в р. 1924-25.
4) Звіт Провірної Комісії.
5) Вибір голови, 6 членів Рад, 2 заступників і 3 членів Провірної Комісії.
6) Внесок і залити.
В случаю браку приписаної кількості членів, відбудуться другі Загальні Збори з тим самим порядком нарад о год. 11-30 (§ 21.).
Львів, дня 22. травня 1926.
Михайло Галібей о. Елз. Ботинський секретар. 1799 голова.

Ширіть наш часопис!

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конт. почт. шл. 143.322. — Адреса для телеграм: — „Діло“, Львів. — Гол. Редактор приймєє від 11—12 год. передполуднем Рукописи не звертається.	ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в крєні 4-50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голандії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7-50 ал., Німеччині 7-50 ал., Швейцарії 5 шв. фр., Чехо- словацькій 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7-50 ал., Австрії 7-50 ал. — Зміна адреси 1 зол.	В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ- СТРАЦІЇ — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.
--	--	---

Революція без революційних наслідків.

Що каже Пілсудський про свій травневий переворот. — Чому він не проголосив себе диктатором. — Поклін своїм військовим відділам. — Пілсудський про свою кандидатуру.

Варшава, 26. травня 1926.

З розмови марш. Пілсудського з польськими журналістами, що мала місце вчора, подаю сьогодні докладніші подробиці.

З початку Пілсудський пригадав, що він в останніх часах вів завзяту боротьбу з метою поправки відносин в Польщі, з окрема у війську, що не доводило до нічого, бо деморалізація і гангрена державного апарату поступали далі, тому йому було неможливо сидіти довше безчинно. Найбільше обурювала його абсолютна безкарність зловживань і щораз більше зростаюча залежність держави від різних людей, що були ще недавно голіми й босими, а за кілька літ коштом держави і її горожан вирости на грошевих потентатів. Останнім моментом, що примусив Пілсудського до виступу, було утвердження уряду, з якого причини він покинув був державну службу, бо не хотів підтримувати людей, що брали участь у найбільш злочині, доконанім в Польщі — в убивстві президента Річипосполитої Нарутовича. Безкарність у цій ділянці згорі пересуджувала панування безкарності в інших областях.

Я рішився виступити з внутрішньою постановою повалити тільки уряд, не виступаючи зрештою проти особи през. Войцеховського. Йому заявив я особисто на мості Понятовського, що волю з ним переговорювати, як боротися. Однак він вибрав інший шлях. Це рішило про боротьбу.

Подавши далі сам хід боїв у Варшаві, Пілсудський заявив, що він не мав на душі соціальних розривів, бо ввійшовши до міста, ствердив, що воно йшло разом з ним рішуче на „перелім моральний“ у державі.

Змалювавши свою перемогу, Пілсудський сказав далі: Я мав до вибору: або перетягати далі струни і скінчити так, як, здається, від мене домогалися, якоюсь спробою диктатури, захопленням влади єдино в свої руки, або пробувати легалізувати доконаний факт, тим більше, що през. Войцеховський утворив для цього шлях. Я вибрав цей другий шлях.

Згадавши кілька словами про уряд Бартля і свою в нім участь, під умовою, що уряд буде тимчасовий, заявив, що з тою хвилюючою ший свій натиск поклав на можливо скорі скликання Нац. Зібрання, щоб новий президент міг зачати працювати успішніше, як це було з дотеперішніми президентами, не виключаючи і його самого, як бувшого начальника держави.

Розумію — говорив далі Пілсудський, — що таким чином я завів багато надій і вирікся диктатури. Однак я це робив з цілою розвагою і свідомою децизією, хоч маю довіру до своїх сил і своєї внутрішньої вартості. А зробив я це тому, щоб у нас в Польщі відзначилися звалювати все спокійно на одну людину, даючи їй потім нерадо поміч, або й відмовляючись піддержати її щоденною солідною працею.

Про це буду ще говорити кілька разів до вибору президента. Тепер скажу тільки це: Можуть мене критикувати люди, як їм подобається, але я не перестану заявляти, що я зробив єдиний у своїм роді історичний факт, що я зробив щось подібне до державного замаху і зумів його негайно залегалізувати, що я зробив щось в роді революції — без ніяких революційних наслідковностей.

Відавши поклін своїм військовим відділам, якими здобув Варшаву і скритикувавши противну сторону, особливо ж ген. Мальчевського, перейшов Пілсудський до справи своєї кандидатури на президента держави. Про це сказав він: Чекаю на оголошення кількох кандидатів, щоб я міг їх усіх, за винятком тих, що не заслуговують на мою пошану, зібрати у себе, аби їх намовити до одного прилюдного акту. Акт цей представляв собі як декларацію, що ніодні з кандидатів не піде на ніякі раси конвенції ані з партіями союму, ані з приватними банками, ані з групами концернів чи інтересів. При ставленні кандидатів не бажано бути єдиним кандидатом Польщі. Хотів би я мати співчуття і сердечну поміч людини, що має в собі силу пережити і в собі стривити всю ту погань якою Польща перепопнена.

Перед виборами президента.

Варшава, 26. травня

„Пяст“ заповів на 26. травня 1926 засідання клубу. Можливо, що на цьому засіданні не займе ще становища щодо кандидатури на президента. Посол Вітос (який від кількох днів є в посілости свого брата в Познані) не приїде на це засідання. През. соймової фракції ортодоксів пос. Грінбавм скликав на 26. травня засідання. На тому засіданні западе рішення щодо становища, яке займе фракція при виборі президента.

У зв'язку з недалеким Національним Зібранням іде роззброювання цивільного населення Варшави, якому в часі перевороту роздали масу зброї. Як довідується, населення не має зовсім охоти прощатися зі зброєю, бо досі, не дивлячись на прикази і відозви, зложено ледви 200 крісів і кільканадцять револьверів хоч у часі перевороту роздано між цивільних людей понад 3000 крісів, а навіть скоростріли.

Петлюра вбитий.

Париська агенція Ааса повідомляє, що якийсь Українець застрелив із револьвера бувшого отамана Петлюру, в хвили, як він переходив вулицею. Вбийник зізнав, що зробив це тому, бо Петлюра велів розстріляти на Україні кількох Жидів.

Ліквідація війни в Марокко?

Париж, 25. травня.

Війна на мароканському фронті кінчиться. Племена тубильців одно за одним складають зброю. Після зайняття останнього оборонного Абд-ель Кримова становища, Таргуліса, почалися переговори з племенем Бені Жеріаль. То найавантійше племя, а виступає проти Франції ще від 1894 року. Після закінчення тих переговорів мир закінчатимуть із поодинокими племенами, а не з Абд-ель-Кримою.

Французька рада міністрів розглянула письмо Абд-ель Крима й висловила думку, що воно неясне, без якоїнебудь гарантії й поваги, отже не може вплинути на зміну військових операцій.

Пенлеве заявив, що положення є ясне. Це кінець — говорив він. — Абд-ель-Крім утік. Можемо хіба примістити політику примирного порозуміння з поодинокими племенами.

Бріян не подається до димісії.

Париж, 25. травня.

На засіданні ради міністрів Бріян здав звіт із заряджень, які поробив у порозумінні з Французьким Банком для оборони курсу франка. Зазначив, що акцію що вестимуть якнайенергійніше. Виходячи з Елізейської палати заперечив будьто би задумував податися до димісії.

Побіда Заглюля баші.

З Каїро повідомляють: Згідно з досі звісними вислідами виборів прихильники Заглюля баші здобули 132 мандати, інші партії 46 мандатів. Нема ще вістей щодо 23 мандатів.

Надіюські фальшивини.

Розправу проти Віндішгреца і тов. за фальшування 100-франківних після промов обвинувачених закінчено. Присуд оголошено 26. травня вечером.

Вибух вулкану в Японії.

З Токіо повідомляють, що зі страшним гуком і при потрясеннях вибухнув вулкан Точафі. Вулкан уважали погаслим. Із кратера вилася лавя і забрала 2000 (?) жертв. Підземний гук чути було на віддалі яких 50 км. Доля 2000 людей не є звісна. 200 людей затопили води, що добулися зі землі. Лавя забрала 60 домів.

Біржа.

Гроші.

Курс ефективного долара в приватних оборотах був 1:45—1:30 при слабій і знижувальній тенденції. На валютно-девізовій біржі безчинність. Польський Банк платив валюту і долари по 11:10. Максимальний банківський курс 11:21—11:25 був переланий.

Збіжжя.

Подана дуже обильна, передусім у гречці, житі і ячмі (послід). Ціни зоста і ввесь трохи слабші. Гречка сильно впала в ціні. Тенденція для пшениці усталена, позатим знижкова. Настрій оживлений. Ціни на краєва била 53:50—54:50, пшениця краєва червона 57:00—58:00, жито галицьке 32:00—33:00, ячмінь галицький на-стійний 25:00—26:00, овес галицький 34:25—35:25.

Нові люди — старий режим.

Львів, 26. травня 1926.

Після кривавого епізоду на вулицях Варшави прийшли до керми в Польщі нові люди, але метою правління, але режим у відношенні до „нац. меншостей“ лишився той самий. З партій, що приєдналися до акту марш. Пілсудського, що підтримували його акцію морально і матеріально, тільки ППС. виступила з сякою-такою програмою. Між іншими точками, виданими пепесівцями, стрічаємо й домагання основної зміни польської політики супроти не-польських народів. Однак на жаль, на тому теоретично-маніфестацій-ному виступі поки-що покінчилося. Інші групи „побідної“ поміркованої лівки мовчать заклопо, ося, бливо промовчують болючу національну квестію. Тільки в останніх днях президія „Тимч. Ради са-спільних і господарських організацій Східних Земель“ в меморіал до міністерства внутрішніх справ виставила домагання в напрямі „конечного устійнення рішучої політики супроти національних меншостей, яка вповні взяла під увагу їх суспільно культурні потреби“. Також делегація соймового клубу „Визволення“ предложила міністрові освіти Поморському, Мікуловському 12 точок в справі шкільної політики уряду. В точці 11-й „Визволенс“ домагається „негайного приступлення до відповідного організування білоруського й українського шкільництва згідно з вимогами демократії“.

Всі ці домагання польської поміркованої лівки і ліберального табору — як загальні так і „спеціальні“ — такі нерішучі, боязкі і в суті річ безпрограмові, що уряд не тільки не бере собі їх до серця, але — правду кажучи — переходить над ними до денного порядку. Доказом цього є хочби та обстановка, що уряд принципово не дає ніякої сутньої відповіді на ставлені домагання. Навпаки, ставиться до них виком з деякою дозою іронії, за-слонюючись тим, що — мовляв — він тільки „тимчасовий“ та що його головним завданням пацифікація Польщі і доведення до Національного Зібрання.

А тимчасом за тією „тимчасовістю“ криється старий, розкладово-ліквідаційний і репресійний режим Габсбургів, Смульських і Прушинських. Саме тоді, коли у Львові відбуваються тисячні віча, збори й походи польських партій, на провінції, як нас повідомляють, старости і всякі „команданти“ забороняють українські віча. Саме тоді, як в шілій Польщі праві і ліві польські партії творять цілком правильні мілітарні організації („Organizacja obrony Państwa“, „Sirzelec“ і ин.), у Львові поліція без ніяких сутніх причин розв'язує невинне погарне товариство, останню „Повітову Січ“ в Галичині, а саме львівську. Саме тоді, коли „Визволенс“ — широко чи неширо — домагається організації й розбудови українського й білоруського шкільництва, львівська шк. кураторія висилає до міністерства освіти пропозицію повної ліквідації — вже лише за назви української — учит. семінарії у Львові та ладиться до нової сумішки, а радше розпорошення учителів-Українців по польських школах, щоби через обсяду учительських часад в україн-

ських школах Поляками всетаки довести до повної ліквідації останків українського шкільництва.

Два табори.

До переворотного епізоду марш. Пілсудського.

За купівлю двох таборів. — Два табори. Характеристика паталогічних правих.

Польська преса переповнена статтями і замітками на тему причин, ходу і наслідків перевороту. Як блудні огні пробісують пристрасти з трясини тієї преси, як блудні огні миготять поодинокі факти, які намагаються польські публіцисти і політики вклати в одну цілість. Хоч дещо спіанено з огляду на нестачу місця, вважаємо своїм обов'язком познайомлювати наших читачів з поодинокими ревіляційними голосами і нотувати попереверотні факти, маючи на увазі, що епізод марш. Пілсудського всетаки матиме велике значіння в дальшому ході подій і укладі відносин.

Пішовши походом на Варшаву, марш. Пілсудський — після обсади більшої частини столиці — заявив, що він рішився на спробу сил з її мусовими конвенціями. Чи він був примушений до цієї спроби сил? А. Гавзнер, відомий львівський пепесівський діяч, що виріс на політичну величину, ставши в р. 1918 до боротьби з Українцями поруч вшехполків, твердить, що так. Державний замах Пілсудського тільки випередив такий же замах правих під проводом Вітоса. Польська реакція, дірвавши владу, постановила остаточно розправитися з лівницею. В її плані було перевести з міну виборчої ординації і то таку, яка забезпечила постійну всевладу правих. Таку зміну можна було перевести тільки насильством, при допомозі збройної сили, війська. Але на перепоні стояв Пілсудський. Та не зважаючи на те, ще перед формальним утворенням уряду Вітоса, дня 10. ч. м. поза плечима тодішнього міністра військових справ ген. Желіговського розпочато транспорт познанських полків в напрямі Варшави. В тому самому часі в деяких гарнізонах переведено арештування

вищих офіцерів, прихильників Пілсудського (як полк. Кутшеби, ген. Скерського і ин.). Без сумніву, все те мусило діятися за порозумінням з през. Войцеховським. На це вказує між иншим та обставина, що през. Войцеховський, який зобов'язався був не іменувати мін. військ. справ без порозуміння з Пілсудським, знехтував своє зобов'язання і без порозуміння з маршалом іменував міністром ген. Мальчевського.

Тепер відношення Вітоса до Пілсудського, який з глибини серця ненавидів останнього. Напередодні створення реакційного уряду Вітос хитро провокує Пілсудського, визнає його, щоби вийшов зі закамарків, виявив силу і вхопив владу в свої руки. А коли у відповідь на те Пілсудський — безпосередньо після створення уряду Вітоса — кличе до нього: „Геть з брудними руками!“ — Вітос конфіскує інтерв'ю маршала, а до Сулейки посилав агентів політичної поліції, які ведуть розвідку на місці, а опісля розпочинають револьверову пальбу в напрямі хати Пілсудського.

Стріча през. Войцеховського з Пілсудським на мості Понятовського вказує, що уряд заздалегідь був підготований до рішучої боротьби з „ребеліантом“. През. Войцеховський, який постійно уступав Пілсудському (на що вказує між иншим підписання відомої „цидулки“), шим разом був твердий і непохитний. Коли Пілсудський відмовив капітуляції, Войцеховський наказав офіцерам „спознати свій обов'язок“. І справді офіцери, вірні урядові, окружили Пілсудського, однак він відтрусив одного офіцера і відійшов, але його ад'ютанта полк. Веняву Длугошевського арештовано.

Все те вказує на те, що праві і в уряд вже віддавна думали і приготувалися до остаточної розправи з Пілсудським і прихильною йому поміркованою лівницею. Тільки нечайний виступ Пілсудського і його популярність серед війська звели в нівець плани реакції.

В недільнім „Роботнік-у“ другий чоловічий представник пепесівців пос. А. Морачевський з приводу

кріпавої боротьби характеризує моральну вартість обох воюючих таборів: правих і лівих. Без упереджень — як каже — розглядає він в першу чергу представників правих. Отже В. Вітос, перед війною дрібний хлібороб, а сьогодні заможний обшарник. З діст маєтку не зробив, бо ще ніхто на дістах не доробився. Маєток здобув, інзискуючи свої впливи. За Австрія дарила, не хочаби наразитися на „Сувчові“, ні „Ролком“. З повстанням Польщі почав робити „sigańie polskie dnie“. На „патріотизмі“ ріс його маєток, як на дріжджах. Ген. Сікорський міг би щось сказати про те, що спонукало Вітоса в р. 1923 перекинутися на сторону його противників. Вітос — тип повоєнного доробкевича, якому святам є той стан, що дозволяє йому робити маєток.

Ю. Здзеховський, б. міністер скарбу, теж дійшов до маєтку. Яким способом, про те не згадує автор, однак фактом є, що в справі Рільного банку він без застережень взяв сторону злодія. Як міністер перевів він продажу філварку Стшельце (8000 моргів), при чому державний скарб втратив 4 верт міль. зол. Коли тій трансації спротивився през. Нада. Ради Рільного банку Вільконський, то Здзеховський в короткій дорозі викинув його з банку. Найвища Палата державної контролю найшла у Ю. Здзеховського портфелі ПКО. векслі Ю. Здзеховського і його брата Кароля, при чому Здзеховський — як член економічного комітету ПКО. — сам ухвалював собі кредити. Брат міністра Кароль Здзеховський став недавно пленіпотентом ордината Замойського. Вислід цього був такий, що Замойська ординація не заплатила д в а міль. податкових задегостей, хоч Замойський мав гроші, бо продав Англіїям ліс за шість міль. золотих.

Ст. Осєцький, б. міністер торгу і промислу на спілку з ген. директором почт Мошинським продали спілші „Польське Радіо“ державну витвірню телеграфічних і телефонічних апаратів, при чому дер-

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на-
родня фортеця, це певний захист
в добі ліхоліття!

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Старі і нові шляхи.

Психоаналіз, Шевченко і заблукані вчені.

Учений і літературний світ шанував цього місяця статтями 70-літні роковини уродин одного з найікавіших сучасних творців нових ідей, Зігмунда Фрейда. Оце прізвисько не говорить вам мабуть більше, як Айнштайн або Бергсон. Те, чим є Бергсон для сучасної філософії або Айнштайн для фізики, Фрейд є для психології. Дискусія про основні проблеми кожної з цих трьох царин розділює її учасників на два табори: „за“ і „проти“ згаданих трьох теоретиків.

Важко було би знайти притоку, щоби натякнути на ідеї Фрейда, як би не те, що найшовся і в нас дослідник, який теж іде в напрямку, вказаним новими дослідниками. Саме недавно появилася в нас маленька студія д-ра Ст. Балея п. з. „Трійця в творчості Шевченка“. Коли на ній ніхто не зверне уваги, в цьому не буде нічого дивного. *) Д-р Ст. Балея належить до тих наших учених, що працюють в атмосфері європейських ідей, користуються сучасними методами дослідів і вміють сказати щось нового. Наслідок цього такий, що він — на жаль — має мало слухачів, мало читачів. Як фаховий філософ і психіатр не має в нас навіть гуртка для виміни думок, ні місця для наукової праці. Він носив зі собою у власній особі так довго всю філософічну секцію „Наук. Тов. ім. Шевченка“, аж монольоґ йому змудився

і він, ставши лікарем, воліє діяльогі з нервово недужими.

Дві малі студії про Шевченка дав нам д-р Ст. Балея принагідно, на маргінесі своєї професійної праці. Перша „З психології творчості Шевченка.“ видана 10 літ тому, немов би не існувала для тих, що пишуть вічно про літературу і розпорпують нові причинки до Шевченка. Вона мусіла видатися дослідникам наших папірусів дивоглядом. Психологія і література! Ще й психоаналіз. Добре, що ніхто не гукнув про скандал. Мабуть лише абстрактна термінологія врятувала ситуацію.

Д-р Ст. Балея поцікавився в першій мірі тим, що цікавить усіх справжніх критиків літератури: психологією творчості. Суспільницька, історична чи педагогічна критика переконувала нас, що маємо великого, геніального поета і збирала музейні пам'ятки по ньому: дати, факти, фактики, анекдоти. Для д-ра Балея не було цікаво знати, в якій годині поет лягав звичайно спати, а чому його уяву навідували на яві настільки своєрідні сні. Він торкнувся кількох притасаних пружин поетового механізму, зробив уперше таку просту річ: приклав до Шевченка методу, яку психологія критики прикладали до інших великих чужинних письменників.

Для тих, що не чули про цю методу, зайве буде мабуть говорити про те, чи вона наукова, чи ні. Науковість є наївною фразою, коли її апарат не в силі відкрити перед нашими очима нових перспектив у зв'язку з чужою творчістю. Ці перспективи простягаються в світлі ана-

лізи д-ра С. Балея над уявою Шевченка. Почуваємо, що поет, приаалений гробовим каменем, зпоза зі-влях вінків і затхлого кадила, оживає мов жива, ц кава людина. Тисячі вчилися „Кобзаря“ на пам'ять, професори та студенти роками прили над темами своїх праць, а ніхто не запримітив нпр. такої простої дрібниці, що число „три“ повторяється у Шевченка надто часто, надто вперто та послідовно. Ця знахідка була би хрестиковою загадкою, забавкою, якби вона не була у тісних зв'язках з цілою низкою підсвідомих ідей Шевченка, рішачих для форм його уяви.

Новість цієї методи стримала др. Ст. Балея від сміливіших, ясніших висновків, яких він свідомо зрікся. Досліди над життєписом Шевченка можуть лише піддержати погляди критики, що безпосередньо аналізує його поезію. Шевченко є зразковим прикладом письменника, який здушував у собі нахили та побудження, що згодом перейшли в підземельну лабораторію його психіки. Факт, що одні добувають у Шевченкові релігійну людину, інші атеїста, одні мрійника, інші реального діяча, одні песиміста, інші оптиміста — має своє джерело у незрозумінні, з яких елементів родиться світ творчої уяви і в якому близькому спорідненні є між собою біологічні пристрасті і підхмарні мрії.

Психоаналітична література медична, психологічна, чисто-теоретична чи прикладна — є нині настільки поширена, що її адобутки виправдують себе самі. Та в нас видається якось дивним, що можна зробити такий нежданий скок в літературу з ділянкою, про які в літературі у нас і вітром не заносить. Хто торкається у критиці нашої літератури психологічних і філософічних проблем? А що можуть сказати про літературу люди, для яких вона не є зв'язана з цими про-

блемами? Те, що лікар відсвіжати атмосферу студій над Шевченком, можна би вважати символічною подією. Атмосфера літературних дослідів тхнула трупарнею і він увійшов туди, відчинивши вікно на свіже повітря. Люде неознакомлені з цією атмосферою не абягнуть, яким робом студія д-ра Ст. Балея мусіла ждати аж п'ять літ у рукопису, заки попала в друк. Наші фаховці, що читали її, може мали підозріння, що д-р С. Балея зажартував собі. Бо коли дослідями над літературою є розшуки старого шпаргалля і коментарі до нього, світлі докази, чому ці препарати повинні ввійти до літератури, тоді між такими матеріалами не має що робити нова оригінальна думка та сучасна метода.

З такого одного непорозуміння вийшло друге: чисто літературна студія попала у збірник „Математично-природничо-лікарської секції „Наук. Тов. ім. Шевченка“, на тій чисто формальній підставі, що д-р Балея є членом цієї секції! Можна уявити собі витріщені очі тих, що шукатимуть у ній психіатричної діагнози про недугу Шевченка або якихсь математичних формул. Але й це друге непорозуміння має тісний зв'язок з першим. Наші вчені плутаються донині в сильних зрадному поняття „наука“, яке в Західній Європі давно розмежоване на науку в тісним розумінні слова („Wissenschaft“, „science“) і царині гуманізму, ідей про людську творчість. Наші філології лякаються всяких ідей, бо це наварує систему їх наукової праці, споріднену з ремеслом, інші готові так само як вони прийняти під фірму науки кожну працю, без огляду на її зміст, коли її автор чимсь формально до них причеплений.

*) Коли д-р Б. на прохання польського філософічного Т-ра написав невеликий нарис „Психоаналіз одної помилки Словацького“, він дав ним почин до поважної фахової дискусії.

Мушиш бути моєю!

сталою прикломничкою по випробуванню і павету плочевого екстракту **ЕКСПРЕС АГРУМІНА** до виробу лікерів в різних смаках. (2476) 3—10

Генеральне представництво в Польщі **Титани Лівіа, Різницька 6.**

жавний скарб втратив щонайменше 100.000 зол.

Хондзинський, б. мін. залізниць, не мав власного мастьку, але давав гроші на видавання газети своєї партії, яку то газету продавано нижче коштів друку.

Пехоцький, б. міністер справедливості, іменував свого приятеля сен. Смульського нотарем в Любліні.

Рибчинський, б. міністер публ. робіт, віддав експлуатацію державної річної плавби приватній спілці, яку треба тримати при житті державними кредитами (2 і пів міль. зол.) при недоборі 200.000 зол. річно. Недобір спричинений незвичайно високими платнями директорів.

Генерали Розвадовський, Загурський і Язвинський, проти яких тепер ведеться слідство, займалися теж ріжними трансаціями, які підірвали державний скарб. До цих заслужених для Польщі прізвищ приходять іще і прізвища таких „народових“ діячів, як сен. Адам, пос. Шидловський, пос. Корфанті, пос. Вержбіцький, пос. і б. мін. Кухарський та свояк б. мін. і вшехпольського ватажка Гломбінського — Ю. Гломбінський, — ось „пантеон“ тих, що жирували на загальному добрі.

Це один табір. А другий табір — це Пілсудський.

„Якого єдиним заробітком на Польщі є німець славні, офіцери і жовніри, яких єдиним дорітком в Польщі то труд, рани, хрести заслуги, хрести „вінний північ“ або інвалідські пенсії, випомінені їм зрештою при кожній нагоді Здеховськими і Міхальськими, що виступають в інтересі „своїх людей“, яким дуже придалися би гроші, плачені інвалідам. Покладьмо карти на стіл: по одній боці корупція, брех характеру і шкідливе недбалство, по другій боці заслуги, окуплені кровю, здоров'ям і ранами. Там злодії, тут ідеальні люди.“

Очевидно, діялог між правницею і лівницею, який від крісових і гарматних стрілів перейшов до словного двобою на сторінках преси, не зараз скінчиться, а невиключене та кож і те, що може відбутися поворот до гостріших і досадніших форм, про що свідчить продовжуване в Познанщині й на Поморі творення правлі „Organizacji Obrony Państwa“ під проводом ген. Ю. Галлера.

Епохальний винахід

„Водна блоха“ — найшвидший корабель.

На цей раз, здається, зпоміж стільки обіжюваних винаходів один справжній. Спеціальний кореспондент „N. Fr. P.“ і американських деніків Джемс Уортон, присвячує цілу статтю винахові, якого прилюдні проби йдуть у Марселі. (Ще й застерігає собі права передруку своєї статті в Європі та Америці!). Винахід називається поетично „Водна блоха“ — „Puce de mer“, „Was erflot“. Є це лодка зроджена з компромісу між кораблем і водним літаком. Її винахідником є Юрій Гасенко, відомий з участі у Брест. Литовським договорі та дипломатичної служби в Румунії. Має 37 літ і покинув технічні школи в Німеччині. Півтора року просидів інтернований у Німеччині, з менту вибуху війни. Відтак пішов на війну. Коли війна скінчилась, вернувся назад до технічних студій. Приватні люди дали йому капітал до досвідів над згаданим винаходом, над яким працював два роки, а французьке міністерство дало дозвіл та матеріал для спроб на морі. „Водна блоха“ є кораблем, що двою швидкістю перевищує дотеперішні кораблі. Він збудований на принципі лету водних комах, на які навіть подобає зверхньою фор-

мою. Має 11 метрів довжини, 6 високості і важить 1200 кіл. У середині збудований як пасажирський літак. В осени минулого року проїхав з Ліону (де будувався) до Марселі в п'яти годинах (залізниця іде шість). Управа марсельської пристані каже, що „водна блоха“ виявила незвичайну рівновагу руху підчас їзди крізь бурхливе море, між хвилями заввишки на два метри, їдучи серед супротивного вітру 30 км. на годину. „Водна блоха“ переїжджає 60 км. на годину як звичайний корабель, 80—100 км., коли ховзається по поверхні моря, а при швидкості 120 км. може все робити скоки на 20 метрів, мов блоха або літаюча риба. Цей винахід може віддати величезні послуги в поштові і пасажирські транспорті, а підчас війни як морська машина, яка не потребує лякатись підводних мін і лодок, а легко вітає перед стрілами. Теперішній модель можна сподіються, перетворити на великі кораблі. Інженір Гасенко приготувався до їзди з Марселі до Орану, впевняючи, що тих 1200 кіл., які переїжджає найшвидший пароплав у 36 годинах, його „водна блоха“ переїждить у 14 годинах. „Водна блоха“ вибралась на повне море під двома прапорами: французьким і українським.

Сезонова еміграція до Німеччини.

Гамбург, 19. травня 1926.

В останніх роках перед війною число сезонних робітників, які виїжджали до Німеччини, постійно зростало. Відсутність заробітків і низька плата в Галичині змушували бідніших селян виїждати за границю. Німеччина зі своїми горішньо-шляхськими копалинами вугля, розвиненим промислом і великими земельними посістями могла тоді примістити сотні тисяч чужих робітників. Пропанганда за виїздом ніхто не робив: вистало японі, якщо и. пр. виїхав один з відважніших зі свого села до Німеччини і привіз за кілька місяців парусот заощаджених марок, щоб слідуючої весни заохотити пів села до виїзду.

Галичина контролю і паспортів припис була в порівнянні з теперішніми прямо ідентичні. Контролі чи реєстраційні станції в Мисловцях, Освенці, Ратисборі і Одербергу стояли під безпосереднім впливом двох найбільших німецьких корабельних компаній і мали на меті реєструвати переселенців, які їхали до заморських країн та відсилати їх спеціальними потягами до Гамбурга або Бремену. Іх найважливішим завданням було уважати, щоб переселенці, які переходили німецьку границю, не попадалися в руки німецьких компаній. Сезонними робітниками ніхто не клопотався. В кого були гроші, той їхав далі в глибок краю і шукав відповідної праці на власну руку, а в кого їх не було, той підписував з граничним бюрі посередництва праці контракт і відїздив на призначене місце коштом роботодавця. Тоді менше питали за паспортами, а більше за грошми. В кого не було задаткової або в Америці заплаченої шіфарту, той мусів її задаткувати або купити на границі. Пашпортів припис навіть для мушуні в військовий візі істнували лише на папері. Бувало таке, що новобранці короткий час перед тим, як мали ставитись до війська, старались ніку перейти границю і попадалися в руки австрійської граничної сторожі. Австрійський жандарм або митний урядник, підмавши їх, передавав німецькій контрольній станції і — оскільки вони їхали до Америки, одержував за кожного десять корон провізії. Східно-галицькі покутні агенти, які діставали від німецьких компаній чи їх концесіонованих заступників по чотирнацять корон провізії від особи, імпортували за Збруча російські салдатські шапки, насаджувавши їх австрійським рекрутам на голови і відсиляли їх, як настоящих Москві до границі. Рекрути легітимувалися в таким випадку шапкою, бо тодішні приписи не вимагали від російських підданих ніякого документу. Як хто мав яке діло в Німеччині і їхав туди лиш на короткий час, мусів хоч-не-хоч піддатися в контрольній станції докладній ревізії. Мені самому дучилося в 1912 році, що урядові граничної станції, не вважаючи на рішучий протест з мого боку і на посідання заграничного пашпорту, позивтертали мене кишені і старались в мене вловити, що я їду до Америки, бо знайшли в мене на стільки грошів, що вистало на шіфарту. Випустили мене аж тоді, як я доказав, що мешкаю в Гамбурзі і вертаю домі. Сезонних робітників, в найгіршім випадку перешукали кишені і — не найшовши нічого пізозрілого — загроша, пускали їх на волю.

Галицький робітник мав тоді ті самі права і ту саму плату, що й Німець. При рішучій платили менше, але робітник одержував за те харчі, тл. депутат і помішання. Наших сезонних робітників брали тоді залічки до тихих і недо-

рових робіт у фабриках шкір, олов, до копання каналів, висушували мотарів і т. и., бо Німці не радо згошувалися до таких робіт. На жаль, добули собі тоді наші робітники лийкої слави, як страйковомі. Для німецьких капіталістів були галицькі робітники мороз останнім атутом в поборованні страйків.

Пильні й ошадлі робітники могли тоді заощадити літом 200—300 марок, що — перелісавши на австрійські корони, було значною сумою. В теперішніх обставинах річний робітник — а лише таких мається тепер на приміті — в вісьмох місяцях тяжкої праці може заощадити найбільше 150 марок, що представляє лише половину передвоєнної вартості. Щоби до тої суми дійти, мусів би робітник зрештувати з найкращіших вином культурної людини. Треба взяти під увагу, що річний робітник при таких харчі, який німецькі обшарники зобов'язали давати на мімешко-польським договорі, може працювати лише на шкоду своєму здоров'ю. Може два-три тижні фунтів картоплі, сім фунтів хліба, два фунти мукі і два круп в тиждень вистачило би на заспокоєння голоду, але пів фунта омасти (треба розуміти маргарину, а в найліпшім випадку американський смалець) таки за мало, бо це добром корисне ледве вистачить на два спіданки. Про мясо нема в договорі згадки, отже хто знає настій німецького хлібороба до своїх „польських“ робітників, той певно не буде надіятися, що Німець дасть йому хоч раз в місяць кусок мяса, якщо він до цього не зобов'язався. Наші робітники мають діставати по 15 феніків, а робітниця по 12 за робочу годину, то є мк. 1'50, апл. мк. 1'20 денно. Від тої суми обтягають датки на касу хорих, обезпечення від нещастя, фонд безробітних і податок, так що лишилось як денний заробіток не більше як мк. 1'20 для мушуні, а мк. 0'90 для жінок. Робочі години тоно записують і на випадок слоти, коли щільна робота неможлива, дістають робітники справді призначений харч, але не дістають заплати. Наколи возьмемо на увагу, що робітник сам мусить держати в порядку свою одіж, обуз і білз, що він час до часу мусить купити собі дещо для поліпшення харчу або заспокоєння голоду та заплатити подорож від границі домі, то прийдемо до перекозання, що подана сума, яку він може заощадити, не за низько подана.

Зареєстрованих безробітних, себто тих, які побірають за допомогу, є тепер в Німеччині около двох мільонів — в дійсності є їх значно більше. Всеж таки Німеччина справджує сезонних робітників і то з такого краю, з яким її не пажуть нікі симпатії. Відома річ, що Німеччина робить все, що в її силах, щоб зарадити безробіттю, але певно незрозумілим видається не одному, що вона не достарчує робітників своїм діланам з власного резервуару безробітних. Чому воно так є, дав мені влучну відповідь один німецький ділан, з котрим я мав недавно нагоду поговорити на цю тему. Він сказав таке: „Справджування сезонних робітників з Польщі лежить в загально-господарській інтересі Німеччини, бо скромнішого і дешевшого робітника, як Полька — ріжниці між Українцями, Поліками, Москалями і іншими східними народами тут не знають — в Німеччині не мають. Німецькі робітники нам не бажані. Вони за таку низьку плату, як „Польки“ працювати не хочуть, ставлять також щодо харчу за високі вимоги і або скоро віткують, або підбурюють старих робітників до пасивного опору і саботажу. „Полька“ можна і буком лотракувати, а він мовчить і працює, як віл“.

В найдемократичнішій державі, якою тепер є Німеччина — таке то постійно і при кожній нагоді голосять Німці і то — очевидно — найбільше ті, що мають найбільше грошів. Німецькі націоналісти, за яких починаю закладено німецько-польський договір, рекрутуються переважно з власників великих посістей, фабрикантів і інших заможних людей; вони є відносно Польщі найбільшими шовіністами і в заявлятих ворогам, одначе уважають за відповідне крив тх зневажених Польків справджувати до Німеччини на шкоду своїх одноплемінників. Ліва німецька преса заворушилася була трохи, коли стали відомими умови німецько-польського договору, але виступала більше в обороні інтересів німецьких безробітних, як сезонних робітників з Польщі.

Між Українцями і Поліками, а також іншими східними народами, як згадуно, Німці ріжниці не роблять, бо не розуміють мов і називають їх всіх згрідино „Польками (Polacken)“. До українських робітників, де вони яко такі виступають і проти тої згрідиної назви протестують, що — на жаль — рідко трапляється, ставлять Німці під кожним оглядом прихильніне. В деяких економіях (дворох), де Українці від довгого часу працюють з Поліками, всі робітники звичайно говорять між собою по польськи, навіть як би перші були в більшості. Трапляється й таке, що одні й другі вироблюють собі специфічний польсько-українсько-німецький ідіом і ніж залюбки послуговуються, бо думають, що це належить до ліпшого тону. Цьому сумному явищу треба би було кинце якось зарадити і наших сезонних робітників поучити, що їх моральним обов'язком, а навіть у власний інтересі є передовсім на чужині шанувати свою національну гідність і виступати асидами і перед всіма яко Українці.

Дотепер не було з боку уряду організованої сезонної еміграції до Німеччини і робітники масово сюди не приїздили, але в Німеччині є кілька тисяч Українців, які в останніх роках в більшій частині негально перейшли до Німеччини. Певного чи-

сла подати не можна, бо німецька статистика реєструє їх яко „Польків“. Я мав нагоду пізнати тут багато наших людей і зблизка пригледитись їх життю. Це переважно люди молоді, які не могли ніяк погодитися з тією гадкою, що якраз їх вибрано на оборонці тої держави, котра з ними поводитися як мачула.

На основі німецького закону, який ухвадено по війні, лише ті чужинці мають право одержати в Німеччині роботу, які перед війною тут жили і по війні негайно вернули до Німеччини. Хто перебув сюди пізніше, може працювати лише при рішучій дозвілі спроваджування ріжних робітників зі східно-європейських країв уділює державний річнийний уряд (кейсінг-амтсман) або його відділи і в практиці лише великим земельним власникам. Менше заможним селянам, в яких наших робітникам краще поводитися, тажче одержати такий дозвіл. Цей закон залежний від зобов'язань, які мусять роботодавці брати на себе на випадок, якщо робітник з якоїсбудь причини став тягарем для держави і треба би було відставити його до границі. Всіх, які негально перекозали границю, відставляють німецькі власти до робітничих централів, де кожний одержує зелену легітимізаційну карту з фотографією і іде анідамом на призначене централіне місце. Наші люди розсіпані по цілій Німеччині і працюють переважно по дворах і в багатіших селян, а в останнім часі починають їх брати до роботи в негальних, до копання торфу і т. и. робіт. Платня мало що більша, як при рішучій. Багато з них вже від кількох літ тут працює, але дотепер ще нікого не могли заощадити літом то ім же свих-так поводитися, бо роботи подостатком, але зморо вони гірко бідують. Шукаючи праці, їдуть вони не раз сотки км. пішки, сплять в оборотах, або гріються пересиджують ночами по залізничних стаціях і живуть з того що вижебрують, або просто крадуть. Ніхто їх не займає і ніхто пальцем не кивне, щоб їм допомогти. Річ ясна, що багато з них серід таких обставин загнібає тісно і душевно. Маємо тут також не мало таких, які заложили собі вже родинне гніздо. Ніхто їх справді не винчає, і ніхто їх дітей не хрестить — помилувавши урядову реєстрацію — і ніхто їх життям не цікавиться. Життя воно в замітках і чекають Бог зна на що. Вони радо вернувшись домі, як би мали гроші на подорож і їх рідна мала для них вирозуміння та простила гріхи. Недавно одна наша діланка з тої причини збожеволіла і її відставили „шупасом“ до границі, а діланку вгнали до захисту. — Правомо подружжю стоить на перепоні строги німецькі закони і, як загально чується, неможливість відобути потрібні документи. Як життя таке родини, то ледве чи хто зможе собі це уявити, не бачивши того нежла. Батько і мати йдуть на пенсію, а дітям лишають на ласку богу. Діти голодні, обдурі, немісті, повинні яскраві наслідки, без всякої опіки, баллять цілу богу днину перед баракками. — Недавно оповідав мені один краля, що від чотирьох літ скитається по Німеччині, що в однім дворі в гамбургській провінції, де працювало сіддесят „Польків“, хлопці і ділчата проділали на одній рік лиш є шіснадцятеро нешлюбних дітей. — В приписах для німецьких роботодавців, а також в німецько-польським договорі є сказано, що мушуні і жінок мусять бути розміщені в окремих спальнях. І так воно в дійсності є, але, як згадуно краля, розказував, треба би перед баракками поставити вартівників з крісами, щоб запобігти нічним сходинам обох полів. Німецькі роботодавці, очевидно, тим відомініам сприяють, бо свій робучий інвентар держать тоді мішніне в руках.

Висказавши під так негодіними умовами тисячі своїх безробітних до Німеччини, Польщі йде безперечно про те, щоб позубутися на довший протг часу якнайбільше незадоволених елементів, які при дальшій ширенню безробіття могли легко спричинити грізні заворушення. Нам, Українцям, повинно добро наших робітників більше лежати на серці, як внутрішня консолідація польської держави. — Значний відсоток тих робітників і робітниць, які цієї весни сюди прибули, певно тут лишається і починається до погіршення і так уже невідрадних обставин.

З наведених фактів ясно, що пропанганда за виїздом до Німеччини тепер не на місці, бо сучасної сезонної еміграції не можна різнати з передвоєнною, але ще не виходить з того, щоб було коменним цілком одержати заробіткову еміграцію до європейських країв. Всяка еміграція має попри свої шкідливі прояви багато доброго. Наші люди, скитаючись по світі, ділають справді немало біди, але й навчаються багато доброго. Еміграцію треба повести планоно і з розумінням річі, а в першій мірі подбати, щоб наших робітників примістити на чужині під догіднішими умовами і тим самим запобігти, щоб вони не упадали морально і не винародолювалися та не пропадали для Рідного Краю. Рада знайдеється — тільки треба доброї волі.

Михайло Богатюк.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на шадничу книжечку ч. 7910.

НОВИНКИ.

— **Перед святом Франка.** Пригадуємо всім колам української суспільності, що остання пора закупити наліпки Франка, видані ювілейним комітетом. З замовленнями звертатися на адресу комітету, Львів, Ринок 10, П. пов. Обов'язком кожного Українця прикрасити свої вікна в дні свята наліпками Франка.

— **Недільні демонстрації у Львові.** Під час яких три партійні групи польського громадянства позатягли собі боти, так подобалися залізничникам і студентам, що одні та інші хотіли повторити змагання ще в понеділок. Але поліція, яка при гакім спорті має найважливішу роль, не дозволила на віча та похід.

— **Чествованіс Наумовича.** Дня 24-го ц. м. комітет „руських“ обшества у Львові святкував роковини 100-них уродин Івана Наумовича, вранці т. зв. Академією, ввечері концертом. Афіші, які заповідали це свято, варто зберегти в музею поруч перших воєнних прикрас окупационної російської армії в 1914 р., коли галицькі москвофіли почули в собі прилив нових сил для оборони своєрідно-прекрасного язичя. На афішах українська мова, москвофільський правопис, російська тенденція. Сам концерт, як пересічний галицький концерт. Хор постяганний зі всіх усюдів, з „чужих сил“. І даліше лемішка: все по-українськи, дещо і дехто по російськи, а найбільше москвофільський жаргон. Дняне в цьому святі: одно: галицькі москвофіли перейшли буцім-то зовнішню еволюцію, признавши, що політики в Галичині без української мови вже вести не можна. Але чільні ідеологи москвофільства вважають це уступкою для українського партикуляризму. Ім, кажуть, не вистарчає українська література з Шевченком — вони хотять читати Пушкіна та Лермонтова. Якже-ж це погодити з поклонами перед Наумовичем? Наумович є народним галицьким письменником, дуже талановитим популяризатором, і в ніякому разі не може стати монополюємосквофілі. Його можна шанувати, цінити, але робити йому аж святошну академію і концерт, буцім-то для протипагани українському Франкові — сміховина та й годі! Від Пушкіна та Лермонтова до Наумовича таки трохи за дадемо!

— **Гарна ідея.** Українське студентство в Празі зворушене долею шораз більшої кількості безробітних земляків під Польшею утворило дня 3-го ц. м. „Комітет допомоги безробітним Українцям під Польшею“, в склад якого ввійшли: Осип Бойдуник ст. виш. торг. шк. — голова, Юрій Бурачинський ст. техн. — секретар, Василь Ткачик ст. виш. торг. шк. — скарбник. Комітет у відозві, пересланий до редакції, кидає думку про потребу створення аналогічних комітетів у краю, на еміграції і в інших державах, без ріжничі ідеологічних переконань і партійної приналежності. „Бажаним було би — пишуть там — щоб такий комітет організувався якнайскорше в краю, і щоб з ним можна навізати контакт з еміграцією; з метою пересилки зібраних грошей до належного вжитку. Зібрані гроші в ЧСР. просять пересилати на адресу голови, Прага, Альбертов, Студентські Дому, На Слупі.

— **Заа тюремних крат.** В слідчий тюрмі тернопільського окружного суду сидять під цю пору слідуючі політичні українські в'язні — всі молоді селяне: 1) Степан Цвінський, 2) Павло Старинський, 3) Пилип Карабін і 4) Павло Войтович — всі чотири з Чистилова, пов. Тернопіль, арештовані під замітом державної арами з §§ 58 і 59 з. к. як підозрілі в козунізмі (передплачували часопис „Світло“); 5) у зв'язку з ними, під тим самим замітом

із цієї самої причини Іван Тимочко з Івачева допільного пов. Тернопіль — всі п'ять від 3. травня ц. р., даліше 6) Іван Литвин з Кошляк пов. Збараж від 27. квітня ц. р. під замітом шпінювання з § 67 з. к. (неправильний перехід кордону) і 7) Василь Гаврилюк з Лубянок нижніх пов. Збараж від 15. травня ц. р. під замітом скритоубийства з §§ 134 і 135. І. з. к. (убийство в літі 1923 р. двох поліцаїв в селі Шили пов. Збараж). Слідство проти них веде слідчий суддя Тілюк. До політичних в'язнів слід очевидно причислити і 8) Богдана Міхенка з Тернополя, б. ученика гімн. (сидить від 7. грудня 1925), засудженого дня 18. травня ц. р. на основі вердикту лави присяжних на кару чотирополітньої тяжкої в'язниці за співвину в убийстві провокатора Степана Королюка (§§ 5, 134 і 134. І. з. к.), проти чого оборона згодилася зажалення неважності.

— **Вітос найшовся.** Польські часописи шукали в останніх часах вічно за Вітосом, який після варшавських подій вийшов зі столиці, сховавшись скромно на провінції. Деякі писали навіть, що він „загубився“. Тепер чуємо, що він гостить на Помор'ю, у селі Пюнтков, у свого брата, посла Биджея, власника цього села, яке купив недавно.

3 концертової салі.

Концерт „Львівського Бояка“.

Концерт „Львівського Бояка“ з дня 20. ц. м. в Народнім Домі можна найкраще назвати концертом українських музичних новин останніх літ, бо за малим винятком були на ньому виконані майже виключно нові хорові й сольові твори українських композиторів, як галицьких, так і придилянських, яких ми ще не чули на концертній естраді. Тому рецензент мусить у першу чергу звернути увагу на самі твори, як на нові появи в нашій все ще „молодій“ музичній літературі.

У трьох хорових піснях Й. Кишакевича (Ой чого ти тополецько, Розвивай дівчонки і Раянок встас — всі на слова Одеса) можна було — особливо у двох останніх — почути з приємністю в іменній і фактурній так „тоні“, яких раніше у цього композитора було трохи мало: це якась дитинячість і змагання до інтенсивності й тонкості у виразі, а при тим до тонкої рафінерії в мелодичній гармонії. Все те доказує нам, що автор не дрімає, а пильно працює над придбанням нових засобів у техніці й вислові і в тім напрямі бажає йому дальших успіхів. Давніше вже (мабуть ще перед війною) написані твори Стеценка „Хмари“ і „Усе живо“, виведені вперше хором „Бояка“, засвідчили ще раз про всі високі прикмети талановитого, передчасно помершого музиканта як хорального композитора. Ширість і безпосередність інвенції і виразу у відношенні до інтерпретації тексту, умілість виснажити оригінальні вокально-хорові кольоритні ефекти й багато інших типічних ознак його музики зливаються в його гарних творах у ідеально згармонізовану цілість, яку не легко знайти в інших наших хорових композиціях.

Не згадуючи вже про гарну мініатюру з обшеством нар. пісні „А вже сонечко“ п. В. Барвінського та „Сонце заходить“ (на відомих словах Шевченка) Людкевича, — слід звернути особливу увагу на мініатюру обробки нар. пісень та вокальні „прелюди“ сучасних придилянських композиторів, М. Вериківського та П. Козницького, з яких кілька ми знов мали нагоду почути і на концерті. Оба названі композитори є раг ексцелленс вокалісти із школи Леонтовича; однак між тим, як Вериківський у своїй техніці тільки вірно повторює завіти свого маестра, то п. Козницький завоює тільки його основні контрапунктні лінії, але розвиває їх оригінально сміливіше особливо у гармонічних напрямі, а в оригінально (на слова Тичини) компонованих хорах згадується з успіхом на деякі модерністичні проблеми, завоюючи при тим уміло вокальний зміст і характер музики.

Виконання хорових творів, що ставили переважно високі вимоги до виконавців, стояло майже всюди на висоті задачі, гідній одинокого українського світового товариства у Львові. Хор „Бояка“, не зважаючи на невелику кількість членів, виявляє гарний звук, чистоту інтонації і вмілість динамічної модуляції й експресії. Дирігент хору на цьому концерті, п. Лев Туркевич, був на своєму місці без заміт. Нимходом кажучи — це один з небагатьох наших дирігентів, що завдяки своїм визначним словесним спосібностям потрапляють увійти в тональність гармонічної структури трудніших хорових творів та оланувати її у виконанні. Коли в давніших його виступах помічався деколи нахил до вишуканих ефектів та не все обдуманих експериментів, які не раз йшли в розріз з інтенціями композитора, — то на останній своїй виступі він успіш майже

всюди затримати і примирити естетичну міру й заокруглену лінію.

Та всеж таки для нас найцікавішою появою на концерті було фортепіанне трио ел-молі В. Барвінського, яке — хоча й написане ще 15 літ тому, (в часі музичних студій композитора в Празі) — аж тепер дідалося виконання. Це трио у трьох широко завожених частях, скромної і дискретної, але шляхотної тематикою (навіть з виразним нахилом до монотематичності) — головню замінити велими цікавим і оригінальним переведенням, особливо ж в напрямі гармонічних нюансів, які тут, як і в інших творах, становлять головну силу цього композитора. Хоча й у творі є деякий еклектизм у виборі жанрів, хоча в темах слідно деякі впливи, хоча нема ще в ньому тої кольоритності й українського характеру, який виступає в пізніших творах автора, як у 2-ім трио (я молі) або в секстеті сполі, — то проте і цей твір (подібно, як його перші фортепіанові прелюді) показує нам наглядно, що п. Барвінський належить до тих композиторів „з божої ласки“, які вже в перших початках своєї творчості виявляють сформоване індивідуальне обличчя та зрілий, зріпкований талант.

Виконання тріа (проф. Перфецьким, Вольфстелем і д-ром Гінсбергом) було на загальне добре, хоча можна би поставити домагаючи більш дискретного трактування динамічних нюансів у фортепіані та спокійнішої лінії сміка у скрипці, особливо ж в 2-ій часті.

На концерті виступила (по довшій перерві) й відома співачка, п. М. Сабат-Сирська, учениця проф. Заремби, і зробила відспіванням двох пісень Степанової якнайкраще враження, як під оглядом голосовим, так і під оглядом артистичного виконання. П. Сирська може вважатися кінці однією з найкращих наших нечисленних концертних сил. Слід би їй тільки трохи збільшити концертний репертуар новими творами.

Взагалі концерт дав новий доказ живучості й пильної праці Тов-а Львівського „Бояка“, яку воно розвиває в цих важких часах під проводом теперішнього голови, п. Й. Доманька.

Памяти визначного діяча.

Над свіжою могилою бл. п. Василя Яворського.

З Нового Санча наспіла до нас сумна вістка: в суботу 22. ц. м. помер там заслужений народний діяч, почесний член „Просвіти“ і бувший парламентарний посол, б. радник дирекції скарбу Василь Яворський.

З покійним вийшов у могилу визначний народний робітник, що має за собою тричі заслуги в нашій відродженій Галичині. Вже за студентських часів належав він до гуртка ідейної молоді, що клала перші почини праці між і над народом. Як радник, а потім президент окружної дирекції скарбу в Бережанах помагав він на кожній кроці нашим людям, організуючи народні маси в просвітній, економічній, а згодом і в політичній організації. Бережани завдячують йому м. н. оснування кредит. тов-а „Надія“, про яке не забував навіть після перенесення на заточення, де жив у Кракові, а від цілого черв'ястоїття в Новому Санчі на Лемківщині.

В останній киденій старого (кур'яльно-го) австрійського парламенту (1900—1906) засідав як посол з виборчого округу Рогатин—Бережани. В тодішньому „Руському Клубі“ належав до групи Романчука разом з покійними нині Королем, Косом, Васильком і Пігуляком поборуючи угодовців. У часі свого послання належав до петиторної комісії в парламенті і вніс велику кількість інтерпелляцій, з чого відмітно інтерпелляція в справі податкових зловживань нам. Потоцького і Коритовського, що були сенсацією дня і спричинили проти обох магнатів судово-карні доходиження.

Окремо слід згадати про велике розуміння покійним Яворським значіння пропаганди в нашій справі між чужинцями. Він один з перших Галичан, що зрозумів ясно вагу такої пропаганди, тому й дав почин до заложення першого українського інформаційного органу в німецькій мові п. з. „Katholische Revue“, що й він потім разом з відомим журналістом Романом Сембратовичем і послом Косом. Він не тільки писав у тому органі, бігуючи перед чужинцями польських можновладців за їх насильства і господарку між українським народом в Галичині, але й підмагав цей журнал матеріально.

В часі перших загальних виборів до відемського парламенту (1907 р.) покійний своєї кандидатури не виставляв. Зате тим-більшу діяльність розвивав у забутий всім Лемківщині. Давши почин ще передчасно (1903 р.) до дивлення гр.-кат. церкви в Новому Санчі, причинився таким чином до сильного скріплення нашого елементу на західних окраїнах української національної території. Яке значіння мала і має ця церква, зрозуміє тільки той, хто побував колинебудь хоч коротко в цій закутні. Після церкви прийшла черга на „Лемківський Банк“ і лемківську бурсу, ініціатором і творцем яких був покійний. Банк став у пригоді тисячам бідних, вистискуваних всім Лемків, а з бурси вийшли цілі кадри свідомої, ідейної лемківської селянської молоді „з луце“. З оснуванням бурси зросло зараз помітно число української молоді і в новосадельній гімназії. Загалом Лемківщина завдячує пок. Явор-

ському дуже багато — і то в усіх ділянках нашого життя, бо він був душою її просвітної, економічної і політичної організації.

Одиниче крім своєї Лемківщини не забував він ніколи на якій загально-українській потребі, відгукуючись з поміччю на всі заклики українських установ. Був правдивим батьком української молоді, підтримуючи неодного бідного хлопця в часі його науки.

Пок. Яворський — це була людина широкого горизонту і широкого, люблячого серця. Це був дійсно великий патріот, що любов до свого рідного вивчав не словами, а ділами, що до кінця свого життя працював з вірою в краще завтра української нації.

Перож земля заслуженому Дінаві!

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою Дм. Котка.

Четвер 27.V. Горюденка.

Субота 29.V. Станіславів.

Неділя 30.V. Станіславів.

Понеділок 31.V. Галич.

Віторок 1.VI. Ходорів.

Середа 2.VI. Ходорів.

Початок о год. 8:30 ввечері. Ціни скрізь знижені. 1659 20—?

Виказ спортового приладдя, яке перебрало т-во „Сокіл-Батько“ від Спортового Кружка в Ізюєфіві про ліквідації табору в Ізюєфіві: 1 сітка до ситківки, 2 сітки на ворота, 10 штучи, 12 чорноштанцат, 1 біло-чорний дрес, 2 зелено-чорні дреси, 9 чорно-білих дреси, 1 паре наколінників, 4 м'ячки до ситківки, 6 штучи рукавиць до шерку, 2 охраничі на лікті, 4 штучи м'ячів до бігу, 15 синьо-жовтих прапорців, 14 штуч душ старих, 2 пари колесцяч зі шнурками, 1 американський трапез, 2 диски, 1 мішка помпа з гумою, 2 помпи ручні, 1 шило, 3 шаблі до шерми (німецькі), 3 комп. і 1 некомп. флюрети, 1 плаш до вайлібоу, 1 сажки, 1 плаш до копаного м'яча, 11 пар черевик до копаного м'яча, 4 ракети з орасами, 1 паре жіночих лиж, 4 паре мужеських лиж з дамою ключачки, 1 маска шкіряна до шерми, 2 залізни кулі, 8 шруб до колесцяч, 2 старі плаші до копаного м'яча, 4 проти зі шнурками до напинання реку, 4 палики до лещет, 3 пари лещет (1 без машинки), 1 тичка бамбусова 4-метрова до скоку, за що „Сокіл-Батько“ складає отчим прилюдну подяку вище згаданому Спортовому Кружкові „Сокіл-Батько“ зі своєї сторони передає приладдя Українському Спортовому Союзові до розділення його між поодинокі Спортові Товариства в краю. 1794 1—1

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

НАПРАВУ годинників під управою феліхних сил швайцарських подягоджує Гутерман Сикстуська 14. По сніжні годинники посиляю домі. 1679 61 18—?

1-ЗОЛ. коштує кожда золотинна напівва у Гутермана Сикстуська 14. 1679 18—?

НОТИ НА ОРХЕСТРУ. В. (Безкоровий): 1. „Думка-Шумка“ — на оркестру сальонову. 2. „Для розради“ — на оркестру. 3. „Збірка пісень“ — квартет смичкових. 1782 2—3

СЛУЖНИЦЯ середніх літ, з добрими свідствами пошукує заняття на провінції, або у Львові. Зголошення до Адміністрації під „Служниця“. 1—2

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Загальні Загальні Збори

кооперативні „Український Театр“ у Львові відбудуться в суботу, дня 12 червня ц. р. в салі бібліотеки Т-ва „Просвіта“ (Ринок 10) о год. 5-й попол. зі слідуєчим порядком наряд:

- 1) Відкриття і відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів.
- 2) Звіт з діяльності Управи і Надзірної Ради за рік 1925.
- 3) Відчитання звідомлення з переведеної ревізії з рамені Ревізійного Союзу.
- 4) Звіт Контрольної Комісії та уділення абсолютної Управі і Надзірній Раді за рік 1925, затвердження річечк рахунків і білансу за рік 1925.
- 5) Розділ чистого зиску.
- 6) Валоризація уділів.
- 7) Вибір двох членів Надзірної Ради і двох заступників.
- 8) Внески і запітки.

На випадок несприятливості значаючого статуту числа членів, відбудуться другі Загальні Збори того самого дня, а тим самим локалі о год. 6-й веч. з тим самим порядком наряд, які будуть важко рішати без огляду на число членів.

Річний звіт, рахунки і біланс вложіть з локалі кооперативні „Український Театр“ (Руська 18) для перегляду членів в урочливих годинах.

Львів, дня 22. травня 1926.

1793 1—1 Надзирна Рада.

Ширіть наш часопис!

Діло

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
і АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пош.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в крані 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 ал., Німеччині 7-50 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 ал., Австрії
7-50 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Печать духа.

Десять літ минуло від смерті Франка, а видається, що за цей час пережили ми важке століття. Та тінь великого письменника не відійшла а далечини, а приблизилась. Треба було аж довгих десять літ досвіду, щоб переконалися, чим може стати для народу творча одиниця, яка метою свого життя вибрала працю для поширення світогляду та скріплення духа своєї суспільності.

Ідеї, за які боровся Франко, стали нині нашим буденним культурним надбанням. Коли віримо в поступ на шляху пройденім нашим загальом від моменту, коли Франко став на ньому одним з перших наших провідників, знаємо, що без нього не були би ми нині там, де ми є. Нехай історики літератури та критики важать на найніжніших терезах кожне слово його творів. Український загаль не потребує ждати на цей осуд. Кожний, що знає історію культурного руху за останніх 40 літ у Галичині, розуміє роль Франка як наймогутнішого оживителя громадської та літературної думки.

Нема більше гіркої правди про вагу письменської творчості, як та, що суспільність найкраще оцінює великого письменника після його смерті. Франко був одним з тих рідких наших, мов з каменя різьблених, людей, які вміли працювати та думати за десятки та сотки діачів і робітників. Він перший у Галичині почував у собі вічно пекучий голод стежити за духовою працею на чужині, вслухуватись в її домагання, зніматись на її рівень.

Не маємо другого письменника рівного Франкові, який умів би з такою легкістю та живучістю поєднати два такі далекі та різні завдання, як чисто індивідуальне зусилля письменника, зачиненого в келії своїх самотніх дум, і працю для якнайширшого загалу в усіх ділянках суспільного та літературного руху.

С великі письменники, яких смерть ликує зрозумілий жалі між їх зведичниками. Та не завжди є вона найбільше трагічною хвилиною їх життя, коли вони віддавна вичерпали свої творчі сили і сказали те останнє слово, яке запевнить ім належне місце в історії літератури. Але є інші, яких роля не кінчиться на складених ними творах. Вони творять щоденною, часто непримітною працею — мозок нації та її совість. До таких належав Франко. Коли його не стало — не стало людини, яка вміла незрячим кидати пісню потіхи, сліпим промінням освіти, недбайливим картаюче слово, чванькуватим глузуючу усмішку, шукаючим нових шляхів — нову думку.

Нині живіше, ніж колинебудь відчуваємо недостачу такої, хоча би одної людини, яка єднала би в собі найрідші прикмети духового провідника суспільності: ширину світогляду, глибину освіти, кристалічний характер, невтомну енергію, ясну свідомість мети та її засобів. Бракує нам Франка у себе дома як батьківського дорадника та вчителя, — бракує нам його, коли чуємо, як звертаються зі запитом, хто є в нас нині найвищим гідним представником нашої культурної сили перед світом.

ІВАН ФРАНКО.

Великі Роковини.

Боже, наше рідне слово!
Наша пісня ще живе!
І про нас ще памятає
Покоління те нове!
Ще співає про козацтво,
Про його кривавий бій!
Ах, значить, ще не в могилі
Той народ коханий мій!
Ах, значить, оті цвітучі
Села, ниви і садки,
Се українські оселі,
Се України вінки!
А оті могили-гори,
Де борці старії сплять,
Уквітчали любі руки.
Знають українських дівчат!
Ще Українець збирає
Із сих нив для себе хліб,
І не топче чужиниці
Нашу славу і наш гріб!
Ах, а тут! Предивне диво!
Тайна поміж тайн страшних!
Сеж Енеїди потомки!
Та що стало нині з них?
Ті, що перед сто літами,
Як згорів наш рідний дім,
Накивали йому патаки
Не задумавшись зовсім, —
Ті під материні крила
Знов згорнулися в любові,
І бакають в рідній хаті
Рай зготовити собі.
І дивіть, горять їх очі
Тим самим вогнем святим,
Як горіли тої ночі.
Колі друг мій, побратим,
Колі славний, беззатанний,
Щирий батько наш Богдан
У важкій годині скликав
Запорожців на майдан.
Тямлю ніч сю, як сьогодні!
Вколо нас реве Дніпро
І клекоче Непаситень,
Каміне гризе ребро.
А в степу напроти Січі
Се не хижая сова —
А кодацька людська кріпость
Свої кігті висува.
У Богдана сльози в очі,
Та вогонь в душі, в словах:
«Згинем, браття, або вгору
Піднесем свободи стіл!
Згинуть — нам одна дорога,
Чи в кайданах, чи в війні;
«Хто ненавидить кайдани —
Тому війни не страшні!
Чи послабили ваші сили?
Потупилися шаблі?
Чи в серцях ви погасили
Дух лицарський взагалі?»
І гучніше хвиля Дніпрових
Крик козацтва заревів:
«Або ляжемо головою,
Або вибем ворогів!»
В жовтім світлі смолоскипів,
Що горіли серед нас,
У очах козакських блиско
Десять тисяч іскор враз.
Гей, тих десять тисяч іскор!
То був, браття, той підпал,
Що підняв страшну пожежу
Аж по Буга й Сяну вал.

Гей, тих десять тисяч іскор,
То був, браття, той розмах,
Що історію України
Повернув на нижній шлях.
Бачу, бачу ті іскри!
Мовиш: «мало їх?» Невжеж?
Що? На тридцять мільонів
Десять тисяч не знайдеш?
Мовиш: «де нам взяти Богдана?»
Тільки ти придатний будь
На свят, велике діло!
Загартуй думки і груди!
До високого літання
Ненастанно пробуй крил,
А Богдан прийде як сума
Ваших змагань, ваших сил.
До великого моменту
Будь готовий кожний з вас, —
Кожний може стати Богданом,
Як настане слушний час.
Мовиш: «нині нині війни!»
Ну, то нишу зброю куй,
Ум гостри, насталою волю,
Лий волю, а не тоскуй!
Лий борися, не мирися,
Радше впади, а сил не трай!
Гордо стій і не корися,
Хоч пропади, але не зрадь!
Кожний думай, що на тобі
Мільонів стани стоїть,

Що за долю мільонів
Мусиш дати ти одвіт.
Кожний думай: тут, в тім місці,
Де стою я у вогні,
Важиться тепер вся доля
Величезної війни.
Як подамся, не достою,
Захитаюсь мов тін, —
Пропадє кривава праця
Многих, многих поколінь.
У таких думках держися
І дітей своїх кохай!
Коб лиш чистая пишиця, —
Буде паска й коровай.
«Чи побіди довго ждати?»
Ждати довго? То й не ждиж!
Нині ачися побіджати,
Завтра певно побідиш.
Таж не даром пробудився
Український жвавий рід.
Таж не даром іскри грають
У очах тих молодих!
Чей нові мечі засяють
У правих і в твердих.
Довго нас не доля жерла
Досі нас наруга жре,
Та ми крикнем: «Ще не вмерла,
Ще не вмерла і не вмерла!»
1898 р.

Діапазон Франкової творчості.

Українське громадянство знає Ів. Франка головню як поета — автора віршів, оповідань, повістей та драм. Про наукову його діяльність знається в широких кругах мало що, а про громадську й публіцистичну ще менше. Що більше, навіть Франкові твори з красного письменства не всі відомі ширшому загалу.

Можна порахувати на пальцях ті його річі, що в нас загально знані. Ріжні є причини цього сумного явища. Перша — це загальна наша неосвіченість, неосвіченість і нецікавість навіть у справах чисто літературних. За малими виїмками знання дії нашого письменства обмежується лише до шкільних кусників. Більшість, покинувши шкільну лавку, вважає себе досить обізнаною з усякою премудрістю, яка не торкається вибраного життєвого фаху. Не так давно довелось мені почути від одного поважного й поважаного діяча бажання: як би то добре було, колиб «Діло» передрукувало ось таку-то Франкову річ — аджеж ніхто не знає, запевняв мене цей діяч, а цей чудова річ. Я охоче вірю запевненню агаданого діяча, що дійсно наша публіка забула або й не чула про існування у Франка тої перлини. Алеж ця перлина надрукована у всім доступній і ще досі нерозпроданій Франковій збірці!

Прощу собі подумати, де в культурному світі можливе таке явище? Тимчасом у нас це в порядку річей.

Так стоїть справа з белетристикою, з природи річі найлегшою й найдоступнішою лектурою

для загалу. Шож уже тоді казати про інші роди творчості? Розуміється, вони ще менше знані, навіть з імені. Розуміється є спеціалісти, котрі знають і цікавляться ними, с може й якісь дуже невеличке число загально-освічених людей, що теж тямлять про різноманітність Франкової творчості. Але відноситься це головню до наукових творів. Про публіцистику й критику вже мало хто й знає, надто з молодшого покоління. Ще старші люди, на очах котрих проходила громадська діяльність покійного письменника, люди, котрі чи разом із ним, чи проти нього брали участь у цій роботі, знають Франка і як талановитого, дотепного й розумного публіциста, критика, політика. Пам'ятають його виступи на політичній арені, читали його часописні статті, чули його промови.

Але як політик зійшов Франко зі сцени більш як чверть століття тому, тож молодше покоління з власного досвіду його таким не знає. Яких двадцять літ тому зломилось й критичне перо Франкове — тож знову й про Франка як критика теж був час забути. А хто схоче, щоб відсвіжати або таки і вперше пізнати цілість спадщини свого великого земляка, карткувати старі, припалі пороком газети й журналі?

«Ми не такі... у нас нема»... Так, так, у нас нема інтересу до книжки, тому й досі не може з'явитись у нас повний збірник Франкових творів, хоч уже минає 10 літ від дня його смерті. І хто знає, коли ми діждемося цього збірного видання, та й чи діждемося. А без нього — певна річ, що й тяжко пересічному читачеві як слід пізнати й оцінити свого великого чоловіка. Тому й обмежуються у нас на загальниках, плавають по верхах, не входячи в глиб справи.

Тут очевидно не є моїм завданням з повною докладністю представити широку діяльність Франка. Це й неможливе у рамках газетної

Red. czas. „Dilo“ Pr. 244/26. W imieniu Rzeszypolskiej Polakiej! Sąd okręgowy karowy we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczanego w czasopiśmie „Dilo“ Nr. 110 (10786) z dnia 21. maja 1926 roku pod tytułem: „Pis nacyjalnym prarokom“ a) między słowami: „zmaszał nacji...“ a słowami: „Wle, b) między słowami: „istnuwan...“ a słowami: „Z cym wam zawiera ad a) znatniona wyterka z § 303 n. k., ad b) znatniona wyterka z § 306 n. k. uznal dokonał w dniu 20. maja 1926 roku konfiskate za

usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w nocy § 493 nk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydał się nakaz odwoławczy, redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze unieważnił bezplatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu podlega za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. 2 k. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Lwów dnia 22. maja 1926. Rządca.

статті. Я тільки хочу нагадати нашому громадянству про те, які широкі інтереси були у Франка, широкі й многосторонні, який буйний розмах мав він у своїй творчості, що за великий талант був у нього, коли він устиг мало не в кожній ділянці поглибити нам твори небуденної вартості.

Виступив Франко на прилюдну арену як поет і як поет зійшов у могилу, полишивши нам прекрасні реалістичні образки з життя нашого селянства й робітництва, інтересні повісті з інтелігентського життя, чудові казки для дітей, гарні ліричні й філософсько-рефлексійні поезії, нарешті високої вартості твори патріотичного характеру. Вже в самій белетристиці яке багатство: поезія, новела, повість, роман, драма, сатира, казка. А як же нечувано давніше форма поетичного слова, яка різнородність у строфіці, метриці, ритміці. Франко, можна сказати, був новатором у нас поетичного слова, що перешеплював на нашому ґрунті найкращі досягнення європейської поезії.

А яку масу прегарних перекладів полишив він нам і в прозі і в поезії! На цім полі був і зостався Франко у нас одним з найкращих і ще неавансованих письменників. Протягом цілого свого трудящого життя не переставав він збагачувати українську літературу перекладами крашких творів, із цілого в сесвітнього письменства, розвиваючи цим і літературне знання й літературний смак рідної громади. Гете, Гайне, Фрайліґрат, Ленау, К. Маер, Лілієнкрон, М. Янічек, Келлер, Кляйст, Лессінґ та ін. з німецької; Байрон, Шеллі, Брет Гарт, Твайн, Теннісон, Бернс, Мільтон, Шекспір — з англійської; Гюґо, Золя, Дод, Верлен, Рішпен, Мореас, Роденбах, Люїс, Франс — з французької; Данте, Д'Аннунціо та ін. з італійської; Гоголь, Пушкін, Лермонтов, Некрасов, Достоевський, Салтиков-Шедрин, Солженицін, Помяловський — з російської; Врхлицький, Махар, Св. Чех, Ю. Зейер, Гавлічек-Боровський, Я. Неруда — з чеської; Міцкевич, Асник, Гомуліцький, то що з польської; Овід, Гораций, К. Курцій, Апулей — з латинської; Піндар, Софокль, Сапфо — з грецької; Ібсен і Бернштейн-Бернсон — з норвежської; Стріндберг і Лягерлеф — з шведської; Мультиплі (Деккер) — з голландської літератури — ось довісім неповний реєстр чужих письменників, що їх перекладав наш Франко. До цього ще треба додати численні переклади, переспіви й переробки з старо-індійського і

Жіночі модні матер'яли

Шовки, Полотна
Мужеські сукна

1630

11-2

продає набагато ширше

ФІРМА

РОМАН

ЗУБИК

П'ять, Галицька 16.

старо-українського письменства. — Спадщина, як бачимо, не-аби-яка!

По поезії іде зараз публіцистична й критична діяльність, за яку взявся Франко майже рівночасно, як і за поезію, і якої не полишав до самої своєї хвороби. Годі просто вичислити всі ті теми, яких торкався Франко як критик і публіцист. Працюючи значну частину свого життя як журналіст, Франко з природи річчю мусів торкатися різних болячок нашого життя, а значить і теми були в нього найрізніші. Але поминувши цю до певної міри примусову писанину, бачимо у Франка й stále зацікавлення найрізнішими темами: літературою й театром, школою й вихованням, релігією й церквою, суспільною економією й політикою. Статті, дописи, замітки й поважні розвідки. А все писане живо, яскраво, з дотепом, часто гостро й уціплюю. Багато з того мало тільки злободневний, переминаючий характер і тепер не має більшого значіння, свідючи тільки про ширину інтересів письменника, але чимала частина цієї спадщини ще й тепер варта нашої уваги. У всякому разі, поза щоденними газетними статтями в „Курєрі Львовській“ більшість його писань на згадані теми має для нас велику вартість. Вартість ця двоякого роду: передовсім історична — для характеристики Франкової діяльності й сучасна, для просвіти й науки нас самих.

Таку, непроміняючу вартість мають найсамперед Франкові критичні й риси про наших і чужих письменників, мішені головно в „Літературно-Науковому Вістнику“. Деякі з них видав Франко у збірці „Молода Україна“, але чимало ще жде передруку (Лесь Українка, В. Самійленко, „Стара Русь“, „З секретів поетичної творчості“, то що, та всі риси про чужих письменників).

Історичну здебільшого вагу мають його суспільно-політичні статті, без знання котрих ми не зможемо як слід оцінити значіння життєвого шляху Франка.

Тут передовсім треба піднести писання на соціалістичні теми з рр. 1878—81 в „Громадській

Друзі“, „Давоні“, „Молоті“, „Світ“, робітничій газеті „Праца“, коли то Франко був завзятим пропагатором соціалізму, основоположником і провідником соціалістичного руху в Галичині, автором першого у нас соціалістичного катехизму й соціалістичної програми.

Інтерес до соціальної справи, розбуджений захопленням соціалізмом, зостався у Франка на довго й пізніше, коли це захоплення минуло, коли він почав критично ставитися до соціалдемократичної доктрини (дивись статті в „Житті і Слові“, а потім у „ЛНВістнику“). В зв'язку з цим інтересом стоїть і зацікавлення економічними питаннями. Від чисто робітничих справ (заробітна плата тощо) переходить Франко й до загальних, і ніхто, тільки він виробив перший у нас реферат про економічні справи Галицької України, відчитаний В. Нагірним на 2-ім українськ. візю 1883 р. Результатом цього зацікавлення маємо кілька популярних брошур на економічні й суспільні теми, оригінальних і перекладних. Пару з них видала „Просвіта“ („Розмови в Добровільській читальні“ — про гроші 1883 р., „Панщина та її скасування“ 1898). Пізніше розробляв Франко ці теми й науково (пор. „Грималівський ключ“ в р. 1800“ та ін.).

Вкінці треба тут згадати й про Франкову популяризацію західноєвропейської критики християнства, якою він займався у вісімдесятих та дев'яностих роках під впливом Драгоманова. В публіцистиці й критиці, як і в белетристиці крім оригінальних творів полишив Франко й безліч перекладів.

Коли від публіцистики перейдемо ми до наукової діяльності Франка, то й тут побачимо незвичайно широкий діапазон його інтересів і тем: історія літератури в стислому значінні цього слова, фольклор, етнологія, історія, статистика — все це цікавило його і з усього того полишив він нам солідні й вартісні річи. З захопленням віддавав Франко студіям народної творчості (Студії над українськими піснями), старої української літерату-

ри і культури: апокріфи, вірші, розвідки про письменників XVI—XVIII вв.) історичні пісні, з історії старої української драми й театру, то що. З історії улюбленою темою була у Франка 1848 рік у життю Галичини, але не цурався він також і історії взагалі.

З молодих літ записував Франко народні пісні й оповідання й чимало опублікував таких записів — своїх і чужих. Серед подібних видань треба передовсім зазначити великий і цінний корпус галицько-українських приповідок. Отся наукова діяльність Франка зділяла йому широку славу в ученому світі і принесла йому почесті відзначення різних наукових інституцій.

Великі заслуги має Франко також як редактор і видавець менших і більших, поодиноких і збірних творів українських письменників, з коментарями й вступами. Нарешті йогож таки перу належить просто кольосальна маса всяких оглядів і рецензій з усяких галузей знання і всяких мов. Сам спис усіх творів Франка склав би цілу велику книгу. „Наукове Т-во ім. Шевченка“ має намір видати такий повний список. Тоді кожний бодай з самих назв Франкових писань побачить усю їх незвичайну різнородність.

Вол. Дорошенко.

ІВАН ФРАНКО.

3 поклони.

Важке ярмо твоє...

Важке ярмо твоє, мій Рідний Краю,
Не лезкий мій матері!
Мов під хрестом отсе під ним я улядаю,
З батьківської руки твоєї допилаю
Затроєний пугар.

Благословляю тебе! Чи ждуть тобі ще треба
Поваги й блиску від будища,
Чи ні, — одного лиш тобі блага з неба,
Щоб з горя й голоду не бігли геть від
Твої найліпшої сина. [тебе]

Щоб сім'я твоїх їх власне покоління
На глум не брало і на сміх.
Щоб монументом їх не було те каміння,
Яким в відплату за плодоче насіння
Ще при житті обкладувано їх.

Якби...

Якби само велике є страждання
Могло тебе врятувати, відкупити, —
Будь твоє велике панування,
Нікому-б ти не мусів вступати.

Якби могутність, щастя і свобода
Відмірялась по морі крові й сльоз,
Пролитих з серця і з очей народу, —
То хто-б з тобою супротивлю зміг?

д-р ПАВЛО ЛИСЯК.

Творець-Велит.

В десятилітні роковини смерті Франка.

Дня 28-го травня 1926 року ми нас десять літ від хвили смерті І. Франка. Ця подія є великим моментом в житті української нації. І тому не дивно, що на всіх широкіх просторах нашої землі тепер на хвилю затихає гомін повсюдної буденщини, а кожен свідомий Українець чи Українка немов підчас великого освячення на Службі Божій з тремтінням в душі і з якимсь надзвичайним захватом... сходять до своїх найтайніших глибин. Що з нами було за цей увесь час, що з нами є тепер і що ми втратили тоді у ясний, тихий травневий вечір у столиці західно-українських земель!

Покинув нас на віки Франко під кровавий клекіт світової хуртовини. Нашу святу українську землю місила тоді крицева стопа війни. Всюди на заході країни світила багрова луна воєнного пожежу, зникали з обличчя землі сотні осель, гинули від кулі тисячі мушкетерів, жінок і дітей, безприкладна ніколи й ніколи незбагнута лави фізичного знищення заливала нас з усіх усюдів. Здавалося, що нове татарське ли-

холіття, самим Франком так живо прочуте і так майстерно змалюване в „Захарі Беркуті“, знов загубить нас на довгі літа...

Але це був тільки антракт нашої „великої смуті“. Немов на глум підняла нас не менш угору лукава доля, показуючи як атомленому після довгої і страшної мандрівки по безлюдній пустині Ізраїльському племені — обрій і міраж обітваної землі, на те, щоби ще з більшою силою зараз кинути нас в ще страшнішу безодню горя, неволі та розвалу. Який нещасний був Франко, що не дожив до хвили нашої короткої державної незалежності, але який одночасно щасливий він, що не дожив до хвили цієї катастрофи, яка прийшла по ній!

Ні сліду з того золотого, яке, здається, вишила сіяти досвіття зоря України! На великанському просторі земського гльобу, на тих полях, нивах, левадах, лісах, борах і горах, над тим чорно голубим морем і над тими тихими річками, які є наші, вічні, українські, над тією українською землею, в якій спить тілько мільйонів українських поколінь, по якій ми сьогодні ступаємо, а до якої завтра підемо, царить теміння ночі, дивно сміється розперізане насильство, тріюмфус неволя, а матеріальна і духовна нужда заїде всіх...

Тай ще: північ десь іде ліна. Кож-

ного дня приходять щораз нові удари і щораз нові втрати, щораз нові акти поневолення. Великий світ живе своїм життям. Земля стогне від надлюдських змагань всіх її крашких синів за кращу долю, за краший прожиток і буття і всюди творяться в горячковому труді нові цінності, нові форми і нові правди. А тільки ми одні стоїмо геть-геть, оподалік від тієї животної стихії. Справді як розбиті паралітики край шляху — хворі, знесилені і без надії на краще завтра.

А споминати Франка. Як споминати, яким словом, яким духом? Хіба не важко і не соромно на душі? Бо не вважаючи на десять повних літ від смерті Франка, ми всеж таки ще не посідаємо ні повного критичного видання творів цього велитня української культури, без сумніву найбільшого по Шевченку, ні солідної праці, яка обнімала б і вичерпувала б всесторонньо його життя і творчість. Ці два головні обов'язки, а правду кажучи: явні знаки нашого піетизму до Франка — не виповнені. Може і не слід казати, з цієї вини. Але не виповнені — на сором і на ганьбу нам. Тай ледве, чи і коли вони ще будуть виповнені. Бо от хочби від кола зацікавлення наших признаних істориків літератури, які зупинилися покищо майже виключно тільки на середньовічній мертващині — до епохи Франка ще чия вели-

чезний. Про матеріальну сторону такого діла й не казати. Через те гіркою іронією звучать у ухах гордо повторювані слова про те, що ми, мовляв, „підідемо у мандрівку століть з його духа печатю“. На словах може воно й так. Але не на ділі. Бо дух Франка може ділати на нас тільки шляхом чудодійного флюїду, яким є його слово. А де воно? Колиб в останніх літах не були змилосердилися деякі приватні видавці і не передрукували найважливіших його творів, наш загальний знав би був про Франка радше зі слуху, ніж з книжки... Адже більшість нашої „літератури“ фанчно загинула підчас війни...

Але проаналізувавши справу трохи глибше, ми бачимо, що виною тут мабуть і сам розмір та тягар завдання. Написати солідну студію про життя і творчість Франка! Легко сказати! Але нехай хто спробує виповнити отсе завдання. Написати таку працю — це значить написати глибоку і великанську студію про увесь розвиток нашої національної думки і культури за цілу майже другу половину минулого століття, студію, яка в рівній мірі мусить охоплювати і розвиток західно-європейської культури у названій добі. Бо Франко не був тільки одним із носіїв цієї нашої національної думки і одним із таких культурних робітників. Франко був без прибільшення можна

Перед важкими постановами.

Рішення президії ЗЛН. — Постанови „П'яста": неприйнята резигнація Вітоса з головства клубу, мовчання в справі вибору президента держави. — Народи інших клубів. — Становище Німців і Жидів. — Вигляди кандидатури Пілсудського в світлі політичної арифметики.

Варшава, 27. травня 1926.

Вчора кульовари сойму заройлися від послів, бо радило одночасно кілька клубів. Загальна увага спрямована на наради ЗЛН і „П'яста".

ЗЛН, скликає загальне засідання клубу на суботу 29. т. м. Вчора в полудне радила його президія, яка й постановила: 1) послі ЗЛН, мають взяти участь у Нац. Зібранні, при чому повинні явитися обов'язково всі послі й сенатори; 2) віддання білих карток при виборі президента членами клубу ЗЛН, є виключене; 3) в порозумінні з іншими „народовими" партіями слід висунути власну кандидатуру на президента.

Наради клубу „П'яста" велися від год. 10 рано. Проводив віцепрезес клубу пос. Дембський. На 64 членів того клубу явилось 58 послів і сенаторів, бракувало тільки Вітоса. За те були присутні два його кабінетові товариші, мін. Кернік і Осецький.

Наради отворив пос. Дембський, що виголосив реферат про теперішню політичну ситуацію, з окрема про становище партії до нового уряду. Потім реферував пос. Бузек про зміну конституції і виборчої ординації. Дискусія після цих рефератів затягнулася до пізньої ночі.

Прийнято такі постанови: 1) клуб „П'яста" не приймає оголошеної резигнації посла Вітоса з головства і висказує йому своє довіря; 2) приймає до відома справоздання президії і одночасно підносить в призначенні акцію маршалка Рагав, що зумів спрямувати життя держави на шлях конституції; 3) стверджує, що забезпечення незалежності Польщі, устійнення її міжнародного становища й удороження її господарських відносин може настати тільки на шляху внутрішнього і зовнішнього мира і правопорядку; 4) стверджує, що клуб „П'яста" перший підніс конєчність поправки парламентарного устрою шляхом зміни конституції і виборчої ординації; 5) переконаний, що польська армія буде й далі певною й непорушною основою цілості, гідності й сили Річпосполитої; 6) уважає, що обов'язком уряду прямувати до па-

цифікації, берегти права й порядку і не хоритися перед натиском партій; 7) п'ятує виступи тих партій, що з травневих випадків бажають кувати партійний капітал, а одночасно негідними наклепами на членів „П'яста" пробують їх стероризувати як негідних політ. противників; 8) стверджує, що джерелом кризи в державі і головною причиною недоволення мас є господарська і фінансова криза, тому спрямування виключної уваги на справи політичні і державний устрій не може принести додатного успіху. З уваги на те клуб підчеркує в останній хвилі конєчність зрівноваження державного бюджету шляхом раціональних ошадностей і протриває всяким помислам нової інфляції.

Вчора радило також „Стронніцтво Хлопске". Ухвалили відомі резолюції про конєчність розв'язання сойму і сенату, про потребу утворення робітничо-селянського уряду і покликання на президента марш. Пілсудського.

Сойм німецьких послів скликає своє засідання на суботу, год. 8. вечер. Зачувати, що Німці голосуватимуть за кандидатуру Пілсудського. Подібне становище займають також Жиди. „Гайнт" заявляє в передовій статті, що Жид. Клуб підтримає цю кандидатуру, але це не може статися безінтересовно, особливо, коли кандидатура Пілсудського буде боевою кандидатурою лівни.

Сьогодні в четвер відбудеться засідання управи й політ. комісії клубу ХД. Загальне зібрання клубу також в суботу. В клубі ХН, існує тенденція не брати участі в Нац. Зібранні з уваги на недостачу гарантій, що вибори президента держави могутимуть відбутися свободно й без перепон.

Клуби Український і Білоруський радитимуть в неділю.

Чим ближче до 31. травня, тим пильніше політичні математики займаються соймовою і сенатською арифметикою. Національне Зібрання має 555 членів, отже абсолютна більшість, потрібна до вибору президента, виносить 278 голосів. До цієї пори певна є тільки кандидатура Пілсудського. Обчислюють, що

проти нього голосуватимуть: ЗЛН (130 голосів), ХД (49), група Дубановича (28), „дикі" (2), разом 209 голосів. За кандидатуру Пілсудського заявляється: ППС (48 гол.), Строн. Хлопске (33), Визволене (32), Клуб Праці (10), разом 123 голоси. Однак рахуються з правдоподібністю, що на Пілсудського впадуть іще голоси: Жидівський Клуб (46 гол.), Німці (22), Український Клуб (21), Білорусини (11), Незал. Хлопська Партія (7), група Матакевича (кат. люд.) (5), група Оконя (2), „хлібоїди" (3), „дики" (13), отже разом 130 голосів. З голосами польської лівни дає це в сумі 259 голосів.

Поза тими комбінаціями є ще 7 голосів комуністичних.

Підсекретаріат для справ нац. меншин.

Варшава, 27. травня.

В урядових колах задумують утворити в міністерстві внутрішніх справ підсекретаріат для справ нац. меншин. Між кандидатами на те становище вчислюють бувц. заступника ген. комісара східних земель адв. Івашкевича. Утворити цей секретаріат мали би після Національного Зібрання.

Після вбивства отам. Петлюри.

Убийник Жид-емігрант.

Париж, 26. травня.

Вбийник отамана Петлюри Шварцберг зізнав, що вже в 1917 році чув у Петрограді й Одесі про страшні переслідування Жидів на Україні, доконані за справою Петлюри. Шварцберг рішився вбити Петлюру, тому став у Парижі шукати його, а вкінці виконав свій намір.

По іншим вісткам убийник називається Самуель Шварцберг, має 38 літ. Він із віддалі одного кроку вистрілив тричі до Петлюри, а коли Петлюра впав уже на землю, стріляв іще три рази. Петлюру в безнадійному стані відвезли до шпиталю. Прохожі хотіли злізнути Шварцберга й лише з трудом удалося поліції вирвати його з рук публіки. Шварцберг від кількох днів слідував от. Петлюру і день тому хотів убити його, але не зробив того, бо Петлюра був із жінкою.

Поліція вчора опечатала мешкання Петлюри, бо там є багато дуже важких дипломатичних документів.

Німецька заява в справі роззброєння.

Женева, 26. травня.

Вчора на останньому засіданні редакційного підкомітету приготуваної комісії роззброєння німецький делегат Бернсдорф заявив, що хоч Німеччина не належить до Ради Союзу, всетаки згідно зі заявою, зложеною на березневому засіданні Ради Союзу, вважає себе морально членом Союзу, тому може здержатися від участі в дискусії над висеннями, так як це зробили Зедінені Держави. Німеччина застерігає собі можливість заявити на час, коли западуть рішення у справі внесення.

Присуд у процесі над. фальшивників.

Буденешт, 26. травня.

У процесі за фальшування французьких банкнотів запов присуд. Віндішгрец і Надощі засуджені на кару по 4 роки в'язниці і по 10 мід. кор. гривини, Гайт і Курт на 1 рік і 2 мід. корон, Герш на 2 роки в'язниці і 2 мід. кор., Огіварі на 5 місяців в'язниці, а Барош і ін. на кілька місяців або звільнені.

Абд-ель-Крім піддався Франції.

До Парижа наспіла офіційна вістка, що Абд-ель-Крім прийде на лінію французьких відділів і разом із своєю сімєю й майном віддасться під оліку Франції. Передтим відіслав французьких і еспанських полонених. Абд-ель-Кріма перевезуть до Тази, де ждуть на вказівки французького резидента Стега.

Біржа.

Гроші.

Курс долара вдержується в приватних оборотах передполуднем 26. травня на висоті 11'30—11'35, пополудні піднісся до 11'50 при сильній тенденції. Польський Банк „платив" валюти і делізи 11'50 зол. Максимальний банковий курс був 11'11—11'16 і був нереальний. На приватній львівській біржі платили за американський долар 11'48—11'50, канадський долар 11'30—11'35.

Збіжжя.

У пшениці обильна подача, подекуди перевищає попит. Задкалення вісом при звичкових цінах. Тенденція до пшениці легко знижова, зрештою усталена. Настрій спокійний. Ціни оцінені без трансакцій.

Пшениця краєва біла 53'50—54'50, пшениця краєва червона 57'00—58'00, жито галицьке 32'00—33'00, ячмінь галицький настілий 25'00—26'00, овес галицький 34'25—35'25.

сказати, синонімом і нашого модерного національного розвитку і нашої культури. Його стаття ви-повнює картину цього розвитку так сильно і повно, що на ній не можна і місяця в його рамках майже немає. Рідко коли і де трапляється подібний випадок в житті нації. Тому і удар, який впав на нас зі смертю Франка, такий неймовірно великий і страшний. Найкращий доказ цього факт, що ми від тої пори ще і досі не зміogli сяк-так стати на ноги.

Чим є найновіша українська література від смерті Франка в порівнянні з його творчістю? О! — так... Франко розніжив і зіпсував нас. Поки було в грудях його прометейське серце і поки під його черепом кипів вулкан таланту, нам було гарно, немов дітям при боці доброї матері. Був хтось, хто думав за нас, і журився за нас, і працював, і терпів, і творив за нас. Ми не розпитували, ані не розбирали занадто, чому воно так і гадали, що так повинно, так мусить бути. Світло в алябастровій амфорі за-чало тускніти. Потім повів зимний подих і воно погасло. Хіба дивно, що з тої пори такий сутінок, така темнота царить довкола нас!

Колись може прийдуть інші покоління, може прокляти неволі і гидку атмосфера кайданярської буденщини не так будуть їх заїдати, як нас сучасників... Щойно тоді виявляться

гігантська постать Франка в цілій своїй красі і величі.

Картка за картою розкривається його життя перед нами, кожен день нове кроваве зусилля, новий здобуток або впадок, і — потім нестримний гін далі вперед аж до тих вершин, де геній забуває за себе, а дух — звільнившись від тягару всього приземного — в екстазі тільки з Богом говорить...

І найважливіше, що все таке шире, просте і невимірене. Пройдім тільки головні фази розвитку письменської творчості Франка. Від перших від-ривків, роблених ще в багровині москвофільського обскурантизму і реакційності — аж до тих хрустальних висот, на яких зринав його дух безпосередньо перед катастрофою його недуги. Який діапазон, яка скала, яка ширина!... Всі боротьби зі собою, з оточенням, з ворогами, всі досвіди, здобутки, промахи і катастрофи, всі радощі, сповідання і смутки — словом: все те, чим жила і дихала нація за останніх майже п'ятьдесять літ, прожив сам про себе Франко. На ньому немов на тілі великого святого сліди стигмати всіх ран від мук, які перенесла наша нація. Отже тому його життя не є тільки жит-тям великого громадянина, навіть не життям великого письменника. Його життя є життям великого героя...

Звід вбогої галицько-мужицької

стріхи вишов він на підбій Соборної України з потрібною зброєю: божественного таланту, ніжного як мимова почування і незрівняно глибокої інтелігенції. Всі ці прикмети, напричуд гарно розвинені у Франка, постійно доповнювали одна одну, творячи разом гармонійну цілість, яку можна знайти в такій пишній красі хіба в епоху ренесансу. І справді був Франко ренесансовий тип на Україні, перший, якого ми взагалі мали.

Звичайно лучається так, що коли в письменника є талант, то недостає йому справжнього і глибокого чуття. А коли є чуття, то недостає сил ні таланту на повне висловлення того, що відчуває серце. А вже сфера чистого інтелекту — просто виклята із українського Олімпу. Невже багато в нас письменників і то при-знаних, які так щиро і глибоко зміли боротися за кожну нову думку, як Франко? Нехай тільки колись похвилься збірне видання творів Франка, щойно тоді стане ясно, чим взагалі цікавився Франко, або радше, чим він не цікавився. Доволі тільки пригадати на серію великих студій, які Франко друку-вав вже в 1900-их роках на сторінках „Літ.-Наук. Вістника" і в щоденній пресі. (А численні студії зі ще давніших літ: з часів „Зорі", „Життя і Слова" і т. д.) Кожна з них була немов послання апостола нації до всіх її живих дітей. Кожну

з них читали люди з горючими шокми і при ударах крові у ви-сках. Кожна з них була великою і незбутою подією, справжнім от-кровенням, вони формували душу і мозок тодішнього покоління.

Вслід сороклітньої письменської праці Франка є майже непрогляд-ний. Павлик а одно тільки 25-ліття цієї праці видав окрему книжку зі списком його творів. Перебігаючи в душі і пригадуючи важливі наго-ловки цих творів, і потім всі даль-ші аж до смерті Франка, ми ба-чимо, що не було майже ні одного питання, з царини літератури, су-спільного й економічного життя, з царини чистого мистецтва, релігії, науки і філософії, з царини полі-тики й історії — тай богато-богато інших ділянок життя, над якими не спинався був і не змагався за їх розв'язку Франко. І колись при-йдеться відтворювати морфологію та фізіологію його духової постаті саме по тим ділянкам, а не по зов-нішнім позначкам його письменської творчості. Бо не важно, чи Франко вибрав свої думки у форму чистої поезії, прози, драми, публіцистики або наукової розвідки. Але важне те, що писав Франко і як писав. Феноменальний універсалізм Франка мусить стати вихідною точкою і о-середньою вісю, з яких повинен вийти і біля яких повинен оберта-тися цей розвід.

І вже з першого погляду стає

Після перевороту.

Об'єктивне становище радянської преси. — Пілсудський і буржуазно-глитайська коаліція. — Внутрішні і зовнішні перспективи. — Республікансько-парламентарний централізм і народний федералізм. — Винною всьому безсила всевада союму. — Пілсудський, його роль і прийоми в англійському освітленні.

Українська радянська преса дуже адекватно й у відношенні до Польщі дуже об'єктивно оцінює недавній переворот. Вистане прочитати передовицю офіційного органу харківського уряду „Вістей“ (ч. 110 з 16. ч. м.), щоби оцінити найдалі посунену об'єктивність радянської преси. Треба бути справедливим і ствердити, що обговорювання діяльності українського національного табору на західно-українських землях не спирається так в тих же „Вістях“ на такій базі об'єктивності, як оцінка подій в корінній Польщі.

В статті „Переворот в Польщі“, зазначивши його природність і неминучість, „Вісти“ пишуть:

„Слід по справедливості підкреслити, що великий буржуазний польський не пощастило в її державних змаганнях. Починаючи з періоду т.зв. стабілізації капіталізму в Європі а в цю смугу і прийшла велика польська буржуазія з широким коаліцією до державної роботи, державно-опікуни, маючи і без Польщі досить клопоту, поволені залишити панську Польщу на її власні сили. Всі зусилля польського буржуазного „генія“ Влад. Грабського стабілізувати за прикладом інших держав капіталізм і в Польщі (закардовити позички) не привели до нічого. Навіть державні, зацікавлені істнуванням Польщі і спроможні допомогти їй матеріально стаття на ноги — цієї допомоги не давали, бо мало довіряли польському буржуазному генієві“.

Тимчасом наступила гостра криза в економічному житті Європи, що поглибила розклад народнього господарства в Польщі. Поруч з цим

„Йшов і моральний розклад керівничих класів: крадіжки, шахрайство, хабарі, нечестиві податки. А далі безробіття, національні утиски то-що. Все це разом утворило обстановку безнадійності. Це готувало крах широкої буржуазної коаліції, що її так щиро підтримували ППС-и, які увійшли минулого року навіть і в уряд“.

Опісля довше обговорюється роль марш. Пілсудського, який готував організацію стрільців (120 тисяч) і ладився до боротьби за владу, відкидаючи спроби порозуміння з ним велико-буржуазних класів. Не шляхом порозуміння змагав він одержати частину владу, але жагуче бажав здобути її всю і тому домагався повороту до армії.

Його прийоми було вирвати армію з рук Сікорського, щоб за допомогою збройної сили прийти до влади. Наполеонівський скрип солдатського чобота — от що плекав у своїй самотності одставний маршал.

І він пішов на боротьбу з підмогою на силах реакції.

З першого кроку активна підготовка військового перевороту має підтримку цілої ліній: ППС, Визволення, Хлопської партії та групи праці, що випустили відозву з гаслом: „Уряд Вітоса мусить згинуть!“ Підтримані цими партіями Пілсудський, об'явивши ореолом національного героя, тим легше проходить і збройною рукою змитає уряд Вітоса.

Боротьба між Пілсудським та буржуазно-глитайською коаліцією ще не закінчилася. Але загальна ситуація все ще сприяє Пілсудському, беручи на увагу популярність факту самого повстання серед населення. Тут бачимо щось подібне до повстання Директоріату проти гетьманщини.

Але можливий прихід до влади не рятує Пілсудського од перспектив надзвичайних труднощів і економічних і політичних, що він їх зустріне з перших же кроків. Щоб утриматися, він мусить взяти різкий курс на здійснення реформ, що назріли в умовах сьогодення дійсності буржуазної Польщі, а саме радикальної земельної реформи, дійсної охорони праці, справжнього розв'язання національного питання. Завдання ці аж надто важкі для хочби й революційного, але дрібнобуржуазного уряду. Вони ще й ускладнюються надзвичайною потребою змінити безглузду зовнішню політику попереднього уряду Польщі, в першу чергу відносно СРСР та Німеччини. Це одна можлива перспектива для уряду Пілсудського. Інша — це безоглядне повторення політики першого періоду, коли Пілсудський став справжнім лядським ханом Франції й Англії в їхньому наступі на радянську республіку. Ця остання можлива перспектива, — що в її наслідках Пілсудський не повинен мати аж ніякісеньких сумнівів, — вимагає від нас обережного й уважного слідування за кожним кроком маршала.

У всякому разі боротьба, що почалася в Польщі, уже зараз виражає характеру горожанської війни, а це підіймає, розгойдує робітничо-селянські маси польського народу та т.зв. нац. меншостей. Це за відповідних умов може радикально розв'язати всі питання і соціального і національного порядку, що в них так безнадійно заплуталася молода буржуазія Польщі.

Безпосередньо після довершеного перевороту, коли саяк-так увійшли в своє корито ровбурхані хвилі пристрастей, та коли заговорено про зміну конституції, виборчої ординації й розв'язання союму, на сторінках центрального органу п'ястівців „Еха Варшавського“ забрав голос сен. проф. Бузек, вказуючи на недостатність польської конституції.

Для людей з таким-таким історичним і політичним досвідом було ясно, що наш союм не буде в спроможності виконати своїх конституційних завдань, що союм не забезпечить державі успішного розвитку і внаслідок того мусить втратити всякий поважний і довіря народу, а тим самим створить основу для нагальнішої.

Франко титанічним трудом вчинив, що ми навчилися користати зі скарбів європейської культури тай зачали кидати до них наші вбогі лепти. Цей з першого погляду самозрозумілий факт: введення нашої нації в сферу культурних націй Європи, є твором гіганта. Щойно тут виявляється значіння індивідуального життя письменника для нації. Особливо переживання Франка, його щоденний труд, його доля й недоля, радість і терпіння — все те було одночасно життям для загалу. І саме тим більше цінне для нації і вічності, чим більш шире, глибше і більш особисте.

А всі добре знають, що особисте життя Франка було невимовно сіре, сумне і безпросвітне. Всякі зовнішні удари: — кількакратних арештів то-що — ще може не були найгірші. Їм ми, між иншим, завдачуємо такі перлини його таланту, як оповідання: „На дні“, цикль творених сонетів і инші. Однак на стан Франкової психіки вони зовсім не мали лихого впливу. Зате страшніші були матеріальні злидні, з якими Франко мусів боротися на протязі цілого свого життя. Франко-був перший наш письменник, який рішився жити і фактично ціле своє життя прожив з літератури. Що це значить, зуміє оцінити кожен, хто зясує собі тодішній, ба ще й теперішній

них переворотів. Беручи на увагу національний склад населення держави, різницю загальної й політичної освіти різних частин Польщі, повну відсутність республіканських традицій в сучасній Польщі, якісний слабкий політичний розвиток наших партій, а дійшов до висновку, що Польщі не слід організувати яко центральній республіці. В р. 1919 у видавництвах конституційного бюро, подаючи проект конституції республіки, я доказував, що на випадок організування центральної парламентарної республіки міністерські кабінети будуть у нас падати ще скорше, як у Франції, а боротьба партій за владу в державі може зовсім розстроїти нашу адміністрацію і господарське життя“.

Ті передбачування були причиною того, що сен. Бузек вніс до законодавчого союму проект конституції, який йшов в тому напрямі, щоби польської держави

„не організувати у формі централістичної парламентарної республіки, але у формі федеративної народньої республіки. На основі мого проекту союм не був найважливішим органом держави. Нарід мав ще низку інших органів, що обмежували права союму. Перш усього президент республіки, обирає весь союм і сенат, що складався з тих союмів“.

Тимчасом законодавчий союм обмежив права президента і взяв уся відповідальність на себе. Союм навіть відмовив президенту права розв'язання союму, хоч це значить тільки потягнення законодавчих установ перед трибунал виборців. Тому теперішній союм повинен бути негайно розв'язаний, перевівши зміну §. 26 конституції (про поширення прав президента) і обмеживши виборчий період з 90 до 35 днів. Уряд на основі ухвалених у повноважень повинен змінити виборчу ординацію, не порушуючи основ виборчого права.

Львівська „Хвіля“ в кореспонденції з Лондоном подає голоси англійської преси у зв'язку з варшавським переворотом. „Обсервер“ довше зупиняється на особі, минулим і методах діяльності маршала Пілсудського.

„Давний революціонер Пілсудський“ знову вернувся до революційних засобів, але мабуть без революційних цілей. Запалували в революцію, пробували палити легальний ґрунт і задалека трималися від спору, якого кризу спричинила його акція. Та одно є певне, що він його прихильники, які ворог не є скільки залишити його на такому становищі. Під час останніх кількох літ Пілсудський був радше ідолом, як провідником, персоніфікацією легенди, а не виразником програми. В руху польського соціалізму найшов Пілсудський багатий терен для рекрутації людей до своїх боїв: і зумів переконати тому руху революційний мілітаризм, який до нинішнього дня спричиняє те, що ППС і польська армія є відмінні, як в інших краях“.

Опісля стаття займається підкладом теперішнього розбрату, різницею психіки між поодинокими ча-

стинами Польщі, досадно характеризуючи Познанщину, яка є

„країною заморжених реакційних класів і дрібного клерикального міщанства, яке дає собі раду у своїй невеличкій обсязі. Цей елемент є позбавлений уяви з прикметними йому тісними і сухими поглядами“.

Познанці, гноблені і тресовані Німцями, навчилися послушати і вірності законам. Вийшовши з німецької школи, Познанці творять базу польської реакції, а їх терен є центром руху проти Пілсудського.

В новій Польщі армія була головною журбою Пілсудського. Політичні й адміністративні завдання цікавили його остільки, оскільки торкалися армії. Він не має нічого проти реакційного правління, тільки виступає проти правління неадарного і нечесного. Шкільний клерикалізм, нарочите недодержування об'єднань щодо земельної реформи, смідливе гноблення національних меншостей, що творять около 40 відсот. населення Польщі, все те не викликає протесту давнього радикала, який колись вірив у національні права (якщо йшло про власний нарід!). Так то він розпочав військову колонізацію здобутих білоруських і українських провінцій — річ невідомо Європі від ризьких часів проліт оптимізму“.

Зупиняючись на „легалізмі“ Пілсудського, „Обсервер“ стверджує, що смішно говорити про правдивість, як довго він зберігає неправдо загарбану владу. Тому єдина надія на союм, який має улегалізувати збройний акт Пілсудського.

В здоровому тілі здорова душа, Та часто буває не варта гроша. В уломному тілі була душа, Що красою весь світ і Бог втішав! Ів. Франко.

„Кресова політика“

„Програмові“ поступати східних лібералів. — 12 шкільних заповідей „Визволення“. — Чи вступ до зміни національної політики в Польщі?

Вже вчора в передовиці згадали ми про деякі нерішучі, теоретично-маніфестаційні, святочні заходи ліберальних і лівих груп в справі „здоровлення відносин на Східних Землях“. І так, як подіє „Нови Курер Польскі“, ще 17. ч. м. з'явилась у міністра внутр. справ ген. Млодзяновського делегація президії „Тимчасової Ради суспільних і господарських організацій Східних Земель“ в особах З. Лехницького, Н. Осмоловського і В. Пшедпельського, яка предлужила йому меморіал в справі уздоровлення відносин на Східних Землях.

Головні домагання меморіалу такі:

Франко заплатив страшну данину цій проклятій економіці.

Але навіть при вбожестві ще бувають письменники, яким інші сприятливі умовини допомагають у літературній праці. Мовляв: немає такого жебрака на світі, який із соняшного проміння відбитого в калюжі, не спів би виткати собі найціннішого одягу. З Франком такого не було. Відомі важкі умови його особистого життя, котрі посторонньому важко торкатися — були не відблеском сонця для нього, а радше страшною чорною хмарою, яка вічно ваготіла над ним. Без одної близької душі — самітний, опущений і без найпримітивнішої опіки — йшов Франко крізь життя. Навіть той бохонець хліба, котрий він звичайно ніс вичером під пахою до хати — є символом його життєвого раю. Отже тому, коли не вражаючи на це усе — Франко ще такі аспіри і мів бути великим поетом та письменником, то це найкращий доказ тріумфу духа над матерією, побори великого письменської волі над всіми життєвими невзгодами. Справді, величавий вразок до наслідування для всієї української письменської братії. На жаль тільки — майже неможливий до повторення.

(Продовження буде)

— Тайна з вул. Шевченка. Три тижні тому трапився на вул. Шевченка 10. таємний напад. Якись невідомий увійшов пополюдні до хати дверника Бобка, застав та його 18-літню дочку Марію, вдарили її тричі сокирою по голові, придушили подушками, ограбили хату в одяжі та 35 зол. і шез безслідно. Родина вважала раненої дівчини підозрівалою, що це змова проти неї на ґрунті любовної заздрості. Коли Бобківна трохи відужала, змалювала загальною тип злочинця, поводячи постійно слова: «зітніти бізети», «маліпки на пляшці з шампаном». Поліція почала розпитувати між агентами паперу. Ствердила, що між ними працює професійний злодій Целінський. Він літав із Львова саме в день нападу на вул. Шевченка. Допит його любки потвердив здогади. Целінський утік на провінцію, де продав скрадене зображення, а при допомозі спільників хотів перейти кордон біля Півночиск. Його арештували в Збара

жі під фальшивим прізвиськом Рачковського. Целінський признався по вини, кажучи, що ограбив Бобківну задля нестачі засобів до життя, вийшовши з в'язниці. Він ходив по домах у ролі агента від земо лень на білети, вистежуючи добру нагоду до грабінжі. Має він 31 літ, скінчив торговельну школу і сидів уже п'ять разів у в'язниці: за крадіжкі та дезерцію.

— **З темної хроніки.** Суд присяжних у Львові почав судити вчора банду п'яти грабінжників з околиць Рави руської, які в рр. 1921/2 нападати на людей та на домівки мають на своїй совісті неодинокі людське життя. Провідником банди був гавний Яків Янів, а його найближчими співниками селяне Микита Бишко та Климко Жолондек. — Багато фантазій втрачає якийсь елегантний панок у Львові, що ходить по крамницях, замовляє велику кількість товару для поважних інституцій і при цій нагоді, буцімто забувши гроші позичає кілька золотих, осліплюючи всіх своєю панською поведінкою. Так обдуривши останніми днями фабрику „Здоровля“, пекарні та деякі крамниці.

— **Втомлені життям.** Два дні минуло у Львові без сироб самогубства. Зате один день 26-го ч.м. вадолужив за попередні. Чотири жінки важились на своє життя: 20-літня Стефанія Голобівна вмерла від отрути сублімату, незнебохочена на-пів родинними непорозуміннями на службі у фотографу, в якого мешкала; 30-літня служанка Катерина Круковська отруїлась світляним газом, з розпущеного батька її дитини не хотів з нею оженившись; внаслідок сварок з мужем пробувала отруїтись оцтовою есенцією Катерина Краман, Олена Аньолова внаслідок утрати посади, а залізничний токар Франц Новак стрілив собі в серце внаслідок родинних непорозуміння.

— **Україніста.** „Прагер Прессе“ з 25. ч. м. приносить статтю п. з. „Театр Просвіти в Ужгороді“. В статті подано огляд діяльності театру й зазначено ті важкі умови, в яких він веде свою ідейну працю.

— **Бібліотекарі й бібліофіли,** що зідуться 28. червня ч. р. на свій інтернаціональний конгрес до Праги, дістануть спеціальні конгресові легітимації, відзнаки і точну програму конгресу. Чеське правительство дає учасникам цього конгресу 33-процентну залізничну знижку. Конгрес отворить в пантеоні Національного Музею міністр освіти Кримар.

— **Особисті вісти.** Спеціаліст-тінколог д-р Євген Олексій, після довголітньої практики в шпиталях, отворив лікарську канцелярію у Львові при вул. Жовківській 85.

— **Урядовці на Закарпатті** мусять здавати іспит з чеської мови! Ужгородська „Свобода“ з 20. ч. м. в статті п. з. „Чого ми дочекались“ подає, що Цивільна Управа Підкарпатської Русі видала під числом през. 5365 розпорядок, в якому визнається всіх урядовців української (руської) народності, щоб зложили іспит з чеської мови. Хто не зложив іспиту, страять службу. „Свобода“ протестує проти того розпорядку, що зомить основні загарантовані Закарпаттю автономії і думає зовсім слушно, що Цна. Управа повинна подбати радше про те, аби в сечім році автономії кожний чеський урядовець на Закарпатті знав добре нашу мову в слові й писемі.

— **Пам'ятник Драгоманову в Софії** (Болгарія), який там похований, хоче збудувати тамошня Українська Громада. В тій справі поробила вона вже відповідні заходи.

— **Будова Народного Дому в Ужгороді.** Комісія будови Народного Дому при ужгородській „Просвіті“ дала виготовити план

дому, що має стати на Масариковій площі. Народний Дім в Ужгороді має бути великою культурно-господарською палатою. Комісія будови, що збирала на ту ціль досі 148.843,45 ч. К., веде тепер переговори з правительством у справі безпроцентової позички на будову.

— **„Вільна Думка“** — так називає себе „безпартійний тиждень“, що виходить у Луцьку, видаваний і редактований В. Богацьким. Ця „думка“ тхне на українського читача якоюсь дуже спеціальною волею і безпартійністю, коли з двох сторінок друку одна перша вадрукована відозвою нового польського уряду „Do Obywateli Rzeczypospolitej...“ польською мовою!

— **Філія „Народньої Торговлі“ на Волині.** Повідомляють нас, що „Народня Торговля“ відкриває свою першу філію на Волині, в місті Луцьку. Видно, що сокальський кордон таки поволі щезає.

— **З боротьби за українізацію православної церкви.** Луцька „Громада“ повідомляє, що відомого в українських колах архимандрита о. Полікарпа (Сікорського), що перебував у Варшаві, де нераз правив Службу Божу в митрополичій церкві українською мовою, призначено настоятелем українського собору у Володимирі Вол. на місці прот. Данилевича. Таким чином кількарішня боротьба за українізацію володимирського собору покінчилася перемогою Українця.

— **Міжнародний жіночий конгрес.** Для 26. ч. м. почався у Парижі міжнародний жіночий конгрес, який радитиме на протязі тижня в будівлі париського університету. Візьме в ньому участь більш як 40 держав і народів. Предметом нарад конгресу будуть такі справи: горожанське та політичне зрівняння жіноцтва з правами мушин, становище незаконної матері та незаконних дітей, державна належність замужних жінок. Юристи переведуть основну критику кодексу Наполеона, якого закон до цього часу мають силу в різних державах і кривдять жіноцтво. Конгрес закінчиться великим маніфестаційним вічем в одній з найкращих і найбільших саль Парижа палаті „Трокадеро“.

— **„Свобода“** ч. 20, присвячена Франкові, приносить: І. Франко: Будь готовим! — Пам'яті Великого Учителя. — І. Франко: Притча про життя. Притча про приязнь. — Одно з наших чергових завдань. (З приводу нарікань на брак інтелігенції). — Польська революція. (Оцінка польського перевороту і його наслідків). — На фонд „Свободи“. — Дальший хід подій у Польщі. — Здобуття північного бігуна. — Після першого засідання Народного Комітету. — Партійна організація. — Що чути у світі? — В ім'я чого? — Новинки. — „Блудні сини“. — Модест Левинський: Лист з Бразилії. (Життя й побут). — Дяківський збір. — Свято Франка. — Дописи з краю. — Оголошення. — Багатий змістом і цікаво редактований отсей народний тиждень, що з першого травня виходить у збільшеному обемі, аслуговує на ширшу підтримку найширших кол українського громадянства. Обовязком нашої інтелігенції на провінції поширити „Свободу“ у всіх закутках нашого краю.

— **Лише Елегант** паста до взуття заслуговує на довіру і поширювання. О. Левинська і Ска, Львів, Кордєвського 51. 1795 1—3

Дурний, хто помилкує лякаючись,
Не сміє братися до діла, —
Так, якби я не їв, лякаючись,
Щоб кришка в голосинню не алетіла.
(в. Франко)

Вже вийшов 2-гий наклад Січинського і Людкевича

„Ще не вмерла Україна“

200 патріотичних і народних українських пісень на фортеп'яно з текстом. Ціна 2 дойки.

Порто 1'20 зол. — Висилаємо також за післяплатою. 1775 3—3

Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченка, Львів, Ринок 10.

Дописи.

Любачів. (Концерт у честь Шевченка. Біла коука.) Дня 17. квітня святкували в Любачеві роковини смерті Т. Шевченка концертом, з якого дохід призначали на „Рідну Школу“. Концерт, як на місцеві відносини (недостача інтелігенції) лишень дуже приємне враження. Д-р Стацько виголосив гарну промову. Мужський хор, під проводом д-ра Ардана, співав бездоганно. Мішанський мішаний хор під проводом проф. Б. Михайлівського був справжньою несподіванкою; кількомісцяна праця дала гарні успіхи. Так само добре зміїлися декламації п. Сикстовича і п. Л. Марчакіної; ця остання виявила справжній талант. Призначення належить за медіодекламцією п. Віри Гош. Скрипак зі Львова п. Мигаль збирав оплески. Вражала на концерт невирисутність доколонісних священиків (крім одного). Раз у рік могли би в такий день прийти. Не дивися, що при таким прикладі „згорі“ доходу з концерту не було. Зате слід на науку нашим патріотам навести досліди листа одного з місцевих поляків, який на запрошення комітету відповів так: „Сьогодні нещасливо, що не було Тадеуша Szewczeni, а регістр призначив сїє сїоубу в майей сїаїсе до до-боду на іак szlachetny cel przelazsionego, zięszam w tym liście 5 zł, na cel „Szkoły rідnoї“, а zięszę tylko, że zawsze mlysz mi pieśni ukraińskich na koncercie wykonalnych uslyszę nie mogę z rowodu zięszę zawodowych. P. J.“ Пралада, що такий польський громадянин є нині „білим круком“, але деякі наші патріоти стають уже також білими круками в... національній праці.

Не хвались родом своїм, що ти благо- [родний].
Най діла твої покажуть, чи й чого ти год- [ний].
Коли скажеш: „Батько пан був, а брати [світлі],
Мати до всіх милосерна“, — то не май [надії].
Коли сам ти наче вовк той віаї жреш [чужій].
Ів. Франко.

Відозви і комунікати.

Святкування пам'яті І. Франка в Стрийщині.

Філія „Просвіти“ в Стрию wraz з усіми стрийськими українськими товариствами й установами улажує всенародне свято в пам'яті 10-літні роковини смерті найбільшого поета і вченого Галицької України Івана Франка в четвер день 10-го червня 1926 (ва Вознесіння).

В той день в год. II і пів перед пол. відбудеться на площі Української Бурси в Стрию засадження і посвячення пам'ятково-го дуба й устаткування пам'яткового каменя з марм. таблицю в честь Поета перед будинком Бурси — при участі стрийської шкільної молоді УПТ, і гімназійної, відпоручників читалень „Просвіти“, кооператив, Соколик і інших українських установ та громадянства Стрия і повіту. Святочну промову при засажденні дуба виголосить п. Остап Луцький, з сполученій хор „Стрийського Бояка“ і „Міщ. Бесіди“ відспіває кант „Розвивайся, молодечий дубе“ (нар. пісня в переробі Ів. Франка). Підчас заса-дження дуба і цілий день свята будуть збиратися жертви на пам'ятник Іванові Франкові в Стрию і у Львові.

По посвяченні дуба в год. I-й сполудня удасться зібране громадянство в святоч-нім поході до Народного Дому, де у великій саль відбудеться II. часть свята — а то святочний концерт з промовою проф. Шенка, хорами й декламаціями. Для зазначення, що всі верстви й покоління українського народу з рівною пошаною став-ляться до пам'яті великого Письменника і Громадянина, візьмуть участь у концерті хор дітвори УПТ, селянські мішані хори читалень „Просвіти“ з Пригно, Конохова, Добрян і Лясця та зєднані хори „Стрийського Бояка“ і „Міщ. Бесіди“.

Визнаємо всі читалень „Просвіти“, кооператив і інших українських установ по сел-лах мають візвати своїх членів, щоб в роковини смерті Поета — в п'ятницю 28. червня ч. р. зїєхали на одну годину

в полудне (від 11—12) всією роботою в по-ді і на господарстві і вікна своїх мешкань, особливо в домішках самих читалень, кооператив і ин. установ прикрасили на-ліпками Франка і в той спосіб обняли свою пошану для Великого Поетиника. Крім цього кожна читалень „Просвіти“ стрийського повіту в часі від червня до вересня ч. р. повинна окремо відсвяткува-ти пам'яті Ів. Франка концертом, відчи-том, театральною виставою його творі чи в иній відповідній спосіб. Підчас та-кого місцевого свята слід зібрати жертви або призначити дохід зі вступу на пам'ят-ник Івана Франка в Стрию й у Львові.

Стрий, дня 21. травня 1926.
За Філію „Просвіти“ і Комітет для ух-дження свята в честь Івана Франка:
Д-р Калитовський, Голова. Колодичевий, секретар.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. I. пов.) на шадинчу книжечку ч. 7910.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою Дм. Котка.
Субота 29.V. Станіславів.
Неділя 30.V. Станіславів.
Понеділок 31.V. Галич.
Вікторія 1.VI. Ходорів.
Серета 2.VI. Ходорів.
Початок о год. 8-30 вестером. Шля скрізь зникли. 1659 21—?

Товариський Зїзд абітурієнтів украї-нської гімназії в Коломиї з 1906. р. відбудеться дня 29. червня ч. р. Прошу Товаришів, котрі візьмуть участь у зїзді, зголошуватися негайно на адресу тов. Дмитра Ніколишина, проф. гімн. в Коло-миї, вул. Дідущинських ч. 18. по бляшій інформації. За комітет: С. Герасимович. 1763 1—1

З нагоди свята Франка відбудеться в „Міщанському Брацтві“ (Руська 3) в неділю, дня 30. травня ч. р. в 12. год. в полудне відчит про життя, діяльність і значіння поета. До численної участі за-нає Виділ.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

НАПРАВУ годинників під управою фа-хових сил швейцарських полігладжус Гутерман Сикстуська 14. По спільній годин-ниці посилаю доміл. 1679 6) 19—?

1-30Л. коштує кожда золотинка напри-ва у Гутермана Сикстуська 14. 1679 19—?

СЛУЖНИЦЯ середніх літ, з добрим са-доцтвами пошукує заняття на провін-ції, або у Львові. Зголошення до Адмі-ністрації під „Служниця“. 2—2

ШЕНКЛІВНА, Пекарська 44. Кваліфіка-ційний курс від 12. липня. Докладне перероблення міністеріальних програм. О-коло 1400 апробованих. Інформації пись-менно. 1786 2—16

31. МОРТОВИЙ САД у Львові до ви-ї найму. Інформації уділять Андрей Кривокульський Львів, вул. Руська ч. 20 в „Дністрі“ двері ч. 17. 1748 2—2

ФАХІВЦЯ потрібно до виробу пасти для обуви. Зголошення писемно до Адмі-ністрації „Діла“ для „Підприємство“. 1797 1—1

АДВОКАТСЬКИЙ соліциатор, який бу-де вести церковний хор, отримає по-саду. Зголошення: Уряд парохіальний, Зборів. 1798 1—2

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відповідає.

Подяка.

Почуваємося до милого обов'язку, сердечно подякувати Вп. п. д-рові Євгенові Олексієві, спеціалістові жіночих недуг, за дбайли-ву опіку і совісне виділення моєї дружини з тяжкої недуги. Тільки за-вдяки його солідності і знанню моя жінка могла так швидко відужати.

Яччин, 24.V. 1926.
1796 1—1 Володимир Луцький.

Ширіть наш часопис!

За *олакією відповідає Василь Мудрий.

Видає Видавнича Спілка „Діло“.

З друкарні Видавничої Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шл. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячною вартістю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 6 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 л., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІ
ЦІНА ОДНОГО ПРИКІРНИКА
20 сот.

В непевному ожиданні.

В повіті нарад і ухвал. — ППС., НПР. і Жиди за кандидатурою Пілсудського. — Загадочне становище „Пяста“ — Цікава відозва Вітоса до селян. — Тасмичні наради й ухвали ЗЛН., ХН. і ХД. — Як відмовляється б. нам. Бобжинський. — Пілсудський проти диктатури.

Варшава, 28. травня 1926.

Кульовари сойму і ціла столиця в непевному ожиданні. Радять усі соймові клуби або їх президії включно зі своїми політичними комісіями. Про становище тих чи інших клубів і груп ходять різні погоски, що вносять ще більше напруження і в так уже напружену атмосферу.

Вчора відбулося повне засідання клубу ППС., на якому прийнято до відома звідомлення президії клубу й однодушно рішено голосувати за кандидатурою марш. Пілсудського на президента держави.

Також НПР., що в більшій частині рекрутується з Познанщини, заняла вчора на засіданні свого клубу подібне становище. Комунікату про це не видано, але для нікого не є таємницею, що ця партія голосуватиме теж за Пілсудським. Клуб НПР. продовжатиме дискусію в неділю 30. травня.

Клуб „Пяста“ оголошує такий комунікат: „Пяст“ радив учора над положенням у зв'язку з Нац. Зібранням і поручив управі клубу, аби на 30. ц. м. на остаточне засідання прийшла з відповідними внесками в справі кандидатури на президента Річпосполитої, беручи під увагу потребу зєдинення акції і добро цілої Польщі“. Зачувати, що клуб „Пяста“ голосуватиме в трьох-четвертих за Пілсудським (рахують на 40 голосів).

У зв'язку з тим цікаво буде подати дещо з відозви Вітоса до селян, поміщеної в найновішому числі „Пяста“. Вітос стверджує в цій відозві, що він не прямував до влади, чого доказом є те, що він аазначив, що обняття влади Пілсудським уважає за річ для держави пожадану, хоч це не сталося на основі права. Далше Вітос присягається (хто хоче, нехай вірить! — прим. складача), що він в часі свого дворового урядування не взяв ані для себе ані для своєї родини ні сотика з державної каси. Свою відозву кінчить Вітос апелем до своїх прихильників, аби держалися далше цупко прапору „Пяста“.

Радив учора цілий день і Жидівський Клуб. Вечером видано такий комунікат: „Жидівський Клуб голосує на випадок виставлення кандидатури марш. Пілсудського на президента Річпосполитої за тою кандидатурою.“

Нема сумніву, що ЗЛН на своєму вчорашньому конспіративному засіданні усталив назвища кандидатів правниці на становище президента держави. Одначе ці назвища держать у таємниці. В соймових колах кажуть, що в гру можуть тут входити тільки два назвища: Роман Діовський або Гнат Падеревський. ЗЛН ділає тут в порозумінні з дубадеками і хадеками, які держать свої ухвали також в таємниці. Всеж таки відомо, що між обома останніми групами є великі різниці в поглядах на теперішнє положення.

Цікаво мотивує відмову прийняти кандидатуру на становище

президента держави б. нам. Галичини д-р М. Бобжинський. Він заявив коротко, що кандидатури прийняти не міг би, бо не міг би аложити присяги на теперішню конституцію.

„Матен“ містить велике інтерв'ю з марш. Пілсудським, в якому він заявляє, що кандидуватиме на становище голови держави. Про агітацію в Познанщині він думає, що

вона не є небезпечна. В Познанщині Німці сильно вплинули на обличчя і цілість характеру польського населення. До того ця провінція не потерпіла у війні, що викликає деяку зависть поляків з інших займанщин, але від того ще далеко до небезпеки сепаратизму. Не боїться Пілсудський і фашизму, бо не вірить, аби він міг у Польщі прийнятися. В справі заграничної політики бажає Пілсудський одного: миру, хоч на випадок нападу Польща зуміє оборонитися. Кінчить Пілсудський так: „Я людина сильна, люблю сам рішати, але як погляну в минуле свого народу, то не вірю, аби можна було ним володіти по диктаторськи, з палкою в руці. А в тім і я сам палки не люблю“.

Після вбивства отамана Петлюри.

Париж, 27. травня.

У вівторок між год. 4 і 5 попол. улицею Рі Ст. Мішель (у Квартір Латен) ішов отаман Петлюра. Коли хотів перейти на другий бік, посеред дороги приступив до нього чоловік без капелюха, в робітничому одязі, крикнув: „Ти тут, убийнику!“, добув бравнінг і стріляв тричі. Коли тяжко ранений старався встати, убийник стріляв іще двічі. Потім поліція арештувала його.

На комісаріаті зізнав, що називається Самуїл Шварцбург, родом із Смоленська. В 1917 році був у Росії, їздив із французькою місією на просторі Петроград-Одеса, бачив знищення, які за собою оставляли війська Петлюри. З України вніхав до Польщі, відтам до Франції. У Парижі працював як годинникар.

Коли довідався, що до Парижа приїхав Петлюра, рішився вбити його, щоб „підмити невинно пролиту кров соток тисяч жертв“. Тому купив револьвер і в вільних від заняття хвилях слідував Петлюру. Тому два тижні стрівуся з Петлюрою на вулиці око в око. Але Петлюра йшов іще з двома жінками, тому Шварцбург не стріляв. Вівторок стріву Петлюру самого й виконав намір. Учинку свого не жалуг, бо переконаний, що то лише „акт справедливості“, за який хотів заплатити життям. До ніяких політичних партій не належить. Шварцбуртова жінка, вівчана на комісаріат, сказала, що не знала про плян свого чоловіка. Говорив він, що правда, про „злочини“ Петлюри, але ніколи не виявив її свого наміру.

Є несправджені вістки, що Шварцбург одержав французьке горожанство, бо добровільно служив у французькій армії.

Голоси жидівської преси.

„Гайнт“ у статті п. з. „Петлюра“ каже, що імя Петлюри записане кровазо в усіх жидівських серцях, так як Хмельницького, Гонті й ин. Караюча рука після кількох літ доконала свого діла. Роля Петлюри в історії пролитого невинно жидівської крові на Україні жде ще історика, щоб освітлив того соціал-демократа і соц.-федераліста, що стався найкровожаднішим із усіх отаманів. Чоловік той перший створив на Україні інституції жидів-

ської автономії з окремим міністерством для жид. справ, а рівночасно „купався у морі жид. крові“. Не дається ще устійнити безпосередньої і свідомої вини Петлюри в різні Жидів. Можливо, що не хотів попасти у конфлікт із своїми кровожадними ватагами. Мав до вибору втратити в них популярність і тим загрозити своє становище, або заплатити за нього жидівською кровю. Вибрав другу можливість. „Ми не є людьми помсти, тимбільше кровавої. Протинимось кождому проливу крові, який би його мотив і не був. Але хоч не оправдуємо, то розуміємо того Жиди зі Смоленська“.

Жидівська „Вінер Моргенштт“ у статті „60.000 жидівських свідків“ пише, що назвище Петлюри вже майже забулось, але не забула його жидівська суспільність, головню Жиди з України, які оплакують своїх на цвинтарях цілої України.

Сумна вістка.

Кирило Кахникевич,

радикал, визначний український публіцист, організатор і основник чеських українських культурно-освітних організацій, неструджний діяч на полі економічного вивалення українського народу, помер дня 27. травня 1926 у Львові в 76. році життя.

Похорон відбудеться в суботу, дня 29. травня в год. 4. попол. з дому при вул. св. Йосифа ч. 4, на Личаківський цвинтар.

Біржа.

Гроші.

Тенденція для ефективного долара в приватних оборотах неодностайна. Передполуднем був знижковий курс. Рано торгували долларом по курсі 11:45, передполуднем піднісся до 11:67, пополудні обнизався знов до 11:48—11:50. Канадський доллар 11:32—11:36. Банковий максимальний курс 11:16 був нерезальний. Польський банк „плат. а“ долари по 11 зол.

Збіжка.

На біржі транзакції в житті і бараболі промисловій до сядження. Пошуковують ніса. Достаточна подача пшениці і жита при відповідній зацікавленості. Тенденція на загальне удешевлення, для ніса знижкова. Настрій оживлений.

Жито 32:00—35:00, бараболя 3:80—4:00, пшениця біла 33:50—34:50, пшениця чорна 37:00—38:00, ячмінь пастіаний 25:00—26:00, овес 35:00—36:00.

Йосій великої ідеї.

З приводу вбивства С. Петлюри

З ненадійною смертю Симона Васильовича Петлюри, б. Головного Отамана військ і голови Директорії УНР, зішла зі світа маркантна постать українського патріота, носія великої ідеї державної незалежності українського народу. Злочинна рука божевільного чи якогось підставленого оруддя, частуючи Покійного револьверними кулями на вулицях Парижа, перетяла нитку незвичайно рухливого, стихійно-активного життя людини великої віри, великої амбіції й великої пошати.

Зі смертю С. Петлюри не стало головного представника української національно-демократичної політичної еміграції, не стало діяча й борця, який для багатьох кол велико-українського громадянства був цілою програмою, а для деяких є ще нею й досі. З іменем С. Петлюри зв'язаний чималий шмат найновішої історії. Не будучи його прихильниками, головню з огляду на його політику у відношенні до західно-українських земель та з огляду на його не все підходящу тактику, все таки вважаємо своїм обов'язком зупинитися на цій трагічній постаті. А велич його трагедії поглиблює ще та обставина, що не поклав він голови на полі бою, тільки згинув зі скритовбийної руки, ксвтаючи гіркий хліб еміграції.

Сьогодні вже масою ближчі дані про скритовбийника. С ним, як і ємід було сподіватися, російський Жид Сам. Шварцбург, який віддав до своєї жертви три стріли, коли Петлюра переходив улицею, а трьома кулями почастував ще лежачого на землі й облитого кровю. Фанатизм і звірськість злочинця були мірилом цієї страшно, вибухової ненависті, яка до особи Покійного панувала в російських і російсько-жидівських колах. Шварцбург мотивує свій вчинок погосками про переслідування Жидів на Україні ще в р. 1917, переслідування, ніби то спричиненими С. Петлюрою. Очевидно, подані Шварцбуртом мотиви свого вчинку є наскрізь безосновні. В році 1917 не було ніяких переслідувань Жидів на Україні, а якщо були, то тільки з боку збільшовичених салдатів, що вертали з полудневого й західного фронту, а на яких тільки що творена українська влада (Генер. Секретаріат) взагалі, а С. Петлюра зокрема не мали ніякого впливу. Зрештою, в добі революції й горожанської війни важко обвинувачувати й робити відповідальною одну особу, тим більше, що С. Петлюра за весь час вивалення влади постійно видавав прикази й накази та розпорядки проти яких-небудь виступів, звернень проти жидівського населення, яке зрештою у великій більшості стояло за Москвою проти українських визвольних змагань. Годиться додати, що в „Заповідях українському козакові“ тойже самий Петлюра наказував: „Не терпи серед себе насильників, грабіжників і злодіїв, бо паршива візця всю отару псує“ (зап. 8-ма) — або: „Стався добре до населення, серед якого ти перебуваєш: не грабуй, не гвалтуй і самочинно не рекавіруй“ (зап. 9-та).

Ясно, що не „погроми“ на Великій Україні (відомий нам тільки проскурівський погром, описаний вичерпно в календарі „Просвіти“ на р. 1926), але інші мотиви спонукали російського Жида (а мабуть і українського Рад. України, на що вказують перші вістки, які подають його українську „національність“, себ-то державну приналежність) не лише віддати три кулі до переходного вулицю С. Петлюри, але ще й знуватися над упавшим і окровавленим. Ясно, що тут не йшло про революційну демонстрацію, тільки певність смерті С. Петлюри, про безумовну певність його усунення з реєстру живих раз на все. Очевидно, скритовбийчий вчинок російського Жида не лишилося без наслідків.

Симон Васильович Петлюра народився 10. травня 1879 р. в убогій міщанській сім'ї на Полтавщині. Освіту здобував в початковій школі, а описав в духовній семінарії, де працював в таємній „Тарасівці“, якої метою було змагання до повного відродження української нації. Після скінчення духовної семінарії перейшов на університет. На початку 1900-років був одним з основників Р. У. П. (Революційної Української Партії), яка — північ мішандіс — відіграла на Наддніпрянщині ту саму роль, що в Галичині стара радикальна партія.

На той час припадає могутній зрив новітнього українства. Р. У. П. виставляє й обґрунтовує домагання самостійної України. І треба признати, що — не зважаючи на всі палкі перипетії своєї діяльності — С. Петлюра остав тому постулатові вірним до самої трагічної смерті. Р. У. П. була родоначальницею інших політичних партій на Великій Україні. З неї повстала згодом між іншим УСДРП. (Українська Соц. Дем. Робітничка Партія). В її рядах як передовик найшовся і С. Петлюра.

Покійний, не покидаючи рук працював серед селянства й робітництва, голосив нові ідеї, виставляв клічі, освідомлював, гуртував, організував, проявив незвичайну живість і рухливість, цупко тримаючись українського національного ґрунту. Був добрим агітатором й організатором, знаменитим бесідником, передовим публіцистом, помітним письменником-критиком, визначним громадським діячем. А праця його розвивалася серед безнастанних переслідувань з боку царської охрани. Тюрма, заслання, еміграція — ось що супровожало його громадську діяльність. Пок. Петлюра був одним з тих, що піддержували

тісні зв'язки з Галичиною, де й побував кількома невротами.

В часі першої російської революції (1907—9 р.) С. Петлюра був керівником українського соц. дем. орг. „Слово“. З настанням доби революційної реакції на Україні перенісся до Москви, де редагував знаменитий український журнал в російській мові „Украинская Жизнь“.

Велика революція застала його на скромному становищі урядовця „Союзу земств і міст“. Вже перші революційні блискавиці покликали його на Україну і запрягли до незвичайно важкої праці при організуванні початків українського війська.

На початку травня 1917 р. відбувся перший Всеукраїнський Військовий З'їзд, який покликав до життя Генеральний Військовий Комітет. На його чолі став С. Петлюра. На другому Всеукраїнському Військ. З'їзді в червні 1917 р. Петлюра знову вийшов до Ген. Військ. Комітету, кидаючись на всі боки, щоби в часі анархічної керування створити сякі-такі основи української військової сили. В добі перш. наступу (за Центр. Ради) червоних військ на Україну під проводом Муравйова С. Петлюра був отаманом козацького коша, стояв на чолі „чорних гайдамаків“, воюючи з більшовиками і грабіжниками.

Після окупації України німцями й австро-угорськими військами в добі гетьманщини С. Петлюра перейшов — так скажемо — примусом на фронт мирної праці. Селянство Київщини вибрало його головою Київського Губернського Земства, а всі губернські земства України головою Всеукраїнського Союзу Земств. На тому становищі розвивав він широко широку діяльність. Та журба долею України не раз змушувала його підіймати свій авторитетний голос в обороні українського населення проти окупаційних властей і гетьманського режиму. Відомі є його відкриті листи і відзиви до німецького народу з р. 1918. Це завело його до тюрми. Здобувши волю по кількох місяцях, негайно виїхав до коша Січових Стрільців в Білій Церкві, за-

кликаючи селянство до повстання, підготовлюваного „Українським Національним Союзом“. На чолі повстання стала Директорія під головуванням В. Винниченка, а на чолі повстанчого війська С. Петлюра — як головний отаман і член Директорії. Повстанчий зрив української селянської маси довів до ліквідації гетьманської влади на протязі одного місяця. Дня 19. грудня 1918 р. С. Петлюра на чолі війська вступив в золотавий Київ. Була це кульмінаційна точка успіхів і слави Гол. Отамана.

Від тієї хвили події котяться по похилій площині. Революція, громадянська війна, зазіхання ласих і ненаситних сусідів, розтіч серед війська, війна на два фронти, непорозуміння в Директорії, санітарна й всяка інша бльодада України. В найбільш несприятливому моменті, коли серед дун і пожерищ, розтіч обхоплює найширші громадські кола, С. Петлюра переймає верховну владу, бореться на чолі останків війська за здійснення ідеї державної незалежності України, відкидаючи всі компроміси. Ні, не всі! Припертий до муру, замкнений в чотирикутнику смерті, однак непохитний у вірі в слушність справи, за яку йде боротьба, він кидається в польські обійми, резигнує у варшавській декларації (в грудні 1919 р.) і у варшавській умові (в квітні 1920 р.) зі західно українських земель. Втративши через те базу в галицько-українському громадянстві, непіддержаний належно, а навіть обманований й використовуваний своїми „союзниками“, він сходить з великої арени.

Цей резигнаційний акт зі західно-українських земель був висловом розбіжності двох основних принципів української національної політики: незалежності і соборності. С. Петлюра, не знаючи своїх „союзників“, думає, що йому вдасться врятувати незалежність коштом соборності. Це його найбільший прогріх, від якого не вільні й представники західно української політики.

Після ріжних спроб при допомозі чужих сил підняти українську справу, С. Петлюра кінєть кінців мусів ковтати гіркий хліб еміграційної безвиглядності, спершу в Польщі, а описав у Франції, де й алочина рука покляла край його життя. Не знаємо, які пляни на будуче оживлювали його, зрештою це менше цікаве.

С. Петлюра не був ворогом Галичан, як дехто намагається його представити; ті вороги крилися в його оточенні. Без сумніву після гіркого досвіду жалувал свого вар-

шавського кроку. Був людиною ідеї, яка не знала, що то особиста матеріальна користь, всеціло відданий справі, людиною великої відваги й ще більшої віри, наймаркантишою постаттю, що з'явилася на горизонті нашої історичної „Sturm u. Drangperiode“. Не хочемо видавати аподиктичного осуду про незвичайно багату діяльність С. Петлюри в пересвідченні, що безпристрасна будучина відведе йому належне місце в історії укр. визвольних змагань.

И. С. Махар про І. Франка.

Оцими рядками не маю на меті начертати повний образ взаємин між обома, зазначеними в заголовку поетами. На це не має місце в часописній замітці, ані не має в мене відповідних матеріалів, бо не маю жодного відношення до Франка, який жив довше часу у 90-их рр. Тут хочу тільки спитатися на одному моменті, на статті-фелетоні Махара, друкованій у пражському дзвінику „Час“ (редагований Ів. Гербеком) з дня 15. травня 1897 р. н. з. „Adam Mickiewicz“, підписаній значкою — „у“.

Як уже сам заголовок каже, мова тут про трагічну для Франка його статтю з віденського „Zeit-u“ (8. V. 1897) про Микевича. Тому, що стаття ця іза свого заголовка може убити уваги навіть пильним бібліографом, зважуюсь звернути на неї увагу, користуючись нею із книги: І. С. Махар: „Kihly feiletony“, II, Praha 1902, ст. 89—91.

Подавши в кількох рядках зміст Франкової статті, писав Махар:

„Д-р Франко не віділив. Розуміємо його положення: Українці, сини Польщі, гнобленого народу, особисто діткнені (міністри Малецький і Рітнер не дозволили йому зайти катедру університетського доцента), хотів влучити своїх противників у найчутливіше місце: в їхню гордість. Польський нарід, не маючи своєї держави, своєї вільності, гордиться своїм тим своїм місцем, яке займає колись в духовному житті між славянськими народами. Туди, здається, мірав д-р Франко. Та взяв він спусу з обоюдних вістрів: політичним і літературним. Політично є дуже добре вимірено. Вгорі, Полляки, де виявляється слабкий, де не стас нам переваги й сили, — там він є ладним, Валеріодани і під зрадці дає орол (якою іпатріотизму, героїстас; в до я н і (підчерк. Махара) він є тиразіми, опирає, деспотами“.

Так розумів Махар Франка, автора статті у від. „Zeit-u“. До цього треба би ще додати, що недавно перед тим відбулися сумні славянські вибори, про які, — по заяві галицького намісника, що вона відбулася „спокійно“, — не можна було навіть пошформувати вірно світ, бо галицькі часописи не друкували дописів із Галичини.

*) Йосиф Святослав Махар (род. 1854), поет і суспільно-філософ, займав одне з перших місць в сучасній чеській літературі. Своім творчим темпераментом схожий до Франка, який і перекладав його на українську мову.

Д-р ПАВЛО ЛИСЯК.

2)

Творець-велит.

В десятилітні роковини смерті Франка.

На особі й терені діяльності Ів. Франка перехрещувалися різні об'єктивні й суб'єктивні впливи. Довгі літа блукав він по межах соціалістичної доктрини, поки вікні рішучо й безкомпромісово не став на бік націоналізму. Згодом почав він висвободжуватися із баласту бай-держі „науковості“. Доказ: Ціла серія чисто літературних і вершинно-зрілих творів, які тоді вийшли з-під його пера. І цілком левно можна припустити, що аж у п'ятій, шостій і дальших декадах свого життя Франко був би став на найвищих шляхах своєї письменської творчості. Щойно тоді він, немов старий Фавст, що перейшов всі жарі палкого кохання і ледяну студію важких сумнівів та заглянув до всіх закутків людського знання і людської душі, міг був з олімпійською усмішкою на устах і суверенним опануванням письменської форми приступити до зроблення остаточних підсумків з досвідів свого життя. На жаль, так не сталося. І тому, не вважаючи на безмірне багатство, цей письменський труд Франка переходить до нашої

історії всеж таки як величаво закроне торзо.

На цьому місці слід і торкнутися слабих сторін Франкової музи. Згаданий попередньо універсалізм Франка мусить у кожного викликати щирий подив ширшою свого інтелектуального зацікавлення. По просту: в цій людині сидів не один інтелект, а десять, чи більше. Щільно добре можна уявити собі Франка як ученого історика літератури, як дослідника старовини, як етнографа і фольклориста, як політичного історика, як соціолога, економіста, літературного критика, філософа і релігійного дослідника, газетного публіциста і що зам завгодно. Кожна з вчислених тут діянок людської культури і знання, як би Франко був присягнув собі їй всеціло! — булаб могла лічити його своїм чоловічим передовиком. Але діло в тому, що Франко блистив великим талантом і невсипущою роботящістю в кожній із них. Отже тому виринав питання: як дивитися на них всіх разом вкупі. Для прикладу можна вказати на універсалізм Гете або Леонарда да Вінчі. Велику частину свого життя присвятив Гете не тільки літературі і взагалі мистецтву, але також природничим студіям, студіям з ділянками оптики, геології, історії мистецтва й ин. Відомо також, що Леонардо був нарівні геніальний малювальник, архітект, цизелір, як і анатом,

природник, технік і винахідник. Однак універсалізм Леонарда і Гете, кожен про себе, являється висловом вищої творчої єдності. Від зацікавлення і досліду живої та мертвої природи веде в Гете простий шлях до його філософського пантеїзму, який як величавий світогляд проявляється не тільки у його великих поемах, але і в найменшому ліричному віршику. Отже цікавість Гете до передісторичних скаменілих останків або правил людського видіння не є тільки звичайною цікавістю, яка з рещтою його духовного сства не стоїть в жадному генетичному зв'язку. Ні, це гармонічний голод творчої душі. Так само віднаходять інтуїтивні глядачі в малювальних поемах Леонарда — його конструктивну душу архітекта чи інженера.

А проте беручи це все під увагу, ми, навіть при найліпшій волі, не в силі зрозуміти, чому Франко, автор „Мойсея“, лірик, творець відомих оповідань і романів, взагалі Франко, якого ми всі знаємо і кохасмо, мусів бути автором, зрештою: знаменитої праці нпр. про „Чудо св. Климента в Корсуні“. Критичного сумніву, який збуджується при аналізі сторони письменської діяльності Франка не можна назвати настирливим бажанням знайти пляму на сонці. Навпаки, такий сумнів можна радше назвати висловом горячого бажання сучасного покоління: мати Франка справ-

ді великим і без найменшого замиту. А головне: висловом жалю, що стільки сердешного труду в цього величній праці пішло на такі речі, які так саме добре могло було зробити багато-багато інших. Хіба сучасне наше покоління в пору національної катастрофи, в момент повної розтічі в наших рядах, в цю справжню страшну вальпургієву ніч, коли, здається всі зорі неба на землю попадали — може жититися от хоч би славістикою Франка? Між нею та головною пайкою його наукової прози і літературною подобою Франка немає майже жадного причинного зв'язку. Хіба може за винятком одних прекрасних віршів на староруські теми, які без сумніву належать до архитворів української поезії, Франко, зрештою, сам чув в своїй душі тягар цього виклику, бо бачив то широкі повідає про свій „ремісничий“ труд, про службу мистецтва вищій ідеї, але одночасно в моменті поетичного захвату жалівся, що з його глибини плачуть всі невисловлені думки і почування немов діти за батьком. За цими замарнованими і невисловленими думками Франка та його почуваннями плаче спрагнене львиного м'яса вбоге і нещасне сучасне українське покоління.

Другий важний момент — це суспільно-політична ідеологія Франка. Виявлена вона в безлічі поетичних і прозових творів середнього

Муєш бути моєю!

сталою прикрасою по випробуванню (пачки цитринових екстрактів АГРУМІНА).

Генеральне представництво на Польщу:

ТИТАНИ, Львів Різницька 6.

1247a)

42—70

Тим політичним підкладом Махар тільки «оправдує» Франкову статтю, бо літературна аргументація Франка, по його думці, є слаба і в найвищій степені несправедлива. Коли Мишкевич писав Валєрода, його становище як Поляка і людина було але, далеко гірше, ніж сьогодні Франка — аргументував чеський критик. Далі Махар зауважує, що «ідея зради» є лише незначним епізодом (крім одного Валєрода) в Мишкевичів творчості і що ця сама ідея є й у інших творців світових літератур: Шієра, Гебеля, Чеха, Верхлішського, Зєєра й ін., але ніхто не зваче їх «поетами зради», яким не є (включно) й Мишкевич — польський національний поет!

Вкінці Махар зауважує зі сарказмом: «Що пани Поляки зуміють бути, не звачаючи на свій ідолий Валєрода, й добримі чорнокошотими патріотами, бачить д-р Франко на сучасних передлатанських державних мужах, бачить і на правительствених правці парламенту... Д-р Франко випів своїх ворогів як політик — кінчить Махар свій фойєттон, — але ранив себе сам як літературний критик».

Лука Луца.

Крок вперед.

«Період», орган українського соціалістичного пролетаріату.

На днях появилася у Львові з датою 1. червня ц. р. перше число «Органу українського соціалістичного пролетаріату» під нарисом «Вперіоді».

В програмовій статті «Від Редакції» читаємо:

«Український пролетаріат, вихований в класово осявідомлюючій школі життя й боротьби, сьогодні організації по розбачити. Він існує, його кадри з кожним днем з осявідомлюють і він розуміє це та відчуває, що він не може бути тільки об'єктом, але важким суб'єктом, що він повинен заснувати на це, щоб і грати. Він домагається суверенної організації, яка дала б йому змогу стати тим, чим він уже давніше був, захопуючий силою тридцятьлітньої традиції новачасного українського пролетарського руху на західно-українських землях, та розуміння ваги хвилини, яку зараз переживає не тільки український пролетаріат, але загальний робітничий клас в цілому світі.

Висловом цього домагання класово осявідомлює, на принципах міжнародного, революційного соціалізму вихованого українського пролетаріату, являється наш орган. Покинувши його до життя не каприз одилячи, закінчуючи на бездоріжжя науки й практики соціалізму, але всім добре зрозумілий переломовий момент і перспективи на роль українського пролетаріату в близькій і дальшій будучині.

Гуртувати й об'єднувати, а не ділити й розбачити — наша ціль. Таємниці трішки, ідеологію платформу, яка в сучасну хвилину розбачити думок і внутрішньої боротьби в соціалістичному таборі є дуже важкою, але одночасно трудною річю — вияснювати і справляти дотеперішній наш шлях — наша мета. Гуртувати всіх ідейних робітників на пролетарській ніві,

періоду його літературної творчості. Головний хід його думок такий: українська нація вбога, українська нація поневолена, вона без вищих суспільних класів і без нації, щоб вони скоро витворилися. Нація дрібних селян і робітників. Тому визволення нації і відродження її питомої культури можливе тільки шляхом соціально економічного визволення цих найнижчих класів. А знов останнє визволення можливе тільки шляхом побіди міжнародного соціалізму.

Ця схема суспільно-політичного міркування відома з багатьох варіантів, з якими ще і сьогодні можна стрінутися в деяких українських колах. І нема сумніву, що сам Франко довгий час, а з деякого боку: навіть до самої смерті вірив шире, що такий шлях справді веде до цілі. Нема людини, котра не відчувала цілої величі, яка міститься в цій світогляді. Суспільно-економічне «визволення» і визволення культурно-національне за одним махом! Повна національно-політична самостійність, повна свобода культурного розвитку і при ній повна рівність соціальна, рівність станів і класів, достаток і матеріальне забезпечення загалом, — хіба може людська уява виміряти краший рай людська уява виміряти, що на землі! Тому не дивуватися, що стільки місця в поезії Франка займає словословення таких небесних ідеалів як: вселюдське братерство.

що розуміють важке положення, яким дорожа доля українських працуючих мас, які бажать позбутися і значиний український робітничий клас — наше найближче задання.

Ставлячи на першому місці клас самостійності організованого українського пролетарського руху, диктований довготрим досвідом і розумінням наших своєрідних відносин, ми далеко від того, щоб відділювати цей рух українським муором від організованого руху робітничого класу інших народів. Навпаки, ми стверджуємо, що в боротьбі за пролетарські права, в боротьбі за осявідомлення класів соціалізму ми рука в руку підіємо з пролетаріатом інших народів, але як рівноправний член, а не декоративний додаток без власної волі і ініціативи».

Розуміючи вагу самостійності руху українського пролетаріату, вітасмо появу цього органу в пересвідчення, що цей класовий рух швидко держатиметься й розвиватиметься на українській національній базі.

«Вперіоді» появляється поки що раз в місяць. Зрозуміння самостійності українського пролетарського руху буде тоді наглядне, коли його прихильники й визначні подбачуть, щоб їх орган появлявся щонайменше раз в тиждень та оформлявся той рух в рамках української соціалістичної партії.

НОВИНКИ.

— Сято І. Франка в Київі.

Київська комісія для вшанування 10-тих роковин смерті Франка рішила поробити заходи для перовання Нестерівської вулиці в Київі на вулицю ім. І. Франка. Будинки, де нині містяться труповна школа, а де в 80-тих роках минулого століття проживав Франко, мають теж назвати школою імені Франка. Київська радіостанція зістала припоручення передати по всій Україні при допомозі радіо коротку біографію Франка. Обходи по сілських будинках Київщини і по клубах Києва почалися вже 25. травня. Академія Наук підготувала прочисте наукове засідання присвячене пам'яті поета.

— У 10-літні роковини смерті Франка влаштувало Т-во українських студентів «Громада» у Празі святковий концерт.

— Зорієнтовані чужинці. «Наше Вінер Журналь» присвячує дня 26. ц. м. вступу статтю Петлюри п. а. «Re-junges Glück und Ende. Ein ver-räther Sohn e aus der Schlacht von Roskinoz». «Проскіноз» є це місце-вість на Україні, де Петлюра вирізав на протязі одного дня десять тисяч (!) Жидів, не давши ні одного виступу. А гетьман насаджений Німеччиною в 1918 р. називається «Скоротовський». Які факти з історії нашої революції, такі й їх освітлення в жидівським доннику, якому зрештою вистачас

вольність, любов, справедливість, шастя, одночасно безпощадна боротьба з тими всіма силами, які численням ідеалам суперечать та не дають їм здійснитися. Або настрий, в яким Франко писав всі ті оповідання, які згодом увійшли в збірку під характеристичним наголовком: «В поті чола». Шкаво, що Драгоманів, пишучи відому передмову до цієї збірки, ні один раз не згадав в ній про значиння творчості Франка для української нації взагалі. Натомість є там постійна мова про «найбільшу частину людност», про «простий народ», про прихильність для «люду», тощо. Драгоманів шлюком ясно вказує на містечку ціль такого роду літератури. Вона, оця література, має будити прихильність до «нашого» простого люду і кликати осявідомлення людей, щоб вони обернулися до того люду як до брата, а без такого суспільницького підкладу — література є без значиння. Але що така література має бути в першій лінії інструментом для самоозначення української нації в світі, цього Драгоманів — на жаль — не підкреслював. Нація яко така, не є для нього ціллю сама про себе. Ціль для нього є соціальний рай на землі, а нація є тільки одним із засобів до створення цього раю.

(Докінчення буде.)

Ф.рма ГУРСЬКІ і ВІТЕК

Львів, Площа Маріївська ч. 5.

поручає всілякі артикули з обсягу галантерії, як також гумові і імпрегновані плащі мужеські та жіночі також 1799 1—20

ВЗУТТЯ, білля, капелюхи, рукавички, панчохи і т. п., які продає на протязі травня (май) і червня по фабричних цінах.

відгуки дня.

„Niepowne czasy“.

Галичина від часу, як опинилася в Польщі, не мала ще дотепер спокійної години. Як не посуха — то арешти, як не арешти — то голод, як не голод — то знов арешти. А все те: „Niepowne czasy“.

— Niepowne czasy, proze pan! — зітхає сокальський староста, конфікуючи адвоката Ріпешького.

— Niepowne czasy! — жаліється поліціант, замірюючись на тебе прикладом кріса.

— Niepowne czasy! — мотивує заложення кайдан на руки політчного діла — якийсь тайний ангел хоронителя.

Під знаком тих непевних часів живуть у нас усі, якщо це загально можна означити словом „живуть“.

Не зажаючи на поданий згорі заголовок, вислала львівська Торговельна Палата одного українського ремісника в обідку по Галичині для влаштування курсів по провінціальних містах.

Той ремісник добре виправляє шкіри, тому виправився в дорогу теж несогірше. Забрав у валізу метрику уродни, посвідку шлюбу, квітні заплатаченого податку, військову книжку, свідоцтво моральності від поліції і від теши, „dowód osobisty“ і ще пару документів, конечних у республіці з найкращою конституцією.

Сів у вагон і, читаючи статті в польських часописах п. а.: „Porlelsjny rze-miwe kralowu“, заїхав у Старий Самбір.

Певний сарей нетихальності, взявся зараз до роботи і відбув дві лекції з учасниками курсу.

звістка, що Жиди убили Петлюру за жидівські погроми.

— Пам'ятник на могилі Драгоманова. Серед української еміграції в Болгарії і Чехословаччині виникла була давно думка вшанувати пам'яті великого українського вченого і громадського діяча Мих. Драгоманова поставленням на його могилі в столиці Болгарії Софії пам'ятника. Заходами і при матеріальній допомозі політичних емігрантів згаданих країн цю думку удалося зреалізувати. Будова пам'ятника вже почалася й урочисто відкриття його відбувається в день роковини смерті Драгоманова, 21. червня ц. р. (на христий день Зелених Свят). Адреса Комітету будови пам'ятника Болгарія, гр. Софія, вул. Царь-Освободитель 22, проф. Парашукові для голови Комітету.

— Конфіскація української брошури. Брошуру проф. І. Шимонювича п. а. „Західна Україна. Територія і населення“ сконфісковано за її тенденцію. Не знаємо, від кого прокуратура накладе свою руку на цю тенденцію друкованого слова. Цеж зовсім випадає з її компетенції, але видно, що в Польщі все можливе...

— Дві родинні трагедії. Дня 26-го ц. м. трапились у Львові дві справжні родинні трагедії закінчені двома трупами. Дочка абила сокирою свого батька, — брат застрілив свою сестру. Мотиви обох злочинів дещо споріднені. При вул. Ткацькій 38. мешкав Генрик Мартин, з жінкою сторожкою і дочкою працюючою у фабриці коперт „Наш папір“, від яких забрав увесь заробіток розтрачуючи на пияство. Вертаючи пияний у ночі додому, сильно побивав їх, а коли не ставало грошей, продавав те, що попало під руку. Одної ночі по пьяному загрозив дочці, що заріже її братовою, яку сховав під подушку. Коли вночі він схопився з ліжка, дочка сокирою розбила йому голову. Арештована признається до вини, виправдовуючи себе

На третю лекцію зайшов до нього поліціант міський з шаблею і жандарм з кай-даками.

Жандари з місця почав допит:

— Co pan tutaj robi za zgrozadzen'e i ob-jakiej partii?

— Курс гарбарства, білошкірства, куні-мірства на поручення Торговельної Палати.

— Dokumenty i uprawnienia?

Ремісник відчинив валізу і розложив документи на столі, на ла-ках і на під-лозі.

Жандарм перетягує усе уважно, ствер-див, що все в порядку і — арештував ремісника.

Зробивши ще досить побіжну ревізію в готелі, відвів небезпечного пташка до староства. Після списання протоколу випущено його тимчасово на волю з тим, що має відіхати найближчим поїздом до Львова. Висланик Торговельної Палати відіхав до дому, докінчуючи по дорозі читання статті й на тему розросту красивого промислу.

Втора живих він у нашій редакції і роз-повів цілу історію з обуренням та сль-зами недавнього перестраку.

Але на мою думку влада не зробила тут нічого протизаконного. Кожне реме-сло, кожний промисл може стати небез-пескою для цілості держави. А вже най-скорше з усіх — може стати нею гар-барство.

Ануж український ремісник навчить сво-їх учеників гарбувати шкіру не тільки ку-ниць і лисів, але і... швейт та осей!

Galakrion 'linka.

потребою самооборони та знушан-ням батька над нею та матір'ю. — При вул. Музирський 64. студент Вілентій Ахт застрілив свою 22-літню сестру, умово недужу, на яку після повороту з Кульпарко-ва находили стани божевільного шалу. Він хотів, так само, як Мар-тініана, звільнити родичку від страш-ного тугару, який тяжів на чле-нах родини, що мусили удержува-ти безнадійно недужу особу.

— Ще самовбивство. 28-літній залізничний носій Іван Ольшпи-ський випив бодуну внаслідок ро-динних непорозумінь. Коли вже ті, що звикли носити зранку до ночі чужі тугарі, не в силі знести тугару сучасного життя, то що казати про звичайних пасажирів на життєвому морі...

— Дивна пожежа. Згорів кра-ківський ратуш. У центрі міста, в найближчій сусідстві всіх джерез ратушку проти вогню. Не допомогли чотирі відділи огневої сторожі ні всі сикавки, тим більше, що у во-допроводах хутко забракло води. Місто над рікою не мало води для вштування осідку своєї голови та серця. Згоріла саля засідань мі-ської ради, зникли кабінети мі-ських голів, перегоріла стеля, зго-ріли портрети голів міста кисти Матейки, Похвальського, Аксен-товича. Причина пожежі невідома. Одні шукають вини в електриці, інші у випадково киненім сіринку. Вогонь повстав уночі і щоби когди розрісся над ратушкою, парті-ники, що стояли під магістратом, закрили його.

— Прикрій трикутник. 34-літ-ній львівський зарібник Михайло Колтун, щоб влекшити собі мате-ріальне становище, взяв до хати комірника. А що мав тільки кіма-ту з кухнею, його жінка рішила, що комірник повинен спати в кі-мнаті на ліжку як і вона, а чоло-вік у кухні, на землі, на сімнику. Недурно комірник Унгер був оби-вачем, що робив матраци, ще й на-зивався на імення „Зеліт“, а чоло-вік попихався у власній хаті. Таке

З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів. Ринок ч. 10.

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ

≡

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Нема більшої брехні на світі, як та, що українська влада в добі національної революції устроювала жидівські погроми або що пок. С. Петлюра є відповідальний за той одиникий прокурівський погром, довершений хворою людиною (от. Семесенком), який до глибини потряс всім українським громадянством та українською владою з головним отаманом Петлюрою на чолі. А й тут східна уява нараховує аж десять чи навіть двацять тисяч убитих Жидів, се-б-то четвертину чи навіть половину населення Проскурова. А в загальному віденська сіоністична "Моргенцайтунг" подає кругло шістьдесят тисяч Жидів, ніби-то жертв "українського погромництва" з часів рево-

люції й громадянської війни на Великій Україні. Тимчасом всіх українських Жидів, починаючи від вибуху світової війни, через всі революції, в більшовицькій армії, на всіх фронтах зовнішніх і внутрішніх не згинуло шістьдесять тисяч. Правда, прокурівська трагедія проковтнула до тисячки жидівських, в 99%, невинних жертв.

Одначе чи Петлюра був відповідальний, як голова провізориючого уряду, хоч би й за ті жертви, що впали? Безумовно: ні! Ані об'єктивно, а тим менше суб'єктивно. За весь час виконання Петлюрою серед воєнного й революційного хаосу обов'язків голови держави й гол. вожда військ в склад уряду входив окремий міністр для жидівських справ. Це становище займав відомий провідник жид. нар. партії Пінхос Красний, який в слові і письмі боронив Петлюру перед закидами погромництва. З Петлюрою й його урядом співпрацювали такі видатні представники жидівського громадянства на Україні, як відомий діяч, адвокат і публіцист А. Марголін, соц. дем. діяч Гольдфельдман, сіоніст д-р Вішніцер (гол. секретар української місії в Лондоні) і багато ин. А працювали вони з С. Петлюрою не для наживи, не для почесностей, не за страх, а за совістю і то працювали в часі і після прокурівського погрому. Колиб Петлюра був антисемітом та ще й погромником, то чи булиб працювали з ним ці жидівські діячі? Колиб не на його руках, а на його совісті була краплінка жидівської крові, то чи вони понизились би до співпраці зі „сидистом“, який — посередньо чи безпосередньо — ніби то „гнав у воду квіт жидівської молоді“, який „замікав Жидів в стайнях, щоб їх підпалити“, який „грабував жидівське майно“, „різав діти хворі на тиф“, „відтин в Жидам руки“ і т. и.?

Яка безмежна подлість і нахабність, кидати в лице подібні нікчемні обвинувачення людині, не зважаючи на його невинну смерть, на самий маєстат смерті! Тут є той визиваючий, крикливий садизм, тут проявляється нестримна злоба і первісна сердитість всесвітніх панів і всесвітніх рабів, а в першу чергу рабів своєї рознузданої пристрасті. Ні, панове, ви повинні не обкидати калом кроваву могилу високогуманної людини, а ставити їй в своїх серцях і на найбільших майданах світових столиць пам'ятники вдячно-

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна

Мужеські сукна

1630

12-7

продає на одержавно

ФІРМА
РОМАН

ЗУБИК

Львів, Галицька 16.

сти і пошани. І то ніхто инший, тільки ви, Жиди цілого світа! Бо колиб не Петлюра, то хто зна, чи на широких просторах Великої України булаб лишлася хочби жидівська нога. Є це сумна дійсність, але дійсність, з якою слід рахуватися. Власне Петлюра постійно видавав накази, прикази, розпорядки, промовляв на фронті і поза фронтом, карав розстрілами погромників, обороняв жидівське заселення перед грабівницькими ватагами, насильно здавлював кровожадні інстинкти — як з почуття гуманності і справедливості, так і з добре зрозумілого державного інтересу. Він бажав здобути для справи, яку заступав і якої був визиском, публічну opinie Європи й Америки і знав дуже добре, як публіцист і політик, що та opinia здебільшого міститься в каламарях жидівських й жидофільських редакцій. Але — правдою є те, що С. Петлюра був безсилий, як зрештою і всі инші уряди й режими в добі громадянської війни, щоб опанувати розшалілу стихію.

А тепер чи може український нарід несе збірну відповідальність за тисячку, а може й дві жертви, що впали в добі громадянської війни? Ні, „tu takę kara, nie ślepu mięsa! Та рука — то російський царат, то російська чорна сотня, то вічний моральний розклад неволі.

Годиться додати, що спершу Польща, а опісля Росія зробили з України жидівське гетто. Жиди вірно служили своїм панам, будучи реанішими польськими і російськими патріотами, герольдами і носіями культ. р. гнобителів, як самі гнобителі. А тимчасом Москалі так відплачувались своїм наймитам, щоб по наказу згори викликувати серед населення звіринні інстинкти, культури погромницькі гасла. Брудна хвиля погромницької „ідеології“ ще перед першою російською революцією залила міста на Україні, міста здебільшого російсько-жидівські щодо складу населення. По-

громницькі гасла кидали і їх у крівавих погромах здійснювали не Українці, а Москалі. Пуришкевичі, Маркови, Дубровіни, Столипіни, Савенки і ин. Навпаки, Українці все стояли по стороні Жидів, хоч ті були записаними російськими централістами й обрусителями України. Вистане згадати становище української преси (київська „Рада“) в обороні Бейліса, вистане згадати прекрасні нариси Коцюбинського, революційну драму Хоткевича („Дихоліття“). Українці ніколи не були на боці гнобителів, тільки на боці гноблених, визискуваних, и чевіряних.

Прийшла велика революція. Огол Жидів найшлося в таборі ворогів української самостійності, а в Центральній Раді жид. лівий есдек Рафес поведився крайно провокаційно відносно українського уряду, у відношенні до своїх партійних товаришів Винниченка, Ткаченка, Петлюри й ин. На шляху визвольних змагань українського народу стала непоборна внутрішня запора з українських Жидів, але російських централістів. Перший наступ ватаг Мурашова на Київ, тисячі езекуцій на Українцях в „царському саді“. А переводили їх головню Жиди. А опісля чрезвичайки і їх крівава діяльність на Україні. Кілько з жидівських рук — посередньо чи безпосередньо — впало Українців! А одначе ніхто не обвинувачує жидівський нарід за ці кріваві акти.

А опісля війна на два фронти, перехід більшості жидівського населення в більшовицький табор, з

НАЙСТАРША в ПОЛЬЩІ

основана в 1816 р.

ФАБРИКА ЦИКОРІЙ

ФЕРД. БОМ і К-о А. С.

у ВЛОЦЛАВКУ

Гарантує споживачам

продукти здорові

поживні

смачні

Д-р ПАВЛО ЛИСЯК.

з)

Творець-велит.

В десятилітні роковини смерті
Франка.

(Докінчення.)

Франко був мистецьким герольдом цих ідей. Аж поки поволі не прийшов до пересвідчення, що соціально-економічне визволення українського селянина і робітника є всеж такі можливі тільки після національно-політичного визволення цілої української нації. І що саме отсе політичне визволення є передумовою для здійснення останнього. Бо так є в усіх народів світа, і так може бути в нас. Отже шойно витинявшись довго довго в наймах у чужих, у сусідів, нагодувавши кровю свого мізку цілі покоління польсько-галицьких колтунів, Франко нарешті таки всеціло переходить до служби рідній нації. Тому в 1900 их роках і пізніше Франко вже не балакає ні про високі ідеали, які є такі високі, що ми їх аж не в силі доглянути — а за те читає він нам свої славні „Лекції ненависти“ і пише крицеві терчини як заспів до „Мойсея“ і все инше. Навіть по підборі тем і по літературній обробці сюжетів можна м'яке руками доторкатися згаданій зміни. З чисто суспільницьких тем („Бориславські оповідання“, „Боа конструктор“ і ин.), Франко переходить до особистої — архай-

зуючої і філософської лірики, до тем і типів розтоплених в українським плен-ері, до Гуцульщини, до наших легенд і навіть до спроби національної синтези, яку він дав в своїм класичнім „Мойсею“. Ба навіть гостра і їдка сатира Франка поволі притуплює зуби, переминоючись звільна в чистий, ясний гумор, який блестить всіма красками тихої райдуги. Ось тут, саме тут Франко нарешті віднаходить себе самого, а з ним його — ми, ціла нація. Трагічну проблему Мойсея, не того зі синайської гори — коли він у пекольній люти на своє не влячче, подле ізраїльське племя кидас йому на голову кам'яні табличі, але Мойсея, розіданого сумнівами серед пісків пустині, Мойсея, який кровавиться під тягарем власної безмежної страшно долі провідника, — переживає сам про себе Франко. Вже чути над його „ложем болізни“ рівний рух крил чорного ангела смерті. І Франко питається себе побілілими устами: „Невже я був Мойсей, і який я Мойсей“. Кроваві сльози кануть з його потаємних очей, тихо... рівно... спровола...

Українське сучасне покоління тямить добре пройдений Франком шлях його духового розвитку. Тому тамить, бо цим шляхом і воно ступало. Хіба відстало воно від старих клівів про вселюдське братерство, про рівність, вільність, справедливість, щастя, добробут, мир, любов! Алеж, воно навчилося ще і дечого иншого. Бо коли не

вважаючи на ці ідеали, нам — українській нації — нікчемно й погано, коли нас заковано в кайдани, коли живе тіло дико почвертовано, коли ворог топче нас, плює в лице, смоче за ребер кров і сміється, то ці всі гарні і високі ідеали є нічим иншим, тільки плюгавим фарисейством, гідким обманом і душевною проказою!.. Ні! Сучасне і грядуче українське покоління вже не буде проливати своєї крові ані класти своїх голів за здійснення різних високих „вселюдських“ ідеалів, а тільки за одиникий і найбільш могутній ідеал: за Україну!

Франкоє суспільництво середущої доби, його неособиста політично-апостольська і моралізаторська лірика, а також захоплення найбільш абстрактними ідеалами, — все те сьогодні: не можна сказати, щоб було противне українській психіці, але якесь — чуже їй, дивне, незрозуміле... Попросту: Українське сучасне покоління вже виростало з недавнього діточого пір'я і з найвної віри в різні добрі сили, а зате стало сильніше у думках і волі, сміливіше в сподіваннях, більш дозріле і мужнє в замислах.

До виповнення великого завдання, яке жде отсе покоління, треба йому перш за все духового рівноваги і найбільш життєздатної активності. Треба йому переконання, що бути Українцем — це не тільки прокляті долі, але й незбагнута розкіш, котра міститься в свідомості, що на рідній землі і для власної культури ще все-все можна зробити, Європа під деяким оглядом пе-

яким прецінь уряд У. Н. Р. від війни, анархія, серед якої лютували всякі банди, не раз зложені з кримінальних злочинців, втікачів з тюрем, кайдаників. І осад погромництва, засіяний московським режимом, столітньою неволею, а не раз провокаційними вчинками таких самих Жидів.

Була війна, революція, крім уряду, часто наскрізь безсилою, панували всякі банди, проходивці, „поєстанчі“ ватаги, лилася кров, падали трупи по всій Україні. Чи ж дивно, що між сотнями тисяч жертв революції й громадянської війни найшлося навіть кілька тисяч жидівських трупів? В революції не об'являє право незайманості.

Але як все, так і тепер стихійна ненависть всього світового життяства не звертається проти ідеологів, керівників і виконавців погромів, не звертається проти сильніших, тільки проти слабших. Натуралізований у Франції Жид Шварцбарт, що бачив руйну України з віз на поїзду (їдучи з Французькою місією в р. 1917 з Одеси до Петрограду) і чув про погроми на Україні, не стріляє Миколу Миколасевича, Маркова, Денікіна, що теж топчуть парижські хідники, тільки з бездонного Петлюру.

І по цілому світі через жидівську пресу поширюється огидна легенда про українське погромництво. Нераз виступали ми в обороні Жидів, різко патиували погромницькі заті, нераз пострікали між иншим вибрики поодиноких відділів таких петлюрівських військ. Але виступаючи проти фізичного погромництва, мусимо таксамо виступити проти жидівського пресового погромництва, довершуваного на українським на роді.

Над домовиною невинної людини не повинна зловити й безосновно крикати згряя жидівські журналісти. А навпаки повинна жаліти, що зайшов факт, який мав серед підвищеної атмосфери пристрастей найти несподіваний дитворців огидної легенди відгомін там, де все ще не забули імені Петлюри.

В інтересі Жидів і Українців аплоємо до жидівської преси, тут і всюди, на цілому світі, щоб замість знімати непотрібний крик і розпалювати пристрасті, вона старалася їх гасити. Обов'язком тутешньої жидівської преси є вплинути на відворот світової жидівської преси.

реживається. Але в нас ще тільки ледве на світ заноситься. Франко є наглядним доказом цього великого майбуття, яке наш народ жде і до казком того, скільки цінностей криється в міліонових масах української нації. Після Франка вже і сьогодні не треба соромитися за українське походження.

Бо ласкава доля винайдувала була його в усі таланти, які йому як письменникові давали змогу ставити собі і найбільші завдання. Навіть важко собі уявити, з якою легкістю орудував Франко мистецькою формою і який умів бути різноманітний у її видах. Поезія Франка яка шідком очевидно спірається на західно-європейських зразках, ніколи ні на момент не перестав пахнути свіжим запахом сирій землі. Никий наш письменник (не виймаючи і самого Шевченка) ціле своє життя не був так близько здорові, молоком налітої груди культури українського простоліддя, як Франко, але і ніхто цього молока з не стільки не напився за весь час, як він. І в тім мужицьким здоров'ю — сила Франка.

Також і проза Франка є чиста і прозора, немов хрусталь. Будова і стиль деяких оповідань видержують і найгострішу критику. Це вихитори не тільки української, але й європейської літератури. Ніхто не видно в прозі Франка такого убожаного в українській модерній манієрності і кокетничення зі словами. Слово не є там ціло само про себе, але засобом до цілі. Неможливо стоїла з натягненого лука, влуча-

Мусиш бути моєю!

сталою прикормкою по випробуванню і пакету оцетного екстракту **ЕКСПРЕС АГРУМІНА** до виробу лікерів в різних смаках. (2476) 4-10
Генеральне представництво в Польщі
Титани Лівіє, Різницька 6.

Франція і Польща.

За ревізію французької політики у відношенні до Польщі.

В париській „Revue Internationale“ з дня 1. мая проф. Мих. Лозинський поміщує статтю п. з. „Польща і Франція. З погляду французьких інтересів“, яку передаємо в перекладі:

„Поговорили версайським і рижським — рижський договір був наслідком політики союзників супроти Польщі з одного боку і супроти СРСР. з другого — створили велику Польщу, складену наполовину з територій і народів не-польських. Таким був, на думку французьких керівників, французький інтерес. Польща мала стати з одного боку союзницею Франції проти Німеччини, з другого — бар'єром проти „большевизмської небезпеки“.

Не віро в можливість війни між Францією і Німеччиною. Шлях від „Версаю до Локкарна“ вказує ясно на факт, що ці два народи, перебуваючи передвоєнну епоху, можуть погодити взаємні інтереси мирним способом і прагнувати над змиренням європейського та світового миру.

Так само не віро у війну між Німеччиною і Польщею. Після наладнання взаємних між Францією і Німеччиною, справ, яких ще не погодилися задовольняти між Німеччиною і Польщею, погодять мирно напевне. Тимі справами є: дантський коридор і делімітаційна смуга між Німеччиною і Польщею на Гориньшій Шлезьку. Європейська та світова опінія з кожним днем ставиться прихильніше до ревізії версайського договору і до постанов у ключулах до нього. Наближується момент, коли можна буде балакати про їх мирну ревізію.

Щодо „большевизмської небезпеки“, то вона з кожним днем зменшується. Підчас великої революції Європа, тоді монархічна, мобілізувала військові сили проти „французької небезпеки“. Пізніше погодилась з ідеєю республіканської Франції. Так само народи звикли до СРСР, які знову через взаємні дії зовніш ім світом переходять глибоку еволюцію. Незабаром „большевизмська небезпека“ стане вже тільки казкою та претекстом.

Зате дуже можливо, коли не неминучо у недалекої майбутності є війна між Польщею і СРСР. Цю війну спричинить факт, що кордон між Польщею і СРСР, ділять на дві частини два живі національні організми: Українська і Білоруська — тоді як до СРСР, входять держави українська та білоруська.

Франція найдется тоді у важкій ситуації.

ДІТОЧЕ СВЯТО

Площа С.-Б.

ШКІЛ У. П. Т.

Нявпаки, усуваючи на бік все, що могло би довести до розбрату між СРСР. і Польщею, радянська політика перестала цікавитись положенням славянських меншостей в Польщі, змагаючи за те до перебудови цілої сучасної Польщі на радянський зразок.

Політична акробатика С. Радіча.

(Від власного кореспондента.)

Білогород, 25. травня 1926.

В попередній своїй кореспонденції я повідомив, що після голосування Хорватів у парламенті проти резолюції радикалів про боротьбу з корупцією, уряд М. Узуновича зголосив димісію. Та в скоромучасі виявилось, що король димісії не прийняв, а доручив тому ж самому Узуновичеві спробувати пошукати порозуміння та поширити, коли можливо, це порозуміння ще й з іншими партіями, крім хорватської селянської.

Уже завдяки одному тому, що король не прийняв димісії уряду, не сповнилися сподівання опозиції, яка ждала затишної кризи, що дала би змогу вияснити ситуацію. С. Радіч негайно заявив, що його послі зовсім не мали бажання висловлювати недовіру уряду і їхнє голосування проти урядової резолюції не треба вважати як розрив сербсько-хорватського порозуміння. Не дивлячись на таку заяву радичевців, Узунович почав вести балажки з демократами, котрі, хоча принципово й погодилися взяти участь у складанні уряду, але подали свої умови, на які радикали змогли погодитись хіба в дуже скрутних умовах. Вимагали вони між іншим повноправності у вирішуванні державних справ, перегляду чиновницького питання та рішучої боротьби з корупцією. Радикали на повноправність не погожувались, бо рахують, що кількості їхніх послів (130) не можна порівняти з кількістю послів демократів (37). Перегляд чиновницького питання річ дуже складна, бо радикали рішуче звільнили з державних посад майже всіх урядовців, які належали до опозиційних партій і приймали своїх з різними протекціями та рекомендаціями, створюючи загалом величезний штат урядовців, які часто-густо цілком не здатні до праці.

Через те, що С. Радіч без всяких застережень почав відмовлятися від своїх вимог, переговори радикалів з демократами скоро увірвалися, бо ні одні ні другі в такій ситуації не виявили бажання попустити. Демократи натякнули, що вони нічим зняряддям не бажать бути і не хочуть себе компрометувати чужими справами, а радикалам було всеж таки вигідніше знову на якийсь час залатати кризу при допомозі С. Радіча, хоча всі добре розуміли, що це залатування є лише до першої нагоди. І дійсно С. Радіч увів у місцеве політичне життя таку колотечу, якої годі пошукати десь инде. Завтра він може відмовитись від усього того, за що сьогодні підіймає цілу бучу і навпаки — на що погодився сьогодні, завтра від того рішуче відмовиться. Цього разу він не лише не придбав від радикалів ніяких позицій і ні для себе ні для своєї партії, а навпаки — багато згубив уже і з того, що мав. Бажав усунення з уряду Нікіча, а врешті погодився не лише на те, що Нікіч лишиться, але й на усунення свого родича Павла Радіча. Сам він зобов'язується на протязі двох місяців не виголошувати промов, якими міг би ставити в незручне становище уряд і не буде писати статей у своєму часописі „Доля“. Хорватам — міністрам поставлено в умову вибитись із під впливу С. Радіча та його близького оточення. а всі послі його пого-

6.VI. 1926. 1740 НА СПЛАТИ 3—1

Меблі: люксові і шикарні, роботи
будівельні: вікна, двері і т. п.
церковні: вітати, іконостаси, по-
ручас був, абсолютне,
відтак упр. вищої промислової школи

АНТІН ДЯКІВ

Чернопіл, вул. Валова 10.

дилися на ту урядову резолюцію в питанні корупції, проти котрої в парламенті рішуче були виступили перед кількома днями.

Таки на перший погляд не лише що незрозумілі, а навіть абсурдні вибрики Радіча і його послів мають свій глибший зміст. Його ціла політична акробатика останніх часів є ніщо инше, як певні звороти на шляху до рушення сербської радикальної партії. Радикали розуміють, що їхня партія і ціла державна політика, яку творила монополюю ця партія, зайшли у тісний кут. Вони бояться завітрянського дня, бояться якоїнебудь перевірки, бо це було б початком до банкрутства. Тому краще відтягувати, латати, але не допустити до дійсної кризи.

Характеризуючи сучасне становище, найбільша безпартійна сербська газета „Политика“ пише: „Головна причина політичної кризи є результатом довгої і на всі засоби продовжуваної узурпації влади М. Пашічем“. І далі: „7 років парламенту, котрий ще ні раз не був у нормальному становищі“. А між тим радикальна партія і її політика та наслідки цього все те є твором відплати і крові М. Пашіча. І коли С. Радіч своїми вибриками то крутить, то знову підтримує уряд радикалів, він цим не лише ім врешті-решт не допомагає, а навпаки — ускорює процес розкладу, процес внутрішньої і зовнішньої кризи радикальної партії. В майбутньому житті цієї партії чималу роль муситиме відіграти виступ Л. Івановича, хоча він і нараховує тепер у своєму клубі лише 12 послів. Нічим програмово не відрізняючись від старої своєї партії, клуб Л. Івановича виступає рішучо проти хоробів, яка так зрослася з організмом партії, що вже тяжко відшукати ліків. Це — корупція. С. Радіч погодився на урядову резолюцію в справі корупції, резолюцію, котра є питання фактично ховає „під сукино“, але цим він не дав своєї моральної підтримки, а лише підкреслив, наскільки велику вагу має це питання для радикалів.

Трохи зреконструований, але в усьому старий уряд М. Узуновича не задовольняє рішуче нікого: ні радикалів, ні радичевців, ні тимпаче опозиції, але він мотгитме доволі довго жити, однаково, як зможе і звалитися при першій нагоді, коли С. Радіч забуде про свої обіцянки. Вже цитована мною газета „Политика“ дає йому таку характеристику: „Уряд М. Узуновича є зібрання людей всіх намірів, крім одного тільки — працювати. І цей уряд не лише не є здібний до праці, але навпаки — він мусить уникати її, коли бажас продовжити своє життя.“

По широкому світі.

Уряд З'єдинених Держав глядить імовірно дуже песимістично на хід подій у Польщі, коли видав остоорогу до своїх громадян, щоби не вибирались туди тепер тому, що він не може ручити за їх безпеку.

Німецько-польські торговельні переговори, які почались у Берліні, стоять на тім самім місці, що раніше. Німецька делегация не змінила своїх домагань. Тому малі вигляди на успіх.

Американська позичка для Польщі є неактуальна, як довго не розясниться політична ситуація.

Капітуляция Абд-ель-Крима є сильною піддержкою для теперішнього французького уряду Бріана. Конгрес геологів зібрався в Мадриді. Бере в ньому участь 1300 делегатів з 53 держав.

Вибори в Румунії принесли повну перемогу урядові Авереску.

воно в саме ядро. Хапаючи за перо, Франко все чує і знаменито знає, чого він хоче. Він не належить до категорії письменників, які на мотівилі слів стараються витягнути себе з тьми неясних понять, хотінь і уяви, немов Міхгаузен сам себе за своє волосся з болота в гору. Мистецька творчість Франка мчить вперед під гармонійним тиском двох протилежних сил: майже тропічної уяви і зимного як лід самокритицизму. Малюнки є ясні і пластичні. В словах якнайбільша економія. А за те, коли душа Франка зачинає кипіти зворушенням і пристрастю ми відчуваємо її жар, як колиб самі були в горячці. Головно в публіцистичні амів бути Франко майстром першої класи. Неодного противника він заколов немов рапіром, а неодного затовк кулаками, як у боксерській зустрічі.

Правда: Франко не все вмів заховати допустиму міру. Підпадав чужим злим підшептам і давався поривати настроєві хвилі. Хіба не в тямі всім його відомий виступ проти свого довголітнього товариша і друга Михайла Павлика! Але при ближчому розгляді цієї риси характеру Франка не можна назвати чимсь відомим. Франко помилявся тому, бо жив, справді жив, не знав компромісів, ні для себе, ні для інших і кожну проблему, ні для нього, ні для розбивати в мусів не раз і не два розбивати в дух і прах ці божища, яким перше поклонявся, а за те згору підні-

мати відкинені і полішені ізамагди. Нема, нема тепер на цілій Соборній Україні такого характеру, яким був Франко!...

Але чому його взагалі нема живого між нами? О, як нам його не достас, як страшенно не достас!... Наскільки вища, краща і певніша булаб доля нашого народу, як би ми могли слухати його віщих, могутніх слів! Настільки менш трагічна булаб наша недавня минувшина, як би він був нас від обітваної землі! Бо тільки він один був справжній самодержець душі нашої нації в останню добу!...

Отже тепер, коли в один травневий вечір на небозводі України від її західних до східних і від північних до південних границь розблись осліплюючим блиском одно ім'я: Іван Франко, яке читатимуть в своїх серцях всі свідомі діти нещасної української землі, і коли поза тим іменням нічого більше в цих їх серцях не буде, на досвітках другого дня після цього вечера вони стануть віч-на-віч перед цілком новими завданнями, які вже муситимуть розв'язувати самі, без Франка. Та хоч його між нами не буде, дух його пануватиме серед нас. І він поведе нас до перемоги!... Так. Ми мусимо це собі сказати в перше десятиліття смерті Франка. Бо інакше ми не були б в силі теперішньої хвилі пережити. А ми прецінь мусимо її пережити і перемогти!...

НОВИНКИ.

Святочна Академія в 10-роковий І. Франка заходом об'єднаних українських Товариств у Львові відбудеться в неділю дня 6-го червня в год. 12-й в полудні в саті Музичного Тов. ім. Лисенка, а такою програмою: 1. Богдан Лепкий: Прольот, відчитав автор. 2. Франко-Степченко: "Єдинамосе", Кантата: хор "Бояна" та "Бандуриста" у супроводі оркестри (Сопранове солю відспіває п-ні М. Свірска). 3. Вивід проф. д-р К. Стуханського: Соціалістичний процес з 1878 р. в освітленні судових актів. 4. І. Франко: Каменярі, деклямація О. Лудького. 5. С. Любимович: "Каменярі", симфонічна поема. Симфонічна оркестра унісон чужеського хору "Бояна" та "Бандуриста". Билети можна купувати від вітвірка дня 1. червня у "Книгарні Тов. ім. Шевченка".

— **Складачі "Діла" — Франкові.** Персонал друкарні Вид. Спілки "Діло" в дні 28. п. м. в год. 11:50 торрвав працю для виганування ламати І. Франка. До зібраних робітників і робітниць, в числі 50 осіб, промовив управитель друкарні П. Буняк, відтак ред. І. Квасниць відголосив відповідний реферат. По скінченні маніфестації делегація робітників завезла на могилу І. Франка вінець з написом: "Українські друкарі — своєму Учителеві".

— **На збірку для будови пам'ятника Франка** видано дозвіл тернопільське воєводство рескриптом з дня 25 травня 1926 р. Комітет одержав дозвіл шойно дня 28. травня, а сама збірка на терені тернопільського воєводства може тривати тільки від 28 травня по 3. червня п. р. Збірку можуть переводити тільки особи, що матимуть окремі легітимації Комітету для виганування пам'яті Франка і тільки на окремі листи з підписами Комітету разом з загалізованим відписом воєвідського рескрипту. Коли і як це виконати, та як приготувати легітимації для збирачів, коли час збірки вже почався.

— **Утеча перед судом.** В четвер 27. травня п. р. мала відбутися перед лавою присяжних в Тернопільській розправа проти бувшого ученика VI. кл. гім. 17-літнього Володимира Гладкого родом з Троїнівки біля Гусатина, обвинуваченого в злочині співачини в державній зраді з § 61 а. к. через те, що він занехав зробити конесення проти тих, що допустилися головної зради. Прокуратура обвинувачує Вол. Гладкого за це, що дня 4. грудня 1925 р. па день перед убивством провокатора Корольюка на зазив свого товариша Евстахія Германа приїхав до Тернополя до Міхенків і тогож дня одержав від Германа пакет з комуністичною бібудою з дорученням її перечитати і далі поширити. Арештований у зв'язку з убивством Корольюка, пересидів Гладкий більше трьох місяців у слідствій в'язниці яко підозрілий у співачині в убивстві Корольюка. Остаточно прокуратура припинила слідство проти нього про убивство, а обвинувачує його тільки в злочині з § 61 а. к. Заходами його обороняв д-р Ст. Барана влішав Гладкий 16. березня п. р. за кавцією на волю і від цього часу перебував у Троїнівці, звідки на розправу до Тернополя влішав 26. травня п. р. Та замість стати перед судом, влішав у світ і як догадується, пішов за Збруч на Раданську Україну. Супроти того розправа проти цього не відбулася, а за Гладким розписано стежні листи.

— **Вже й такі стріляються.** Застрілює один зі сусідів нашої редакції адвокат д-р Е. Ройський, буши, власник т. зв. "чорної кавениці" в Ринку ч. 4., яку продав недавно жистові з огляду на її сторичну вартість. Ройський був

людною багатую, адвокатом тільки з титулу, бо жив з ренти. Економічна скрута підірвала його грошові комбінації і він мусів продати частину свого майна. За згадав каменішю дістав 28.000 дол. Однак та сума не могла розсіяти його важкого настрою у зв'язку з останніми подіями: він був членом "Союзу Галерників", де займав почесне становище. Невдача Галера добила його.

— **Політичні методи.** "Пістівці" обурені на посла Бриля за його відчиту, хотіли відповісти йому "річевими" аргументами і наняти трьох кременезких парубків (між ними був і професійний атлет), щоб ці побили красномовного оборонця радянського ладу. Заст. голови пістівської організації у Тернополі поїхав навіть з ними на віче, де вони одержавши 50 зол. задатку мали Брилеві полатати боки. Але на вічу охота їм відійшла до бійки, і вони навіть подали всю історію до відомо Брилівця, а ці до прокуратури.

— **8 доношицького смітника.** "Слово Польське", яке шпро вірить, що найкращим Українцем є той, який скрізь уживає польської мови, подає до відомо влади, що є три такі парохіяльні гр. кат. уряди, які вживають на паперах українських печаток. Одночасно наводять параграфи і пригадують польським судам (які мабуть цих законів не знають!) коли мають домагатись перекладу судових зізнань з української мови на польську. Добре було би, якби "Слово Польське" загаліло частіше до параграфів польської конституції, яка багато дечого обіцяє т. зв. національним меншостям.

— **Ucrainica, "Prater Presse"** у ч. 144 з дня 27. травня у відаті "Ucrainica Kundschau" поміщує інформації про приготування до свята роковин смерті Франка у Галичині та на Радянській Україні, про зміст 141 тому "Записок Наукового Товариства ім. Шевченка", а головню про прегарно виданий твір Данила Шербаківського "Українське Мистецтво" (вид. Українського Громадського Видвничого Фонду) з репродукціями наших старих деревляних церков, дзвіниць, каплиць і придорожніх хрестів. Ця книжка з українським і французьким текстом, що дійшла вже й до наших книгарень, є окрасою нашого видавничого мистецтва, з якою несомно стати перед чужиною.

— **Помер відомий міжнародний юрист** сер Ерскін Голдінг, в Оксфорді, в 90 р. життя. Його вважали авторитетом у митових військових законах, на морі та нейтральних державах.

— **Загадка для будучих істориків.** Колись, за кількадесять літ будуть історики ломити собі голови, чому Українці купували в р. 1926 чужі вироби, коли мали ліпши свої з фабрики цукорків "Фортуна Нова". 1725 в) 1-1

— **Лише Елегант** наста до взуття заслуговує на довіра і подирування. О. Левницька і Ска, Львів, Кордецького 51, 1795 3—3

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на-родня фортеця, це певний захист в добі вихоліття!

Дописи.

Чортків. (Свято Іллі ченка). Дня 16-го травня пр. відбувся в Чорткові заходом місцевих українських товариств концерт в честь Шевченка. Чортківське громадянство здобулося на цей концерт досить пізно, та краще пізно, як ніколи, як то було минулого року, в котрім пам'яті Шевченка святкувала лише українська прив. гімназія. Програма концерту шалюнова й мізерна: промова, яку виголосив дир. гімназії, п. Петрикевич, два хори, два виступи солов'ї та дві деклямації. Щодо хорів — то вражала мала кількість співачів, зведених по 2—3-ох в голосі, так, що луски длауватися, де ті співлюбіві Укра-

їни, яких все таки можна в Чорткові нарахувати на три сотки самої інтелігенції! При тім хор не був зісланий і в наслідок цього підвешав. Ще найкраще виконав солов'ї, а то баритонове солю п. Семковича "Ой чогож ти почорніло" та п. думу про Нічяя — Січинського і сопранове п-ні Желі Ласовської. Жалко тільки, що п-на Ласовська не могла по причині недиспозиції відспівати умішеного в програмі "Який мені мамо намісто" — Яро-славська, в котрім могла показати всю ширину свого голосу: солюспів Зарембін, що їх співала п-на Л., є своїм музичним змістом зовсім неглибокі і не видержують ніякого порівняння з музикою до Кобзаря Лисенка або інших наших композиторів. Як другу точку відспівала п-на Л. Чайку Лопатинського — річ ефектну й відспівану зі зрозумінням, однак коротеньку і тому солюстка повинна була відспівати принайменше другу строфу тексту. З деклямацій виблисла речитатія п-ні Носикової поеми "Кавказ" та виголошення 7-літнім хлопчиком з великою бра-турою та зрозумінням поеми "Чернець". Публіки було небагато, навіть не вся міс-цева інтелігенція явилася — та це мабуть вина комітету, що пізно постарався про розклевення афіші. Тому свято Шевченка не мало характеру масового народнього свята, яким воно повинно бути. Українське громадянство Чорткова повинно подбати, щоб на будуче такі національні свята, як Шевченківське або Франківське, були більш величаві та притягнати на ті свята ширші маси громадянства. Одно було сумне, що свято відбувалося в каварний неакустичний салі готелю "Бристоль". Коли то вже Чортків дочекається святкувати свято Шевченка у своїй хаті?

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

КИРИЛО КАХНИКЕВИЧ

ем. радник, визначний український публіцист, довголітній член Головної Ради Красного Т-ва Господарського у Львові "Сільський Господар" і редактор його фахового господарського органу, організатор і основник численних українських культурно-освітніх організацій, неструджений діяч на полі економічного визволення українського народу і т. д. помер у Львові по довгій і тяжкій недугі дня 27. травня 1926 р. в 76. році життя. Похорони відбудуться в суботу, дня 29. травня 1926. о 4-й год. пополудні, з дому при вул. Йосифа ч. 4. (бічна вул. Личаківської) на Личаківський цвинтар, на які запрошує своїх Членів і всіх Знайомих Покійника Головна Рада Красного Т-ва Господарського "Сільський Господар" у Львові.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою Дм. Котка. Неділя 30.V. Станіславів. Понеділок 31.V. Галич. Вівторок 1.VI. Ходорів. Середа 2.VI. Ходорів. Четвер 3.VI. Жидачів. П'ятниця 4.VI. Жидачів. Субота 5.VI. Рогатин. Неділя 6.VI. Рогатин. Понеділок 7.VI. Бережани. Вівторок 8.VI. Бережани. Середа 9.VI. Підгайці. Четвер 10.VI. Тернопіль. Початок о год. 8:30 вечером. Шни скрізь аніжені. 1659 23—7

Інжиріан Лисоником до відомо. Болгарське Товариство Акційне потребує молодих інжирів лисоників, володючи-х язиком російським (українським) або болгарським, для заняття їх при укладженню 200.000 га частини лісів в Болгарії. Оферти разом зі свідоцтвами (відписами) посилати на адресу: Индот Москва When I, ресейніане. — **Українське Технічне Товариство.** 1-1

Замість вілля на могилу бл. п. проф. Михайла Рибачека зложили на "Рідну Школу" по 20 зол.: Вє. о. Клим Кульчицький в Підпечарах і Вп. д-р Ярослав і Ольга Шпайли в Тисменичі. Вд. Жертводавцям складас цирку подяку Головна Управа УПТ-а. 1809 а 1—1

„РЕГУЛЯТОР“

Львів—Ринок 43.

порукає

НА СПЛАТИ

гел. 15—70.

КОНФЕКЦІЮ готову і на міру (убраня і пальта від зол. 70.—)

дальше

— СУКНА — КАМГАРНІ —

— ВЗУТТЯ — 1—5

Заклик до всіх українських купців станіславського воєводства. Дня 18.IV. 1926. оснувалося в Станіславові Т-во "Українських купців" як гурток львівського товариства, на станіславське воєводство об'єднано у своєму товаристві всіх кооператорів і приватних власників, як і також всю торговельну молоді. В цілі переведення докладної реєстрації купецького стану і з'ясування інформації, просимо всіх інтересованих подати свої адреси до Української Книгарні в Станіславові, Собіського 20. — За Виділ: С. Снігурович голова, Ф. Жаровський секретар. 1807 1—1

ДРІБНІ ОГолошення.

НАПРАВУ годинників під управою фахових сил швейцарських полягоджує Гутерман Сикстуська 14. По стінні годинників посилано домі. 1679 6) 21—?

1-30Л коштує кожда золотинка направ-а у Гутермана Сикстуська 14. 1679 21-?

ФАХІВЦЯ потрібно до виробу пасти для обуми. Зголошення писемно до Адміністрації "Діла" для "Підприємство". 1797 3—3

ШЕНКЛІВНА, Пекарська 44. Кваліфікаційний курс від 12. липня. Докладне перероблення міністеріальних програм. Около 1400 апробованих. Інформації писемно. 1786 3—16

СЛУЖНИЦЯ середніх літ, з добрими свідоцтвами пошукує заняття на провінції, або у Львові. Зголошення до Адміністрації під "Служниця". 3—3

В СКОЛІМ 6. Стрия є до винайму на літо (аже від 1.VI.) 2—3 комнати, банько залізничі і Опора, навіть з харчем і услогою. Ближню відомість подасть: Марія Левницька, радничка в Сколім. 1808

ПОКІЙ з окремим входом з харчем або без для двох панів біля техніки. Інформації в Адміністрації "Діла" під "Покій". 1805 1—1

ШУКАЮ до винайму в гірській або підгірській околиці 3 комнати з кухнею на час від 10. червня до кінця серпня п. р. Зголошення слати до Адміністрації "Діла" під "Літо". 1—5

ОГолошення.

За оголошення Редакція не відповідає.

1780 АКУШЕР і ГІНЕКОЛЬОГ 2—2

Д-р С. Аксельрад

б. елев клінік віденської і варшавської ординує від 3—6 пополудни вул. Крашевського 8. тел. ч. 1106.

ПЛІСОВАННЯ

після найновішої моди виконує

Заведення гафтів

Е. РОЗЕНА

площа Галицька 12 а!

811 (давніше вул. Валова 14). 1—10

ЗАКЛИК.

Заходом Тов-а Українських рем. і пром. "ЗОРЯ" та "УКРАЇНСЬКИХ КУПЦІВ" в Станіславові, улаштується осіною 1926 другий Ярмарок всего українського виробництва. — Мусимо пізнати себе і познакомитися із своєрідними виробами (промислу, ремесла і торгівлі), та засвідчити перед чужими, що ми спосібні творити самостійне економічне життя. В тій цілі комітет Ярмарку звертається до хвальних промисловців, ремісників і торговельних так кооперативних як і приватних фірм, найдалше до 30. VI. 1926, зголошувати свою участь в Ярмарку, зазначуючи з якими експонатами і як велике місце бажано. Докладний речинець Ярмарку і анота мінімальної оплати, буде подана пініше. Із зголошеннями та по інформації звертатися, до Повітового Союзу, Станіславів, Собіського 28, та Української Книгарні Станіславів, Собіського 20.

За Комітет:

Д-р В. Янович, в. р., Інж. О. Дяків а. р. С. Снігурович в. р., 1806 Ф. Жаровський в. р. секретар. 1—2

КОНКУРС

на посаду учителя латинської і грецької мови з повною учительською кваліфікацією в прив. гімназії УПТ-а в Дрогобичі від вересня п. р. Подання з документами слати до Головної Управи до 15. червня. 1809 О. Терлецький, голова. 1—1

Діло

виходить щоденно передполуднем

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок ч. 10, II. пош.
Конто почт. швед. 143322
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацкій 30 ч. к., Румунії 15 лей,
Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИПРИНКА
20 сот.

Остороги й підготування.

„Чорна кава“ у прем. Бартля. — Бойкот ЗЛН. — Низка ядерних
осторог марш. Пілсудського. — „Я не хотів би правити при допомо-
рада клубів національних меншостей. — Кандидати правіці. — На-
роду центру. — Відозви.

Варшава, 30. травня 1926.

Останні два дні були днями остаточних підготувань до бою на терені Нац. Зібрання. Єдиний явний кандидат на президента марш. Пілсудський, який вже від трьох днів менше або більше вадно епоцентрично розмовував перед представниками преси свої погляди на актуальні питання державного життя Польщі, з суботу з'явився на „чорній каві“ у прем. Бартля, щоб й представникам польських союзових клубів висловити відомі їм лекції.

Вистерігаючи закиди „непатріотичності“ прем. Бартль, муж довіря марш. Пілсудського, запросив до себе виключно тільки представників польських клубів, продовжуючи дотеперішню традиційну лінійку всіх прем'єрів і всіх президентів. Очевидно, такі марканти польських державників, як Жиди, були тим дуже скромнофужені. Марш. Пілсудський і прем. Бартль в даному випадку поступили зовсім правильно і коректно, бо „а ег позит“ маршилка і всі закиди шубравства, злодійства і т. п. могли торкатися тільки „будівничих“ сучасної Польщі, а не представників непольських народів. Запрошені польські партії репрезентували: пос. Михальський і сен. Стенський (ХН, дубаденів), пос. Домбський, Ердман і Єдник — „Піста“, пос. Халіський — ХД, пос. Домбський і Полякевич — Хлоп. Сторон., пос. Дашинський, Морачевський, Марок і Земельський — ППС, пос. Хондзинський — НІР і пос. Косіаковський — Клуб Праці. На „чорній каві“ не з'явився запрошений представник ЗЛН, будучи в гострій опозиції до марш. Пілсудського.

В своїй ядерній промові марш. Пілсудський вказав, що травневі події є його виключним ділом. Він не міг з заложеними руками приглядатися сучасному положенню Польщі, не міг терпіти її внутрішньої і зовнішньої слабкості, безкарних злодійств, панування інтересу однієї партії, під яких крилами діялися надужиття і злочини. Вернувшись з Магдебурга, він міг панувати вселадно при допомозі кнута. Але вірячи у відродження польського народу, він того не зробив, тільки віддав владу законодавчому союзові. Там польський народ не відродився. В Польщі розпалося шубравство і лайдаки. Тільки в ділянці військовій, в ділянці боротьби наступно відродився, що дає змогу довести війну до побідного кінця. Всюди кінце боротьба осіб і партій, розпалювання бруду, безліччя перевага лайдацьких елементів, нахальність людей.

Демократичну свободу зведено до абсурду. Партії звернулися проти кожного, хто репрезентував державу. Його (марш. Пілсудського) переслідувано на становищі голови держави підозрюючи й наклепами. Наручника безкарно замордовано, Войцехівського спалили й нагнали до своєї влоди партії й котири.

Допускаючи посади і сенаторів до Нац. Зібрання, марш. Пілсудський робить спробу, чи можна в Польщі управляти без кнута. Натяку на це буде ніякого. З виборчої урни повинен вийти президент, що мав би стояти понад партіями, що репрезентували б весь народ. В противному випадку марш. Пілсудський бере на себе обов'язок боронити знехваленний сойм і сенат, коли до голосу дійде вулиця. Він протиставляє тому, щоб в Польщі далі при владі були шубравці, бо якраз він відновив війну шубравців, лайдакам, поїїшам і злодіям.

Сойм і сенат мали досі забагато прав, якими мусять поступитися в користь державної складування. Президент повинен мати змогу творити уряд без натиску партій. То його право.

З його кандидатурою можуть посати й сенатори робити, що хочуть. Йому бай-ауже, чи він одержить два, сто чи двісті голосів.

„Вибирайте того, кого хочете, однак шукайте адекватного кандидата, гідного високого становища. Коли ви так не поступили, то бачу все для вас в чорних кольорах, а для себе в прикрих, бо я не хотів би правити при допомозі кнута“.

З держави зроблено посміховище. У-

ряд підготовлює різні проєкти, але після вибору президента все може піти по даяньому. Сойм певно схоче лишитися, а тут конче на я ній час треба позбутися сойму і сенату. Програмою марш. Пілсудського є зменшення лайдацтва і промочення шляху чесноті. Марш. Пілсудський, що не зміняється, що буде далі переслідувати злодія. Над сказаним послі й сенатори повинні застановитися і зробити відповідні висновки.

На тому скінчилася „чорна кава“. Мін. внутр. справ ген. Млодзінський і держ. комісар на м. Варшаву ген. Складовський відбули конференцію з марш. Рателем щодо забезпечення Нац. Зібрання. До Варшави надіслали праві послі, які досі перебували головню на позначальних терені. Розмовалися таємні наради правих і центрових клубів. Праві ще не висунули свого кандидата, хоч в політичних колах кружляють імена Троїмчінського, Мала, Замойського, Зда. Любомирського, Гломбінського, Падеревського і Дмовського (цей останній відмовився кандидувати).

В суботу в полудне відбулася спірна нарада всіх клубів нац. меншостей, на якій обговорювалося тактику цих клубів на Нац. Зібранні, справу розв'язання сойму та зміни виборчої ординації й конституції. Постанов не винесено, вибираючи окрему комісію задля дальшого порозуміння.

Крайня правіца ставитиме свого кандидата. Центр загальста, „Піст“ виступає з ініціативою до клубів центра (ХД і НІР), щоб вони так вели себе на Нац. Зібранні, щоб був забезпечений вибір марш. Пілсудського на президентство.

Архієп. варшавський кард. Каковський з нагоди Нац. Зібрання видав відозву, в якій вкотре до взаємної любови, згоди, єдності і миру.

Взагалі в переддень вибору президента повалилося безліч відозв різних устнов, союзів, груп головню за вибором марш. Пілсудського, за яким записалися між иншим краківський університет і президент краківської Академії Наук Ян Розвадовський.

В останній хвилі.

Варшава, 31. травня 1926.

Справа кандидатур на президента держави не була вирішена й вчорашнього дня. Не диво, що в пруження в союзових кулуарах дійшло до кульманяційного лунку, тим більше що цілу невідому раділи слухи всі клуби: ЗЛН, ХН, ХД, Український і Білоруський Клуби, Жиди, Німці, НІР, ППХ, Білоруська Громада (група пос. Тарашкевича) й ин. Тільки поміжована лінійка „відпочивала“, бо її становище ясно.

ЗЛН рішив нарешті вчора поставити кандидатуру пос. Гломбінського, після того, як марш. Троїмчінський рішуче відмовився кандидувати. Про це виїшов окремий комунікат, в якому зазначується, що ЗЛН рішив одностайно поставити своїм кандидатом із президента держави голову свого клубу, проф. Станіслава Гломбінського, і віддати на нього свої голоси також у другому голосуванні. Та вже після цієї ухвали до ЗЛН звернулася хадка з пропозицією поставити спільного кандидата, що не належало би до нікого з тих клубів. ЗЛН прихилився до цього пропозиції і внаслідок обогадані клуби знайдуть такого спільного кандидата, то кандидатура Гломбінського буде відкликана і кандидат правіці буде поставлений в останній хвилі. Інші клуби правіці поставлять до вибору прези-

дента мабуть пасивно, віддаючи білі картки.

Не менше заінтересування, як становище правіці, викликає і становище нац. меншостей, зокрема Українців і Білорусів. Представники України і Білоруси в конференції більше як годину з прем. Бартлем у справі певних питань. На конференції обговорено цілу низку справ, зв'язаних з нестерпним положенням селянських „нац. меншостей“ у Польщі. Після того відбулася конференція Українців і Білорусів з представниками різних груп польської лівиці. Була заповідажена окрема декларація польської поміркованості в українській і білоруській справі в Польщі, однак її відложено, аби не викликувати пражіння, що її уложено ад нос. Ця декларація буде оголошена зараз після Нац. Зібрання.

Про конференцію прем. Бартля з представниками Українського Клубу пос. Козинський і Назарук, можна було довідатися, що прем'єр заповів різні зміни в ділянці адміністрації і шкільній, як на становищах центральних, так і локальних.

В останній хвилі довідується, що Український Клуб рішив при виборі президента віддати білі картки. В часі наради Клубу були голоси за Пілсудського, були й голоси за абстиненцією Клубу при голосуванні, при чому мала бути оголошена відповідна декларація в пресі. Аналогічне становище займуть і Білоруси.

Зауважити, що після евентуального вибору Пілсудського сойм збереться ще двічі: 1) з метою ухвалення повноважень для президента держави, 2) з метою розв'язання.

Варварське вбивство. Французький голос з приводу вбивства Петлюри.

Париж, 28. травня.

„Le Journal“ стверджує, що рідко коли трапляється, щоб морд був довершений в такий монструальний і варварський спосіб та з такою злізною кров'ю, як це сталося з от. Петлюрою.

Під березня мин. року Петлюра мешкав в улюбленій кімнаті при вул. Тенар. Мешкав там з дружиною і 14-літньою дочкою, що ходила до гімназії. Петлюра мів життя спокійне й відокремлене, рідко виходив з хати, стрічався виключно з емігрантами з України.

В дні алоичину Петлюра пішов на обід сам, бо його дружина була хвора. Злочинець чигав на нього біля ресторану цілу годину, чекаючи на появу Петлюри. Була год. 210, коли з'явився Петлюра. Тоді розігралася драма. Злочинець швидко підійшов до Петлюри:

— Ти Петлюра?

— Так!

— Знаменито! Отже боронися! Чисті „лицарський“ жест револьверового алаша!

Одначасно злочинець викинув револьвер. Гукнув стріл. Петлюра впав на землю. Тимчасом злочинець стояв і стріляв далі.

— Досить, досить! Мій Боже! — то були останні слова обнятого агонією Петлюри. Збіглися люди і були би дорозово розправилися зі злочинцем, колиб поліція не була взяла його в оборону.

Заведений до поліційного уряду, з'явив злочинець, що він пістився на Петлюрі за жидівські погроми на Україні, що не жалус свого винику і в разі потреби повторить його. Петлюра відведений до шпиталю помер по 20 хвилинах. Його поховано сімою кулями, що перейшли наскрізь.

Бразилія за Німеччиною.

Бразилія повідомила Німеччину, що зривається свого „дого“ в справі припинення Німеччини до Рад Союзу Народів. Про рішення це повідомля німецького посла в Женеві бразилійський делегат у Женеві Монтаріос.

go nakłada i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dal-
szego rozpowszechniania tego pisma drukowa-
nego. Zarazem wydaje się nakaz odwołania
redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie
sądowe unieważnił bezplatnie w najbliższym
numerze i to na pierwszej stronie. Niewyko-
nanie tego nakazu pociąga za sobą następ-
stwa przewidziane w § 21 ust. 1, druk. z 17.
XII. 1862 Dz. p. r. Nr. 6 ex 1863 t. j. za-
sądzenie za przekroczenie na grzywnę do
400 zł. — Lwów dnia 27. maja 1926.

Hawel.

Польські парадокси.

(Від власного кореспондента.)

Варшава, 27. травня 1926.

Будучий історик Польщі матиме чималілий клопіт. Якщо він схоче доходити подій відродженої польської республіки методом прагматичною й користуватися при їх освітленні аргументами логіки — швидко вдарить чолом в замкнуті двері. І навпаки: лише той дисципліна Річипосполитої впадеться зі своїм завданням, коли він прийме а priori принцип, що логіка в її історії здебільшого не грає ніякої ролі, та що за це тріумфи святкували парадокси. Промінемом порівняння сорокатої національної статистики нинішньої Польщі з її однородно-національною фірмою, великодержавницьку манію з білянсом реальних успіхів внутрі й назовні, захоплення високом престижем з руїною усякого престижу навіть у власних очах, економічну катастрофу з війнами генералів і т. п. Це вже речі „старі“, з якими всі „зжилися“, і які тому не разять своєю двоглядністю. Травневі події у Варшаві й оте, що тепер коїться у Польщі на наших очах, є прикладом парадоксів у державній політиці, справді рідко коли зустрічних у всесвітній історії.

Марш. Пілсудський робить державний замах при допомозі збройної сили. Він голосить абстрактне гасло морального оздоровлення, а конкретно заявляє, що єдиною метою його виступу — названого завжди делікатно „військовою демонстрацією“ (близько 1½ тисячі жертв убитими й раненими!) — є повалення уряду Вітоса. Під натиском зревольтованої армії і марева громадянської війни паде парламентарний уряд Вітоса, потягаючи за собою конституційного президента Войцеховського. І Пілсудський раптом робить поворот до легалізації, до конституціоналізму, парламентаризму. Як можна „легалізувати“ старим „конституційним“ шляхом нарушення легальності й конституції, що залишилося порушенням всупереч усім високопарним фразам? Мало того. Усунувши силою тих, що були при владі, марш. Пілсудський домагається апробати від тих самих, яких він усунув! Річ ясна, що така політика (чи тактика) доводить до повної дезорієнтації і крайнього невдоволення усіх. Вдоволення є лише один маршалох.

„І можуть критикувати мене люди так як ім це лише до подоба, однак я не перестану твердити, що зробив я єдиний свого рода історичний факт, бо зробив я щось подібне до замаху стану і зумів його негайно залегалізувати, і зробив щось у роді революції без ніяких революційних конвенцій“...

Ну, ну — покищо цих „конвенцій“ справді нема, але марш. Пілсудський може помилитися, коли він вірить, що їх ніколи не буде. Марш. Пілсудський може помилитися, коли він думає, що можна керувати життям держави, корегуючи лише його спорадичними виступами в роді останнього, що можна грати першу скрипку у політиці, стоячи самому від політики осторонь та взагалі глядіючи на політичне життя з певним приризством, будучи лише задивленим у нім власного імені. Це все парадокси, як марш. Пілсудський хоче переводити в життя, — ба, є вже вдоволення з успіхів...

Red. czas. „Dziło“ Pr. 256/26. W imieniu
Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy
karny we Lwowie, orzekł na wniosek Pro-
kuratury przy imieniu Sądu, że treść arty-
kułu umieszczonego w czasopiśmie „Dziło“
Nr. 115 (10792) z dnia 27. maja 1926 roku
pod tytułem: „Nowi ludzie“ stały się
od słów: Nowi ludzie do końca tego artykułu
zawiera znamienna zbrodnia z § 205 a) i wy-
stępuje z § 301 ustawy karnej i jest dokona-
nie z dnia 26. maja 1926 roku kradzieży za-
usługiwaniu i zarządzi nakazanie calo-

Ахілевою пятою марш. Пілсудського є те, що він фактично не спірається на ніяку політичну групу, — до ніякого політичного табору не признається й признається не хоче. Тимчасом ситуація склалася так, що став він чоловіком людиною — „*meżem zżądającym*“ — цілої політичної лінії, навіть включно з „незалежними“ („Н. П. Х.“) й комуністами в гарячий рішавчий час. І ось новий парадокс: Марш. Пілсудський виступив передусім в імені добра армії і він є зайнятий лише з армією. Злодії публичного гроша, корупціонери, соймові гешефтьєри і подібна навалоч зруйнували державний скарб, а першою жертвою їх злочинної роботи паде армія, коштом якої хотять нині рятувати дефіцитний бюджет, — ось суть розумування маршалка. Армія для нього є усім і все повинно йти для армії. Іншими словами, він є тим, чим зникли вважати всюди голову військової партії. І ось звеличання мілітарної сили з цілою енергією підпомагає — політична й соціальна лінія! Справді, видовище ніде невидане. Але це ще не все. Лінія ставить усю свою долю на „карту Пілсудського“, в'яже з його іменем свою політичну програму й політичні деандерати, всею силою пари форсує його, але й жадає від нього форсування її. Тимчасом Пілсудський того не хоче! Це правда, що побіду Пілсудському дало прокляття соціалістичною організацією генерального страйку, та що ліво настроєні залізничники були в останніх випадках (с і будуть в подібних історіях!) язичком при вазі. А проте марш. Пілсудський вважає, видко, себе дуже мало морально зобов'язаним супроти політичного табору лівиці. Фактом є, що безпосередньо перед своїм виступом він з провідниками лівиці не порозумівався, що діяв виключно на підставі порозуміння з людьми зі свого військового оточення (евентуальних закордонних впливів не беремо тут під увагу), і що ані безпосередньо після закінчення „воєнних операцій“, ані по нинішній день з табором лівиці не зв'язався! А тимчасом поодинокі групи табору лівиці просто перелічують в ідолопоклонному розслабленні маршалка, за яким вони, мовляв, готові в огонь і в воду!..

Така парадоксальна ситуація довго тривати не може. Вона вже зазначилася скрегітливими згуками. Над ними пройшли якимсь до порядку, зацїткали їх, вдарили у ще сильніший тон пенів, та шм ситуація ледве чи вратована. Мабуть на увазі відмову маршалка прийняти диктатуру. Розчарування на лівиці було страшне, але вона зро-

била добру (сильно квасну!) міну до поганой гри й прийняла всупереч власному переконанню „дегалізаційно-пацифікаційні“ аргументи маршалка за свої. Потім пронеслась поголоска, що марш. Пілсудський при обмірковуванні можливостей президентських виборів, мав висловитись, що можна би навіть і ендека вибрати, аби чесну людину, ось напр. князя Четвертинського! Можна уявити собі констернацію серед пепесівців, „визволених“ та брилівських „хлопів“! Але ось справа приймає щораз неприємніший оборот.

Отже кажуть, що марш. Пілсудський не хоче швидких нових соймових виборів. Справа нинішнього сойму є настільки справою пересудженою, що нема соймового клубу, який не вважав би доцільним негайне розв'язання сойму. Здається, що пересудженням є теж питання, що не сойм буде ухвалювати зміну виборчої ординації (яка безумовно ухваленою буде!), лише уряд на підставі спеціальних уповноважень, отриманих від сойму, — шляхом октройованого закону. Річ лише в тім: які уповноваження має одержати уряд, на як довго і в як широкому масштабі? Уповноваження для уряду в напрямку зміни існуючої виборчої ординації в'яжуться тісно з передбаченими уповноваженнями для нового президента, передусім в напрямку 26 § конституції про право розпуску сойму, а далі — щодо права самовільного десигнування уряду на перехідний безпарламентарний час. Правиця лякається, що Пілсудський, ставши президентом й отримавши від конаючого сойму майже диктаторські уповноваження, може згодом покликати до життя чисто лівий кабінет для переведення виборів. Тимчасом Пілсудський — як сказано — взагалі не тужить за новим соймом і тим самим ставить цілу лівицю просто у фатальне становище: адже вона раніш уже бажала собі марш. Пілсудського диктатором, без усяких виборчих церемоній та президентських титулів, саме задля негайного розв'язання цього сойму й такого ж негайного розписання нових виборів!

Відложення нових виборів на пів року, а то й на рік іде не лише всупереч конституції, яка передба-

чує 90-денний виборчий термін, але відкриває широке поле надій для правиці та вибиває з рук наймогутніші актуальні виборчі гасла лівиці. Виходить, що лівиця, борючись за редукцію армії, допомагає до побіди голови своєрідної „військової партії“, що лівиця, голосячи ліві гасла антиконституційної диктатури, готова переперти побідного маршалка на конституційного президента з диктаторськими правами, які той готов ужити проти лівиці!

Чи можуть існувати більш парадоксальні комбінації, біля яких всеж таки крутиться існування держави? І чи можна сумніватися, що на випадок здійснення тих комбінацій (чому вони не малиб здійснитись, як здійснювалось у Польщі стільки інших парадоксів!) польська лівиця кінець кінцем таки прийде до переконання, що вона не може вічно служити політичною підпорою людині, яка цілком не має зрозуміння для соціальних гасел лівиці та нехтує її політичними інтересами? Шкож тоді? Тоді шойко минула би доба військових „пучів“ та прийшла доба соціальних заворушень. Це ще далеко, а проте все воно невиключене, бо вічно жити парадоксами ніяка держава чейже не зможе.

І. Кедрин.

Ерихонські труби.

Вже в старому завіті найсильнішою зброєю Жидів був великий крик і галас. Ерихонські труби, від сили голосу яких повалилися міцні мури укріпленого міста, є з одного боку символом жидівської сили, а з другого боку їх тактики і метод. Нехай тільки який Жид розминеться з постулатами права, або нехай він буде запідозрений в якомусь суперечному з обов'язуючим правом вчинку, зараз знімається піднебесний крик, порушується тим галасом небо і землю, шукається винуватця поза особою винувника, підносяться його на найвищий ступінь чеснот.

Недавно були ми свідками ославленої штайгеріади. З сірого молодого чоловіка зроблено якогось казочного героя класичних чеснот, його мнимою чи дійсною трагедією потрясено серця всього світового жидівства, пушено в рух всі

пружини і засоби, від найпростіших до найбільше рафінованих. Голосні труби, що відбивалися вже не об мури Ерихону, але об мури всього світа, та оповсювали рівнинами й полуденниками весь земний гльоб, мали на меті стероризувати всіх і вся. Та хоч цей галас фактично за ніщо стояв у різкій диспропорції до ваги справи, то все-таки в деякій мірі міг бути зрозумілим. Таж говориться про невинну людину, про тріумф справедливості і т. ін.

Але парижська трагічна подія є вже іншого покроя. Російський Жид Шварцбарт, в звірський спосіб скритовбійно позбавив життя передового представника української політичної еміграції, віддаючи до нього чотири кулі навіть тоді, коли він лежав на землі в калюжі крові.

Скритовбійник Шварцбарт, який спершу бачив „різину“ Жидів на Україні з вікон поїзду Одеса-Петроград чи Петроград-Одеса, по двох днях вже вивансував на безпосереднього вояку з „бандами“ Петлюри. Жид. телегр. Агенція подає, що з вибухом революції Шварцбарт виїхав з Франції в Росію і вступив до червоної армії (яка — розуміється — в тому часі не складалася з банд!), був — мовляв — наочним свідком „страшної різни Жидів“ і записав Петлюрі пімсту. Однак він не шукав зустрічі з „різунами“ в бою, тільки вернувшись у Францію до свого годинникарського столика, бо — мовляв — „не міг погодитися з існуючим совітським ладом“. Виходить з того, що Шварцбарт вступив до червоної армії не чого іншого, а лише задля того, щоб мати обсерваційну точку для слідкування за жидівськими погромами.

Не можна сумніватися, що толчком для вчинку Шварцбарта не були ніякі погроми. Бо колиб це було основою його революційного виступу, то на те було сто нагод не по сімох літах від уступлення Петлюри в широку політичну арену, але в часі його урядування або безпосередньо після закінчення воєнно-революційної доби. Інакше загалом були би скупі, а їх оруддям російський Жид-комуніст. Але жидівський буржуазі не личить про його еміграцію зв'язуватися з більшо-

Ф'рма ГУРСКІ і ВІТЕК

Львів, Площа Маріївська ч. 5.

поручає всілякі артикули з обсягу галантерії, як також гумові і імпрегновані плащі мужеські та жіночі також 1799 2—30

ВЗУТТЯ, білля, капелюхи, рукавички, панчохи і т. п., які продає на протязі травня (май) і червня по фабричних цінах.

Д-Р МИХАЙЛО ЗАХІДНИЙ.

Як Іван Франко післав мене до гімназії.

(Сповідь в 10-ті роковини смерті поета.)

Покійний мій батько Василь, господар і дяк у Слободі золотій, бережанського повіту, полишив мені в спадщині 56 квадратних сяжнів городу, три чвертки морга поля в ниві „на Заворах“, та прекрасну бібліотеку з видань Наумовича.

Ключі: „Молись, учись, трезвись, трудись!“ стали для мене заповітом батька, довголітнього члена Виділу філії Общества ім. М. Качковського в Бережанах. Я скінчив дві класи народної школи та павзував, бо в селі не було вчителя. В наше село приїхав почтар Жид Л. Пропст. Маючи доволі багато часу, я служував на почті за місячною платнею 3 кор., та розносив по селі і до двора листи за означеною почтовою урядом оплатою по 2 сот. від картки і по 4 сот. від листа. Яко листинос приносив я денно до дому 40 до 60 сотиків на хліб, молоко, сіль і нафту та на удержання матері, молодшого брата Федя і сирітки сестринки.

Добре нам жилося, люде в селі завидували старій дячисі...

Щодня приходили на почту: парох о. Гаєр, Медичийський, москвофіл, Тимко Старух, що на емеритурі поселився в селі, народовець, стрий Василь Кіналь, господар-радикал, що передплачував „Громадський Голос“.

На почті читали часописи, політикували.

В р. 1897 помістив Іван Франко в „Громадському Голосі“ пісню „Який то вітер шумно грає“. Пісня на шоденних гостей на почті зробила своєрідне враження. Прочитували її по кілька разів, розглядали кожний уступ, добираючись до змісту і до форми вірша.

— Прекрасна пісня — говорив Тимко Старух — в коротких віршах поет уміло змістив усю здіденну мужицьку долю. Хібаж не суцзя правда, що миті, що гнемось як лози, а покірні як візця; що ми ті оферми, ті рекрути, гарматне мясо на війну; що ми ті, котрим заперті двері, запертий до свободи шлях, що маємо права на папері, а обов'язки на плечах; що ми ті, що платимо податки, собіж лишаєм труд і плач? Хібаж недоля, голод лютий не заставляє наших мужиків кидати свою землю і мандрувати в голоді й холоді в чужину, в світ

за очі? А що цінне й нове в пісні: це віра у відродження мужицьких мас!

Послухайте панове тих слів поета: Та вже не дого тої муки, Нам час не дати на глум, Займуться дружно хлопські руки І просвітліть хлопський ум! А всіх, хто явно або тайно Нам ладить бута і ярм, Всіх дармоїдів радикально Із свого краю виштем!

Так це визов до боротьби з надією на побіду мужицьких мас! Прекрасна пісня боротьби, та важка для нашого селянства до вивчення. Я дав її вивчити одному хлопцеві Михайлові Б.: він вчився через три дні, а як я його перепитував, він зацїкався і не докінчив.

Почтар Пропст мовчки прислухався розмові присутніх про нову пісню Франка і — немов відповідаючи на останні слова Старуха, докинув від себе:

— А мій Михась вивчиться тої пісні за одну годину!

— Ідемо в заклад на 10 корон, що не вивчиться в такому часі — промовили о. Медичийський, Старух та Кіналь.

— Приймаю заклад — відповів почтар.

Прибили заклад долонями, покликали мене, казали прочитати пісню і питали в якому часі її вивчусь.

— За пів години — відповів я. Вхопив в руки „Громадський Голос“ з віршом, побіг до своєї хати, випросив з ванькира сусідок, що прийшли до моєї мамі з кужілем, замкнувся сам у ванькирі і бубнив пісню!

За 25 хвилин зголосився на почту до іспиту та переповів пісню гладко.

Погладили мене по голівці, дали по шістьці і виплатили почтареві виграний заклад в сумі 10 корон.

— Ті гроші це для Михаса на шадничу книжочку — сказав почтар.

Це був перший мій заробіток, що опинився на шадничій книжочці, виставлений на моє ім'я — за вивчену пісню Франка.

Від того часу мої старі знайомі з почти не дали спокою моїй матері, вговорюючи її, щоби не марнувала хлопця і дала мене до гімназії.

— З чого, за що? — плакала мати — так поки він заробляє, то й ми жисмо, а що буде далі?

Та вдача у моєї матері була така, що як вже на що напасілася, то мусіла того доконати.

— Добре, пішли Михаса до гімназії — сказала мати, не можучи стерпіти того, що я по ночах не спав і плакав, бо рвався до науки.

Емеритований двірський офіцар Бачинський на протязі двох міся-

— Благословенство, за яке
сваряться. У вчорашній польський
пресі появилася лістка, що поль-
ський кардинал Каковський приві-
тав нашу благословенство для марш-
а Пілсудського та для прем'єра Бар-

гля. Права преса заперечує цьому. «Кур'єр варшавський», зближений до кляру заявляє, що це благословенство було призначене для всього польського народу. Становище соціалістів прегдує: як лівий уряд пренатоліційної держави може скласти заяву про таке благословенство або її спростувати, сюди чи туди...

— **З міської хроніки.** Спеціаліст бійок на нозі, на Закарпатті, Казимир Брось, що за себе механіком, порівав свою любку Аврелію Ткач, якої муж сидить у в'язниці за нечисті любовні справи. Пані Ткач у шпиталі. Брось десь під голім небом ховається перед поліцією. — У дивний спосіб хотів помститися на своїм товариші, бувши робітником телефонічного Союзу «Паст», Михайло Зайончек, який обрізував телефонні дроти на дахах. Арештований розсипав, що хотів таким робом завдати чимало праці робітничковій Паліковському, який буде мусів лазити по високих дахах і все це направляти. За цю злобу суд обрівав волю Зайончкови на чотири місяці. — На рахунок львівських мистців одиноківання кас треба вписати крадіж на залізничі в Дублянках-Ляшках біля Львова. Вломники винесли касу аж на поде, там розпоролі її і взяли 170 зод. — усе майно. Одного з них ще забороченого від праці, Кузьминського, з 30 зод. у кишені арештувала поліція над ранком на вулиці Сенявській.

— **Дві сльози: цісарська та крокодилева.** У «Слові Польським» з дня 30 травня є вже поема Таїхмана п. з. «Остання ніч у Бельведері». Щось у роді відомої «Цісарської сльози», зі шкільних читанок, про те як голова держави плакав тоді, коли не можна було зробити вже нічого вишого. І є в цій поемі характеристичні рядки: «Rzekł: „panowie — jsm drug wiod Kzeczypospolitej! Pierwszemu kraj dziękował kryobójczym strzałem, ja drugi w swej Ojczyźnie banitą zostanę, Kzecie mu niech Bóg lepiej sprzyja w rządów szlucie”. Lzy dużej. Dokńczył: „nigdy tu nie wrócę”. Ця поема стільки варта, що її правда. Вшехполяки за свіжа роблять історію для будуччини. Це саме «Слово Польське», яке ще скалато з радості, що його однодумець убила першого президента, Нарutowича, пускає тепер дві сльози: одну «цісарську», другу крокодилеву.

— **Не мають щастя кольтоністи.** Пишуть нам: У кольтоніста проф. Зайдла, сорокморього господаря з Кульчинців, гернопільського повіту, служила Мазури-наймичка. В рік після приїзду на службу повила дитину, котрою зацікавився господар. Слуга почала вести розпустне життя, зуміла прислужувати одного з мазурських хлопців до женячки з нею і мабуть це викликало задрість у інших мазурських парібків. Дня 20. V. над раном згоріла величезна стайня господаря Зайдла, а на стриху в попельні наймичи обгорілого трупа нещасної Мазури-наймички: обгоріли руки та ноги, але осталась голова, як свідок знущань над жертвою; голова була обкручена мотузом, через уста перев'язаний тано ж мотуз — докази, що жертві заткнули уста, щоб не кричала. Опісля вдушено, та підпалено стайню в налі, що сліди убивства закруться в пожежі. Сталось инакше і поліція має тепер змогу виявляти всю гниль, що розгнідилася в мазурській кольтонії.

— **Подорож довкола світа.** У хвилині, коли часопис потраде в руки читача, американський письменник і журналіст Джон Гольдінгтон, який ще пни летів над Європою, буде вже в дорозі на Сибір, квалідячись виграти свій заклад: що в 30 днях обіде світ. Дотеперішній рекорд був 35 днів і 21 годин. Гольдінгтон влітає з Нью-Йорку

19 мая пароплавом і обіцяє обернутись 18. червня. Пароплав переплине океан у 5 днів, на 6 годин швидше, як звичайно. З Плімута мандрівник полетів літаком до Роттердаму, а звідти через Кельн до Берліна. 25-го а 6 год. вечір був у Берліні. Подогодивши паспортні формальності у радиськім посольстві і повечерявши, відпочав до 2-ої год. уночі і відлетів до Москви. Звідти полетить до Смоленська, за поспішним поїздом, який перевезе його через Сибір до Монголії, до Мукдена. 7-го червня має бути в Токагамі, а звідти вернеться пароплавом до Нью-Йорку. Кошта його подорожі вийдуть приблизно до 10,000 доларів. Як ми далеко від фантазій Жюль Верна, який мріяв про таку подорож... в 80 днів.

— **Американське „Обсідання“ в квітні.** В місяці квітні мало „Обсідання“ українських організацій в Америці 1,503.51 доларів приходу. З тої суми вислано на ремісничу бурсу в Станіславові 500 дол., на ремісничу бурсу у Львові 450 дол., на Рідну Школу 100 дол., на Т-во „Провітін“ в Львові 50 дол., на студентів 50 дол. і інші поменші жертви.

— **Чех проти чеської політики на Закарпатті.** Д-р Франтішек Тіх мистить на сторінках ужгородської „Свободи“ статтю в українській і паралельно в чеській мові, в якій осуджує чехізаційну політику на Закарпатті і виступає в обороні прав української мови, пишучи: „Ділити мови на культурні (як це роблять чеські фашисти на Закарпатті, називаючи українську мову некультурною), є варварством останнього сорту, на яке здобувалися колись тільки найбільше шовіністичні Махари“.

— **Голодовий спорт.** У Кельні янась жінка під псевдонімом „Льонні“ позаздрила лавріа голодухомому студентові з Грацу і почала одночасно з ним добровільну голодуку. Вона побила його рекорд, бо голодувала 48 днів і 2 години, втративши 22 фунти на вазі.

— **Недільний випуск „Ді-а“** із 30. м. м., сигнований переставленим порядковим числом 115 (10.798), замість 118 (10.795).

— **Філія Українського Красного Товариства Охорони дітей і опіки над молодістю** повідомляє Ви. Громадиство, що на днях збиратимуть, упрощені студентки і студенти на літні, фанти на фєстин Товариства, який відбудеться дня 10. червня ц. р. на ставі „Світєз“.

— **Поминальне Богослуження** за упокій членів кружка УПТ. ім. Т. Шевченка (стрийської ділянки) у Львові відбудеться в четвер дня 3. червня 1926 р. в год. 9. в церкві СС. Василіанок при вул. Збликєвича. Просимо о участь в тім Богослуженні. — **Старшина Кружка.** 1818 1-1

Зі спорту.

— **День Українського Спортівця.** Дня 23. травня ц. р. влаштував Український Союз при співучасті всіх львівських українськ-х спортивних Товариств та спортивних секцій різних українських установ „День Українського Спортівця“.

Це перше й велике свято українських спортсменів, ріжнородна, багата спортова програма, великий вклад праці й гарні артистично виконані афіші нашого артиста П. Холодного стигнули доволі людей на площу Сокола-Батька. Хоч погода не дописала, всіма ми бачили в цей день вже не тільки прихильників спорту й молоді, але також поважне число наших старших громадян. Можна сміло сказати, що ідея українського спорту починає вже й між українським громадянством виборювати собі право громадянства, набирати значіння і зрозуміння.

В святі взяли участь усі сільські спорт. т-ва „Україна“, спорт. т-ва Мета, Русалка, Скуд, Плай, Пласт, Лещетарський і Ситківський Клуб, спорт. секція при Соколі. — Личаків, спорт. секція при Союзі Українок — Клепарів.

В годині 3-й пополудні почалося свято з новими змаганнями. До бігу на 60 м.

аголосилися: Кордубіана, Ситницька, Пригода, Левкович. Перші прибігає до мети Кордубіана в часі 9.6 сек. (60 м.), за нею Ситницька, Левкович. Пригода. Слідував мет кулею (3 кг.). Найкращий висліа осягає Ситницька 7.62 м. і дістає перше місце, доуге Пригода, третє Дмитрів, четєрє Доманик. У меті ратищем заїяла поважне місце Шпотіма (22.05 м.), побиваючи своїх товаришів доволі великою ріжницею. Кошиковий мяч, розіграний між дружинами першого і другого „Скуда“ (3:0), був незвичайно цікавий і добре організований. Кошиковий мяч придбав собі велике признання і дуже скоро заціпився в усіх спортивних жіночих товариствах по цілому краю. Дня 3. червня виїжджає „Скуд“ на змагання в кошківий мяч до Іеремішля: Скуд 1. Львів — Спартак 1. (Іеремішля). Як видно, спорт акориняє глибоко між українським жіноцтвом і праця йде незвичайно гарно.

Потім зачалися мужєські змагання. Перший був мет кулею (5 кг.). Дуже добрий висліа осягає відомий спортсмен і мистець запоріжський Іриш п. Кожак (14.98 м.). За ним слідує Булик, що при більше раціональних вправах у подільних ділянках спорту може дійти до гарних висліів. Третє місце дістає Бегей. Мет ратищем: перше місце Кордуба (41.18 м.) другє Бегей, третє Булик. Біг на 100 м. перший добігає до мети в дуже добрій формі Лаківський в часі 12 сек., другий два метри за ним Гоцький. Біг з плітками 400 м. Кобзар (Україна) — Шухевич (Пласт). Першенство одержує Кобзар вчасі 1:8, другий прибігає 10 м. за першим Шухевич. Треба зазначити, що Кобзар — це молоденький асесторонній спортсмен, що робить гарні вражіння і має надії на майбутнє. Олімпійські гінци 1500 м. (Україна). Хоч в цих бігх взяли участь чи не найкращі гінци „України“, то все таки висліа слабший (4:24). Дається відчувати недостатка витривалості, як також повільність у передаванні палочок. Учасники тратили багато часу на передавання палочок і тут саме вся хіба.

Змагання копаного мяча — Україна — Русалка 2:4 (2:1). Русалка молода дружина, але за те техніка в неї доволі велика й витривалість. Зуміла гарно вивагатися з важкого завдання зрозуміння гри і скоро орієнтація для змагу членам „Русалки“ зачати чи не перше місце в копанім мячі. „Україна“, правда, не в повному складі (більша часть членів грає в чужих товариствах), грала незвичайно слабо, без ніякої амбіції, „от, щобі грати“. Через відсутність тренінгу і легковаження суперників потерпіла заслужену невдачу.

Змагання в „День Українського Спортівця“ доказали, що рівень легкї атлєтики у Львові стоїть доволі високо і заєдно поступає вперед. Учасники набирають шораз більшого довіря в свої сили, певності і спокою. Хоч осягнені висліа дають їде багато до б жання, але працюючи далі пильно й інтензивно, українськї легкоатлєти зуміють дорівняти європейським висліадам. **К. Мульвич.**

ОПОВІСТКИ.

Український Надзипрянський Хор під управою Дм. Котка.
Вівторок 1. VI. Ходорів.
Сєреда 2. VI. Ходорів.
Четєр 3. VI. Жидєчів.
Пятниця 4. VI. Жидєчів.
Субота 5. VI. Рогатин.
Недєля 6. VI. Рогатин.
Понєділок 7. VI. Бережани.
Вівторок 8. VI. Бережани.
Сєреда 9. VI. Підгайці.
Четєр 10. VI. Тернопіль.
Початок о год. 8:30 вєчером. Ціна скрізь зинжєні. 1659 24-2

Кружок УПТ-ва ім. Т. Шевченка на стрийській ділянці у Львові розішле щими лїями зєчлєним землякам книжку д-ра О. Махариуки: „Наука виновання“ і просить прийняти її лєскало та прислати на будову школи належність за неї 2:30 зод. Книгарська ціна є 3 зод. Даймо нашим львівським дітям рідну школу, бо инакше пропадуть для нашого народу по чужих. 1815 1-1

ДРІБНІ ОГолошення.

1 ЗОЛ. коштує кожда золотничка направа, старанно виконана тільки у МАНДІЯ Коверника 14. 1819 1-10

ВПР. ОТЦІВ ПАРОХІВ що уряджують в місї, просить двох інвалідів УГА, які займають ся продажою девоналіа, ласкаво повідомити їх бодай два тижні наперед про рєчєнє місї на адресу Л. Якія у Залізтові п. Підлісній має, та а ц-й спосіб помогти своїм людям в чесний спосіб заробити собі на прожиток.

„РЕГУЛЯТОР“
Львів-Ринок 43.
поручає
НА ОПЛАТИ
тел. 15-70.

КОНФЕКЦІЮ готову і на міру
(убраня і пальта від зод. 70.—)
дальше
— СУКНА — КАМГАРНИ —
— ВЗУТТЯ — 2-5

НАПРАВУ годинників під уразою фєзєхєвих сил інвалідських подєгодує Гутєрман Сикєтуська 14. Ціа стїні годинників поєтанє домє. 1679 22-2

1-ЗОЛ. коштує кожда золотничка направа у Гутєрман Сикєтуська 14. 1679 22-2

ШУКАЮ до вишайму в гірській або підгірській околиці 3 комати з кухлем на час від 1. червня до кінця сєрєпня ц. р. Зголоєння слати до Адмїнїстрації „Дїла“ під „Лїто“. 2-3

ШЕНКЛІВНА, Пекарська 44. Квалїфікаційний курс від 12. лїпня. Докладно перєроблєння мїнїстерїальних програм. О. коло 1400 апробованих. Інформації письменно. 1786 3-15

БУРС машинного трикотарства розпєчєтєся в найблїзших днях. Податковї зголоєння прїймає Кравєний Патронат Промїсловий площє Смолян 3. Ціа пов. в перєдполуднєвих годинях. По курсї можна лїзачити до дому трикотарськї і панчєшкєві машини. 1817 1-1

УЧИТЕЛЬКА сєреднїх шкїл, пошукує на час вїкацій коматї з цїлодєним удержаннєм при інтєлігєнтній родї в гєрєх. Зголоєння: А. Бєєдє, Соколовєц в. Колїєжє 3. 1620 1-2

ОГолошення.

За оголошення Редакції не відпоєдає.

АДВОКАТ

д-р Володимир Левицький
ведє адвокатську канцєлярїю

1816 в Зборові 1-3
в домї п. Стоїкєвичє проти Марїєстрєтє.

ПЛїСОВАННЯ

плїє найновїшої модї виконує

Завєдєння гафтїв
Е. РОЗЕНА
плєщє Галицька 12 а!
1811 (давнїше вул. Валєва 14). 2-10

МЕБЕЛЬНИЙ ДІМ В знаній фірмі
на сплати Мінер Райтана 4.

Ієтєуюча від 1892 р. Нєма конкурєнції щє до аєкстї доставлєних мєблїв краєських і зєкордонних. 1674 10-1

ЗАКЛИК.

Заходом Тов-а Українських рем. і пром. „ЗОРЯ“ та УКРАЇНСЬКИХ КУПЦІВ в Станіславові, улаштуєтьєся осєнню 1926 другий Ярмарок всєго українського виробнїцтва. — Мусимо пізнати себе і познакомитиєся із сєвєрїдними виробами (промїєслє, ремєєсла і торговлї), та зєвєдчити перєд чужими, що ми спосібнї творити самостїєйнє єкономїчнє жнтє. В тїй шлї комїтет Ярмарку зєвєртаєтьєся до хвалєнь промїєслових, ремїєєснїх і торговєльнїх так коопєративних як і приватних фірм, найдалєше до 31. VI. 1926, зголоєнувати своєю учєстьє в Ярмарку, зєвєдчуєтьєся з яким експонатами і як великє місце бажєвно Докладний рєчєнєць Ярмарку і висотє мїнїмальної оплати, будє подана пізнїє. Іє зголоєннями та по інформації зєвєртєтьєся до Повїтового Союзу, Станіславї, Собїєського 28, та Українськїй Книгарнї Станіславї, Собїєського 20.

За Комїтет:
Д-р В. Якович, в. р., Іжє. О. Цєків в. р.,
С. Сємєнорєвич в. р.,
1806 Ф. Жаровськїй в. р. сєкрєтар. 2-2

Зєчлєні Зєгальні Зєбїрї
„Народний Дїм“
кредитової коопєративнї з обмєжєною поручєю
в ДРОГОБІНІ

відбудутьєся дня 14. червня 1926 о год. 12. зєглядю 1. пополуднї в кїмнатах „Народного Дому“ при вул. Стрийськїй ч. 13.

Бїлєєс провїрєний Рєвїзїєним Союзом вїложєний в кїмнатах Коопєративнї до перєглядю Вїзов, Панам члєнам.
НАДЗІРНА РАДА.

Ширїть наш часопис!

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Комте почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 ал., Німеччині 7-50 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 15 л.,
Болгарії 7-50 ал., Австрії
7-50 шл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Після вибору Пілсудського.

Вибір і резигнація Пілсудського. — Дивні мотиви резигнації. — Врештіння в столиці. — Нові кандидати. — Хто голосував за Пілсудським? — Становище Українців і Білорусинів. — «Ще не вмерла Україна» на Національній Збірці. — Другий вибір голови держави.

Варшава, 31. травня 1926.

Серед небувалого напруження почалося сьогодні в год. 10.10 передполуднем Нац. Зібрання. На 355 членів явилася 346. Деякі з них були переповнені. Присутні також дипломатичні представники всіх держав.

Після десигнування маршалком Ратаєм 9 послів і 4 сенаторів на секретарів і скруторів, пос. Марек (ППС) поставив сильним голосом кандидатуру Пілсудського. Описав пос. Дубаювич поставив іменем ХН і ХД кандидатуру познанського вояводи Бяніського, за яким заявляється і представник ЗЛН. Почалося голосування при допомозі карток, які кожний посол мав на своєму столі.

Віддано голосів: за Пілсудським 292, за Бяніським 193, білих карток було 53, не голосувало 8 послів. Абсолютна більшість на 346 присутніх 274. Отже вибрано Пілсудського абсолютною більшістю.

Га сталася річ дивна, ніким непередбачена. Коли марш. Ратай разом з прем. Бартьєм увійшли до Пілсудського, щоб повідомити його про вибір, Пілсудський заявив, що вибору під ніякою умовою не прийме. В сеймі ця відомість викликала порожнечу. Так само в цілій Варшаві, де вже тимчасом робітники і військові маніфестували по вулицях, під папійником Помітського і біля гробу «незваного жовіра» з приводу вибору Пілсудського президентом держави.

Марш. Ратай з уваги на рішучу відмову Пілсудського проголосив, що 1. червня в 10 год. рано відбудеться вдруге засідання Нац. Зібрання, яке вибере нового президента. Неофіційним кандидатом Пілсудського є проф. львівської політехніки Гнат Мосціцький.

Пілсудський подав такі мотиви неприйняття ним вибору в письмі до марш. сейму Ратая: «Дякую Нац. Зібранню за вибір. Та мимходом маю віддати в життя за легалізування моєї дії, історичних праць, що на жаль стрічалися передим з неохотою і опором. Цим разом дякую всім панам, що вибір не був такий односторонній, як в лютому 1919 року — менше може буде тепер у Польщі фальшу і зради.

Вибору я не в силі прийняти.

Я не міг забути, не міг віддати зі себе акту довіри і до себе в тій праві, яку я вже раз віддав, ані теж до тих, що мене за цей уряд покликують. Надто сильно стоїть у моїй пам'яті трагічна постать убитого през. Нарutowича, якого я не вмію охоронити від страшної долі. Надто сильно діляла на мене брутальна напасть на мої діти. Не можу також не ствердити ще раз, що я не зумів жити без безпосередньої праці, а існуюча Конституція саме таку працю від президента відсуває і віддаляє. Я мусів би надто мучити і доводити себе. До того потрібний інший характер. Перепрощую, що заявивши надії, зробив я не тільки тим, що на мене голосували, але й тим, що поза Нац. Зібранням домагалися того від мене. Сумніваю, до якого я апелював по тисячу разів у останніх днях, не дозволяючи собі споминати того, що від мене домагались. Дякую ще раз за вибір і прошу вибрати ще раз негайно, дай Боже щасливо, другого президента Республіки».

Після оголошення листу Пілсудського кандидатами на президентство держави називаються: проф. Мосціцького, вояводу Бяніського і пос. Марек (ППС), якого висувують непеєси. Можливо є ще й інші кандидати.

Український і Білоруський Клуби, що при виборі президента 31. травня віддали білі картки, голосували за 1-го червня на власного кандидата.

Жиди й Німці віддали свої голоси на проф. Мосціцького, як на кандидата, що має найбільші шанси бути вибраним.

На Пілсудського вважали голоси таких партій і груп: ППС. 48, Визволені 23, П'яст 46, Клуб. Праці 10, Стронніцтво Хлопске 33, Жиди 45, Німці 22, Оконіваї 2, Прилуцький 1, «Хлібоїди» 3, НРХ. 7, НРР. 21, група Матакевича 5. До того треба додати кілька голосів «диких» і кілька голосів правих. Білих карток було 53. Шість голосів упало на комун. посла Ланцутського, один голос на Держинського.

Халас еристичний інцидент скотівся зараз на початку виборів, коли марш. Ратай повідомив, що правий оголосив кандидатуру гр. Бяніського. На це сен. Зубович з Визволення крикнув: «Програє Польщу, як програє свій масток в карті». Кілька викликало назвище Вітоса, якого на зібранні не було, ввів голос з лівих: «Образився». Після проголошення вибору Пілсудського пос. Воевудський з Незал. Хлопської Партії крикнув: «Домагаємося увільнення політичних в'язнів». Цей поклик підхопили його партійні товариші.

По скінченні засідання Національного Зібрання з лав лівих піднялися оклики на честь Пілсудського. Після того Визволені затіяли «Еще Польща». У відповідь на це українські послы відспівали український національний гімн.

Чому зрезигнував Пілсудський?

— Про це ходять різні слухи й поговори. Однак нічого певного ніхто не знає — поза тим, що марш. Пілсудський подав у своїй листі, в якому висловив причини неприйняття вибору. З близьких до Пілсудського кол інформують, що резигнація Пілсудського не означає, немов би він хотів усунути від себе всяку дальшу відповідальність, навпаки — він висказує готовність далі працювати в уряді в своїй діяльності і служити порадкою й поміччю новому президентові держави так само, як тепер працює в уряді з прем. Бартьєм, який є для Пілсудського добрим партнером у праці. Згадані кола думають, що Пілсудський не покине становища, на якому стоїть вперто від кількох літ. Про саму резигнацію Пілсудського кажуть, що він рішуче не прийняв вибору ще перед кількома днями, але про це заяв тільки прем. Бартьєм.

Кандидат Пілсудського.

Кандидат Пілсудського проф. Мосціцький конферував сьогодні довго з марш. Пілсудським і прем. Бартьєм. Він урод. 1867 р. з батька постанця. Студіював у Варшаві й Ризі, закінчив вернувшись до Варшави. Описав жив як політик, емігрант у Лондоні, де працював науково 5 років. З Лондону повернувся до Швейцарії, де був доцентом фізики в Фрибургу. Проф. львівської політехніки є від 1912 року. З переконання Мосціцький демократ.

Після вбивства отам. Петлюри.

Варшава, 31. травня 1926.

Центральний Український Комітет у Польщі вислав на похорони отамана Петлюри делегацію, зложену з: Ліницького Андрія, заст. голови Комітету, Ковальського Миколи і ген. Сальського Володимира, як представника б. українських військових. Похорони відбулися в неділю.

Жид. Тем. Агенція повідомляє, що правничі комісії комітету жидівських делегацій в Польщі ухвалили зібрати матеріали про «співзв'язку» Петлюри і б. царських генералів у війнах Жидів на Україні. Зібрані матеріали віддадуть обороні Шварцбарта.

Жидівські кореспонденти з Парижа стараються перекопати світ, що несправда, що Шварцбарт убив от. Петлюру на припрошення Москви. Дотепершнє листство викладе, нібито, що причиною було лише бажання помстити невинні жидівські жертви. До оборони Шварцбарта зголосився м. п. адвокат Анрі Торре, один з найвизначніших парижських адвокатів.

Пам'ятник від усієї України.

Привіт від велико-українського громадянства

Красний Комітет для вшанування 10-ліття смерті І. Франка одержав таку телеграму з Харкова:

Громадському Комітету і вшанування пам'яті Франка, Львів, Ринок 10. Всеукраїнські та харківські громадські комітети, шануючи нині в столиці вільної Радянської Української Республіки десятиріччю смерті Івана Франка, Великого Борця за вільну землю і ділом за визволення українського робочого народу, шлють в імени всього радянського суспільства робітничо-селянської України свій гарячий братерський привіт трудовому народові Західної України, що в смутку та скорбії завзято бореться за здійснення високих деалів Великого Кам'яра.

З глибоким по-уттям братерської солідарності робітничо-селянської маси Радянської України приймуть належну участь разом зі своїми братами Західної України в побудуванні на одному з кращих місць Львова пам'ятника від усієї України, що був би гідним великого письменника і кам'яра соціалізму, Івана Франка.

Голова Всеукраїнського Громадського Комітету

Олександр Шумський.

З судової салі.

Відгонін нападу на почт. віз.

Львів, 1. червня.

Дня 31. травня мала початись розправа проти дванадцятих Українців, обвинувачених за участь у нападі на поштовий віз у Львові в головній почті. Розправу відложили до 1. червня, тому, що не явилися всі присяжні судді й годі було вильосувати лаву.

Розправа інж. Пайкарта за фальшування доларів.

Розправа інж. Пайкарта за фальшування доларів зачалась учора перед трибуналом присяжних. Обвинувачу прокуратор Сивулак, боронить адвокат д-р Дверницький. Обвинувачений, інженер з фаху, директор «фабрики штучного кам'яра», заст. спілки «Вуховні» і доцент львівської політехніки, замешкалий в Бірках жинівських у вілі «Quo Vadis». Мин. року почали появлятися на чорній біржі фальшиві 100-доларові банкноти. Ревізи в мешканні оба. виявила, що в мешканні його, в одній постільно замкненій кімнаті, була ціла лабораторія з усіма приладами до фабрикування доларів. Оба. Пайкарт до вини не почується. Вспівня, що як раз їхав на на Волін, якийсь незаконний подорожний продав йому п'ять 100-долар. банкнотів низше курсу 5:10. У Дубні той подорожний висів і останні клунок. Пайкарт з цікавості забрав клунок. Були там кліші 100-доларових банкнотів. Думає, що долари правдиві й попродав їх. Прилад до фабрикування доларів походять із того найденного клунка. Сам банкнотів не фальшував.

Біржа.

Гроші.

Курс ефективного долара в приватних оборотах 31. травня дуже вагався при загальному слабій і знижковій тенденції. Рано почався курсом 11:25, опісля авав до 11:10, 11:00, перебіжно навіть 10:00. Пополудні курс піднісся на 11:25. Польський Банк платив з початку по 11:00 зол., потім наслідком масової подачі доларів експортерами обнизив курс на 10:40, а пізніше навіть 10:30. Канадський долар 11:00—11:10, англійський фунт 46:50—47:50 в інших валютах не було нотувань з початку невизначеного положення.

Чия жертва?

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 26. травня 1926.

Тільки-що вернулись ми з вулиці Расіна, що веде — в самім осередку Латинського Кварталу — від Одеонського Театру до Бульвару Сен-Мішель. Бічна, доволі пуста вулиця. При ній один ресторанчик-дешевий «Буйон Шартіс». В ресторанчику тім обідав від довшого часу, в товаристві жінки і дочки, 14-літньої учениці ліцею Фенельона, той, котрого труп лежить нині в інституті судової медицини, — отаман Петлюра.

Вчора пок. отаман обідав винятково сам — жінка була недужа. Десять хвилю по 2-й годині він вийшов з ресторанчику і пустився в напрямі Бульвару. Чигав там уже на нього його убийник: у російській «рубашці», кудлата голова.

— Ти Петлюра?

— Да...

Блиснув у сонці револьвер...

— Захищайся!

І ту мить поспішали вистріли Крик. Нападений, з простягненими руками, повалився на землю. Глухо скотівся безсильний череп з каміного хідника на деревляний поміст Холодно, жорстоко убийник стріляв далі.

— Доволі! доволі! Боже мій!

Останні слова вириваються жертви вже серед судорогів агонії. Струм крові, що мішається з уличною курявою. Прохожі, що в обуренні кидаються на убийника. Поліціянт, що вириває його з рук юрби і веде його до недалекого комісаріату... Звичайна в таких випадках обстановка.

Найближчий шпиталь «Шаріте» є при вулиці Якова, за Сен-Жерменською церквою — тою самою, де спочиває тіло противника гетьмана Богдана — короля Яна-Казимира. Старовинний, з королівської епохи шпиталь. Туди перевезло прикликане «таксі» безтямне, кровю залите, сімома кулями наздовж і поперек страшенно порите тіло Симона Петлюри. Ніякого, очевидно, рятунку. Ще двадцять хвилю конання і — вічний сон.

«Хто там згадає — питався раз чужий поет — де ти осядеш? Якою водою поплинеш у світ далекий? В котрій стороні будеш боротися? і від чийої зброї згинеш?»

В поліційнім участку біля старого Одеонського Театру — де кожного тижня грається стільки класичних трагедій, комісар переслухував того, що наче на глум визнавав свою безборонну жертву «боронитися», садячи їй туж мить першу кулю в голову.

Є вже кілька журналістів, серед них один з перших — редактор «Нім піт»...

Убийник називається Самуїл Шварцбарт, літ 38, родом із Смоленська, Жид, від року натуралізований Француз, годинникар.

— Я вбив Петлюру, щоб помститися за жертви погромів на Україні. Петлюра був антисеміт і громив Жидів десятками тисяч, громив, мучив, грабив. Не жалую того, що зробив би те саме...

Війна захопила була убийника, тоді ще російського горожанина, у Франції. Він вступив у французьку армію, був ранений, одержав

воєнну відзнаку. В 1919 р. був він з французьким відділом в Одесі; там дізнався вперше про існування Петлюри і про переслідування Жидів на Україні.

Петлюра! Петлюра! Імя те гомоніло в його голові. І він його вже ніколи не забув. Читання певних російських газет у Парижі піддержувало його ненависть. З них він дізнався, що Петлюра в Парижі, однак не міг його знати ні пізнавши. Аж кілька днів тому знайшов його фотографію в одній паризькій російській газеті. Дізнався також (відки?), що Петлюра обідає при вул. Расіна. З набитим револьвером чигав на нього там кожного дня від — дуже цікава подорож! — яких двох тижнів. Нарешті стрінув його самого і — далі вже знаєте.

Як поставилася до убийства парижська преса? Передовсім як до сенсації — отже довші або коротші репортажні статті на першій сторінці газет, а фотографіями жертви й убийниці. А потім, іноді вже в заголовках і підзаголовках, політичні оцінки убийства — відповідно до політичної закрески газети, її більшої або меншої неосвідомленості в українських і східно-європейських справах, тай — це не найменше цікавий бік справи — відповідно до того, відки дана газета брала свої „натхнення“ в цій справі.

„Мало коли злочин був dokonаний і такою потворною холоднокрівністю і такою вирахованою жорстокістю“

— каже бульварний „Journal“.

„Політичний злочин на Бульварі Сен-Мішель: Петлюра, колишній український противольський шеф, убитий своїм земляком“.

— каже консервативна „Action Française“, доказуючи зайвий раз своє незнання східно-європейських відносин, до географії включно.

В своїй ставці в Каміні Подільській Петлюра оточувався українськими й міжнародними авантюристами, езуїтами, широкими націоналістами і підозрілими одиницями, атаками й інтелігентами. Його генерали досили опереткові уніформи. Вікниці, обдавши папі привернути Україну до католицизму, він поринає в спиритизм і радиться в стукаючих столиках про шляхи своєї долі...

— каже головний орган теперішнього правительственного картелю „Quotidien“, подаючи принаймні в останній точці свої характеристики дійсну правду.

„Петлюра, атажок протиреволуційної банди, яка руйнувала Україну, убитий в Парижі російським Жидом. Його убийник заявляє, що хотів пімститися за погроми Більш“.

— каже комуністична „Humanité“, далі вона вказує, що „кажуть, що убийник є комуністом“, тай кінчить свої замітні уваги ось як:

д-р Михайло західний.

Як Іван Франко п'слав мене до гімназії.

(Заглед в 10-ті роковини смерті поета.)

(Докінчення.)

За два тижні навідалася до мене мати, розвідала у настоятеля бурси, що я добрий учень, тай закурено промовила:

— Збирайся, Михасю, поїдеш до дому!

— Чого? У нас тепер наука.

— Нема за що вчити. Скінчилася твоя наука!

Я не послукав матері, остався в бурсі, придбав у другому півроці лекцію у радника скарбової дирекції за 10 корон місячно і беззастережно власними силами кінчив науку в гімназіях: I. до V. кл. в Бережанах, VI. кл. в Новому Санчі під опікою пок. Василя Яворського, а VII. і VIII. в Перемишлі під проводом пок. директора Григорія Цеглинського.

В році 1906/1 були в Бережанах три тайні гуртки: 1) гурток вищої гімназії з 17 учнів під проводом Антона Цурковського з VII. класи, 2) гурток нижчої гімназії під проводом Федора Зарицького з VI. кл.

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна
Мужеські сукна

13-2

„Фатальний жест Шварцбарта показує, на яку спрагу пімсти наразили російські протиреволуційні кати свої безчисленні жертви“.

„Paris Midi“ подає „офіційний комунікат української місії“, себто заяву політичних друзів пок. Петлюри, що „України, мовляв, засіди вважали Петлюру законним головою Української Держави“. Крім того приносить ця газета заяву українського „достоїнника“, що Покійний не був ніколи антисемітом ні організатором жидівських погромів.

Розмірно ще найближчі правди заїстки про політичну діяльність Петлюри принесла „La Croix“.

Не є річю вашого кореспондента давати політичну оцінку пок. Отамана Симона Петлюри. Давало її „Діло“ не раз, а з ним і решта української національної преси. Для українського громадянства Галичини Петлюра був політичним трупом від хвилі, коли розійшовшись з галицькою армією, зрікся західних земель українських на користь наших історичних противників; варшавський договір Петлюри був страшним актом, актом, якому пари шукати хіба в підписанню Рижського мира. Що до цього ніякий шануючий свою особисту й національну честь український громадянин з цього чи того берега Збруча не знав і не знає найменших сумнівів ні хитань. В українських національних колах не brano на увагу можливості політичного воскресення пок. Петлюри.

Однак всі позначки показують, що інакше оцінювано будучі можливості Петлюри і петлюристів в більшовицьких кругах. Особливо велику нервозність на точці Петлюри виявляв підкинений „наступникові“ Петлюри в головуванні на Україні, парижському амбасадорові Раковському, тутешній шоденник. Там присвячувано Петлюрі бодай стільки місця, що вел. кн. Миколаї Миколаєвичеві, — на превелике зачудування чужих тому шоденникові українських кругів. А вже до неймовірного напруження дійшло тут занепокоєння совітських кол Петлю-

рою і (уявленими, на нашу думку) небезпеками його виступу на Україні від хвилі, коли Пилсудський знов вплив на верх у Варшаві, себто яких двох тижнів — речення, який подає Шварцбарт як речення своїх засідок на пок. Отамана. Збіг обставин — що найменше дивний.

Не менше дивне й те, що згинув Петлюра бушм-то як антисеміт. Даруйте, антисеміт? Петлюра? Від коли то члени масонських лож чистяться патентованими антисемітами? І соціальні демократи — відколи? Бо Петлюра був масоном ще перед повстанням проти гетьмана Скоропадського, а соціальним демократом він був від десятиків літ — ще в останніх часах він чванився, що то він, а не Ленін і Раковський, „справдішній“ марксист. Цей спір, хто саме, а хто ні, „справдішній марксист“ — схолястична манера, але як це погодити зі замітом антисемітизму? Або одно, або друге. А крім того: хто, як не Петлюра, удержував при собі жидівського містра? Хто як не він назначив на переважне становище льондонського посла — видатного жидівського діяча, оборонця в процесі Бейліса, Марголіна, котрий все і з повною щирістю величав і величає семітофіліство Петлюри? В часі революції й горожанської війни згинув багато невинної жид. людності? Нема сумніву. Але невже не згинув ще багато багато більше людності християнської? Тайна окутує мотиви й організацію убийства Петлюри, тайна, яка може й ніколи не розвіється. Чи дивно, що не один з українських емігрантів у Франції ставить собі питання:

Чи не впав Петлюра жертвою Пилсудського — себто жертвою останнього успіху Пилсудського?

Що станеться з Шварцбартом? Не треба бути аж великим пророком, аби відгадати, що з ним станеться. До цього доволі знати звичай парижських судів присяжних... Буде розправа. А на ній одна з двох можливостей майже певна:

1. Шварцбарт буде признаний лікарями неосудним маньяком, який

Франка: „Не пора!“ — наші гуртки видали літографічними відбитками 1000 примірників пісень: „Ще не вмерла“, „Який то вітер“ і „Не пора“. Ноти на один голос зладив д-р Микола Чайківський, а тексти пісень хемічним чорнилом переписав я. Відбитки розкинено в бережанському окрузі (повіти Бережани, Підгайці, Рогатин, Перемишляни). — В Слободі золотий за нашим починком засновано парубочий гурток українознавства, а бібліотеку для гуртка дали наші гуртки.

В 1911 р. загостив Іван Франко до Золочева для відчитання манускрипту „Мойсея“, у винайманий салі польського урядничого касина. „Мойсея“ читав поет перед українською публікою. Простуджений, спаралізований явився перед нами! Приемний голос, виразна вимова захопила слухачів і де далі присутні почули голос неамирушого велитня духа. Зникла особа лектора, а ми з запертим віддихом ловили кожне слово поеми, перед нами явився у величавій постаті наш український Мойсей. Після відчиту старенький о. Купчинський на струнах цитри заграв коломийки в розмахом молодого революціонера.

Поява Поета в Золочеві, його огненні слова так сильно вплинули на публіку, що в короткому часі

доконав свого вчинку під суггестією — людей і преси, і буде звільнений або

2. над признаним осудним убийником буде суд: боронити його будуть найліпші адвокати-комуністи (вони вже оголосилися до оборони); будуть слухані свідки, які розказуватимуть про все можливе, про папу римського, шаха перського, Америку й Австралію — тільки не про суть факту, про убийство ні; на всякий спосіб буде суджена жертва, а не злочинець. І в результаті, Шварцбарт буде тріомфально у звільнений і буде в славі і добрі, благословлений Москвою, а може й Харковом, жити своїм життям. Щодо цього немає найменшого сумніву. Адже недавно один Англієць із питомою своєю расі сухим гумором розказував:

— Коли в мене буде якийсь особистий ворог, якого схожу дешево поспекатися, то заманю його з Англії, де за смерть за всіди карають смертю, до Парижу; там його убою, а як мотив подам, що він мовляв, любився в моїй судженій, або що він мій політичний противник і до того реакціонер. Мене у звільнять, як звичайно, мій ворог зігнє в сирій землі, а я матиму славу і гроші: бо театри і кінематографічні фірми будуть спорити між собою, щоб мене заангажувати...

Чого хочете більше? Такі звичай французького судівництва в останніх 10 роках 3 ої Республіки. Побой, які одержав Шварцбарт на місці злочину з рук зворохобленої його жорстокістю юрби, — це справді єдина прикрість, яка його стрічає за його вчинок.

В хвилі, коли кінчу що допис, одержую останнє видання „Intelligence-a“ із короткою заїсткою: що Шварцбарт мав спільника, котрий обідав з Петлюрою в ресторані і відті телефоном завізав Шварцбарта під ресторан. З далекого кварталу (Менільмонтану) Шварцбарт чимскорше наспів навіть без шапки, та з добре набитим револьвером.

Секція тіла Петлюри завтра, четвер, ранком.

В. Левицький.

Пресове погромництво.

З вірничого delirium жидівської преси.

Страшний є бог пімсти. Ще страшніші його пристрасні визнавші, ті — як каже Тувім — „чорні, хитрі, бородаті“, в яких дьяк чергується з непоборним „примусом“ субективної пімсти. „Око за око, зуб за зуб“

при підйомі духа д-р Теодор Ваньо на ліценції купив дім польського касина з театральною салею (в котрій рецитував „Мойсея“ Франко) на власність Товариства ім. Маркіяна Шашкевича в Золочеві.

Того вечера я особисто пізнався з тим Іваном Франком, що колись своєю піснею „Який то вітер“ — приготував мій вступ у гімназію.

В травні 1916 р. я проживав як військовий бранець у Велприку, гадяцького повіту, на Полтавщині та переписувався з нашими цивільними засланнями. Вістку про смерть Івана Франка у Львові передав мені з Курська митрополит Андрій Шептицький, переповідаючи передану йому зі Львова вістку про останні дні поета, додаючи від себе: „Стрінула нас найтяжча жертва, тяжча за всі наші дотеперішні жертви світової війни“.

В 1919 р. отаманом бережанського курія був сотник Тарас Франко, а я був значковим курієм.

За Дзвинячкою над берегами Дністра на горбі розстелилося мале село. Напроти нього на другому березі сторожили румунські стійки. В службових справах ми звихали до ставенького священика о. Кур-

Мушиш бути моєю!

стало прихильником по випробуванню і пачки штрихового екстракту АГРУМІНА. Генеральне представництво на Польщу:

ТИТАНИ, Львів Різницька 8.

1247a)

4-70

— ось імперативний приказ для визнаєв Єгови. Це є єдина „свангелія любови“, з якої виріс „мстник“ Шварцбарт, яка окрилює легіони жидівського пресового війська. Вчинок Жиди, хоч би найогидніший, є морально оправданий. Не розглядаючись в об'єктивних умовах, не пошукуючи предметових причин такого чи іншого ходу подій, не зупиняючись над оцінкою ролі даної провідної індивідуальності, коли тільки в гру входить Жид, валиться направо й на ліво, анімається крик, щоби ним заглушити ганьбу злочину. Ця величава тактика є доказом, як можна з білого зробити чорне і навпаки.

Цей нарід перестигаючого, але все ще вперто рекламованого інтелекту, недостатку аргументації залюбки надроблює порожніми словами примітивної лірики.

Клясичним зразком поверховного, примітивного ліричного delirium, а одночасно провокаційним доказом пресового погромництва є стаття сїоністичної „Хвілі“ з 31. ц. м. під написом „Петлюра“.

„З роздираючих душу зойків тисячі Жидів, різаних як барани, з поганьблених старців, які — притискаючи до серця тору, гинули під тором катів зі словами „Шма Ізраель“, з плачу-скарги десятків тисяч немовлят і жидівських дітей, що не знають огидної бестії в людині, з розшалої, до неба о пмісту виваженої розлуки матерей, яким видирали плід з лона (с), з пошуму плачущих дерев на жидівських шнітарішах Проскурова і Жмеринки, виріс мстник нещасний Сам. Шварцбарт. Гнали його Єрині і вони вихали йому вбичу зброю у руки. От. Петлюра стоїть тепер перед Страшним Судом. А якщо правдою є, що на вазі Найвищої Справедливості вагою по одному боці кладуть гріхи, а по другому заслуги, то на першій терезі зложать душі сто кількидесяти тисяч Жидів і кількисот тисяч жидівських сиріт.“

Ще тому три дні кількисть жидівських жертв мнимого українського погромництва була двацять тисяч, опісля підсочила (у віденській „Моргенцайтунг“) на шістьдесят тисяч, а тепер у львівській „Хвилі“ досягає мільона. При відповідній жидівській подвійній бугальтерії можна сподіватися, що до процесу всі 14 мільонів жидівського населення в цілому світі включно з ненародженими були по звірськи вирізані... Петлюрою.

Ось як воно. Але Жиди — мов-

— Франко! — представляється курінний отаман.

— Sind Sie ein Deutsche? — питає пан-отець.

— Ні я зі Львова, я син України Івана Франка.

— Ага, ага, ага, то може Ви син того, що написав для наших дітей „Лиса Микиту“?

— Так, син того самого.

— Я дуже радий, а то знаєте, як бувало, обступлять мене мої внуки, як почнуть кричати: „дзядю, читайте нам „Лиса Микиту“, то я мусів їх послухати і вічно читати „Лиса Микиту“. Так штудерно було написане.

Пан-отець надумався тай додав: — А як тут стояли „москалі“, то принесли мені газету і там дуже багато писали про Івана Франка, котрий тоді помер у Львові. Писали, що дуже великий чоловік. — То ви кажете, пане сотнику, його рідний син?

— Так!

Сотник Франко задуманий вертав зі села:

— Таки в такій закутні дещо довідався про мойого батька, таки „москалі“ переказали нашим Українцям, що жив і творив колись Іван Франко.

І щоб на будуче баламуство не ширилося, мій курінний отаман, вступаючи в дім українського інтелігента на квартиру, рекомендував себе:

ляв — ніколи не знали, що таке пімста, вони все забували.

„Мя, нарід „мстного“ Єгови не знали пімсти в нашій історії, а всіякі Петлюри, що голосили вичність нашої етики, а вичність власної — жльопали нашу кров відрами... Аж найшовся мстник, який не міг дозволити покори... Не міг заспокоїтись... Яко член французької делегації сам пізнав, як страшно отамани Петлюри (в часі, коли Шварцбарт був членом французької делегації пок. Петлюра ще загали не отамани! Ред.). Вернув мстник до Парижа, аж там його волею призначення немов би відшукав Петлюра (?). Від шістьох місяців шукав, слідив. Не на солода пімсти, але безмежний біль потопавши Людини в Жиді, те найстрашніше почування, від якого дусимось так часто, звязані ланцюхами безсилля супроти ворога, що нас дозго, затискаючи п'ястками і б'ють уста, відірвало йому ту силу, яку мають мільони зможі нас...“

З роздертим серцем (чим? Ред.), з роздвоєною думкою (?) стоїмо перед вичном мстника. Де є серед нас той, який не схида би чола перед побудами вичнику Сам. Шварцбарта, а де є той, який не мусів би осудити самого вичнику? Де є серед чужих народів, а навіть серед України той, що не арозумів би безміру розпуки, яка мстникові всядила в руку вбичу зброю...“

Ось лекція подвійної бугальтерії, ось та висока етика, яка каже боронити Жиди-злочинця за всяку ціну, а щоби це легше досягнути, то кидається на могилу гуманної людини брили найнікчемнішої брехні у формі ліричного delirium.

Є це безлична, провокаційна відповідь на наш зазив до поміркованості. І не тільки це! „Хвіля“, яка залюбки подала в цілості ринштокову навасть якогось Кухарського зі „Ржечипосполітої“, збула нашу статтю „Огидна легенда“, перекручуючи в хуліганський спосіб її тенденцію, а наскрізь промовчуючи її зміст. І то називається „об'єктивністю“?

Подлість жидівського становища буде ще наглядніша, коли пригадаємо, що такого крику не знімала жидівська преса навіть тоді, коли справді відбувалися погроми, але без вини Петлюри, а з вини таки самих Жидів. Тоді домовини жидівських жертв і рани невинних заліплювано плястрами, бо не знати було, чия візьме. Тепер же, коли Жиди здається, що український нарід лежить повалений на кризавім шляху історії, вони копають своїми ослаченими копитами, промовчуючи дійсних винуватків погромів, бо вони сильні.

На хвилях брехні, наклепів і політичного примітивізму анімається огидний крик гієн, не думаючи про ніщо, тільки про безпричинну пімсту.

— Я Франко, син того, що написав „Лиса Микиту“ для української дітвори.

Моє лице паленіло зі стиду за моїх земляків.

А раділа душа, коли бувало, на такі слова курінного отамана питали люде:

— А за когоч ви нас маєте? Хібаж ми не знаємо, хто то був Іван Франко?

І коли сьогодні, по пережитих воєнних страхіттях, по моральних і фізичних терпіннях у Бугшоплах, Замості і Пикуличах я оглянуся позад себе на пережиті дні і роздумаю, чим я мав бути, в чим був і чим я є, тоді глядячи у вдумливе і погидне лице Івана Франка — нагадує собі:

— Колиб не Іван Франко, колиб не його пісня „Який то вітер шумно грає“, котрої я вивчився як 11-літній хлопчина, то мої очі ніколи не оглядалиб гімназії — я не осягнув би докторату, — я не був би адвокатом, а тільки в поті чола як двірський формаль орав би чужий панський лан.

І тією згадкою бю поклін перед Тінями Великого Поета. І моя живуча ще 90-літня мати сьогодні зі мною благословить ту годину, коли Франко своєю піснею покликав мене до науки.

Варешани, дня 27 травня 1926.

Після вбивства отам. Петлюри.

З голосів преси.

Варшавський „Нови Курськ Польскі“ в передовиці „Над домовиною Петлюри“ зупиняється над ролю Петлюри в українських визвольних змаганнях:

„Сьогодні в Парижі, далеко від гарної, квітми і сонцем обласної України, відбується похорон Симона Петлюри, який агнував від злочинної кулі фанатика за те, що все своє життя присвятив службі для незалежної України. Подавані частіною пресою інші мотиви вичнику Шварцбарта є — розуміється — нездарною спробою покрити той злочин мотивами іншого рода.“

Як можна було сподіватися, польський орган величав Петлюру як польського союзника, опертого на варшавському договорі. Але поруч того, мало підхлібного для пам'яті Покійного твердження, є і аказівки, на які слід звернути увагу. Помінаючи тактику і політичні прийоми Петлюри, не можна забувати, що він покликав нарід до бою за найвище право нації, за право, якому вірним був до самої смерті. Сьогодні

Український нарід прямує до своєї свободи іншими шляхами, як ті, які закресила був закордований Отаман. Але якщо в рамках сусіднього з нами Союзу Радянських Соціалістичних Республік Українська Республіка ступає на чолі економічного й культурного відродження великих наводних мас, то ще прецінь заслуга крові і поту Петлюри та його перших українських відділів.“

Парижські „Последнія Новости“ помістили велику статтю „С. Петлюра і петлюрівщина“, передаючи в ній головні моменти політичної діяльності Петлюри. Автор зупиняється головню на добі революційної влади Директорії та упадку гетьманщини. З довгої статті, якої факти всім Українцям відомі, варта навести кілька слів характеристики незвичайно цінної в устах російських лібералів, які в тій самій статті не скривають нічим свого глибокого жалю до Петлюри за його „українізацію“ України:

„Для перетворення себе з митарного „земгусара“ (так називали Росіяне тих, що підчас війни працювали в організаціях „Червоного Хреста“) загальною поза боевим фронтом, в активну військову людину, мав будучий „годовий отаман“ української армії безсумнівно дати — організаторський талант, особисту хоробрість і жист впливати на маси, без якого якийсьбудь успіх полководця неможливий.“

Кінець Абд-ель Кріма.

Епілог нарек. нської ві. нн.

Африканський лев, що на території Марока не давав супокійно управляти європейським державам після останньої війни — у клітці. Капітуляція Абд-ель Кріма прийшла нежданно, мов його перші бунти. Тепер він сидить як в'язень у тов'варстві свого дядька та сестрінки у Табі, а його війська піддаються за ним франко-еспанським, на всьому фронті. Його міністр війни, що силкувався втекти з неволі, вбитий вартовими.

Ще два тижні тому Абд-ель Крім відкинув гордо французько-еспанські мирні пропозиції. Він перецінював свої сили так само, як Європейці несповіформовані про дійсні настрої між підчиненими йому племенами. Коли Французи зайняли його головну квартиру Таргіст, між його військами йшов уже процес деморалізації. Карієра Абд-ель Кріма скінчилась швидше, як зросла. Він був шейхом племені Бені Урігелъ, одержавши це становище по батькові. Почав він з журналістичної кар'єри, видаючи часопис проти Еспанців. Коли вибухла війна, хотів скористати з клопотів держав, щоби визволити своє плем'я з під європейського ярма. Еспанці, на прохання Французів, інтернували його і впустили щойно коли скінчилась війна. Тоді він забавив пімститись за втрачену свободу, власну та земляків. В 1921 р. він нападає на Мелілю, розбиваючи еспанський гарнізон. З Євро-

пи одержує в підмозі новочасну зброю, літаки і європейських добровольців-офіцерів, усіх національностей. Одні помагали йому з ненависти до союзних держав, інші з професійної любови до воєнних пригод.

Еспанці звернулись за підмогою до Франції. Але ні перші французькі генерали, ні визначний дипломат і політик Стег як губернатор, не могли нічого вдіяти. Минулого року, в червні, Французи та Еспанці пропонували Абд-ель-Крімові мир, на досить почесних умовах. Тепер Абд-ель-Крім мусить каятись у своїм завагті, що втратив можливість бути визначним достойником. Коли він вислав своїх послів цього року, видно було, що він не вірить у мир. Його умовини лише заятагли війну. В цьому був чималий вплив його європейських дорадників, які робили йому надії на поміч інших держав заінтересованих в ослабленні Франції та Еспанії. Вони двічі звертались надаремне з пропозиціями до Англії піддержати Абд-ель-Кріма.

Невдача Абд-ель Кріма є в першій мірі радісною для Еспанії, для якої мароканська війна була центром внутрішньої політики. І Франція віддихне свободніше. Тепершній уряд Бріана наводить нове виправдання своєї політики, коли не хотів піти за домаганнями соціалістів, які протестували проти війни принципально, з чистословного пацифізму. Ясно, що сама перемога Франції не вирішує кольоніальної проблеми. Може лише війна на Сході, яку піддержував Абд-ель-Крім своїм фанатизмом і успіхами, ослабне тепер. Абд-ель-Крім зумів прокинути нову іскру бунту в мусулманським руху. Цей рух не щезне, але може втратити тепер свою одноцільність і піти знову на манівці партизанської війни.

Для Європи виривають нові справи. Англія та Італія виступають тепер зі своїми претензіями. Пічнеться дипломатична боротьба над розв'язкою Середземноморської проблеми.

Каву „Мова“ щоденно спіже пазену в добірних родах, по найнищих цінах, поруч час фірма „Мова“, Різницька 18. Цукор 0 5%, дешевше як ринкові ціни. 1821 1-2

НОВИНКИ.

— Франко, Париж. „Народний Дім“ і инша саламаха. У народній школі в Коломиї є одніова українська народня школа ім. Шевченка. У ній учить „русского языка“... Поляк, Ян Огановіч. Для характеристики компетенції цього добродія та шкільних відносин у польській республіці подаємо дослівно таку промову, яку згаданий вчитель мав на святочній зібранні школи в роковини смерті Франка: „Ян Франко, як знаєте самі, був рускі поет. Вже десять літ минуло тому, як він умер. Він уродився 1856 року, а умер 1916 року в селі Дрогобиччині, був сином коваля, сказати селянина. Він учився у Львові і у Парижі. Звідтам вернувся, бо написав „Захар Беркут“, „Мойсей“ і т. н. Захорював і вже від того часу більше не писав. Більше вам не буду оповідати, як знаєте самі. Я тільки вам пригадаю, що обходить „Народний Дім“ і бо що то вам нині... Р. не dyrekcyjne, m. ze z u soz zabro w i t? На не директор, польський шовініст, махнув рукою і зібрана на свято молодь та учительський абір розійшлись без співу.“

— Три засуди смерті. Трибунал присяжних суддів радив навіть у неділю над справою бандитів під Рави руської, обвинувачених у нападі на зліни арешаторів Ашке-назів і злочинне вбивство їх помічника Василія Чорніа. Трох з них Я. Йцкова, М. Бишка та Блопського засудили на кару смерті, двох Клімча та Жолондла на 9-літню в'язницю, а одного Бутрива на 4 роки. Засуджені аголосили покищо відклик.

З друкарні Видавничої Спільки „Діло“. Львів, Ринок ч. 10.

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 к. р., Румунії 15 лей,
Волгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошенЕ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Вибір Мосціцького.

Апатичний настрій. — Перше голосування без вислїду. — В другому побідив кандидат марш. Пілсудського. — Становище Українців і Білорусинів. — Заприсяження нового президента в п'ятницю. — Особа електа.

Варшава, 1. червня 1926.

Четверте з черги Нац. Зібрання, рахуючи від 1922 р., вибрало сьогодні третього президента Польщі. Став ним професор львівської техніки Гнат Мосціцький.

Настрій у салі нарад сьогодні апатичний. Горька вчорашнього дня минула, бо кандидатура Мосціцького була пересуджена. Було загально відомо, що пепеєси, поставивши для демонстрації свого кандидата, при другому голосуванні віддадуть свої голоси на Мосціцького, через що у його вибір ніхто не сумнівався.

Комплет нинішнього Нац. Зібрання був такий самий, як учора. В год. 10:5 отворив Нац. Зібрання марш. Ратай, покликавши секретарів і скрутаторів. По зголошенні кандидатур (гр. Бінського, пос. Марка і проф. Мосціцького) приступлено до голосування.

В год. 11:20 відомий був вислїд першого голосування: проф. Мосціцький 215 гол., Бінський 211 гол., Марек 56 гол., біл-мх карток 63. Разом віддано 482 гол., отже абсолютна більшість виносила 242 гол. Тому, що ні один з кандидатів не одержав більшості голосів, приступлено до другого голосування.

В другому голосуванні відпала вже кандидатура Марка, лишилися тільки Мосціцький і Бінський. В цьому голосуванні віддано важних голосів також 482, абсолютна більшість виносила 242 гол. Одержали: Мосціцький 281 гол., Бінський 200 гол., білх (неважних) карток було 57, пос. Марек 1 гол. Таким чином вибраний проф. Мосціцький. Характеристична річ, що при другому голосуванні віддали свої голоси на Мосціцького не тільки пепеєси, але й її послів правих.

Український і Білоруський Клуби віддали в обох голосуваннях білі картки, вважаючи, що в теперішній стадії боротьба ведеться між двома польськими таборами та що в тих умовах вибір президента є внутрішньою польською справою.

В другому голосуванні дістав м. ин. кандидат Незал. Хлопської Партії і комуністів пос. Фідеркевич 11 гол. Один голос впав на «короля Йосифа Пілсудського», один на «ляльку польського Муссолініа», ще один на генерала Фенга (кит. революціонера). На одній картці виділив напис: «Хай живе незалежна Україна».

Після вибору марш. Ратай повідомив, що відкладає Нац. Зібрання до 6. год. вечером. Згодом речинеш того зібрання, на якому має відбутися заприсяження електа, відложиться до п'ятниці, год. 12. в полудне. Сталося це тому, що нововибраний президент, який кермує державними заведеннями азотових союзів у Хожові (Шлеськ), мусить спершу віддати своє хемічне урядування за-

ступникові, а шойно тоді зможе засісти в Бельведері. Вибір проф. Мосціцького прийнято холодно здержливо.

Після закриття Національного Зібрання прем. Бартель і марш. Тромпчинський удалися до електа, щоб його повідомити про вибір. Небавом нововибраний президент явився в соймі і, удавшись до апартаментів марш. Ратая, заявив, що вибір приймає.

Нав'язуючи до вчорашніх інформацій про професора Мосціцького, годиться додати, що це людина старша (доходить до шістьдесяти). Є він в першу чергу вченим світової слави, однак відомий більше за границею, як в Польщі. Є це людина чистих рук і чистого характеру. В молодих літах був симпатиком ППС і працював у лабораторії боєвих відділів тієї партії. Тепер вважають його по переконанню радикальним демократом. Є він, розуміється, великим прихильником і особистим приятелем Пілсудського.

Радянська преса про-ти Польщі.

Москва, 1. червня 1926.

А. В. (Агенція Вєхонія) доносить, що в ост. часі тон радянської преси до Польщі стає все більше агресивний. Положення в Польщі ідентифікується з положенням в Китаю. В Польщі, як і в Китаю діляють заграничні впливи. Марш. Пілсудський є сліпим орудаєм в руках Англії. Взагалі початковий здержливий тон радянської преси переходить в агресивний, ворожий.

Після вбивства отам. Петлюри.

Глорифікація й оправдування злочинця.

Варшава, 1. червня.

Вся жидівська й жи�офільська преса далі глорифікує в нечуваний спосіб уб-йника пок. отам. Петлюри, рос. Жида Шварцбарта. Поруч суперлативної характеристики уб. Шварцбарта, в якій світлі з'являється він як хоробрий і непоборний вояк, любимець дітей, гуманітарний діяч, поет, письменник і т. д. (шкода, що слаба реклама його справжнього фаху — годинникарства!), йдуть вперті намагання, щоб пок. Петлюру представити антисемітом, кровожадним розбишакою. Варш. «Гайт» публікує розмову свого париського представника з Гольдштайном, був. петроградським адвокатом і головою комісії для розсліду погромів на Україні. Адв. Гольдштайн твердить, немовито на основі зібраних комісією матеріялів (зібраних мабуть в Берліні, Лондоні й Нью-Йорку - Ред.) в 1919 р. «ватаги Петлюри» вимордували понад 100.000 Жидів, та що мартирологія українського жи�івства не має собі рівної в історії. Між иншим адв. Гольдштайн твердить, немов

би в Проскуріві замучено на смерть чотири тисячі Жидів, що, як відомо, є найзвичайнішою брехнею.

Частина париської преси під впливом жи�івських «аргументів» (відомо, що найбільш продажною є французька преса!) починає змінювати своє відношення до рафінованого злочинця.

З судової салі.

Відгомін нападу на поштовий віз.

Львів, 2. червня 1926.

Вчора почалась перед судом присяжних розправа проти 12 Українців за напад на поштовий віз на головній почті у Львові. На лаві обвинувачених стали: Володимир Лупуза 20 літ, абсолют сєм, з Калуші, Іван Паславський 31 л. абс. тімк, з Любачева, Михайло Бігун 24 л. студ. філ., зам. у Празі, Яр. Барановський 18 л. студ. техн. зі Львова, Роман Барановський 20 л. ст. техн. зі Львова, Вол. Шумський 26 л. прип. урядник з Дрогобича, Мик. Коваленко 27 л. студ. мед. зі Львова, Анд. Медвідь 31 л., без зайняття, зам. у Долині, Мик. Ясінький 26 літ, гімназ. абс., Анд. Олинський 25 л. студ., зам. у Познані, Дм. Дубаневич 26 літ, маш. слюсар і Анд. Стефанишин 30 літ, публіцист — всі обвинувачені за державну зраду, а Мик. Ясінький, Ів. Паславський, Яр. Барановський ще й за те, що 28. XI. 1924 в Калуші напали зі зброєю на поштовий Білоса і пост. поліції Новіцького, щоб забрати з пошт. возу готівку 80 тисяч зол. Далше обвинувачені, що на другий день стріляли з револьверів до функціонарів поліції, які стежили їх. Вол. Лупуза обвинувачений за те, що помагав у нападній грабїжі в Калуші, Мик. Бігун, що для ограблення поштової готівки 75.000 в Калуші 30. V. 1924, стріляв до поліція Красінка і почтаря Білоса та зранив їх.

Микола Коваленко, Андрий Олинський, Мик. Ясінький Яр. Барановський і Ром. Барановський обвинувачені, що дня 27. III. 1925. напали на гол. почті у Львові зі зброєю на поштової Ст. Мадельонга, Ів. Баліцького і Мик. Дідина і забрали готівку 32.540 зол.

Мик. Ясінький, Дм. Дубаневич і Анд. Медвідь обвинувачені, що нію 19. VII. 1925 в Долині зі зброєю, забрали з огнетривалої каси пов. ради 6900 зол., Дм. Дубаневич, за те, що тої ної застрелив поліца; Громадзку, який арештував його, Анд. Стефанишин обвинувачений у співчасті грабунку в Долині і крадіжці 40 ам. дол., Анд. Олинський обвинувачений за шпїонажу, яку він у Познані й інших місцевостях Польщі.

Розправу веде рад. Ангельський, обвинувачує прок. Гіртлер, боронять д-р Ганкевич, д-р Глушкевич, д-р Шухевич, і д-р Волошин.

Вчора скінчили відчитувати акт обвинувачення в польській мові, потім відложили розправу до 2. VI. 9 год. рано. Нині відчитують обвинувачення в українській мові, опісля зачнуть переслухувати свідків.

Біржа.

Гроші.

Курс ефективного доллара в приватних оборотах загався 1. червня на висоті 11:15—11:00 при слабій і знижковій тенденції. Польський Банк платив за валюту і делізи по паритеті доллара зол. 10:90, потім наслідком великої податі експортної валюти, головню доларів, обнизила курс на 10:80. Максимальний банковий курс виносив 11:01—11:06 і був близький реального курсу.

Збіжжя.

На біржі без обороту а поза біржою обороти в пшениці і житі будучого збору (на пш). Далше попит на овес для експорту. Зрештою без зміни. Тенденція знижова здержується далше. Настрій вижидуючий.

Пшениця краєва біла 50:50—51:50, пшениця краєва червона 52:00—53:00, жемін галицький настійний 25:00—26:00, овес галицький 34:25—35:25.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на-родня фортеця, що певний захист в добі лихоліття!

Заломаний диктатор?

Львів, 2. червня 1926.

Виступ марш. Пілсудського започаткував диктаторську еру в Польщі. Не вважаючи на всі легалізаційні ходи справді поверховного характеру в Польщі запанувала диктатура марш. Пілсудського. Раптовий, відруховий виступ «легалізаційного» й «легалізаторського» революціонера після перших днів кривавого заміщення, як би розв'язав неможливу до розв'язки внутрішню ситуацію Польщі, як би розсвітлила темряву, яка здавна ваготить над «найліберальнішою» республікою. Поправді всі «будівничі» й керманічі д'равого польського державного корабля відіткнули з почуттям полєкші. Пречінь найшлася людина, що саможить бере на свої плечі важкий тягар влади, пречінь найшовся чоловік, що з розгоном підпхав свою голову під евангеліє.

Марш. Пілсудський довершив віддавна сподіваного перевороту, як тепер виявляється без порозуміння з поміркованою лівицею, довершив його при допомозі армії на власну руку, на власну відповідальність, під стягом своєї особи, свого німбу, своєї легенди, що разом взяте творило ірраціональну, відірвано-уявну програму. І ми були свідками того помітно великого здвигу в польському громадянстві, який ратифікував вчинок марш. Пілсудського. Не вважаючи на виразні диктаторські затії марш. Пілсудського, вся поміркована лівиця, всі ті носії демократичних принципів, всі заприсяжені парламентаристи зі захоплюючою радістю кинулися в обійми диктатора. Його сила, а що найменше ілюзія моральної й фізичної сили осліпила всіх і вся. Навіть надута правниця, хоч про людське око не лишила сухої нитки на «бунтівникові», в душі рада була, що він ліктями промостив собі шлях до влади і бере в своє посідання на тороки пірваний балаган польської державности. Не було сумніву, що марш. Пілсудський консеквентно прямуватиме до наміченої мети, що він не спиниться на півдорозі, що не уступить добровільно, що не піддається нікому й нічому, хіба страшній, трагічній віз майор, як його приятель през. Нарutowич.

Нехтуючи всім і вся, не допускаючи до себе нікого, крім особистих приятелів, він теж згодився на виставлення своєї кандидатури-приймав з іронічним усміхом чоловіки правих, лівих, центрових, аристократів, робітників, промисловців. Не лише згодився на свою кандидатуру, але й виголосив кандидатську промову, яка без сумніву є унікалом серед подібних промов. Слідкуючи за її ходом, маєється враження, що марш. Пілсудський є класичним представником і виконавцем «явної дипломатії». Промовляючи мик. суботи до умандатованих представників народу на «чорній каві», він їм заповідав чорну годину, якщо його не виберуть. Не заважаючи нічого в бавовну, заповів, що буде періштити ба тогом на право і ліво, що кнотом регулюватиме життя польської держави. Промовляв як шляхтич до «хлопів», як дідів до формалів а, вони — посли й сенатори — мовчки слухали, понуривши голови, і

ладили виборчі картки з іменем диктатора.

З виборчої урни Національного Зібрання вийшов Пилсудський і — відмовився від гідності президента. Всі його погрози перемінилися в хвиливі „панські жести“, а лівниця і стероризований центр, які зі самовідреченням топтали особисту гідність в угоду диктаторові, вийшли дурнями. Особливо пропідсудчиківська поміркована лівниця скомпромітувалася серед мас, обнижуючи свій престиж.

Якіж мотиви відмови? Дуже міноні. Перш усього марш. Пилсудський у своїм виборі добачує легалізацію свого вчинку. Ось що найголовніше! А зрештою все говорить про упадок духа, про внутрішнє заломання. Мовляв, він не може забути минувшини, не може збудити в собі довіряні до себе ані до своїх виборців, лякається долі Нарutowича, боїться кайдан конституції, яка буде його постійно мучити і ломити, а до цього не підходить його характер.

Мій Боже, чиж цього всього не знав Пилсудський в хвилині виставлювання своєї кандидатури, чи не знав цього перед вибором? Чи треба було аж виборчої комедії, попередженої погрозами і „мішми“ батожними словами, щоб собі це все усвідомити?

Парадокси за парадоксами, в яких сила і її ілюзія мішається з цинізмом і гумористикою.

Щож сталося? — мусить питати себе кожна нормально думаюча людина. Можна в тому всьому добачувати оригінальність, посунену до останніх меж смішності, а можна й додумуватися, що в останній хвилині за кулісами дійшло до різких розбіжностей між диктатором-„демократом“ і відступаючим з демократичної платформи пепесівцями. Ці останні мабуть не могли погодитися зі заповіддю Пилсудського про відложення виборів до союму ad calendas gr. esas і про правління „чесних людей“ без парламенту. Вкінці можна допускати, що Пилсудський не хотів прийняти вибору перед зміною конституції, щоб не бути в'язаним нею. Тому, відмовляючись від вибору, він висунув на становище президента свого кандидата проф. Мосціцького. Цей кабінетно-лабораторійний вчений, об'єкти якого мабуть тільки здалека відбивалися пошуми політичного життя і його негасимих пристрастей, вибраний президентом, має за завдання сповняти ролю паравану під диктатором Пилсудського до часу, коли будуть створені умови для свободи рухів диктатора на становищі президента.

Замість Пилсудського, який безумовно збереже за собою керму поки-що найреальнішою силою — військом, на становищі президента заступив його мабуть alter ego проф. Мосціцький.

Важко про особу нового президента сказати щось ближчого й певнішого. Знаємо тільки, що це людина радикальних поглядів, мабуть більше усисистемізована внутрішньо, без суперечних елементів шляхотської натури марш. Пилсудського. Сила цього останнього є ще дуже велика, коли ненадійно ним виставлений мало відомий кандидат вийшов президентом з урни Нац. Зібрання. Однак та сила починає вже ломитися, розкладатися, її підточують черваки сумнівів, їй недостає тієї простолінності, яка досі визначувала марш. Пилсудського. Диктатор заломлюється — суб'єктивно (як вказують мотиви відмови), й об'єктивно (як свідчить легкий відворот пепесівців, які виставляли свого демонстраційного кандидата). А все це вказує, що криза польської влади й польської державності набирає признак довгої затижності.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Кава Майнля

Знову вбивають.

Пишуть нам: Недавно в кременецькому повіті на Волині стався страшний подія. 12. травня ц. р. селянин с. Бережанки, Лавовської (міни) Петро Винничук, 18. років, сільський пролетар, пропадаючи з голоду, пішов шукати роботи по сусідніх селах. По дорозі зустрів кількох подорожніх, з котрими пішов далі, обмінюючись думками зі своїми випадковими супутниками. Недалеко села Грибової, в 700—800 метр. від польсько-радянського кордону, це товариство зустріло кілька жовірів польської пограничної сторожі зі страшенні корпусу охорони погранична в с. Грибової. Ніхто з подорожніх не втік. Тоді пограничники одпровадили Винничука в бік дороги за корні і цілком несподівано 4 стрілами розстріляли. Коли він в передсмертних муках робив зусилля встати, то жовіри накиннули на нього, били прикладами по голові й багнетами доколювали.

Всю ту подію бачили випадкові супутники Винничука, котрі стоячи подалі, тремтіли за свою долю. Але з ними жовіри обійшлися інакше; наситившись пролитим кров'ю Винничука, вони просто їх заарештували, ніби-то за сиробу перейти кордон, і тепер вони сидять у кременецькій в'язниці.

Батько забитого, довідавшись про страшний убивство свого сина, став домагатися вияснення від пограничної сторожі, але йому в тому відмовили; заборонили забрати й тіло сина до рідного села, а звідти поховати тут-же, в Грибової. По словам батька при побиттві було 20 зол. і 2 довосні рос. рублі сріблом, але батькові віддали лише 1 зол. і 45 коп. сріблом.

Питасмо: неже людське життя так дешево коштує, що так безкарно можна вбивати людей? І коли вже раз буде кінець подібним подіям? **Б. К.**

Славянський Інститут у Берліні.

(Від власного кореспондента.)

Берлін, 28. травня 1926.

З початком життя минулого року постав при берлінському університеті заходами проф. д-ра Макса Фасмера, що об'єднує кафедру славистики по проф. О. Брікнері, новий славянський інститут на місці дотеперішнього семінара славянської філології, що існував, що правда, від 1874-го року, але не внісав ніякої шаршої діяльності.

Проф. Фасмер, що досі, від 1921-го р., був професором славистики липського університету, встиг поставити Інститут відразу на тверді ноги, зацікавивши ним широкі державні й громадські кола, навіязати зносини з іншими славянськими організаціями й ученими й перш усього зорганізувати при допомозі своєї асистентки п. д-р Вольтерської за дуже короткий час гарну фахову бібліотеку, яка вже тепер займає 3 кімнати і числить понад 4000 томів.

Інститутська бібліотека має окремий український відділ, одначе він покищо доволі скромний й обмежується здебільшого до загальних підручників і до видань „Наукового Товариства ім. Шевченка“ у Львові, Всеукраїнської Академії Наук у Києві й „Українського Словя“ у Берліні, до чого в останніх днях прибула ще гарна збірка книжок від проф. Перетца. Булоб дуже бажано, щоб наші інституції та видавництва вислали туди дарові примірники своїх видань, тим більше, що це в Берліні одинокі місце, де можна легко користуватися українськими й де сходиться не тільки студіююча молодь, але й цілий ряд учених, письменників і публіцистів, що мають який небудь інтерес до славистики. Крім цього всі літературно-наукові новини Славянського Інституту зазначаються, а то й рецензуються в видавній проф. Фасмером „Zeitschrift für slavische Philologie“ й стають через те відомі ширшому науковому світові. Як довідаємося, Інститут з великою вдячністю приймає й більш книжкові жертви й годиться покривати всі видатки, зв'язані з пересилкою, а в деяких випадках звертати еквівалент своїми книжками або виданнями.

Покінчи Інститут мусить тиснутися з чотирьох невеликих кімнат, одначе є надія, що вже незадовго дістане даліше приміщення й зможе тоді приступити і до відкриття власної читальні

відгуки дня.

Око за зуб.

„Бей Жидов, спасай Россию!“ ревіла колоса товпа чорносотенців і на портрет царя бризкала жидівська кров, кров старців і немовлят, кров чоловіків і жінок.

„Жиди хотіли саабоді...“

Чтoб русскую кров пить...“

Звуки пісні заглушували вереск мучеників Євреїв, і несмілий крик совісті.

Тисячі тисячі жертв, але ні одного месника...

Царі царювали, міністри міністрували, а Жиди клавлялися: нізко — до землі.

А ще як котрий міністер гукнув:

— Некакой України нет і бити не может!

то Жиди бородами покшивували:

— Совершенно верно!

„Бей Жидов, спасай Россию!“ кричав напис на прапорах білогвардейських генералів і жидівська кров багряна копала їх коней.

„Стої суким сирі,“

Стої, не стреляй!“

Спітали Донці, Сибірські Стрільці й інші дикі дивізії, вирізуючи цілі жидівські оселі, а тілаки вибранок з вибраного народу оставляючи на пізніше.

Денікін, Врангель, Краснов, Мамонтов, Юденіч, Семіонов, Балахович — чи згинають котрий від кулі в'їтного Макашев?!

А коли котрий із генералів доказував що українська мова, „то хахлацкое на-

речі“, — потакували йому Жиди з напелюхами в руках!

— Совершенно верно, Ваше Высокоблагородіє!

А з власної пильності додавали:

— У ніх даже каканда есть: Желатин, до пизки гел!

Высокоблагородіє усміхалося і накладало контрибуцію.

„Бей Жидов, спасай Россию!“ — горіла уся російська еміграція і в мріях про майбутнє бачила повторення двох перших образів у новім, поправленім виданні. Чи чув хто про атентат на Маркова II, Шульгіна, Савенка чи Евлогія?!

Український нарід забажав самостійності.

Жиди висловили на це свою думку устами Рафеса, Євгенія Бош і мадам Шмар. Українці почали боротьбу з наїздниками.

Жиди захищувалися нейтрально... коли Українці побіджували.

Дехто з Українців знав про волю Жидів у світі, дехто не знав.

Хто не знав, мстився і вбивав Жидов зуб за око.

Петлюра знав, що значать Жиди, вдержував пістун і дав Жидам міністра.

Галицька Армія також знала, що значать Жиди, жалувала їх і годила їм.

Жиди забили Петлюру бо „він дозволяв на погроми... полкам зі Східної Галичини“!

Galaktion Chink.

Фірма ГУРСКІ і ВІТЕК

Львів, Площа Марійська ч. 5.

порукає всілякі артикули з обсягу галантерії, як також гумові і імпрегновані плащі мужеські та жіночі також

взуття, білля, капелюхи, рукавички, панчохи і т. п., які продає

на протязі травня (май) і червня по фабричних цінах.

славянських газет і журналів, якої браку в Берліні незвичайно відчувається. Наша преса повинна покористуватися нею нагодою й вже тепер навіязати зносини з Інститутом, який погодився взяти в депозит бібліотеку українських таборів полонених у Німеччині, утворити з них окремий український відділ та завідувати ними в порозумінні з ліквідаційним комітетом „Союзу визволення України“ у Німеччині, доки ця збірна бібліотека не буде могла бути перевезена на Україну. Для цієї бібліотеки, що тепер розпорошується під моїм доглядом, буде за згодою міністерства освіти призначено окреме приміщення в одній з більших кімнат Інституту. Після упорядкування й завершення відповідних каталогів бібліотека буде доступна не тільки членам семінара, але, що важливіше, всім тим Українцям у Берліні, що скотились покористуватися нею для своїх студій. Львівська бібліотека, що об'єднує понад 5000 чисел, буде прикрашений українськими образами й картами та зразками українського народного мистецтва, між иншим керамічними предметами та робітниками ризацького табору. За переведення цієї справи треба зложити проф. Фасмерові, що між иншим від осені 1923-го року є дійсним членом „Наукового Товариства ім. Шевченка“ у Львові, ширі подяку. При тій нагоді слід згадати, що проф. Фасмер видає „Zeitschrift für slavische Philologie“, де відповідне місце присвячується й українознавству й редакція поважно славистичну енциклопедію: „Grundriss der slavischen Philologie und Kulturgeschichte“, в якій будуть окремі частини присвячені українській мові, літературі й етнографії.

Занон Кузеля.

Після вбивства Петлюри.

У зв'язку з убивством б. гол. ст. Петлюри російським Жидом Шварцбартом наплавляють до нас листи з мол. відомо-української політичної еміграції, в яких висловлюється глибоке обурення з приводу варварського заочинства, віддається поклик невинно вбитому борцю за велику ідею української нації та закликається до прийняття визову Шварцбарта.

Такі листи й резолюції одержали ми від б. воєвід, інтернованих в сталінському таборі, з Праги і інших осередків велико-української еміграції в Чехословаччині та від багатьох гуртків українських емігрантів, розкинених в Галичині й Польщі.

Розуміючи обурення борців за волю України, перестерігаємо їх перед „приманним“ визовом Шварцбарта і перед кінтанням якіхнебудь крайніх висновків, які стояли би всупереч з простолінністю і святістю аманів української нації.

Поминання богослуження.

З Тернополя повідомляють нас, що в четвер, 3. червня ц. р. в год. 4-тій полов. відбудеться там в парохіальній церкві заходами гуртка Пондидіянців помеч.

нальне богослуження за упокій душі світлої пам'яті б. Голови Директорії УНР, і б. гол. от. військ УНР. Симона Петлюри.

Пресовий панціох.

На побільшення обсягу „Свободи“.

На побільшення обсягу „Свобода“ можеші далі в золотих:

114. Евген Жарський, рад. суду в Галичі — 10 і кличе д-ра Ярослава Гордицького у Львові, о. Івана Луцка в Надвірній і д-ра Омеляна Целесна в Тернополі;

115. Д-р Михайло Липкалюк в Галичі — 5 і кличе: суд. Голод, Лаврівського в Косові, д-ра Волод. Мулькевича в Галичі і проф. Олександра Филиповича в Тернополі;

116. Читальня „Просвіти“ в Залісі, п. Барш — 5;

117. Інж. Любомир Савойка у Львові — 5 і кличе: Миколу Шинка у Володзі ад Дніпа, о. Дмитра Семичина і о. Євгенія Гаврилюка у Львові;

118. о. Омелян Кравчик в Отичківцях — 10 і кличе: о. Теофілія Приймчу в Дулібах і о. Амар. Лотоцького в Голдовичах;

119. Ред. Дмитро Паліян у Львові — 5 і кличе: Василь Паліян у Львові й Івана Мартюка в Копичинцях;

120. Михайло Галібай у Львові — 5 і кличе: Северина Снігуровича в Станіславові, Семена Козака і Степана Коцюмбаса у Львові;

121. Д-р Якимчук Іван в Тернополі — 1 доляр і кличе на довічну кату: о. Іллію Собчака з Ходович к. Стрия, будієн. Андрія Фалендиша в Тернополі, рад. Майковського в Тернополі і п-ню Ієню Болюхову в Кутківцях;

122. Д-р Антін Заплітний в Тернополі — 5 і кличе: о. Теодора Кордубу в Кутківцях і о. Дурбака в Глібові;

123. Василь Болтох в Кутківцях — 5 і кличе пані: Бляку Варанову, Вару Якимчукову і Наталію Матковську в Тернополі;

124. Роман Гіжовський, заст. нотара в Яблоніві — 10 і кличе: о. Івана Букшанового в Утопорах, Степана Григоріша в Косові і д-ра Петра Рондзя, адв. в Косові;

125. о. Степан Городецький у Вербицьких — 10 і кличе: о. декана Дуровича в Яблоніві, о. Йосифа Яворського в Лучинцях, о. Городецького в Дихацях, д-ра Гвоздецького у Липині допінній;

126. Д-р Гриць Гарматій в Тернополі — 10 і кличе: д-ра Я. Грушківця, лікаря в Станіславові і д-ра Степана Істеревича в Городець;

127. Д-р Іван Полохайдю в Любачеві — 10 і кличе: радника Рака у Стрию і залізничного радника Геслю у Львові;

128. Проф. Н. Даниш в Закопанні — 5 зол.

Мушиш бути моєю!

сталою прикличкою по випробуванню і пакету овочового екстракту **ЕКСПРЕС АГРУМЕНА** до виробу лікерів в різних смаках. 12476) 5—10 генеральне представництво в Польщі **Титани Львів, Рівницька 6.**

НОВИНКИ.

— В Української Академії Наук у Києві. Спільне зібрання УАН. затвердило статут Запорізького Наукового Товариства при Всеукраїнській Академії Наук. — Соціально-економічний відділ УАН. поділив комісію для вивчення народних прав на Україні на дві секції — секцію цивільного права на чолі з проф. А. Кристером і секцію публічного права на чолі з акад. І. О. Малиновським. — На місці пок. акад. М. Біляшівського вибрало спільне зібрання УАН. акад. І. Малиновського членом комітету Музею антропології та етнології ім. Хв. К. Вовка. — На спільному засіданні комісії Заходо-і Америкознавства та Інституту Української Наукової мови відзначав проф. Ів. Шаровольський виклад про „німецькі позичені слова в українській мові“.

— Сходили в Даниці в честь Ів. Франка. Гурток членів Союзу українських студентів „Основа“ в Даниці відбув 28. травня, в день десятилітніх роковин смерті І. Франка, святючі сходили для вшанування пам'яті Поета. Після реферату про діяльність Франка з часу, як він був студентом та його вплив на виховання студентської молоді, 20 присутніх на сходинах студентів з нагоди цієї урочистої хвили закусали: „Гурток студентів-Українців ім. І. Франка в Даниці“. За разом відбулися перші загальні збори цього гуртка. Він поставив собі за мету культурно-освітню діяльність в напрямі плем'яної культури І. Франка, об'єднання українських студентів і чужинців з його творчістю й ідеями, як також з культурно-економічними положеннями України. Гурток кличе українське студентство заснувати у себе подібні гуртки з надією, що небаром назвуться вони тією назвою з заснованим гуртком у Даниці для успішнішого поширення ідей Франка між всім українським студентством та громадством.

— Справа проф. Михайла Галушинського. По двох майже роках виринула знову справа проф. Михайла Галушинського і дня 29. травня відбулася перед вищою дисциплінарною комісією при міністерстві освіти у Варшаві розправа. Акт обвинувачення закінчує проф. Галушинському, що він не примінявся до розпорядку своєї влади і не прийняв посади в гімназії імені Дюбровського в Кутні (варшавське воєводство), де мав викладати німецьку мову. В год. 10. ранку розпочалася розправа перед трибуналом, який складався з председника д-ра Станіслава Окенського і з членів Владислава Ждобицького, Володимира Губриновича, Едварда Богданського і д-ра Евстаха Новицького. Обвинувачував прокуратор Адам Левіцький, боронив д-р Лев Ганкевич. Оборонець закинув передовсім недостатку компетенції трибуналу й спираючись на приписи закону, жадав у першій мірі виснаження і порішення справи компетенції суду. Під мериторичним і фактичним оглядом закинув неактуальність цієї справи і підкреслює, що головна причина, задля якої проф. Галушинський виступив на пам'ятній конференції 1924 року в Кутні і не прийняв посади в Кутні, досі не усунена. Система польонізації українського шкільництва триває далі і нищить його немилосердно. У відповідь прокуратор Левіцький спротивився внескові оборонця і заявив, що існуючі закони вповні обґрунтовують компетенцію нинішнього суду. В тім місці председник суду. В тім місці председник суду. В тім місці председник суду. По довшій нараді трибунал прихилився до внеску оборонця, визнавши себе некомпетентним і порішив відіслати акти назад до міністерства, з тим, щоб міністерство заарештувало, що треба далі в тій справі зробити.

— З гімназії СС. Василянок у Львові. В тиду 2^а—3^а мая ц. р.

переведено під проводом д-ра Вол. Левіцького іспит зрілості. Здали іспит: 1) Адриянович Ольга Олександрівна, 2) Банах Ольга Мирославівна, 3) Бачинська Марія Софія, 4) Бережницька Ольга Констанція, 5) Боварська Ольга, 6) Варецька Катерина, 7) Галушинська Олена, 8) Герасимович Дарія, 9) Іоаннук Марія Дарія, 10) Гузар Ірина Ольга Лукіяна, 11) Гуйда Маріяна Елеонора, 12) Дмишко Олена, 13) Едер Ольга Йосифа, 14) Енджеївська Ірина Наталя, 15) Зарицька Ірина Марія, 16) Іванчук Олена, 17) Карпинська Софія, 18) Кліш Марія, 19) Колесса Софія Марія Ольга, 20) Коренець Анна Марія, 21) Крохмалюк Ярослава, 22) Лешій Марта Йосифа Марія, 23) Згалат-Лозинська Ольга, 24) Мриш Любомира Ярослава, 25) Парилле Софія Олена, 26) Попович Ірина Марія, 27) Рибачек Ірина, 28) Скокович Марія, 29) Стефанович Софія Марія, 30) Струтинська Антонина Владислава, 31) Тимник Михайлина, 32) Туркало Софія Віра, 33) Тусевич Павліна, 34) Фацієвич Наталя Катерина, 35) Харук Ярослава Марія, 36) Цегельська Ольга, 37) Шанковська Софія Віра, 38) Яримович Ірина, 39) Яскуляк Ярослава Наталя, 40) Яцкевич Любова. — На основі вислідів письмального іспиту не допущено до устного іспиту зрілості одну ученицю. — Цілому іспитові зрілості прислухувався з великим зацікавленням покровитель гімназії о. митрополит А. Шептицький.

— „Лис Микита“. Кооператива „Український Театр“ у Львові зорганізувала з нагоди свята Франка інсценізацію відомої поеми „Лис Микита“. У неділю 30-го ц. м. вона запрохала представників преси та деяких педагогів на генеральну пробу вистави в залі Музичн. Т-ва ім. Лисенка. Після пробної вистави присутні, на прохання режисера п. Я. Ленкого, висловлювали вільно свої думки та враження, з метою причинитись своїми радами до кращого виконання вистави. Значні діточі психології п-ні К. Малицька та ред. М. Таранько, а крім цього проф. Я. Гордінський, були захоплені виставою і впевнялись, що вона матиме великий успіх між молоддю. Обстановка зроблена арт. П. Кожуном, звірі по його плану (інж. техник, Архипенком. Деяким по-ему п-ні С. Федорцева. Цей театрик, який буде свого рода по-вістю в нашій театральній мистецтві, зацікавить не лише малих дітей і гімназистів, але й старше громадянство, вибирається в найближчих днях, ще перед першою виставою у Львові, на кілька виступів на провінцію.

— Святючий вечір з нагоди 10-ліття смерті І. Франка відбувся заходом культ.-освіт. секції тов. Студентська Громада в четвер дня 3. червня ц. р. в год. 6-й пополудні.

— Попис учнів Музичної Школи проф. Заремби відбувся в четвер в 12 год. в полудне в залі Польського Музичного Товариства (кіно „Аполло“). В пописі візьме участь і наша землячка пані Іванна Лозинська-Гиневичева.

— Неділя для злодіїв. Тоді, коли всі смертні громадяне, що звикли до поділу години, відпочивають, такі нещадні професії як злодійська мусять у неділю користати з несприятливості у крамниці та дома тих, що йдуть віддыхати свіжим повітрям. Однак в нинішніх часах деякі вже знають про це і тому останній львівська неділя, нехай стане на науку господарям і злодіям. На вул. Тереси 12 злодій акрали п. Даничівчові все срібло на який 3000 зол., а п. Кацові на Кохановського 9, який зовсім не має вночі котячої чуйності, забрати зі спальні одяг і брилянти на яких 5000 зол. Зате арештували вломників, які в своїй сміливості перейшли з одної крамниці з меблями на вулиці Валовій 15. до іншої галан-

терійної, а з цієї до споживчої. За ними невідчинилими Лисівським і Швішем, пішли до холодної також Касараба і Франке, просто з крамниці на вул. Мегіонів 25.

— Бабський бунт. Старі опереткові теми вертаються не раз до життя. Такою опереткою пахне політика „Народової Організації Кобет“ у Львові, яка придумала дуже простий спосіб політичної пропаганди. Вшехпольки у виділі цього товариства запрохали собі відомого Прушинського, який погрожував, що його одностуді ще раз змобілізує армію проти Пилсудського, а жінки мають дома натиснути на своїх мужів і синів, щоб агітували проти Пилсудського. Шкода, що „Народова Організація Кобет“ не проголосила генерального страйку всіх вшехпольських жінок від кухні аж до спальні проти мужеських членів родини, що належать до іншої партії, заки вони не повернуться на праведне лоно фашистської програми.

— Гарна історія. У Варшаві судили якусь паню Юзефу Расінську за образу православної консисторії. Вона приїхала раз туди за інформацією про свого мужа, який перейшовши на православ, одержав легко розвід. Урядовець консисторії Іванов передав їй подробиці розводу у цивільній формі і заявив: „Ваші суди нас не обходять. Убійтеся ви, польська морда“ і скинув її зі сходів так, що вона розбила собі голову. Всеж таки пані Расінська мала ще стільки сили, що повинувалася всі вікна в консисторії. Іванова засудили вже раніше на 50 зол. гривни, а Расінську тепер на 100 зол. Ідилічні відносини!

— Підвишка від сміття. Львівський магістрат подає до загального відомо, що за дозволом аж двох міністерств одержав право підвищити оплату від вивозу сміття з приватних домів на 54 сот. чи пак względa e/1 на 1 зол. 98 сот. від 100 корон передвоєнного ко-мірного. Очищувати місто від сміття похвальне діло. Але коли податок від цього буде ще далі зростає в пропорції до сміття, яке ні трохи не зменшується, каменниці будуть введовзі стояти на смітті.

— Скандальна справа. Дня 26. м. м. відбулася третя з ряду апеляційна розправа у відомій вже читачам „Діла“ справі „Української Бесіди“ в Тернополі і Т-ва „Тернопільський Бойн“ проти офіцерського гарнізонного клубу в Тернополі за безправно забрання фортепиану. Справа ця тягнеться вже три роки завдяки характеристичним процесовим методам пізаного офіцерського клубу, який вишукує щораз нові причини, щоб тільки проволікти справу видачі фортепиану. Не зважаючи на те, що окружний суд у Тернополі вже двічі, по найточнішій переведенню всіх доказів, засудив пізанний клуб на видачу спірного фортепиану позивачим українським товариством, апеляційний суд у Львові уважає справу ще замало проясненою, бо перший раз скасував присуд, а другу апеляційну розправу відложив, щоб спитати міністерство війни у Варшаві, чи воно перенало спірний фортепиан на річ державного скарбу. Польський офіцерський клуб борониться саме тим, що загарбаний неправдою фортепиан перейшов на власність державного скарбу. Цікаво, чи міністерство війни підтримить пізанний офіцерський клуб у тім нечуванім процесі, який був би неможливий у правовій державі. Слід підчеркнути, що позивачі українські т-ва вказали понад усякий сумнів своє право власності до спірного фортепиану.

— Проти самоволі шкільного інспектора. З Турчанщини дістаємо таке писемко з численними підписами: „За почином відомого україножера, шкільного інспектора Владана Бережницького, зганяє державна поліція наших селян у всіх тих селах, де ще по школах пишиться українська мова навчан-

ня, до громадських урядів і наказує їм підписувати декларації за польською викладавкою мовою! Поліційні пояснюють селянам, аби спійшли до гром. уряду й записувалися на допомогу; стероризовані громадські начальники, згладомісари асистують при тім маніфесті, а неграмотні селяне, жаждучі в тенерішніх тяжких часах підмоги, кладуть хрестики на польських деклараціях! Характеристичне для цього польського шкільництва те, що поліція вербує лиш тих селян, які не брали участі в 1925 р. в українським шкільним плебісциті. Досі переведено цей своєрідний плебісцит в Яблунці Вижницькій, Жукотині, Волчів, Волосині Великій, Волосині Малий, Ісаях, Япінці Масовій, Снядинку, Лопушанці, Гвіздинці, Липо і т. д. Цей інспектор знає, що цілковитого знищення останніх українського шкільництва в повіті. Просимо як Головний Відділ УПТ, так і соймових послів заступитись за нами і нам допомогти“. — Інтересовані.

— Англійські соціологи на Підкарпатську Україну. Одно англійське соціологічне товариство приготувало цього літа, в липні, мандрівку на Підкарпатську Україну для наукових студій. 30 учених проведе там приблизно місяць. Яка близька мета цієї подорожі, цього мабуть сама „Прагер Пресс“, яка подає цю звістку, поки що не знає.

— Жіночі права в Індії. Індійський уряд подає до відомо, що в найближчій майбутності індійські жінки матимуть при виборах ті самі права, що мужини. Це право буде активне та пасивне і вони зможуть займати всі урядові становища.

— Нова кара смерті. В Америці, державі Невада, місті Карсон, виконали смертний присуд над одним негром при допомозі отруйного газу. Засуджений умер у 50 секундах. У хвили, де його судили було скляне вікно, крізь яке лікарі могли стежити за процесом смерті.

— З кіно. В кіні „Лев“ ще нова фільма на актуальну тему спокус золота п. з. „Жадоба нашої доби“. — У кіні „Коперник“ архитвір фільмового мистецтва „Культура тіла“ (Шлях до сили та краси). Лише для дорослих.

Четвер, дня 3. червня 1926 Заходами Тов-а „Сокіл-Батько“ у Львові СВЯТО ФРАНКА з руханковими вправами ПРОГРАМА:

I. частя:
Рано о год. 8:30 збірка всіх делегатів сокілських гнізд при головній брамі на Личаківському кладовищі і зложення вінця на могилі І. Франка.

II. частя:
Площа Сокола-Батька. Год. 4. попол.
1. а) Відкриття пам'яткової таблиці пра душі Ів. Франка на площі С.-Б.
б) Віт гімні: Віт навроству.
в) Перегляд вправляючих відділів сільських і міських руханків (чол.).
2. Вправи вільноруч сільських і міських руханків.
3. Вправи руханками членів С.-Б.
4. Збірні вправи на приладах всіх відділів.
5. а) Змагання в перетягання лямкою між важко-атл. дружиною С.-Б. і дружиною сокілських гнізд.
б) Вручення грамот і медальок побідній дружині.
6. Показові вправи шерму.
Вправи відбудуться при звуках пісень і оркестри.
ЦІНИ МІСЦЬ: Сидячі на степенці зол. 3:50 і 2:50; сидячі на площі по зол. 2—; вступ на площу по 1 зол., для молоді 50 сот.
Весь дохід із Свята призначений на пам'ятник Ів. Франка. 1736а) 2-2

Перша спроба сил. (Пам'яті Покійного Василя Саса Яворського.)

В р. 1900 одної погідної днини ожаньбери Березани. Відбувалися курйозні вибори до парламенту. Українські виборці, що виїхали через сито правоборів, зішлись зі своїми пан-отцями в салі „Наді“ на нічці та готовилися до рішучого бою під проводом пос. Тимка Старуха. Кандидатом на посла поставили Українці Василя Саса Яворського, перенесеного з

Скарбової Дирекції в Бережанах до Ногого Санча. Переведено устий вибори. Перекладені вибори давали голоси на маршала політоту ради з Рогатина, а Михайло Ковалів, дяк зі Слободи Золотої, значив у салі вибори кожного хресту крейдарним знаком хреста на плечах. Проголошено вис ід виборів. Вийшло: послом Василя Яворського, а значені хрестом хресті, набравши по хресті, злучили вітали з міста. Правовірні вибори вийшли похолом з музикою Курча з дому „Наді“ на Ринок. Заступили їм дорогу жандарми, визнаючи іменем права, щоб маніфестанти розійшлися. Наперед іде високий чоловік: Тимко Старух. З трудей маніфестантів лунає цісарський гімн „Боже буди покровитель“, — жандарми стають на „порі“, — а люде спокійно проходять під церкву, стають на ринку на вкопшках і співають „Пречистая Діво, Мати Руського Краю“. Кілька слів палкої промови Старуха, а з глибини душі зібраних виривається спів „Не пора“, — перший раз відспівана пісня в Бережанах.

Так українські вибори іменем вибраного, а тоді неперекнутого посла Василя Яворського брали в своє послання коліс круїнівський бережанський поїт.

Посол Яворський починає працю на Лемківщині. Спільно з надзвичайником Петром Лисинським та д-ром Омеляном Левицьким купує для оури дім, засновує комітет будови церкви. Трійка москвофілів КІМ. (о. Качмарик, офіційні іванцівці і д-р Марков) захоплюють у свої руки добре вивчену бурсу, оставляючи новосан-дешким Українцям журу про будову церкви. Українцям, прихильникам консолідації з москвофілами, нараз відкриваються очі. Філія Т-ва „Просвіта“ в Новім Санчі відкриває русько-українську бурсу, до якої приймає 50 питомців. З Бережан д-р Чайківський вибирає трох відзначаючих учнів (уч. IV. класи Остап Колішок і Михайло Гуряньський і я з VI. кл.). і шле їх до авосявської бурси під опіку Яворського. Починається щадена боротьба між народовцями і москвофілами. Останні не перебаривають в засобах і на першу жертву вибирають мене. На основі доносу трійки „КІМ“ мене гонять з гімназії. В моїй обороні стає Філія Т-ва „Просвіта“ в Новім Санчі, протестує проти вигнання перед Краєвою Шкільною Радою у Львові і за кілька місяців добивається моєї повної реабілітації. Правда побідила, москвофіли своїми безосновними доносами на дітей скомпромітувалися і за підписом Василя Яворського, Петра Лисинського і д-ра Омеляна Левицького в „Ділі“ появляється стаття в обороні правди, що пояснює цілі українства на Лемківщині, а кінчить-ся словами: „Нехай слюзи вдови-матері неповинного ученика впадуть на голови кирників і випалять на їх чолі п'ятно народної зради“.

З бурси виходять діти Лемківщини „а моде“. Філія Т-ва „Просвіта“ єднає всіх заточених — загальні збори Філії стають найбільшим празником і стягають наших людей з найдавших закутків Західної Галичини. Лемківський Банк дає раду і пораду підпавшим Лемкам. Минають літа невинної праці Василя Яворського, а Лемківщина щораз тісніше обднується з матірнім плем.

На свіжій могилі Пок. Василя Яворського слід ствердити ту правду, що Покійний перший проломив кордон заскорузлого москвофілства, що відділювало Лемківщину від нас, та приєднав Лемківщину до матірнього пліа України.

Бережани, дня 29. травня 1926.

Д-р Михайло Західний.

Лемкайно: Рідна Школа — це народна фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

3 судової салі.

Процес за обвинство провокатора в Тернополі.

На да но була згадка в „Ділі“ про за-суд Богдана Міхенка на 4-літню тяжку в'язницю за обвинство провокатора Степана Королюка в Тернополі. З огляду на за-цікавлення цією справою вважаю за від-повідне подати коротеньку цілу подію, як її устало на судовій розправі, і хід самого процесу. Стан справ такий: Сте-пан Королюк, літ 25, родом з Доброми-рки, пов. Збарж, син тернопільського про-летаря, колишнього заможного господаря в Добромирі, бувший ученик п'ятої гім-назії, в 1919 р. пішов за Збруч, звідки вернувся до Тернополя разом з бол-шою вишкою армією в літі 1920 р. і разом з нею вернувся назад. До Галичини прибув у жовтні 1922 р. в часах відомої т. зв. ди-версійної акції з метою вести тут теро-ристичну роботу. Безпровадно арешто-ваний поліцією, пересидів у тернопіль-ській слідчій тюрмі 8 місяців під заміт-ном злочину державної зради. По переведенні великого політичного процесу перед су-дом присяжних в Тернополі у травні 1923, де його тоді боронив д-р Ст. Баран, при-сяжні відповідною кількістю голосів за-перечили йому Королюка і він опинився на волі. Але в червні або липні 1923 всту-пив на службу політичної поліції в Терно-полі в ролі провокатора й конфідента і був у ній аж до своєї насильної смерті (5. грудня 1925). Як з'явив на розправі його батько, був він комуністом. Про це по-

ліція знала і саме тому взяла його на свою службу з дорученням, щоби даліше пра-цював у комуністичній організації, а крім цього доносив про український національ-ний рух і українських місцевих діячів.

Те все устало на головній розправі на основі записаних зізнань начальника тернопільської політичної експозитури по-ліц. підкомісара Ромуальда Гончарника і поліційного агента Станіслава Беднаржа, з котрими Степан Королюк був у знос-нах і котрим передавав зібраний матеріял. Оба згадані свідки ствердили під прися-гою, що Королюк за свою службу про-вокатора (вони казали делікатно — кон-фідента) побирав з поліції більші й менші квоти, відповідно до важності „матерія-лу“ — останній раз у вересні чи жовтні 1925 р. Осеню м. р. зажадав Королюк від поліції більшої квоти (триста доларів), за-що обіцяв доставити їй дуже важні відом-ості й матеріял про комуністичну орга-нізацію і її діячів найцінніше до кінця грудня 1925 р. Підком. Гончарник і агент Беднарж обіцяли Королюкові вистаритись закордонний паспорт на дорогу до Ка-нади й дати йому жадану суму, але шойко-по фактичному відданні матеріялів, про що пригадував Королюкові поліц. агент Бед-нарж іде в перших днях грудня м. р.

Перед поліцією жалувався Королюк, що його ставлять перед партійний суд під замітом зносин з поліцією, що він з цю-го приводу боїться пікети й тому хоче виїхати до Канади, але він думає перед партією очиститися і тоді буде в можли-вості дати поліції важкі відомості й доку-менти.

В червні м. р. вернувся з Харкова до Тер-нополя 19-літній син смер. банмайстра в Тернополі Богдан Міхенко, був, ученик гімн. і з ним наважав Королюк близькі вза-ємини. Оба до себе часто заходили, осо-бливо Королюк до Міхенка, де прихо-дили й інші молоді люде, між ними і 18-літній був, ученик гімн., син судового офіціала, Евстахій Герман.

В суботу 5. грудня м. р. около 3. год. попол. Богдан Міхенко зайшов до Коро-люка, а не заставши Степана Королюка дома, переказав його сестрі Анні, щоби Ст. Кор. негайно прийшов до нього, як тільки верне додому. Так і сталося. Погод. 3. попол. Королюк вернувся, пішов до Мі-хенки, побув там короткий час і виїхав. За ним виїхав около 5-30 попол. обвин. Богдан Міхенко і пішов зараз до тов. „Правда“, де вже був перед 5-45 і як ствердили на розправі присяжні свідки Анна Кіляровська, Адам Клембек і Стані-слав Парашук, побув там безперервно до около пів до десяти вечером. Останні два свідки стрінули Королюка на кілька хвилях перед три на шість вечером кри-тичного дня на вул. Мандля а виїхавши до льокалю тов. „Правда“, застали там вже обвин. Міхенка. Куди опісля пішов Королюк, невідомо, а другого дня рано знайдемо його трупа з розбитим черепом в тав. пракарні в селі Віла коло Терно-поля, де погніт худобу. Секція виказала, що смерть спричинила кілька дуже силь-них ударів тяжким, твердим предметом, пр. обухом сокири в задню часті голови і що смерть наступила моментально.

Безпосередній справці убивства не злов-лено; акт обвинувачення приймає, що Ко-ролюка обвин. 18-літній Роман Міхенко (брат обвинуваченого) й Евстахій Герман, котрі зараз другого дня в полудне виїхали за Збруч і тепер перебувають у Харкові, звідки прислали кілька листів і свої фо-тографії. Акт обвин. закидав Богданові Міхенкові рівнож безпосередню участь в убивстві тому, що на його штанах знай-дено кілька плям з крові, а також на лі-вому рукаві рагання і що казав прийти Королюкові до себе. В стоячій в подвір'ю кухоні, де спали всі три брати Міхенки (Леонід, Богдан і Роман), знайдено при льокальній візі значні сліди крові на під-лозі, на стінах, на печі і на дверях, котрі частинно зіскребані сам обвинувачений, що він признає, а боронився тим, що про на-мір убити Королюка не знав, участі в убивстві не брав, а прийшовши на коротко перед десятию вечером до згаданого ку-хонки (вона стоїть окремо в подвір'ю), на потемки лігнувся до лавки і впав і можливо тоді повалив кров'ю штани і рукави. Чуючи в хаті сопук, провітрав-ті, поклався спати і недовго заснув. По-тім прийшли його два брати і також лі-гли спати, не розмовляючи з собою. Другого дня вони встали скорше і ви-йшли на місто; він сам встав опісля, пішов до Евстахія Германа й довідався від ньо-го, що він безпровадно виїздив на Україну. Довше з ним не говорив, а вер-нувшись коло полудня додому, усунув аде-більша слід крові в кухоні. Догадуєть-ся, що Королюка могли убити його брат Роман і Евстахій Герман, а свою спіль-ність — моральну й фізичну — якнайрі-шучіше заперечили. Трупа Кор. перевезе-но до Вілої (4 км.) на санях, а що ані Мі-хенки, ані Германи коней не мають, на-лежить догадуватися, що в убивстві брали участь і інші особи, досі не виявлені. Сек-ція жолудка виказала ще останній корму; лікарі-знавці д-р Михалік і д-р Розенфельд орекли на розправі, що смерть могла на-ступити найпізніше в п'ять годин по обіді — себто до 7 год. веч., а саме тоді обви-нуваний був у тав. „Правда“. Тим самим його албі доказав знову.

Обвинувачений, симпатичний і інтелігент-ний хлопець, боронився на розправі спо-кійно й розумно і не змінював у ніч своїх попередніх зізнань, що ствердив на-віть предсідателя розправи. В склад лави присяжних входило 10 поляків, між ними 3 інтелігентів і 2 українців. Боронив д-р Степан Баран.

Розправі прислухувалися товпи народа. Поліція зробила зразу слідство й за дер-жавну зраду, арештуючи старшого брата обвинуваченого, фармацевта Леоніда і двоох бувших учеників гімн., Гладкого й Михаловича. Поліційні агенти Ян Процик, Якуб Лесик, Станіслав Беднарж і Ян Дорш перевели кілька ревізій у згаданій кухоні і не знайшли нічого підозрілого, аж рап-том при судових оглядинах кухонки 12. грудня м. р. в приваті слідчого судді Гер-мана агент Дорш віднайшов на підлозі в кухоні кілька карточок конспіративного змісту, яких при трьох попередніх ревізій-ях не було. Згадується там особи з камі-нецького і радехівського повітів (між ними адв. д-р Хомицького з Камінки струм-лю саботажів. Картки очевидно підкинуто, а хто це робив, можна догадуватися. Провокація не адалася і суд припинив слідство проти янче згаданих за § 58. а. к. По три і пів місячній в'язниці випущено їх на волю.

Внески обор. д-ра Барана на покликан-ня додаткових свідків — між ними шефа повітської політичної поліції надком. Ко-лодзєв і підком. дефензиви Кудеревича — на ствердження важних для справи обста-вин, суд відкинув, а тільки узгодивши впе-сок на льокальну візію в домі Міхенки, яку й переведено в приваті судді присяж-них, трибуналу і всіх сторін. Прокуратор у своїй промові обстоював акт обвинувач-ення, а обор. д-р Баран у двогодинній промові викладав на основі подрібної аналізи доказового матеріялу його не-стійності, підкреслюючи провокаційні мето-ди польської поліції, які давніше тут нам не були відомі, а які до нас донесено з царської Росії. Резюме виспрез. Чарись-кого, що цілий час проводив розправі так-товно й об'єктивно, було для обвинуваче-ного прихильне. Присяжним поставлено два питання: перше головне в напрямі безпосередньої участі обвинуваченого в убивстві (§ 134 і § 135, уст. 1. к. а.) і дру-ге есентуальне в напрямі його співучасті (§ 5, § 134 і § 135, 1. кар. зак.) на випа-док заперечення першого. Долученню есентуального питання спротивилася обо-рона. Присяжні до довгій наради і голо-сами заперечили перше питання, а 8 голо-сами потвердили друге. Тому тр бунув узав обвинуваченого винини і засудив його на 4 роки тяжкої в'язниці. Вердикт присяжних, якого ніхто не сподівався, від-читаний зверхником Зигмунтом Держа-новським з Тернополя, був, нач. стації в Бірках Вел., що цілий час розправи до обвинуваченого ставився несприхильно — прийняла зібрана публіка голосним шумом протесту і яркого невдоволення. По про-читанні вироку обор. д-р Баран зголосив з місця зажелання неважності.

Розправі прислухувалися місцеві полі-ційні достойники. Для характеристики ме-тод поступування польської поліції треба зазначити, що деякі поліційні агенти в ча-сі, коли дехто з присяжних покріплює в шийку, присідалися до них, їм функцуюли і старалися вплинути на них в неко-ррасному для обвинуваченого дусі. Тут і вияснення нежданого вердикту, бо обвинуваченому бракував тільки один го-лос до повного увільнення.

Раз у рік.

Ще кожному стоїть у пам'яті діто-че свято шкіл У. П. Т. з минулого року. Велика площа Сокола-Батька фі-лією публікою, щоб поглянути на рухан-ковий попис своїх дітей. А на зелені тра-п миготять дівчата веселою красою немов громада колірових метеликів. Перед нами тільки мріють барвисті одяги, завішані голівки, червоні хлопчачі поясик. Це мо-лодь шкіл У. П. Т. машерує повагом дов-гими рядами — сотка, дві, три, тисячка. Ось де, люде, наша слава, слава Україні! Ось майбуття наша сила, наше айське молоді!

Грає музика, наша селянська музика з Лисини, а під її тони кількатор пар діто-чих рук і ніг замаяло ритмічно в повіт-рі. Чорняві й русаві голівки закохалися, мов філії води. Площа мов під впливом чарів, губиться десь в долині, а перед на-ми вириває шарокі козацький степ, а шляхом іде війське запарожське — „або воли добути, або дома не бути“. І раз-раз мінється перед нами дійсність і уява — могутні сномини давньої минувшини і ось недавні ми, бо зперед дванадцять ро-ків, великі хвилі підйому — час здягуги Сі-чей і Соколів у 1914 р., впередуень ве-ликої світової куртовини. Кілько надій зв'язали ми з тою куртовиною і як безпо-щадно розв'язла вона наші мріі-сподівання! А сьогодні ми знова сходимося на тій площі Сокола-Батька, не на давнй Січ, а на свято дітвора. Невжеж не символ? Заповідь нових надій, триваючих, бо на власній ґрунтованій силі?

Цілий рік говорять ті опікуни про неї — про нашу дітвору, про Рідну Школу. Раз у рік сама вона говорить про себе — на площі Сокола-Батька адас іспит зі справ-

ности, меткості, фізичної сили і краси, з карної дисципліни. Раз у рік маємо поча-снити, як росте та наша молода нація, і певно, що кожним разом у серцях усіх збудиться свідомість, що майбутня доля України буде в певних руках, в ру-ках тих, що виконували тут на авшому ґрунті — в Рідній Школі.

Серед злиднів буденного життя, під ва-гою національного гніту, щоб серця на-рою розкрити, щоб духа підняти вгору, поспівім б. ч е р в и я на Майдан Сокола-Батька — на ревію молодих наших сил.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою Д-ра Котка.
Четвер 3. VI. Жидачів.
П'ятниця 4. VI. Жидачів.
Субота 5. VI. Рогатин.
Неділя 6. VI. Рогатин.
Понеділок 7. VI. Бережани.
Вівторок 8. VI. Бережани.
Середа 9. VI. Підгайці.
Четвер 10. VI. Тернопіль.
Початок о год. 8-30 вечером. Ціни скрізь знижені. 1659 26-7

На засіданні Управи Товариства Допомоги Емігрантам з України у Львові 28. травня 1926 р. Управа вибрала нову президію Т-ва в складі: Петро Хо-лодний — голова, Володимир Дорошенко — заступник голови, Клим Трохименко — скарбник та Віктор Храпко — секретар

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

НАПРАВУ годинників під управою фа-хових сил швайцарських полагодує Гутерман Сикстуська 14. По стінні голін-ники посилаю дома. 1679 6) 24-7

1-ЗОЛ. коштує кожда золотничка нап-рава у Гутермана Сикстуська 14. 1679 24-7

1 ЗОЛ. коштує кожда золотничка нап-раву старанно виконана тільки у МАНДЛІЯ Коперника 14. 1819 3-10

ІНТЕЛІГЕНТНА жінка в середній віці бездітна, потрібна до ведення кухні і сільського господарства у священника — влітку. — Зголошення з усіма слата до уряду парохіяльного Горожанка д. Іосо. 1823 2-2

НА МАНДОЛІНІ, гітарі (сольо) в 16 лек-ціях, влучно вправно грати з нот під гарантію. Осібний курс 15 зол., збірний 10 зол. місячно. Зголошення шоденно від 4-7 поп. площа Бедлардинська ч. 12. П. пов. Спеціаліст гри на італійських інстру-ментах і управ. шкільних курсів. 1827 1-2

ЕРЕСТЕРІГАЄТЬСЯ всі інституції і при-ватні особи перед прийняттям зрубе-ного вселеного близькети на квоту 150 зол. за підписами Іван Косар, Станіслав Лес-ків і Стефан Моравський, та уділової книж-ки „Дістра“ на назвища Стефан Ма-равський. 1-1

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

КОНКУРС

Головна Управа УПТ-а оголошує КОН-КУРС на учительські сили до фахово-до-повняючих вечірних ремісничих шкіл му-жеської й жєнської у Львові для слід-уючих предметів навчання: до релігії, до української й польської мови включно з загальною й торговельною кореспонден-цією, до географії і історії, рахунків (бух-галтерії, калькуляції, початків алгебри) до гігієни, відомих, геометричних і фахових рисунків, до фахової науки (ме-ханіки, товарознавства з хемією, фізики, машинознавства, технології), до практич-них порав та варстатової і фабричної ор-ганізації для термінарів, до жіночого домашнього господарства з хемією шод-енного життя та до жіночого практично-го фахового заняття то є до крою й шит-тя суконь і біла. Предмети до фахової науки включно з спільні для мужеської й жіночої школи. Притім Головна Управа УПТ-а розпускує конкурс на управителі для мужеської фахової школи та на уп-равителю для жіночої фахової школи з Львова.

Державна власть вимагає від учитель-ського збору повних фахових і педагогіч-них кваліфікацій. В мужеській школі ма-ють знати мушину — в жіночій жєнщини. Рємунерація за відбуті години визначу-ється після норм, прийнятих в школах УПТ. Рєчєниць вношення подання з свідо-цтвом уває на разі без срідоств до 15. червня 1926 до Головної Управи УПТ-а у Львові. Ринок ч. 10 І. п.

Головна Управа Українського Пе-1726 дагогічного Товариства. 1-3

„РЕГУЛЯТОР“

Львів—Ринок 43.

поручає

НА СПЛАТИ

тел. 15-70.

КОНФЕКЦІЮ готову і на міру

(убраня і пальта від зол. 70.—)

дальше

— СУКНА — КАМГАРНІ —

1810 — ВЗУТТЯ — 4-5

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.

■

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

З різкої, неперемінливої у висловах і чорної в колірних промови марш. Пілсудського ясно, що диктатура буде втримана і то мабуть при збереженні розкладногося трупа теперішнього сойму, якого роля буде незavidною ролю безголосого статиста. Маршакон Пілсудський робить спроби, переводить експерименти і змушасться над живим трувом теперішнього сойму, примушуючи його бути нічим свідком при тій експа-

ріментації. Про розпущення зледа- шлої, анемічної, пережитої „репре- зентації народу“, — що головні- ше! — про переведення нових ви- борів марш. Пілсудський не згадав ані одним словом. Нового союму, який був би вірним відзер- каленням настроїв і бажань грома- цян сучасної Польщі, не бажав со- бі марш. Пілсудський. Він хоче по- свистувати кнутом над головами теперішнього, скомпромітованого союму, маючи те пересвідчення, що ніхто не виступить в його обороні. Справді, марш. Пілсудський є не- облаганим і цинічним в своїй пове- дінці.

Але чи новий президент, чи alter ego марш. Пілсудського є прихиль- ником тієї самої тактики і того са- мого режиму, що й диктатор? Де- що вказувало б на відмінні шляхи през. Мосціцького. У зв'язку з не- давнім переворотом проф. Мосціць- кий підписав відозву-заяву „неза- лежної демократичної інтелігенції“, в якій між іншим виставлено дома- гання негайного ухвалення пред- ставницькими установами поширен- ня прав виконуючої влади, нада- ючи президентові право силою вла- сної влади розв'язати зако- нодатні тіла і в коротко- му часі розписати нові вибори.

Отже тут розходяться шляхи між диктатором і новим президентом, розуміється — якщо останній почу- вається зв'язаним своїм підписом під відозвою „незалежної демо- кратичної інтелігенції“. Якщо не прийде до узгодження становища між законною виконавчою владою (президентом) і фактичною, недавно залегалізованою (диктатором), то можемо бути свідками ще одного конфлікту, глибоко сягаючого в о- сновні польського державного життя.

Та — очевидно — все це тільки здогади, бо новий президент є про- роком не тільки зі заслоненням по- літичним обличчям, але і здавле- нням, пригніченням голосом. Щоби сяк-так виробити собі погляд на політику нового президента, треба підждати до найближчої його о- бов'язуючої і зв'язуючої енуціяції.

Нова ситуація.

ППС. в опозиції?

ППС. перша приєдналася до ак- ту марш. Пілсудського, покладаю- чи в творцеві варшавського пере- вороту великі надії. Однак пове- дінка диктатора, а особливо його відмова прийняти вибір, була відомо студеної води на розпалені голо- ви й розгорячковані надії непе- сівців. ППС. завелася й розчару- валася, чого висловом є вітківка передовиця „Роботнік“ під написом: „Вчорашній вибір — і нова ситуація“:

„Загальний інстинкт говорив — нарікає „Роботнік“, — що той, який викликав переворот 12 травня, повинен нести від- повідальність — в найкращому, найве- личайшому значінні цього слова — за дальший хід подій. Після закінчення збройної боротьби Пілсудський був фак- тичним творцем нового уряду, він також спричинив скликання Нац. Зібрання. Був це великий ризик, бо колиб тільки брати на увагу арифметичне обчислення відно- шення сил у союмі і сенаті, то вибір мів би заповідатися дуже нещасливо, звер- нутися проти акту 12 травня. Але вияви- лося, що наші поборовавши були не- слухні“.

Льогіка фактів і настрої широких мас, настрої „вулиць“ вдерлися до Національного Зібрання. Відбулося не голосування послів і сенаторів, але як би голосування всього на- роду. Союмово-сенатське представ- ництво мусило уступити перед во- лею широких мас.

Але яке велике було розчарування, коли вчора в союмі, небагом після вибору, рознеслися поголоски, що Пілсудський не прийняв вибору. Зпочатку не вірено, нікто не хотів вірити. Однак небагом глуха звістка наїшла офіційне підтвердження. Пілсудський не прийняв вибору. Тепер, під свідки ярлими, ще не поря, вдаватися в аналіз того документу (письменної від- мови) — Ред., який має частинно дуже особистий зміст. Тут слід тільки стверди- ти, що відмова Пілсудського — після та- кого світлого висліді кампанії — була повною несподіванкою. Пілсуд- ский не протестував проти своєї канди- датурі, не заперечував відомостей „Поль- ської Збройної“, що прийме вибір. „Свобот-

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна

Мужеські сукна

1630

14-7

продемонструвати

ФІРМА

РОМАН

ЗУБИК

Львів, Галицька 16.

нішня промова Пілсудського в Президії Ради міністрів, не зважаючи на свою час- то дивовидну форму, була радше запо- відію, що вибір прийме. Бо застереження щодо конституції можна було розуміти лише в той спосіб, що Пілсудський — як президент — буде змагати до зміни не- митих йому постанов Конституції. А що слідує з цього щодо самої конституції може виступити до її ревізії, до застере- жень Пілсудського можна було розуміти лише як вказівку на майбутнє“.

Тимчасом війшов непорозуміння. Пілсудський знехтував волею демо- кратії, обманув її, відкинувши вибір. Тому то при другому виборі ППС. висунула власну кандидатуру, щоби підкреслити, що в загаль- ній ситуації наступила поважна зміна.

„В своїм письмі до маршала союму ан- слованське марш. Пілсудський, що вчораш- ній вибір залегалізував акт 12 травня. Однак річ не в тому, а в чому іншому: нам іде про здійснення глибоких господарських і політичних змін, які мусять бути консе- квенцією боротьби з реак- цією. Робітничі класи знову зберігає честь до великого акту в 2 травня, який був таким могутнім товчком до чину, і до марш. Пілсудського, але дальші шляхи мусять промислювати сама на основі своїх планів — розуміється, в тісному порозу- мінні і союзі зі селянською демократією“.

По широкому світі.

Італія вже заявляє про деякі свої претенсії до Танжеру, на випадок, якби впливи Франції внаслідок ви- граної війни в Мароку змінилися на Середземному Морі.

У Португалії революційні події розвиваються далі. Війська йдуть на Лізбону, домагаючись, щоби в новім кабінеті були люди вполіти- чні. Вибраний 15 літ тому (перший раз), а в 1925 р. удруге президент Макадо зрікся свого становища.

Доля Абд-ель-Кріма залежить від слідства, яке веде французький уряд у напрямку, в якій мірі його війна була вислідком його порозу- міння з Німеччиною і СРСР. Еспан- ці заявляють претенсії, що Абд- ель Крім повинен належати до них, бо Еспанія раніше почала з ним війну, а крім цього 18 еспанських полонених ним офіцерів бракує; підозрівають, що вони вбиті ним.

Англійський уряд стоїть перед можливістю зрестись добування ву- гілля з власних копалень. Перші великі кораблі з чужим вугіллям прийшли вже до Лондону для де- яких фабрик. Англієська преса ви- словлює думку, що ця обставина вплине на англійських робітників, які зійдуть зі свого неприданого становища.

Над свіжою могилою.

„Панахида“ української радянської преси.

Вбивство найбільшого й найпо- слідовнішого активного противника більшовизму відбулось досить го- лосним відгомном в українській радянській пресі.

В офіційній української радян- ського уряду „Вісті“ (ч. 119 з 27. травня) стрічаємо статтю „Пет- лярівська“ (заголовок такий самий, як у львівській „Хвилі“) пера А. При- ходька.

„Телеграф приніс звістку, що десь на вулиці в Парижі Петлюра Симона забито... Постріл невідомого ще емігранта (стидно компанувати зі Шварцбартом? — Ред.) несподівано прівав лашого авантю- ра (сімнадцять борці і всі політичні емігранти є „нападниками“ в очах шалених посіда- чів влади) — Ред., героя нечисленних єврейських погромів (видно, що той емі- грант“ вже був відомий, коли співається на ноту „погромів!“ — Ред.), автора кри- вавих насильств над українським робітни- цтвом (?!), та селянською цілотою (?!), оборонця української „дрібно- буржуазної“

І сталося це якраз у той момент, коли Петлюра у закутках парижських казарен- няткинено і нервово сплітав собі павутину переможних баталій, нових авантур і жріяв за допомогою Пілсудського на білому коні знову віхати в Київ. Але, як завжди буває, авантюризм загинув, зірвався на дрібній несподіванці... „

Правда, Петлюра загинув політично ще в 1920 році, а той час, як робітничо-селян- ський багнет виштовхнув його за межі червоної землі“.

Одначе він фізично продовжував пе- ребувати на хлібах милостині квітатлі- стичних держав. Акули імперіалізму три- мали його про всякий випадок, як квалі- фікованого і неприємного ворога: біль- шовиків, щоб у слушний час скористати як придатну зброю.

Але в бігові часу соціалістичні держави змінювалися, росли, випадку скористати Петлюри не траплялось і його вже зовсім стали забувати. Навіть рама — страшний руш, явнений Петлюрою містам і селам України, вже зажили. Проте історик зга- дує Петлюру, бо в розвитку українських революційних подій він створив цілу кри- ваву смугу. Петлюра заслужив повне пра- во бути занесеним на чорну дошку історії. Звичайний маленький чоловік, „од бухгал- терської конторки (справді цікаве стано- вище „робітничо-селянського“ ідеолога! — Ред.) в 1917 році був занесений на по- верхню життя хвилею української контр- революції (?!). На певний час він зробив- ся носієм надії і сподіванок певної части- ни української дрібно буржуазії та націо- налістичного міщанства“.

На хви української революційної бо- ротьби Петлюру Симона висунули украї- нські обставини. Дрібний буржуазі на Укра- їні, що в час громадянської війни за со- ціальне визволення чинила як ніде в СРСР (де тоді був СРСР, хіба що під тим ав- тор розуміє царську Росію? — Ред.) збройний опір — потрібний був отакам. І ним став „соціаліст“ Петлюра, що пере- творився в вир-зника певної ідеологічної концепції — „петлюрівщини“.

Петлюра Симон є випадок в українській революції, але петлюрівщина то явище, що мало до якоїсь міри свою законність, походило з класової та економічної структури української дрібно-буржуазної дійсності (себе з такою дійсності, яка й тепер є на Вел. Україні. — Ред.), в першу чергу — структури села, і підпира- лася певними історичними об- ставинами, національними особливостями України зокрема.

Петлюрівщина — то тупа (?), обмеже- на самостійницька ідеологія, що прикри- вала (!) й прикривала (!) соціальні та класові змагання трудящих націоналістично-шовіністичними гаслами. Вона тягла за со- бою глутайські перстни українського се- лянства (?), та політично безграмотної (?) української інтелігенції і спричинилася до цілої низки кривавих дій (?).“

В дальшій частині статті автор займається велико-українською по- літичною еміграцією та доходить до висновку, що ненадійна смерть Пе- тлюри причиниться до повного роз- валу емігрантщини. Може воно бути так — додамо від себе — або мо- же якраз навпаки — смерть ідео- льогічного вождя еміграції доведе до її консолідації.

Виправдуючи „петлюрівщину“ — як явище „законне“ впливаюче з української дійсності, автор наки- дється на творця, а що найменше керманіча тієї „петлюрівщини“. Тут йому не стало вже духу здобутися на об'єктивність у відношенні до особи пок. Петлюри і на лицарське становище до людини, якої не про- мінє безпристрасна історія, як і багатьох інших.

Важко вимагати іншого станови- ща від більшовицької преси до о- соби найяскравішого противника більшовизму. Та масмо вражіння, що колиб А. Приходько мів мати свободу вислову, то він виправдав би не лише „петлюрівщину“, але й Петлюру, він признав би відкрито, як це певно признає тайно, у своїй душі, що колиб не Петлюра й не „петлюрівщина“, то ледви чи булаб сьогодні Рад. Україна хоч би так неповно змістова під національно- політичним оглядом, як вона є сьогодні.

Всеж таки треба признати, що український орган радянського уряду, хоч похористувався огидною легендою про українську погром-

ництво, намагався в межах дозво- леної спроможності шукати шир- шого фону для тих явищ національ- но-політичного характеру, які охре- щено „петлюрівщиною“. Анальо- гічне становище займає й росій- ський орган КП(б)У, харківський „Комуніст“ в статті „Кінець Петлюри“ (як бачимо заголовок такий самий, як у львівській жидів- сько-буржуазній „Хвилі“) хоч на- находить виправдання для „петлю- рівщини“.

Петлюра вбитий в Парижі якимсь не- відомим Українцем (?). Французька офі- ціальна версія подає, немов би вбийши- а, який, що мстить за Руських (Москалі), і Жидів, що загинули з вини Петлюри. Та остання звістка ледве чи заслуговує на віру. Розуміється, було би смішно лякверсува- ти, що Петлюра не мав би безліч про- тивників у відношенні до трудящих Ру- ських і Жидів, які жили на Україні (вистан- е задати згадки злочини погроми 1919 р., що пожегли тисячі жертв). Та ми підкреслимо слово „трудящих“ тому, що пред- ставники жидівської буржуазії Петлюра- маю у себе в міністерствах, а перед ро- сійською монархічною контрреволюцією в особі Денкіна він з тієї же 1919 р. чо- вався на животі (думавмо, що Петлюра „човгається“ не перед російською контр- революцією, тільки перед антантою в р. 1919 — так само, як тепер мстять шти- дік „човгаються“ більшовики! — Ред.), го- товий за якунебудь цілу купити собі її прихильність. Петлюра був безсумнівно великим ворогом жидівського й російського трудящого населення України, однак гір- шими, бо найбільше кривавими провадами, яких він довершив, були провини перед українським трудящим народом“.

Петлюра по оцінці „Комуніст-а“ — в р. 1917 він непримиримому полі- тичу у відношенні до робітничо- класи і Сов. Росії. В р. 1919 після упадку гетьманщини він намагався багнетами „обулати народное дви- ження“, якийсь час тримався на по- верхні завдяки галицькій армії, а вкінці застряг в польських обіймах.

Політична роль Петлюри скінчилась в р. 1920. Від нього з прокляттям відвер- нулися трудящі маси Радянської й Захід- ної України, бо в тій особі сконцентрува- лася вся нікчемність і продажність украї- нського дрібного міщанства, що висту- пило проти жовтневої революції і нама- галося будувати свою політику на гурто- вій і подвійній торгівлі інтересами тру- дящих мас України. Ще довго не зажи- нуть і не забудуться рани, нанесені украї- нському народові політикою тієї буржу- азії, що осмілилася виступити в імені у- країнського народу, а фактично боролася проти його визволення. Шкож дивно, що в Парижі, в якому досі умирають з голо- ду тисячі українських утікачів, наїшлася така людина, яка простіліла на вулиці прощального здравка, що давно похоро- нив себе політично“.

Як ми вже згадували, важко ви- магати від української радянської преси кращого відношення до осо- би Петлюри, важко вимагати кра- щої і об'єктивнішої оцінки його ді- яльності. Та з тону харківської преси пробивається одно, а саме, що Харків незаангажова- ний в огидному злочині, що факт вбивства вискочив харків- ські політичні кола. Огидний зло- чин на парижській вулиці є без сумніву ділом двох інтернаціоналі- зованих москвського (ліво-жидівсько- го) і світового (право-жидівського).

Спочувлива телеграма.

Гурток Емігрантів з Великої України в Тернопільщині вислав з привоку трагічної смерті Б. Голови Директорії УНР. С. В. Петлюри на руки його Дружани телегра- му такого змісту:

Величавий пані!

Разом з Рамою і Народом Українським оплюкано небажання Симона Васи- льовича.

Нехай Вас і Довечку утішать, укріпля- ть і доласть Вам сили перенести небажало- вану втрату свідомості, що Муж Ваш являв як герой на сторожі державних прав поневоленого ворогами Українського На- роду, не зрадивши рідного Прип'юря і ін- тересів народних.

Вбийши судитиме Історія і Народний Суд на Вілній Україні.

„мє Народного Вождя України Симона Петлюри буде на віки прославлено як- ним народом, а Історія золотими буквами впише на своїх сторінках діла його“.

Вічна Йому Пам'ять і Вічна Слава! Тернопіль, 28. травня 1926.

Пам'ятайте, що всієї збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на шадничу книжечку ч. 7910.

З початком 1926 р. пожертвувала т-ву митрополит Шепетинський великий київський митрополит, який уможливив «Народній Лікарні» набути на власність і відповідно улагодити реальність при вулиці Петра Скарги ч. 4.

В році 1925 ордувалося в «Н. Лікарні» 12 лікарів, а то на відділі/ внутрішніх хороб: д-р Курянець, д-р Паничидин, д-р Вахнянин, д-р Гинілевич; на відділі літчих хороб: д-р Туна Надрагова, д-р Курянець, д-р Гинілевич; на хірургічнім відділі: д-р Бурячинський, д-р Балей, д-р Яків Зельмер. На відділі хороб горла, уха й носа: д-р Бурячинський; на відділі жіночих хороб: д-р Гинілевський; на відділі хороб очей: д-р Г. Ігдє. Крім цього д-р М. Музика приковував хеміка й бактеріологічні досліді для хорих бідних «Н. Л.» безплатно, а для середілозаможних за злишеного осягатор. В 1925 р. лічен 7997 хорих, яким уділено 19.503 лікарських порад, а в разі потреби переведені потрібні хірургічні й гієкологічні операції. Хорих було во народности: 4814 Українці (60,2 пр.), 2400 Польські (30 пр.), 609 Жидів (8,1 пр.), і 84 (1,1 пр.) інших, як Русских, Чехословакія, Югославия і Німці. Хорі, що лічилися в «Н. Л.», були переважно зі Львова й суможних позитив

я крім того, зі всіх повітів Східної Галичини, Волині й Холмщини.

На домагання прибічників хорих і щорічних загальних зборів „Н. Л.“ засновано в році 1923 окремий шпитальний комітет при „Н. Л.“. Комітет повинен енергійно діяльність в цілі збирання фондів у краю і поза його границями (в Америці, особливо в Чехословаччині). В Празі засновано окремий шпитальний комітет „Н. Л.“, якого головою є тепер д-р Дубовел, секретар, Т. Карчук, скарбником Дм. Микетинський. Комітет цей зібрав 9352-50 ч. к., — які умістив у Чеській Державній Банку в Празі. Шпитальний комітет „Н. Л.“ у Львові зібрав досі 24,294 п. зол., які є в твердій валюті і представляють суму 3484 амер. дол., зложених в Центробанку у Львові.

В році 1925 було загального приходу 13,647-37 зол. п. на що вплинуло з членських вкладок ледяні 105 п. зол., жертва на будову шпиталю було 139 п. з., 9278-36 п. з. хорі, що лічилися в „Н. Л.“ 4127-01 п. з. приносили відсотки від злочай. Видано на кошти лічення, канцелярські видатки, услуги, опад і світло 1932-42 п. з., на консервацію дому 1123-40 п. з. і 833-55 п. зол. на закупку лікарського інвентаря. Всі лікарі лічили весь час б е з п л а т о.

Загальні збори „Н. Л.“ з дня 19. квітня п. р. після звіту контрольною комісією одностайно одобрили річні замкнення рахунків і висказали подяку управі й дирекції за успішне ведення агенди „Н. Л.“ і збирання фондів під будову шпиталю „Н. Л.“. Висказано також подяку всім лікарям „Н. Л.“, які весь рік жертвували свій труд (1—3 години денно) безплатно в користь „Н. Л.“. Загальні збори ухвалили одностайно подяку екск. мітрополитові гр. Андрієві Шентницькому за великий княжий дар, який уможливив „Народний Лікарський“ набутти на власність реальність при вулиці Петра Скарги ч. 4, що складається з 27 арів городу й мурованого обшарного дому з мурованими офіцинами, як також за матеріальну та моральну поміч, якою окружав „Н. Л.“ від самого початку її існування. Вибрано спеціальну делегацію, яка має особисто подякувати мітрополитові.

Загальні збори заявили знов за нагальною потребою шпиталю при „Нар. Лікарнї“ для шпитального лічення хорих і для спеціалізування молодих лікарів у різних галузях медицини.

На рік 1926 вибрано нову управу товариства: д-ра М. Вахнянина головою, о. мал. Томовича заст. головою, д-ра Пелеха секретарем, д-ра Бурчачиского скарбником і заступником директора, Михайла Стефанівського технічним радником, д-ра Куріва членом ради і директором. Нововибрана управа „Н. Л.“, маючи вже площу й реальність та призначений капітал в сумі ок. 3890 ам. дол., відкликується отрим до українського громадянства в краю і поза його границями з проханням скласти далішні шедри дати на цілі „Н. Л.“ й будови українського шпиталю. Гроші слати на лви скарбника, д-ра Т. Бурчачиского, Львів, вул. Сапига число 25.

Вписуйтеся громадно в член „Н. Л.“ і при всяких нагодах не забувайте на одиному напу народню лікарську інституцію, доконче потрібну для розвою і добра українського народу.

ЗА УПРАВУ „НАРОДНОЇ ЛІКАРНІ“ у Львові:

Д-р О. Пелех, секретар, д-р М. Вахнянин, голова, д-р І. Куровець член Ради і Директор.

Ще § 19.

ПДВО. далі протує.

Наввзуючи до статті п. н. „Татарський люде“, поміщеної в ч. 67 (10742) з дня 27. березня 1926 р. „Діла“, просимо на основі § 19 пресового закону помістити в приписаній формі та в законном означеному річній слідуюче спростування:

Неправдою є, що агенти і ексекutori ПДВО, стягаючи належності тієї установи, трактують людей як предмети, часто б'ють, знущаються, словом виявляють широкую татарську вдачу; зокремаж неправдою є, що з членами „Дністра“, з їх майном заховують агенти ПДВО як з ворожим елементом, а українське село трактують як територію, на якій все можна. Неправдою є далі, що завантажено тої літеральної війни є відірвання української людності від „Дністра“ і знищення тієї установи.

За те правдою є, що ексекції належностей ПДВО велася і ведеться адміністративними органами і що всі дотеперішні ексекції велася і ведуться згідно з законними приписами, а далі правдою є, що ПДВО, по підписанню протоколу ч. 807/уу в міністерстві скарбу в Варшаві дня 8. III. 1925 стисло перестерігала постанов того протоколу і урядники її ніколи проти тої установи не виступали. Неправдивим також є ті факти мнимих надужит, що їх подано, а які мали бути мнимі поповнені при стяганні належностей ПДВО.

Зокрема неправдою є, що в селі Дашава, в другій половині січня 1925 р. агент ПДВО, зафантував у члена „Дністра“ Луця Стецюка подушку апід дітей, за те правдою є, що Луць Стецюк у громаді Дашава цілком незнав.

Неправдою є, що в хаті Олекси Галія розбито двері та знищено стінний годинник, що коли Галія з тої причини зробив заклад фантуєм, асистуючий поліцей

кинувся на него і ударив бачетом у руку, а сина його ударив у лице: неправдою є, що по тихнів та сама компанія впала до хати і домагалася грошей від жінки Галія, що саме піднялася з постелі, а коли вона просила зачекати на мужа, поліцей вивів подушку апід дитини, а поліжницею кинув на ліжко і товк нею до дверей та термосив за груди, які то операції вона відлежала. Натомість правдою є, і це стверджено в карному поступованні окружного суду в Стрию до ч. Уг 187-25, що Олекса Галія сам витрунув стінний годинник з рук асистуючого при ексекції асесора Бакрія і що так Олекса Галія як його жінка, яка в критичному часі не була поліжницею, бо осталина її дитина мала тоді 14 місяців, кинулися на ексекуючих і за ставлення опору владі були засуджені вироком повишого суду з дня 6. X. 1925 р. ч. Уг 187/25 на кару тяжкої тюрми по три тижні.

Неправдою є, що в столарів Петра і Ілька Костевих при фантуванні ліжка побито їх челядників, натомість правдою є, що ці челядники викрали зафантоване ліжко, а відставлені на постерунок поліції для провірення, де його викрали, призналися, що зробили це з доручення Петра Костева. Неправдою є, що в Олекси Федорова забрали куплену пишмизу, за те правдою є, що Федорів у часі ексекції заплатили належність добровільно. Неправдою є, що в Олекси Стадника зафантовано привезено з млина мук, а за те правдою є, що сам Стадник жертвував на фант подушку. Неправдою є, що до замкненої хати Доміцелі Федорів вдерся агент ПДВО, віном, і що потім забрали коня зі стайні, а протестуючий Доміцелі Федорів поліцей пробив бачетом бік. За те правдою є, що в часі фантування коня Доміцелі Федорів вирвала коня з рук поліцей Бакрія, що кричала для викликання страху в громадських функціонерів не зажаючи на те, що зброї проти неї не ужито і що тепер проти Доміцелі Федорів і її доньки Анни ведеться в окружному суді в Стрию дохдження за публічне насильство з § 81 к. з. і за зневагу докнану супроти влади безпечекства з § 204 к. з.

Неправдою є, що в господаря Бомбіка по закутті його в кайдани, почато розбивати колодки, якими були розамікані двері до хати і стайні — натомість правдою є, що колодок на дверях зовсім не було і що Бомбік, заки ексекуючі йшли, кинувся на фантуєчих і що Бомбіка засудили в окружному суді в Стрию на кару 6 тижнів важкої тюрми, а його сина на 8 тижнів за злочин публічного насильства.

Неправдою є, що в селі Вертепів бобрешкового повіту агент ПДВО, змушував громадян до плачення вкладок, не зажаючи на предложення викуплених поліс „Дністра“, натомість правдою є, що стягано виключно вкладки, що належаться згідно з законом, від заплати яких поліс „Дністра“ не убилиши перед умовою заключеною з „Дністром“.

Неправдою є, що в селі Оришківці дня 29. VI. функціонер ПДВО, казав зносити виної (від 9—12) фанти, що грозив військом, особливо членам „Дністра“, а за те правдою є, що ексекцію покінчено смерком і що стягано тільки вкладки належні на основі закону ПДВО, подібно як у Бертепіві.

Неправдою є, що в селі Липиці горішні агенти ПДВО, добивалися насильно до хат членів „Дністра“ і що на донесення за опір владі внесений проти них, що не хотіли платити, всі були займившими, за те правдою є, що до ч. У. 894/25 були мешканці Липиці покарані по думці § 314 к. з., а то: Магда Іжницька, Юрко Турницький і Н. Хвостякова.

Неправдою є, що в селі Русів пофантовано в березні 1925 р. в членів „Дністра“ одіж і зложено її в громадській канцелярії, де її нищили моли, мінні та шурі. За те правдою є, що зі заборани 25 фантів, слідуючого дня по ексекції майже всі викуплено, а остало тільки 7 фантів, яких власники не хотіли викупити і домагались безплатного їх звороту. Фанти, переховані старанно, їх вітрить і належнито переховується.

Неправдою є, що в селі Оттицьовичі дня 10. III. 1925 р. ходорівський поліцей арештували члена „Дністра“ Давида Моду за те, що на домагання заплати вкладки ПДВО, виказався викупленою полісою „Дністра“. Натомість правдою є, що в часі стягання вкладок від мешканців Оттицьович, Моду вийшов до громадської канцелярії — хоч його туди не кликали — заявляючи, що не буде платити вкладки, кождок йому заявив, що він не обов'язаний платити, затримався в канцелярії і почав нахизуватися зі своєю контрольною реєстром, а виданий з канцелярії визнає у своїй сусідній крамниці до несплати вкладок між инними словами: „всі сміються, що ви платите до польської асесурації, дурнів ви були, як би платили“, а вказавши поліцей по переслуханні свідків, що чули ті слова, арештував Моду під закидом порушення публічного спокою. — Польська Дирекція Взаїмних Обезпечень, Львівський відділ. Підписи печатки.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою Дм. Котка.
Четвер 3. VI. Жидачів.
П'ятниця 4. VI. Жидачів.
Субота 5. VI. Рогатин.
Нед 6. VI. Рогатин.
Помеділок 7. VI. Бережани.

Вівторок 8. VI. Бережани.
Середа 9. VI. Підгайці.
Четвер 10. VI. Тернопіль.
Початок о год. 8-30 вечером. Шни скрізь зняжені.
1659 17-?

І арти вступу на Дігоче свято Шкіл УПТ-а, що відбудеться в неділю 6. д. м. на площі „С.-Б.“, можна вже набувати в Книгарні У.П.Т. Львів, Руська 3. 1837 1-1

Позір! Дня 24. червня п. р. відбудеться перший зїзд товаришів-абітурієнтів академічної гімназії у Львові, що здавали іспит зрілості в 1910/11 шкільному році. Проситися всіх товаришів зголошувати свою участь на адресу: о. д-р Іван Бучко, гр. 36. Семинар у Львові при вул. Коперника 10. Проситися, щоб разом зі зголошеннями надсилати відомі адреси других товаришів. — За Ініціативний Комітет: д-р Константин Парфаноуць, Степан Раставецький. 1837 1-3

Дирекція при. учит. жіночої Семінарії СС. Василіянок в Явороні оголошує отрим конкурс на посади двох учительок а) учительки руханки і б) учительки рисунків і ручних робіт. Зголошення проситися слати до Управи Монастиря СС. Василіянок в Явороні. 1831 1-3

Першу сесієнничу лїтню оселю отирає Т-во „Перемиська Епархіальна Поміч“ в Пашавській Кальварії біля Дробоміля на час від 20. червня до 10. серпня п. р. Околиця підгурська, здорова, гарна, багата в ліси. Вигідне положення з Перемислем. Інформації уділяє і приймає зголошення: о. Василь Гриник, секретар в Перемислі, Духовний Семінар. 1833 1-1

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ.

НАПРАВУ годинників під узаралою факхових сил іпайлаських поштоує Гутерман Сикстуська 14. По стінні годинники посилаю доміє. 1679 б) 25-?

1-ЗОЛ. коштує кожда золотничка направа у Гутермана Сикстуська 14. 1679 25-?

НА МАНДОЛІНІ, гітарі (солю) в 16 лекціях, вичую вправно грати з нот під гарантію. Осібний курс 15 зол., збірний 10 зол. місячно. Зголошення щоденно від 4-7 поп. площа Беднардинська ч. 12. II. пов. Спеціаліст гри на італійських інструментах і управ. шкільних курсів. 1827 2-2

ШЕНКЛІВНА, Пекарська 44. Кваліфікаційний курс від 12. липня. Докладне перероблення міністерських програм. Около 1400 апробованих. Інформації писмено. 1786 4-16

Ді або три комнати з кухнею (район не має значіння) пошукується зараз. Відступне або чинш з гори. в долларах. Відом. до Адмін. „Діла“ для К-а. 1-1

1-ЗОЛ. коштує кожда золотничка направа, старанно виконана тільки у МАНДЛЯ Коперника 14. 1819 4-10

ОГолоШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Дентистичне заведення

д-ра Шимона Раппалорта
Якова Наєса

Львів, вул. Сикстуська 17/II.

Пломбування й вижимання зубів без болю. Штучні зуби в халчуку і золоті на американську систему. Пациєнтів з провісній-полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям та студентам значна знижка та полекші в сплатах. 1824 2-5

АДВОКАТ

д-р Володимир Левицький
веде адвокатську канцелярію

1816 в Зборові 2-3
в домі п. Стойкевича проти Магістрату.

Вийшла з друку і продається як цілість для себе

І-а книжка

повного зібрання творів великого народного писателя

ІВАНА НАУМОВИЧА

Великий формат, — 168 стор.
Ціна 2 зол. 50 сот. без пересилки.
Замовляти в головнім складі Общества ім. Михайла Канковського у Львові, вул. Валова 14/І, а також у львівських українських книгарнях. 1830 1-1

„РЕГУЛЯТОР“

Львів — Ринок 43.
поручає
НА СПІХАТИ
тел. 15-70.

КОНФЕКЦІЮ готову і на міру (убрання і пальта від зол. 70.—)

даліше
— СУКНА — КАМГАРНИ —
1810 — ВЗУТТЯ — 5-5

Ком-тет Парохіальний в Лопатині

приступаючи до будови нової дерев'яної церкви, розписує отрим конкурс для будівничих. Зголошуватися для 15. червня 1926 в канцелярії гр.чнт. Уряду парохіального в Лопатині (залізнична станція Ра-1829 дехів. 1-2

Надзвичайні Загальні Збори „Підойми“

Українського Союзу: брут- товців і власників нафто- вих теренів в Дрогобичі, відбудуться дня 14. червня 1926 о год. 11. перед полуднем в комнатах „Народного Дому“ в Дрогобичі, зі слідуючим дневним порядком:

- 1) Переведення нафтової трансакції.
- 2) Внески і запити.

На випадок неприсутності айма- ганого статуту числа членів, відбудуться того самого дня о годину пізніше Загальні Збори без огляду на число присутних членів.

1835 1-1 ДИРЕКЦІЯ

Драматичний конкурс.

Кооператива „Український театр“ у Львові подає отрим до відома всіх ін- тересованих, що установлений перлісно речинень до надсилання рукописів на дра- матичний конкурс до дня 1. VII. 1926, про- довжує до дня 1. жовтня 1926 з тим, що цей речинень не буде даліше продовжений. Умови конкурсу: Песа довільного змісту та форми (драма, трагедія, комедія), ори- гінальна, ніде ще недрукована та неви- ставлена, розмір одної театральної виста- ви. При оцінці пєси головну ролю гра- тують її прикмети літературні та сценічні. Останній речинень прислання рукописів 1. жовтня 1926 р. Нагорода 100 доларів. Ру- кописи повинні бути перенесані на машині, або гарним чітким почерком, бажано: не авторським. Пєси вислати неавторсько, а девізою, яка заступає прізвище автора. Крім цього додати запечатану коперту, в якій буде вказане прізвище автора з його адресою. Крім пєси, що одержить першу нагороду, інші замітніші будуть відзначені похвальною згадкою, а мотива відзначені будуть подані в пресі. „Коопе- ратива Український театр“ застерігає собі право видати нагороджену пєсу, не ви- платуючи за неї окремого гонорару. Це право торкається тільки першого видання. Автори неагороджених пєс можуть віді- брати свої рукописи до кінця 1926 р., пі- зніше „Кооператива“ не бере відповідаль- ности за долю цих рукописів. Журі кон- курсу буде оголошене 1. жовтня 1926. Рукописи вислати на адресу: „Коопера- тива Український театр“ у Львові, вул. 1834 Руська ч. 18. I. пов. 1-1

КОНКУРС

Головна Управа УПТ-а оголошує КОН- КУРС на учительські сили до факхово до- повнюючих вечірніх ремісничих шкіл муж- ьської й женської у Львові для слідую- чих предметів навчання: до релігії, до української й польської мови включно з загальною й торговельною кореспонден- цією, до географії і історії, рахунків (бух- гальтерії, калькуляції, початків алгебрії) до фізики, вільноручних, геометричних і факхових рисунків, до факхової науки (ме- хаїки, товарознавства з хемією, фізики, машинознавства, технології), до практич- них вправ та вартостатів і фабричної ор- ганізації для термінації, до жіночого, домашнього господарства з хемією що- денного життя та до жіночого практично- го факхового заняття то є до крою й шит- тя суконь і білиз. Предмети до факхової науки включно є силні для мужської й жіночої школи. Притім Головна Управа УПТ-а розписує конкурс на управління для мужської факхової школи та на управ- ительську для жіночої факхової школи у Львові.

Державна влада вимагає від учитель- ського збору повних факхових і педагогіч- них кваліфікацій. В мужській школі на- ють вчителі мушники — в жіночій жєнщини. Ремунерація за відбуті години визначу- ється після норм, прийнятих в школах УПТ. Рєчницє влошення подання з септєс- імт вісе на разі без срідопнта до 15. червня 1926 до Головної Управи УПТ-а у Львові, Ринок ч. 10 I. п.

Головна Управа Українського Пе- 1726 дофогічного Товариства. 1-3

Ширіть наш часопис!

Діло

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА: ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Заприсяження нового президента.

Місце заприсяження — замок. — Як відбудеться заприсяження? — Прем. Бартель пишається. — Коли буде розв'язаний сойм? — Декларація поміркованої лінії в українській і білоруській справі.

Варшава, 3. червня.

В останній хвилі змінено знов місце заприсяження президента Мозиського, яке відбудеться таки в замку, а не в соймі. Кажуть, що цю зміну спричинив марш. Пілсудський. Ця зміна, розуміється, не є чисто льокальної натури, але криє в собі мотиви натури політичної. На запитаннях до послів і сенаторів подано як місце заприсяження президента соймову палату.

Марш. Ратай, як голова Нац. Зібрання, вислав до нового президента таке письмо: «Згідно з 11 § правилника Нац. Зібрання прошу прав професора прийхати в п'ятницю, 4. червня, год. 12, в пол., на Нац. Зібрання для зложення присяги».

Програма зложення присяги така: На салі Нац. Зібрання чекають на президента послы і сенатори і члени уряду, а в дипломатичній льожи чужинні дипломати. Президент переходить на запитання голови Національного Зібрання з приватних апартаментів до салі, де всі зібрані, після чого голова Нац. Зібрання питає його, чи він вибір приймає. Після потакуючої відповіді нововибраний президент складає присягу на конституцію, повторюючи за головою Нац. Зібрання слова присяги. По зложенні присяги президент покидає салю і йде до салі мармурної, де перебирає владу з рук марш. сойму Ратая, заст. марш. Дембського, марш. Тромчинського і голови ради міністрів. У часі підписування акту батарея на берегах Висли віддає приписану скількість стрів. Рівночасно підноситься прапор президента держави. По тім усім заприсяжений президент приймає бажання уряду, членів дипломатичного корпусу і т. д.

У Варшаві ходять поголоски, що новий президент держави залишить на становищі голови уряду прем. Бартеля, з тим, що портфель міністерства залізниць припаде кому іншому.

Партії лівиці рішили зголосити на найближчому засіданні сойму внесення на негайне розв'язання сойму. Є чутка, що справа розв'язання сойму буде розбиратися шойно по вакаціях, себто у вересні. Вибори мали б відбутися пізно в осени.

Найближчого тижня має бути оголошена декларація партії поміркованої лівиці (ППС, Визволення, Строніштва Хлопского і Клюбів Праці) в справі основ польської державної політики, як також в справі національних меншостей. В декларації буде підкреслена потреба дати Українцям і Білорусинам територіальну автономію.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 10 65—10 70, канадський долар 10 50—10 60.

Після вбивства отам. Петлюри.

Париж, 2. червня 1926.

Слідчі власті рішили вислати на Україну спеціальну комісію для розслідування справи погромів. З тою метою має виїхати окрема судова комісія, яка докладно переведе слідство на місці. В найближчих днях у справі тої комісії вислають ноту до радянського уряду. Кажуть теж, що суд покличе анкету, до якої запросить членів еміграції без огляду на віроповідання і національність, шоби запізватися з характером діяльності уряду от. Петлюри на Україні. Тому слідство може потривати довший час. Числяться навіть із можливістю, що процес зачнеється шойно за рік. Шварцбарт сидить у в'язниці для кримінальних злочинців. Жиди, що інтерв'ювали у судових властях, шоби Шварцбарта перенести до в'язниці для політичних проступників, судові власті відповіли, що це не може статися перед покінченням слідства. Згідно з французьким законодавством поділ в'язнів на категорії можливий шойно після замкнення вступного слідства. Все таки Шварцбартові признали вже деякі полегшення.

Посол радянського уряду в Парижі Раковський заявив, що посольство має матеріали й документи, що торкаються погромів на Україні з часів уряду Петлюри. Амбулада готова дати ті документи до диспозиції судових властей.

У похоронах отамана Петлюри взяв участь заступник маршала Пілсудського.

Китай проти Англії.

Женева, 3. червня.

На засіданні конференції в справі опію прийшло несподівано до конфлікту між делегатами Китаю й Англії. Китайський делегат виступив незвичайно різко проти Англії й заявив, що Китайці мають уже доволі встрявання чужинців у їх внутрішні справи. Він протестував проти того, що Англія загрожує світ торговою опією і зазначив, що оскільки її відношення до Китаю не зміняться, то Китай уневажнить усі трактати. Наслідком тої промови ситуація сталася така напружена, що засідання перервано.

З судової салі.

За приналежність до Української військової Організації.

Львів, 4. червня.

Акт обвинувачення проти 12 Українців інтелігентів, яких судять за державну зраду, себто за приналежність до УВО, яка пізно виконала напади на поштові вози в Калуші й у Львові — обіймає 144 сторони машинованого писма. Акт обвинувачення каже, що виконано два напади на поштовий воз у Калуші, а третій раз у Львові на головний пошт.

Лав. присяжних суддів такі: Еміль Кайнер, директор млина, Мадельський Стан, прокурор банку, Юстін Осип, купець, Крижановський Кайнет, будівничий, Новак Вільгельм Тадей, приватний урядовець, Мачинський Йосиф, промисловець, Лаврецький Маріян, майор, Шренцель Фредрик, банковий урядовець, д-р Шафер Лев, адвокат, Зіхлер Стан, купець, Вухович Домінік, будівничий, Загурський Олександр, лот. різьбар, Заступники присяжних суддів: Кайницький Януш, урядов. Смоляна Карло, фінанс.

Сьогодні даліше переслухання обвинувачених.

Невдоволена Альзасія.

(Від власного кореспондента.)

Париж, 31. травня 1926.

I.

День 24. травня, другий день Зелених Свят і, здається, другий теплий і гарний день цієї весни. Сотні тисяч Парижан вибралося було поза місто дихнути трохи свіжим і чистим повітрям. Тих, що осталися у мурах міста, ждала інша присмність: в дні 24. травня тут свято альзаської музики. Численні альзаські оркестри з барвними стягами і з гарно „укостомованими“ дівчатами проходили париськими вулицями, радуючи очі святочної юрби.

Про це свято писали всі париські газети.

Та ще більше місяця присвячували вони недавній (в дні 23. травня) годині президента Думерга в столиці Льотарингії. Були, як і слід, стяги й ілюмінації, походи й промови, заяви любові, присяги вірності.

Чим більше Альзасія й Льотарингія невдоволені французьким режимом, чим ширші круги людності захоплює розчарування „відзасканою матір'ю-батьківщиною“, чим замітніше зазначається альзаська роздражненість, *mal de Alsace*, тим більше множиться альзаських походів у Парижі, тим частіші й падкіші бувають взаїмні заяви любові й вірності.

II.

Країна, ізза якої кінеш кінців велася світова війна, Альзасія й Льотарингія нині розчарована, роздражнена, невдоволена трохи не всім, що їй принесла французька політика, французьке законодавство, французька адміністрація, навіть французьке судівництво. Вона порівнює теперішній стан зі своїм передвоєнним станом, під німецьким цесарством, і далеко далеко не все з цього порівняння виходить у користь французької республіки. Наприклад:

Французьке соціальне законодавство, хирлявий плід компромісу між соціалістичною демагогією і фінансовою плітократією, не може видержати навіть поблажливого порівняння з незалежним ні від демагогії ні від плітократії, знаменитим у своїм роді німецьким соціальним законодавством, ділом рук Бісмарка й Вільгельма. Це факт, яким на одному з передвоєнних соціалістичних зїздів пок. Бебель закрив був уста пок. Жореса.

Тесаме можна сказати про страшенно перестарілий французький горожанський кодекс (твір Наполеона I-го) і цивільну процедуру, під якою найзвичайніші процеси, на превелику радість адвокатів, тягався роками цілими серед справдішнього праліса паперів і грамот.

Німецьке урядництво було, правда, ніколи невивірене, та з правилами точне і „службите“; воно мало свій службовий статут, а аванс його в рамках статута був залежний тільки від років служби і службових кваліфікацій; воно було добре плачене, але й було його можливо як найменше, Французьке урядництво (для звичайного смертного, в щоденній житті — воплощення, жива дійсність держави) не має статута, натовісць має волю ковалці і страйків, а в синдикатах його скрещуються всякі можливі впливи до

більшовицьких включно; воно нуажено плачене, а натовісць вдвоє або втроє численніше від передвоєнного німецького, а як у припинанні, так і в авансуванні урядників першорядну роллю грає ступень посявання урядовця з вуйком або стрийком — як не самого кожного часного (що кілька тижнів змінюваного!) міністра, то бодай з тією виборчою наганяча першого ліпшого депутата.

За німецьких часів дуже широка краєва й громадська автономія і самоуправа, а за французьких — до найдалішних границь переведена централізація: мешканцям забутого, далекого присілку не вільно кинути кладки через банюру, ані поставити громозвода на громадським уряді, не одержавши на це дозволу від самого міністра в Парижі.

За німецьких часів не було, правда, вільно в народніх школах навчати по французьки, але натовісць бодай по німецьки добре навчано, а й ворогування до релігії згорі насили не насаджувало в діточих головах. А тепер виходять діти зі шкіл, не вміючи написати листа ні по французьки (це за чужа і за далека мова), ні по німецьки, а науку моралі мають давати дітям учителі, зорганізовані в синдикаті з комуністичною більшістю.

Все те, і ще багато інших річей, сердить і дражить людиність відзасканих Францією країв; орган невдоволених „Zukunft“ друкується в щораз більшім числі десятків тисяч примірників; несуться невисисні пануючим централізмом класі автономії; а навіть — діймаюча образа кожного Француза без різниці партій! — чути вже погрози про відклики до Женеви. Все те — в осьмім році альзаської свободи на лоні матері-Франції! Де донині ті хвилі з листопада 1918 року, коли Альзасія і Льотарингія цілим серцем і цілою душею кидалися в обійми Франції!

III.

Щоб не було непорозуміння, треба тут з місця і з найбільшим натиском зазначити одно: альзаська роздражненість ні психологічно, ні політично не має нічого спільного з тим духовим і політичним — скажімо: розположенням, яким надихані анектовані західно-українські землі. Також з настроями нпр. італійської іредені-и під Австрією теперішній альзаський настрій в своїй основі не мають нічого тотожного. Мимо своєї германської мови, Альзасія чуттєво, сердечно засимілювана з Францією. Альзасець, навіть не вміючи слова по французьки, любить — не тільки любить, а обожас Францію. Автор цих рядків має нагоду переконаватися про це перед війною, в часі війни і після війни, як в Альзасі, так у Франції і за її границями; альзаське питання цікавить його живо не від учора. Альзасія добровільно ввійшла в склад Франції Людовика XIV-ого, а чар французького духа, французької культури, французької цивілізації полонив Альзасію, раз на все. Альзасець — це можна сказати без пересадки — вважає себе передньою стороною Франції проти Німеччини, а не — хоч як коно

диано супроти німецької рідної мови населення — навпаки. Колиб вибухла війна, то сини Альзасії знов клалиб свої голови за свою єдність із Францією, як клали їх у війнах Револуції, Наполеона, 1870 до 1871 і 1914—18 рр. Що до цього найменших сумнівів не має особливо найближче заінтересована в тому Німеччина.

Але річ інша любити Францію, яка є вічна, а інша покірно хилити голову під ярмо якобінського централізму з усіма його вицвітами. Альзасія цього не хоче, відси алярми про альзаську небезпеку. Без основної зміни теперішнього французького режиму не можна думати про заспокоєння Альзасії.

Знівечення демократичної парламентарної республіки і розпутання, шляхом децентралізації, провінцій і племен, країв і говорів Франції, мають у своїх програмах дві найсильніше зорганізовані і Третій Республіці ворожі сили: французька комуністична і французька роялістична партія. Обі вони ладяться перейняти спадок режиму, що розкладається.

IV.

Щи питання теоретично цікаві і практично важкі, просто сказати: повчачі. Повчачі особливо для тих, що будуть колись творити конституцію Соборної України. Однак не тільки своїм сьогоднішнім „роздражненням“ цікава і повчача Альзасія — особливо населенню поневолених, анектованих країв, у котрій стороні світа вони й не лежалиб. Вона нам рівно, може навіть ще більше цікава своєю майже пів-віковою історією під німецьким ярмом, від 1871 до 1918 рр. Не можна без запертого віддиху, без стисненого серця читати розкинутих по різних книжках сторінок тієї славної історії, тієї славної оборони французького патріотизму проти пруської перемоги; історії переслідувань, еміграції, змагань проти колонізації, за школу й церкву, за землю й уряди; історії понижень і вивисшень, трагічну історію альзаських жовнів у рядах двох ворожих армій; історію оконченого грюмфу — нарешті.

Можливо, що при нагоді розкажемо галицькому читачеві бодай декілька виривків із альзаського минулого під ворожим ярмом. Здається нам, а ми певні в тому, що пізнання, аж до подробиць, історії Альзасії 1871—1918, разом з вивченням історії Польки під Прусією, так само необхідне для горожанського виховання інтелігентської верстви поневолених народів у всіх частях земної кулі, як знання історії чеських полків, чеських офіцерів і чеських жовнів австро-угорської армії часу світової війни. Це вивчення є абсолютно потрібне, необхідне для найширших верст людності, особливо для загалу молоді — Корей, поневоленої на Далекому Сході Японією. Про це дуже цікаві подробиці принесла допись корейського кореспондента в однім з недавніх чисел „Times-a“.

В. Левицький.

Відчити з українознавства.

В салі „Академічного Дому“ при вул. Сувієвського 21, почалися наукові відчити з обсягу українознавства, на які дала дозвіл адміністративна влада. Відчити влаштував Українське Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові. Відчити починаються в такому порядку:

4. VI. Д-р Свенціцький від год. 2—4 „Літературні первістки в пам'ятках старославянського письменства“.
5. VI. Д-р І. Раковський від години 5—6 по пол. „Первістки населення Європи“.
6. VI. Д-р М. Кордуба від год. 6—8 веч. „Повстання Руської Держави“.
8. VI. Д-р І. Свенціцький від 2—4 по пол. „Як склалися життя славянських святих Кирила і Методія“.
9. VI. Д-р І. Раковський від години 5—6 „Раса Європи“.
11. VI. Д-р І. Свенціцький від год. 2—4 по пол. „Староруське життя святих“.
12. VI. Д-р І. Раковський від години 5—6 „Расовість України“.
12. VI. Д-р М. Кордуба від год. „Перші книжні книги“.

Велика втрата.

Реакція на огидний вчинок Шварцбарта і становище світового життя до української політичної еміграції.

Ненадійна смерть Симона Петлюри широким і болючим відгомном відбилася в найширших колах української політичної еміграції. Жаль і жалоба з приводу великої втрати чергується з крайнім обуренням з приводу негідного, наклепного становища жидівської і жидофільської преси.

Наша редакція просто засипана безчисленними листами, заявами, резолюціями і т. н. у зв'язку з трагічною подією. Було би бажаним вичерпати на сторінках преси всі ті голоси просто для історії, однак невеличкий обсяг нашого органу не дозволяє нам піти вповні на зустріч бажанням шан. дописувачів. Тому з konieczности, сповняючи в межах спроможности наш громадський обов'язок, мусимо обмежитися до короткого змісту головним чином збірних актів.

Найживіше відгукулася на смерть Сим. Петлюри Прага і Берлін, де є найбільші скупчення української політичної еміграції, всюди переломлюючи дотеперішню взаємне недовіря, ліквідуючи різку розбіжність думок і доводячи до одного фронту, до єдності всієї еміграції.

Відгомін смерті С. Петлюри в Празі.

Вже перша вістка про трагічну смерть непохитного борця за визволення українського народу викликала глибоку жалобу серед українського громадянства в Чехословаччині. Заходами „Легії Українських Націоналістів“ відбулося в Празі 26. травня ц. р. велике зібрання представників українських організацій в Ч. С. Р. (було заступлених 53 організацій політичних — від хліборобів до соц. революціонерів — наукових, культурно-освітніх, економічних і т. н.), щоби віддати пошану вбитому Борцеві. Після вступного слова проф. Шульгина і відспівання „Вічна Пам'ять“ вибрано Комітет для вшанування пам'яті Покійного.

Комітет ухвалив вислати Дружині Небіжчика таку телеграму:

„Глибоко зворушена трагічною смертю Національного Герою-Мученика українська еміграція в Ч. С. Р. засідає Вам своє серцем та шире співчуття“.

Крім того Комітет делегував на похорони С. Петлюри до Парижа проф. Шульгина, доручаючи йому зложити на труні Небіжчика вінок з написом: „Au Président de la République Démocratique Ukrainienne Simon Petliura, Emigré d'Ukraine en Tchécoslovaquie“.

Для української еміграції встановлено сорокденну жалобу та призначено на день 29. травня (на Славянському Острові в Празі) панахиду під проводом пражського архієп. Саватія і жалібну академію.

Вкінці комітет постановив видати заклик до української еміграції в Ч. С. Р. достойно вшанувати пам'ять Убитого, зєднавшись в одну Всеукраїнську Родину та видати відповідний маніфест до Українського Народу.

Дня 29. травня відбулася жалібна академія при участі 103 представників українських організацій в Ч. С. Р. та великого здвигу українських громадян (в числі понад дві тисячі осіб).

Зібрані на академії винесли отсю резолюцію:

„Українське Громадянство, заступлене українськими політичними, науковими, культурними, професійними й економічними установами-організаціями, партіями, спілками та угрупованнями; українські політичні і культурні діячі, професори, письменники, солдати та робітники, студенти та військові, що перебувають на еміграції в ЧСР, зібравшись 29. травня і 26. року для вшанування світлої пам'яті Голови Директорії Народної Республіки, Головного Отамана Українських Військ Симона Петлюри, що в Парижі 25. травня ц. р. прийняв мученицьку смерть від руки ворогів Українського Народу — в цю немірно-важку і трагічну хвилину національного смутку:

1. Підносить прилюдний, однодушний протест проти жидівського кля-

ного терору ворогів України, жертвою якого впав Вождь Української Нації.

2. З приривом рішучо відкидають спробу ворогів Українського Народу зліщувати світле, чисте і чесне ім'я Симона Петлюри, а тим самим і Велике Діло Визволення України, обанувачення в насильстві над жидівським населенням підчас воєнних подій на Україні та урочисто в про велику історичну хвилю іменем свого Народу засвідчують, що Світлої Пам'яті Небіжчик рішуче, навіть смертю, карає вшанувати в насильстві над жидівським населенням України.

3. Закликають все Українське Громадянство, що перебуває поза межами Рідної Землі, на еміграції, як і весь Український Народ, дати рішучу одсіч ворогам України на прояви брутального поборювання ними Українських Державницьких Змагань та, зімкнувши лави свої, продовжувати боротьбу, що досі веде-я під проводом Славного Герою-Небіжчика — аж до повної перемоги.

Вічна пам'ять Небіжчику, Мученику за Рідний Край!

Слава Борцям за Волю України!

З приводу смерті С. Петлюри відомий соціально-демократичний діяч і б. міністр праці в уряді УНР. Осип Безпалко помістив в центральному органі німецької соц. дем. робітничої партії в ЧСР. „Sozialdemokrat“ (ч. 124 з 28. травня) довшу статтю, присвячену Небіжчикові, під нап. „Симон Васильович Петлюра“.

„Це постать — каже автор про С. Петлюру — з найперейдших рядів пробудженого в революційних роках до державотворчої активності українського народу. На особі Петлюри хотів мстити атентатчик переслідував підчас революції на Україні жидівство.“

Не для випадковості особи (Петлюри) присвячені ці рядки. Важливим є зупинитися на освітленні тієї великої трагедії народу, яка відбувалася в революційних роках. Також для західно-європейського соціаліста є важким, оцінювати Схід не на основі легенд, тільки фактів“.

Після того автор коротко подає біографію. І поодинокі фази громадської діяльності Небіжчика, а — дійшовши до страшної хуртовини після повалення гетьманату — пише:

„З півночі наступала проти Києва більшовицька армія, з півдня армія Денікіна, якої завдання було: розбити українські революційні сили, а описав завернутися проти більшовиків. На заході кипіла неварієвана боротьба між Польками і західними Українцями. Побіда антагони не хотіла нічого й чути про „більшовизуючих“ Українців, у яких міністрами були соціалісти і прокламували земельне виключення. Вона все поставила на Денікіна. Більшовики поставили собі головною метою роздавити „контр-революційний“ національний рух Українців. Регулярна війна перемінювалася в страшну громадянську війну, на чолі якої були більшовицькі фанатики. Кінцем було, що мету усячують засоби. Ніяких полонених, довершувалося пістм на батьках, матерях, жінках і дітях противника. На селах розшлідало море повстанчих селян, в містах суцільно обдиране жидівство, якого пролетарські ряди видавали найвищих більшовицьких партійників. В таких умовах положення українського національного війська, розкладеного неперемінними елементами, агентами-провокаторами більшовиків і Денікіна, зданого на допомогу повстанців-добровольців, — було незавидне. Всюди кров і ненависть, ненависть і кров, а при тому більшовицька метода війни: ніякої пощади борцям, убивство і смерть не беручим участі у боротьбі. Вбивства і громадська війна, якщо вбивали були Українцями або Москалями, не-більшовицькими, погром — якщо вони були Жидівми.“

Українська демократія під проводом соціалістів всіми силами боронилася проти таких методів, проти бестияства, проти провокації чужих таборів. Сотні тисяч листів, довірені, надійні політичні інспектори при поодиноких військових відділах, жидівські міністри як активні учасники контролі щодо здійснення виданих заряджень, освідомлювання воєн промовами українських міністрів і політиків, щоби вдержати чистим прапор революційної боротьби і демократії. А на чолі всіх тих змагань Петлюра як начальник війська. Він сам видає маніфести до народу для оборони Жидів, потягає до відповідальності справчливий ексцес. І ті намагання увінчалися успіхом. Військо очисило від неперемінних елементів, окресившись, міському населенню дано почуття безпеки. Жидівське населення зі своїми соціалістичними партіями на чолі чинило брало участь в утвердженні вислідів демократичної революції на Україні“.

Відгомін смерті С. Петлюри в Берліні.

Вістка про смерть С. Петлюри до глибини потрясла українського емі-

грацією в Берліні. Відповідно на об'єднаний фронт світового жидівства є започаткована єдність всіх еміграційних таборів з гетьманцями включно.

Дня 27. травня б. військові української армії звернулися до сп. Тихона, підчиненого арх. Евлогія, щоби відправив панахиду по Небіжчикові. Згода єпископа викликала велике здивування в українських колах. Ініціативу в пошануванні пам'яті от. С. Петлюри взяла на себе „Спілка Об'єднаних Українських Громадських Організацій“ в Берліні. Вона вислала спочутливу телеграму Дружині Небіжчика. В організації „Стара Прусія“ виголосив реферат про діяльність пок. Симона Петлюри і його заслуги П. Кожевніков.

Спілка запросила до участі в панахиді в сі українські організації в Берліні. У відповідь на запросини негайно відгукнувся б. гетьман Павло Скоропадський та-ким письмом:

Ванзее, 29. травня 1926.

До Президії Спілки Об'єднання Українських Громадських Організацій в Берліні. Високоповажани Панове!

Ваше запрошення на панахиду по покійному Симону Васильовичу Петлюрі одержав. Прибуду вшанувати пам'ять Небіжчика, позаяк — не заважаючи на розбіжність наших шляхів — бачив завжди в ньому широго українського націоналіста. Перед одвертою моглою скину голову. З широким пошаном.

Павло Скоропадський.

У зв'язку з великою втратою гетьманська організація — Центральний Комітет Хліборобів-Державників звернувся до своєї філії в Парижі на руки Трохимовича з таким дорученням:

„Центральна Управа Хліборобів доручає Паризькій Організації прийняти участь в похороні Симона Петлюри, віддати честь Борцеві за Самостійність України, передаючи на суд історії наш політичний спів.“

Шлем, Монпельєр.

Дня 29. травня відбувся в Берліні заходом Спілки Організацій концерт з приводу 10-літніх роковин смерті Ів. Франка. Користуючись нагодою, голова Спілки Шемет віддав поклін також пам'яті С. Петлюри.

В неділю 30. травня відбулася в православній церкві величава панахida по пок. Петлюрі, відправлена єп. Тихоном. В панахиді взяли участь всі українські організації і багато українських громадян в Берліні. На жаль, відсутністю сівтили тільки представники „Комітету допомоги збігням зі Зах. України“. Не було теж нікого з оточення през. Петрушевича.

Похорони.

Похорони С. Петлюри в Парижі пройшли незвичайно величаво. До Парижа прибули на сумний обряд представники розсіяної по Європі української політичної еміграції. Ховали Борця за волю України у великому смутку, але з вірою в кращу будучину.

Відправа відбувалася в румунській правосл. церкві. Біля катедрали почесна сторожа б. українських військових. Службу божу відправлено в українській мові.

Після панахиди домовину винесли на плечах товариші й приятелі Небіжчика. Сумний похід спрямовано на цвинтар Монпарнас. Над могилою знову відправлено панахиду. При співі „Вічна пам'ять“ і „Заповіт“ Шевченка зложено домовину в чужу землю.

Погроми й українська влада.

Погроми на Україні в освітленні жидівського патріотизму.

Перед кількома тижнями вийшла в Нью-Йорку книжка відомого жидівського діяча Арнольда Марголіна п. з. „Жиди у Східній Європі“ (The Jews of Eastern Europe). By Arnold D. Margolin. Автор обговорив у цій книжці, розуміється, й жидівські погроми на Україні в 1919—20 рр., але освітлює їх безсторонно. Він, як сам каже, не хоче їх оправдувати, але старається знайти пояснення, що

— Автобіографія Вільгельма II. вийде в найближчій часі в Липську Бундний кайзер на вигнанні має час хотіти за перо і списати по дрібну історію свого життя. У цію

книжки Вільгельм змальовує важку свою молодість спричинену конфліктами в родині і політичними настроями перед його вступом на престол.

— Ошуканець у великій стилі. Варта для порівняння з нашими півніськими ошуканцями навести свій приклад арештованого у Відні світового круті Альфреда Гуастелью, з походження Італійця. Поліція стежила за ним довгими тижнями по першорядних ресторанах і нічних кабаре, між якими шибав він автомобілями. Він мав магнічний вплив на жінки, які віддавали йому всі свої гроші, виманюючи їх від інших мушкетерів. 12 літ тому виїхав він з рідного Палермо до Америки і там став лжекоролем у славного мільярдера Карнеджі. Після смерті свого пана в 1921 р. вернувся він до Європи багатим і скрізь у найкращих товариствах жив на кошт жінки. Помагає собі злодіями, за які сидів по кільканадцять місяців у Парижі та Бельгійських Державах, але пізніше поправив своє здоров'я, гумор і фізичні в найбагатших купецьких місцях.

Хор Читальні „Просвіти“ в Золочеві під управою д-ра В. ГЕРТІ
НЕДІЛЯ 6. VI. ОЛЕСЬКО
КОНЦЕРТ 1841
Початок о год. 8-30 вечером.

Дописи.

Тернопіль. (Вісн. Бригаді.) — З організації УНДО. В понеділок 24. травня ц. р. відбулося в Тернополі прилюдне віче на майдані польського „Сокола“, скликане відомим демагогом послом Брилем для агітації за Пилсудським. Цілу неділю (23. травня) розідавали по повіті автомобілі з агітаторами Брилем, розкидаючи цілі стоси летючок з зазивом на віче. Щоб заманити більше учасників на своє віче, уладив Бриль збірку з музикою біля Домініканського костела і по виході людей зі „суми“ брильські агітатори — а возить їх зі собою багато — сформували похід, на чолі котрого несено портрет Пилсудського. З цікавості прийшло депо й наших людей, б'є брильські агітатори розказували по селах, що на вічу будуть давати землю даром. На вічу промовив коротко пос. Бриль. Це тип демагога, що не чується ніякого найчорнішого средства, ніякої брехні. Говорив про останні відомі події у Варшаві, зовсім їх тіжким вступом до дійсної революції, до якої закликав селян: накликував теж до забравши землі панам. Промовляв також і пос. Войтович, а коротеньке славославля для Пилсудського як для „нашого вождя“ сказав по українськи якийсь мужичок ніби з Теробовельщини, а в дійсності добре платний брильський агітатор з Яричова Нового біля Львова. Представника Українців, що хотів забрати голос з протестом проти брильської демагогії й обманювання наших селян, брильська президія не допустила до голосу. Ніче тривало дуже коротко (несловна півтора години і його покінчено усхваленням жадання, щоби президентом держави вибрано Пилсудського і щоби безпременно розв'язано сойм і сенат.

Для конкуренції з Брилем скликали на той самий день і ту саму годину Пастушів під проводом нотаря д-ра Яна Дескура своє віче до сали „Сокола“. До відбуття цього віча не допустили брильські палачники. Вагалі Пастушів тратьте грунт серед польських селян і колоністів, а їх місце займають брильські „польська хлопська партія“) і без сумніву в наслідок агітації, з котрою паскопист очевидно не може навіть думати про конкуренцію, при надходячих виборах одержать більшість голосів польських селян.

Організаційний комітет УНДО. під проводом д-ра Ст. Барана, відбув 2. червня ц. р. повітовий народний зїзд Тернопільщини. Тойже комітет скликав всенародне віче в Тернополі на середу 9. червня ц. р. на котре запросив президію Центрального Народного Комітету УНДО. зі Львова і послав та сенаторів членів партії з Варшави.

Обов'язком наших людей в повіті подбати, щоб тернопільське віче, що відбувається в год. 12 в пол. в сали Міщанського Брацтва, було нашою могутньою нацією, наведеною манифестацією і дало почин до тріакої і суцільної політичної організації наших сил в Тернопільщині.

Белз. (Свято Шевченка.) За ініціативою і старанням голови філії „Просвіти“ в Белзі о. Луки Салук, катехита місцевих шкіль, відбувся 22. травня ц. р. у відновлений і святочно прибраній сали Народного Дому концерт в честь Шевченка. У програмі цього концерту входили: „Зародок“ (мішаний хор), вступне слово д-ра Салуги, виступили пісні Леонтовича, деклямації „Кавказ“, „До Основ'яненка“ та

„Люби, мій брате, край свій рідний“, а накінеш пісня „Ой Морозе, Морозенку“ в супроводі бандури, відспівана пп. Іваном і Микитином. Найбільше праці і труду при виконанні вокальних точок поніс п. Михайло Галан, ежерит. управитель школи. Місцева інтелігенція, як духовна, так і світська, явилася на концерті в комплеті — натомість мішане не зрозуміли й не відчували, на жаль, ваги святочної хвилі, хоч свято оголошено прилюдно і словом і писемом. Мале заінтересування мішан святом тимбільше стало болючим, що на другий день Союз Українок давав вечерні з танцями на дохід місцевої Захоронки, а деякі з передових мішан поспішили не до своєї хати, але до сали польського „Сокола“ на польську комедію, де збирало датки на „F-w-o Zerkly Lubi-wie“. Не було також майже нікого з польської інтелігенції. За те на концерті явився посол Хрушків, що під цю пору гостював у домі місцевого пароха. На 10 хвилин перед закінченням концерту явився на сцені представник поліції для береження „ідеї роздачки“. Національного гимну, що ним звичайно кінається такі свята, чомусь не відспівано. Похід з концерту призначено на фонд „Учітес“.

Присутній.

З театрального життя.

„Лис Микита“ у вертепі.
(Після генеральної проби.)

Цим разом не політики і патріоти наші виступили на сцені, не світочі з кол мистецтва, чи літератури та педагогії — не головачі фінансисти, а найбільший дипломат сата звірів, хитра штука знаменита, гайдамака Лис Микита. Розуміється, з цілим почотом своїх друзів і ворогів. Рухлива кооператива „Український Театр“, з дир. Явсом во главі, порішила з приводу ювілейного року Івана Франка виставити для дітей і молоді гротесково інсценізований його епос, який з таким захопленням читають старі та молоді. Отже буде це щось у роді театру маріонеток, який у західній Європі відіграє велику роль в дитячому світі, заступаючи місце справжнього театру. Досі грали в ньому самі діти — тепер при допомозі ляльок можна інсценізувати найбільш фантастичні казки й оповідання з життя природи.

В неділю 30. травня ц. р. відбулася генеральна проба „Лиса Микита“ в приватній величезній гуртці педагогів, літератів, журналістів і артистів. Зас уга в улаштуванні цілої інсценізації припадає п. Л. Лепкому, якому стали до помічі пп. Кожун і Архипенко — перший малював сценерію, звірята і подавав артистичні вказівки — другий вирізував фігури. Справді, треба подивляти енергію і велику праці, яку підняли ініціатори і творці гротеску, щоб дати молоді як найбільш ілюзій і найкращі, веселі моменти.

В неділю бачили ми тільки кілька дій з епосу, але вже те, що бачили, дало нам образ шлюсти. Цей новий вертеп ризикується від двох попередніх тим, що фігурки не є пластичні, а плоскі, вирізані з дошки і помальовані відповідними красками. Звірята вишили прегарно — Медведь, Заячик, Борець, а найпаче Кіт: чорний-чорний, а очі мов два виринки снітять на цілу сцену. Про Лиса нічого вже й казати — він, герой дня, так і бе в очі своєю гл'яльською мордою. Очевидно, всі звірі рухаються, а пар Лев раз-ураз тільки мизає укоренованою головою, звичайно ж всі царі. Все, що діється на сцені в рамках вертепу, ілюструє словами поема речитатива артистки, захованої десь збоку. Деклямацію оціните самі. Скажу лише, що на пробі в неділю говорила вона всіма мовами звірів, а кождо чудово. Те, чого на сцені не можна представити, каже дітям ще інша особа, яка по кожній дії живо, переповідає даліший зміст.

По пробі розвинулася широка дискусія, в якій забирало голос багато осіб, а їх замітки послужать ініціаторам і творцям гротеску до переведення деяких змін і переробок, почім уже Лис Микита в цілій своїй красі представиться малій і великій публіці.

На днях Лис Микита виїжджає на провінцію, щоби там випробувати своїх сил і подихати свіжим, маєвим (по старому стилу) воздухом, а на другий тиждень вертається до нас і чаруватиме львівське громадянство від наймолодшого до найстаршого.
Конст. Малицька.

Посмертна згадка.

о. Іван Олесницький, пар. Переволони, буваший бучацький декан, радник консисторії, священик-ювілянт, помер по довгій і тяжкій недугі у Львові 4. червня 1926 р. в 76 р. життя, а 35 священства. Перенесення з похоронного дому (вул. Кохановського 94) до церкви св. Петра і Павла відбувається в п'ятницю в год. 5. попол., похорони з церквою на ливацькій цвинтарі у суботу дня 5. червня год. 11. Покійний уродився 1839 р. у Говиніві, з священної родини, з батька, що був 60 літ священником. Покійний висвятився в 73 р., спершу був сотрудником і парохом у Зарваниці та Чеселесі, від 1883 р. себто на протязі 43 літ парохом у Переволоні. Був не один з рідких наших священиків, який умів едавати в своїм житті працю на народний ниві з невичайно соціалістичним виконанням своїх обов'язків, що

Купелеве Заведення **ПІДЛЮТЕ** 700 м. понад рівень моря

в Карпатах над Лімницею серед найбагатшої в лісі околиці Горганів. — Купелі гарячі з мінеральною водою, купелі соляні і купелі в Лімниці, вода мінеральна до пиття, реставрація в місці на лікарське поручення, харч яриновий і жентий. — Лічення по вказівкам лікарів: ревматичне запалення сугавів і м'язів, ісхіяс, позанальні стани жіночих недуг, туберкульоза залозів і костей, кривуха, мадокровія, катарі шлунка і кишок, та камінів мочевих доріг і недуг виміни матерії.

Купелевий сезон від 15. травня (мая)
Ціни в першій і третій сезони нижчі.
Замовлення на адресу: 1700
Купелеве Заведення Підлюте, пошта Перегінсько.

визначувалася непохитими національними переконаннями і кристальною чесністю. Ще на гімназійній лаві належав до гуртка патріотів, і весь час теодогічних студій, як товариш о. А. Стефановича, не переставав брати живої участі у національній русі тодішньої молоді.

Коли Покійний прийшов на парохію до Переволони, застав село занедбане та здемогалізоване пняством. Завдяки його впливам і систематичній організаційній діяльності, це село стало згодом зразковим у асьому бучацькому повіті. Всякі наші освітні та культурні установи: читальня, каса, „Соки“ — гуртували докола себе селян і працювали при допомозі Покійного, над економічними і духовним розвитком місцевого селянства. Ще за давніх австрійських часів Переволонка виявила свою незвичайно високу національну свідомість і аорганізованість, завдяки впливам свого пароха: голоси всіх виборців падали завіси на нашого національного кандидата і в селі не найшлося ні одного „хруня“. У важкі хвилини війни, коли воєнний фронт над Стрипою займав у найбільшій сусідстві переволонську парохію, покійний виявив найкращі прикмети священика, що не скохався з дорученого йому становища дає приклад своєю поведінкою своїм вірним, а одночасно прикмети сміливого громадянина та вірного національній ідеї діча, що не лякається переможної сили ворога і не забуває про національну гідність. Переволонська парохія у дії найкращих боїв та анархії була засвідила малою національною твердістю, де панував зразковий лад і де йшла невпинно систематична будівня праця. Одним з найкращих прикладів тої систематичності покійного нехай буде дрібний, але характеристичний факт: покійний був постійним передплатником „Діла“ від першого дня заснування нашого щоденника аж до нинішньої хвилі. Пож. визначувалася дуже цінною, не так частою в наших важких обставинах, нічно погідною вдачею, крім цього: простотію ширістю та вмілістю ведувати собі симпатією людей. Його дім був відомий з гостинності далеко поза межами бучацького повіту та околиці. Пож. був старшим братом посла д-ра Е. Олесницького і батьком адвоката д-ра Я. Олесницького. В. Н. П. І

Оповідки.

Український Наддніпрянський Хор під управою Дм. Котка.
Субота 5. VI. Рогатин.
Неділя 6. VI. Рогатин.
Понеділок 7. VI. Бережани.
Вівторок 8. VI. Бережани.
Середа 9. VI. Підгайли.
Четвер 10. VI. Тернопіль.
Початок о год. 8-30 вечером. Ціни скрізь знижені. 1659 28-7

Дирекція прив. учит. жіночої Семінарії СС. Васильянок в Яворові оголошує отрим конкурс на посади двох учительок а) учительки руханки і б) учительки рисунків і ручних робіт. Зголошення проситься слати до Управи Монастиря СС. Васильянок в Яворові. 1831 2-3

Дрібні оголошення.

НАПРАУ годичників під управою фахових сил націанських полагождж Гутерман Сикстуска 14. По стінні годичники посилено домія. 1679 6) 26-7

І-ЗОЛ. коштує кожда золотничка направа у Гутермана Сикстуска 14. 1679 26-7

Для ЛІТНИКІВ В ДОРІ звільні кліматичним літніскам над Прутим (біля Яремча) Вілла „Оя“ є в гарнім, соняшнім і догіднім положенні, виймає покої з цілим удержанням від 1. VI. Першорядний харч, ціни помірковані. Замовлення до заряду, почт і зал. стація в місці. 1731 3-4

І-ЗОЛ. коштує кожда золотничка направа, старанно виконана тільки у МАН ДЛЯ Коперника 14. 1819 5-10

СЛУЖБКА БОЖА, на мішаний хор Яро-славенка, легкого укладу, партитура з голосами за 10 зол. до набуття у всіх мигарних. 1839 1-10

ІМКА, вдова по українській старшині, зболовантка семінаря, пошукує попукує посади учительки до дітей або до заряду хазяйства. Зголошення: Парохіальний уряд Петра і Павла у Львові, Ливацька 82. 1-1

ОСІННІ ІСПИТИ ЕКСТЕРНІСТІВ. Вакційне рекетиторіюм урядкують концесіювані Кураторією Курси „Екстерніста“. Початок науки 1. червня ц. р. Вписи приймає Управа щоденно від 5-7 вечер в Євангеліський школі вул. Кохановського. Місцяна оплата 30 зол., для урядників знижка. 1838 1-1

Оголошення.

За оголошення Редакція не відповідає.

ЦИРК — КОССМИ

НОВА ПРОГРАМА

Дир. Косси в найбільшій атракції.

Королівський Тигр Sir Biliard

як їздець на кони.

Тресура 9 левів і 7 ведмедів.

БІЛА АМАЗОНКА.

Крім цього 11 богатих точок.

Щоденно від 10-тої до 1-шої в полудне оглядання звірат. 1842 1-1

Позір Бережанщина!

Заходом обідняних Товариств в Бережанах відбудеться в четвер дня 10. червня о год. 1-й з полудня в сали „НАДІ“

СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ

в 10. роковини смерті Івана Франка з рефератом Голови Товариства „Просвіта“ М. Галушницького, при участі хору Бережанського „Богна, хорів Читальні „Просвіти“ та деклямаціями.
Того самого дня о год. 7-йй вечером відбудеться КОЦЕРТ силами хору „Богна“, з промовою Голови Товариства „Просвіта“, сольовими та фортепьяними точками й деклямацією.
Філія Товариства „Просвіта“ в Бережанах зливає всі Читальні „Просвіти“ та Громадянство повіту прибути громадно на свято, щоб ашанувати пам'ять Великого Українця. 1840 1-1

Перша газетська фабрика сіток до огорожі і тенісу, рафи до шутру і піску
МІХАННО ШУГАРТ,
Львів, вул. Зелена 61.
1749 Ціни фабричні. 6-10

Комітет Парохіальний в Лопатині

приступаючи до будови нової дерев'яної церкви, розписує отрим конкурс для будівничих. Зголошуватися для 15. червня 1926. в канцелярії гр.-кат. Уряду парохіального в Лопатині (зайнявши стація Ра-1829 дехів. 2-2

КОНКУРС

Головна Управа УПТ-а оголошує КОНКУРС на учительські сили до фахово доповнюючих вечірніх ремісничих шкіл мужьської й женської у Львові для слідуєщих предметів навчання: до реалії, до української й польської мови включно з загальною й торговельною кореспонденцією, до географії і історії, рахунків (бух гальтерії, кадкування, початків арифметики), до гігієни, вільноручних, геометричних і фахових рисунків, до фахової науки (механіки, товарознавства з хемією, фізики, машинознавства, технології), до практичних вправ та вартативої і фабричної організації для термінаторів, до жіночого, домашнього господарства з хемією щоденного життя та до жіночого практичного фахового заняття та до жіночого практичного суконь і білля. Предмети до фахової науки включно є спільні для мужьської й жіночої школи. Притім Головна Управа УПТ-а розписує конкурс на управителів для мужьської фахової школи та на управителів для жіночої фахової школи у Львові.

Державна власть вимагає від учительського абору повних фахових і педагогічних кваліфікацій. В мужьській школі мають вчити мушчин — в жіночій жєнщини. Рєсумєрація за відбуті години визначується після норм. прийнятих в школах УПТ. Рєчєнаєє вношеєня подання з сипієнієм вінає на разі без срідоєвті до 15. червня 1926 до Головної Управи УПТ-а у Львові, Ринок ч. 10. II. п.

Головна Управа Українського Педагогічного Товариства. 3-3

Діло

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 10, 1. пов.
Конто почт. ш. 143322
Адреса для телеграм:
"Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словацькій 20 ч. к., Румунії 15 лей,
Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Після записання нового президента.

Акт записання. — Перебрання влади. — Бажаання і гратуляції. —
Новий президент до народу. — Пепески не взяли участі в святі. —
Димісія уряду Бартля. — Коли сформується новий уряд?

Ватислав, 4 червня.

Записання проф. Мосціцького відбулося після поданого нами ачора плану. На спеціальній підписаній запис місця голова Нац. Зібрання Ратай, в дипломатичній льожі зібралися члени дипломатичного корпусу з папським нунцієм і французьким амбасадором на чолі. Біля них усталилися члени уряду під проводом голови ради міністрів Бартля і марш. Пілсудського. Крім того було присутнє ціле соймове бюро, а також представники крайової і закордонної преси. Були й найближчі члени родини президента. Члени Нац. Зібрання зібралися в поважному числі.

В 12 год. отворив Нац. Зібрання його голова Ратай, покликавши двох секретарів. Після того запрошено проф. Мосціцького на сядло. За хвилину він приходить в товаристві прем. Бартля. Голова Нац. Зібрання питає його, чи він вибір приймає. Після потакувочної відповіді марш. Ратай відбирає присягу, в часі якої президент тримає ліву руку на конституції, а два пальці підносить у гору.

Після зложення присяги марш. Ратай оголошує, що Національне Зібрання розв'язане. Президент виходить до мраморної салі, де слідує акт перебрання влади. З тім часі віддає артилерія приписаних 21 стрілів. Потім зачалися бажаання і гратуляції, які складали новому президентові члени уряду, представники дипломатичного корпусу і т. д. Дефілядою на подвір'ю замку військових відділів закінчено це торжество.

Президент Мосціцький видав до народу таку відозву:

До Народу! Покликаний вибором Нац. Зібрання на становище президента Річпосполитої, маю сповняти великий обов'язок: служити загальному добру, відвертати від Народу лихо й небезпеку. Обов'язок цей вимагає спільного ділення Народу зі мною. Нарід, визволений з неволі, мусить зробити велике моральне й матеріальне зусилля відродження. Річпосполита після вікового політичного розшматування мусить утрівалити внутрішню єдність і силу. Не можуть ломити сили Народу міжусобиці, не можуть зрушити єдності Річпосполитої ріжні ділянки суспільні чи політичні. Бо як один є наш Отець на небесах, так одна є мати Річпосполита Польська, що всіх любить одною любов'ю, одною від усіх вимагає любови. Тому визнаю вас, горожане Найяснішої Річпосполитої, і приказую на основі тої моральної сили, яка міститься в уряді вибраного вільним Народом президента, щоб ви незломними ділами утрівали велич і правоту Батьківщини. Нехай спогади недавньої міжусобиці побуджують до згуртування життєвих сил Народу в збірній праці над вивиденням імені Польщі. Нехай імя це ясне повною блисків, благородности і могутности. Нехай польський Нарід буде перший у ряді народів, будує нових будучин людства на згід-

ливій співпраці народів. Ти Боже, що зволив поблагословити наше визволення, що відігнав із нашої землі наїзника, допоможи ділу угрунтування Річпосполитої, загальному добру і чесноті, запевнення її цілості, безпеки і процвітання. — Варшава, 4 червня 1926. Ігн. Мосціцький.

Характеристична річ, що соціалістичні послы й сенатори в святі записання нового президента участі не брали. ППС. ухвалила рішення, що не бачить достаточних причин для перенесення записання президента з сойму до замку, тому в записанні участі не візьме. Хід Нац. Зібрання був увесь час спокійний, тому ППС. була певна, що спокій не буде нарушений і під час записання президента, тим більше, що проф. Мосціцький в дні вибору був у соймі, а на вулицях Варшави щиро його вітали. ППС. вважає перенесення записання бажаанням виминути законодавчу владу. Через те ППС. абсентувалася при записанні на замку.

На засіданні ради міністрів, що відбулося теж у замку, прем. Бартель заявив, що відповідно до існуючих звичаїв рішив податися до димісії враз з цілим урядом. Рада міністрів прийняла цю заяву до відома.

Новий президент прийняв димісію уряду Бартля і поручив йому і всім його міністрам вести далі своє справу до часу покликання нового уряду. До утворення нового уряду не прийде скорше, як при кінці найближчого тижня.

З судової салі.

За приналежність до Української
Військової Організації.

Львів, 5 червня.

На вчорашній розправі переслухували обв. Івана Паславського, якого промово подаємо окремо. З черги зачали переслухувати Івана Бігуна, обвинуваченого за те, що в намірі ограблення поштового вага стріляв до по таря Білоуса і поліца Красника й ранив їх.

Біржа.

Гроші.

Банк польської платини 5 червня за долари і девізи 10:30. Тому, що то був реальний курс віддано того дня понад 250 тисяч доларів і стільки ж девіз на валютотрі чинили. Варшавська біржа нотувала курс долара і девіз 10:30, 10:25 10:23. Ії о з а б і р ж е ю лагався курс долара від 10:35 до 10:45 при слабій тенденції. Канадський долар 10:20.

Збіжжя.

На біржі більші обороти в житі, ячмені, пшениці і спорадично малі трансакції в озимій ріпаві і білій конюшині. Загальний оборот 250 тон. На загаль дуже обильна подача, при відносно значній зацікавленості. Тенденція з мітто знижкова. Наясній озимий пшениці 48—49, пшениця жовта червона 50—51, жито галицьке 27:30—28:00, жчміль галицький пшеничний 27—28, овес галицький 33:25—34:25.

Що далі?

Львів, 5 травня 1926.

Вчора нововибраний президент польської держави проф. Ігнат Мосціцький зложив приписану присягу. З тією хвилею закінчився формально легалізаційний період в житті польської держави, спричинений відворотом маршалка Пілсудського після довершеного перевороту, а розпочався (розуміється, також формально!) період легальний.

На вступі нового періоду мусимо поставити собі питання, що зявляється автоматично й настирливо, питання: що далі? Як, в якому напрямі, по якій лінії і площі покотяться далішії події в Польщі? Чи будуть вони продовженням, розвитком „морального“ здвигу, започаткованого марш. Пілсудським, чи — навпаки — наступить поворот до первісного стану? А в центрі тих загальних питань, в осередку розвоєвих, реформаторських можливостей стоїть найреальніша проблема, проблема народного представництва: сойму і сенату. Чи буде теперішній, без сумніву вповні скомпромітований сойм розв'язаний, чи — навпаки — буде задержана його вегетація, щоб тим чином невідкинути завдати йому смертний удар. І то не лише завдати смертний удар теперішньому сойму, але й ідеї народного представництва взагалі, та тим чином або утвердити освічений чи неосвічений абсолютизм при збереженні безголосого сойму, або — довести в дальшому ході подій до анархії.

Теперішній сойм скомпромітований, пережитий, його моральний й інтелектуальний рівень наскрізь відсміий і спожаління гідний. Він заавмер природною смертю вже давно; марш. Пілсудський тільки копнув його обнятого смертним латаргом своїм кованим, воєвським чоботом в пам'ятних травневих днях. А однак, копаючи його, марш. Пілсудський думав збудити його з латаргу, щоб в легалізаційно — цеаристичних змаганнях одержати від нього в спадщині дещо з його невикористаного й постійно марнотраченого майна. Іде про поширення прав президента коштом сойму, на рахунок обмеження його чотиролітньої сваволі.

Досі — так сказатиб — все в порядку. Але заходить небезпека, що й після сповнення того мурицького діла, що й після поширення прав президента сойм буде задержаний у формі і змісті живого трупа. Заходить небезпека що той розпущений на безповоротний відпочинок сойм, а радше послы, штучно відживлювані дієтами, мають за завдання збудити серед населення обмерзіння й відразу до всякого народного представництва та своєю штучною екзистенцією, обтяженою безліччю гріхів, змістити основи започаткованого абсолютизму. Бо тільки так можна пояснити собі дотеперішню поведінку марш. Пілсудського і аперте промовчування про далішії наміри у відношенні до теперішнього сойму.

А що ж сойм, що „представники народу“? Як вони ставляться до далішних подій, що думають зробити зі собою і як реагувати на роль, яку їм призначається Коли

мати на думці загаль послів, ту авичайну, бездумну, до миски діст привязану отару, то ледви чи можна там рахувати на якунебудь кристалізаційну думку. Вони ані не знають, що з ними станеться, ані що з собою зробити. Думку й інтелектуальний та громадський рівень теперішнього сойму знаменито характеризує недавній принагідний оклик хлібоїдського посла Кравчишина (свояка марш. Ратая!): „па; пат; хріп; с; д; jety do roku 1927, a roium ty jim...“ Дієти, дієти і ще раз дієти для тієї сірої, безголової й безголосого маси послів, що однак розпоряджають силою підношення рук вгору, є тим магнетом, що їх приковує до найнікчемнішого положення, є тим компасом, що їм вказує політичні напрямні і закриває перспективи дальшого ходу подій.

„No; pat; z; p; l; a; s; c; d; j; e; t; y!“ — це талісман тинандіа — думка величезної більшости сойму. А знаючи цей дошкульний нерв сірої маси „народних представників“, марш. Пілсудський може до схочу держати для абсолютистичної декорації це „болото“ і робити з ним всякі штуки, дозволяючи тільки на виплату дієт.

Поміркувана лівниця, а головне, пепесівці настирливо домагаються розв'язання сойму, реально однією пригожістю для себе теперішнього моменту. Вони в час вишшли з уряду, де оборонювали вдержання платень урядовців та боролися з редуційними плянами правіці, тим самим здобуваючи для себе прихильність бюрократії. Опісля приєднуючись всеціло до акції маршалка Пілсудського, вони відізнали втрачену прихильність революційно настроєного робітництва. Тепер же починають протиставитися абсолютистичним забаганкам Пілсудського, вдержуючись своєю опозиційністю на поверхні політичного життя. Кращого моменту для них і краших виглядів для їх побіди у виборах не буде. Тому не диво, що вони всею силою пари пруть до виборів. Але інші партії поміркованої лівіці підбігають за пепесівцями, менше щиро думаючи про вибори, а більше з маніфестаційною метою. Правниця і центр свідомі того, що в нових виборах вони багато втраять. Тому хоч відчувують пониження й нежизнесподатність теперішнього сойму, то не мають охоти його розв'язати в надії, що легалізаційний поворот закінчиться якоюсь великою компромісацією і вони, понижені, відштовхнені, прибиті і забуті, ще дочекаються свого тріумфу.

Розуміється, хто реально оцінює ситуацію, знає, що повороту на старі позиції вже не буде. Компромітація теперішніх державців ніколи не буде основою тріумфу правіці, тільки вступом до анархії й громадянської війни, об'єднаної зі соціальними рухами.

Не наша річ давати вказівки польським державцям, однак наскрізь об'єктивно слід ствердити, що демократію й парламентаризм в Польщі може врятувати тільки негайне розв'язання сойму й введення нових виборів. Цього не бажає собі ні диктатор, ні більшість сойму, в якого руках, не вважаючи на повну компромітацію „народного представництва“, є ключ до розв'язки заплутаної і

ще більше заплутуваної ситуації. Найбільшим героїзмом і найважливішим рішенням теперішнього союму було би винесення ухвали про його розв'язання і нові вибори — проти волі „легалізаційного“ диктатора.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на-родня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Останній похід отамана Петлюри.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 31. травня 1926.

Похорон бл. п. Симона Петлюри мав розпочатися вчора в 3-й годині пополудні, з волоської (румунської) православної церкви на цвинтар Монпарнасу. Рідко бачить Париж похоронні походи в супроводі такої сили зворушеного народу, як оце — останній похід Отамана.

Старинний квартал, латинський. Сорбона, з пам'ятником Данта, що студіював тут в своїй молодості, кільканадцять кроків від дому жалоби — з одного боку, волоська церква — з другого. Ту церкву зці пок. Отамана бачили кожного дня; він не міг її не бачити, коли вертався додому шановною „вулицею Шкіл“ (rue des Ecoles); чи міг він, у повні своїй літ, припускати, що ось-тут, кільканадцять кроків від його домівки, вже жде його та церква, з котрої мав вийти його шлях до вічного відпочинку? За рогом вулиці, при котрій він обідав кожного дня, зачалася на нього смерть; у сусідстві хати, де думав, журився, тішився, спав, — ждала похоронна церква.

Вже довго перед похороном сильні кордони поліції замикали входи вулиці з вулицю, що ведуть під дим жалоби і церкву. З певної сторони, кажуть, пронеслися були погрози протидемонстрацій, і обов'язком поліції було принаймні забезпечити суспільний похорон англійців, коли вже не можна було забезпечити йому безпеченства життя на гостинній французькій землі. Десяток поліціантів шнурком стоїть і в церкві.

Велика частина площі перед церквою заложена вінцями, що ждуть своєї черги на окремій похоронній возі. Вінці, вінці, вінці — все з живих квітів. Ленти з написами й присвятами, синьо-жовті майже всі; та бачимо серед них і одну червону, і червоно-білу, і одну „триколірну“. Вся решта — сичьо-жовті.

Гора вінців, квітів, лент — у церкві, над домовиною Отамана; вкриває її велике шовкове покривало, синє, з тризубом із жовтих стяжок.

Отаманська шабля і шапка перед домовиною. Дружина і Донечка Покійного, з боку, в тяжкій жалобі. За ними його найближчі друзі і співробітники, горем і сумом прибиті. Гурток чужинців — останки колишніх дипломатичних і політичних зносин. Серед них польський полковник — в однострою...

Публика повагом переходить попри домовину, хрестячись і клякаючи. Монотонно читає по українськи псалтир церковний дяк.

Місцевий парох розпочинає похоронні богослуження, хор йому відповідає: оце в житті чужою вишнє від давніх славянських елементів латинські звуки нової во-польської мови. Потім співає службу молодий священик автокефальної української церкви, і другий хор йому відповідає: багато присутніх Галичан оце вперше чує в нинішній народній літературній мові спів і молебні, які ми з ранніх літ привикли слухати в церковно-славянській формі — тій самій, в якій зносилися з Богом і вічністю наші пращадки, на протязі тисячі літ...

Довго правиться те подвійне, двоязичне богослуження. Роздирають душу, притолочують її горем, закутують у прочуття смерті —

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна
Мужеські сукна

1630

15-7

ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

ФІРМА
РОМАН

ЗУБИК

Київ, Галицька 16.

північним напрямі шлях той вів римських імператорів і легіоністів проти невідомої Германії, загадочної Сарматії.

Чимало будинків тут ще має римські фундаменти; трохи не кожний камінь має тут свою історію. Доля не могла вибрати поважнішої панорами, ефіктовніших декорацій ні для кривавої трагедії бувшого українського Отамана, яка тут розігралася, ні для його останнього походу — цим разом у могилу.

Проходимо попри Пантеон...

Потім бульвар Монпарнасу — один з центрів світового мистецтва — і тихі бічні вулички, що ведуть відти на Монпарнаський цвинтар, і ми на „Божому Полі“.

Ще молебні: волоські й українські. Ще ридання, заклики й погрози Шевченкового й Стеценкового „Як умру, то поховайте“. Ще грудки чужої землі, що сипляться на домовину. І багато слізних очей і облич.

Цим разом, то кінець.

Промов не було, бо поліція, боячися відомих погроз, відрядила. Жалібні промови будуть сьогодні вечером на окремих жалібних зборах, у недалеких кварталах.

З похиленими головами розпливається з кладовища емігрантська публіка. З якими почуваннями, якими думками в похилених головах? Адже оце оскільки замкнулася, безвідкрито покинута одна доба української революції, нерозривно зв'язана з іменем Того, що спочив нині на землі, над якою володіла наша Анна Ярославна. Адже українська революція не видала нікого, ніякого вождя, політика, героя більшого від бл. п. Симона Петлюри, навіть рівного йому не видала — вище себе самого не скохати, не можуть скохити не тільки одиниці, а й народи цілі... Адже, нарешті, із смертю Симона Петлюри закрилася й карта болісної історії певної, даної, відомої політично державної й міжнародної концепції України. Чи закрилася вона на віки вічні, похована, як її головний сподвижник, у сирій землі?

В. Левицький.

Довкола брудного наклепу.

Чи С. Петлюра боровся з погромами й погромництвом?

Огидливі інсинуації, якими переповнена жидівська преса з метою виправдати вбивство С. Петлюри, примушують нас подати деякі дані, які доводять безосновність і зловну тенденційність усього того гадючого сичання.

Перед нами книжечка відомого жидівського діяча на Вел. Україні, члена українського уряду за часів С. Петлюри, соціал-демократа Соколова Гольдфельмана, який не раз виступав в українській пресі і на українській мові під псевдонімом С. Золотаренка. Книжечка офіційного видання українського уряду і називається:

С. Золотаренко (С. Гольдфельман). Чому серед жидівських робітників є багато більшовиків? (Додаток: Жидівські соціалістичні партії і Українська Народна Республіка). Камінь на Поділлі 1919. Видання Міністерства Преси УНР, ч. 61, 16^а, ст. 16, з 1-ї Друкарні Міністерства Преси й Інформації.

Беремо з неї дослівні витяги, вводячи в них наші підкреслення.

„Вже більш пізніше, — каже С. Гольдфельман ст. 7, — як війська Української Народної Республіки, або війська Петлюри, „петлюристів“, як їх всі називають, вперто б'ються з більшовицькими комуністами. Українські війська, як і су-

часне соціалістичне Правильство Української Народної Республіки, вимагають від більшовиків, котрі в більшості своїй прийшли з Москони, щоб пішли собі додому, залишивши би Україну і тим дали можливість українському правительству завести такий лад і порядок, який буде відповідати інтересам трудового народу України на користь не тільки українських, але й жидівських та інших націй людей, що живуть на Україні.

„Правильство хоче завести соціалістичний лад, щоб уникнути заворушень і не порядку, а навпаки, дати можливість робочому люду працювати в обставинах ладу та спокою.

„Але (ст. 8), коли українська республіканська армія прийшла до Києва, то виявилось, що велику силу встигли захопити булиш гетьманські генерали, котрі почали видавати себе за добрих українців, а фактично були прихильниками старої панської царської Росії і тому багато, хоч і тайно, шкодили українській справі. Українські козаки, що прогнали Німців і гетьмана, зробивши це велике національне діло, пішли додому... Поміж тих, що залишилися в армії, було багато таких, для котрих війна була джерелом незаконних прибутків на чужій рахунок... Ці таємні елементи використали різні провокатори — отамани та гетьманів, що втерлися в армію і почали розганяти селянські анди і комітети, робітничі організації та робота страши жидів-

Чи Пані переконалися, що каца найкраще смакує з домішкою БОМА найстаршої в Польщі, основаної 1816 р.

ФАБРИКА ЦИКОРІ

Ферд. БОМ і Ко С. А.
у Влоцлавку. 1-1

ські погроми в багатьох великих і малих містах.

Більшовики (ст. 9) та їх агенти на Україні (звичайно Жиди — примітка наша) почали величезну агітацію проти Директорії і Жидів приєднались до них, і армія Директорії мусіла відступати від Києва, аж до кордону Галичини. Всяка відступаюча армія ніколи в світі не може додержатися певного порядку і завжди робить неприємні і шкодливі для мирного населення вчинки. А тут ще до нашої відступаючої армії приєднались різні грабіжники, провокатори, агітатори-реакціонери (і безперечно, агітатори більшовицькі — прим. наша) і багато отаманів з бушних російських офіцерів, котрі змісць того, щоб чесно виконувати свої обов'язки і битися з більшовицькими, залишилися по містах і там грабували мирне населення, а особливо Жидів.

Тоді, це було в лютому і березні ц.р., зроблені були страшенні погроми в Проскурові, Фельштині, Умані, Балті і багатьох других містах і містечках.

„Жидівські робітники і мо-лодь (ст. 10)... прийшли до думки, щоб приєднатися до більшовиків, прогнати Українців і тим звільнити своє життя від тої страшенної погрози.

„А більшовики використали цю настрій, повели величезну агітацію поміж Жидів і тим захопили жидівських робітників остаточно...“

Далі (в розділі п. н.: „Як можна зробити Жидів добрими українськими громадянами?“), автор каже:

„На чолі Української Республіки стоїть правительство з справжніх соціалістів, котрі твердо стоять на сторожі інтересів трудового народу і тому ведуть уперту і рішучу боротьбу з погромниками і всіма провокаторськими елементами, що підбивають наші війська до улаштування жидівських погромів“ (ст. 10—11).

„Головне командування Української Народної Армії (т. е. С. Петлюра, — прим. наша) суворо забороняє репривізії у населення, різні грабунки і особливо жидівські погроми (ст. 11)...“

А ще далі, в додатку до книжечки, читаємо:

„Зараз, коли почався знову наступ української армії і коли жидівські кола побачили, що правительством твердо і рішучо бореться з погромами... почався серед жидівських трудових кол і робітництва прихильний до Української Народної Республіки рух. Всі жидівські громади Каміньця заявили, що активно підтримують наш соціалістичний уряд і обстоюють незалежність Української Республіки. Цей новий рух в жидівських колах прийняв досить великі розміри (ст. 16).

„В склад першого Правильства Директорії також увійшли представники партії „Польскі Ліон“ на посади міністра по жидівським справам та товариша міністра народного господарства, а один видатний київський жидівський діяч (не соціаліст) Марголін заняв посаду товариша міністра закордонних справ...“

„Ті жидівські політичні діячі, які розуміли, що погроми роблять провокатори та темні люди... не мали можливості кинути Жидів до підтримання українського правительства в цей страшний час, коли правительством не встигло припинити погромів: Жиди здавалися, що само воно винно в погромах (ст. 15)...“

Хіба досить, щоб брудні наклепи жидівської преси освітити світлом дійсності та засувати, що в погромах, які без сумніву були, невинуватий тодішній український уряд під проводом пок. С. Петлюри. Ясно, що в світі чесного жидівського літописця С. Гольдфельмана всі ті негідні вибрики жидівської преси і — як свідчить ухвала Жидівського Клубу в польському союмі — також жидівських політиків є недовозначним провокаторством.

Петлюра — погромник. Петлюра — опир, Петлюра казав видирати пил з лона жидівських матерей, Петлюра... в безокічність Петлюра. Чи справді пок. Петлюра був кровожадним антисемітом? Нехай говорять про це уступи із відозви Гол. От. Петлюри з серпня 1919 р., якраз з часів завзятої боротьби з погромництвом.

веде дослід над циганським побутом, збираючи народні пісні та матеріяли для мови, яку цигане хотять очистити з винадкових впливів та надати їй одностійність. У Москві є 8 шкіл для циганських дітей, між якими є чимало заблуканих з чужих країн. Учаться вони на окремих стінних часописі, видаваних для них. Навчання йде на російській мові та на циганській. Комісаріат освіти СРСР подає циган на різні освітні та професійні групи і доручив спеціалістам приготувати зразок циганської азбуки, якої вони до цього часу не мали. Перші книжки писали цією азбукою мають появлятися при кінці цього року. Видко, що паспортні труднощі нашої доби обридли мандрівку по світі навіть тим, які блукали вільно до столітньої війни думаючи над способами постійного осідку.

— **Промоція.** Дня 11. червня д.р. в год. 11 перед пол. відбудеться у великій залі Карлового університету в Празі промоція Романа Несторовича на доктора всіх лікарських наук. 1846 1—1

— **Звертаємо увагу П. Т. Чатація,** на оголошення фірми Делька найбільший закордонний вибір. 1852 1—1

— **Монт Івріст.** найвища на світі гора, стигає тепер чим раз більше туристів, які думають здобути гордий шмат. Ще тому рік мало хто ризикнув на небезпечну дорогу. Янаж причина тому, що тепер так усі пхаються туди? Хтось пустив поговорку що на самій вершці гори лежить коробка цукорців „Фортуни Нової“. 1725 г) 1—1

— **Управа „Місійного Інституту“** оо. Редemptористів у Збоїсках, почта Знесіння к. Львова: подає до відома родичів, що буде приймати нових кандидатів на шкільний рік 1926/7. По більшій інформації можна звертатись письменно або устно до Управи Інституту. 2-3

3 судової салі.

Епізоди боротьби.

(3-тій день розправи.)

Вже третій день ведеться у львівському окружному суді перед трибуналом суддів присяжних карна розправа проти 12-ти молодих Українців, що в ім'я волі свого народу, покористувалися в своїй діяльності засобами, кодуваним з карним кодексом. Зразком їх діяльності були між іншим і ті польські революціонери, які поступали так само як обвинувачені за царських часів, експропріували державні гроші та повертали їх на потреби польських революційних організацій. Маршалок Писудський, Довнарівіч і багато інших були провідниками та ініціаторами таких експропріцій. Вони підготували тим державне відродження Польщі, вони приспівували момент визволення. Нині це перші державні мужі Польщі.

Га рівночасно в тійже Польщі засідають на лаві обвинувачених за таку саму непотрібну молоді представники українського народу, що допускались відомим епізодом в ім'я приспівування великого моменту визволення свого народу, в ім'я відбудови своєї державності.

Послухаймо, що каже один з обвинувачених на розправі, як він борониться, та як подає мотиви для своїх вчинків.

О б а. І в а н П а с л а в с ь к и й, бувають старшина Української Галицької Армії (родом з Любачева 31 літній) зізнає:

До війни не почувалося. Виною, який мені закладу акт обвинувачення, виконав з на приказ моєї організації і уваріаю зі свого становища як бувають старшини У. Г. А. і карного члена української нації за вчинок чесний, за вчинок мого національного обов'язку.

І тому що Високий Трибунал і панове судді пр. сажні є під враженням відчитаного акту, я зі свого становища почувалося до обов'язку подати мій власний погляд і всі мотиви, які спонукали мене до того вчинку.

Ще як малий хлопець ходив я до народної школи в Любачеві, підтак віддали мене родичі до гімназії в Ярославі. Гімназія була польська. Там перший раз, як молодий хлопець побачив я те недобре відношення і співжиття учеників Польських з учениками Українцями. По моїй думці молодіж того самого віку обидна тісням

зв'язком і бажанням освітити як найбільше змания — молодіж та повинна без огляду на ризиків національності, походження, чи релігії любитися взаємно, полегати собі спільно, змагатися до освітлення вселюдських і національних ідеалів. Ми разом училися польської літератури, що в своїх творах Міцкевича, Словацького, Жеромського, Серошевського і інших навчала любитися взаємно, голосити свободу кожної нації.

Та такі моменти я мало пам'ятаю з тих часів, а остало мені в пам'яті як наші співтовариші показували на Українців з погордою: „до чого, то Сіверські, то Галицькі“, не бажали товаришувати з Українцями, бо казали про кожного „он якийсь сіверець“.

По укінченню гімназії прийшла світова війна, і я опинився в рядах австр. армії. Був з початку на російському, потім на сербському і альбанському, а вкінці на італійському фронті. Затерпів я мене австрійська негодзи і ненависті між поляками і Українцями. В обличчя смерті ми не бачили між собою наші ризиків. Ми боролися як люди, що мають в серцях однакові ідеї: вільну незалежну Польщу, а ми вільну незалежну Україну. Я тишався, коли почув, що в нас „краю утворився легіон У. С. С. та проголосив вільну незалежну Україну. Поляки тишався знову тим, що і у них творяться легіони, яких метою є незалежна Польща. І всі ми вірили, що хочай не скоро може досягнемо ту ціль, то все таки кров пролита в обороні чужої нам Австрії, дасть якийсь корисні наслідки. Ми вірили, що своїми трудами здобудемо всетаки деякі позиції, у якихмо дозго своїх народів, зробимо кілька кроків вперед, щоб наблизитися до великої цілі.

Доля сприяла нам. З вибухом революції по укладу царату в Австрії перейшли владу у Сх. Галичині як економікогосподарі на українській землі України. Та радісна вістка розійшлася по всіх закутках, де тільки жила Українці і кожний старався якнайскорше вернути у свої рідні сторони. Між ними і я вернув до рідного краю. Та тут стріну мене важкий удар. Ті самі люди, з котрими я недавно борювався австрійських земель, з котрими я мріяв про кращі часи для наших народів, ті самі з котрими ділилися останнім кусинком хліба під час гураганного огню над Півнем, ті самі, що ще недавно тому самі угинали я під чужим ялом, вбиваючи у груди моїх земляків, моїх братів, моїх сестер, вістри багнету. Ті самі люди заперечують право на життя право на існування мому народові і відбирають те, що самі освоюли.

Я став у ряди Української Галицької Армії в обороні рідної землі. Я мусів бачити в ті дні своїх ворогів. Зродилася стара ненависть. Я під час світової війни не страчав такої ненависті між ворожими військами, яку я стрінув у нових противників. Народ, який рівночасно з моїм народом підняв прапор незалежності, змушався над полоненими в'язнями, та убивав масово спокійних громадян. Українське військо зберігало у Львові спокій і порядок, а польські громадяне стріляють навіть до гімн учеників.

Мене приділену до 6. брига. УГА. беру участь в боях на фронті Рава Руська-Немир-Яворів і протиставлюся тим, що хотять намітити кайдани мійому народові. І бачу на власні очі жалюгідні факти. Двох моїх товаришів, а то Слукса та ще одного, котрого називається тепер не пам'ятаю, попадають в польський полон в Горині; польські жовніри здирають з них черевники і так босо по силі женуть їх більше як 12 км. до Любачева і там над ними знущаються. В другому бою під Сухоховом над Сяном попадає в польський полон іншій вже незнайомий мені називається стрілець, котрого на другий день відіслано на українську сторону побитого, цілого в синцях і пораненого. А я і до сьогодні не чув на жалі, щоб якась влада судила тих, що це зробили. На тім відтинку стояли ми аж до травня 1919 р. В травні починається відворот. Відступаємо через Каміньку, Золочів, Зборів. Польська Нав. Кмда вживаючи підступу не тільки супроти нас, але і супроти цілого світа, мисляла на нас армію Галлера, забуваючи про зобов'язання польського уряду, що Армія ця не має бути вжита проти Українців, а тільки супроти більшовиків. Задля браку муніції відступаємо до Збруча. Сотні тисяч збіглих, тисячі в'язників, руйна солонських господарств, от наслідки походу армії Галлера.

Одержуємо дещо муніції і новою офіційною доходимо аж до Красного. Від населення довідуюся про страшний знущання польських військ. Довідується, що одному нашому полоненому казали польські жовніри танцювати босом по шкелі. Довідується про замордування о. Підляшського в Монастирських, о. Ніжанського в Стрию. Нахвилює горістися до нас і помагає чим тільки можна.

І знову забракло муніції, почався відворот. В нашій країні запанувала страшна неволя. Тюрми заповнюються спокійними громадянами, їх в'язять за те тільки, що сміли любити свою землю.

Як багато інших і я опинився за Збручем, та взяв участь у поході на Київ; переживав цілу кампанію УГА, хорувал два рази на тиф.

В квітні 1920 р. попадаю в польський полон праз з частинами УГА і мене відвозять до табору полонених у Фридрихівці коло Волочиск. По трьох тижнях побуту в таборі у Фридрихівці починаю в нас вивозити до других таборів транспортами. До одлого з таких транспортів приїжджу і мене. Без ложки страви, без

води, заплембонують нас у тагарових вагонах та через три дні їдуть — вагонів не відчиняють. і так везуть голодних до Стрия. В Тернополі довідується тамошнє населення, що везуть полонених Українців. Виходять люди на двірці та хотять нам передати їжу, однак польська ескорта розігнала крісами тих людей, а нас голодних везуть далі.

По кількох днях побуті у Стрию довідуюся, що мають вивозити нас до Тухолі на Помор'ю. Відносини в таборі тяжкі, харчують нас переважно гнилими осередками. Я не зміг поєсти цього всього, а тільки з кількома товаришами до Чехословаччини. За границею голошує у границі чеської сторожі, котра відсилає мене до Нім. Яблінного, де була інтернована одна галицька бригада. Там застав я вже перших збіглих з табору в Тухолі і від них довідався я про страшний відносини в таборі і про смерть одного мого товариша четаря УГА Ярославича. Польський жовнір намовив його до утечі з табору, обіцяв поміч, а потім в підступний спосіб застрелив.

З табору в Німецькій Яблінці переносить нас цих всіх, що утікли з полону, до табору в Вайхенбергу, а після до Юзефова, де число збіглих та з краю як з таборів полонених щоденно збільшується. Від збіглих чує про ті страшенні відносини в краю, про карні експедиції, про конфіскації, про вибори та про в'язнення. Власти починають безпощадно нищити весь матеріяльний добуток українського народу. Інтерновано понад 30.000 цив. населення, яке гине масово від епідемії тифу. Підчас виборів держави в тюрмах понад 30.000 українських громадян шлюми тижнями, а навіть місяцями без переїслухання. Я чує та читаю про масовий відрух протестуючих українських мас, і здаю собі справу з того, що чує і знаю, що не з гаразд це діється.

(Докінчення буде.)

† Посмертна згадка.

Іванна Симіонівна померла дня 3. червня 1926 на клініці у Львові в 42 році життя. Покійна була примірною громадянкою міста Яворова. І їна її пам'ять!

Оповідки.

Український Наддніпрянський Хор під управою Дм. Котка.

Нед. 6. VI. Рогатин.
Понеділок 7. VI. Бережани.
Віс. орок 8. VI. Бережани.
Середа 9. VI. Підгайці.
Четвер 10. VI. Тернопіль.
Початок о год. 8:30 вечером. Ціни скрізь знижені. 1659 19—?

Позір! Дня 24. червня д.р. відбудеться перший зїзд товаришів-абітурієнтів академічної гімназії у Львові, що здавали іспит зрілості в 1910/11 шкільному році. Проситись всіх товаришів зголошувати свою участь на адресу: о. д-р Іван Бучко, гр.-кат. Семінар у Львові при вул. Коперника 36. Проситись, щоб разом зі зголошеннями надіслати відомі адреси других товаришів. — За ініціативний Комітет: д-р Константин Парфанович, Степан Раставецький. 1837 2—3

Дирекція при. учит. жіночої Семінарії СС. Василіанок в Яворові оголошує отрим конкурс на посади двох учительок а) учительки релігії і б) учительки рисунків і ручних робіт. Зголошення проситись слати до Управи Монастиря СС. Василіанок в Яворові. 1831 3—3

В першу річницю смерті бл. п. Ольги з Гладилівців Приймкової, зложила на „Рідну Школу“ Вп. Олексининова Анна 10 зол. За жертву щиро дякує Головна Управа У. П. Г. 1845 1—1

Шукають праці. 2 цукорницькі помічники, 1 огорожник, 1 механік, 1 столяр, 1 декляторський майстер, 1 торговельний практикант, 1 кравецький прикравач, 1 гарбар, 1 бетоновий майстер (веде залізобетонні роботи), 1 коваль, 1 теслярський підмайстер, 2 служниці, 1 послугачка, 1 кухарка — найкраще до бездітної родини та вдова середніх літ, що знає французьку й німецьку мову, до виховання дітей, науки шиття і крою, також співає — все в лінійній родині. Хто з українського громадянства може дати прещю тим безробітним, звольте зголосити до Бюра посередництва праці „Союзу Селянських Спільнот“, Львів, Ринок 10/11.

КАЛЬКУ

до машин до писання

1848

недосяжимої якості

ПРОДУКЕ НАЙДЕШЕВШЕ

1—3

„SOLALI“ Паперовий промисл

С-ка з обмеж. пор.

Żywiec --- Галичина.

Навілки для Франківських обхордів можуть набувати провінційальні комітети для вшанування пам'яті І. Франка в Головному Комітеті у Львові, Ринок 10/11 „Просвіта“. Навілок треба тепер уживати ще в той день, коли відбуваються в даній місцевості свята Франка.

В неділю, дня 6. червня 1926 р. Плоня Сокола-Батька при Стрийській рогатці. Діточе Свято Шкіль УПТ. Руханковий річний попис молоді усіх львівських шкіл УПТ. — Рідної Школи. Порядком вправ: 1) Перегляд і почетний хід відділів усіх шкіл. 2) „Ковалі“ — забави — хлоп. школа ім. Т. Шевченка. 3) Збірна вправа хорувочками — діти усіх народних шкіл. 4) Як весело минає час? — ритмічна забави — дів. семінар і гімназія. 5) Гри і забави — усі народні школи. 6) Шість век — ученики муж. семінара. 7) Весняний хорівід — дів. школа ім. Т. Шевченка. 8) Національні танки: а) Хорівід і б) Аркан — школа ім. Б. Гринченка. По вправі грає сурмова оркестра. Початок вправ о 4 годині по полудні. Ціни місця: стоїть 1 зл., для молоді 50 с., сидяче місце на ступенці 3 ал. Білети продає вчасніше Книгарня УПТ. 1754

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

1-ЗОЛ. коштує кожда золотинка наплава у Гутермана Сикстуська 14. 1679 27—?

НАПРАВУ годинників під управою факонних сил швайцарських молододжук Гутерман Сикстуська 14. По стінні годинників посилаю домі. 1679 б) 27—?

1-ЗОЛ. коштує кожда золотинка наплава, 1 золотинка виконана тільки у МАНДЛЯ Коперника 14. 1819 6—10

ЧИТАЛЬНЯ „ПРОСВІТИ“ в СТРИЛІ ЦКАХ НОВИХ, поч. Іоса, пошуку чоловіка передовсім вправного музиканта, як культурного і просвітнього організатора. Услія на місці або письменно. 1847 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає

Дентистичне заведення

д-ра Шимона Раппалорта
Якова Насса

Львів, вул. Сикстуська 17/11.

Плембування й винищення зубів без болю. Штучні зуби в хавчуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провісній погоджується в майкортшому часі. П. Т. урядовцям та студентам значна знижка та полєкші в сплатах. 1824 3—5

Музичні інструменти

і прилади до них в великій виборі по найнижчих цінах поручають

Брати файгенбаум

1849 КРА. 13 — Майзелеса 3. 1—2

Антін Копрівський

емер. ст. радник суду

відкрив

- адвокатську канцелярію -

1850 в Солотвині. 1—3

Оповідка.

Вступні іспити до вищих клас (від II. до VII. включно) української гімназії з правом прилюдности УПТ. в Дрогобичі відбудуться в днях 22-го, 23-го і 24-го червня ц. р.

Вступні іспити до I. класу 28-го червня. Зголошення й інформації в Секретаріаті гімназії (Дрогобич, вул. Івана) від 11-го червня кожного дня перед полуднем. 1844 1—6 УПРАВА.

НА ВАКАЦІЙНІ КУРСИ, прийму Плім Учительські (дів) на мешканні з хардем в середмісті Валова 14, II. поверт на право. 1851 1—1

В ЯМНІМ, коло Яремча, є до винайму кілька покоїв та окремі дїм з одним покосом, кузницею, передпокою та верандою. Недалеко від зарізної недуги не наймається. Д-р В. Янович, лікар в Станіславові, коло почти. 1843 1—3

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пош.
Конто вент. швд. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 50 ч. к., Румунії 15 лей,
Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Політична ситуація.

Формування нового уряду. — Зменшення числа міністрів. — Перед уступленням марш. Ратай. — Криза в клубі ППС. — Проект уряду в спізві змін конституції. — Які реформи думає перевести новий уряд. — ЗЛН. за зміною виборчої ординації. — Скликання сечату.

Варшава, 6. червня 1926.

В соймових кульорах тиша і спокій. Більша частина послів виїхала з Варшави на провінцію. Залишилися тільки президії деяких клубів, але й тих не видно в кульорах.

Тимчасом ведуться конференції і розмови в справі сформування нового уряду, який має бути утворений в середу. Загально думають, що провід нового уряду спочиватиме далі в руках дотеперішнього прем'єра Бартля. Кажуть, що в новім уряді наступлять зміни тільки на становищах міністра скарбу, торгівлі і промислу, земельних реформ і рільництва. За те говориться багато про зменшення числа міністрів з 13 на 8. Відсунення сойму чи пак його представництва від всяких впливів при формуванні уряду є найкращим доказом поминення парламентарних чинників теперішньої державною владою — всупереч дотеперішній традиції.

В парламентарних колах ходять чутка, що марш. Ратай хоче уступити зі свого становища. Кажуть, що причини його резигнації треба шукати в тих інцидентах, які спричинили перенесення Нац. Зібрання з сойму до замку. На запит денників у цій справі Ратай відповів, що його «резигнація не є виключена». За причину резигнації буде поданий, розуміється, стан його здоров'я.

«Жечпосполіта» подає, що в минулу п'ятницю група соціалістичних послів зложила на руки президії клубу внесення на виключення з партії послів Ніського, Гавснера, Яворовського і кількох інших за те, що всупереч програмі й інтересам ППС. заангажували партію в політику марш. Пілсудського, яка йде по лінії мілітарного автократизму й оборони посідаючих клас. ППС. через тих послів дискредитувалася в очах робітників і звязала собі руки в політичній діяльності. «Жечпосполіта» додає від себе, що це внесення є поправдою спрямоване проти послів Морачевського і Дашинського, які працювали в тісному порозумінні з пос. Яворовським.

«Експрес Поранні» подає, що президент Мосціський має намір проголосити з нагоди обняття ним найвищої влади в державі акт амністії за політичні, пресові і кримінальні проступки.

Міністерство справедливості під проводом мін. Маковського веде інтензивно працю над виробленням урядового проєкту щодо зміни конституції, особливо в ділянці поширення атрибутів президента, як також модифікації виборчої ординації. Омодіфікації виборчої ординації, одночасно йде праця над проєктом надзвичайних повноважень, які дозволяють би президенту змінити приписи виборчої ординації.

З кол. що стоять близько до нинішніх керівників польської держави, інформують, що новий уряд має намір забратися до основних, радикальних змін в різних ділянках державного життя. Він має виступити з широкою програмою, переведення якої доведеться широкі маси. Щодо «національних меншостей», то говориться про територіальну автономію для українців і білорусинів і про український університет у Львові. Крім того є намір змінити статут Банку Польського по думці вказівок проф. Кеммерера. Плинуть також далекоїдучі редукції в урядничім апараті. Новий уряд зробить усе можливе, щоб стабілізувати валюту, а в першій мірі буде старатися збільшити експорт з Польщі, щоб таким робом до краю впливала чужа валюта.

ЗЛН. прийняв на своєму засіданні у Варшаві м. ин. таку резолюцію: «Клуб ЗЛН. стоятиме далі при рішучім домаганні відповідної зміни виборчої ординації, як також запевнення будучий на родній репрезентації правної діяльності і безсумнівного польського характеру, а також відповідної зміни конституції з метою скріпити початкову виконавчу владу».

«П'яст» не відбув ніяких клубових нарад після записання президента, виходячи з заложення, що з хвилею вибору президента всі біжучі справи поладано. Справу розв'язання сойму і зміни виборчої ординації клуб «П'яст» обговорюватиме тоді, коли уряд з ними виступить.

На середу 9. ч. м. скликав марш. Тромпчинський засідання сечату. Це викликало в політичних колах деяку сензацію, але виявляється, що сенат скликано тільки для поладання залягаючих справ, ухвалених давно соймом.

Сепаратизм у Познанщині.

Організація оборони держави в Познані у зв'язі з вибором нового президента оголосила такий комунікат:

«З уваги на те, що спокій у тутешній ділянці завдячує суспільній головно цивільним і військовим властям, котрі заняли становище, зовсім згідне з її переконаннями, жадатимемо, щоб в ці власті не вносили розламу персональними змінами, доки не привернеться правильних умов державного життя».

Вважаємо konieczним, щоб керівники і члени всіх організацій, яких ме-

тою є оборона публ. порядку, витривали незломно на своїх становищах. Урядові і військовим зав'язується не уступати зі занимає ними становищ, хоч би грожали їм найтяжчі моральні конфлікти, в арозумінні, що цього вимагає від них вищий інтерес батьківщини».

Справа сенатів фінансів Франції.

Бріан їде до Женев.

Париж, 6. червня 1926.

Після засідання ради міністрів Бріан повідомив, що їде до Женев. Фінансове положення — сказав Бріан — не змінилося. Сподіється, що проєкт санатів фінансів проляже палаті ще перед проєктом бюджетового проєкту. Комітетові знавців слід оставити повну свободу ділянки при розгляданні поважних справ уздоровлення фінансів.

Рада міністрів рішила ввести в життя програму про обмеження привозу й обмеження в споживанні ділянки. Для переведення того завдання створили комітет, до якого належать міністри внутрішніх справ, суспільних робіт, торгівлі і хліборобства.

Диктатура в Португалії.

Віденські часописи повідомляють із Лізбони, що 6. червня появився там розпорядок, яким розв'язано парламент і всі парламентарні комісії. З 3 днем 6. червня проголошено диктатуру. Генерал Да Коста ввійшов на чолі військ до Лізбони. Да Коста обняв диктатуру.

Місяць нарад у Женеві.

Женева, 5. червня.

В червні ц. р. радитимуть у Женеві: до 5. червня перші загальні збори міжнародного бюро праці, від 7. до 23. червня другі заг. збори міжнар. бюро праці, 3. червня фінансовий комітет (три дні), 7. червня Рада Союзу Наро. ін (8 днів), 8. червня мандатова комісія (10 днів), 9. червня комісія економічної статистики (5 днів), того самого дня комітет знавців для справ охорони жінок і дітей (4 дні), 15. червня підкомітет для справ умов власності, 17. червня підкомітет для справ взаємин між університетами (13 днів), 21. червня підкомітет для справ мистецтва й науки (три дні), 23. червня бібліографічний підкомітет (3 дні) і 26. червня міжнародна комісія для умов співпраці (3 дні).

З судової салі.

За приналежність до Української військової Організації.

Львів, 7. червня.

До суботи виключно переслухали дев'ять обвинувачених. Обв. Микола Бігун не признається до вини. Каже, що в тім часі був у Чехословаччині. Обв. Ярослав Барановський признається до нападу на почт. віз у Калуші, котрий не адався. Брат його Роман Барановський не признається до вини. Обв. Антон Медвідь признається до захоплення грошей з каси повітової ради в Долині. Чув стріля, не знає. Обвинувачений Микола Ясінський признається, що належав до організації під прихистком Ліщинський. Яка піль організації і хто належав до неї, не може виявити. Учасні в нападах на поштові вози у Львові й Калуші не брав. Признається до участі в захопленні грошей із каси повітової ради в Долині. Х. о там їде брав участь не знає. Одержав приказ з організації і виконав його без застерєжень. Гроші забрав голова організації. Члени організації не знали, скільки там було грошей.

На цьому перервали розправу до понеділка. Розправа потріває напевно кілька тижнів. Бо є покликаних аж 70 свідків.

Лист із Югославії.

«Реч» про українське питання. — «Крошавий Петлюра». — Петлюра та українська справа в освітленні російського «ліберала» О. Ксюніна. — Що лише «Новое Время».

(Від власного кореспондента.)

Білгород, 1. червня 1926.

Українське життя в Білгороді назовні мало помітне, але крок за кроком воно потрохи йде вперед, прямую до того, щоб в часом вийти і на ширший шлях. Не вважаючи на дуже несприятливі умови, місцеві Українці всеж таки провалять деяку національну роботу. Потрохи поширюється «Просвіта», відбувається інформування місцевого населення у наших справах і частіше починають з'являтися зовнішні ознаки того, що ми таки існуємо. До цікавих з'явищ в нашому тутешньому житті треба віднести два, що заіснували в останнім часі. Може вони і занадто дрібні з ширшого погляду, але важні для нас, що тут працюємо. Інколи досягти якогось дрібного успіху на самому початку буває часто далеко трудніше, ніж тоді, як уже є готовий ґрунт для успіхів. Таким нашим успіхом на ґрунті пропаганди є поява в сербському щоденнику «Реч» (в ч. 641) редакційної статті — «Погляд на українське життя з нашого становища». Ця газета, як відомо читачам із відділу «Усміха», вже декілька разів уділяла місця статтям п. І. Бузда про українські справи, але нова стаття є цікава тим, що аперше в сербській пресі українська справа поставлена на площину розгляду її з сербського становища й інтересу.

Стаття починається вступом, в якому стверджується, що сербська преса з усієї європейської присвятила найменше уваги українському питанню, а населення не знає ні історії, ні культури, ні літератури та мистецтва, як і політичного життя «цього нам так же близького братнього народу». Далі зазначає, що колишня російська дипломатія витрачала великі гроші на те, щоб закордоном як можна менше знали про її внутрішні справи та досягала того, що на Росію дивилися як на суцільну славянську державу. Роблячи короткий перегляд подій на Україні та побиваючи «стару байку російських шовіністів про те, що «Україну» придумав німецький генеральний штаб», газета робить огляд сучасного стану на поділених українських землях. Незалежно від того, як вирішиться взаємовідносини між Росією та Україною, остання всеж мусить відгравати велику роль як завдяки своєму багатству, географічному положенню, кількості населення, так і завдяки «багато вищому культурному рівню населення у порівнянні з народом великоруським». На прикінці статті обговорюється необхідність ознайомлення з українським народом та його ріжними здобутками у їхньому муж (сербському) інтересі, бо без цього:

«Зрозумілим є, що не зможемо (в майбутньому) уляти в близькі відносини з народом, котрого ми взагалі не знаємо і котрий знає дивитися на нас не на нарід, котрий ого ігнорував».

Українці виявили багато більше зацікавлення нами, ніж ми ними і навіть тепер, у дуже несприятливих та тяжких умови-

нах життя вони знаходять можливість цікавитись нами, дружучи в своїх часописах статті про наше політичне і культурне життя, роблять переклади з творів наших письменників. Тому годилося і нам, у нашому власному інтересі, їм відплачувати тим самим та уділити більше уваги, ніж та, яку вони мали з нашого боку до цього часу".

Другим цікавим явищем патетичному ґрунті є стаття О. Ксюніна під заголовком "Кривавий Петлюра", поміщена в найбільше поширеній сербській газеті "Политика" з приводу вбивства С. Петлюри. Буваючий співробітник газети "Новое Время" О. Ксюнін тепер перекотився дуже вліво, є постійним співробітником цієї газети і головою Союзу російських журналістів в Югославії. Ми звикли до ріжких виявів правого і лівого російського шовінізму в українських справах. Тому колиб подібна стаття була з'явилася в якійсь російській газеті, вона не заслуговувала б того, щоб на ній зупинятися. Але тут зовсім є щось інше, а саме мета неопіформованим сербським читачам виставити нашу справу в своєму освітленні, підкреслити свої висновки, вдуманими "актами" та поновити старі казки про "німецькі гроші", знаючи, який це може мати вплив на антинімецькі сербські настрої і погляди.

Свою статтю починає О. Ксюнін заявою, що найтемнішою постаттю в російській революції був гетьман Петлюра.

Який служив у Петрограді скромним бухгалтером та у вільні від праці часи, читав книжки проф. Грушевського, котрий він українську пропаганду на користь Австрії".

Далі йде повне перекирчування історичних фактів, яким специфічна ненормальний уяві п. Ксюніна мішанина подій та прерозумні заяви в роді таких:

"На місці червоного прапору Петлюра видумав негідно жовто-блакитний і сповістив на всі боки, що стара Малоросія зі столицею Києвом, у котрому відбулося хрещення Росії, знову стала самостійною державою".

"Свою працю почав Петлюра з того, що видав розпорядок про друкування всіх часописів та книжок на українській мові, яку вигадав проф. Грушевський. Наступні великий конфуз. Неможливо було знайти ні журналістів, котрі уміли писати мовою Грушевського, ні читачів, які бажали читати ті українські часописи".

Далі п. Ксюнін широко розписується про страшні погроми, різанину жидівських жінок, дітей та старців, грабунки гайдамаків, котрі "були зодягнені у фантастичну одіж і мали виголені голови"; зазначає, що Петлюра увійшов у спілку із більшовиками і з царистами і взагалі з усіма, "навіть з самим чортом". Згадавши нарешті про те, що "запізнена куля потрапила таки Петлюру у Парижі", О. Ксюнін кінчає свою статтю такими висновками на рахунок усіх Українців:

"Самостійницьким, федералістичним Петлюрам завжди хутко розбурхуються мізки, але ці люди завжди кінчають неспяко".

Цілком зрозуміле, що місцеві Українці не могли лишитись спокійними та не реагувати на таке інформування сербської публіки. Щоб авторитетніше ствердити всю брехливість п. Ксюніна, вирішено було виступити від імені єдиної нашої тут організації, наслідком чого і з'явилася в ч. 6500 "Политики" стаття спростування за підписом "Просвіти". Це ще важко з того боку, що "Политика" дотепер рішуче відмовлялася друкувати статті про українські справи певно завдяки впливу свого співробітника-референта в російських справах. На початку свого комунікату "Просвіта" зазначає, що:

"Не будучи ні прихильником, ні ворогом С. Петлюри, але як безпартійна національна організація, бере за свій обов'язок в інтересах правди дати поправки до цієї тенденційної статті".

Далі комунікат по пунктах побиває брехливу писанину О. Ксюніна, дає правдиве освітлення діяльності українського уряду, згадуючи, що він не робив утисків на російську пресу, а навпаки — українське слово було завжди під утиском російських урядів.

"Українську мову не міг вигадати проф. Грушевський, бо на цій мові говорить біля 40 міль. народ". На цій мові існує багата література, а сама Всерос. Академія Наук у Петрограді року 1905 виступила в об'єднанні української мови, яку забороняв російський уряд".

Далі "Просвіта" в своєму спростуванні побиває наклепи на Небіжчика за жидівські погроми і каже:

"Є неправдою, немов то С. Петлюра був ініціатором жидівських погромів, навпаки, він гостро боровся проти всякого насильства над жидівським населенням. Але в часи громадянської війни не легко це робити, тим паче, що більшість Жидів була прихильною як до більшовиків, так і до інших ворогів України. Російська армія за часів світової війни, не звважаючи на всю свою дисципліну, не могла уникнути жидівських погромів у Галичині, а те, що різні елементи робили під фірмою Петлюри є занадто мізерним у порівнянні з тим, що робило військо деяких генералів російської Добровірної (генерал Сладков, Шкура)".

Це спростування закінчується висловом здивування, що ліберальна людина, якою є п. Ксюнін, міг виступити таким шовіністом у всьому, що є українським, та що такого роду статті не лише не зможуть

принести нічого в справі порозуміння між українськими та російськими громадянством, а тільки дають ще більше причин до загострення відносин та боротьби.

Уже сама звістка про вбивство С. Петлюри сильно врадила місцевих Українців, незалежно від їхніх партійних переконань, а стаття О. Ксюніна викликала крім того і велике обурення, котре лише трохи втихомирилось після виступу "Просвіти" зі своїм комунікатом. Цей виступ прихильно зустріли також сербські та деякі російські кола. Шкаво також зазначити, що місцева права російська газета "Новое Время" висловила дуже здержливо з приводу вбивства С. Петлюри, зазначивши, що вона ніби то не є в курсі справ щодо діяльності Небіжчика і його поглядів. А в числі з 30. травня, подаючи зміст допиту над вбивцем Шварцбартом, додає від себе такі міркування:

"В цій показанню характерним є те, що вбивця як одно із оправдань свого вчинку наводить і те, що Петлюра мав на увазі продовжити боротьбу проти Росії проти Жидів. Розуміється, тут не місце "Росії", а треба читати — "жидівською бандою півголова", які заволоділи Росією". І тоді вийде враз до ніжний зв'язок її з жидівством. Та так воно є і в дійсності".

В. Анський.

Казку "Мавз" щоденно свіжо палали в добрих родах, по найнижчих цінах, поручає фірма "Мавз", Рівненська 18. Цукор о 5% дешевше як ринкові ціни. 1821 2—2

Після огидного вбивства.

Заява Посольської Фракції УНДО Українського Клубу.

Жидівський Клуб нещодавно видав комунікат в справі вбивства С. Петлюри б. Голови Української Держави.

Зважаючи, що з причин від Фракції УНДО незалежних, не може в найближчому часі відбутись повне засідання Українського Соймового Клубу, а одночасно з'являється невідкладна потреба негайно реагувати на комунікат Жидівського Клубу, — Посольська Фракція УНДО Українського Соймового Клубу почувається до обов'язку вже в теперішній хвилині якнайшвидше заперестувати проти безосновних нападів на очорнити особу б. Голови Української Держави, якого Жидівський Клуб визнає за ті погроми, які справді підчас національно-визвольної війни і соціальної революції улажували ворожі українському народові чинники. Фракція УНДО Українського Клубу разом з українським народом відчуває глибокий

біль з приводу трагічної смерті б. Голови Української Держави, хоч не солідаризується в цілості з його політичною акцією.

З огляду на те Фракція з прихильністю стверджує, що агресивне ставлення Жидівського Клубу, на жаль — єдиного представництва жидівського народу, тільки збільшить роздривності у відносинах між українським і жидівським народами, викликану фактом огидного вбивства.

ЗА ФРАКЦІЮ УНДО УКРАЇНСЬКОГО КЛУБУ:

Сергій Хруцький, Борис Калужський.

"За убієнного Симона".

Панахида за душу бл. п. С. Петлюри у Варшаві.

(Від власного кореспондента.)

Варшава, 3. червня 1926.

В неділю 30-го травня ц. р. заходами Центрального Українського Емігрантського Комітету у Варшаві відправлено заупокійну Службу з панахидою у православному соборі на Празі за душу бл. п. б. гол. отамана Симона Петлюри, звіршеного моговським Жидом Шварцбартом. Службу Божу правив архимандрит Полікарп в асисті 12-ох священників — по українськи; архим. Полікарп виголосив теж відповідну проповідь. Простора церква була вщерть набита українськими громадянами, що живуть у Варшаві, та численними представниками інших народів. І так явилася делегація від польського військ. міністерства та генер. штабу в особах: шефа генер. штабу ген. Бургард-Буркацького, полк. ген. шт. Манєши, підполк. князя Князельського (кол. зв'язкового при штабі гол. отамана) й ін. Від міністерства закорд. справ був присутній директор східного департаменту Ю. Лукасевич і радн. М. Шумляковський, з видніших польських діячів були: пп. Юзефовський, Стємповський, Голушко, ада. Шуманський, Мелковський і ін. З Грузинського Комітету явилися: ген. Захар'ядзе, кн. Казбекі ген. Салакэй; із Росій було видно Ліперовського.

В четвер 3. ч. м. у цій самій церкві відбулася друга заупокійна Служба з панахидою з ініціативи код. старшин і вояків армії УНР, перебуваючих нині у Варшаві. Правив парох церкви о. Теодорівч в асисті численного духовенства; палку промову виголосив о. Сагайдаковський, який м. и. кинув ідею перевезення в будучині тіла пок. С. Петлюри з далекої чужини над рідний Дніпро. Співав катедральний хор та Українці питомці тутешньої духовної академії.

Серед української емігрантської колонії у Варшаві, зв'язаної з пок. С. Петлюрою зв'язками тісними, ніж яканебудь інша емігрантська українська громада, панує велике

ВЗУТТЯ жіноче зол. 52' — мужеське зол. 58' —

славної марки "Уніон" з приводу ліквідації цього артикулу продаємо нижче фабричних цін

Фірма ГУРСКИ і ВІТЕК

Львів, Площа Марійська ч. 5.

1799 5-20

о. ППОЛИТ ПОГОРЕШЬКИЙ.

Франко в гімназії.

З моїх споминів.

Читаючи спомини про Івана Франка, мало знаходжу згадок про його молоді літа, особливо про його науку в гімназії в Дрогобичі. Є то прогалина, яку я хоч короткою згадкою хотів би виповнити, тим більше, що з ним прожив я там у милій дружбі два роки.

Покінчивши IV. гімназ. кл., ми дуже боялися математики і греки в V. кл. Тому ми стали оглядатися за інструктором до тих предметів. Разом з товаришем Ярославом Рошкевичем вишукали ми собі саме Івана Франка за інструктора. Франко був дуже здібний, відначачаючий. Він ішов до VII. кл. й охотно рішився обох нас учити. Так учив нас цілий рік і ми йому щось там платили. Але за той час ми так пізналися і заприятельлися, що він уже від нас ніякої заплати не хотів брати й учив нас лише з приязни в шлім другім році аж до своєї смерті. Є це дуже гарний рис його характеру, що вже в молодих літах у нього проявився.

В гімназії був Франко дуже скромний і неслий. Ходив у полотня-

ній блузі, носив багато книжок і дуже багато читав. У вищих класах треба було і йому подумати про ліпшу гардеробу, тож з тим звернувся до мене, а я просив свого вуйка Фасрайсля (Feuerleiss), лісничого з Унятич, і він вибрав Франкові матерію на убрання, а кравець Фішель (Fischel) йому те убрання зробив. У ньому став Франко вже сміливіший; у ньому й прийшов до нас до Вацович на село, до моїх родичів, а потім і до Рошкевича до Лолина в долиньські гори. Тут запізнався він вперше з нашими родинами і зачав з нами на добре товаришувати.

У вільних хвилях ми виходили собі на село, то до Вацович, то до Унятич, а то й до Нагуєвич, до рідного села Франка і до його хати, де гостили нас сметаною і пирогами. Франко став уже далеко сміливіший і одного разу, коли ми були в VI. кл., вибралися ми в чвірку до Унятич до мого вуйка на Зелені свята — з Дрогобича пішки. Там застали ми багато гостей. Час був прекрасний, погода чудова, і ми всі, гімназисти, вибралися з парубками купати коні до става. Тимко Чичилович, наш товариш, розібрався і далі з фірманами на став плавати на конях. Та з ним сталася щкапа бригада.

Ледви віхав він у воду, як гарна біла кляч, на котрій він сидів, дістала скоботи і махнула з ним сполонена як стій додому через село до стайні. Всі гості сиділи саме у вуйка на ганку, як голій Тимко влетів на Пегазі до брами, перелетів поперед ганок і залетів аж до стайні. Була то сензація немала і сміху доволі — а Франко над ставом аж клався зі сміху, бачучи ту пригоду Чичиловича.

Так прожили ми два роки, ставши нерозлучними товаришами і приятелями Франка.

По maturі перенісся Франко до Львова на університет і забрав зі собою і Ярослава Рошкевича до VII. кл. академічної гімназії. Мені родичі не дозволили переноситися до Львова і я лишився в Дрогобичі, аж до maturи.

З початку ми з Франком переписувалися і він присилав на мої руки різні книжки; однак за те прийшлося мені потерпіти, бо коли він став у Львові визначним в колах молоді і соціалістом та приятелем Павлика, то зачали слідити його кореспонденцію і знайшли в мене аж в Дрогобичі. І так перед самою maturою зіхала до мене слідча комісія, забрала всі книжки й кореспонденцію Франка з моєї хати і мені грозило виключення з

гімназії. Але директором гімназії був Керекірто, людина чесна і справедлива, то не допустив до того, сказав мені, що я можу до maturи сідати і так я щасливо перейшов гімназію.

Франко мешкав у Дрогобичі на бориславській передмісті в одній старій жінки (в останній хаті) і там ми часто оба з Рошкевичем до нього заходили. При дуже нужденній лямпі читав він нам то свої поезії, то "Кобзаря" Шевченка, то дещо зі Словацького й Міцкевича, а деколи і славніших німецьких поетів. Узагалі любив розмови про славних людей та поетів, з котрими нас запізнавав та зацікалював.

В році 1906 або 1907 дрогобицька гімназія святкувала 50-літній ювілей свого існування. Зіхалися давні ученики гімназії і відбулося торжество при великим адміністратором в польським "Соколі". Тут директор гімназії Старомейський зазначив у довшій промові, що та гімназія видала м. ин. таку визначну індивідуальність, як Івана Франка, що підніс українську науку й письменство до світового значіння. Франка на тому ювілею не було.

Велдіж, 28. V. 1926.

Математична загадка!

Коли $1 = 50$

1247

Розв'язка

44-70

(хитрий ос = чинимий)
Хитрий ословиний вхити 1)

пригноблення з приводу його трагічної смерті. Та вже без огляду на ідеологічні чи персональні симпатії й апатії, тутешні Українці до краю обурені становищем жидівської преси і відповідальних жидівських кол до справи нікчемного вбивства б. гол. отамана.

Після вбивства отам. Петлюри.

Становище піденської преси і хто за тим криється.

Відень, 5 червня 1926.

Вістка про вбивство от. Петлюри зробила тут сильне враження. Мала частина тут. преси ("Н. В. Табля") подала сухий факт, а решта, використовуючи цю нагоду, переїхалася не лише по пок. Петлюри, але й узагалі по всіх Українцях. Перед веда брукера "Ді Штунде" і "сіоністична" "Моргенцайтунг", за ними бандитсько-комуністичний "Абент", який теплим словом згадав також "галицькі банди" (ця стаття інспірована в тут. радянському посольстві), а навіть соц.-демократичний офіційний "Арбайтерцайтунг". Як довідується із щільного певного джерела, отсю zorganizовану протукраїнську акцію ведено на доручення прес. польської агенції при тут. посольстві (шеф Жид д-р Парнес) відомим з процесу Штайгера автором фальшивих зізнань Н. Рандом. За війком, як агадано, "Абент-у". Значить, своєму союзникові віддали польські урядові круги останню прислугу згідно зі своїми давніми навиками. В "Н. Фр. Прессе" була також бандитська стаття про погроми на Україні і про ролі в них пок. отам. Петлюри, але ця продажна жидівська газета здавна виступає проти нас з цілою послідовністю.

По широкому світі.

Англія нашла нові копалині вугілля між ріками Гумбер і Ваш. Таку інформацію подав до прилюдного відома голова лондонського геологічного інституту. Ці величезні копалині мали би забезпечити Англію на сотки літ.

Німеческий уряд приготував уже проект закону про введення одноцільного державно-національного прапору.

Льюїс Джордж заперечує звісткам буцім-то покидає ліберальну партію в користь робітничої. Він вийшов на зборах своєї партії переможцем і дишається в ній надалі.

Єгипет домагається від Англії енергійно нового поширення своїх прав.

Курди знову збунтувались проти турецької влади і зайняли деякі міста та села.

Організаційний рух.

Світовий народний зїзд в Тернополі.

Тернопіль 3. червня 1926.

Сьогодні відбувся в селі Мішанського браства повітовий Народний зїзд тернопільського повіту. Ціло в ньому участь 125 делегатів з 54 сіл. Між делегатами: жидівські інтелігентів, кількадесят священників, решта селян (жидів і жинків).

Наради отримав д-р Ст. Баран. На вступні свої промови присвятив теплу згадку б. головному отаманові Сим. Петлюрі, яку прийняв виступаючи з місця. Після бесідки подав ядерний парис Опісля бесідки подав підкреслив української політики дотепер. підкреслив української організації та зв'язав увагу політичної організації народ. сніків зїзду вибрати президентом народ. Головою зїзду вибрано д-ра Остава Постригача, заступниками голови: Миколу Якимчука, господаря з Глубички вел. й о. Якимчука, господаря з Прощиря. Секретарем Лопатинського з Прощиря. Згадували: ст. Степан Довгополів з Галичини і господар Осип Костів з Буковини.

Реферат про програму УНДО, виступив делегат Центрального Комітету п. Олександр Чернавський, організаційний реферат п. М. Струтинський.

В дискусії заборили голос: Ол. Гладішовський з Купчинця, о. Степан Ронс з Ірговиці, д-р Залітний, Бленка Баранова, М. Струтинський, Катерина Сембаєва й ин. Окрему увагу присвячено справі організації жіноцтва. Дехто з бесідників піднімає сумніви, чи слід творити окремі організації жіноцтва. На ці сумніви відповіла п-ні Бленка Баранова: Досі на політичне освідомлення жіноцтва замало звертали уваги. Ця справа тепер незвичайно актуальна, бо жінки здобули собі політичні права. Центральні установи Об'єднання і повітові і Народні Комітети не в силі вчасно завчасі перевести широкого закреслою акції в напрямі політичного освідомлення жіночих мас. Тому потрібний перехідний етап творення окремих жіночих кружків, яких завданням виконати підготовчу роботу. Тому й організовано в Тернополі жіночий кружок об'єднання, до якого належить 130 жінок. Кружок намітив собі план праці в повіті, 16. червня заходом кружка відбудеться політичне жіноче міче, на якому реферувати будуть п-ні сенаторка Левчанівська і п-ні Баранова.

До повітового Народного Комітету вибрані: д-р Степан Баран (голова), д-р Ост. Постригач, Андрій Фалектиш, д-р Іван Якимчук (всі з Тернополя), Антін Кушнік з Чернівола, руського, о. Степан Ронс з Ірговиці, Іван Круковий з Березовиці вел., Ол. Гладішовський з Купчинця, д-р Роман Слюсар з Миклушинця. Заступниками вибрано: Івана Білого з Петрикова й о. Миколу Бріля з Ізачова галицького.

Тон місця зарезервовано для жінок, які своїх делегатів до ПНК. виберуть на вічу 16. ч. м.

НОВИНКИ.

— **Бібліографія Франка.** Інститут книгознавства на Україні закінчив уже під проводом Довганя праці над повною бібліографією творів І. Франка та всього, що про нього досі писалося. Частина цієї бібліографії буде незабаром видана в Альманаху, присвяченому пам'яті І. Франка. Рівночасно друкується в 5-ому числі журналу "Життя й Революція" бібліографічний показник праць І. Франка, зложений виставочно-консультативних відділом Всесвітньої Бібліотеки України. Показник обіймає: 1) твори І. Франка, 2) красне письменство (поесії, повісті), 3) драми й літочу літературу, 4) наукові розвідки Франка та 5) літературу про Франка.

— **"Просвіта" в Білгороді — Франкові.** В Т-ві "Просвіта" у Білгороді відбулися дня 28. травня урочисті збори, присвячені десятилітній роковині з дня смерті І. Франка. На зборах голова "Просвіти" п. І. Буца виступив реферат про життя та діяльність Поета, скінчивши його заклинком скласти жертви на рукотворний пам'ятник Франкові.

— **Нова повість Б. Лепкого.** З Берліна пишуть нам, що в найближчих днях появляється друком в "Українській Нахаді" (Я. Оренштайн) дві частини трилогії "Масена", а саме "Мотра" (в двох томах) і "Не вбивай" (в одному томі).

— **Винниченко на італійській сцені.** У трьох ривеских денниках, які попали в наші руки, "Il Messaggero" з дня 1-го червня, "Il Risorgimento" та "Il Vite" з цього ж дня в довгі рецензії про прем'єру "Бреши" Винниченка в театрі "V. de". Головні ролі Наталії Павловної відтворили славна італійська артистка Емма Граматіка. Преса признає однозгідно, що песа мала великий успіх. Усі рецензії з подробицею аналізують самого сюжету песи. Вражає те, що ні в одній нема ніякої інформації про самого автора, якого мабуть не знають, а навіть і натику, що він — Українець. "Il Tevere" вживається фразою "un russo di piti". Таким робом успіхи нашого драматурга на чужині йдуть на рахунок російської літератури.

— **Смерть митрополита В. Репти.** В Чернівцях помер у 84-ім році життя б. православний митрополит Буковини, д-р Володимир Репта. Покійний Репта обіймав митрополитський престол іще в 1890-ім році й уступив його перед дво-

відгуки дня.

Валенти з буком.

Маю пару знайомих між Поляками, з якими час до часу заризкую розмову на політичні теми. Недавні випадки у Варшаві не давали мені спокою, як мозолі на ногах. Я хотів поговорити про це з кимсь, кому ці події нагнали більше страху з огляду на цілість держави.

Двох моїх знайомих Поляків мають досить ліві погляди, не тому що один з них лізус на ліве око, а другий на праве не бачить, але тому, що оба вони зредуквані урядники. За те третій мій знайомий, людина добре ситуована, бо працює в уряді, де хабарями ледве заносить... Він має праві погляди: любить Муссоліні, Прушинського і спекуляцію валютою.

До цього те правдивішого, почоправного обивателя звернувся я за інформаціями.

— Скажіть мені, пане, що з того всього буде?

Мій знайомий підсміхнувся...

— Що буде то буде, але ви на тім не скористаете...

— Або я таке кажу! Мене тільки цікавить за Ва доля. Дрантива каменця, знаєте самі, може від самого страсення розвалитися.

— *Pium desiderium* Українців! — відрубав мій знайомий. — Та ви табу помиляєтесь. Наша каменця може бути перебудована, перемальована, перероблена, але всетаки лишиться наша.

— А на випадок більшовизму?

— Більшовизму!? Ви думаете що Москалі схочуть нас русифікувати? Польська мова не те, що українська, — ніколи не була і не буде контрреволюційною. А Ларін певно не буде обурюватися на польські висівки.

Я чув, що програю і зразу перескочив на іншу тему:

— Скажіть, будь ласка, як це можливе: хтось робить у вас переворот, бе наліво і направо, потім усіх побитих кличе до себе, погоджується з ними і перевороту мов би не було.

ма роками наслідком недуги. Покинь митрополит, хоч українського походження, вважався за Румуна і протинився українським заходам в справі признання належних прав української більшості в буковинській православній церкві, особливо в справі поділу буковинської православної дієцезії на українську й румунську.

— **Заборони й заборони.** Повітова "Просвіта" в Кремені на Волині ухвалила узалити в днях від 15—30. червня ч. р. кооперативно-просвітний курс. Старостам курс заборонило і рівночасно відмовилося позати причини заборони. А кажуть, що настала зима, бо поблизилася зима. Видко, що ніщо не змінилось і що нема в Польщі такої сизни, яка знизала мозки всіх "хресових" лицарів. Сподіємось, що цією справою займеться наша Парламентарна Репрезентативна і доведе бажаний дозвіл на влаштування курсу.

— **Нічого не змінилось.** Кураторія львівської шкільної округи заперечує в польській пресі звісткам, буцім-то в її складі зайшли якінебудь зміни. Нехай-же ніхто не дивується, коли дотеперішня шкільна система буде продовжуватися.

— **На залізничних надто гаряч.** Дня 3-го ч. м. під Варшавою розкрутив хтось залізничний шпал і поїзд, що йшов від станції Голембек упав на насип. Убитих нема, але є ранені. — На слідуючий день така сама доля була би зустріла поїзд під станцією Локайськ. Будинки в останній хвилині стримав поїзд, що гнав зі швидкістю 60 км. на годину. — Кажуть, що покручені шпалі є не наслідком злочинного замаху, а великої спеки. — Між Перемишлем і Медикою злочинники розбили п'ять вагонів з мукою та горіхами. Ні самі злочинці, ні величина шкоди покищо невідомі. На кожний випадок на польських залізничних зачинає бути надто гаряче...

— **Naczelnik gminy** навчає... Ловещеке т-во "Ватра" в Станиславові підстає від громадянського уряду

ЦЕНТР МІСТА

Львів, площа Марійська ч. 5.

Щоденно концерт сальонової оркестри в реставраційнім огороді 1856

Й МАНІА

Обіди з 3-ех накрить по зол. 1 50
Вечері a la carte — Раки солю
Кава — Чай — Морожене, також
всі інші шляхотні трунки.

— Зовсім арозуміле, то має своє оправдання в нашій психіці.

— Але я не розумію.

— Пождіть! Для прикладу я вам розкажу одну правдиву подію:

Перед війною я мешкав у каменці на Криківській вулиці, в тій самій, що недавно завалилася. Сторожем у ній був якийсь Валенти — непроситиший п'яниця. Він має переконання, що ціла каменця його не навизить і часто робив авантюри ізза того. Одного разу, випивши добре на гумор, він станув собі з буком у брамі каменці і кожного льокатора, який вертав перед десятою в хату, заліз, куди попало. Вислідом цієї засідки було пару розбитих носів, одні перебиті к'нжі і кілька синців на плечах.

Нечуваючий погром бідних льокаторів сканював усіх; на сторожа мали другої денни посипатись скарги до поліції.

Але Валенти, як тільки виспався, пішов до кожного мешканця і перепросив усіх побитих та обіцяв поправу.

І що ви думаете? — кінчив мій інтерв'ютор. — Нічого йому не сталося, скарги ніхто не вніс, а сторож урядував у каменці аж до часу, доки вона не завалилася.

— А як довго ще стояла каменця? — запитав я.

— Ну! Ще яких три роки найменше!

— Боже мій! Три роки ще... — зітхнув я тяжко і, рішившись кандидувати на посла Galaktron China

в Пшеничницях, пов. Товмач таке поучення, яке подаємо без підпису зміни: Omnia zwi-dam, ze polowan-do wydzierzawienia nora z e ema, jednak powołuje się na Dz. U. Woj. i upr-sza zwracać się w przyszłości we wszelkich do tut. gminy spr-wach jedynie w języku urzędowym to jest "polskim" w przeciwnym razie wszelkie z pytań nie będą wcale brane pod uwagę i pozostaną bez odp-w edzi. — Naczelnik gminy Jacek Wysocki.

— **Знеохочені життям.** 24-літня Бандя Джишга зїла отруту на шурі в самогубчій намірі. Траба хати велику підразу до життя, щоб вибрати такий спосіб смерті.

— **З кіна.** У кіні "Марусенька" підє подвійна програма в 20 днів сенсаційної фільми "Король Парижа", в загодовній розі з Жаком Данс.

— **Духовна місія 5-денна** в часі Зелених Свят (повторення Місії в Чесного Хреста 1924 р.) відбудеться в часі від п'ятниці 18. червня включно до субіотка 22. червня включно в Містковичах, п. Самбір, о. Стефан Макар парох. 1858 1—1

Четвер дня 10. червня 1926

Площа Сокола-Батька

Заходами Тов. Сокола Батька

відбудеться 1735 1—2

СВЯТО ФРАНКА

з руханковими вправами.

— Програму подіають афіші.

Початок год. 4. пополудня.

З судової салі.

Візоди боротьби.

(Третій день розправи.)

(Докінчення.)

Наших урядовців проганяють з посади, замінюють українські школи, проганяють або переносять на чужину українське училиство. Злочинна рука хоче знищити українські установи. Під ім "Просвіти", під Т-во ім. Шевченка у Львові, під ім "Сокола" в Станиславові, під українським

гіннаїю в Дюліні підложено бомби, а по-ліція донині не знайшла вибухових.

Міжнародних зобов'язань відносно на-ціональних меншин польський уряд не до-держав. Всупереч конституції, всупереч за-конові з р. 1922 по-зас на наших землях польонізація. Власти домагаються від нас погони до своєї конституції, а самі її не додержують.

На вид таких жахливих картин, відносно мого краю я вважаю, що безчисно сидіти на чужині це попросту гріх. Я рішився чернути з еміграції до краю. Звертаюся до Польського Посольства в Празі і про-шу документів. Та документів я не ді-став. В посольстві сказали мені, що тоді коли вони давали документи, ми не хоті-ли, а тепер коли ми хочемо їхати, вони нам документів не дадуть.

Не оставалось мені нічого іншого як повернутися до краю несласно, перейти границю без паперів, що я і зробив. Дня 14. XI. 1924 р. виїхав я з Йозефова через Прагу-Ужгород до границі коло Лавочко-го, перейшов її, сів до поїзду у Львів і приїхав до Станіслава.

Тут зайшов я до одного товариша і в розмовах з ним доповнилася мені та страшна але правдива картина про остан-ні випадки. Польська влада по розпаді Австрії застала в Галичині 3662 україн-ських шкіл і 1630 польських шкіл; та вже з кінцем року 1924 було українських шкіл 1900 а польських 2948. Отже 2/3 частини українських шкіл зникло. Та і та части-на шкіл, яка остала, була на половину польська. Головними польонізаторами шкільництва були і є організації народові, котрі мають вплив на урядові чинники і котрі стали державою в державі. Ось хо-тяй би такі панове Прушискі і б. міністер Грабський, котрий стався славним зі своєї політики на полі шкільництва зі своїми штучними деклараціями, штучними плебіс-цитами та утратками довели вікши до того, що українських шкіл в Галичині остало 867. (1/4 частина як за Австрією) на 3800 польських.

На других українських землях під Поль-щею відносини щодо шкільництва ще по-гіршали. І так на Волині, де Українці за давніших часів мали 1500 українських шкіл на 100 польських, не мають тепер ті одної української школи.

Не краще представляється справа укра-їнського університету. За Австрії був львівський університет утративший, так що Українцям не робило труднощі. Та з приходом до влади поляків став він польським і Українців на нього не прий-мали. Таке кривдженя української молоді довело до того, що сотні її мусили шу-кати науки за границею, а коли матеріальні средства на те не дозволяли, шукали в краю або займатися або мусили йти в підзе-мелля і активно змагатися змінити ці не-сприятливі відносини. Заходи україн. То-варства Петра Могили і нашої Академії Наукового Товариства Тараса Шевченка, лишилися безуспішні. Засновано україн-ський університет і стався нечувана в істо-рії людства річ. Університет найвища на-укова інституція мусила укритися по-пириніях — катакомбах і інших подібних льокалах, бо поліція уважала університет і науку за річ антидержавну і заборонену. Значалася тяжка праця професорів і студентів по поліції, значалася переслідування, а на-віть адміністраційні арешти.

Для оправдання себе перед заграничною уряд від часу до часу видавав справу у-країнського університету, а навіть призна-чав місце осідку для українського універ-ситету — Краків.

В 1922 р. польський сейм ухвалив назвіть закон, після котрого справа українського університету має поладнатися на протязі 2 років. Потепер минас вже 4 роки, а справа українського університету ще не побачила денного світла.

Страшною видалася мені також аграрна політика. Дрібноземельне і безземельне селянство Західної України пухне з голо-ду задля браку землі, а уряд спроваджує колоністів Мазурів. Виснажене голодом українське село обдароване великими по-датками і данинами та примусовою асе-курацією у польських асекураційних уста-новах. До експлуатації лісів, до праці по фабриках спроваджується колоністів а у нас тисячі безробітних робітників Україн-ців голодують.

Покладає свою руку також і на цер-ковні справи. Заведено польську мову в парохіальних урядах, на Волині сконфіс-ковано кількасот церков та перемінені на костели серед жахливих сцен. Політичної свободи у відношенні до України вла-да не визнає. Права зборів майже не існують. Скрізь самоволя урядових чинників. Одинково відносно трибуною є судова діяльність. Це були вікши, які мене стрінули на привітання у рідному краю.

Так перебув я 3 дні в Станіславі. Тре-того, дня то є 28. XI., повідомлено мене, що маю бути в контакт і порозумітися з 4 моїми товаришами. Я дістав наказ від моєї організації, що нас 5 має сконфіс-кувати поштою гроші, котрі підуть у Стані-славову до Калуша. Послушний наказові порозумівся я з моїми товаришами і ве-чером купив білет та поїхав до Калуша. В Калуші, коли висів я з потягу і виїшов на місце, де стояли фіякри, почалася з невідомої мені причини стрілянина.

Наш план не удався і мусили ми вищофа-тис. Була темна ніч. Я околизи не знав; але один з нас знав ту околицю і ми за його проводом над раном зайшли до якоїсь йому знаної хати, де переслапи до рана. Рано, коли я пробудився, прийшов до тої кімнати, де я спав один з товари-

шів і сказав, що автомат приїхала поліція і що мусимо відійти. Я скоро убрався. Вискочили ми через вікно і почали відстрі-люючи утікати в поблизі корчі. Коли по кільканих кроках корчі скінчилися, ми замірили перейти ріку Ляміною вброд; однак погоня, котра була за нами на 300—400 кроків зачала нас обстрілю-вати, так що ми мусили шофнутися на чи-сте поле. Коли віддалилися ми на 500 до 600 кроків, побачив я перед нами поліцію. Я побачив наше тяжке положення, перед нами поліція, за нами погоня і я зрозумів, що урятуватися нам всім буде неможливо. Для того я рішив відлучитися від моїх то-варишів, стягнути на себе переслідування поліції і тим способом удекувати втечу моїм товаришам. І так сталося! Товариші урятувалися! Мене в селі Блудинках об-скочили зі всіх сторін поліція, там мене арештовано і запроваджено на постеру-нок. За яку четверть години приїхав авто-мат і агенти, котрі вважали за перший свій обов'язок накинута на мене і мене тяжко побити, що потоварювалося кілька разів. Пізніше відведено мене ватом до Калуша, де почалося поліційне слідство. Тут зазначую, що підчас поліційного слід-ства мене тяжко побили агенти Добруш-кий і поліція калуська. В судових актах повинна бути моя фотографія з побиттям і протокол лікарських оглядин.

Так представляється мій в'язок. В очак папа прокуратора я бандит. Але для всіх людей, що розуміють, що це є воля, свобода і незалежність народу і як по-одинокі члени цього народу хочуть її за-бути — я не бандит. Коли в гімназії я завдачував дуже багату вашином поетам від Міцкевича. Словацького до Серошев-ського, то в довгих хвилинах сидження в таборі і на еміграції, я читав, переймав-ся і здобував собі основи для крайної будучини моєї нації на творах і споминах ваших великих революціонерів від Ожеш-ки, Мірського, Барона аж до живущих ще сьогодні теперішнього маршала Йосифа Пілсудського, його жінки, б. президента Войаховського (Едмунда), Медарда До-наревича і всіх тих, що сьогодні стоять на чолі польської держави.

Ім завдачую, що в страшних часах пси-хічного занепаду в таборі і на еміграції, коли я бачив руїну моєї держави, що я не попав в розпук і йдучи слідами цих великих революціонерів і будівників Поль-щі, я мав чимось пішов їх слідами.

Я поступив подібно, як радив поступати Італійцям у їх аквільонських змагань як ваш найбільший поет і пророк Адам Міцкевич. Я поступив так, як поступав колись ваш перший маршалок Польщі, ваш національ-ний герой п. Йосиф Пілсудський (Віктор).

Я не бандит, панове судді! Я карний член моєї організації, виконав тільки її наказ, — особистих користей я не мав.

І прошу мене судити не як бандита, але як члена українського народу, жовіра української армії, що виконував тільки розказ своєї організації для добра мого українського народу. Я робив тільки те, що зробили ті, що з гордістю тепер спивають:

„czuciśmy swój życia los
na stos, na stos.“

Зі спорту.

Ситківкові змагання.

Львівський ситківковий клуб уладив ситківкові змагання, що почалися дня 22. травня. Комітет, зложений з членів, виділу і знавців, поділив усіх гравців на чотири класи, а в кожній класі означив ранги, себто місця гравців, залежно від їх техніки й сили. Змагання повинні були показати, чи оцінка комітету була вірна і чи гравці втримуються на тих місцях, які їм зазда-лежид були призначені. Отже не були це змагання за мистецтво. Головна мета їх була згуртувати в Українським Клубі всіх наших ситківкарів, на разі у Львові, і зро-бити перегляд сил, які можемо вже тепер порівняти до міжклубових змагань з Нім-цями, Жидами, Польками.

Треба відразу сказати, що наміченої мети не вдалося зовсім досягнути. До Клубу записалося шойно 50 членів, а до зма-гань стануло у всіх 4-ох класах ледви 30 гравців. Визначні сили Туркешів відігнали-лися від перегляду, з провінції приїхав лиш П. Франко, взяв назад зголошену ракету Якубович.

Але й такі обкресні змагання були до-волі цікаві, мали прегарні стрічі і принесли деякі несподіванки.

Зачіни від класів пань.

В першу чергу бажано було розіграти змагання між панями Г. Шепаровичевою і Лисовською; на жаль, пні Лисовська не зголосилася, так що пні Шепарович стрі-нулася в бою з пнію Копертинською і пе-ремагала її в двох, що правда, тяжких сетах 6 : 4, 9 : 7. Третє місце між панями займає молоденька пнію О. Струмківська, дуже рухлива, смілива, зі сильними і зміло-пласованими ударами. Перемагала досить легко, бо в двох сетах Н. Говинковичану 6 : 3, 7 : 5, яка з черги побита пнію О. Козакевич 6 : 2, 3 : 6, 6 : 0. Найменше тренінгу має наймолодша, але надійна

пнію О. Федаківна, що прогала з пнію Козакевич 7 : 5, 6 : 3.

Крім п. Лисовської не станули до зма-гань пні: Навроцька, Лежоговська, О. Ле-вицька, Мамчаківна, Гамчикевич та багато інших. Через те трудно означити жіночі ранги.

Паням конче треба вправляти шильно мішану гру, присвоїти собі основні засади пласування, остріші удари, а передовсім опанувати бекенди.

В класі новиків ставали до змагань три ветерани спорту (як на іронію). Інж. Віничковський Юрій побив легко на голову голову Ситківковий Клубу Інж. Шепаровича 6 : 1, 6 : 3, але сам уляг техніці пласування знаного копуна п. Верхоли 4 : 6, 6 : 1, 6 : 0. Останнього шильний тренінг може легко довести до вищої класи.

На 15 записаних юніорів стануло до змагань лише 8. Найбільше стріч мав відомий мастрт І. Волинський і переміг усіх своїх противників: Навроцького 6 : 1, 6 : 3, Чучкевича 6 : 2, 6 : 4, викині С. Ба-чницького 7 : 9, 7 : 5, 6 : 4. Побив усіх не-так фізичною силою, як радше ростом, залізною витривалістю і бігом, якого по його 85 кг. трудно було сподіватися. Ріш-ний йому технікою гри є Б. Федак, що побив С. Бачницького 2 : 6, 6 : 2, 7 : 5. Він же розіграв змагання за перше місце з п. Волинським. Це сталося 31. VI. І Фе-дак побив Волинця 7 : 5, 7 : 5. З інших гравців І. кл. вибивається Макарушка, що побив Врещону 5 : 7, 9 : 7, 6 : 3 і Паши-кевича 6 : 2, 6 : 4.

І, клася сеніорів показала найбільше цікавих і сильно емоційних стріч. З 16 ка-мічених гравців стануло до змагань аж 12, що-найліпших ракет. 11. і 12. місце лиш-лися незаймені, бо Залозецький побив В. Палієва 6 : 4, 6 : 3, що має дуже мало тренінгу, депо за-тяжкий і не часто не-обчисливо високі м'ячі. Малу перевагу в гри, а більше щастя мав Процишин зі своїм противником С. Рожанковським. Т. Франко легко побив В. Словеского 6 : 2, 6 : 0, що був очевидно недовиснований. Так само д-ра Тисовського 6 : 1, 6 : 1.

Іншого д-ра Словеский побив Проци-шина 1 : 6, 6 : 1, 6 : 4. На п'ятім місці адержався В. Рожанковський, що переміг у трьох сетах д-ра О. Тисовського 5 : 7, 6 : 1, 6 : 1, але й сам з верги підляг ви-шній техніці і спокійній гри П. Франка 7 : 5, 4 : 6, 6 : 1. Необчислимий грає є Дрого-мирський. Він переміг П. Франка 6 : 2, 6 : 3, а другого дня дався побити проф. О. Кульчицькому 6 : 1, 6 : 3.

Найцікавіша була стріча між двома мистцями української ракетки З. Сасиком і О. Кульчицьким, вислід котрої для бо-гачих не був певний. Кульчицький сервує, зачеркуючи ракеткою коло аж від плечей без звороту праворуч. Серва сильна, тро-хи стята наліво, але не пласована. Ресер-ва дуже різноманітна: чопи, льоби, бек-енд-драйви, тілденівські слайди, летняки, звали (сметчі) сіткові — всі досить зручно пласовані. Меншу скало ударів залпроду-кував Сасик, за те успішніші драйви й бічні сіткові удари. Серва Сасика дуже гостра, подібна до смету. Брати її можна лише геть злоса гриша. Позатим Сасик грає дуже швидко, спокійно, бігає швидко, знаменито орієнтується і найкраще пласує. Найліпше теж з усіх українських гравців пописується при сіті. Вислід: Са-сик 3. — О. Кульчицький 7 : 5, 9 : 7.

Загальне враження таке, що з 8 пер-шими гравцями нашої А. класи можемо м'яритися з ситківковими секціями інших львівських клубів, як „Vn“, „Тасмонс“ чи й „Погонь“.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою Дм. Котка.

Вісторок 8.VI. Бережани.
Серед 9.VI. Підгайні.
Четвер 10.VI. Тернопіль.
Субота 12.VI. Підволочиська.
Неділя 13.VI. Підволочиська.
Понеділок 14.VI. 36 раж.
Вісторок 15.VI. Збарж.
Серед 16.VI. Тернопіль.
Потаток о год. 8:30 вечером. Шни скрізь зніжені. 1659 30—?

Замість вікши на могилу б. Івана Олесницького Родина Олесницьких складає 200 зол. на „Рідну Школу“, жовту Покійний так дорожж. За щедру жертву складає щеру подяку Головна Управа Українського Педарогічного Товариства. 1845 а 1—1

Вистава творів Франка і зважаних з ними пояа суспільно-літературних від-крити щодня від 10—16 год. в Національ-ному Музеї, вул. Мохнатського ч. 42. Вступ 1 зол., учням 0:30. Для більших гуртків поспесня. 1—1

ДРІБНІ ОГолошення.

1-30Л. коштує кожда золотничка наппа-на у Гутермана Сикстуська 14. 1679 28—?

НАПРАВУ годинників під управою фа-хових сил швайцарського полагоджує Гутерман Сикстуська 14. По стійні голан-ниці поспесня домі. 1679 61 28—?

ШЕНКЛІВНА, Пекарська 44. Кваліфіка-ційний курс від 12. липня. Докладне перероблення міністеріальних програм. О. коло 1400 апробованих. Інформції ти-сь менно. 1796 5—16

ЧІТАЛЬНЯ „ПРОСВІТИ“ В СТРИ-СКАХ НОВИХ, поч. Іосо, пошукє чоловіка передовсім вправного музика, — як культурного і просвітнього організатора. Успія на місці або письменно. 1847 1—2

В ЯМНІМ, біля Яремча, є до кінай-му кілька покоїват окремих дім з од-ним покоєм, кухнем, передпокоюм та ве-рандою. Недужим на заразливі недуги не наймається. Д-р В. Янович, лікар в Стані-славові, біля пошти. 1843 2—3

ВАКАЦІЙНІ промислові курси для учительства уряджує у Львові Краєвий Патронат. Промисловий (Львів, площа Смальки 3) з обсягом крою і шиття, модистства, трикотарства, ко-шикарської галатерії і килимкарства. Зго-лошення устно (передполюдем) і пись-менно (також з провінції) приймає Патро-нат на поодинокі курси до кінця червня. Можливе урядження курсів також на про-вінції, як що на жойсь відділі зголошється у шкільного інспектора бодай 15 осіб. 1851 1—2

ПАННОЧКИ (пані) найдуть помешкання. Продам парцелю. Потоцького 14. вла-ститель. 1853 1—1

1-30Л. коштує кожда золотничка наппа-на у Гутермана Сикстуська 14. 1679 28—?

ОГолошення.

За оголошення Редакція не відповідає.

АДВОКАТ

д-р Володимир Левицький

веде адвокатську канцелярію

1816 в Зборові 3—3

в домі п. Стойкевича проти Магістрату.

Перша галицька фабрика сіток до ого-рожі і тенісу, рафи до шутру і шіску
НИХАНЛО ШУГАТ,
Львів, вул. Зелена 61.
1749 Ціли фабричні. 7—10

Год. 8 вечером. Сала „Наді“.
Заходом усіх українських Товариств
в Бережанах

в четвер дня 10. червня 1926

в честь ІВАНА ФРАНКА

Святочний Вечір.

ПРОГРАМА:

Вступне слово — Віл. дир. М. Галушницький, Франко-Ярославський, „Місццю князю“, І. Verdi: „Трубадур“, „Мітеге“, муж. хор Бережанського „Бояна“ зі солами со-прановим і теноровим в супроводі ор-кестри.

Денис Січинський: Прольог до опери „Рок-соліна“ міш. хор Береж. „Бояна“ в су-проводі оркестри.

Декламація.
К. Степенко: а) Ой на горонці, б) Ше-дрівка — Міш. хор Береж. „Бояна“ в са-воці.

Ріхард Вагнер: „Таттайер“, Марш і хор Бояр, міш. хор Береж. „Бояна“ в супро-воді оркестри. Комітет. 1854

С. С. Василівки у Львові, вул. Зи-бенкевича 30.

відкривають з длем 10. липня п. р.

• одномісячний курс • ручного трикотарства.

Зголошення приймає і блішні інформа-ції уділяє Ігуменат Монастиря. 1853а 1-3

МЕБлі на СПЛАТН власного виробу по-одинокі і шілковиті урядження, найде-шевше поручає ТАХЕНБАУМ робітні Якова Германа 7, магазин Велюка 15 Собіського 18. в подвір'ю. 1857 1—8

„МЕЛЬОДІЯ“ Львів, Коперника 5.

Телефон 8-59

Найбільший склад музичних інструментів та приладдя до них.

Комплетні обсади на дуті та смичкові оркестри та мандоліни.

П. Т. фахівцям відповіда знижка. 1—4

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ

☐

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Одначе в „новій ситуації“ можна добачити дальші зародки змін і навіть глибших потрясень, розуміється — якщо можна в Польщі говорити про якінебудь консеквенції. Висловом тих змін є поворот маршалка Пілудського направо. Недавно його орган („Курєр Польний“) з повною безцеремонністю зазначував, що Пілудський не має ніяких амбіцій стати суспільним реформатором; він претендує тільки на роль морального відродителя. Його поведінка після перемоги і згадана вгорі заява його органу не могли лишитися без впливу на настрої консервативно-шовіністичної правниці. Поголоски про акцію Ст. Грабського в користь Пілудського на терені ЗЛН, підтверджені візита, зложена през. Мосціцьким, цьому погромникові українського шкільництва. Проф. Ст. Грабський, мріючи про одновіснотну польську державу, є прихильником консолідації всіх польських сил від крайньої правниці до поміркованої лівниці. З тією метою він не лише створив був коаліційний уряд з пересіянцями, але й піддержував зв'язок зі Сулішковом, щоби до тієї концепції прислати марш. Пілудського. І те, що не повелось йому перед переворотом, може вдатися тепер. Ст. Грабський в своїх намаганнях пішов так далеко, що не завагався зголосити вошім-а недовіра для голови ЗЛН, проф. Гломбінського, щоби тільки прихильно настроїти диктатора для своєї концепції. Винником перевороту і проливу крові — на думку проф. Ст. Грабського — є винна таки сама правниці, яка не вміла чи з не оправданої впертості не хотіла задовольнити амбіції марш. Пілудського. Тепер же, коли він насильно зробив собі сатисфакцію, треба вміти його використати і вбрати в свої комоти. А що марш. Пілудський не є від того, про те свід-

тять не лише його постійні заяви на тему людської честності й діла без огляду на партії, але згадана вже візита през. Мосціцького. Ці відвідини на львівському ґрунті найбільшого ненавистника всього, що українське, є незвичайно багатомовним знаком часу; вони є просто провокацією українського народу — розуміється, наскільки сім мільйонів Українців можна вважати громадянами сучасної Польщі.

Поворот марш. Пілсудського на право є одночасно його віддалюванням від поміркованої лівиці, в першу чергу від створеної ним колись ППС. Напередодні записання нововибраного президента прийшло до драматичної розмови між головами ППС, з одного боку і марш. Пілсудським та прем. Бартлем з другого. На всі дорікання пепесівців про удари парламентаризмові й демократії відповів марш. Пілсудський, а за ним і прем. Бартель ядерними пропозиціями, які неможливо повторити в як-так пристойнім товаристві. Між новими панамі положення і провідниками поміркованої лівиці прийшло до повного розбрату. Висловом цього є між іншим суботнішня стаття „Роботник-а“ під написом „Що далі?“.

„Дальше існування союму — читаємо там — є неможливе. Ще перед переворотом 12. травня було ясно, що той сойм уже переживав, що він не відповідає волі громадянства, що все більше стається шкідливим і явним чинником. Коаліційний уряд був останньою спробою викресати з того союму якісь іскри добра і громадського пожитку. Колиж та спроба не повелася, коли виявилось знов, що під плашкою коаліції реакція дає хоча панувати на шкоду краю, — той сойм утратив всяку рачію існування. Він уже міг здохнути лише на провокацію у формі уряду Хієно-Пяста. Революція 12—14 травня задала тому урядові, а одночасно і тому сойму смертний удар. Всі чули, всі розуміють, що не вже невідкично кінець... Про якусьбудь нормальну працю не може бути мови. Перескок від Хієно-Пяста до легалізації революції 12—14 травня і до вибору кандидата марш. Пілсудського перевертає в тому соймі все горі дном. Перед революцією той сойм існував іше правом безсилля, неохотою більшості партій відхилитися до виборів, наміром перепачкувати ще кілька реакційних законів. Тепер нема в тому соймі ніякої спржки, ніякої ласності, ніякої сили. А зате правдолюбці маси нічого не хочуть чути про той сойм. Данише існування того союму є небезпечною, грізною небезпечкою для принципу парламентаризму. Сойм усунений на бік, сойм злегковожений і понижуваний, сойм, який перестав щосьбудь висловлювати і який трахується лише як перепону, ошаджувану в ім'я букви конституції — не може і не повинен продовжувати лужденного життя. Зі соймом, який творить зло — можна боротися. Сойм, який є нічим — розвалює парламентарне життя, дає привід до найбільш дикої протисоймової агітації, до найбільш рафінованих замислів безсоймного взагалі“.

І якраз на цьому підкладі, на багі розбіжності щодо збереження парламентаризму приходять до гострих сутичок між панамі нового положення і пепесівцями, які без сумніву є найсерйознішою партією поміркованої лівиці. Інші партії поміркованої лівиці, тав. селянська демократія, і партії центра не входять фактично в рахунок. Проти себе стоять вшехполяки з Пілсудським, що звільна схилиється в їх бік, і пепесівці. Перші бажать зберегти свою супрематію, задержуючи теперішній сойм і рахуючи на приємливий для них дальший розвиток подій, а другі домагаються негайного розв'язання сойму і переведення нових виборів в пересвідченні, що кращою ситуації не буде для них ніколи. Для досягнення своїх цілей перші виставляють домагання зміни виборчої ординації в дусі виключного панування польського елемента, другі домагаються збереження обов'язкової виборчої ординації.

В теперішній хвилі положення пепесівців є спожаління гідне. Вони необачно зробили Пілсудського мужем провідання, носилися з ним, як баба зі ступою, рекламували його перед масами й дочекалися могутнього коплання вояцьким цяхованим чоботом. Бажуючи рятувати себе в опінії мас, вони — як-

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна

Мужеські сукна

1530

16—2

продає найдошедше

ФІРМА

РОМАН

ЗУБИК

Львів, Галицька 16.

що будуть послідовні — мусять ступити на шлях боротьби з Пілсудським за принципи демократії й парламентаризму.

„Нова ситуація“ зовсім не краща від старої. Не краща вона не лише тому, що ППС примушена боротися з диктаторсько-абсолютистичними затіями але й тому, що Познанщина й Поморя не дуже то схильні акцентувати консолідаційну політику Ст. Грабського, не виявляють охоти брати в свій ідеологічний полон Пілсудського, а — навпаки — готовляться до відплати, бо — мовляв — „krew bratnie wojna... o pomste... nie! o upamiętnienie!“

Після огидного вбивства.

Танець божевільних.

Огидне вбивство от. С. Петлюри, довершене російським Жидом Сам. Шварцбартом, викликало просто танець божевільних в жидівських колах, а пароксизм дикунства в жидівській пресі. Нормально думуюча і відчувуюча людина навіть у відношенні до найбільшого противника чи ворога, стаючи перед трагічною величністю смерті, вміє зберегти якість шонайменше здержливо-пристойне становище. На жаль, зовсім інакше ставляться до своїх противників, в даному випадку ще й безосновно, ті, які постійно деклюмують про велич своєї етики.

Таємні ходи, зв'язані зі штайгеріядою, процеси „obywateli lwowskich“, вперта пошуканка за винуватцями, а в останньому часі глорифікація вбивника Шварцбарта і голочення брудними чоботами пам'яті людини, яка займає визначне місце в найновішій історії українського народу, доказує, якого покрю є та ославлена етика і якої етичної вартості є її носії. Крім того годиться зазначити, що ославлена жидівська мудрість, обережна тактика, якої ніби-то тримаються жидівські політики, є звичайною безпідставною авторекламою. Головною прикметою Жидів є невгомна пристрась і скривано-кровожадна пімста. А там, де до голосу доходять пристрась і мстивість, пропадає розум. Доказом жидівського нерозуму була справа Штайгера, а доказом страдання просто здорових змислів є відношення до факту огидного вбивства С. Петлюри.

Загнавшись в сліпий кут, подекуди Жиди роблять незначний відворот. Висловом цього є стаття секретаря Східно-галицької Сіон. Організації д-ра А. Ротфельда, поміщена у львівській „Хвілі“ (ч. 7589 з 4. ц. м.) під написом „З приводу вбивства Петлюри“.

Мовляв, жидівське громадянство не бажало робити розголосу з приводу вбивства С. Петлюри, якого ім'я опінія (?) в'язала з погроми. Але таке відсвіження трагічних спогадів жидівського пресого, було неминуче. Воно булоб сталося навіть тоді, колиб С. Петлюра помер був натуральною смертю. Жидівська преса з охотою розгулялася на могилі трагічно вбитого, бо

„ніхто досі з ніякої сторони не ставав в обороні Петлюри. Тому тим більшою несподіванкою для жидівського громадянства було те, що українська преса і громадянство в краю почали наголошувати і створювати національного вождя і героя, а опісля дорікати жидівській пресі з приводу занепокоєного становища“.

Очевидно, тут заходить „отуїка“. Мовляв, опінія світового жидівства тісно зв'язала ім'я Петлюри з погроми. Українське громадянство тієї опінії не поборювало і її не простувало. Також сам Петлюра не заходився біля того, щоби отря-

стися із роблених йому закидів. Очевидно, вся вина на боці українського громадянства й української преси, які нічого не зробили, щоби очистити ім'я пок. Петлюри. Жиди можуть прийти з „допомогою“. Вони кажуть, що

„є готові постаратися, щоби ті матеріали (які збирає Комітет жидівських делегатів в Парижі для оборони Шварцбарта) поставлено до диспозиції компетентним українським чинникам. Радо візьмемо на увагу й подані нам матеріали. Радо будемо співпрацювати над повним висвітленням тієї справи. Якщо українська преса вважає Петлюру своєю чоловічою постатю і якщо у висліді дослідів виявиться його невинність, то жидівське громадянство з радістю повітає той факт, що постать тієї міри з погроми і різнею Жидів на Україні не мала і не могла мати нічого спільного“.

Цей quasi-відворот повіталиб ми теж дуже радо, як би ми мали віру в ширість писаного. На жаль, ми тієї віри не маємо. Навпаки з дотепер-шньої жидівської поведінки можемо робити якраз протилежні висновки. Перш усього дрібна замітка. Д-р Ротфельд твердить, що роззухалення жидівської преси є вислідом дезорієнтації щодо становища української преси. Колиб не те, то може не було би такого божевільного танцю. А те становище української преси було несподіване, бо досі вона поборювала Петлюру.

Для виминення всяких баламутів слід ствердити, що західно-українська преса поборювала С. Петлюру як політичного діяча, поборювала його акцію, гостро ставилася до варшавського договору, протиставляла його походові на Київ під польськими прапорами, однак все високо ставила його ідейність і відданість справі незалежності України.

Західно-українська преса, правда, рідко боронила С. Петлюру перед закидами погромництва з двох причин: 1) тому, що погроми відбувалися поза західно-українською територією та що той обов'язок спадав на пресу і дипломатію УНР; 2) тому, що в часі погромів навіть Жиди не виступали так різко і пристрасно проти уряду УНР, а Петлюри зокрема, як тепер. Навпаки, багато жидівських політиків з Вел. України (Марголін, Красний, Гольдсман і ин.) боронили Петлюру перед закидами погромництва, а жидівська преса, яка тепер на пам'яті і на чести вбитого не минає одного білого місця, не опрокидувала тієї оборони.

Пропозицію дати українським чинникам до перевірки погромницькі матеріали — моглиб ми з радістю прийняти до відома, колиб одночасно комітет жид. делегатів в Парижі, бажачи чи безсторонно і вичерпуючо освітити положення на Вел. Україні в р. 1917—1920, захотів віддати нам до контролю також матеріали про криваву різню Українців Жидами, переведжену в казматах чрезахайок.

Ніхто з нас не заперечує, навпаки твердимо, що на Вел. Україні були в добрі революції і домашньої війни страші жидівські погроми, яких жертвою падали здебільшого невинні. Петлюра був несприхасний в тих погромах, навпаки намагався розпорядитися, до речі кажучи — слабкими силами боронити жидівське населення перед погромщиками. Та коли ставити справу у всю широчінь, то тут зовсім не йде про особу Петлюри, тільки про взаємовідносини між Українцями і Жидами. Треба теж висвітлити, чому ті погроми відбувалися, яка була їх причина, кілька жертв померли не лише погроми, але й чрезахайка, яка була в ціло-

сти в жидівських руках і жидівським знаряддям пімсти.

До односторонніх матеріалів ми не маємо ніякого довіря. Навпаки, зваживши жидівський характер і ноторично відомі факти фальшування всяких „документів“ Жидами (хоч як прикро нам це зазначувати!), уважаємо доцільнішим аргументувати з цієї великодушної пропозиції.

А як виглядають ті „документи“, нехай послужить перший-ліпший „документ“ з краю. Як подає „Хвіля“ з 3. ц. м., в жидівським архіві в Берліні є між іншим вказівка на полк. Петрова, що ніби то він в березні 1919 р. зорганізував другий погром в Житоїрі. „Є то — каже „Хвіля“ і жид. архів в Берліні — той сам Петрів, який пізніше був іменованим Петлюрою міністром...“ Отже слід ствердити, що міністер військових справ Петрів ніколи не був організатором ніяких погромів взагалі, а в Житоїрі зокрема. Мін. Петрів, високо освічена людина, був полковником ген. штабу за царських часів і професором військової академії. У Петлюри — що так висловимося — він ніколи не командував ніякою частиною, тільки був командантом юнацької (кадетської) школи, а опісля міністром.

До інших справ, уміщених в жид. архівах і „устійнених“ в жидівській опінії, ми ще повернемо.

Франкові свята.

Святочна Академія.

Львів, 6. червня 1926.

Недільна Академія в 10-літні роковини смерті Франка мала трохи відмінний характер, ніж традиційні Шевченкові Академії. Ця відмінність не була наслідком якоїсь новості чи різноманітності програми. Те, чого там не було, а звичайно в нас буває на таких Академіях, вплинуло дещо на це відмінне загальне враження. Організатори таких Академії силкуються нині внести колі не нового духа, то бодай новий тон. Це нелегко і тому покищо мусять задовольнитися тим, що пропускають точки програми занадто збалансовано.

Перша точка: вступна поезія Б. Лепкого відпала випадково, ізза несприхасності автора. Може й краще сталося, що її не заступили імпровізованою промовою. Дві музичні точки програми, а саме „Єдинаймося“ Стеценка і величавка симфонія Людкевича піддержали повагу цього святочного зібрання. Нехай музичні критики осудять, в якій мірі симфонічна оркестра та хора відповідали високим мистецьким домаганням, а новий твір п. С. Людкевича „Каменирі“ гідний був Франкового тексту. На всякий випадок годиться зазначити, що враження, викликане симфонією, було величаве.

Декламацію „Каменирі“ п. Остапом Луцьким зустрів на салі рясні оплески. Всі, що читали чи чули цю поему сотні разів, відчували інтерпретації п. Луцького ще раз її силу, молодечу свіжість і живучість: усе від модуляції голосу до підкреслювання нюансів тексту, від енергії та безпосередності вислову аж до тонів ніжності було наскрізь мистецьке.

Проф. К. Студинський на основі політичних і судових матеріалів подав хід арештування, слідства і судового процесу з р. 1918, в якому головними обвинуваченими були Ів. Франко, Мих. Павлик і Ост. Терлецький. Матеріал зібраний солідно; на жаль, особа Ів. Франка губиться в масі несуттєвих подробиць.

При нагоді Академії слід звернути увагу на одну менше підрадану рису національного громадянства у відношенні до цього рода свят. На салі, а навіть на сцені можна було заперітити одинокі, які на свято мались у звичайний буденний одязі, що позначав враження деякого нахування формою такого свята. Нові демократичні ідеї не мають нічого спільного з недбайливістю та легковажністю моменту. Розуміємо тік, жини важкі умовини життя не дають змоги чепуритися, не хочемо боронити ніякого спеціального церемоніалу, а кажемо про те мінімум товариських форм, яке є ознакою поваги до себе та свого середовища.

Свято Івана Франка у Відні.

Відень, 1. червня 1926.

В десятиліття смерті Івана Франка віденське громадянство шанувало пам'яті великого Камениря святочною академією, яка відбулася дня 30. травня ц. р. старіями товариства: „Бесіда“, „Жіночий Союз“, „Родина“ і „Сін“.

На програму свята склалися: два реферати, а саме д-ра Кирила Трильовського про Франка як громадянина і д-ра Остапа Гриняя про Франка як поета, а крім цього дві декламації.

Реферат д-ра Трильовського, в якому бесідає у прастуїній і щирій формі для картини громадянської діяльності Франка на тлі його окруження, був дуже цінним прирхоком до пізнання Франка

Звіт з діяльності за рік 1925 предпоставив директор д-р Кость Левинський. У звіті зазначено розвій і аріст Центробанку у всіх напрямках, зокрема в побільшенні оборотного капіталу, а саме вкладах ошадності, яких висота в останній році піднялася на 150 проц. на більше як 1.200 вкладачів, тому, що Центробанк обслуговує вкладки в твердій валюті.

По переведенні дискусії загальні збори прийняли звіт до відома, ухваливши Надзвичайну раду і дирекцію абсолютоторію за діяльність за рік 1925.

До Надзвичайної ради в місце 4, уступивши членів вибрано тих самих, так, що Надзвичайна рада складається тепер з президента д-ра Володимира Охримовича, його заступників д-ра Михайла Володимирів і о. Олександра Стефановича, секретаря п. Миколи Зячківського, його заступника п. Михайла Терещенського і членів пп. д-ра Т. Кормоша, Іларія Чапельського, Сильвестра Герасимовича, д-ра Миколи Шухевича, д-ра Володимира Лисого, Остапа Лущого і Ілька Венгера.

До контрольної комісії вибрано: о. Даміана Лопатинського, д-ра Івана Курівця і д-ра Юлія Савчука.

По дискусії на тему вкладок ошадності 4 ухвалення позичок не лиш кооперативам, закінчено загальні збори. Присутні з нагоди сьяти Івана Франка зложили на пам'ятник кроти 112 зол. і 1 ам. долар.

Дописи.

Глиняни. (50-літній ювілей кооперативної установи). Цей ювілей святкувало для 3. ч. м. "Товариство Задаткова", кооператива з обмеженою порукою в Глинянах. Ще 1876 року основано цю кооперативу. Ініціатором був землемісць Поляк-Гербер. Та весь час, так само як громадська рада в Глинянах, була й ця сильна кредитова установа в наших руках. Найбільше заслуженими для неї є о. Решетилівський і Андрій Балтарович, дозволити посядник Глинян. Ця "Каса" — це було найближче дитя назавжди. Він жертвував їй усі сили, тож не диво, що установа виросла на могутню організацію дрібних вкладок.

Ювілей 50-літнього існування цієї кооперативної установи уладженням помісального Богослуження і загальним зібранням членів. На зібранні оповів 50-літню історію установи теперішній її директор, п. Андрій Терещенський, після чого складали привітні гості і представники різних місцевих установ. Перший привіт зложив делегат Ревізіонного Союзу, а по нім громадянин: о. Костишин з Валуки, д-р Галак від філії "Просвіти", Сікач від читальні в Глинянах, Сотник від читальні Замістя, Сарчак від "Народного Дому", Коваль від читальні в Розварі, Стець від кооперативу в Замістю, Котиський від кооперативу в Лисок, Терещук від кооперативу в Полової, Вахута з Крича, о. Садовський від деканату, Собочко від Вижини, о. Височанський з Перецької. По прийняттю рахунків за минулий рік виголосив делегат Ревізіонного Союзу економічний реферат, після чого розвинулася дискусія на тему дальших наших змагань в кооперації. Народа трезла 5 годин.

В Глинянщині — дуже цікаві відносини. Там дає більша частина наших інтелігентів справдішню працю для села і є між ними повна згода. Якесь майже родинна атмосфера пакує в тих Глинянах. І не чути було нап. ні слова жалів на місцевих духовників, як це тепер скрізь у нас буває. Провідником, коло котрого гуртуються всі місцеві робітники, є адвокат д-р Рибак. Громадянин Тимчик з Глинян говорив до д-ра Рибак: "Я увесь час працював разом з Балтаровичем. Небіжчик (помер 1921 року) — це була небуденна постать. Наслідником Балтаровича хочемо ми всі мати вас, і здається нам, що ви є ним справді і що при допомозі всіх доконамо ще кращого діла, як доконали попередники".

Каса Задаткова в Глинянах поширила вже свою діяльність і на молочарство та стає центром усіх ковітних наших кооперативних змагань. Може бути, що в змкених умовах, особливо при сталій валюті, Задаткова Каса обмежиться тільки до своєї первісної спеціальності — то є до організації кредиту і дрібних ошадностей. Всеж таки й та робота, яку останніми часами для нашого хлібороба ця установа зробила, ніколи не пропаде.

Д. Г.

З судової салі.

Епізоди боротьби.

По Паславському зізнавав обвин. Б. і у и. Він заявив, що до вини не почувався. До організації не належав, у нападі на почту в Калуші участі не брав, і не міг брати, бо не було його в Польщі.

Обв. Барановський Ярослав, син священика з Томарівця, станіславського повіту. До вини не почувався, до української організації належав. На запит провідника розпав, чи належав до військової організації, відмовився зізнати. На питання, що це була за організація, до якої належав, теж не дав відповіді. На запит про цілі і засоби боротьби організації, до якої належав, не дав ніяких відповідей. Каже, що брав участь у нападі на калушську почту, але подробиць нападу не пригадує собі. Брав участь у нападі з чисто ідейних мотивів.

Обв. Барановський Роман брат Ярослава ні до організації не належав, ні

участі в нападах на поштові вози у Львові та в Калуші не брав, а тому й до ніякої вини почувався не може.

Обв. Шумський до організації не належав, участі в нападах не брав, до вини не почувався.

Обв. Ковальський Микола теж до вини не почувався і до ніякої організації не належав. На запит провідника розпав, чи це була валіза з амуніцією, що її знайдено під ліжком обвинуваченого, заявив, що не знає, але мабуть належала вона до Ліщинського. Він оставив її, а сам вийшов, але куди обв. не знає. На запит, чи це була валіза Ліщинського, певно, каже, що твердити не може. Можливо, що Ліщинський дістав її від когось до переходу. Участи в нападі на почту не брав і не міг брати, бо в тому часі був у харківі при вул. Супинського у Львові, а звідси пішов до Сокола при вул. Руській 20.

Обв. Медвідь, робітник, до вини не почувався, але вчинок, який обговорює акт обвинувачення, він поповнив. До організації не належав, але брав участь у нападі на касу, повітового виділу в Долині. У своїх зізнаннях широко малює підложжю винику та подас його мотиви. Більше менше говорить те саме, що Паславський, але підміни в нього всі ті перекручення особистого характеру та все те, що зазнав від Поляків, а що вплинуло на його вчинок. За ним полювали органи польської поліції по повороті з польського табору. Йому не оставало нічого іншого, як втікати до Чехословаччини. Віра в перемогу української національної справи давала йому сили до життя та праці. Дня 14. березня 1923 р., коли Антанта віддала Сх. Галичину Польщі, зобов'язав на нього пригноблюче аражіння. Читачи пресу, зляпав про страшні надужити польської влади над українським населенням. Кервавилася його серце на вісти про масові арештування, про розстріли жертв визвольних змагань, про засуди, про колонізацію, про господарське нищення нашого населення, про руйну українського шкільництва. Все це вплинуло на його рішення вернути до краю і взяти участь в праці між народом і для народу. Вернувшись шукає місця в кооперації, але не знаходить місця. Пробує дістатися до каси хорих на урядника, стати машиністом, або іншим робітником, але ніде не знаходить сталою пристановища, бо поліція домагалася його усунення. Переживав потім усі несправедливості шкільного плекбисту та в зв'язку з ним попав у розлуку. Він зголюється до комісара польської поліції в Долині Вилдника і домагався, щоб його арештували, або дали викинення, за що його переслідують, бо йому тих переслідувань уже за багато. Всі ці переживання вплинули на вчинок обвинуваченого.

Обв. Ясінський до вини не почувався. До організації належав. Ніяких вияснень про саму організацію не дав. Брав участь у нападі на касу повітового виділу в Долині. Подас аналогічні мотиви винику до тих, що їх подав Паславський.

Обв. Олександрський. До вини не почувався, доякої організації не належав, у нападах участі не брав. Протокол, що його зложив на поліції, не правдивий. Акт обвинувачення закидає йому шпіонажу. Цей закид він відкирає. На поліції його би.

Обв. Дубаневич. До вини не почувався, до організації не належав. Брав участь у нападі на касу в Долині. Зробив це з національного обов'язку. Конфіскація урядових грошей не є грабунком. На поліції зізнав під примусом. Його також би.

Обв. Стефанішин. До вини не почувався. До організації не належав. Зізнання на поліції не правдиві, бо зложені під примусом наслідком побиття. З Дубаневичем познайомився у тюрмі в Бережанах. Акт обв. закидає йому вербування до організації, та організацію нападу в Долині. Обвинувачений все це заперечує.

На тому закінчилася розправа в понеділок. Нині у второк починається переслухування свідків.

† Посмертна згадка.

Ярослав Роман Петрик, уроджений 2. квітня 1904 р. в Комарні, б. студент медичного українського університету у Львові, помер в Бабні 1-ого червня 1926 р.

Покійний — жертва воєнних хуртовин за кращу долю своєї Вітчизни в 1918/19 р. Ось що пише з цього часу одна українська газета: "...Сина пароха з Бабни, Ярослава Петрика, так скатовано, що на другий день не можна було знати з нього сорочки, — бо була приплита через шпильку кров до тіла". — Батько його сидів уже в самбірській в'язниці. Карна експедиція забрала бл. я. Ярослава чотирнадцятирічною дитиною, яко закладника до самбірської в'язниці, де він зазнав немало знущань. В 1922 р., в часі виборів, покійного знову арештували. В'язниця та дуже важкі лишилися сліди на його здоров'ю. Був цілу гімназію відзначаючим учеником. Передчасна смерть забрала молодця, який немало міг ще прислужитися своїй Вітчизні. Величаві похорони, що відбулися д. 3. червня в Бабні, були доказом тої любові, якої зазнавав покійний між широкими кругами населення. В. Я. П. I.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою Дм. Котка. Середня 9.VI. Підгайні. Четвер 10.VI. Тернопіль. Субота 12.VI. Підволочиська. Неділя 13.VI. Підволочиська. Понеділок 14.VI. 36 раж. Вівторок 15.VI. Збараж. Середа 16.VI. Тернопіль. Початок о год. 8.30 вечером. Ціни скрізь зникнені. 1859 31—?

Дирекція прив. жіночого училищного семінара, з правом принадоности в Самборі, приймає письмени і устні зголошення впису учениць на I. курс і о скільки будуть вільні місця на II, III, і IV. курс до 20. червня 1926. Долучити треба: 1. метрику, 2. свідоцтво здоров'я, 3. шкільне свідоцтво з VII. кл. або рівнозначної класи сер діючої школи. 1822 2—2

Управа української приватної гімназії з правом принадоности в Золочеві зголошує, що вступні іспити до 1-ої кл. відбудуться дня 22. червня 1926. о год. 9. рано. Перед тим належить зголоситися в канцелярію Дирекції, зложити метрику і свідоцтво щеплення віспи. Вступні іспити до кл. II, III, IV, V, і VI. відбудуться в днях 28, 29, і 30. червня. Перед тим належить знести подання, залучити метрику, свідоцтво і зложити іспитову таксу. — о. М. Хмільовський, упр. 1861 1—1

В приватній діючій гімназії УЛТ. в Тернополі відбудуться вступні іспити до I. класу дня 30. червня ц. р. а до клас вищих дня 22. і 23. червня. — Управа. 1864 1—1

В приватній ковадукаційній гімназії УЛТ. в Яворові з правом принадоности відбудуться вступні іспити до клас II—VIII. в днях 22—26. червня. Зголошення устні або письмени день наперед. — Іспити до I. класу відбудуться в день роздачі свідоцтв, який досі ще не визначений. — Кандидати до VIII. кл. можуть бути прийняті тільки за дозволом кураторії; подання вносити на руки Дирекції — Яворів, 5. червня 1926. — Д-р Микола Чайковський. 1863 1—3

Філії Т-ва "Просвіта", які ще досі не надіслали відповіді на обіжир Головного Виділу з 9.V. ц. р. ч. 3233 зволють негайно дати свою відповідь. — У Львові, дня 7. червня 1926. р. Головиний Виділ. 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

1-ЗОЛ. коштує кожда золотничка направи у Гутермана Сикстуська 14. 1679 29—?

НАПРАВУ годинників під управою фавових сил швейцарських поладжує Гутерман Сикстуська 14. По стінні годинники посилаю дома. 1679 б) 29—?

ШЕНКЛІВНА, Пекарська 44. Кваліфікаційний курс від 12. липня. Докладне перероблення міністерських програм. Около 1400 апробованих. Інформації письменно. 1786 6—16

В ЯМНІМ, біля Яремча, є до винайму кілька покоїв окремих дім з одним покоем, кухнем, передпокою та верандою. Неудужим на зарплатні недуги не займається. Д-р В. Янович, лікар в Станіславові, біля почти. 1843 3—3

СЛУЖБА БОЖА, на мішаний хор Ярославського, легкого укладу, партитура з голосами за 10 зол. до набуття у всіх інгварях. 1839 2—10

1-ЗОЛ. коштує кожда золотничка направи, старанно виконана тільки у МАНДЛЯ Колерника 14. 1819 8—10

ОСІННІ ІСПИТИ ЕКСТЕРНІСТІВ. Ваканційне репетиторство уряджують конфеціоновані Кураторією курси "Екстерніста". Початок науки 1. червня ц. р. Вписи приймає Управа щоденно від 5—7 вечером в Євангеліській школі, вул. Козацького. Місцна оплата 30 зол., для урядників зникажа. 1862 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Дентистичне заведення

д-ра Шимона Раппапорта
Якова Насса

п'єзі 3, вул. Сикстуська 17/II.

Пальомбування й винищення зубів без болу. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пациєнти з провинції полагоджуються в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям та студентам зникажа та полекції в сплатах. 1824 4—5

МЕБЛІ на СПЛАТИ власного виробу поодинокі і цілковиті урядження, найдешевше поручає **ТАНЕНБАУМ** робітник **Якова Германа 7**, магазин **Валова 15** Собіського 18. в подвір'ю. 1857 2—8

Антін Копровський

емер. ст. радник суду

відкрив

- адвокатську канцелярію -

в Солотвині. 2—3

Оповістка.

Вступні іспити до вищих клас (від II. до VII. включно) української гімназії з правом принадоности УЛТ. в Дрогобичі відбудуться в днях 22-го, 23-го і 24-го червня ц. р.

Вступні іспити до I. класу 25-го червня. Зголошення й інформації в Секретаріаті гімназії (Дрогобич, вул. Івана) від 11-го червня кожного дня перед полуднем. 1844 2—6

С. С. Василянки у Львові, вул. Зм. Банкевича 30.

відкривають з днем 10. липня ц. р.

- **одномісний курс** - **ручного трнкотарства.**

Зголошення приймає і блищі інформації уділяє Ігуменат Монастира. 1855а) 2-3

Нововідкритий склад грамофонів, роверів і спортових артикулів

ЕХО

Львів, вул. Сикстуська 24.

щоби запізати П. Т. Публику з добірними якостями своїх товарів, уряджує рекламну продаж по дуже низьких цінах. При закупні 5 плит даємо аж до відліку 1860 одну нову даром. 1—2

ДИВАНИ, — КИЛИМИ, — КАПИ, ФІРАНКИ, ПОРТІЕРИ, ХІДНИКИ,

1863 продає найдешевше 6—1

БАНК площа **Марійська ч. 5.**

в сінях

Конкурс.

Товариство Народний Дім в Коломні основує з початком шкільного року 1926/27 чотири стипендії імені о. Йосафата Корбінського, по 40 до 80 золотих місячно. Стипендії ці призначені для незможних учеників згл. учениць середних згл. вищих шкіл і для молоді, що зчиться ремесла — і то передовсім для таких одиниць, які своїми здібностями і пильністю дають зазоруку, що стануть хорісь хосенними членами української суспільности. Стипендії одержить в першій мірі молоді, що походять з повітів Коломия і Печержин — а колиб не було відповідних кандидатів з тих повітів, також молоді з інших повітів Галичини. Прохання о наділення такою стипендією треба вносити до Заряду тов. Народний Дім в Коломні, вул. Костюшка ч. 23. найпізніше до дня 31. липня 1926 а до подання долучити: 1. Метрику уродження. 2. послідні шкільні свідоцтва, 3. посвідку незможности, 4. інші дані, які при розділі стипендій моглиб заважити. Розділ стипендій сидіть найпізніше до дня 15. серпня 1926 а наділення розгачиться буде на шкільний рік 1926/27. Ученики згл. учениці наділені стипендією будуть мусіти при кінці кожного піроку виказатися перед Зарядом Тов. посвідкою своєї школи, що роблять в науці визначні поступи. — В Коломні, дня 2. червня 1926. *Руський Народний Дім в Коломні*

Подяка.

Вважаємо своїм обов'язком висловити слова якнайбільшої подяки всім, що дали доказ свого щирою співчуття в нашій горі і взяли участь у похоронах бл. п. о. Івана Олександровича, у першій мірі Всеч. Отцям крилошанам і парохам: о. деканові Томовичові, о. пралат. Писелькому, о. крил. Бобикевичові, бучацькому деканові о. Нестайкові, парохові церкви св. Петра о. Дуткевичові, о. Е. Громницькому, о. Стефановичові, о. Лопатинському, о. Садовському, о. Ліщинякові, о. Туркеничові, о. Е. Бачинському, о. Костельникові, о. Галантові, о. Ярославові, о. Каштанюкові, — далі хороши питомцям Духовної Семінарії у Львові, — Ва. п. Шадловському, власникові Переволоди за приїзд на похорони в імені власним, родині і від повітового бучацького Раді, — всім громадянам Переволоди за переслані письмени слова співчуття і зокрема висланий ним до Львова делегатам господарям і господином, — зокрема Гнатіві та Павлові Кухтиним за їх дружню поміч за весь час недуги та в праці над похороном, — д-рові Панишининові за батьківську опіку недужим, — д-ру. школи в Переволоді О. Ляшевичові, — всім усім дальшим сьоякам, приятелям і знайомим за їх численну участь у першій і другій дні похоронів та складені дозвон співчуття. 1865 *Родина Олександрівних.*

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. швед. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Новий польський уряд.

Творення уряду поза сеймом. — Склад нового уряду. — Марш. Ра-
тай обурений. — Вдвоєнний сейму на 1 рік? — „Рада Стану“ з
прерогативами сейму? — Повноваження для президента. — Непоро-
зуміння в лоні ППС.

Варшава, 8. червня 1926.

Прем'єр Бартель вернувся з Льво-
ва до Варшави й відбув тут сьо-
годня конференцію з міністрами Мло-
дзяновським, Маковським і марш.
Пісудським, після чого відбулася
спільна конференція президента дер-
жави, прем'єра і Пісудського. Пі-
сля авдієнції прем'єра у президента
Бартель заявив журналістам, що
приймає місію утворення нового у-
ряду і що на протязі дня сформує
новий кабінет.

У вечірніх годинах уряд іще не
був сформований. Шойно пізно ні-
чю подаю до відома такий склад
нового кабінету: прем'єр і міністр
залізниць — Бартель, міністр
ант. справ. — Млодзянов-
ський, мін. військ. справ — Піс-
удський, мін. скарбу — інж.
Клярнер, мін. торг. і пром. — інж.
Квятковський (особ. приятель
Мосціцького, що приїхав перед
кількома роками з Фрибургу у
Швейцарії до праці у державних
фабриках в Хожові), мін. публичних
робіт — Броневський, мін.
судівництва — Маковський,
мін. праці і сусп. опіки — д-р Ст.
Юркевич.

Одночасно президент держави
поручив управу мін. закорд. справ
Августові Залеському, мін.
освіти проф. Йосифові Мікуловському, мін.
рільництва і держ. робіт, а також зем. реформ — д-ру
Йосифові Рачинському.

Звертає на себе загальну увагу
факт, що творення нового уряду
відбулося здалека від сейму, якого
представників ніхто не питав про
думку в цій важкій справі. Не міг
на таке легковаження і нехтування
сейму погодитися марш. Ратай і
виїхав з Варшави до Біловезі,
щоб таким чином запротестувати
проти такої практики нових керма-
ничів держави. Які далі наслідки
матиме цей конфлікт, побачимо
вже незабаром.

В політичних колах Варшави го-
вориться голосно про тактику но-
вого уряду, яка змагає до того,
аби відсунути сейм зовсім
з участю в державно-по-
літичній житті. Кажуть, що
сейм буде скликаний за яких 10—12
днів. Після ухвалення ним повно-
владстей для уряду відло-
жити сейм (і сенат) на 1
рік. Існує проект, аби функції за-
конодатних палат перенести на себе
в деякій мірі т. зв. „Рада Ста-
ну“ (Державна Рада), зложена з 30
чл., представників всіх політичних
груп у Польщі.

Міністерство внутрішніх справ
працює інтензивно над вироблен-
ням внесень на раду міністрів у
справі повноважень для
президента держави. До
сих повноважень належать
територіальний
поділ держави, самоуправ-
ні закони, закони про права чу-
жизнів у Польщі, а також органі-
зація властей і урядів усіх інститу-

цій. Цей рамовий закон випрацьо-
вують на основі внесень окремих
міністерств.

Сьогодні мало тут відбулися за-
сідання Центрального Виконавчого
Комітету ППС Засідання відложе-
но до четверга. Кажуть, що це
сталось з причини внутріш-
ніх непорозумінь в лоні
партії, існування яких не підлягає
ніяким сумнівам.

„Вам ги часу“.

Тріпотіт послів. — Настрої серед де-
яких українських послів. — Конфе-
ренція „Селянського Союзу“ з на-
родовольцями.

Варшава, 7. червня 1926.

Посли теперішнього сейму незвичайно
затрівожені майбутніми виборами. Хоч іще
і не знати, чи та коли будуть ті вибори,
всетаки затрівоження зростає з кожним
днем. Чи вернуть вони на те саме місце
до пропального будинку при вул. Вейський,
чи вже ніколи не ходитимуть в сейм народ-
них заступників? — ось що роздає ду-
ші послів.

Не диво, що ці настрої відбилися й
в деяких українських послах. Висловом тієї
тривоги є стаття секретаря Українського
Соймівського Клубу п. В. Косицького,
поміщена в холеському „Нашому Житті“,
органі „Селянського Союзу“, а разом з
тим й органі теперішньої президії Україн-
ського Соймівського Клубу. Стаття держа-
на в загальному тоні з метою апології
послів перед закидами незадоволення з
праці. Автор підкреслює, що те незадо-
волення, яке проявляється в деяких молах
з роботи, а радше безробіття послів —
наслідок безосновне. Посли не були зі
арозумілих причин виключені підготовані до
парламентарної праці, а крім того 20 укра-
їнських послів не могли успішно проти-
ставитися сотням голосів польської реак-
ції. Українські послів не зуміли добитися
землі, школи, церкви, але коли во-
ни не оборонили були український народ
зі сеймової трибуни, коли не вносили
були сотні інтерпелцій і вносів, коли
особисто не інтерв'ювали в різних міні-
стерствах, то було б ще гірше. Тепер
ж, коли громадянство більше свідоме
політично, а послів як слід підготовані до
праці, треба при будучих виборах відда-
вати свої голоси тільки на українських
кандидатів.

Після такої інтродукції в органі „Сел.
Союзу“, послів тієї політичної партії по-
чали шукати союзників при будучих ви-
борах. Поруч з перемовинами, які вони
ведуть з лівими неукраїнськими
соймівськими групами, вони в особах голови
„Сел. Союзу“ пос. М. Чучмак і голови
Українського Клубу пос. С. Козниць-
кого минулої суботи (3. ч. м.) заїздили
у Львів і направили свої кроки до остан-
нього касі української партії „наро-
довольців“. Голова Українського
Клубу і голова „Українського Соц.
Об'єднання „Сел. Союзу“ відбули з „укра-
їнізованими народолюбцями“ шестигоди-
нню конференцію (від 4 до 10 год.). Підчас
згаданої балачки не лише позайомлю-
валися і взаємно інформували голови
двох соціалістичних партій, але нараджу-
валися над створенням спільного вибор-
чого блоку, а навіть говорили про злит-
тя в одну партію. Представники обох
партій прийшли, як нас інформують, тут
на місці — до пересідчення, що така
дука вийде їм на спільну користь, бо
„Сел. Союз“ уліпить „народолюбів“, а
дещо зі свого українства, а ці остан-
ні „докажуть“ „Сел. Союзові“ дещо зі
свого інтернаціоналізму. І чи не
китро придумано?

Мабуть це й є „лимоти часу“,
і не лише часу, але й чого іншого.

Відложення Ради Союзу Народів.

Женева, 8. червня 1926.

На вчорашньому засіданні Ради
Союзу Народів Чемберлен повідо-
мив, що справу Моссуля полаго-
джено оконечно між Туреччиною й
Англією. Рада повинна була вчора
заявитися в справі рапорту комісії
про реорганізацію Ради. Однак
справу що відложили з причини о-
позиції Еспанії й Бразилії. Бразилія
виявила що опозицію не заявою, а
так що не явилася на засіданні.
Тому засідання Ради відложено до
середи, щоб переговорювати з Бра-
зилією й Еспанією. Думають, що
реорганізаційна комісія Ради не зби-
реться, та що своєю останньою та-
ктикою Еспанія й Бразилія запро-
пастили можливість збільшення по-
стійних місць в Раді.

Кріза в С. Народів.

Женева, 8. червня 1926.

Урядовий бразилійський часопис
„Глоб“ оголосив, що Бразилія ви-
ступає зі Союзу Народів. Зачувати,
що Бразилія в вересневих засідан-
нях Союзу Народів не буде вже
брати участі. Думають, що Брази-
лія покине лише здержиться від
участі в засіданнях Союзу, бо хо-
че підіждати, яке становище займе
супроти неї Рада і загальний абір.
„Інформасіон“ повідомляє, що Бріан
і Чемберлен інтерв'юватимуть у
Мадриді і Ріо де Жанейро, щоб
не допустити до виступлення Еспа-
нії й Бразилії зі Союзу Народів.

В секретаріаті спокійно глядять
на виступлення Бразилії зі Союзу
Народів, бо воно може послідува-
ти шойно два роки після зголо-
шення того наміру.

Новий президент Литви.

Ковно, 8. травня 1926.

Литовський сейм вибрав прези-
дентом республіки посла соц. на-
родної фракції, заслуженого ли-
товського діяча д-ра Гринюса. Він
одержав 50 голосів.

Затвердження присуду на Микитина.

Варшава, 8. червня 1926.

Найвищий суд розглядав спротив, ане-
сений оборонцем Микитином, засу-
дженого лівим судом на 6 літ в'язни-
ці за фальшиві звинувачення й очорнення Степ.
Павличенка, киданого на нього підозріння,
на чей він виконав атентат на през. Войце-
ховського. Найвищий суд відхилює каса-
ційну скаргу й затверджує присуд лів-
ського суду.

З кімцем п. м. перед варшавським апел-
ляційним судом буде розправа Ст. Пав-
личенка, якого варшавський суд 1. інстан-
ції засудив на 2 і пів року за участь у
зламу на військову в'язницю для звільнен-
ня Батінського й Бєсчоркевича.

Біржа. Гроші.

Дня 8. червня тенденція для ефективно-
го долара в приватних оборотах незначно
сильніша. Курс долара вагався між 103.1
— 103.5. Канадський долар 102.8—103.0.
Польський Банк платив валюти і девізи
по незмінним паритеті долар 998. Макси-
мальний курс 1010—1015 був нерезальний.

Збіжжя.

На біржі лише ексекутивна продаж сін-
на. Поза біржею купували жито й овес
по цінах дотеперішніх нотувань. Тенден-
ція адекватна. Настрої спокійні. Ціни о-
рієнтовні без трансакцій. Пшениця біла 46
— 47 півниця ч. рона 48—49, жито 47—
48, ячмінь пастівний 25—26, ячмінь з пере-
мелення 26.50—27.50, овес 32—33, гречка
28.50—30.

Намул неморальности.

Львів, 9. червня 1926.

На протязі кількох літ постійно
вказували на намул неморальности,
на етичний розклад, на готентот-
ську мораль, що супроводжає діла
польських можновладців. Ми остері-
гали наше громадянство, щоб
ставило міцну гать перед каламут-
ними хвилями польського мораль-
ного розкладу, щоб боролось зі
зливом неморальности, щоб
всіма засобами протиставилося тим
страшним, розтороючим моральніс-
здоровля нашої нації бурунам.

І за те все, за т. острого, по-
кликати, за проповідь моральної чи-
стоти — наш орган світнів білими
плямами, бо в розумінні сторожів
польської законности злочин був
не в неморальности, тільки в осто-
розі перед нею. Коли ми вказували
на злодійства, лайдацтва, розпано-
шення хабарництва, сваволю адмі-
ністрації, середньовічні прийоми по-
ліції, розгалуження легалізованої
провокації, існування паралельних
до державної влади „народово“ —
диктаторських організацій і т. н., —
то польська „народова“ преса на-
кликувала проти нас всі багнетні
й торемні сили, бо ми — мовляв —
плюгавимо державу. І це діялось
доти, доки в Польщі не відбувся
„моральний переворот“, доки не
піднесено зброї під прапором бо-
ротьби з лайдацтвом, шубравством,
злодійством і неморальністю. А
творець того перевороту висловив
на адресу носіїв неморальности
стільки ядерних епітетів, а його
прихильники подали стільки най-
свіжіших фактів морального роз-
кладу лише в найвищих „regionach“,
що н. ш. довголітні замки є дріб-
ничею в порівнанні з ними.

Таким чином польська держава
в якій в склад війшли
і західно-українські землі, входить
в добу морального ренес-
сансу. Говориться про глибок
сягаючі реформи, про зміни й пе-
реміни, направи і перестрої, однак
виключно тільки з метою рести-
туувати особисту й гро-
мадську мораль і то в дуже
вужкому розумінні цього слова. Бо
від широкіх реформаторських шля-
хів відмахуються нинішні державні
руками й ногами. В першу чергу
відмахуються вони від „соціаль-
них реформ“. Іхня мораль не
добаче нічого неморального

у ви-
зиску трудових сільських і мі-
ських мас, у непереверненні зе-
меральної реформи. Найбільше ля-
каються вони клича про перехід
землі в селянські руки без ви-
купу. Бо моральним є, щоб
сільський пролетар в пошукації за
неужденною вегетацією майже без
відплатною даремщиною обробляв
панські латифундії, але немораль-
ним було би, щоб він прийшов
до власного варстату праці.

Тут мораль-
ні відродителі не добачують немо-
ральности.

Моральна реституція поки-що
відбувається тільки в площині су-
то політичній і то виключно в уго-
ду пануючій польській нації. По-
над 40 відсотків „національних
меншостей“, а головню територі-
яльні народи: Українці і Бі-
лорусини — далі примічені

Вкінці годиться йше для повноти картини зупинитися на становищі „Ради“, що називає себе „політичним органом незалежної думки“ (що вже тимсамим ставить під шап

сумніву ту „незалежність“ і претендує на роллю сторожа „національно-політичної ідеології західних українських земель“ (що теж є наскрізь претенсіозно абсурдним твердженням!). В статті „Хто і над ким „робив“ погроми на Україні“, зрештою досить об'єктивній, стрічаємо такий непутящий вибір:

„Петлюра робив дуже важкі політичні похибки, які осуджує не лиш сучасне покоління, але їх осудила також наша історія? Для українського громадянства Галич та всі західно-українські землі Петлюра став політичним трупом з хвилею, коли він розійшовся з Галицькою Армією та докотився до варшавської умови 1920 р., в якій зрізав західно-українських земель на користь Польщі. За це і увійде він в історію з іменем „Окаяного“, під яким був в ній дотепер записаний одиницький кн. Святополк, син Володимира Великого, що під прапором свого тестя Болеслава Хорошого навів перший раз в нашій історії польські полчища на Київ, платячи — подібно як Петлюра — за допомогу Польщі західно-українськими землями (червоними городами)“.

Без сумніву, пок. Петлюра робив важкі політичні похибки, а найбільшою з них варшавська умова. Але ядро тієї похибки не в тому, що він „зрізав“ західно-українських земель, що було наслідком його безсилля, а в тому, що проголосив *disinterestedness* (непричастність) в справі найбільш державно і політично зрілої та творчої частини української національної території. Правда, що він зробив і другу важку похибку, коли „розійшовся з Галицькою Армією“, але щонайменше мав глибоко вкорінене почуття обов'язку до кінця лишитись при „своїй“ армії, відсутність чого так прикро і болючо вражає у інших керівників в українській „*Shurt u. Drangperiode*“. Вкінці годиться зазначити, що тільки примітивні ідентифікують себе з історією і завдають висловлюють аподиктичні осуди, до яких вони непокінчені, запозичуючись зовсім невідповідними аналогіями з популярних підручників історії. Сумніваємося, чи безпристрасний і вдумливий історик, коли матиме перед собою відповідну перспективу, піде по лінії „національно-політичних ідеологів західно-українських земель“, а на всякий випадок скоригує їх мегаломанську аподиктичність.

ТВОЯ ПРАВДА, ДОРОГА ЖІНКО,
що кажу Гат без кофени хвалить не даром всі смакуни, як щось надзвичайного. А я крім цього ціну її ще за те, що можна її пити пізно вечір та не каратись безсонністю, як це трапляється всім, що п'ють 1836 кожну іншу каву або чай. 1-1
Тому живаймо тільки кави Гат.

Радянська Україна.

Третя сесія Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету рад. — Режим економії.

На сесії виступив, як звичайно, голова харківського уряду Чубар з величезним рефератом про сучасне положення господарства на Україні та про перспективи його розвитку. З його реферату, виголошеного зрештою вже кілька разів при всяких інших нагодах з невеличкими змінами, недвозначно виходить, що розвиток „соціалістичного“ господарства заломлюється. Недостає капіталів!

Не маючи спромоги добути потрібного капіталу ні в себе ні за кордоном, усі більшовицькі економісти не тільки на Україні, але й у Московщині та по всьому радянському союзу пропнують від ряду місяців т. зв. режим економії в господарстві.

Ясно, що від тих до змуснення повторюваних кличів про режим економії на всіх ділянках господарства не відійти і реферат Чубара на третій сесії ВУЦВК-у.

Я вже нагадував — каже Чубар — що уряд зробив деяку реорганізацію заготовчого апарату (для експорту). Отже слід чого апарату та поширити роботу в галузі боротьби за економію за підтримкою радянського суспільства. Слід також забезпечити виконання бюджету та перевести решту боротьбу за зниження роздільних рішучу боротьбу за зниження роздільних ціл, щоб не наживався приватний крамар, щоб не було великої різниці між цінами та в сільського господарства. Треба промислу та сільського господарства. Треба також як мога, збільшити експорт, не-

гаймо впорядкувати роботу відповідних організацій, та підвищити роботу що до втягнення сільських коштів у кредитну систему та ощадні каси. Нам потрібно дальшого розвитку промислу, що став би керуючою силою народного господарства в цілому, треба прискорити темп соціалістичного зберігання по всіх галузях нашої роботи та утворити державні гезерни, що потрібні для того, щоб поступати вперед. — Треба також звернути увагу на прискорення обороту краму, зокрема на використання транспорту і зниження транспортних витрат. — Треба знову звернути увагу на прискорення обороту коштів, треба і т. д. і т. д.

Коли пригадаємо собі те, що сказав Чубар про стан українського господарства у Москві, де назвав його катастрофічним і де домагався грошових вкладів з московського центру в українське господарство, яких Москва не дала, та прислухаємося отому стереотиповому треба, треба і ще раз треба без ніяких майже конкретних плянів реальної роботи біля рятунку загроженого господарства, то стане нам перед очима в цілій величині та повноті вся економічна неміч, в якій наїшлася Україна. Не помогли і візити Дзержинського в Харкові. Від його побуту стан ні на йоту не змінився.

Ось послухаймо, що говорили в дискусії над рефератом Чубара. З неї більше дізнаємося ніж з кількох рефератів членів уряду.

Член ВУЦВК-у Боровліс казав:

„Тут було сказано, що робота заводів втратила свою інтензивність. Відомо, що без відповідного ремонту заводи не можуть працювати ніяк, їм треба допомогти, забезпечити їх новими машинами та запчастинами. Усі говорять ніяк про режим економії. Чогож ніхто не придумався, скільки ріжкого добра валяється біля копалень. Українському урядові слід пригальмувати, щоб заробітчан платили в зв'язку з режимом економії не зменшувалась, а також звернути увагу, щоб Пташеність виплачувала часно аскураційні внески і щоб робітникам не приходилося жалити по кілька місяців коло аскурацій і каси за належно на час недуги платити“.

Делегатка робітників і селян Порун казала:

„Режим економії хороша справа і радянський уряд повинен кинути око на роботу установ на місяць. Деякі установи купують коней, щоб возити, а в той час зменшують робітників. Мовляв режим економії. Взагалі під кондом економії народжується багато ненормальностей на місцях. Адміністрація викидає робітників, а їх коштом купує собі автомобілі та вигоди. Цього не можна допустити“.

Та й сам Чубар признав, що з тою одинокою дошкою рятунку, тобто з режимом економії, не добре.

На жаль, казав він — всі кажуть, що їх вироблялось нами, перевозились у житті не дуже хутко й не досить твердо“.

Бороться між иншим радянський уряд з великою мешканевою кризою по робітничих районах. І намагається будувати робітничі дома. Делегат Артемівська Лісовик казав про ті нові будови дослівно так:

„Будівельне товариство „Путьстрой“, збудувало в Єрпаківі торік такий тип будинків, що їх вітер за зиму розніс“.

Радвлада бореться за зменшення адміністративних і т. зв. накладних видатків, а делегат Запоріжжя Онисенко сказав про практику того обмежування між иншим:

„Зле з управління наших заводів. Так, наприклад у Запоріжжі є завод дроту, де працює 500 робітників, а правління заводу працює в Москві. Чому це так? — адже такі обставини роботи безумовно дають великі накладні витрати“.

На основі таких і тим подібних з'яв делегатів про положення на місцях виходить, що і з режимом економії слабо! Але представники уряду подали і один конкретний засіб рятунку. Чубар заповів побільшення т. зв. єдності сільсько-господарського податку на 17 мільйонів карбованців. Минулого року весь той податок зі села виносив 61 мільйонів, а цього року буде виносити 78 мільйонів. Далі порушив відому уже справу „викочування“ зайвих грошей зі села при допомозі пропаганди для складання ощадностей в державних ощадних касах. Ось і те реальне, що напевно радвлада буде реалізувати, та що й напевно вдасться. Все инше виглядає на утопію.

Але Петровському, наприклад, не перешкадає це все твердити, що при допомозі режиму економії та

при допомозі напруження всіх сил вдасться перетворити Україну з аграрної в індустріальну країну та тим спасти положення. На жаль і це є свідомо фраза в устах Петровського, якої не можна погодити ніяк з ідеалом, що його висунув він же сам, а який слід зреалізувати на його думку в першу чергу. Сам ідеал не дуже такий великий, а всеж при нинішніх обставинах недосяжний. Ось він: „Стан сільсько-господарства нам потрібно довести до передвоєнної норми.“ Куций він, що правда, але який далекий, коли дотепер ще не перестав бути ідеалом радянського державного мужа.

Кінчаючи перегляд самого вступу наряд на сесії ВУЦВК-у, не можемо поминути мовчанкою одного факту. Відкриваючи наради та присвячуючи згадку помершим членам ВУЦВК. Петровський назвав між иншими дві померші особи, а то: Григоренка, голову район. ком. нез. селян, і Кірію Янакі, голову центрального комітету незаможних селян молдавської республіки, що згинув, як він сказав, „у боротьбі з петлюрівськими бандами“. Виходить, що вся та господарська неміч має і виразників невдоволення серед широких мас населення. Ці активні вороги радянської влади та її господарки борються з нею збройно. Виходить, що повстання на Україні не переводяться, а всіх тих повстанців не даром підводять Петровський, поважний та відповідальний державний муж під поняття „петлюрівських банд“. Та відомо під „петлюрівськими бандами“ розуміти треба політичних противників теперішньої влади, що стоять у своїй боротьбі на становищі УНР.

Однорічний торговельний жіночий курс дає нагоду у відповідно короткому часі, добути фахового образования з тим самим можливості самостійного заробітку, крім того дає він рівнож цінність торговельних відомостей, які доповнюють загальне образование, а дуже потрібних у практичному житті. Мечислав Христов, проф. Державної Школи екон. торг. у Львові, вул. Валова 25, веде такий курс виключно жіночий від 15 літ. Вліски на шкільний рік 1926/27 відбудуться перед фірмами від дня 27. червня до 2. липня включно від год. 10—12 передпол. і від 4—5 попол. По фірмах тільки в міру вільних місць. Чесне вносьте 16 зол. місячно. Науковий план з усіма прийняти можна одержати даром в заведенню щоденно в ранішніх годинах. 1870 1-3

НОВИНКИ.

— **Долар** — найвірніший барометр політичної атмосфери в Польщі стає предметом нових міркувань, комбінацій і прогнозів. Покищо: паде, і кажуть: падатиме тораз більше, аж... до зміни ситуації. Що з того, коли ціни на харчі та крамани не думаєть рухатись. Правда, львівська міська рада радить уже про необхідність 10-процентової знижки офіційних цін на муку та хліб, однак раз завішені над то варами цифри якось ніколи не мають знижкової тенденції, а тільки звичкову. Нехай би долар ішов угору, а зате ціни на всі предмети вниз, а не навпаки! — ось скромне бажання населення.

— **„Лис Микита“** не є таким відомим твором як дехто думає. Коли представник Кооператив „Український Театр“ у Львові звернувся до одного з наших визначних педагогів з проханням поручити ученикам у його школі інспекцію „Лиса Микита“, педагог відповів, що на жаль, він цієї поеми не читав і не знає, чи в ній нема чогось такого, що знає... тее... нецензурне. Причинна ясна: Коли смий педагог, україніст ходив до гімназій, то тоді ще „Лис Микита“ не був обов'язковою шкільною есктурою, а пізніше для цього не було вже цікаво читати книжку для дітей. А навіть як би полись читав! Адже при кожній зміні урядового курсу різні літе-

Мусиш бути моєю!

сталою прикличкою по випробуванню і пакету овочевого екстракту **ЕКСПРЕС-АГРУМІНА** до виробу лікерів в різних смаках. 12476) 7—10

Генеральне представництво в Польщі **Титани Львів, Рівницька 6.**

ратурні твори є в різкій ласці офіційної цензури. Хто його зна... може ще в „Лисі Микиті“ можуть дошукатись апотеозу гайдамаччини? Тому найкраще було б, як би всі ті педагоги та батьки, що мають які сумніви щодо тенденції таких творів, при кожній зміні уряду прочитали їх шораз, наново.

— **Епідемія самовбивств.** 64-літній мулярський челядник у Львові, Микола Чайківський, зажив стрихилин. У листі, який полишив, жалусться на нестачу сил до праці. Недавно якийсь чужинний часопис звертав увагу, що нова статистика потверджує відомий факт, що люди просяються з життям тим легше, чим є молодші. Приблизно на 1500 людей, які зв'язуються на самовбивство перед 50-им роком життя, є лише один, який накладає на себе руку після 50-го року. Видко, що в нашій місті трапляються вже й такі випадки.

— **Коли пожежна сторожа та вода далеко...** Гарне, але дороге видощеє малі вчора мешканці Личакова, приглядаючись пожежі фабрики деревної вози та меблів „Лігноза“, біля Личаківської залізниці. Зажі приїхала пожежна сторожа, будинки горіли, мов в останній дії трагічної фільми. Ратунон обмежувалась до ізоляції сусідніх будівель, тим більше, що в цій околиці нема води. На щастя, не було вітру і склади дерева горіли спокійно без небезпек для сусідніх домів. Шкода приблизно пів мільйона золотих, 100 робітників утратило працю. Причиною пожежі ймовірно необережно кинена іскра.

— **Арабсько-львівські історії.** „Газета Поранна“ розписала на цілій сторінці історію торговлі живих тваринах, якою мали займатись підприємці цирку „Косми“ у Львові. Араб цього цирку під псевдонімом Алі Брагада дав оголошення до „Всесу Нового“, що шукає молодих і гарних дівчат до балету. На 12 зголошених 3 прийняли негайно, обіцяючи їм подорож до Єгипту. Одній Готлібівій, дочці торговця овочами, почорніли волосся. Приватні особи, які відкрили цей арабський план, повідомили поліцію, яка постановилась до всієї історії дещо скептично. Зважавши, що „Газета Поранна“ залюбки дошукуються тасмних історій у звичайних фактах (відомі динаміти під Личаківським принтарем, влюб самовбивств між 13-літніми гімназистами!) і не раз уже скомпромітувалася своїми сензаційними ревлациями, можливо, що й тут масмо до діла з якимсь непорозумінням. Та не є виключене, що є в цій арабській історії й зерно правди, коли пригадати інформації чужинної преси з перед кількох місяців, що Польща постачає незвичайно велике число живого товару, транспортуюваного до Америки та Єгипту.

— **З темної хроніки.** Едвард Книф і Ол. Матлавіський, які стоять перед львівським судом обвинувачені в ошукавстві, придумали таку хитру штуку: вони виступали перед багатьма людьми як посередники, що заставляють футра та різні дорогочінності на корисних умовах; власникам заставлених предметів платили добрі гроші, а самі ці, буцім-то збережені, предмети продавали на власний рахунок. — Поліція доставила до арештів якогось невідомого добродія, що має аж шість прізвищ: Грушківський, Ігало, Загалло, Лешинський, Чаплинський і Крюгер, з яких ні одно не є справдливим. Вчинки до яких признається, також є фіктивні. Поліція має справу хрестиком загадку.

— **Де можна найти долари?** Якесь з лівівських дам, жінка адвоката, що має грубі долари, носить увесь цей капітал за корсетом, навіть коли йде на базар. А що цей корсет мусить бути модний себто даєть свободний, пакет з 2200 доларів вилетів їй на ринку. На щастя, якась квітикарка доглянула саме тоді, коли доларова дама снічала жри, добродія, що схопив цей пакет. Ідучи за ним ствердила, в якому мешканні він скрився. Був це Шулім Дюнер з вул. Бойків 11, який заскаво звернув усі гроші, коли побачив у себе поліцію. Пані адвокатова повинна би проворно квітикарку обсіпати не квітами, а доларами.

— **Закон, який усі обходили.** У суботу та неділю була до цього часу обмежена продаж горілки. А що після тижневої праці та клопотів люди мали якнайбільше спати та настрою саме в ці дні, а власники ресторанів і шинків могли тоді якнайбільше заробити, існувало тихе самозрозуміле порозуміння між продавцями та споживачами: горілку називали до склянок як солову воду або до чарок під кави, як чорну наву. Варшавське міністерство внутр. справ прийшло нарешті до висновку, що така явна контрабанда підтримує настрої нехтування законів і тому приготувало проєкт, щоби скасувати дотеперішній закон про заборону продажі горілки алькоголю під неділю і у свята.

— **Варшавські кіна зачинені.** Їх власники почали таким робом боротьбу з магістратом, який обтяжує їх надто високим податком і відбирає можливість вести підприємство. Не шукаючи міським радним, коли вони мають свої вечірні засідання, але куди підуть тепер вечірні тисячі, що звикли до кіна, мов до опію або гашишу, а театр і книжку вважають нудними пережитками?

— **Винятковий стан у глухому повіті.** Дня 6-го червня відбулася в Глуховичах в салі чит. Т-ва Просвіти довірочна нарада, яку скликав пов. Народ. Комітет УНДО. — Львів для переведення громадської партійної організації. Підчас реферату голови П. Н. Ком. І. Лінинського увійшла на сцену поліція з постерунковим Едм. Хировським на чолі — покликуючися на невідкликаний ще розказ повіт. команди держ. поліції у Львові з 17. травня 1926 ч. 1257 26 про введення виняткового стану в повіті — заборонила нараду. Також заборонила поліція відчит про І. Франка, який мав виступити для членів читальні в 2 години пізніше дежурат філії Т-ва Просвіти зі Львова. Глуховичі мають дуже добру назву: «сі тамашні урядовці в глуху на державні розпорядки. Не є виключено, що там до цього часу чекають на телеграми від уряду Вітоса.

— **Свобода ч. 22.** з 13. червня вже вийшла. На зміст того числа складаються: 1) Кляса чи народ?; 2) Чому програма Об'єднання є максимальною?; 3) Радянська Україна. Теперішній стан господарства в освітленні керівників уряду; 4) Після страшного вбивства Петлюри. Становище УНДО. — Заява фракції УНДО. Українського Союзового Клубу. Становище Жидів. Становище нежидівської преси. Становище більшовицької преси. Слідство. Похорони от. Петлюри. Становище української еміграції. 5) Жидівська колонізація на Україні; 6) З партійного життя; 7) Що чувати в світі?; 8) На побільшення об'єму „Свободи“; 9) Противники „газетної батарейки“; 10) Політичний процес у Львові; 11) Новинки; 12) Нові книжки; 13) Цілюнок на омацьки. С. це ко-

— **3 кіна.** У кінці „Коперник“ доцалась дреггарна фільма в великобританського життя Нью-Йорку п. з. „Цілюнок на омацьки“. С. це ко-

медія на тему неоправданого Дон Жуана, що цілує тисячі жінок, а кохає тільки одну. — У кінці „Лев“ пишеться в найближчих днях велика еротична сучасна драма п. з. „Три тижні закоханої королеви“, на основі повісті відомої англійської письменниці Елізбет Глін.

— **Промоція.** Доктор медицини віденського університету Роман Гоцький промовав 5. VI. с. р. на доктората медицини львівського університету.

— **Ще про Тутенкхамена.** На днях приїхав часопис вістку, що в гробі фараона знайдено ще один напір, на якому було таке пророчтво: „В році 1926 по Христі переконалися Українці, що найліпші цукорки на світі з фабрики „Фортуна Нова“, Львів, Кордешького 23. 1925 1—1

— **Управа „Місійного Інституту“** оо. Редemptористів у Збоїсках, пошта Знесіння к. Львова: подає до відома родичів, що буде приймати нових кандидатів на шкільний рік 1926/7. По більшій інформації можна звертатись письменно або устно до Управи Інституту. 3-3

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. I. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою Дм. Котка. Четвер 10.VI. Тернопіль. Субота 12.VI. Підволочиська. Неділя 13.VI. Підволочиська. Понеділок 14.VI. 36 раж. Віторок 15.VI. Збарж. Середа 16.VI. Теребовля. Початок о год. 8-30 вечором. Ціни скрізь знижені. 1659 32—?

Площа „Сокола-Батька“. В четвер, дня 10. червня 1926 р. уряджує у Львові „Сокол-Батько“ враз із сокольськими гніздами львівського повіту Свято Франка українських „Соколів“ у пам'ять десятиліття смерті незабутнього генія Івана Франка. 1. а) Відкриття пам'яткової таблиці при дубі І. а) Франка на площі „Сокола-Батька“, біт гірші, біт напівростець. а) Перегляд вправляючих відділів сільських і міських руховиків і руховиків. 2. Вправя вільноріч сільських і міських руховиків. 3. Вправи рушниками членів „Сокола-Батька“. 4. Збірні вправи на приладах. 5. а) Змагання в перетягання лямкою між важкоатлетичною дружиною „С.-Б.“ і дружиною сокольських гізд. б) Вручення грамот і медалей побідній дружині. 6. Показові вправи шероу. До вправ виступають сільські і міські Соколи! Вправи відбуваються при звуках пісень і оркестри! Громадяне Прибувайте на Свято Івана Франка Українських Соколів і своєю присутністю на Святі звеличайте пам'ять Великого Сина України! Громадяне! Не забудьте жертвувати лепти на будову пам'ятника Івана Франка на його могилі у Львові! Прибувайте на Свято Франка Українських Соколів в четвер, дня 10. червня 1926 р. на площу „Сокола-Батька“! Ціни місць: Сидячі місця на ступенях зол. 350 і 250, сидячі на площі по 2 зол., вступ на площу 1 зол., для молоді 50 сотиків. Дохід із Свята призначений на будову пам'ятника Івана Франка на його могилі у Львові. 1381 1—1

Саля Муз. Тов. ім. Лисенка. Четвер дня 10. червня о год. 8-й вечором відбувається театроеска ілюстрація „Лиса Микита“ звірненим епосу Івана Франка. Режисер Вл. Федоренко. Постановка Л. Левкого. Білети ранше в „Союзім Базарі“. 1882 1—1

На допомогу нашим інвалідам. Львівське Товариство рескриптом з дня 7. травня 1926 ч. БП. 5798/26 та додатковим з дня 27. травня 1926 ч. БП. 6640/26 і тернопільське Товариство рескриптом з дня 21. травня 1926 ч. БП. 6074/26 дали дозвіл „Українському Красовому Товариству опіки над інвалідами“ на переведення грошової збірки при допомозі листів у користь українських інвалідів на Зелених Святих ч. р. Українські громади сільські й міські повинні використати ці дозволи та дати матеріальну поміч тим, що в обороні рідної землі стали каліками. Тільки два рази до року в Зелених Святих і в осени, улаштуємо такі збірки. Збірки треба переводити під церквами й по товариствах. Листи й уповноваження для збирачів ми розсилали. Просимо ті листи по закінченні збірки негайно відослати нам для складання звіту. — Сподіваємося гідно свої обов'язки супроти своїх єдиних братів! Зі станиславського воєводства не маємо поки-що відповідного дозволу, але спо-

діваємось його одержати. Розсилаємо чеків Всч. оо. парохам із станиславським числом українських часописів у надії, що українські громадяне нададуть нагоду зібрати й переслати свою лепту! — **Управа Українського Красового Товариства опіки над інвалідами** у Львові вул. Руська ч. 3. II. п.

Комунікат Комітету для вишнурання 10-ліття смерті І. Франка. До всіх міст і громад станиславського воєводства, Станиславське воєводство дали дозвіл на збірку на будову пам'ятника І. Франка по всіх повітах станиславського воєводства від 15 до 21 червня, під умовою, що збирачі матимуть легітимний виданий комітетом і потвердженій старостою. Комітет лишив до всіх громад і міст листи з вказівками, як зайнятися збіркою.

Заходою усіх українських товариств в Станиславові відбудеться в суботу, 12. червня 1926 р. год. 8. веч. в салі Українського Союзу в 10-ті роковини смерті Івана Франка Святочий Комітет при співучасті Вл. пп. Василя Степанюка, Ольги і Катрі Манічевських, Оксани Чесниківної, Стефанії Мішкевичівної, проф. Івана Смолинського, Миколи Мельника, Михайла Остролерки і хору Станиславського Боля. Білети в Українській Книгарні Народного Базару. 1870 1—2

З прих. гімназії в Рогатині. Вступні іспити до клас II—VII в днях 22 і 23 червня. Вступні іспити до I. класу 28. червня. Зголошення до іспиту що дня. Вписи до клас II—VIII від 28. червня до 5. липня. — **А. Коршунівський.** 1873

Загальні Збори „Філії Союзу Українок“ в Бережанах. Відбудуться в середу дня 16. червня 1926 р. в кімнатах „Бесіди“ в год. 6-й вечором. — **Зоя Козаківська.** 1872 1—1

Занісць візнич на могилу найдорожчого брата бл. п. М. Рибачака зложили на „Рідну Школу“ 15 зол. Вл. Марія Онофрій Солтис. — За жертву щиро дякує Головна Управа УПТВА. 1845 6) 1—1

До всіх Правників. На спільнім засіданні Союзу українських адвокатів і Комітету основників правничого часопису дня 4. VI. ч. р. порішено продовжити речення складання передплати до 15. жовтня ч. р. Рати можна складати й частинами, але так, щоби до 15 жовтня ч. р. була сплачена ціла рата — 5 ам. доларів в цілості. Гроші треба вислати до банку „Дністер“ на вкладкову книжку ч. 13545. Всі дотеперішні зложені гроші забезпечені в твердій валюті, зложені на цю книжечку. Оскільки до 15 жовтня ч. р. потрібне число — 200 правників — не зложити по 5 доларів ам. — буде кожному виплачена зложена вклада в твердій валюті. — Комітет основників. 1869 1—1

В повнотній колекційній гімназії УЛТ в Явороні з правом прилюдності відбудуться вступні іспити до клас II—VIII, в днях 22—26. червня. Зголошення устні або письмений день наперед. — Іспити до I. класу відбудуться в день роздачі свідоцтва, який досі ще не визначений. — Кандидати до VIII. кл. можуть бути прийняті тільки за дозволом кураторів: подання вносити на руки Дирекції. — Яворіа, 5. червня 1926. — **Д-р Микола Чайковський.** 1863 2—3

Позір! Дня 24. червня ч. р. відбудеться перший між товаришів-абітурієнтів академічної гімназії у Львові, що здавали іспит зрілості в 1910/11 шкільному році. Проситися всіх товаришів зголошувати свою участь на адресу: о. д-р Іван Бучко, гр.-хат. Семилар у Львові при вул. Коперника 36. Проситися, щоби разом зі зголошеннями надіслати відомі адреси друзів товаришів. — За ініціативний Комітет: д-р Константин Парфанович, Степан Растварський. 1837 3—3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

1-ЗОЛ. коштує кожда золотничка напівва у Гутермана Сикстуська 14. 1679 30—?

ВАКАЦІЙНІ промислові курси для учительства уряджує у Львові Красний Патронат Промисловий (Львів, площа Смолян 3) з обсягом крою і шиття, моднярства, трикотажства, коншикарської галітерії і килимарства. Зголошення устно (передполуднем) і письмений (також з провізії) приймає Патронат на поодинокі курси до кінця червня. Можливе урядження курсів також на провізії, як що на якийсь відділ зголосять у шкільного інспектора бодай 15 осіб. 1857 2—2

ХТО потребує доброї учительки до науки дітей в часі вакацій, або й на цілий рік, зложити написати до Управи захисту для сиріт у Львові вул. Потоцького 95. 1868 1—3

Читайте!

„НОВУ ХАТУ“ передплатуйте!

журнал для щоденної домашньої культури. Виходить раз у місяць у Львові. Адреса: „НОВА ХАТА“ Львів, вул. Руська ч. 18. Вже появилася 6-те число за червень 1926 багате змістом і з додатком практичних літніх мод для панів і дітей, до яких можна замовляти готові виробі з народним і модерним вишиванням. — Окремий відділ ручних з поєднаннями. — Для господарів ради з домашнього господарства, городу та знаменні приписи на васень. — Передплата журналу виносить: На чверть року зол. 5.—, на пів року зол. 9.50, на цілий рік зол. 18.—. Для закордону на цілий рік 3 ам. доларів. **Передплатуйте!** 1876 1—1

Читайте!

НАПРАБУ годинників під управою фахових сил півлітвоських полагодує Гутерман Сикстуська 14. По стіні годинників посилаю домія. 1679 6) 30—?

ГОНКУРС. Повітовий Союз кооператив в Сокалі приймає на службу другого дистриктора-організатора кооператив. Повні кваліфікації, хист доброго бесідника, практика, вимагання. Подання з описом життя та вказанням на поручення наших установ або поважних осіб, слати до 1-го липня ч. р. 1874 1—2

ЛІНКА, середніх літ, пошукує приміщення на селі у спаденої адміністрації. Займається кухнею і домашнього господарства. Зголошення слати: М. Б. в домі Любінецької, Львів, Шестипільських ч. I. II. поверх. 1875 1—1

1-ЗОЛ. коштує кожда золотничка напівва, старанно виконана тільки у МАНДЛІЯ Коперника 14. 1819 9—10

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

В Книгарні Ставропольського Інституту можна набути друку

Контракт купна і продажі*

парохіальних (ерекційоанальних) ґрунтів. 1877 1—2

С. С. Василюк у Львові, вул. Зм. бликешинча 30.

відкривають з днем 10. липня ч. р.

одномісячний курс ручного трикотажства

Зголошення приймає і більш інформації уділяє Ігуменат Монастиря. 1855а) 3-3

Подяка.

Всім, що взяли ласкаву участь у похороні Нашого найдорожчого Мужа, Батька і Дідуня бл. п. Івана Пилипця а передовсім Всч. о. сов. Ів. Туркевичеві парохові св. Пятинці, Всч. о. Лончоні і Вознякові, Всч. о. М. Стрильницькому, парохові в Сорік щирецьких, що не жалували труду і приїхав, щоби взяти участь у похороні. Хоромі церковному св. Пятинці, який працює до звеличення цього сунного образу, всім настоятелям і товаришам Покійного з магістрату, котрі у величкій чисті вийшли і всім знайомим засилає найвищу 1878 рійшу подяку Родина. 1—1

Надзвичайні Загальні Збори

Філії Музичного Товариства ім. М. Лисенка в Стрию

відбудуться дня 22. червня ч. р. о год. 8. вечором в локалі Товариства з отриманням порядку справ:

- 1) Відчитанн а протоколу попередніх Загальних Зборів.
- 2) Вибір голови.
- 3) Довоповнення Виділу.
- 4) Внесення і запити.

Виділ.

VIII. Загальний Збір

Союзу Українських Приватних Службовиків „Супруга“

відбудеться у Львові, дня 27. червня 1926 року (неділя) о години 10-тиї рано в домі „Супруга“ при вул. Коперника ч. 26/4 з наступним порядком наради:

- 1) Відкриття Збору і вибір голови Збору (§ 14 статута).
- 2) Верифікування протоколу з попереднього Загального Збору.
- 3) Звіт Головної Ради: а) загальний огляд діяльності в 1925 р.; б) ясовий звіт за 1925 рік.
- 4) Звіт Провірної Комісії а провірки діловодства за 1925 р. дискусія над звітами і внесення в справі уділення абсолютній Головній Раді і Провірній Комісії.
- 5) Вибір голови, 11 членів і 6-аступників членів Головної Ради і 5 членів Провірної Комісії на діловий рік 1926.
- 6) Усталення висоти членської вкладки на 1926 рік.
- 7) Внесення і запити.
- 8) Закриття Загального Збору. Якщо в означеному часі не явиться на Зборі 1/3 часті всіх членів, потрібна до правомисильності наради, відбувається о год. 11-тиї того самого дня і в цій самій салі і з цим самим порядком наради другий Загальний Збір, який рішення без огляду на число присутніх на Зборах членів. Право участі в Загальнім Зборі має кождий член, що викладає членські вкладки по кінець місяця лютого цього року включно (§ 10. статута). — Львів, дня 7. червня 1926 року. **Ангел Чепелюк** голова, **Евстахій Муря** голова. 1880

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шлани. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Декларація в справі нац. меншостей.

Записування чреда. — Дискусія в справі програми уряду. — За негалицьке розв'язання союму. — Поміркована польська лінія в справі українській і білоруській. — Чи дійсно недалекий кінець «тимчасових» міських рад? — Дальші зміни в уряді. — Умови марш. Пілсудського.

Варшава, 10. червня 1926.

Вчора в 5 год. попол. записано новий уряд на замку, після чого відбулося засідання ради міністрів, у якому брав участь і президент держави. На засіданні уклали й обговорювали програму уряду. Потім рада міністрів перевела загальну дискусію над проектом закону, що змінює конституцію держави з 17. березня 1921. Ходить тут про внески уряду в справу на піднесення президента різними повноваженнями, в яких має бути м. ин. уповноваження до зміни виборчої ординації. Подібна дискусія в цій справі буде вестися далі завтра в п'ятницю в присутності президента.

Ключи поміркованої лінії, а саме ППС, Визволені, Строніштво Хлопске і Клуб Праці вислали сьогодні після спільної наради письмо до марш. союму Ратая, в якому домагаються скликання союму найближчого тижня, з тим, що на першому порядку його має бути тільки одна точка: розв'язання союму. Нині радили також три ключи ліній, а саме ППС, Визволені і Строн. Хлопске над справою «національних меншостей». Ухвалено таку резолюцію:

«Польська демократія, згідно з високими своїми традиціями, визнає право до незалежності народів українського й білоруського, а в межах республіки підписані партії доложать усіх старань, щоб унормувати національну справу на основі переведення законів про територіальну автономію для земель республіки, замешканих у більшості Українцями й Білорусинами. Підписані партії осуджують політику національного гнєту, примінену часто під націоналістичним впливом дотеперішніми властями держави і уважають за найпильніше своє завдання у відношенні до національних меншостей у Польщі а) повну і радикальну зміну примінену досі адміністраційної і шкільної політики, б) введення в життя вповні приписів конституції, що гарантують права національним меншостям у Польщі. — Партії готові далі до спільної з демократичними елементами нац. меншостей боротьби проти всяких об'явів націоналізму з одного чи другого боку. Підписані під цією декларацією: ППС, Визволені і Строн. Хлопске».

Голова адміністраційної комісії пос. Пугек скликав на середу 10. ч. м. засідання цієї комісії з метою поладнати цілу низку самоврядних законів, м. ин. і законів про виборчу ординацію для міст. У справі проєкту тих законів заключено ще перед травневими подіями компроміс між польськими партіями. Голова адміністраційної комісії переконаний, що на основі того компромісу комісія зможе в часі одного місця поладнати ті проєкти (є їх 6), так, що після того, як сойм їх ухвалить, можна буде розпочати вибори до міських рад і само-

врядувань на цілому просторі держави.

Новому урядові ще далеко до того, щоб його склад можна назвати остаточним. Ось прем. Бартьє зараз на другий день після утворення уряду рішився зректися теки міністра залізниць. Назвище його наступника держать в урядових колах в таємниці. Мабуть завтра буде оголошена номінація нового міністра залізниць, як також номінація Августа Залеського (тепер. управителя мін. зак. справ) на міністра закордонних справ. На зустрішньому засіданні ради міністрів поладнають і цілу низку інших справ персональної натури. Про свої пляни, як і про своє становище до союму теперішній уряд заявить устами прем'єра Бартьє в половині найближчого тижня.

Марш. Пілсудський зложив на засіданні ради міністрів письмений заяву про ті умови, на яких він приймає портфель міністра військових справ. Пілсудський думає унормувати своє відношення до президента держави, приймаючи його бажання, списані в присутності прем. Бартьє. У відношенні до голови уряду Пілсудський пропонує яко гарантію його відповідальності зложення згори подання до димісії, яку прем'єр матиме право прийняти офіційно кожної хвили. Щодо союму — то Пілсудський признає приписи конституції, причому, покликуючись на неї, відмовляється всякої відповідальності перед сенатом. У другій частині своєї заяви Пілсудський домагається повернення сили його декрету з дня 7. січня 1921 про організацію найвищих військових властей.

Цялих з конопель.

Варшава, 10. червня 1926.

Голова православної церкви в Польщі митр. Діонізій надіслав на руки президента польської держави проф. Мосціцького вірнопідданчу заяву такого змісту:

«Експеленсіе, В нинішньому дні обняття Вашою Експеленсією найвищою становища в нашій батьківщині, не маючи спомогти особисто бути присутнім при тому радісному торжестві, спішу цим письмом зложити Першому Горожанинові Річпосполитої в ім'я Польської Автокефальної Православної Церкви, її Єпископів, Духовенства і вірних найгорячіші побажання успішної й плідної праці на тому найвищому кермуючому становищі.

Занесячи перед вітатасемогучого Бога гарячі молитви за здоров'я і щастя Вашої Експеленсії і бажаючи його, щоб сповнивши наші бажання, пошу Вашу Експеленсію прийняти запрошення правдивого представника до нашої спільної батьківщини і найглибшої пошани для її Президента. (—) Митрополит Діонізій».

Очевидно, ця вірнопідданча заява є впливом знаменитого положення «польської» православної церкви під кермом благоденствующого митр. Діонізія.

Гальванізація Австрії.

Париж, 5. червня 1926.

Провідник австрійської християнської суспільної партії і б. канцлер Австрії пров'їзав Зайль до перебування в Парижі

в перших днях червня. Для 2-го червня промовляв він на бенкеті в тог. «Franco-Austrie», а слідуючого дня виступив велику промову в амфітеатрі Сорбонни. В першій своїй промові заявив о. Зайль, що Австрія живе і є здатна до самостійного життя. Вона не погрожує прислання до Німеччини, одначе бажає такої перебудови Європи, щоб та була справжнім союзом народів, в якому всім було б добре. В сорбонській промові подав о. Зайль генезу повстання австрійської республіки, а на закін, що Австрії за слабо прив'язані до своєї державності, відповів другим закіндом: «Як те прив'язання має зростати, коли всі сумніваються в тривалість нашої держави?»

Французькі політичні кола, які дуже потерпають, щоб Австрія не приєдналася до Німеччини, не дуже були здоволени цією відповіддю. На важкий випадок вони підкреслювали свою відданість для Австрії й запевняли, що горько підтримують консолідацію австрійської республіки.

Бразилія виступила з Рад С. Н.

Женева, 10. червня 1926.

Мельо Франко зголосив виступлення Бразилії зі становища члена Ради Союзу Народів. Незалежно від того Бразилія буде членом С. Нар. Рада С. Н. не прийняла зголошеної Мельо Франком димісії зі становища члена Ради.

Становище іспанії.

Іспанія постановила не інтересуватися справою виборів до Ради Союзу Народів, аж признають їй постійне місце в Раді Союзу Нар. На засіданні Ради Союзу Народів представник Іспанії, що Іспанія ратифікувала поправку до 4 уст. пакту С. Нар., яка впроваджує для місць із вибору принцип обов'язуочної черги.

Криваві події в Острівці.

Робітники острівських фабрик домагалися підвищення платень. За конфлікт робітників із директором Лієнзеном, дирекція замкнула фабрику, поліція арештувала кількох робітників. Робітники домагалися від комісаріату поліції випущення арештованих. В суттєві з поліцією було 5 убитих і 9 ранених робітників.

3 судової салі.

За приналежність до Української військової Організації.

Львів, 11. червня 1926.

Переслухування обвинувачених закінчено. Тепер у міжчасі відбувається відчитування актів. Учора була перерва, в суботу знову буде перерва. Щойно в понеділок думають зачати переслухувати свідків, яких покликано понад 70. Їм них поставити своїх свідків і оборону.

Біржа.

Гроші.

Курс ефективного доллара в приватних оборотах загальс 10. червня між 10'15 — 10'20 при слабій тенденції. Банк італійський платив без зміни по 9'95 і купив якусь кількість долларів по тім курсі для експорту. Максимальний курс анносив 10'10 — 10'15 і був реальний.

Збіжжя.

В біржовій обороті транзакція в пастійнім члененні. Поза тим пшениці сильно оферована, по цінах значно нижчих від дотеперішніх нотувань. Головно на торзі появилось багато селянської пшениці низької якості. Тенденція неодиностайна, для пшениці знижкова, для жита здержана, для чечению й риса легко знизжкова. Настрий ожихлений. Ціни оціночні без транзакцій: жчмів пшеницький 26'50—27'50, пшеницький білий 41'50—44'50, пшеницький червоний 40'50—47'50, жито 27'00—28'00, овес 32'00—33'50.

Чужинці в краю і за кордоном вже переконані, що найліпше і найдешевше масло тільки у фірмі

Кр. Мол. Союз. «Маслопоз» в Стрию
бо вироблюване під доглядом фахових молочарських техніків, а продаж з першої руки. — Звертайтеся з повним довіром до наших союзних складів: Львів, Ринок 10; Стрий, Шляхонка 5; Статиславів, Собієвського 23; Перемишль, Ринок 23; Самбір, Кошівська 11 а; (від 15. червня) Зелеманка 1866 (біля перестанку.) 2—15

Після виборів у Румунії.

Львів, 10. червня 1926.

Румунія — найближча Польщі держава, вона й безпосередня її сусідка. А що знають у Польщі про Румунію, про її внутрішнє положення, про долю її національних меншостей? Стільки — що нічого! Бо до нас скорше доходить автентичні голоси про події в Китаю, знаємо краще й точніше про все, що діється за Збручем, хоч СРСР відгороджений від нас китайським муром, як про те, що відбувається в нашій найближчій сусідстві, за Черемошем і Дністром.

Ось уже два тижні минає від переведення виборів до румунського парламенту й сенату, а донині не маємо автентичних даних про їх вислід. Знаємо тільки, що правительствена партія Авереску перемогла на цілій лінії, що зєдинена опозиція, яка йшла з невеликими надіями до цих виборів, провалилася, що соціялісти і комуністи вийшли з виборів зовсім розторощеними, бо не провели ні одного кандидата. Такий вислід виборів дивує тим більше, що при недавніх виборах до громадських рад те саме правительство, що тепер святкує світлу перемогу, потерпіло було велику поразку.

Ось тут криється мабуть і вся суть великого виборчого успіху теперішнього румунського правительства. Зорієнтувавшись у настроях мас, які при громадських виборах недвозначно виявили своє невдоволення з теперішнього режиму, уряд повів вибори так, що вони мусіли принести йому перемогу. З тою метою сконструовано й відповідну виборчу ординацію, яка в Румунії дає великі користи тільки великим, сильним партіям, відсуваючи дрібніші, слабші групи від участі в народних представництвах. Так прим. на основі румунської виборчої ординації та партія, що не збере на себе принайменше 2% усіх підданих в державі голосів, не дістає ні одного мандату, хоч би в деяких округах більшість виборців заявила за нею! Які користи дає ця виборча ординація великим партіям, видно найкраще з того, що правительствена партія Авереску «здобула» 3/4 усіх мандатів, хоч стягнула на себе мало що більше понад 50% голосуючих.

Про ролі виборчих надужит в цих виборах гадуємо тільки мимоходом. Терор і насильства, примінені кожним румунським правительством, були пушені і цим разом в рух, як це видно найкраще з голосів опозиції. Адже загально вже втерлося переконання, що найтяжче повалити уряд при виборах в Румунії — як тільки він має змогу ті вибори переводити.

Напередодні цих виборів винували урядові Авереску, що він після виборів муситиме податися до димісії. Тимчасом тепер про це не

приходиться й говорити. Навпаки — наділений „довірям“ уряд плянує різні реформи, які зможе легко перевести, бо болячі опозиції не погребує. Одною з головних його задач буде притягнути до краю чужі капітали, як загалом він найбільшу увагу зверне на економічні проблеми.

Цікаво відмітити ще одно характеристичне явище при останніх виборах. Представники українського населення в Румунії кандидували на листах чи не всіх політичних румунських партій. Ця „гнучкість“ усеж таки не адалася ні нащо, бо українські кандидати були звичайно на останніх місцях виборчих листів. Тільки 6. посол Лукашевич мав шанси вийти з правительственої лісти. Але й есентуальний його вибір не принесе нікому ніякої користі і не матиме для поневоленого українського народу Буковини найменшого значіння.

Після огидного вбивства.

З приводу оргії жидівської преси.

В краківському „Час-і“ (ч. 127. з 7. ц. м.) помістив п. Володимир Мурський статтю під написом: „Довкола вбивства Петлюри“, в якій відбиває оргістичні наступні жидівської преси на пам'ять небіжчика:

„Довкола особи вбитого от. Петлюри — лише п. Мурський — розвивався в жидівській пресі справдішній оргістичний оргізм, обнування в погромах і жидівських різнях на Україні. На особу вбитого розпочали наступ жидівські організації на континенті і за морем, а всі ті наступні зводяться до одного: спричинили стріли в Парижі пімств сотні тисяч невинно помордованих з наказу Петлюри Жидів на Україні“.

Знімаючи непомірний галас, жидівська преса й жидівські організації зовсім поминають психологію терену, на якому розгравалася не лише трагедія Жидів, але ще в більшій мірі жидівського народу. Тому годиться пригадати кілька фактів з найновішої історії України. Коли в р. 1917 Українська Центральна Рада піднесла гасло автономії України, російська преса піднесла з того приводу величезний крик. Говорено про „ніж в спину революції“, про 30 Юдиних срібників і т. и. А перед в тому наклепництві вели в російській по мові, а жидівській по духові пресі — Жиди. Кожний прозав українського руху: боротьбу за права української мови, школу, самоврядування, українізацію армії і т. и. не лише старалися вони осмішити, але й погрозували Українцям гнівом революції.

„У всіх радах (советах), самоврядних установах, на різних з'їздах військових і робітничих, всюди неаблагану боротьбу проти України вели Жиди. А кожну, навіть найделікатнішу оборону з боку України проти того становища Жидів вся жидівська і російська преса трактувала як антисемітизм і погром. Чорнотенці, соціалісти Жиди згідно подали собі руку в обороні негодної Росії!“

Тимчасом в дальшому розвитку подій Українська Центр. Рада проголосила українську республіку, а для своїх національних меншостей автономію. На меншостеве шкільництво, а головню на жидівське, асигновано навіть більш суми, як на українське. Навіть перші грошеві українські банкноти мали написи між иншим жидівські. Про якінебудь протижидівські настрої на Україні тоді навіть мови не могло бути.

А як те все прийняв Жиди?

„На святочному засіданні Центр. Ради, на якому з третього читання ухвалено закон про національну автономію, один з визначних тодішніх представників Жидів в Центр. Раді, Рафес, в своїй промові висловив подяку Центр. Раді й урядові за ліберальне становище Українців до національних меншостей, а вочером того самого дня на зібранні вже більшовицьких зовігів в арсеналі виступав гостро проти тої самої Центр. Ради, обнуваючи її в „буржуазній“ (Центр. Рада складалася з представників двох соціалістичних партій: соц.-революціонерів і соц.-демократів — Ред.), погрожує її пікетою пролетарської революції... А тепер до річ найтрагічнішої. Після більшовицького перевороту в Петрограді, почалася на Україні боротьба з більшовиками. І жидів-

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна
Мужеські сукна

1630

17—?

продемпонструвати

ФІРМА

РОМАН

ЗУБИК

Бать, Галицька 16.

ське громадянство в особах своїх найактивніших представників відразу стало на боці більшовиків, а сірі жидівські маси явно їм сприяли. В місцевостях, опанованих більшовиками, Жиди перші займали найвідповідальніші становища і обсаджували чреватими. В декотрих місцевостях, як напр. в Одесі чекістами були виключно Жиди, а всюди їх відсоток в тілі кровожадних установах був дуже і дуже значний. А коли Одесу обсадили Австрійці, деякі члени чреватих пропозицій свої услуги П. австр. віддали. І так в тому часі з рук Жидів згинуло на Україні тисячі українських патріотів, інтелігентів, селян, робітників, жовнів. Розуміється, ті факти не могли не впливати на психіку українського жовніра й селянина, які — видячи власними очима і переживаючи ті страшні речі, силою факту мусили звернутися проти їх фанатичних і моральних спринчиків. І не їх вина, що на кожному кроці вони зустрічали Жидів комісарами, бойкарами, чекістами, взагалі совітськими функціонерами. В українсько-більшовицькій боротьбі Жиди відкрито стали на боці більшовиків, а жидівське населення понесло копсекекції того. Бо фактом є, що перші погроми на Україні повстали після першої більшовицької інвазії, коли жидівське населення як надто виразно підкреслило свої болі. Силпаті. Завловати всю вину за погроми на Україні не витримув критики. Перш усього являється жидівська політика, які в українсько-більшовицькій боротьбі не хотіли здобути на нестримність. І сьогодні жидівські дії використовують момент, що безсторонна історія боротьби на Україні ще не написана. Словими, в яких на підставі автентичних документів освітлено ролі жидівства в тій боротьбі, ще лежать в рукописах. А публікація опіні на Заході так мало знає про ті часи і людей, що й можна сугерувати все, якщо розпоряджається такими засобами, якими розпоряджаються Жиди. Не думую похвалювати погроми, правда — осуджую їх рішучо. Не входжу в те, чи Шварцбарт довершив вбивство на Петлюрі з ідейних побудів, чи може є він такимсамим більшовицьким агентом, як тисячі його земляків на Україні, а були ними навіть міністри для жидівських справ і урядові жидівського міністерства на Україні“.

Замість знімати непотрібний галас, слід радше шукати modus-vivendi між українським і жидівським народами. А на всякий випадок жидівським діячам і жидівській пресі слід трохи тихше і пристойніше поводитись над свіжою домовиною.

„Панахида“.

Фр. Потоцький містить в ч. 129 краківського „Час-у“ (з 10 ц. м.) настроя статтю під написом „Панахида“ з нагоди панахи, відправленої в Краківі тамошньою українською еміграційною колонією. Зібралася еміграційна Україна, щоби помолитись за душу того, якого кров не всякла в український чорнозем, тільки попала по помості парижської вулиці. А серед зібраних старші мушени з білими козацькими вусами, молоді люди з оголеним заростом, жінки, з яких лиць вигнання усунуло полудневу ядерність, молодь, що тільки кризь сон памятає рідні степи і діти, що прийшли на світ вже на чужині. Сумно хиляться голови. При зворушливм співі „вічна пам'ять“ всі клякають. Співають „вічну пам'ять“ для того, що згинув в далекому Парижі з рук скритовбийника. Якоюж буде та пам'ять?

Чи Петлюра перейде до історії в постаті кривавої примари — отамана, що валить на чолі ватаг, що уладжує погрома містечок і дворів, різню шляхти і Жидів, який є синонімом пожарищ, руїн, жалоби і сльоз? Бож все те було, було, як нераз передтим часто бувало і як тепер лише повторюється ще раз...

Ні! Таким Петлюра ніколи не перейде до історії своєї країни, а навіть до історії Польщі. Таким ніколи не буде він в думках, які про нього співають по ярмарках старі, сілі діди, або гої молоді в день живинної спеси, або пастухи, що стережуть худоби в степу в літню гоцьку ніч. Таким ніколи не уявляють його собі навіть ті, які особисто й чуттєво найбільше потерпіли і для

яких справді Петлюра міг хвиляло здаватися воскресінням постаті „отамана-різунка панів і Ляхів“.

Автор добуває в особі Петлюри перш усього союзника Польщі, герольда українсько-польської співпраці. Та ледве чи такий погляд можна вважати сутнім.

З інших голосів.

З віденської преси єдина „Райхс-пост“ заняла з приводу огидного вбивства об'єктивне становище:

„Правдою є, що в р. 1917—1920 багато Жидів на Україні пострадало життя, бо тоді шаліла там громадянська війна, яка пожирала безліч жертв — християн і також Жидів. І не могло инакше бути, бо як могло бути впроді пощаджена одна складова частина населення, яка творить 10 відс. всього населення на Україні і яка брала пристрасну участь в громадянській війні по стороні більшовиків. Хто бере участь в боротьбі, той не може уважати одержані рани несправедливістю. Та одно є безсумнішним, що Петлюра не „замордував“ ані одного Жидів, а також ані одного з них не казав мордувати“.

Петлюра влав від стрілів в Парижі. Зі світа зійшла велика постать.

„Велика частина українського народу шануватиме його пам'ять як героя і вмілого керівника, який хотів для України в боротьбі кращу долю і якому це не вдалося, бо нещастя українського народу було сильніше, як він“.

Сесія ВУЦВК-ту пам'яті Франка.

Дня 28. травня ашанувала пам'ять Івана Франка і сесія ВУЦВК-ту, що відбувала свої наради в Харкові. Велику промову, присвячену Франкові, виголосив Шумський, народний комісар освіти.

„Десять років тому — говорив Шумський — відійшов у небуття великий каменяр долі працюючих мас Іван Франко. Помер він на польовому ліжку під туркіт гармат імперіалістичної війни, в боротьбі з якою поклав життя своє великий революціонер. Іван Франко був борцем революціонером, що брав участь у перших роках революційної боротьби на провесні робітничого руху, він був також великим вченим, академіком колишньої петербурської Академії Наук, академіком пражської Академії і доктором харківського університету. Його шанують як історика, етнографа, він був енергійним публіцистом, що працював у польській, німецькій і російській пресі, його шануватимуть як славетного поета, творця незабутніх „Каменярів“, „Мойсея“ та инш., як творця найкращих драматичних творів, які дала західна Україна. Він був крім того першим пролетарським письменником в українській літературі, що дав такі незабутні твори як Бориславські оповідання... Франко був тим ідейним культурним мостом, який зєднав розірваний війками народ: частину, що була під російським царством і частину, що була під австрійським цісарем. В ті роки, коли працював Іван Франко, українська мова не була ще визнаною мовою. Йому казали, що він пише діалектом, але він на те сказав: діалект, а ми його надішемо мішню духа й вогнем любови й нестертий слід його запишемо самостійно між культурні мови“.

Далі інформував Шумський сесію ВУЦВК-ту про ті заходи, яких ужив уряд для ознайомлення широких робітничих і селянських мас із творчістю Франка. Уряд звернув увагу передовсім на робітництво великих промислових центрів на Криворіжжю і в Донбасі та поробив заходи для популяризації творів і праці Франка між ним. Уряд

рішив також прийняти активну участь у будівні пам'ятника Франкові у Львові.

По промові Шумського виголосив другу, присвячену пам'яті Франка промову народний комісар справ, ведливости Скрипник.

„Поетом широких пролетарських мас — казав Скрипник — став славнозвісний поет України Шевченко. Славним на далі для цілої України стане великий письменник, що зробив перші кроки в робітничому рухові Західної України — Франко. Володимир Ілліч Ленін в 90-ти роках, у своїх творах, запитував, якої спадщини ми зрікаємось. Він заявляв, що він не визнає спадщини, яка бажала привести працюючі маси в залежність од керуючих та пануючих класів. Ми можемо з гордістю сказати, що такою в ніякому разі не була творчість Франка... Тоді, коли в нас на Україні працювали перші революційні організації, тоді вже величезну працю для робітничої класи робив цей велетень української культури“.

Скрипник зазначив, що він сам був учеником Івана Франка, бо Франко мав дуже багато учеників серед молоді, що жила революційними настроями.

По тих промовах ухвалила сесія резолюцію такого змісту:

„Вислухавши звідомлення народного комісара освіти Шумського про вшанування пам'яті великого українського письменника Івана Франка з нагоди 10-тих роковин від дня смерті співця і борця за визволення трудящих від соціального і національного гніту, III та сесія ВУЦВК-ту IX. скликання горячо витає пороблені в цій справі заходи уряду. — Сесія доручає урядові зробити все потрібне для того, щоби твори і діла І. Франка стали широко відомими і щоби в них виховувалися робітничо-селянські маси, а особливо наші шахтарі Донбасу і Криворіжжя, щоби знали, що і життя і боротьбу їхніх братів бориславських шахтарів нафтового басейну на Західній Україні з усією силою свого великого таланту виспівав і списав у найкращих своїх творах великий співець визвольної боротьби трудящих, каменяр соціалізму — Іван Франко.“

Не мавмо ще найновіших українських радянських газет і не знаємо, як проходять свята Франка на всій Україні, та вже ті вістки, котрі дотепер до нас дійшли, свідчать про те, що культ Франка став там з нагоди 10-ліття смерті незначайно популярним. От у Сталіні, великому промисловому осередку, наприклад, свято пройшло з великим успіхом. У всіх школах Сталіна відбулися святочні поробки присвячені пам'яті Франка. Такі свята вістки доходять і з інших місцевостей України.

Англійські посли про СРСР.

Про потребу порозуміння.

Кілька тижнів тому виїхало до СРСР. чотирох членів англійського парламенту, консерватистів, з метою познайомитись з тамошніми економічними умовами. Вони саме вернулися до Лондону і асуюють собі вражіння у „Вестмінстер Газет“ такими висновками:

1. Радянський уряд є міцний, а його фінансова політика держиться на тривалих основах;
2. Еволюція краю йде в добрім напрямку;
3. Росія є необмеженим полем діяльності для британських капіталістів. Британський уряд повинен почати нові переговори з СРСР, щоби підписати корисний договір для обох держав.

Англійські посли називають радянський лад не диктатурою пролетаріату, а диктатурою, яку пролетаріаті накиннули. Часопис, передаючи ці вражіння послів, докнає від себе, що треба би поквпатись з порозумінням зі СРСР, щоби інші торговельні суперники Англії, такі як Німеччина та Вєдінєні Держави, не випередили її.

Математична загадка!

Коли 1 = 50

1247

Розв'язка

45-70

(нидип 05 = **ВІСНИК**
літературна оглядачів вишн і)

Пацифікація Марокка.

Спершу мир, потім статут.

У місті Рабат, довкола якого велася не раз мароканські бої, зіхали тепер французькі та еспанські полководці і делегати від уряду, і радять над майбутнім устроєм території Ріфу. Є там еспанський комісар Марокка, ген. Санторіо, з франц. губернатором Стегом, головнокомандуючим франц. армії ген. Боаші і делегатом франц. уряду.

Франція та Еспанія радять, як спільними силами завести мирні відносини на ріфській території. Шойно коли військова спільна влада поведе до повної пацифікації краю, заведуть у Марокку статут, складений спеціальною французько-еспанською конференцією в Парижі.

„Масон і атентатчик“.

Говорячи „Курер-а Познаньск-ого“ про президента Мосціцького.

„Курер Познаньскі“ присвятив новому президентові Польщі таку привітну статтю: „Інж. Ігнат Мосціцький є здібним хеміком. То все, що можна про нього сказати. Він є визначною силою в своєму фаху. Яко політик є він ну-д-а-е-ю і нулем, є він записаний на малій термійній картонці історії польської партії соціалістичної, що відноситься до давно минулої боротьби з царом.“

В 1892 р., ще як студент, брав Мосціцький участь у смішній атентаті в російській церкві при вул. Девій у Варшаві. Це було при нагоді якогось державного російського свята, коли то в церкві зібралися багато представників російського урядового світа й армії. Мосціцький увійшов тоді до церкви й запалив дуже незручно льон, зроблений в хаті бомби. Яка мала експлодувати й висадити церкву в повітря. Однак бомба не експлодувала, але за те Мосціцького заведено і посаджено в п'ятиділь. При ньому знайдено картку, яка й навіла російську поліцію на слід організації. Всіх місцевих „анархістів“ вивели поліція і царська жандармерія і замкнула в кріпости. Мосціцькому якимсь чинним удалось втекти до Швейцарії. І це все, чим він зазначився прилюдно в історії соціалістичної партії.

Але є ще друга сторона медалі, про яку загально мало відомо. А саме п. Ігнат Мосціцький належить відданим до масонів, подібно як п. Маріян Здзеховський й (другий предложений Пилсудським кандидат на президента). Ці обидва палове, як також Пилсудський і багато його прихильників і почитателів є членами шотландської ложі. Треба пригадати, що кандидатура Мосціцького і Здзеховського вирішені вже тоді, коли лжова відбувала своє засідання у Варшаві. Характеристична при тому річ, що обидва кандидати перебували у Варшаві вже від тижня.

Слід ще пригадати, що по всякій правдоподібності події відбувалися так само в 1922 р., коли вибирано першого президента держави. Тоді масони мали великий вплив на вибір президента. Мабути і тоді, як сьогодні, „Піаст“ і Н.с. Роб. Партія голосували, по-вад, з очевидною неохотою, але послухно, під впливом якихсь таємних приказів, і — як мусить бути — за впливом одного визначного члена на кандидата лжові.“

Скільки в тих ревелюціях правди, а скільки фантазії — годі збагнути.

НОВИНКИ.

— Конфіскація. Вчорашнє число „Діла“ сконфісковано в кількох місцях: вичеркнено 7 місць зі статті „Навул неморальності“ і черкнено зовсім одну новинку. Це 53-тя чергова конфіскація „Діла“ в цьому році.

— Для нової школи ім. Шашкевича у Львові. Міська школа ім. Шашкевича святкує 70-літній роковини свого існування. З цієї нагоди громадяне нашого міста та родичі дітей цієї школи зібралися на нараду, що зробити для поправи її страшного вигляду. Школа від літ миститься у старім, нездоровім будинку і як уже це не раз урядово стверджували, непридатним до школи з гігієнічних причин.

Громадяне домагаються вже 25 літ нового будинку надаремно. Міська рада то обіцяє то знехтовує взаємні обіцянки і відкладає. Півтора року тому вже призначили якийсь гроші на вступну роботу, але потім надумалась і обернула їх на що инше. Тому наші громадяне рішили на вчорашнім засіданні пригадати Міській Раді ще раз її обов'язки супроти українського населення та обіцянки дані нещастливій школі. У відповідній письмі рішили домогатися також поділу школи на дві окремі установи, хлопчу та дівочу, як це зроблено з усіма польськими школами у Львові. Для переведення прийнятих постанов вибраний комітет у такім складі: о. Олександр Стефанович — голова, д-р Ст. Шухевич — заст. голови, інж. Дурбак — секретар, Е. Чесник — скарбник, І. Лішинський і Лев Петрушевич — членами виділу.

— В обороні народного майна. Дня 7. ц. м. була делегація від комітету оборони національного майна зложена з осіб: д-ра Костя Левинського, д-ра Ст. Федака, В. Гресяка і І. Лішинського у львівського воєводи д-ра Гараша, в справі фонду „Народного Дому“ у Львові. Делегация предложила воєводи пронайтиє письмом і згідно з постановою великого віча Українців м. Львова поставила домагання на заборону позбавлення якоїнебудь частини майна „Народного Дому“ у Львові, усунення комісара П. Черкавського, валли його шкідливої діяльності як також покликання представників наших національно-культурних установ до Кураторії, що малаб зайнятися уконститууванням фонду „Народний Дім“ у Львові.

— З бережанських споминів про Франка. У зв'язку зі споминами про І. Франка д-ра М. Західного, помішених у 120 ч. „Діла“, д-р А. Чайковський спростовує в них, у листі до редакції, одну подробицю. Сходивши гуртка учеників вищої гімназії відбувалися не в пивниці д-ра А. Чайковського, а в його хаті, кімнати його сина, часто при його участі. Хоча дирекція гімназії знала про цей гурток, не мала „розгону“ робити там ревізії. Пізніше ті сходили продовжувалися у нововибудованій незамешаній віллі д-ра А. Чайковського, де пивниці були темні, холодні та зачинені на ключ. Отже „конспірація“ в бережанській гімназії, як це всім відомо, не мала таких страшних очей. Віллі, а не пивниці — а це ріжниця!

— З міської хроніки. На цей раз на першій місці нещастя, внаслідок необережності та недбайливості: на Замарстинівці сільська фіра переїхали 2-літню дівчинку Катрусю Самотій. — На вул. Водній ч. 5, завалилась стеля в камениці на І-м поверсі. Пість, який прийшов у відвідини до п. Вайсгріна, власника мешкання, злетів разом з його дочкою 12-літньою дівчинкою на партер, зломивши руку; дівчинка поранена і зі страху втратила мову. Причиною катастрофи — старі трухляві сволоки. — На Високім Замку якийсь дегенерат наважився на 5-літню дівчинку. Обурена публіка, хотіла його піддержати, але він утік. — До цього слід додати одну нову жертву самовбивства: 27-літній інвалід Кривоніжинський застрівився на подвір'ї своєї хати. Залишив лист, прохаючи родичів вибачення. — Злодійств і вломів у Львові за один день не числити!

— З темної хроніки. Вчора відповідав перед судом 19-літній Іван Кукурда, механік, який у марті до спілки зі своїм товаришем Вяч. Чайковським, шлюсарем, розбив сокирою голову своєму батькові, за те, що батько за погану поведінку винищує сина з хати. Синок дістав 18 міс. в'язниці, його приятель 10. — Виницький парубок Максимюк хотів „стати паном“ і вкравши зі скрині чепурну одіж візника Яреми пішов шукати ша-

стя в новім одязі до Львова. Ярема найшов його на Краківській площі і передав поліції, але раніше пішов по старе шмаття Максимюка до Виниць. Максимюка засудили вчора на півтора місяця в'язниці. — Урядовець львівської скарбової палати Подзіньський хотів придумати якусь неясну штуку до спілки з приватним урядовцем Вільдером і замовили собі урядовим печатку нотаря Масра. Та заки почали нею печатати, поліція припинила їх самих.

— Промовця. Дня 28. травня 1926. в місті Брно (на Моравії) ЧСР. на медичному факультеті Масариківського університету промовав там перший Українець на доктор загальної медицини, а саме п. Мисюк Теодор, урод. у Калинікові, пов. Мостиска.

— Новий пам'ятник у Львові. Мало в патріотичнім Львові польських пам'ятників, тому розписали конкурси на ще один, а саме на пам'ятник Словацького, що має стати перед головним театром. Три найкращі проекти будуть нагороджені по 3000, 1500 і 1000 з. Проекти можуть подавати лише різьбари Польки.

— Школа тільки для багатих. З державної гімназії в Луниці виключили 200 учеників, здебільша Білорусів, за те, що не заплатили шкільної оплати.

— Розвиток науки і злочинств. В югослованській місті Заснар, шпитальний доктор Колесніков перевів на однім із своїх товаришів-лікарів операцію відмодолження мотолою д-ра Воронова. Новинкою в цій операції було те, що оператор покориствувався не машинними половими жезлами, а людськими. Саме тоді засудили на смерть 28-літнього злочинця Крайна, який згодився для добра науки перевести на собі операцію, щоб його жезли припинили 64-літньому лікарю. Коли за прикладом цього зло-

чинця підуть інші, які ще перед смертю зв'яжуться на широкий жист, учні матимуть новий цінний матеріал для перевірки теорії першорядного значіння у розвитку людства.

— Всеукраїнський бібліотечний з'їзд. Перший всеукраїнський бібліотечний з'їзд почався у Харкові в помешканні Державної бібліотеки ім. Корженка дня 1. червня. Завданням з'їзду поставили справу бібліотечну на тверді підстави та забезпечити їй якнайкращий розвиток. В з'їзді беруть участь представники державних, громадських, міських, сільських і церковноармійських бібліотек. Народи започаткували представники уряду і партії великими привітальними промовами. Від партії промовляв Затонський, що при тій нагоді зробив „реверанс“ в сторону інтелігенції, яка хоч пізно, але все таки пішла на роботу з робітничо-селянським себто більшовицьким урядом.

— Неви не є нашим привілеєм. До Парижа приїхав визначний індійський природник сер Агадіс Хандра-Бозе, якого прийматиме в себе французька Академія Наук. Декан природознавчого факультету в Парижі, ботаніст Моліяр назвав його в своїй привітній промові індійським Айнштайном. Заслуга дослідів Бозе така велика як вперше у XVI в. відкрита кружка крові в людському тілі. Тисячеліття були вчені пересвідчені, що життя людей та звірята мають нервову систему. Бозе доказав, що ця наукова догма фальшива, бо рослини мають також нерви, а навіть ніжніші. Мімоза була першою рослиною, що спонукала індійського вченого до дослідів у цьому напрямку і він присвятив їй одній роки праці. Крім цього прослідив приблизно 800 рослин при допомозі електричних мірних апаратів. Бозе виїде з Парижа, де мав науковий виступ, до Лондону, а звідти з викладом до Берліна і Відня.

ВЗУТТЯ жіноче зол. 52* — мужеське зол. 58* —

славної марки „Уніон“ з приводу ліквідації цього артикулу продаємо ниніше фабричних цін

Фірма ГУРСКІ і ВІТЕК

Львів, Площа Марійська ч. 3.

1799 6-20

З нашого пласту.

„Пластові табори“.

Пластові табори мають уже вкріплену традицію на заході „boy scoutsmore“, „scoutslager“, „camp d'exploration“, а навіть у наших сусідів „boy scoutsmore“ — це буденні та шілом звичайні явища. Розуміється, склятові організації західних народів дбають, щоб такі табори були як найкраще організовані та виконували. В „Літ. Наук. Вістнику“ ч. 11. з 1924 р. помістива добрі, Яремченко цінний опис такого табору французької молоді.

На Підкарпатській Україні організовано минулого року два українські пласти: табори, в Заброді та на Кобилецькій Полоні, в яких взяло участь 123 пластуни. На оба табори видано 9.787 кш., з яких 3.880 кш. покрила жупа, а решту пластуни. Також північні Карпати роється літом від сусідських „boy scoutsmore“, розуміється, організованих при допомозі міністерств „wuzpal i oświecenia publicznego“ та „spraw wojskowych“.

Український Пласт, не маючи такої помочи, не так легко може й організувати табори. Всеж таки і в нас пластові табори вже досить поширені. Головні їх форми були досі або невеликі табори гуртків, приміщені під шатрами, або більші, курині чи то й окружні, приміщені в колибах, гуцульських ставках, а то й повинаймованих хатах. На цей рік „Серховна Пластова Команда“ організує кілька таборів, з яких цікавіші: „Областний Пластовий Табор“ на горі „Сокіл“ коло Підлітото, обчислений на більше сотні учасників; „Табор Пластунок“ у Перехресні; „Пластова оселя новиків“ (дітей у віці 8—12 літ) у Корчині.

Завдання першого табору підготувати ряд пластових інструкторів, дати змогу пластунам з шілого краю зібратися та познакомиться взаємно і якісні відривним улаженням табору дати примір поодиноким пластовим частинам для організаційних таборів. Останнє завдання вимагає, щоб табор був як найсолідніше підготований і тому вже від двох місяців ведеться підготовка праці. Табор буде приміщений на площі відведеній мит- Шер-

тиським у маєтках митрополії, у спеціально будованих на ту діля курінях. Будова курінь сама тепер ведеться. Видатки на будову покриває в більшій часті Верх. Пласт. Команда, а тільки деякі добродії (особи та інституції) докинули свої датки.

„Пластова оселя новиків“ у Корчині, важна тим, що в ній можуть брати участь також діти, які не належать до пласту, бо завданням цієї оселі є залучити дітей до пластової організації. Тому бажаним було би, щоб батьки вивозили як найбільше дітей до цієї оселі.

Для відривного улаження таборів є найважливішою моральною співпраця громадянства. У нас багато батьків боїться просто пустити дітей до пластового табору. Чогось не одними батькам видається, що кориснішим буде для їх дітей провестися літні ферії у душнім порохистім місті або у „дуйка“ чи „дуйці“ на солі — між чотирма стінами й без відповідного товариства. Не кошти, потрібні на удержання в таборі, а лише динні пересуди здержували дотепер батьків від вивозу дітей до табору, бо власне діти замоможіших дітей нарікають, що мама й тато не пускають їх у гори; тай кошти удержання в таборі є незелімі. Побожанням за адоравля дітей не на місці, бо до більш форсованих таборів приймається лише старших пластуни („нові“), а хоровитих дітей не приймається взагалі. А в тім перед прийняттям учасників до табору відбувається лікарський перегляд. Щодо харчу, то в таборах, обчислених на більшу кількість учасників, кухня буде під проводом фахового кухара. Час тривання таборів (15. липня до 10. серпня) є догідний і для того, щоб пластуни під скінчення шкільного року до початку табору могли трохи відпочати, та що і по скінченні табору мали ще час яких три тижні прожити в домі батьків (якщо вчатися в иншій місцевості). Провід таборів спочивав в руках досвідних педагогів. А про користі, які кожний пластуни внісе і табору (прогулянки, руханка, забави, краєзнавство, спілкування з товаришами, досвід), не треба й говорити. Повернуть пластуни з табору обновлені духом і тілом.

Дуже пожаданим було би, щоб дехто з батьків, а також представники культур-

Дешеві книжки!

Толстой: Казки	0:30
Томпсон: Мої знакомі	3—
Чайковський: З татарської неволі	0:28
Франко І: Абу Касимові катці	1:51
" Коваль Бассім	2—
" Коли ще звірі говорили 1/4	4:40
" Лис Микита	3—
" Пригоди Дон Кіхота	3—
Федія: Син України	6—
Чайченко: Одеса	0:16
Шекспір в повістках	0:30
Японські казки	0:30
Ярошівська: Заповіт	0:30

1-2

З друкарні Видавничої Співки „Ліло“. Львів. Ринок 410

ців

а польська демократія негує це основне право нашого століття, погоджуючись чи „обдаровуючи“ нас незалежністю поза межами сучасної Польщі. Таким ставленням справи вона нагадує незмірущого Заглубу з його фіктивними Нідерландами. А одночасно та демократія під такими авспіціями заявляє готовість співпраці з демократичними елементами „наш. меншостей“ для побороювання обостороннього націоналізму. Поминаємо вже те, що серед українців і Білорусинів нема недемократичних елементів, але справді гумористикою заносить те побороювання обостороннього націоналізму.

Але може це належить до цвітіння польської демократії, а тому й шкода тратити час на опрокидування подібних словесних вибриків. Важніше що інше. З усею рішучістю слід зазначити, що ніяка співпраця української демократії з польською не є навіть теоретично можлива.

І поваленого в своїх творчо розбудовуючих наслідках якраз тією демократією.

На всякий випадок виступ польської поміркованої лівни слід уважати деяким „зворотом“, розуміється — чисто магіфестаційним, передвиборчо-настрояним. Та такий „зворот“ є без значіння, якщо за словами не підуть діла. По деяким позначкам можна замітити, що на це останнє не заносяться. Навпаки, та декларація, як багато інших, менше або більше зручних, поки що обрхована на внутрішній і зовнішній ефект. На це вказує між іншим та обставина, що Ян Домбський, один з головачів Хлоп. Сторон. на засіданні французько-польської парламентарної групи в Парижі вже наслідуював гр. Скішинського, кажучи, що лівий бльок приготував особливу акцію з метою приєднати для польської держави славянські „нац. меншости“. Те „приєднування“ відбувається від самого початку

а з яким вислідом, про те зайвим було би говорити.

Рахунок на ефект тієї декларації серед українців і Білорусинів є наглядним самообманом. А всетаки в створеній ситуації ми повинні пильно обсервувати далші кроки й ходи польської демократії.

Після огидного вбивства.

Декларативне становище Готови УНДО.

На великому українському вічу в Тернополі (в середу, 9. ц. м.) Голова Українського Національно-Демократичного Об'єднання д-р Дмитро Левицький, засовуючи політичне положення українського народу, ось так висловився про жидівсько-українські взаємини з нагоди вбивства С. Петлюри:

Дня 25. травня ц. р. на вулицях Парижа з руки скривовбивника Самуеля Шварцбарта впаз голова Директорії і головний отаман військ УНР. Симон Петлюра.

В особі С. Петлюри втратив український народ великого борця за волю, діля, що ціле своє життя від найранішої молодости до останніх хвилин свого життя борючись активно за незалежність українського народу, за його державну волю. Нам, що живемо на західних територіях української землі під Польщею, важко бути суддею для пок. С. Петлюри. В смертельній, непосильній боротьбі з московським наїздником, бажачи рятувати державність, втратив він був з ока величю мету кожної нації: її соборність і початок переговорів з польським урядом, щоб коштами нашими зрятувати державну неза-

львівська філія краєвого Тов-а охорони дітей і онки над молодію запрошує усе українське Громадянство і всі установи

на посвячення власного дому

„Поради Матерей“ при вул. Ходороського ч. 15,

якого довершити їх Ексц. Митрополит граф Андрій Шептицький в неділю, дня 13. VI. 1926 точно о год. 12. в полудне.

За Виділ:

о. Ю. Дзєрвин. Ст. Щуровський голова, 1899 1-1 секретар.

лежність Придніпрявщини. Ми знали докладно, що ті переговори не дадут ніяких позитивних успіхів, що та зваршавська угода не приведе державної незалежності Придніпрявщині України, а дасть тільки нашим противникам так дуже бажаний в тому часі правний титул до заволодіння нашими землями. Не до нас, а до будучих істориків належить оцінка тих мотівів, котрі спонукали С. Петлюру до цього важкого кроку, які спонукали його проголосити непричасність щодо долі великої частини українських земель, очевидно в користь їх відвічного ворога, щоб в той спосіб — по його думці — рятувати другу частину від її другого відвічного ворога.

Пок. С. Петлюра робив важкі помилки у відношенні до західно-українських земель, у відношенні до найбільш політично свідомої і державно творчої української території, однак не заважаючи на це був виразником державницьких змагань української нації і реалізував їх серед найбільш несприятливих умов.

І тому весь український народ по цей і той бік Збруча, по цей і той бік „сокальського кордону“ мусить низько схилити голову перед свіжою могилою того, який над все в житті поклахав свій народ, який ціле своє життя посвятив боротьбі за його волю, який став на чолі визвольних змагань українського народу, став носієм найвищого права народу, його державної незалежності.

Згинув С. Петлюра на чужині і то з рук скривовбивника, та не згинув його змагання серед українського народу так довго, як довго український народ не здобуде своєї держави на всіх українських землях.

Важке і бурхливе було життя С. Петлюри, трагічне його життя. В цілому світі перед масштатом смерті припинюється, зникають всі особисті порахунки, вся боротьба, всі нарікання, всі наклади. С. Петлюра і по його смерті не перестала переслідувати лиха доля. Його вбив невідомий нікому Жид, Самуель Шварцбарт, як заявив, за те, що Сим. Петлюра був виновником жидівських погромів на Україні. І це одне вистарчило, щоб велика частина Жидів в цілому світі і майже вся жидівська преса заржала в один голос, що винником всіх погромів на Україні є дійсно С. Петлюра, що український народ під проводом С. Петлюри в своїх змаганнях до державної волі проляв море невинної жидівської крові. Для рятунку однієї вони не завагаючи плямувати визвольні змагання нашого народу і пам'ять народнього борця, підсуваючи йому найнижчі погромницькі інстинкти.

Українському народові не йде про покарання скривовбивника. Український народ спокійно переїде би і дикий рев жидівської шовіністичної і ералістичної преси і тих жидівських кол, котрі все для здобуття ласки у сильних оплюгавлювали слабших, та в останніх часах зайшли факти, попри які важко перейти мимо і щодо яких кінце треба зайняти становище. Тими фактами є офіційний комунікат Жидівського Союзового Клубу у Варшаві і заява офіційних представників жидівської сіоністичної партії, в яких підкр. сяється солідарність зі згаданим угорі становищем жидівської преси.

Майже третина всіх Жидів знайшла годинне пристановище по наших землях. Сотні літ мали Жиди в нас упривілене соціальне положення, держали в своїх руках майже всі локальні капітали і цілу торговлю. На протязі соток літ український народ не вступав з якимось масовому рухові проти Жидів, хоч вороги українського і жидівського народу намагалися розбудити в нас расову й соціальну ненависть до Жидів. Правда, що на просторах України в минулому столітті нераз лягало обильно жидівська кров, та Жиди знають, що ту кров лили московські царські поспіаки; наш народ не тільки не прикладав до того своєї руки — нераз різко осуджував ті погроми. Прийшов 1917 рік, рік перших кроків боротьби за державну волю. Український народ ще сам не освободився, а вже дбає про права і потреби інших народів, які оселились на його землях. Українці перші на цілому світі дають Жидам персональну-національну автономію, а в Центральній Раді дають місце далеко більшому числу Жидів, як їм належить відповідно до числа їх населення; до міністерства покликають Жидів як міністра жидівських справ. Одно з найважливіших завдань українського уряду, а в першій мірі Петлюри, котрий був тоді військовим міністром є забезпечити життя і майно Жидів.

На всіх просторах українських земель, в роках 1917 і 1918 ріками спливає українська кров, та там де є українська влада, не пролягає майже ні одна капля жидівської крові, хоч дуже багато Жидів саботує українську державу, стає яно на боці її ворогів. Приходить нещасний 1919 рік. Українська армія, з усіх сторін окружена ворогами, без амуніції, в голоді і холоді відбиває ворожі удари. В українській армії під впливом більшови-

кої і московської реакційної аристократії починає на деякий час поширюватись деморалізація, до неї втираються ворожі елементи, повстають самозванчі отамани і приходять до спогадів гідних погромів в діотім й березні 1919 р. На основі жид. статистики з року 1919. начисляли Жиди жертв погромів на 8.000 (вісім тисяч) людей. Статистику ту робили вони під більшовниками, отже природно, що те число значно прибільшене. Хоч наші люди гинули тоді сотнями тисяч, то український уряд, а головню сам С. Петлюра докладав всіх зусиль, щоб припинити погроми, допомогти потерпілим, покарати винних. На приказ Петлюри міністер для жидівських справ дістає більші грошові засоби для допомоги жертвам, міністер освіти має творити окремі комісії, котрі мають об'єднати всі військові частини і почати про шкідливість жидівських погромів, міністер війни одержує наказ перевести докладне слідство і покарати смертю винних провідників погромів. Сам Петлюра об'їжджає військові частини і пильно виконує свої іх наказів. Вже небавом адається урядові і С. Петлюрі завести під тим оглядом в армії повний лад, майже всі жидівські партії заявляють своє довіря урядові та висилають до нього своїх найближчих представників, Красного, як міністра для жидівських справ, а Гольдфельмана, Брайтмана і Солодору, як заступників міністрів.

Жидівські провідники знають добре про ці факти, знають їх з дуже докладних актів, котрі дітом 1919 року привіз з України до Західної Європи і Америки член ІІ. К. сіоністичної партії Маєр Гроссман знають їх з опублікованих писем Красного, Гольдфельмана, Марголіна і ин. Коли нині твердять протинас, коли число жертв нараховують на сотні тисяч, коли винну за погроми приписують Петлюрі, то твердять вони свідому неправду.

Міра терпеливості українського народу починає вичерпуватись. Ми спокійно дивилися, як Жиди на наших землях спольщили і змосковчили наші міста, як вони тут і там саботували наші державні змагання, як тепер — захопили наші соціальні мандати — зробили угоду з нашим найбільш злим противником Станіславом Грабським, як в процесі Штайгера і оброронці зогиджували нашу національну боротьбу. Ми і тепер не винемо загалу Жидів, не визнаємо наш народ до боротьби з ними, та провідники Жидів повинні добре над тим призадуматись, що міра терпеливості може вичерпатись і та гармонія, яка так довго панувала між нашими і жидівським народом може зіпсуватись. Коли провідники Жидів хочуть в ім'я свого і нашого народу ту гармонію задержати, то мусять основно змінити своє дотеперішнє поведіння у відношенні до нас і зрозуміти, що політичне і соціальне добро жидівського народу на наших землях залежить виключно від політичного і соціального добра нашого народу.

Ми маємо не тільки право, а й обов'язок звернути на це увагу політичних провідників тих Жидів, котрі живуть на наших землях і зробити їх відповідальними за наслідки їхньої дотеперішньої політики супроти України.

Після виборів у Румунії.

Виступ виборів на Буковині.

Віденя, 8. червня 1926.

Тутешній „Бюлетень Української Секції Союзу Заграничних Кореспондентів робітничої преси“ робить осьтакі висновки на маргінесі румунських виборів:

Хоч остаточного розподілу посольських мандатів ще нема, то з певністю до румунського парламенту вийдуть з Буковини такі посланці:

З черновецької виборчої округи 5 кандидатів правительственої авересканської партії (партії ген. Авереску, яка має офіційну назву: народно-і — Ред.), а саме міністер для Буковини Дорі Попович (Румун), два москвофіли: Борис Велигорський і д-р К. Смерчанський, два Жиди і кандидат царанської партії (національно-селянської, голова тієї партії на Буковину д-р Боднареску (Румун).

Зі сторожинецької виборчої округи: два кандидати авересканської партії (оба Румуни) і один цараніст (Румун).

З радовецької виб. округи: два авересканці партії Румуни, один цараніст (Румун) і один Кузіст* (Румун).

З кімполонгської виборчої округи: один авересканець і один Кузіст (оба Румуни).

З сучавської виб. округи: один авересканець, один цараніст і Кузіст (всі три Румуни).

Отже українське населення в румунському парламенті заступатимуть москвофіли (Велигорський і Смерчанський, вибрані з ласки ген. Авереску. За те в румунському сенаті засядуть як „заступники“ українського населення 6. посол до австр. парламенту Лукашевич, який ще в 1920 р. поспішився скласти негідницьку заяву лояльності в румунському парламенті, і 6. посол до буковинського сейму та 6. посадики міста Вижинці, селянин Лисан.

Буковинська соціал-демократія, з якою йшли українські соціал-демократи, одержала на Буковині понад 13 тис. голосів, а в черновецькій округі навіть більше, як ця

*) Кузісти — члени партії проф. Кузи, яка має офіційну назву: „Ліга християнської оборони“. — Ред

Українська Громада м. Львова!

В понеділок, дня 14. червня 1926 відбудеться у великій залі Муз. Тов-а ім. М. Лисенка у Львові, при вул. Шашкевича 5.

ШКІЛЬНЕ ВІЧЕ

з ось яком порядком нарад:

Якої школи нам треба в зв'язку з тепершніми політичними і економічними положеннями українського народу.

Початок о год. пів до 7-ої вечером.

Громадянки і Громадяни! Школа і школає нині покоління забезпечити або заперити нашу будучність, тому виїсть чинливо на вічу для обговорення цієї пресивно важкої справи. — Народня Організація України м. Львова. 1921 1-1

раністи, однак не одержать ні одного мандату, бо в цілій Румунії здобула тільки 1-8 прц. голосів, коли до участі в розподілі мандатів вимагається 2 процет голосів.

Годиться додати, що першим покажчиком „нової ситуації“ на Буковині є розпорядок найвищого краєвого суду в Чернівцях, яким вказується адвокатам виготовити оборонні промови виключно тільки в румунській мові. Так започатковано „зміну курсу“ на Буковині. Про вислід виборів і розподіл мандатів у Бесарабії нема ще докладніших звісток.

По широкому світі.

Скандал у Лізі Націй счинив генер. секретар мадярської республіканської партії Юста, син бувш. міністра, давши політичнику мадярському прем'єрові д-рові Бетленові в кульоварях Ліги Націй. Цим учинком він хотів звернути увагу світа на особу Бетлена, який, мовляв, є ганьбою для держави.

Сесія комісії Ліги Націй, друга з черги, що мала радити далі над реорганізацією Ради Ліги, відкладена по причині Бразилії та Еспанії.

Страйк вуглекопів перейшов у затяжну кризу переговорів між представниками робітництва і власниками копалень. Покищо нема виглядів на порозуміння.

Абд-ель Крїм передавшись у руки Французів залишив на їх поталу також увесь свій державний скарб з 24 касами.

Чічерін звернувся з пропозицією до Льюїда Джорджа, щоб тог приїхав цього літа до СРСР, проглянутись тамошніми обставинами.

Жадайте виробів

ФАБРИКИ ЦИКОРІ

ФЕРД. БОМ і К-о С. А. у влоцлавку

найстаршої в Польщі, основаної 1816 р.

Свято Франка.

Сокіл — Іванові Франкові.

Достойно помянув Сокіл-Батько 10-ліття смерті Івана Франка. Вже попереднього четверга аложено вінки на могилі поета від Сокола-Батька і численних його львівських та підміських філій. Промову до кількохсот зібраних виголосив на цвинтарі голова Сокола, директор М. Заячківський. Пополудневе свято-попис треба було наслідком дощу відложити до четверга (10.ц.м.). Того дня віддали Соколи покліє духові Франка гідно й достойно. Свято зачалось промовою ред. Паліва, після чого відслонено проламтну плиту під свіжо засадженим дубом Франка. Слідувала дефіляда стрійних сокільських рядів перед дубом, а потім зачалися вправи. До вправ вільноруч стануло 200 міських і сільських Соколів, до вправ вінками і вільноруч виступили Сокілки з села Бродки коло Львова. Це на нашу думку була найкраща точка програми. Сокілки вправляли легко й рівно при акомпаніменті пісень, співаних чистими й гарними голосами. Були ще вправи невеличкого відділу львівських Соколів червоними плахтами, були й ефектовні вправи на поручах, коні, кізлі, реку і т. д. міських Соколів. Окремо слід згадати про біг на 2000 метрів, до якого стануло поважне число учасників. Перетя-

* ОГОЛОШЕННЯ *

Від фірми „ЮРІЙ ШІХТ, Акц. Спілка“, яка дала нам свою ліценцію на всі охоронні знаки, образів чи словні, на території Польської Річипосполитої, ми одержали до остаточної полагоди, заяву п. Гірша Нагельберга у Львові, такого змісту:

„До Хвальної Управи Фірми ЮРІЙ ШІХТ, Сп. Акц., Усте, над Лабом,
до рук ВП. адвоката д-ра С. Сельцера у Львові, вул. Кашевського 5.

Стверджую, що в Окружнім кримі суді у Львові внесли ви ВП. Панове проти мене карно судову скаргу Ч. VI. 5407/25 за переступство пооті статтей 121, 122 і 123 закону про охорону товарних знаків з 5. II. 1924. Д. у. з. Р. П. ч. 31, поз. 506, а саме по причині наслідування товарного Знаку „Олень“, зареєстрованого в патентованім уряді Річипосполитої Польської і збереженого на виключних правах для Вашої фірми.

Стверджую також, що при ревізії зробленій, на допущення Суду, в моїй фабриці, забрали звідти штампілі і весь запас мила, на якому був надпис „сушене з Оленем“. Штампілі складено у суді як предметовий доказ.

Звертаюсь до Вас з проханням стримати ласкаво судову скаргу проти мене.

Зобов'язуюсь не уживати на майбутнє потеперішніх моїх знаків, які були наслідуванням Ваших товарних знаків. Всі штампілі зі знаками подібними до Ваших, передам Вам.

Опечатане підчас ревізії мило переробимо і означимо його иншими фабричними знаками.

Одночасно заявляю, що годжусь, щоби Ви видрукували цей лист у формі, яку признаєте відповідною.

Львів, 9-го марта 1926.

ГІРШ НАГЕЛЬБЕРГ.

Приймаючи до відома зміст тої декларації і зволюючи волю п. Нагельберга, згоджуємося стримати судовий процес початий про нього.

Віriamo, що п. Нагельберг, згідно зі своєю заявою не буде вживати на майбутнє при фабрикації мила охоронних знаків, образів і словних, які наслідуватимуть знаки зареєстровані в патентовім уряді для фірми „Юрій Шіхт, Сп. Акц.“

ОСТЕРІГАЄМО одночасно фабрикантів, які вживають на своїх виробках наслідувані наші охоронні знаки, а також продавців дрібного товару, що на майбутнє виступимо проти такого рода надужиттям з цілою суворістю закону і в ніякому разі не спинимо початого судового процесу.

Позір! Бережіться перед фальсифікатами! Позір!

Так виглядає правдиве

МИЛО

„ОЛЕНЬ-ШІХТ“

Промислове Товариство Перероблювання Товщів

„SATURNIA“ S-KA AKO.

WARSZAWA, Małszatkowska 138.

Варшава, 29. квітня 1926.

Дирекція Приватного жіночого семінара, Кружка українського педагогічного Т-ва в Коломиї подає до відома, що вступні іспити на I. рік відбудуться в днях 24. і 25. червня 1926. — Вступні іспити на II, III. і IV. рік відбудуться в днях 22., 23., 24. і 25. червня. — Зголошення приймає директор Йосиф Чайківський, Коломия, вул. Українська 29. 1886 2—3

Міщанський Союз Кредитовий для земесла, промислу і торгівлі, кооператива з обмеж. пор. у Львові — пригадує всім членам, що звичайні Загальні збори відбудуться в неділю дня 13. червня 1926 о год. 10-30 рано у власнім льокалі при вул. Руській ч. 3. 1926 1—1

Секція Студенток при Т-ві „Студ. Гром.“ у Львові уділяє інформації в справі університетських студій для студенток (згл. абсолювенток) з провінції. За інформаціями звертатися (до кінця липня) на адресу: С. Охримовичівна, Львів, вул. Куркова 61. 1897 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ШЕНКЛІВНА, Пекарська 44. Кваліфікаційний курс від 12. липня. Докладне перероблення мінеральних програм. Около 1400 аэробованих. Інформації письменно. 1786 7—16

БОНЦЕСІОНОВАНА школа крою і шиття „Йоланда“ розпочинає тримісячний курс — вліски 15. червня без перерви. Приймає сухі до крою і фастриговання по найновішим фасонам — Сташца 8/II. п. бічна Хоружини. 1898 1—2

БВХАРИСТІЙНІ ПІСНІ на мішаний і мужеський хор И. Кишакевича. Ціна 2-50, до набуття у Львові в книгарнях і в автор-вул. Кадеська 14. 1890 2—4

ВІДНАЙМУ літникам 2 компати з кухнею. Гарна підкарпатська околиця, ріка Свеча в місці, 3 км. до залізничної стації. — Зголошення Іван Малюк, Княжо-лука п. Долина. 1896 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Антін Копровський

емер. ст. радник суду
відкрив

- адвокатську канцелярію -

1850 в Солотвині. 1—3

Звичайні Загальні Збори
Повітового Товариства Кредитового
кооператива з обмеженою порукою
в Тернополі.

відбудуться дня 23. червня 1926 о год. 12 в пол. в салі Міщанського Братства з от-снм двеним порядком:

1) Відкриття Зборів.
2) Відчитання протоколу з послідних Заг. Зборів.

3) Звіт Управи з діяльності за р. 1925 і пропозиції білансу.

4) Відчитання звіту з ревізії Кр. Ревізійним Союзом.

5) Звіт Контрольної Комісії з внеском на затвердження білансу і уділення абсо-люторії Управі.

6) Розділ зиску.

7) Затвердження Управі.

8) Вибір одного члена до Надзірної Ради.

9) Внесення і затити.

На случай неприсутности статутем ви-маганого числа членів відбудуться другі Загальні Збори о годину пізніше з тим самим порядком нарад і в тім самім льо-калі, які будуть управлені важно рішати без огляду на число присутних членів.
1905 1—1
Надзирна Рада.

Нововідкритий склад грамофонів,
роверів і спортових артикулів

ЕХО

Львів, вул. Сикстуська 24.

щоби запізніати П. Т. Публику з добір-ними якостями своїх товарів, уряджує рекламну продаж по дуже низьких цінах. При закуплі 5 плит даємо аж до відкляку 1860 одну нову даром. 2—2

Ширіть наш часопис!

Музичні інструменти
продади до них в невеликі вибори по
найнижчих цінах поручають
Брати файгенбаум
1849 КРА-13 — Майзевська 5. 2—5

КАЛЬКУ

до машин до писання
НЕДОСЯЖИМОЇ ЯКОСТІ
ПРОДУКУЄ НАИДЕШЕВШЕ

1848 „SOLALI“ Паперовий промисл
С-ка з обмеж. пор.
Żywiec --- Галичина.

ВЫХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

в справі оголошень
звертатися до адміні-
страції.

≡

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Василь Крижанівський, містень-малар, старшина армії У. Н. Р., помер у суботу 12-го ч. м. у 35 р. життя у Львові. Похорони відбудуться у понеділок, 14. ч. м. н. т. год. пополя з каплиці Анатомічного Інституту при ун. Пекарській на Личаківській централ.

Угода та, своєю чергою, скріплює Бритійську Імперію на цілому Сході. Вона ослаблює опір єгипетських націоналістів таї скріплює над Єгиптом той нагляд, який Англіїці мусли зберегти за всяку ціну. Заплює баша, хоча переміг у парламентарних виборах, то в туж мить подався перед рішущим протестом британського представника, а присутність великого воєнного корабля г Олександрії теж причинилася до

присмиріння розбіснених єгипетських ксенофобів.

Виявити свою силу на те, щоб — не потребувати нею користуватися; послугуватися дипломатією і союзами — без страху перед замітами імперіалізму і мілітаризму: ось шлях, на якому уряд Його Бритійського Величства ще раз дійшов до поставленої собі мети.

II.

Єгипет сам по собі не має для Англії абсолютного, рішучого значіння; коли не числити безплідних пустинь, то це країна менша Бельгії, з людністю коло 15 мільонів — себто дрібний шматок у порівнянні з 450 мільонами людності Бритійської Імперії; добрих дев'ять десятих частей єгипетського населення — неграмотні варвари, надихані музудманською ненавистю до всіх іноземців. Але Єгипет межує з Суецьким каналом і Англія не може видати зі своїх рук нагляд над каналом. Аби Бритійська Імперія могла існувати, вона мусить щонайменше мати забезпечену змогу лучби, комунікації між усіма своїми частинами. Єгипетський нарід може робити у себе дома все, що йому до вподоби — але він не може вимагати, щоби Велика Британія — той Рим новочасний — добровільно здала Єгиптові головну життєву артерію свого організму, Суец. На тій точці Англія непримирима, без ріжниси клас і партій.

Тут річ не в урядовій чи шкільній мові і не в такій або іншій красі єгипетського державного прапора. Тут річ у чомусь безконечно важнішому для всіх народів білої раси, західної культури: Pax Britannica є у грі. Як колись Pax Romana забезпечила безпеку людям і народам довкола Середземного моря, так нині Pax Britannica гарантує безпеку білих одиниць і народів на всіх океанах. Бритійська флота — у тому нема найменшого сумніву — є нині одним з головних факторів ладу в світі, і без нього варварство з усіма видами піратства й розбещення знов підняло би голову знову дуже далекі і менше далекі береги Азії й Африки.

Віддати владу над Суецьким Каналом негро-семітському музудманському Єгиптові булоб однозначне з поваленням одної з основ теперішнього значіння білих народів у часі і просторі. Компромісу тут не може бути.

А не буде компромісу, то що? Яку дорогу знайде Англія, котра не тільки хоче, а й уміє володіти, до рішення єгипетського спору?

Покищо вона заходиться ізольовувати єгипетський націоналізм, відтягаючи йому союзників, заключаючи угоди з Туреччиною. З цього боку Англії нині дуже на руку франко-іспанська перемога в Марокко і ліквідація друзівського повстання в Сирії.

З другої сторони Англія буде ймовірно далі розвивати свою політику вишукування й насаджування другів серед самої єгипетської людності: метода, яка довела до цінних удач у південній Африці, в Ірландії, деінде ще. Англія вміє прихилити собі елементи — здавалось би абсолютно ворожі. Разити непримиримих, і віддавати владу в руки їх більше уступчивих братів — ось одна з фортун Бритійської політичної традиції, основаної на династичній тягlosti і на постійно політично активних складниках нації.

III.

Останню точку зазначив як годі краще урядовий орган робітничої партії, Daily Herald; тому кілька днів читали ми в ньому заяву, що Англія готова уступити Єгиптові в усьому — в одному тільки питанні запоруки й охорони для Суецького Каналу ні один Англієць не може ні на крок поступитися.

Читали ми ту заяву робітничого органу, зложеної для підкріплення імперіалістичного консервативного кабінету — з почуттям самозрозумілого подиву для англійської нації, признаємось, не без деякої

Жіночі модні матеріали Шовки, Полотна Мужеські сукна

1630

18—?

оператор на відомості

ФІРМА
РОМАН
ЗУБИК
Львів, Галицька 16.

зависти. Ми думали про деякі факти з української дійсності, які були і є — не без аналогії із що йно описаними фактами англійської дійсності. Чи позволите сказати про те кілька слів? Небагато.

Що таке, з політичного і історичного становища глядячи, — Чорне Море без влади над Пролівами? Ніщо більше як велике озеро, ще й доволі неприбутне. Натомість із Пролівами Чорне Море для України і її Hinterland-ів — один з ключів до економічної незалежності і до великодержавної міжнародної ролі. Не даром же перли на Проліви давні наші князі, Святослави, і наші козаки, і їх поновлені спадкоємці, всеросійські імператори німецької крові. Тяг той, з (гео)політичних потреб зроджений, був сильніший від змін династій і державних порядків. Ніхто тому тягові в останніх двох віках так не противився, як Велика Британія; але й ніхто чужий так глибоко його не розумів, як Бритійські державні мужі. Треба було аж звироднілого українського відростка Терещенка (загр. міністра трагікомічного Керенського), щоб тягу того не зрозуміти. В часі, коли над соціалістично-ліберальним „тимчасовим урядом“ уже все валилося, наш Терещенко мало чим так сердечно журився, як тим, аби відвернути від свого „поступового“ уряду підозріння, що він буцім-то хоче Проліви! Він бігав з тим — смішний і бідлашний! — раз-у-раз до кого? — згадайте — до Бритійського амбасадора Беченена. З палючою іронією і з бездонною погордою оповідав Беченен про це в своїх споминах про 1917 рік у Петрограді... Мало цього.

Що таке Україна без влади над Кримом із Севастопольською кріпостою (тай, мимоходом згадуючи: Ніщо инше як другорядна держава, в роді такої Румунії або Польщі. Без Криму Українська Держава не може навіть на Чорному морі сказати такого слова, яке прислугоє нпр. Румунії. Так воно, а проте — чим саме раз-у-раз клопотались українські Центральні Ради, Малі Ради, міністри, президенти, дипломати зараз після проголошення української самостійності? І з чим їх представники раз-у-раз бігали до всемогутнього тоді німецького командування? Вони страшенно зворушливо журились, щоби, Боже борони, не прилучено Криму до української держави і ненарушено тим святого права нащадків орди до „самоозначення“.

Бідлашні, безнадійні, сліпорождені дітваки!

В. Левицький.

З преси.

Полеміка між „Нов. Часом“ і „Гром. Голосом“. — Справа урядової мови в українських приватних школах. — „Жиди і ми“. — Проповідь антисемітизму.

В останніх часах львівський „Новий Час“ присвятив багато уваги шкільній справі взагалі, а українському приватному шкільництву зокрема, накликаючи чесних людей до моральної санації в тій ділянці. Офіціоз соціалістично-радикальної партії „Громадський Голос“, зупиняючись на видвинутій „Новим Часом“ справі, зводить її на манівці, ставлячи ту справу „неясно“ під кутом своєї вибулої партійності. Хто допустив до зовнішнього й внутрішнього польського урядування в українських приватних школах? На те „Гром Голос“ дає таку відповідь:

„Хіба не товариші п. Паліїв (ред. „Нового Часу“, котрі голосували за тим, щоби погодитися з „фактичним“ станом у школах і прихилити польське урядування? Хіба не п. В. Целевич, Д. Левицький є президією УПТ? І чи не деморалізація, коли прилюдно ставитися опозиційно, а рівночасно сидіти разом в одному Центральній Комітеті УНДО?“

Відповідь на відповідь. Дас її ред. Паліїв в ч. 41 з 13. ц. м. під різким написом: „Проти бандитизму“, стверджуючи на основі протоколів УПТ., що в р. 1924, коли рішалася справа польського урядування в українських приватних школах, ані В. Целевич, ані д-р Д. Левицький не належали до президії УПТ., а навпаки належали до неї гол. секретар рад. партії п. Осип Навроцький і член Гол. Управи тієї партії п. Мих. Матчак. Не тільки належали, але й були тими, що переважили думку за тим, щоби погодитися з „фактичним“ станом всупереч становищу Гол. Управи УПТ. На денному порядку засідання Гол. Управи УПТ. в дні 10. вересня 1924 найшлося внесення, в якому говориться, що

„в міру кінцевої потреби для заохочення (себто збереження! — Ред.) шкіл, дозволяється упр. шкільної виконувати згаданий розпорядок (Кураторії з 21. березня 1924) у зносинах зі шкільною владою, задержуючи український характер школи у зносинах до учеників (повинно бути: у відносинах до учеників або у зносинах з учениками! — Ред.) і родичів“.

В дискусії спротивилися цьому пп. М. Білецька, Ів. Герасимович і дир. Мороз, а за те обстоювали таку стилізацію пп. Матчак і Навроцький. Цитований протокол говорить про це так:

„П. Матчак обстоює стилізацію письма, а то по тій причині (має бути: з тої причини! — Ред.), щоби зробити кінцеве мінімум (себто, щоби виконати! — Ред.) з того, чого жадають шкільні власти, щоби задержати наші школи“.

П. Навроцький є за стилізацією предложеного письма, бо в цьому випадку президія є тільки виконавчим органом Гол. Управи“.

Предложену стилізацію ухвалено між иншими голосами пп. Навроцького і Матчака. Очевидно, „головних винуватців“ введення польського урядування до українських шкіл там не було, бо вони не належали тоді до Гол. Управи УПТ.

„В той спосіб — пише „Нов. Час“ — ведуть політику радикали. Кидають нічепні калюмнії, щоби тільки скомпромітувати другу партію, в їх уяві ім ворожу. А таких засобів боротьби придержується радикальна партія від довшого вже часу“.

По суті відповідь „Нового Часу“ наскрізь правильна, на жаль — її форма занадто „полемічна“ і тому в деякій мірі обнижує вартість відповіді.

Шож торкається порушеної в статтях „Нов. Часу“ справи польського урядування в українських школах та введення викладів деяких предметів у польській мові, то справді країна пора скінчити з цією аномалією, яка є зрештою самовільним вибриком б. мін. освіти проф. Ст. Грабського.

Як було до передбачення, нагінка жидівської преси і жидівських політиків на український народ з приводу огидного вбивства от. Петлюри, вже викликос відемні для Жидів і не зовсім бажані наслідки. „Нова Зоря“ орган Українська

Християнська Організація“, що в останньому часі починає все більше поширюватися, в числі 22 з 13-го ц. м. містить антисемітську статтю „Жиди і ми“, в якій атакує теперішню й минулу поведінку Жидів на нашій землі.

Яку роль грали і грають у нас Жиди? Чи маємо пригадувати давних Зельманів? Чи маємо вичисляти ті мільони наших селян, котрі пішли з торбами завдяки жидівським пиякам? Чи не заїсні на несе світ жидівські корчми? Чи не через Жидів повисло десятки тисяч наших невинних людей в часі війни за жидівської Австрії? Чи не бачили, от котай би у Львові, хто бив до крові наших священників, нашу світську інтелігенцію, наших селян і робітників, ведених австрійськими опричниками до різних в'язниць і таборів. А становище Жидів в часі польсько-української війни? А поведінку Жидів на Великій Україні в часі українсько-більшовицької війни? А комуністичні чрезнажиди чи не були в жидівських руках?“

Жиди повинні не тільки кричати про погроми, які зрештою в своїй часі були у всіх державах, де живуть Жиди, але й шукати їх причини.

Український нарід, як християнський, і виразимий, добрий, згідний і толерантний. Не треба його тільки дразнити, провокувати, доводити до крайності. Про це повинні Жиди завжди пам'ятати, живучи розсіянні серед широких українських мас. Жидам, як чесним співгромадянам, як чесним сусідам, не спаде волос з голови на українській землі. Та Жиди як ляхвари, як більшовицькі комісари, як члени чрезнажидів, як корчмари й галапаси, як посякачі наших плантацій, будуть і мусять жити завжди в страху перед неприємностями.

Виявлений тепер настрій жидівства до нашої нації не повинен і для нас остати без науки. Показується, що Жид боїться і шанує тільки того, хто має силу. Слабких він копає. Нашим обов'язком протидіяти, щоби й ми стали сильними, щоби й нас вони не шанували. А до того дайдемо тільки одним шляхом: Стараймося обходитися без Жидів. Купуймо тільки в своїх кооперативах, оминаймо корчми, даваймо заробити тільки своїм людям і збогацуймо тільки себе, а не ворожих нац. людей.

Коли доведемо до того, тоді й Жиди будуть мати перед нами респект, не відважатись нас на нашій землі провокувати й зневажати“.

Крім того, як подає жидівська преса, в Рівному на Волині на вістку про огидне вбивство С. Петлюри російським Жидом Шварцбартом — мало що не прийшло до чинного виступу українського населення проти Жидів.

Отже єдиним наслідком безосновного й наклепницького становища жидівської преси є зріст антисемітських настроїв серед українського населення і назрівання боротьби між українським і жидівським населенням. Очевидно, такий оборот справи не є бажаний ні для нас, ні тим більше для Жидів. Розуміючи обурення українського населення з приводу становища жидівської преси і жидівських політиків, одночасно вважаємо, що всякі крайності є шкідливі. Тому й проповідництво антисемітизму є безумовно шкідливе.

З останніх подій у Німеччині.

Новий кабінет працює скорше від Лютрово. — Справа державного прапора й відшкодування б. пануючих домів. — Лист през. Гінденбурга до Лебля. — Зеленолатні здижки „Червоних фронтовиків“ і „Шталгелену“. — Німецькі військ. — Юнклей Любеки.

(Від власного кореспондента.)

Берлін, 8. червня 1926.

Після повалення кабінету Лютрово а радше самої особи канцлера, розбурхані хвилі партійної агресивності знов успокоїлися, хоч парламентарна ситуація в нічмі не змінилася й Маркс перебрав без зміни всю спадщину свого попередника. Нове правительство не змінило теж свого становища і в справі офіційного повернення старих державних колірів для заграничних приморських дипломатичних представництв, ізза чого Лютер мусів уступити, й признало правосильність старого розпорядку, відкладаючи справу остаточного вирішення вгледу й колірів державного прапора на пізніше, коли будуть готові пропозиції окремої комісії, адоженої з політиків і геральдиків. Навпаки, Маркс, як пише офіційний

— **З судової гумористики.** Один із львівських судів мав учора рішати нелегку справу: судив двох підміських громадян, Сусів, батька та сина, які побили на рогаці акцизників, обороняючи когута. Конфлікт мав свою довшу історію. Суси, живучи біля рогацьки, мали когута, який переходив за рогацьку у відвідинах. Кожний раз, коли господар перейшов рогацьку за когutom, щоб принести його до хати, акцизники, стоячи на букві закону, домагались мита. Ясно, що коли Сус не міг розяснити урядовцям незаконності таких домагань, мусів переносити власного когута контрабандою. Коли раз акцизник хотів перевірити мішок залізним прутом і замахнувся — батько Сус, лякаючись за когута і власні плечі, відмахнувся, пригнав до поміч сина і почався справжній бій когутів. Батько дістав 2 міс. арешту за те, що побив урядовців у службі, син 2 тижні, але дійсна причина процесу нероз'яснена: чи може когут переходити рогацьку там і назад без оплати, коли не йде на базар, а просто на відвідинах до сусіднього курника?

— **З темної хроніки.** Між Бориславом і Тустановичами два невідомі бандити напали на поліцейського, підірвали його та поранили. — У Перемишлі шевський челядник Івашко стріляв чотири рази до своєї жінки та поранив її. — У Бориславі парубок Пагута збив ударами ножа парубка Козака. — Два місяці в'язниці дістав селянин Верхратський зі Старого Села за напад на Шехтера з метою грабіжів. — На три місяці засудили селянина з Коцурава, Засадського, який відобраз батьківський годинник Сенькові Гулі, що відкупив його від мами Засадського. Засадський зробив що „ревінцкацію“ вночі, вдершись через вікно до хати Гулі, а крім цього мав на совісті ще інші крадіжки. — Як би до цієї хроніки додати всі інші, менші крадіжки і ошукаництва, що траплялись на протязі одної доби у самім Львові, то від неї потемніло би в очах.

— **Також слава.** Львівська преса передає звістку, що до її столиці вернувся „герой“ відомого процесу студент Штайгер, який після звільнення поїхав до Берліна та Відня і друкував свої спогади в якомсь жаргоновім часописі. Оповіді в них подрібно історію своєї невинності, (себто, що „нічого не бачив і нічого не знає“) кажуть, одержав за це високий гонорар у доларах і хотів продовжувати правничі студії у Відні, але якось не почував себе там добре і волів вернутись до міста, де користується славою Чехівського героя, який по непорозумінню „попав у газети“.

— **Ювілей Штайнгаузена.** Дня 2. червня обходив відомий німецький історик культури, д-р Георг Штайнгаузен свої 60-і уродини. Штайнгаузен видав цілий ряд цінних і дуже почитаних праць з обсягу німецької культури, між иншим „Історію німецького листа“ (в двох томах), історію німецької культури (в трьох частинах), двотомову збірку середньовічних приватних листів і кілька інтересних культурно-історичних монографій (нпр. про купців у минулому Німеччини, про домашнє й товариське життя XIX стол. і т. д.). Штайнгаузен, з фаху бібліотекар і директор міської бібліотеки у Касселі, має теж великі заслуги як видавець журналів і збірок: „Archiv für Kulturgeschichte“ (від 1893-го р.), „Denkmäler der deutschen Kulturgeschichte“ і „Monographien zur deutschen Kulturgeschichte“. З. К.

— **Поїзд Букарешт-Чернівці,** на який ждали в непевності, приїхав зі спізненням, оминувши катастрофу: коли переїхав міст біля Фоксані (Румунія), міст негайно завалився.

— **Горкий вертається до Росії,** після кількатижневого поїзду в Італію, де залюбки виїзжав ще перед війною до своєї вілли на острові Капрі. Колишній конфлікт між радянським урядом і письменником, видно полагоджений.

— **Померла у Варшаві** відома польська оперова артистка Ірена Богус-Геллерова, жінка буви, диригатора львівського театру. Причиною — надмірна скількість ужитого веронату; одні кажуть, що маємо до діла з помилкою, тому, що померла вживала веронат постійно, інші, що — з самогубством.

— **3 кіна.** Кіно „Марусенька“ почало виставу великої еротично-кримінальної драми п. в. „Наречена комісара поліції“. Уголовних ролях расуна Каріна Бель і божиче жіноцтва Гуннар Толлес.

— **Товариський зїзд матуристів** з року 1886 відбудеться в Колодні дня 29. червня п. р. За Комітет: о. Русин, о. Крушельницький, Либгарт, Геллер.

— **Ой не ходи Грицю по вечірних** в нечистих „Елегантах“ черевниках, бо хто чужу пасту уживає, той у дівчини шаста не має. 1900

Нові книжки і видання.

КНИЖКИ:

Актин Власенко: ЖИТТЯ І ПРИГОДИ ЦЯНКИ-КОРОПАДА, їх Ясности Вел. Кобитра Залізної Остроги, Генерального Обозного Курія УСС і прч. Львів 1926. Накладом „Червоної Калини“. Ст. 270 з ілюстраціями.

ЖУРНАЛИ:

ЛІТЕР.-НАУК. ВІСНИК, книжка VI. червень. Зміст: Ост. Грицай: Каменярів України. — Уляна Кравченко: сратові. Мик. Матвій-Мельник: Поворот. Ю. Шкрумеляк: Досвід. Сергій Жигалко: Одруження. Евг. Маланок: Напис на книзі вершів. Дажбожчик: Мой Музи. А. Карашевич: Лаконізм. В. Завальска: Спогади з одного дня в Києві. І. Федорович-Малицька: Жінка і мистецтво. Д. Д.: Трагедія Франка. Д-р Ст. Сміль-Стоцький: Франко і українська літературна мова. М. Возняк: З перших років письменської діяльності Б. Гринченка. Характерник: Кілька уваг з приводу чужих схем історії сходу Європи в нашій історіографії. М. Іване ко: Нариси. III. Шляхи організації духовності. О. В.: Радичівство.

Діточе свято

всенародніх шкіл У. П. Т.

Відбулося воно дня 6. червня 1926 на площі „Сокола-Батька“. Хоча цілий день була невесела погода, а по полудні росив малий дощ, прийшли на грише всі майже школи, а численно зібрана публіка з дошкешками в руках заняла місця стоячи, сидючи і на трибуні. На підвищення засіла знала музика з Лисини і намагалася достроювати свої тони до рухів управління. Головним провідником вправ був п. Райтарівський, учитель школи Гринченка.

До масової вправи хоругвами виступили діти в шістьох кольорах і на сигнал трубки розставилися справно до вправ вільноруч, хлопці праворуч від ступенів, дівчата ліворуч. Всі мали в руках по дві хоругви, трикутні, синьожовті. Хлопці були відперезані червоними кравками, дівчата були в народних і руханкових строкх.

Введена була тільки одна вправа під звуки „Гей, не дивуйте!“ при чому хлопці вправляли краще і рівніше. Я певний, що публіка радо глядала би навіть на чотири такі вправи. На жаль, підготовка таких вправ вимагає стільки заходів, що годі мріяти поки-що про чотири вправи. До вправ діти свалили самі, а другий раз помагала музика.

Потім виступило 13 семінаристів з провідником і дали п'ять вєж, з того три лекші, а дві останні трудніші. Одина всі досить ефектовні. Будували були гарно, але руховики не повинні одні другого голосно нахликувати і змінити місце. Валено вєжі також на числа і досить уміло.

Оригінальні були забави ріжних відділів рівночасно на цілій площі. Одна при тім недогода, що годі на всі відділи однакову звернути увагу. Зір просто губиться, не знати за чим слідкувати. У хлопців дуже гарно йшов третяк, слабше „кіт і миш“, м'ячова забавка в двох колах була слабо підготовлена, зате дуже мило враження робив аркан під звуки музики. Провідником аркана був найменший хлопчина, перебраний за гуцулика, немов прихитий величезним чорним капелюхом. Дівчатка бавилися в „останні пара вперед“, перекладася серцем, будув ли міст і инше.

Однє з найкращих точок був хорівід, кивдений спільно хлопцями і дівчатами.

Фігури були прості, але виконані бездоганно.

Деякі точки програми відпали через відсутність шкіл, що залюбки майже сторонньої допомоги, тим більше, що виконало було власними силами, без усякої майже сторонньої допомоги. І на будуче школи УПТ. не потребують ніякої фахової допомоги ні від Українського Спортивного Союзу, ні від Сокола-Батька. Треба лише більше згідливості і закінчення особистих анимозій. Тоді не буде неприємних диссонансів у приготуванні до свята і нерівностей у самім його виконанні.

Т. Ф.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою Дм. Котка.
Вівторок 15.VI. Збараж.
Середа 16.VI. Теребовля.
Четвер 17.VI. Копичинці.
П'ятниця 18.VI. Гусятин.
Субота 19.VI. Чортків.
Неділя 20.VI. Чортків.
Початок о год. 8:30 вечером. Ціни скрізь знижені. 1659 34-7

В прив. гімназії СС. Васильянок у Львові (з повними правами державної), при вул. Сулейського ч. 21, вступні іспити учениць до класів 1. визначується на день 23. червня (середа), а до класів вищих на дні 24—25 червня (четвер і п'ятницю) кожодого дня о год. 9 рано і 4 пополудні. В тім самім часі переведено би вступні іспити також до IV. класу гуманістичного типу, але тільки в такім случаю, колиб до неї зголосилося відповідне число учениць. — Вписи до всіх класів безпосередньо по зложенню іспиту. — Зголошуватися до іспитів можна письменно і усно, предкладаючи метрику, посвідку зацпенлення віси і шкільні свідчення, та складаючи іспитову таксу. — Дня 13. червня отворяться в гімназії виставу жіночих ручних робіт і рисунків, яку можна буде оглядати до дня 16. червня включно. — Від 1. вересня гімназія матиме приміщення у власнім кові і по всім шкільним вимогам устроєним будинку при вул. Длугоша, в безпосереднім звязку з гімназією. Інтернатом, до котрого учениці приймає гімназія монастиря СС. Васильянок (Львів, вул. Зибкевича ч. 30). — Д-р Василь Штурат. 1885 2-3

Вписи до шкіл: а) 7. кл. вселюдної хлопчачої ім. Б. Гринченка і б) концесіонарної фахово-доповняючої для термінації столірного і спусарського фаху, есентуально і шевського, відбудуться 30. червня і 1. і 2. липня п. р. від год. 8—11 рано і від 3—5 попол. при вул. Городенської 95. 1-2

В прив. коед. гімназії УПТ. з правом прилюдности в Чорткові, відбудуться вступні іспити до пригатовної і до I. класу дня 28. червня. Вступні іспити до класів від II. до VI. відбудуться в днях від 23—25. червня. — Управа. 1914 1-3

Раколекції для пань з провінції (жінок священиків і учительок) відбудуться у Львові в днях 3., 4. і 5. липня в монастирі СС. Васильянок вул. Потоцького 95. Мешкання, харч — денно 4 зол. Проситись привезти кошик, простирано і подушину. — Ірженат СС. Васильянок. 1909 1-3

ДРІБНІ ОГолошення.

НАІРАНУ годинників під управою фахових сит швейцарських полагоджус Гутерман Сикстуська 14. По стінній годинники посилаю доми. 1679 6) 32-?

ХТО потребує доброї учительки до науки дітей в часі вакацій, або й на цілий рік, зволить написати до Управи захисту для сиріт у Львові вул. Потоцького 95. 1868 3-3

ОСІННІ ІСПИТИ ЕКСТЕРНІСТІВ. Вакаційне репетиторіюм урядують концесіонарні Кураторією курси „Екстерніста“. Початок науки 1. червня п. р. Вписи приймає Управа щоденно від 5—7 вечером в Євангелічській школі, вул. Кохановського. Місячна оплата 30 зол., для урядників знижка. 1862 3-3

ШЕНКЛІВНА, Пекарська 44. Кваліфікаційний курс від 12. липня. Докладне перероблення міністерських програм. Около 1400 апробованих. Інформації письменно. 1786 8-16

СЛУЖБА БОЖА, на мішаний хор Ярославенка, легкого укладу, партитура з голосами за 10 зол. до набуття у всіх кнгарнях. 1839 3-10

ПАРХО Я Залісці коло Ходорова до заміни за рівнорядну на підгірю. 1917 1-3

ДОВИНАЙМУ 10-морговий сад на фішварку в Скиллові, оферти з долученням відді 200 золотих, вносити до дня 24. червня на руки о. крилошанина Томовича, площа св. Юра 5. 1911 1-3

АБСОЛЬ ЕНТ торговельного курсу абітурієнта шукає заняття у Львові або на провінції. Може заложити і провадити хор. — Зголошення до Адміністрації під „Праця“. 1910 1-2

1-ЗОЛ. коштує кожда золотничка направи у Гутермана Сикстуська 14. 1679 32-?

В ПОВІТОВОМУ МІСТІ близько Львова добре просперуюча ада. канцелярія, з причини перенесення до відступлення з дня 1. вересня п. р. Ближні інформації уділити Союз українських адвокатів — Руська 20. 1918 1-2

ШУКАЮ недорогої кімнати з особним входом від ліжка. — Зголошення: Львів, поштова скринька 110. 1922 1-2

В ПНІВІЮ під Наддніпряною а Пасичною над Бистрицею, в гарній віллі з садом, та городом до приходу, три великі кімнати з передпокою, верандою і двома входами, негайно до найнялення до кінця серпня а навіть вересня. До міста та залізничні близько. Кувіль коло віллі, гірський, лагідний, курасійний воздух. — Ближні дані Poste restante Надднірна, 24. оказанням 2-золотівки С. №. 7,669,173. 1916 1-3

ВИСОКІ ТЕХНІЧНІ СТУДІЇ в Бельгій. Інженерській динпюм в двох і трьох роках. Відділ електротехні, електромех, Металюрг. Хемії, Авто. Аеро. Залізної і Бетон. Вудов. Кольоніаль. Торговель. і Індустр. Інк. Денні і вечірні курси. Можливість заняття для потребуючих студентів. Річно 500 бельг. франків. Проспекти поштом. Писати у всіх мовах: Institut de Technique, Service O. Brd, Coesbier 25. Liège (Belg que). 1915 1-4

КОНЦ. ПЕРШІ КУРСИ МАТУРАЛЬНІ І ДОПОВНЯЮЧІ „Пильність“ Ecole Neufme, Львів, Пальська 14. Вписи до 10. липня. Проспект на шкільний рік 1926/7 на місці або поштою (долучити марку за 16 сот.) Аналітичн кореспонденції й ін. Часлені подяки. Курси існують від 1921 року. Жадати проспекту. 1912 1-8

НЕЗАМОЖНИЙ академік шукає якогось заняття бюрового, а найкраще лекцій з инших клас гімназіальних! — Зголошення слати до Адміністрації „Ціло“ під „Академік“. Львів, Ринок ч. 10. II. поєрх. 1919 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Мр. Дмитро Кульчицький

відкрив

Аптку „Нову“ в Самборі

при вул. Торговиця ч. 13.

(напроти електронів) 1921 1-1

і поручає українському громадянству.

КОНКУРЕНЦІЯ! Отомани, матраци і канали дешево до и-буття в Тапшарській Робітни ІГНАТА ШТЕРНА Львів, вул. Шептицьких 40, біля костела св. Єлисавети, Тел. 16-69. 1913 1-5

В Книгарні Ставропільського інститута можна набути друку

Контракт купня і продажі*

нарохляльних (ерекціональних) ґрунтів. 1877 3-3

Оповідка.

Вступні іспити до вищих клас (від II. до VII. включно) української гімназії з правом прилюдности УПТ. в Дрогобичі відбудуться в днях 22-го, 23-го і 24-го червня п. р.

Естунні іспити до I. класу 28-го червня. Зголошення й інформації в Секретаріаті гімназії (Дрогобич, вул. Івана) від 11-го червня кожного дня перед полуднем. 1844 4-6 УПРАВА

Перша галицька фабрика сіток до оголожі і тенісу, рафи до шуттур і піску МИХАЙЛО ШУГАР, Львів, вул. Зелена 61. 1749 Ціни фабричні. 9-9

Подяка.

Горем прибиті по втраті найдорожшого і найлішого мужа і батька, бл. п. Михайла Рибачека, складаємо отсю дорогою щиро подяку всім, котрі взяли участь в сумнім обряді похоронів. Зосібна складаємо глибоку подяку високопреподобним Отцям: Ловатинському, Лисинському, Дуткевичови, Туркевичови, Рудовичови, Дзєрєвичови, Громинському, Застиреву, Березинському, Костельникови, Василеву, Оляновичови, Пилипцеву, Скрутеневу за молитви і ласкаву участь в похоронах, о. д-рови Я. Л. вицькому і Дуткевичу за відслуження панахиди. Дякуємо за щирі і теплі надгробні слова Впр. о. д-рови Г. Костельникови та ученикови Поційного п. Семкови. Дякуємо хорам Тов. „Бояна“ під управою бл. п. д-ра М. Волошина, духовного семінарія і гімназіальної молоді. Дякуємо учительському зборові і молодіжні за участь в похоронах під провідом бл. п. дир. Федіва. Вд. д-ро-и М. Памичиновичи складаємо з глибокої душі подяку за повну посвяту опіку в часі недуги Поційного, 1920

ЖІНКА І ДІТИ

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пом.
Конто почт. шваб. 143322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячною в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Зміна конституції.

22. ч. м. засідання сойму. — Як думає уряд змінити польську конституцію? — Буде чи не буде змінена виборча ординація? — Становище польських клубів. — Представник ППС про зміну конституції. — Новий міністр залізниць. — Прем. Бартель виступив з клубу Партії Праці.

Варшава, 14. червня 1926.

Вчора зачалися конференції марш. Ратая з представниками клубів. Конференції ці були попереджені розмовами марш. Ратая з прем. Бартлем і мін. Маковським. Темою їх було устійнення речинця найбільшого засідання сойму, яке визначено на день 22. ч. м.

Покинувши кабінет марш. Ратая, прем. Бартель сказав журналістам, що за два дні, себто в середу після засідання ради міністрів уряд перешле до сойму проекти зміни конституції. Проекти ці вже усталено, а рада міністрів переведе над ними ще раз дискусію, щоб їх остаточно зредагувати. Одночасно прем'єр заявив, що уряд вносить бюджетовий прелімінар на 3 місяці. Наконешть прем'єр підкреснув з нагиском, що він є рішучо противний розгляду сойму, як того домагався ухвала трьох клубів поміркованої лівниці. На запит, коли менш-більш буде ухвалена зміна конституції, прем. Бартель відповів, що ця зміна мусить бути прийнята найдаліше до 15. липня.

Опісля марш. Ратай відбудув конференцію з пос. Гломбінським і Сейдою (ЗЛН) і з представниками ППС пос. Марком, Дашинським і Недзьялковським. На конференції з представниками ЗЛН марш. Ратай подав до відома, що уряд думає в найближчих днях внести до сойму бюджетову провізорію на 3 місяці і проект закону про зміну конституції. На основі того проекту сойм мав би поширити владу президента держави, даючи йому змогу розв'язати сойм на основі одностайної ухвали ради міністрів. Оскільки передтим сойм не ухвалив урядові яви недовіра. Дальша зміна конституції має означити речинець для законодав. тіла, в якому мусів би бути прийнятий бюджет. Речинець цей має вносити 4 місяці. Дальше передбачується право вето президента проти законів, ухвалюваних соймом і право відсилення їх назад до сойму, при чому законодав. тіла мали би рішати абсолютною більшістю голосів про дальшу долю тих законів. Крім того уряд дістав би право декретування законів у часі між каденціями сойму, а навіть підчас ферій — при звичайному відложенні сойму. Зате уряд не думає змінити виборчої ординації.

Посли Гломбінський і Сейда заявили на те в імені ЗЛН, що між зміною конституції в тому дусі і зміною виборчої ординації існує інтимний зв'язок. ЗЛН міг би тільки тоді голосувати за вище згаданими змінами конституції, якби мав гарантію, що в Польщі буде при кермі справ уряд польської більшості. Аналогічне становище зайняли також представник хадеші пос. Чернявський і представник дубадеші посол Стронський.

В соймових колах думають, що зміна конституції буде ухвалена голосами правниці і центру, при відповідній піддержці німецьких послів.

Пос. Недзьялковський (ППС) заявив денникам, що на його думку слід завести такі зміни в конституції: скорочення посольських мандатів з 5 на 3 роки, дати президентові держави право розв'язувати законодав. тіла, одначе в точно означених умовах, і скасувати сенат. Пос. Недзьялковський не мав би нічого проти утворення «Ради Стану», під умовою, що вона буде приватним гуртком дорадників президента. Тому він є проти надавання їй якихнебудь ширших повноважень. Щодо повноважень для уряду, то Недзьялковський годиться тільки на повноваження натуря господарської, а щодо виборчої ординації, то вважає потрібним завести лучення виборчих ліст.

Є чутки, що уряд думає лишити соймові фірточку на випадок, якби декретні президента держави, видані в часі примусового відложення сойму або замкнення сесії, не подобалися соймовій більшості. Тою фірточкою буде право квестіонувати ті декрети на надзвичайному засіданні сойму, яке може кожної хвили скликати абсолютна більшість членів сойму. Є ще такі чутки, що не дивлячись на заяву прем. Бартля про це, що уряд не думає робити змін у виборчій ординації, такі зміни таки будуть. За такими змінами заявляється всі клуби правниці і більшість центру. Також марш. Ратай має в цій справі деякі проекти, а саме він бажав би зменшити виборчі округи, зменшити число послів до 350 і ввести лучення виборчих ліст.

Прем. Бартель уступив таки зі становища мін. залізниць, а на його місце прийшов хадешький пос. Павло Ромоцький, що був повітовим інженіром у Коніні. Бартель зголосив учора також виступлення з клубу Партії Праці, в якому був донедавна навіть головою. Виступлення з клубу мотивує прем'єр тим, що як голова уряду хоче мати вільну руку у виконанні своїх обов'язків.

Жидівська радянська республіка.

З Риги повідомляють, що після близько 4-літніх переговорів між Радою Національностей і Центр. Виконуючим Комітетом — радян-

ський уряд вилучив частку херсонської й ин. губерній як терен автономної жидівської радянської республіки. Радянський уряд і американський комітет хочуть поселити на цих землях 25.000 жидівських родин.

З судової салі.

За приналежність до Української військової Організації.

Львів, 15. червня 1926.

Вчора зачалися переслуховування свідків, котрих з акту обвинувачення є 73. Першу покликано п. М. Барановську, жінку пароха в Темеріцях. Вона як мати двох обвинувачених Барановських користує з їх кона й відмовляється від їх знаків. Св. Евг. Гас. бувш. ком. поліції в Калуші (тепер у Кракові) зізнає згідно з актом обвинувачення, а саме, що «терористична бойка», яка діяла в Калуші, була конспіриційною комісарією, підложив бомбу під старосту, планувала атентат на копаляню і т. д. Свідки вказували, що до того гуртка належали українські академіки. Наслідком арештування нападників, а шобто в травні 1924 р. був напад на поштовий віз. Винуватки втікли. Тому що був Лукул був під доглядом поліції, знала вона про кожний рух і що їздив усюди. Обя. опрацюється, що шукав за нього, але йому доказано, що був провідником того гуртка. Інформувал, коли надійдуть гроші. Про участь у нападі підозрювали братів Барановських, сина пароха в Темеріцях біля Калуша. Там були всі учасники нападу на поштовий віз, але всі, крім Паславського, втікли. Свід. Із. Киш. в. е. р. постеруковий у Темеріцях бачив, як утікаючи стріляли до поліції, але що були далеко, не пізнав нікого. Св. Новацький й конвоював у підлохасті пошт. віз, стріляючи відстраних нападаючих. Почтарів Біл. о. у с. о. і двічі вдалося вквітати біля Калуша голяку, а саме підчас нападу 29. травня і 29. листопада 1924. Дня 19. листопада везли 80.000 зол. Конвоював поліцей Новецький. Ледави вихали яких 15 кроків, побачили тіні якихсь людей. Засвітив електричну ліхтарку й спитав, хто то. Тоді впали стріли, а на них відповів свідок і Новецький. Нападаючі втекли. Другий напад був 29. травня 1925. Свідок із постеруковим Красніком віз тоді около 75 тис. зол. За собою почувли голоси «стрі!» і стріли. Свідок і Краснік були ранені. Всетяки перекинув гроші на надіжджачий віз, посадив раненого Красніку та кавав ім їхати до міста. Сам відіхав пошт. возом. Не пізнає чи той, що напав на віз був подібний до обя. Бігула.

На цьому розправу перервано до лни. Зізнаватимуть дальші свідки.

Біржа. Гроші.

Курс ефективного долара в приватних оборотах був 14. червня 10'18—10'20 при сталій тенденції. — Канадський долар 10'6—10'8. — Банк польський платив без зміни валюти й девіз по 9'98. Максимальний курс банківий вносив 10'10 до 10'15 і був курсом зглядно реальним.

Збіжки.

З причини сильних дощів довів утруднений. Сильне зашкалення ямкем, жито в віпсом. Пшениця заходьбана. Ціни на загал удержані. Тенденція усталена. Настрій оживлений. Ціни оціночні без трансакцій. Пшениця біла 43'50—44'50, пшениця червона 46'50—47'50, жито 27'—28', чимінь пшеничний 27'—28', овес 32'—33'50.

Red, czar, „Dilo“ Pr. 279/26. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karowy w Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dilo“ Nr. 127 (10804) z dnia 10. czerwca 1926 roku pod tytułem: 1) „Wymoty czasu“ między słowami: temi... a słowami: ażkoły, 2) „Namiel memoralnoy“ a) między słowami: w składo... a słowami: ukłisz, b) między słowami: memoralnoy... a słowami: u wyzysku, c) między słowami: praci... a słowami: Tuł, d) między słowami: socjalny... a słowami: w bezkone... e) między słowami: poper... i dnyk... a słowami: je omniektja, f) Urka... miam... a słowami: cerkow, g) między słowami: relolny... a słowami: Tilly, 3) na str. 2-iej z kolumny „Nowyny“ w kolumnie 3-iej

między słowami: assefennia... a słowami: Eys Myktya zawierają: ad I. i II. znamiona zbrodni z § 65 a) ustawy karnej, ad II. znamiona wysiępka z § 300 ustawy karnej oraz dokonania 9. czerwca 1926 roku konfiskację za usprawiedliwioną i zarządził zniesienie całego nakładu i wydał w tym § 493 pk. nakaz dlaższego rozprawy zeznania tego pisma drukowanego. Zarazem wydał się nakaz odpowiad. redaktorowi tego czasopiśmie, by orzeczenie niniejsze umieścić bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 l. i, zażądanie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Lwów dnia 11. czerwca 1926. Hawel.

Зміна виборчої ординації.

Львів, 15. червня 1926.

Проект повноважень для президента польської держави обіймає між иншим також зміну виборчої ординації до законодавчих установ. Повноваження без сумніву будуть ухвалені, а тимсамим уряд през. Мосціцького, а радше уряд марш. Пілсудського одержить вільну руку щодо перетворення виборчої ординації. На основі дотеперішніх даних можна з усюю певністю твердити, що зміна виборчої ординації до законодавчих установ піде шляхом упривілеєння міст коштом сіл, шляхом створення більшого заступництва міського елементу в некористі сілського. Тим способом новий уряд хоче приєднати собі міську інтелігенцію й робітництво та піднести інтелектуальний рівень будучого сойму. Крім того партії правниці й центра висувують іше дом-гання голосування на імена (на особи кандидатів) замість ліст і забезпечення представництва польського елементу на „мішаній“ території. Друга вимога зміни є без сутнього значіння, бож „направин“ складу будучого сойму не дасться досягнути через вибір якогось крикуна замість менше або більше визначного представника партії. За третю вимогу (забезпечення представництва польського елементу на „мішаній“ території) є просто грубою провокацією. Виходилоб з цього, що польському елементові досі діялася „кривда“, що його майоризували „чужоплемінці“, що виборчу ординацію і виборчу геометрію конструували Літославські, Грабські і Гломбінські нарочно зі шкодою польських інтересів.

Міста — яко скупчення польсько-жидівського елементу є упривілеєні вже на основі досі обов'язуючої виборчої ординації. Нпр. в Познані вибирає одного посла 42.000 населення, а в Кракові 45.000 населення, тоді як в сільських або переважно сільських округах один посол припадає (навіть на польській національній території) на 60 до 75.000 населення. Зрештою, до загальних (сільсько-міських) округів влучено тільки ті міста, де переважає жидівський елемент.

Та поки-що ми не будемо займатися цим питанням, а звернемо увагу на постулат забезпечення представництва польського елементу на „мішаній“ території. Отже слід твердити, що українське населення є крайно покривджене дотеперішньою виборчою ординацією. Хоч українське населення головню в Галичині, є без порівняння політично свідоміше й більше зріле, як нпр. польське населення в Конгресівці, то на українській національній території (або — як польська преса каже — на „мішаних“ теренах) один посол припадає на 80—100.000 населення, тоді як на польській території одного посла вибирає 50—75.000 населення. Коли взяти, що пересічно на 70.000 населення — без огляду на національний склад даного округу чи території — повинен припадати один посол (444 послів з виборів і держ. листи на 28 міль. населення), — то українське населення під Польщею через нерівномірне трактування всього населення без огляду на

віроповідність і національність — скривджено вже у виборчій ординації, що найменше на три мандати. Це число відтятих українському населенню мандатів ще збільшиться, коли мати на увазі, що розподіл мандатів відбувався на основі перепису з 1921 р., в якому помітна кількість українського населення взагалі не брала участі. Кількість українського населення є поправді на яких 4—10 відсотків більша, як виказав перепис з 1921 року. Тимсамим число підступно й безосновно загарбаних існуючою виборчою ординацією слід збільшити удвоє, отже до числа шість.

Також виборча геометрія сконструювана так, щоби до мінімуму обнизити число українського представництва, а зовсім зліквідувати його для українського населення справді національно-мішаної території. Отже для збільшення представництва польського, а радше римо-католицького населення створено в Сх. Галичині такі величезні округи, які в Зах. Європі покриваються з цілими провінціями. Так нпр. в округ Станіславів і Золочів входить по дев'ять повітів, а в округ Тернопіль аж десять з метою штучно створити умови для розсіяного колоніально-римо-католицького населення вибору якнайбільшого представництва. Поруч з тим роздерто суцільну українську територію Лемківщини, Холмщини й Підляшя, насильно впишаючи в більшості українські повіти в польські і майоризуючи зовсім українське населення. Так нпр. Новий Санч з 26,000 українського населення *) з'являється в один виборчий округ з Лімановою, Бохнею і Величкою; Гривів і Горлиці з 26,000 українського населення *) з Тарновом, Пільзном, Бжеском і Домбровою; Ярослав з 51,000 українського населення *) з Рашевом, Пшеворськом і Ланцутом; також з лемківського округу зроблено мішаний замість округу з українською більшістю.

Також українську смугу вздовж лівого берега Бугу (на Холмщині й Підляшю) по варварськи пошматовано, викроюючи з неї повіти Володаву, Холм, Білгород, Томашів, Грубешів і ин., а все з метою доказати світові, що — мовляв — Холмщина й Підляшя вже зовсім спольонізовані. До того ж годиться додати, що безпосередньо перед виборами 1922 р. або зараз після виборів повернуло з радянщини (України і Росії) понад 300.000 українського населення, евакуйованого російською армією в р. 1915 головним чином з Холмщини, Підляшя і Полісся. Ця цифра громадян теж не грає ніякої ролі в польській виборчій ординації. Таким чином вже у виб. ординації зменшено чисельно

українське представництво на яких десять послів.

Колиж тепер Польща стоїть під знаком „моральної санації“, коли має бути здійснювана чесність, справедливості і рівноправності, то зміна виборчої ординації повинна відбуватися в напрямі справедливого розподілу соймового представництва. Першим обов'язком нової влади в Польщі є наглядно доказати, що справді всі громадяне є рівноправні під оглядом прав й обов'язків. З тією метою зміна виборчої ординації повинна бути переведена під прапором належного збільшення українського представництва шляхом зменшення виборчих округів, зміни виборчої ординації на заході української території під Польщею і численного зрівноваження українського населення на українській нац. території з польським в етнографічній Польщі, беручи відповідні поправки з неучасті українського населення в переписі і втягаючи до виборчої квоти репатріантів.

Цинний сервіс до чаю, можна одержати, як премію, купуючи першорядні родинні чаші і чаю по найнижчих цінах в фірмі „MEGA“ Рівненська 18. Цукор 0 5% нижче ринкових цін.

Чи не безнадійна справа?

Унійний зїзд у Відні.

Відень, 5. червня 1926.

(Від власного кореспондента.)

В часі латинських зелених свят, точніше: у дні 25—27 м. м. відбувся у Відні т. зв. унійний зїзд, присвячений справі об'єднання західної католицької церкви з церквами східної Європи. Влаштовано його старанням австрійських та німецьких католицьких організацій з відомим віденським товариством „Лео“ на чолі.

Неодин похитав головою і подумав: невжеж нині час на такі речі? Нині, в моменті, коли цілі державні організми вються в судорогах економічної кризи, коли над цілими суспільствами повисло марево фізичної загибелі, не згадуючи вже про культурні чи інші справи? А вжеж, щира правда, що тепер на це мало пригідна пора. І цей віденський зїзд можемо ще по часті зрозуміти як певний відривок проти загальної мертвеччини, що завагоїла над Європою, як бажання певних гуртків чи кругів внести щось нове, відсвіжити задушливу атмосферу з цієї сторони, що для них найближча.

Треба признати, що впорядкам віденського унійного зїзду удалося стягнути до праці доволі значну кількість визначних учених на полі церковщини. Що більше! Вони, як католики, виявили дуже багато цивільної відваги, покликуючи на зїзд, як одного з референтів, православного барона Константина Врангеля, що спричинило „саботаж“ зїзду тут. папським нун-

цієм... Ця свобода, з якою виголошувано реферати та з якою відкинуто слабкі сторони не лише — як це звичайно буває — чужі, але й свої, була дуже зворушлива і становить одну з позитивних позицій цілого зїзду.

За три дні нарад виголошено багато рефератів. Кожний з них під ним, правда, наголовок, але з цієї чи іншої сторони, так чи інакше підходив до причин церковного розєднання і дошукувався спільної основи. Одні доглянули причину розєднання в розбіжностях культур (проф. Бавмштарк, Утрехт), інші в надто сильному націоналізмі східних народів (проф. Е. Томек, Відень), ще інші в політичних і психологічних моментах і відповідно до цього подавали свої заардчі пропозиції.

Для нас інтересний був обширний реферат д-ра Івана Туріна, виголошений другого дня зїзду, на тему „Справа унії зі східними церквами під сучасну пору“. На підставі фактів і дат, починаючи від берестейського собору до найновіших часів, референт виказав, що, не зважаючи на обєднання, греко-католицька церква ніколи не вважалася справді католицькою; замість ставати тим обєднуючим схід і захід місцем, вона була тереном безупинних нападів як православного, так і католицького (польського) духовенства. Унійське духовенство і греко-католицький обряд постійно понижували й поборювали найбільше завзято самі ж такі католики і ні в історичній Польщі, ні в польсько-австрійській Галичині, ані вкінці в сучасній польській республіці не мають гр.-католики рівнорядного становища не тільки під фактичним, але навіть під формальним оглядом. Унійські колись частини Волині, Холмщини й Полісся не реституовано цій обєднуючій церкві, а видано на безпощадну поталу противної населенню цих земель латинізації, отверто кажучи: польонізації. Чи ж отже може хто дивуватися, що справа обєднання церков натрапляє на велику нехеті населення східної Європи? Тай взагалі — на погляд бесідника — справа унії може бути більше реальна і надійна шойно тоді, коли реставрована буде стара християнська візантійська культура і коли обновилося колишнє блискуче релігійне життя грецької церкви. Як свого роду доповнення реферату прочитав д-р Турин замітки о. д-ра М. Горнікевича, в яких порушено спроби ломання деяких основних, святочно гарантованих прав греко-католицької церкви, як прим. справу celibату.

Як бачимо, д-р Турин поставив справу греко-кат. церкви отверто, щиро й без зайвих заслон. В дискусії над його рефератом забиравало голос кількох бесідників, між ними й один польський священик, який покликуювався на те, що римо-

католи. церква дає більше спасення (!!), як унійська. Зате проф. Ф. Газе (Hanse) з Бреслава підчеркнув правильність виводів нашого референта. „Скільки разів удався я на схід — говорив цей учений — і куди я там не повернувся, стрічався завжди зі замітом латинізації. І заміти ці не є цілковито безпідставні. Від католицької церкви Польщі залежатиме, чи аспіє вона розв'язати національні, політичні та психологічні труднощі унії, які є багатоманітні, як догматичні. Та ще одно — в цих справах слід завжди пильно уважати, щоби своєрідні відмінні права обєднуючої старої церкви не були порушені“.

Ми з розумом задержалися довше над тим одним рефератом і дискусією. Сам зїзд, як уже згадали, не унічався більшим позитивним успіхом і не посунув справи унії вперед ні на один волос. Навпаки — в кількох рефератах пробидалася велика доза песимізму. І так приміром в одному з них сконстатував д-р К. Лібек, що кількість спірних точок між католицькою і східними церквами постійно зростає. Коли в 9. столітті таких точок було тільки дві, то в 15 стол.росло їх на п'ять, а нині нараховують деякі до шістьдесять таких непримиримих точок. Словом — майже безнадійна справа...

Не зрушив її з місця й віденський унійний зїзд, а та по часті подивудісна ширість, з якою його перевели в порядок, стрінулася з негодуванням певних католицьких кол, що бажалиб чомусь перед світом дещо дискретно закрити.

Ясенчук.

По виборах на Україні.

Шойно тепер довідуємося з радянської преси про останні підсумки цьогорічних перевиборів до рад. Секретар Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету Рад Буценко містить на тему тих підсумків свої рефлексії у харківських „Вістях“.

Минулого року брало участь у виборах загалом 35 прц. управління до голосування селян, а цього року відсоток участі селян у виборах піднявся до 54. При тому збільшення участі йде, як каже Буценко, на рахунок середняків. Колиж приглянутися далішим міркуванням Буценки, то виходить, що не так середняки, як взагалі засібніші селяне виявили в цьому році більше заінтересування виборами.

„Треба зазначити, — пише досвідко Буценко — що статистика середняків і глутів здебільшого велася технічними робітниками сільрад, або представниками місцевих виборчих комісій без будь-якого глибокого економічного аналізу, а тому ми повинні поставитися до неї з відповідною обережністю“.

Докладні відомості про висліди виборів з 10,529 сільських громад виказують, що управнених до участі у виборах було 13,261.179 лю-

МИКОЛА ГОЛУБЕЦЬ.

Василь Крижанівський.

(Замість некрологу.)

Придніпрянська емігрантська колонія втратила одного з кращих своїх членів, в проріджених рядах недовитків Армії УНР, не стало ще одного товариша, українське мистецтво втратило ще один — молодий і могутній талант. В суботу дня 12. червня 1926 р. в 4. годині з полудня помер у львівському шпиталі на невилічиму шлункову недугу — Василь Крижанівський. Помер, як слід вмирати українському мистцеві — внаслідок довголітнього недоїдання, якого не міг уже видержати винищений переходами війни і революції, здавалося, залізний його організм. Не видержав організм і не захистила тепла рука галицького поміщика-мецената, в якого гостинному дворі пробував Покійник два останні роки повільного замирання. Вістка про смерть мистця-скитальця не розколила невинним жалем

надто широких кол громадянства. Дуже самотніми й відлюдними дорогами зник ходити Василь Крижанівський. Сірим і неромітним добився до нас з концентраційного табору, в гуртку людей найбільших до себе й до свого мистецтва могутніх творчих думками, подвигами і... намірами.

Одним з перших станув при закладах і розбудові „Гуртка Діячів Українського Мистецтва“, але тут зайняв з йому тільки вродженою непримиримістю для компромісів, становище мистецького священика-служителя. Бо тільки як таємну божеску священослужбу ірраціональним, недосяжним у своїй абстрактній красі, ідеалом, вважав він мистецтво. Цього свого розуміння мистецтва не зрадив ніколи і тому за час свого перебування на галицькій заміну не вдобув собі популярності, а тим менше мінімальної хочби життєвого забезпечення; з безладною текою рисунків під пахою, з величезним клунком найрізноморіднішої всячини на плечах, мандрував вряди-годи з міста на село і з поворотом поне-

волі нагадуючи „странника божого“ Сковороду, з яким сдіало його так багато рис його евангельськи чистого й шляхотного характеру.

Коли на першій з виставок „Гуртка“ 1922 р. заарезентував свою маларську творчість перед галицькою публікою, то звернув увагу всіх анімованою конструкцією своєї творчої психіки, в призмі якої попри очевидні сліди київської Художньої Школи і боготвореного нею геніального безумця Врубеля, переломлювалося фасцинуюче проміння його тонкої, а в парі з тим могутньої індивідуальності.

На картинах чергової виставки відбилася багрова заграва пронизуючих у ту пору „Гурток“ зусиль у напрямі націоналізації мистецтва, на третій гуртковій виставці не стало вже експонатів Крижанівського разом з експонатами кількох його одиноків, для яких накинута боротьба за хліб насущний була страшною глухою стінкою, від якої нема повороту до мистецтва.

В житті „Гуртка“ прийшов момент, який назріти мусів — після

патріотичного улосня консолидацією сил прийшла самозрозуміла диференціяція творчих індивідуальностей. Крижанівський, який ніколи не плавав по поверхні, звійшов тепер ще глибше в себе, з іще більшою строгістю поставився до творчих осягнень своїх товаришів і очевидно своїх власних, які піддав безоглядній, розторощуючій переоцінці. Якийсь час спинився на стежечці, що веде до монументально-декоративних залогів старої української ікони, щоби знову ставити в обличчя нерозгаданой Тайни мистецтва, до якої не найшов ключів ні у Врубеля ні у візантійців. І власне в той трагічний момент змагання, того непосильного дужання з молохом творчості, заскочила Крижанівського смерть. Відійшов тихо й непомітно, як тихо й непомітно, але з гідним Великої Справи завзяттям і саможертвою ішов своїм відлюдним шляхом.

Вмираючи, в сотні раз проспівував собі рефрен улюбленої думи про те, що „ніхто не заплаче по йому тілі по козацькому“...

віроісповідність і національність — скрадено вже у виборчій ординації, що найменше на три мандати. Це число відтятих українському населенню мандатів ще збільшиться, коли мати на увазі, що розподіл мандатів відбувався на основі перепису в 1921 р., в якому помітна кількість українського населення взагалі не брала участі. Кількість українського населення є поправді на яких 4—10 відсотків більша, як виказав перепис в 1921 року.

українське представництво на яких десять послів.

Колиж тепер Польща стоїть під знаком „моральної санації“, коли має бути здійснювана чесність, справедливості і рівноправності, то зміна виборчої ординації повинна відбуватися в напрямі справедливого розподілу соймового представництва. Першим обов'язком нової влади в Польщі є наглядно доказати, що справді всі громадяне є рівноправні під оглядом прав й обов'язків. З тією метою зміна виборчої ординації повинна бути переведена під прапором належного збільшення українського представництва шляхом зменшення виборчих округів, зміни виборчої ординації на заході української території під Польшею і численного зрівноваження українського населення на українській нац. території з польським в етнографічній Польщі, беручи відповідні поправки з неучасті українського населення в переписі і втягаючи до виборчої квоти репатріантів.

Цінний сервіс до чаю, можна одержати, як премію, купуючи першорядні родинні кави і чаю по найнижчих цінах в фірмі „МЕВА“ Рівницька 18. Цукор 0 50% вище ринкових цін.

Чи не безнадійна справа?

Унійний зїзд у Відні.

Відень, 5. червня 1926.

(Від власного кореспондента.)

В часі латинських зелених свят, точніше: у дні 25—27 м. м. відбувся у Відні т. зв. унійний зїзд, присвячений справі об'єднання західної католицької церкви з церквами східної Європи. Влаштовано його старанням австрійських та німецьких католицьких організацій з відомим віденським товариством „Лео“ на чолі.

Неодин похитає головою і подумав: невжеж нині час на такі речі? Нині, в моменті, коли цілі державні організації вують в судорогах економічної кризи, коли над цілими суспільствами повисло мареву фізичної загибелі, не згадуючи вже про культурні чи інші справи? А вжеж, щира правда, що тепер на це мало пригідна пора. І цей віденський зїзд можемо ще по-часті зрозуміти як певний відрив проти загальної мертвеччини, що заважала над Європою, як бажання певних гуртків чи кругів внести щось нове, відсвіжати задушливу атмосферу з цієї сторони, що для них найближча.

Треба признати, що впорядкування віденського унійного зїзду вдалося стягнути до праці доволі значну кількість визначних учених на полі церковщини. Що більше! Нині, як католики, виявили дуже багато цивільної відваги, покликуючи на зїзд, як одного з референтів, православного барона Константина Врангеля, що спричинило „саботаж“ зїзду тут, папським нун-

цієм... Ця свобода, з якою виголошувано реферати та з якою відкривано слабкі сторони не лише — як це звичайно буває — чужі, але й свої, була дуже зворушлива і становить одиноким позитивну позицію цілого зїзду.

За три дні нарад виголошено багато рефератів. Кожний з них під іншим, правда, наголовком, але з цієї чи іншої сторони, так чи інакше підходив до причин церковного розєднання і дошукувався спільної основи. Одні доглянули причину розєднання в розбіжності культур (проф. Бавмштарк, Утрехт), інші в надто сильному націоналізмі східних народів (проф. Е. Томек, Відень), ще інші в політичних і психологічних моментах і відповідно до цього подавали свої зарадчі пропозиції.

Для нас інтересний був обширний реферат д-ра Івана Туріна, виголошений другого дня зїзду, на тему „Справа унії зі східними церквами під сучасну пору“. На підставі фактів і дат, починаючи від берестейського собору до найновіших часів, референт виказав, що, не зважаючи на обєднання, греко-католицька церква ніколи не вважалася справді католицькою; замість ставати тим обєднуючим схід і захід місцем, вона була тереном безупинних нападів як православного, так і католицького (польського) духовенства. Унійське духовенство і греко-католицький обряд постійно понижували й поборювали найбільше завзято саміж такі католики і ні в історичній Польщі, ні в польсько-австрійській Галичині, ані вкінці в сучасній польській республіці не мають гр.-католики рівнорядного становища не тільки під фактичним, але навіть під формальним оглядом. Унійські колись частини Волині, Холмщини й Полісся не реституовано цій обєднуючій церкві.

Чиж отже може

хто дивуватися, що справа обєднання церков натрапляє на велику нехеті населення східної Європи? Тай взагалі — на погляд бесідника — справа унії може бути більше реальна і надійна щойно тоді, коли реставрована буде стара християнська византийська культура і коли оновиться колишнє блискуче релігійне життя грецької церкви. Як свого роду доповнення реферату прочитав д-р Турин замітки о. д-ра М. Горнікевича, в яких порушено спроби ломання деяких основних, святочно гарантованих прав греко-католицької церкви, як прим. справу celibату.

Як бачимо, д-р Турин поставив справу греко-кат. церкви отверто, щиро й без зайвих заслон. В дискусії над його рефератом забирає голос кілька бесідників, між ними й один польський священик, який покликався на те, що римо-

католическа церква дає більше (1!), як унійська. Зате проф. Ф. Газе (Нансе) з Бреслава підкреслює правильність виводів нашого референта. „Скільки разів удався я на схід — говорив цей учений — і куди я там не повернувся, стрічався завжди зі замітом латинізації. І заміти ці не є цілковито безпідставні. Від католицької церкви Польщі залежатиме, чи вліпсе вона розв'язати національні, політичні та психологічні труднощі унії, які є багато важчі, як догматичні. Та ще одно — в цих справах слід завжди пильно уважати, щоб своєрідні відмінні права обєднуючої старої церкви не були порушені“.

Ми зрозуміло задержалися довше над тим одним рефератом і дискусією. Сам зїзд, як уже згадали, не увінчався більшим позитивним успіхом і не посунув справи унії вперед ні на один волос. Навпаки — в кількох рефератах з'ясувалося велика доза пессимізму і так приміром в одному, сконстатував д-р К. Лібен, кількість спірних точок поміж католицькою і східними церквами постійно зростає. Коли в 9. столітті таких точок було тільки дві, то в 15 стол. наросло їх на п'ять, а нині нараховують деякі до шістьдесяти таких непримиримих точок. Словом — майже безнадійна справа...

Не зрушив її з місця й віденський унійний зїзд, а та по части подивувідна ширість, з якою його перевели в порядок, стрінулася з негодуванням певних католицьких кол, що бажалиб чомусь перед світом дещо дискретно закрити.

Ясенчук.

По виборах на Україні

Щойно тепер довідуємося з радянської преси про останні підсумки цьогорічних перевиборів до рад. Секретар Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету Раз Буценко містить на тему тих підсумків свої рефлексії у харківських „Вістях“.

Минулого року брало участь у виборах заледви 35 прц. управління до голосування селян, а цього року відсоток участі селян у виборах піднявся до 54. При тому збільшення участі йде, як каже Буценко, на рахунок середняків. Колиж приглянутися дальшим міркуванням Буценка, то вийде, що не так середняки, як взагалі засідливі селяне виявили в цьому році більше заінтересування виборами.

„Треба зазначити, — пише досліпно Буценко — що статистика середняків і геть таї здебільшого велася технічними роботниками сілрад, або представниками місцевих виборчих комісій без будь якого глибокого економічного аналізу, а тому ми повинні поставитися до неї з відповідною обережністю“.

Докладні відомості про висліди виборів з 10.529 сілських громад виказують, що управління до участі у виборах було 13.261.179 лю-

МИКОЛА ГОЛУБЕЦЬ.

Василь Крижанівський.

(Занісць некрологу.)

Придніпрянська емігрантська колонія втратила одного з кращих своїх членів, в проріджених рядах недовитків Армії УНР. не стало ще одного товариша, українське мистецтво втратило ще один — молодий і могутній талант. В суботу дня 12. червня 1926 р. в 4. годині з полудня помер у львівському шпиталі на невилічиму шлуночкову недугу — Василь Крижанівський. Помер, як слід вмирати українському мистцеві — внаслідок довголітнього недоїдання, якого не міг уже видержати винищений переходами війни і революції, здавалося, залізний його організм. Не видержав організм і не захистила тепла рука галицького поміщика-мецената, в якого гостинному дворі пробував Покійник два останні роки повільного замирання.

Вістка про смерть мистця-скитальця не розколює невпинним жалем

надто широких кол громадництва. Дуже самітними й відлюдними дорогами звик ходити Василь Крижанівський. Сірим і непомітним добився до нас з концентраційного табору, в гуртку людей найближчих до себе й до свого мистецтва могутнів творчими думками, подвигами і... намірами.

Одним з перших станув при закладинах і розбудові „Гуртка Діячів Українського Мистецтва“, але тут зайняв з йому тільки вродженою непримиримістю для компромісів, становище мистецького священика-служителя. Бо тільки як таємну божеську священицьку ірраціональну красу, недосяжним у своїй абстрактній красі, ідеалам, вважав він мистецтво. Цього свого розуміння мистецтва не зрадив ніколи і тому за час свого перебування на галицькій загумині не здобув собі популярності, а тим менше мінімальної хочби життєвого забезпечення; з безладною текою рисунків під пахою, з величезним клунком найріднороднішої всьчини на плечах, мандрував вряди-годи з міста на село і з поворотом поне-

волі нагадуючи „странника божого“ Сковороду, з яким єднало його так багато рис його євангельськи чистого й шляхотного характеру.

Коли на першій з виставок „Гуртка“ 1922 р. презентував свою маллярську творчість перед галицькою публікою, то звернув увагу всіх виїмковою конструкцією своєї творчої психіки, в призмі якої попри очевидні сліди київської Художньої Школи і боготвореного нею геніального безумця Врубеля, переломлювалося фасцинуюче проміння його тонкої, а в парі з тим могутньої індивідуальності.

На картинах чергової виставки відбилася багрова заграва пронизуючих у ту пору „Гурток“ зусиль у напрямі націоналізації мистецтва, на третій гуртковій виставці не стало вже експонатів Крижанівського разом з експонатами кількох його одномудців, для яких накинута боротьба за хліб насущний була страшною глухою стінкою, від якої нема повороту до мистецтва.

В жиггі „Гуртка“ прийшов момент, який назріти мусів — після

патріотичного упоєння консолидацією сил прийшла самозрозуміла диференціація творчих індивідуальностей. Крижанівський, який ніколи не плавав по поверхні, ввійшов тепер ще глибше в себе, з іще більшою строгістю поставився до творчих досягнень своїх товаришів і очевидно своїх власних, які піддав безоглядній, розторошуючій переоцінці. Якийсь час спинився на стежечці, що веде до монументально-декоративних залогів старої української ікони, щоби знову стати в обличчі нерозгаданого Тайни мистецтва, до якої не найшов ключів ні у Врубеля ні у візантійців. І власне в той трагічний момент зм'ягання, того непосильного дужання з молохом творчості, заскочила Крижанівського смерть. Відійшов тихо й непомітно, як тихо й непомітно, але з гідним Великої Справи завзяттям і саможертвою ішов своїм відлюдним шляхом.

Вмираючи, в сьотий раз проспівував собі рефрен улюбленої думи про те, що „ніхто не заплаче по білому тілі по козацькому“...

Математична загадка!

Коли 1 = 50

1247

Розв'язка

46-70

(ниддин 05 = **ВНИМАЮ**
Литературне огляди ниддин вниен 1)

дей, а взяло участь у виборах 7,143,158 виборців, отже більша половина. Вибрано до рад: 266,121 членів; з того 25,806 жінок отже 9.7 пр.; 25,625 комуністів отже заведи 9.5 відсотків і накінєць 8450 комсомольців, тобто 3.2 відсотки. Таким чином селянські депутати (як їх там називають) до рад складають 86.2 відсотків, а в минулому році було їх на 5.7 відсот. менше. Минулими літами багато депутатів до рад давали комітети неможливі селян. А цього року неможливі мають у сільських радах заведи 28.1 відсотків своїх членів, у порівнянні з попереднім роком майже на половину менше (у мин. році мали 47.3 відс.) Загально нововибрані члени рад діляться на основі радянської статистики в містковому відношенні ось як: бідняків зорганізованих в комітетах неможливіх і незорганізованих у них є 47.8 відс. а середняків і заможних 38.4 відсотки — все це на загальну кількість вибраних членів рад.

Аналізуючи далі сам перебіг виборів і цифри Буценко, приходять до пересвідчення, що при найближчих виборах треба буде докладно провірити виборчу ординацію відносно участі заможніших селян у виборах. Конкретно передбачує він обмеження виборчих прав для тих селянських господарств, що користуються насмного працею, що мають по кілька наймитів.

Отже далі побоюються більшовики засилля в родах того елемента, який вони вважають на селі найнебезпечнішим.

Жиди шукають „зближення“.

Перші практичні кроки.

Після трагічної смерті б. отамана С. Петлюри витворилася між жидами й українським громадянством напружена атмосфера. Жидівський Клуб і жидівська преса вибілюють убийника Шварцбарта та знеславляють не тільки пам'ять С. Петлюри, але безчестять цілий український нарід.

Тому походив Жидів на честь цілого народу український нарід протиставив одноцілий, моральний фронт. Заіснував конфлікт, що має покищо тільки моральний характер, а з якого ніхто з Українців не витягає і не витягає в практиці ніяких консеквенцій.

Не те Жиди! Ось у Львові сіоністичний штаб кинув Українцям рукавичку і вивав їх до боротьби у практичному буденному житті. Орган відомого ворога українського народу Райха „Хвіля“ має свою друкарню. В ній працювали і складачі Українці. Жидівські патріоти з підприємства „Хвіля“ вважали за доцільне викинути з друкарні двох українських складачів та прийняти на їх місце поляків. Отже не зменшення числа складачів, не зменшення підприємства стало причиною ошого вчинку, але чисто політичні мотиви, що беруть свій початок у моральному конфлікті між жидами та Українцями. На те вказує демонстраційне прийняття Поляків.

Ми полишасмо на боці те, що зробити і як поступити в даному випадку організація друкарів, але вважаємо за вказане звернути на цей факт увагу цілої нашої суспільності. Цей перший практичний крок львівського жидівського штабу східно-галицьких сіоністів на полі гоніння і затирання давних ран, на полі „зближення“ двох народів, що історично й економічно зі собою тісно зв'язані та примушені жити разом, подаємо до загальної відомості без ніяких коментарів. Кинену рукавичку повинен український загаль прийняти.

Організаційний рух.

Віче УНДО. в Ширці під Львовом.

Ширець, 14. червня 1926.

Дня 13. ц. м. відбулося політичне віче в Ширці. Салю т-ва „Задаткова Каса“ викликали громадяне Ширці і 12 поближніх сіл: Острів, Ланя, Писки, Середня, Пеледин, Дмитре, Добрян, Мистки, Бродки, Микіловичі, Підсали. Віче отворив місцевий адвокат д-р В. Савчак. До президії зборів покликано Микиту Фітя, Ілька Сивенського і Кириша Степана.

Реферат про наше політичне положення виколосив голова Пов. Нар. Ком. — Львів п. І. Липинський, а реферат про завдання УНДО. делегат Центрального Комітету О. Черкавський зі Львова. По вічу уладили референти з представниками кількох громад інформаційну нараду, на якій обговорювали різні місцеві болячки і давали потрібні висношення і вказівки.

Вага Рідної Школи.

Здавалось би, що ми маємо вже давно за собою часи, коли треба було переконувати людей про вагу рідного шкільництва. Однак наше повосенне лихоліття між різними своїми паталогічними проявами викликало у нас навіть у деяких заслужених на ниві того шкільництва робітників захитання погляду про доцільність удержування приватних шкіл.

Спричинили це деякі зарядження польської шкільної адміністрації до тично нашої школи, а зокрема домагання вести урядування і науку географії та історії по польськи. Деякі школи піддалися тим зарядженням під грозою замкнення і під напором батьків, які бажали врятувати за всяку ціну право прилюдності для шкіл. А тоді почалися нарікання, що шкода народного гроша для таких шкіл, та що краще зречтись всяких прав, ніж приймати умови шкільної адміністрації, так, немовби школи без права прилюдності були вповні незалежні. Тимчасом це мильний погляд, бо всі школи є під доглядом шкільної адміністрації і вона ставить однакове домагання до всіх шкіл — без огляду на признані чи непризнані їм права.

Вкінці далися навіть почути відокремлені голоси, що краще вчити дитину в польській державній школі, як у такій обмеженій у своїх правах приватній українській. Той погляд дуже небезпечний для нашого приватного шкільництва, бо у нас негативні гасла приймаються дуже легко; вони відповідають нашому нахилу до пасивності й оправдують тих, що занедбують свої обов'язки у відношенні до Рідної Школи. Тому слід нам над вагою своєї рідної школи застановитися.

За вихованням в рідній школі промовляють педагогічні й національні огляди. Основною тезою новітньої педагогії є подавання науки в рідній мові дитини, бо вже само засвоєння нових понять томиць ум дитини і спричинює труднощі в їх припинанні. Пошож отже їх збільшати, подаючи дитині науку в чужій мові? Цей погляд, що дитину повинно вчити в рідній мові, є так загально прийнятий, що шкода витрачувати слів в його обороні. Його не признають тільки ігноранти або люди, захоплені чужою культурою.

Не менш ясно представляється ця справа з національної точки погляду. Кожна державна школа є перенята державним духом, який в національних мішаних державах, як прим. у нас, є звичайно наскрізь шовіністичний, бо річ у тому, щоб чужонародні діти як найкорше засимілювати, що лежить в інтересі державної одноцілості. Діється це при допомозі відповідно уложених шкільних програм, підручників, а передовсім при допомозі відповідно дібраних учителів. Правда, і приватні школи підлягають в тім на прямі також шкільним властям, та програми таких шкіл можуть різнитися від державних, особливо в середнім шкільництві, а що найважливіше: учителі, як безпосередньо від держави незалежні, можуть виховувати свою молодь в рідній душі.

Ми позволимо собі навіть на такий парадоксальний на око висказ, що поки в українських школах вчать наші учителі, то вони будуть українські, хоча б уся наука велася по польськи. Тому і в нинішньому незвичайно важкому становищі приватної української школи слід її піддержувати, бо свій учитель зовсім інакше виховує молодь, як чужий, до того часто ворожий, в державній школі. Коли від чужого учителя молодь навчиться передовсім високо цінити чуже, а легковажити своє, то свій учитель, хоч би під дуже строгою контролею, навчить дитину любити своє, рідне.

Дотеперішній досвід вчить, що ренегатів майже не видавали українські державні школи, а вже ніколи приватні, зате майже виключно чужомовні державні. Підносять, правда, що національне виховання можна дати дитині дома або в бурсі, одначе й цей погляд помилковий. На вражливу диточу душу ділає сильно оточення: учителі, товариші і ціла шкільна обстановка в польській школі. Хто мав з навчанням до діла, той знає, як звичайно безкритично приймає молодь слова учителя. Капля за каплею всякає в молоду душу наука чужого учителя і дитина не спостережеться, як перейметься нею навіть проти своєї волі.

Того впливу, того напору на дитину в польській школі, що ділає з усіх сторін, не зрівноважить і управитель бурси; а при тому не треба забувати, що й над ним шкільна влада може мати вплив, бо може кожної хвили вимогти його усунення, як це бачили ми в останніх часах у Перемишлі.

А в тім — чи ми маємо легковажити собі те, за що всі народи борються і право на що признав їм мировий договір, а саме право засновувати й удержувати приватні школи? Чи для нас це право має бути менше цінне, як для інших народів, котрі ним домагаються і стараються його вповні вихиснувати? Тому не даймося потягнути шкідним, хоч би часто в добрій вірі голошеним гаслом і кличем, але навпаки — всіми засобами і з усіх своїх сил підтримаймо й розбудуймо як найкраще й нашірше наше приватне шкільництво!

Свята Франка.

Львів.

Товариство руханкове і сторожі вогневої „Луг“ у Львові влаштувало 13. ц. м. велике свято в честь Франка на площі Сокола-Батька. Присутніх було кілька тисяч людей, до збірних атрап стануло 821 Луговичів і Луговичок, що заступали 26 лугових товариств. Було кількадесят людей в одностроях. Суботня злива з градом, що в різних підльвівських селах наробила страшних шкід, відбилася на чисельності цього свята, подібно як кілька днів тому на чисельності свята сокілського. Всеж таки слід признати, що на лугому святі площа роїлася від гарних селянських стрів, особливо дівочих, коли між тим на сокілському святі переважали інтелігенції. Саме свято було дуже різноманітне. Отже були вправи Луговичів альпіноруч (312) і Луговичок хустинами (309), ритмічні вправи Луговичок і вправи Луговичів роїрцями, предібно виконані вправи сикаркою („Луг“, Рудно), масові вправи альпіноруч, національні танці („Сокіл“ III), аркані (т. п. Цікаво виглядали ритмічні вправи львівських Луговичок, до яких співали міш. хор з Чижикова і Рудна. Точки, що їх мало виконати спорт. тов. „Україна“, в більшості відпали, відбулася зате гра в летучого меча, якою й закінчено не свято. До вправ і в часі перерв грали дві оркестри (з Миклашевця й Рогатина). Прикінці слід зазначити, що свято львівського „Луга“ відбувалося під небуваною опікою поліції. На площі і в на ближнім її сусідстві було „тілми“ 2 комісарів, 2 заступників, кількадесят цивільних (тайних) агентів і 60 поліцаїв в поготівлі. Скільки поліції сконстатовано подальше, не знаємо. Поліція не мала розуміється, ні разу нагоди до „інтервенції“, хоч й всевидоче око заглядало в кожний кут, а чуток уху підслухувало кожний звук українського слова й української пісні.

Пресовий лавцюх.

На побільшення об'єму „Свободи“ зложили далі:

129. Бігун Василь і 130. Ст. Шпір обидва робітники з Бельгії (Об'єдн.) прислали до спілки 1 долар.
131. Нос. Сергій Хруцький — 10 дол. і кличе: о. дек. Калінського Івана

„МЕЛЬОДІЯ“ :: Львів ::
Тел. 8-50. Коперника 6.
Найбільший склад музичних інструментів і приладів. 1-1

а Беллі, посла Любарського у Варшаві і сенатора о. протоєрея Д. Герштанського.
132. Пні Блянка Баранова з Тернополя — 5 зол. і кличе: ради. К. Білинського в Тернополі, ради. Цебровського і ради. Н. Майковського теж у Тернополі, та д-ра Олександра Тисовського і суддю д-ра Ст. Старосольського у Львові.

133. Іж. Дмитро Форталь у Зашкові — 5 зол. і кличе: о. Мих. Клюка в Зарудцях, п. Петра Ціхановського в Зашкові, п. Михайла Граба теж у Зашкові і дир. Володимира Лавкова у Львові.
134. о. Іван Головакевич у Тейсарові — 5 зол. і кличе: о. Павла Чехута в Іванівцях, о. А. Флонта у Угерську, Івана Білинського о. у Пчанах.

135. Д-р Ярослав Шипайло у Любачеві — 10 зол. і кличе: д-ра Василя Балла у Монастириськах, д-ра Остана Навроцького у Делятині, д-ра Ярослава Дудкевича у Бібрці.

136. о. Іван Фединський у Любачеві — 5 зол. і кличе: о. Теодора Царя у Малковичах, о. Івана Крука у Керпичі, о. Стефана Гарабача у Малковичах.

137. о. Стефан Онишкевич у Куповичах 5 зол.

138. Л. Дзедзінський Львів 5 зол.

139. Д-р Теофіл Гвоздецький у Липці дол. — 10 зол. і кличе: о. Смика в Личеві і д-ра Лаврівського в Бережанах.

140. О. Дудрович у Яблоніві 10 зол. і кличе: о. Романа Лободича у Залукві, о. Василя Медвідь ого у Дубівці і Чит. Просвіти в Яблоніві.

Малій фейлетон.

Чому нас стільки?

(У відповіді „Слову Польському“.)

Фейлетоніст „Слова Польського“ вичитав у „Ділі“ з обуренням, що в Польщі є приблизно 7 міль. Українців і в сатиричній вірші глузує, що ми мільйоні невинно мільйонами українських дітей у редакції.

Навіщо вам шкелпольські редактори Журитись вічно про своїх дітей, Коли усе, що родить і земля і море Ви зараз в польський пхасте музей!

Нехай лиш десь про Іска чи про Грицька Почує світ, — ви зараз, мов на жарт: „Він — наш: Поляк: — Мишута, Крушель-ниця, Гартквєнко, Курокі та Брайтбарт!“

А звідки в Польщі Українців стільки,

Коли мушини сковали ви від ключа?

„Як ляже ніч, з Радянщини що хвиляки

Новий мільйон все переходить Збруч!“

Ор. Ор.

НОВИНКИ.

— Конфіскація. Число нашого часопису з дня 13-го ц. м. сконфісковано за три місяці вступної статті п. з.: „Зворот“, а число вчорашнє за чотири рядки з „Панахиди“ в пам'ять от. С. Петлюри і за вісім рядків зі статті „Преса“.

— Самі не знають своїх законів. Одержуємо такий лист: Дирекція почт і телеграфів у Львові наказала свого часу підлеглим урядом на основі закону про державну мову з дня 31. VII. 1924, у своїм шовіністичнім розгоні жадаєти потвердження відбору почтових посилок власноручним підписом у польській мові. На цій підставі в деяких почтових урядах кожний, хто хотів відібрати почтову посылку, мусів підписувати себе по польськи чи радше латинкою. Проти відмови видачі почтових посилок за потвердженням по українськи вніс я в лютім 1925 скаргу до дирекції почт і телеграфів у Львові, яка рішенням з дня 5. III. 1925 ч. 19253/3288/25 апробувала незаконне поступування почтових урядів як законне. На мій відклик внесений ще дня 15. III. 1925 міністерство промислу і торгівлі у Варшаві осудом з дня 13. IV. 1926 ч. 2607/Пр. І. Д. П.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шваб. 143.322
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 зл., Німеччині 7-50 зл.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 зл., Австрії
7-50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Бартель про наміри уряду.

Уряд хоче відпочинку для держави — без союму. — Бартель проти диктатури. — Нові міністри. — Що думає ППС. — Делегація Українського Клубу у прем'єра. — 18. липня кінець теперішнього союму.

Варшава, 15. червня 1926.

В розмові з представником „Кур'єра Поранного“ про наміри уряду голова ради міністрів Бартель заявив ось що:

Не представляю собі виборів до будучого союму в найближчій часі. Думаю, що це кинуло би край в горячковий стан, який після недавнього перебутого міг би зле відбитися на державі, яка потребує кілька місяців відпочинку, хочби для господарського скріплення. Тому здається мені, що вибори до будучого союму могли б відбутися найскорше за пів року. Даліше прем'єр заявив, що уряд не застановлявся ще над справою зміни виборчої ординації.

В справі проєкту зміни конституції прем'єр сказав: Шойно вчора запізнав я з тим проєктом маршала союму і може бути, що в зв'язку з увагами маршала поробимо ще деякі зміни не тільки редакційного характеру. Ті зміни будуть затверджені в середу на засіданні ради міністрів і шойно тоді могли б подати проєкт до прилюдного відомства. Я хотів тільки зазначити, що я не автократ. Уряд не прямує до диктатури і не хоче ломити парламентаризм в Польщі, він хотів би мати тільки кілька місяців вільного від союму часу для виведення держави з замотаної адміністративної і господарської ситуації. Бартель зазначив іще, що на випадок, як сойм не ухвалить проєкту зміни конституції, уряд подається до димісії. Вкінці прем'єр заперечив поголоскам, начеб уряд рішив не пропонувати соймові ніяких змін в виборчій ординації. Справи цієї в уряді ще остаточно не вирішено.

Завтра має бути оголошена номінація нових міністрів. Ходять чутки, що міністром земельних реформ стане варш. адвокат д-р Нагурський, а мін. рільництва проф. Станевич з Вильни. Теку мін. освіти мав би об'єднати один з професорів краківського університету. Є також вістки, що приїде до зміни на становищі міністра внутрішніх справ.

Сьогодні був на довший конференції у прем. Бартля пос. Марек (ППС), який заявив, що ППС не противиться уділенню президентові держави права розвязувати сойм, натомість вважає за неможливе прийняти проєкції уряду щодо вети президента й оголошування ним декретів, які матимуть силу законів. Пос. Марек звернувся Бартлеві увагу, що тенденції уряду йдуть в напрямі збиження значіння сойму, ставлять сойм на рівні державної установи і промовляють шлях большевизму. Проти тих тенденцій уряду ППС рішуче застерігається.

З черги прем'єр Бартель прийняв у себе й делегацію Української Парламентарної Репрезентації. Делегація пропонує йому цілу низку домагань, які слід в першу чергу виконати для успокоєння українського народу під Польщею і для зліквідування найбільших зловживань і лопання законів польською владою. Прем'єр заявив, що уряд займеться в найближчому часі по-

ложенням українського народу в Польщі і положенням інших національних меншостей, як тільки впровадяться з поладнанням найпильніших актуальних справ.

Зачувати, що уряд має намір не допустити до того, щоб теперішня соймова сесія протягнулася довше, як три тижні. Як остаточний річинець покінчення праць союму усталено день 18. липня ц. р.

Після вбивства отам. Петлюри.

Декларація Українського Клубу.

Варшава, 16. червня 1926.

Український Соймовий Клуб, реагуючи на комунікат Жидівського Клубу з приводу вбивства в Парижі Жидом Шварцбартом б. голови Директорії Української Народньої Республіки Симона Петлюри і на викликаний тим убивством кампанію жидівської преси, ухвалив таку резолюцію: „У зв'язи з трагічною смертю бувш. Голови Директорії Української Народньої Республіки С. Петлюри появилися в жидівській пресі різні статті й замітки, що роблять із Петлюри погромника Жидів і обвинувачують у проливі жидівської крові. Український Клуб стверджує з жалем, що й комунікат у цій справі, оголошений офіційним представництвом жидівського населення в Польщі, себто Жидівським Клубом, пішов тимсамим шляхом, бо безосновно називає іменем погромника Петлюру, котрий у своїй діяльності вживав усіх засобів, щоб там, де сягала його фактична влада, не допустити до погромів і котрий боровся проти погромницької агітації. Українська суспільність усе боролася проти погромів, які улажували вороги українського народу, чорносотенці й усія шумовини для задушення українського відродження. Цілої кампанії жидівської преси і становища Жидівського Клубу українська суспільність не може розуміти інакше, як кинення українському народові безосновно тяжкого обвинувачення в кровавій повені. Українська Парламентарна Репрезентація вважає своїм невідкличним обов'язком виступити в обороні доброго імені українського народу і Петлюри і якнайрішучіше протестує проти всяких нападів Жидів, себто жидівської преси, а також Жид. Клубу“.

Панахида в Тернополі.

В четвер 10. червня відбулося заходою придніпрянської еміграції в Тернополі Комітету місцевого українського громадянства, при участі хору Д. Котка, пом-

нальне Богослуження за душу бл. п. С. Петлюри. Службу Богу відправляли греко-кат. священники: о. Корінець в асистії оо. Коліковського, Ратча і Стасюка.

Перед вівтарем поставлено гріб, гарно прикрашений національним прапором, вишуканими рушниками, зеленню і квітами.

На дубовому хресті — терновий вінок від придніпрянської еміграції з національною стрічкою, чорною кокардою і гербом України. На стійці валис: „Незабутньому Вождю і Товаришові визвольної боротьби за Україну — Українська Придніпрянська Еміграція, Тернопіль“.

Перед гробом вінок з дубового листа і цвітів. По середині його портрет Небжечика. На чорній стрічці з національною кокардою і гербом України написано: „Великому Борцеві за волю України — Українськ. Громадяне м. Тернополя“.

Велика парохіяльна церква не могла вмістити й половини українських громадян, прибувших вшанувати пам'ять Мученика. Маса інтелігенції і міщан, а ще більше селян з доколичних сіл. Прибуло теж кілька представників місцевої військової і цивільної польської алади.

Панахида зробила величезне вражіння. В Галичині це перша поминальна Служба Божа з панахидою по бл. пам. С. Петлюри. Вардо в ній активну участь діясно ціле безліч місцеве українське громадянство wraz з численними делегатами з повіту. — Хр.

Дим'сія уряду Бріана.

Бріан вручив през. республіки димісію уряду. Президент димісію прийняв, а рівночасно поручив членам уступаючого уряду тимчасову поагоду біжучих справ аж до часу сформування нового уряду.

З судової салі.

За приналежність до Української військової Організації.

Львів, 16. червня 1926.

На вчорашній розправі даліше переслухували свідків. Свідок Рампала, конфідент поліції в Станіславозі, після нападу на почту в Калуші в листопаді 1924 р., одержавши приказ, оглядав місце вчінку, найшов там туску з набоїв, опісля поїхав до Теремовець, щоб арештувати чужі особи, які там застане. Приїхав на парохію з двома поліцаями й одним поліційним агентом. О. Барановський сказав йому, що сини його в Львові, що крім одного 10-літнього сина і служниці нема нікого, та що одну рушницю має в стебнику. Коли свідок йшов до стебника, впало на нього кілька революверових стрілів. Свідок добув револювер, щоб стріляти, але о. Барановський перешкодив йому. Все таки свідок зранив одного з утікаючих, бо вчув голос за плотом „я ранений“. З тих, що стріляли на нього, пізнав Паславського. Його власне в погоні арештували. Луски з набоїв у Теремівцях були такі самі як у Калуші.

Нині рано даліше розправа.

Біржа.

Гроші.

Курси Банку Польського і варшавської біржі остали без зміни, себто 10 зол. за долар. У Львові на приватній біржі загався курс долара від 10-16 до 10-18 при зовсім спокійній тенденції. Канадський долар 10-10—10-12.

Збіжжя.

Положення без зміни. Пшениця паде в ціні. Жито й ячмінь удержані в ціні. Ціни ніяк легко знижкові. Тенденція неостойна, на загаль удержана. Настрій оживлений. Ціни оціночі без трансакцій: пшениця біла 43—44, пшениця червона 46—47, жито 27—28, ячмінь пастівний 27—28, овес 32—33.

Red. czas. „Dilo“ Pr. 284/26. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dilo“ Nr. 129 (10806) z dnia 13. czerwca 1926 roku pod tytułem: 1) „Zworo?“ między słowami: Ukraińców... a słowem: a polska, b) między słowami: nacjonalizm... a słowem: Ale może, c) między słowami: możliwa... a słowami: i powołano, d) między słowami: rozstrzelano... a słowami: a jakym zawiera wiadomość zbrodni z § 65 a) ps. k., uznaje doniesienie z 2. czerwca 1926 roku konfliktować z

usprawiedliwioną i zarządził znieszenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. nakaz dal-szego rozpozważenia tego pisma drukowanego. Zarazem wydał się nakaz odpowiedzi, redaktorowi tego czasopisma, by oświadczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonalenie tego nakazu podlega za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. 1, druk. z 17. XII. 1862 (z. o. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. za-żądzenie za przekroczenie na druku do 400 zł. — Lwów dnia 13. czerwca 1926.

Hawel.

Чужинці в краю і за кордоном вже переконалися, що найліпше і найдешевше масло тільки у фірмі

Кр. Мол. Союз „Маслосоюз“ в Стрию

бо вироблюване під доглядом фахових молочарських техніків, а продаж з першої руки. — Звертайтеся з повним довірям до наших союзних складів: Львів, Ринок 10; Стрий, Шевченка 5; Станіславів, Собіської 28; Перемишль, Ринок 23; Самбір, Ко-сцюшка 11 а; (від 15. червня) Зелеманка 1866 (біда перестанку.) 4—15

Від апатії до активності.

Львів 16. червня 1926.

В понеділок 14. ц. м. відбулася у Львові нарада наших культурно-освітніх установ при співучасті представника української парламентарної репрезентації і місцевих політичних діячів у справі нашого шкільництва. Того самого дня на кілька годин пізніше відбулося у Львові велике віче, присвячене справам нашого шкільництва. Вони акцують на те, що наші кермуючі круги рішили вже раз рушити шоб наболілу справу та заініціювати таким чином акцію рятунку. Здаючи собі докладно справу з того, що нарада та віче були тільки першими, можна сказати, відруховими кроками в тому напрямі, ми не входимо в аналіз або критику їх змісту. Ми стверджуємо лише, що байдужість та отупіння чи апатія нашого громадянства на полі шкільництва, що так всевладно запанували були в цьогорічному зимовому та весняному сезоні, покінчилися в понеділок безповоротно.

Політика ганебно провалившоїся реакції, а зокрема розмах б. міністра освіти Грабського

Втратити більше, як ми втратили на полі шкільництва, було неможливо. Не міг перескочити себе і Ст. Грабський. Проводив він усі свої самовільні та незаконні пляни без ніякого майже поважного та організованого спротиву й опору з боку нашої громадянства. А всеж можна було бодай у деякій мірі спинити той розмах і розгін,

Пімстилося це на них самих. Та до того ми нічим не причинилися.

Без огляду на те, хто був би тепер при владі, наша рабська втома мусіла закінчитися. Якщо в нас тліла бодай іскра почуття національної гідності, якщо було почуття великанських сил, приспаних штуч-

но в народі

А тому наше громадянство мусить реабілітувати само себе, мусить виправдати себе перед пам'яттю кривавого, вагітного гекатомбами жертв, незагоєного ще свіжого минулого. Від отупіння, від апатії, від інерції до активності, від безборонної дефензивної до активної наступу — ось ті гасла, які мусимо реалізувати на всіх ділянках життя, а які категорично треба здійснити на полі українського шкільництва. Реституція цілого нашого шкільництва, реституція всіх його прав, боротьба за нові здобутки на тому полі без огляду на політичні комбінації варшавського політичного гетта, виповнення нашої школи українським національним змістом — ось напрямні зорганізованої боротьби цілого українського громадянства. В моментах, коли треба вести боротьбу на життя і смерть, не може бути мови про якунебудь анархію, про якінебудь ухили від тих напрямних ліній, що їх вказує центр. В даному випадку на полі шкільництва все громадянство мусить піддатися тим директивам і вказівкам, що їх вироблять та доручать покликани до цього установи, а в першій мірі УПТ. Ніякі, без винятку ніякі причини локального характеру, ніякі політичні ці інші мотиви не можуть оправдати байдужності або занедбання, не можуть злагіднити провини проти одного цілого та єдиного всенароднього фронту. Тому слід починати працю, слід вести боротьбу всіми силами та на основі до подробиць продуманого плану. Без пляну і без втягнення найширших кол нашого громадянства до його реалізації краще боротьби не починати.

В. М.

Після ганебного вбивства.

Голоси чужої преси.

У валивовому швейцарському деннику „Журналь де Женев“ знаходимо в числі з 1-го ш. м. теплу статейку про пок. отам. Петлюру французького журналіста Жака Блюмера, з якої перекладаємо для цікавості такі рефлексії:

„Я мав нагоду супроводити українські війська під час їх героїчної боротьби проти „червоних“ на пролязі 1917, 1918 і 1919 років і я міг ствердити, що причиною, чому Українці оминула остаточна перемога, була незручна політика російських противників українських генералів, таких, як Колчак, Денікін і інші. Цей останній, замість покористуватися сильним рухом національних меншостей на території булшійської російської імперії як протироту до розкладу більшовицької ідеї, зробив усе, щоб здушити цей національний рух, не рахуючись з перетвореннями, які приніс за собою упадок царизму. Тільки коротковорістю можна розяснити факт, що „білі“ Росіяни звернулися проти Українців саме в той момент, коли ці очистили майже повну українську територію від „червоних“.

Тому не можна дивуватися, що Петлюра, який метою свого життя поклав незалежність свого рідного краю, шукав допомоги раз у Німцях і в Австрії, то знову у Союзі Держав і Польщі.

Його обвинувачували в погромах Жидів. Чи можна скінчити на цьому віку за схвалення, розбуджене між Українцями наслідок глумливого ставлення жидівського населення супроти українського руху? Смішно було би докоряти антисемітизмом урядові, який перший раз в історії створив спеціальні міністерства для меншостей, а між ними і для жидівської меншости. Його перемога над гетьманом Скоропадським, поставленим німецькою окупацією, що мав русофільські тенденції, докладає ясно, що він був щирим демократом.

Петлюра, як чесна та смілива людина, мав добрати собі співробітників, а це не завжди було легко серед загальної корупції та деморалізації революційної доби. Голова Української Держави не розбагатів під час неспокійної доби і може саме цей факт здала йому таку величезну популярність. Портрети цього національного героя були по всіх українських хатах, а його ім'я вимовляло з гласом великого шанобливого.

„Україна втрачає найкращого зі своїх синів від великого гетьмана Мазепи, гордого союзника Карла XII, будителя і провідника національного руху народу, якому він, Петлюра, присвятив своє життя і за який наложив своєю головою“.

„Курер Варшавський“ звертає увагу на відношення до зв'язків збивства жидівських сіоністичних кол і пише: убивство Петлюри дезектризувало жидівські газети. В них повно статей і описів. На особливому увагу з них заслуговують слова п. Зільберфарба, жидівського діяча у Варшаві, що був міністром у тогочасній Польщі на Україні, а тепер подає в „Момент-і“ (ч. 120) між іншим:

„Коли в Одесі вибухнули протижидівські експеси гайдамацького полку, Петлюра запропонував мені уладити віз, на якому виступити разом зі мною, щоб успокоїти розлючених гайдамаків. Коли на Україні розгуклася анархія, то одночасно зачалися протижидівські експеси, але це не були погроми, ані не було проливу крові. Слід похвалити міністерство війни, на чолі якого стояв Петлюра, що воно зробило все, аби у відповідний час інтервенувати проти якихнебудь протижидівських виступів мілітарною силою. Директорія, до якої належав Петлюра, надала Жидам національну автономію“.

Ствердивши, що різня, уладжена гайдамаками, мала по правді протижидівський характер, б. жидівський міністр додає:

„Треба бути справедливим у відношенні до тих гайдамаків: вони чесно сповідали присягу. Різали без милосердя, але зовсім не грабили. В деяких домах запропоновано їм гроші, але вони ці гроші подержали на шматки“.

По широкому світі.

Англійський уряд погрожував СРСР., що вірне з ним дипломатичні зносини, коли він пересилатиме грошеві підмоги для англійських робітників на піддержку страйку. Член англійської робітничої партії Бредбері стверджує, що ці гроші є не від радянського уряду, а від російських робітників.

Англійські вуглекопи устами свого провідника Кука заявляють, що зважуться на революцію, коли уряд проведе закон про продовження годин праці в копальнях.

Бразилія повідомила Лігу Націй, що у засіданні в вересні не візьме вже участі.

Мала Антанта, себто Румунія, Чехословаччина та Югославія продовжили на нових три роки свій військовий оборонний союз.

Французькі урядові погрожують страйком, недоволени 12 процентною підвищеною платенням.

Абд-ель-Крима вишлють імовірно до кар. французької колонії, на острові Мадагаскар. Французький уряд заявив еспанському, що не видасть його, щоб поставити його перед воєнним судом.

Грецький диктатор Пангалос скасував 1000-літній афонський монастир, де жило 6000 православних черчів. Також двадцять інших грецьких монастирів чекає та сама доля.

Триста ткацьких фабрик в Англії припинили свою працю, аж до повної розв'язки страйкової ситуації.

Плащі імпрегновані ориг. французькі зол. 229
гумові ориг. англійські жіночі „ 54
„ „ „ мужеські „ 85
порукає

Фірма ГУРСКІ і ВІТЕК

Львів, Площа Маріївська ч. 3.

1799 7-20

Радянська Україна.

Пленум Укрголовнауки. — Склад робітництва у Харкові в національному відношенні. — Кооперация на Україні.

30-го травня розпочав свою роботу IV. пленум Укрголовнауки. Президію пленуму обрано в складі президії Укрголовнауки, президії УАН і представників Вищої Ради Нар. Господарства України.

Після привітання від Раднаркому і Держплану України Г. Гринька пленум заслухав і обговорював реферат заступника Наркомосвіти Рябо. Дані, що він їх подав у своїй доповіді, надто красномовні, щоб їх замовчувати. Сітка науково-дослідних установ України складається нині з 86 науково-дослідних кафедр, 8 наукових дослідних інститутів і Української Академії Наук зі своїми катедрами і інститутами. Сюди слід віднести 4 астрономічні обсерваторії, 4 ботанічні сади, 8 академ. музеїв і 3 академ. бібліотеки. При науково-дослідних кафедрах нині працює 509 аспірантів. 5 річний план підготовки аспірантури передбачує збільшення числа кафедр до 112. Вироблятимуться аспіранти також і на кафедрах УАН, по науково-дослідних інститутах, по обсерваторіях, академічних бібліотеках, то-що. Такими заходами число аспірантів за 5 років виросте до 1.831 чол. За цей же 5 річний період має закінчитися й українська науково-дослідних кафедр. За даними на 1-е грудня 1925 р. українською мовою володіли 26 проц. катедри кафедр і 63 проц. аспірантів. Протягом 5-ти років процес українзації наукової зміни має бути цілком закінчений.

Щодо операційного плану Укрголовнауки на 1926—27 р., то крім утворення нових науково-дослідних установ, підбору аспірантів, додаткової організації нових кафедр і т. ин., Укрголовнаука проєктуює по секції бібліотечно-музейній створити державний історико-культурний заповідник з Києво-печерської Чарою. При заповіднику

буде музей українського друку і книги, старо-української будівельної техніки, української нумізматики. В Києві засновується інститут матеріальної культури. До Всенародньої бібліотеки України додають бібліотеку колиш. Київського університету і її розмістять в спец. помешканні, що нині добудовується. Силами кількох бібліотек розпочинається складання бібліографії літератури, що стосується до України — „Україніка“. Наступного року буде вдвічі збільшено видавничу діяльність української науки: буде видано 2.500 друкованих аркушів. Видаватимуться наукові записки науково-дослідних інститутів і кафедр, краснавчих установ, музеїв і т. д. Буде виходити кілька журналів: „Наука на Україні“, „Культура й революція“, „Науково-технічний Вістник“ і ин. Побільшено буде різні наукові командировки й експедиції українських учених. Вже нинішнього року приступлено до організації української с.-г. Академії: одведено велику ділянку під Київом, Голосіївський ліс і т. д.

Цими днями харківською опрорядою закінчено розробку статистичних матеріалів національного складу робітництва, що працює на промислових підприємствах та торговельних установах у харківській окрузі. Обслідувано 95.302 чол., що об'єднують 776 союзних організацій. З загальної кількості робітників 95.302 українською мовою говорить 25.423, російською мовою 62.246, жидівською 4925 чол., решта робітників говорить іншими мовами. Найбільша кількість робітників, що розмовляють українською мовою, припадає на індустріальні союзи. З 32.275 робітників розумової праці українською мовою розмовляє лише 7255 робітників, а російською 23.904 чол. З обслідуваних 65.302 робітників — визнали себе за Українців 43.222 чол., за руських 33.234, за Жидів 14.726, за Поляків 1999, решта належить до інших національностей. З загальної кількості обслідуваних 29.106 чол. робітників розумової праці Українцями визна-

ли себе 10.042 чол., а руськими 9915 чол.

Голова Вукоспілки Генкін у своїй рефераті на 3-ій сесії ВУЦВК-у подає числа про зріст української кооперації:

Коли на 1-е січня 1924 р. кооперації нараховувало 4219 одиниць, то вже на 1-е січня 1926 р. це число збільшилось до 6700 сільських кооперативів, що мають 8361 крамничу. Загальний зріст за 1-ий квартал цього року дає 318 нових одиниць. Число пайшиків з 847 тис. на 1-е жовтня 1924 р. зросло до 1.231.006 на 1-е січня 1926. Обороти сільських кооперативів 1923—24 року склали 79 з половиною міль. карб., 1924—25 р. 137 міль. карб. і уже за перші два квартали цього року дають 124 міль. карб., а за весь 1925—26 р. передбачується 284 міль. карб., що вимагає більшої уваги суспільства та більшого впливу громадських коштів. Значно зменшились видатки кооперації: з 11,2 проц. до обороту в першому кварталі вони вже склали від 6,7 проц. до 7,1 проц., а по деяких округах до 5 і навіть до 4 з половиною проц.

Число робітничих кооперативів по містах зменшилось з 326 до 296, що пояснюється побільшенням кооперативів, злиттям їх та відходом частини з них до групи сільських кооперативів. Кооперування населення міст ішло таким темпом, що на 1-е жовтня 1924 р. давало 535 тис., на 1-е жовтня 1925 р. 618 тис. Слід добитись, щоб кооперувати не менше 75 проц. членів профсоюзів та 35 проц. селянських дворів. Сума пайового капіталу робітничої кооперації на 1-е квітня 1926 р. складала 2714 тис. карб., а обороти кооперації давали 1923—24 року 149 з половиною міль. карб.; в 1924 до 25 р. 256 міль. карб., а за перше півріччя 1926 р. — 215 міль. карб., або 84 проц. оборотів минулого року. В 1924—25 р. покладено початок розвитку кооперативної випечки хліба. Було 229 хлібопекарень, що за минулий рік дали на 24 з половиною міль. карб. продукції. Витрати робітничої кооперації до загального обороту становили в Донбасі 17—18 проц. та по всій Україні 18—21 проц., але пізніш знизились для Донбасу на 16 проц. та для України взагалі на 17 проц.

Постанови Ц. К. У. Н. Д. С.

в справі декларації польської поміркованої лівиці.

Центральний Комітет У. Н. Д. С. на своєму засіданні в дні 12, червня 1926 р., ознайомившись з декларацією польської демократії в національній kwestії та обговоривши положення українського народу під Польщею, стверджує, що становище польської поміркованої лівиці (П. П. С., Визвольне, Хлопського Сторонництва і Клубу Праці)

погоджується у принципі на незалежність українського і білоруського народу та поруч з тим видаючи платформу територіальної автономії для Українців і Білорусинів під Польщею, поступає неширо, як то свідчить дотеперішня практика. Досі польська демократія не зробила ні одного кроку, щоб злагіднити страшне положення українського народу під Польщею.

На основі дотеперішних „реформаторсько-санацийних“ прийомів всіх польських партій і всіх польських урядів є всі дані вірити, що згадана декларація в національній kwestії має в першу чергу служити для підтримки захитаного на міжнародній арені становища польської держави.

Львів, дня 14. червня 1926.
За Центральний Комітет
Українського Національно-Демократичного Об'єднання:
Д-р Дмитро Левицький, голова
Волод. Шелест, гол. секретар.

В справі „Ради“.

Центральний Комітет УНДО.

на своїй засіданні 12. червня ц. р. виніс отсю постанову:

Центральний Комітет стверджує, що „політичний орган незалежної думки“ „Рада“ в останніх часах тенденційно підкреслює і роздуває різниці в лоні Об'єднання, а в статтях про дискусію над проектом програми переступив межі можливої та допустимої в теперішній момент критики і ввійшов у царину підсудива безпідставних підозр як щодо програми, так і щодо діяльності партійного проводу.

Поведінка „Ради“ в сучасних обставинах, що вимагають від нас беззастережної консолідації, не причиняється до внутрішнього скріплення партії, а навпаки — ослаблює її і тому Центральний Комітет уважає таку діяльність „Ради“ шкідливою для партії.

Центральний Комітет стверджує, що ніхто з членів Центрального Комітету не несе ніякої відповідальності за політичний напрям „Ради“ і взагалі не має впливу на її політику. „Рада“ як органом кількох осіб, отже приватним підприємством, що не має нічого спільного ні з проводом партії ні з Центральним Комітетом.

Львів, дня 14. червня 1926.

За Центральний Комітет УНДО.
Д-р Дмитро Левіцький, Волод Целевич,
голова. ген. секретар.

Програма зїзду малої антанти.

Праський і букарестський уряд уложили програму конференції малої антанти: три міністри закр. справ зберуться 16. червня в Вельдеш. 17-го буде конференція, обговорюватимуть політ. положення Європи. На засіданні 18. червня радитимуть над малярською справою, 19-го обговорюватимуть німецько-радянський договір і його вплив на положення середньої Європи. Дня 20-го червня буде кінцеве засідання і пресова конференція м. антанти. Югославський пос. Антіч, чехословацький пос. Ізерський та румунський мін. закр. справ Мітіленеу підписали продовження конвенції про оборонний союз між Румунією, Чехословакчиною й Югославією на дальших три роки.

Бенеш іде до Риму.

Берлін, 14. червня 1926.

Одна з тутешніх агенцій повідомляє, що Бенеш перед конференцією малої антанти приїде до Риму, щоб переговорювати з Мусолінієм. М. и. Бенеш хоче переконати Італійський уряд, що хоч деякі чехословацькі політики виступили проти Мусолінія, це не ослабить найкращих взаємин Чехословаччини й Італії.

Високі школи

і життя Українських студентів у Бельгії (м. Лієж).

З огляду на велике зацікавлення серед нашого студентства Високими Школами Бельгії і уможовини життя в місті Лієжі, чого доказом є численні запити звернені від адресованим членам тутешньої студентської Громади, подаємо до відома ось що: Місто Лієж (Неодіом) здавна славиться, як першорядний науковий осередок. Славний і знаний електро-технічний інститут Montefiore є одним з кращів відділів лієжського університету. Крім цього на тутешнім університеті є репрезентовані всі технічні факультети, які тісно з ним зв'язані. (Технічних спеціальних високих шкіл у розумінні, як наші, або німецькі техніки тут нема). На університеті тут учиться велике число чужинців усіх національностей Європи та Азії. Хоча студії тут довго тривають, 5—6 літ, а медицина і літ. університет користується величезною фреквенцією і великим признанням дипломів.

Крім університету існує в Лієжі торговельна школа вищого типу під назвою „Haute école commerciale et commerciale“. Час науки трьохлітній. По двох роках одержується диплом ліценції комерційної, третій рік спеціальний — три секції: консулярна, колоніальна і фінансова. Школа приватна, але признана державою; має вона також велику фреквенцію і поважає значення в тутешніх колах.

З високих технічних шкіл слід зазначити такі: Liège 23 Quai Maïva (т. зв. Гальонський інститут). Ця школа приватна, але дуже добре зарекомендувала в технічних промислових колах, у світі. Треба додати, що існуючий у Бельгії тип прив. високих технічних шкіл у нас незнаний. Школи цього типу мають право видавати дипломи інженірів різних спеціальностей, технічних та інших. Час науки короткий, ніж на університеті — звичайно 2—3 роки. На гальонській політехніці є такі факультети: приготівляючий, інженіра промислу 3 роки, інженіра цукроварника 3 роки, інженіра електромеханіки 3 роки і дипломованого промислового хеміка 2 роки. Звертаємо спеціальну увагу

студентству на факультет інженіра цукроварника, тому, що факультет цей є найкраще організований з аналогічних факультетів Бельгії. Другим є „Institut Supérieur Technique et Colonial (ISTC)“ з факультетами: інженіра електромеханіки, інженіра промислового, інж. хеміка, інж. металургії, інж. радіо-телеграфії. Має він виклади, як денні так і вечірні, чим дає спомогу біднішим заробкувати та і вчитись. Останнім цього роду є „Ecole technique de Liège“.

Саме життя на тутешні обставини не дороге. Комплетне місячне удержання приблизно 12—15 доларів. Приміщення знайти можна легко, відношення як властей так і самого населення дуже прихильне. Працю знайти трудніше. Певно можна дістати тільки в копальнях угля під землею, але праця така є тяжка.

По всякі бліщі інформації просимо звертатися по адресі секретаря Громади т. Буї Осипа (Joëche Buja 45, rue de l'Université Liège, Belgique) інформаційної секції Громади українських студентів у Лієжі.

На відповідь просимо долучувати 2 золотих. — За Громаду Українських Студентів у Лієжі: Ст. Левіський, Кирило Мазур.

Організаційний рух.

Імпозантне віче в Тернополі.

Повітовий Народний Комітет в Тернополі скликав на 9. червня ц. р. велике політичне віче. Поверх 1000 учасників на ювилло по берейн простору салю Міщанського Брацтва.

Віче відкрив короткдю промовою адв. Д-р Степан Бзарч. До президії віча увійшли: Д-р Остап Постригач як голова, Данило Котовий, господар з Кутковець і Григорій Гриница, міщанин з Тернополя, як його заступники, пи бменник Володимир Мартиневич і Оип Костів, господар з Бушневич як секретарі. Реферат про політичне положення українського народу в Польщі виголосив голова Українського Національно-Демократичного Об'єднання Д-р Дмитро Левіський. Посол Сергій Хруський реферував про боротьбу українських послів на соймовій арені і про внутрішній переворот в Польщі. Д-р Степан Бзарч про земельну справу, а Володимир Целевич про програму і організацію Українського Національно-Демократичного Об'єднання.

Вічевики вислухали з увагою промов референтів і по короткія дискусії ухвалили одностайно резолюції. Голова Д-р Постригач заклав віче короткою промовою, почим учасники по відспіванню національного гимну розійшлися домі.

Свято Франка.

Ріанна на Волині.

В неділю 14-го червня рівенська „Просвіта“ святкувала десету роковину смерті Ів. Франка. Відбулося свято в салі власного дому рівенської „Просвіти“. Салі була наповнена по береги. Спочатку тепле слово сказав про Франка та його неавтому працю для українського народу п. сенатор М. Черкавський, якого спеціально запросили на свято Рада тов-а „Просвіта“. Дальші часті програми концерту були вповнені співами і декламацією. Співав просвітський хор дуже добре. „Вісний революціонер“ зробив на публіку надзвичайне враження. Також дуже добре виконав хор і інші точки. Трохи гірше пройшла декламаційна частина вечера. Перше декламацій було мало і декламовано без належної підготовки: зате 7-літній Богданко Кентриский декламував надзвичайно гарно.

Комарно.

Дня 30. V. 1926 улаштовано заходом читальні і філії „Просвіти“ в Комарні свято з нагоди 10-ліття смерті І. Франка. Поверх 300 наліпок на вікна українських домі в містечку Комарно вказували, що це не звичайна днина. На заклад прибуло около 300 міщан Комарна по богослуженню на святочні збори до читальні „Просвіти“, якої салі не могла всіх примістити: тому багато людей прислухувалося з надвору. Голова філії „Просвіти“, адв. кандидат О. Утриско отворив збори короткою промовою, при чому пояснив зібраним цілю, для якої ось міщанство Комарна до читальні запрошено. Відтак п. А. Калимон, адв. канд. виголосив популярний реферат про великого українського поета і громадянина І. Франка. По рефераті, що викликав у присутніх живе зацікавлення, відчитано й виголослено кращій місія з творів І. Франка. Відтак забрав голос ще раз п. О. Утриско і пригадав міщанству Комарна особу покійного І. Франка, який перед 30-ти роками в тім самім локалі читальні „Просвіти“ промовляв як кандидат на посла до австрійського парламенту до своїх виборців міщан Комарна і селян уповіту. Тв хвили довго тямитимуть мі-

щане Комарна, бо за виборчу справу просидів разом поверх 70 літ в тюрмі. Іван Франко одержав тоді (в 1897 р.) при виборах до парламенту в нашому повіті Рудки і в повіті Мостиска більшість голосів, але зате перепав в інших повітах. Кількома цитатами з поем І. Франка закінчив голова філії „Просвіти“ свою промову і заминув сходини. В піднесенім святочнім настрої розійшлися учасники сходин домі, а на очах багатьох старших міщан було видно слези в очах. Такі самі сходини з рефератами улаштовує філія „Просвіти“ по своїх читальнях.

НОВИНКИ.

— Конфіскація. Вчорашнє число нашого часопису сконфісковано за два великі місії вступної статті „Зміна виборчої ординації“.

— Особисті вісті. До Львова завітав з Нью Йорку п. Володимир Б. Лотоцький. П. Лотоцький був перед війною спіробітником „Діла“ і редактором „Свободи“, а від 1914 р. є редактором американської „Свободи“. До Галичини приїхав відвідати родину. В серпні вертається з поворотом до Америки. Витасмо шире п. Лотоцького на рідній землі.

— Дальше „ругування“ українсько-моя. Останній урядовий дневник Кураторії Львів. Шкільної Округи подає обійчик до Рад шкіль. повітових, в якім пояснено, що місцеві Ради шкільні не належать до тих тіл самоврядування, які мають права полекції в уживанні української мови урядуючи або листуючись, отже мають урядувати по польськи, а також уживати польської печатки, однак без „Годля Пам'яства“, бо є органами самоуправування. В той спосіб уряд відкидає наших людей від останків впливу на школи удержувані нашим тяжким податковим грошем.

— На приклад іншим. Доктор мед. Іван Вовк з Дрогобича, бувший поручник УГА, зложив в нагоди своєї промоції, яка відбулася дня 11. червня ц. р. в авлі Карлового університету в Празі 100 Кч. на будув шпиталю при прі-т-ві „Народни Лічіння“ у Львові, на руки пражського відділу львівського комітету будови шпиталю.

— Убивство о. Мендінського. Дня 12. VI. 1926 року в годині 1-ій по півночі напали невідомі люди на дім о. Мендінського Омеліна, декана горлицького і пароха в Маластові. Один з нападаючих мав закритє лице червоною хусткою. Говорили всі між собою по польськи. Мабуть — такий здогад — почули, що о. декан побрав більшу суму грошей з почти в четвер на виплату платень всім священникам у деканаті і напали на нього, щоб забрати гроші. Убили його в звірський спосіб, — мабуть багнетом. Пробили череп наскрізь так, що смерть наступила в пів години по його пробиттю. Ніж пройшов наскрізь. Убийники вирвали часті бюрка, в якім були гроші для священників і їх забрали. — о. Стеранка Олександр, парох у Гладшіві.

— З епідемії самовбивства. Який місяць тому, повісився у Личаківському парку, шведь, посварившись з жінкою. Вчора пішов за його прикладом шевський челядник Григорій Карлович, що мав ту саму причину, пішов до ліса в Зубрі і там повісився, залишаючи двоє дітей. — У Тернополі повісилася жінка купця 50-літня Аделаїда Розенцвайг. Причина: чорна меланхолія. 10-літній син, який увійшов саме до кімнати (10 година вранці), був такий переляканий, що замість чинити крик у хаті, побіг аж на місто до батьківської крамниці повідомити про нещастя.

— Ріжно говорять. Одні дуже хвалять, другі, що це є нашим обовязком, а інші, колиб мені адреса... а ось вона Елегант паста до взуття О. Левіцька і С-ка Львів, Кордєцького 51.

— „Свобода“ ч. 23. з 20. червня вийшла з таким змістом: 1) Стоїть чи кочиться? — 2) Земля селянам

Муєш бути моєю!

сталою приклоничкою по випробуванню і пакки цитринового екстракту АГР'УМІНА. Генеральне представництво на Польщу:

ТИТАНИ, Львів Різняцька 6.

1247a)

47—70

без викупу. (Як це розуміють деякі наші „соціалісти“?). — 3) Після ганебного вбивства. Жиди й український нарід. Заява голови УНДО, на вічу в Тернополі. — 4) Перед виборчі сопружники. — 5) І те вже нераз було. — 6) З. Пеленський: Ідімо вперед! — 7) З партійного життя. — 8) В обороні положення діків. — 9) На збільшення обсяму „Свободи“. — 10) Великий політичний процес. — 11) Новинки. — 12) Що чувати у світі? — 13) Постанови Ц. К. УНДО. — 14) Свята Франка. — 15) Посмертні згадки. — 16) Дописи з краю. — 17) Оголошення.

— Гей всі враз чистім взуття Елегантом, а підлогу франц. масою О. Левіцької і С-ки, Львів Кордєцького 51. 1931 1-1

— В суботу, дня 19-го ц. м. відбудеться в вел. салі тов-а Лисенка першій загальний попис елеів всіх філій Музичного Інститута Лисенка, а саме елеів Муз. Інститутів Перемишля, Дрогобича, Стрия і Станіслава. Початок в 5-ій год. попозуд. Програми (замість вступу) при касі. 1936

Над могилою самотного мистця.

Похорони Василя Крижанівського.

Були це рідкі похорони. Людина, якої імя нині відоме лише тісному гурткові одиниць, що стежать за малярським мистецтвом, залишала своєю постатю сильний спомин у пам'яті всіх, що зустріли її в житті випадково, не знаючи, що мають перед собою виїмково талановитого мистця. Всі вони зібрались учора над його домовиною, щоб супроводити його на місце вічного супочинку.

В. Крижанівський кинула воєнна хуртовина з Києва у Львів. Скінчивши 1917 р. Київську Академію Мистецтва з першим відзначенням, він іде добровольцем на війну. Коли війна формально кінчиться, а починається революція, він вступає в ряди національної республіканської армії. З нею він переходить Збруч і ділить її страшну долю аж до концентраційного табору. Син селянина абідного шляхецького роду з Київщини, пробивається змалку крізь життя у голоді та холоді. Його студії в Київській Академії Мистецтва від 1907—14 року це змагання з нуждою. Той вічно сухий хліб і оселедець, якими піддержував себе селянський син у найскрутніші хвилини, були першими причинами його шлункової недуги, що зломала його залізний, природою йому даний, організм. Крижанівський увесь час своїх студій стоїть у перших рядах. Його товариші, яких воєнні події загнали також у Львів, розкажуть, як краденими хвилинами від власної праці, помагаючи іншим, він вряди-годи заробляв якийсь маленький гріш на продовження своїх студій. Попавши в Галичину, не маючи спромоги найти праці, він живе оманом, що ще один місцевий патент, одержаний в Академії Мистецтва у Кракові, відчинить йому ворота якоїсь школи, як колись київський дав йому змогу короткий час учителювати на Київщині.

У Кракові Крижанівський знову недоідає. Живучи з депт наших меценатів, він заробляє співом. Ще в Київській Академії випадково відкрив його другий природний талант — дужий барітон, Микола Лисенко. В один мент Крижанівський мав перед собою два мистецькі шляхи: кар'єру співака та маляра. Він вибрав важший, осолоджуючи його собі, про себе, малюючи, співом. Скінчивши Краківську Академію з новим відзначенням, він опиняється

Дешеві книжки!

Толстой: Казки	0:30
Томпсон: Мої знайомі	3:—
Чайковський: 3 татарської неволі	0:30
Франко І: Абу Касимові капці	1:30
" Коваль Бассім	2:—
" Коли ще звірі говорили 1/4	4:40
" Лис Микита	3:—
" Пригоди Дон Кіхота	3:—
Федів: Син України	6:—
Чайченко: Олеся	0:15
Шекспір в повістках	0:30
Японські казки	0:30
Ярошинська: Заповіт	0:30

Жадайте катальогів!

Вступні іспити до I класу 28-го червня. Зголошення й інформації в Секретаріаті гімназії (Дрогобич, вул. Івана) від 11-го червня кожного дня перед полуднем.

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошен^я
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Урядовий проєкт зміни конституції.

Як виглядатимуть повноваження президента. — Додаткова бюджетова провізорія. — Підсудський кине міністерство військових справ? — Коли буде проголошена амністія? — ППС. і Визволене про актуальні справи. — Знесення виїздового стану в Познанщині.

Варшава, 16. червня 1926.

На нинішній засіданні ради міністрів прийнято проєкт закону, що змінює і доповнює конституцію Польщі з 17. березня 1921. Найважливіші зміни конституції такі: Сойм, скликаний у вересні на звичайну сесію, буде по чотирох місяцях закритий, рахуючи від дня зложення йому урядом проєкту бюджету. Якщо в тому часі бюджет держави не буде ухвалений, то проєкт бюджету, зложений урядом, дістає силу закону і буде оголошений в деннику законів як розпорядок президента держави. Президент держави розв'язує сойм і сенат наслідком ухвали сойму або сенату, яка перейде більшістю 2/3 голосів у присутності половини числа послів, згл. сенаторів. Президент може розв'язати сойм і сенат на внесення ради міністрів. Розпорядок у справі розв'язання сойму підписує крім президента ще голова ради міністрів і всі міністри. Вибори відбудуться до 120 днів від дня розв'язання. Речинець їх буде оголошений в розпорядку президента після розв'язання сойму. Президент може до 30 днів після одержання ухваленого закону зажадати його розглянення вдруге; колиж сойм зверне йому закон такі ухвалити без змін більшістю голосів, то президент мусить його оголосити. Президент видає розпорядки з силою закону в часі, коли сойм і сенат розв'язані, або коли мандати послів і сенаторів вигаснуть. Ці розпорядки не можуть торкатися зміни конституції.

Вчора зложено на руки маршалка сойму проєкт закону про додаткову бюджетову провізорію за час від 1. липня до 30. вересня 1926. Рада міністрів ухвалила приєднати урядові побори у висоті з 1. грудня 1925, які, як відомо, обтяг був тодішній мін. скарбу Здзеховський.

Нинішня вечірня „Жечпосполіта“ подає вістку, що Підсудський хоче кинути становище міністра військових справ і задержати тільки провід у тісній військовій раді й зайняти становище генерального інспектора армії. Скільки в цій вістці правди, не знати.

Міністерство справедливості кінчить праці над т. зв. амністійним законом, який буде відноситися як до політичних, так і до кримінальних проступків. Проєкт амністійного закону буде пересланий раді міністрів до апробати, а потім до сойму для його остаточного поладнання.

Парламентарна комісія ППС. ухвалила виступити на першому засіданні сойму з внесенням на його розв'язання і розписання нових виборів на день 17. жовтня 1926. Одноразом ППС. рішила внести на руки маршалка свій проєкт закону про повноваження для уряду в адміністраційній діяльності на час, поки обереться новий сойм. „Визволене“ на нинішньому засіданні рішило спротивитися продовженню посольських мандатів до дня найближчих виборів.

Тому, що відносини у воєвідстві поморським успокоїлися, мін. внутр. справ виступив на нинішньому засіданні ради міністрів з внеском знести в тому воєвідстві завішення горожанських прав, себто відкликати виїздовий стан.

За національну школу.

Віче львівського громадянства.

Народня Організація Українців міста Львова скликала в понеділок 14. ч. м. публичне віче в справі положення української школи під Польщею. Віче відбулося в с. Музичного Інституту м. Лисенка, стигнувши до 1000 осіб — доказ, що ідея української школи наводить новий відгомін в серцях львівського українського громадянства. Заступлені були всі круги українського населення міста Львова: робітники, ремісники, купці, інтелігенти. Мало було представників жіноцтва.

До президії віча вибрано проф. Мик. Бабина і п. Мих. Галібея. Секретарювали п. Ів. Райтерівський і Волод. Леницький.

З дуже гарним рефератом виступив голова „Прогресу“ проф. Мих. Галушчинський, що обговорив основно всі наболілі питання українського шкільництва і поставив відповідні резолюції.

В оживленій дискусії забирали голос: п. Тарнавський, п. Малицька (в справі практичного виховування дітей поза школою), проф. Березовський (в справі фахових шкіл), д-р О. Марітчик, ред. Палів (у справі плекання характерів і волі до чину), п. Габа, п. Добрянський і ин. Присутні реагували живо на всі порушені в дискусії справи, особливо на порушену п. Малицькою справу повитання през. Наймана оплесками на ювілейному святі школи Шашкевича.

Віче ухвалило резолюції референта, в яких поставлено домагання широкого розбудови українського шкільництва на всіх українських землях під Польщею, як і покарання всіх тих польських чинників, що прикладали свої руки до нищення нашої школи, до масового перекидування українських учителів на етнографічні польські території, до лопання обов'язуючих законів у шкільних справах. Ухвалено теж резолюції д-ра Марітчика (школою може управляти тільки сам наріз), п. Малицької (в справі курсів для провідників дитячих садків і захоронок) і п. Дичковського (в справі „Українсько-Руської Бурси ім. гр. Шептицького“, яка з вини наших людей є невинна).

Віче закінчилося в 10 год. вечером відспіванням національного гімну.

Новий уряд Бріана.

Париж, 16. червня 1926.

През. Думерг після конференцій з різними політиками, м. и. з Еріотом (який не прийняв місці) і з Поанкаре — поручив Бріанові утворити уряд. Бріан місію прийняв і почав конферувати в справі обсади тек. М. и. конферував із Поанкаре, якого бажає мати міністром скарбу. Поанкаре, мабуть, згодився на це пропозиція, але поставив далеко йдучі умовини. Оконечного утворення уряду сподіються нині.

Криваві заворушення в Празі.

Прага, 16. червня 1926.

Дня 15. червня робітники кількох праських фабрик покинули працю й відбули віча проти аграрних мит. Демонстранти обкидали поліцію цеглами. В ред. „Нар. Листів“ виби-

ли шиби. Пл. св. Вацлава поліція опорожнювала кілька разів. Арештували 36 осіб. Товпа кинулася на поліцію, щоби відбити арештованих. Поліція дала салву. Було ранених 10 поліцаїв і 1 надкомісар.

З судової салі.

За приналежність до Української військової Організації.

Львів, 17. червня 1926.

Після переслухання свідка Грицака зі Станиславова зізнався постеруковий Краснік. Він конвоював поштою віз зі Станиславського поїзду. Листар Білоус від тоді около 80 тис. зол. до Калуша. Нараз 4—5 людей наблизилися до воза і крикнули „Стій!“ Свідок зорієнтувався, в чому річ шойно, як поспішалися стріли. Білоус зіскочив із воза й хотів сховатися в ґабі, а свідок тимчасом уже ранили в груди й живіт. Він упав із воза. Інші стріля. Коли прихилився до напасника, який задержав коня, побачив, що на лінії стріли є шпигали. Боявся, щоби не побили когось невинного, тому не стріляв. Тоді один із нападаючих скопив його ззаду і кинув до рову. Зібравши всі сили, стріляв ще п'ять разів і напасники розбіглися. Побачив, що надіждити фякер. Клав йому станути, а коли цей не послухав, вистрілом приневолив його до того. Скрикнув з гримом перенесли на фякера і перевезли до міста. За те з почт. визном одержали по 200 зол. Свідок пролежав у шпиталі півтора місяця, де його зоперували. Телер нездільний до праці. Каже, що перший підчас нападів на пошту в Калуші стріляв оба. Бігун. Пізнає його, впаде, що тоді мав бокобороди, а тепер обгоблив їх. Інших учасників нападу не пізнає. Оба. Бігун заперечує Краснікові зазначення; в критичному часі був у Празі, на що має свідків Остапа Коберського й Федака. Коберський зізнає, що Бігун дня 30. травня 1924 р. був у Празі й декларував на концерт і в честь Ів. Франка. Обор. д-р Ганкевич представив посвідку комісаріату чехословацької поліції в Сміхові, на доказ, що 30. травня був у Празі концерт в честь Франка, даліше предложив протоколи Укр. Студ. Громади в Празі, з яких виходить, що Бігун в дні нападу на пошту був у Празі. Прок. Гіртлер спротивився тим доказам, бо посвідку поліція видала на домагання приватної сторони, а не суду, та тому, що з посвідки не виходить, що Бігун брав участь у концерті. Протоколи спасані в колах, до яких належав Бігун, тому тяжко приписувати їм вартість безсторонного доказу. Даліше зізнавав Вал. Ган, комісар політ. комісії в Стрию. Він твердить, що Бігун є абийником постерукового в Дулібах, а є теж підозріний, що належав до гуртка, який кинув дві бомби на мості в Стрию в 1922 р., коли то агітував один постеруковий. Поліція має фотографії тих винуватців, а між ними є і Бігун. У мешканця Бігуна був „штаб терористів“, які виконали в околицях Стрия багато замахів. Комісар Ст. Вєнкевич зі Станиславова знає Бігуна задовго, каже, що Бігун носив бокобороди, про що згадував поліцай Краснік. Бігун організував із Стефанішином саботажі. Вкінці твердить Вєнкевич, що пост. Громадку вбоа Дубаневича, бо був при конфронтації Дубаневича з одним із свідків, якого переслухують пізніше. Той рішуче пізнає Дубаневича.

Даліше розправа нині.

Біржа.

Гроші.

Курс ефективного доллара загався 16. червня між 10:18—10:22 при трохи сильнішій тенденції. Канадський долар 10:10—10:12. Польський Банк платив без зміни 9.8.

Збіжжя.

Пшениця сильно оферована, при дуже слабкому попиту. Жито пошукуване зі свіжого намоту, в ціні трохи сильніше. Завищення ячменем при мінімальній оферуванні. Попит на овес при достаточній подачі в ціні дотеперішніх нотувань. Тенденція вдержана. Настрий спокійний. Шини ошпичні без трансакцій: пшениця біла 43—44, пшениця червона 46—47, жито галицьке 27—28, ячмінь паставний 27—28, овес галицький 32—33.

Рвуться греблі.

Львів, 17. червня.

Нераз і не два писали ми про те, що наростаюча на Україні українська національна стихія не дасть себе вбрати в ніякі чужі хомути, не дасть себе втиснути в ніяке штучне, хочби й як складно та вміло побудоване комуністичними техніками корито, бо вона стихія, бо вона росте і пливе з розмахом і своїм природним шляхом. Те, що ми так часто писали, починає нині здійснюватися. Починає здійснюватися скоріше, як можна було сподіватися.

Прорвалася гребля! Прорвалася штучна тама в тому місці, де про риву всі найменше сподівалися, прорвалася там, де на сторожі комуністичної тами стояли самі комуністи, але комуністи України. І повстав шум, счинився великий гармідер. На сторінках преси заговорили всі лідери партії і всі лідери уряду. Випрямилась у всю величину пануюча тепер на Україні КП(б)У і вспіла вже прийняти навіть постанови щодо дальшого проводження українізації, вспіла встановити для неї нові межі, вспіла висунути на перший план погрозу проти українського шовінізму в партії і поза нею.

Щож сталося? Довго велася на Україні чисто літературна дискусія про завдання нової пролетарської літератури, про перспективи розвитку української культури, що не переходила поза межі чисто культурних і літературних інтересів і обмежувалася виключно майже до сторінок літературних журналів.

Ломили в ній копії на папері два провідники протилежних літературних угруповань. Іх літературний двобій, незвичайно затяжний, чим далі тим глибше входив у само ядро справи. В ході дискусії ставали перед дискусантами щораз то нові проблеми. З одної сторони стояв Пилипенко голова селянських письменників, об'єднаних у „Плузі“, а з другої сторони М. Хвильовий, молодий письменник і теоретик та ідейний провідник групи пролетарських письменників, синів індустріального міста, об'єднаних давніше переважно в „Гарті“ а тепер у „Валліте“. Біля них витворилося два поважні табори. Обидва розпоряджували значним числом своїх безастережних прихильників і оборонців. І С. Пилипенко і М. Хвильовий — Українці і до того комуністи. А тому й дискусія їх велася в доволі широкому діапазоні. Хвильовий закидував „Плугові“ ухили від пролетарської ідеології в літературі, закидував йому пачкування в літературу глитайської та сільської кулацько-буржуазної ідеологічної саламахи.

В запалі дискусії торкнувся Хвильовий комуніст і такої дразливої теми, як та, на що має орієнтуватися молода українська література і взагалі культура (роз. пролетарська): на Москву чи на Європу? — Тут у ньому переміг український національний інстинкт, перемогла стихія і він написав:

„Подальше від Москви (як центру пролетарської ідеологічної боротьби), а ній нема нічого путнього, чого можна навчитися!“

А далі ще таке:

„Від російської літератури, від її стилів українська поезія мусить як мога швидше тікати...“

Конкурс

на прийняття питомих, публичних учеників середніх шкіл до бурси УІТ-а ім. Карла С. Сембратовича у Львові вул. Хмільовської ч. 9, на шк. р. 1926/27. Прохання о прийняття оголошені в українських середніх школах і в Управі бурси. 1—1

Старшина бурсового Клуба.

Ідеї пролетаріату намі безмо-
сковського мистецтва відомі,
напакі ці ідеї ми, як представ-
ники молодого нації скоріш від-
чуємо, скоріш відаємо відпо-
відні образи. Наша орієнтація
на західно-європейське мистец-
тво, на його стиль, на його при-
йоми.

Хмільовий є прихильником орі-
єнтації на захід і висуває гасло
"цілком самостійного шля-
ху" української літератури, якої "не
заманиш колачиком" у Мо-
скву.

Ось саме у тому, як здавалось,
такому надійному місці прорвалася
гребля. Всі чини партії та уряду
злектризовані! Появилася легенда
про український шовінізм навіть у
самій партії, про зріст української
дрібно-буржуазної психіки, ідеоло-
гічні ухили і "вивихи" в партії, а
навіть про антисемітизм теж у са-
мій-же партії і то з боку Українців.
Почалося лікування! Спершу стат-
тями в пресі, а потім до те-
пер на тему конфлікту двох куль-
тур на Україні, тобто російської та
української, багато. Переважно—це
статті наскрізь політичної, проле-
тарсько-ідеологічної закраски пера
Чубара, Гринька, Скрипника, декла-
рації Кагановича, редакційні статті
політичних офіційних уряду і партії
і т. д. і т. д.

Партія стала на становищі даль-
шого ведення українізації, але обе-
режно, поступово, щоб не зрази-
ти до себе російського пролетарія-
ту, щоб "процес україніза-
ції" — як сказав Каганович — не
повернувся проти нас... Словом партія вибрала золоту се-
редину. Вона бажас і "невинність
соблюсти і капітал приобрати".
Українізація — не є для нас само-
цільлю — твердив тойже Каганович,
але вона є одним із засобів будо-
ви соціалізму і тому ми проводимо
і будемо її проводити в життя. —
Так то воно, так, але все ж рішила
та партія гамувати розмах тих сво-
їх членів, що домагаються інтен-
сивної і беззастережної українізації
за всяку ціну та притуплювати
протиукраїнізаційний запал тих, що
її поборюють. Словом комуністи
мобілізують сили для боротьби з
шовіністичною небезпекою, і з у-
країнським сепаратизмом те-
пер уже в нутрі власної партії. А
це не аби який поступ!

Та ця мобілізація все одно на
ніщо не придасться, бо життя та
його закони сильніші за всякі
штучно-будовані межі, воно силь-
ніше за всякі писані гієрогліфи
партійного хоч би й лєнінського
догматизму та доктринерства. Про-
рвалася одна гать на культурному
фронті! — Її латають! Та вона
напевно знов прорветься в тому
самому місці, а далі під напором
стихії не вдержать і інші греблі,
гечія їх розторощить та переросте
і покотиться власним природним
коритом. В. М.

З українського життя в Америці.

Свято Франка в Філадельфії. —
Жертвенність наших земляків. —
Українські запорожці товариства.

Філадельфія, 25. травня 1926.

По всіх великанських просторах
Америки, де тільки доля кинула
українських емігрантів, святкуємо
урочисто 10-літні роковини смерті
Івана Франка. Святкуємо його кон-
цертами, амат. виставами, відчитами,
святкуємо й Богослуженнями в гре-
ко-кат. і православних церквах. При
нагоді тих ювілейних свят збира-
мо жертви на пам'ятник Франка у
Львові, на що повинна вплинути
звідси поважна сума. Випередила у
нас всі місцевості Філадельфії, що
пеоща влаштувала ювілейне Фран-

кове свято. А саме заходом Т-ва
ім. Франка (відділ 83 У. Н. Союзу)
і при співучасті українських орга-
нізацій міста відбувся у нас вели-
кий концерт в честь Франка ще 16
травня ц. р. Простора галія була
заповнена по береги українським
робітництвом. Свято отворив аступ-
ним словом гом. Р. Караїм, зазна-
чивши, що Т-во ім. Франка вважа-
ло своїм обов'язком започаткувати
ювілейні свята Франка на вільній
американській землі. Потім тутеш-
ній хор ім. Кошиця відспівав "Сла-
ва йому, слава" Сениці. З черги за-
чалися деклямації ("Н. Я. Мит" — Л.
Радковський) і деклямація дитини.
Були ще сольоспів п. Ольги Тим-
кевичівної, скрипкове сольо учени-
ка В. Пришляка, фортепянове со-
льо п-и Катрусі Росоловичівної і
ін. Виступала також оркестра Т-ва
українських американських горожан
під управою П. Келичави і два хо-
ри: хор співацько-драматичного
клуба Української Робітничої Гро-
мади ("Вічний революціонер" і ін.)
і хор ім. Кошиця під управою І.
Лямпарта ("Ой зійшла зоря" Леон-
товича). Святочну промову виголо-
сив з темпераментом д-р Лука Ми-
шуга. По промові переведено збір-
ку на пам'ятник Франка у Львові,
яка принесла 96 доларів. Свято це
було під кожним оглядом вдатне.

Коли переглядати американську
українську пресу, то в ній аж ро-
їться від усякого роду покликів у
справі складання жертв на різні
старокравці цілі, і від подяк за ви-
слані до краю збірки. І справді
треба признати, що наші заморські
брати широким підтримують усякі до-
брі почини в краю і відгукуються
з допомогою на кожний слушний
заяв. Тут потворилися і спеціальні
комітети для підмоги культурно-ос-
вітнім товариствам по наших селах,
зложені з людей, що походять з
тих сіл. Деякі з тих комітетів роз-
винули дуже живу, благодатну ді-
яльність і посилають на різні уста-
нови в своїм селі не раз дуже по-
важні суми. Сміло можна сказати,
що більшість читальних домів у
Галичині будується або відбудову-
ється завдяки жертвенності Україн-
ців в Америці, не згадуючи про
жертви на Рідну Школу, політичних
в'язнів, інвалідів, сиріт і т. п. Цю
гарну рису наших заморських бра-
тів слід нам ще більше поглиблю-
вати й культивувати, бо вона вяже
нас тісно з Рідним Краєм, кажучи
відгукуватись на всі його потреби,
болі і страждання.

Сильну акцію розвивають у нас
допомогові товариства, що гурту-
ють у себе справді поважне число
українського робітництва, яке скла-
дає львину частку тутешньої україн-
ської еміграції. Ці товариства мають
великі фонди і свої власні пресові
органи, яких політична закраска за-
лежить від складу членів і управ-
них товариств. Так наша найбільша
допомогова організація в Америці
— Український Народний Союз, має
понад 30.000 забезпечених членів і
півтора мільона доларів маєтку. Її
органом щоденник "Свобода", що
виходить уже 34-ий рік. Тепер ве-
дуть редакцію "Свободи" пп. Реаюк,
д-р Мишуга і Лотоцький. Другою
з черги щодо сили організацією є
Український Робітничий Союз, що
має около 15.000 членів. Його ор-
ган "Народня Воля" виходить 3 р.
тижнево. Напряма "Н. В." соціалі-
стично-меншевицький. Потім слідує
"Провидіння", організація суто ка-
толицька, зі своїм органом "Амери-
ка" (3 р. тижнево), яку веде д-р
Назарук. "Провидіння" має з горою
10.000 членів. Далше є ще товари-
ства: "Народня Поміч" (6.000 чле-
нів) і "Згода Браців" (4.000 членів),
теж з власними пресовими органа-
ми. Всі товариства гуртують разом
понад 65.000 членів, отже армію
немає. Всеж таки слід признати,
що допомогові організації наших
закарпатських (мадярських) Україн-
ців в Америці значно сильніші, бо
у них буквально кожний емігрант
обезпечений у своїм товаристві. Ви-
числені вгорі українські організації

Жіночі модні матер'яли Шовки, Полотна Мужеські сукна

1630

18—?

профес. майстерство

ФІРМА
РОМАН

ЗУБИК

Львів, Галицька 16.

ведуть тепер інтензивну кампанію
за приєднанням членів, прийма-
ючи нових членів без або за поло-
вину вписового.

Радянська Україна.

Українці в урядових установах
України.

Генеральний секретар КП(б)У Ка-
ганович виголосив в часі 3. сесії
ВУЦВК-ту у комуністичній фракції
тогож ВУЦВК-ту обширний рефе-
рат на тему: "Досягнення і трудно-
щі в провадженні українізації".
Всі теоретичні міркування Кага-
новича на ту тему лишаємо тепер на
боці, а подамо тільки той фактич-
ний матеріал, яким користувався
референт, маючи співвідношення
сил у партії та в урядах УСРР зо-
гляду на їх національну приналеж-
ність.

Каганович твердить що під впли-
вом проведеної українізації до-
сягнули Українці великих успіхів на
полі здобування відповідальних у-
рядових становищ. І так на 17 на-
родних комісарів (міністрів) України
є 10 Українців (58,8 проц). На 41 го-
лов окружних виконавчих комітетів
є 25 Українців (61 проц). В складі
всіх комуністів голов районів
виконавчих комітетів Українців є
73,5 проц, а в складі голов сільських
рад є 75,3 проц. Українців. По се-
лах радянський апарат зукраїнізо-
ваний майже в цілості, за винят-
ком сіл, де переважає населення
національних меншостей.

В ділянці культурного будівни-
тва можна, на думку Кагановича,
підкреслити теж значні досягнення
за останній рік. Нижча школа украї-
нізована на 80 відсотків, останніх
20 відсотків шкіл обслуговує націо-
нальні меншости. Праця над ор-
ганізацією середніх шкіл теж по-
ступає вперед. Школи т. зв. політ-
грамоти (партійні) I-ого і II-ого сту-
пня українізовані на 60 відсотків.
В Артемівському університеті (ко-
муністична академія!) було в 1923
р. заледви 23 відс. студентів Укра-
їнців, тепер є їх 46,3 відсотків.

Вся преса на Україні зукраїнізо-
вана в 61 відст. На 82 газети є
50 українських, а ще 1. квітня 1924
р. преса була зукраїнізована рап-
том на 37 відс. Продукція книжко-
вих видань піднялася з 44 відсот.
у 1924 р. до 58 відс. українських
книжок в 1925 р. Колиж узяти на
увагу тираж української книжки, бо
він, на думку Кагановича, дає укра-
їнській книжці велику перевагу, то
79 відс. усього тиражу.

(Мають тому, що українською мовою
друкується переважно брошури і летючки
агітаційного характеру та шкільні підруч-
ники. Всі наукова і взагалі поважна літе-
ратура друкується по російськи. — Прим.
Ред.)

В 1924 р. не було в українській
мові ні одного підручника для т. зв.
політграмоти. В 1925 і 1926 р. ви-
дано 91.000 підручників політгр. мо-
ти для села (агітаційні брошури! —
прим. Ред.) і 15.000 для міста в у-
країнській мові. Щож до самої пар-
тії КП(б)У, то з першим січня 1924
р. було в партії 33,4 відс. Українців,
а тепер є їх 47 відс. Колиж взяти
вступаючих до партії кандидатів, то
між ними є 70 відс. Українців. Пар-
тійна школа зукраїнізована на 60
відс. у комсомолі є 63 відс. Укра-
їнців. В складі окружних комітетів
партії Українці складають 42,4 відс.
членів (в 1923 р. було їх 32 відс.).
В складі секретарів окружних пар-
тійних комітетів є 41,2 відс. Україн-
ців, між завідувачими організаційни-
ми відділами Українців 46 відс., між
завід. жіночими відділами партії
Українців 49 проц.

Колиж взяти на увагу — казав

дослідно Каганович — українізацію
мас у цілості, то оживлення рад,
над якими ми тепер працюємо є
природньою живою українізацією.
Те, що ми втягаємо селян до Центр.
Викон. Комітету, те, що ми втяга-
мо значне число Українців на від-
повідальні та кермуючі становища
те, що ми маємо в дуже значному
відсотку українізовані ради, все те
є правдивою українізацією мас.

На думку Кагановича, як видно,
Москва й її філія на Україні КП(б)У,
"пожалували" Українцям аж за бага-
то. Та до тої справи ще повер-
немо.

Після голодівки.

Закінчення голодівки політичних
в'язнів з вул. Баторого.

Як нас повідомляють з в'язниці
голодівки, яка розпочалася була в не-
ділю, закінчилася в понеділок 14. ц. м.
Президент окружн. суду п. К. Гавель
приняв до відома домагання полі-
тичних в'язнів і зарядив управі в'яз-
ниці: 1) умістити політичних в'язнів
у спільних камерах, 2) дозволити на
два проходи денно (1 год. передп.,
1 год. попол.).

Лишається тільки ще одно роз-
порядження у в'язниці, яке у висо-
кій мірі ображує людську гідність
політичних в'язнів — решітка при
відвідинах. Відвідини відбуваються
перед решітчастим вікном: видно
тільки голову. Це викликає сумне
враження і такі відвідини, замість
стати розрадою для в'язня, стають
подвійною мукою для нього і для
його рідні, яка його відвідує.

Крайня пора, щоб президент суду
п. Гавель відмінив і це варварське
розпорядження, а то тимбільше,
що міністр справедливості п. Ма-
ковський зарядив у Варшаві таку
решітку скасувати. Політичні в'язні.

НОВИНКИ.

— Конфіскація. Вчорашнє число
нашого часопису сконфісковано за
три місяці вступної статті "Від
апатії до активності".

— "Порадню матерей" в її но-
вій домішці при вул. Ходоровсько-
го посаятив минулої неділі митр.
Шептицький. Від "Красного Т-ва
опіки над молоддю", яке, опі-
кується нею, о. Дзєрович дякував
митрополитові за його дар — до-
мішку, в якій примістилась "По-
радня". Директором її є д-р Оа.
Барвінський.

— До відома наших лікарів.
На днях опорожнилась посада мі-
ського й залізничного лікаря в Бел-
зі по д-рі Мар. Ковальським, який
залив родинних відносин перенісся
у Західну Галичину. З огляду на
те, що Белзщина не має відовго-
го ряду літ свого лікаря, було би
вказанням, щоб один з наших укра-
їнських лікарів осів у Белзі. Ціле
громадянство Белзщини (40 сіл) при-
няло би свого лікаря дуже радо та
піддержало би його працю мораль-
но та матеріально. Поспіх не за-
шкодить з огляду на опорожнення
посади.

— Підлюте. Як довідаємося, для
вигоди гостей муніципального заведе-
ння в Підлюті буде з днем 15-го
червня ц. р. іздати вузько-горову
залізницю щоденно в год. 1 в по-
łudне з Брошнева вгору аж до
Підлютого.

— Хто хоче дітей? Одержуючи
такого листа: Широ прошу Світ-
лу редакцію надрукувати в своїй
газеті, що я віддав 4 дітей, сирі-
т, Наддніпрянців, за своїх, але
до людей інтелігентних і багатих,
бо діти родичів інтелігентних. Де

Мусиш бути моєю!

сталою приклинничкою по випробуванню і пакету овочевого екстракту **ЕКСПРЕС АГРЕУМІНА** до виробу лікерів в різних смаках. 12476) 9-10

Генеральне представництво в Польщі
Титани Л. Віє, Різнича 6.

ти такі: Володимир 12 років, донька Тамара 9 років, Слава 5 літ і Тарас 7 місяців, усі дуже гарні. Їх молода мама померла при породі. Тамара подібна на маму, має чорні очі і дуже гарне волосся, Слава блондинка і Володимир блондин зі синіми очима, як у батька. Вони мають на Вел. Україні свої добра і мусиш вітати підчас революції. Батько не має ніякої праці і живе з того, що йому дають, так, що дітям грозить тепер голодова смерть. Мешкає в селі Пасічна, біля Станиславова, в 3-ох кілометрах, при польській родині. Якби хто хотів дати грошову допомогу дітям або які речі, нехай вишле на адресу д-ра Волод. Яновича, у Станиславові, який тимчасово біженцями опікується. — Марко Погорілий.

— **Оборона чести чи комедія?** Два достойні польської республіки розсуджували свою честь поодиноким. Ген. Шептицький не хотів подати руки гр. Скішницькому в одній клубі з політичних мотивів, а названий на поєдинок не хотів його прийняти, закривавши себе формальними причинами. Мировий суд призначив його до цього. Ген. Шептицький стріляв першим на 15 кроків, не влучивши. Гр. Скішницький не хотів стріляти, кажучи: „Стверджую, що я свідомо не стріляю. Хто у Польщі судить у своїй честі та совісті, що має право стріляти до мене та до того, що я репрезентую, нехай стріляє“. Протиники не примирисли. Польська опінія оцінює поєдинок, згідно зі своїми політичними та приватними симпатіями. Протиники гр. Скішницького кажуть, що його поведінка була „фанфаронською“. Але чим був увесь поєдинок, формально заборонений законом, а до якого приналежить кожного офіцера своєрідний кодекс чести, який кінчить стріляниною в воздух?

— **Нова банкова панама.** Кожний, хто хоче вивезти за кордон якийсь крим, мусиш мати „валютну посвідку“ від „Банку Польського“. Ця посвідка стверджує, що особа склала чужу валюту в державний банк, а це значить, що: має скласти, бо спершу їде на чужину крим, а потім складають у банку гроші. Якийсь добродій Моравець одержав силу таких посвідок від відділу „Банку Польського“ в Катовицях. Тоді відпродав їх екомусь Сайді, а той почав ними торгувати у Віденській каварні у Львові. Заробивши 10.000 доларів утік, та на ньому заробили ще й купці, що понавозили багато харчів і худоби. Такими шляхами ходять банкова польська господарка.

— **З темної хроніки.** Вчора судив львівський суд справу в перед кількох місяців: намагання познанського діловода Роберта Лінга задушити чорно-бірюшника Кнавера, який приніс йому мінуси долари до відділу готелю „Сарай“. Лінг мав спільника, бувшого волинського поліція, Карватовського. Карватовський хотів зашморгнути петлю на ший Кнавера, але цей встиг удрати на гвалт. Карватовський утік і поліція до цього часу його не нашла. Лінг, його спільник, дістав 2 роки тижкової в'язниці. — Почтові урядовці Стефан Ломницький викрадає з американських листів долари, за що дістав тиждень арешту. — Остання львівська неділя записалася чорними буквами в поліційній хроніці та акалах наглого поготівля: майже 20 осіб поклали пожемо по цинах, фестинах, приватних забавах. Замаршували, Жовківське та Янівське боролись в цих змаганнях за першу наго-

роду. По Львові ходять по-стійно ошуканці, які виступаючи як податкові поборці, беруть по хатах гроші і шезають. А якийсь Гроснас обдурив кільканадцять апікарів як представник віденської фірми біля. Правда, що „не здурив апікара купервасом“, але білим можна.

— **3 епідемії самовбивства.** У селі Забереже, станиславського повіту, повісився 20-літній парубок Юрко Кеманюк, з остраху, що поліція шукала за ним як винним у злочині насильства.

— **Військові крутіства.** У перемиській військовій окрузі заробляв великі гроші якийсь лікар-капітан Ц., який довгий час звільняв тих, що платили йому великі хабарі. Його арештували. Ясно, яка національність користала найбільше з цих ласк — та, що найбільше боїться війська, а є найбільше грошевити.

— **Наслідки бурі.** Град, який упав минулої суботи, знищив у селі Домажир 650 гект. землі, так, що 700 мешканців є зруйнованих.

— **Самовбивство російського письменника.** Російський письменник Андрій Соболев, що віддавсь львівською тілом і душею на службу пролетарській літературі та що один з перших помирився з більшовиками, наложив на себе руку в Москві. Йому більшовики все не довіряли. Ще недавно, бо на кілька днів перед катастрофою, був на Соболева поміщений донос у журналі „На літературному пості“, що він є реакціонер. Це було теж одною з безпосередніх причин самогубства. Переслідування більшовиків і їх недовіра до письменника, що віддав себе їм на службу, вложили йому до рук зброю, для вкорочення свого життя.

— **Бувші американські жовніри можуть їхати до Америки.** Одержують таке офіційне повідомлення: Державний департамент у Вашингтоні повідомив американський генеральний консулат, що чужинці, які служили в американській армії або моринарії, у часі між 5 квітня 1917 р. і 12 листопада 1918 р., а одержали похвальне звільнення зі служби і не є виключені від прав придбати американське підданство — можуть одержати дозвіл ввезти до З'єдинених Держав, поза означеним часом. Такий дозвіл можуть дістати також жінки бувших американських військових, діти, ніше 18 літ (незамужні та нежонаті) і мужі жінок, які брали участь у світовій війні, а саме в випадках, коли хотять супроводити їх або хотять виїхати за ними, не пізніше як шість місяців від їх виїзду. Цей закон є правосильний до 26. мая 1927. Чужинці, які будуть оголошуватись як ветерани за візою, поза чергою, повинні пред'явити оригінальне свідоцтво звільнення з армії або американської моринарії, чи посвідку, яка стверджує, що мають таке свідоцтво та інші дозволяючі докази на те, що одержали похвальне звільнення з армії та американської моринарії. Одночасно треба пред'явити всі документи, яких домагаються звичайно від усіх емігрантів, що стараються за американським візою.

— **Новий правильник іспитів зрілості** виданий 6. мін. Ст. Грабським стрінувся згострою критикою польських педагогів по причині своїх часто невиправданих і неоправданих постанов, та неясності, чого найліпшим доказом раз-у-раз видавали до нього доповнення та пояснення. Найабсурдніші є його постанови, що торкаються непольських заведень, а передовсім та, що ученики тих заведень мусять здавати крім своєї рідної мови ще й польську, хоча ученик польської школи не мусить здавати української мови. Внаслідок цього ученики непольських гімназій здають шість предметів устно, а чотири письменно, і між ними все з польської мови.

Відгуки дия.

Сусідські порахунки.

Від якогось часу Українці тішаться такою долею в границях Польщі, що хіба вже ніде їм ліпше не може бути. Поліція не арештує за думки, кримінали не переповнені політичними в'язнями, староства дозволяють навіть на концерти і панакхиди. А в пресовій діяльності просто рай: Майже що друге число часопису несконфісковане. Навіть як якийсь із вищих до-стоїнників украде гроші, то вістка про це не підпадає конфіскації.

Іділії відносини між зайшлими Українцями й автохтонами-Польками почали набирати чимраз більшої тривкості і стійкості. Виринули навіть думки латинізації обряду, азбуки й метрик.

Та... від чого на мало — Польщі „Слово Польське“? Побачило воно, що як так далі піде, то страстий раціо істнування і ту рештку передплатників, яку ще має, і почалося...

Прушинський скликав засідання редакції, на яким було порішено: республіка в небезпеці, бо прокуратурі час до часу не конфіскує зовсім українських часописів.

На першу чергу пішло „Діло“ і почалися реверсії.

Фейлетоніст „Слова Польського“ Янек обчислює на папері, що редактори „Діла“ за шість літ створили шість мільонів Українців. Було дано їх тільки мільон, а тепер є аж сім...

Хронікар (імя рек) додумався до фак-

— **Зріст приватного капіталу на Україні.** Московські „Ізвестія“ пишуть, що на Україні помітний дуже живий зріст приватної торгівлі, головню на селі. В першій половині минулого року товарооборот приватних купців становив суму 426 мільонів карбованців, а другій половині 656 мільонів карбованців. Цього року ця звишкова тенденція ще більша. Ясно, що це вводить московських комуністів у великий жах.

— **Дисциплінарна відповідальність за легковаження українізації.** Недавно писали ми про українізацію в Одесі та про її перевірку. Тепер дізнаємося з наших читачами найновішими вістками про те, що на основі внесення провісочної комісії потягнула рада до дисциплінарної відповідальності керівників одеських філій експортного хлібного тресту, гумового тресту, транспорту і інших за порушення декрету про українізацію, який то декрет забороняв приймати на службу людей, що не знають української мови в письмі та слові. Зрозуміло, що викликало це велике невдоволення у всіх одеських „русотупів“, що вже жалілися кілька разів у Москві на українізацію.

— **Куди шезали жінки?** У Варшаві відкрили зорганізоване бюро торгівлі живим товаром. Вело його сім (?) братів Мірелів, перевозили жінки літаками та авіями на чужину, де мали зв'язки з такими бюроми в Антверпені, Парижі та Буенос-Айрес. За кожну вивезену жінку до Аргентини брали по 2 і 3 тис. доларів.

— **Українському громадянству до відома.** Після процесійного походу в неділю першого дня Зелених Свят на Янівське кладовище відбудеться там же під великим хрестом серед могил українських стрільців спільна панакхиди зі всіми священиками. Після неї відбудуться вже рівночасно поодинокі панакхиди з поодинокими священиками на могилах: 1) Безіменного Стрільця, 2) Луцкейка й Крупі, 3) Шевчука, Фозиса і Салазюновича, 4) Бесарабові. Шановне громадянство проситься взяти громадну участь у всіх тих панакхидях, як у спільній так і в поодиноких.

— **3 бережанських споминів про Франка.** Сходили гуртка учнів вищої гімназії, як це подає д-р А. Чайковський в листі до Редакції „Діла“, відбувалися декілька в його хаті, в кімнаті його синів, часто при його участі, а це потичить 1902 р. і дальших чіт,

тичної причини клягання річпосполитої і незavidних господарських відносин? „Всьому винен Галактион Чіпка!“

Що-до першого закиду, то він хоч і неправдивий, всеж таки потверджує славу Українців як молодого, дужого і многонадійного народу.

Адже загально відома річ, що неодиш шляхціра чи шляхцінка завдачує своє життя обставині, що в їх батьків служна який там Грицько чи Панько.

Або Волинь!..

До часу, поки туди зайшла українська армія, було на Волині ледви 5 прц. Поляків. Тепер там нараховує їх статистика аж 35 прц. Не можнаж припускати, щоб збільшення населення відбулося нормальним і законним способом. Це є тільки доказом, що ми добрі сусіди і не допустимо до депопуляції якоїсь менше здорової раси.

Щодо другого закиду, то це є фактом, що я багато шкодую своїми насміхами. Американська позичка, недовіра за-граніці, крадіж в урядах і деморалізація суспільності — все те мої наверхи. Але є на те рада: визвати мене на поєдинок а Іа Скішницький-Шептицький!.. буде по мені.

А колиб і це не помогло, то й так панове зі „Слова Польського“ не повинні мати причини до розпуч.

Коли я не вмер від того, що довкола мене діється, то не вмер Річпосполита від того, що я на неї пишу.

Галактион Чіпка.

коли сини його були учнями вищої гімназії. В р. 1901 дня 16 (3-го ст. ст.) трапив відбудися сходина істор.-літературного гуртка в приватній ново-вибудованій віллі д-ра А. Чайковського при замкненні дверей, при свічках, а прочитано тоді реферат про визвольний рух в Австрії 1848 р. та пропагандистичну брошуру під наг. „Самостійна Україна“. Очевидно — д-р А. Чайковський про сходина в своїй приватній тоді не знав. Всі гімназійні гуртки були тайні, об'єднаний пізніше гурток „Молода Україна“ проістнував „конспіративним шляхом“ до вибуху війни 1914 р., а велику бібліотеку тайного гуртка (звич 2.000 томів) перевезено до Лапшини, де цю бібліотеку розібрали „Москалі“. — Д-р Михайло Західний.

— **Новий винахід або чудо.** В селі недалеко Львова, зробиле собі двох хлопців лодку на зад козацької „чайки“. Спустили на став а тут чудо: не могли вдержати „чайки“, бо висмарована пастою до взуття Елегант Ф-ки О. Левицька і С-ка, Львів, Кордецького 51, не приймала в води і скакала як недавно читали ми, „Блоха морська“.

— **Гей! всі враз, чистім взуття** Елегантом, а підлогу франц. пастою О. Левицької і С-ка, Львів, Кордецького 51. 1931 1—1

Дописи.

Старий Самбір. (Свято Шепченка.)

Дня 6. ц. м. відбувся у нас концерт в честь Шепченка. В його програму входили шль разом виключно мужеські хори під умілою батутою п. Север. Гумецького, що під кожним оглядом одволонили слушачів. Пречудова і до сліз зворушача була деклямація проф. Книжницького з Самбора „Присвята Андрію Козачковському“. Інші точки програми випали теж бездоганно. На будуче треба комітетові серйозніше братися до діла, а точки програми повірити людям певним, що в останнім моменті не заводять, як це було цим разом.

Присутній.

Яворів. (Перша Філія Українського Красного Товариства опіки над інвалідами). В пам'ятний для цілого українського народу „Франковий день“ — 28. травня 1926 р. відбулися в Яворові установчі збори філії УКТОВ. На збори явилось около 40 людей, між ними члени-основателі філії. Попри справу формальної натурі, як відчитання статуту, впис нових членів, вибір виділу, обговорено головну справу, задля якої заложено філію. На території Яворівщини, як і сумежних повітів, є багато інвалідів з визвольної війни. Доля їх дуже тяжка. Пр. про дечки з них ніхто й не знає, ніші надармо виконують цілими днями по різних наших громадянських установах, щоб добути якусь запомогу. Час до часу одержують дехто з цих інвалідів латок у грош. х чи натурі (спрм. на Різню. Великень) з публичних жерств,

однак це не було ще ніякою опікою над ними найнещасливішими. Сподіваємося, що відтепер ця справа піде краще. Філія УКТОНІ. у Яворові є першою філією, організованою в краї. Нехай громадянство Яворівщини пригадає собі тяжкі труднощі, той тернистий шлях, по якому вона йшла від самого світанку полі, нехай пригадає собі себе самого з того часу, коли з запалом власними грудьми захищало рідне гніздо й нехай широко зацікавиться іншими, тими жінками пам'ятниками наших визволенням змагань. Рани наших поволілі не не згоєні, не кровопалити. Не сміємо байдуже дивитися на їх нужду. Прихильним піднесенням до них і матеріальною підтримкою мусимо лагодити пекучий біль їхніх ран і забезпечити їх перед нуждою та голодом. — Любока філія міститься на разі в дівочій касі „Народний Дім“ в Яворові. Там улагодіть також всяких інформацій у справах інвалідів. Там також голоситися в члені Товариства. Хто з громадян Яворівщини назве себе свідомим Українцем, а не стане „членом філії УКТОНІ“, тому багато ще бракує до його повної національної свідомості. Оскільки усімні округи, як Судова Вишня, Немірів, че думують у скорому часі заснувати в себе філії УКТОНІ, то повинні відповідно до статута і громадянського обов'язку приєднатися до філії в Яворові. *Член філії.*

Куті, пов. Косів. (Концерт у честь Шевченка). І в нашій глухій закутій відбувся традиційний концерт у честь нашого генія Тараса Шевченка, на жаль, у найменшій жидівській салі, бо будова власної домівки протриває через недостатку фондів. В програму концерту входили точки мужеського і мішаного хору під управою п. Мих. Гонка, який завад собі додати труду, щоб підготувати мало вироблених співаків, як також виступи оркестри мандоліністів. Хор співав легкі речі, як „Ой пожеж пожеж за ворон“ і ін.; враження було гарне. Сольовою оркестра під батуютою того самого диригента виконала досить вправно при допомозі жидівських скрипачок пп. Штайнман таір „Син Шумана“. Загальне враження з концерту миле, тим більше, що саль була прекрасно декорована живими цвітами і гарними стіпаними килимами гуцульських візорів, виконаними в фібрилі Ілька Глібчука тут в місці. Саль була переповнена, шкода тільки, що не було майже нікого з селян, тому було корисно улагодити концерт з подібною програмою в Старих Кутах і доколичних селах, бо ним способом скорше здобудеться фонд на будову Народного Дому, як збірками по домах. Свято розпочав палкою промовою п. д-р Гардецький, закінчив хор відспівав як „Залітву“ і гімну разом з публікою. — *Громадянин м. Куті.*

Устрики Долішні. (З квітково-ароматного руху). Перед світовою війною було тут життя, були й різні освітні та економічні установи. Вілла, як всюд, зникла й у нас всі проблеми того життя. Школя в останніх 2—3 роках, при консолідації наших трудящих сил з інтелігенції і міщанських кругів, позбувшись поділу на „парті“, почали ми думати про об'єднання давніх установ і заснування нових, які вказували на живучість народнього духа і в той підгірській закутій. Права почалася поволі але інтенсивно, до чого у великій мірі причинилося те, що перед 2 роками осів в Устриках наш чоловік, адвокат д-р О. Пеленський. І так внаслідок заходів о. Миланя з Мотар і його сина Тараса, при добрій волі старих працівників на народній ниві, приступлено до відновлення кредитов. тов. „Народний Дім“, яке перетворено на кооперативу. Кооператива увійшла в життя минулого року і є надія, що з часом розвинується в сильну економічну установу, яка згуртує коло себе поміщицькі кооперативи, що освоюються в доколичних громадах. Заходами д-ра Пеленського основано при кооперативі просвітньо-забавову секцію, яка займається улаштуванням театральних вистав, концертів, фестинів, забав, гуртує й освідомлює молоді; основано обліотеку й випускальною книжкою, що вже тепер має кілька соток книжок з нашої і чужої літератури. Всі слухали з насолодою продукції нашого хору, який під умовою управою диригента п. Брика виконав дуже солідне підготування. Сольові точки віддав зі зрозумінням і відчуттям духа народньої пісні відомий баритоніст, о. Адриан Левинський з Рябого.

Другий концерт (в честь Шевченка) відбувся 10. VI. і пройшов вже, правда, скромніше, бо в тіснійшому національному кружку, але зате поважніше, відповідно до умов. Програму його виконали по мистецьки. В святочно прибраній салі церковного дому улагоділи на сцені бюст нашого Генія, а зібрана місцева і замісцева публіка виконувала салю по берегах. Свято розпочав мужеський хор відспіванням „Залітву“ і піснею „Замовимо“, після чого до зібраних палко промовив інж. Чуканський. Загальне зацікавлення викликала діточа сценічна вистава „Дядько Тарас“. Діагностика і хлопці в народних строях з ентузіазмом висловлювали Тарасові поезії, а присутні родичі з гордістю гляділи на свої милі діточки й тишилися тим невимовно. З декламатором заслугоє на похвалу чотирирічна донечка п. Коць. Другу декламаторку „Тополю“ Шевченка виконала п-а Чуканська при кінецьній тенором сольовій д-ра Пеленського. Програму свято доповнив ще мужеський хор і солісти. Публіка виходила з того народнього свята вдоволення. Треба признати, що такі народні свята відсвідують атмосферу нашого щоденного життя і підбадьорюють приспану нерву у деякого народно свідомості. — *Накінеш треба згадати, що дня 6. п. м. відбувся в Устриках перший установчий загальний збір УПТ. Збори отворили голова комітету основників д-р Пеленський короткою промовою і покликав на присутників місцевого пароха й декана о. Мих. Жарського, котрий широкими словами заохотив численно зібраних до вислухання реферату про вагу і значіння Рідної Школи для нашого поневоленого народу. Описав виголосив реферат делегат Центральні УПТ, зі Львова п. Ясінчук. Головою обрано д-ра Пеленського, а до Управи увійшли між ин. о. декан М. Жарський, місцевий парох, докторова п. Володимир Гукевич, о. Вол. Вербеня з Берегів Дол. і п. інж. Чуканський, які дають запоруку, що гідно сповнять наложені на них статутні обов'язки. Відрядно появою на зборах була численно заступлена молоді обох полів, яка в клічці „Рідна Школа“ бачить опору й основи нашої будучини.*

Обсерватор.

З судової салі.

Томашів Люблінський, 12. червня 1926.

Саме в часі коли марш Пінсудський боровся в Варшаві на чолі відданих собі полків „за салію і демократію“ в державі, на Холмщині, у м. Томашеві біля Замостя, місцева влада заарештувала цілий ряд свідоміших однієї змоги місцевих української молоді і відомими поліційними методами змушувала над арештованими вимушувала зізнання. Головою намагалася влада вимушувати принадлежність до неіснуючої у нас української комуністичної організації, хоч докладно перевіривши ревізію доказували пізковити неповідомлені арештованих громадян. Цілою й одностайною провину цих нещасливців є тільки те, що вони є національно свідомі Українці і мають сміливість читати українські часописи. Взагалі тут у нас панує система всіма способами нищити перш за все передплатників і читачів української преси. Те страшенно полюбляють з нагіркою численних шпиків і поліційських розпочалося дня 13. травня в год. 4 ранку в порозумінні з прокуратором Краським з Замостя та командантом поліції в Томашеві Юзефом Русом, Арештовано: Біронта Волода, а Пасичної, Зеброна Олександра, Гриневського Волода, Жоккевського Волода, Поліщука Івана, Умисного Евгена, Остапчука Семена — всіх з Томашева, даліше Матвійшина Семена з Рогуна, Матвійшина В. з Тарноватки, Драбінського Антона з Вершиці, Шуру І. з Любчи, Королька Микола, Хітрена Петра, Росіана з Юрова та багатьох інших, яких привазила нам годі було роздобути.

У всіх арештованих переведено докладну ревізію, одначе ні в одного з них нічого „компромісного“ не найдено. Всі арештованих внаслідок у кайданках не постерунок до Майдану Горішнього, томашівського повіту, де кожного окрема депітували, били й тортували в безприкладний спосіб. Так на примір: сковували руки та ноги тортуваного, перекидали на патинок, та лежачого на землі били в п'ять залізними прутами; даліше наливали води у ніс, піднімали зі всієї сили за поперся до гори, а коли мучени обомлівали, тоді їх зливали водою і знова даліше по завірях били й робили всіма просто неімовірні знущання над нещасливими. Тих варшавських тортур допускати головую поліційні агенти в привазили комісаря поліції з Томашева Юзефа Руста, секретаря слідчого судді з Томашева, а дуже можливо, що і з відомо прокуратора Краського. Після таких завірях знущань деяких звільнено, решту відіслано по темних у Люблін, Замостю, Білгороду, Яворі і Красноставі.

Рідні арештованих і тортуваних нещасливців цим шляхом прохують наші поліційні чинники, як також Українську Парламентарну Репрезентацію поробити всі можливі рішучі заходи в обороні неповинних українських горюх. З окрема слід поробити заходи, щоб зізнання, вимушені з ірських тортурами томашівських кутів, були уважені, щоб потім не до судової карної відповідальності всіх, котрі спричинили і виконували ті безстыдські знущання, а акції, щоб слідчі доколичних були як найкорше покінчені, і би ті нещасні жертви вітосісько-ендешького режиму були негайно ще перед судом звільнені, хоча б за кавіцією, а передовсім, щоб заперестано даліше побивання та тортури і щоб безпородочно даліше ведення справ віддано в руки осіб, які розуміли би, що й до українського населення слід приміновати хоч мінімум гуманності й безсторонності у слідстві постулуванні.

Свідки в справі примінованя тортур: Шкула Степан зі Сягтина (гм. Ярчів, томашівський пов.), Кіня Грицько з Губенка (гм. Річці, раворуського повіту), Бонк Іосиф з Майдану Горішнього (томаш. пов.), Яструб Андрій з Корч на (гм. Ярчів, томаш. пов.), Накапала Евгения з Пасична (гм. Пасич, томаш. повіту). Ще є багатьох інших, що чули страши стони та крики катованих. Для характеристики додам, що в арештованих як „комуністичні“ забавно хрупський „Давид“ та львівська пензурне „Діло“ і „Новий Час“, як також „комуністичну“ книжку про Богдана Хмельницького.

Нові книжки і видання.

КНИЖКИ:

Грицько Чуприк: ТВОРИ. Перше помертне видання з матеріалами до історії тексту, під редакцією Павла Богачького. 3 вступною статтею Вол. Дорошенка. Портрет роботи проф. Петра Холодного. Окладника Роберта Лісовського, Український Видавничий Фонд. Прага 1926. ст. 330. Ціна 2 долари. (На складі Книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові).

Катя Гриневичева: НЕПОВОРНІ. Оповідання. Вид. „Логос“, Львів 1926. ст. 174. Зміст: 1) Утеча. 2) На весняній сонці. 3) Дорога. 4) Квартана молитви. 5) Як згасне день. 6) Білі воріт. 7) Пасха красна. 8) Під чужим небом. 9) Тіні ночі. 10) Параска Гоголя. 11) У кістках тут. 12) Лист. 13) Весілля Карапушки. 14) Над старом Сльом. 15) Бабуся. 16) Окропили мя иссопом. 17) Пісня жорен. 18) Розп'яття. 19) Спомини. 20) Сторінка зі щоденника. 21) Лиха і те ієртія. 22) З книг вигнано „ароду“. 23) На новосілля.

ЖУРНАЛИ:

„СВІТ“ ілюстров. ч. 11—12. Зміст числи М. Рудницький: Франко і наша суспільність. М. В. Із недрукованої Франкової лірики 80 рр. XIX. а. М. Воляж: Франків розрив із польською пресою. Д-р Іван Франко: Поет зради. Д-р І. Кобилецький: Мої спогади про Івана Франка. Д. Козі: Етичні основи Франкової творчості. Анрі Барбіс: Давомі. М. Кічура: Без щоглів, без вітрила. З нашої кооперації. Зелени свята — дні українських інвалідів! Ос. Залеський: К. Вебер. М. Творило: Господарсько-садівницька школа в Миловаці. Смерть С. Петлюри. Богдан Кравців: Край насипів шляху погублені хатки. В. Моравський: Дещо про відомолюджування. Веселіна. Веселий куток. Загадки. Ілюстрації: Вілла в якій мешкав Іван Франко, Іван Франко, Дружина Франка, Ольга. Місце, де стояла родинна хата Івана Франка. Іван Януляк і Яць Олександрівський, знайомі Франка, господарі з Ясениці Сільної. Місце, на якому стояла кузня батька І. Франка. Гімназія в Дрогобичі, в якій вчився І. Франко. Брат і братиня Франка в окруженні палаток. Каменяр — рис. П. Коважу. Комісія „Маслопозу“. З життя українських інвалідів (4 світлин). Господарська школа в Миловаці (4 світлин). С. Петлюра. Учасники кооперативного курсу в Колаї. Новий президент польської республіки проф. Гват Мосіці.

СТУДЕНТСЬКИЙ ВІСНИК: видає Центр. Союз Українського Студентства. Прага, червень, ч. 6. Зміст: Євген Маланюк. Політика і—V. Вірші. Є. Главінський. До справи об'єднання української еміграції в Ч. С. Р. Всеволод Петрі. Усупільнення військових знань. Володимир Мартинець. Критичні уваги до „Листів до братів Хліборобів“ в. ліпінського. І. Калинович. Зачароване коло. Херсонськ. Про лурьлариних і інших емігрантів. М. Діканько. Національна політика (Фейлстон). Українське студентське життя. З життя чужоземного студентства. Спорт. Ріжне. Цесус. Бібліографія. Юрій. Ліпа. Світлість. Киянин. — М. Чайківський. Альтерга т. I—II. Д-р С. Романовський.

НАША ВЕСІЛА. Ілюстрований двотижневик літератури, науки й мистецтва. Варшава, червень, ч. 11. Зміст: В. Островський. Природа чи доктрина.—І. Шумський. Ридать зорі.—М. П. Симон Васильович Петлюра.—В. Павлович. За права церкви.—М. Діканько. Юка.—А. Карашевич. Оуджання.—В. Островський. Хрест отця Іасила, повість з життя волинського духовенства.—А. Кор—ський. З подорожі до Півд. Америки.—Л. Л. Француска мова, як мова дипломатична.—Література, наука, мистецтво: Бібліографія, наука, в находи, відкриття; театр і музика; електричне мистецтво.—В дні національного смутку.—Загадки. Премії. Пожертви. До Передплатників. Оголошення часопису „Народ“ і інші.

В перший день Задушних Свят

то є в неділю 20. червня ц. р. відправляється

Полеву Заупокійну Службу Божу і Панахиду на могили Січових Стрільців в Семикивцях.

підгвеського повіту, на які усіх Січових Стрільців, учасників в боях в Семикивцях в 1915 і 1916 р. і доколичне громадянство запрошує — 1930 1—3 КОМІТЕТ.

ЮЛІЯ СТЕФАНІЯ

з ЖИЛІВ РУБЕЛЬ

жена Іжмиря

упокоїлася дня 14. ц. м. в Станіславові. Похорони відбулися дня 16. червня ц. р. о год. 4-й попол. з дому жалоби при вул. Радавиць 1939 кій ч. 3. 1—1

Ширіть наш часопис!

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою Дм. Котка. П'ятниця 18.VI. Гуситин. Субота 19.VI. Чортків. Неділя 20.VI. Чортків. Понеділок 21.VI. Борщів. Вівторок 22.VI. Борщів. Середа 23.VI. Бучач. Четвер 24.VI. Бучач. Субота 26.VI. Заліщики. Початок о год. 8:30 вечером. Ціна скрізь 1659 38—?

Український Театр під дир. Ів. Когутяка.

Береговиця: Салі гміна. Четвер 17.VI. „Воскресення“. П'ятниця 18.VI. „Воєнний похресник“. Субота 19.VI. „Вілла з жінками“. Неділя 20.VI. „Залітву за Дунаєм“. Зборіа. Понеділок 21.VI. „Поцілунок Юди“ (прем'єра).

Вівторок 22.VI. „Послужба кіч“. З дня 1.VII. театр відідасть на сезон до Косова і Кут а пізніше до Скольного. В репертуар входять найновіші модерні штуки. 1941 1—?

З нагоди свого вітання, що відбулося дня 8. ц. м. в церкві Преображенській у Львові аложили на „Рідну Школу“ 30 зол. Вл. Стефанія і Осип Федоровичі. Вл. Жертовдазіям складає щирі подяку Головна Управа УПТ-ва. 1942

Приватний жіночий учительський семінар Кружка УПТ-ва в Стрию. Вступні іспити на II. і III. курс відбудуться дня 24. червня. Зголошення приймаються до 19. червня включно. Вступні іспити на I. курс відбудуться 28. червня ц. р. а зголошення 26. червня. — Дирекція. 1935 1—2

Епископ до Торговельної школи Т-ва „Прогіта“ у Львові, вул. Корняків ч. 1. відбудуться в днях 22—26 червня 1926 від 10—12 год. Вписове 10 зол. місцевна оплата 20 зол. Школа має право прилюдних шкіл, а сі ученики(ці) діти державних функціонарів, дістають зворот оплати. — Управ. 1925 3—4

Дирекція прив. дів. учит. семінара УПТ. м. Т. Шевченка і дів. гімназії гуманістичного типу у Львові вул. Мохнатого ч. 12. подає до відома, що вступні іспити до семінарі від I.—IV., а до гімназії від IV.—VII. класів відбудуться в днях від 22.—25. червня 1926. Впис до всіх класів безпосередньо по зложенні іспити. Зголошення приймається кожного дня. — В. Адейлович. 1925 3—4

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

1-ЗОЛ. коштує кожда золотничка направи у Гутермана Сикстуса 14. 1679 35—?

СЛУЖБА БОЖА, на мішаний хор Яро-славенка, легкого укладу, партитура з голосами за 10 зол. до набуття у всіх музикарях. 1839 4—10

ШЕНКЛІВНА, Пекарська 44. Кваліфікаційний курс від 12. липня. Докладне перероблення міністерських програм. Около 1400 апробованих. Інформації письменно. 1786 10—15

ЕВХАРИСТИЧНІ ПІСНІ на мішаний і мужеський хор И. Кишакевича. Ціна 2:50, до набуття у Львові в книгарнях. Ціна в автогра вул. Кадецька 14. 1890 4—4

НАПРАВУ годишників під управою фатових сил швейцарських поведокує Гутерман Сикстуса 14. Із стінні годишники посілаю доми. 1679 6) 35—?

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає

Б. лікарка віденських шпиталів і секундар львівського Загального Шпиталю

д-р Теодозія Туна-Надр.

ординує в підлютім 1937 через цілий літній сезон. 1—1

МЕБЛІ на СПЛАТІ власного виробу подібною і цілковиті урядження, найдешевше поручає ТАНЕНБАУМ робітні Якова Германа 7, магазин Валова 15 Собіського 18. в подвірю. 1857 4—?

ЗМІНА ЛЬОКАЛЮ!

Почесно зв'язка, артистична та накладо. а — ПЕРЕПЛЕТНЯ М. Кривецького — поширена та перенесена на вул. Пекар-1647 ську ч. 1. с. 9—16

КОНКУРЕНЦІЯ! Отомани, натараци і канали дешево до н-буття в Талісний Робітні ІГНАТА ШТЕРНА Львів, вул. Шептицьких 40, біля костела св. Єлисавети. Тел. 16—69. 1913 2—5

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Кonto почт. шадн. 183.322
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацкій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІ
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Довкола проекту зміни конституції.

Ніхто не вдоволений з § 14. — Президент Мосціцький погрожує уступленням, таксамо уряд. — „Національні меншости“ проти зміни конституції. — Марш. Ратай уступає невідкладно. — Вибори до міських рад у вересні. — Перед номінацією нових міністрів. — Проект реорганізації міністерств.

Варшава, 17. червня 1926.

Проект зміни конституції, зложенний на руки маршалка союму, викликав у посольських кругах деяке розчарування. Навіть ті партії, що за зміщенням влади президента держави, висказують різні сумніви щодо доцільності таких змін, які пропонує уряд. Особливо не подобається ввведення до конституції б австрійського § 14, під охороною якого рада міністрів з президентом моглаб рішати про найважливіші державні справи, м. ин. і про виборчу ординацію.

Сьогодні велися в цій справі наради кількох партій. М. ин. радила президія „П'яста“ під проводом пос. Пембського і були вступні наради ЗЛН., який до проєктованих змін конституції ставиться зі зрозумілих причин з резервою.

В парламентарних і політичних колах розійшлася сьогодні вістка про те, що през. Мосціцький на випадок відкинення законодатними гілками урядового проєкту зміни конституції уступить зі становища голови держави. Також прем. Бартель заявив ще перед кількома днями, що як би законодавчі тіла не прийняли урядового проєкту, то уряд витягне з того відповідні конвенції, значить — уступить також. Кажуть, що през. Мосціцький незвичайно заінтересований тими змінами конституції, тим більше, що над ними раджено і їх ухвалено на раді міністрів при його діяльній співучасті.

Сьогодні голова Білоруського Клубу пос. Яремич відбув конференцію з марш. союму Ратаєм. Яремич зазначив, що Білоруський Клуб є проти якихнебудь змін конституції, бо він є тої думки, що теперішня конституція є однією гарантією, правда, тимчасом на папері, для „національних меншостей“. Як би представники „національних меншостей“ віддали свої голоси за зміною конституції, то тим самим приготували би зброю проти себе. Аналогічне становище займають і посли з Українського Клубу.

Той же пос. Яремич відбув сьогодні конференцію з прем. Бартлем у справі нестерпного положення Білоруського народу під Польщею. Яремич предпоставив Бартлеві домагання Білоруського Клубу і подав йому одночасно відповідний меморіал. Прем'єр обіцяв розглянути той меморіал, а коли запізнається з його змістом, обговорити всі справи подробицею на найближчій конференції з пос. Яремичем.

Тут рахуються загально з недалеким уступленням марш. союму Ратай, яке він заповів іще перед 2 тижнями. Кажуть, що вже у вівторок 22. ч. м. маршалок передасть на письмі свою резигнацію на руки одного з віце-маршалків, при чому докладно умотивує свою постанову. Сьогодні конферувала з марш. Ратаєм спеціально вибрана делегація „П'яста“ в цій справі, інформуючись про причини його постанови уступити зі свого становища.

В цій справі дістав Ратай також письмо від голови „П'яста“ пос. Вітоса. Ратай заявив делегації, що свого наміру уступити не покине і в найближчих днях це виконає.

Уряд наміряє заборитися радикально до реорганізації самоурядувань в державі. На випадок, якби теперішній сойм не ухвалив самоврядних законів, уряд поможе собі шляхом розпорядків президента держави, виданих на основі повноважень, за якими уряд Бартля хоче звернутися до союму. Розпорядки в справі самоурядувань малиб повстати в міс. липні, так, що вибори до міських рад моглиб відбутися вже у вересні.

Сьогодні або завтра надіються нові міністри закордонних справ, освіти, рільництва і земельн. реформ. Називають різних кандидатів, м. ин. проф. Станевича з Вільни на пост міністра освіти. В найближчих днях має бути переведена й реорганізація деяких міністерств. Так мін. публичних робіт має бути зовсім знесене, а департамент шляхів був би прилучений до мін. залізниць, яке буде називатися мін. комунікацій.

Чи дійсно полекші?

Зм на курсу пол. тхки рум. уряду
супроти нц. меншостей?

Букарешт, 16. червня 1926.

Півофіційний румунський орган „Адеверул“ повідомляє, що уряд генерала Авереску приступав небаром до реалізації своєї програми відносно національних меншостей. Передусім признають право зрівняння (?) приватних шкіл національних меншостей. Крім того мову територіальних національних меншостей мають вести до державних урядів даної території. Відповідні проєкти законів небаром внесуть до парламенту.

З судової салі.

За приналежність до Української
військової Організації.

Львів, 18. червня 1926.

Вчора переслухали надкомісаря політичної поліції Мітленера, який м. н. згадав про знізання Івана Головацького, під котрого назвищем нібито скривався один із Барановських, заочотрений в його документи. Цей Головацький подав подробиці, які освітлюють напади, незнані поліції.

Головацьким зацікавилася політ. поліція тому, що при Яр. Барановським найшли легітимію Головацького, виставлену дрогобицьким старостом. Головацький у свідстві був знізав, що в 1924 р. Барановський позичив собі у нього легітимі-

цію, бо хотів їхати до своїх батьків до Тимеровців, а поліція пошукувала його. Далше мав тоді Головацький знізати, що оба Барановські належали до військової організації, брали участь у трьох нападах на пошту, до чого самі йому призналися, та що стріляли до поліції в Тимерівцях коли то Роман Барановський був ранений в ногу. Після сутички з поліцією всіли до поїзда в Бурштині й утікли до Львова. Далше мав Головацький знізати про напад на пошту в Шремі (Позвишчина), де кастром був Українець Меркун. Він нібито вступив до львівської організації, членів військової організації й вони забрали 28 тисяч золотих. Переслуханий вчора Головацький, буши, студент теології, заперечив усюму та заявив, що те, що знізав у поліції й суді, було зачерпнуто в частині з часописів, „Слова Польського“ і „Газети Цодзеної“, у частині підсунула це йому ком. сар поліції. Прокуратор Гіртлер з огляду на суперечні знізання поставив внесення списати зі свідком протокол. Трибунал прихилився до того внесення й після списання протоколу Головацького відвели до в'язниці. Описав переслухано ще кількох свідків, які не знізали нічого нового. Вкінці переслухали почтових возних, котрі їхали почтовим возом, на який виконано напад на головний пошту у Львові в березні 1924 р. Свідки ті знізали, що напад був так зручно виконаний, а постави нападаючих така грізна, що про оборону годі було й думати. В хвили, як вони відчинили віз із гримами, п'ятьох людей окружили конвою, приклали їм револьвери до грудей, приказали піднести руки в гору, а ті, то куля в груди, з причини темноти (нападючий не редше ушкодили контакт електричної лямпи) і тому що мали поспушані криси капелюхів і натягнені на очі шапки, годі було пізнати нападаючих. Свідок Баліцький, знізав, що 35 літ служив при пошті, й ще не бачив такого нападу; жалус, що не міг врятувати державних грошей.

Пальша розправа нині в 9. год. рано.

Розправа вбийника Ліндого.

Варшава, 17. червня 1926.

Нині почалась в окружнім суді розправа проти сс. ханта Вацл. Тимелєвського, обвинуваченого за вбивство Губерта Ліндого, презеса ПКО. Боронить обвинуваченого пос. д-р Ліберман. Покликано 16 свідків. Після відчитання акту обвинувачення знізав обвинувачений. Признається до вини. Першим відроком проти Лідого були вісти преси, що проти нього прикінено домашній арешт. Обурення зростало під час розпр. в, де виявилось багато надужит у ПКО. Обв. набрав враження, що оборона зміряє не лише до виправдання Ліндого, але й до признання його заслуг. Після промови оборонця Шурлея прийшов до переконання, що Ліндого звільняє. На Ціловій вул. припадково стрінув Ліндого й тоді так задржав його ум, що не знає, що сталося. Як прийшов до себе, зрозумів, що виладовує револьвер, а з окликом товпи догадався, що доконав убивства. На питання предсідника відпов. ає, що тепер розуміє, що до того вчинку не був уповноважений. Жалус, що унещасливив рідню Ліндого й свою. Мучила його думка, що чоловік на високім становищі є причиною поважних страт для держави, а всотакі його можуть звільнити. То була причина вбивства.

Пірсуд западе завтра.

Біржа.

Гроші.

Курси Банку Польського й офіційної варшавської біржі були без зміни, себто долар 998 ал. 10 зол. У Львові на приватній біржі долар удержується при курсі 1016—1020 при спокійній тенденції Канадський долар 1000—1011.

Чужинці в краю і за кордоном вже переконані, що найліпше і найдешевше масло тільки у фірмі

Кр. Мол. Союз „Маслосоюз“ в Стрию

бо вироблюване під доглядом фахових молочарських техніків, а продаж з першої руки. — Звертайтесь з повним довіром до наших союзних складів: Львів, Ринок 10; Стрий, Шевичка 5; Станіславів, Собієвського 28; Перемишль, Ринок 23; Самбір, Кошишська 11; (від 13. червня) Зелеманка 1656 (біля перестанку.) 5—15

Марево нового конфлікту.

Львів, 18. червня 1926.

Польські події заборбували до тої міри увагу всієї преси, а в тому числі й нашої, що інформуючи про них, ми не мали змоги поінформувати належно наших читачів про деякі факти на міжнародній арені, що матимуть далекосяглі значіння на дальший уклад міжнародних сил і на розвиток майбутніх міжнародних взаємин.

До таких подій слід безперечно зарахувати назріваючий тепер покищо не збройний, а тільки дипломатичний конфлікт між Англією і СРСР. Нема ніяких даних на те, щоби передбачувати аж збройну розвязку того конфлікту, але всеж він буде мати великий вплив на уклад відносин у Європі, а також і на інших континентах. Конфлікт зродився на тлі англійського страйку. В Англії, як відомо, тріває по нинішній день страйк гірників. Уряд має дуже багато клопоту і праці з його ліквідацією. Та воно ускладнюється сильно наслідком того, що професійні спілки СРСР субсидіюють страйкуючих фінансово.

Комінтерн прикладав величезну вагу до англійського генерального страйку та надавав йому епохальне значіння. Не меншу вагу прикладав до нього і уряд СРСР. По цілому СРСР, республік почалася інтензивна збіркова акція на допомогу англійським страйкарям. Всі зібрані гроші пересилав до Англії Центральний Союз Професійних Спілок СРСР у Москві. Скоря криза страйку та перемога уряду над страйкарями сильно занепокоїла не тільки Комінтерн, але й усі урядові кола Радянського Союзу.

Всі вони надіялися відбити собі при нагоді страйку всі ті моральні та інші втрати, яких зазнали на Далекому Сході, в Китаї завдяки англійській політиці. Керманічі англійської філії Комінтерну дістали належну догану за те, що допустили до такої скорої ліквідації генерального страйку, котрий мав зацілювати побідний огонь світової революції, але одночасно дістали наказ продовжувати за всяку ціну страйк, найбільше збільшувати зарплати гірників, і дійсно Комінтернові це вдалося. Страйк тріває донині та є колодою у ніг керманічів англійського державного корабля.

Англійський уряд вислав до СРСР дуже обережну ноту, в якій делікатно протестує проти грошового субсидіювання англійських страйкарів і приписує вини за субсидіювання в Росії СРСР, бо наркомфін всупереч власним законам дав дозвіл на вивіз тих грошей до Англії і тим вмішався у внутрішні справи Англії. На те відповів уряд СРСР, що на впаки, він вважає англійську ноту вмішуванням чужої держави до вну-

Red. exas. „Dilo“ Pr. 287/26. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dilo“ Nr. 130 (10877) z dnia 15. czerwca 1926 roku pod tytułem: 1) „Pamiętyda“ między słowami: Bogoda Lew a słowami: dla teści, 2) „Polityca i meoty“ między słowami: zhabajacy... a słowami: niezgodno, 3) „Z prasy“ między słowami: St. Grabsko... a słowami: jak było zawierają ad 1) i 2) zaniżoną zawartość z § 65 a) os. kar., ad 2) zaniżoną zawartość z § 65 b) ustawy karnej i uznał do-

Yonang 14. czerwca 1926 roku konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził wyłączenie całego nakładu i wydał w myśl § 403 pkt. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarząd wydając się nakaz odrozdowej, redakcyjowej tego czasopiisma, by odczerzczenie niniejsze umieszczyć bezplatnie w najbliższym numerze i to na pierwszemu stronie. Niezwłocznie tego nakazu podlega za woda zastępcza powiadomienie w 24 godzin, druk, z 17. XII. 1926 U. r. p. Nr. 6 ex. 1926 L. j. zażniżenie za przekroczenie na grzywnę do 100 zł. — i wów dnia 16. czerwca 1926. Havel.

грішних справ СРСР, бо в союзі нема заборони ні обмеження на виїз, чи висилку грошей за кордон, а тим більше тих грошей, про які мова, а які були приватною власністю професійних спілок. Радянське законодавство не передбачає перелон для пересидки грошей за границю, а тільки робить її залежною від деяких означених правил. В даному випадку все сталося правильно. Виступ англійського уряду вважають більшовицькі дипломати спробою деяких англійських кругів анулювати англо-радянський торговельний договір і таким чином довершити новий економічний натиск на радянський уряд.

Ось істота конфлікту. Англійська публична опінія і консервативна партія вимагають від Чемберлена, як найгостріших засобів боротьби зі ширенням комуністичної пропаганди та підсилюванням грішми англійських комуністів. Чемберлен по-каз, можна сказати, навіть у конфлікті, — зі своєю партією, бо він є прихильником повільного ділення, а від нього вимагають радикальних кроків.

Який оборот не прийняла би ця справа в недалекому майбутньому, го слід підкреслити факт мобілізації цілої англійської опінії проти більшовиків. Чи скорше чи пізніше мусить їй піддатися уряд. А він перенесе цю справу на міжнародню арену, та буде мобілізувати всі сили проти більшовизму. Це зрештою робить Англія систематично не віднини. В даному випадку треба надіятися зовсім реального ділення, реальних ачинків. Чи дійде до збройного конфлікту, не можна сказати, але СРСР напевно захоче Англію взяти в кліщі всебічної ізоляції і таким чином обмежити небезпечну більшовицьку пропаганду і революційну роботу Комінтерну. А це все спричинить зовсім нову міжнародню конфігурацію, зовсім нове угруповання сил.

Спільним фронтом.

Віче Українців, Білорусинів і Литовців у Філадельфії.

Отсей допис прийшов до нас із заданим означенням. Містимо його в скороченні, вичерпуючи все те, що могло б підняти конфлікт. — Ред. Філадельфія, 10, травня 1926.

Заходом Комітету поневолевих народів (Українців, Білорусинів і Литовців) у Філадельфії відбулося у нас б. н. м. в галі горожан велике протестатійне віче проти режиму в Польщі. На вічу зібралися маси українських, білоруських і литовських робітників та поважна кількість інтелігентів всіх трьох народів. Віче отворив голова Комітету д-р Лука Мишуга, секретарював п. М. Дармограй.

Перший виступив з основним рефератом про положення національних меншостей у Польщі д-р Л. Мишуга. Бесідник зазначив, що комітет скликав це віче, щоб піднести прилюдний протест проти польської самоволі на українських, білоруських і литовських землях. Коли проти цієї самоволі протестують найбільші мужі науки й аналітичн політики в Європі, коли проти польських насильств підняла протест Ліга охорони прав людини і конгрес протестантських церков, го тим більше мусять це зробити емігранти з українських, білоруських і литовських земель, що тепер під Польщею, бож тут ходить про життя їх рідних братів, про долю їх рідного краю. Референт змалював положення всіх трьох народів під сучасну хвилю і підчеркнув, що тільки алученими силами, спільним фронтом зможуть здобути собі кращу долю. Зазначив іще бесідник, що як тільки виникла в Філадельфії думка оснувати спільний Комітет, аложені в усіх трьох поневолевих народів, зараз накинута на ініціаторів того діла ціла польська преса в Америці. Боялися нас — казав д-р Мишуга — вже годі, як ми сиділи тихо. А щоб то було, якби ми взяли до спільної праці? А це ми мусимо зробити,

ми мусимо боронитися і спільними зусиллями відбивати страшні удари". Промовець закінчив свій реферат зазивом до всіх гуртуватися в Комітеті поневолевих народів.

З черги промовляв Американець, адвокат Губерт Горень, великий приятель Литовців, що виступив оборонцем права на самовизначення для всіх народів. Бесідник вірить, що кожний нарід скорше чи пізніше мусить здобути собі державну незалежність, як тільки спроможнимо до неї послідовно. Свободолюбний американський нарід буде завжди по стороні поневолевих і поневолевих.

Від Білорусинів говорив Д. Ковнурко, що оповідав про різні жахливі картини з теперішнього білоруського побуту. Особливо цікаві були ті образи, в яких бесідник малював похід на білоруську школу й церкву. По ній виступив з промовою о. С. Драгеліс (по литовськи), що змалював положення литовського народу, зокрема його столиці — Вільни. Бесідник зазивав до єдності і вдержання в спіль-

ній боротьбі, щоб якнайкраще використати симпатії вільного американського народу.

Останнім промовцем був ред. Омельян Ревюк, який виступив довшу промову в англійській мові. Бесідник зазначив, що інтерес Америки вимагає, аби в Європі не було поневолевих народів. Це потрібно і для економічних інтересів Америки і для мирного співжиття різних національних груп серед американської еміграції. Алеж Америку треба поінформувати про становище поневолевих народів в Європі, особливо ж про становище Українців, Білорусинів і Литовців, а тоді вона напевно на це відповідно відгукнеться.

По скінченні своєї промови бесідник поставив резолюції в англійській мові, вироблені в спільному Комітеті. Резолюції ухвалено однодушно і на тому віче закінчилося. Після того розіслано їх до американських конгресменів і сенаторів та до представників чужих держав у Вашингтоні.

Плащі	імпрегновані ориг. французькі	зол. 259
	гумові ориг. англійські жіночі	" 45
	" " мужеські	" 82
поручас		
Фірма ГУРСКИ і ВІТЕК		
Львів, Площа Маріївська ч. 5.		
1799 8-20		

Після ганебного вбивства.

Становище органу Мілюкова „Последнія Новости“. — Спростування генерала хорунжого В. Петрова.

Парижський орган Мілюкова „Последнія Новости“, погляди якого на справу вбивства от. Петлюри ми вже наводили, вважав за доцільне забрати в тій справі ще раз голос. Тим разом присягав він справі погромів на Україні величезну передовицю, в якій обвинувачує в погромах усі армії, що оперували на Україні.

„Справедливості вимагає підкреслити — пишуть „Последнія Новости“ — перш за все те, що жидівські погроми супроводжали всю громадську війну на Україні. І не було в тій війні ні одної партії, свободної від того п'янства. Воно охоплювало частини білої армії не менше ніж українські війська. В першому періоді війни: в 1918 р. цілий ряд жорстоких погромів вчинили більшовицькі відділи. Наскільки велика кількість „отаманів“ і банд — деякі з них звали себе українськими — займалася розбоями, а особливо рабуванням жидівського населення — як постійним і головним заняттям. У всіх тих випадках основні причини такої самої загальної озацірені, що розбуджувало пераїсний інстинкт ненависті до „чужої“ по крові, — соціальний розклад, що породив тип „професіоналів“ горожанських воєн“, які вчиняли війська всіх партій, — накінець самі ошуміли горожанської війни, та система „самопостачання“, якою жили всі армії і яка при слабкій дисципліні легко поверталася в розбій. Жидівське населення перше падало жертвою, як населення міське, більше безбронне ніж сільське і як різко відріжене від інших груп, над якою можна було робити насильства, не ризикуючи зачіпати „своїх“. Прямий і „оправданний“ тих насильств: легенда про поголовний більшовизм Жидів і т. п., яку не важко було придумати.

Дотепер все, можна сказати, немоє би безсторонню, але далі та „безсторонність“ „Последнія Новости“ губиться. А губиться вона особливо тоді, коли вони пишуть про український національний рух та його провідників. Цього руху вони ненавидять, не перетравлюють зв'язаного з ним неподільно українського сепаратизму і тому не вагаються й тепер копнути його своїм шовіністичним російським копитом.

„Вбивство Петлюри — пише орган теперішнього резолюційера Мілюкова — було актом мести за погроми Жидів, яких допустилися „петлюрівські війська“. По суті, провідники українського руху несуть серйозну частину відповідальності за ті проступки“.

По такому генеральному обвинуваченні дає газета тим же Українцям ніби-то неутралізуючу до якої міри це твердження пігунку і каже на адресу пок. Петлюри:

„Та ці твердження найменше можна віднести до особи Петлюри. Трагедію

національних відносин на Україні менше всього можна вирішити актами помсти на поодиноких особах“.

А далі йде ще краще. Навязуючи до наведеної аналізи відносин на Україні передовик „Последнія Новости“ пише:

„А тим загальним присягам помагав відомий напрям політики українського націоналістичного уряду, — як, описав, і політика білого командування — хоч із цілковито інших причин і мотивів. У тій точці трагедія українсько-жидівських взаємин стоїть у тісному зв'язку з трагедією українського національного руху“.

Отже всіх українських національних провідників обвинувачує ця „безсторонна і революційно-демократична газета“ в чамбул у шовіністичній політиці, яка не могла не підтримувати погромницьких настрів.

„Зловинний акт — пишуть вони далі — повного відділення від Росії не тільки викопав пропасть між українським і починавшимися білими рухами, але й усунув усяку можливість згоди між усіми протибішовицькими силами на поліуді. Цей акт соромив іскинучий — якби не були суб'єктивні настрої політичних діячів з обох сторін — конфлікт з меншостями, а зокрема, з Жидами, зайтересованими, як торговельне населення, в підтримці економічних зв'язків із центром Росії. Але „самоцілісність“ не визнавало достаточного одушевлення і серед українських мас — і не могло бути досить сильною протизагою більшовизму“.

А далі наводить газета цілу „історію“ України від часів Центральної Ради аж до кінця 1920 р., в якій все одно клепає, що „хибна“ політика українського націоналізму мусіла довести до погромів.

„Погром Жидів став засобом підняти масу, в протязі загальному погромові „буржуї“, до якого закликали більшовики. Погромницька троякість: леза напад на національну агітацію і козаки діставали нагороду за службу — головами і майном жидівського населення в захоплених місцевостях. Така генеза страшної хвилі погромів, що залила міста й містечка України кров'ю жидівського населення в першій половині 1919 року“.

Щоби написати такі нікчемні нісенітщини, треба, напевно, бути російським аж до білого розпаленням націоналістом, треба бути атавістично обтяженим ненавистю до всього українського, треба бути крайнім шовінізмом і заслупленим, непристойним злісником. Всі ці прикмети очевидно мусить мати в аномальних розмірах передовик названої газети. Де є такі твердження, там кінчиться полеміка, там не може бути мови про ніяку серйозність. Це ж негідне поважної газети, а ще менше гідне воно пера серйозного журналіста, що важиться без ніяких даних, а так

собі з фантазії висувати твердження, немов то українські козаки в нагороду за службу діставали до власної довільної розпорядимості голови та майно жидівського населення. Де починаються такі нікчемні аргументи, там кінчається розмова, поважна доказова дискусія. На хоробливу уяву та очевидну брехню не придумавш ніяких протинаргументів.

І тут же по такому обвинуваченні та сама газета хоче підтвердити це ніби-то фактичним матеріалом а жидівських джерел.

Вона пише: „Чи була це політика самої Директорії і головного командування в особі Петлюри? Н. Хейфіц, що писав на основі матеріалів жидівської комісії для допомоги жертвам погромів, це категорично стверджує. А. Д. Марголін — владний жидівський діяч, що був членом українського уряду — не менше категорично виступав проти тої, по його словам, клевети“.

Чи це не фарисейське становище? — А по ньому йде знов ще більше затроєна стріла:

„Це факт, що український уряд — цілком відмінно від білого командування — не виявляв явного антижидівства. Навпаки, він немов би то намагався притягнути Жидів до будови української держави й навіть йти на поступку їх національним інтересам на основі „національної автономії“ по „найновішій“ австрійській теорії. Але в той же час він видавав тривалий літературний на полі елементарної оборони жидівського населення від масового насильства і грабунку“.

Цих образків московської перфідії хіба досить. Та накінець не можемо поминути ще тенденційної клевети в тій же статті на адресу поодиноких, живучих ще людей, найвизначніших діячів українського національного руху. І так „Последнія Новости“ твердять, що перед утвореною українським урядом у Винниці слідчою комісією в справі погромів, до якої належали і Жиди, заявив себе полковник української армії Петрів, тодішній начальник гарнізону в Житомирі, а пізніший міністер, явно погромником. Про полковника генерального штабу Петрова ми писали, та висвітлювали цю справу. Завтра помістимо спростування генер. хорунжого Петрова, яке він вислав до редакції „Последнія Новости“. Попри ту клевету йде ще одна. Передовик „П. Н.“ не заважався написати, що коли до тодішнього голови Директорії Винниченка прийшла депутація Жидів у справі погромів, то він мав їй відповісти, що просить „не сварити його з армією“. Це напевно виссано з пальця, бо нікому не секрет, що відомий наш письменник і заслужений діяч В. Винниченко був одним з найбільших філіосемітів на Україні.

Педагогічні Ради.

(Стаття надіслана.)

Серед учительства середніх шкіл у Польщі є поважне змагання, щоб піднести значіння учительського збору у відношенні до директорів, котрі дуже часто засвоюють собі ролю одиноких господарів школи. Далися чути навіть поважні голоси за виборністю директорів учительським збором, щоби в той спосіб на цей важний уряд діставалися люди, що далися пізнати як правдиві педагоги, та щоби, коли котрийсь з них покажеться нездатним на те становище, не тяжив як змора над заведенням, а щоби його можна було усунути волею товаришів.

Однаке до того не дійшло, а виданий неfortunним реформатором шкільництва б. мін. Стан. Грабським правильник педагогічних рад далеко не відповідає тим надіям і бажанням, які видвигнуло учительство. Всеж таки він формулює правне становище учительських зборів, тож тими правами повинні користуватися наші учителі, тим паче, що деякі наші директори, навіть приватні, проявляють дуже часто абсолютистичні змагання, нерідко зі шкодою для нашої молоді.

Головні точки регуляміну (див. Дневник Кураторії ЛОШ. ч. 5.) є такі: Педагогічна Рада є урядовим органом внутрішнього шкільного життя, що співділяє з директором у виховних, дидактичних, а навіть,

Математична загадка!

Коли 1 = 50

1247 Розв'язка 47-70

(видипи 05 — **УНІВЕРСАЛЬНЕ**
літературне оловонидипи вкни 1)

на бажання директора в деяких адміністративних справах. До круга її діляння належить: обговорювання способів введення в життя розпорядків влади, журба за піднесення виховного і научного рівня, оцінка поступів і поведінки учеників приймаючи й усуваючи учеників зі школи, подавання властям внесень дотично виховання і навчання.

Рада сходиться бодай 5 разів до року на зазив властей, директори на домагання $\frac{1}{2}$ членів Ради. Рішення западають більшостю голосів. На випадок, якби вони проти-вилися законам або розпорядкам, директор може відкликатися до Кураторії і завісити виконання ухвали Ради.

Для успішнішої праці Рада може творити раду виховників (т. зв. класових опікунів), наукові ради для певних предметів та класові комісії, котрі мають підготовлювати внесення на Раду, радити, як виконувати ці рішення, укладати шкільні регулямини в рамках загальних приписів, обдумувати справи суспільного і товариського життя в школі і поза нею і т. п.

Загалом учителі як члени Ради і комісії можуть при добрій волі й рішучості добути поважний вплив на ведення школи і долю молоді, хоча регулямин не дає учительському зборові таких прав, які йому з огляду на його повагу супроти директора належалися би.

НОВИНКИ.

— **Українському громадянству до відома.** Після процесійного походу в неділю першого дня Зелених Свят на Янівське кладовище відбудеться там же під волиним хрестом серед могил українських стрільців спільна панахида зі всіма священиками. Після неї відбудуться вже рівночасно поодинокі панахиди з поодинокими священиками на могилах: 1) Безіменного Стрілця, 2) Луцкея і Крупи, 3) Шевчука, Фолиса і Саламоновича, 4) Бесарабової. Шановне громадянство просить взяти громадно участь у всіх тих панахидах, як у спільній так і в поодиноких.

— **Робітництво в Дрогобичі Франкові.** В понеділок дня 21-го червня відбудеться в Дрогобичі свято українського робітництва Црогобиччини при участі делегатів з цілого краю для пошанування пам'яті І. Франка. В програму свята входить академія з рефератом проф. д-ра Свендського і промовою делегатів, описав буде похід аудиторії міста.

— **Про „Порядику Матерей“**, про яку посвяченню помістили ми вчора загадку, одержуємо таку замітку: її домітка положена на узгір'ю цитаделі при вул. Ходорівського ч. 15 в даром Митр. Шептицького для філії Товариства охорони дітей та опіки над молоддю, яка тут помістила „Порядику матерей“ себто шпиталік для вагітних матерей і дітей. Орданують тут лікарі д-р Ол. Барвінський і д-р Вол. Щуровський у діточих недугах, д-р Ол. Подолінський у жіночих, д-р Т. Бурачинський у хірургічному відділі, а д-р Савицький навісвітлює кремінною лампою. Крім згаданих заслуг її Основника та Мецената і д-ра Барвінського, яко ініціатора секції „Порядику Матерей“, який вложив багато труду і часу в організування цієї інституції, чимало безкорисної праці вложили там пані Перфецька, Львова, Бенесевичева, Рудницька, Терлецька і Радикевичева.

— **Справа ув'язнення редактора „Світла“.** Довідуюся, що спір

ство в справі ув'язненого з кінцем квітня ц. р. Василя Бобинського, редактора робітничо-селянського тижневика „Світла“, який одночасно закрито, добігає до кінця. На днях мають бути слідчі акти віддані до прокуратури. Слідство ведене слідчим суддею Косіковським іде в напрямі обвинувачення з § 58 к. з., якого ред. Бобинський допустився, помістивши в „Світлі“ кілька статей, в яких промова прокуратура додала признаки провини з того параграфу. В зв'язку з тим дійшли до нас відомості, що почотві уряди ще в минулому році одержали від своїх звершніх властей наказ подавати до відома поліційних постерунків імена передплатників „Світла“.

— **3 адміністративної гумористики.** Українське Краще Т-во Опіки над Івалідами у Львові передало філії Т-ва „Просвіта“ в Березанях справу організації збірки в березанському повіті на дні 20. і 21. червня ц. р. для інвалідів. Філія передала тут старосту спис уповноважених з проханням завідувати уповноваження. І тут вийшла історія, бо новий староста відмовився від цього, а то тому, що в класові відликування поміщено імена: о. Іван, а не кс. Іван, о. Омелян, а не кс. Омелян, а не В. з. і т. д. Голова філії висловив старості, що класові написана з іменами по душі обов'язуючих приписів і що годі переробити всіх Іванів на Янів, а Василів на Базилів — та покликуювався на приписи ведення метрич і книг ґрунтових, на що староста Топольницький відповів: „nie nie obchodzi metryki, nie nie obchodzi księgi gruntowe i przepisy dotychczasowe. Jestem polskim urzędnikiem i nie mogę zawidywać o pełnomocnictwo na Iwana, W. yla, Mykołę. Omeł na, a tylko w brzmieniu urzędowym polkiem: p. J. na, Bazylego, Mikołaj, Emil na i t. d.“ Голова філії відмовився перенесувати українські імена на польські, а пан староста на питання, чи відмовляє відликування, відповів: „nie odmawiam, ale klasowe w dymow nia s m sobie p iszę“. На питання, чи це жарт з іменами, чи це має бути прелюдія до територіальної автономії — староста не відповів. Запал старости до перекрещування імен не новий і не дивний, бо, як зауважимо, він сам з походження Українець, змінив своє крестне імя Володимир на Владислава, греко-кат. обряд на латинський і українську народність на польську. S pienty są! М. С.

— **Ucrainica.** У паризькій „Rev e Intern tionale“ з 1-го червня знаходимо статтю д-ра М. Лозинського п. з. „Польща й угнетені нею народи“. У ч. 164 „Pratier Presse“ з дня 18. ц. м. знаходимо у відділі „Slav sche Rundschau“ довге справоздання студії Я. Бодуена де Куртене з останнього тому „Записок Наук. Тов. ім. Шевченка“ про „Kilka ogólników o obiektywnej i subiektywnej c dębnosci Ukrainy pod wzgledem językowym, plem ennym, p łodowym i p ńaw wym“. Одночасно інформації про нововидані у Київській Академії Наук Знадобні для життя Стенана Руданського, А. Кримським і М. Левченком.

— **Відкладення військової служби.** Ті, що скінчили 23 рік і пов'язані почати військову службу, без огляду на те, чи скінчили школу, можуть служити шойно 1. липня 1927 р.

— **Гарний вихователь.** На Гуцульщині в селі Рибні, косівського повіту, є вчителем Захарій Сенютович, якого поведінка в громаді та школі дала привід батькам до скарж. Він покинув лишиться без наслідку. Цей педагог не тільки надто часто заглядає до кордону, але й в хаті, підчас шкільної науки счиняє родинний бешкет. Раз побивав він зі своєю жінкою так завзято, що їх боєва акція перенеслась аж до шкільної класу в

присутності дітей, які мусіли втікати від „стрілів“ своїх педагогів.

— **Іспит зрілості в III. Держ. Семинари у Львові** відбувся в днях від 29. мая до 5. червня 1926 при трьох комісіях. У відділі - А - під проводом візятатора Мечислава Войковського зложило іспит 41 кандидаток, а саме: Стефанія Батюк, Параскевія Белей, Ольга Білобрат, Ольга Білик, Стефанія Боднар, Софія Бонк, Юлія Бутель, Ольга Деревинка, Анна Дурбак, Станіслава Дячоба, Осина Горудька, Олена Гриницька, Наталія Гумінілович, Олімпія Книзь, Стефанія Кохан, Ірина Кохановська, Іванна Коцко, Розалія Коритко, Олена Коржинська, Євгенія Коваль, Стефанія Крупа, Дарія Кульчицька, Ольга Кузь, Юлія Ліницька, Броніслава Літвін, Анна Лебішан, Анна Матерія, Стефанія Робацька, Марія Скотчлас, Ірина Скрипчук, Ірина Спидик, Надія Субтельна, Ольга Свистун, Ольга Шулга, Антоніна Шпан, Катерина Тапчанівська, Евстахія Вашута, Іванна Вержбицька, Євгенія Зелена, Марія Жоланович. У відділі тім було 49 кандидаток; з тих одна не допущена з причини лахої ноти з польської задачі, одна занедужала, а сім кандидаток репробовано на рік. — У відділі - Б - відбувся іспит зрілості перші три дні під проводом візятатора Оттона Жуковського, а далші два дні під проводом директора II-ої семинарії Войтиха Смолинського. У відділі тім було 48 кандидаток. З тих одна занедужала, одну не допущено з причини лахої ноти з польської вправи, а одну репробовано на рік. Іспит зрілості зложило 45 кандидаток, а саме: Ольга Цар, Анна Целінська, Іванна Цибульська, Ольга Чорна, Анна Добрянська, Софія Федчина, Романа Фотик, Осипа Франчук, Софія Гладка, Ольга Головинська, Ірина Гриницька, Ірина Качала, Марія Камінська, Яроміра Климко, Стефанія Ляхович, Михайлина Махницька, Ольга Манько, Марія Мариницька, Пелагія Модна, Іванна Микитко, Мирослава Падох, Надія Петрик, Стефанія Підгайна, Ольга Полюга, Стефанія Порхавка, Іванна Порошко, Стефанія Процак, Ірина Прицесь, Олена Романів, Олена Роздольська, Осина Рожанківська, Надія Рубчак, Наталія Сабарай, Ольга Сариччук, Ольга Савойка, Стефанія Слоновська, Софія Собків, Марія Стенанюк, Софія Силенко, Ольга Шуркот, Марія Тершаковець, Ольга Тизько, Клементина Козій. — У відділі - Ц - проводив директор мужеського семинара Казимір Циммерман. У відділі тім було 51 кандидатів, з тих 3 не допущено при класифікації до іспиту зрілості, 4 мало недостаточну ноту з польської задачі, а 6 репробовано на рік. Іспит зложило 38 кандидатів, а саме: Іван Барусевич, Іван Батюк, Станіслав Бергтрам, Іван Бішко, Богдан Бобинський, Филип Бойко, Маркіян Бучко, Ярослав Букайло, Андрій Харах, Іван Ходачок, Ілля Долганяк, Володимир Дорощ, Іван Гвозд, Іван Гадзевич, Петро Гарух, Лев Горінь, Михайло Гошовський, Михайло Грициняк, Михайло Керницький, Андрій Кобрин, Іван Котик, Михайло Козій, Михайло Кривий, Василь Ласна, Амвросій Лазар, Юрій Луміковський, Петро Малиш, Юліан Мурський, Павло Михайлишин, Роман Папп, Осип Пізняк, Лев Подолок, Богдан Проць, Василь Пронь, Михайло Сич, Іван Тарнавський, Володислав Торбашкий, Теодор Туз. Разом 124 кандидатів (-ок).

— **3 епідемії самовбивств.** 19-літній торговельний помічник Станіслав Дашкевич застрелився вчора по причині нещасливого кохання. Свою вибрану відпровадив ще до хати, але вертаючись не міг перенести думки, що 17-літня Геля любила ходити на прохід ще й з іншими. — Пробував умерти відомий

з процесу Штайгера судовий „авокультант“ д-р Р. Пйотровський, посварившись з братом і батьком, кустяками вибитої шиби перерізає собі жили. Ного брат пожертвував власну кров для переледення трансфузі виснаженому від кровотічі недужому. Преса передає тільки здогади щодо причини цього розпучного вчинку д-ра Пйотровського: не є виключено, що такий перший розстрій є в зв'язку з неприємним для нього слідством зі Штайгерівського процесу. — Хотіла умерти з кохання служниця Анна Ціла, випивши сублімату. Але випила його за мало і лишилась ціла.

— **3 темної хроніки.** Ілько Андрушко, син селянина з Лиханової, біли Борислава, позичивши крадькома від свого багатого батька, нафтаря, 1000 доларів, приїхав до Львова на широку забаву, до „Берлінського“ готелю, при вул. Рейтана. Батько пошідомив про втечу сина поліцію і паніч не заїхав далеко — безплатно вернувся до Борислава.

— **Без дозволу мами.** 19-літній граф Дзедушицький, львівський громадянин, оженився зі звичайною дівчиною, бо дочкою інженіра, без дозволу своєї мами і військової влади. Мама графа налякана таким незалежним шукань за молоддю пароху при допомозі поліції, сподіючись виратувати сина з такого злого інтересу.

— **Рідкий гість.** Пишуть нам: Дня 14-го ц. м. школярі села Дева-тир вертаючи зі школи, завважали в лісі птаку великих розмірів, що спочивала на арізанім пні. Коли сполохана ними не мала сил літати, а насторожилась до оборони, хлопці вбили її камінцями і передали у праві школи. Тут розпізнали „гусачого шуліку“ (супа), завбільшки одного метра, при розп'ятих крилах 180. Цікаве, що впустило цього мешканця теплих країн до еміграції в наші краї. Неважко недо-стача їжі?

— **Вакаційно-кабаретова драма.** Кілька днів тому здохли ми до відома про тасний злочин у лісі в Яремчу, де найшли мертвого ограбленого невідомого мушину. У що справу була заплутана кабаретова артистка Храшевська-Кульчицька, яка вийшла туди зі Львова на прогулю з двома молодцями, принагідними знайомими. Оба вони в Яремчу шезли. Поліція ствердила вже особу убийниці: є нині Казимир Гліньський з Ченстохови і абитого нині Віктора Заремби з Варшави. Гліньський убив свого товариша в лісі для грошей і шез. Видала його залишена в готелі сорочка з фірмою „Ченстохова“. Храшевську як непричасну в злочини звільнили з арешту.

— **Жертви наукової праці.** Париж забалавав на протязі одного дня про нікому невідомого філософа, який на протязі 27 літ працював у мансарді над твором про потвердження теорії Дарвіна. Він голодував, купуючи вічно нові книжки, потрібні йому до праці. Коли його твір був готовий, він не міг знайти наладника. Тому стрілив собі в голову, залишаючи лист пов'язаний надії, що тепер звернуть на його рукопис увагу. — Одночасно приходить заїстка про смерть визначного єгиптологів з університету в Бальтіморі, д-ра Ембера, який працював 10 літ над твором, що мав доказати семітське походження єгипетської мови. У його домі вибухла пожежа і він, хоча врятувати свій рукопис, вибів аж на дах, де згорів.

— **Померли у Паризі.** Кілька днів тому померли грузинський соціаліст Чхеїдзе, відомий як голова соц. фракції у російській думі від 1907—1917, голова совітів в 1917, президент грузинської конституанти від 1918 до 1921, до менту, коли мусів покінчити Грузію під напором більшовицької офензиви. Чхеїдзе покінчив само-вбивством після 45-літньої дуже активної громадянської діяльності.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. шваб. 143.322. Адреса для телеграм: «Діло», Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописи не звертаються.	ПЕРЕДПЛАТА: Місечно: в краю 450 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 750 ал., Німеччині 750 ал., Швейцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 750 ал., Австрії 750 ал. — Зміна адреси 1 зол.	В СПРАВІ ОГолошень ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.
--	--	---

Чи справді нові напрямні?

Обіцянка заспокоїти освітні й культурні домагання Українців і Білорусинів. — Про територіальну автономію ні згадки! — Над чим радитиме сойм 22. ц. м.? — Чутки й поголоски.

Варшава, 18. червня 1926.

„Курєр Червони“, орган близький урядовим колам, подає такі вісти: Уряд розглядає тепер напрямні нової політики у відношенні до меншостей на „кресах“. Ці напрямні виробив комітет знавців, що радилі в перших днях минулого тижня.

Напрявні зводяться до того, що мають бути зrealізовані постанови конституції і місцева населення має користуватися повнотою горожанських прав. Крім того мають бути поладнані освітні й культурні домагання в першу чергу українсько-го й білоруського населення. Дальше буде змінений курс державної адміністрації на „кресах“ шляхом зміни воеводів. Кресова адміністрація буде придержуватись нового курсу у відношенні до територіальних меншостей і дістане поручення старатися збудити повне довіря українського й білоруського народу до Польщі.

Однак ця програма не обіймає проекту територіальної автономії для українських і білоруських земель під Польщею.

Нові напрямні польської політики на „кресах“ будуть в найближчих днях остаточно усталені й опубліковані. Цій справі буде присвячене ще одно з найближчих засідань ради міністрів.

Перед засіданням сойму, що збереться у вівторок 22. ц. м. після майже 2-місячної перерви, панує тишина. Всеж такі політичні кола з великим заінтересуванням чекають на те засідання, головню з уваги на ті справи, які стоять на його деннім порядку. А цей денний порядок передбачає 5 точок: 1) перше читання проекту закону про обов'язуючу силу розпорядження президента держави з 29. червня 1924 про грошеву лихву; 2) перше читання проекту закону про доповнення бюджетової провізії за час від 1. травня до 30. червня 1926 і за час від 1. липня до 30. вересня 1926; 3) звідомлення скарбової комісії про урядовий проект закону в справі податків від льокалів, а також внесення посольських клубів у тій самій справі; 4) звідомлення скарбової комісії про поправки сенату до проекту закону про стемплеві плати; 5) звідомлення освітньої комісії про поправки сенату до проекту закону в справі службового відношення учительства.

Зашкваллення буде в соймі при обговорюванні бюджетової провізії і при майбутній резигнації марш. Ратая. Кажуть, що в цій справі буде поставлене внесення, щоб гої резигнації не прийняли. Ще більше зашкваллення викличе нагале внесення лівих на розв'язання сойму, яке мабуть не має багато шанс на те, щоб його ухвалено, бо збере на себе ледви чи більше як 200 голосів, враховуючи в це й голоси Українців та Білорусинів. А це число за мале, аби внесення могло перейти.

Натомість на вівторковому засіданні сойму не буде обговорюватися про-

ект закону про зміну конституції. Цей проект внесено вчора на руки маршалка, однак згідно з постановами конституції внесення на зміну конституції можна ставити на денний порядок щойно в 15 днів після того, як його зголошено. Таким чином це внесення буде розбиратися на пленумі сойму аж за два тижні, хіба, що вплинуло посольське внесення з домаганням поставити цю справу на денному порядку скорше.

Лісти міністрів другого уряду прем. Бартля ще й досі не скомплетовано, бо донині не обсяджені теки міністра освіти, земельних реформ і рільництва. Кажуть, що до вівторка ця справа буде дефінітивно поладнана і всі міністерства будуть обсяджені.

Чутки про загрозу през. Мосціньського уступити зі свого становища на випадок, якби сойм не ухвалив урядового проекту зміни конституції, щонайменше передчасні. Такі вісти були у варшавській пресі, але вони були обраховані мабуть на те, щоб стероризувати, а принаймні застрашити хиткіші елементи в соймі. — Натомість ближча до правди є друга поголоска, а саме намір Пилсудського уступити зі становища міністра війни. Ось зачувати, що в найкоротшому часі вийде декрет президента держави, яким теперішній шеф штабу ген. Бургарт-Букацький буде іменований другим міністром військових справ. Шефом штабу став би тоді ген. Піскор.

Еріо творить уряд.

Париж, 18. червня 1926.

Група сусп. радикалів однодушно ухвалила, що Еріо не може співпрацювати з Бріаном, під пропозиціями йому умовинами. Еріо в листі до Бріана подає йому причини того рішення. З огляду на відмову Еріота Бріан зрікся місці утворення уряду. На думку Бріана, Еріо може поладити кризу. Президент Думерг завізав до себе Еріота. Еріо прийняв в основі місію утворення уряду.

Після убивства Петлюри.

Міллеран заступником родини вбитого.

Париж, 18. червня 1926.

Б. президент Франції Міллеран зголо- сився на заступника родини вбитого Петлюри у процесі проти убийць Шварцбарта. Вістка, що Міллеран, який є відомим ад-

вокатом, обжаловуватиме Шварцбарта, викликала велике враження.

З судової салі.

За приналежність до Української військової Організації.

Львів, 19. червня 1926.

На вчорашній розправі зізнався св. Тед. Смолянський, комісар поліції у Львові, який він слідство у справі нападу на гол. почту у Львові. Свідок заперечує, на- чеб на обвинувачених вимушувано зізна- ня або бито їх. Яр. Барановський добро- вільно признався до вини й подав подаро- би, про котрі поліція не могла знати, а зізнання його підтвердив Ів. Головацький, якого арештовано за суперечні зізнання. Свід. Каз. Стецула, комісар поліції в Стрию, в свідство в справі нападу на касу Повітової Ради в Долині й у справі вбивства поліція Громадкі. Св. зізнав, що обв. Медвідь признався до участі в тому нападі, а Дубаневич до вбивства Громад- ки. Свідок також заперечує, начеб обвину- вачених бито для вимушення зізнань. Свід. Казимир і Марія Новаки, у яких меш- кає обв. Олинський, кажуть, що О. в дні нападу на головну почту вернув до дому около 8. год. веч. Войцех Конхольнік, начальник станції в Рахні, зізнав під при- ягою, що Дубаневич був саме той, ко- трого легітимувал поліція Громадкі на станції в Рахні. Дубаневич нібито показу- вав Громадці, що має руки повалені олі- вою (на доказ, що є салітарним робітни- ком в К. луші, а пізніше Громадка від Дубаневича залікним шляхом. Кілька хви- лів пізніше свідок почу 5—6 австрійців, від яких згинув Громадка. Коли предсід- ник розправи показав свідкові на Дубале- вича, свідок ще раз стверджує, що то той сам.

Обвинуваченням у нападі на Повітову Касу в Долині акт обвинувачення закидає, що після нападу на Касу поділилася на два гуртки. Два пішли в сторону Калуша, а троє пішло до Рахні, де мали вісти до поїзда. По дорозі урядили, що зал. білет купити Дубаневич, як менше знавчий у тих сторонах. При касі стрінувся Дуба- невич з поліцем Громадкою, який прика- зав йому вилегітимуватися. Тому, що Ду- баневич не має документів, відповівши його на постерунок. По дорозі Дубаневич схопив Громадку в половину, щоб не міг ужити кріса, добув із кишені револьвер і кількома стрілами вбив його.)

Свідок Гринишак з Рахні ка- же, що Громадка згинув від кулі того чо- ловіка, з котрим вийшов із двірця. На цьому розправу відложено до нині на 9. год. рано.

Присуд на обвинника Піндого.

Варшава, 18. червня 1926.

На нинішній розправі проти обвинника Піндого Влад. Тшмелевського, після три- годняної наради суд проголосив присуд, яким засуджує Тшмелевського на 10 літ тяжкої в'язниці та видалення з вієська.

Біржа.

Гроші.

Банк Польський обнизи 18. червня курс долара і дефі на 995, а офіційний курс варшавської біржі остали без зміни. Аг. Ск. подала з Варшави курс долара в при- ватних оборотах 1037 і пів. У Львові на приватній біржі 18. червня почав долар курсом 1027 і через день осягнув 1035 при хиткій тенденції. Канадський долар 1025—1027.

Збіжжя.

Пшениця красва біла 43—44, пшениця красва червона 46—47, жито галицьке 2750—2850, ячмін галицький пастівний 2750—2850, овес галицький 32—33.

В Зелені Свята.

Львів, 19. червня 1926.

По наших містах є здавна зви- чай процесійних походів на могили найдорожчих в часі Зелених Свят. По селах ідуть на могили звичайно другого дня Великодних Свят або в найближчу неділю по святах. Ідуть в цих днях поклонитися ті- ням померших усі: батьки й діти, старі й молоді, чоловіки й жінки. Ідуть, щоб нагадати їх діла добрі, щоб пошанувати їх пам'ять.

Після покінчення світової війни цей гарний звичай процесійних про- щ на могили небіжчиків став на- шою душевною konieczністю в ча- сі Зелених Свят. У тих днях весь український загаль спішить на цвин- тарі, щоб віддати поклін найближ- чим серцю, заслуженим для народу одиницям.

Спішить, щоб відвідати тия, що від нас відійшли, щоб зв'язати з ними тою ниткою, яка лу- чить нас живих з ними, яка нага- дує нам їх діла добрі, їх почини гарні, і велить нам пращувати й боротися за ті самі ідеали, які при- свічували їм, отим помершим, за їх життя.

І цього року підємо ми всі про- цесійними походами на могили най- дорожчих.

Підємо як члени нації, щоб поклонитися костям найкращих з нації, бо це потреба нашої душі, обов'язок нашого серця.

Але чи на тому має вичерпувати- ся той наш обов'язок? Чи то все, що ми обов'язані зробити для па- м'яті

Чи подбали ми про нале- жне упорядкування могил

про утрівалення їх пам'яті, їх заслуг?

На це приходиться з жалем від- повісти, що того всього у нас за- галом недоцінюють, що у нас ду- же слабе розуміння культу заслу- жених померших, що ми майже ні- чого не робимо.

Щоб багато не розводитися, спи- таємо: Де у нас пам'ятки чи пам'ят- кові таблиці в честь погібших, які нині має в чужинців уже кожна най- менша закутина? Де наші специаль- ні видавництва,

які бачимо десятками в чу- жинців, а хочби і в наших найближ- чих сусідів? Нічого з того ми на превеликий сором не зробили, бо ми ледви спроможемось на те, що щорічно перед Зеленими Святами — і то під пригадки преси! — упо- рядкуємо на борзі могили погіб- ших у війні. А цілий рік вони якби для нас не існували і ми не дбаємо зовсім про те, чи на тих могилах є які хрести, чи нема, чи написи на них уже позатирали- ся, чи можна їх ще відчитати і т. д. Це нас мало обходить, бо нам ви- старчає піти раз у рік на ті могили з процесійним походом...

Складаючи в часі Зелених Свят поклін тіням погібших

Присягнім собі утрівалити їх пам'ять не тільки щорічним упоряд- куванням їх могил, але й здвигнен- ням на їх могилах відповідних хре-

Red. czas. „Dziło“ Pr. 283/26. W imieniu Rzeczypospolitej, polskiej sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dziło“ Nr. 131 (10808) z dnia 16. czerwca 1926 roku pod tytułem: 1) „Zmiana wyroczni oręduacji“ 2) między „słowami“ z 1921 roku... a słowami: Tak apt., 3) między słowami: b... szew... a słowami: do łoboz, 4) między słowami: 2 w kolimie 1-szej do tego artykułu objasniacie pod X w calosci, 5) „Czy nie bezładna sprawa? między słowami: c... k... a słowami: Czyż ożde, 6) „Wana Radość Szkoły“ między słowami: ego w... a słowami: narody, zawierata ad 1) 2) i 3) zamieniona

zbrodni z § 65 a) na awy karnaj uznai do- konana 15. cze. wca 1926 roku konfiskate za usprawiedliwioną i zarządził znieszenie całej go nakładu i wydał w tym § 493 pk. zakaz dal- szego rozpowszechniania tego pisma drukowa- nego. Zarazem wydał się nakaz odpowiedzi, redaktorowi tego czasopiisma, by ożegzenie niniejsze umieścił bezpłata w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewyko- nanie tego nakazu pociaga za sobą asater- stwa przewidziane w § 21 nat. druk. z 17. XII. 1882 Dz. p. r. Nr. 6 ex 1863 i. j., za- sadzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Lwów dnia 16. czerwca 1926.

Pracek.

ств-пам'ятоків з тривалими написами. Бо не вистарчить леліати їх думки, почини й діла в своїх серцях, а слід залишити і тривалі сліди їх праці й подвигів на спомин і в науку грядущим поколінням.

І ще одна справа, яку ми вже не раз порушували, а яку нагадуємо ще й нині: при нагоді Зелених Свят, наших "задушних днів", зберімся в кожній місцевості на нараду і виберімо комітет, який займався би здритненням окремого пам'ятника, а принайменше пам'яткової таблиці з тривалого матеріалу в честь погибших з тої місцевості. Пам'ятник такий повинен стояти на найкращому місці села чи міста, а пам'яткова таблиця повинна бути вмурована в церкві або в Народному Домі. І на пам'ятнику і на пам'ятковій таблиці повинні бути вивішені повний сенс подвигів тої місцевості за рр. 1914—1920, бо це має своє значіння не тільки з погляду статистики наших національних страт, але — і то передовсім! — для утрівалення нашої традиції в кожній нашій закутині. Нехайжеж цюгорічні Зелени Свят стануть з того погляду переломовими! І нехай до найближчих свят цілий наш край покритий тривалими хрестами-пам'ятниками на могилах борців і відповідними пам'ятниками й пам'ятковими таблицями в честь погибших у кожній нашій місцевості.

Це буде наш найкращий поклон пам'яті

ДОБРА КАВА

є задоволенням для нервової системи, головної для серця нерва. Винам є КАВА ГАР, яка не шкодить, бо є без кофеїну. Тому нема ліпшої кави для вашої рідні, яку і діти можуть пити.

А це муєть бути КАВА ГАР.

Після ганебного вбивства.

Спростування ганер. хорунжого Всеволода Петрова писати, яку кинули на нього "Последнія Новости".

Нав'язуючи до зреферованої нами вчора статті "Последнія Новостей", подаємо далі спростування, чи краше вивчення ген. хорунжого В. Петрова, адресоване до редакції "Последнія Новостей", а якого та дотепер не опублікувала. Ми дістали від ген. хор. Петрова це вивчення в копії.

Подаємо його в цілості і без ніяких змін:

Д-р Кость Левницький.

З світлх почин'в.

Як доконувалась перемена народної партії в національно-демократичне стороництво (1899 р.).

Справа підготовлявалася на сходинах двох груп: членів виділу політичного товариства "Народна Рада" у Львові і групи українців, що стояли поза "Народною Радою". До цієї групи належали як ініціатори: д-р Євген Левницький, д-р Володимир Охримович, проф. Михайло Грушевський і д-р Іван Франко. По близиміх порозуміннях і підготовленні відбулися в дні 26. грудня 1899 р. у великій залі "Народного Дому" довірочна нарада над новою програмою, організацією і тактикою. На цю нараду запросили: виділ політичного товариства "Народна Рада" у Львові і "Комітет Львівських Русинів", зложений зі 7 осіб зпоза виділу, визначених людей зі всіх повітів Галичини, щоб розважити справу поширення і поглиблення діяльності народної партії, що стояла на становищі народної (національної) програми з 24. марта 1892 р., та приєднання до живої й успішної роботи цієї партії тих людей, переважно з молодшого покоління, які стояли поза нею, значить — бувших радикалів і нерадикалів.

Отся спільна національна праця

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна

Мужеські сукна

1830

продає надрешетом

ФІРМА
РОМАН
ЗУБИК
Б'ялів, Галицька 16.

Пане Редакторе! — В ч. 1898 Вашої газети з 3. червня в передовій статті п. н. "Петлюра і погроми" наводиться невідоме з правдою обвинувачення неможливе то я, будучи в квітні 1919 р. начальником гарнізону м. Житомира, сам признав себе перед комісією для розслідування жидівських погромів погромником і... потім був призначений військовим міністром України". Хотіла клявета відповісти новині тини цілої передовій, яка намагалась викликати враження, що все відродження української нації базувалося малою на виключно на погромах і інших аналогічних проявах дикого шовінізму, то всеж, думаючи, орган преси, який репрезентує думку російської буржуазії і вихує себе революційно-демократичним, не користується як правилом, свідомо неправдивими даними, як засобом боротьби проти своїх національних і соціальних ворогів. Думаю, що, можливо, редакція впаде жертвою обману і використавшись воєнними тенденційними джерелами.

Я, можливо, помину би мовчанкою неправдивий вигук проти мене, що виривався з невір'я партійно-національного шовінізму буржуазної преси, як би я не мав чести дістати відзнаку виконувати тимчасово обов'язки військового міністра від української соціалістично-революційної та української соціально-демократичної партії за згодою жидівських партій: "Ідеме Фольксспартай", і жидівської соціально-демократичної партії, з представниками останніх: П. Пінксом Красним, міністром для жидівських справ на Україні і п. Соломоном Гольдфельдом, від міністра одного з міністрів. Я й був їх товаришем у кабінеті міністра, і це мене обв'язує подати відповідальний правді фактичний матеріал.

В листопаді 1927 р. другий кур'єр "Правди" баталював або кінного дивізіону українського полку ім. кошового отамана Костя Гордієнка з його наказу, як команданта примусив у місті Міні на Білорусі жидівський погром, який почали демобілізовані російської армії, з чим я одержав телеграфічно поділку від Главноверх російської армії Криленка за посередництвом голови П. сибірського корпусу Зінзєва (летув. член комітету). Про це муєть здати теперішні офіцери червоної армії б. полк. Каменський і Мясников, що тоді передавали один другому командування західним російським фронтом. Знають проте і емігранти Коріаш (тепер у Ягашеві в Польщі) і всі Гордієнківи з 1917 р., що ще живуть на еміграції.

Прорвавшись згідно з наказом Української Центральної Ради на Україну я був примусений розоружити м. Олександрів російських ополченських дружин, які тероризували жидівське населення. Діялось це в грудні 1917 р.

Гордієнківський полк перейшов під моїм командуванням в 1917 і 1918 р. цілу Україну відомі і поперек і ніде не було випадку, щоб цей полк допустився бодая

дних ексцесів проти жидівського населення.

В лютому 1919 р. я сформував Житомирську Юнацьку школу (Українська Воєнна Школа), що мала 90 відс. селянських синів з Волині, і в квітні 1919 р. разом з українською польовою жандармерією припинила жидівський погром, початий анархічними елементами в часі переходу м. Житомира після бою в руки Української Армії. Це можуть потвердити численні громадяне міста і члени міської самоуправи, з яких я тоді співробітничав, але не можу з чисто тактичних умов їх назвати і покинути тільки на м. С. Падірського, тодішнього голову Волинської Земської Управи, а теперішнього посла до польського сейму і на м. Сумисича, тодішнього комісара Волині, а також на м. Богачського тоді начальника польової жандармерії, оба вони тепер у Чехословаччині.

Командуючи тоюж Юнацькою Школою і відступаючи в арієргарді українських військ я останній виходив з м. Горинь, Олександрів, м. Рівного, при чому там не тільки не було погромів, але навіть жидівське населення Горинь улаштувало розгони на ділянку в день християнської пасхи за те, що нам вдалося забезпечити повний порядок у дні "хралу" в містечку при величезному зданні народу.

Перед самим моїм призначенням школа, виконуючи виданий мною наказ до волинського корпусу: боротися з погромами, не спиняючися перед розстрілом злочинців на горістому вчнику, припинила погром у місті Смотричі, при чому двох погромників там розстріляно. Це може потвердити п. Бонч-Осмоловський, що проживає тепер у Румунії. Жидівське населення Смотрича дало школі відповідну адресу з подякою.

Моя відомість до Жидів і до погромів дуже добре знають крім моїх товаришів з кабінету також многи Жиди як п. І. Вольфман, тепер комерсант у Львові, якого я, будучи в. о. військового міністра мешкав. Така мова фактів.

Інкримінована мені мова з комісією для розслідування погромів не мала місця тоді, коли я був начальником житомирського гарнізону. Все те неправдиво і тенденційно висвітлене в агітаційних листівках, що їх видавали в рогири терористів та збройної боротьби в місті Житомир, коли його опанували російськими червоними військами, а з яких мабуть взяв матеріали орган "Последнія Новости".

Все написане прошу помістити в найближчому числі Вашої газети в тій правді. Непомилковий цього в найближчому числі дасть мені вільну руку встановити правду і опростувати клявету ништями шпихалів.

9. VI. 1926 р. Всеволод Петрів.
Крім того вислав ген. хор. Петрів ще додаткове писмо до тоїж газети. В ньому лише:

Пане Редакторе! — Від часу вислики

Вам письма з 9. VI. мені вдалося встановити місце перебування деяких осіб, яких відомо моя діяльність з 1919 р.: 1) генерал-майор польських військ (тепер на пенсії) Веркбійський, що був у школі лектором від її сформувания аж до виходу з міста Рівного, 2) полковник воєнного міністерства Польщі Лабунь, Полк родом з Житомира, що був у школі від її сформувания і в м. Смотричі на мій приказ про боротьбу з погромами виконував засуд над погромниками, 3) п. Якимчук на еміграції в Чехах, що був молодшим офіцером школи від її заснування аж до відступу в Польщу 1920 р., 4) п. Нагорний, тепер на Волині в Польщі, що був урядовим комісаром при школі, а потім при волинським корпусі.

Ці люди до тої міри благородні, що не вважаючи на можливі розходження з мною в національних і соціальних справах, будуть свідчити проти кинуті на мене клявети. Думаю, що збільшення того списку свідків є тільки питанням часу так само як висвітлення мого відношення до погромів у 1925 р., коли мені, тоді ще молодшому офіцерові гвардії, вдалося адержати від погрому в томіж Житомир, ополченську дружину, якою я командував, не навмисно на те, що погром підготував "Союз Русского Народа" при підтримці поліції. Це доповнення теж прошу помістити в Вашій газеті.

11. VI. 1926 р. Всеволод Петрів.

Цикорія і Домішка

БОМА

скрізь до набуття.

По широкому світі.

Англія не хоче покищо зривати дипломатичних зносин з СРСР з приводу конфлікту, спричиненого висилкою грошових підмог на піддержання англійського страйку. Англійський уряд хоче зате поставитись інакше до радянських торговельних місій у Лондоні і стежитиме, чи вони не займаються пропагандою комунізму. З огляду на те, що покищо нема очеидних доказів на висилку грошей до Англії радянським урядом, англійська рада міністрів рішила заняти становище вижидуюче.

Допомога голодуючим з Рад. України.

Орган української соціалістично-радикальної партії "Громадський Голос" приносить у останньому числі з дати 19. червня 1926 р. статтю під написом "Моральна ре-

змирання є дійти до того, щоб цілий українсько-руський нарід здобув собі культурну, економічну й політичну самостійність та зєднався з часом в одинцілий національний організм, в яким би загаль народу на свою загальну користь орудував усіми своїми справами: культурними, економічними й політичними".

А у відношенні до тодішньої російської України постановлено у цій програмі:

"Будемо піддержувати, скріпляти та розвивати почуття національної єдності з російськими українцями та змагаги до втворення разом з ними культурної єдності; будемо серед російських українців піддержувати такі змигання, котрі ведуть до перетворення російської держави в абсолютної і централістичної в державу конституційно-федералістичну, оперту на автономії народностей".

Цей Народний Зїзд вибрав Тісний Народний Комітет, до котрого увійшли: голова політичного товариства "Народна Рада" у Львові Юліан Романчук — як голова; член виділу "Народної Ради" Олександр Борковський як заступник голови, Василь Нагірний, д-р Євген Озаркевич, Іван Белей, о. Олександр Стефанович і о. Олександр Темницький з виділу "Народної Ради", та вибрані на Зїзді: проф. Михайло Грушевський, д-р Євген Левницький, д-р Кость Левницький, д-р Володимир Охримович, д-р Дам'ян Савчак і д-р Іван Франко.

До Ширшого Народного Комітету увійшли: 1) всі члени Тісного Комітету; 2) послід стороництва ч редактори; 3)

вибрані на Зїзді: д-р Ярослав Кулачковський, д-р Шасний Сельський, Вячеслав Будзиновський, о. Тит Войнаровський, о. Микола Галушинський, Йосиф Гурик, д-р Михайло Дорундяк, о. Сидір Зельський, д-р Андрій Кос, о. Сильвестер Лепкий, Данило Мекелита, д-р Андроник Могилянський, о. Іван Негребецький, д-р Євген Олесницький, о. Стефан Онишкевич, о. Йосиф Фоліс і о. Іван Яворський.

Започаткована акція новітньої організації партії звернула була на себе відразу живішу увагу нашої суспільності, бо хоча радикальна партія на своїм річній зїзді рішила задержати свою дотеперішню організацію, то всеж таки найважливіші діячі виступили з неї і вона втратила була рачню існування. З огляду на чільніших радикалів, що пристали до "новопартії", написав був "Громадський Голос": "Помолімся, товариші, за їх грішні радикальні душі". А вже як грім з ясного неба вдарила була радикалів вість про приступлення д-ра Івана Франка до нової партії. Та проте радикальна партія вдержала на своїм партійнім становищі, закликуючи своїх прихильників, щоб держалися непохитно того радикалізму, який виробив і полишив великий учитель Драгоманів...

З другого боку "Галичина" став сумніватися, чи "нова партія" буде придержуватись так зв. консолідації зі старорускою чи пак русифікованою партією. Од-

Мушиш бути моєю!

сталою приклинкою по випробуванню і пачки цитринного екстракту АГРУМІНА. Генеральне представництво на Польщу: **ТИТАНИ, Львів Різняцька 6.** (247а) 43-70

волюція і голодні*. В ній подана така інформація:

Український Червоний Хрест вислав 40 вагонів збіжжя для допомоги голодуючим

Збіжжя вислано на адресу комітету, зложеного з послів Підгірського, Пристипи, Войтюка, Чучмаї і Маківки. Як нас інформують з кругів комітету, розіслано 11 вагонів на Волинь, а 14 вагонів на Сх. Галичину (повіти Станіславів, Калущ, Надєрна, Товмач, Стрий, Самбір, Старий Самбір, Болехів, Долина). Решту, то є 15 вагонів, заарештувала польська адміністрація в Підволочиськах і не видала збіжжя до цієї пори*.

Цікавий сервіс до чаю, можна одержати, як правило, купуючи першорядні роди кави і чаю по найнижчих цінах в фірмі **„МЕДА“ Різняцька 18.** 2-3 Цукор о 5% нижче ринкових цін.

Організаційний рух.

Віче УНДО в Кропивницьких пор. Рудки.

Дня 13. червня ч. р. відбулося віче в Кропивницьких, скликане повіт. організацією Українського Нац. Демократ. Об'єднання в Рудках. Це віче вже давно мало відбутися, прийнявши так заповіді організаторів в Рудках. Але й тепер ніхто з Рудок не прийшов. На вічу з'явилися репрезентанти соціал-революційної і комуністичної партії. Репрезентант першої партії заявив при кінці віча, що прийшов на віче, бо сподівався атаків на свою партію зі сторони Уніоністів. Було на ньому двоє сакшеників і один учитель та понад 300 селян. Репрезентант повіт. організаторів о. Олександрів. Він представив, як український наряд в Галичині розвивався, поки під час світової війни не підняв прапору української державності. Далше розказав про упадок Української держави і про замирення над нашим народом, який тепер піднімається зі свого упадку та організується на полі культурних, економічних і політичних. Відтак відчитав і пояснив програму УНДО та підняв нагу одноцільного національного фронту, особливо при будучих виборах до союзу. Ту гадку підтримував і репрезентант соц.-рад. партії, а репрезентант партії комуністичної був за „робітничо-селянський фронт без огляду на національність“. Та вічевики прихилилися до думки про одноцільний національний фронт. На запит, чи при виборах був би покладений одноцільний фронт всіх повнозрілих народів, особливо чи можна би заключити виборчий пакт з деякими жидівськими групами, віче зважало таку ухвалу передчасною. Віче затянулося

наче нова народна організація виключила постійну злуку з русофільською партією, а допускала тільки можливість порозуміння між партіями тоді, коли треба поборювати спільного противника. Отсе був початок розлуки з русофілами. З іншого зноба боку підношено, що духовенство не буде належати до такої партії, в котрій на першій скрипці буде грати д-р Іван Франко й інші б. радикальні товариші..

В таких обставинах, на основі народної програми і для її здійснення, злучилися всі її сторонники в одно національно-демократичне або народне стороництво і взялися до діла, щоб перевести в цілому краю народну організацію.

Коли „Старорусини“, попавши в національну зневіру, потопали щораз більше у русофільстві, то українці покладали новітні основи національної самостійності — власними силами. Отсе був безперечно великий акт еволюції здорової частини українського громадянства, що свіже, сильне й жадне нового вольного життя — згуртувалось під стягом нової програми до поважної праці в народних масах на засадах справедливості демократизму.

А найважливіше було те, що стаючи під спільним національним прапором — члени цього стороництва вірили у свою національно-політичну ідею

поверх 3 години і закінчилося відспіванням народного гимну „Ще не вмерла!“ „Який то мітер“.

Однорічний торговельний жіночий курс дає нагоду у відповідно короткому часі, добути фахового освітання а тим самим можливість самостійного заробіткування, крім цього дає він рівнож цілість торговельних відомостей, які доповнюють загальне освітання, а дуже потрібних у практичному житті. Мечислав Христюк, проф. Державної Школи експ. торг. у Львові, вул. Валова 25, веде такий курс виключно жіночий від 18 літ. Вписи на шкільний рік 1920/27 відбуваються перед фєрїями від дня 27. червня до 2. липня включно від год. 10—12 передпол. і від 4—5 попол. По фєрїях тільки в міру літніх місць. Чесне виносить 16 зол. місячно. Науковий план з усьляким прихїтєм можна одержати даром в заведенню щоденно в ранішніх годинах. 1870 2-3

НОВИНКИ.

— Канцелярія УНДО. міститься у власній домівці при вул. Косцюшка ч. 1 а, II. поверх (каменниці Народної Гостиниці). Урадові години від 9—2 і від 5—6 годни та від 10—11 ранку в неділі й українські свята. 1-3

— Політичні арешти. Вчора поліція арештувала в бібліотеці „Просвіти“ студента Дмитра Квасницю.

— Для недужих на шкарлатину (красуху). Епідемія шкарлатини поширена у Львові та околицях не вигасла. У легкій формі пакує вона далі. Необхідність держати недужі діти в тиждні ізольованими є причиною, що відділи призначені на шкарлатину у львівських шпиталях при вул. Петра та Павла переповнені. Тому міська рада однінє в найближчих днях власний шпиталь в епідемічних бараках на Янівській вул. Цей відділ призначений для реконвалесцентів буде справді зразковим, ідеально чистим і вигідним, під опікою фахового лікаря. Два місяці автa відвозитимуть недужих.

— 8 Каси хорих. Управа Каси хорих м. Львова відчинила нові амбулаторії при вул. Миколая ч. 11 для своїх членів, що мешкають на Личаківській з бічними вулицями, на Баторія (з бічними), на Зелений, Коперника, Хоруншин та св. Софії (з бічними). Ордінують там: д-р Алексєвич від 11—12, д-р Цепельовський від 13—14, д-р Ельстер від 10—11, д-р Яроцький 13—14, д-р Пілевський 13—13, д-р Заорський 11—12.

— Іспит зрілості в прив. українській гімназії УНТ. в Дрогоби-

льогію і з тою вірою радо ставали до праці, а між собою були ширі і духом зєдинені! Бо хоча в партії були найбільше праві і найбільше ліві, середуші і помірковані, то проте між членами партії не зарисувалися фракції ані групи, щоб себе поборювати або розєднувати, а всі як один творили національний організм, що виміною думок доходив до одної провідної думки і її придержувався без знімку і без застерєжень.

Вкінці годиться ще одно нагадати, щоб у переломових хвилях не допускати до ігнорування визвольних змагань з того часу. В дні 5-го січня 1900 р. оголосив тодішній Народний Комітет першу свою відозву до народу, в котрій докладно пояснив нашу національну ідею. В цій відозві сказано між иншим:

„Ідеалом нашим повинна бути незалежна Русь-Україна, в якій би всі частини нашої нації зєдналися в одну єдину культурну державу... Та поки досягнемо цей наш ідеал, мусимо на ґрунті теперішніх відносин і в рамках австрійської держави змагати до втворення окремої національної провідної зі своєю окремою адміністрацією і своїм національним союмом...“

Отсе слід знати всім, хто хоче осуджувати минуле або підносити нові ідеї, бо з тих давніших ідейних змагань вийшло не одно, що опісля здійснилося і в народі воплотилося.

Відгуки дня.

Погній грядущих поколінь.

Ростуть на нашій шляху могили, а одна вища від другої. Щораз замикаються на віки соколіні очі, змовкають дзвіні серця, опадають лишарські груди.

Віани на всіх боєвищах світа, голод, холод, спрага і жага — нищили їм тіло, великі надії і болючі розчарування — руйнували їм душі. А хто не впаав під злої кулі, не дався переможній хоробі, той тепер без волі і без долі чахне, замирає серед буденної сірини життя.

Ніхто про них не думає, ніхто їм не простягає помічної руки, бо всюди переповнення і скрута, а воєнні люде, слабосильні і виснажені, на робітників не здаються. Зовсім не те, що люди, які під час війни зберігали дорожочину силу на запіках... Отчим то й не жаль і пенсії доброї і місця теплого і слова широго та дружеського.

Погній грядущих поколінь має тільки сповнити своє завдання. А надбання усіх сердечних думи й замисли сконсумє зі смаком отой „даблєє сїлєва“, якого навіть Словацький не переробив би на ангела.

Ростуть на нашій шляху могили, а одна вища, а одна дорожча від другої.

Що-дня читаєш: Помер б. сотник, б. четар, б. стрілець, вістун чи десятник, зломаний воєнними трудами і половецим лихоліттям.

Не так воєнними трудами, як повсєним лихоліттям: чєські табори, лєвійські тротуари висуть з кожного останню каплю крові.

А коли хтось більше влізливий і після п'ятикратного стукаєтє всім де в сєятє свєтлєтє якого там потєнтатє, — то гірко заплачєтє за смієтєтє.

— А хїбжє зємє казєвє волочитєсє по

чі відбувєсє в днєх 9—12 червня під проводом візитатора кураторії п. д-р Дуїні-Вєнєсєвичє. До іспиту письмєнного допущєно 21. уч., до устєного 18; з того 1 відступив а 1 рєпрєбовєно. Іспит зложєли: 1. Вєсєлий Олєксєндєр, 2. Драган Микєдє, 3. Драган Роман, 4. Кішєко Вєлєдємир, 5. Кєбілєник Вєлєдємир, 6. Кєбілєцький Роман, 7. Кєбрїнє Атанєз, 8. Кєссєк Зємон, 9. Мєшєрєк Сєвєрєян, 10. Пєсєчєник Вєсєльє, 11. Попєвич Мєрослєв, 12. Рудєк Вєсєльє, 13. Стєпєв Стєпан, 14. Швєд Осєп, 15. Яворський Осєп.

— Новий правилєник іспитів зрілєстє. У новинцї на цю тєму в 133 ч. нашєго часєписє, в 16. рядку трєба замєєтє слєва „українськєй“ читати „польськєй“, отжє: найабсєрєднїшє є постановє, що торкаєтєсє непєльських завєдєнь, а передовсєм та, що учєєники тих завєдєнь мусєтє зєдєвати крім своєї рїдної мови шє й польськє, хочє учєєники польськєй шкєли не мусєтє зєдєвати польськєй мови. Яєсно, що нїхтє з нас не мїг би в нинїшніх обставинєх мати прєтенсїєй до того, щобє польськє мєлєдє мусєлє зєдєвати українськє мову!

— З епїдємієй самєвбїєвствє. У паркє Кїлівськєго повїєсьєвє 44-лїтній грубєник мїськєй елєктрївнї Франц Гєртунг. Причинє — по-дружї непєрозуміння. З нужди застрїлєтєсє 68-лїтній Ієнєдор Брїєдєнт. Лїкажєчєсь, що не попєдє в сєрдє, покїєнний привязєвє рєвольєр на гєку від лєвнї і так стрїлєвє. Двє днє прєлєжєвє у хєтї, зєкє сусїдї дїзєвєлєсь про його смєртє. Нєшєсєні фїнансї та нєшєсєні кохєння цє двє головнї мєтєвє самєвбїєвствє у Львовї.

— Злочинна хронїка. У свїєй часє прєдєвєвали мє звїєстєку про страшнє вбїєвствє при вул. Тєвєцькїй 15, дє 24-лїтня дєчкє вбїєлє скєєрєю своєго бєтьєка Гєєпрїєка Мєртїєна. Вєна прїєзнєлєсь до вїннї, подєвєючи лє мєтєвє самєобєорєну прєдє бєтьєком, зєкєй зєнузєвєсє над нєю та матїрєю. Тєпєр вїдєвєлєсь, що мєтєвє вбїєвствє бєвє нїчєний. У цїєй самїєй хєтї жєвє шє їх рєдєчє, мєлєдєній Антїєн Мєртїєн, зєкєй бєвє лєбєком вбїєннїєй і рєвєм з нєю та й мамєю крєвє. Обї жїєнєкє хєтїлє нєзбєтєсєтє зєвєвєго свїєдєка своєх нєчїєстїєх спєвєє і

МЕЛОДІЯ ЛЬВІВ
Тел. 8-59 Коперника 5.
Найбільший склад
МУЗИЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ
1857 І ПРИЛАДІВ. 1-*

Україні? — кічєнтє пан дїрєктор автє епїєю.

Ростуть на нашїєх шляхєх мєгєлє..

Трєтїєлє з нїєх прєдєчєсєних, нємєлєдїєних нєвїдєжєлєвєних..

В загєлєбєному шпїтєлєі мємєр прєдє кїлєкомє днєям Вєсєльє Крєжєвїєськїєй, вєлєкий ум, прєвєдєлє душє і голубїєнє сєрдє. Прєжїєвє 35 рєкїє, повнєх вїсєокїєх замїєслїєв і скєлєдє жє свїєчка, зєсєчєтє прєдє бєгом крєсє і штєкє.

Прєдєвєсїєнє нуждє, вєєнїєй трєдї і по-вєєннє бїдє злємїлє його.

Вєлєкий мєлєяр, у зєкєго грудєх горїє вїєннїєй вєгєнєй творчєстє — зїєнєшє у хєлєдєну мєгєлу.

Зїє шпїтєлєбноє кєвлєнїє мїєнєсєлє його на плєчєх дєрєжї і вєєнїєй тєвєрєнїє.

А зє тємнєю вїєлїє тїлєкє тї, що жєлєувєлє зє нїєм. Бєлєо їх бєгєтє, алє вєє тєкє не стїлєкє, сїєлєкє вєєннїєх рїчєй стєвєрєнїє і на полєвєку мєнєшє, сїєлєкє добрїєх дїлє зрєбїє.

І такий нєлєгє сумє на вєєх, що нєвїєтє грєбтєрїє покїєнїє голєвємє.

Погнїєй грєдєущїєх покєєлїєнь..

Якїєй жє дєрєснїєй вїєнїє..

А чїє зєрєно, що вїєрєстє на нєю, вїє-плєтєтє стрєту?!

Вїєрємо, що такїє..

І гєлєктїєн Чїєнкє

збїєлє старєго по плєну, а Антїєн Мєртїєн бєвє свїєдєком вбїєвствє. — У сєлї Жубєвїє (Сєкєлєцькїє) пє-рубєк Ярїємєлєкє зарєвєбє скєєкрєю рєдїчїєв і покєєлїєнє жїєнку та брє-тєву внєслїєдєк сєпєрєчєк зє подїє 45 мєрговєго ґрєнтєу. Убїєннїєкє під-пєлєлє шє стєдєлу, від зєкєї згорїєлє 8 хєтї і утїє. — У Мєкрїєнєх Мє-лєкє убїєлє сєлєнїєнє Пєтрє Слєцькєго, зєкєй цїєй нєдїлїє мєвє жєнїтєсь. Полїєцїє арєштєувєлє його сєпєрєннїєкєв і підєвєрїєннїєх у цєюмє вбїєвствїє Жїєвємо в гєрнїєх чєсєх, нємє шє казєтїє!

— Нєбєсєні птєкє. Чїєслє тїєх, що не сїєтє і не орєжєтє, а збїє-рєстє, збїєлєшєтєсє дєвєкєлє нєсє з кєжїєннєм днєм. Мїж тємнїєм нє-бєсєннїєм птєкємєлє дєжє сїєлєно по-шїєрїєвєсє в єстєннїєх чєсєх тїєпє Гє-голїєвськєго рєвїзєрє, зєлєнєго тєкємє під нєзвєю „ґєхїєтєпєлєрє“. Учїєтєлєцькє Ієосїфє Рєжїєцькє зє Зєлєсїєлє є не прєшєю жїєнкєю, зєкєй удєвєлєсь у нашїєм крєвє Із-дїєтїє під фїрїєку бєгєтєю Америкє-нєкєй і вїдєурєкєвєтє від лєгємєвїєр-нїєх позїєчкє та кєрїєстєтє з їх гє-стїєннїє, вїєвїєлєчєнїє, що вєнє, лє „сєстїєрїєннїєх Фєрдєх“ дєвєтє вєлєкїє грєшїє на бєдїєлєу цєркєв. У бєлєзє кїєм повїєтє зїєрєкуєтє, що мєлєтє до дїєлє в мєнтїєєкєю і вєнє попє-лє в хєлєдєну.

— Тєатрєлєннїєй торг. Польськє прєсє та грємєдєнїєвствє, рєвєм з лєвїєвськєю мїськєю рєдєю, мєлє єстєннїє двє тїєжнїє новє журбє: по-дїєлєлєсє на двє тєборїє у сєпєрєчє-цїє — кєму вїдєдєтїє на нєйблїєжнїєй рїєкє прєвїдє мїськєго тєатрєу. Однїє стєлєдїє зє дєтєпєрїєшнїєм дїрєктє-рєм, актєром Бєрвїєнськїєм, дєругїє зє крєкєвїєськїєм рєжїєсєрєм і мєєєнєтєм Тїєнїєськїєм. Тїєнїєськїєй, нє мєлєючи зє сєбєю бїлєтєнєстїє в тєатрєлєннїєй кє-мїєсїє мїськєй рєдє, бєзпєрєдєчєно прєдє рїєшєкєчїєм зєсїєдєннїєм попє-дєвє офєртєу дємєлєжєчєсє на нїєх 50.000 зєлє. рїєчєю нїєшєї сєбєвєннїєй, нїєжє тєу, зєкє дєвєлє тєпєрїєшнїєму дїрєктє-рєві. Однєчє нїє його порєкє влє-сїєм вєлєкїєм мєлєном, нїє кєпєцькє офєртє, нїє слєвє тєатрєлєннїєй знє-вїєчє — не помєгєлє. Мїськє рєдє-лєжєтєсє мїєстєцькїєх експєрїємєн-тїєв, мєлєбуть нє вїєрїтє у зрїєстє фрє-квєннїєй тєатрєу під вїєлєвєм мєєєнє-тїєв і вїдєдєлє упрєвєу тєатрєу шє на рїєкє днє. Бєрвїєнськєму.

— 3 світової хроніки. Ірландія, що важила на життя Муссоліні. Віолетта Дабсон, пробувала у важкій розбиті собі голову мотати. — У процесі еухаристичній у Нью-Йорку взяло участь півмільйона людей. — У Паризі відкрили пам'ятник Сарі Бернар, світової слави драматичній артистці. У святі взяли участь офіційно союзи письменників і артистів та представники уряду.

— Звичайні загальні збори кооперативи „Український Театр“ у Львові відбулися в суботу, дня 12. червня в бібліотеці „Прогресу“. Часдіном пенічкерпання наааначе-лого порядку дня і спізненої пори, рішено загальні збори продовжувати в понеділок, дня 28. червня ц. р. в год. 6-й попол. в салі засіданя „Прогресу“.

— 3 кіна. У кіні „Лев“ іде прем'єра сензациіно-еротичної драми з життя американських міліардів н. з. „Жінка за гроші“. У головній ролі прегарні Еллі і Гамерштайн.

— Гей всі враз, чистім взуття Елегантом а підлогу французькою масою О. Левинська і С-ка, Львів Кордешького 51. 1931 1-1

— Сьогодні попис елевів філіальних Муз. Інститутів в великій салі тов-а Лисенка. Початок в 5. год. пополудни. 1936 1-1

— Смішне, але правдиве. В гарний сонячний день, схоронилось двоє в тині дерев. Він її приймає вірність, обіцяє золоті гори... а по кождім такім реченні з насильською наставляє лизик. Вона на нього не звертає уваги, лиш тільки глядіть на свій черевик. Вікні зривається і каже: Ви імпертигент! На черевці своїй и добре бачила моя у зеркалі ваш лизик, бо чиншу пастою Елегант ф—ми О. Левинська і С-ка, Львів Кордешького 51. 1931 1-1

Дописи.

Яворів. (Вісн Бриліція). На 13. червня ц. р. було заповідано віче Брилі на зинку в Яворові. Сам Брилі не явився, тільки вислав свого партійника Банаса. Точно в 12 год. в полудне отворено віче під голим небом при тисячній товпі народу. Більша половина вічевиців були українські селяне й міщане, решта головню Жиди. Поляки не було багато, бо їх в Яворові й Яворівщині — мінімальне число. Більшість Поляків, що приїшли на віче, це були переважно Мазури — зайди й копльоністи зі своїм Вітосілем, послом Пукою. Крім того у вічу взяли участь і тав. золота молодь і инше шумованих у виді газ. бойки. Як тільки зачав говорити л. Банас про „Хлопську Партію“, про Стояловського, Сталинського, — було ще порівнюють тихо, хоч замішання творила жандармерія, стягнена з цілого повіту, яка а багнетами на крисах ширила паніку. У стаціонарному в Яворові полку жандармерії був також день строгого поготівля. Як тільки бесідник став говорити про Вітоса і назвав його „ковокрадом і злодієм“, бойка з п. Фоглем з магістрату счинила оскондлий крик і стала метати камінням на бесідника. Бесідник держався проте хоробро. Але тому, що бойка стала вже в чинно наступати з палицями, то польська жандармерія станула по стороні бойки і розв'язала віче, а в парод розігнала кольбани. Оперожений жандармами рінок заняв горстка швахпольської бойки, котрої виконавчим органом стала жандармерія. Не диво: бо на чолі бойки стояли офіційні люди тої мєри, як староста Хмелєвський, комісар Войтасевич, п. Фогель; до самої бойки належали абітурієнти польської гімназії (між ними й один син України, Калужий!), декількох урядовців з почти, суду й польської гімназії. І та горстка хоча володіла в повіті... Віче дало гарячий доказ, що й за маскового абсолютизму Пласудського і по його „моральній революції“ в Польщі ніщо не змінилось.

„Українське мистецтво“.

З мистецьких кругів одержуємо таке письмо: Заходячи, безкорисною працею і жертвенністю громадян, який сарази рідної мистецької культури лежать на серці, докладено оне основи під гарно вивучений і забезпечений співробітництвом найкращих мистецьких і наукових сил мистецьких „Українське мистецтво“.

Журнал, якого інвентураційне число по-явиться в перших днях липня ц. р., виходитиме однокоржувеними зшитками формату великої вісімки з багатьма репродукціями

в тексті, а в м'ру можливості і спеціальними мистецькими додатками. На зйст журналу складатимуться статті на актуальні теми з життя сучасного українського і світового мистецтва, монографії українських мистецьких та естетичних творів і явищ, матеріали до історії українського мистецтва, мистецька хроніка, огляди й бібліографія мистецької літератури та мистецький архів, що разом взятє повинно дати вичерпуючу картину життя українського мистецтва в сучасному та минулому промінні світа на розвиток українського мистецтва в минулому.

Журнал, закладаючи до обсягання всіх активних сил українського мистецтва, не звужуватиме своєї діяльності рамками певних шкіл і напрямків, а тим менше замкнених мистецьких груп, всеж таки вистеже творду й невідхильну мистецьку політику на платформі позитивних цінностей мистецтва як одного з передових чинників національної і расової культури.

До співробітництва в „Українському Мистецтві“ запрошено цілий ряд українських мистців і теоретиків мистецтва, з яких л найбільших випусках журналу приймуть участь: Олександр Архипенко, Степан Валей, Василь Карпович, Іван Крип'якевич, Павло Ковжун, Роберт Лісовський, Милена Рудницька, Володимир Січинський, Федір Шміт, Петро Холодний і ин. Редакцію журналу вистеже Микола Голубець, організацію адміністрації узяв на себе Інок. Євген Архипенко. Ініціатором видання, свідомі вложки умов сучасного життя, беручи на себе цей великий обов'язок та відповідальний труд, ні на хвилину не об'являють себе ворожими ілюзіями, але свідомі того, що вони є виконавцями одного з найбільших певких постулатів української культури, протупають до діла з вірою в ширі прихильність і підтримку українського громадянства.

Усіх, хтоб (через незнання адреси) не одержав записки до співробітництва, а хотів виданнцтву послужити, просимо звертатись по адресі виданнцтва (Львів, вул. Собіського 4, 32).

Ширіть наш часопис!

Нові книжки і видання.

КНИЖКИ:

Вол. Дорошенко: ІВАН ФРАНКО. Вид. Т-ва „Прогрес“ ч. 702. ст. 16. Архипенко Іван Теодорович: Унія у першій зустрічі з відродженою церквою українського народу. „Православний Вісник“, Вінніпег, 1913. ст. 64.

ПОХОДЖЕННЯ ЕПІСКОПАТУ, в зв'язку з питанням про благодатність єрархії української автокефальної православної церкви. Вид. „На Марії“. Володимир Волосинський 1926. ст. 40.

ПАРАСТАС або моїння за померлих українською мовою. Володимир Волосинський 1926. ст. 12.

J. Baudouin de Courtenay: Wznowienie i reformacja języka i gramoty. (Z powoda o aksjowane reformy gramoty i aksjowane reformy gramoty.) Warszawa 1906.

ЖУРНАЛИ:

„Молода Україна“ (Львів, вул. Зіморівська 4, 3), ілюстрований журнал для всіх. ч. 5. Май. Зйст: Рокочини смерті Івана Франка. Уляна Кравченко: Іванові Франкові, Юрій Редько: Святогор. Євгеній Баранів: Мандрівка по Курдистані. О. К.: Життя муромця. П. Люпенко: Муромці. Роман Тимко: Арабські шифри. Д-р Д. Штальн: Товаришське життя між славянами. Богдан Лепкий: Липіть мене. Всечина. Додаток: Дикі звірі.

В перший день Задумних свят то є в неділю 20. червня ц. р. відправляється **Полєву Заупокійну Службу Богу і Панахиду на могили Січових Стрільців в Семикивіях**, підгасяного повіту, на які усіх Січових Стрільців, учасників в боях в Семикивіях в 1915 і 1916 р. і доколенне громадянство запрошує — 1930 3—3 КОМІТЕТ.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посылати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. 1. пов.) на шадничу книжечку ч. 7910.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою Дн. Котка. Неділя 20. VI. Чортків. Понеділок 21. VI. Борщів. Віаторок 22. VI. Борщів. Середа 23. VI. Бучач. Четвер 24. VI. Бучач. Субота 26. VI. Заліщики. Початок о год. 8-30 вечером. Ціна скрізь зинчені. 1650 40—7

Український Театр під дир. Ів. Когутяка. Березівця: Салі гімна. Неділя 20. VI. „Запорожське за Дунаєм“. 3 борів. Понеділок 21. VI. „Поцілунк Юлі“ (прем'єра).

Віаторок 22. VI. „Послужна ніч“. З днем 1. VII. театр відідає на сезон до Косова і Кут а пізніше до Сколього. В р. пертурар аходять найновіші модерні штуки. 1941 3—7

Реконекції для пань з провінції (жнок священиків і учителюк) відбудуться у Львові в днях 3, 4 і 5. липня в монастирі СС. Василіанок вул. Потопського 95. Мешканця, харч — денно 4 зол. Проситись привітати кожна, просторало і подущину. — **Імунет** СС. Василіанок. 1900 2—3

В учит. жін. семінарії і школі вправ СС. Василіанок у Станиславо-ві відбудуться вписи для 24. червня, а вступний іспит 25 і 26. червня. Приймається учениці на I, II і IV. курс та до всіх с і м о х клас школи вправ. 1953 2—2

Позір! Взявсь членів Сокола Батька взяти як найчисленішу участь в поході на Явський цвинтар в перший день Зелених свят т. є. в неділю, дня 20. ц. м. Збір-ка точні год. 1-30 біля Преображенської Церкви. — **Старшина С-Б.** 1962

До українських нотарів і адвокати! В 117. числі „Діла“ я звернувся до Вас з покликом прийти а номіно про-скрибованому товаришеві. Я зазначив, що справа тут у тому, щоб людині дати прав-но й допомогу моральну. Нині я довжиний Іван звіт з акції. Звіт короткий: знайшлися в Галичині між Вами одна однина-ця, що цікавилась особою потріб-ного... А товаришеві я поради, щоб не тратив сил. **Василь Дяків**, нотар в Немирові. 1961 1—1

З „Лікарського Товариства“. Від-чит д-ра Бурчаківського: Розбудова і поділ праці у самих лікарських установах, у віаторок, дня 22. ц. м. в год. 7. веч. в доміній товариства.

Ширі Сходини Членів Союзу У-країнкоу у Львові відбудуться в п'ятни-цю 25. ц. м. в год. 6-й вечером в локані Української Бесіди. На порядку дені п. О. Шепарович а конгресу Союзу Суфражу в Паризі. З огляду на те, що справа цікава також для ширших кругів нашого грома-дянства, проситись а численну участь чле-нів і гостей. 1960 1—1

Ванеється українське жіноцтво міста Львова до як найбільш численної участі а походах на кладовище в Зеленої Салі. Гол. Виділ Союзу Українок. 1—1

В приа. Семінарії учит. ж'вочій СС. Василіанок в Яворові іспити асту-пні на I, II, III і IV. курс відбудуватимуться в днях 26 і 27. ц. ст. червня ц. р. — **Улре-ва.** 1955 1—3

В ларшу річницю смерті своєї єдиної найдорожчої донечки Олі з Глади-ловичів Приймкові зложив на Рідну Шко-лу Вп. Гладиловичева Амадія в Яворові 100 зол. За жертву ширю дякує Головна Управа УПТ-а. 1942 1—1

Річні пописи елевів вишного му-зичного інституту ім. М. Лисенка у Львові відбудуться в аторок дня 12. VI. (ниніші і середні роки) в год. 4. попол. в четвер 24. VI. в год. 7-й вечер (середні роки: V і VI) і в п'ятницю 25. VI. а год. 7-й вечер (високі роки: VII і VIII), усі три пописи відбудуться у великій салі Муз. Тов-а. 1968 1—2

ДРІВНІ ОГОЛОШЕННЯ.

1-30Л. коштує кожда золотничка напра-ва у Гутермана Сикстуська 14. 1679 37-7

НАПРАВУ годинників під управою фа-хових сил швахпольських попароджує Гутерман Сикстуська 14. По стінці годин-ників посылати домі. 1679 6) 37—7

У НЕВАЖЛИВОЮ мою згублену карту ре-страційну виставлену через П. К. У. Комітєку струмідова Петро Мінко. 1—1

КОМНАТА сонішн, дешево, можливо з харчем, радо для П. Учителства на час вакаційних курсів. Відомість в Редак-ції під „Комната“. 1957 1—1

УКІНЧЕННІ правник пошукує заняття. Зголошення до Адм. під „Правник“. 1958 1—5

ІНТЕЛІГЕНТНА ЖІНКА середніх літ, си-л рота по священню глядає місця до зариду дому. Зголошення під „Марія“ до Адміністрації „Діло“. 1—1

АБСОЛЬВЕНТ фільософії прийме лек-цію на час ферії лише за удержання. Зголошення прошу слати до „Діла“ під „Фільософ“. 1969 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає

Музичні інструменти

прилади до них в великій виборі по найнижчих цінах поручають

Брати файгенбаум

1849 КРАДІЗ — Майзелєса 5. 3—3

ДИВАНИ, — КИЛИМИ, — КАПИ, ФІРАНКИ, ПОРТІЄРИ, ХІДНИКИ, 1693 продає найдешевше 8—8

БАНК площа Марійська ч. 5. в сінці

Подяка.

Отрим складаю ширю подяку Вп. д-рові Е. Бурчаківському у Львові (вул. Льва Са-ліги 25) за дуже старання і щасливе випи-чення моєї жінки із тяжкої і небезпечної недуги.

У Львові, дня 18. червня 1926.

Д-р Іван Колян.

Подяка.

Львівська Філія Красного Товариства охорони дітей і опіки над молодію, скла-дає тою дорогою сердечну подяку всім Вп. Студенткам і Студентам, котрі ошню-ючи пагу Товариства з посвятою занялися збиранням фантів, та збіркою під церква-ми у „Тижні дитини“.

Львів, дня 18. червня 1926.

ЗА ВИДІЛ:

о. Ю. Дзєрович, голова. Ст. Шуровський, секретар.

В ГРЕБЕНОВІ коло **СКОЛЬОГО** (Українська Швапцарія: Є НА ПРОДАЖ однокоржового, сонішн, високо над Опором а чудовим видом біля осового ліса по-ложена парієля, що надається на будову санаторії оселі. Будівельний матеріал з тартану борока Гредля і майстри в місці. Продається в цілости або частями. Відомість в Милянському Союзі кред-товому у Львові, вул. Руська ч. 3. 1. пов. від 9—2 години. 1963 1—3

ОБРАЗИ

Корутан малярів на полотні гарними ор-наментами і образами відновлює старі об-рази і позолочує, роботу виконую містер-но, тревало за солідну ціну на замовлення **Іван Ганаковський**, 1967 артист-маляр церковний. 1—3

Львів-Знесіме ч. д. 298. коло церкви.

КАЛЬКУ
до машин до писання
1848 **НЕДОСЯЖИМОЇ ЯКОСТІ** 3—3
ПРОДУКУЄ НАЙДЕШЕВШЕ
SOLALI Палєровий промисл
З-ка з обнож. пор.
Żywies --- Галичина.

До Державних Урядників, Військових і Приватних!
Без ніякого труду і готівки, може заробити кождий від 100 (сто) до 2.0 (дваста) зол. тижнево по присланню нам своєї адреси.
Лудзь
Польський промисл
Почтова скринька 157. **СТЕА**

ЗМІНА ЛЬОКАПЮ!
Почесно звісна, артистична та накладова — **ПЕРЕПЛЕТНА М. Крип'якевича** — поширена та перенесена на вул. Пекар-ську ч. 7. с. 10—10

Ширіть
наш
часопис!

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто почт. ш. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем.
Рукописи не повертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячною в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Політичні справи.

Уряд не користатиме з декретів у справі зміни виборчої ординації.
— П'яст і ППС. про актуальні політичні справи. — Ратай протестує
проти напастей на сойм. — Мілітаризація поліції. — Уряд поста-
вить справу довіри. — Нові міністри. — Амністія.

Варшава, 21. червня 1926.

В колах близьких до уряду інформують, що поголоски про те, немов би уряд виробляв проєкт, на основі якого президент держави мав би право видавати в часі соймових ферій декрети, що мали б силу закону, лишені є всякої основи. З окрема уряд не думає користатися з декретів президента держави в справі зміни виборчої ординації до сойму й сенату.

На засіданні сойму у вівторок «П'яст» пропонує власний проєкт закону про зміну конституції і виборчої ординації. Проєкт передбачує зменшення кількості послів, піднесення границі віку при активній і пасивній виборчій праві, а також голосування на особі, а не на виборчі листи, як це було при теперішній виборчій ординації.

ППС. рішила виступити з внесенням на продовження бюджетової комісії до 31. жовтня 1926. Крім того ППС. поставити внесення на розважання сойму і розписання виборів на 16. жовтня ц. р. ППС. голосуватиме проти прийняття резолюції марш. Ратая.

Велике враження зробив лист-протест марш. сойму Ратая до прем. Бартеля, в якому він протестує проти напастей уряду й урядових кол на сойм. Марш. Ратай обурений на те, що урядові кола говорять і роблять, що хочуть, не питаючись думки сойму, а до того брутально нападають на народне представництво. Цей лист вислав Ратай до Бартеля, порозумівшись з головами тих соймових клубів, які стоять на

становищі, що існування держави без сойму було б неможливе.

В урядових колах розглядають проєкт змілітаризування поліції шляхом віддання її під команду вищого військового, введення військового регуляміну й передання всіх жовнірів, підстаршин і вищих урядовців поліції під компетенцію військового суду.

Сьогодні прем. Бартель конференції з марш. Ратаєм. Темою односторонньої конференції було обговорення техніки і програми праць сойму в цьому тижні. На завтрашньому засід. сойму уряд поставити справу довіри до себе устами міністра Клярнера, який виступить експозе про фінансову й господарську ситуацію в державі. Прем'єр Бартель не має наміру виступати з експозе і взагалі навіть не представитися соймові, що викликало в різних соймових групах обурення.

Міністром рільництва і державних дібр іменований д-р Олександр Рачинський, власник Завалова коло Підгаєць, що стоїть близько до «Слова Польського», в якому друкував різні свої праці і статті. Міністром для земельних реформ іменований д-р Вітольд Станевіч, доцент університету у Вильні.

Праці в справі проєкту амністії ведуться далі. Тепер виробляються основи для амністії звичайних і політичних проступників. Користатися з цієї амністії мають засуджені за участь в українсько-польських боях і ті українські політичні емігранти, що досі не могли прийти до краю з Чехословаччини, Німеччини й Австрії.

На могилах поляглих.

Імпозантний похід і свято на могилах поляглих у Львові.

Львів, 22. червня 1926.

Український Львів віддав в обох днях Зелених Свят гідно й достойно честь і поклін могилам тих, що положили в боях свої буйні голови і спочили на Янівському і Личаківському цвинтарі. Такого масового українського походу, такого пієтизму й настрою в масах до пам'яті поляглих вже давно ми не бачили. Можна сказати сміло, що оба дні наших свят стояли всецього під знаком культу поляглих борців і визначились в нашому народі.

В неділю зібралася непроглядні маси народу перед церквою Преображення й св. Юром, де сходилися і процесії з усіх львівських церков. Усе, що жне і думає по українськи у Львові, спішило туди в святочному настрою.

В 3-й годині рушив похід з місця, на вул. Зигмунтівській прилучилися процесії від церкви св. Юра, в годині 4:30 доходило чоло походу щойно до брами Янівського цвинтаря. В імпозантному поході йшло кільканадесять тисяч осіб, робітники й робітничі, шкільна молодь, студенти університету, пластуни і пластунки, старша громада і сотні делегатів з вишків й китиць. Похід йшов попри одне місце і вночі під годину. Всеж такі багато наших людей, особливо з інтелігенції, йшло хідниками з боку, а не в свідомому поході, не маючи охоти поводитися вояцьким чином. Це слід налятувати. В поході співали учасники поодинокі процесії, а з хорів Львівський Спілкарський Гурток під управою п. Купчинського. А де були інші наші хори? Чому не чути ми хорів «Бандуриста», «Золоті» міських читальні, чому не співали до того хор богословів? На другий рік у такому поході мусять виступити всі українські хори у Львові!

На самому Янівському цвинтарі відправили спеціальну панахиду на могилах українських стрільців, що полягли у Львові. Могили ці в числі понад 700 криють в собі кости якої тисячки небіжчиків, бо є між ними такі, в яких спочиває двох і більше погиблих, а є й збірні могили. Всі ті українські могили є для себе окремим цвинтарем і про нього ми напишемо окремо. До тріаючої панахиди стали всі на ч. священики під проводом о. дек. Гомовича, співав хор під управою п. Купчинського. Після того вголосіли високопатрістичну промозу-проповідь о. Евз. Бачинський. Коли проспівано «Вічну пам'ять», багатотисячна маса розділилася на громади. Одна громада зібралася біля могили пок. Саламонувича, Фолиса, Шевчука, друга попрямувала під могили пок. Бесарабової, ще інша під могили Невідомого Стрільця і могили пок. Луцкейкі і Крупи. (Біля цієї могили ридали гіркими сльозами мами обох розстріляних, що прийшли з далекої провінції...) Під усіми тими могилами відправлено панахиди і проспівано «Вічну пам'ять» та національні гімни. Могили стрільців, як і викислених осіб викрикали віщі і квіти, особливо багато вінків і квітів бачили ми на могилі Невідомого Стрільця і пок. Бесарабової. Саме коли кінчили співати над могилою пок. Луцкейкі і Крупи, зачав падати дощ, який не дав уже змоги священикам скінчити відправу на могилах інших, звичайних померлих.

В понеділок порядок походу на Личаківський цвинтар був той самий, що в неділю. Тільки участь населення була дещо слабша, бо багато наших людей мусіло бути в боях і вартатах. Всеж такі і вчорашній похід робив імпозантне враження. Співав дорогого знамені тільки хор п.

Купчинського... Після відправи на могилах українських стрільців (понад 120 могили) промовляв о. парох Садовський, що нахилився до культу погиблих, до науки історії саме з тих могал. Потім були пан хідні в різних місцях цвинтаря: перед пам'ятником Шашкевича, Вол. Барвінського, Купчинського і капітуліном, де співали гімном, перед пам'ятником Коцка і могилою Франка, де співав хор п. Купчинського (біля могили Франка відспівано м. м. «Вічного революціонера»). Бачили ми ще зворушуючу відправу біля могили четара УГА. Давровича, що поляг під Хирівом, бачили й відправу біля могили пок. професора Остапа Вахнянина, організатора Пласту на Закарпатті, в оточенні юна молодечих пластунів і пластунок, що відспівали там свою присягу... Загалом було в обох цих днях наших «задушних днів» багато гарних, сильних моментів, що не зв'язуючи на те, що це дві померлих, являлися кожному учасникові походу і свято на могилах їх глибоко в душу й серце.

Вбивство от. Оскілка.

Рівне, 20. червня 1926.

Тині в Городку (рівненського пов.) вбито вистрілом із кріса був. отамана Володимира Оскілка, що в армії У. Н. Р. проводив одним відтинком фронту проти більшовиків. Досі не стерджено, хто є убійником Оскілка, але загалом кажуть, що він походив із тих самих кол, що й убійник пок. Петлюри, Шварцбарт. Оскілко дуже різко виступав в останній часі проти більшовиків і Жидів.

Свого часу Оскілко зробив несадатний переворот проти соціалістичного уряду Петлюри в Рівному. Після невдачі він утік під опис польської армії і змешкав на Волині, звідки походив. Там пробував оснувати угодову, а радше хрунівську партію. Від 1933 р. видавав газету «Дзвін», типу й напрямку відомого «Селіського Народу» зі Станіславова. Волину в масах не мав славне відомо, всеж такі для певних кол був невигідний.

Бріян творить уряд.

Париж, 21. червня 1926.

Бріо зрікся утворити уряд. През. Думерг поручив утворення уряду Брінові. Бріон заявив, що хоче створити конституційний республіканський уряд, а політ. справи повинні уступити на другий план, бо тепер на першому плані фінансова справа. Брінові адалося заповнити собі участь Поанкаре. Каю відмовився взяти участь, бо не хоче бути в уряді разом з Поанкаре. Уряд представиться парламенту в четвер.

Вислід плебісциту в Німеччині.

Берлін, 21. червня 1926.

Вчора відбувся в Німеччині плебісцит у справі відшкодувань для бундівців, пануючих. Тимчасові урядові вислід з усіх виборчих округів такі: зі загального числа 39.687.848 управнених до голосування голосувало 15.584.821 осіб, з того 359.370 гол. уневажили. За внесенням про вилучення голосувало 14.410.779, проти 584.672. Тому внесення зміни про вилучення б. пануючих упало. Тепер тою справою займеться райхстаг. Центр і демократи сильні шераз відхилитися до народу, колиб урядовий компромісний проєкт після перерешення конейних у ньому поправок не адобув пара. більшовити.

Катастрофи.

Львів, 22. червня 1926.

З Коломиї повідомляють нас, що в ватницю при переїзді поромом Прута втопилося 12 селян з Семаковець разом з кількома й волами. — В селі Крушівці (пов. Сколів) 21. червня ввечері на ріці Стрию втопилося 3 людей; про двох не відомо, що з ними сталося. В селі був храм, тому через ріку переправлялося багато людей на імпровізованому поромі.

Біржа.

Гроші.

Курс Банку Польського й офіційної лярської біржі остав без зміни, себ-то 998. У Варшаві платили в приватних оборотах за доллара 1023—1000. У Львові нова біржева парався курс доллара 1020—1025 при спокійній кон'юнкції. Чехословацький долар 1010—1015.

Чужинці в краю і за кордоном вже переконалися, що найліпше і найдешевше масло тільки у фірмі

Кр. Мол. Союз «Маслосоюз» в Стрию

бо вироблюване під доглядом фахових молочарських техніків, а продаж з першої руки. — Звертайтеся з повним довіром до наших союзних складів: Львів, Ринок 10, Стрий, Шевченка 5; Станіславів, Соборського 28; Перемишль, Ринок 23; Самбір, Косишівка 11 а; (від 15. червня) Зеленинка 1866 (біля перестанку.) 6—15

Як це розуміти?

Львів, 22. червня 1926.

У зв'язку з ганебним убивством б. голови Директорії і гол. отамана військ УНР. С. Петлюри підготовляється світове жидівство до великої кампанії на міжнародній арені. Парижський процес проти убійників Шварцбарта бажають Жиди повернути в обвинувачення всього українського народу в погромництві, в бандитизмі, весь визвольний рух все національне минуле українського народу хочуть понизити та оплюгавити поганим тавром розбещеності.

Про те виразно говорить Шварцбарт, а його слова цитує вся жидівська преса. На тому становищі стала офіційна репрезентація Жидів у Польщі, випускаючи свій комунікат, на тому становищі стала жидівська преса, те становище сформулював між іншим дуже точно і львівський орган сіоністів «Хвіля», що в кінцевому уступі статті д-ра Шрайбера вважав за доцільне опублікувати такий уступ:

«Там на процесі в Парижі булаб найкраща нагода довести, що направили до армії української, здеморалізованої під впливом московсько-революційної та більшовицької агітації, втиснулися ворожі елементи, котрі разом зі самозванцями отаманами спричинили погроми, що нагомисли українській уряд і Петлюра робили всі заходи, щоби припинити погроми і доплатити їх жертвам. Саме у великому інтересі України лежало би усунути в тому напрямі всякі сумніви і перед цілим світом доказати, що визвольний рух українського народу на заляпаний кров'ю невинних жидівських жертв».

Ясніше поставити справу, як її поставили Жиди, не можна. Поминаючи навіть саму особу Покійного С. Петлюри, маємо тут виразне обвинувачення всього українського народу. Такому становищу Жидів весь український табір мусить протиставити своє одностайне й одностайне становище і мусить з цілою енергією відперти це обвинувачення.

Ми від самого початку те обвинувачення відкидали і далі його відкидаємо та будемо його безпощадно поборювати. Таке саме становище заняли всі національні українські партії. Вони стали в обороні імені Петлюри, виходячи з задоволення, що з його іменем, як голови держави, зв'язаний певний період, певна доба в житті українського народу. Цього не може заперечити ніхто, це мусять признати й вороги Петлюри, хоч одні й другі можуть осуджувати його політику, можуть вважати і вважали її, зокрема ми західні Українці, шкідливою. Але не зв'язуючи на все те, Петлюра син українського народу, що стояв якийсь час на чолі його визвольних змагань. Отже як би навіть не було з боку Жидів обвинувачення всього народу, то всеякі національно патріотичні Українці

мусили би стати в обороні його пам'яті, а обороні його імені і то гімбільше, що він ніколи не був спричинником погромів, як про це говорять пророчисто численні документи й факти.

З уваги на все повніше дуже важким було те, як реагуватиме на вбивство, а зокрема на комунікат Жидівського Клубу Українське офіційне представництво в Польщі, а то Українська Парламентарна Репрезентація.

На жаль, Українська Репрезентація мовчки пройшла над справою самого вбивства Петлюри. Наскільки цю поведінку ще можна оправдати до деякої міри, як вислів глибоко-пацифікаційних змагань, щоби не доводити до загострення по-дранних українсько-жидівських відносин, то вже цілком незрозумілим був факт зволікання президії Українського Клубу з відповіддю на агресивний виступ Жидівського Клубу. Нам відомо, що посли УНДО, присутні у Варшаві в часі опублікування комунікату Жидівського Клубу, всіма силами домагалися, щоб негайно скликати надзвичайне засідання Клубу; колиж за відсутністю кворуму не могло відбутись засідання Клубу, то ті посли на-стоювали на тому, щоби президія або сама або разом з послами, що цією справою інтересувались, видала відповідь на комунікат Жидівського Клубу. Посли ті навіть заздалегідь подали президії готовий текст комунікату. Та це нічого не допомогло. І тому фракція УНДО в Українському Клубі змушена була видати комунікат у своїм імені.

Загальною ставала поведінка президії Клубу, що складається виключно з послів "Селянського Союзу". Розяснення цієї загадки наступило щойно цими днями. Дня 15. червня відбулося засідання Клубу в справі реагування на комунікат жидівського Клубу. Після довгої дискусії пропонується дві резолюції: одну від президії, другу від УНДО. В резолюції "Селянського Союзу" вражало, що справу наклепів на Петлюру старанно полишено, а бралось в оборону виключно український нарід. Для узгодження обох резолюцій вибрано спеціальну комісію, в яку між ин. увійшов голова Клубу С. Козицький. Комісія запропонувала текст комунікату, який був у нас оголошений. І тут сталася предивна історія. При голосуванні узгод-

неної резолюції фракція "Селянського Союзу" здержалася від голосування і просила цей факт атягнути до протоколу, а що ще дивніше, що завдяки одному з послів "Селянського Союзу" хід наради і голосування стає відомий кореспондентам жидівської преси; той-же посол "Селянського Союзу", одобрив інтерпретацію становища "Селянського Союзу", яке подав кореспондент "Нашого Пшегльонду", а саме:

"Вище зазначену резолюцію ухвалено проти 7 голосів соціалістичної фракції ("Селянського Союзу"), котра не погоджується з поглядом, що Петлюра не несе ніякої відповідальності за різню Жидів на Україні".

Нарешті останнім дивом було ще й те, що посол Козицький нічого про те не знав і, обурений інтерпретацією "Нашого Пшегльонду", написав спростування такого змісту:

"В ч. "Н. Пш." з дня 16. червня п. р. поміщено згадку про комунікат Української Парламентарної Репрезентації з дня 16. VI. 1926 р. з довільним додатком спростування щодо голосування 7 послів соціалістів. Отже прошу помістити в найближчому числі "Н. Пш." цю зміст того додатку суверенний з дійсністю. Голова Української Парла. Репр. С. Козицький".

Редакція не спростування далі спростовує від себе та запевнює читачів, що ці посли таки здержалися від голосування. І в даному випадку редакція "Н. Пш." має повну рацію.

Ми вважаємо, що тут маємо до діла не тільки з компромісацією теперішньої президії Української Парламентарної Репрезентації і само розуміло цілого "Селянського Союзу", але ще більше з дивоглядним і цілком невідповідним гідності української національної партії поведінням тих 7-ох послів зі "Селянського Союзу". Вони тим розшифровують аж надто виразно теперішнє своє політичне "сiede" та вносять усе незрозумілу дотепер для багатьох свою політичну лінію. Та всеж авторитетні пояснення в цій справі від "Селянського

Союзу" були би вказані та доцільні. Нехай українська суспільність знає докладно, з ким має до діла і хто береться її тепер репрезентувати.

В країні "планетарних реформ".

Пеширюкани української книжки в "планетарно-космічних" розні-рах.

Мабуть нема на світі другої країни, де гриміє кличі, декларації та великі реформаторські гасла поширювані в письмі і слові розминались би до тої міри з учинками і з життєвою дійсністю, як у СРСР, а тим самим і на Україні. В даному випадку ми не будемо писати про якусь велику соціально-політичну, чи економічну проблему, а присвятимо кілька стрічок дрібничці. Та саме ця дрібничка кидає ярке світло на все життя і відносини, на все те безта-лання, на ту суперечність між словом і ділом, що тріумфує тепер у СРСР.

В одно торочать нам у пресі про зріст української культури, про вибухлий розквіт українського книж-ного руху, про українські видавництва, про великі господарські досягнення, про недосяжні висоти, яких досягнула колекторська книж-ка, пропаганда її і т. д. і т. д. Але як хочете добути якунебудь потрібну для вас книжку з радянської України—то горе вам! Ви ввійдете в такий лабиринт нечуваної формалістики, та "упрощеного" полагоджування справ, що відречетесь усього, втратите всяку терпеливість і махнете рукою на все українське відродження, на всі здобутки і на всю нову культуру з її соціальними, політичними, господарськими та иншими здобутками.

Конкретно! Ось, замовляете книжку в Державному Видавництві України в Харкові, або у Винниці, де є філія того видавництва. Книжки ви

не дістаєте. Безпосередньо, бо процедура така: Винницька філія від-носиться в тій справі за дозволом до Харкова. Якщо Харків дасть до-звіл, то книжка в опакунні піде до Москви, до Загально-Союзної Централі для експорту за кордон. Там її ще раз скомпанують і або вишлють, або ні. Подумайте, що це книжка, якої ви конче потребуєте, і застановіться над тим, коли ви зможете її дістати. Та на цьому не кінець! Бо якщо справа була таа поставлена, то всеж ще могли би надіятися на її одержання. Та діло в тім, що справа ще більше ском-плікована, бож це справа з висил-кою книжки за кордон, ще й до то-го в країну буржуазних шмоків.

Правдивий хід усіх митарств зі замовленнями книжки на Україні такий: ніхто з Галичини не може безпосередньо замовляти книжки з України. Кожен, що потребує, му-сить звертатися зі замовленням у-країнської книжки до Кни-готорговельного відділу Торговельного Представ-ництва СРСР у Празі. Відділ цей чисто російський, веде цілу переписку по російськи, відповідає навіть на українські писма росій-ською мовою. Ніякої пропаганди, ніякої реклами для української книж-ки не робить і що найважливіше со-лідно українських замовлень не ви-конує. Про українську книжку не дбає.

Нехай вас розриває огонь цікаво-сти і заінтересування та любови до новин української літератури, нехай вас зідас жагуча любов а зокрема любов до пролетарської української літератури, нехай ваш мозок висна-жає від нестачі найновіших здо-бутків української науки під проле-тарським покровом, ви все одно книжки не дібетеся. Ось кн-гарня Н. Т. ім. Шевченка дістала на своє замовлення книжок у Винниці таку відповідь:

"Ваших замовлень з 5. V. та 8. V., на-дісланих до нашої винницької філії, ми не виконаємо і радимо вам здати їх в на-шому генеральному представництві—Кни-готорговельному відділу Торговельного Представництва СРСР у Празі". І надалі просимо ваші замовлення направляти до торговельного представництва в Празі, яке й буде їх виконувати. Підписали Кур-бин і Начипоренко".

Таку відповідь дістала українська книгарня Н. Т. ім. Ш. з Харкова, від самої Централі Держвидату на замовлення у Винниці.

Тепер пригляньмося до самої

Плащі імпрегновані ориг. французькі зол. 259
гумові ориг. англійські жіночі " 45
" " мужеські " 82
порукає

Фірма ГУРСКИ і ВІТЕК

Львів, Площа Марійська ч. 3. 1799 10-20

Василь Барвінський.

МУЗИЧНІ ЗАМІТКИ.

Симфонічна поема Ст. Людкевича "Камінярі" і кантата Стоєцька "Єдиність".

Через надмір актуального матеріалу містимо отсі замітки аж тепер. — Ред.

Хоч після Академії в честь Франка, на якій виконано подані вище твори, було в "Ділі" загальне спра-воздання, то все таки, з огляду на твір і на те, що його виконано вперше, годиться посягати йому дещо більше уваги. А це тимбільше, що автор не подав перед тим, як це звичайно в таких випадках лодиться, ніяких хоч би найлегше начеркених уваг. Не маю наміру і змоги в щоденному часописові по-давати основний тематичний роз-бір поеми, — хочу тільки в за-гальних рисах представити будову твору і його суть. При тому хочу застеретися, що деякі застережен-ня чи замітки можуть бути тільки суб'єктивного характеру і можуть не раз зовсім не лежати в обемі ін-тенції автора.

Загально беручи, маю враження, що композитор не мав наміру, що так вискажуся: ілюструвати слово за словом музично поему Франка. До цього і сам вірш не всюди на-дається. Тим-то, порівнявши фор-мальні оба твори, легко заприміти-ти ріжничі будови, однаке ідейний підклад у обох творах покривається.

Музичною основою твору, на якій оперся композитор, дві мелодії: головна "Не пора", а відтак ро-сійська революційна пісн "Дубі-

нушка". Додавши до цього два мотиви із вступу як і деякі уривко-ві мотиви із мелодій інтернаціо-налів — ось маємо матеріал, з яко-го витворив композитор свою пое-му — по зовнішній формі рід "рон-да" після приблизної схеми: Вступ + А (Не пора) + В (частия зди-наюча пісню "Не пора" з "Дубі-нушкою") + С ("Дубінушка") + В (розширене до розмірів т. зв. пере-ведення — з уведенням новим моти-вом + коротка вкладка із вступу + А (Не пора) + В + А і вкінці ко-ротка "Coda" (Закінчення). З цього вже видно ріжничу форми як та-кої обох творів, про що я вже згадав. Однаке позірно раз зробле-на формальна схема ронда дається в сути річі звести до трьох основ-них змістових частин.

Симфонічна поема починається протяжним домінантним тоном низького D у контрабасах — який переходить по черзі у вищі октави в челях та в формі тремоля у віо-лях і скрипках аж до найвищої октави на тлі дутих інструментів. Композитор мав тут мабуть на ува-зі суггєрувати слухачеві погляд, на-че з просоння на ту височезну гранітну скалу від понурого долу до ілудчого в височині верху. В слід за тим чуємо повний важкого смут-ку і горя мотив (спершу у "смич-ках" опісля в дутих дерев'яних ін-струментах), який зараз же злива-ється з другим коротшим мотивом як виразником болю чи терпіння. Від-так повторється те все в тойже спосіб від тону E, а опісля від то-ну Fіа, при чому за третім разом другий мотив розвивається у дещо ширшу лінію і дійшовши у дина-

мічним степенуванні до фортіссіма, в зденеруванні уривається. Це не можнаб уважати музичним перето-пленням настрою двох перших строф вірша. — Хор дутих бляшаних ін-струментів приносить хоріві акорди "Не пора" у відповідно "стилізова-ній" гармонізації, з двотактовою вкладкою після першої і другої фрази, яка немов пригадує кінцеві такти вступу. Гармонізація та по-мітна ще тим, що у другій фразі маємо різнож, як у першій, полуза-кінчення на домінант, що робить враження секвенсового повторення першої фрази. Те полузакінчення в обох фразах з двотактовою "пере-дишкою" влучно підходить до слів закликати у третій звороті вірша. У продовженні (себто у другій части-ні) композитор—який дотепер і під формальним оглядом ішов за по-диноками зворотками вірша — за-лишає собі свободу рухів. Найви-ще динамічне напруження у Франка зосереджене на двох слідуєчих зво-ротках "...Тисяч молотів об камінь загуло..." "мов водопад рев — мов бити гук крівавить...". В творі Ст. Людкевича до цього ще далеко. Приходить, що правда, частия ожив-лена (В) з мотивами, при різко за-значеній ритміці, які, як я згадав, місцями якимись то уривками-варі-антами інтернаціоналів ("Який то ві-тер шумно грас" і т. и.), чуємо вже антиципацію мотиву з другої части "Дубінушки", але сила оркестри держиться в "р'ано" з хвилями тільки "crescend-ами" чи "sforzand-ами". Після того трубка і ріжки при-носять цілу мелодію "Дубінушки" (С), яку відтак у то-тисімо переймає цілі оркестрон. Щоби після коротко-

го "agitanda" повернути знову до де-що зміненої мотивічної лінії: В, в яку композитор уводить новий мотив. Однаке в своїй ритмічній структурі виїшов він з тогож самого зарод-ка. Частина та це рід переведення мотивів "В" і "С" враз з новим мотивом і в ній назріває властивий кульмінаційний вершок поеми, де аугментований уривок мотиву з части "В" введений з пасажовим розгоном у тремоляндю "штрайху", підсилений ритмікою "Дубінушки" у дутих інструментах, викликає справді сильне враження. Шойно ту частину поеми можна найскор-ше приложити до 2 і 3 зворотки вірша, хоча композитор не мав рі-шуче наміру "програмово" зобра-жувати ломання скали, гуку моло-тів і т. д. Зрезигнувавши з чисто зовнішнього малюнку так сказати сю-жету (ходу думок) вірша, він тий-краще поглибив її змістово, пере-нявши більш саму ідею слів; — отже йшов з формального боку поза рамці назначені віршом і тор-кався образного музичного ма-люнку тільки на деяких місцях вірша, який зрештою подекуди не надається до стислого перетоплен-ня у музику.

Після зломання кульмінаційного зриву в оркестрі наступає в рі-знісімо кілька тактів другого мо-тиву із вступу поеми, наче далекі по-душені жалі, плачі і сльози матерей-жінок і дітей "кинутих для праці". Зараз же віддаються звуки "Не пора", так само переривані тремо-ляндами "штрайху", однаке в по-мурій мольовій гармонізації; при цьому третя фраза пісні недокін-чена. Вонається зривом змислом

Мусиш бути моєю!

сталою приналежністю по випробуванню і пакету овочевого екстракту **ЕКСПРЕС-АГРУМІНА** до виробу лікерів в різних смаках. 12476) 10—10

Генеральне представництво в Польщі
Титани Лавіз, Різницька 6.

техніки тої „усовершеної“ кольпор-гажі української книжки і здобутків української культури на західно-українських землях, долю яких на Україні так глибоко до серця азяли собі тамошні урядові кола. Торгов. представництво полагоджує замовлення в доларах. За долара рахує не 17 ч. корон, але 22 чеських корони. До того нашіть на книжку кошта її посилки на шляху Харків Москва-Берлін-Прага і додайте до того ще кошта другої посилки Прага-Львів, а тоді переконатесь, що книжки Ви не зможете викупити, бо ціна її дикалькульована найчистішою крові пролетарями, не підходить і не по силам для Вашої правдиво-буржуазної кишені. — Ось Вам упрощене полагоджування справ, ось вам кольпортажна книжка, ось вам пропаганда здобутків нової української культури, ось вам тенденція здобути прихильників для всього, що діється на Україні, серед обуржуваної західно-української суспільності.

Якжеж Ви хочете післати якусь свою книжку, хоч би й з найгеніальнішим здобутком навіть для пролетарської культури, то вона попаде наперед у Москву, пролежить там кілька місяців, її провірять (цензурують), та відішлють Вам назад, або пішлють її на Україну, якщо визнають підходящою а там її ще на протязі кількох місяців буде цензурувати місцева цензура і вона її або доручить адресатові або цілковито сконфіскує.

Так виглядають ті іділічні відносини на „самостійній“ Україні та на її культурному і соціальному фронті, не кажучи вже про торговельний.

До широкому світі.

У Німеччині йде завзята агітація „за“ і „проти“ признання відшкодування бувшим членам царської родини. Праві партії накликають населення стриматись від у-

части у виборах. Можливе, що вибори будуть уневажені.

Змову на життя Кемалю баші викрили в Смирні.

В Австрії становище уряду захитане. Соціалісти та комуністи ведуть проти нього сильну агітацію, за те, що не додержав обіцянок щодо земельної реформи та безробіття.

У Сирії продовжуються бої.

НОВИНКИ.

— Конфіскація. У вчорашнім числі нашого часопису сконфісковано сім ріжних речей зі вступної статті „В Зелених Свѣтах“.

— Канцелярія УНДО. міститься у власній домівці при вул. Кошицька ч. 1 а, II. поверх (каменниця Народною Гостиницею). Урядові години від 9—2 і від 5—6 щодня та від 10—11 ранку в неділі й українські свята. 2—3

— Градові тучі наробили в останніх часах дуже багато шкоди в різних околицях нашого краю. В деяких селах град, що падав 12. ч. м., вибив не тільки все збіжжя, але навіть траву. Ось з села Кожичів львівського повіту повідомляють нас, що там градова туча наробила таких страшних шкід, що населення в розпачі. В тому селі, як і в сусідніх (Домажир, Карачинів, Жоринська, Ямеліно, Страдне, Зеліва і ин.) град витовк усе збіжжя на полі, огородину, траву, а навіть листя на деревах. Тепер нешасні люди косять збіжжя і питають в розпачі: Що буде з нами? Як ми перебудемо той рік?

— Буря в Домажирі. У звязку з новиною про бурю в Домажирі, одержуємо такі подробиці від голови місцевої читальні „Просвіта“. Дня 12. черня 1926 о годині 5. по полудни навістило громаду Домажир (повіт Городок яр.) велике нещастя. Несподівано почав падати град величини курячих лещ, який до 6 години знищив всі засіви себто приблизно 700 гектарів, а також зрівняв зі землею всі сіножаті. Земля покрилася льдом на пів метра, а в деяких місцях навіть на 1 метр високо. На полях і городах було чимало покрованих людей, які не могли скритись, лежало багато забитих до-

машинних птиць, сотки ворон і меншої птиці. Село виглядало неначе по великій пожемі. По хатах пошибавані вікна. Нарід випродує вже худобу, бо неча де попасти, молодші покинули село і кинулись за роботою і службою до Львова. Перед очима всіх голод. До села прибув дня 16. VI. 1926 староста з Городка агітаторського п. Вже-сьновський зі своїм секретарем Мальцем, оглянув всю шкоду, і приобіцяв поміч від уряду.

— Ревізії в приватних мешканнях переведено у Львові 19. ч. м. Зревіювано хату ред. О. Павлова, д-ра М. Стахова, дир. О. Навроцького, д-ра Палійчука, студ. Кубашного и ин. Крім того поліція шукала чогось в локалі редакції „Гром. Голосу“.

— Цвинтарні гієни. У Перемішлі на цвинтарі ствердили, що якісь злочинці вдерлися до гробниці родини Чеховичів і підважили домовину єпископа Чеховича вкрати з неї перстень викладений дорогим камінням.

— В темній хроніці. Вчора на львівській Високій Замку, на т. зв. Техних Валах, забавлялось широким веселе товариство волоцюгів і легких дам. Випивши кілька пляшків сивухи, занесли на смерть 50-літнього Йосифа Шевчука. — Крамничник Леопольд Тененбаум, продавав паперові черевки, а для підбадьорення покупців додавав їм до своїх черевків гарантії на три роки. Хто чим воює, від цього гине: за папір клієнти подали на нього папір у суд і він дістав 5 днів вазниці. — Залізничний шлюсар зі Садагоря Рудольф Пріссель, утративши зайняття, рішив збирати гроші на добродійні цілі. Взявши фальшиву легітиміцію він з успіхом вів це діло, пересвідчений, що підтримка його кишені є такою добродійністю. Коли його арештували, найшли в його кишені 171 зод. і три пляшки горілки, які дістав в одній фабриці, як дар для потішення бідних. — До товарного поїзду ч. 9985, що йшов з Перемішля до Львова, вдерлись злодії та розбили кілька скринь; сполохані взяли лише пасту до обущі і для скріплення сил кілька пляшок горілки. — У Старім Селі напали вночі на хату багача Матвія Романчука невідомі люди і шукали за доларами. Сполохані криками жінки, втікли вкравши одіж. Підозрівають місцевих, які хотіли помститись на Романчукові, який позичав долари на великі проценти.

— Ревізійний Союз українських кооператив передше Кр. Союз ревізійний переніс свої бюро на ул. Словацького ч. 14/III, ч. телефону 40.96.

— Як вилічити хорі нерви, або що робити, щоб не попасти в нервовий стан, отже: купується в Народній Торговлі, або в якій небудь кооперативі чи крамниці мале пуделко пасти „Елегант“ (для ширшої родини більше пуделко) і вечір перед спанням натирається легенькою верствою черевки або чоботи, відтак шиткується сухою щіткою до полиску (добре, а навіть пожадане є ще протерти фланелею) і так вичищений Елегант черевик, незвичайно приємно і успокоюєче подає на вас, коли збудиться рано. Хто довші вживав пасти Елегант і робить що ввечора таку гімнастику, цей напевно „стане на ноги“ за що ручить йому Ф-на О. Левницька і С-ка, Львів, Кордецького 51. 1923 1—1

— Гей всі враз чистім взуття Елегант, а підлогу французькою масою О. Левницької і С-ки, Львів, Кордецького 51. 1—1

З судової салі.

За приналежність до Української військової Організації.

Чотирнадцятий день розправи (субота, 19. ч. м.) переходить на зізнання свідків прокуратури: поліціянтів і агентів.

На початку розправи обор. д-р. а. н. к. е. в. ч. предкладає фотографії Бігуна з ріжних часів від 1918 р. почавши, на доказ, що Бігун ніколи бачив (фаворитів) не носив. Це важке з огляду на обставину, що поліційні Красник зізнавав, що до нього стріляв і ранив саме якийсь чоловік з бачками. Видно, що ті „бачки“ грають і для прокуратури немалу ролю, бо прокуратор Гітлер старається переконати лаву присяжних, що ці фотогр. можуть походити з одного року і яко такі нічого не доказують. Обор. д-р Ганкевич ставить внесення, щоб через суд постаратись про ще інші фотографії обвин. Бігуна, а після відмови заявив, що сам їх доставить.

Потім трибунал приступав до переслухання свідків. Перед очима переслухались поліційні, звичайні та шпідерники і тайні агенти.

Св. конфідент Гродецький розповідав, як то він арештував Оленського в Познані. Оленського не застав, а припускаючи, що він має зброю, сховався в сніжарні а ще один агент у кімнаті Оленського. Коли Оленський надійшов, вискочили з своїх крижів і крикнули „руки в гору!“ Оленський піддався (?) без спротиву.

Після Гродецького зізнав агент Рудзінський про листи, знайдені в Оленському, і про спосіб викликування в них тайного посла.

Св. Коліняковський, ст. шпідерник з Доліни, розповідає, як то він робив слідство в справі влому до доліньської каси.

Св. Лісський, шпідерник поліції, зізнає що до Медведя. Підчас його зізнання предсідник трибуналу ставить питання.

Предс.: Чи це можливе, щоб поліція заборонила Медведєві належати до театру Кугутяка?

С. л. (незорієнтований): Так, заборонила!

Предс.: Як так? Ну... а чому?

С. л.: Бо він там вів антидержавну роботу: агітував, підбурював і т. д.

Предс.: А певно... бо тої театр їздив з місця на місце...

Потім свідок зізнає про обф. Дубаневича, як то він заходив до нього до келії з пікалості (?).

Пр. к. Гітлер: А биківня ви не мали?

Один з оборонців: Він ні, але, здається мав його агент Стецук.

Обор. д-р М. Волошин питає, яку то антидержавну агітацію він обвинувачений?

Свідок певним голосом відповідає, що це була агітація за українською вишкільною мовою по школах (!) і праця в кооперативах (!).

Д-р М. Волошин: То агітація за українською вишкільною мовою і праця в кооперативах є антидержавною роботою?...

Свідок: Так!

Предсідник (помагаючи свідкові): Правда, ті кооперативи мали „ubosene selo“?

Свідок (зорієнтований): Так є, так є.

Після деяких запитів обор. д-ра Глушкєвича, свідка відпущено і змільнено наразі від пояснювань, що то є антидержавна робота.

До слова приходить старш. шпідерник, тайний агент Охєндушко. Добре підготований і елегантно вбраний. Хитрі маленькі очі бігають по всіх усюдах. Зізнає записаний про Медведя і Дубаневича.

Предс.: Чи Дубаневич зізнавав добровільно, чи під пресією?

Свідок (хоч має плінну вимову, починає загикуватись): Н... п... так... Зізнавав сам. (По хвилі). Так... без ніякого примусу!

По цім заповненні зізнання йдуть плавко без запитків. Розповідає, як то відбувалося розбиття каси в Доліні, як вивозалась між поліціянтом і Дубаневичем виміна стріля.

Прокуратор: Чи то правда, що поліційні мріяли за атакою Дубаневичем? Свідок: Певно, що мусів мріяти, бо втілюючи був би вже не стріляв до равеного.

З уваги на таку відповідь прокуратор резигнує з дальших запитів, бо й вони можуть бути корисні для оборони.

По Охєндушкою зізнавав ще як свідок агент Андрій Тасє і стрийський агент Виганський, але вони не сказали нічого цікавого.

На тім перервано розправу її відложено до вівторка.

Дописи.

Коломия. (З діяльності Кружка УПТ). Коломийський повіт не належить до найгірших повітів. Організаційне життя у нас під культурно-просвітним, економічним і політичним оглядом не навіть дещо живіше, як хтонебудь може думати, що про Коломию менше знає, бо читати приходить рідко. Недавно читачі „Діла“ мали нагоду читати допис з Коломиї про фільм „Просвіти“, Союз кооператив, Покутський Союз, Жіночу Громаду, але не згадали в нім про УПТ, Рідну Школу, яка, як читачі „Діла“ можуть довідатись з неперодичних оголошень Гол. Управи УПТ, стоїть на однім із перших місць під оглядом жертвенності й організації. Маємо в повіті 32 Кружки УПТ, по селах на всіх 56 громад. Виділ коломийського Кружка УПТ, дібраний до праці якнайкраще. Його старанням основано при сільських кружках повіту 15 дитячих бібліотек, улагоджується також відітти по кружках по селах, куди

другим мотивом із вступу. Далі знову відгук далеких жалів та плачу, знову — хоч не так понуро — то все таки, не вважаючи на перехід у „dur“ — важкі настроєм тону „Не пора“ тим разом з секвенсово розвиненою третьою фразою пісні з нарочним поминенням кінцевої фрази. Вище описана введена пісня „Не пора“ знову до „олі вірно передає зміст, чи радше настрої передостанньої зворотки вірша, де поет каже „І в нас не раз душа боліла і серце рвалося і груди жаль стискав“, але „ані сльози, ні жаль ні біль пекучий нас від діла не відтягли — і молота ніхто із рук не випускав“. Тим-то темні та важкі краски гармонізації не мають в собі ніякої безнадійності чи резигнації.

Тут можнаб покласти межу між другою і третьою (останньою) із згаданих вище мною трьох змістових частин поеми. Третя частина є поворотом рондової частини „В“, де переведено з мотивічними комбінаціями початковий як і кінцевий мотив „Дубинушкі“. Після сильної градації появляється втретє „Не пора“, формально схоже з першою появою цієї пісні як заклик — га впровадивши „unison“ мужських голосів інструментована в спосіб, який тим разом надає пісні характер величнього гимну і відповідає змістові останньої зворотки: „Оттак ми всі йдемо в одну громаду скуті святою думкою, а молоти в руках...“

Слідуюча за тим коротка „Cod.“ є вже тільки чисто формальним закінченням хору яко такого.

Загально боючи, твір Людкевича

підходить під того рода симфонічні поеми як Сметанівська „Ма віаз“ (Моя вітчизна), в яких чинник ідейний бере верх над чисто ілюстраційним, чим вони вище стоять від таких симфонічних поем як пр. Лістівські. Останній твір Людкевича цінний для нас не тільки як високо вартісний вклад в нашу майже не існуючу оркестральну літературу, але і дорогий українському серцю — як зображення тонами наших важких змагань за кращу долю нашого народу, за яким творчість Людкевича з такою вражливостю та увагою стежить. З цього погляду цей твір є якби певного рода „r.dant“ до його „Кавказ-у“. Про кантату Стеценка до слів Франка „Єднаймося“ не приходиться мені багато писати. Є це твір без глибших аспірацій, більш в роді „принагідної“ композиції — невишуканий в інвенції, а проте не дешевий і писаний з питомою Стеценкові хоральною звучністю. Виконана бездоганно львівським „Бояном“ в супроводі оркестри — (слід тут ще замітити, що інструментацію зладив на основі фортепяного супроводу д-р Маркевич) робила ця кантата доволі гарне — що правда, більш зверхне вражіння. Сольову партію кантати відспівала прегарно співачка п. М. Свірська підносячи тим і вражіння кантата як цілості. Виконання „Каменарів“ симф. оркестрою якнебудь доволі далеке було від ідеалу, — все таки, беручи під увагу перепони та труднощі серед яких іде праця над виведенням такого твору, заслуговує на признання

і не ділі і свята віддаються 2—5 референтів як з виділу, так і з вола цього. Основано при двох кружках „Діло“ сакки“ в підліських селах. В самій Коломиї улажується від грудня м. р. популярні виклади. Даліше з початком шк. року 1926/27 старшина кружка має план оскувати доповнюючу школу для ремісничої молоді й односторонній кооперативно-торговельний курс. У цій справі пороблено вже відповідні кроки на признах концесії. Та тут старшина кружка стрічається із труднощами й неприхильною агітацією деяких одиниць, як в місті, так і в повіті. Одне муситься піднести, що більшість зміської і духовної інтелігенції розуміє важливість нашого товариства і підтримує його матеріально й морально. Деякі з тих, що не хочуть давати жертв на Різдву Школи тут в місті, кажуть, що вислають гроші просто до Гол. Управи до Львова. Та тут Головна Управа вказує, що тільки одна особа за цілий час цього року вислати що-місяця датою на Р. Ш. до Гол. Управи, а то п. Г. С. а де решта тих, що відмовляються? Виділ Кружка стоїть неухлопотно при своїй наміщеній праці, до якої закликає всіх людей доброї волі. — Свій.

Фахово-доповнюючі школи.

Проект закону про публичні фахово-доповнюючі школи для молоді, зайнятої в ремеслі, промислі або торгівлі.

До основи закладання й ведення публичних фахово-доповнюючих шкіл є обов'язані комунальні союзи, а саме міські або сільські громади, в котрих мешкає або працює молодь, що підлягає обов'язковій ходити на науку до фах.-допов. шкіл, оскільки число такої молоді на просторі одної тільки громади або разом з простором сусідніх громад у розмірі трьох км. має що найменше 25 осіб одного роду (пола) й того самого або пов'язаних фахів 45 осіб одного роду (пола) й різних фахів, або вище 80 осіб різного роду (пола) й різних фахів.

Спосіб ствердження, що в громадах є лише виказані умовини, означає розпорядок міністра освіти.

Наука в публичних фах.-допов. школах обіймає від 240 до 360 годин річно й відбувається в будні дні в часі між 8 годиною ранію і 6. вечером, а де це не буде можливе — у вечірніх годинах, однак не пізніше, як до 8. год. вечером. Означення для кожної школи в тих межах числа й поділу годин навчання належить до державної шкільної влади на внесок місцевих комісій фахово-доповнюючого навчання. Навчання в фахово-допов. школах не може відбуватися в дні, що їх розпорядок державної шкільної влади означає як дні відпочинку від шкільної науки.

Приватні фах.-допов. школи можуть бути основи й ведені згідно з існуючими приписами про фахові школи. Приватні приватні фах.-допов. школи рівнозначні з публичними фах.-допов. школами належать до державних шкільних властей.

Як видно з наведених статей проекту закону, то основи закладання й ведення фах.-допов. шкіл має належати до міських і сільських громад. З вимаганою числа молоді, потрібного до основи закладання й ведення цих шкіл, виходить, що скількість фах.-допов. шкіл зростає. На основі 18. ст. проекту закону число годин навчання річно згідно з тижневою має бути зменшене. До тепер було тижнево 10 або 12 годин навчання, а річно 400 до 480 годин. — Тепер має бути річно 240 до 360 годин, отже тижнево було б або 9 годин. Проект ще остаточно не є устійнений — має бути мабуть около 8 годин навчання тижнево. Число годин має бути зменшене тому, бо обем навчання теоретичних, загальнообразованих предметів має бути зменшений чи радше цілком відсутній; перевагу мають мати фахові предмети навчання, що їх мають, як і справи фахові учителів і сліди. Що ж до загальної освіти, то будуть жадати від учеників, що аспірація до терміну, укінченої семі класів всюдній школі, чого вже й тепер вимагають деякі майстри у Львові.

Між учительськими фаховими силами мають переважати інженіри й то такі, що зв'язані з найважливішими ремісничими фахами, як слюсарями і столярами і т. д.; отже інженіри архітекти й інженіри будови машин, і т. д. Виходило би, що управителями фах.-допов. шкіл повинні бути практичні інженіри таких фахів, що зв'язані до ремісничих фахів школи.

Знавши фахових шкіл виходять із закладання, що тільки зовні фахові ремісники і спеціалісти мають вагість і тому ці являть пряму до того, щоб виховати ремісничі спеціалісти, як це є в західних і південно-західних краях Європи і в Америці.

Цей проект закону ще не ухвалений союмою, значить — ще не став законом. З таким місті, де є спеціальна фахова школа, напр. столярська, слюсарська і т. д., всі термінатори того фаху мусять ходити до цієї спеціальної фахової школи, а не до такої фах.-допов. школи, де є мішані фахи, як пекарі, різники, фризери, і т. п.; бо річ у тому, щоб ці термінатори могли виспівнятися у своїй фаху.

Нижче наведений розпорядок вже тепер обов'язує: „При укладанні доповнення на основи приватної фах.-допов. школи, користуючої в цілості або в частині з прав публичних шкіл, належить з огляду на до-про промислу (ремесла) заборонити при-"

мати до такої школи учеників (учениць) тих фахів, для котрих існують або є в стадії організації в даній місцевості фахові спеціальні публичні школи.

На основи приватних спеціальних фахових шкіл, рівнозначних публичним школам, можна дозволити, оскільки шкільній власті мають об'єктивне переконання, що в даній приватній спеціальній школі удержиться навчання на рівні з публичною спеціальною школою й оскільки через оснування приватної спеціальної школи не буде публична спеціальна школа адекватно-платована, а її існування загрожене.

Міністерство зазначає, що повинні обмеження слід примінявати до всіх приватних фахово-доповнюючих шкіл, що хочуть користуватися з прав публичних шкіл, без огляду на мову навчання (викладову).

В більших містах, як у Львові, кожній ремісничій фаху має свою особну спеціальну школу (столярську, слюсарську, для машинних слюсарів, для крапців, для шевців і т. п.) все те є спеціальні фах.-доповнюючі вечірні школи для термінаторів, що в день працюють у майстерні.

Докожуються важкі лінії у фахово-доповнюючих школах і в ремісничій промислі, тому уважно за вказане подати не все до відома й під увагу інтересування.

Танчаківський Йосиф
реф. пром. шкіл УПТ-ва.

Нові книжки і видання.

ЖУРНАЛИ:

„Учительське Слово“, орган „Взаємної Помочи Українського Учителства“, Ч. 6. Червень. (Львів, ул. Осолінських 8. II.). Зміст: Ми побідали! Поки час. Збоїли душі. Учителство й українське громадянство. Допис з Підлясся. Дещо про „шкільні болячки“ Лемківщини. Вусай: Пан Подільський. Належне розвою снітинського окр. відділу ВПУ. Вісти з округних відділів. З діяльності Головної Управи. Правильний принах до оселі Т-ва у Борхті. Важна справа.

„Господарсько-кооперативний часопис“, орган реалізаційного союзу українських кооперативів. Львів, 9. червня, ч. 24. Зміст: Жіночий відділ при кооперативі. „Хлібороб“ в Кричевськ. Кооперативний абут яєш. Як у Беліччині селяне обезпечують свою худобу? Кілько землі бажано розпарцелювати? В чім наш ратунок? — Р. Ішук. Молодарство: Оброблювання сирового тіста (маси). Пам'яті Кипиля Кашкевича. Хліборобство: Чи повинні погніти поплатитися? — Пора заможати масина і погніти на осін. — Господарські пригадки на червню. Питання і відповіді: Як мити молоч. посуду? — Качата на волю. Збирне молоко. Правне положення: Остемлювання векся. Купельські справи: Як навчався купельську молод? З Реалізаційного Союзу Українських Кооперативів. Дати для Союзу. — Документи для Союзу.

Зміст ч. 25: Свіробітництво. Як працює міжеська хліборобська організація в Познанщині? Немаловажна справа. Кооперативні фізми. Про валюту сніту. В чім наш ратунок? — (файлетон). Молодарство: Оброблювання сирового тіста (Продовження). Допис. Хліборобство: Примищення свиней на літо. — Класне молоко і сиротка проти черевки свиней. Як абути кертці? — Кошмари. Питання і відповіді. Кооперативні інших народів: Кооператив „Центросоюзу“ в Москві. Купельські справи. Правне положення та податковий тягарі кооператив: Заороти і надлати. З Реалізаційного Союзу Українських Кооперативів. Адреса Редакції і Адміністрації: Реалізаційний Союз Українських Кооперативів, Львів, вул. Домішанська ч. 11, II. поа.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою Дм. Котка.
Середа 23.VI. Бучач.
Четвер 24.VI. Бучач.
Субота 26.VI. Заліщино.
Початок о год. 8:30 вечером. Ціни скрізь звичайні. 1629 44—?

Український Театр під дир. Ів. Когутка.

Берегозв'яз: Сала гімна.
Неділя 20.VI. „Запорожжя за Дунаєм“. Зборів.
Понеділок 21.VI. „Попілунок Юди“ прем'єра.
Вівторок 22.VI. „Постобна ніч“.

З дня I.VII. театр відідасть на сезон до Косова і Кут а пізніше до Скольного. В репертуар входять найновіші модерні штуки. 1941 4—?

В прив. коед. гімназії УПТ. з правом прилюдності в Чорткові, відбуються вступні іспити до пригатовної і до I. класу дн 28. червня. Вступні іспити до класу від II. до VI. відбудуться в дні від 23—25. червня. — Управа. 1914 3—3

В прив. Семинарії учт. жіночої СС. Василіанок в Яворові іспити вступні на I, II, III і IV. курс відбудуться в дні від 26 і 27 и. ст. червня ч. р. — Управа. 1955 2—3

Річні полиси елєвта вишнього музичного інституту ім. М. Ясенка у Львові відбудуться в второк для 2-2. VI. (інвалі і середній роки) в год. 4. попол., в четар 24. VI. в год. 7-й вечер (середній роки: V і VI) і в п'ятницю 25. VI. в год. 7-й вечер (висші роки: VII і VIII), усі три

полиси відбудуться у великій залі Муз. Тов-ва. 1958 2—2

Служащого в віці від 20—35 літ до обслуговування гостей готельних прийме „Народна Гостиниця“. Зголошуватися в Дирекції від год. 11—12 рано і від 6—7 вечером. 1—3

Подяка. Управа Українського Товариства Допомоги Емігрантам у Львові та Гурток Дітям Українського Мистецтва складають шим найсердечнішу подяку всім особам та організаціям, що взяли особисту участь у похороні бл. п. мистця-малєра Василя Крижанівського і всім, що так чи інакше прийшли з помістю, агаданним товариствам в зв'язку з шим похороном а передовсім: Епархіальному Комітетові Опіки над сиротами, ієромонаху Почаївської Лаври о. Борисові, о. д-рові Садовському, родині Луцьких, п. д-рові Максимові Музиці, п. Ярославі Музицькому, п. Михайлові Осинчуку, бувшим товаришам по лбрі, та редакції „Діла“. — За Управу Товариства: Вол. Дорошенко, Голова Гуртка Дітям Українського Мистецтва Петро Холодний.

Подяка. Управа Українського Тов-а Допомоги Емігрантам у Львові складає свою найсердечнішу подяку всім особам, що безкорисно прийняли участь в улаштуванні похорону по замождованому в Паризі Голові Директорії та Головному Отаманові військ УНР. Симоні Петлюрі, а саме: ієромонаху Почаївської Лаври о. Борисові, директорові хору Т. Купчинському та хористам Львівського співачкого гуртка, Дирекції Народної Гостиниці у Львові, за призначення сплячення, редакціям „Діло“ та „Новий Час“ за безплатне уміщення оголошень. — Голова Товариства. П. Холодний, секретар В. Хвалко.

Замість віни на домовину моєї Найдорожчої Дружини бл. п. Михайла з Блажєвичів Задорожної, складаю 20 зол. на Різдву Школи Василя Задорожний упр. школи в Гмильчу. 1976 1—1

Бережани. В неділю 27. червня 1926. в залі „Наді“ концерт „Божна“. Програма: Сінський, Вахнянин, Вагнер, Верді, мішані хори з оркестром. Початок 8. год. вечером. 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

1-30Л. коштує кожда золотинка напрома у Гутермана Сикстуська 14. 1679 38—?

НАПРАВУ годинників під управою фахових сил швейцарського подагодує Гутерман Сикстуська 14. По стінні годинники поситтю домі. 1679 6) 38—?

УКІНЧЕНИЙ принах пошукує заняття. Зголошення до Адм. під „Правник“. 1958 2—5

ВИСОКІ ТЕХНІЧНІ СТУДІЇ в Бельгії. Інженерський диплом в двох і трох роках. Відділ електротехн. електромех. Металург. Хемії, Авто. Аеро. Залізної і Бетон. Вудов. Кольоніаль. Торговель. Індустр. Іж. Демі і вечірні курси. Можливість заняття для потребуючих студентів. Річно 580 бельг. франків. Проспекти даром. Писати у всіх мовах: Institut Supérieur Technique, Service C. Brd, Constitution 25. Liège (Belgique). 1915 2—8

СЛУЖБА БОЖА, на мішаній хор Яро-славенка, легкого укладу, партитура з голосами за 10 зол. до кабуття у всіх мішаних. 1839 5—10

ШЕНКЛІВНА, Пекарська 44. Кваліфікаційний курс від 12. липня. Докладне перероблення міністерських програм. Около 1400 апробованих. Інформації письменно. 1786 11—16

КОНЦ. ПЕРШІ КУРСИ МАТУРАЛЬНІ І ДОПОВНЯЮЧІ „Пилист“ Есоге Reforme, Львів, Панська 14. Вписи до 10. липня. Проспект на шкільний рік 1926/27 на місці або поштою (додати марку за 16 сот.) Аналогічні кореспонденції йні. Численні подяки. Курси існують від 1921 року. Жадати проспекту. 1912 4-8

ЛІТНИСЬКО в скільських горах з повним удержанням від 5 зол. денно. Залізниця в місті. Зголошення Панська 21. II. п. Барбаро. 1970

КАТЕХИТ на ферії дістане в горах нешкляна над Сяном і молоко за відправу неаляльного богослуження. — Уряд парохіальний Постоляв п. Ліско. 1974 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

МЕБЛІ на СПЛАТ власного виробу поодинокі і цілковиті урядження, найдешевше поручає ТАМІНБАУМ робітни Якова Германя 7, магазин Валєна 15 Собіського 18. в подвір'ю. 1857 5—8

ЗДІВНИЙ дірігент з хору і аправний інструктор гімназ. поручється негайно. Адм. „Діла“ під „Правничий“. 1972 1—1

ФОРТЕП'ЯН, п'яніно купую негайно. П'яну готівкою. Гавак, Панська ч. 21. Телефон 35—45. 1932

ХТО може сказати

ЩО є пінні цукорки

ЯК „ФОРТУНИ нової“

Одинокої української фабрики

Львів, Кордецького 23?

ЕЛЕКТРОТІХНІЧНІ МАТЕРІАЛИ

рожкові громозводи

назабезпечення електр. ліній, також електр. матеріали аляччі в обсязі електро-техніки найдешевше доставляє

Б. ПАНЦЕР,

1948 Львів, вул. Колєрника 17. 2-5

В ГРЕБЕНОВІ коло СКОЛЬГО

(Українська Швайцарія) Є НА ПРОДАЖ одноморгове, сонішя, високо над Опором, з чудовим видом біля соснового ліса по ложена парцеля, що надається на будову снаторії і оселі. Будівельний матеріал з тартаку барона Гредля і майстри в місті. Продається в цілості або частями. Відомість в Місцянському Союзі кредітовому у Львові, вул. Руська ч. 3. I. пол. від 9—12 години. 1953 2—3

ОБРАЗИ

на олійній грубій полотні на дошках і блас.

Корутан мальовані на полотні гарними орнаментами і образами відновлюють старі образи і позолочують, роботу виконую мистери, тревало за солідну ціну на замовлення

Іван Ганаковський,

1967 артист-малєр церковний. 2—3
Львів-Зносине ч. д. 298. коло церкви.

Подяка.

Прибиті тяжким горем, по втраті найдорожчої донечки бл. п. Маріїки, складаємо щирю подяку отсею дорогою всім, що дали доказ свого щирого співчуття й ніжним горі і взяли участь у похороні Б. першій мірі Всеч. Отцям парохам: о. Роєлєпілі лар. рим. кат. з Беневі, о. Е. Ман-дзілові за безітересовне заняття похороном, за відправу Служби Божої та Парастасу, о. Яремакові з Ішкова за безітересовну відправу похорону, та за прекрасну вигодовану промову над гробом бл. п. Маріїки, П. Будовий господарній клєс І. курсу Семинара і всім ученицям І. курсу, котрі не жаліючи труда і коштів прибули з Тернопольа до Богатковеш, щоб віддати послідню прислугу своїй товаришці, хорова учт. мужеського Семинара з Тернопольа, котрий прекрасним піснєм звелечав сумний похоронний обряд, місцевому хорова під диригентурою П. І. Сточанського учт. з Богатковеш, далі П. Григорієві Чикиті, та П. І. Процишнікові за дружню поміч в часі недуги, та в улаштуванні похорону, вишні Василю Федикові, Іосифові Файтові, Волод. Мазурові, Миколі Процишнінові, Ант. Качорові за устроєння каравану, місцевим господарям, господарям і молодіжці за всім прислуги, зроблені в тім сумнім торжестві.

Евстахій і Ванда Рижевські з родиною.

Подяка.

Прибиті тяжким горем по втраті найліпшого мужа і батька бл. п. Михайла Губчака дякуємо прилюдно добрим людям усіх чотирох народностей за численні закли співчуття і за звелечання похорону громадянською участю. Особливо дякуємо лєкарям д-рові Гамерському і д-рові Джевіцькому за совістну опіку, Вар. о. соа. Дамінові Лопатиському, Всч. оо. Ленковському, Валинському, Могилякові і Панчинському за провід похорону, Хорова мідан з Калуша під орудою п. Семена Захнен за прегарний спів, Восвідський Палаті ремісників і Повітовому Союзові промислових стоваришень за оказану нам зичливість і за громадний співуділ, похоронному заведенню Ф. Маєра за солідне улаштування похорону, а найпаче найближшим приятелям Покійного з клубу за поладження усіх похоронних чинностей.

Вдова Валєрія з Фіалєвських Губчакова і донька Татяна Губчакова в Станіславові. 1—1

Ширіть наш часопис!

До Державних Урядників, Військових і Приватних!

Без ніякого труда і готівки, може заробити кожний від 100 (сто) до 200 (двіста) зол. тижнево по прислано нам своїй адресі.

1956 2—2
Польський промисл
Почтова скринка 157.

СТЕА

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пош.
Конто почт. шл. 143322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зок.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 зл., Німеччині 750 зл.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 зл., Австрії
750 зл. — Зміна адреси 1 зок.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Засідання сойму.

Варшава, 22. червня 1926.

В год. 4:15 попол. зачалось засідання сойму. Марш. Ратай передав на руки віцемарш. Дашинського письмо, в яким офіційно повідомляв про резигнацію з уряду маршала сойму і просить Дашинського вести даліше той уряд. Тому першою точкою нарад сойму був лист марш. Ратай. Пос. Дембський (Пяст) поставив внесення, щоб не приймати до відома димісії Ратай. Переведено негайно голосування в цій справі, яке виявило, що Ратай дістав заяву довіри незначною кількістю голосів. Повідомлений про вислід голосування, Ратай заявив, що свою резигнацію підтримує даліше.

Прийнято до дневного порядку. Забрав голос мін. скарбу Клярнер, що в півгодинний промови подав цілу низку цифр, висновків і внесків, які виходять з його обчислень як мін. скарбу і закінчив свою промову, яку подаємо нижче, так: «Уряд вряже справу довіри зі справою поладнання в речинці бюджетової провізії».

Після експозе Клярнера зачалась дискусія. Перший промовляв пос. Гломбінський (ЗЛН), який заявив, що його клуб виробив власний проєкт конституційних змін, який вносить до сойму. Він боронив інституції сойму і заповів, що ЗЛН. голосуватиме проти бюджетової провізії. Описав пос. Заремба (ПРС.) признає конечність бюджетової провізії, але зазначає, що соціалісти в останнє роблять того роду кроки в цьому соймі.

Промовляли ще послі Голекса (ХД), Дубанович (ХН), Бирка (Пяст) і Гартглас (Жид. Клуб). Після того пос. Косцялковський (Клуб Праці) поставив внесення на закриття дискусії. Це викликало обурення між комуністами, наслідком чого прийшло до великої метушні. Комуністи й комунізуючі послі стали кричати, бити в пульт і співати. Серед некогого галасу прийшло до голосування, але його вислід годі було збагнути, бо члени соймового бюра не могли дати собі ради з обчислюванням голосів «за» і «проти». Тому відбулося вдруге голосування через двері. Після того голосування пос. Дашинський заявив, що внесення прийнято, отже тимсамим дискусію замкнено.

Після тої заяви оклики й биття в пульт ще збільшилися. Віцемаршало Дашинський дав новий великий, спеціально принесений дзвоник. Коли й це не допомогло, він виключив комуністичних послів зі салі. Послі Варський-Варшавський (ком.) і Воевудакій (нез. хл. партія) не хотіли вийти, тому їх винесено на коридор силою.

На салі дещо успокоїлося і нарата прийняла внесення на відіслання бюджетової провізії до комісії. Потім Дашинський відчитав письмо марш. Ратай, в якому він ще раз подає до відома свою резигнацію.

Був ще один момент, в якому здавалося, що на салі прийде до небувалих скандалів. А саме Українці, Білорусини, комуністи, незал. хлопська партія й інші дрібні групи поставили внесення в справі політичних в'язнів і домага-

лися, аби воно прийшло на наради найближчого засідання сойму. Внесення це перепало. Прийшло знов до окликів, биття в пульт і т. п. Під кінець засідання віцемарш. Дашинський повідомив палату, що найближче засідання сойму буде в п'ятницю, год. 10. рано.

Внесення Українського Клубу.

На нинішньому засіданні сойму Український Клуб поставив внесення на негайне розв'язання сойму. Внесення це звучить:

«Тому, що теперішній сойм повстав зі знівільшення прав і справедливості через розписання виборів у 1921 р. в Сх. Галичині і пр. змінення виборчої ординації з кривдою українського й білоруського народу; тому, що сойм опісля в своїй діяльності став опорою ворожого польського шовінізму у відношенні до українського народу й інших нац. меншостей; тому, який, що він є в своїй більшості виразником суспільної реакції, не допускаючи до створення селянсько-робітничого уряду, але натомість кермуючи й підтримуючи поміщицько-капіталістичну владу, Український Клуб, що від 2 літ перший розпочав боротьбу за розв'язання того сойму, вносить: Сойм розв'язується сьогоднішньою ухвалою. Вибори до нового сойму будуть розписані згідно зі ст. 26 березневої конституції з 1921 р.»

Експозе мін. Клярнера.

На засіданні сойму 22. червня мін. скарбу Клярнер в експозе м. и. заявив, що дня 30. червня кінчиться бюджетова провізія, але державний бюджет усе ще не ухвалений. Тому уряд представляє законотатним тілам провізію на час від 1. липня до 30. вересня 1926 р., себто на III. квартал будж. року. У бюджеті 1926 р. видатки виносять 1.730.000.000 золотих, а приходи 1.528.000.000 золотих. З причини знижки золотого обі сторони бюджету є значно нижчі від відносних сум на 1924 і 1925 р. Треба числитися з потребою збільшення видатків. Від 1. липня платні урядників не зменшуються, тому видатки збільшаться на 18 міль. зол. за пів року. У відношенні до цілорічного бюджету видатки збільшаться на 40 міль. зол. Так отже цілорічний бюджет треба піднести до 1.788.000.000 при доході 1.528.000.000. Ріжниця річна 260 міль. Ріжницю цю треба вважати реальною, а наслідком компресії п'яти місяців зменшиться вона до 190 міль. Входячи в третій квартал, слід поставити питання: чим покрити недобір? Спосіб зрівноваження бюджетового дефіциту залежить від характеру того дефіциту. Тут він є як ріжниця між звичайними видатками і приходами. Отже це є констатуваний дефіцит, тому дуже небезпечний. Годі вирівнювати такий дефіцит загр. або краєвою позичкою. Позички потрібні Польщі на

інші цілі й уряд старатимеся одержати їх. Міністер відкидає теж друкування банкнотів на вирівнювання дефіциту. Такий спосіб, то ніщо інше, лише внутр. позичка, дуже прикра, а руйнує передусім незаможного горожанина. Одинокий спосіб для вирівнювання бюджету є ощадність у видатках і збільшення приходів. З позірною скромності суми 1.788.000.000 золотих видатків можна ще багато заощадити. Обниження платень уряд уважає тепер недоцільним. Зате уряд стоїть тепер на становищі, щоби якнайскорше зачати працю для скорочення й подешевіння адміністрації, щоби з користю для суспільного інтересу найти дійсне джерело ощадності. Є вже для цього різні праці, приготувані знавцями держ. адміністрації і слід їх негайно використати. Міністер бажає взяти в свої руки ініціативу упорядкування тої справи. До діялки держ. ощадностей зачислює міністер також автономні бюджети, відповідне примінення їх до державної господарки, відповідний поділ праці та доходів. Рівнобіжно з обниженням видатків на адміністрацію слід підкреслити потребу і спромогу піднесення приходів із підприємств. Не є тайною, що Польща господарить неекономічно і безпланово. Колиб як слід використати джерела доходів, можна би вирівняти державний бюджет. Залізниця, ліси, монополі, польміни й інші підприємства слід зреформувати, щоби дали державі це, що від них належить.

Кровава сутичка з поліцією.

Дня 22. червня в Гостиніні (варшавським воєвідстві) на базарі поліція копнула якусь жінку, що аж зімліла. Товпа кинулася на поліца, який скрився в команді поліції. Товпа окружила будинок команди поліції й стала бити пристудом на нього. Часть людей пішла під староство. Староста велів арештувати поліца. Товпа асетаки домагалася видати поліца. Прийшов відділ поліції, дав салву до товпи. Було 8 важко ранених, із тих уже один помер.

Біржа.

Гроші.

Курс Банку Польського 22. червня був 996 за долари і 998 за девизи. Біржа у Варшаві також не занотувала ніяких змін, а в приватних оборотах удержався долар при курсі 10:23. У Львові на приватній біржі американський долар 10:20—10:23, канадський долар 10:12—10:15.

Збіжжя.

Дуже сильне зацікавлення житом і пшеницею, при пропорційно малій подачі, тому ціни висіли. Для пшениці нема відборів, ціни падають. Тенденція за пшеницею знизкова. Настрий оживлений. Пшениця біла 43—44, пшениця червона 46—47, жито 29—30, жеміт 29:50—30:50, овес 33—34.

Red. czas. „Dziś” Pr. 290:26. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dziś” Nr. 132 (10814) z dnia 17. czerwca 1926 roku pod tytułem: 1) „Widz spotkał się z aktywnością” a) między słowami: „Graszkob... a słowami: Wiratyty, b) między słowami: rozbił... a słowami: jakob... c) między słowami: wystrząs... a słowami: Pamiylosa, d) między słowami: w patoda... a słowami: A tomo. 2) Postanowił C. K. U. N. D. O* między słowami: Praci... a słowami: pobudzajucyż zawięzają ad 1) znamiona zbrodni z § 65 a) ustawy karn., ad 2) znamiona występcy z

art. 24 ust. 1, praw. z dnia 17.XII. 18 i uznał dokonaną 16. czerwca 1926 roku konfiskację za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zekaz do zniszczenia egzemplarzy tego pisma drukowanego. Zarządził wyznaczyć się nakaz odpowiedzi, redaktorowi tego czasopiisma, by orzeczenie niniejsze umieszczyć bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. 1, druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. i. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł — Lwów dnia 17. czerwca 1926 r.

Кріза Ліги Націй.

Чи треба було аж демонстрації Бразилії, щоби світ повторив собі голосно, що єдина надія на втихомирення Європи — Ліга Націй заходить щораз більше за хмару?

Кріза женевської організації тягнеться від менту її безсилля в конфлікті Італії в справі острова Корфу. Довгими місяцями жила вона надією, що з придбанням нового члена — Німеччини, найбільше драгливе непорозуміння: франко-німецька ворожнеча, злагодить свою гостроту. І вистарчило звичайної формальності: голосування над вступом Німеччини до Ліги, щоби розколини в женевській будівлі зарисувались привселюдно.

Не помогли всесильні впливи Англії, ні на-пів приємні усмішки Франції — Бразилія скористала зі свого права *liberum veto*. Бразилійський професор Мельо Франко не вірить у щирість Німеччини. У цьому він іде за загально поширеним настроєм в обох Америках, які не вірять у щирість мирових почувань усієї Європи. Американці оцінюють ідеї по їх практичних наслідках, а політика європейських держав видається їм продовженням передвоєнних метод творення мілітарних союзів у сподіванні нових воєн.

Виступ Бразилії й аналогічні застереження Еспанії є важким ударом для Ліги. Однак вони не є несподіванкою для тих, які розуміли небезпеку ролі малих держав, що в даний мент могли своїм голосом спаралізувати вплив великих. З другого боку і сама ролія великих держав у Женеві не була відрадною появою для тих, які сподівались від Ліги реальної охорони прав поневолених народів і національних меншостей. Ліга Націй хотіла погодити всі великі світові держави на теоретичних принципах, з якими всі погоджувались... як довго вони залишались у царині теорії. Тепер вона бачить, що такий союз рветься при кожній практичній справі. Коли вільно виступити з Ліги Бразилії, то за її прикладом можуть кожної хвилини піти й інші держави, недоволені рішеннями Ради Ліги Націй. Єдиним рятунком Ліги є надія, що держави, які лишаються поза її діяльністю, втрачать більше, ніж коли беруть у ній участь. Тому-то в теперішнім важким процесі боротьби за постійні місця в Раді Ліги, прихильників Ліги потішає те, що Еспанія та Бразилія вернуться до неї у власних інтересах.

На останній сесії Ради Ліги доповідним юристам удалось задержати товариською розмовою представника Бразилії на салі так довго, як довго його присутність була юридично потрібна для поладки формальностей. І на найближчій сесії дасть собі Рада раду. Німеччину імовірно приймуть, навіть ціною дотеперішньої програми своєї реорганізації. Лише сесія втрапить дещо зі свого всесвітнього мирового патосу. Замість починати будівлю від даху, вернеться знов до основ до поодиноких реальних конфліктів держав і народів, силкуючись вирівняти між ними непорозуміння мировими гарантійними договорами.

Місце універсальних ідей займе трохи географія: члени Ради може проведуть на мапі лінії, які є вічною загрозою для ідеалу, якому вони хочуть служити. А тоді поба-

чуть, що важніше) замінити густу сітку цих ліній в Європі, ніж приєднати для свого діла таких заморських гостей як Бразилію.

Львівський процес.

Два тижні розправи.

Закінчився 14-ий день розправи і вже крім двох чи трьох свідків переслухано всіх (шістдесят кілька) свідків акту обвинувачення. Переломовою хвилиною в цих 14 днях були визнання самих обвинувачених, бо визнання свідків акту обвинувачення були монотонні, сірі і нічого нового до розправи не внесли. Із 12 обвинувачених шістьох, а саме: Шумський, Коваліський, Люпуль, Стефанішин, Бігун і Барановський Роман заявили, що не належали до ніякої організації, не брали участі в ніяких нападах і до вини не почувуються; чотирьох: Барановський Ярослав, Паславський, Ясінський і Дубаневич заявили, що до організації належать, що устроїли напади на пошти, але не в усіх випадках, як їм закидає акт обвинувачення, а робили це не з особистих мотивів, але на приказ організації для добра української нації і держави. Антін Медвідь зізнав, що до організації не належав, але брав участь у нападі на касу в Долині, бо вірив своєму товаришеві, що ці гроші підуть на вищі народні цілі. І врешті Андрій Олійський, який не належав до ніякої організації, нічого не мав з нею спільного, а що до злочину шпionажі, який йому закинув акт обвинувачення, то він признає, що в такої пропозиції до нього зверталися, але він ніякого шпionського матеріалу не дав. Обвинувачені по своєму складі представляються так: п'ять студентів університету, (один медицини, один філософії, двоє студентів техніки, один правник), трьох гімназистів, двоє абсолютів, учнів семінара, двоє робітників (один салінар, один машиновий слюсар).

Незвичайно характеристичний був момент, коли по визнанні першого обвинуваченого Володимира Люпуля, який до вини не признався, прийшов з черги обвинувачений Іван Паславський. Його виступ був несподіванкою для заступника акту обвинувачення, а його спокійна, гідна, дуже серйозна і повна змісту промова викликала незвичайне враження на всіх: від трибуналу і присяжних суддів аж до всіх присутніх на салі. Дуже гарною промовою, простими, невинувачливими словами подав мотиви свого вчинку салінарний робітник Антін Медвідь. Сензацію викликала оборона Миколи Ясінського. Акт обвинувачення уважав його за головного організатора і провідника всіх тих злочинів, про які говорять акт обвинувачення, та рівночасно стверджує, що він і в поліції і у слідчого судді, не зложив ніяких зізнань, ні не давав ніяких внянень. Прокуратор стверджує, що ніяких доказів реальних проти нього немає. І цей Ясінський на розправі признається, що брав участь у нападі на пошту в Калуші на приказ організації, та до вини не почувується. Це зізнання викликає констернацію і шире здивування у всіх, а головне у п. прокуратора. На питання провідника трибуналу, чому він не признався до того ні на поліції, ні у слідчого судді, відповідає коротко, по жовнірськи: "Бо такий був приказ організації".

Не обійшлося на жаль також і в тім процесі без прикрих картин знущання і катування політичних в'язнів на поліції. Коли на питання оборони комісар поліції Ган мусів признати, що одного разу почув крик і коли побіг у сторону, звідки крик походив, побачив Паславського в товаристві двох дозорців в келії і ті йому заявили, що Паславський хотів через вікно келії втікати. На ті слова встав обвинувачений Паславський і пригадає п. комісарові, що він тоді мав сковані руки і ноги, отже всякі спроби втечі були фізично виключені. Пан комісар

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна

Мужеські сукна

1630

21-2

організаційного руху

ФІРМА

РОМАН

ЗУБИК

Львів, Галицька 16.

Свята Франка.

Дрогобич.

На 19. і 20. червня ц. р. місцевий повітовий комітет признав Франка свято. Вечером 19 го відбудеться концерт, а в 20-го мала відбутися святочна Академія. Оскільки Академія не вдалася зовсім, бо ніхто з повіту не явився. Як причину можна подати зливу дощі, котрі перешкодили селянам прибути на це свято.

Однак діяка причина лежить глибше. В Дрогобичі Франка поділено на буржуазного й робітничого. До цього не повинен був довести місцевий комітет. Навпаки — всіма силами треба було старатися, щоб такий поділ не мав місця. А коли місцеві організації ставили тверді умови, належало справу передати Крайовому Комітету, який був би рішуче завзявся посредництвом. У таких випадках краще навіть уступити, ніж доводити до крайності й паражувати при тому на дуже пошлі ситуації саму справу й особи, несприятелі в сумних місцевих уособах. Дня 21-ого червня відбулося робітниче свято Франка, що випало дуже величаво.

З Наукового Т-ва ім. Шевченка.

Вибір нового виділу.

Загальні збори Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові відбулися дня 30. травня ц. р. при сильній заінтересуванні членів, які явилися в дуже значній числі. При виборі виділу голосувало 60 членів. Новий виділ вибрано майже одногласно, бо 59 голосами на 60 голосуючих. Головою Т-ва вибрано друге проф. К. Студинського. Членами виділу стали з малими змінами ті самі особи, що засідали в попереднім виділі, а саме: д-р Ів. Брик, д-р Евген Бурачинський, д-р Володимир Левицький, інж. Юліан Мудрак, д-р Іларій Свєнціцький, д-р Станіслав Старосольський, д-р Роман Цегельський, д-р Ярослав Гордінський, д-р Максим Музика, ред. Мих. Струтинський, та інж. Микола Творидло. До контрольної комісії упрощено: проф. Денис Коренця, д-ра Володимира Охримовича і дир. Ом. Саєвича. Уступаючому виділові і його президії висловлено на внесок контрольної комісії признання і подяку за вірне ведення Товариства. До виділу входять іще від філologico-літературної секції проф. Мих. Тершаковець, від історичної д-р Мирон Кордуба, від природописно-математичної проф. Мик. Мельник. Виділ уконституувався, вибираючи д-ра Вол. Левицького заст. головою, д-ра Романа Цегельського секретарем, д-ра М. Музику скарбником.

Організаційний рух.

Жіноче віче УНДО.

Тернопіль, 17. червня.

Дня 16. ц. р. відбулося в Тернополі велике жіноче віче, скликане місцевим Жіночим Кругом Українського Нац.-Дем. Об'єднання. Велику салю "Міщанського Брацтва" заповнили битком жінки: селянки, міщанки, інтелігентки. Переважаюча більшість вібрала — селянки. Багато з них вперше на політичному вічу. Цілий час з великою увагою і зацікавленням слідували за ходом наради, нагороджуючи бесідами, що порушували актуальні для них справи, довготривалими оплесками.

Віче відкрила п-ні Блянка Баранова, присягаючи на вступі своєї промови згадку пок. С. Петлюри. Почесною головою віча вибрано п-ню сенаторку О. Левчанівську. Провід віча сповідав у руках пани: Кондратової (голова), О. Кисілевської і Вигнанської (заступниці голови). Секретарювали О. Калинівна і Ксеня Кручова (селянка з Березовиці).

Реферат про сучасне політичне положення виголосила сен. О. Левчанівська. В приступний, популярний формі бесіди вона розповіла історію боротьби українського народу за свою державність і сучасне положення на західно-українських землях, ілюструючи його яркими фактами з волинської дійсності. Свій реферат сенаторка закінчила згадуванням ролі українського жіноцтва в змаганнях нації.

Друга точка денного порядку: реферат п-ні Блянки Баранової про економічну і політичну організацію українського жіноцтва. Референтка обговорює потребу освідомлюючої акції серед жіночих мас, щоб притягнути їх до активної участі в економічних та політичних організаціях. Ілюстрації короткої нарис жіночого руху, пояснює різниці між західно-українськими політичними партіями, роллю Українського Національно-Демократичного Об'єднання, його відношення до інших партій та його програму. Із цієї пояснює, чому потрібні перехідні окремі політичні організації жіноцтва. Вони мають підготувати широкі жіночі маси до участі в політичному житті.

Після рефератів виголосили приміти: п. М. Струтинський від Центрального Комітету У. Н. Д. О., п-ні О. Кисілевська від редакції "Жіночої Доли", п-ні Вигнанська від жіночої організації в Комітеті.

Відтак відчитано резолюції. В дискусії забирали голос пп. Сембаєва, Блякєвичева, Ситникова, Богачевська, Кисілевська й інші.

Сен. Левчанівська відповіла ще на питання, порушені в дискусії, підкреслила вагу вічевого руху в закликала до єдності та активності. Після промови прибіг на сцену один з тернопільської радикальної трійки, п. Ладика. Він насильно вдерся на салю і не питаючись президії про дозвіл, хотів говорити. Та вже було за пізно. Учасниці віча зі співом національного гімну покинули салю. Радикалам не повезло. Вони перед вічем перехвалювалися, що розб'ють його і з того метою стягнули під салю гурток своїх прихильників і "фахових" розбивачів віч. Однак план не вдался.

На вічу ухвалено цілу низку резолюцій політично-організаційного характеру (по ліній думок, порушених у рефератах). Крім цього заято становище в справі вбивства Семени Петлюри та огидної кампанії жидівської преси. На внесок п-ні Кондратової вислано телеграму до п-ні Петлюрової з висловом співчуття. Окрему резолюцію ухвалено в справі політичних в'язнів, якими переповнені тюрми, головую на Вол-ні (Лухань, Володимир Волинський, Ковель, Рівне і т. д.)

Учасниці.

Повітовий Народний З'їзд в Сяноці.

Сянік, 18. червня 1926.

Дня 16. ц. р. відбувся в Сяноці в салі "Народної Торговлі" Повітовий Народний З'їзд У. Н. Д. О. З'їзд відкрив д-р В. Влєвський. По виборі президії в особах о. Петра Андрейчика і п. Г. Жука виголосив делегат Центрального Комітету Українського Нац.-Дем. Об'єднання п. Олександр Черкавський реферат про програму, організацію і найближчі завдання Об'єднання.

По оживленій дискусії, в котрій між ин. забирали голос: п. М. Кудачицький, о. Сікора, М. Черепаняк, инж. Мосора, о. декан Константинович, д-р Константинів, З'їзд приступив до вибору Повітового Народного Комітету.

Головою вибрано д-ра Василя Блявського, адвоката в Сяноці, а членами: о. Петра Андрейчика з Бійсько-го, инж. Волод. Мосору з Сянока, Степана Махуха з Туринського, Михайла Черепаняка з Семухови, д-ра Володимира Константиновича, Федя Копана з Вислоки, Іосифа Пстудяка з Глумчі, д-ра Остапа Жука, адвоката з Буківська й о. Юрія Менцінського з Карликова.

Змітити треба, що, не зважаючи на непогоду, у з'їзді взяло участь 20 (двадцять) громад, заступлених 34 делегатами.

Народний З'їзд у Борщеві.

Дня 3. червня ц. р. відбувся у Борщеві в салі Народного Дому Повітовий Народний З'їзд Українського Національно-Демократичного Об'єднання при участі 60 делегатів, зі слідуєчим порядком наради: 1) пояснення програми партії, 2) організаційні справи, 3) справа преси, 4) перевибір Повітового Народного Комітету.

Нарадом проводив голова Повітового Народного Комітету д-р Лунів. По поясненню програми партії о. совітником Гуньовським зв'язалася довша оживлена дискусія (забирало голос 25 осіб, у тім більшість селян), яка виявила загальне зрозуміння та одобрення партійної програми. Про організацію партії реферували п. Гораль. В дискусії взяло участь двадцять осіб. Після того вирішено, що до дня 29. червня ц. р. маєтись в кожному селі перевести партійну політичну організацію. Про значення преси говорив абсолютен прав Іван Вербицький, вказуючи на konieczність поширення "Свободи".

З черги вибрано Повітовий Народний Комітет у складі: д-р Андрій Лунів голова, о. сен. Олександр Гуньовський, парох в Ланіцях, заст. голова, Петро Гораль, інструктор ткацьких курсів у Борщеві, секретар, Ігнат Баранюк, директор коопер. "Українська Каса" у Борщеві, скарбник, члени: о. Антін Казовський, парох у Глубинку, Василь Галас, рійник у Стрильцях, Андрій Стефанюк, рійник в Жулинці, Гриць Старицький, міщанин у Скалі, Михайло Лоточинський, міщанин у Борщеві, Андрій Стахів, рійник у Ланіцях. В Комітеті зарезервовано одно місце для представниці жіноцтва, а п'ять місць для мельничного судового округу.

На день 29. червня ц. р. заповідаємо прилюдне віче в Борщеві.

Боронім української школи!

Новий підступ Шкільної Мисської Ради у Львові.

Майстрат м. Львова переїхав у дніх від 1.—5. травня 1926 р. перепис населення у Львові, з особливим углядженням тих рідників дітей, що обов'язані ходити до школи на основі закону про примус навчання. Як зауважимо, при нагоді цього перепису стверджено, що кілька тисяч дітей у Львові не побирає зовсім шкільної науки. Щоб тому зарадити, Шкільна Мисська Рада розіслала на дніх завізання до батьків та опікунів дітей з наказом вивести їх діти до найближчої районної школи, яку в тому завізанні точно названо.

Дотепер усе здавалося би в порядку й без завади. Та Шкільна Мисська Рада попустила собі звернутися з такими письмовними наказами також до всіх українських батьків, які посилають уже свої діти до українських приватних шкіл. Тому звертаємо увагу на цей новий підступ шкільних властей, який має на меті заманити українські діти до польських шкіл м. Львова і визнаємо громадянство, щоб воно не дало себе ні застрашити, ні стероризувати. Діти, вписані до українських приватних шкіл, виповнюють свій законом означений обов'язок щодо шкільного примусу на рівні з дітьми, вписаними до державних шкіл, тому нема найменшої потреби переписувати їх до районних шкіл. Одержаний наказ від Шкільної Мисської Ради повинні українські батьки негайно пред'явити управі школи, до якої ходять їх діти. Управа школи потвердить це (найкраще на відворотній стороні наказу). Цю посылку належить доручити Шкільній Мисській Раді. На дошлюбні булоб, якби самі управи шкіл позбавили ці накази від батьків своїх учнів і, заосмтривши їх відповідною увагою, відіслали ці накази до Шкільної Мисської Ради.

Таксамо маєтись справа з дітьми, що вперше відуть до школи, бо вписання їх до українських приватних шкіл виповнює цілковито примус закону про шкільний примус. Цього справою повинні шире й енергійно займатися кружки У. Н. Д. та інші діяльні організації, щоб довести вже з найближчим шкільним роком до такого стану, аби ні одна українська дитина не ходила до чужої школи.

Народна Організація
Українців м. Львова.

Американський конкурс краси. До кінця цього місяця, одержать кожда гарна та й кожній філії Народної Торгової за оплатою нормальної ціни пакет цитринного екстракту „Агрумліна“ що заступає 50 свіжих цитрин. Інформації щодо умов участі в конкурсі, у дії Генеральна Репрезентація в Польщі фірми „Агрумліна“ „Титани“, Львів, Рівницька 6. 12476) 1-10

Народний з'їзд в Мельниці.

Дня 19. червня ц. р. відбувся Народний З'їзд Українського Національно-Демократичного Об'єднання для мельницького судового округу при співучасті майже пів сотки мужів довіря. Народала проводив о. декан Капустинський І. Реферат про програму партії та пояснення до неї вголосив адвокат д-р Луїна. Про організаційний статут та партійну пресу говорив абсолютний прав Іван Вербицький. В дискусії виявилася повна однаголість думок щодо konieczности негайного переведення партійної організації по громадах мельницького судового окр. га. Принято одностайно рішення, одногласно а борішевськими ухвалами. Крім цього вибрано п'ять членів до Повітового Народного Комітету в Борщеві а саме: о. Шомізія Шуровського як заступника голови, о. Дмитра Палимця, пароху в Пидлиці, Василя Костенюка, рішника в Кудринцях, Івана Романюка укр. агроп. і коопер. в Михалкові, Михайла Кучерявого, рішника в Мельниці, Василя Чубея, рішника в Іваню Пустім Дмитра Ткача, рішника в Михалкові. Вирішено скликати окреме політичне віче в Мельниці.

Пам'ятайте, що всякі збірки на надгробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадинчу книжечку ч. 7910.

Журналіст.

(З принагідного записника.)

Люї Вейо належить до найвпливовіших соціологів нинішньої Франції. Він один із тих, котрі формують душі молодого покоління — того покоління, котре через десяток-два років буде мати в своїх руках керму французького життя.

З його писань вириваємо тут одну сторінку. Її заголовок: „Журналіст“, а підзаголовок: „Про важку працю журналіста і про невдячність як нагороду за неї“.

Уваги його, думаємо, цікаві не тільки французькій публіці.

I.

В склад здібностей, талантів і потреб, що є необхідний для витворення справдішного журналіста, входять певні складники моральні, які роблять з нього найпотрібнішу й найбільш безкорисну підпору партії, котрій він служить. Нічим не можна заступити місце талановитого й переконаного журналіста.

Хто інший, як не він, заєдно створює на своїм пості; бо, коли треба, іноді навіть без поради, часто й проти волі начальства — не великими ударами, а ударами певними. Він присилував лівих іти вперед, заохочує і настрашує боягузів, спинює очайдухів, він об'язує ранених, покріплює поборених, по-яснює неповоротним їх хибні кроки і їх виправляє.

II.

Як швидко кинулась би незгода в ряди партії, якби не було журналіста, щоб рівно розділяти похвали і промовчувати взаїмні кривди. Бо йому всі зв'язуються, він знає тайни всіх самолюбств і всіх амбіцій і він заставляє завислих користуватися взаїмно собою. Дякуючи своєму становищу другорядному й майже закритому, він піднімається вище особистих вороговань; як треба, він приголомшує симпатії; його ка-ламар, із якого випливає слава інших, є відкритий всім і запертий тільки для нього самого.

Банучи, як твориться слава, журналіст навчається гордувати нею. А це не дрібниця — гордувати славою, особливо, коли нема в нас титулу на неї, тай що вона моглаби нас завести.

III.

Назву журналіста потяговим во-лом партії. Він її тягне, її посуває вперед, її дивгає в поті чола, без слави; скільки важких мужів, про-

мовців, письменників, інтригантів, гребнів котрих піднімається понад юрбою, завдячує свій високий ріст і свої швидкі скоки тому кріпкому волові, терплячому, скромному й невідомому, який дає йому своє плече.

IV.

За стільки прислуг, стільки зусилля журналіст одержує мізерну заплату: дрібне, темне місце — як-що партія тріумфує; нужду — як партія паде; в обох разях — забуття.

Ще щастя його, коли він не прів, працював і посвячував своє життя на те тільки, щоби помагати невдячним і зрадникам! Скільки то одиниць, прибілшених, видутих, розвеличених журналістом покористалося тою уявленою вартістю, яку він їм приписав, на те, тільки, щоб себе добре продати!

Скільки інших, які парадують під золоченим покровом, витканим пером журналіста, відрікається його в тяжку хвилю, а коли хто каже: „Адже ви його намовляли!“ — відповідають: „Я його не знаю!“

V.

В компромісах, які варяться за його плечима, він — хоча і не хоче нічим стати і не може нічим бути — є жертвним козлом усіх зловмих маневрів, його обскубують, він паршива віця, від якої, мовляв, іде все лихо.

„Невже то не він був гіркий, гіркий, не він — ранив жорстоко, не він топтав честь, яка належить чесному противникові; чого то не роблено, щоб його загнущати, при-смирити? Однак ніщо не змогло при-смирити його пристрасть і його безличність...“

Таке говорять про нього ті самі люди, котрі нераз сердилися на нього, що він лагодив був терпкі вислови їх ображеної пихи.

VI.

Він знає, як з ним поводитися і він прощає, коли інтерес справи вимагає його вибачення; пімста ли-шється йому на будучність. Та я знав і таких, що не злучилися до пімсти. Чимало є таких, що по-зволяють дурням пишати, єдино тільки тому, щоби насміятися над пустою юрбою...

Таке пише французький учений про журналістів, журналістичне звання і вагу журналістичної праці у Франції — в одній з найкультурніших націй світа й історії. А що при-йшлосяб йому сказати, якби він знав, як поводитися з журналістами і їх працею партії й організації народів — куди менше французького куль-турних?...

Париж, червень, 1926.

В. П.

Свято Інвалідів УГА

як закінчення річного курсу відбулося у власній домішці при вул. Софії ч. 25 дня 19. червня 1926.

Рівно о 5-й годині зійшлася делегати українських товариств і вся публіка, що у нас ніколи не буває. Прийшли делегати від У. П. Т., Сокола-Батяка, „України“, Л. Ситківського клубу, Українського Сп. Союзу разом 2 особи, що за браком іншої творили „публіку“. Але впорядчик „матурки“ п. Гнатюк у безпримірній опти-мізмі ждав дальших „мас“ видів і слуша-чів і непотрібно проволік початок лекції. Вицегадалий закликав акції пописових немічників і вголосив коротке вступне слово. З нього довідалася публіка, що Дім укр. інсв. інвалідів є властиво шко-лою: постійно одні кінчають курс і від-ходять чи то на господарство чи знако-дять посаду в кооперативах, а на їх місце приходять інші. Було шість категорій учнів, залежно від ступня їх о. віти. Крім п. Гнатюка, старого Усуса, вчили їх ще 2 академіки і вони теж питали їх на іспиті. Початкуючи писали на таблиці про-сті слова і поясняли правила правопису. Потім роз'язували прості математичні за-дачі. З цього курсу слухачі знають пропорції і правило трьох та зовсім добре роз'язували складні рахункові задачі. Далше були питання з історії України, загальної географії, з історії українського письменства, з науки про кооперацию. Кілька інвалідів декламувало дуже гарно Шевченкові поеми, один привів навіть до прологу Мойсея, але не вдал. Так само слабо випала оркестральна продук-ція стрілецьких пісень та інших музичних творів.

На закінчення промовив делегат С. Батяка, закликаючи слухачів до дальшої праці над собою, аби могли стати корисними чле-нами громадянства.

Помінаючи значні успіхи в науці, най-більші похвали заслугу у наших інвалідів охота до праці і науки. Кожний з них по 7 годинах фізичної праці у вартаті ще знаходив час на шкільну науку і лектуру, а деякі ще і бралися до музики.

Вечір був загалом милий і жалувати по-винні ті 125 запрошених, що на ньому не були.

Любили гордитися славетними ділами УГ Армії, але подивитися, що роблять останки тої армії, чим займаються коли-шні борці за самостійність України, на це у наших людей і часу й охоти забракло. Але я цікавий, чим, викрутяться по першій ті абсентовичі, коли прийдуть до них за абіркою на українських інвалідів?

Т. Ф.

НОВИНКИ.

— Почтові склячки розсилаємо з нинішнім числом, та просимо П. Т. переплатників негайно відповліти переплату, щоби не було перерви у висилці часопису. Переплату належить присилати прямо до Адміністрації, яка на місяць липень 1926. вносить 4-50 золотих.

— Канцелярія УНДО. міститься у власній домішці при вул. Ко-спіюшка ч. 1 а, П. поверх (камен-иця Народної Гостиниці). Урядо-ві години від 9—2 і від 5—6 шодня та від 10—11 ранку в неділі й українські свята. 3—3

— Катастрофи та нещастя. Рі-ки Ельба та Одра постійно під-носять свій рівень води внаслідок останніх злив. Великі простори під залітні. — У Львів Анджеєвс (Ка-ліфорнія) хтось динамітом висадив у повітря міський театр. Жертв не було, бо замах зроблено після вистави. — У поспішнім поїзді Нью-Йорк-Чикаго загорів один ва-гон і заки задержали поїзд, п'ять осіб загинуло. — У Зєднених Державах між містами Кларінда і Торінгтон перейшов буровий, який причинив великі шкоди, вбив 2 людей 41 осіб зранив. — Новий італійський літак, збудований на зразок Амурдсенівського „Норге“ згорів на римських зайдані. — Фран-цуський літак на лінії Париж-Бер-лін розбився з висоти 10 метрів; пасажири цілі. — Повені в Чехо-словаччині дійшли до катастрофі-чних розмірів. У Празі та інших містах деякі вулиці залиті водою.

— Іспит зрілості в держ. укра-їнській гімназії в Перемишлі в днях 12—15. ц. м. під проводом візитатора кураторії Сосницького і дир. Мих. Гриняка у відділі „Б“ здали такі учні: 1. Бек Ляйб, 2. Василькевич Володимир, 3. Ворон-ка Остап, 4. Ганчук Роман, 5. Гладкий Ярослав, 6. Гриневич Іван, 7. Жук Володимир, 8. Жук Степан, 9. Захарко Антін, 10. Клячинський Степан, 11. Колодій Володимир, 12. Макар Модест, 13. Максимович Юрій, 14. Михалович Мирон, 15. Микита Стефан, 16. Мирович Олександр, 17. Мясик Володимир, 18. Намочич Осип, 19. Невела Леопольд, 20. Палков-ський Василь, 21. Пауліш Василь, 22. Сеньо Михайло, 23. Стародуб Ярослав, 24. Шуль Ярослав, 25. Шумелда Павло, 26. Таубенфельд Альфред, 27. Усцький Клим, 28. Хотирак Василь, 29. Яник Василь. Чотири абітурієнти перепали при устнім іспиті зрілості.

— Лектура політичних в'язнів. Може не всім відомо, що хто по-паде у Польщі у слідчу в'язницю за політичні провини, а distant читати книжки, ці книжки мусять переходити судову цензуру. А що суддя не має обов'язку розбира-тися у літературі, то трапляється часто таке, як трапилось цілих дня-ми, що заборонять передати в'яз-неві „Шість оповідань“ славного Англіїця Джозефа Конрада, з по-ходження Коженевського, який зачитується вся польська сусіль-ність. Чому? Бо суддя глипне на небезпечний заголовок — опові-данні про анархіста. Судівництво в Польщі є ймовірно тої думки, що побут у в'язниці та добіра!

лектура має причинитися до змін політичних пересвідчень в'язнів. Розуміємо, що не слід давати в'яз-неві нпр. „Підручник як утікати з в'язниці“, але важко розуміти, на-віщо накладати на суддів непо-сильний для них обов'язок: літе-ратурних критиків?

— З епідемії самовбивств. З Давидові повісився 58-літний селя-нин Михайло Гродеський, рішив-ши віддати, що не єдина розв'яз-ка його клопотів. Хоча повідомив про свій намір усіх... виконав його і родині не вдалось йому в цьому перешкодити.

— Три тижні в'язниці за оби-цянку женитися дістав Михайло Кухмістр зі села Стрілки, бобрещ-ного повіту, а то тому, що був пе-виний, що дістане за своєю нарече-ною Новочільник 4 морги і звів її. Побачивши, що морги не буде, зрікся подружжя, а дівчина подала на нього в суд. В Америці не ли-ше просидів би 3 тижні, але мусів би ще женитися.

— Чи вільно торгувати доля-рами? Два посередники у продажі доларів Пейсах Кернер і Мендель Ляндав ставали перед судом, обви-нувачені в тому, що за долари пла-тили фальшивими золотими. Коли вони доказали свою добру віру у цій транзакції, відповідали на ин-шій розправі за недовольну тор-говлю доларами. Але й тут вона заявила зі здивуванням, що нічого не знають про заборону продажі доларів, коли всі роблять це явно, а навіть державні банки посидують купівлі на „чорну біржу“. Суддя подумав, і мабуть пригадав собі, скільки разів він сам купував до-ляри і... звільнив обвинувачених.

— Чотири присуди смерті в Коломиї. Коломийський суд при-судив засудив на смерть Марію Лукашик за злочинне вбивство свого мужа, Василя та Петра Ле-сиків і Х. Гаврилюка за змовле-не вбивство господаря Миколи Ялчука з Іспаса.

— Невияснена любовна траге-дія. В Озернах трапилася лю-бовна трагедія, якої мотиви доте-пер нероз'яснені. До тамошнього лікаря Леона Маргулеса прийшла молода пари: Хведір Аксентієв, студент і Катерина Гаєвська. Ак-сентієв, ждучи довго на лікаря, ввійшов до його кабінету і стрі-лив до нього, а Гаєвська, вихо-пивши йому револьвер, стрілила ще вдруге до Маргулеса на землі, смертельно. Убийники самі дали себе арештувати, але не подали мотивів злочину. Є здогади, що Аксентієв мав з Маргулесом по-рахунки в обороні своєї нареченої.

— Бандитизм. На вул. Анчев-ських 7, львівський розбійник Юзеф Пекарський велі Станіслав Спольський, налав вечором на власника дому Дам'яна Горобйов-ського разом зі своїми товариша-ми, Оттенбрайтом, Земковським і Дрожанським, поклазивши його та жінку, яка вибігла на поміч і за-брав йому 2300 зол. Крім цього повибивали шиб в хаті та зграи-ли сина Горобйовських. Учениці судівної вчительської семінарії аж кляли зі страху. Згадані розбій-ники вже не перший раз так гу-ляють по Львові.

— Вже й таких способів бе-руться. Громадяне Винник жалують, що по містечку вештаються дикі люди, які пускають фальши-ву чутку, буцим-то філія українсь-кої гімназії у Львові скасована. Мета цієї провокації ясна: спряму-вати всіх батьків з wpisami до го-ловної гімназії, де як відомо число прийнятих є обмежене, а тим са-мих дати підставу владі зачепити першу класу гімназії на філії задля нестачі учнів!

— Спізнена рефлексія. У „Дзє-ніку Людовім“ з дня 20. ц. м. на-ходимо таку новинку: „На власти-вім становищі. Варшава 18-го чер-вня. На вчорашніх загальних збо-

рах кооператорів до Головної Ради вибраних п. Станіслава Войцеховського, бувшого президента Річностіполіти. Чому таких рефератів не робила польська преса перед вибором першого президента?

— **Спорт і релігія.** Здається, що між ними двома поняттями нема нічого спільного. Так бодай думають спортсмени всього світа, які беруть участь у міжнародних змаганнях у всіх країнах і державах, поважаючи політичні та релігійні різниці між ними журбі політиків та представників церкви. Польські Союзи є іншої думки. Одержавши запрошення взяти участь у сокольських адвенті у Празі, вони відмовилися від участі в ньому, тому, що „програма змагання передбачає між іншим свято для зведення пам'ятки релігійного реформатора Гуса. З огляду на релігійно-віросповідне значіння тих свят, польське Сокольство, яке є частиною народу шире та гаряче прив'язаного до католицької релігії, участі в них брати не може“. Варта би побачити іронічну усмішку президента Масарика, який читатиме цю відповідь.

— **До відома польських славістів.** Коли якийсь з польських філологів матиме перед собою український текст, а не зможе його зрозуміти, нехай звернеться за ключем до нього до редакції „Слова Польского“. Цей інтелігентний орган помінує дня 21-го червня статтю свого знавця національних проблем М. Прушинського, в якій читаємо так: „Skogo język iuski jest przese polszczyzną z iuskiemi kopcówkami... I чому такому добродієві не дати катедри порівняльного слов'янської філології!“

— **Брат папи графом.** Папа надав титул графа своєму братові Гермоно Ратті, якого дочка вийшла за маркіза Перікеті. Від Льва XIII, ніхто папа не користав з права надавати своїй родині шляхецькі гідності.

— **Примхи природи.** Одна відома громадянка пересилає нам принагідно в листі галузочку цвіту грушки, яка тепер, коли одні овочі вже гарно піросли, починає крилатися цвітом удруге, забуваючи, що весна минула. Недурно живемо в краю, де стільки людей вірять, що грушки цвітуть навіть на вербі!

— **Нові винаходи Марконі.** Славний італійський винахідник Марконі, якого ювілей святкувала Італія цими днями, зробив два нові винаходи: радіоелектричну морську ліхтарню, яка висилатиме орієнтаційні сигнали на величезну відстань і таку електричну машину до писання, що лист писаний в однім місті можна вже одночасно відчитувати в іншому, де буде відбиральний апарат.

— **Дейнека Іван, корінний склеп, Львів Руська 1.,** продає гуртовно пасту Есегант по цінах фабричних. 1922 1-5

— **Перепрошую Вас, П. Добродійко,** чим ви чистите підлогу, то така гарна, так видискується мов шовк... чи можна пошити перепи...? Ффе! моя пані... та хто би то сьогодні тим бабрався та нюхав в хаті неприємний запах... я купую в „Народній Торговлі“ французьку масу О. Левіцької і С-ни вже готову і як бачите вона єдина дуже добра. — В такім разі я завтра рано пішло туди свою Настуню купити. 1973 1-1

3 судової салі.

За приналежність до Української гірської Організації.

В п'ятнадцятому дні розправ (вівторок дня 22. ч. м.) знають: Св. Славка, малярський помічник, який здачу до робіт зна-шов по дорозі капелюх. Цей капелюх забрала потім від нього поліція і він лежить на столі в суді. Свідок знає його по темобронзовій красці.

Цей капелюх відіграє важну роль...

в акті обвинувачення, який намагається допсувати до голови Ярослава Барановського. Обв. Барановський твердить, що такого капелюха ніколи не носив, а мав капелюх синій.

На обставину, що обв. Коваліський був у часі нападу на львівську почту в студ. харчівні, зізнають свідки: студ. Кубасевич і студ. Дранчук. На це вказує і книжка замовлена на вестері, в якій записаний є обв. Коваліський.

Щодо обв. Бігуна, то дванадцятьох кількох студентів з Праги (Завальник, Кульчицький, Любінецький і ин.), які стверджують, що Бігун для 30. мая 1924 р. був у Празі і декларував на концерті Франка, отже не міг рівночасно брати участі в закидуванні йому нападі.

Зізнання станиславського комісара, передані на письмі, не зносять нічого нового, крім охоти їх автора показати себе второпним, бистрим і „третейським“ кримінальним детективом.

Зате писемне зізнання агента Добруцького дає дещо більше. Особа цього Добруцького дуже цікавить оборону, яка хотілаб кінце бачитися з п. агентом. Але станиславська поліція не може (!?) відшукати місця перебування свого агента. Тому обор. д-р Ганкевич ставив вносення, щоб відвестися до департаменту безпеки міністерства внутр. справ у Варшаві, яке напевно знає, де міг заховатися п. агент. Адже поліцейський урядовець не має крил, щоб міг відлетіти за море.

На віддання його зізнав оборона не годиться, але їх відчитують, бо годиться на це прокуратор і трибунал. Зізнання Добруцького відноситься до нападу на почту в Калуші. І в тім зізнанні повно натяків на свою бистрість, орієнтаційний зміст і особисту відвагу. Попри це є там ще одне невеличке, але цікаве місце: комісар поліції переслухує Паславського. Паславський не признається до вини. Тоді Добруцький звертається до комісара зі словами: „Niech pan komisarz rozkaze, ja go przesliszczam, a rewolwe wzruszko wzrusze!“ Обвинуваченого переводять чогось до іншої кімнати (чого?!) і там відбувається переслухання. Паславський не признається до вини, а п. агент до побойв, хоч переслухуваний був потім синій як базилік. Загалом п. Добруцький займає святоцю (на письмі), що нікого, ніколи і нічим не бив.

Оттого то Добруцького хотілаб пізнати особисто оборона, та він „припадково“ десь заплідив і поліція не може його відшукати. Пропав просто, як пєс в ярмарок...

Після протоколу Добруцького наступают осуди знавців: лікар і вояк.

В першій випадку розказує лікар про рани абиного поліціянта. Ран було дві: одна в ногу, друга в груди і ця остання смертельна.

В другим випадку вступив як знавець сотник генеральної булані П. В. Е-ген Бінецький якийсь там. Він вголосіти насамперед великий реферат на тему різних договорів... очевидно, німецької небезпеки. Знавець мав властиво сказати, наскільки закладали обв. Оліє-ському у вини є небезпечні для армії. Але без відповідного патріотичного со-су тяжко обійтися і тим сосом був щедро полоний цілий реферат.

Знавець признав, що Польща, на жаль, має дуже мало військових тасмичів, але все таки пару їх має. Одною з них є... кріс, спеціального систему. Що-до шпін-нажі то п. знавець заявив, що Україні тут мають незвичайно облекшену шпін-нажу, бо служать по цілій Польщі є недово-лені елементом. Лист, який знайшли в Олієського, має багато запитів у спра-вах війська, а дрібничковість тих запитів вказує на Німців (на кожог би?!

Пан сотник кінчить просьбою до суду бути оборонцем армії перед ворожими заціями.

Здавалось би, що ш. знавець твердо стоїть на тім, що всі точки розліду в листі є незвичайно важні. Та коли оборона почала ставити питання, то показалося, що ні система крісів, ні місце перебування полків, ні краса одіня не є властиво такою тасмичною, якої всі держави не знають без шпіннаж!

Після реферату військового знавця наступили вносення оборонців, які подамо в найбільшому числі.

Нові книжки і видання.

ЖУРНАЛИ:

„ЗІЗ“. Журнал сатири та гумору. Ч. 17. 18-го червня (вул. Руська 18). Зміст: В Зеленої Святи. Під Хмелю. О. Ор. Галки. Р. Врідко. Жінка. Десять заповідей для українського кандидата. Ор. Ордан: Думки про кохання. 3 волинських чудок. 3 волинсько-холодських фотографій: Посол М. Чучмай. Посол Андрій Васильчук. Кажуть... Останні телеграми.

„СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР“, ч. 6. 1-го червня. Орган Краєвого Т-ва Господарського „Сільський Господар“ (Львів, вул. З-моровича ч. 20). Кирило Катинкевич, некролог. М. Творидло: Як може рільник поліпшити своє власне насіння? Марія Панас: Охорова праці в рільництві. Боротьба з хворобами на управних рослинах. Більше уваги на гній і на гнозку. Як переконувати муку? Ветеринарний Порядок. На Радянській Україні. Господарський календар на червень. Годівля дробу. Як доїти? Податковий порадинок. Господар-

ські радн. Що треба знати пасічникові? Всичина.

НАША ГРОМАДА. Травень-червень. ч. 5-6. Подєбриди. Видав Українська Академія Громада при У. Г. А. (Літогр.). Зміст: 1. Франко. Каменяр. Пролог до „Мойсея“. М. Храпко. Поет-революціонер 1. Франко (1856-1916). О. Бочковський. 1. Франко — національний „бог“ (з нагоди 10-их роковин смерті). С. Дольницький. Літературна спадщина 1. Франка. Е. Чикаленко. 1. Франко. Уривок зі спо-мину). Б. Гомзин. Бог. (Триптик). Херсо-нєш. Приказки перед хазяями. (З нагоди останньої сесії В. Ц. К.). П. Ярмоленко. Ще про козаку „націю“. І. Дульчин. Сонце. Мала прикраса. (Поєзі в прозі). Пер. Ю. Кісера. Пер. Лотті. Мавпочка. Пер. В. О. Конор-Віліська. О. Бочковський. Фр. Палашикий — „Отец його а“. (З нагоди 50-их роковин смерті). Р. Кратохвіль. Франтішек Палашикий. В. Садовський. Світлій пам'яті Незабутнього. М. Литвицький. Про організацію українських емігран-тів. Г. Симан. Агравна криза і боротьба за мита в Ч. С. Р. Серед газет і журналів. Театр і мистецтво. Зі спортивного життя. Уага.

„НАЦІОНАЛЬНА ДУМКА“. Травень-червень ч. 2. Видав на правах рукопису. Група Української Нац. Молоді. Прага (Сміха, поштова скринька ч. 37). Зміст: 1) Роковини смерті Франка. (Від Комітету для випування 10-ліття смерті Івана Франка). 2) Ол. Бабій: Деякія спів про поєзі Ів. Франка. 3) Л. Нигрицький: Ів днів журби. 4) Д-р Ст. Никанківський: На політичні теми. 5) Володимир Марти-нєш: Марк і Енгельс а пангерманізм. (Докінчення). 6) М. Жовківський: До пе-ревороту в Польщі. 7) Ол. Бабій: Смерть Симона Петлюри. 8) Посмертна згадка. 9) Злочинність в Польщі. 10) Тюремництво в Польщі. 11) Від Редакції.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою Дм. Котка.

Четвер 24.VI. Бучач.
Субота 26.VI. Заліщики.
Початок о год. 8:30 вечером. Ціни скрізь знижені. 1659 42-?

На українських інвалідів зложила п. Амалия Гладковичева з Яворова 100 зол. з нагоди річниці смерті своєї дочки бл. п. Олі з Гладковичів Приймової. Щиро-сердечну подяку складає за цей дар Упра-ва У. К. Т. О. Н. І. у Львові. 1987 1-1

Вписи до всіх класів всенародної 7-класової дівочої школи ім. Ше-ченця у Львові (вул. Мохильського 12.) відбуваються що дня від 10-ї години рано і від 3-6 по полудні. При вписанні предложити останнє шкільне свідоцтво, есентуально ще й метрику хрещення і по-свідку шпінлення вісци. Вступні іспити до всіх класів починаються з двем 28. червня. — Від Управи школи. 1994 1-2

Дня 3. липня ч. р. відбувається в Тернополі толариский зізд семи-нарійних матуристів з 1891 року. За Комітет: Д. Нігит, А. Вілковський. 1979 1-1

Вступні іспити до 1. і висших класів Прия. гімназії гуман. жіночої Українського Інститута для дічат, з повним правом прилюдности в Перемислі, відбудуться дня 29. і 30. червня ч. р. — Дирекція. 1993 1-3

Новє видання Грецьких Вправ для IV. і V. гімн. класи друкується і вид-де в другій половині серпня ч. р. накла-дом УПТ. Ученики IV. і V. класів повинні стриматися з закупом Грецьких Вправ аж до вересня, бо тільки згаданє новє видання буде в українських гімназіях обо-в'язувати. — Видавництво УПТ. 1997 1-2

Служащого в віці від 20-35 літ до обслуги гостей готельних приймає „Народ-на Гостиниця“. Зголошуватися в Дирекції від год. 11-12 рано і від 6-7 вечером. 1971 2-3

В прип. Семинарії учит. жіночий СС. Василінок в Яворові іспити асту-пі на I, II, III і IV. курс відбуватимуться в днях 26 і 27 н. ст. червня ч. р. — Упре-д. 1955 3-3

ДРІБНІ ОГолошення.

ЛІТНИСЬКО в скільських горах з пов-ним удержанням від 5 зол. денно. За-лізничка в місці. Зголошення Львів, Пан-ська 21. П. п. Барбаро. 1975 1-2

СОЛІДНА, здорова панна, українка, зі склеповою практикою і більшою кав-цією в готілі, одержить негайно само-стійну сиделочу посаду в повітовім місті. Помешкання і харч при родині. Письменні зголошення слати до Адміністрації під „Солідна“. 1989 1-2

ЕКСТЕРНІСТА Консєсїоновані курато-рією Шкільного Львівського Округа приготували курси до гімназійної мату-ри і іспитів з низших клас. Крім цього матуральний семінарійний курс. Місцєна оплата 30 зол. Для держ-них урядників знизка. Вписи від 5-7 в Евангеліць-кій Школі, вул. Кохановського. 1995 1-3

ВІШНІ ЕСПАНСЬКІ, вибир.ні посилаю в 5-кільєвих кошниках оплатно за по-сліплатою зол. 12. А. Венкерт, експорт о-вочів, Заліщики. 1984 1-4

БЮЕДУКАЦІЙНІ Наукові Курси „Осві-та“ (затверджені Кураторією О.Ш.Л.) приймать вписи на новий шкільний рік 1925/26 на: 1) Курс матуральний гімназій-ний (всільного типу). 2) Курс в обсягу 6 і 4 клас гімназійних. 3) Курс чужинних язиків. На курсх „Освіта“ вчать найліпші гімна-зійні профєсори через 5-6 годін денно. Інформації і вписи щоденно від 12-11 і від 5-6 в секретаріаті курсів Львів, Мл-ковського 11, Інститут Падєревського. 1983 1-4

ЖІНОЧІ І ОСІБНІ МУЖЕСЬКІ СЕМІ-НАРІЙНІ КУРСИ. (Приватна семі-нарія) вписи від 5-7 в Школі Еванге-ліцькій, вул. Кохановського. Місєнна пла-та 30 зол. 1992 1-4

ПОШУКУЮ негайно, до бюрового за-няття панни, що обзайомлена з мі-мельською новою. Ю. Ломага, Сенкевича 8. 1978 1-2

СОВІСТНА ІНСТРУКТОРКА, абсолю-вентка учительського семінара С. С. Василінок, приймає лекцію українських дітей. Ласкаві зголошення приймає Адмі-ністрація „Діло“ під Новітня метод а 1989 1-2

РУТИНОВАНИЙ КАНДИДАТ адвока-тури зволить зголошитися негайно в канцєлярії адвокатській, Львів, Фрідріхів ч. 12. 1991 1-1

ПАРОВИЙ СТРИГ, жіночий, дуже гар-ний і новий, хто має, нехай зголо-ситься: Р. Марітчакова, Львів, вул. Кра-шевського 19 а. 1990 1-1

„KARPATSKA KUS — UZNOKO —“ Potrzebujemy pro iozin ega Eves-pija. Листи на почті прошу дуже негайно відповісти „Великден“. 1986 1-1

ВСІ вже хіба знають, бо переконалися що найідеальнішим, безпечно най-ліпшим ліком на всілякі недомогання жо-лудка, зникло є зєла славного на цілу Ев-ропу Доктора Дітля, які висилає Аптека в Лішках під Краковом. Ціна 2-50. 1981

1-30Л коштує кожда золотничка напра-ва у Гутермана Сикстуська 14. 1679 38-?

НАПРАВУ годинників під управою фа-хових сил швайцарських поладоджує Гутерман Сикстуська 14. По стінні годин-ники посилаю доміє. 1679 б) 38-?

ВИ МОЖЕТЕ СТАТИ ІНЖІНЕРОМ (мж. Електр., Металург., Хем., Індустр., Тор-говлі і т. п.) (також пригтовляючий від-діл) не зміняючи свого місця осідку, пись-менно після модерної і швидкої Методи-іспити і дипломів у Вашім краю. Пропе-кенти у всіх мовах. Departement technique O. Bra. Conmition 23. Liège (Belgien). 1915 а) 2-8

КАТЕХИТ на ферії дістане в горах меш-кання над Сяном і молоко за відпра-ву недільного богослуження. — Уряд па-рохійський Постола п. Ліско. 1974 2-2

УКІНЧЕНИЙ правник пошукує заняття. Зголошення до Адм. під „Правник“. 1958 2-8

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

В ГРЕБЕНОВІ КОЛО СКОЛЬОГО (Українська Швайцарія) Є НА ПРОДАЖ одноморгове, сонішє, високо над Опором з чудовим видом біля соснового ліса по-ложена парцєля, що надається на будову санаторію і осєлі. Будівельний матеріал в тартаку барона Гредля і майстри в місці. Продається в цілости або частями. Відомість в Міщанському Союзі кредиторному у Львові, вул. Руська ч. 3. І. пов. від 9-2 години. 1963 3-3

ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНІ МАТЕРІАЛИ

рожкові громозводи

назабезпечення електр. ліній, також всі-лякі матеріали аходячі в обсяг електро-техніки найдешевше доставляє

Б. ПАНЦЕР,

1948 Львів, вул. Коперника 17. 1-5

Оголошення.

Сенат Української Господарської Ака-демії в Чесько-Словенській Республіці (Українська Господарська Академія в Ч. С. Р. і зєго Родіогозу), оголошує конкурс рисунків печатки і знака Академії. Термін присилки проєктів до 1. вересня ч. р. Премії за три кращі проєкти — 500 кч., 300 кч. та 200 кч. Умови конкурсу та по-яснення Канцєлярія Академії на бажання висилає негайно.

Ректор Академії, Профєсор Шовєніа. 1988 1-1

ЖАРІВКИ ошатні, як також всілякі елек-тротехнічні матеріали, поручає знана фір-ма **К. Помпал**, в нововідкритім льокамі, Львів, вул. Баторія 25 (Будинок премієр). 1996 Ціни безконкурєнційні. 1-10

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто почт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місцеві: в краю 450 зод.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словакині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зод.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Дискусія над бюджетовою провізорією.

Варшава, 23, червня 1926.

Нинішнє засідання бюджетової комісії присвячене було справі бюджетової провізорії. Комісія радила під проводом пос. Гломбінського. Зараз на вступі засідання виявилось, що ніхто з членів комісії не хотів прийняти реферату в цій справі. Тому згідно з регуляціями віце-марш. Дашинський визначив референта з уряду. Ним став пос. Косицький, голова Клубу Праці. Після того комісія приступила до нормальної праці.

З промови відмітимо: пос. Липаєвич (Визв.), який заявив, що його клуб не має політичного довіря до теперішнього уряду, мін. Клярнера, що виголосив 2-годинну промову, в якій змалював висліди скарбової господарки. З промови ним цифр виходить, що за перших п'ять місяців ч. р. скарбовий дефіцит представився так: січень 34 міль., далі 3 місяці від 8—10 мільонів, травень замкнено без дефіциту. Потім говорив пос. Вісліський (Жид. Клуб), що виступив проти податкових тягарів, зокрема проти оборотового податку, а зате атакував селян, які нібито викручувалися від державних тягарів. З черги пос. Бирка (П'яст) заатакував сильно мін. Клярнера, який був два роки правою рукою Грабського, а коли прийшов до влади, привертає методи і людей Вол. Грабського. Далше Бирка виступав проти того, що мін. Клярнер не предложив цілої бюджетової програми, а тільки її уривки, а й те, що предложив, слід прийняти з великим застереженням. Найважливіша річ, яку Бирка закинув урядові, це те, що по стороні уряду не видно найменших намірів перевести ошадності. Всеж таки бесідник заявив, що «П'яст» голосуватиме за бюджетовою провізорією як за державною konieczністю.

Після обідньої перерви промовляв був міністр пос. Міхальський, що подавав проекти різних скарбових реформ. По нім говорили пос. Дембський і Санойца (з Визволення), що заявили за піднесенням продукції, станувши в цій справі зовсім на становищі правниці. Зокрема пос. Санойца заатакував естро Пілсудського, який усіх чесних і нечесних людей уважає «шучми». Це не перешкадає урядові приходити до тих шучів по провізорії. Вкінці промовець заявив, що Визволені голосуватиме проти будж. провізорії.

Останнім бесідником був пос. Морачевський (ППС.), що домагався покриття дефіциту шляхом стягнення масткового податку і зміцнення валюти через утворення централі дєвіз. Бєсідник заявляє за розв'язанням союму, бо цей союм не може на ніщо здобути. Вкінці годиться на ухвалення бюджетової провізорії до кінця листопада.

На цьому засідання закінчено, відкладаючи його до найближчого дня.

З соймових кульварів.

В соймових колах обговорюють справу резигнації марш. Ратая дуже живо. Висувають різних кандидатів на його місце. Так соціалісти думають поставити кандидатуру

Дашинського, правниці поставити очевидно свого кандидата (мабуть б. мін. скарбу Здасховського). Однак це є ще можливість, що Ратая переконують і він лишиться на своєму становищі. Делегати «П'яста» представили сьогодні прем'єрові Бартлеві свій проект зміни конституції і зміни виборчої ординації. «П'яст» є за одномандатними округами, при чому число послів не повинно бути більше як 300, а сенаторів найбільше 75, з того шеста часть повинна бути вибрана з державних ліст. Одномандатні округи не матимуть примінення у воевідствах з «мішаним» населенням (знаємо, чому! — прим. Ред.). Вибори мають відбуватися не на лісти, а на індивідуальних кандидатах.

Марш. сенату Тромпчинський визначив пленарне засідання сенату на середу, 30. ч. м.

Новий уряд Бріанна.

Париж, 23, червня 1926.

Склад нового уряду такий: прем'єр і мін. закордонних справ Бріанн, заступник прем'єра і мін. фінансів Кайо, справедливості Ляваль, внутрішні справи Дран, війна ген. Гільома, маринарка Леге, просвіта Ногаро, торговля Шансаль, сусп. роботи Діст, Нисен, хліборобство Біке, колонії Леріе, праця Дірафур, сусп. опіка Журден.

З судової салі.

За приналежність до Української військової Організації.

Львів, 24, червня.

Вчора с. Д. вожанин і в. п. під присягою зізнався, що тоді, як відбувся напад на львівську почту, була з обох Барановським — обвинуваченим за участь у цьому нападі — в каварні Варшава. Описав по черзі пригоди до слова оборонці обвинувачених, домагався покликати цілого ряду свідків. І так д-р Ганкевич поставив внесення переслухати б. мін. просвіти Грабського, Прушинського, Сроковського, Сорошевського, сен. Лімановського, Давидовського, Вілконського, Пужака, през. мін. Бартля, посла Райха, Розмаріна, дир. Райнхольдера, ред. «Роботника» Голуака, а далше митр. Шенницького, єпископа Боцяна, б. віцепрезидента Романчука і багато інших. Вкінці поставив внесення на переслухання власника фабрики капелюхів Найвельта на доказ, що капелюх, який нібито Барановський загубив після нападу на почту у Львові в Єзуїтському саді, куплений в його крамничі, а не в Празі.

Прокуратор Гітлер, реплікуючи на промови й внесення оборонці, довше задержався нах внесенням д-ра Ганкевича, який домагався покликати на свідків ряду польських, українських, білоруських і жидівських діячів для висвітлення положення національних меншостей, на підкладі якого могли зродитися винки обвинувачених. На думку прокуратора винки польських революціонерів у боротьбі проти царату годі порівнювати з

поширюючи клич: «Свій до свого» і здійснюючи «розбудову нашого економічного життя», стаємо на реальний шлях.

Не хочемо ніяких жертв від нашого Громадства. Бажаємо тільки, щоб пересвідчилося, що в своїй установі одержить товар якийліпший і по приступних цінах. Річ зовсім природна, бо

Кр. Мол. Союз «маслоделюс» в Стрию

зі своїми складами у Львові, Стрию, Станиславові, Самборі, Перемислі і Золочеві є великим підприємством та побирає товар з першої руки, вироблений під доглядом союзних техніків. 1866 7-15

учинками молодих Українців, які отсе засіли на лаві обвинувачених, бо — si dno facit idem, non est idem (або сказавши сито по польськи: to co plececi) Бажке того принципу прокуратор у відношенні до цієї справи не окреслив, або не міг окреслити, а спротивився, щоб розправі надавати характер політичної демонстрації. Спротивився покликанию згаданих свідків, а згодився лише на покликання Найвельта.

Після перерви д-р Ганкевич по-лемізував із становищем прокуратора, оборонці д-р Шухевич, д-р Волошин і д-р Глушкевич поставили також окремі внесення. На цьому розправу відложили до ині. Кол б трибунал відкинув внесення оборонці, ще нині треба сподіватися замкнення доказо того поступовання.

Присуд западе вже можливо в суботу або в неділю.

На могилі УСС. у Семиківцях.

В першій дєм. Зелених Свят, 20, червня ч. р., вшановано величаво пам'ять УСС, що спочивають у збірній могилі в Семиківцях над рікою Стрипою. Уладженню свята зважалося сєліане дооколичних сіл. Ровні зорганізували комітет для уладження свята. Вістка про свято на могилі Січових Стрипичів рознеслась по дооколичних і дальших селах, тому зійшлося учасників-сєліан (не зважаючи на непогоду) найменше 10 тисяч. Були процесії зі Соснова, Раківця, Беневі, Богатковець і інших сіл. У поході несли багато вінків і китиць квітів. Полеми співали службу Божу підправив о. декан Сендєвський в асисті писмох свящєніків. — Проповідь до народу виголосив о. Яремьак. Після того місправлено панакхид. Далше виголосили промови ред. Палів і д-р М. Захадний. Потім П. Тро Сагайдачний зложив на могилі земдо з стрілецьких могил на Лисій Горі (Бережани). Промовляв іше від пластунів п. Б. Кравіч і п. І. Блажекевича. Описав зложєно кількадесят вінків. Свято випало імпозантно.

Біржа.

Гроші.

Для 23, червня оферували готівкові долари по 10'27. Чеки на Нью-Йорк також по цьому курсі. Курси Банку Польського і офіційної варшавської біржі остали без зміни, себто 9'98, згл. 10'00. Курса біржової була тенденція знижкова і долар вгався від 10'18—10'22. Канадський долар 10'08—10'10.

Збіжжя.

Зогляду на збільшену подачу хлібового збіжжя при недостатці зацікавлення пшеницею і слабому попиту на жито, ціни трохи знижкові. Ячмінь а причини сильного попиту дорожє. Овес удержаний в ціні. Попит на горох. Тенденція на загаль удержань. Настрій слабкий. Пшениця біла 43—44 пшениця червона 46—47, жито 28'50—29'50 ячмінь 29'50—30'50, овес 33—34.

країны" между словами: hołodujaczym, a słowami: Zbiżża zawierają ad 1) w całości znamiona z § 58 c) i występują z § 305 u. k., ad 2) znamiona zbrodni z § 65 a) u. k., uznaj do okupacji 19. czerwca 1926 roku konfliktację za usprawiedliwioną i zarządził znieszenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydał się nakaz odpowiedzi redaktorowi tego czasopisma, by oświadczenie niniejsze umieścić bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszym stronie. Niewykonalnie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. 1 i 2, § 11. XII, 1862 Dz. u. p. Nr. 6 ex. 1863 t. j. karzanie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Lwów dnia 21. czerwca 1926. Havel.

Одно порозуміння.

Львів, для 24, червня 1926.

В прєсі появилєсь вже кількє вісток про те, що на лісті проектованих урядом Бартля реформ і змін найшлася також справа самоврядування. Чи не в звязку з тим відновила свої наради і створєна свого часу маршалком Ратаєм комісія польських партій для порозуміння в справі залягаючих від трьох літ у соймі урядових законопроектів про самоврядування. «Каменем преткновенія» на дорозі до порозуміння в цій справі була, як відомо, виборча ординація до самоуправних громадських установ. Правниці обстоювала плюральність голосів, а лівниці й завазєто поборювала. Входили в гру ще й инші справи, як творєння на цїлій території нинішньої польської держави збірних громад, введєння інституту профєсійних вїтїв і т. д.

Незвичайно гостро стояла і стоїть по нинішній дєнь ця справа у Сх. Галичині. Бо коли в Західній Галичині, в Познанщині а навіть у Конгрєсївці істнували виборні органи самоврядування на основі старих обовязуючих на тих територіях передвосних законів, ухвалєних польським соймом (як инр. для Конгрєсївки), то в Сх. Галичині істнувала на тому полі нічим необмежена анархія та безладдя. По нинішній дєнь правлять тут наказні органи з прибічними також наказними дорадними органами. З тим злом, що вело і далі веде все громадське добро до руїни, боролися не тільки Українці, але подекуди і польський т. зв. Тимчасовий Самоуправний Виділ у Львові, що повстав на місце давного Красєвого Виділу.

Та все те не помагало нічого. Не помагали ніякі річєві та розумні аргументи навіть тверєзих незасліплєних шовїнізмом Поляків, що бачили лихо, бачили руїну громадського добра. Для всіх урядів вистарчаючим був голос організації народових, що стояли твердо на сторожі анархії та безправства в ділянці самоврядування.

«Моральна революція» приспїшила на соймовій арєні і справу самоврядування. Для нас ця справа має велику вагу, а тому не від рєчі буде застановитися над тим, в якій стадії найшлася вона саме тепєр у звязку з «новим курсом» політики і в звязку з генєральною «санациєю» відносин, заїніціованою автором крївавого «морального перевороту» і його сателїтами. Отже треба було аж доброго батога, щоб і шо справу рушити з місця. І рушили. В прєсі появилєсь відомости про те, що комісія польських партій для порозуміння в цій справі остаточно найшла спільну мову та дійшла до порозуміння.

Голова комісії і одночасно голова соймової адмїнїстративної комісії пос. д-р Путєк (з Визволення) удїлив в цій справі навіть широкого інтервю представникові краківського «Ілюстрованого Курєра Цодєнного». З нього довідємося, що за підставу для виборчої ординації до самоуправних громадських установ зяєто пятиприкметникову систему де Гондта. Плюральности не буде, а пятиприкметниковє виборчє право буде припорозлєне в цїлій ширині при виборах міських і сільських громадських самоуправних установ. Рїжниця між виборчим правом для сіл і

Rad. czas. „Dziło“ Pr. 295 26. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sad okregowy karny we Lwowie, orzekl na wniosek Prokuratury przy tymże Sadzie, że treść artykuła umieszczonego w czasopiśmie „Dziło“ Nr. 135 (10812) z dnia 20. czerwca 1926 roku pod tytułem: 1) „W Zieleni Swięta“ a) między słowami: wojna... a słowami: sej hami... b) między słowami: oduyciam... a słowami: Spisali, c) między słowami: najprostszych... a słowami: P. Jemo, d) między słowami: pamiatu... a słowami: Czy powalili, e) między słowami: mój... a słowami: pro utrwalenia, f) między słowami: rubryka... a słowami: Szez b. g) pomyślanych... a słowami: wójni, h) pomyślanych... a słowami: Rzymian, i) pomyślanych... a słowami: tradycji, j) od słów: heroizm... do końca tego artykułu, 2) „Dopomoga hołodujaczym z Rad. U-

міст буде тільки та, що в сільських громадах буде обов'язувати т. зв. упрощена система Гондта. Вона буде полягати на поділї відданих голосів через число мандатів та відшукуванні при допомозі одержаного таким чином вислїду числа мандатів, що припадає поодиноким містам.

Вибори до повітових рад (які мають ввести у цілій Польщі) будуть переводити делегати від громадських рад. Отже в тому випадку мають задержати посередність виборів. Громадська рада малаб вибирати одного делегата на 100 мешканців. Повіти мають бути поділені на виборчі округи. Округ не може нараховувати більше як 4000 мешканців.

Організація громад у Сх. Галичині має бути така, як є тепер, за те буде звужена компетенція їх ділань. Будуть вони мати, як і інші громади в Польщі, обсяг ділань самоуправня і поручений. Поручений обсяг ділань означить окремий закон.

Найважливіше для нас те, що у Сх. Галичині на основі тих законопроектів з компромісовими поправками польських партій, самоврядування має вілятися з державною адміністрацією, а на чолі повітового вибілу має стояти староста. Законопроект передбачує для контролі над старостою і повітовим вибілом, як виконавчим органом повітової ради інституцію голови повітової ради, якого вибирають споміж членів ради, і який скликає і проводить на сесіях ради.

Так виглядають ці найважливіші точки законопроектів про самоврядування, що на них погодилися всі польські партії. Ясно, що в такому виді вони зможуть пройти і в сеймі. Їх виробляли та радили над ними без участі і без порозуміння з національними меншостями, а в тому і без порозуміння з українською парламентарною репрезентацією. Уряд Бартя, як кажуть, має намір провести вибори до самоуправних установ уже цієї осені на основі нових законів. Наша парламентарна репрезентація і наші політичні кола мусять ценою справою як слід заінтересуватися та не допустити до того, щоби при тій нагоді дійшло до нового Чергового потопання прав українського народу.

Небезпечні настрої.

Від Ред.: Містимо оті уваги нашого читача, письменника і громадянина з уваги на їх актуальність і особу автора, не погоджуючись зрештою з деякими поглядами, висказаними в цій статті. Наше становище в порушених цим автором справах читачам „Діла“ відоме.

Убивство С. В. Петлюри в різних колах української еміграції викликало різні почуття та настрої. Деякі з цих настроїв здаються мені такими небезпечними і шкідливими як для міжнародних відносин, так і для самої справи українського національного відродження, що я вважаю за свій громадянський обов'язок забрати в цей мент голос.

Надто загрозливий і небезпечний є настрій помсти, що подекуди з'являється серед деяких членів українського емігрантства.

Так, учинок Шварцбарта є злочинний, гідний найгострішого осуду та обурення з усяких поглядів, навіть з погляду самого жидівства, що його мстником немов би виступив убийник. Бо ніколи акти подібного індивідуального терору не тільки не знищували того зла, проти якого були направлені, а ще більше загострювали його. Це вбивство не є актиподібний до терористичних актів російських революціонерів, що ними вони стягали увагу до існуючого, перманентного зла абсолютизму, що викликали ними напруженість енергії боротьби з цим злом. Те зло, проти якого ніби, так несподівано і злочинно, виступив Шварцбарт, уже минулося, відійшло в історію. На Україні вже намічаються і складаються нові лінії міжнародних взаємовідносин. Таким чином це вбивство є акт за-

пізнюлої реакції, якоїсь хоробливої, індивідуальної помсти.

Для мене нема ніякого сумніву щодо двох моментів у цьому тяжкому інциденті. Перше, що цей акт вбивства є справа якщо не самого тільки Шварцбарта, то невеличкої групи Жидів, безвідповідальних і хоробливо-настроєних, а не якоїсь поважнішої політичної групи чи партії, а тим паче, розуміється, не всього жидівства. Друге, що величезна більшість культурного жидівства всяких партій і течій все дике безглуздя, хоробливу жорстокість та злочинну об'єктивну шкідливість цього вбивства і не вважає вбивника ні за якогось мстника ні за героя жидівської нації. Ні фізично, ні морально воно не доручало Шварцбартові права суду, кари чи помсти за свої якби-будь кривди та болі.

Я не маю також сумніву, що й серед більшості культурного українства всяких партій і течій теж немає настрою національної помсти за це злочинство одного з членів жидівства. Мені думається, що навіть у тих Українців, які в даний момент почувають згагу помсти, ця емоція є більше наслідок реакції на біль від страти цінної для них людини, ніж результат переконання і тверезого обміркування.

І тому, поки ще не поширилися і не заглибилися ці емоції, поки не об'єктивні аргументи політичної казуїстики, всім тверезішим, досвідченим та культурним членам українства, без ріжниць партій та напрямів, треба всіма способами допомогти безсторонньому висвітленню всього факту та справедливим висновкам із його.

Не торкаючись тут самого питання помсти, чи доцільні взагалі такі почуття, чи оправдані вони з погляду моралі, логіки та інтересів нації, треба поставити для даного випадку такі запитання: Проти кого саме в даному разі малаб бути помста, за що саме, в чий інтерес?

Очевидно, що коли мова йде про національну помсту, то об'єктом її мусить бути вся національність. Але ні довести, ні навіть запідозрити причетність усієї жидівської нації до цього вбивства ніяким способом не можна, і сама думка про це є тільки безглуздя. Не давши ніякого, повторюю, ні фізичного ні морального вповноваження Шварцбартові на це злочинство, жидівство не може нести й відповідальності за його вчинок, хоча б цей вчинок був зроблений, на думку Шварцбарта, ради жидівства.

А коли помста всьому жидівству є безглуздя, абсурд, то й ніякої національної помсти не може бути. За що помста?

За вбивство громадського діяча української нації, певної політичної і національної ваги.

Так, загинув усякої живої сили, корисної якомусь колективі, мусить викликати і жалі і біль у членів того колективу. І що більша цінність одиниці, що загинула, то дужче відчуження іншими стради її. Але цінність і корисність одиниці мають неоднакову оцінку в усіх шарах колективу, а тому й неоднакове відчуження стради її. Так і в даному разі. Ріжна є оцінка цінності Петлюри, різне й відчуження стради.

Але навіть при найвищій оцінці та відчуженні стради чуття помсти — всеж такі нелогічне, недоцільне і шкідливе. Шварцбарт злочинно узяв на себе право судити і мститися над одною особою з українства. Звідси робиться дикий висновок, що кожний „патріот“-Українець повинен ніби взяти на себе право судити і мститися над усім жидівством. Але чи не досить уже було в минулому такого злочинного права суду, помсти й насильства, чи не причинилося воно до цього тяжкого факту?

Ніхто, звичайно, не може заперечувати того темного моменту з історії української революції, що відзначився масовими жидівськими погромами. Тут не місце вдаватися в детальний аналіз причин. Факт

той, що жидівство всіх клас і станів під цей час зазнало великих кривд і страждань од певних елементів українства. Але й тоді також вживалися аргументи національної помсти за вороже чи навіть байдуже відношення жидівства до національної боротьби українства за його національно-державне визволення.

Однак коли в тих актах насильства роллю мотиви національні, то ці мотиви були суто-зоологічні, що з дійсним свідомим наддержавним патріотизмом нічого спільного не мали. Головними рушійними силами в експесах була стихійна розбурхана сила первісних інстинктів. І тільки певні елементи українства використовували їх для цілей громадянської та національної боротьби. Вони прикрашували цю темну первісну стихію кривавою романтикою з української історії, розятрували демагогію, виставляючи жидівство як ворогів українського національного відродження.

Обвинувачення — несправедливі, суперечні з дійсними фактами. Жидівство в цілому, правда, не ставилось до українських змагань з тим самим запалом, що Українці, але й протиприродно було, колиб було інакше. Однак воно й не ставилось до них з тою ворожою активністю, що, наприклад, руські політичні партії, майже без усякого винятку. Цілком зрозуміло через що: руські політичні течії мали історичні, національно-еґотичні, імперіалістичні причини для такої ворожнечі й активності. Жидівство таких причин не мало й не могло мати, бо ні державного, ні культурного панування на Україні в його не було. Але що жидівство ще навіть до війни та революції виділяло з себе окремих членів, що були активними прихильниками та навіть борцями за українське національне визволення, то це загально відомий факт. Так, наприклад, одними з перших організаторів першої організації складеної української політичної партії, так зв. Революційної Української Партії (РУП), були організації жидівського пролетаріату. І таким чином одними з перших борців за українську державність, за гасло автономії України, як супроти царату, так і проти руських демократичних та навіть соціалістичних партій, були Жиди-робітники. Так само й по інших пізніших українських партіях були окремі члени з жидівства, активні, свідомі, віддані борці за українське національне визволення і державність.

В початках загальної революції 1917 р. жидівство в цілому займало вичікуючу й неутральну позицію. Воно не довіряло життєздатності української державної ідеї, воно почасти було вражене несподіванкою від цього руху. Але обвинувачувати його за це, розуміється, тим менше можна, що самі Українці в початку руху були вражені несподіваною його силою і не всі вірили в моментальне відродження української державності. Однак з розвитком руху, з організацією його, з оформленням деяких жидівських партій стали виразно схилитися на бік укра-

їнства й активно виступати як проти руських, так і проти самих деяких жидівських груп в оборону української державності. Жидівство вже приймало як історичний і законний факт українську державність, рахувалося з ним, позитивно оцінювало його й відповідно допомагало розвиткові й затвердженню його.

Але навалилася дика стихія і заляла всі ці факти кров'ю й ненавистю. Злочинна розпуста світової побоюща, громадянська війна, непеаність за своє життя, хижацтво первісних нахилів, расові й релігійні ріжниси, демагогія козакофільської, погано-зрозумілої романтики, легковажна, нерозсудлива політика гри на інстинктах — все це викликало страхотні експеси й окошлось на тисячах і десятках тисяч невинних жертв із жидівства. І ці страхотні, ця жорстока несправедливість відкинули деякі свідомі елементи жидівства від української державності, а несвідомі окремі одиниці наповнили фанатичною ненавистю до всього українства та до певних його нацилних людей, що їх вони вважали за провідників і потуральників погромів.

І коли один із таких засліплених фанатиків дає вихід своїм почуттям у безглуздому злочинстві, то чи є хоч яка тінь справедливості й логіки думати насамперед про помсту всьому жидівству за цей злочин? І в чий же інтересах малаб бути ця помста? В інтересах С. Петлюри? Його родини? Приятелів? Чи українського національного колективу?

Не думаю, щоб знайшлася хоч одна людина, що вважала б за можливе мститися цілій нації за смерть одної особи та в якихсь її інтересах.

Колиж це мало б бути в інтересах української нації, то законно кожному Українцеві, як членові цього колективу, запитати: Якій саме інтересу нації має на увазі ця помста?

Доводиться чути з приватних джерел, що в зв'язку з цим убивством навіть виникає думка про створення якогось „єдиного національного фронту“ для оборони якихсь національних інтересів, для вияву якоїсь української солідарності. Розуміється, це тільки вияви непоміжкованих емоцій окремих людей. Об'єднання справжніх соціально-політичних течій відбувається на ґрунті якоїсь спільності соціально-економічних та політичних інтересів, а не на психологічних настроях, викликаних смертю якоїсь особи. Ніякого такого „єдиного фронту“ не може бути, а як на еміграції щось подібне й виникне, то цей „фронт“ так собі й залишиться серед купки емігрантів, не зачепивши широких мас України.

Але навіть на еміграції, навіть серед найменшої групи Українців не повинно бути таких настроїв.

Якщо ці люди дійсно мають на меті інтереси української нації і державності, що, дійсно, в зв'язку з цим убивством в деякій мірі загрожено, то вияв цього повинен набрати інших форм, ніж згага помсти.

В. Винниченко.
(Докінчення буде.)

Платі

Імпрегновані ориг. французькі зол. 229
гумові ориг. англійські жіночі „ 54
„ „ мужеські „ 85

поручас

Фірма ГУРСКІ і ВІТЕК

Львів, Площа Маріївська ч. 3.

1799 11-20

Після ганебного вбивства.

З голосів преси.

„Віденський „Н. В. Тагблат“ подав інформації про особу Шварцбарта. Згідно з тими інформаціями виходить, що вбивник пок. от. Петлюри ніколи не був на Україні і ніколи не належав до сїоністичної партії. Є він російським Жидом і

свідомим більшовицьким агітатором, родом зі Смоленська. В Парижі мав він бути співробітником органу радянського політичного представництва „Парижський Вестник“.

Львівський орган ППС. „Дзєннік Людові“ в ч. 145 з дня 24. червня ч. р. у відділі „На марґінесі“ знайомить своїх читачів з „українсько-жидівським спором“, що виявився в зв'язку з убивством пок. Петлюри в дуже лаконічних словах і де-

Математична загадка!

Коли $1 = 50$

1247

Розв'язка

48-70

(випадок $05 = \text{vinnodj}$
лінійна оловонидит ехьен 1)час при тій нагоді від себе таку
замітку:

„На маргінесі того спору можна тільки додати, що жидівські націоналісти перебрали вже мірку в своїй заскоруждості й завзятість і боронять отверто **божевілля** і невідповідальності людеи, що по 8-ох роках пригадали собі про кривди свого народу, виконуючи злочин як помсту, хто знає якими мотивами саркастичну“.

Радянська Україна.

Українізація комсомолу.

При всіх своїх незвичайно різномірних і важких справах не забувають комуністи і про належне виховання своїх наслідників, тобто комуністичного молодняка. Більшовики кладуть вагаючи величезну вагу на потрібне ім виховання молоді в комуністичному дусі. Та комсомолові, тобто кадрові тої молоді, що заступить коліс теперішніх провідників у партійному та державному будівництві, присвячують вони надзвичайно велику увагу. На зсяких зборах і віздах комсомолу виступають все провідники уряду і партії з обширними рефератами, звітами і т. д. Уряд і партія рахується навіть з критикою комсомолу. На Україні тепер українізують комсомол. Далі наводимо частину промови Затонського про завдання українізації комсомолу, вилонену на пленумі Центрального комітету Комсомолу.

За останній рік ми досягли великих успіхів у ділянці українізації, — казав Затонський — але, щоб поглибити ці досягнення, ми тепер загострюємо справу організації. Ми тепер зацікавлені в тому, щоб українська культура розвивалася ширше й швидше, але ми в цьому зацікавлені не як націоналісти, а як марксистів і левістів. Національна справа є справа єднання, міста з селом. Ми повинні наблизити наш державний апарат і провадити культурну роботу тою мовою, якою розмовляє більшість української людності.

Дехто скаржиться, що українську мову важко вивчати, що важко українізуватись. Ми повинні сказати: Невже українському селянинові легше вивчити російську мову? Безперечно, партійній та комсомольській масі багато легше вивчити українську мову, ніж українському селянинові російську. Соціалізм, треба будувати левістським способом, ми повинні наблизити до себе цю масу, але не командувати нею. Для того, щоб командувати, не треба великого знання, а для того, щоб піти з селянством будувати соціалізм, треба знати українську мову й українську культуру. Українізацією, розвитком української культури ми зможемо найлегшим і найшвидшим способом привести українських селян і робітників до того, що нам заповідав Ленін.

Спиняючись на справі боротьби культур, Затонський каже, що дехто ставить питання так, що українська культура, правда, в наслідок того, що її придушив царат, стоїть нижче, ніж російська, але через кілька літ, в міру розгортання культурної роботи українською мовою, українська культура наблизиться до російської і тоді між ними не буде ніякої різниці. (7) Не може бути й мови про боротьбу двох культур. Така теорія неправильна й має в собі риси „русотятства“ з одного боку, та українського шовінізму — з другого. Нам конче треба пам'ятати, що на Україні керовництво пролетаріату селянством можливе тільки при допомозі українізації. Ще Ленін говорив нам, щоб російські товариші, що працюють на Україні, перемогли „русотятство“, українські товариші повинні звернути увагу на національні ухили. На ці ухили нам треба відкрити вогонь; ухили не повинні бути. Ми повинні боротися як з „русотятством“, так і з українським шовінізмом“.

Спинившись далі на соціальних коренях „русотятства“ й українського шовінізму, зазначаючи, що русотятство корениться се ед дрібнобуржуазії й інтелігенції, а український шовінізм живе куркулізмом і до деякої міри українську міську дрібну буржуазію, Затонський переходить до завдань комсомолу у зв'язку з українізацією. „Головне завдання, яке стоїть перед нами тепер, — каже Затонський, — це боротьба з „русотятством“. Ми повинні зясувати корінь цього „русотятства“, його соціально-історичне значіння й притягти комсомольський партійний актив до боротьби з русотятством. Комсомолець, бажаючи керувати масами, повинен опанувати цілком українську мову. Звісно, примусовим порядком ми не будемо українізувати рядового партійця, комсомольця з заводу. Адміністративним способом ми не повинні примушувати українізуватись, нам треба цю українізацію провадити в порядку товариського переконання й виховання. Ми повинні створити всі обставини для того, щоб потроху прищеплювати українську культуру. Ми повинні розвивати цю культуру, як культуру формою українську, а змістом пролетарську.“

Реорганізація Української Академії Наук.

Українську Академію Наук (УАН) реорганізують на основі нового статуту. Новий статут Академії означає діяльність і її напрям так: Завдання УАН — розвивати й поширювати всякого роду знання у зв'язку з практичними потребами культурного та економічного будівництва на Україні. Академія має підтримувати творчу діяльність українських установ і стежити за розвитком міжнародної науки, вкладаючи в її скарбницю й наукові досягнення України. Статут розподіляє працю Академії на два відділи: природничо-технічний і соціально-історичний. Центр уваги, отже, переноситься на науки, зв'язані з потребами нашого господарства. УАН являється керівним центром усіх науково-дослідних інститутів, кафедр, кабінетів, лабораторій то-що на Україні. УАН має право скликати свої з'їзди, наради і т. н. УАН бере тісний зв'язок з світовою наукою, беручи участь в міжнародних і закордонних з'їздах та скликаючи такі з'їзди на терені України. До складу УАН входять дійсні члени, члени-кореспонденти та наукові співробітники. На чолі Академії стоїть президія, в складі президента, віцепрезидента, неодмінного секретаря та двох секретарів відділів. Уповноваження президії тривають 3 роки. УАН має право одержувати всякий матеріал від усіх бібліотек, архівів та музеїв України. Все, що друкується на Україні будь якою мовою, надсилається без грошей до Академії в 3-х примірниках. Академії також надається право даремного листування, пересилання книжок то-що.

Міжнародна Конференція для інтелектуальної співпраці з радянською Лігою Націй.

Міжнародний Інститут інтелектуальної співпраці, заснований у Парижі Міжнародною Комісією інтелектуальної співпраці при Лізі Націй, скликав на 21. червня ц. р. у Варшаві Міжнародну Конференцію Національних Комісій — членів вищезазначеної Комісії при Лізі Націй. На цю Конференцію Дирекція Інституту запросила також Український Академічний Комітет у Празі. В зв'язку з цим виїждять до Варшави делегати Комітету: Голова Комітету ректор проф. д-р Олександр Колесса та генеральний секретар проф. Олександр Шульгин.

На порядку денному Конференції стоять, між іншим, такі важливі точки як:

- 1) Пропозиція зробити міжнародною позичку для допомоги інтелектуальному розвитку тих країн, які пережили особливо тяжку економічну кризу.
- 2) Питання про утворення при Міжнародному Інституті фонду для позичок людям науки в їх наукових студіях за кордоном.
- 3) Питання про утворення стипендій для молодих учених, які мають провадити свою наукову працю за кордоном.
- 4) Питання про спосіб видання наукових праць.
- 5) Улегшення купівлі книжок та наукових приладів по зниженій ціні.

Слід зазначити, що ця перша конференція, улаштована одним з органів Ліги Націй, до якої покликано українське представництво на рівних правах з іншими народами.

*) Союз українських високих шкіл та наукових інститутів для міжнародної інтелектуальної співпраці.

По широкому світі.

Новий кабінет Бріана, після невдачі створення уряду Ерріотом, має на меті притягнути до себе представників мішної більшості, яка має довіру в Франції та на чужині. Бріан веде переговори з лівицею і правницею одночасно. Намічується кандидатура Поанкаре як міністра справедливості. Крім цього є план створити в уряді окремий фінансовий комітет.

Німецький уряд приготував компромісовий проект відшкодування для бувших членів королівського дому. Соціал демократи домагаються деяких поправок, націоналісти стоять на вижидачим становищі.

Литовський сейм припинив договірний 4-річний воєнний стан і скасував цензуру листів.

Мароканська конференція в Парижі прийняла покищо такі пункти: 1. Абд ель-Крім лишається під французькою контролею з обмеженим правом користуватись своїм майном; 2. французькі війська опорожняють еспанську територію; 3. окремий режим приготується для франко еспанської сумежної смуги.

У Константинополі арештували 200 осіб, підозрілих у змові на життя Кемеля баші; у цьому є 25 опозиційних послів і чимало членів т. зв. „молодотурецького“ комітету.

Папа призначив нових кардиналів: Капетості та Перосі і затвердив призначення архієп. Кирила Могодан, вибраного синодом на становище антиохського патріарха.

Оголоди собі хвилі будня знаменитими цукорками

Гірко тобі?!

„Фортуна Нова“

Львів, Кордецького 23!

нен записати свою дитину до рідної школи і звернути Шк. візвання Раді з посвідкою управи української школи, що дитина записана до цієї школи. Це треба конче зробити, бо інакше Шк. Рада може наложити на батьків кару, якщо їх діти не побирають ніякої науки, але батькам вільно посилати свої діти до приватної школи або подбати про їх домашню науку.

Українські діти у Львові виступають до отих наших шкіл!

- 1) На Городицькій 7-ми класова хлопчиків школа ім. Грінченка, вул. Городицька ч. 95, і 7-ми класова школа ім. Грінченка, площа св. Юра ч. 5.
- 2) На Стрийській: 7-ми класова дівоча школа ім. Т. Шевченка і хлопчиків 5-ти класова школа, вул. Мохначького ч. 12.
- 3) На Личаківській: 5-ти класова мішана школа ім. Князя Льва, вул. Крупярська ч. 15.
- 4) На Жовківській: 5-ти класова мішана школа ім. Короля Данила, вул. Жовківська ч. 62.
- 5) На Клепарівській: 4-ро класова мішана школа ім. Франка (біля церкви).
- 6) На Леванівській: 4-ро класова мішана школа, вул. Варшавська ч. 8.
- 7) В Середмісті: 7-ми класова мішана міська школа ім. Шашкевича, вул. Скарбківська ч. 25.
- 8) В Середмісті: Дівоча школа вправ 4-ро класова при третій державній жіночій семінарії, вул. Сикстуська ч. 2.

НОВИНКИ.

— Франкова виставка в Національному Музею. В дні 28. травня — 13. червня ц. р. улаштовано в Національному Музею при вул. Мохначького 42. з нагоди 10-ліття смерті Поета виставку його творів і праць і Франклина, яка зібрала 330 видань, рукописів й ин., в тому: 98 видань оригінальних творів, 14 перекладів його творів на чужі мови, 42 перекладів Франка з чужих мов, 24 нот різних композиторів до його творів, 6 фотографій і портретів, 2 автографи і 14 штук всячини. Виставку склали збірки Національного Музею, Наукового Товариства ім. Шевченка, Вп. Володимир Дорошенка і Вп. дир. Іларіона Свенціцького. Виставка пройшла з дуже малою фреквенцією публіки. За весь час (2 тижні) в Музею було 41 одвідувачів, в тому спеціально на виставку около 30, значить двоє людей денно. Слід ще зазначити, що виставки творів Франка не одвідали учні ні одної школи, ні народної ні середньої. Була тільки гурток студентів вищих шкіл. Не хочеться вірити, щоб молоді була вже така байдужа, але слід нам вчителям дечим цікавитися і звертати на це бодай увагу учнів. (Оголошення про виставку було 2 рази в „Ділі“).

— Академія в пам'ять Івана Франка 10-го червня відбулася в Ужгороді заходом усіх тамошніх товариств Академія в пам'ять Івана Франка. На академію зложились реферати про громадянську й літературну діяльність І. Франка. Чеська поліція цим разом не мішалася, бо реферати читали дуже львівські громадяни.

— Вільгельмові gratulують. Бувший німецький цісар Вільгельм одержав з приводу вислітку плебіситу про відшкодування для членів цісарської родини тисячі привітних телеграм. І мав за що. Так програти війну, як він програв і так виграти плебісцит — це штука!

Батькам шкільної молоді до відома.

Міські, а може й повітові школи посилають державних народних учителів від хати до хати, аби списували дитвору в шкільному віці, а надто доручують у Львові і мабуть по інших містах батькам, яких діти не записані до польських шкіл, візвання, щоб з новим шкільним роком записували діти до державних шкіл. Кожний батько-Українець повинен

— Успіхи нашого земляка на чужій сцені. Вся польська львівська преса зустріла дуже прихильними рецензіями гостинні виступи нашого співака п. Михайла Голницького, заангажованого недавно на героїчного тепора до варшавської опери, після його короткого побуту в львівській опері. Як відомо п. М. Голницький дебютував рік тому у львівській опері в „Паяках“. Креовані ним в останній разі на львівській сцені у „Паяках“, „Аїді“, „Кармені“ та „Тосці“ виявили у всій повноті великі засоби його голосу, який має перед собою велику майбутність.

— Турецько-львівський містерії. Вчора львівський суд розбирав темну справу власника ще темнішого готелю Мозенберга, який два роки тому очинив друга такого добродія як він на 500 доларів, обіцяючи йому перевести його контрабандою до Румунії. Ця його жертва — якийсь коміводжер з Німеччини Зіс, сидить у в'язниці за стріли до поліції, коли вона його хотіла арештувати. Цей панок побував у Константинополі і в турецькій армії і на Гетьманських владах, на чорній біржі, для вітани доларів, так, що „Газета Поранна“ добуває в ньому аж емісара Абд-ель-Крима. Не менше нікантиною є ревенція цього денника, що Мозенберг був у товариських взаєминах з підкомісарем поліції, до якого заходив постійно у бюрових годинах.

— Організація Музею Праці на Україні. До цього часу на Україні не було ні одного музею, де б згупчувались дані та відомості в справі вивчення умов праці робітників і досягнень в цьому напрямку. Це спонукало НКПраці організувати відділ праці в соціальному музеї ім. Артема з метою виявити санітарний стан та техніку безпечності в найважливіших галузях промисловості на Україні. В першу чергу піднімають відділи гірничої, металургійної, хемічної, цукрової, мливарської, тютюнової, мажорочної та порцеляно-фаянсової промисловості.

— За прізвиськом „Барвінський“. Одержуємо такого листа: Хв. Редакціє! Укліно прошу помістити в „Ділі“ отсю заяву: „В ч. 135 „Діла“ з 20. червня ц. р. на ст. 3-й п. з. „Театральний торг“ подано, що міська рада Львова віддала управу театру ще на рік дир. „Барвінському“. Щоб не було ніякого баламутства і непорозуміння, заявляю отсим прилюдно іменем своїм і своєї семі, що цей директор Генрик Герц присвоїв собі шляхотську назву однини Барвінських, котра з ним не мала і не має нічого спільного і що в тій справі розпочате з австрійськими властями урядове поступування ведеться даліше з польськими міродатними властями. — Дякуючи за ласкаве поміщення цієї заяви, остаю з високом поважанням Олександр Барвінський, влс. радник і бувший член австр. палати вельмож.

— З кіна. У кіні „Лев“ іде нова сенсаційна еротична драма в 3 діях п. з. „Скажи, як він називається“, У головній ролі Конрад Нател. — У кіні „Марусенька“ велика фільма „Кабінет воєнних фігур“ у головних ролях з Янін-Гессом, Конрадом Вайдтом і Вернером Кравсом.

— Новий винахід нашого земляка. Вже від довшого часу доводять нас слухи з різних сторін твита про нові винаходи наших земляків. Тимразом ликує Львів, винахідчик (паразі тайного назвища), що винайшов пасту до обуби Елегант і кождий хто лиш її випчає, просто захоплений її доброю. Як зачуваємо, а нагороду має одержати на осінній ярмарці в Станіславові одну золоту, по дві срібні і зо 5 бронз. медаль хорообрости, а як його відповідно під-

держать, то може і хрест дістане. 1992 а) 1-1

— Дейнека Іван, коринний склеп, Львів Руська 1., продає гуртовно пасту Елегант по цінах фабричних. 1992 2-5

При кінці червня вийде присвячена **ІВАНОВІ ФРАНКОВІ** чергова (подвійна) книжка „Літературно-Наукового Вістника“. Книжка м. и. містатиме статті і спомини про Франка таких авторів: М. Черемшини, К. Гриневичеві, С. Шелухина, д-ра З. Кузеля, проф. Л. Білешкого, д-ра В. Вирчака, д-ра І. Панкєвича, Дм. Дорошенка, які разом з уміщеннями в попередній книзі причинами Удани Кравченко, О. Гриня та Д. Донцова дають нашим читачам який образ Великого Покійника, якого пам'ять обходить в цім році ціла Україна. Книга творить цілість сама для себе, тож почитателі І. Франка, що не є сталими передплатниками ЛНВістника, можуть набути окремо цю одну книгу. Ціна одної книги зол. 4.60. Адреса Адміністрації ЛНВ.: Львів, вул. руська ч. 18. І. пов. 2000 1-1

Дописи.

Лажайськ. (Плян просвітної праці. Байдужість заточенців. Недалася перепискиго тр-кат. ординаріату). Дня 16. червня ц. р. відбулися тут наради виділу філії „Просвіти“ з відпоручниками читальні, а 18. ц. м. завітав сюди голова „Просвіти“ дир. М. Галушинський з висладом про організаційне поширення і поглиблення просвітної праці на західній окрайній смузі. По послуханню доклада й довгий розмові вирішено: 1) звернути увагу всіх наших осередків товариств на вагу західних окрайнів; 2) всіма силами старатися зібрати дрібні матеріали й моральні сили цієї забуті закусини, щоб удержати інструктора, згл. інструкторів просвітно-економ. праці; 3) заложити при допомозі осередків наших товариств по загрозених селах захоронки „Просвіти“, кооперативи „Соколи“ або „Луги“ й українські приватні школи; 4) освідомити національно й політично малосвідомі недобитки, особливо молодіж. На нараді порешено боліжно байдужість наших заточенців, передовсім тих, поміж Сяном-Високою-Рашевою. — У цій трикутнику начислено нашої заточеної інтелігенції біля двох соток. Самого заточеного нашого вчителства є 93 осіб. Поважне їх тут число та вони, виникли за межі рідної країни, поснули. Ще дається подекуди оправдати їх цікавита несприятелі на народних святах, бо не всі мають догідну комунікацію, але їх оспалість до всяких збірок на У. П. Т., на „Просвіту“, інвалідів, окружу кооперативу слід рішучо напалувати. Ці дрібні, але постійні дати цей одиникий їхній прона національного почуття єдності з матерком, це їх податок моральної совісті, бо інакше вони не в силі проявити своєї праці для рідного народу, заклинні лихою долею на чужій лан. — Зорганізування цих заточенців, познакомлення, піддержання суцільско-товариського життя, зорганізування грошевих збірок серед них — це завдання лажайського гуртка.

Дуже боліжно виявилось в часі наради просто карігідне легковаження чи радше повне недоцінювання наших окрайнів перемислим гр-кат. ординаріатом. Мається враження, що наш ординаріат так „опікується“ своїми вірними на цім класіку нашої віковної землі, який хотів добровільно зробити з них дарунок латинському ординаріатом. Парохій роками не обсаджуються, на адміністрації посиляється людей без хисту й охоти до народної праці, а за уживання ерекційних пільжакетів ім платити грубі долари (вторе вище, як було старство вложило!). Сюди приходять сотрудники на так довго, поки мова лаяка лютимці не пожениться і не висвятиться, бо челебів плається на товсті парохії, а люди з родиною на голодіни. Ординаріат не дбає шілкою про закладання захоронку по селах і не хоче прислухатися до прохань вірних, так, якби церкву становили слуги божі, а не вірні. Коротко кажучи, духовну працю серед окрайного населення уважають в Перемішлі за карне заслання, а не за тяжкий і дуже одвічний труд для церкви й народу. Не дивлячись отже, що великий відсоток нашого забутого, темного населення винародовлюється. Зовсім інакше до цієї справи ставиться латинський суд з Перемішлі. Він посілає сюди найкращі сили, випробованих, досвідчених „хресних“ ланарів божого слова, що уміють зайти до кожної хати, приговорити солодке слово до кожної дитини, боротися за кожну „душечку“, а якіні по вомовоу значно вишадувати з „аго іспітмауєскіго гайкіго коєскога“ ове-ки. Якщо воно даліше так „мирно“ піде, то небагато наша перемисля епархія буде від заходу нахипатися на Мостисках... Народа винесла прохання: Пресвітліи Ординаріате! Ради Бога, амилуйтеся над окрайниками. Присидьте нам ревних священників-патріотів, щоб вони могли, аміли і хотіли стати заборолом няної церкви й народу! — Чи дочекаємося сповнення цього горячого прохання? Міз.

Свято найменших.

З діяльності „Української Захоронки“ у Львові.

В часі тижня дитини, дня 8. червня уладило тов. „Українська Захоронка“ у Львові попис дітвори всіх львівських захоронків.

Попис відбувся у великій салі тов. Лисенка в 4. год. поподудні. В ньому взяли участь малі вихованці і вихованці захоронку у віці від 2. року до 6. літ. На попис зложилися: деклямації, спів, діточі забави, вправи рушниками. Учителські захоронки (як з вул. Руської, Городецької, плочі Юра та Левандівки) зложили видно багато цинрої праці коло виховання цієї дітвори, коли її продукції випали гарно. З інших захоронку виступало дітей мало. Цікаве було побачити маленьку 2-літню дівчинку, яка із захопленням віддеклямувала підібраний до її віку віршик. Всі присутні подивлялися прегарне виховання нашої дітвори.

Публики, на жаль, виявились обмаль. Воно і не дивно, бо кожд із наших громадян може цікавити дітвори наших робітників і людей тяжкої праці. Громадянство не доцінює величезної ваги тих міських інституцій, котрі, хоч їм доводиться боротися із матеріальною бідною, удержують 8 захоронку, де понад 360 дітей дістає опіку і харч.

Була би вже крайня пора зрозуміти вагу цієї пекучої справи, бо від неї залежать перші основи національного виховання нашої дітвори серед широких міських мас. **Присутній.**

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою Дм. Котика. Субота 26. VI. Заліщики. Початок о год. 8.30 вечером. Цінн скрізь знижені. 1659 43-7

Слухаючого в ніш від 20—35 літ до обслуги гостей готельних приймає „Народна Гостинниця“. Зголошуватися в Дирекції від год. 11—12 рано і від 6—7 вечером. 1971 3-3

Випси до всіх клас всенародної 7-класової дівочої школи ім. Шевченка у Львові (вул. Мохнацького 12.) відбуваються що дня від 10—1 години рано і від 3—5 по полудні. При виписах проложити останнє шкільне свідоцтво, евенуально ще й метрику хрещення і посвідку шкільного вісти. Вступні іспити до всіх клас починаються з дням 28. червня. — Від Управи школи. 1994 2-2

Ширші сходили членів „Союзу Українок“ у Львові відбудуться в п'ятницю 25. ц. м. в год. 6-й вечером в льокалі „Української Бесіди“. На порядку звіт п. О. Шепелювич з конгресу Союзу Суфражу в Парижі. Зогляду на те, що справа цікава також для ширших кругів нашого громадянства, проситися о численну участь членів і гостей. 1960 1-1

Продовження Загальних Зборів Ремісничої Бурси відбудуться в п'ятницю 25. VI. ц. р. о год. 6. вечер в салі т-ва „Зоря“ при вул. Вірменській ч. 25. Проситися членів і прихильників бурси з причини дуже важких нарад точно прибути. 1-2

Місто повідомлення про своє влічання, яке відбулося 30. травня ц. р. зложили на Рідну Школу ВП. Ольга Іванчукина і Василь Воронюк в Товстім 30 зол. ВП. Жертводавцям ширіо дякує Головна Управа УПТ-ва. 203

Річні пописи членів вишого музичного інституту ім. М. Лисенка у Львові відбудуться в четвер 24. VI. в год. 7-й вечер (середні роки: V і VI) і в п'ятницю 25. VI. в год 7-й вечер (висші роки VII і VIII), усі пописи відбудуться у великій салі Муз. Тов-а. 1968 1-2

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ.

ШЕНКЛІВНА, Пекарська 44. Кваліфікаційний курс від 12. липня. Докладне перероблення міністерських програм. Около 1400 апробованих. Інформації письменно. 1786 12-16

УКІНЧЕНИИ правник пошукує заняття. Зголошення до Адм. під „Правник“. 1958 3-5

НАІПРАВУ годинників під управою фахових сил швайцарських погладожує Гутерман Сикстуська 14. По стінні годинники посилає домія. 1679 6) 40-7

ВИШНІ ЕСПАНСЬКІ, вибирани посилаю в 5-кільцевих кошиках оплатно за посылплатою зол. 12. А. Венкерт, експорт озовіч, Заліщики. 1984 2-4

СОВІСТНА ІНСТРУКТОРКА, абсолютка учительського семінара С. С. Васильюк, приймає лекцію українських дітей. Ласкаві оголошення приймає Адміністрація „Діла“ під „Новітня метода“. 1980 2-2

ЖІНОЧІ І ОСВІТНІ МУЖЕСЬКІ СЕМІНАРНІ КУРСИ. (Приватна семінарія) випси від 5. 7 в Школі Бєвигольській, вул. Кохановського. Місячна плата 30 зол. 1952 2-4

1-30Л. коштує кожда золотничка направи у Гутермана Сикстуська 14. 167940-7

БОНІ ПЕРШІ КУРСИ МАТУРАЛЬНІ І ДОПОВНІЮЧІ „Пильність“ Ecole Reformatrice, Львів, Панська 14. Вписи до 10. липня. Проспект на шкільний рік 1926/7 на місці або поштою (долучити марку за 16 сот.) Аналогічні кореспонденції йні. Численні подяки. Курси істичують від 1921 року. Жадати проспекту. 1912 5-8

ПОШУКУЮ негайно, до бюрового заняття панни, що обзнайомлена з німецькою мовою. Ю. Ломач, Сєтєвєвич 8. 1978 2-7

СОЛІДНА, здорова панна, українка, зі склеповою практикою і більшою кавіцією в готівці, одержить негайно самостійну склепову посаду в повітовім місті. Помешкання і харч при родині. Письменні оголошення слати до Адміністрації під „Солідна“. 1989 2-7

ДРАУЮ здорового хлопчика (півтора року) блондин. Зголошення: Городецька 55, у дозорі дому. 1-2

АБСОЛВЕНТ університету, спосібний, рутинований інструктор пошуку лекцій на селі. За успіх ручить. Поважні рекомендації. Зголошення під „Абсолют“ до Адміністрації. 2001 1-2

БУВІШ, сотник Армії УНР, (29 р.) мни на еміграції у Франції, забезпечений гарною працею, пошукує панну або воду (Україну) не старшу 30 років, в справах матримоніальних. Пропонування лише серйозні надсилати до редакції „Діла“ для „Наддніпрянця“. 1990 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст венеричних і шкірних недуг **Д-р І. Мунд**, б. секундар шпит. видень і Львів, орз. від 8—10, 12—1, 3—6, в неділю 9—1, **Львів, Асики 1.** (ріг вул. Панської) Телеф. 48—01. 200: 1-2

Спеціаліст недуг легких, серія і жолудка **Д-р ФЕЛІКС ГАН** **Львів, Городецька 46.** Телеф. 834 Пересітлювання Рєнтгену 2002 а) 1-2

ЛІП на мухи „COLUMBIA“ в ролях і подвійних аркушах також **труючі тарілки „COLUMBIA“** товар найліпшої якості поручає **ФАБРИКА ХЕМ-ТЕХ. ВИРОБІВ** 1947 „COLUMBIA“ 2-4 **А. ВІТЕНЬС** **Львів, Панська 9.** Телефон ч. 21—97.

ОБРАЗИ

на олійнім грубім полотні на дошках і бляс. — Корутви мальовані на полотні гарними орнаментами і образами відновляють старі образи і позолочую, роботу виконую містерно, трєвало за солідну ціну на замовлення **Іван Ганаковський**, 1967 артист-малер церковний. 3-3 **Львів-Знесіне ч. д. 298.** коло церкви.

Концес. Торговельні Курси Зофії Глюзінської, Львів, Панська 14. приймає до 10. липня ц. р. вписи на: 1) Вакаційні курси кинговости, стєнографії, писання на машинах і чужих азиків. 2) Торговельні курси річні і 5-місячні на шк. рік 1926/27. Курси мужеські і жіночі в різних годинах, поподудних або вечірніх. Інформації і вписи щодєвно від 8—1 і 5—9. — Управа: Проф. д-р Йосиф Глюзінський. 1946 2-3

МЄБІ на СПЛАТИ власного виробу поодинокі і цілковиті урядження, **найдешевше** поручає **ТАНЕНБАУ** робітня **Якова Германа 7**, магазин **Валова 15** **Собієського 18.** в подвір'ю. 1857 6-8

Загальні Збори

Кредитово-торговельної Спільки, кооп. в Радехові, відбудуться в Народнім Домі 8. липня ц. р. о год. 11 перред пол. Порядок нарад як Господарсько-Кооперативний Часопис з 23. червня ц. р. Справа важні — членів просимо явитися. 1928 1-2 **Надзірна Ради.**

Оголошення.

Сєнат Української Господарської Академії в Чесько-Словєнській Рєспубліці (Українка господарська Академія в Ч. С. Р. і Акад. Рєдєкція), оголошує конкурс рисунків печатки і знака Академії. Термін присилки проектів до 1. верєсєня ц. р. Прємії за три кращі проекти — 500 кч., 300 кч. та 200 кч. Умови конкурсу та пояснення Кашєлярія Академії на бажання висилєє негайно.

Рєктор Академії, Профєсор Шогєрєнє. 1988 2-2

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадв. 143322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Ухвалення бюджетової провізорії в комісії.

Варшава, 24. червня 1926.

Вчорашнє засідання бюджетової комісії принесло політичну сенсацію. А саме урядовий проект бюджету відкинено, редукуючи його на суму 57 міль. і задержуючи 3-місячну бюджетову провізорію на висоті 400 міль. зол. Ухвала перейшла на внесення пос. Домбського (Стр. Хл.). За урядовим проектом голосували тільки П'яст, НРР, ППС і Клуб Праці, але тих голосів було за мало. Це було в другому читанні. По полудні приступлено до третього читання і на ньому перейшов уже проект уряду, значить — 3-міс. бюдж. провізорія вдержиться на висоті 457 міль. Цим разом за урядовим проектом голосували ще Жиди і Визволене. Таким робом бюджетову провізорію подано в комісії.

На тому ж пополудневому засіданні бюдж. комісії пос. Вижиговський заповів, що зголосить внесення поставити б. мін. скарбу в стан обвинувачення за пороблення шкідливих для держави умов.

Сьогодні була у прем. Бартя президенту Клубу ЗЛН. Голова клубу Гломбінський заявив прем'єрові, що його клуб виступить з власним внеском на зміну конституції. Внесок базуватиме на двопалатності. ЗЛН. передасть його завтра на руки маршалка.

Після ганебного убивства.

Поминки у Відні. — Скажені вигукі сіоністичного органу.

Відень, 20. червня 1926.

Личенне убивство отам. Петлюри і алогічна глумливість того убивства світовою жидівською пресою, а зокрема пресою віденською, яка в 1/4 є в руках Жидів, викликали серед української еміграції у Відні сильне обурення і небувалу досі солідарність думки в цій справі.

Це найкраще показалося на паннахиді в гутешній румунській церкві (прекрасну православну церкву біля посольства РСР більшовики давно замкнули), яка стягнула всі кола віденської української політичної еміграції, Придніпрянців і Галичан. Були теж найважливіші представники української колонії у Відні. Такий самий настрій і єдині думки панували на жалобних зборах, що відбулися вчора в салі Австріє-Вест-Вест-Вест. На цих зборах виступали люди різних поглядів, з яких дехто далекий хочби від тієї прихильності до політичної лінії, яку має пок. Петлюра і його окруження. Вступив слово виступав п. М. Залізний, а дуже цікаві спогади про Петлюру читав А. Жук. Закінчив збори п. М. Кошарський промовою про пок. отам на як боря за Українську Державу. Збори влаштовано заходом Академічного Гуртка жіночої молоді, Українського Жін. Союзу, робітничого т-ва „Родина“, акад. г-ва „Син“ і „Українського Комітету Допомогі“.

На початку цього листу згадано про нахабне становище тутешньої преси до особи пок. Петлюри і до цілого українського народу. Перед в цій кампанії веде тут офіційний орган сіоністичної партії „Моргенцайтунг“, що з нечуванним прізирством справді по бандитськи нападає весь час на пок. Петлюру і цілий український рух. Що там Ваша „Хвіля“! Хто має нагоду читати, як з від 6 років оту „Моргенцайтунг“, той цюю може збагнути всі ті просто звірячі інстинкти, які проповідують у відношенні до нас цей орган. Чого не може у Вас написати „Хвіля“, те чітко ма тут шодня в жид. органі. Епітети „бандит“, „герцог різниці“, „крокодил“ повторюються в цій газеті донині. А де хто думає, що Жиди мирний народ — без кровожадних інстинктів.

„Визволене“ радило над проектом уряду в справі зміни конституції. Клуб „Визволене“ стверджує, що шойно новий сойм зможе змінити конституцію. Тому „Визволене“ протриває, щоби теперішній сойм переводив таку реформу. Клуб є за признанням президентові права розв'язувати сойм і декретувати закони на внесення ради міністрів. Це право не може торкатися конституції, виборчої ординації до сойму й сенату, дозволу виводження війни, зміни конституції автономного устрою і т. д.

Правниця заявила офіційно, що поставити власного кандидата на маршалка сойму. Мотивує цю постанову тим, що в парламентах зах. держав є звичай, що маршалком палати є член найчисленнішого парламентарного клубу. Клуб ЗЛН. має 102 членів, тому має до цього право і ставить кандидатуру б. м. скарбу Здзеховського. „П'яст“ рішив підтримати дальше кандидатуру марш. Ратая. Блок польської лівиці ухвалив теж віддати голоси на Ратая. Коли Ратай таки не хотів прийняти маршалства, називають кандидатом лівиці віцемарш. Дашинського. „П'яст“ не віддав би голосів на Дашинського. ЗЛН. задумує поставити емент. кандидатуру пос. Гломбінського на маршалка сойму.

З судової салі.

За приналежність до Української сіоністичної Організації.

Львів, 25. червня 1926.

Після узгодження лише деяких доказів внесень оборони, котрі полагали, замкнуто вчора доказове поступування. Присяжним суддям предложили тринадцять питань у напрямі державної зради, грабінжі, а щодо деяких обвинувачених також у напрямі шпінжажі, зг. убивства. Нині перед полуднем промовлятиме прокуратор для умо звинувачення. В суботу зачнуться промови оборонців.

Спільний фронт проти С. Народів.

Женева, 24. червня 1926.

Еспанія хоче стати на чолі групи амер. держав, котрі разом із Злуч. Державами утворюють спільний фронт проти Союзу Народів. Мін. закл. справ Еспанії заявив, що Еспанія виступить безумовно з Союзу Народів, якщо не здобуде постійного місця.

Біржа. Гроші.

Дня 24. червня тенденція дальше легко знижкова. Обороти слабкий. Курс ефективного доллара в приватних оборотах нагає між 10:17 і 10:22. Різниця між ефективними долларами і девізами вирівнялася, а навіть девізи платили вище від валют Канадський долар 10:05—10:08.

Збіжжя.

Подача хлібового збіжжя перевищує запотребування, тому ціни й дальше падають. Ячмін, пошукуваний в біржовому обороті, росте в ціні. Овес радо купують по ціні дотеперішніх нотувань. Тенденція хитка. Настрій слабкий. Цини оціночні без траєсакцій. Пшениця біла 42:50—43:50, пшениця червона 45:50—46:50, жито 28—29 ячмін пастівний 30—31, овес 33—34.

В побідному поході.

Львів, 25. червня 1926.

На Наддніпрянщині відбуваються великі та далекосяглі процеси в широкіх колах тамошньої інтелігенції та української селянської і робітничої маси. На жаль ми не можемо бути безпосередніми учасниками тих процесів і що гірше, навіть не можемо їм зблизька приглядатися. Все бачимо крізь призму тамошньої офіційної та партійної преси. А вона виступає в ролі одностороннього судді тих процесів. Вона не інформує про зріст національної української думки, про консолідацію української національної громади, але осуджує їх та гальмує.

Та саме ця обставина дає нам право думати, що справа стала дуже пекучою, дуже болючою для правлячих кол, дуже небезпечною для пануючої партії, що вона виростає до розмірів, які переростають всякі штучні межі. Ця обставина доказує нам наглядно, що на Україні відбувається великий і могутній здви́г у сторону українського націоналізму. Нема сили, щоби могла поставити заперу тому здви́гові. А вплив його такий непереможний, що вдерся насіть до нутра пануючої партії.

Боротьба з ним не легка і не під силу навіть для компартії. Центральний Комітет КП(б)У мусів зайнятися окремо цією справою, мусів присвятити їй багато праці та уваги і в результаті опублікував у радянській пресі „тези“ про підсумки завдання українізації.

Вони дуже цікаві тим, бо доказують, що партія не могла і не почувала себе на силах зламати того, що виростало в непереможну силу. Вона вибрала компроміс, пішла по лінії найменшого опору.

„Тепер серед українських літературних груп — написане в Х. точці „тез“ — типу неокласиків і в колах нашої інтелігенції спостерігаємо ідеологічну роботу, розраховану на задоволення потреб української буржуазії, що зростає. Характерним для тих кол (літературних?) — прим. Ред.) є прагнення скеровувати економіку України на шлях капіталістичного розвитку, держати курс на зв'язок з буржуазною Європою, протиставляючи інтереси України інтересам інших радянських республік. Такі погляди майшли собі певний відгук у виступах деяких членів нашої партії, що знову висунули теорію двох культур, що вимагають від партії рішучої підтримки української культури, як такої, проти російської культури, як такої“.

Тому протиставить партія свою власну політику, осуджуючи повищі гасла, що є витвором дрібної буржуазії, „що виростає на ґрунті непа“.

Цим шляхом — проголошує партія — буржуазного розвитку ми протиставимо наш пролетарський шлях. Партія стоїть за самостійний розвиток української культури, за виявлення всіх творчих сил українського народу. Партія стоїть за широке використання українською соціалістичною культурою всіх цінностей світової культури, за рішучий розрив з традиціями провінціального обмеженості, за утворення нових культурних цінностей, гідних творчості великої класи. Але партія робить це не шляхом протиставлення української культури культурі інших народів, а шляхом братерського співробітництва робітничих та трудящих мас усіх національностей“.

Партія присвятила в своїх тезах велику увагу російському національному шовінізму та заповіла йому безпощадну боротьбу. Для боротьби з українським „шовіні-“

мом“ прийняла вона інший засіб а іменно: не гальмувати, а рішуче проводити українізацію, спрямовуючи її не тільки на поверхню, але й вглиб і нещадно борючись з великоруським шовінізмом, що в значній мірі утворює ґрунт для оживлення і українського шовінізму серед мас“.

Це незаперечний компроміс, це уступка для того українського „шовінізму“. Партія зробила її свідомо, зробила її тому, щоби опанувати, щоби таким чином узяти в свої руки керму над тим стихійним рухом. Зробила це, здаючи собі докладно справу з того, що український шовінізм зростає не тільки на селі, але й у місті за рахунок покищо нечисленної, але де далі зростаючої української дрібної буржуазії та інтелігенції головно вихідцями зі села, а також спеціалістів урядовців, що українізують радянський апарат, бо їхній зв'язок з українською буржуазією чим раз зміцнюється. Українська буржуазія що далі буде намагатися впливати на пролетаріят і навіть на нашу партію“.

Як видно з цього, то вона й тепер впливає. Та, на нашу думку, це впливає не буржуазія, якої тепер на Україні нема, а що інше. Є це складні прикмети української національної психіки, є це чисто расові різниці, є це здоровий і цілком натуральний гін самозбереження нації, одним словом є це ірраціональні причини, є це інстинктивні відруки, що женуть всіх: інтелігента і селянина і робітника до боротьби з нівеляційними і денационалізаційними заходами Москви. В українському народі регенерується, відростає почуття історичної кривди, в ньому кристалізується воля до реванжу, воля бути самим собою, стати індивідуальністю, стати на власні ноги, стати твердо на кожному полі, на кожній ділянці самостійного буття.

Глибоко — глибоко в нетрах народної душі коріняться усі ті гони, усі ті ірраціональні інстинкти, і їх не переможе вже ніхто і ніщо. А тому не аби яким досягненням тих національних здви́гів на Україні, треба вважати такі постанови партії, що намагаються опанувати це все, що поривається вбрати ту стихію в обмежені рамки догматичних норм, направити її в корито лавутих, партійних берегів. Як багато вони кажуть ті постанови в роді слідуєчих:

„Категорично відкидаючи всякі тенденції, скеровані до розриву утворених спільними інтересами, традиціями спільної боротьби закріплених конституцією зв'язків УСРР з іншими радянськими республіками, партія вестиме дальше роботу в справі зміцнення РСРР на базі існуючої конституції і забезпечення самодіяльності та розгортання державного будівництва“.

Отже і така небезпека вже є! Пленим І. К. доручає політичному бюро партії практично виявити всі конкретні факти порушення конституції та несправильного проведення її з боку союзного уряду та інших центральних установ, висунувши про те питання в І. К. Всесоюзній комуністичній партії, а також вести дальшу роботу в

справі об'єднання в складі УСРР всіх суміжних з нею територій української більшості населення, що входять до радянського Союзу*.

Мабуть не знайдеться на Україні така людина, що вірила б, немовби ті обидві постанови комуністичної партії відповідали дуже її національній програмі, немовби традиція князів Володимира чи Ярослава, збирання національних територій в одну цілість під один, так би сказати, дах було її важним принциповим завданням. Компартия хилиться, подається під тягарем, під напором того, що непереможне вже тепер, а що стане ще більшим, ще сильнішим, що буде давити і напирати на партію далі і далі, поки вона не передомиться, поки не опустять її сили. Та не було б повноти образу як би не навести ще двох постанов:

„Партія повинна збільшити втягнення в роботу партійного апарату в керівництві радянської роботи комуністів-Українців, сполучаючи при цьому збереження старих основних лєнінських, більшовицьких кадрів з притягненням молодих українських сил“. „Одночасно треба звернути увагу на збільшення роботи по втягненню до радянського апарату позапартійної української інтелігенції“.

Отже запанувала там якась дихорадочна робота біля втягання на відповідальні становища партійних, а до радянської роботи взагалі усяких, отже й безпартійних Українців з підкресленням, щоби вони були не територіальними, але національно-свідомими Українцями.

З уваги на такі великі здвиги, з уваги на ті великі процеси в українських масах над Дніпром повинна кріпнути і наша сила. Нам треба усвідомити собі, що в обличчю того, що там діється, всі переходи невдачі мають і мусять мати для нас тимчасовий, проминаючий характер. Маючи перед очима таючі здвиги, мусимо тут докладати усіх заходів, усіх зусиль до того, щоби не тільки доганяти, але й припідганяти ті процеси, що ведуть остаточно націю до повного розквіту та до побідного здійснення своєї історичної ролі.

В. М.

Небезпечні настрої.

(Докінчення.)

Загроза українству є зовсім не від жидівства а від тих противників і ворогів української національної незалежності, що дійсно вже використовують тяжкий цей факт у своїх інтересах і на шкоду українству. Це все ті самі елементи, для яких національне відродження і державна самостійність України небажані, ворожі, бо шкодять їхнім імперіалістичним інтересам. Це так звана „русская общественность“, в яку входять і руські так звані „демократи“. Треба вчитатися в статті їхньої емігрантської преси, щоб виразно помітити цей безсормий, негідний шантаж на могилі убитої людини. На їхню думку причиною жидівських погромів на Україні була ідея української державності. Штучність, мовляв, цієї ідеї, мертвеність її, насильне втепощування її в масі, а через те розв'язування їх національними ріжницями, — от що було причиною погромів. І настільки, мовляв, українська державність нежиттєздатна, що її повинні були в сі без внімку українські партії та навіть окремі діячі підтримувати погроми, бо інших способів не могли мати, бо мертвеність цієї вигадки не чохла сама посуху маси на боротьбу в громадянській війні з руськими і треба було таких страшних чаротиків, як свобода убийства, грабіжу, гвалтування для української армії. Ці руські „демократи“ є гидуток, наприклад, знову наводять багато раз спростований чи просто наклеп, чи продукт непорозуміння, мою, ніби сказану мною фразу жидівській делегації: „Не сваріть мене з армією“. Ніколи ніде ніякій жидівській делегації я цих слів не казав і не міг сказати. бо

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна

Мужеські сукна

1630

22—2

ПРОДАЖ

ФІРМА

РОМАН

ЗУБИК

Булів, Галицька 16.

саме в той час був уже в гострому конфлікті з деякими провідними елементами армії саме з приводу тих ексцесів. Це відомо всім, як і руським „демократам“. Таксамо їм добре відомо, як величезна більшість української демократії (соціалісти, комуністи, буржуазні групи) гаряче, енергійно, скільки могло бути в них сили при владі військової групи, боролася проти тих ексцесів, як уживала всяких способів, щоб найшвидше ліквідувати їх і винних покарати якнайсуворіше.

Руським „демократам“ не може це бути невідоме. Але вони навісмісно цей факт поминають і з усіх Українців роблять юдофобів, бандитів і погромщиків. О, не свідомих, не принципових, ні, а вимушених своєю власною вигадкою української державності. Навіть радянську владу, навіть українських комуністів, коли вони виявляють національно-державні українські погляди, руські „демократи“ починають під тим чи іншим приводом обвинувачувати в антисемітизмі. І шож то, значить, за страшна, шкідлива і злочинна річ повинна бути ота українська державність, коли вона примушує в сі українські партії й усіх окремих людей бути вільними й невольними погромщиками*).

І нема ніякого сумніву, що вони, ці руські „оборонці права і свободи народів“, постараться з усім езуйтизмом, з зітханнями й жалюдами використувати суд над Шварцбартом для дискредитування ідеї української державності в очах Європи. Коли не персонально, то через європейську пресу, через адвокатів вони будуть вмовляти ту думку, що виною всьому ота німецька вигадка, ота українська державність, що при цій химері в сі Україні мусять бути антисемітами й погромщиками. А звідси ясний висновок: що ідею не тільки ніяке культурне правительство Європи, але й ніяка порядна людина не повинна ні підтримувати, ні визнавати, а навпаки, в інтересах „культури“, „права“, „свободи“, „прогресу“, „соціалізму“ (або без лапок: руського імперіалізму) боротися з нею всіма засобами, як то роблять вони, герої „демократії“.

І нема сумніву, що коли українство не вжис відповідних заходів, їхня сугестія дасть певні наслідки.

І от це є та небезпека, що може виникнути в зв'язку з цим тяжким фактом.

Але тут саме і є страшно шкідливі оті настрої помсти. І цей „єдиний фронт“, і вияви якоїсь загальної солідарності — все те буде тільки зайвим і сильним аргументом для наших ворогів. Уже тепер і руські „демократи“, і адвокати Шварцбарта стараються представити С. Петлюру як типичного, головного, майже єдиного представника й виразника всього українського національно-державного та навіть революційного руху. С. Петлюра-ж стояв на чолі війська. А військова течія робила й українську державність і жидівські погроми.

Глибока, тенденційна і свідомо неправа цих руських тверджень може бути принята (та почасти вже й приймається) серед французького буржуазного, а навіть соціалістичного громадянства. Ті Українці, що

*) Вони не згадують про те, що вони, руські „демократи“, й сотої частини не робили тих заходів, що українська демократія, при погромах добровольчої армії за Денікіна та Врангеля, цих дійсних, свідомих, принципових погромщиків. Вони ідею руської державності до свого потовщення погроми не признають.

хочуть підтвердити ці підступні „інформації“, ті найкраще можуть це зробити настроями помсти, „єдиними фронтами“ та „солідаризацією“.

Ті-ж, які цього не хочуть, яких болить цей наклеп на українську націю, які хочуть оборонити честь українського національного відродження й визволення, — ті повинні звернутися до інших заходів і способів.

Треба насамперед дати інші інформації про українську державність, про суть її, про методи відродження та будівництва, про внутрішню боротьбу за той чи інший характер її, про складові соціальні й національні чинники її, про всю складну механіку українського соціально-політичного організму. Треба голосно заявити, хто саме і як саме в злочинствах супроти жидівської нації на Україні дійсно винний. (Але треба не забути ні старих російських погромів, зразків усіх нових, ні Врангеля та Денікіна з руськими „демократами“ в їхніх рядах). Треба широко признати те, що було в нас у дійсності, не боячись визнати чию-будь і яку-будь вину, але разом з тим одзначаючи й підкреслюючи ту величезну більшість свідомого українства всіх політичних напрямків, яка була виразно й активно ворожа до ексцесів. І таксамо відзначити, що не вся й українська армія була зачеплена тою страхотною пошестю, і то значна, краща, свідомі частини її.

Отже буде вияв справжнього патріотизму.

Не треба крім того забувати такого моменту. Жидівство на Україні тими чи іншими своїми клясами через цілий ряд причин історичного, психологічного, побутового характеру було, є та й буде ще певний час одним із значних складових елементів її економічного апарату. Значність ролі жидівських елементів в економіці в зв'язку з відмінністю релігійною та побутовою служили завсідні пунктом притягнення сліпої електрики народної стихії, яку раз-ураз використовувала в своїх цілях та чи інша пануюча влада.

Соціально-економічні фактори, клясова боротьба, експлуатація людини людиною завсідні були й будуть первісним ґрунтом усяких національних конфліктів. Остаточне, вичерпуюче розв'язання їх, цілковите унеможливлення їх може бути тільки по знищенню всякої соціальної й економічної нерівності та експлуатації, при повній демократії працюючих.

Я знаю, що не всі Українці поділяють ідеал держави працюючих. Поділ на кляси, соціальна нерівність, насильство дужчих над слабшими, обставлені відповідними законами, їм здаються найбільш бажаними, нормальними, „як у людей“, елементами держави. Історія вирішить це питання. Але з яких би соціально-політичних поглядів не виходити, то з погляду хочаб тільки самої української національної державності, кожний тверезий політик повинен раз-ураз брати в розрахунок той факт, що на Україні живе кілька мільонів інонаціонального, здібного, активного населення, що грає в економічному процесі краю важливу роль. І з цього також погляду настрої помсти за убийство С. Петлюри є шкідлива річ. Бо ясно, що жидівство, налякане ними, буде всіма силами гурнутись до руських, до Москви, навіть до реакційної, і старатись не допустити чистої національної влади на Україні. хочби вона була якнайреволю-

ційніша, бо в Москві приймають немає ніяких мстливих аспірацій.

Отже з усіх наведених міркувань українство як національна цілість повинно якомога швидше й рішучіше знищити серед своїх окремих членів, якби їх мало не було, ці нерозсудні, нелюбичні й несправедливі почуття. Це є завдання тих течій, серед яких ті окремі члени виявили себе. Далі треба повести розумну, енергійну акцію паралізації шкідливих інспірацій наших національних ворогів із руського громадянства. І нарешті треба виразно й голосно заявити, що злочинство Шварцбарта є просто патологічно-кримінальний акт і на українсько-жидівські відносини ніякого злого впливу не може мати й не матиме.

Я думаю, що навіть для тих, хто гостро відчуває страту С. Петлюри, такий спосіб реакції на його смерть буде кращим ушануванням його пам'яті. Бо, хочу думати, сам С. Петлюра за життя свого адрігнувся од жаху, колиб хоч раз уявив собі, що його смерть може послужити приводом для роззятрення таких несправедливих і шкідливих почуттів, що його ім'я може стати прапором у диких, кривавих майбутніх ексцесах.

В. Викинченко.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це народна фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Берлінський лист.

(Викалад А. Шмідта про вражіння з Польщі. — На гробі Вітовського й Чучманя. — Приїзд о. д-ра Галушинського до Німеччини. — Сороковани по С. Петлюрі. — „Український марш“ і „Уфа“).

(Від власного кореспондента.)

Берлін, 21. червня 1926.

В суботу, дня 19. ч. м., відбулися чергові товариські сходини „Української Громади“ в Берліні, на яких секретар „Німецько-Українського Товариства“ д-р Аксель Шмідт, запрошений віділом „Громади“, оповідав про свої „вражіння із подорожі по Польщі“. Референт мав нагоду на протязі травня ч. р. побувати у важніших центрах польської держави, відвідати західні і східні „креси“ (між иншим Львів і Станіславів) і бачитися та балакати з багатьома визначними особами зпоміж українських, білоруських, німецьких, жидівських і польських послів і діячів усяких напрямків. Знаючи до цього б. Королівство Польське й бувші німецькі землі з давніших часів, референт мав добру нагоду порівняти теперішні відносини з попередніми, особливо передвоєнними й потрапив дати слухачам доволі ясний образ усього, що тепер діється в границях нової польської держави, звертаючи особливу увагу на внутрішні справи Польщі, справи „кресів“ і національних меншостей та на найновіші події, зв'язані з переворотом Пілсудського. Референт схарактеризував в загальних рисах становище й стремління Українців, Білорусинів, Німців і Жидів, підкреслюючи зокрема непохитне й безкомпромісове державницьке становище двох перших народів.

Реферат викликав значне зацікавлення між запрошеними Німцями, між якими бачили ми проф. славістики д-ра Фасмера, уповноваженого в справах опіки над емігрантами з бувшої російської держави проф. д-ра Берга, пані Плен і д-р Вольтер і ин. Після реферату пішла ще оживлена дискусія, що оберталася найбільше коло національного та релігійного питання в Польщі.

В неділю, дня 20. червня, в перший день Зелених Свят, зібрався на зазив „Української Громади“ в Берліні невеличкий гурток старших громадян і студентської молоді на католицькому цвинтарі св. Гедвіги (при Siesensgr.), щоб склонити голову над домовинами пок. полковника Вітовського й сотника Чучмана. До зібраних промовили п. д-р Кузель і полк. Новохацький, відспівано „Вічна пам'ять“ і жаліба громада розійшлася з жа-

Мушиш бути моєю!

Сталою приклинливою по випробуванню (пачка штринового екстракту АГРУМІНА. Генеральне представництво на Польщу:

ТИТАНИ, Львів Різняцька 6.

1247a)

49-70

лем, що в нас усе ще так мало пієтизму до своїх заслужених героїв.

З кінцем цього тижня приїдуть до Німеччини о. д-р Галушинський, щоб провідати нашу місцеву еміграцію й заспокоїти її релігійні потреби. Щоб уможливити чашим емігрантам почути свою Службу Богу й дати чужинцям нагоду приглянутися нашому обрядові та поінформуватися про положення греко-католицької церкви, місцеві українські організації (зокрема „Спілка об'єднання українських організацій“, „Українська Громада“ й студентські товариства) порозуміли ся з проф. Бергом, що займається релігійною й харитативною допомогою для східно-європейських народів і при його допомозі відбудеться в неділю, дня 27. червня (в год. 10-й рано) богослуження в каплиці Сиротини „Maria Schütz“ (Берлін-Вільмерсдорф, Пфальцбургстр. 18), а ввечерю того дня, в год. 8-й, будуть товариські сходини української колонії і запрошених гостей в салі Ліцею при Гогенцоллернштр. 2 (біля пл. Вінтерфельд). Після Берліна о. д-р Галушинський має ще відвідати більші українські еміграційні центри у Німеччині, між иншим Горлиці, Бремен, Гамбург і Кемісберг.

В суботу, дня 3. липня, в сороковий день після вбивства С. Петлюри, уладжує тутешній „Союз старшин“ панахиду й жалібне свято. Панахида відбудеться в залі школи ім. Цецилі при Нікольсбургенплян, в год. 5-й попол.

В новій обробці відомого фільму д-ра Кавфмана „Шляхи до сили й краси“, що перед кількома днями появилася на екрані фільмової палати „Уфі“ (Універсумфільм) при Цоо в Берліні й значе тепер знову свій побідний похід по цілому світі, подибуємо й окрему вставку з кількома знімками під заголовком „Український марш“. Пригій нагоді слід заважити, що дирекція „Уфі“ робить живі заходи в справі навязання торговельних взаємин з Союзом радянських республік і цікавиться фільмовою справою на Україні. Для інтересентів, що цікавляться фільмовими справами, слід крім цього згадати, що „Уфа“ від кількох тижнів видає щоденно дуже добре редаговану кореспонденцію (т. зв. Utidiensl) з причинками визначних фаховців і прихильників кіна (пр. проф. Десозара).

Н. Я.

Свята Франка.

Бережани.

Дня 10. червня ц. р. відбулося у нас величаве свято Франка. На академії, влаштованій в полудне, явилися селянці з цілою бережанщиною, так, що зали „Наді“ не була в силі всіх помістити. Програму виконали продукції хоралів, гарно підготовані іншеведи. Виступав також хор місцевої народної школи, селянські хори з Вербова і Саранчук та хор „Бережанського Бояна“. Декламації підготовано слабше. Крім цього дав д-р Західний на вступі свої спомини, а реферат виволосив дир. Мих. Галушинський з Львова.

Того самого дня ввечерю відбувся святочний концерт, на який зложилось вступне слово дир. Галушинського, продукції місцевого „Бояна“, виступ солістки п. С. Ковбузової та диточа декламація Ірси Пашковської. Концерт на загальний випад бездоганно, замінна була праця дир. п. Шиняйла, з котрого приходом до Бережан „Боян“ оживився. Замітити треба, що протягом цих кількох місяців „Боян“ дав три концерти в цім році.

Як першу точку відспівано присвячений Франкові твір Семіш „Слава“. Виконання його було слабе, бо це була точка надпрограмова, вставлена в останній хвилі. Слідвало виступне слово дир. Галушинського, виглошене з пихтою йому вервою. Бережанці подібної промови досі не чули й не дивно, що слухачі дезектризовані могутнім словом, мов закам'яніли, в широті піддалися впливові бесідника.

Далше йшли точні боянські і солоні загально естетично прийнято введене творів чужої музики, а то аж у 2-х точках, одній сольовій та одній хоральній. В 1-й т. е. Ver-

ді його „Місегет“ з опери „Трубадур“, в супроводі оркестри виступили мильні і різні сопран п. Гуралевої, яка так добре опанувала та інтерпретувала свою роль, що л-ш піддержала добре заслужену славу першорядної солістки. А металічний тенор п. Підлужного виступив на тлі оркестри в повній силі. У нього знаменита експресія й бездоганна дикція, які переконали всіх зайвий раз, що тут змарнувався правдивий співак. Лиш чому мужеський хор такий нечисленний? Чи не стати Бережан на більше число співаків?

Новітню був у Бережанах Вагнер, а саме його „Хор боян“ з „Тангейзера“ з оркестрою. Тут виказалася сила хору „Боян“, що хоч дуже нечисленний, залив звуками цілу салю. Живе темпо, чиста інтонація навіть в найтяжчих місцях, могутні фортіссімо, добра зіспіваність були доказом, що „Боян“ поковає трудності й найповажніших творів світової літератури.

Як лискавка перелетів перед слухачами Сичинського пролог до „Роксолани“ в супроводі оркестри. Цей тайр дав нагоду виступити в повній блиску і хорам жіночим і мішаним і солістам. Дуже добре виказалася зі свого мехко-сопранового соля як „Історія“ — альтистка п-на Оля Бородайкіна, а темний тембр її сильною і звуковим голосу гарно відбивав на тлі скрипок. П-на Пересадіна вповні опанувала свою адячну роль „Посвяти“, а її високий і ясний голос з правдиво сопрановою емісією до цієї партії надається. Лиш на правильний віддіх солістка мусить більше уважати. А капеля відспівав „Боян“ дуже вдалий тайр Ярославенка „Місяцю князю“ та дві народні пісні Стеценка. Тут шойно виказалася вартість „Бояна“: його зіспіваність, добра дикція, карість та зрозуміння твору. Хор дійсно творив шість, поодинокі голоси не вибивалися, творили оду гармонію.

Правдивою прикрасою концерту було сопранове солю п-ни С. Ковбузової, що нещадно вернула зі студії з Медіолану та не цуралася Бережан, яких назву „Вертеп наших днів“ виводить від „Бережись“. Відспівала Сичинського „Місяце моя“, Кропивицького „Соловейко“, як наддаток Лисенка „Якби мави черевички“. Це великий голос в повній того слова значинню, рівний у всіх позиціях, ясний агорі, м'який всередні і влоді, бездоганна школа. Лиш подкляти можна й зворушливий ліризм у першій творі та блискучу коліратуру в другій. Фляжеолет, тремола, лісандра не роблять співацькі найменших труднощів: усе природне, без найменшого напруження, немаче звичайна погудірка. Дійсний соловейко!

В.

Організаційний рух.

Повітовий Народний Зїзд у Мостиськах.

Мостиська. 22. червня 1926.

Сьогодні відбувся в Мостиськах Повітовий Народний Зїзд УНДО. На околу 40 відпоручників з сіа участю в Зїзді взяло 3 селянських, решта селян (одна селянка).

Наради отворив д-р Мир. З дерк о в сь к и й Головою Зїзду вибрано п. Григорія Старка з Гусакова. Секретарював дир. Ст. Байдала.

Реферували делегати Центрального Комітету Об'єднання О. Черкавський (про програму партії), М. Струтинський (про організаційний статут і найбільші завдання Об'єднання).

З дискусії, в якій забирали м. и. голос п. Байдала, о. П. Чавс з Крукинич, Мих. Лучинч з Соколі, виявилось, що в повіті не достаток інтелігентних сил для переведення організаційної роботи на повн економічній та просвітній. За мало їх по селах, а ще гірше представляється справа в самому тині повітовому центрі. Тому на нововибрану політичну управу повіту спадє тяжкий обов'язок розбудови національного життя в повіті при помочи невеликої кількості робітників. Грунт для праці по селах адячний, бо мостиський повіт належить до тих, в яких нема міжпартійної грізні.

До Повітового Народного Комітету вибрані: д-р З дерк о в сь к и й (голова), о. Петро Чавс з Крукинич, Антін Г а р н а в сь к и й з Мостиськ, дир. Ст. Байдала, Іван Федевич з Черняхи, Гр. Старко з Гусакова, о. Андрій П ш е п о р сь к и й з Старави, Іосиф Ф е д і н а з Малнова, Микола П і с к о з Хлипель, Андрій У г р и н з Арлявської Волі.

До характеристик-них рис мостиського повіту належить м. и. ось що: тут нема — на жаль — ні одної жінки, яка бралаб активну участь у громадському житті.

До Українського Громадянства.

В справі мужеського учительського семінара у Львові.

Перед трьома роками польська шкільна алада зарядила закриття державного мужеського учительського семінара з українською мовою навчання, що існував у Львові в рівнорядних курсах побіж жіночого семінара, так, що в новім шк. році 1925/26 буде ще тільки останній V. курс. З уаги на небезпеку, що небавом не стане українських народних учителів, Українське Педагогічне Товариство внесло три роки тому подання в справі дозволу на отворення приватного мужеського семінара у Львові. Щойно в грудні 1925 року львівська кураторія відповіла, що не може дозволити на мужеський учительський семінар УПТ, у Львові, бо не словени всі умови міністерського розпорядку з р. 1925, а існуючі том семінаріїні квоти можуть

остатні тільки як вросвітні без ніяких прав. — УПТ, закупило вже найкращіші научні прибори і старается про відповідне приміщення школи та вносить поновіну просьбу про дозвіл на цей семінар. УПТ, зробило від себе все можливе, щоб в новім шкільнім роком став у Львові український мужеський учительський семінар, який відповідав би усім вимогам і мав повні права. Тепер черга на наше громадянство заповнити цю ріжну школу златними учнями, бо не тільки для покриття коштів, але і з огляду на потребу учителів кожний курс мусить мати щонайменше 20 учеників. Впаса на перший і на інші курси, для яких УПТ, надіється згодом добути допущення до матори, переводить Управу курсів у шкільній домівці при вул. Крулярській ч. 15 на Личакові, куди належить удаватися особисто чи писемно. Звертаємо на це увагу нашого громадянства, бо від нього залежна дальша доля цієї школи.

НОВИНКИ.

— Альманах пам'яті І. Франка. Партія КП(б)У рішила видати з нагоди десятиліття смерті І. Франка окремий великий альманах силами членів партії і поодиноких неагартійних громадян. Альманах має вийти в Київі. Увійдуть до нього наукові досліді над життям, творчістю і взагалі діяльністю Франка, а також бібліографія творів самого поета і писань про нього. В Альманаху, що обійматиме 20 аркушів друку візьмуть участь: Баран М. А., Величко Г., Вітик С., проф. Гермайзе О., О. Дорошків, З. Заклинський, Кілянич П., Лакіза І., Филипович П. і інші.

— Невияснене вбивство отам. Оскілка. Отаман Оскілка вбитий кілька днів тому у містечку Городок, рівняського повіту, передчував свій кінець. Кажуть, що в останній час був сильно схильований і казав про свої прочуття щодо пригатовуваної змови на його життя. Мешкав він у місцевій школі, де його жінка була вчителькою. У день вбивства, коли всі в хаті полягали спати, він сидів самотно в кімнаті, при лампі. Раніше не хотів нікому нічого сказати щодо своїх підозрін. В 11 год. сплячі прокинулись від вистрілу. Коли вбігли до кімнати Оскілка, він лежав мертвий, з пробитими грудьми, біля серця. Убийник стрілив крізь зачинене вікно на 1-м поверсі добравшись туди по ринві; після першого стрілу, спустився вниз і утік. На підлозі лежала куля, яка прошибла Оскілка наскрізь. Місцеві поліційні органи почали негайно розшуки, але вони липались до цього часу без вистілу. Уночі йшов дощ, який позатирив усі сліди і тому важко було ствердити шлях утечі убийника і те, чи він мав помічників.

— А комірне постійно зростає... З днем 1-го липня доведеться платити знову більше за хату. Нові множинки вже готові: від кожних 100 корон комірного, які хто платив у червні 1914 р., множинки за одну кімнату або кімнату з кухнею є 65/74; за 2—3 кімнати множинки 78/15; за 4—6 кімнат множинки 83/40; від 7 кімнат (і далі) множинки 98/65. У цих множинках містяться вже всі податки, з виїском міської „люксусового“ податку, який означається в кожнім випадку індивідуально.

— Міжнародна вихователка. Перед судом ставала за крадіж бо-на, Софія чи Марія Чехова, яка приймала посади в багатих домах на те, щоб окрадати своїх господарів. Вона володіє дуже добре кілька європейськими мовами і ставала перед судом в негодній європейській столиці. Це або міжнародна мантийка або особа недужа на клемтоманію. Присутні на суді особи мали кінову спену, як одні молодий лісничий закоханий у немолодій та негарній Чеховій плакав рясними сльозами, коли її засудили на 8 місяців в'язниці.

— З хроніки самогубства. Якесь молода служниця зі Стрин випала йодину на Гетьманських валах у намірі вкоротити своє злидене життя. — 19-літній ученик тор-

Батькам шкільної молоді до відома.

Міські, а може й повітові шк. ради посилають державних на родніх учителів від хати до хати, аби списували дівчору в шкільному віці, а надто доручують у Львові і мабуть по інших містах батькам, яких діти не записані до польських шкіл, візвання, щоб з новим шкільним роком записували діти до державних шкіл. Кожний батько-Українець повинен записати свою дитину до рідної школи і звернути Шк. візвання Раді з посвідкою управи української школи, що дитина записана до цієї школи. Це треба конче зробити, бо инакше Шк. Рада може наложити на батьків кару, якщо їх діти не побирають ніякої науки, але батькам вільно посилати свої діти до приватної школи або подбати про їх домашню науку.

Українські діти у Львові вписують-ся до отенх інших шкіл!

- 1) На Городецькій 7-ми класова хлопчача школа ім. Грінченка, вул. Городецька ч. 95. і 7-ми класова школа ім. Грінченка площа св. Юра ч. 5.
- 2) На Стрийській: 7-ми класова дівоча школа ім. Т. Шевченка і хлопчача 5-ти класова школа, вул. Мокшанського ч. 12.
- 3) На Личакові: 5-ти класова мішана школа ім. Князя Льва, вул. Крулярська ч. 15.
- 4) На Жовківській: 5-ти класова мішана школа ім. Короля Данила, вул. Жовківська ч. 62.
- 5) На Клепарові: 4-ро класова мішана школа ім. Франка (біля церкви).
- 6) На Левандівці: 4-ро класова мішана школа, вул. Варшавська ч. 8.
- 7) В Середмісті: 7-ми класова мішана міська школа ім. Шашкевича, вул. Скарбківська ч. 26.
- 8) В Середмісті: Дівоча школа вправа 4-ро класова при третій державній жіночій семінарії, вул. Сикстуська ч. 2.

говельної школи Євгенія Кучковська кинулась під поїзд, з остраху, що дістане лише свідомство.

— Подружжя — засіб торгівлі живим товаром. Галицький Жидок Леві Фрайнд з Дембичи, вліхав у 1919 р. до Нью-Йорку і там найшов собі дохідну професію; родині прислав багато грошей, а в 1924. сам її відвідав. Між місцевими дівчатами вибрав найгарнішу, що приїхала зі Львова, з нею оженився і вернувся до Америки. Тепер її родина одержала лист з повідомленням, що її муж продав її негайно як „живий товар“ і вона ледви по довгих місяцях мук, завдяки впливам якогось молодця, визволилась з пут своєї примусової огидливої професії.

— За далеко! За далеко заходять деякі наші молоді священики в поборюванні культу Франка. Інформують нас, що в Гумени, ширецького повіту сталася така подія: селянці зголосилися до молодого священика о. Григорія Цюпи від читальні з проханням заповісти в церкві, що того дня відбудеться збірка на пам'ятник Франка на дісту Красного Комітету, прикрашену урядовими дозволами воєводства і староства. Молодий священик взяв листу ч. 803 до рук подер її на очах усіх та заявив, що про ніякі збірки заповідати не буде, бо Франко був соціалістом. Така злість і злоба того молодого священика до нічого доброго не доведуть ні його ні його парохіян. Не придбає нею напевно для себе ні добра ні слави. Та всеж він хоч і молодий повинен був рахуватися бодей з установою громадського характеру, якою є Краєвий Комітет для вшанування пам'яті Франка та не дерти провокаційно його збіркової листи. Ту листу зложено в подертому виді до архіву на доназ толеранції та тактовності нашого духовного молодця.

— Особисті вісті. На гірничій краківській Академії одержав наш земляк Володимир Батиський, ро-

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. ш. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Сойм прийняв бюджетову провізорію.

Ратай маршалком сойму.

Варшава, 25. червня 1926.

На початку засідання віце-марш. сойму Дашинський подав до відома, що уряд бере назад цілу низку ухвал, внесених попередніми урядами, після чого палата приступила до вибору свого маршалка. Вислід першого голосування був такий: віддано гол. 318, неважних голосів 10, важних 308, абсолютна більшість 155. Одержали: Ратай 148, Гломбінський 125, Домбський 25, Тарашкевич 8, Тутут 2, розстрілених голосів 2. Зараз після того задалося друге голосування, в якому віддано 339 голосів, з того важних 333. Отже абсолютна більшість 267. Одержали: Ратай 163, Гломбінський 128, Домбський 30, Тарашкевич 20, Тутут 2. В третьому голосуванні віддавано картки тільки на 2 кандидати. Одержали: Ратай 176, Гломбінський 128, неважних 31. Таким чином маршалком сойму став Матій Ратай, який вибір прийняв.

Після того відіслано до комісії в першому читанні проект новелі до закону про акад. школи, а також проект закону про нечесну конкуренцію.

З черги пос. Косцялковський (Кл. Праш) приступив до реферування проекту закону про доповнення бюджетової провізорії на час від 1. травня до 30. червня 1926 р. і на час від 1. липня до 30. вересня ц. р. Референт заявив, що теперішня бюджетова провізорія має постанови, які вимагають точного перестерігання граничній місячних бюджетів. У ній є також уповноваження для міністра скарбу установити надзвичайний часовий додаток до публичних даних з метою запевнити бюджет рівновагу.

Після того зголосив свою заяву щойно вибраний маршалок Ратай.

Після пос. Вісліцького (Жид. Клуб) промовляв пос. Квятковський (ХД.). Він критично ставиться до проекту підвищення податків на 10 проц. Причиною лихого господарського стану Польщі те, що досі уряд охороняв промисл готових фабрикатів, а господарське життя Польщі ґрунтується в значній частині на хліборобстві, копальнях, хліборобському промислі і промислі півфабрикатів. Партія бесідника голосуватиме за провізорію, як держ. konieczność, але застерігається проти виводів мін. скарбу. Пос. Рогушак (НПР.) голосуватиме за провізорію як держ. konieczność. Липацевич каже, що Визволене голосуватиме за провізорію з деякими поправками. Однак його партія не має товного довіря до уряду, а міністр, котрі не зміряють до на прав, не признають довіря. Пос. Поточек (Пяст) заявляє, що «Пяст» признає доконані факти, щоби не прийшло до домашньої війни і щоби не прийшли до голого перевороту елементи. Партія голосуватиме за провізорію, як держ. konieczność. Пос. Воєвудзкий (нез. хл. партія) атакував гостро марш. Пілсудського, що завів у надіях широкі селянські маси. Пос. Морачевський (ППС.) каже, що положення вимагає щоби

населення заявилося; для цього одиницею конст. шляхом є розв'язання сойму і розписання виборів. ППС. домагається того енергійно й рішуче. Пос. Домбський (Хл. Стр.) заявляє, що тому, що марш. Пілсудський є мін. війни, клуб бесідників відноситься прихильно до уряду, але дивує його, що уряд прем. Бартля хоче продовжати існування того сойму. Далше промовляли пос. Козицький (Український Кл.), Тарашкевич (Білоруська громада), Прилуцький (Жид.). Всі, за винятком Прилуцького, заявили проти провізорії. На цьому закінчилась загальна дискусія й приступлено до подрібної дискусії, в якій промовляли: посол Васильчук (Український Клуб) і пос. Гартглас (Жид. Клуб). Після кінцевої промови референта приступлено до голосування, у висліді якого прийнято цілу бюджетову провізорію в урядовій стилізації без ніяких змін у другому і третьому читанні великою більшістю. Всі поправки відкинута. Посол Хруцький (Український Клуб) інтервеніював у справі внесення про розв'язання сойму. Маршалок відповів, що над тою справою радитиме на слід. тиждень конвент сеніорів. Слідуюче засідання визначено на 1. липня.

Що буде з самоврядуванням?

Мін. Млодзяновський повідомив пос. Путека, голову адміністраційної комісії, що він рішився взяти назад всі проекти самоврядних законів до сойму. Причина ця, що ці проекти перещеплено живцем з німецького законодавства на польський терен і в них не узгоджено територіальних питомостей Польщі (знаємо, що це значить! — прим. Ред.). Міністер не хотів би рухати дотеперішніх самоврядних органів, натомість бажав би перевести вибори до самоврядних тіл, бо це кінцеве. Вибори відбулися на основі дотеперішніх законів, а там, де ці закони перестарілі, на прим. в «Малопольщі», уряд змінив би їх по якомусь часі декретами.

Залеський — міністр закорд. справ.

Президент держави підписав на внесення прем. Бартля номінацію А. Залеського на міністра закордонних справ.

Біржа.

Гроші.

Курс Банку Польського й офіційний варшавської біржі незмінні, зате в приватних оборотах долар знову впав: у Варшаві оферували долари по 10:12. На львівській приватній біржі долар почав курсом 10:16 і поступово обнижувался до 10:08. Канадський долар 9:95—9:97.

Збіжжя.

Наслідком збільшеної подачі при недостачі пшениці ціни на загал падають. Зацікавлення лише ячменем і вівсом, головню притякують жовтого лубіну для експорту. Тенденція знижова. Насітря м'який. Пшениця червона 42:50—43:0, пшениця біла 45:50—46:50, жито 27—28, ячмінь 28:50 до 29:50, овес 33—34.

Поширюючи клич: «Свій до свого» і здійснюючи «розбудову нашого економічного життя», стаємо на реальний шлях.

Не хочемо ніяких жертв від нашого Громадянства. Бажаємо тільки, щоб пересвідчилося, що в своїй установі одержить товар якнайкращий і по приступних цінах. Річ зовсім природна, бо

Кр. Мол. «Маслопереза» в Стрию

зі своїми складами у Львові, Стрию, Станіславові, Самборі, Перемишлі і Зелемніці є великим підприємством та робить товар з першої руки, вироблений під доглядом союзних техніків. 1866 8—15

Після ганебного вбивства.

Пішуть нам з Парижа:

Факт трагічної смерті С. Петлюри викликав серед української еміграції у Франції великий сум, а разом з тим великий піднес національно-патристичного почуття. Це треба сказати особливо про еміграцію з Придніпрянщини. Смерть Петлюри викликала переворот в думках навіть у тих Придніпрянців, що до того часу стояли з боку або ставилися вороже до особи й акції пок. Петлюри. Так напр. генерали Шаловал та Удовиченко не тільки брали участь у похоронах, але виступали навіть з промовами на жалібній Академії. Так само слідво деяку зміну у відношенні українських соц. демократів, які ставилися досі негативно до політики Петлюри і його оточення.

В Парижі відбулося засідання членів ради міністрів У. Н. Р., на якому поручено п. Андрієві Лівинському виконувати обов'язки заступника голови Директорії і головного отамана військ У. Н. Р., що передбачено законом з 12. листопада 1920 р. Про це в найближчому часі мижде відповісти декларація до громадянства.

Жінка пок. Петлюри Ольга й донька Леся після великої втрати дуже прибиті. Обидві виїхали на село, де в їхньому оточенні повинні прийти до себе.

Вкінці подаю, що катафалк пок. отамана, прикрашений чорним оксамітом з гафтованими золотом національними гербами України, взяло місто Париж до свого національного музею на пам'ятку.

Постанови українського студентства в Кракові.

*Краків, 22. червня 1926.

Видні Т-ва «Українська Студентська Громада» в Кракові просить Хв. Редакцію помістити отсі резолюції:

«Українська студентська молодь краківського університету, зібрана на дискусійних зборах для 20. червня ц. р., протестує проти нападів нападів жидівської преси, яка з приводу смерті бл. п. отамана Симона Петлюри підняла варварський наступ на визвольні змагання українського народу.

Безпідставні напади жидівського елементу, що в переважній своїй кількості живе від віків на наших землях і від віків був збріддям в руках ворогів у поборюванні визвольних змагань нашого народу, мусять викликати належний спротив.

Українська академічна молодь краківського університету звертає увагу компетентним жидівським чинникам, що оклеветування народу, на якого совісті не тяжить ніякий жидівський погром — грізять необчислимими наслідками в дальшому співжитті обох народів».

Поминки в Братиславі.

Братислава, 21 червня 1926.

І сьогодні Словаччини відгукувалося на ганебне вбивство пок. отам. Петлюри. Українська еміграція з Придніпрянщини й Галичини вибрала окремий комітет, що займався улагодженням панахиди. Панахида відбулася зараз в неділю після довершеного убивства в каплиці теологічного факультету тутешнього університету. До неї ставу православному священику, співак хор емігрантів. На панахиді була буквально вся тутешня українська колонія, разом понад 200 душ, щоб віддати поклін пам'яті борця за незалежність народу. Ці поминки споїли ще тісніше українських скитальців з обох Збруч, що їх доля загнала аж до Братислави. Сама панахида трогала за серце, багато людей релігійно плакало. «Вічну пам'ять» проспівано на акордах.

В агонії.

Львів, 27. червня 1926.

І ще раз зібрався польський сойм, зібрався після страшної кризи, зібрався свідомий зневаги, свідомий смертельного удару, який завдав йому виконавець травневого перевороту, зібрався з ласки кривавого лікаря від абстрактної моралі в політиці.

Перебувши щасливо, в затишу і тини всі дотеперішні бурі, зібрався немінний ще й тому, щоби покрити щоби акцентувати все те, що сталося завдяки силі, а всупереч законові. Чи міг теперішній сойм оборонити закон, чи міг він піти на боротьбу в обороні закону, коли вся історія його існування від 1922 р. по нинішній день звзначилася саме творенням законодавчого хаосу, творенням протиконституційних законів, словом — підготовлюванням бази для беззаконня, для анархії?

Пригадаймо собі от хоч би закон з 26. вересня 1922 р., який прийняв ще попередній сойм і порівняймо його зі законами теперішнього сойму про мову, про шкільний плєбісцит з липня 1924 р., а побачимо, яка суперечність, яке беззаконня, яке легковаження свого авторитету і законодавчих функцій вселилися в нього, та на які бездорожжя він зійшов.

Не хочемо наводити інших подвигів того сойму, не хочемо розгортати цілої панорами неповажної і негідної законодавчої праці тої установи, бо була це радше діточа забавка, гра у піжмурки. Коначний нині сойм належав до того роду законодавчих унікатів, що могли робити нині чорне з того, про що вчора рішали, що воно біле.

Ця гра і забава відбувається в цьому і нині, дарма, що опанувала його безповоротно смертельна агонія. Виявляється, що внесеного урядом проекту конституції не прийняла без застережень ніяка соймова група. Висунув окремий проект зміни конституції «Пяст», заповів свій проект «Зв'язок Людово Народови», заявився проти урядових змін клуб ППС. виступило проти ухвалення конституційних змін теперішнім соймом і «Визволене». «Визволене» поставило справу чи не найдоцільніше, бо коли той сойм виявив себе нездатним до якоїнебудь творчої праці, то неважко стане на висоті свого завдання, неважко переросте сам себе і піднесеється до того, щоби безпристрасно і корисно для держави вирішити справу такої ваги, як основна зміна конституції, що є підставою державного існування Польщі?

Все минуле того сойму доказує, що теперішній сойм з тою важною проблемою не справиться, він її не перемаже. А тому найдоцільніше було б, як би сойм відмовився від того важкого завдання та передав його своєму наслідникові. Та цього напевно не буде. До того не допустить правниці з «Пястом», що бажать за всяку ціну ще при допомозі теперішнього скомпромітованого сойму провести потрібну для них виборчу ординацію. Ця справа ще не прийшла на порядок соймових нарад, але вона прийде напевно і щойно тоді станемо свідками кульмінаційного пункту компротізації польської демократії.

В такому випадку маємо на ува

зі польську т. зв. помірковану лінію, що напевно не врятує положення і не спасе свого, широко шляхом автореклами розхваленого демократизму, а тим самим не дозвільє свої політичній меті.

За те знайде вона в тій невдачі чергове оправдання на неможливість здійснення власних декларацій про зміну політики у відношенні до національних меншостей і віднесе цю невдачу на рахунок традиції. Ось перспектива розвитку людий на соймовій арені, якщо вони підуть нормально і якщо який новий батіг не вкоротить мук для сойму, а тим самим не спасе лівиці від чергової компромітації.

ПЕРЕСТОРОГА!

Щоби поминути помилку при купівлі наших виробів, просимо докладно звертати увагу на нашу фірму

Ферд. БОМ і С-ка
ФАБРИКА ЦИКОРІЙ
у Броцлавку С. А. 1-1

Оборонцям Шварцбарта.

Жидівські націоналісти львівсько-сіоністичного типу намагаються всіма можливими, а подекуди то й не дуже гарними засобами апотеозувати вчинок Шварцбарта й підносити його в очах жидівських мас до недосяжного героїства національного типу. Для них Шварцбарт національний жидівський герой, а його вчинок — це великий акт національної помсти.

Шварцбарта акт насильства — жидівські націоналісти адоптували. Вони нібито й злегка маркують, що жидівство — мовляв — по своїй природі не є мстиве, що воно не здатне на акти терору, що вчинок Шварцбарта воно загально осуджує, але одночасно вони всіма силами створюють при допомозі своєї преси такий німб біля того вчинку і його виконавця, наводять таку масу односторонніх і тенденційних голосів Жидів і не-Жидів про погроми на Україні, що для читаючої жидівської маси Шварцбарт мусить видаватися що найменше найбільшим жидівським національним героєм нинішніх часів. А таким зробив його іменно алочин вбивства безборонної людини.

Ніколи мабуть не довелосьби мені забирати в справі такої тактики жидівських націоналістів голосу, якби не обставина, яка мене до цього примушує. Редакція львівської сіоністичної „Хвілі“ дозволила собі на днях надрукувати на сторінках свого органу частину мого споми-ну про проскурівський погром, що був опублікований в календарі „Промітні“ за 1926 р. Стверджую перш за все, що сталося це без мого дозволу і взагалі без усякого порозуміння зі мною. А цього чейже вимагали бодай звичайні правила навіть конвенціональної чемності. Та це підрядна справа.

Найважливіше, що мене приневолює забрати прилюдно слово, є те, що ред. „Хвілі“ штучно виврала уривок з мого споми-ну. Таким чином сам опис погрому, без змалюваної мною широко бази, на якій до нього дійшло, став складовим елементом того німбу, яким сіоністи оточують імя і ганебний вчинок Шварцбарта.

Я протестую прилюдно проти того, щоби моїм описом жидівські націоналісти звеличували насильство, протестую з тих самих мотивів, які наказували мені публікувати споми-ни про погром у Проскуріві та нап'ятувати його прилюдно як насильство над безборонним жидівським населенням. Протестую також тому, що передруку доконала саме „Хвіля“, яка обслуговує ті жидівські маси, що живуть на національно-українській території асими з українськими масами. Тим своїм вчинком „Хвіля“ не причинилася до зближення, але навпаки — до напруження взаємин між обома народами та до посіву національної ворожнечі.

Описуючи жидівські погроми, я мав на меті розбудити серед українського народу (календар, в якому він був поміщений, є популярним, призначеним для найширших народних мас) відразу та огиду до такого роду ганебних вчинків, як погроми. Описуючи насильство, я був людиною, осудив те насильство зі всею рішучістю, а цей осуд мав і політичну мету, він мав стати передстрою перед того роду вчинками на будуче. Насильства в ньому я не оправдував, а саме „Хвіля“ покори-стувалася тим моїм спомином для морального оправдання і більше, бо для звеличення вчинку Шварцбарта.

Виступаючи проти насильства з 1919 р., мушу тим більше осудити насильство нове, тим разом насильство не з часів революції та революційного хаосу, але насильство людини над людиною в упорядкованій державі, насильство, що має всі признаки звичайного кримінального злочину. Бо не вважаю Шварцбарта ні покликаним ні управненим до того, щоби судити когонебудь за щонебудь, а тим більше б. Голову Директорії УНР, що борюся з погроми, як з великим національним злом, на доказ чого „Діло“ друкувало цілу низку документів і то з жидівських джерел, які „Хвіля“ свідомо промовчує.

Національно свідоме українське громадянство завзято боролось з погроми, воно боліло і по нинішній день боліє над тим, що було перед восьми роками. Як воно боролось, це описане між иншим і в моєму споми-ні, та цей опис „Хвіля“ знехтувала і не вважала за доцільне опублікувати і його, а дала тенденційно тільки те, що має за завдання розбуджувати за-

взяття і ненависть. Нашо це зробила „Хвіля“? В імя чого? Від „Хвілі“ відповіді не вимагаю, бо вона ясна, бо її дав я вище.

Ні я, ні мої редакційні товариші не боронили і не боронять тих ганебних погромницьких інстинктів, що находили вияв у роках революційного хаосу й анархії, але тим більше ні я ні мої редакційні товариші не станемо ніколи оправдувати чимнебудь божевільного вчинку Шварцбарта.

Розбурханій стихії, що панувала на Україні всевладно над масами, не міг опанувати ніхто, доки вона сама не уляглася і не впокоїлася, але від того часу минуло вже 8 літ і якщо жидівські націоналісти не могли опанувати дотепер своєї ненависті і свого почуття болю, то могли щонайменше відсепаруватися від самозваного вчинку і страшного злочину Шварцбарта. Та цього вони не тільки не зробили, але навпаки стали відсвіжувати всі давні рани, що почали вже заживати. На такі вияви „доброї волі“ жидівських націоналістів ми мусимо реагувати.

„Хвіля“ так часто покликується на історію, покликується на співжиття обох народів, вважає жидівський напад на українських землях співгосподарем, але забуває, що історія не кінчиться ніколи на нас, що ми на шляху історії з нашими вчинками творимо тільки епізоди, які всеж такі матимуть вплив на дальший її хід. А тому в обличч майбутнього і найближчого укладу взаємин між українським та жидівським народом мене що найменше дивує теперішня тактика і становище львівських сіоністів, а зокрема їх органу „Хвілі“.

В. Мудрий.

Плащі

імпрегновані ориг. французькі зол. 229
гумові ориг. англійські жіночі „ 54
„ „ мужеські „ 85

порукає

Фірма ГУРСКИ І ВІТЕК

Львів, площа Маріївська ч. 5.

1799 12-20

Організуємо рідний капітал!

(Стаття надіслана.)

Недавно появилася в „Ділі“ дуже влучна, а своїм змістом далекосягла стаття (п. з. „Сіє єдино єсть на потребу“) і я не можу собі представити, щоб вона мала прогномити безслідно в нашій опінії. Досить пригадати, що була ця стаття, яка піддавала ревізійній дискусії найкращіші постулати нашої громадської самодіяльності. А в дальшій консеквенції, на тлі теперішньої політичної і господарської ситуації, була там виразно зясована й необхідна корективна громадських зусиль в ділі гідного видвиження нашої національної організації.

Покликуючись на вище згадану статтю та на її ясно скристалізовану думку, дозволю собі докинути декілька власних, відірваних рефлексій.

Автор ставить перед увагу широкого загалу начебто дуже яру, а в суті річи занайну, майже популярно „повчаючи“ дилему: Політика (sensu strictissimo!), чи солідна економія?

Виходить так, що випадало б не нехтувати політики, лиш требаб уміти до неї, як слід, поставитися. Значить — випадало б залишати її потрохи нашим окремим органам і дітям, що мають змогу її чесно і всеціло посвятитися. Належить не перейматися нею на питомий галицький спосіб, а за те солідніше та певніше її підтримати. Але в тім усім порадно булоб цілій „решті“ інтелігентної громади перекинути всю нашу, велику вже ідейну енергію, всю думку та увагу на простору економічну діянку, що по правді ще майже нерухана і стоїть облобом переп нами.

Простий рахунок виказує, що ця переважна діянка є для нас, Українців тут під Польщею, не менше певна щодо майбутнього успіху, а може й певніша, ніж діянка політична. Колиж так, то нам слід себе психологічно й організаційно перегрупувати до активної економії, до промислової і торговельної продукції, а то наш громадський добробок стоятиме дальше перед загрозною катастрофальних недоворів у місці найбільше болючім, бо в стопі життя, культурі та значінню народу.

Поки чого доброго діждемося, варто собі усвідомити, що економія не лише кінчиться заробленням карманом, але й починається від вкладового гроша. Вислідна конклюдія: нам крайня пора приступати вже задалегідь до організації великого, незалежного, чисто економічного, національного капіталу.

Стаття, як бачимо, зовсім на місці, а все таки — як не дивно! — її треба признати радикальною. Бо ану ж хтонебудь з нас забажав би тільки наблизити цю ясну програму до її евентуального виконання, то напевно стрінувся би з цілим роєм несприятливих, скажیم по людськи, негативно-обскурантних обставин, відомого нам всім тутешнього, лютого, клясичного пасивізму. Такий „теоретик“ заліз би в густу сарапачу неприхильних, наївних емпіризмів инших, таких як він сам, теоретиків. Христе Боже! Якаб там не вийшла між ними балачка! Бачите — „грошей у нас нема“, „хто буде збирати?“, „де складати?“, „кому можна повірити?“, як забезпечувати перед „ческим цирклем зловживання?“, „перед партійними зазіханнями?“ і т. п.

А проте дивні, дуже дивні є тайники нашого життя. Бож з другого боку — так дуже эле в економічній діянші не є з нами! В чому діло?

Чи ж не можнаб на початок зовсім дрібними, але систематичними впливами латків, що не малиб бути жертвами, лиш звальоризованими вкладками, вписаними поіменно — збирати окремого фонду від усіх міщан, селян, робітників та інтелігенції? А колиб такий фонд „на розробок“ (тимчасовий економічний акумулятор!) перейшов лиш малу суму кількох тисяч дол., що моментально моглоб статися, залежно від відповідного зааранжування справи — тоді він напевно почав би виявляти свій питомий магічно-електричний вплив притягання дальших вкладок. Він зростає би сам від себе дуже скоро, заохочував би, а дальше ентузіазмував би „асимптотично“ шораз більшу масу земляків, навіть налогових песимістів і скептиків. Повставадиб зараз нові, дуже пожиточні „сторонництва“. Одні до-раджували би з тактичних оглядів фонд дальше лише громадити й обезпечати (скупарі, директори кас, партійні хитруни і т. д.). Інші піддавалиб настирливо в пресі, відчитках, в економічних радах і ин. сотки практичних проєктів, у які то саме кооперативні підприємства належалаб передовсім його впроваджувати (агрономи, неfortunні апостоли в пустині й ин.) — збіжж, яйця, худоба, мукса, крохмаль, дріжджа, цукорія, влака нафта, цукор і т. д. Але найважливіша річ: в нас творилася би жива „національна економія“. Адже багато „інстинктових“ голов почало би придумувати над якоюсь системою типових звязків приватних осіб, що ведуть власні підприємства, з иншими кооперативами, бо Богом і правдою на такому ґрунті неозначений клич „Свій до свого“ має реальну рацію. Здоровий дух вступив би напевно навіть у данське королівство наші кооператив І, II і III. степеня. Навіть вони почалиб себе взаємно краше розуміти. Але не входім зараз у всі подробиці громадянського життя, хоч їх сумаричне ділання рішає про добробут і долю нації. Вірмо, на сліпо, як Еврей, в силу капіталу.

Щоб не забирати дорогого місця, відкладаю рефлексії. Цілий світ знає, що нас дотепер економічно не було й нема до сьогодні. Однак з того ще не виходить, щоби вже наше покоління не могло саме показати, що значить нація. Всі почувало, що примітивна та безплідна заметіль наших відносин мусить вияснюватися. Що ми не можемо на все лишатися „народом з заложеними руками“. Що перед нами початок гігантської праці для себе самих.

Нехай, що великий, правдиво грандіозний рідний капітал є на сьогодні для нас утопією. Але хтож сумнівається, що кожна важна українська справа, якби вона себе убого сьогодні не виявляла, може в зрілий момент стати грандіозною. Чи того роду глибоке переконання й ділове почування не становить уже *principium cognoscendi* нашого покоління? А від того почування до діла вже недалеко.

Ю. Гіряк.

В обороні народного майна.

Інтерв'ю з послом С. Назарука і тов. з Українського Клубу до п. міністра внутрішніх справ щодо продажі майна Тов-ва „Народнього Дому“ у Львові при вул. Зибіженчана разом з церквою, наміреної урядовим комісаром Фонду „Народнього Дому“ Львом Черкавським.

Підчас бомбардування Львова в 1848 р. австрійською артилерією, жертвою руїни та пожежі впали між иншими також будинки австрійсько-німецької Академії, разом з бібліотекою, на площі Каструм. Австрійський уряд на прохання тодішнього галицького товариства „Головна Руська Рада“ під проводом о. Михайла Куземського, відступив на власність актом даровизни в 1849. українському населенню Львова весь ґрунт на згаданій місці, разом зі зруйнованими будинками, а саме на те, щоби там заснували національно-культурну інституцію (фонд) і вибудували другу школу в середмісті Львова, а дня 19

Американський конкурс краси. До кінця цього місяця, одержить кожна гарна пані в кожній філії Національної Торгової асоціації за оплатою нормального ціни пакет цитринного екстракту „Агрімін“ що заступає 50 свіжих штрих. Інформації що до умов конкурсу, уділяє Генеральна Репрезентація в Польщі фірми Агрімін „Титани“, Львів, Рівницька 6. 12476) 2-10

жовтня 1851. передав його львівським Українцям у посідання.

Щоби цю мету здійснити, закон згадав Інституція повстане, утворити тимчасову Адміністраційну Комісію під проводом оо: Михайла Куземського, Йосифа Кулиничського та Івана Трешляковського, з осідком у Львові, а їх завданням було завідувати предметом дарованим та збирати добровільні датики у Львові та по всій Галичині на будову українського „Народного Дому“ на цьому ґрунті.

За гроші зібрані цим шляхом через українське населення у Львові та в краю, не виключаючи Буковини та Підкарпатської України, заходами цієї комісії вибудували на протязі двох літ низьку трьохповерхову будівлю звану „Народним Домом“ при вул. Вірменській і Рутівського, а далі, з доходів цього дому та з нової добровільної жертвенності львівських і краєвих Українців забудували трьохповерховими домами весь ґрунт від вулиці Вірменської, Краківської та Корняківської і таким робом значно побільшили майно „Народного Дому“. Цей новоутворений „Народний Дім“ був ще домі роки неконституційним фондом, не мав правної особи як представника власності цього національного майна українського населення і цей дарований ґрунт був записаний у півніській табулі як власність буш. австрійського „Студієфонду“. Тому, щоби такий стан довести до ладу і надати йому дефінітивну форму новоутвореного фонду, який у дійсності вже існував і щоби вписати його як власність, о. Йосиф Кулиничський, Василь Ковальський і о. Онуфрій Лепкий оснували Т-во „Руський Інститут Народний Дім“ в Львові, який мав перебрати на себе, крім управи, все майно Інституції.

Це Товариство, склавши в 1869 р. фондацийний статут, предложило його буш. галицькому Намісництву до затвердження, як пак: до відома, а Намісництво прийнявши це повідомлення, застерглося, що цим статутом не вільно порушити майна українського львівського населення, підтвержуючи тим самим, що власником цього фонду є українське львівське населення.

Головна Управа цього Т-ва продовжувала будову другої церкви в середмісті у Львові на давній „академічній“ площі, дарованій Українцям із доходів „Народного Дому“ та дальшої жертвенності львівського та краєвого українського населення цю будову скінчила в 1906 р. Коли австрійський уряд регулював міську забудову в 1880 р., виявилось, що дарований Україні бувший „академічний“ ґрунт був усе ще вписаний на австрійській „Студієфонд“ як на власність, а не на „фонд“, тому як власники цього ґрунту зголосилися тоді аж три кандидати, а саме: 1) Інститут „Народного Дому“ у Львові, 2) Українське населення Львова в особі уповноваженої ним національної репрезентації і 3) Громада міста Львова в імені львівської Русі. В наслідок цього неконституційного фонду повстали адміністраційні та судові процеси, які тривали 30 років (1893—1912), а їх процесові акти доходять у львівським цивільним окружним суді і ген. Прокуратурі у Львові.

Врешті австрійський адміністраційний Трибунал рішив, що власником „Народного Дому“ є фонд „Народного Дому“ себто українське населення Львова, а не Товариство „Руський Інститут Народний Дім“.

Отже фонд „Народного Дому“ як такий існує фактично від 1849 р. до цього часу, однак йому бракує статуту і фондацийної управи як представника фонду, бо австрійський уряд аж до кінця свого існування в Східній Галичині не згодився на передачу фондацийного майна в користь Т-ва „Руський Інститут Народного Дому“ у Львові і аж до вибуху світової війни, до 1914 р., тільки потурав управі цього Товариства над усією Інституцією. З моменту вибуху світової війни, австрійський уряд розважав усе Товариство „Руський Інститут Народного Дому“ у Львові, а для управи майном Т-ва призначив суд. комісара як куратора, доданочі йому Прибічню Раду з куратором голодом.

Після укладу Австрії польський уряд дачи її слідами, призначив куратором і урядовим комісарем майна „Народного Дому“ згаданого розважаного Товариства, якого це майно не було, Яна Саско-Ласко-Лаского, а після його заїзнення в 1925 Льва Черкавського, буш. міністерського урядовця, який аж до цього часу виконує свій уряд разом з доданою йому прибічною Радою. Дарма, що красивий цивільний Суд у Львові своїм присудом у 1912 р. без ніяких сумнівів означив фактичний стан приналежності згаданого фонду, заходив перед австрійським урядом у справі фондацийного статуту, а пізніше в справі передачі Управі в поклякані руки, згідно зі статутом і рішенням адміністраційного Трибуналу у Львові, себто в руки Управи шляхом вибору — не мали наслідку. Австрійський уряд видко не хотів згодитися на те, щоби в Управі засідали разом представники москвофілів і Українців і не хотів зайняти виразного становища у взаємині їх ворожнечі аж до хвилі свого упадку.

(Докінчення буде)

По широкому світі.

У Франції очікують з нетерплячкою нової фінансової програми нового міністра Кайо, який дасть її швидко за кілька днів. Кайо зможе врятувати поганий державний бюджет лише незвичайно суворими, винятковими законами. Його минулорічний упадок у кабінеті Пенлеве був наслідком загального спротиву проти таких засобів. Кайо — безумовний германофіл, а його особа дасть привід до гострих партійних суперечок у парламенті.

Англійський парламент прийняв проєкт закону про реорганізацію вуглевого промислу. Представник вуглекопів промовляв проти нього. Вуглекопи думають над засобами, щоби припинити привіз чужого вугілля до Англії.

У Москві населення демонструвало проти англійського уряду і повибивало шибки в англійських бюрох.

На підмогу англ. вуглекопам на території РСРР. збирають далі гроші.

У Португалії революційні настрої не втихомирились; проголошено загальний стан облоги.

В Ангорі почався процес проти змовників на життя Кемалі баші. Всі послі та члени т. зв. „поступової“ партії арештовані.

Фабрики Крупна в Ессені об'явили, що з 1. листопада звільняють 3000 робітників (30 прц. усіх) внаслідок економічної кризи.

Однорічний торговельний курс жіночий

Мечислава Хрістофа

проф. держ. школи економ.-торг.

Львів, Валова 25.

Вписи від 26. червня до 2. липня ц. р. від 10—12 і від 4—5. Чесне зол. 16 місячно. Всіляких виписень уділяє Управа щоденно 1870 у ранішніх годинах. 3—3

НОВИНКИ.

— Щоби баламуцтво не ширлося... У відповідь на статтю „Радн“ п. з. „Іше з приводу програми УНДО.“ подаємо до публічного відома осьщо: Президія Об'єднання ще перед засіданням Центрального Комітету з 12. червня ц. р., на якому ухвалено резолюцію в справі „Радн“ (див. „Діло“ з 17/6 ц. р.), звернулася до членів Центрального Комітету Трудової Партії, з якими дехто з громадянства злучив видавання „Радн“, з відповідним запитом. Відповіли (устно або письменно:) д-р Із. Голубович, д-р Ст. Біляк, д-р Ол. Марітчук, о. прат. Л. Куніцький, О. Черкавський, М. Струтинський, д-р В. Загайкевич, Ів. Лішинський, а крім них през. д-р К. Левницький. Всі вони заявили, що не беруть відповідальності за напрям „Радн“ в останніх часах і що не мають на неї ніякого впливу. — Президія УНДО.

— Особисті вісти. Вчора виїхали зі Львова до Праги на міжнародний бібліотекарський зїзд голова „Просвіти“, проф. М. Галушинський і відомий бібліограф п. Іван Калінаш. Від кингєвських кол. виїхав п. Кз. Панкєвичева. — До нашої редакції завітав сьогодні Вп. професор д-р О. Колєсса, що затримався хвилею у Львові в перервї до Праги. Достойний гість вертає з Варшави, де брав участь у міжнародньому зїзді для інтелектуальної співпраці націй. З нагоди побуту поділився Вп. професор з нами своїми вражіннями з конгресу.

— Львівські робітники Франкові. Товариство „Робітничя Громада“ у Львові уладжує в неділю, дня 27. ц. м. в залі Т-ва друкарів „Огнище“, при вул. Пекарській 18, І. пов. Святочий Ранок в честь Ів. Франка. Початок о год. 12 в полудне.

— Українці-ветеринарі в Брні. У високій ветеринарній школі в

ВІГЛУКИ ДНЯ.

3 моєї приватної перепіски.

Моя розсіянність раз у раз робить мені різні-преріжні збитки. В останніх часах дійшло до того, що я написані листи цілими місяцями ношу по кишенях, або й гублю, як недавно один коєвський патріот згубив листу віттів, які мали піти в дубину.

Вчора шукаючи надармо по кишенях за грішми на заплату довгу, знайшов я знову один невисланий лист. Він був писаний до оперового співака Михайла Голінського і пролежав у мене яких два тижні. Саме стільки, скільки треба музичному критикові, щоби не написати рецензії, а літературному, щоби непрочитати книжку критиковану.

Вислати цей лист уже за пізно і тому подаю його тут з деякими дописками.

„Дорогий Михайле!“

Під вражіннями чарівних хвиць, які я пережив підчас Твоїх виступів у Львові, капаю за перо, щоби Тобі подякувати зі широю душою. Роблю це тим більше радо, що знаючи так добре своїх людей як і Ти, не сподівався так швидко рецензії про Твої виступи...

„Аїда“, Кармен і „Тоска“ — це були три великі пирі для слуху людей, що відчували музику також і серцем. З приємністю читав я зараз на другий день по всіх польських часописах похвальні оди на честь Твого голосу і бачив що Краса ще потрапить деколи пробити промінням мряки шовінізму і нетерпимости.

Брні, Чехословаччина. були дня 19. VI. 1926 промовані на докторів ветеринарної медицини товариші ветеринарі лікарі: Базар Антін з Настасова пов. Тернопіль, Будині Дмитро з Тростянця пов. Долина, Глюз Омелян з Вишатич пов. Перемішль та Васківський Андрій з Волиці-Іодко пов. Староконстантинів, Україна. В імені промованих подякував чесько-словацькому урядові, професорському зборові та чесько-словацькому народові за всі добродіяства, виявлені українським студентам-емігрантам за весь час побуту в ЧСР. тов. д-р Базар. — В шкільнім році 1925/26 осягнуло в тутешній школі 10 Українців дипломів ветеринарних лікарів (9 з Галичини, 1 з Вел. України). Під теперішню пору студіює ще в тутешній школі 26 Українців (8 абсолювентів, решта переважно 4-ий річник), з того: 23 з Західної України, 1 з Вел. України, 1 з Білоруси та 1 із Закарпатської України. Всі Українці студенти ветеринарної медицини, згуртовані в Товаристві українських ветеринарних медиків у Брні. Хто бажав би якихнебудь інформацій про студію у високій ветеринарній школі в Брні, ЧСР., нехай звертається до Товариства українських ветеринарних медиків на адресу голови Т-ва: Olsevskyj Aleksandr, ab oiv. vet. med., Brno, Pražska 67, CSR.

— Поліційна самоволя. Від довшого часу продає на вул. Руській українські часописи безробітний Олекса Дячок. Аж учора якомусь поліцаєві не припало до вподоби те, що люде купують українську пресу і він забрав Дячкови всі газети, заявляючи, що при продажі газет повстає натовп (чуєте? так буцим-то населення розхалує часописи, які годинами ждуть на читачів!) і цим Дячок сприяє руху на Ринку. Це перший аргумент. А другий: що більше українських газет не буде продавати, бо не має промислової карти. Цікаво, чи всі ці малолітні „шидури“, що бігають по вулицях і продають польські газети, мають промислову карту?

— Міська темна хроніка. На протязі одного дня трапилось у Львові кілька нападів на спокійних громадян: на вул. Ченстоховській напало 5 опришків на музиканта Паньчака, на вул. Янівській на міського ліхтарника Возняка, а навіть у білий день на Високих Замку відобрав „імазистові“ Лозницькому годинник золотий Кз м

ФОРТУНА НОВА

УКРАЇНЬКА

ПАРОВА ФАБРИКА ЦУКОРКІВ

задовольне своїми виробами і най-більш вибагливих! 1—1

Наш вужчий гурток мав велику охоту звелічати якість Тебе, але не складалося. Останнього дня ми готувалися улаштувати Тобі комерс з традиційним омлетом...

(З тим омлетом була така історія: Один з наших співаків, запрошений до одного нашого міста на концерт, удостоївся від місцевих мельоманів комерсу в свою честь. Комерс уладжено під девізою: „Jeder für sich“, себто так, що учасником наїлися омлетів і попили вина, а співак заплатив рахунок. Ця подія історична і напевно знайдеться в „Історії Української Музики“ як хтось колись таку напише).

—Одне Ти швидко виїхав і ми втратили таку гарну і таку добру нагоду.

Та Ти не попадай у розлуку!

Як тільки ще коли попадеш у наше музлюбне місто, ми покажимося вже з комерсом. А за це Ти нам проспіваш арію з „Кармен“ про квітку, або щось із останньої дії „Аїди“...

Так само буде і з рецензіями в наших часописах. Ми народ добрий і як хтось вибється між чужими, а без нашої помічі, то тоді і серед своїх проломляться леді.

Здоровлю Тебе щиро

Galaktion 'Huka."

чак, який представився йому як „вивидовець“.

— Сільська темна хроніка. Гуцул з Янин Савчак, убив у лісі свого приятеля Сніжака, який мав женитися з його сестрою, підчовлений родиною. — У селі Даличичі дві родини Костерських та Стельмаків, разом 9 парубків, побилися до крові підчас весілля та знищили хату.

— Студенти з почуттям права. На правничім виділї львівського університету студенти, які позначили скрити до іспитів від приватного іспитового видавництва „Дельта“ перепродували їх в антикваріях. Власник видавництва д-р Родковський найшов в антикварі антикварні М. Бодєка 50 томів своїх видавництв, на яких сав, мов на глум, надпис: „примірник непроданий“. Він обчислює свою шкоду на 100.000 (!) зол. Продажа чужих книжок імовірно не суперечить з почуттям права ні у деяких львівських студентів-правників, а в антикварів тим менше.

— Польські легенди. Відомий познавський мольський історик Адам Скадковський видав свіжу книжку „Z dz e'ów in ujęci 194 r.“, в якій розвиває кілька історичних легенд, донині передаваних по всіх підручниках польської історії як правда. Між ними є докази, що Косцюшко та його „косинери“ зовсім не відиграли такої ролі у повстанні, як це загально вірять, що шавсь Ян Кіліньський зовсім не був освободителем Варшави і т. н. Але це все нічого не шкодить. Львівський найкращий парк буде на далі називатися у честь героя-шевця „парком Кіліньського“ і його пам'ятник буде утворювати „історичну правду“, а „Радзавицька панорама“ показуватиме людям, як виглядала в дійсності перемога Косцюшка та польських селян.

— 3 світової хроніки. Муссоліні має намір видати свою дочку за наслідника італійського престолу, Гумберта, який недавно повернувся на фашизм. — Екхаристичний конгрес у Шікаго закінчився. У процесі третього дня було 200.000 омб.

— „Свобода“ ч. 24. з 27. червня вийшла з таким змістом: 1) Аж голова крутиться... 2) Битися, чи хиритися? 3) Уряд про національну меншости, 3) 3 газет. Що пишуть польські селяни? 4) 3 газет про теперішню по-оженню 5) 3 пар-

ВСІ ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

ДЛЯ НАРОДНИХ І СЕРЕДНИХ ШІЛ

мас
на
складіКнигарня УПТ.
Львів, Ринка 3.

гірного життя, 6) Ів. Франко: На похороні (фейт), 7) Після вбивства отам. Петлюри, 8) Допомога голодним, 9) Криваві події в Острівці, 10) З. П.: Заморські гаразди. Як живеться емігрантам в Сан-Павло? 11) Модест Левицький: Лист з Бразилії, 12) Голодівки політичних в'язнів, 13) Великий політичний процес, 14) Що чувати у світі?, 15) Новинки, 16) Арештування на Волині, 17) Господарські ради, 18) Нові книжки і видання, 19) Дописи з краю, 20) Оголошення. — „Свобода“ заслуговує на найбільше поширення в нашому краю і цим повинні зайнятися всі гідні українські громадяни. Переплата до кінця року тільки 440 коп. Замовляти на адресу: „Свобода“, Львів, Ринок 10, П. нов.

— В справі 4-тижневих теоретичних курсів на челядників подає до відома, що курси ці для термінаторів і для термінаторок можуть відбутися в першій половині липня 1926, оскільки згодиться негайно до Ремісничої Палати у Львові при площі Стрілецькій відповідне число ремісничих учеників, зга. учениць. Курси ці заступають відбуту науку в мілководній фахово-доповнючій вечірній школі. Користати з цих курсів можуть ці кандидати (ці) на челядників з львівського воєводства, що покинули (або вже чинять) практичну науку в майстрів, а з причин, від них незалежних, не могли ходити й покинути фахово-доповнючої вечірньої школи. — Танчаковський Йосиф, реф. пром. шкіл УПТ.

1-2

— Дейнека Іван, корінний склеп, Львів Ринка 1., продає гуртовно напасту Елегант по цінах фабричних. 1922 3-5

Заходом всіх культурно-просвітних товариств у Винниках відбудеться в неділю, дня 27. червня п. р.

Свято Івана Франка

Програма: о год. 11:30 посвячення дуба ім. Франка на площі „Сокола“, о год. 4. попол. Академія в селі читальні „Промітль“. — Потяги відходять: зі Львова 6⁴⁵, 8⁴⁵, 14⁴⁵, 17⁴⁵ з Винник 14⁴⁵, 19⁴⁵, 20⁴⁵, 21⁴⁵.

3 судової салі.

За приналежності до Української Військової Організації.

Львів, 25. червня 1926.

Додатково до вчорашнього звіту з розправи подаємо внески двох других оборонців: д-ра М. Волошиня і д-ра Ст. Шухевича.

Д-р М. Волошиня ставить внесок на покриття в імені обв. Медведя: Кузніщина і Сянока, Заплатинського, Ярошака зі Самбора, Лещинина з Хирова, — на обставину незлодійського побиття обвинуваченого в часі поліцейського слідства в Стрию. Медвідь показував їм рани і синці по всьому тілі.

Це саме докажуть і акти з розправи проти Стефанова, якого так само як і Медведя побив агент Степула Казімерж. На цю саму обставину вносить покриття: Фелькерова і Степ. Медведя з Долини, перед якими розказував пос. Лещиня, що Медведя в Стрию сильно побили і він вже починає признаватися.

Дальші внески ідуть у тому напрямі, що поліція не давала Медведеві знайти заробіток. Де тільки він найшов працю, там його зараз поліція викидала, чи там казала вийти. На цю обставину оборонець вносить покриття: Мельничковича, Геліна, Гадзіка і Ю. Карабіневича.

Крім цього вносить відчитати статтю з „Громадського Голосу“ про надужиття поліції, де є згадка про переслідування поліцією Медведя і на переслухання адвоката д-ра Дереша, перед яким Медвідь жалувався на ці переслідування.

Відносно обв. Олинського вносить на переслухання як свідка: Івана Олинського, Йосифа Олинського і Івана Олинського на обставину доказу про побиття Олинського поліцією. Дальше Василь Олинського, учня в Яворові, на обставину, що

брат його був 27. III. 1925 р. окол. 7 год. ввечері дома і нікуди не виходив, а це на доказ невинності його в нападі на львівську почту, від якої до його помешкання є добрий 25 хвилин ходу. На цю послідну обставину вносить зробити львівському візю. Що до алібі Олинського то не є ще доказ і в нотатці львівської „Хвилі“, яка подає, що „пр держаний студент Олинський вибушений на волю, бо показав своє алібі“.

Щодо підозріння в шпіонажі Ол. то це, що йому закидається, є подане до загальної відома в „Слові Поль“ з дня II. VI. 1926 і вносить на його відчитання.

Відносно до обв. Коваліська вносить оборонець: переслухати п. Грецака, урядовця „Сокола-Батька“, який посвідчить, що обвинувачений був у часі нападу на львівську почту в „Сокол“ на вивалі.

Внески д-ра Шухевича. В імені обв. Дубаневича вносить на відчитання протоколів і актів Прокуратури з Рівного, Замостя, Лодзі, де суд стверджує, що вимушувало зізнання. Дубаневича також тяжко побито і вимушувало від нього зізнання.

Дальше вносить на переслухання Н. Вора на обставину, що він бачив безпосередньо по переслуханні у Дубаневича сліди звіського зачеплення.

Свідок Конкопольник зізнає, що бачив і знав Дубаневича на 120 кроків.

Оборонець вносить зробити львівському візю і лікарський огляд п. Конкопольника, який як старець міг але бачити.

Що до обв. Шумського то оборонець ставить внесок віднести до органів безпеки в Дрогобичі і Стрию на доказ, що його ліхто ніколи не сліди.

Відносно обв. Стефанішина вносить покриття на свідків: Козаляка, Класниці і Добуша на обставину, що обвинувачений зовсім не сповався, а розправа проти нього, яка відбулася, показала його повну невинність.

Після репліки прокуратора і відповіді на репліку оборонців трибунал відмовив майже на всі внески оборони. Допустив на переслухання тільки кількох маловажних свідків, які нічого не додали, окрім брата обв. Олинського, який, хоч міг відмовитися від зізнань, зізнався нехотючи на шкоду обвинуваченого.

Податковий внесок д-ра Ганкевича, що би покрити марш. Пілсудського на свідка — трибунал відкинув. Оборонець мав хіба ту сатисфакцію, що доказав прокураторові незнання революції, літератури. Іменно прок. Гітлер апелює, що польські боївки ніколи не послуговувалися витриками і сверблями. На це оборонець зачитував брошуру теперішнього посла Сьєдзінського, який подає, як тими приладами орудували. Прокуратор, який звичайно при слуханні чогось немілого (зізнання що до побойки на поліції) читає газету або виходить на коридор, тим разом не мав часу ні на одне ні на друге і мусів гірку пігулку проковтнути.

Як ми вже згадували, трибунал майже всі внески відкинув і після замкнення доказового слідства поставив суддям просяжним тринадцять шість питань у напрямі державної зради, грабінж, шпіонажі і як додаткове питання в нападній убийства.

Розправа дня 25. VI. 1926 почалася промовою прокуратора.

На вступі своєї промови розправляє пр. Гітлер з політичними мотивами і підкладом виникли обвинувачень та політичними доказами оборони. Не маючи змоги опростити ідейних мотивів, він усіма способами старався їх зменшити і їздити далі на старім своїм коннику: „зі duo in unum idem pop est idem“, переслідуючи час до часу на старовольський ключ: „до со іпопелю“. Та відомий ораторський темперамент п. Гітлера поносить його і він зі слюзованим на очах пригадує страшної пам'яті медіжну З. О. У. Н. Р. Отже: Косачів, табор нечуваних і вирафінованих знущань над польськими в'язнями. Польща не має подібної пляни на собі не тільки тепер, але навіть у середовищі (Бересте, Пилуліч чи Домбє для пана пром. теж „до іпопелю“) і справедливо, бо слідство вказало, що в Косачеві гинули люди тільки від зарази. Подавши ще кілька доказів про збиття полоненого і про якісь виколовані очі в Борщівцях, п. прокуратор успокоюється і аспокоює лаву присяжних. — Все те подав він не на те, щоб впливати на суддів і їх рішення, а просто з потреби серця. І тут його промова набирає лірично-батьківського тону. Говорить про материнські почуття, про душу молодого юнака, про його поряк й зневіру.

Але... суд є судом, а прокуратор прокуратором. Так як російський царський суд був би засудив і засуджував польських терористів, так і суд рішуче сполотий мусить їх засудити. (Цього порівняння не треба було, на мою думку робити, бо воно не приносить чести демократичній республіці).

Год. I. в полудне промова тріває далі. По полудні ймовірно скінчить прокуратор, а зачнуться промови оборонців.

Зі спорту.

На закінчення передважничного спортивного сезону улаштує Українській Спортивний Союз на площі „Сокола-Батька“ в

суботу (25.) і в неділю (27.) п. м. змагання в кошарковому та кошарковому м'ячі. Телерішення дуже добра форма наших як жіночих (кошарковий м'яч), так і мужських (кошарковий м'яч) дружин і різноманітна програма повинні стягнути на площу „Сокола-Батька“ все українське громадянство міста Львова, яке приглядаючись в обох днях гарній грі, переживатиме багато спортивної емоції. На змагання в кошарковому м'ячі приїдуть Український Студ. Спортивний Клуб з Кракова, який змагасться в суботу з Україною I, а в неділю з українським командом Львова.

Порядок змагань: субота (26.) год. 4-та попол.: 1) Кошарковий м'яч, 2) У. С. С. К. (Краків)—Україна I. — Неділя (27.) год. 3-та попол. 1) Сокол IV.—Україна II, 2) Кошарковий м'яч, 3) У. С. С. К. (Краків)—Львів. Ціна білетів зол. 2—, 1—, для молоді 0-30.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. I. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

3 листів до Редакції.

ВП. Пале Редактор!

У звіті з нарад Ширшого Комітету У. Н. Д. О., поміщений у свій час у „Ділі“ написав, немовто я у своїх узагах відносно проекту партійної програми заявився за викупом обширної землі. Тимчасом я сказав, що відносини в Галичині і взагалі на західно-українських землях вимагають віддачі поміщицької землі в руки селянства без викупу.

З високою поважанням,
Стефан Витвицький.

ОПОВІСТКИ.

Реконскій для пань з провінції (жінок священників і учительок) відбудуться у Львові в днях 3, 4 і 5. липня в монастирі СС. Василіянової вул. Потопського 95. Мешкання, харч — денно 4 зол. Проситись привезти кошик, простирало і подушку. — *Гуманет СС. Василіянової.* 1909 3-3

Вписи до хлопчачої 5-ти кл. школи ім. Т. Шевченка у Львові (вул. Мохнацького 12) відбудуться дня 28, 29 і 30 червня рано від 10—12 і по полудні від 3—6. При вписіх предложити останнє шкільне свідоцтво, есентуально метрику хрещення і шеплення вісми. Вступні іспити дня 28 і 29 червня. — *Управа школи.* 2006 2-2

Вписи до дівочої школи вправ при III. Держ. учит. Сем. відбудуться в днях 28, 29 і 30 червня 1926 від 9—12 рано і від 4—6 пополудні в локалі школи при вул. Сикстуській (Духов. Сем.). 2005 2-2

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

ЕКСТЕРНІСТА Консесіоновані кураторією Шкільного Львівського Округа приготували курси до гімназійної матурі і іспитів з вищих класів. Коім цього матуральний семінарійний курс. Місячна оплата 30 зол. Для державних урядових знань. Вписи від 5—7 в Евангеліській Школі, вул. Кохановського. 1945 2-3

ЖІНОЧІ І ОСІБНІ МУЖЕСЬКІ СЕМІНАРІЙНІ КУРСИ. (Призначені семінарії) Вписи від 5—7 в Школі Евангеліській, вул. Кохановського. Місячна оплата 30 зол. 1932 3-4

ШЕНКЛІВНА, Пекарська 44. Кваліфікаційний курс від 12. липня. Докладне перероблення міністеріальних програм. Около 1400 апробованих. Інформації письменно. 1786 13-16

В ГОРАХ за Коломиєю в Березові Нижній почта Яблонів є до винайму на літо мешкання по двадцять золотих місячно. Близшу відомість подасть з чемністю проф. Ідницький Степан в Коршені біля Коломиї. 2009 1-1

!! СПЕЦІАЛЬНО ДЛЯ ЖІНОК !!

Щоби розповсюдити нашу фірму, продаємо

жіночі хустки

в гарних яскравих кольорах величини 1 м. 75 см.

тільки за 6 золотих.

Ціна точно фабрична, бо всілякий заробіток посередників і деталістів відпадають.

Запобування адресувати: Фабричний склад хусток: **П. ЕНГЕЛЬ, Лодзь, Пйотрковська 39.** — Виснага за посилатом. Платитись при відборі товару. 2008 1-1

ФОРТЕП'ЯН, п'яніно, куплю негайно. — Ганак, Панська 21. Телефон 35—45. 1894 2-4

ВІЗВОЛЕНИЙ переплетчик (уч. VII. кл. гімназії у Рогатині) пошукує праці священників на час ферій. Зголошення: Рогатин, Б. Бачинський, вул. Станіславська. 1-2

МОЛОДА жінка, що знає добре сільську господарку, варення і шиття пошукує посади до заряду дому. Зголошення до Адм. для А. Б. 2012 1-2

В ГРЕБЕНОВІ комната з кухнею в окремій домі до винайму вул. Бляхарська 11 на 2 пов. 2011 1-1

ВДОВА 29 літ пінає лагідного серця мужчину в матримоніальних цілях. Зголошення до Адміністрації під „Філіварок“. 2013 1-1

ОСОБА старша, інтелігентна, без родин прийме домове заняття при одній особі в місті. Адреса: Адміністрація „Діла“ М. М. 2018 1-1

ХТО з учительства рефлектуював би на двомісячне безплатне удержання, звольте зголоситись до п. Гонорати Мрочковської в Радничках п. Мостиска. 2016

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

В Інституті ім. св. Йосафата

(Львів, вул. Сикстуська 39 а., будинок дух. Семінарії) можуть найти приміщення на рік шк. 1926/27 гімназійні ученики від I—VIII кл. за місячною оплатою 8 дол., згідно за харчі з місячною доплатою 2 і пів дол.

Решеньє вношення просіб до дня 15. липня с. р. 2019 1-1

Управа Інституту.

Конкурс

на управителя Книгарні УПТ-ва.

Головна Управа УПТ-ва оповіщує отримати конкурс на управителя своєї Книгарні з дням 1-го вересня п. р. Вимагана фахова підготовка. Зголошення, заосмотрені у відповіді свідомства, референції та біографія, належить вносити до Головної Управи УПТ-ва (у Львові, Ринок ч. 10) до дня 20-го липня п. р. — Платня по умові. 2014 1-3

Головна Управа УПТ-ва.

Президія Головної Управи Українського Педагогічного Товариства у Львові подає до відома, що нікому не видавала протоколів Головної Управи до публікування їх в пресі, ані нікого до цього не упововила.

За Президією Головної Управи Українського Педагогічного Тов-ва у Львові: *О. Терлецький* пр. голова. *А. Гаврилко* пр. секретар.

МЕБЛІ на СПЛАТИ власного виробу поодинокі і цілковиті урядження, найдешевше поручає **ТАНЕНБАУМ** робітні **Якова Гармана** 7, магазин **Валова** 13 Собієвського 18. а подвірю. 1857 7-8

Вуголь Кокс Дерево

на догідних успіхах поручає

Вуглеве Бюро Братя

ДЖИМУХОВСКИ

Львів, Фредри 3. Тел. 327.

Отрим маю за шану повідомити дотеперішню мою клієнтелю й Шановну Публіку, що відкрила в локалі при вул. Колоніальній 2. **Магазин конфекцій жіночої, мужеської і дитячої** де рівнож виконується одяги на міру з власних матеріалів швидко, солідно і в 4-ро місячною сплатою. 1-1

М. Ш а й н е р.

УКІНЧЕНИЙ правник пошукує заняття. Зголошення до Адм. під „Правник“. 1958 5-8

ВИШНІ ЕСПАН-СЬКІ, якірні посилаю в 5-кілевих кошниках сплатою за посилатом зол. 12. А. Вешкерт, експорт о-воць, 3 алішники. 1984 4-4

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Район ч. 10, П. пов.
Конто почт. шл. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: «край» 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 зл., Німеччині 750 зл.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 зл., Австрії
750 зл. — Зміна адреси і зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Політична хроніка.

Конференції у марш. Ратая. — Пілсудський бере назад проекти ріжних законів. — Зміни в дипломатії. — Бінський у Варшаві. — Чого приїдуть до Польщі Кеммерер? — Податкова амнестія? — Розлам в ППС.

Варшава, 27. червня 1926.

В часі вчорашнього передполудня марш. Ратай відбув цілий ряд конференцій з головами соймових клубів. На конференціях обговорювано відношення клубів до проектів уряду в справі зміни конституції. При тій нагоді представники соймових фракцій інформували Ратая про свої проекти в тій самій справі. Маршалок конферував учора з послами: Дембським (П'яст), Гломбінським (ЗЛН.), Хашінським (ХД.) і Дубановичем (ХН.). Крім цього у Ратая була вчора делегація академічної молоді, що домагалася ухвалення соймом новелі до закону про академічні школи. Ратай заповів, що ця справа прийде на денний порядок у другому чиганні на засіданні сойму дня 1-го липня ц. р.

На основі ухвали ради міністрів міністр військових справ Пілсудський взяв назад такі проекти законів, зложені свого часу до сойму: закон про організацію найвищих військових властей, закон про примусове стягання приватного майна з загроженої воєнними діланнями полоси держави, проект закону про загальний обов'язок фізичного виховання молоді у військовому вишколенні і проект закону про п'яткові медалі за участь у війнах за незалежність.

В політичних колах говориться багато про зміни на початках дипломатичних станицях за кордоном. Такі зміни мають бути в найкоротшому часі переведені в Парижі, Лондоні, Берліні, Ангорі, Білгороді і Гельсінгфорсі. Зміни ці мають бути переведені у зв'язку з об'являнням теки міністра закордонних справ Залеським. Буде також знесене міністерство публичних робіт і приділене як додатковий департамент при міністерстві скарбу як міністерство комунікації. В склад нового міністерства входить генеральна дирекція почт і телеграфів.

До Варшави приїхав перший раз від часу травневих подій познанський воєвода Бінський, б. кандидат правниці на президента Польщі. Вчора він конферував з мін. внутр. справ Млодзяновським, якому змалював положення у воєвдівстві познанським. Бінський приїхав у товаристві б. мін. внутрішніх справ, а тепер президента Познаня, Ратайського.

У Варшаві сподіються на день 4. липня приїзду проф. Кеммерера, що виїхав з Нью Йорку 23. ц. м. Є чутки що він приїде для реорганізації Банку Польського. З поінформованих кол подають, що Кеммерер приїде за запоруки міністерства скарбу, а не Банку Польського, і то з метою видати опінію про скарбову й валютну політику Польщі. При міністерстві скарбу має бути покликана до життя окрема комісія експертів, зложена з фаховців. У цій справі ведуться від кількох днів переговори з мін. Клярнером.

Є ще чутка, що в найближчих днях має вийти розпорядок міністра скарбу в справі податкової амнесії для платників податкових

залегостей з р. 1924 і частинно з р. 1925. Це має відноситися до тих платників, що заплатять податкові залегlosti з бі-жучого року до дня 1-го серпня 1926 р.

У зв'язку зі становищем ППС. до особи Пілсудського і травневих подій взагалі прийшло на дні до явного розламу в партії. Так місцеві організації ППС. в Люблинщині, Зах. Галичині і на Шлеску, недоволені глянорифікацією Пілсудського, «збунтувалися» проти проводу партії і творять т. зв. «польську соціалістичну лівицю».

Після ганебного вбивства.

Каліш, 19. червня 1926.

Українське життя в Каліші, цьому найбільшому осередку скучення підприємицької військової еміграції, з часу звільнення таборів для інтернування ніби заммерло. Військова команда прикорошила своє існування, якогось же цинічного об'єднувального центру не пощастило закласти. І так і досі живе собі наша громада окремих гуртками й гурточками. Кожен з них щось ніби робить, але своє дрібеньке, маленьке. На щось більше загальне особисті амбіції не допускають.

В такому стані нашу колонію застала звістка про нечуване вбивство на вулицях Парижа б. голови Директорії і головного отамана військ У. Н. Р. Симона Петлюри.

Вірні ніхто не хотів дати тому. Страшну ту звістку відносили до чергових «сенсаций» або т. зв. «газетських качок». Всеж у вечері 26. травня в станицьній церкві зійшлися станицьники і відслужили молебень, але години три пізніше знову зібралися вони в церкві, та вже для відслуження панахиди...

На другий день усі емігранти повдвигали жалобу. Станицьна церква постановила на протязі 9 днів, день в день, служити службу Богу з панахидою. Кожна з організацій відбула жалобні засідання, на яких ухвалено низку постанов, застосовуючись в гідний спосіб до страждої події. Кожна з них вислала співчуваючі листи до родичів Покійного, до уряду та до українських представництв і організацій, розкиданих по цілому світі. В свою чергу українські організації з інших країв прислали свої листи до калішських організацій.

По за станицею також відслужено в кількох місцях панахиди. Так 24. травня в «Домі Українського Інваліда», і, червня в приватній ініціативі кількох емігрантів у місцевій російській церкві і потім у скальмержницькій дільниці нашої колонії. Для вшанування пам'яті Мученика за волю України інвалідська організація друкує окреме число «Українського Інваліда», а Т-во б. воєвдів Армії УНР, видає спеціальне число «Бюлетеня». Т-во Воєнно-Історичне підготувало до друку окремі збірники, в якому має подати увесь матеріал, що з'являється в нашій і чужоземній пресі у зв'язку з ганебним вбивством.

М. С.

Наші «руські».

З'їзд «руських». — Перебіг О-за Качковського в Т-во «Наука»?

Тоді коли молоді народовольці, приймаючи українську національну платформу, метушались у Львові і в краю й шукали тісного порозуміння з волинським «Селянським Союзом», зачинають підносити голову «старик» з'їзд стугу «Русского Голосу».

Щож, вибори за плечима — треба й собі поспробувати організувати недобитків і вимираючих мамути, а може всеж таки що з того вийде.

Так звана «Руска Народна Організація» скликає на 29. ц. м. до «Народного Дому» з'їзд мужів довіри. В програмі з'їзду є м. ин. реферат про земельну справу, вибір нового «совета» Р. Н. О. і реферат про

ступник голови організації Г. С. Малецький секретар М. А. Марко. В з'їзді візьме участь пос. Серебрянников, який 3. ц. м. мав реферат для «руського студентства» у Львові про положення «руського» населення в Польщі і визнає до участі в організації праці «Русского Народного Об'єднання».

Недавно радила анкета в певних справах О-за Качковського. Вона рішила прийняти для видання товариства фонетичний правопис, а крім того висказалася за переміну дотеперішньої назви в т-во «Наука». Були й голоси за задержанням старої назви, було й кілька голосів за тим, щоб товариству дати назву «Русская Наука». В «Русском Голосі» ведеться в справі тої назви даліше дискусія і дехто (В. Ваврик) помагається за назвою «Русская Наука», щоб, мовляв, забезпечити товариство від посягань українців і тих, що приготували би волюнними й неволюнними гризами передачу його в українські руки.

Все одно — нічого не помагає «руським» і та зміна назви товариства, яку вони мають в осени перевести. Українська стихія скорше чи пізніше заляє і «Науку» чи навіть «Русскую Науку»... Шкода заходів.

Відповідь Нар. Комісаріату Англії.

Москва, 27. червня 1926.

Народний Комісаріат для закордонних справ заявив, що англ. делегація зні дипломатичні представники СРСР. в Англії не відкидають взаємин з комуністичними партіями та не мішчаються у внутрішню політику Англії. Комісаріат відкликає заклиди англ. міністра під адресою СРСР, і заявляє, що бажане поправити взаємини із Англією, але не під впливом жаху.

Становище англ. союзу шахтарів.

Лондон, 27. червня 1926.

Секретар союзу шахтарів Кук заповів, що шахтарі змінюють дотеперішню неприхильну становище. Уряд прийняв що заяву з задоволенням. Однак думають, що годі згодитися на квітневий status quo, бо уряд даліше мусів би дати підмоги вугляному промислові. Це, на думку Болдуїна, виключене.

Змова на життя еспанського короля.

Париж, 27. червня 1926.

До Парижа приїхав учора еспанський король із жінкою. Поліція арештувала двох Еспанців, котрі планували атентат на еспанського короля підчас його побуту в Парижі. — Каталонці уладили демонстрацію проти короля Альфонса в Парижі. В демонстрації взяли участь і французькі робітники.

Розправа за змову на життя Кемалі баші.

Лондон, 27. червня 1926.

У Смирні почалася розправа проти обвинувачених в участі на життя президента турецької республіки Мустафи Кемалі баші. Лондонські часописи повідомляють із Смирни, що слідство виявило, що змовники одержували поміч з Італії й Англії.

Віче ППС. у Львові.

Львів, 28. червня 1926.

На неділю 27. червня львівська управа ППС. скликала на подвір'я ратуша маніфестаційні збори, на яких мали ухвалити резолюції за розв'язанням сойму і розп'яванням нових виборів. Явилось яких 1000 людей. Крім прихильників ППС. прийшло також до 100 комуністів. Після промови пос. Гавзера й ухвалення резолюції присутні стали розходитися. Тепер комуністи почали роздавати між візників летючки. Поліція арештувала двох комуністів, що роздавали ті летючки й придержала їх у ратушевій портієрі. У відповідь на це вибито шиб в портієрі й кілька в партієрних вікнах. Явилась поліція, очистила подвір'я й арештувала дванадцять осіб, з тих 8 нотованих як політичних проступників. Їх відставлять до суду під замітом злочину з § 65.

За пів століття.

Значіння національної школи.

Проти внеску нашого парламентарного патріярха, був. посла до галицького сойму през. Романчука на другий соймовий сесії в 1884 р. у справі заведення національних шкіл, висунув був посол д-р Антоні Малецький принцип утравізму. Отрую утравізму і взагалі чужого виховання, призначену для української дівтори, пос. Малецький цукрував облесними й облудними солодкими словами «згоди, приязни й любови обох народів, спокою і добра краю».

Справу цю передано шкільній комісії і вона прийшла знов на денний порядок третьої соймової сесії в 1886 році. Тоді проти внеску пос. Малецького промовляв між ин. й польський посол Романович, що сказав такі знаменні слова:

«Засадничою підставою горожанських прав є це, щоб кожний горожанин міг свою дитину виховувати в мові, якій є рідною мовою тої дитини — в мові, в якій дитина виробля собі перші поняття, в якій училася любити своїх родичів, любити Бога й людей. Ми ту засаду уважали й уважаємо по нинішній день за кардинальну й найважливішу й уважимо собі, що якби нині хтонебудь з двох ворожих нам урядів, з яких один нас германізує, а другий русифікує, став перед нами й одною рукою давав нам широкі конституційні свободи, а другою давав національну школу і сказав, що тільки одно з двох можеш мати, — то всі ми зохопили б за національну школу, лишаючи решту історичну справедливості».

На тій-же самій соймовій сесії промовляв за національною школою також пізніший намісник Галичини, тоді ще посол д-р Бобжинський й. Його мотиви такі характеристичні й відповідають і сучасним відносинам, що не зайвим буде пригадати їх. Д-р Бобжинський говорив:

«Якщо ученик Українець (Rusin) ходить до польських шкіл і не має нагоди ходити до шкіл українських (raskien), то агітація, проти якої ми всі виступаємо, має успішнішу зброю, бо тоді в молодечій ум кидається зерно гірчичи й заціплюється в ній переконання, що терпіть гнет, що, правда, в братній мові, але не у своїй мусить поборити освіту... Однак як ученик має змогу від і. класи аж до останньої вчитися в рідній мові, то тим самим відобрана найуспішніша зброя агітації, притуплена і вістря, яке нам найбільше шкодить... Там ми за всім виступали як оборонці засади, що природним правом кождої людини є поборити освіту в рідній мові. На основі того права ведемо завзяту й успішну, хоча поволі ведучу до мети боротьбу. Мусить нам як найбільше залежати на тому, щоб уникнути підозріння, що там, де ми маємо змогу зреагувати ту засаду (у відношенні до інших), то ми її протавимос».

Як можна було надіятися, ані глибоко уаргументовані промови тодішніх українських соймових послів, ані тверезіші голоси зпоміж самих Поляків не переконали польської більшости. На це все встав посол граф Голєєвський (з Коломиїщини) і сказав просто:

*) «Sprawozdania stenograficzne z rozpraw galicyjskiego Sejmu krajowego» V. oesiod. 3. zesła — 1886 r.

„Якщо заведемо школи з українською викладною мовою, то тоді по-просту зробимо Русь ще дурнішою, як вона є, бо не позволено їй шкільнуватися... Робити собі, що хочете, того ніколи не усядете, ми завжди будемо польонізувати Українців, бо ніяк-ше бути не може!“

Ту незвичайно широкую, широкую за-яву, що межує просто з глумом і безличністю, польська більшість прийняла френетичними оплесками ч овацією. А високосла Романчука очевидно відкинуто.

Минає пів століття.

За той час національна свідомість українських мас колючо зросла, ми перебули тяжку Голгофу в обороні волі і здавалося, що відповідно до кличів „самоозначення“, які так самопавно залунали після світової війни, й українському народові будуть дані політичні, економічні й культурні права і свободи.

Однак замість того Польща сполонізувала кругло 3000 українських шкіл, лишаючи на 7,00,000 українського населення заледви яких 800 шкіл, і то тільки по назві ніби українських (rus-kich), але на ділі утраквітичних, а перевагою годин, призначених для навчання польської мови і головних образуючих предметів (історії, географії та про сучасну Польщу) в польській мові.)

За 7 літ існування встигла Польща число українських шкіл завернути далеко поза півстоліття назад.

Іван Герасимович.
(Докінчення буде).

*) В 1:03 р. відгребано знову справу утраквітизму. „Słowo Pelskie“ виступало годі проти всього утраквітизму. Передбачуючи, що прихильники утраквітизму схотять віддати предмети історії і географії „на польське роїтис“, — ця газета писала тоді дослівно так: „Географія: термінологія — лекція до зрозуміння і запам'ятовування в рідній мові. Історія оперує цілим рядом утертних і в рідній мові зрозумілих понять, які в чужій мові не промовляють до уся, позаяк тим учить по-правно і „złascielnie“ висловлюватися в рідній мові. Історія в чужій мові страждала би просто своєю цінністю і зійшла би на механічне „жування з книжок“. Таж опріч науки рідної мови і літератури історія найважливішою підмогою до образуювання серця і чуття, благородної любови вітчизни, привязання до минулого, замишування до її пам'яток і слідів. Учтель чужий походженням не може того дати, навіть хоча би хотів, а шож доперва, колиб учтель ставився з неохотою, а може із неапатією трактував історичну минушину й ображав чужинців пошуванням молоді... Скажемо не за багато, колиб ствердімо, що віддати науку історії на рік утраквітизму було би злочином!“ Математика, фізика і природа, подавали в періодичній мові, були би предметами „wstrętu“. („Див.: „Utraktizm w szkole“ — „Słowo Pelskie“, ч. 503, 505 і 507 з 28, 29, і 30, жовтня 1903 р.)

МИКОЛА ГОЛУБЕЦЬ.

Богоявленська церква на галицькому передмісті.

Мало кому з Українців, що про-кодять перехрестями вулиць Панської та Баторія-Фредри-Кубалі, прийде хочаб на думку, що саме тут під уличним помостом та під тятарем цілого комплексу кам'яниць христієвської території середньовічного Львова, повна не тільки дорогих для нас історичних традицій, але й не менше дорогих кісток безіменних героїв і діячів нашого минулого.

Тут, на шій до непізнання забу-кованій території старого Львова хитало колись життя, таке відмінне від сучасного, зводилися мало не щоденні бої за „права віри й нації руської“, тут-же нерідко лилася кров, а раз в історії так обильно, що назву „Криша“ признала потомність за найвідповіднішу для цього скравка землі. Нині нема вже не то сліду, але навіть спомину по тому, що тут діялося і тільки час до часу при нагоді каналізаційних чи будів-ляних робіт, викопуються знід землі цілі гори людських кістяків, нерідко в суміш зі стародавніми ен-компонами, перстеньми та зброєю...

І дивуються робітники та інжині-ри тим таємничим нахідкам, не вмі-ючи знайти собі пояснення їхньої

Жіночі модні матеріали Шовки, Полотна Мужеські сукна

1630

23—?

продовження

ФІРМА
РОМАН

ЗУБИК

Львів, Галицька 16.

Радянська Україна.

Українізація „Комуніста“.

З днем 15. червня ц. р. перестав у Харкові виходити орган Центрального Комітету комуністичної партії більшовиків України (КП(б)У) „Комуніст“, що виходив у російській мові, а з днем 16. червня 1926 р. почав виходити той самий щоденник п. н. „Комуніст“ в українській мові.

Українізація „Комуніста“ голов-ного органу КП(б)У має безперечно велике значіння для українзації на Україні взагалі, а з окрема для українзації партії. „Комуніст“ був щоденником, що мав найбільший тираж зі всіх газет на Україні.

В першому числі українізованого „Комуніста“ є аж дві статті пер-партійних лідерів у справі його українзації. В передовій статті пи-ше генеральний секретар КП(б)У, Л. Л. Каганович про завдання но-во-українізованого „Комуніста“ між нимши так:

„Всі члени партії повинні зрозуміти, що українізація „Комуніста“ не є уступом, для когось там не було „Комуніст“ — орган Ц. К. нашої партії — є найбільшим фактором, що допомагає партії здійсню-вати своє кермування всім процесом будівництва радянської України. І тому, щоб не кермування як найкраще здій-снити, тому, щоб „Комуніст“ міг дійсно відбивати всі завдання партії в справі українізації, направлени громадсько-куль-турний процес в інтересах пролетаріату, тому, щоб члени нашої партії та її кер-мовні органи змогли навчитися розуміти українську літературу, українську пресу, тому потрібний нам „Комуніст“ україн-ською мовою. Обов'язком кожного члена партії мусить бути: підтримувати україні-зований „Комуніст“, уважніше його чита-ти, бути співробітником у ньому і т. д.“

Крім того подає Каганович і при-чину українзації „Комуніста“. До-рішення Центрального Комітету в тій справі додає він від себе таке міркування:

„Отже з найважливіших завдань нашої партії досягти того, щоб члени партії, її партійні кадри ясно зрозуміли велике значіння українзації для зміцнення дикта-тури пролетаріату. Тільки тоді, коли наші партійні кадри зрозуміють це велике зна-чіння українзації, тільки тоді, коли буде здійснено дійсну і ціло-квітну українізацію нашої партії, ми зможемо здійснити ціл-

ком кермування всім процесом державного і громадсько-культурного будівництва УСРР.

В. Затонський у статті на ту са-му тему п. н. „Діалектика історії“ між нимши пише:

„Для нас комуністів незалежно від мови і походження, українська культура є перш за все складовою частинною соціалізму в нашому житті, без перемоги соціалістич-них елементів у нашій дійсності — Україна розвалилася би як та химерна гетьманська державність. І навпаки, без відро-дження культури української не здійснило би підвищення культурного рівня мас, що їх рідною мовою є українська, галузувався би процес втягнення отих мас у будівниц-тво життя, в ленінів спосіб під проводом пролетаріату. Ми за те, щоб як найшир-ше, як найвище розвивалася українська культура, беручи все краще, що дісталось людству від минулого у всесвітньому мас-штабі. Ми певні цілком, що перед нами безсумнівний ренесанс цієї культури... За-раз у часи жорстокої боротьби двох куль-тур (пролетар. і буржуаз.) ми будемо у нас культуру на Україні, культуру україн-ську, яка по суті і по змісту орієнтується на пролетарську революцію. Коли встане в житті питання взаїмовідносин україн-ської культури з російською, ми даємо перспективу-гасло: культура украї-нська немає бути провінці-ялізмом для місцевого ужит-ку на широкій обрії вели-тенської російської культу-тури. Українська культура на українському ґрунті по-вина дати досягнення, що бу-дуть не останніми по якості внесками в пантеон світо-вої культури. Але для цього і не прийдесть вести боротьбу з російською, завдяки першим умовам більше розане-ною. Саме тому не в супереч а поруч підє зріст України з Росією, що в житті щораз більше будуть перемагати за якийсь час соціалі-стичні елементи колективізму над буржу-азними — гризлі, конкуренції, бійки.“

Ось такі вводи справили украї-нізованому „Комуністові“ партійні лідери КП(б)У.

Висилка українських вчених за кор-дон на студії.

Народний комісаріат освіти за-твердив перший список учених, що мають виїхати за кордон на 2 до 3-місячний побут для познайомлен-ня з досягненнями західно-європей-ської науки. На першому списку бачимо: акад. Крилов (іде до Іта-лії), проф. Соколовський (до Ні-меччини, Голандії, Англії і Чехо-

словаччини), Рубашкін (до Франції і Німеччини), Столярів (до Німеч-чини), Баланін (до Австрії, Чехо-чини), Копняєв (до Німеччини), Соколянський (до Німеччини і Франції), проф. Бока-рінос (до Бельгії та Італії), Файн-шмідт (до Німеччини, Чехослов., Австрії), Фабрикант (до Фран., Нім. Англії), Зорохович (до Нім., Фр. Англії), Ксандров (до Німеч., Фран-ції), Шукарева (до Німеччини), ху-дожник Касперович, реставратор київського музею культу та побуту (до Японії і Китаю). Крім того ді-стали командировки до західної Європи ще наукові робітники: Кон-стантинів, Хінкулов, Нагорний, Жрі-тлян, проф. Грінштейн, Тец, Го-фунг, Ліфшиц, Войташевський, Тре-губів, Брандбург, Міллер, Цукер-ман, Розенфельд, Ганзенберг, Ефі-мов, Ратнер О. Д., Ратнер С. Д., Висоцький і лікарі Аріє і Скрипт. З імен видно, що це переважно те-риторіальні або натуралізовані У-країнці.

Всі названі належать до першої групи тих, що їдуть на Захід. Ско-ро буде визначена друга група. Ці-каво, чи стрінемо в ній бодай кіль-кох чистокровних Українців?

В обороні народнього майна.

Інтерпеляція послів Назарука і тов. у справі фонду „Народнього До-му у Львові“.

(Докінчення.)

Польський уряд, йдучи слідами свого сладоємця, також нічого не зробив, щоб зажадати від українських львівських мі-пан, скласти та предложити собі фор-мальний фондацийний статут, на те, щоб прийнявши його до відома, можна ство-рити, основу на стату-ті постійну Управу фон-ду „Народнього Дому“ як його представника.

Згадане майно фонду збільшилось ще за Австрії такими записами:

Бл. п. о. А. Цибик жертвував перед 1875 р. 10,000 австр. гульденів на оснуван-ня виховального пансіону для українських дічат у Бучачі під управою СС. Василян-ок. За ці гроші купили в Бучачі ґрунт на що ціл, але що Бучач як глухе провін-ціоніальне містечко не підходило як місце на такий інститут (пансіон), тоді тодішній митрополит кардинал Сильвестер Сембра-тович як покровитель Т-за „Руський Ін-ститут Народнього Дому“ у Львові ріши-ла згодою прибіжної Ради продати купле-ний ґрунт у Бучачі, а замість нього купити для бучацьких СС. Василянков ґрунт у Львові, при вул. Зибикевича. А що гроші одержані за ґрунт у Бучачі не могли по-крити коштів купки будинків у Львові, то-ді СС. Василяники доложили до них усі свої капітали, які вступали до закону внесли як новачки, а решту заплатили зі складок зібраних на поклік митрополита та української преси серед українського населення у Львові та в краю.

Отже заходами СС. Василянков і митр-Калічу Гору (де нині костел св. Ми-коли й університет).

Нема сумніву, що початок нашої церкви, оскільки не сягне в княжу добу Львова, вьветься з датою за-кладення самого галицького передмі-стя в половині XIV. віку. Згадують її найстарші львівські акти вже в 1386 р. як орієнтаційний знак галицького передмістя. З бігом часу відомості про нашу церкву мно-жаться. В 1444 р. повстав в її без-посередньому сусідстві, де нині бу-динок суду й гімназія при вул. Ку-балі, Кармелітський монастир, який записався кривавими стрічками в історії облоги Львова Хмельниць-ким в 1648 р. З 1443 р. збереглася в городських актах Львова перша відомість про богоявленського свя-щенника Ходка, що правувався з свя-щенником Троїцької церкви за якісь богослужбні книги. В 1462 р. висту-пає як богоявленський пресвітер о. Іван Колодій. Під 1482 р. до-відуються з міських актів, що ново-інстальований богоявленський па-рох заплатив радним міста 14 зо-лотих, а міській касі одну гривню титулом звичаєвої дані. До 1494 року був парохом отець Яцко Заш-ківський, а відтак в 1515—1518 роках отець Федір Білинський. За його наслідника о. Антонія Ірин-ковича, який правив парохією в 1539—1570 роках, Богоявленська церква стала крилошанською. По ньому то збереглося до нас кілька гарно рукописних та орнаментова-

провеніції. А тимчасом історія то-го шматка стародавнього Львова говорить нам з вимовністю історич-них документів, що ті, не від нині цілими фірами вивожені кістки — це рідні нам останки українських передміщан галицького передмістя, що покоління за поколінням кла-лися на „вічний“ спочинок в тині стародавньої Богоявленської цер-кові і високої козацької могили, що виросла біля неї в 1648 році.

Попробуємо розгорнути книгу минулого.

Перестроений польським королем Казимиром Львів мав тільки два передмістя: краківське, утворене зі старого княжого Львова під Замко-вою Горою, та Галицьке на півден-ний захід від центра. Корінне, украї-нське населення, якому так мало місця полишено внутрі міських му-рів, під крилами магдебурського права, поневоли опанувало перед-містя, в яких творило переважачу більшість. Моральними й матері-яльними засобами передміщан дер-жалась і міська „річ посполита руська“ зі Ставропігією на чолі.

В противенстві до старого, кра-ківського передмістя, яке було про-сто засіяне церквами та монастиря-ми, новозаселюване галицьке перед-містя мало аж до XVI. віку тільки одну церкву, а нею була Богояв-ленська. Обширне її кладовище, яке з року на рік поширювалося запи-сами парохян, купівлями та надан-нями простягалось на території т.

ав. франконських ланів, якими поль-ські королі Казимир та Ягайло ви-вінували місто Львів. З того теж приводу Богоявленська церква, в противенстві до церков і монасти-рів краківського передмістя, які під-лягали владі замкового старости, була підчинена юрисдикції міського консуляту. В котрому місці стояла Богоявленська церква, нині з усею точністю означити трудно. На пляні Львова з 1807 р. означено місце неіснуючої вже тоді церкви в роз-сохах потоків Сороки і Полтви, які зливалися з собою на нинішній А-кадемічний площі. Церковні ґрунти обіймали полосу, що починалася від місця, де нині при Академічний вулиці стоїть торговельно-промисло-ва палата, адовж вулиці Романови-ча й Панської до вул. Пекарської, а відтіля вниз вулицею Кубалі, до Баторія і здовж нею, більш-менш до половини вулиці. Найправдопо-дібніше церква з дзвіницею, попів-ством, школою і шпиталем стояла на місці нинішнього скверику, що замикає вул. Баторія від Панської.

Богоявленська парохія простяга-лась аж до XVI. віку, в якому осно-вано дві нові церкви — Преобра-женську і Чесного Хреста, на все галицьке передмістя, прорізень більш до польових доріг подібними ули-цями — Глинянською (нині Лич-ківською), Пекарською, Волоською Дорогою (нині Панською та Зеле-ною) і Соколівською, що вела на

Математична загадка!

Коли 1 = 50

1247 Розв'язка 49-70

(нидліт 05 = **НИДІЛІТ**
Складена оловонидити вкеш 1)

Сембратовича, при допомозі жертвенності о. А. Цибіка та українського населення з усього краю купили для цього пансіону українських дітяч у Львові захист і на закупленим ґрунті побудували для СС. Василіянок церкву. На будову цієї церкви додала мита. Сембратович з власної кишені приблизно 10,000 австр. гульд., а С. Василіянка Янушевська, вдова по нотарі, жертвувала все своє майно на розбудову та поширення монастиря. Згадавши пансіон, чи пак: фонд не мав ще тоді статуту, тому кард. Сембратович, тодішній покровитель 1-го Інституту Руського Народного Дому у Львові, за згодою прибічної Ради дозволив заінтегрувати цей фонд у користь цього-ж товариства.

Нині українська преса приносить сенсаційну аляпкую вістку, що теперішній урядовий комісар і куратор фонду "Народного Дому" Лев Черкавський, за згодою прибічної Ради, має намір продати, а може вже й продав ОО. Поміщикам у Львові т. зв. Пансіон українських дітяч разом з церквою, отже можна догадуватися, що це станеться, а може й вже сталося за згодою львівського єпископа, як владі, яка опікується цим фондом, і то в порозумінні з генеральним відділом Прокураторії. Цей номінат, як каже преса, сягає святотатської рукою не лише по майно українського народу, збирає з добровільних лепт на протязі десятих літ, але ще й серед обурення всього українського населення в краю по єдину церкву у стрийській ділянці: С. С. Василіянок — і цим воскресіє пам'ять тих часів, коли польська шляхта арендувала на Русі церкву Жидів і коли християнський люд, хоча і з недоволю та свята помолитись, мусів кланятись з данною в руці усяким Зельманом, Рахманом і їх жінкам, прохачучи ключів від церкви.

Чи ж би нині у новонародженій культурі Польщі мали для українського населення настільки гнети над християнами та зарварськими анування від бісурманських візирів на Балкані? Чи ж би у незалежній, демократично-конституційній Польщі мало діяти аж до того, що якийнебудь Черкавський зважується під оком влади класти свою святотатську руку на український дім Божий і запропащувати майно українського населення, збирає довголітніми лептами на заслуження вишкоченого інституту для своїх доньок?

Українське населення Львова та всього краю знає аж надто добре, що будинки фонду "Народного Дому" у Львові погрібають нині основної перебудови, але воно знає також, що ці будинки за рокуваною господарки урядових комісарів ніколи не зруйнувалися би і що фонд мів би ще побільшити своє майно. Коли українське населення Галичини наїшло в собі стільки сил, що з добровільних датків могло поставити стільки будинків при Народнім Домі, то й нині зможе, стягнувшись з осанного, направити, що треба, на будову пансіону і церкви С. С. Василіянок, якої продати ні вийде.

них богослужбних книг. В 1517 р. надала міська рада Богоявленський церкві площу, що при своїй трохвіконній ширині мала 26. ліктів довжини, за річний чинш 10 грошів. Від о. Антонія купило собі богоявленське брацтво в 1559 р. дім і город за 120 золотих, які приєднало до церковних ґрунтів.

В боротьбі міського успенського брацтва з владикою Гедеоном Балабаном передміські брацтва, а в їх числі й богоявленське, станули по стороні владиків, чим стягнули на себе анатему київського митрополита Михайла Рагози, кинуто грамотою в 22. липня 1590 р., в якій виключається від церкви богоявленських парохіян Луку Крамаря, Івана Сохобця, якогось Василя та Антонія Грека, як учасників балабанівських конспірацій. Однак неласка митрополита скоро проминула, бо коли він зимою 1591 р. був у Львові, то богоявленські братчики випросили собі в нього грамоту на легалізування брацтва на зразок і в зв'язку з міським успенським. Однак через дальші владичо-ставропільські непорозуміння митрополита братська конституція не утрималася. Заступила її конституція, передана львівським владикою Гедеоном Балабаном з дати 26. квітня 1602 р. Школу, про яку говориться в першій братській конституції, основано при церкві шойно 1607 р. а шпиталь ще пізніше, в міру розвитку брацтва і апросту його фондів. З прина-

ти собі не згодиться навіть за ціну своєї крові. Польський уряд повинен узяти не як остерогу, щоб пролита кров в обороні дому Божого не ала на нього як на винуватця.

Сподіваємось, що польський уряд забезпечить майно фонду Народного Дому і зв'язаний з ним товариства, як інституції, що має своєю метою служити лише освітньо-культурним цілям львівських Українців в українській мові, а не мала ніколи нічого спільного з партійними політичними тенденціями.

Підписані звертаються до п. міністра внутрішніх справ зі запитом:

1. Чи він готов видати на протязі місяця від польського уряду як спадкоємця Австрій розпорядок, щоб припинити в урядованні дотеперішніх урядових комісарів і кураторів фонду "Народного Дому" у Львові і товариства давно розв'язаного, — далі, щоб поставити цей фонд з його майном у законній формі при помочі статуту та управи покликаного зоміж львівських освітніх товариств, якими є: 1) Ставропільський Інститут, 2) Т-во ім. Мих. Качковського, 3) Т-во "Просвіта", 4) Наук. Тов. ім. Шевченка, 5) Українське Педагогічне Товариство, 6) Національний Музей ім. гр. Шептицького, 7) Богословське Наукове Товариство, 8) Українське лікарське Т-во, 9) Українське правниче Т-во, 10) Українське Технічне Т-во, 11) Т-во наукових викладів ім. П. Могили, 12) Галицько-руська Матиця?

Управа повинна бути складена шляхом вибору, на зразок християнських і жидівських віросповідних громад: з 12 представників цих освітніх товариств, від кожного по одному, як комісія під проводом митр. А. Шептицького або його уповноваженого. Ці представники повинні скласти спеціальний статут для "Народного Дому" з означенням, як українське населення Львова має цих представників на майбутнє вибирати як управу фонду, на який час. Ці члени повинні на протязі місяця предляжати доповідь статуту, а воно, прийнявши його до відома, має віддати адміністрацію та фонд обох маєтків у руку управи, а покищо в руки 12 представників, які мають прийти на місце звільненого урядового комісара та куратора Льва Черкавського.

2. Чи є п. міністр готов аж до хвилі уконститування цього фонду видати теперішньому комісареві п. Черкавському заказ продавати якнебудь фондційне майно та обтяжувати його, а на випадок, якби Черкавський мав уже обійняти дозвіл чи його одержав від дотичної влади — дозвіл продати ґрунт та церкву при вул. Зиблікевича, щоб такий дозвіл негайно скасувати.

Варшава, дня 22. червня 1926.

Звідолення! Звідолення!

Велика сенсація в Реставрації

СЕЛЯНКА на Східних Торгах.

Віднині, концертує нова оркестра Желанд під управою Казя Камінського. Щоденно родинний дачинг під проводом знаного танцюра Бориса в дуєті в Варшавській Каварі при співучасті славних артистичних сил від год. 6-ої до пізної вночі.

У численні відвідини просити.

2025 I—1

Управа.

гідних дописок на богослужбних книгах домідуємося, що в 1645 р. "держал школу" якийсь Яків Черкавський, в 1650 р. Матвій Іванович Нетлінний родом зі села Рихтич, в 1682 р. "мешкал у школі рік" Петро Журавель, після чого "за отця Тимофея мешкал Гнат Булатинський" а по нім "оставал на кондиції богоявленської" Федір Григорович Баковецький. Самозрозуміло, що з "мешканням" чи "кондицією" було зв'язане бакалярство.

Про богоявленський шпиталь та його льокаторів знаємо дуже мало. На маргінесі одної з богослужбних книг читаємо прим., що цю книгу "Служб на весь тиждень" дарувала попада від церкви св. Спаса Агафія, яка жила в богоявленському шпиталі.

Фрагментаричні відносини, збережені в актах, дозволяють припускати, що в 90-их роках XVI. віку богоявленські братчики побудували нову церкву і то не на місці старої, але в іншому, догіднішому, на яке кількох галицьких передміщан відступило свої ґрунти. В 1595 р. зазначився в братській касі якийсь Лаврик, попович з Лопушні, на 300 золотих, а коли він в 1598 р. писав завіщання, то записав брацтву не тільки свій дім і огорож, але й усі свої фінансові претенсії, на що дав заповістку Константину Острожський, київський воєвода.

Дослідження буде!

По широкому світі.

Французькі фінанси хоче Кайо оздоровлювати засобами якнайбільшої ощадності: має намір завести як підчас війни картки на хліб, цукор і нафту. Крім цього хоче зачинити нічні льокалі і заборонити світляні вуличні реклами. Англійський уряд продовжує супроти СРСР. політику компромісу, не зриваючи з ним і не зміцнюючи своїх взаємин.

Проти еспанської Директорії була зорганізована змова, з участю лібералів і республіканців. Арештували чимало діячів, послів і військових.

Ріфенці складають далі у Мароку зброю. Франко еспанські війська пачифікують край без труднощів.

Англійське жіноцтво не одержить права вибору до палати лордів, ні активного ні пасивного. Так рішив англійський парламент.

Уряд Болівії пропонує створити Лігу Нашій південної Америки для взаємної допомоги.

Цінний сервіс до чаю, можна одержати, як премію, купуючи першорядні роди кави і чаю по найнижчих цінах в фірмі "МЕВА" Рівницька 18. 2-3 Цукор о 5%, инше ринкових ціл.

НОВИНКИ.

1. Спогади Чикаленка частина III. (кінце). Адміністрація "Діла" повідомляє отрим. Ва. Перевалятиків, що видала вже 3 частину Спогадів Чикаленка, однак серед теперішніх скрутних часів, не можемо дати їх даром, як додаток, як попередні 2 частини. А проте, бажаючи піти на зустріч нашим П. Т. перевалятикам, які мають вже 2 попередні частини, рішилися ми дати за половину кингарської ціни, себто за 150 зол., з порученням пересилкою, 2 зол. Передплатники, що не впили передплати, не мають права користати з цієї ціни. Для нових, що пришло чвертьрічну передплату, і старих, які нічого не впили всі три частини 7 зол.

— Ревізія. Дня 26. червня в суботу у 6 год. ранку відбулася в приватному помешканні члена нашої редакції і відповідального редактора "Діла" В. Мудрого поліційна ревізія. Ревізію перевели два цивільні агенти в асисті поліція з доручення Команди Державної Поліції на Львів-місто (П. відділ тобто давня дефензива). Ревізія тривала до 8. години. Забрали кілька журналів, газет і три бюлетені пресового Бюро робітничої преси у Відні. — Треба додумуватися, що ця ревізія, як і інші недавно переведені, стоїть мабуть у тісному зв'язку з новим курсом політики теперішнього уряду у відношенні до національних меншостей. В цілому ряді останніх ревізій не могло забракнути і ревізії в приватному помешканні українського публіциста. Ревізія все тісно зв'язана з новим і демократичним починком ліберальної політики.

— X. Міжнародний феміністичний конгрес (т. зв. "Суфраж" — International women Suffrage Alliance) відбувся від 28. мая до 8. червня в Парижі. В програму нарад входили такі справи: 1) державна приналежність замужньої жінки, 2) приналежність умови праці, 3) справа незамужньої матері і її дітей, 4) рівної моралі та торговлі жінками, 5) участі жінок у політичних партіях. — "Союз Українок" у Львові, який є членом "Суфраж" заступала делегація зложена з пань: Лотоцької-Токаржевської, Мишківської, С. Авдикович і О. Шепарович з Львова. Делегація виголосила привіт від українського жіноцтва, представила звіт з діяльності "Союзу Українок" у формі меморіалу, взяла участь у виставці жіночих робіт улажених з нагоди конгресу і брала активну участь у всіх нарадах, працях та маніфестаціях конгресових. Польки на конгресі не були присутні.

Ні хто! Ніколи! Ні кому!

Не доказав ще, що є ліпші цукорки як з фабрики

„ФОРТУНА НОВА“

Львів, Кордецького 23.

— Що це значить? У вчорашній повинці звертали ми увагу на самовольно поліції, яка невідомо чому нараз заборонила сидіти продавцям українських часописів Олексі Дячкови під домом "Просвіти", мотивуючи це тим, що він перешкаджає людям у комунікації. Нині він примушений, покинув це місце і почав, як йому приказали, продавати часописи ходячи по вулицях. Та показується, що і це право, яким користується сотки бідаків у Львові, не торкається Українців. Прошу піти по вулицях і глянути, скільки безробітних по рогах усіх уличь продає польські газети; їх ніхто не зганяє і не конфіскує газет. Яке розуміти поліційні переслідування спокійного безробітного, що продає українську пресу? Варта би почути від дирекції поліції мотиви такої поведінки. Не згадуємо вже про те, що поліція не попереджуючи продавця часописів, що йому вільно а чого ні, приходить несподівано і забирає йому купу газет, яких потім не хоче йому звернути. О, конституції! Коли вже будуть тебе змальовувати як старинну Теміду зі завязаними очима?!

— Злочинства без кінця. Львів позові американізується. У білий день, підчас обід, вломники ввійшли до мешкання на П-ім поверсі у "Пасажі Міколая", де жив молодий лікар д-р Аксельрад, який звичайно в цей порі йшов з жінкою на обід до ресторану. Злочоді забрали дорожочні киями та футра вартости 25,000 зол. Цього-ж дня вломились злочоді до мешкання інж. Скурського на пл. Різні і забрали перстені та квітні вартости 500 зол. Слідча поліція одержала інформації, що злочоді збираються в лісі на Погуляні і там справді уночі перехопила вломника Копистянського, який 2 тижні тому втік з дрогобицької в'язниці і другого Тарчинського, який не мав права жити в Польщі. У зв'язку з іншим вломом, поліція на підставі дактильоскопічних знімків арештувала ще двох злочодів записаних в її анналах.

— 3 сільських трагедій. У Покропівці (Тернопільщина) 22-літній Михайло Шкільний пробив смертельно у суперечці багнетом Івана Крику, сина заможного господаря, який утратив уже 5 синів. — У Чорткові засудили одного сільського парубка Прушановського, з Вагнянки Горішньої, на смерть через похищення за злочинне вбивство свого односельчанина Накапінського, з помсти, що він оженився з його любкою. Йому помагав у цьому його приятель Чухровський, також залюблений у Накапінський, але його заїняли, бо він був... глузковий. — У Підляській (пов. Городок Ягайлонський) три молоді парубки Дмитро та Йосиф Пристайки і Іван Шах убили в суперечці свого товариша Приймю. — У повіті зі Львова до Станиславова дня 20-го ц. м. дістав напад шалу 44-літній селянин Іван Соротюк з Фільварків. (бучацького пов.). Поїзд задержали на Персенківці і недужого відослали до шпиталю.

— Катастрофи. В останній день еваристичного конгресу в Шікаго, підчас процесії, обірвалася хмара і на місто впав град. Серед півміліонного населення, що брало участь у святі, повстала паніка, чимало людей згнуло та покалічено. — Над Будапештом обірвалася хмара. Місто залите водою, 600 нещасливих випадків. — На Одві вода проївала шляхи. Повін

на простороні 5000 моргів. — На швейцарсько-французькій кордоні в місті Бельград згоріло 22 тартаків. — У Мексиканській державі Гуанасато ріка завила вночі місто Леон; згинило 1000 осіб.

— **Почести для Анунція.** Муссоліні для звеличення заслуг Іа-брієле д' Анунція, звеличника фашизму, доручив міністрові освіти оснувати спеціальний національний інститут для претгарного видання збірних творів найбільшого поета. Для цієї мети повстало акційне товариство з основним капіталом 6 мільйонів лірів. Більшість творів Анунція не має багато спільного з фашизмом, зате Анунціо недухає за всім на ту саму недугу, що Муссоліні: на металоманію.

— **Помер у Москві 13.** май нагло на удар серця президент Союзу Банку для зовнішньої торгівлі Віктор Таратута. Покійний, який прожив 46 літ, був типом російського революціонера царських часів. Перший раз потрапив у тюрму кільканадцятилітнім хлопцем і з того часу тюрма, заслання, нездільне існування або еміграція виповняли все його життя до революції 1917 р. Від розпаду російської соц-дем. партії на більшовиків і меншовиків належав до більшовицької групи і після більшовицького перевороту займав визначні партійні й державні становища. Покійний був братом п-ні Лозинської, жінки професора українського університету в Празі.

— **Наша музика в Канаді.** Пишуть нам: Мешканці Тернопольської провінції з прихильністю у нашій канадській пресі про успіхи п. Ф. Басси, бувш. учителя співу та музики в місцевій українській гімназії та диригента „Бояна“. П. Філіп Басса, покидаючи в осені 1924 р. до Монреалю на диригента світських і церковних хорів, виявив хутко свій талант і організаційний хист, об'єднавши місцеві хори. Цього року достав він дозвіл однинити власну школу співу та музики, а в квітні виступив в американських товаристві „Рицарі Колумба“ з концертом українських пісень, перед 2000 присутніми чужинцями. Також щорічне диспозитивне свято, перше в Монреалі, завдячувало свій успіх у першій мірі п. Ф. Басі. Слід пригадати, що спів і музика є одним з найкращих засобів гуртування наших земляків за морем, які подекуди денационалізуються, а також єдиним мистецтвом, в якому ми переважаємо Америку.

— **3 кіна.** В кіні „Марусенька“ починається величезна сенсаційна фільма у двох серіях „У підземеллях хмародерів“ з геніальною Пірль Уайт.

— **В справі 4-тижневих теоретичних курсів на челядників** потаю до відома, що курси ці для термінаторів і для термінаторок можуть відбутися в першій половині липня 1926, оскільки зголошено до Ремісничої Палати у Львові при площі Стрілецькій відповідне число ремісничих учеників, згд. учениць. Курси ці заступають відбуту науку в візьмалітній фахово-доповнюючій вечірній школі. Користати з цих курсів можуть ті кандидати (-ки) на челядників з львівського повітства, що покінчили (або вже кінчать) практичну науку в майстрів, а з причин, від них незалежних, не могли ходити й покінчити фахово-доповнюючої вечірньої школи. — **Ганчаковський** Йосиф, реф. пром. шкіл УПТ. 1—2

— **Дейнека Іван**, корінний склеп, Львів Руська 1., продає гуртовно пасти Елегант по цінах фабричних. 1992 4-5

3 листів до Редакції.

3. П. Редактор! В ч. 134 „Діла“ а 19. ч. м. в статті: „Пам'яті Івана Загаєвича“ сказано між иншим, що „проф. Васильчук

виголосив глумливу промову з „Народного Дому“. Щоби не ширилося блямуство про це спростувати, бо в Яворові нема „проф. Васильчука“, а деякі читачі „Діла“ вважають мене шим бесідником, а не минається з правдою, бо ані я ані якийсь „проф. Васильчук“, тільки у-принципі школи з Породелка, п. Михайло Вальчик, виголосив промову з Бальковому „Нар. Дому“ в часі похоронного походу Івана Загаєвича. Є це мабуть друкарська похибка. З пошаною О. Васильчук.

З судової салі.

За приналежність до Української Січеської Організації.

Після загального обговорення акту обвинувачення приступив прокуратор до обговорення вини поодиноких обвинувачених і поодиноких свідків. Обвинуваченим прокуратор с. вказати вини обвинувачених і він старався це зробити всіма силами. Треба признати, що п. Пріглер підготувався до своєї промови солідно і говорив добре. Не думаю, щоб на це вплинули потатки одної бруківської газети, яка назвала його старим, перемученим і кепським. Але битих доказів він не багато мав, а за те мав досить вибраних. Во розправа вказала, що поліція так вибила зізнання з обвинувачених.

Але справа биття для пана прокуратора не існує при зізнаннях, а трапляється вона тільки в часі поденерування і то „десь тось колись“.

Свідки, які стали до розправи, ділять п. прокуратор на два роди: достовірних (переважно римо-кат.) і недостовірних (переважно гр. кат.). Декотрі з тих останніх не можуть бути достовірними, бо мають ту саму ідеологію, що обвинувачені, а декотрі тому, що мають несприятливу фізіономію (д-р Стахів). Так просто несприятливу фізіономію для п. прокуратора і також, на його думку, для лави присяжних.

З обвинувачених найбільше зужив прокуратор слів відносно Бігуна, якого тут на салі називають Володимирівським. Його він ставить на чолі всіх обвинувачених і йому віддає команду в організації. Але крім свідка Красника, який пізнав його, і свідків батьків, які Бігун мав мати, — нема нічого.

З решти обвинувачених вибирає прокуратор собі на жертву оба Олинського, з якого робить смішну фігуру і викликає сміх на салі. Других переходить поважно, спливаючись раз до раз, раз коротше, залежно від нагромаджених доказів. Паславський і Ясинський своєю постановою й понують йому, а спеціально цей останній. Ні на поліції ні в слідстві судді не признає до нічого, аж тут, не змушуваний признає до розбиття каси в Долаві. Признавання своє мотивував наказом одержаним від організації. З кожного слова прокуратор мимоволі вичувається подив для тієї молоді людини і того залізного характеру.

Свою промову закінчив прокуратор покликом до суддів присяжних не робити важитку з ласки, але судити справедливо, не оглядаючись на мотиви.

На промові прокуратора скінчився 18-ий день розправи.

Слідуючі дні заберуть промови оборонців і резюме предсідника. Присуд сподівається у середу по пол. або четвер рано.

Бібліографія.

ноти.

Йосиф Кушакевич: МУЗИЧНІ ТВОРИ. Серія II: ч. 9. „Знов лежу я над степами“ — мішаний хор а сарейн, слова О. Олеса, ч. 10. О. сонет! Мішаний хор а сарейн, слова О. Олеса.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ВДОВА або сирота зі священичої родини, між 35—55 літ, енергійна, солідна, найде місце заряду домою і поміч в господарстві у священика в Козішні п. Прошова. Платня після умови. 2022 1—2

ПОШУКУЮ декіль в провінції. Зголошення до Адміністрації під „Абсолют прав“. 2027 1—2

ЕКСТЕРНІСТА Концесіонован кураторією Шкільного Львівського Округа приготувавши курси до гімназійної матурі і іспитів з низших клас. Крім цього натуральний семінарійний курс. Місячна оплата 30 зол. Для держ вних урядників знизка. Вписи від 5—7 в Євангелічній Школі, вул. Кохановського. 19 5 3—3

ЖІНОЧІ І ОСІБНІ МУЖЕСЬКІ СЕМІНАРІЙНІ КУРСИ. (При-атна семінарія) Вписи від 5—7 в Школі Євангелічній, вул. Кохановського. Місячна плата 30 зол. 1982 3—4

ШЕНКЛІВНА, Пекарська 44. Кваліфікаційний курс від 12. липня. Докладне перероблення міністерських програм. Около 1400 апробованих. Інформації письменно. 1786 14—16

МОЛОДА жінка, що знає добре сільську господарку, нарення і шиття, пошукує посади до заряду домою. Зголошення до Адм. для А. Б. 2012 2—2

СПОГАДИ ЧИКАЛЕНКА III Частина

(кінець) ВЖЕ ПОЯВИЛИСЯ.

Набути можна в Українських Книгарнях у Львові і Адміністрації „Діла“, Львів, Ринок 10/II. Книгарняна ціна 3 зол. Всі три часті разом 8 зол.

НЕГАЙНО до продажі, реальність і му-рований дім з великим городом, вільним мешканням, кілька хвилин до трамваю, в околиці горішнього Личакова. Відомість вул. Длугоша 1. корінний склеп Доригельма. 2026 1—1

ВИСОКІ ТЕХНІЧНІ СТУДІЇ в Бельгії, Інженерський диплом в двох і трьох роках. Відділ електротех., електромех., Металург. Хемії, Авто, Аеро, Залізної і Бетон. Вудов. Колоніяль. Торговель. і Ін-дустр. Інж. Денні і вечірні курси. Можливість заняття для потребуючих студентів. Річно 380 бельг. франків. Проспекти даром. Писати у всіх мовах: Institut Supérieur Technique, Service O, Brd. Constitution 25. Liège (Belgique). 1915 3—8

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст венеричних і шкірних недуг **Д-р І. Мунд**, б. секундар шпит. відень і львів. орд. від 8—10, 12—1, 3—6, в неділю 9—1. **Львів, Асика 1.** (ріг вул. Памської) Тел. 48—01. 2002 2—2

Спеціаліст недуг легких, серця і жолудка **Д-р ФЕЛІКС ГАН** **Львів, Городецька 46.** Тел. 834 Пересвітлювання Рентгеном 2004 а) 2—2

Дентистичне заведення

д-ра Шимона Раппапорта
Якова Наєса

Львів, вул. Сикстуська 17/II.

Пломбування й винищення зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті на американській системі. Пациєнтів з провінції поагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям та студентам значна знизка та полекші в сплатах. 2024 1—5

ЖАРІВКИ ошадні, як також всілякі електротехнічні матеріали, поручає знама фірма **К. Помпах**, в поровідкрітій локалі, Львів, вул. Баторія 26 (Будинок прем'єр). 1996 Ціни безконкурентні. 3—10

Конкурс

на управителя Книгарні УПТ-ва. Головна Управа УПТ-ва оповіщує отримати конкурс на управителя своєї Книгарні з днем 1-го вересня ч. р. Вимагана фахова приготування. Зголошення, заосмотрені у відповідні свідомства, референції та опис життя, належить вносити до Головної Управи УПТ-ва (у Львові, Ринок ч. 10) до дня 20-го липня ч. р. — Платня по умові. 2014 2-3 **Головна Управа УПТ-ва.**

Подяка.

Всім учасникам у похоронах дорогого нам Батька Осипа Гіряка, що дали доказ свого співчуття в нашій горю, у першій мірі о. дек. Вол. Громинському, о. совіт. Бородайкевичеві, о. Коренцеві, о. Сембаси, о. д-р Конрапові, о. Ратичеві, о. Коланківському, о. Мигонському, о. Весні, о. М. Цегельському і о. Стасю оми почуваємося до обов'язку щиро подякувати.

З глибини серця дякуємо ст. сов. о. Т. Цегельському, нашому пароху зі Струсова, що ласкаво прибув до Тернополя віддати послідну прислугу бл. п. Батькові і в Його імені уділяв нам батьківського Благословення.

Рівнож щиро дякуємо Вл. П. Д-р В. Вітошинському, що через кілька років безкористно і щиро опікувався бл. п. Батьком і продовжував Йому віку ліченням.

Хор учениць приватної гімназ. У. II. Т. під проводом Вл. П. проф. Терлецького і церковний хор під проводом Вл. П. Шушовського просимо прийняти рівнож щиро подяку. *Дружина і діти.* 2021 1—1

Ширіть наш часопис!

Чому мучишся Мариню?

АЛЬБОРІЛЬ

самоділаючий середник до прання

пере сам

ліпше як на сонці і травнику — стає

білля сніжно біле і пахне свіжістю

убиває всілякі бацилі

заощаджує багато часу, праці, палива і грошей та не нищить білля.

АЛЬБОРІЛЬ

вироблено на підставі наукових досвідів і він є під гарантією вільний від хлорку та інших шкідливих елементів. Спосіб вживання — на кожній пачці. Найважливішою річчю є розпустити пачку в зимній воді. Одна пачка вистарчить на 20—30 літрів води. В цій зимній розчині замочити білля і оставити її так через ніч. Відтак варити білля через чверть години у тій самій розчині, мішаючи від часу до часу і відтак основно переполокати, перше в теплій, а відтак у зимній воді.

Білля колірне, вовняне і шовкове не вярється, але протирається у літній або зимній розчині.

На Споживачо-Гигієнічній Виставі у Варшаві 1926. р.

відзначений

ЗОЛОТОЮ МЕДАЛЕЮ.

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринна ч. 10, II пов.
Комто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в край 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Надії й обіцянки.

Дискусія в сенатській скарбово-бюджетовій комісії. — М.н. Клярнер заповідає рівновагу бюджету. — Прийняття бюджету в комісії. — Податкові залежності мусять бути стягнені! — Надії й обіцянки міністра земельних реформ.

Варшава, 28. червня 1926.

Сьогодні на засіданні сенатської скарбово-бюджетової комісії раджено над бюджетовою провізоромію на третій квартал цього року. Справу реферував пос. Бузек, що поставив внесення на ухвалення будж. провізорії в урядовій стилізації. Після реферату розвинулася дискусія, в якій перший забрав слово мін. Клярнер.

Він підкреснував, що найбільшу вагу приває до рівноваги бюджету, зазначаючи, що наскільки успішніше вдержатись активність торговельно-го бізнесу і стабілізація урядової політики, то бюджетовий дефіцит у сумі 190 міль. зол. буде вирівняний. Міністер не піде шляхом інфляції, але прямуватиме до ошадностей через реорганізацію адміністрації і піднесення доходів з державних підприємств. Обговорюючи бюджет, міністр звернував увагу, що досі надто велика була перевага видатків консумційних над видатками продуктивними, які тільки через інвестиції починаються до розвитку господарського життя. Це відношення при бюджеті в сумі 1 мільярда 700 мільонів зол. виявляється у 175 мільонах золотих на видатки продуктивні. Вкінці Клярнер звернував увагу комісії на наплив доларів до державних кас і заявив, що прямуватиме до обниження процентової стопи.

Після промов кількох сенаторів комісія прийняла бюджетову провізорію в урядовій стилізації без ніяких змін.

Уряд заперечує вісти про уморення податкових залежностей за рр. 1924 і 1925 тим податникам, що до 1. серпня заплатять податок за р. 1926. Буде видана амністія тільки за податкові кари, а не за залежності.

Міністр земельних реформ Вітольд Станевич виголосив у Вильні на пресовій конференції довшу промову, в якій заявив, що він у справі земельної реформи багато не обіцяє, бо в цій справі було вже й так забагато обіцянок, а реально зроблено дуже мало. Міністр заявився за демократизацію земельних відносин у Польщі, бо це веже лапавду з польською державою широкі маси селянства, особливо на сході. Ця демократизація скріпить неавичайно силу й державність польську. Переведення земельної реформи є конечне ще й з мотивів соціальних і господарських. Міністр заповів переведення земельної реформи, уважаючи переведення її шляхом еволюції, отже вивласнення землі з деяким відшкодуванням, за річ неможливу. На це зрештою не згодиться дрібний селянин. Трактуючи примусовий викуп як карну санкцію супроти опірних земельних власників, міністр заповів, що в найкоротшому часі видасть виконавчі приписи до земельного закону. Крім того Станевич обіцяв управління тих справ, що викликають недовдоволення і підризують авторитет держави. До цих справ він зачисляє передовсім неуправління земельні відносини осадників, і то як цивільних так і військових. Вкінці міністр

заповів широку акцію в справі комасацийі і з тою метою в найближчих днях він думав знести зовсім у „Малопольщі“ і на східних землях високі комасацийні оплати.

Кроваві віча ППС.

Варшава, 28. червня 1926.

На неділю 27. червня ППС. зорганізувала в Польщі ряд віч у справі розв'язання союму та негайного розв'язання виборів. Таке віче відбулося в Іновроцлаві. Після віча утворився похід, але поліція заступила дорогу. Поліц. аспірант вівзав тону, щоб розійшлася. На Жигмонтовській вул. почалася біжка; поліція біла й колола багнетами. Командант поліції приказав стріляти. Було трьох робітників убитих, дев'ять тяжко ранених, дев'ять легше ранених. Поліція ранених було шість. На місце поїди приїхали судові власті і з Познаня начальник безпечности авоєдського уряду.

В Лодзі на ринку зібралося 28. червня кілька тисяч робітників, щоб в похід піти на пл. Свободи, де мала відбутися демонстрація за розв'язанням союму. Вже на ринку прийшло до сутички з комуністами й групою незалежних соціалістів (Дробнерівців), які хотіли розбити віче й похід. Міліція ППС. знала справжній бік, в якому остало на вулиці ранених дванадцять кілька комуністів і незалежних. Двох відвезено до шпиталю.

В Барановичах відбулося в неділю віче за розв'язанням союму. Староста не дозволив відбутися похід, тому учасники зібралися чіркками, щоб віднести прапори до проф. союзу. Кізна поліція кинулася на учасників. Счинилася метушня, було багато потурбованих, один ранений.

У Варшаві в заг. театр 28. червня відбулося віче ППС. Ухвалили резолюцію, в якій м. н. домагались розв'язання союму, розв'язання виборів і заявляються за призначення президентів республіки права розв'язувати сойм. На вічу явилася багато комуністів, які старалися розбити віче. Перед театром прийшло до сутички між комуністами і міліцією ППС. Урядовці політ. поліції арештували кільканадцять комуністичних провідників.

Підвищення кари Ст. Пальчишинові.

Варшава, 28. червня 1926.

Апеляційний суд розглядав зажалення прокуратора окружного суду проти присуду, який засуджує на півтора року Степана Пальчишина зі Львова, обвинувач. в співучасті намагаючись узявнення Багінського й Веноркевича з військової в'язниці. Після переведення розправи апеляційний суд підвищив Пальчишинові кару на чотири роки.

За повну амністію.

Як відомо, теперішній польський уряд заповів амністію для всіх політичних і кримінальних злочинів. Потім польська преса принесла деякі корективи в цій справі. На основі найновіших відомостей амністийний законопроект обіймає тільки дарування кари за поменшії проступки, а широко заповіджена амністія для політичних переступників має обняти перш за все позаміканих нині в тюрмах патріотів з польської правичі і нібито тих, що вже засуджені за участь (!) у польсько-українській війні, а також політичних емігрантів у Чехословаччині, Австрії та Німеччині. За те амністія не торкалася тих, що засуджені за комунізм.

Як би там не було з тією амністією, то слід ствердити на основі минулих амністій, що й теперішня буде обставлена такою масою всяких застережень, буде передбачува-

Поширюючи вплив: „Свій до свого“ і здійснюючи „розбудову нашого економічного життя“, стаємо на реальний шлях.

Не хочемо ніяких жертв від нашого Громадянства. Бажаємо тільки, щоб пересвідчалось, що в своїй установі одержить товар якнайліпший і по приступних цінах. Річ зовсім природна, бо

Кр. Кол. Союз „Маслопелюз“ в Стрию
зі своїми складами в Львові, Стрию, Станіславові, Самборі, Перемишлі і Зелеменці є великим підприємством та лобирає товар з першої руки, вироблений під доглядом союзних техніків. 1865 9—15

ти таку силу впливів, що кінець-кінців стане хіба пародією амністії. Таке трактування справи викликало вже тепер занепокоєння навіть у деяких групах польських лівих партій.

У Варшаві, як нас інформують, оснувався на днях міжпартійний комітет боротьби за амністію. У склад комітету ввійшли: Білоруська Селянсько-Робітничка Громада, Комуністична Посольська Фракція, Незалежна Хлопська Партія (група Вовульського), Незалежна Соціалістична Партія Праці (Дробнера), Жидівська Соціально-Демократична Робітничка Партія (Позалей Сіон) і зі Сх. Галичини партія „Волі Народу“. Як бачимо, то до комітету ввійшли самі найліпші соймові та позасоймові групи. „Селянський Союз“, що, як ми подавали, почав переговори щодо кооперації з партією „Волі Народу“, в даному випадку з нею не солідаризувався і в комітеті участі не бере.

Секретаріат комітету видав уже відповідну відозву до всіх селянських і робітничких партій, в якій закликає їх, щоб стали до боротьби за повну амністію для політичних в'язнів усіх категорій. Боротьба намічена при допомозі масових віч, зборів і збірних меморіалів до уряду з домаганням амністії.

З судової салі.

За приналежність до Української військової Організації.

Львів, 29. червня 1926.

В понеділок дня 28. ч. м. розправа не могла відбутися, бо захорів один з присяжних суддів. З цього ненадійного хлопця суд хоче викинути в той спосіб, що покличе заступника. Але заступник не одів на розправі до кінця і тепер треба буде йому багато річей повторити. Заступник цей мешкає поза Львовом, тому старались вже вчора скомуникуватися з ним, але не вдалося. Колиб і нині комунікація з тим заступником присяжного судді не вдалася, то розправа могла би проволіктися. Не є виключене, що тритижневу розправу на передодні проголошення присуду мусили би відложити і щераз повторити перед новою каденцією присяжних суддів.

Біржа. Гроші.

Курс долара в приватних оборотах дня 28. червня лагався дуже. Наслідком значної подачі й обниження офіц. курсу Банку Польського до 960 — долар упав на приватній біржі аж до 970. Однак пополуноді на вістку, що в Варшаві офіц. курс не змінився (1000 зол.), курс знову піднісся до 985 при неперзній тенденції. Амер. долар 985—987, канадський 972—977.

Збіжжя.

На базарі дуже обильне оформування при сильному зацікавленні. Передусім більші обороти в житі. Попит за ячменем і вівсом. Спорядний транзакції в пшениці нового збору, з доставкою на вересень, платили львом Стоянів 2950 зол. Тенденція на загальні збіжжя, настрій дуже оптимістичний. Ціни одніочні без трансакцій: пшениця краєва біла 42—43, пшениця червона 4450—4550, жито галицьке 2650—2750, ячмінь настилий 2825—2925, овес галицький 3250—3350.

Ne misceantur sacra profanis.

Під увагу нашим дітям-кооператорам.

Кооперація у своєму заложенню є аполітичним соціальним явищем в тому розумінні, що у її нутрі не можна вести ніякої політичної акції sensu stricto. Успіх кооперативної діяльності буде забезпечений тоді, коли праця органів кооперативи — управи, надзірної ради і загальних зборів, стане вільною від постійно-політичних терть і обмежиться виключно до господарської і загальноосвітньої діяльності. Це забезпечення від партійно-політичних терть і політичної злоби дня досягає кооперация в той спосіб, що творила окрему національно-кооперативну організацію, у нас в Галичині українську, москвофільську, польську і — жидівську, — або окремі кооперативні організації для певних політичних партій, прим. в Німеччині католицьку, соціально-демократичну і т. д., до якої належали члени даної нації або партії. Такий стан забезпечував кооперативні установи від внутрішньої національної чи політичної боротьби, а тим самим допомагав їхньому розвитку і скріпленню. На кожний випадок керівничі кооперативних організацій старалися бути далекими від терору й товариського бандитизму, задержуючи у взаєминах з іншими культурні прийоми і не спадаючи ніколи до рівня вуличної демагогії.

Студуючи перед війною польсько-німецькі економічні відносини в Познанщині, мав я нагоду на місці переконавшись, як далекими були тодішні польські кооперативи у своїй діяльності й у своїх виступах від пустої крикливої демагогії і як твердо старалися використати в практиці все, на що дозволяли дані обставини, відділяючи від своєї роботи всяке патріотичне пустомельство. Це було основою великої моральної (не тільки господарської) сили й великих громадянських впливів і значіння польської кооперативі в Познанщині і не голова польського соймового клубу в пруському соймі чи німецькому райхстагу, але керівничі польської кооперативі, так зв. патрон ксьондз Вавжиняк і його наслідники кермували дійсно польським громадянством Познанщини. Але їхні збори в поодиноких кооперативах, чи зїзди представників кооператив були справді поважні ділові, вповні вільні від вуличної крикливості. Інакше було в Галичині, де польська кооперация, не зважаючи на шедрі підмоги з публичних фондів на організацію, не виказала тої сили, що познанська; а то головню по причині відомої галицько-польської тротраднатії.

Оскільки справа в довоєнній галицько-українській кооперативі, то відносини були вдоволяючі. Не було у нас тут політичних терть і партійно-політичної боротьби тому, що майже без винятку весь кооперативний рух був започаткований і ведений членами чи симпатиками одної політичної партії — національно-демократичної, бо інші українські партії а властиво їх члени грали або дуже малесеньку і зовсім льокальну роллю в кооперативі, пр. радикальна партія, або не грали ніякої, пр. соціально-демократична. Відсутність партійної гризні скріпляла розмах організаторів і довелася

короткому часі до розмірно великих успіхів у нашій довосній кооперативній організації.

По війні у нас стало дещо иначе. Ріжні партійні амбітники, а то й звичайні демагоги ревуні, що ніколи не вивчили основних принципів кооперації, ані не знають навіть техніки ведення кооперативних установ — зробилися нараз „кооператорами“ не для кооперації, котрої основ часто не знають і не розуміють, а для користей партійних, а то й особистих. Ріжні збори центральних кооперативних установ щораз більше виказують таких мдерних повосних „кооператорів“, що бажалиб захопити управи у свої руки чи в руки своїх партійних гуртків. Спокійних, чисто ділових нарад з повною твердістю та поглядом на сучасні обставини, з думкою використати їх для дальшого розвитку скріплення кооперації, а з нею й матеріального добробуту й культурного розвитку українського народу — щораз менше. Натомість забирають щораз частіше голос люди не під кутом інтересів кооперації взагалі чи даної кооперативної установи, але під кутом інтересів вузьких гуртків або і власних. При виборах до кооперативних установ домагаються вони пристосування партійного чи гурткового ключа без уваги на особисті кваліфікації кандидатів. І впишають до управ і надвірних рад людей, що не раз на економіці й кооперації розуміються саме стільки, що циган на астрономії, а все тільки тому, що даний кандидат є членом певного гуртка чи партії.

Безумовно гірше діється на полях, де чорна руйнівницька демагогія має безпосередній шкідливий вплив на народні маси. Тут демагогі-ревуні, не оглядаючися на ніщо, а вже найменше на добро кооперативу, при допомозі терору і звичайної боївки, зложеної з нечленів, силою хочуть захопити управу кооперативу, якої не оснували і до якої розвитку самі рішучо нічим не причинилися. На жаль, такі безмежно сумні факти з загальнонаціонального боку, а вбийчі для кооперації, не є рідкими явищами. І кооперація, замість убагороднювати народні маси, може принести гризню, розтіч і цілковиту деморалізацію, коли демагогічний роботі киришників не положиться кінець. Мусимо перевести успішну кампанію з демагогією, якій не місце в кооперації.

Отверезіння й уздоровлення повинно вийти від наших начальних кооперативних установ, у першу

чергу від Ревізійного Союзу, що найчастіше стикається з кооперативними низами. Без сумніву допоможе тут і кооперативна преса, а почасти й незасліплена ще до краю партійна преса. Належить без пардону боротися з некультурними прийомами на загальних зборах членів кооперативу, усуваючи все, що зможе спричинити партійні тертя та покликуючи до керми в кооперативах людей справді відданих кооперативній ідеї, а не партійних демагогів або особистих карієровців.

„Ne misceantur sacra profanis“ нехай буде вихідною точкою наших кооперативних нарад і творчої кооперативної праці.

Д-р Степан Баран.

За пів століття.

Значіння національної школи.

(Докінчення.)

Чого вчать в теперішніх державних школах, дає деякий образ польський журналіст Артур Слівінський у варшавському „Курєрі Поранньому“.

„Психологія брехні, виплекана в неволі, не перестала обтяжувати і життя незалежної Польщі. Коліс і нині страх перед пізнанням правди характеризує нашу суспільність.“

Згідно з усім згаданим навіть шкільні наші програми з офіційною печаткою міністерства освіти наказують наповнювати польських дітей конвенансами і брехнею. (Тут вводить автор цілу низку тих брехонь). Така педагогія брехні, введена урядовими наказами до шкіл у незалежній Польщі, переживає вже без ніяких наказів правлячої оргії серед довірливої суспільності. А брехня, що торкається минулого, є лише легітимним подумом у порівнянні з могутнім ураганом брехонь, що шаліє на всіх шляхах публічного життя“.

Одночасно з українських шкільних книжок викинули всі місця, де мова про Україну і саму назву „український“. Та не тільки те, але й вірш Воробжевича „Мова рідна, слово рідне“, який друкувався у всіх передвоєнних підручниках, а далі Шевченка „Учїтесь, брати мої“, портрет Шевченка, підпис під образом дітей, що моляться: „Українські діти відмовляють молитву“ і сам „Отчєнаш рідною мовою“ викинено

з букваря як страшні річі, що загрожують цілості польської держави.

Зате до офіційних виданих кураторією „руських“ букварів і читанок втягнуто все можливе про Польщу і польську історію так, що вони по духові і змісту стали фактично польськими читанками, тільки писаними по українськи. В самих же польських шкільних підручниках (почавши від „elementarza“ аж до найвищих класів) аж кишить від таких „патріотичних творів“, що описують подвиги Антося і Казіка при відбиванні Львова від Українців, воєнні поготівля „на Русинів“, боротьба з „wrogiem“, до якої приєдналася польська молодь, а „nie brakło wśród niej dziesięcioletnich chorców i kobiet“ і т. н. Як ці всі „науки“ виглядають в освітленні польського патріотичного учительства з під стягу „організацій народових“, можна собі легко уявити.

На руїнах державного українського шкільництва буде Українське Педагогічне Товариство приватне рідне шкільництво: всенародне, середнє і фахове та дбає про дошкільне виховання, (садки, захоронки і т. п.)

В рідній школі крім приписаного шкільного знання одержують діти старанне національне виховання. Найбільше уваги присвячується в наших школах очевидно українській історії, географії та літературі. Приготовляючи своїх учнів на будучих практичних громадян, наші школи У. П. Т. позаводили ріжнородні громадянські і самоосвітні установи, як: „Читальні“, „Гуртки Бібліотечні“, „Історичні“, „Географічні“, „Драматичні“, „Музичні“, „Противалькогонні“, „Пласт“ і т. п. У всіх народних, середніх і фахових школах У. П. Т. звертається увагу і на практичний бік, відповідно до сучасних життєвих потреб української нації. І так: у всіх школах практично твориться шкільні кооперативи, шадничі каси, а далі ріжні варстати, як: ткацько-килимкарські, шлюсарські, шевські, кравецькі, шиття і крою, модярства, курси

*) „Збройна і культурна війна“. Намисав Іван Герасимович, Львів, 1925.

На теперішній сезон

по знижених цінах вибагливе білля мужське, купелеві мужські і жіночі трикоти, подорожні валізи, фіброві оригінально-шведські, гумові і імпрегновані плащі поручають 1799 13-20

ГУРСЬКІ І ВІТЕК

Львів,

пл. Марійська 5.

МИКОЛА ГОЛУБЕЦЬ.

Богоявленська церква на галицькому передмісті.

(Докінчення.)

Коли в 1599 р. львівська Ставропігія підняла боротьбу „за „вольности народу руського“, то не лишилося позаду й богоявленське брацтво, яке виділяло до Ставропігії своїх представників, а в області своїй парохії зарядило всенародне оподаткування, яке приносило в спільну касу до 500 золотих річно, що на ті часи було велитенським зусиллям жертвенності й патріотизму.

Завдяки переведеній тоді перепиці оподаткованих, можемо нині набрати уявлення про чисельний та суспільно-економічний склад богоявленської парохії. У власних домах мешкали тоді на галицькому передмісті 43 українські, свідомі своїх національних обов'язків сім'ї, що одні тільки субсидували 310 золотих річно. Багатші платили 20—40 золотих в час, коли за 100 золотих можна було купити дім з садом і огородами! Поміж домовласниками найбільше було пекарів і від них то взяла свою назву нинішня Пекарська вулиця. Поза тим були перекупні крамарі, гончарі, стрихарі, а

навіть один маляр Микола Шпанієль, що то розмалював церкву в Романові.

В наємних домах мешкало 23 свідомих українських родин, переважно новоосілих передміщан з сіл, а навіть двоє пришельців з Греції, які ще не мали часу розбагатіти, але й вони не мали би причини соромитися своєї жертвенності. Поміж „халупниками“ були крім пекарів — шевці, кравці, гарбарі та найбільш убогі зпоміж них — гребінники.

Крім передміщан-домовласників і халупників мали на галицькому передмісті свої хуторі міські Українці, як Зінкович, Миколаїв, Брухнальський, Красовський, Білдага та ін., які солідарно платили припадаючий на них податок з передмістя, хоч це не звільняло їх від далеко вищого оподаткування в місті. Всі вони разом розуміли вагу піднятої справи і не спочили, поки не добилися свого, хоча й пізно, бо вже на самому склоні польської державності, в половині XVIII. віку.

В 1622 р. подарував український міщанин Лянґіш дім свій на вулиці Широкій при богоявленській церкві на богоявленській шпиталі. В тім більш-менш часі поширилися парохіяльні маєтності великодушними легатами Василя Рєвака, який записав на ґрунті Микросовським 300 золотих, якась Гаурус даєхиха, 100 золотих, якась пані Іляшова 180 золотих Яцентій Рудеревка свій

дім, поставлений на церковному ґрунті і т. д. А коли в 1622 р. богоявленське брацтво внесло спис своїх посліостей і фондаций до замкового уряду, то мало всі дані до оптимізму і диктованої тим почуванням боевої енергії.

Дня 12. жовтня 1634 р. явилися перед замковим львівським урядом сеніор богоявленського брацтва Іриней Іванович з братчиками Григорієм Блехаровичем і Андрієм Хомичем, які предложили до об'яття привілей, даний брацтву королем Володиславом IV. Силою цього привілею мало брацтво повну власть не тільки над церквою, школою, шпиталем і їхніми маєтностями, але й над кожнотчасним парохом, який всеціло узалежнювався від брацтва.

Якісь невідомі нам ближче незгоди спричинили, що це дотепер багате брацтво, в якому не даром сиділи Гордоступи, попало зі своїми „мембранами“ в залежність від Ставропігії, яка так іще недавно не могла вивязатися із грошевих зобов'язань супроти богоявленців. Можливе, що підкосила брацтво нова міська затія з поширенням міських укріплень на передмісті, в слід за чим ліній нових фортифікацій відтіля від церкви не тільки бровар і горальню, але й церковні дома та частину цвинтаря й овочевого саду.

Облога Хмельницького в 1648 р. записалася дуже криваво в анналах галицького передмістя. Задумавши здобути Львів приступом кинув

роблення гузиків, переплетіння і ще проєктується варстати інших родів ремесла. В наших школах постійно йде науково-досвідна акція над новими методами навчання, більш приновреними до фізичного і психічного розвитку дітей (наприм. наука читання і писання без букварів і взагалі „школа волі і труду“), а їхні гарні успіхи викликають захоплення навіть державних (очевидно неупереджених) шкільних інспекторів (на прим. в Золочеві).

„Słowo Polskie“ (ч. 157. з 10. червня 1926 р.) звиває постягати всі українські львівські діти до польських районних шкіл, бо „спільне виховання в польській школі є рішучо відповідне“). Тим більше відноситься це до гр.-кат. дітей польських і півпольських.

Хтож ці гр.-кат. польські і півпольські діти? — „Słowo Polskie“ (ч. 168. з 21. червня 1926 р.) охрестило такою назвою в с'ю українську дитвору і молодь, ба — й увесь український нарід взагалі, пишучи дослівно: „Język ru ki jezi przecie polszczyzn z rusklemi kółkowkami“ — „Шож на це сказати? — Як хто сліпий і глухий на все, що коло нього діється, то шкода тратити слів на „переконування“, бо людська глупота не має часом границь, а горбатого й могила не виправить.“

Що-до жидівських дітей, то „Słowo Polskie“ не настоює, щоб їх стягати до польських шкіл, бо жидівські діти в наслідок яскравої расової відрубності „не дають асимілювати“ (!).

І львівський магістрат та львівська міська шкільна рада, сповняючи приказ „Słowa Polskiego“, розіслали до всіх родичів українських дітей завізвання вписувати їх під карою до польських районних шкіл. Таким чином хотять протизаконно, силою вирвати українські діти з рідної школи, українському приватному шкільництву завдати смертельний удар. — Маємо відомості, що подібна акція ведеться і по інших містах, де є приватні школи УПТ.

Якеж становище повинно і мусить зайняти до цього українське громадянство, а в першій мірі українські родичі чи їх заступники? Річ ясна: Ані одна українська дитина в чужій школі там, де є своя приватна рідна школа! Тут не може бути ніяких сумнівів ані двох думок. Бо чейже годі зачислити до української нації того „Русина“, що з розмислом свідомо віддав свою дитину до чужої школи, поминув-

гетьман найдобірніші частини своїх військ на укріплення кармелітського монастиря, що безпосередньо межували з цвинтарем Богоявленської церкви. На бастіоні, що висувався на місці нинішнього збігу вулиць Баторого й Кубалі, закипів бій, один з найбільш кривавих, які затила Львів. Гетьманські війська перемогли, наступаючі за ними Татаре вирізали решту залоги, але зате на богоявленському кладовищі вироста висока могила, в якій ляг цвіт гетьманського козацтва. Місце бою прозвано „Кришчем“, а могила просто, ала аж до часу, коли в 1875 р. побудовано на ній каменицю Крижановського під 36 ч. нинішньої вул. Баторія. При копанні фундаментів під каменицю, добуто безліч козацьких кістяків, які в кількох скринях перевезено на Личаківське кладовище; останки зброї віддано до музею Любомирських, замітніші черепи до університетського антропологічного інституту, але нагрудні хрести, перстені та інші прикраси, що найшлися на геройських кістяках, розтагли заняті при будові робітників... Так затерто слід козацької могили і знищено живий пам'ятник величній в своїй кривавій грізній історичної події.

Страшні переживання облоги і боїв ні в чому не перепинили дальшого розвитку богоявленського брацтва і парохії. Вже в січні 1649 р. добуває собі брацтво привілей короля Яна Казимира, а оік згодом якийсь

Мусяш бути моєю!

сталою прикормочною по випробуванню і пачки шпінтового екстракту АГРУМІНА. Генеральне представництво на Польщу:

ТИТАНИ, Львів Різняцька 6.

1247a) 50—70

ши свою рідну! Це мусять мати на увазі особливо ті одиниці з нашої „вищої інтелігенції“, що під яким-небудь претекстом відомлюються часом з під загальної карності, „перепачковуючи“ тихцем свої діти не тільки до польських оайонових державних шкіл, але невідко й до чужих шкіл приватних (н. пр. польської „Notre Dame“, т. зв. німецької-євангелістської і т. п.) за вдвоє, вкратеро, а часом і вдесятеро більшою шкільною оплатою, як у приватних школах УПТ. Це психологічний наслідок слабкої волі і недовіри у власні сили та рабського тяготіння до чужого.

Іван Герасимович.

Свято Франка.

Концерт „Роб тинчої Громади“ у Львові.

В неділю, 26. червня відбувся в салі львівської спілки друкарів „Огішше“ концерт з нагоди 10-ліття смерті Ів. Франка заходами Української Робітничої Громади. Гребя призначити, що концерт вийшов удачно та полишив по собі у всіх учасників дуже миле враження. Жаль лише, що артистери вибрати за малу салю, що не могла ніяк помістити усеї публіки. На 12. годину в полудне можна було підняти більшу салю. Свято почалося відспіванням „Вічного революціонера“. Добру річезу, а при тім недовгу промову про значіння і заслуги Франка для українського народу, а зокрема для українського робітництва і взагалі для міського й сільського пролетаріату виголосив ред. І. Квасниця. Велике враження зробила збірна рецитация „Каменя-оів“. Декламаторка Матусівна, що виголосила твір „Перед судом“ виявила неабиякий декламаторський хист. П. Стечик відспівав прегарно три сольоспів до Франкової лірики: „Як почуєш вночі“, „Розжалобилася душа моя“ і „Із салі моєї“, за що зібрав аплоди заслужену бурю оплесків. Всі точки співу виконав співацький гурток під проводом п. Т. Кувчинського.

НОВИНКИ.

— **Спогади Чикаленка частина III.** (ж. нещ.). Адміністрація „Ліза“ повідомляє отримати Вп. Переплатників, що видала вже 3 частину Спогадів Чикаленка, одиначе серед теперішніх скрутних часів, не можемо дати їх даром, як додаток, як попередні 2 частини. А проте, бажаючи піти на зустріч нашим П. Т. переплатникам, які мають вже 2 попередні частини, рішилися ми дати за половину книгарської ціни, себто за 1.80 зол., з порученою пересилкою, 2 зол. Передплатники, що не впили передплати, не мають права користати з цієї ціни. Для нових, що пришили чвертьрічну передплату, і старих, які нічого не винні всі три частини 7 зол.

— **Шкільні записи до народніх приватних шкіл УПТ. у Львові** відбулися від 29. червня до 2. липня ц. р. включно передполуднем і пополудні. Наші школи: 1. На городецькій: а) 7-ми кл. хлопчача школа УПТ. ім. Гринченка, вул. Городецька ч. 95; б) 7-ми класова дівоча школа УПТ. ім. Гринченка площа са. Юра ч. 5. 2. На Стрийській: 7-ми класова дівоча школа ім. Т. Шевченка і хлопчача 5-ти класова школа при дівочій учительській семінарії УПТ., вул. Мохнацького ч. 12. 3. На Личакові: 5-ти класова мішана школа ім. князя Льва при мужеській учительській семінарії УПТ., вулиця Крупицька ч. 15. 4. На Жовківській: 5-ти класова мішана школа УПТ. ім. кор. Данила, вул. Жовківська ч. 62. 5. В Клепарові: 4-ро кл. мішана школа УПТ. ім. Франка (коло церкви). 6. В Левандівці: 4-ро класова мішана школа УПТ., вул. Варшавська ч. 8.

— **Утеча українських саботажистів з в'язниць.** Такий загрозлив ушкварилася собі „Газета Поранна“, щоби збільшити продажі свого правдомовного органу і кару 12 обвинувачених Українців у процесі, безпосередно перед за судом. У статті на цю сенсаційну тему оповідається про давно пригрозений план обвинувачених, які при допомозі своїх відвідувачів одержали всі засоби потрібні до перерізання залізних ґрат. Поліція знала про ці затії, але жда-

ла аж до останньої хвилини (Просто не вважали, а забава!). Аж нараз зробила в келіях ревізію і найшла кілька пильників з... англійської сталі. Все це було би дуже цікаве, якби було правдою. А правдою є те, що вже 3 тижні тому, в одній з келій, куди ввели одного з обвинувачених, найшли якийсь поржавілий кусень пильника, в спадщині по старих в'язнях. Про це тоді референти кримінальних історій навіть не хотіли згадувати, аж тепер пригадали собі, на що, — не тяжко додуматися...

— **Іспит зрілості** відділу А державної української гімназії в Перемішлі відбувся в днях 17—20. мал 1926 під проводом директора Михайла Грицака. Іспит здали: 1. Айстер Венямин, 2. Булат Іван, 3. Ірабєць Володимир, 4. Гук Степан, 5. Дачинин Юрій, 6. Демичик Борис, 7. Заремба Ярослав, 8. Йодлек Йосиф, 9. Ковалик Іван, 10. Козяк Тихотей, 11. Костишин Володимир, 12. Крайчик Микола, 13. Красний Іван, 14. Кусько Михайло, 15. Лавецький Олекса, 16. Лемеха Михайло, 17. Ломинський Володимир, 18. Ляйхтер Макс, 19. Малиновський Степан, 20. Мельник Іван, 21. Райф Віктор, 22. Скиба Іван, 23. Скубін Богдан, 24. Сосновський Іван, 25. Філь Іван, 26. Хробак Василь, 27. Шурко Володимир, 28. Янда Володимир, 29. Яріш Петро. — Репробовано двох, до устного іспиту не допущено двох в наслідок злого вислуду письмального іспиту.

— **Крадуть як круки.** Від кількох літ у державній фабриці тютюну у Заболотіві, біля Коломиї, краді тютюн цілими мішками та перепродували його. Перепродажею займалися різні жидівські посередники: Апелсберґ, Ерєнберґ, Іванер, Беркович, а провіз усього спотинав у руках коломийського шкляра (!) Цигельява-Глязера. Нема сумніву, що ініціатива виходила від урядовців фабрики, з якими крамарі були в порозумінні. Годовних винувацій шукатимуть при допомозі урядового слідства.

— **Ucrainica.** У 174 ч. „Прагер Прессе“ з 16-го ч. м. у відділі „Slavische Rundschau“ находимо інформації про річний бізнес української безестристки на Радянській Україні, на підставі статті О. Біленького з 2—3 ч. „Червоного Шляху“, про матеріальні умовини українських композиторів, на підставі статті О. Костенка в 22 ч. літературного додатку до „харківських Вістей“ і про нововидану

книжку Українською Академією Наук проф. Василя Данилевича „Археологічна минування Книшини“. В книжці про перше питання підкреслюють цікаве явище, що між великою кількістю оповідань і нарисів нема ні одного справжнього роману, а причину цього добачують по словах Антоценка-Давидовича (автора „Запорожених силуетів“) у тім, що коли радянський письменник вступає в яку організацію, то його питають про партійне „віру“, а не про талант. Композитор Костенко розяснює, чому ні він, ні його товариші не в силі взятись до композицій опер: увесь день мусять бігати по лекціях, щоби заробити місячно від 50—70 карб., живучи на рівні щоденного зарібника, їх творів нема змоги кому видати, а ті, що вижані, не розходяться.

— **Дотепний прелегент.** Варшавський майор Врублевський заповів відчит перед своїми жовнерами про „Марш Пільсудського, як творця польської армії“. Але це йому не помогло, бо того самого дня перед відчитом його арештували, як одного з запідозрених у хабарництві при військовій брашні.

— **Залита Одеса.** Над Одесою обірвалася останнього тижня хмара, так само як над іншими містами. Хоча злива тривала там тільки пів години, буря, що супроводила її, встигла за цей час повиривати дерева та повибивати шибви в усьому місті. Одночасно падав величезний град, який деякі вулиці вкрив ледом, мов у зимі. Грудки граду були величезної величини і подавали на великі кусні льоду. Місто страшенно знищене.

— **Міжнародні шахові змагання** почались у Будапешті. У них візьме участь 17 світових мистців: Шнітман (Відень) переможець з останніх змагань на Семерінгу, д-р Відмар (Любляна), д-р Тартаковер (Париж, подав себе за Українця), Реті (Кельн), Рубінштейн (Берлін), Грюнфельд (Відень), Ітс (Лондон), Зноско-Боровський (Париж, Росіянин), Прокек (Прага), д-р Брокі (Кольшвар), Колле (Антверпен), Вукович (Загреб), Монтичеллі (Падуа), Такач (Відень).

— **З хроніки самовбивств.** Каменичний сторож Йосиф Сметана, підливши собі, хотів отруїтись йодиною, а столяр Еаген П. випив по тверезому, з таким самим наміром сільного квасу. Оба пішли до шпиталю, щоби повернутись до життя.

„Аргентерія“ богоявленської церкви опинилася в депозиті ставропільського братства, куди теж не без підступу забрано богоявленські давони.

Так перестала існувати одна з українських парохій Львова, що по обчисленням з 4. мая 1801 р. обіймала 835 душ, а за собою мала пів тисячеліття історії. Лишився по ній тільки „храм“ на Йордан, з того часу обходжений святочно Успенською церквою та ці сотні вже ровкопаних і ще спочиваючих в землі тлінних останків наших передідів, що колись „во єдну раду і во єдну віру“ з міською Ставропільською ставали в обороні прав, „віри і нації руської“.

Павло Ліщинський записує брацтво 100 золотих на свійому домі. В 1654 р. Василь Білогорський сплачує 120 золотих зятягнених у брацтві догву. А коли розгорілася боротьба за львівське владництво поміж Шумлянським і Свистельницьким, то богоявленське брацтво під проводом пароха Івана Ясинського стануло зразу і до останка видержало по стороні першого. 28. жовтня 1671 р. добуває брацтво в короля Михайла Корибута привілей на курення горілки, а 20. серпня 1677 р. привілей Яна III., який роборуючи привілей своїх попередників, дає брацтву дозвіл на варення пива в користь братського шпиталю і вбогих парохій.

Страшним для передмість взагалі, а для богоявленської церкви особливо був останній з татарських нападів на Львів під проводом Шебас Гірея в 1695 р. Розлючений невдачею татарський ватажок спалив оба передмістя, при чому Богоявленську церкву спалив у купі з поношеними до неї трупами своїх вояків, яких „скверні стерва“ (impriga cadaver) мали по словам сучасника спрофанувати християнське місце молитви. Як не як, а богоявленське брацтво не заломило рук над згарищами. Правда, з того часу не чуємо вже про богоявленську школу ані шпиталь, але те, що на швидку руку далось відбудувати, відбудовано. Перш за все відновлено братські привілеї та на-

дання, зложено нові братські книги, як „Артикули належачі до порядку брацтва“ (1710) „Рєсстри братських приходів і розходів“ (1705—1794) та відновлено 1717 р. „Помяник“, украшений оригінальними заставками та мініатюрами. Переведена 1743 р. канонічна візитація застала вже богоявленську парохію в стані зростаючого з дня на день розвіту.

З візитаційного звідомлення, збереженого в III. томі славних „Візитацій М. Шадуурського“ (Нац. Музей, Ч. XV.), довідуємося чимало інтересного про стан нашої церкви. „Черков деревляна, добра — читаємо там — гонтою побита, закладена на ґрунті вчасти дарованому під будову церкви галицькими передміщанами, вчасти набутому для цієї мети брацтвом“.

Відбудована після пожежі 1695 р., в першому десятилітті XVIII. віку була посвячена окол 1711 р. тогочасним катедральним офіціалом о. Денисом Сенкевичем, якого позатим знаємо як талановитого малляра і ритівника. В церкві було три вітварі та повний іконостас „зпєсєрєскє гоботє гобіонє у малєрєскє гоботє рєд Fangult malowanє“. Позатим у самій церкві було 22 великі образи.

Поміж літургічними книгами стрічаємо два напрестольні євангелія, оправлені в срібло, а крім того багато рукописних та друківаних книг львівського та кнівського друку в

дорогих переплетях. Серед риз стрічаємо чимало злотоглавів, шитих перлами зі срібними гузиками і та кимж хрестами та „бляхами“. Одначе найкраще про заможність церкви, брацтва і парохії свідчить церковна „аргентерія“, з якої на перший план висуваються такі позиції, як срібний, золочений хрест з постументом „staregowiecka gobota gobionu“, другий срібний і золочений хрест безпідставки, третій срібний з підставкою, срібна золочена пушка на причастя, чотири срібні золочені чаші, з яких одна виконана „moskiewaka gobota“, чотири срібні лампи, два срібні ліхтарі, св. Дух у виді голуба зі срібла (Spiritus Sanctus in figura Colymbis zrebtu sim foto) шість великих і дві менші срібні корони на іконах, чотири великі і три малі срібні дїядеми з золоченими буквами самоцвітами, срібний агнець, тажаж кадильниця, чимало ват, перел, коралів і самоцвітів, що разом узявши причинювалося до блиску і „ліпоти“ тої передміської церкви, на вид якої росли серця її ктиторов і благодітелів.

Далі візитаційне звідомлення описує цвинтар довкола церкви „około opankaniou porzadnie“, з кількома хатками церковних чиншівників на ньому, резиденцією пароха і школою, а все те в тині саду, зпоміж якого здіймалася давнішня як і церква деревляна. Сумаричним переліченням церковних „муніментів“ закінчується візитація церкви і па-

СПОГАДИ ЧИКАЛЕНКА III Частина

(кінець) ВЖЕ ПОЯВИЛИСЯ.

Набути можна в Українських Книгарнях у Львові і Адміністрації „Діла“, Львів, Ринок 10/II. Книгарняна ціна 3 зол. Всі три частини разом 8 зол.

фахових юристів має їх судити, але ви. Не президент республіки має право ласки, але ви — судді присяжні. Ваше право загарантоване конституцією. Так як було колись у тантім процесі. Не цар з бурги але присяжні судді з Тернополя вирішили справу.

П. Прокуратор довго-довго спиною, вівся на польській поліції. Не на репресіях з її сторони, але на її муках і героїстичній. Апостолював її, збирав у арештою мучеництва і посвятив. Казав, що ми старасмося тільки зогідити її. Ні, панове судді. Ми тільки хочемо, щоб вона поступала згідно зі законом (§ 25 к. п.) про спосіб переслуховання в'язня. Правда, поліційна служба тяжка, але чи тяжка вона від служби шпитальної доглядачки, чи хочби міністерського урядника? На мою думку таке апостолювання поліції зі становища гармонії станів у державі навіть дещо несправедливо.

Тут на розправі зізнав пол. комісар Гал, що чув крик у в'язниці і коли побіг туди, довідався що це кричав обвинувачений Паславський, якого били, бо... хотів утікати. А той сам пан признав, що Паславський мав кайдани на руках і ногах. За щож його били?.. Колиб Паславського вдарив був котрийсь із поліційців, які лапали його і то вдарив там на місці у розпалі боротьби, та! — то можна зрозуміти. Але безборонного, скованого в'язня катувати — це вже не хвилює розсуду! І то б'ють саме такі Добрушські, Рамовські і Стецукі, які певно не дуже відважились би лапати Паславського в полі.

І за це їм належиться апотеоза, німб мучеництва і святості?.. Ми не хочемо зогіджувати польської поліції. Але хочемо відчинити ворота на захід: нехай польська поліція не тільки одностороннім пригладує англійську.

(Продовження буде.)

† Посмертна згадка.

Микола Марачевський емерит. радник повітового помер 26. червня 1926. в 61 році життя. Земля йому пером.

ОПОВІСТКИ.

Вписи до Торговельної школи Тов. „Промисла“, вул. Корняків ч. IIII. п. тривають до 3. липня 1926. — Управа.

ДРІБНІ ОГолошення.

Р. ОБРАЗОВАННЯ Наукові Курси „Освіта“ (затверджені Кураторією О.Ш.Л.) приймають вписи на новий шкільний рік 1925/26 на: 1) Курс матуральний гімназійний (всіхлікого типу) також матуральний семінаріальний курс. 2) Курс з обсягу 6 і 4 клас гімназійний. 3) Курс чужинних мов. На курсах „Освіта“ вчать найліпші гімназійні професори через 5—6 годин на день. Інформації і вписи щоденно від 12—1 і від 5—6 в секретаріаті курсів Львів, Миколаївського 11. Інститут Падеревського. 1926 2—4

ВИ МОЖЕТЕ СТАТИ ІНЖЕНЕРОМ Інж. Електр., Металург., Хем., Індустр. (Торговельн. і т. п.) (також пригтовляючий, відділ) не змінюючи свого місця осідку, пи-а-лементу після модерної і швидкої Методическої і дипломної у Вашім краю. Проспекти у всіх мовах. Departement technique O. Bro. Constitution 25. Liège (Belgiet). 1915 а) 3—8

ПРИЙМУ на літо 3 пані з повним удер-жанням (найрадше учительки) в гарній гірській місцевості, почта і станція віддалені 3 км. Есентуально відступлю мешкання. Ближні інформації уділяє А. Трешневська, Тоніліня, пл. Стрілки. 2030

ІНТЕЛІГЕНТНА жінка, середніх літ, сирота по священнику, пошукує місця до заряду домою. Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Марія“. 2029 1—1

ГАРНИЙ ВІДПОЧИНОК у високих горах знайде товариство з 3—4 осіб від 15. липня. Зголошення на адресу: Уряд парохіальний Красноїла, п. Ясенів горішній. 2034 1—1

ВІДНАЙМУ по-18, учителькам на час ферії. Глоадикова, Личаків 15. 2028 1—2

У НЕВАЖЛИВОСТІ легітимній кн-жочку ч. 12413 Університету Яна Казимира, виставлену на названню Юрій Гринів. 2036 1—1

БРАВЕЦЬКА І ШЕВЦЬКА РОБИТНЯ українських інвалідів (вул. Софії 25.) будуть через односторонній фєрї в липні м. к. н. 2037 1—2

БОНІ. ПЕРШІ КУРСИ МАТУРАЛЬНІ І ДОПОВНІЮЧІ „Пильність“ Есоте Реформе, Львів, Панська 14. Вписи до 10. липня. Проспект на шкільний рік 1926/27 на місця або поштою (документи марку за 16 сот.) Аналогічні кореспонденції йні. Численні подяки. Курси існують від 1921 року. Жадати проспекту. 1912 6—8

СЛУЖБА БОЖА, на мішаний хор Ярославська, легкого укладу, партитура з голосами за 10 зол. до набуття у всіх книгарнях. 1839 7—10

ФОРТЕП'ЯН, пиано, куплю нехаймо. — Ганак, Панська 21. Телефон 35—45. 1894 3—4

ВДОВА або сирота зі священничої родини, між 35—38 літ, енергична, солідна, наведе місце заряду домою і поміч в господарстві у священника в Козівці п. Прошова. Платня після умови. 2022 2—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНІ МАТЕРІАЛИ

рожкові громозводи на забезпечення електр. ліній, також всілякі матеріали входять в обсяг електро-техніки найдешевше доставляє

Б. ПАНЦЕР, 1948 Львів, вул. Коперника 17. 43

ЖАРІВКИ ошадні, як також всілякі електротехнічні матеріали, поручає знала фірма **К. Помпах**, в нововідкритім львівському, Львів, вул. Баторія 26 (Будинок прем'єр). 1996 Ціни безконкурентні. 4—10

Конкурс

на управителя Книгарні УПТ-ва.

Головна Управа УПТ-ва оповідає отримати конкурс на управління своєї Книгарні з днем 1-го вересня ч. р. Вимагале фахове приготування. Зголошення, заосмотрені у відповідні свідомства, референції та опис життя, належить зносити до Головної Управи УПТ-ва (у Львові, Ринок ч. 10) до дня 20-го липня ч. р. — Платня по умови. 2014 3-3 Головна Управа УПТ-ва.

Оповістка.

Представники наших центральних (красних) економічних установ у Львові відбуду в дні 25. червня ч. р. соціальну нараду в львівській Центральному Кооперативному Банку „Красного Союзу Кредитового“, при участі відповідних Ревізійного Союзу українських кооператив, і згідно сконстатували:

- 1) що по думці постанови ними прийнятої в дні 9. березня ч. р. перевести вони солідарно обниження процентної стопи від усіх вкладок до обороту, зокрема від доларових вкладок на 12%, до максимальних 18%, річно, у відношенню до речинців виповідження;
- 2) що наслідком сего наступило відновлення обниження процентної стопи від уділюваних кредитів;
- 3) що всі наші кооперативи в краю є обов'язані приступити до такого обниження процентної стопи від вкладок до обороту, як також до відповідного обниження процентної стопи від уділюваних кредитів, — солідарно і негайно;
- 4) що наше громадянство має також солідарно і негайно перевести класичний свій до свого, відносно складання вкладок до обороту в українських установах;
- 5) та супроти економічної тенденції до дальшого обниження процентної стопи постановили сі представники, в осені ч. р. відбуду дальші конференції в цій справі. 2033 1—1

Подяка.

Отрим прилюдно дякуємо п. Андрієві Сабараєву, артистично-різбареву в Голоску коло Львова, рекомендацією его Всечесному Духовенству та вірним як чоловіка солідного і совісного, за це, що замовлений у него для нашої церкви в Шляхтовій іконостас виконав старанно і по дуже приступній ціні.

За Комітет: в. Петро Мригало, завідувач парохії. Стефан Запала, Саввастер Васильєвич, церковні провізори. 2035 1—1

— **Спростування.** В новинках з дня 24. ч. м. у рубриці „Бандитизм“ подали три звітки, що на власника дому при вул. Анчевських 7. п. Дам'яна Горобіювського напали вночі Юзеф Пекарський, Отгенбрайт, Зезиковський і Дрожанський, покатили його та жінку, забрали йому гроші і вибили шиб. Одержуючи спростування, в якому згадані пп. Пекарський, Отгенбрайт Зезиковський і Дрожанський, що мешкають в домі при вул. Анчевських 7., заперечують рішуче всім фактам цієї звістки і стверджують, що п. Горобіювського побили якісь невідомі люди підчас авантюри на вулиці і вони повибивали йому шиб. на що в численні свідки. Ці свідки можуть ствердити, що підозріливі кияне на згаданих громадян щодо бійки та грошей, а звичайним зловбивим наклепом.

— **Зі „Союзу Українських Накладень і Книгарень“.** Виді „Союзу Українських Накладень і Книгарень“ запрошує всі українські Накладні (Видавництва), Книгарні, Антикварні, Вишочальні книжков. Бюра денніці і журналіста на Західній Україні і на Еміграції вступити в члени „Союзу українських Накладень і Книгарень“ у Львові. Зголошення стати на адресу секретаря Союзу Михайла Матчака, Львів, вул. Вінцентого Поля ч. 1. 2038 1—1

— **Пригадка.** Отрим пригадується, що Загальні Збори Товариства Кредитового у Львові, відбудуться дня 29. червня ч. р. (второк) в 4. год. попол. в будинку Товариства „Дністер“ вул. Руська ч. 20, сали Товариства Союз. О ласкаву участь проситься. 2032 1—1

— **Дейнеска Іван**, корінний склеп, Львів Руська 1., продає гуртовою ціною Елегант по цінах фабричних. 1992 5-5

З судової салі.

За приналежність до Української військової Організації.

Промова обор. д-ра Льва Ганкевича (в скороченні).

Присяжні судді! Оцей процес є процесом наскрізь політичним і може останнім у певному етапі національних відносин двох сусідніх народів. Повних сім літ я і мої товариші сидимо на лаві оборонців і медємо благородну боротьбу з п. прокуратором. Хтось думає, що вдемо ріжкими шляхами, але воно так не є. І ми і п. прокуратор не хочемо неправди, а віримо, що викриття правди, тої жинної, об'єктивної, безпристрасної, матеріальної правди служить добрій цілі. Я і мої товариші сидимо на лаві оборонців, у тих окопах Св. Трійці повних сім літ. Сидить біля нас п. прокуратор і ми його а він нас мав час уже пізнати. Колиб не те, то цей політ. процес протягувався б багато довше. Коли цілі літа минають, а для народу, український і польський, не мають нагоди зійтись і сказати собі правду в очі, то ми собі говоримо її осутт. Болюча вода, немилі і гірка кераз, але правдива.

Присяжні судді! П. прокуратор назвав цей процес політичним і я знові згідний з ним. Але він такий великий, що мене так збирає, чи зможемо ми чотири зирати з наших мозків, з наших сердець і з процесового матеріалу все те, що належало бам сказати.

Недовірляючи власним силам, я запозичився у відзначеного адвоката Смаровського, який ставивши вперше до оборони перед польським судом, сказав між иншим так: „Zad polaki w zprawach politycznych to nie rakstwoowy organ represji w stosunku do politycznych przeciwników. To nie skłala od której odwołuje. Jeż dnoja na której pomiędzy ludźmi dobrej drogi porozumienie może nastąpić i na tę drogę chce wejść. Jest to droga szczerości i prostoty. Te mój wiarę i to moje przekonanie chciałbym wam przedstawić chociaż w sercu niezdec i na gruncie tej mojej wiarę gotawiać“.

Я не міг би так гарно, так сильно і просто сказати. І тому так само „хочу а Вам, панове судді, побаланати“.

Піду шляхом промови п. прокуратором. Він почав свою промову 1918 роком, від тої найбільш окупної боротьби, коли то обидва народи так сильно, так елементарно, широко і по рівному... мордували себе. Але він починає з великої картини лиш малі фрагменти, а цього не можна робити, бо освітлення фрагменту буде неповне, одностороннє. Не в 1918 р. почалась дружба і ворожнеча двох народів і не від того року я говорю так.

Погляньмо що було до 1918? Польща: Катерина II, Костюшко, Пётр Пани,

„Mów Książ“ Константин, Бельведер Висоцькі і зі. р. повстання 63! за тим цілковитий розгром польської нації. На всіх мовках все мовчить: революційний елемент випишаний, вигнаний і вигнаний.

По позитивізм приходить більш етичний напрям з толстоївським: „Не протиставляти! Але це не для народу без волі, не для народу закутого в кайдани“.

Приходить матеріальний достаток, бо для польських фабрикатів отримуються ринки збуту в цілій Росії. Економічна роскш доводить до того, що в Вильні зіслонюють пам'ятник Катерині, а польська шляхта бе покони перед матушкою.

А як виглядало духове життя Польщі, про не свідчить книжка В. Мюлка: „Zapamiętanie twórcy w Polsce“.

Замірає дух народу, замирає життя. Тоді виходить брошура Юзефа Пасудського: „Zrodzina o-aktywne w zaborze polskim, K. Mieszkowski“ (Псевдон.) і за тим поником йдуть ті, про яких каже поет: Ich za Rosję ścigać świąt, Ich za Rosję męczył kat. Jowisz або Wronski — Д-р В. Мюлка; Kęski — Тим Філіпович. Ос... Ав або Pęski — Лео Васильєвський: всі три визначні пол. дипломати. Збого-віс ав Малаз — редактор льондонського Przeglądu — п. Ст. Грабський, Зука — Висоцькі посадики Варшави і проф. політ. Leiko — Людвик Куляницький, радник мініст. торговлі, Адам Кшивіцький Серошевський, Жеромські, Даниловські, Неміловські.

Це все ті, що розбивали каси і рабунали троні, мордували жандармів і поліційців.

Пан прокуратор сказав учора, що а обвинувачених нічого доброго не може вийти. А ті поляки, нічого з них не вийшло? Все нинішнє польське життя на них стоїть. Все вони нині на передових державних становищах: Пасудський, Войцеховський, Мюлка.

Пан прокуратор згадував убитого поляка. Громадку, згадував його зі слезами в очах як неповинну жертву. А чи винен був що кому той російський мужик а пад Волги, чи український з Полтавщини, коли гинув коло кас у Польщі? А чи винен був польський терорист, який того мужика вбивав?

Теперішній посол Слезинський вбив російського урядника, який не хотів віддати каси, і певно не надумувався довго.

А тепер трохи про мій народ... І приходили козацькі полковники до короля польського і казали йому: „Верни нам вольности, церкві, Могиліську Академію, школи, а ми тобі чесно і вірно послужимо!“

Присягнув король, присягнули козаки та ніодна сторона присяги не додержала. Козаки поросли в пір'я, а українським панам жаль було прикосити хочби найменшу жертву. І тягнувся той трагічний процес червоною ниткою аж обі сторони погодили... Катерина.

Було в нас Кирило-Методіївське Брацтво і були спроби зриву. Але в 1876 р. Ієк Юзефовича латкав уста наші, зв'язав її крила до решти.

Прийшли страчні і соромні часи. В Петербурзі і в Відні хвалили нас як найліпших вождів, а український волинський полк самого царя стерів. В 1905 той сам полк, ще мордував революціонерів, а підчас революції той полк перший пішов проти царя. Та 1917 рік розбив наші кайдани. Повстає в Києві „Центральна Рада“, якої першим жестом було створення міністерств польського і жидівського. Бюджет міністерства освіти призначив більшу суму на школи нац. меншин, як на школи українського народу.

Розпад Австрії збудив у всіх її народів жажду волі і свободи. Чи можна дивуватись Українцям, коли поляки, Чехи, Серби, Хорвати зажадали своєї держави? П. прокуратор пригадав учора прикрі моменти з 1918 р., між иншим Косачів. Панове судді! Не перелічуємо себе в привадаках. Я вам не буду згадувати Берестя і Пакулич, але нехай нас лише розсудить історія.

Закладаєте вам, що ми вас не любимо. Панове! Сім літ тримаєте нас за горло, що аж очі а доба випливають і кажете: „Не будь антипативостивий, а будь людяний і любий мене.“ Чи можна в такій ситуації говорити про любов? Панове на того, що каже: „люблю“.

Оце є й підкладом нинішнього процесу, оце є тим тлом, на яке складаються віки. Воно живе підсвідомо в душі кожного члена нації. Чи не розумієте того, що замкнення кожної школи, вигнання батька-рядника чи поліції, переслідування а оних українських патріотів те тло поширювали і поглиблювали?

П. Прокуратор питає, чи якби не було тих „drobnych usierek w antipatiasci“, чи булиб оці патріоти виконали наказ? Я скажу, що є ще щось вище як наказ. В українській армії був наказ, але я був патріотом. А як і був наказ, то це був наказ нації. А я більшого бога не знаю!

П. Прокуратор сказав, що це хоч і політичний злочин, то він не сміє бути безкарний. Я скажу, що сміє і був. В Тернополі відбувся в р. 1891 процес за державну зраду революціонерів Польщі і їх усіх звільнено.

П. Прокуратор сказав, що колиб оці українські патріоти були зробили щось для народу, то народ був би відгукувся. А я відгукнувся вам одно речення зі „Слова Писького“ з 11. жовтня 1925 р. про агданій польський процес: „Sprawiestwo polskie mialo i nie zdobył sie na żaden taki oddech, świadczaco o tem, że drogi, która rozstły jej dziesięć, uwata za dobrę i wykazała dla młodości polskiej“.

Панове Судді Присяжні! Не трибуналіза